

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၇) ကျမ်းစာ

အဋ္ဌသာဝနိကာယာဠိကာ

နှင့်

မူလဋီကာနိဿယ

တတိယအုပ်

အဋ္ဌသာဝနိအဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပာယ်စုံလင်စွာဖြင့်
တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။



ထာဝစာ - ၂၅၄၇

အလက - ၁၃၂၅

ဝေဒိ - ၂၁၁၃

နယူးဘားမားအေရှစ်သက်ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်
အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု

အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ (တ)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

.....

ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာပေဆိုင်ရာပြုချက်

အမှတ် (၇၀၆/၂၀၀၀) (၁၀)

စာအုပ်တိုက်နှင့် စာနယ်ဇင်း မျှက်နှာဖုံး

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုချက်အမှတ် (၅၉၉/၂၀၀၀) (၁၀)

- ဓုနှစ် - ၂၀၀၄-ဓုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ
- အုပ်စု - ၅၀၀၀
- အကြိမ် - ပဉ္စမအကြိမ်
- တန်ဖိုး - ၁၂၀၀
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးမောင်မောင် (မြ ၀၃၂၇၁)
မဟာဂန္ဓာရုံစာပေ၊ ဝိန်းတန်းရပ်၊
အမရပူရမြို့။
- ပုံနှိပ်သူ - ဦးမောင်မောင် (မြ ၀၁၈၂၄)
နယူးဘားမားအော့(ပ်)ဆက်ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်၊
မဟာဂန္ဓာရုံ မြင်းမူကျောင်း၊ အမရပူရမြို့။

ပြန်ဆိုခြင်း

မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် ဧရပ်ဝင်း၊ အမရပူရမြို့။

၁၂၈-ပါ စမ်းချောင်းလမ်း၊ ရှင်စောပုရပ်ကွက်၊

စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဘဝသံသရာ ဖြစ်ခဲ့အကျဉ်း

- ၁။ အရှင်ဇနကာဘိဝံသဆရာတော်လောင်းသူငယ်ကို စစ်ကိုင်းတိုင်းရွှေဘိုခရိုင် ဝက်လက်မြို့နယ် သရိုင်ရွာ ဦးဇောတိ-ဒေါ်အုန်းလှိုင်တို့မှ ၁၂၆၁-ခုနှစ် တပို့တွဲလပြည့်ကျော် (၁၄)ရက် (၁၉၀၀-ပြည့်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၇ရက်) အင်္ဂါနေ့တွင် ဖွားမြင်သည်။
- ၂။ ၁၂၆၆-ခုနှစ်၌ ပထမအကြိမ် ရှင်သာမဏေပြုတော်မူသည်။
- ၃။ ၁၂၇၅-ခုနှစ်၌ ဒုတိယအကြိမ် ရှင်သာမဏေ ပြုတော်မူသည်။
- ၄။ ၁၂၇၉-ခုနှစ်၊ သက်တော် ၁၈-နှစ်အရွယ်တွင် ပထမကြီးတန်း စာမေးပွဲကို အောင်တော်မူသည်။
- ၅။ ၁၂၈၀-ပြည့်နှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ ပထမအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။
- ၆။ ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ နယုန်လပြည့်နေ့၌ ဒုတိယအကြိမ် ၁၂၈၁-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တတိယအကြိမ် ရဟန်းအဖြစ် ခံယူတော်မူသည်။
- ၇။ ၁၂၈၇-ခုနှစ်၌ “ပထမကျော်” အောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၈။ ၁၂၈၉-ခုနှစ်၌ “သကျသီဟစာမေးပွဲ ‘ခေါ်’ ပရိယတ္တိသာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ” ဘွဲ့ ရရှိအောင်မြင်တော်မူသည်။
- ၉။ ၁၃၀၃-ခု၊ ဝါဆိုဦး (၁၉၄၁-၄၂) ဂျပန်စစ်တပ်များ မြန်မာပြည်သို့ ဝင်ရောက် သိမ်းပိုက်မည့်နှစ်တွင် ယခုလက်ရှိ အမရပူရ မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက် နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ပြောင်းရွှေ့လာခဲ့စဉ်က သံဃာတော် ငါးပါးမျှသာရှိ၍ ပျံလွန်တော်မူချိန်တွင် သံဃာတော်ငါးရာ ကျော်မျှ သီတင်းသုံးလျက်ရှိသည်။
- ၁၀။ (လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးနောက်) ၁၃၁၂-ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ၏ (ရှေးဦးစွာ) “အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ” ဘွဲ့တံဆိပ် ဆက်ကပ်ခြင်းကို ခံယူရသည်။

(က) အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ ဘဝသံသရာဖြစ်စဉ်အကျဉ်း

၁၁။ ၎င်းနှစ်မှာပင် နိုင်ငံတော်စာသင်ကျောင်းများ၌ မူလတန်း ဗုဒ္ဓဘာသာလက်စွဲခေါ် သင်ခန်းစာများကို ရေးသားခဲ့သည်။

- ၁၂။ ၁၃၁၅-ခုနှစ် (က) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဩဝါဒါစံရိယ သံဃနာယက၊
- (ခ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဘာရနိတ္ထာရက၊
- (ဂ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ပါဠိပဋိဝိသောကေ၊
- (ဃ) ဆဋ္ဌသံဂီတိ ဩသာနသောဓေယျပတ္တပါဌက
အဖြစ်တင်မြှောက်တော်မူခြင်းကို ခံယူရသည်။

၁၃။ ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ ပဲခူးမြို့၌ ကျင်းပအပ်သော ဂိုဏ်းလုံးကျွတ်အစည်းအဝေးကြီးက ရွှေကျင်ဂိုဏ်းကြီး၏ ဥပဉ္စက္ကဋ္ဌ (ဒုတိယသာသနာပိုင်)အဖြစ် တင်မြှောက်ခြင်းကို ခံယူတော်မူသည်။

၁၄။ ၁၂၉၁-ခု၊ သက်တော်(၃၀)မှစ၍ ကျမ်းစာများကို စတင်ပြုစုတော်မူခဲ့ရာ ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် ပထမဦးဆုံးကျမ်းစာကိုရေးသားပြီးစီးတော်မူ၍ ၁၃၃၈-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလတွင် “နောက်ဆုံးဆယ်လမြတ်ဗုဒ္ဓ” ကျမ်းစာကို ရေးသားပြီးလျှင် “တစ်ဘဝသံသရာ”အမည်ဖြင့် ထေရုပ္ပတ္တိကို ကိုယ်တိုင်ရေးတော်မူခဲ့သည်။ ပဉ္စပကရဏဘာသာဋီကာနှင့် မူလဋီကာနိဿယ ပါဠိတော်နိဿယများကို ၁၃၃၆-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၅-ရက် (၁၈-၁၁-၇၄) တနင်္လာနေ့ ၁-နာရီအချိန် စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခု၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂-ရက် နေ့မှာ ပြီးဆုံးခဲ့ပါသည်။ သုတ်မဟာဝါဘာသာဋီကာကို ၁၃၃၇-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့် ကျော် ၂-ရက် ကြာသပတေးနေ့ (၂၄-၇-၇၅) စတင်ပို့ချရေးသား၍ ၁၃၃၉-ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၁၃-ရက် (၂၃-၁၂-၇၇) သောကြာနေ့ပျံလွန်တော်မမူမီ ၅-ရက်အလိုတွင် ပြီးတော်မူခဲ့ပါသည်။ ပါထေယျဘာသာဋီကာကိုပင် တစ်ရက်မျှသာ ရေးသားပို့ချခဲ့ပါသေးသည်။

၁၅။ ၁၃၃၉-ခုနှစ်၊ သက်တော်(၇၈)နှစ်အရောက် နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၂ရက် (၁၉၉၇-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇-ရက်) အင်္ဂါနေ့ ညနေ (၄)နာရီမိနစ်(၃၀)တွင် တစ်ဘဝအတွက် ငြိမ်းတော်မူပါသည်။

မှတ်ဖွယ် အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
အင်္ဂုဗ္ဗာပါဌကော	၅၅
အညာဏုပေက္ခာ	၄၇
အညာတာဝိဇ္ဇိယံ	၃၄၅
အညိဇ္ဇိယံ	၂၀၄
အတ္တဘာဝ၏ ဝိဂ္ဂဟ	၃၅၆
အဓိကာရ	၁၄
အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန	၃၅
အနညာတညဿာမီတိဇ္ဇေ	၁၄၂
အနညာတံ၏ ကံ	၁၃၅
အနန္တန္တိမနသိကာတဗ္ဗ	၉၄
အနဘိသမယော	၂၄၅
အနပဒဓမ္မဝိပဿနာ	၁၀၆
အနပ ပရိက္ခာ	၂၃၃
အနေကေ(ကာ)	၅၅
အပစ္စက္ခကမ္မံ	၂၄၇
အပဏ္ဏက၏ အနက်	၄၉၁
အပဏိဟိတ	၁၅၇
အပ္ပမညာ	၆၁
အဘိဘာယံတန	၂၇
အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏ	၁၉၅
အယာထာဝဒိဋ္ဌိ	၂၂၈
အရတိဝိဃာတ	၄၆
အရူပသံမာပတ်၏ အကျိုး	၄၄၉
အသတိယစိတ္တော	၂၃၄
အသနိပါတောဝိယ	၂၅၇
အသမ္မောဓော	၂၄၆
အသုစိမဏ္ဍပေလဂ္ဂေါ	၁၁၂
အသု(အသု) ရောပေါ	၂၆၁
အာဂန္တုကြဘဝင်၌ မှတ်ဖွယ်	၃၁၈
အာဂမနဝသေနဝိ	၁၆
အာဒါသမဏ္ဍလံ	၄၂၅
အာဘိသမာဓာရိကဝတ္ထံ	၃၅၂
အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အဝိ	၁၀၅
အာရတ(တိ) ဝိရတ (တိ)	၃၄၇
အာရတိ စသည်	၁၄၅

အာရဗ္ဗနှင့် အာရမဏ	...	၃၉၈
အာရုံတစ်ခုက ဒွါရ ၂-ပါးထင်	...	၃၂၁
အာသပ္ပနာ	...	၂၆၇
ဥဒ္ဓစ္စစိတ်နှင့် အပါယ်ပဋိသန္ဓေ	...	၂၇၁
ဥဒ္ဓစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်	...	၂၆၉
ဥဒ္ဓါမာတကံ	...	၆၄
ဥပါယ၊ ဟေတု၊ ကာရဏ	...	၇၆
ဥပေက္ခာ၏ အဝေးအနီးရန်	...	၅၄
ဥမာပုပ္ဖသမာနံ	...	၄၂၁
ဥသဒကိတ္တန မှတ်ချက်	...	၂၉၁
ဥသာရဏာယ	...	၂၅၃
ဦးကာသိရမတ္တံ	...	၃၉၂
ဧကံ ဘဝ	...	၄၂၀
ဧကန် အဝိနိဘုတ္တ	...	၂၆၅
ဧကနီယနာ	...	၂၅၉
ဧဠကဉ္စုကတာ	...	၃၆၈
ဧဋ္ဌမုခေသော မြေ ၄-မျိုး	...	၂၇၃, ၄
ဧတတ္တာ, ဥပစိတတ္တာ	...	၂၄၁
ဧန္တာရ	...	၅၆၁
ဧန္တာမြေကြီး၏ပုံသဏ္ဍာန်	...	၃၂၁
ဧမ္မဒွါရာနိ	...	၅၁
ဧရဏာ၏ အနီးအဝေးရန်	...	၄၄
ဧရဏာ၏ ဝစနတ္ထ	...	၉၁, ၉၃
ဧသိကုပ္ပါဋိမ္မ	...	၂၂
ဧသိုဏ်း ၈-ပါးသာ ဟောတော်မူ	...	၅၉
ဧသိန္ဒိ ပရိယာယေ	...	၂၆၀
ဧက္ကစ္စံ	...	၂၄၃
ဧမဂ္ဂ	...	၃၄၀
ဧသလောနဂတိကံ	...	၁၅၂
ဧဟနဝတ္ထု	...	၃၅
ဧကနဋ္ဌေန	...	၃၅
ဧကာဋ္ဌာသပုဒ်အနက်	...	၃၅၉
ဧကာတုဟလမဂ်လောဒီ	...	၂၂၇
ဧပုနိသန္တိဘာဝေါ	...	၂၆
ဧဏနသင်္ဂဟန္တံ မှတ်ဖွယ်	...	၃၈၆
ဧဟဏီ (ဝမ်းမီး)	...	၂၈
ဧဟန	...	၂၄၁
ဧပိလော(ရွာသားကလေး)	...	၃၂၀

ဂဠု၊ ဖာဏိတ၊ သက္ကရ	...	၈၇
ဂေဟသိတ	...	၅၀
ဂေါတ္တစရဏာနိ	...	၁၂၁
စက္ခာလောကစသည်	...	၃၂၇
စက္ခ ၅-မျိုး	...	၃၈၇
စက္ခုပိညာဏ်၌ စက္ခုအကျိုး	...	၂၇၄
စက္ခုတ္ထိ	...	၂၆၁
စတုဝေသာရဉ္စဉာဏ်	...	၂၀
စလတိ(ပဋိပဒါ)	...	၁၉၆
စိတ္တဿ စိတ္တာဓိပတေယျ	...	၁၂၂
ဆန္ဒစသည်မှတစ်ပါး၌ အဓိပတိမရ	...	၄၈၅
ဆန္ဒိတတ္ထံ	...	၂၆၇
တတ္ထ (တထာ)ဟိနသ္မိ	...	၁၂၀
တဒနဓမ္မတာသတိ	...	၁၅
တိတ္ထာယတနံ	...	၂၄၄
တေလဉ္စနရာဂေါ	...	၂၃၁
ထိနံ၊ မိဒ္ဓံ	...	၂၅၀
ဒုသဗလဉာဏ်	...	၂၀
ဒါသဗျံ	...	၂၆၀
ဒိဋ္ဌိဂတ၏ အနက် ၃-မျိုး	...	၁၂၉
ဒိဋ္ဌိဂတာနံ	...	၁၂၇
ဒိဋ္ဌိနှင့်မာန တူပုံ	...	၄၈၆
ဒီဃရဿစသော အခေါ်	...	၄၂၃
ဒုက္ခပုဋိပဒါ စသည်	...	၁၀
ဒုက္ခပုဋိပဒါ (လောကုတ္တရာအတွက်)	...	၁၃၂
ဒုန္တ(ဒုဂ္ဂ) မနော	...	၂၅၅
ဒုမန္တံ	...	၂၄၇
ဒွေဘဝေ	...	၁၉၃
ဒွေဋ္ဌကံ	...	၂၆၆
နာရာယန ဝိရာဇန	...	၂၅၂
နိက္ခန္ဓိဓဏ ယူပုံတစ်မျိုး	...	၅၁၉
နိဒ္ဒေါသ ဘာဝ(ဗြဟ္မာ)	...	၅၇
နိစ္ဆယေန	...	၅၀
နိယာမ ၅-ပါး	...	၃၀၃
နိယျာနိကံ	...	၁၂၆
နိဗ္ဗောလုပ္ပစာရော	...	၆၉
ပကိတ္တက ကထာ	...	၄၂
ပစလာယသိနော	...	၁၉၇

အက္ခရာစဉ် မာတိကာ

[ဃ]

ပစလယ်ကာ	၂၅၁
ပစ္စနိက	၁၆၄
ပဉ္စကနည်း၊ စတုက္ကနည်း	၂
ပဉ္စကနည်း ဒုတိယဈာန်	၄၃၁
ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ၌ ဝဏ္ဏအနက်	၄၁၈
ပဋိဃသညာနံ	၈၀
ပဋိပက္ခ	၁၆၄
ပဋိပတ္တိအန္တ ရာယံပြုတရား	၂၆၄
ပတိဟာရ(တံခါးစောင့်)	၃၂၂
ပတိန္ဒ ပဋိသမ္ဘိဒေါ	၂၀
ပရာယတ္တ (သောဓနေ+အာယတ္တ)	၄၉၄
ပရိဏာမ	၁၆၉
ပရိဏာယကဋ္ဌ	၃၉၅
ပဝတ္တိပ္ပိတိမတ္တကမေဝ	၂၆၅
ပဟာနသံဝရ	၂၂၆
ပါသာဒတလသာဋီကာ	၁၁၀
ပါဠိတော်ပါဠိ စိစစ်	၁၁၈
ပိဋိဘဝင်္ဂ	၃၀၀
ပိဋသပ္ပိ	၃၂၅
ပုပ္ဖဆဋက၏ အကျိုးမြင်	၇၂
ဗောဇ္ဈင်္ဂ (ဗောဓိ+အင်္ဂ)	၁၃၈
ဗျာပါဒေါ	၂၅၈
ဗြဟ္မတ္တမေန	၄၂
ဘင်္ဂတ္တိ နတ္တိ	၉၈
ဘတ္တဝိတကံ	၃၀
ဘတ္တာ(တြာ)	၆၃
ဘာဝေတိ ဝပေတိ	၁၂၆
ဘုရားအလောင်း၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်	၂၈၈
ဘူမိလဒ္ဓ ဝဋ္ဋသေတု သမုဿိတ	၁၉၀
မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ	၁၅၅
မန္တထာမဂတ	၃၃၀
မနောဇေဉ် ဇေ၏ မတ္တအနက်	၂၈၀
မဟာဋ္ဌသော	၃၀
မဟာဂဓံနာမ	၃၅၅
မဟာတိဿ၏ အဋ္ဌိက ကမ္မဋ္ဌာနံ	၇၃
မဟာဘူတာနိ အဖွင့်	၃၆၁
မဟာဝိပါက်၌ ကမ္မဒွါရစသော အပြားမရှိခြင်းအကြောင်း	၂၈၅
မဟာဝိပါက်၌ သင်္ခါရအပြား	၂၈၆

မာန၏ ဒိဋ္ဌိအရာ၌ တည်ပုံ	၂၀၈
မိခင်ဥပမာနှင့်ဗြဟ္မာဝိဟာရ	၅၉
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း	၂၂၅
မိစ္ဆာမိမောက္ခ	၂၃၄
မှဒိတာ၏ အနီးအဝေးရန်	၅၂
မှဒိတာ၏ ဝစနတ္ထ	၄၄
မူလဝိဘင်္ဂ	၂၉၈
မေတ္တာ၏အနီးအဝေးရန်	၄၉
မေတ္တာ၏ ဝစနတ္ထ	၄၃
မွေးပြီး နည်းနည်းကြီးမှ တဒါရုံဖြစ်	၂၉၅
ရာဂစရိတဘေဒ	၇၀
ရူပသညာနံ	၇၇
ရောဂိနော၏အန်ဆေးအကျိုး	၇၃
လက္ခဏာရမဏော	၁၆၇
လင်္ဂိ	၂၄၈
လမိမာန်မှတ်ချက်	၄၂၅
လီနု၊ ပတိဋ္ဌာနု၊ အာယုဟနု	၁၃၈
လောကနာသကအနက်	၂၃၉
လောကုတ္တရာ၏ ဝစနတ္ထ	၁၂၅
လောလုပ္ပတဏှာ	၃၅၂
ကောဟိတကံ စသည်	၆၇
ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ	၁၄၄
ဝဏ္ဏရိဘာ	၄၂၁
ဝဠုနကပဝတ္ထိ	၃၅၁
ဝဠုနဗ္ဗ	၃၉၆
ဝါတပုပ္ဖ	၃၄၉
ဝိက္ခယိတကံ	၆၆
ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ	၆၅
ဝိဇာ၏ အနက်များ	၃၈၃
ဝိနီလကံ	၆၅
ဝိပရိယာသ	၂၄၄
ဝိပ္ပလ္လတ္တဂ္ဂါဟော	၂၄၄
ဝိပုပ္ဖကံ	၆၅
ဝိမာနံ	၄၂၄
ဝိမောက္ခ	၁၅၈
ဝိရတိ ၃-ပါး၏ အနက်ပြု	၁၃၆
ဝိသပ္ပနရသော	၂၅၇
ဝိသပ္ပနရသော	၄၉၃

ဝိသယ, ဂေါစရ	...	၄၂၇
ဝိသသံသန္ဓ် ပုတိမုတ္တ	...	၂၅၇
ဝိသုကာယိကံ	...	၂၄၂
ဝုဋ္ဌော ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် မသင့်	...	၅၂၃
ဝေရမဏီ	...	၁၄၅
ဝေလာ အနုတိက္ကမော	...	၁၄၇
သက္ကရာဇ်, သက္ကရာ	...	၈၈
သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် သီလဗ္ဗတပရာမာသ	...	၁၂၈
သင်္ခါရာရမဏ	...	၁၆၇
သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ	...	၃၀၁
သင်္ဂဟသဒ္ဓါ၏ အနက်များ	...	၃၈၄
သဂုဏ	...	၁၆၃
သတ္တဘဝေ	...	၁၉၂
သတ္တမဇော၏အစွမ်း	...	၄၈၁
သတိသံဝရ	...	၂၂၆
သမ္ပတ္တ, အသမ္ပတ္တဂေါစရ	...	၄၁၀
သပ္ပန္နဂဟဏီကော	...	၂၈
သဗ္ဗ ၂-မျိုး	...	၃၇၈
သဘာဝ	...	၁၆၃
သမ္ဘာဝေတွာ၏အနက်	...	၆၀
သမ္ဘာအာဇီဝ၏ ဝေါဒါန	...	၄၆၄
သမာပန္န, ဥပပန္န	...	၈၀
သမ္ဘာဝါစာ၏ သိမ်းသွင်းပုံ	...	၄၆၃
သရသ	...	၁၆၃
သရီရသဘာဝပတ္တိ	...	၆၉
သင်္ဂုဟ, သနိမိတ္တ	...	၁၆၀
သိတ် ပါတွာကာသိ	...	၃၅၃
သုည, သုညတ	...	၁၅၄
သုနဘာဝေန	...	၆၃
သေဋ္ဌတ္ထေန (ဗြဟ္မ)	...	၅၇
သေမှော ဂုဋ္ဌေ	...	၂၃၇
သောတပတိတအဓိပ္ပာယ်	...	၅၀၉
သံသယော	...	၂၆၇
ဟတဝိက္ခိတ္တကံ	...	၆၇
ဟရိဝဏ္ဏ(သဒ္ဓလ)	...	၄၂၂
ဟိနကုသိုလ် စသည်အစွဲ	...	၁၁၆
ဟောတု ၄-မျိုး	...	၃၇၉

အဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ

ဘာသာဋီကာ



ရူပကုသိုလ် ပဉ္စကနည်း

ဣဒါနိ-စတုက္ကနည်းကို အားထုတ်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ-အစရှိသော၊ ပဉ္စကနယော-ပဉ္စကနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပဉ္စကနယော ဘဂဝတာ အာရဒ္ဓေါ-နည်း၊) ဣတိစေ-ဤသို့မေးအံ့၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေနစေဝ-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အဘိဓမ္မာတရားကို နာယူကြသော နတ်ဗြဟ္မာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏အလိုဆန္ဒ အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာဝိလာသေနစ-ဒေသနာ ဝိလာသကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ကသ္မာကိုကြည့်၍ ဟိတ်အနက်ပေးလိုက်သည်၊] (ပဉ္စကနယော ဘဂဝတာ အာရဒ္ဓေါ-ပြီ။)

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ သန္နိသိန္နဒေဝ ပရိသာယ-တစ်ပေါင်းတည်းနေထိုင်သော နတ် ဗြဟ္မာပရိသတ်တွင်၊ ဧကစ္စာနံ-အချို့ကုန်သော၊ ဒေဝါနံ-နတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ ဝါ-နတ်ဗြဟ္မာတို့၏စိတ်၌၊ (ဥပဋ္ဌာသိဉ္စိစပ်)၊ ဝိတက္ကောဝေ-သည်သာ၊ သြဠာရိက တော-ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌာသိ-ထင်လာပြီ၊ ဝိစာရပိတိသုခ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-ဝိစာရ၊ ပိတိ၊ သုခ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာတို့သည်၊ သန္တတော-ငြိမ်သက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဥပဋ္ဌာသု-ထင်လာကုန်ပြီ)၊ တေသံ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာ တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-လျှောက်ပတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တာ-သည်၊ စတုရဂီ ကံ-၄-ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ အဝိတက္ကံ-ဝိတက်မရှိသော၊ ဝိစာရမတ္တံ-ဝိစာရမျှသာရှိသော၊ ဒုတိယဇ္ဈာနံ နာမ-ဒုတိယဇ္ဈာန်မည်သည်ကို၊ ဘာဇေသိ-ဝေဖန်တော်မူပြီ၊ ဧကစ္စာနံ-အချို့သော နတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ ဝါ-၌၊ ဝိစာရော-သည်၊ သြဠာရိကတော ဥပဋ္ဌာသိ၊ ပိတိသုခစိတ္တေကဂ္ဂတာ-တို့သည်၊ သန္တတော-ဖြင့်၊ (ဥပဋ္ဌာသု)၊ တေသံ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာ တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-ဖြင့်၊ တိဝဂီ ကံ-၃-ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ တတိယဇ္ဈာနံနာမ-ကို၊ ဘာဇေသိ၊ဧကစ္စာနံ-တို့အား၊ ဝါ-၌၊ ပိတိ-သည်၊ သြဠာရိကတော ဥပဋ္ဌာသိ၊ သုခစိတ္တေကဂ္ဂတာ သန္တတော(ဥပဋ္ဌာသု)၊ တေသံ-တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-ဖြင့်၊ ဒုဝဂီ ကံ-၂-ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ နာမ-ကို၊ ဘာဇေသိ-

ဧကစ္စာနံ၊ သုခံ-သည်။ ဩဠာရိကတော ဥပဋ္ဌာသိ၊ ဥပေက္ခာ စိတ္တေ ကဂ္ဂတာ-
 တို့သည်။ သန္တတော၊ (ဥပဋ္ဌာသုံ)၊ တေသံ၊ သပ္ပိယဝသေန-ဖြင့်၊ ဒုဂင်္ဂိကံ-သော၊
 “ဒုဂင်္ဂိကမေဝ”ဟုရှိလျှင်ကောင်း၊ နောက်၌ရှိလတ္တံ့။] ပဉ္စမဇ္ဈာန်နာမ-ကို၊ ဘာဇေသိ၊
 အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ဒေသနာ ဝိလာသမှရေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) ပုဂ္ဂလဇ္ဈာ-
 သယော-တည်း၊ (အဘိဓမ္မာတရားကို နာယူကြသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အလိုဆန္ဒ
 ကွဲပြားပုံတည်း။)

ပန-ကား၊ ယဿာ ဓမ္မဓာတုယာ-အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ် ဓမ္မဓာတ်၏၊
 ဝါ-ကို၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ-ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်။ ဝိလာသပ္ပတ္တာ နာမ-တင့်တယ် စံပယ်ခြင်းသို့
 ရောက်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သာ(ဓမ္မဓာတု)-ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ်
 ဓမ္မဓာတ်ကို၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိဝိဒ္ဓါ-

ယဿာ ဓမ္မဓာတုယာ။ ။ဓမ္မဓာတုယာကို “သဗ္ဗညုတဉာဏဿ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊
 ဓမ္မဓာတ်တရားများတို့တွင် ဤနေရာ၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော ဓမ္မဓာတ်ကို ယူပါ-ဟုလို၊
 “ဓမ္မေ-သိသင့်သိထိုက်သော ဧညယုတရားတို့ကို၊ ဓာရေတိ-ဆောင်ရွက်သိမှတ်တတ်၏၊ ဣတိ၊
 ဓမ္မဓာတု”ဟုပြု၊ ယင်းဉာဏ်တော်ဖြင့် ဒေသေတဗ္ဗ ဓမ္မတို့၏ ဟောထိုက်သောအထူးအပြားကိုလည်း
 သိတော်မူ၏၊ ထိုအပြား အားလျော်စွာ ဟောပြောမှုဒေသနာကိုလည်း သတ်မှတ်တော်မူနိုင်၏၊
 [ပဏာမဂါထာ၌ ပြခဲ့သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏အစွမ်း ၃-ပါးတွင် “ဒေသေတဗ္ဗပဏာရဇာနန”
 ဟူသော အစွမ်းကို ဆိုလိုသည်။]

ဒေသနာ ဝိလာသပ္ပတ္တာနာမ။ ။ဝိလာသ၏အနက်ကို ဟောတု သဗ္ဗယုတ္တ ဒုကံအဖွင့်၌ပြခဲ့ပြီ၊
 ထိုဒေသေတဗ္ဗတရားတို့၏ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ နည်းစုံအောင် သိတော်မူနိုင်ခြင်း၊ ထိုသို့ဟောထိုက်သော
 အပြားရှိသမျှကို ဟောပြောတော်မူနိုင်ခြင်းကို “ဒေသနာဝိလာသ” ဟု ထိုဒုကံ၌ ဋီကာဖွင့်ခဲ့ပြီ။
 [“ဒေသနာ+ဝိလာသပ္ပတ္တာ နာမံ၊ ဝိလာသပ္ပတ္တာ နာမံ”ဟု မူ ၂-မျိုးရှိ၏၊ ရှေ့မူကို အနက်ပေး
 ထားသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ပဉ္စကနည်း၌ ဒုတိယဈာန်သည် စတုတ္ထနည်းဝယ် ဒုတိယဈာန် သို့ဝင်၏၊
 တတိယဈာန်ကား စတုတ္ထနည်းက ဒုတိယဈာန်နှင့် ထပ်တူတည်း၊ ထို့ကြောင့် သင်္ဂြိုဟ်၌
 တတိယဈာန်ကို “ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌ အကျိုးပေး၏”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန်
 ၂-မျိုးလုံးက ဒုတိယဈာန်ဘုံ၌ အကျိုးပေးရသောကြောင့် ပဋိသန္ဓေ သညာ ၂-မျိုးရှိနေရကား၊
 သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ဒုတိယဈာန်ဘုံကို “နာနတ္တသညိ သတ္တဝါတို့၏နေရာဘုံဌာန”ဟု
 ဟောတော်မူသည်၊ သညာချင်းမတူသော်လည်း ခန္ဓာကိုယ်ပုံသဏ္ဍာန်မှာ အလုံးအရပ် တစ်မျိုးတည်း
 သာဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယဈာန် ဗြဟ္မာများကို “ဧကတ္တကာယ သတ္တဝါ”ဟုလည်း ဆိုရသည်။
 [ဤဧကတ္တကာယနာနာတ္တသညိ သတ္တဝါသနင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကို သတ္တကအင်္ဂုတ္တိုရ်-
 မဟာယညဝဂ်၊ ဝိညာဏဋီတိသုတ်၌လည်းနကောင်း၊ နဝကအင်္ဂုတ္တိုရ်-သတ္တဝါသဝဂ်-သတ္တဝါသ
 သုတ်၌လည်းကောင်းရှုပါ။]

ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး [ဤသို့ ကောင်းစွာ ထိုး၍ ထွင်း၍သိတော်မူနိုင်သည်ကိုပင် ရှေးနိဿယ၌ “လှံမစောက် ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ” ဟုပေးသည်။ လှံမကြီးဖြင့် အောက်သို့ စောက်ထိုးစိုက်၍ ထိုးလိုက်သကဲ့သို့ ထိုးထွင်း၍သိတော်မူသည်- ဟူလို၍] တသွား-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သဗ္ဗညုတဉာဏ်မြတ် ဓမ္မဓာတ်၏ ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဉာဏမဟတ္တတာယ-ဉာဏ်တော်၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေသနာ ဝိစာနေသု-ဒေသနာကိုစီစဉ်ခြင်းတို့၌၊ (တရားဆင်နည်းတို့၌) ကုသလော-ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ ဒေသနာ ဝိလာသပုတ္တော-ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းသို့ ရောက်တော်မူသာ၊ သတ္တာ-သည်၊ ယံ ယံ အင်္ဂ-အကြင်အကြင်ဈာန်အင်္ဂါကို၊ လစ္ဆတိ-ရအပ်၏။ တဿ တဿ-ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါ၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ယထာ ယထာ-အကြင်အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဒေသန-ဒေသနာတော်ကို၊ နိယမေတု-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊) ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိတော်မူ၏၊ တထာ တထာ-ထိုထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒေသန-ကို၊ နိယမေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣဓ-ဤ ပဉ္စကနည်း၌၊ ပဉ္စဂီကံ-၅-ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ပဌမဇ္ဈာန်-ကို၊ ဘာဇေသိ၊ စတုရဂီကံ-သောပေ၊ ဘာဇေသိ၊ တိဝဂီကံ၊ တတိယဇ္ဈာန်-ကို (ဘာဇေသိ) ဒုဝဂီက မေဝ-ဒုဝဂီကပင်ဖြစ်သော၊ ပဉ္စမဇ္ဈာန်-ကို၊ ဘာဇေသိ၊ အယံ-ဤသည်ကား၊ ဒေသနာ ဝိလာသောနာမ-မည်၏၊ (ဒေသနာကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော ဉာဏ်တော်၏အစွမ်းမည်၏။)

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ တယော မေ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ သမာဓိတိ-ဟူ၍၊ သုတ္တန္တေ-၌၊ တယော-န်သော၊ ယေ သမာဓိ-အကြင် သမာဓိတို့ကို၊ ဒေသိတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို ၃-ပါးသောသမာဓိတို့တွင်၊ ဟောဋ္ဌာ-အောက် စတုက္ကနည်း၌၊ သဝိတက္က သဝိစာရော-ဝိတက်နှင့်လည်း တက္ကဖြစ် ဝိစာရနှင့်လည်း တက္ကဖြစ်သော၊ သမာဓိ-ကိုလည်းကောင်း၊ [ပဌမဈာန် သမာဓိကိုဆိုသည်] အဝိတက္က အဝိစာရော-ဝိတက်လည်းမရှိ ဝိစာရလည်းမရှိသော၊ သမာဓိ-ကိုလည်းကောင်း၊ [ဒုတိယဈာန်စသော သမာဓိကိုဆိုသည်] ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒသိတော-

တယော၊ ပေ၊ သမာဓိ။ ။ သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ပဉ္စကနည်းဟု တိုက်ရိုက် မဟောပါ။ သို့သော် သမာဓိ(ဈာန်) ၃-မျိုးကိုပြရာ၌ “အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တောသမာဓိ” သည် ဤအဘိဓမ္မာ ပဉ္စကနည်း၌ ပြအပ်သော ဒုတိယဈာန်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ပါဠိတော်များ၌ ပဉ္စကနည်းကို ထုတ်ပြနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [နန စ သုတ္တန္တေ ဓတ္တာရိယေဝ ဈာနာနိ ဝိဘတ္တာနိတိ ပဉ္စကနယော နတ္ထိယေဝါတိ၊ န သဝိတက္က သဝိစာရော သမာဓိတိ အာဒိနာ သမာဓိတ္ထယာပဒေသေန ပဉ္စကနယဿ လစ္ဆမာနတ္တာ-အနုဋီကာ။]

ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္ထော-ဝိတက်ကားမရှိ ဝိစာရမျှသာရှိသော၊ (သမာဓိ-ကို) နံ ဒဿိတော-ပြတော်မမူအပ်သေး၊ တံ-ထိုအဝိတက္က ဝိစာရမတ္ထ သမာဓိကို၊ ဒဿေတုမ္ပိ-ပြတော်မူခြင်းငှာလည်း၊ အယံ ပဉ္စကနယော-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-ပြီ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ-ထိုပဉ္စကနည်း၌၊ [ရှေ့ကိုကြည့်၍စွဲသည်၊ ယောဇနာ၌ “တတ္ထ-ထို ပဌမဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့တွင်” ဟု နောက်ကိုကြည့်၍ စွဲလေသည်၊] ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဖဿာဒီသု-ဖဿအစရှိသောတရားတို့၌၊ ပရိဟာယတိ၌စပ်၊) ဝိတက္ကမတ္ထ-ဝိတက်မျှသည်၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့၏၊ [မတ္ထဖြင့် ဝိစာရကို ကန့်၊ စတုက္ကနည်းတုန်းက ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသဝယ် ဝိတက် ဝိစာရ ၂-ပါးလုံး ယုတ်လျော့သော်လည်း ဤပဉ္စကနည်းဝယ် ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသ၌ ဝိတက်သာ ယုတ်လျော့သည်-ဟူလို၊] ကောဋ္ဌာသဝါရေ-၌၊ စတုရဂီကံ ဈာနံဟောတိ၊ (စတုရဂီကော မဂ္ဂေါ ဟောတိတိ-ဟူ၍)၊ အယမေဝ-ဤပါဠိရပ်သည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမဇ္ဈာန သဒိသမေဝ-တူသည်သာ။

စ-ဆက်၊ စတုက္ကနယေ-၌၊ ယာနိ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထာနိ-အကြင် ဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တာနေဝ-ထိုဒုတိယဈာန် တတိယဈာန် စတုတ္ထဈာန်တို့သည်ပင်၊ ဣဝ-ဤပဉ္စကနည်း၌၊ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထိုဈာန်တို့ကို၊ အဓိကမပဋိပါဠိဒီပနတ္ထံ- ရခြင်း၏အစဉ် ကို ပြခြင်း၏အကျိုးငှာ၊ အယံ နယော၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကိရ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ- ပါဒကမှတစ်ပါး ပါဒကဝန္တ ကိုဆိုပြီးအံ၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ အမစူပုတ္တော-အမတ်သားသည်၊ ရာဇာနံ-ကိုဥပဋ္ဌာတုံ-ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ ဇနပဒ တော-မှ၊ နဂရံ-သို့၊ အာဂတော-လာပြီ၊ သော-ထိုအမတ်သားသည်၊ ဧကဒိဝသမေဝ- တစ်နေ့တည်း၌ပင်၊ (ရောက်ရာတစ်နေ့တည်း၌ပင်) ရာဇာနံ-ကို၊ ဒိသ္မာ-တွေ့ပြီး၍၊ ပါနဗျသနေန-စီးပွားချမ်းသာကိုဖျက်ဆီးတတ်သော သောက်ဖွယ်ဖြင့်၊ ဝါ- သေရည်အရက်ဖြင့်၊ [နာသေသိ၌ ကရိဏ်း၊ ရှေးနိဿယ၌ ဟိတ်အနက်ပေး၏။] သဗ္ဗံ-သော၊ ဝိဘဝဇာတ်-စည်းစိမ်ဥစ္စာအပေါင်းကို၊ နာသေသိ-ဖျက်ဆီးပြီ၊ ဧကဒိဝသံ-

အယမေဝ ဝိသေသော။ ။စတုက္ကနည်း၏ ဒုတိယဇ္ဈာန နိဒ္ဒေသ၌ ဝိတက် ဝိစာရ ၂-ပါးလုံးမပါသောကြောင့် “တိဝဂီကံ ဈာနံ” ဟု ရှိခဲ့၏၊ ဤပဉ္စကနည်း ဒုတိယဇ္ဈာနနိဒ္ဒေသ၌ ဝိတက်မပါသောကြောင့် “စတုရဂီကံဈာနံ” ဟု ရှိရသည်၊ ဤသို့ ဈာန်အတွက်သာထူး၏၊ မဂ္ဂအတွက်ကား မထူး၊ ထို့ကြောင့် “စတုရဂီကံ ဈာနံ ဟောတိ” ဟုသာရှိသင့်၏၊ “စတုဂီကော မဂ္ဂေါ ဟောတိ” ကား ပိုဟန်တူသည်။

တစ်နေ့သ၌၊ သုရာမဒမတ္တံ-မူးယစ်ကြောင်းအရက်ဖြင့် မူးယစ်နေသော၊ တံ-ထို အမတ်သားကို၊ နိစ္စောဠံ-အဝတ်မရှိအောင်၊ ကတွာ-၍၊ ဇိတ္တကဋ္ဌသာရကမတ္တေန- စုတ်ပြတ်ဆွေးမြည့်သော သင်ဖြူးမျှဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ ပါနာဂါရတော- အရက်ဆိုင်မှ၊ နိဟရိသု- ထုတ်ပစ်ကြကုန်ပြီ၊ တမေန-ထိုအရက်သမား အမတ်သားကို၊ သင်္ကာရကုဋေ-အမှိုက်ပုံပေါ်၌၊ နိပဇ္ဇိတွာ-လဲလျောင်း၍၊ နိဒ္ဒါယန္တံ-အိပ်ပျော်နေသည်ကို၊ ဧကော-သော၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ပါဌကော-အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သောဆရာသည်၊ (အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို တတ်သောဆရာသည်)၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အယံ ပုရိသော-သည်၊ မဟာဇနဿ-များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ အဝဿယော-မှီခိုရာသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဧသော-ဤယောက်ျားကို၊ ပဋိဂ္ဂေါတဗ္ဗော-စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သန္နိဋ္ဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတွာ, မတ္တိကာယ-မြေညက်ဖြင့်၊ နှာပေတွာ- ရေချိုးစေပြီး၍၊ ထူလံသာဠကယုဂံ-ထူထဲသောအဝတ်အစုံကို၊ နိဝါသာပေတွာ- ဝတ်စေပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဂန္ဓောဒကေန-နံ့သာရေဖြင့်၊ နှာပေတွာ-ရေချိုးစေပြီး၍၊ သုခုမေန-သိမ်မွေ့သော၊ ဒုကူလယုဂေန-ဘွဲ့ဖြူအဝတ်အစုံဖြင့်၊ အစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးလွှမ်း၍၊ (ဝတ်ပေး၍)၊ ပါသာဒံ-ပြာသာဒ်ထက်သို့၊ အာရောပေတွာ-တင်၍၊ သုဘောဇနံ-ကောင်းသောဘောဇဉ်ကို၊ ဘောဇေတွာ-စားစေ၍၊ ဝါ-ကျွေး၍၊ ဇေ- လာကြကုန်၊ နံ-ထိုယောက်ျားကို၊ ပရိစာရေယျာထ-စံပယ်စေကြကုန်၊ ဝါ- ပြုစုလုပ်ကျွေးကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ပရိစာရကေ-အလုပ်အကျွေးတို့ကို၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ-လက်ခံစေ၍၊ ဝါ-အပ်နှင်း၍၊ [“ပဋိပါဒေတွာ”ဟုလည်းရှိ၏၊ “အပ်နှင်း ၍”ဟုပေး၊] ပက္ကမိ-ဖယ်သွားပြီ။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နံ-ထိုယောက်ျားကို၊ တေ-ထိုအလုပ်အကျွေးတို့သည်၊ သယနံ-အိပ်ရာပေါ်သို့၊ အာရောပေသု-တင်ကြကုန်ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ပါနာဂါရဂမနပဋိဗာဟနတ္ထံ-အရက်ဆိုင်သို့သွားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နံ-ထိုယောက်ျားကို၊ တာဝ-နောက် ၃-ယောက်မှ ရှေးဦးစွာ၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ဇနာ-တို့သည်၊ စတုသု-လေးဖက်ကုန်သော၊ ဟတ္ထပါဒေသု-လက်ခြေတို့၌၊ ဥပ္ပိဋ္ဌေတွာ- ဖိနှိပ်၍၊ အဋ္ဌသု-တည်ကြကုန်ပြီ၊ ဧကော-နောက်တစ်ယောက်သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ပရိမဇ္ဇိ-ဆုပ်နယ်ပြီ၊ ဧကော-နောက်တစ်ယောက်သည်၊ တာလဝဏ္ဏံ-ထန်းရွက်

အင်္ဂဝိဇ္ဇာ ပါဌကော။ ။ဝိဒတိ ဇာနာတိ ဧတာယာတိ ဝိဇ္ဇာ-သိကြောင်းအတတ်၊ အင်္ဂဿ-လက်ခြေစသောအင်္ဂါကို၊ ဝိဇ္ဇာ-သိကြောင်း အတတ်တည်း၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ-တတ်၊ ထိုအတတ်ကိုပြသောကျမ်းကိုလည်း ဖလူ-ဋ္ဌာနုပစာရအားဖြင့် “အင်္ဂဝိဇ္ဇာ”ဟု ခေါ်ပါ၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ- ကို+ပဒွတိ-ရွတ်ဖတ်တတ်၏၊ ဣတိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကော။ [ယောဇနာ၌ “ဟတ္ထာဒိအင်္ဂ ဝိဇာနာတိ ဧတာယာတိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာ”ဟု ပြု၏။]

ယပ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဗိဇီ-ယပ်ခတ်ပြီ၊ ဧကော-နောက်တစ်ယောက်သည်၊ ဝိဏံ-စောင်းကို၊ ဝါဒယမာနော-တီးလျက်၊ ဂါယန္တော-သီဆိုလျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ၊ သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ သယနပဂမနေန-အိပ်ရာပေါ်သို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိဂတကိလမထော-ကင်းသောပင်ပန်းခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ထောက်-အတန်ငယ်၊ နိဒ္ဒါယိတွာ-အိပ်ပျော်၍၊ ဝုဋ္ဌိတော-ထပြီးသည်၊ ဝါ-နီးပြီးသည်၊ (သမာနော-သော်)၊ ဟတ္ထပါဒနိပ္ပိဋ္ဌနံ-လက်ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်ခြင်းကို၊ အသဟမာနော-သည်းမခံနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ [လက်ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်သူတို့က လေးယောက်ရှိသောကြောင့် “ကေဥပ္ပိဋ္ဌေန္တိ” ဟုရှိလျှင်သာ၍ကောင်း၏။] မေ-၏၊ ဟတ္ထပါဒေ-တို့ကို၊ ဥပ္ပိဋ္ဌေတိ-ဖိနှိပ်သနည်း၊ အပဂစ္ဆထ-ဖယ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တဇ္ဇေသိ-ကြိမ်းမောင်းပြီ၊ တေ-ထိုလက်ခြေတို့ကို ဖိနှိပ်သူလေးယောက်တို့သည်၊ ဧကဝစနေနေဝ-တစ်ခွန်းတည်းသောစကားဖြင့်ပင်၊ အပဂစ္ဆိသု-ဖယ်ကြကုန်ပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပုန ထောက်နိဒ္ဒါယိတွာ၊ ဝုဋ္ဌိတော-ထပြီးသည်၊ ဝါ-နီးပြီးသည်၊ [နောက်၌လာလတ္တံ့သော ဈာန်မှထခြင်း၏ ဥပမာဖြစ်သောကြောင့် “ဝုဋ္ဌိတော” အရ အိပ်ရာမှထသွားသည်ဟုမမှတ်လင့်၊ “နီးရုံသာနီးသည်” ဟုမှတ်ပါ။] (သမာနော) ပါဒပရိမဇ္ဇနံ-ခြေကိုဆုပ်နယ်ခြင်းကို၊ အသဟမာနော(ဟုတွာ)၊ ကော-သည်၊ မေ-၏၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ပရိမဇ္ဇတိ-ဆုပ်နယ်သနည်း၊ အပဂစ္ဆ-ဖယ်လော့၊ ဣတိ အာဟ၊ သောပိ-ထိုယောက်ျားသည်လည်း၊ ဧကဝစနေနေဝ၊ အပဂစ္ဆိ-ဖယ်ပြီ၊ ပုန၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌိတော-သည်၊ ဝါ-သည်၊ (သမာနော) ဝါတဝုဋ္ဌိဝိယ-လေနှင့် တကွသောမိုးရွာခြင်းကဲ့သို့၊ တာလဝဇ္ဇဝါတံ-ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းလေကို၊ အသဟန္တော (ဟုတွာ)၊ ဒေ-ဤယပ်ခတ်သူသည်၊ ကော-အဘယ်သူနည်း၊ အပဂစ္ဆတု-ဖယ်လော့၊ ဣတိ-အာဟ၊ သောပိ-ထိုယပ်ခတ်သူသည်လည်း၊ ဧကဝစနေနေဝ အပဂစ္ဆိ၊ ပုန၊ ပေ၊ ဝိဋ္ဌိတော(သမာနော) ကဏ္ဍသူလံဝိယ-နားတံကျင်ကဲ့သို့၊ (နား၌ တံကျင်ဖြင့် ထိုးသကဲ့သို့) ဂိတဝါဒိတသဒ္ဓံ-သီဆိုတီးမှုတ်သံကို၊ အသဟမာနော(ဟုတွာ)၊ ဝိဏောဝါဒကံ-စောင်းတီးသူကို၊ တဇ္ဇေသိ-ပြီ၊ သောပိ-ထိုစောင်းတီးသူသည်လည်း၊ ဧကဝစနေနေဝ အပဂစ္ဆိ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ အနက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊

ပဟိန၊ ပေ၊ သဒ္ဓုပဒ္ဓဝေါ။ ။ ကိလမထောစ+ဥပ္ပိဋ္ဌနဉ္စ+ပရိမဇ္ဇနဉ္စ+ ဝါတပ္ပဟာ ရော+ဂိတဝါဒိတသဒ္ဓေါစ ကိလမထုပ္ပိဋ္ဌန၊ ပေ၊ သဒ္ဓု၊ ကိလမထ၊ ပေ၊ သဒ္ဓါစ+တေ+ဥပဒ္ဓဝါပေဟိ ကိလမထ၊ ပေ၊ ပဒ္ဓဝါ၊ ပဟိနာ+ကိလမထ၊ ဝေ၊ ပဒ္ဓဝါ၊ ယေနာတိ ပဟိန ကိလမထုပ္ပိဋ္ဌန ပရိမဇ္ဇန ဝါတပ္ပဟာရ ဂိတဝါဒိတ သဒ္ဓုပဒ္ဓဝေါ၊ ဤဝိဂ္ဂဟအတိုင်း နိဿယပေးထားသည်။

ပဟီနပေ၊ သဒ္ဓါပဒ္ဓဝေါ-ပယ်အပ်ပြီးသော ပင်ပန်းခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ဆုပ်နယ်ခြင်း၊ ယပ်လေခတ်ခြင်း၊ သီဆိုခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်းဟူသော ဥပဒ္ဓဝေါရှိသည်။ (ပင်ပန်းခြင်း၊ ပေ၊ ဥပဒ္ဓဝေါတို့ကို ပယ်ပြီးသည်။) (ဟုတွာ)၊ သုခံ-ချမ်းသာစွာ၊ သယံတွာ-အိပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ရညော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ ရာဇာပိ-သည်လည်း၊ အဿ-ထိုအမတ်သားအား၊ မဟန္တ-ကြီးစွာသော၊ ဣဿရိယံ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ရာထူးစည်းစိမ်ကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ သော-ထိုအမတ်သားသည်၊ မဟာဇနဿ-၏၊ အပဿယော-မိုခိုရာသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ပါနဗျသနေန-ကြောင့်၊ ပါရိဇညပ္ပတ္တော-ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်သော၊ သော အမစ္စပုတ္တော ဝိယ-ထိုအမတ်သားကိုကဲ့သို့၊ အနေကဗျသနပါရိဇညပ္ပတ္တော-သီလဗျသနသောအားဖြင့် များစွာသောဗျသနကြောင့် ဆုံးရှုံးပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်သော၊ ဃရာဝါသဂတော-အိမ်ဟူသော အာဝါသသို့ရောက်သော၊ ကုလပုတ္တော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အင်္ဂဝိဇ္ဇာပါဌကော-အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကို ရွတ်ဖတ်တတ်သော၊ ဝါ-အင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကိုတတ်သော၊ ပုရိသော ဝိယ-ကိုကဲ့သို့၊ တထာဂတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တဿ ပုရိသဿ-၏၊ အယံ-ဤသူသည်၊ မဟာဇနဿ အဝဿယော ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ပဋိဇဂ္ဂနံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သန္နိဋ္ဌာနံဝိယ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ တထာဂတဿ-၏၊ အယံ-ဤအမျိုးသားသည်၊ မဟာဇနဿ အဝဿယော ဘဝိဿတိ၊ ကုလပုတ္တော-သည်၊ ပဗ္ဗန္တံ-ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ သန္နိဋ္ဌာနကရဏံ-ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုအင်္ဂဝိဇ္ဇာကျမ်းကိုတတ်သော ဆရာ၏၊ အမစ္စပုတ္တဿ-ကို၊ မတ္တိကာမတ္တေန-မြေညက်မျှဖြင့်၊ နှာပနံဝိယ-ရေချိုးစေခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ကုလပုတ္တဿာပိ-၏လည်း၊ ပဗ္ဗန္တာ ပဋိလာဘော-ရှင်အဖြစ်ကို ရခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ထူလသာဋက နိဝါသနံ ဝိယ-ထူထဲသောပုဆိုးကိုဝတ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ဤအမျိုးသား၏လည်း၊ ဒသသိက္ခာပဒ၊ ပေ၊ နိဝါသနံ-ဆယ်ပါ သောသိက္ခာပုဒ်ဟုဆိုအပ်သော သီလအဝတ်ကိုဝတ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပုန၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ဂန္ဓောဒက နှာပနံ ဝိယ-နံ့သာရေဖြင့် ရေချိုးစေခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ပါတိမောက္ခပေ၊ နှာမပနံ-ပါတိမောက္ခ သံဝရအစရှိသော သီလတည်းဟူသော နံ့သာရေဖြင့် ရေချိုးစေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပုန၊ တဿ-ထိုအမတ်သားကို၊ သုခုမဒုက္ကလယုဂဋ္ဌန္တာဒနံ ဝိယ-သိမ်မွေ့သောဘွဲ့ဖြူအဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ ယထာ ဝုတ္တာပေ၊ ဒုက္ကလန္တာဒနံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော သီလဝိသုဒ္ဓိနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ပန-ဆက်၊ ဒုက္ခလက္ခာဒိတဿ-ဖုံးလွမ်းအပ်သော ဘွဲ့ဖြူ အဝတ်ရှိသော၊ အဿ-ထိုအမတ်သားကို၊ ပါသာဒါရောပနံ ဝိယ-ပြာသာဒ်ထက်သို့တင်ပေးခြင်းကို ကဲ့သို့၊ သီလဝိသုဒ္ဓိဒုက္ခလက္ခာဒိတဿ-ဖုံးလွမ်းအပ်သော သီလဝိသုဒ္ဓိတည်းဟူသော ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ရှိသော၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ သမာဓိဘာဝနာပါသာဒါရောပနံ- သမာဓိ ဘာဝနာတည်းဟူသော ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်ရောက်စေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗွဲ့)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ သုဘောဇနဘုဉ္ဇနံ ဝိယ- ကောင်းသောဘောဇဉ်ကို စားရခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ သမာဓိပေ၊ ပရိဘူဉ္ဇနံ-သမာဓိအားလျော်သော ကျေးဇူးကိုပြုတတ်သော သင်္ကေတဗျူဟာ အစရှိ သောတရားအမြိုက်ကို သုံးဆောင်ရခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗွဲ့)၊ ပန-ဆက်၊ ဘုတ္တဘောဇနဿ- စားအပ်ပြီးသောဘောဇဉ်ရှိသော၊ တဿ-ထိုအမတ်သားကို၊ ပရိစာရကေဟိ-တို့သည်၊ သယနာရောပနံဝိယ-အိပ်ရာပေါ်သို့တင်ပေးခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ ဝိတက္ကာဒိဟိ-တို့သည်၊ ဥပစာရဇ္ဈာနာရောပနံ-ဥပစာရဈာန်သို့ တင်ပေးခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗွဲ့-၏)။

ပုန တဿ ပါနာဂါရဂမနပဋိဗာဟနတ္ထံ၊ ဟတ္ထပေ၊ စတုတ္ထံ ဝိယ-လက် ခြေ တို့ကိုဖိနှိပ်သောယောက်ျားလေးယောက်အပေါင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-ကိုလည်း၊ ကာမ၊ ပေ၊ ဗာဟနနတ္ထံ-ကာမသညာသို့ရှေ့ရှုသွားခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာရမဏေ-၌၊ စိတ္တပ္ပိဋ္ဌနကော-စိတ်ကိုဖိနှိပ်တတ်သော၊ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော-နေက္ခမ္မ ဝိတက်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗွဲ့)၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ပါဒပရိမဇ္ဇက ပုရိသော ဝိယ၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ အာရမဏေ-၌၊ စိတ္တာနုမဇ္ဇနကော-စိတ်ကို အဖန်ဖန် ပွတ် တိုက်တတ်သော၊ ဝိစာရော (ဒဋ္ဌဗွဲ့)၊ တဿ-ထိုအမတ်သားအား၊ တာလ၊ ပေ၊ ဝိယ- ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းလေကို ပေးသူကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-အားလည်း၊ စေတသော- ၏၊ သီတလဘာဝဒါယိကာ-အေးမြသည်၏အဖြစ်ကိုပေးတတ်သော၊ ပိတိ (ဒဋ္ဌဗွဲ့)။

တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ သောတာနဂ္ဂဟကရော-နားကိုချီးမြှောက်မှုကို ပြုတတ်သော၊ ဂဗ္ဘုပုရိသောဝိယ-စောင်းသမားယောက်ျားကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ- ၏လည်း၊ စိတ္တာနဂ္ဂဟကံ-စိတ်ကိုချီးမြှောက်တတ်သော သောမနဿံ(ဒဋ္ဌဗွဲ့)၊ တဿ- ၏၊ သယနပဂမနေန-အိပ်ရာပေါ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိဂတကိလမထဿ- ကင်းသောပင်ပန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ထောက်-အတန်ငယ်၊ နိဒ္ဒါပဂမနံဝိယ- အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ဥပစာရဇ္ဈာန သန္နိဿယေန-ဥပစာရဈာန်ဟူသော မှီရာဖြင့်၊ ဝိဂတနိဝရဏ ကိလမထဿ- ကင်းသော နိဝရဏဟူသော ပင်ပန်းခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဌမဇ္ဈာနပဂမနံ(ဒဋ္ဌဗွဲ့)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ နိဒ္ဒါယိတွာ-အိပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထသော၊ (နိုးသော)၊ အဿ-၏၊ ဟတ္ထပေ၊ သဟနေန-လက်ခြေတို့ကို ဖိနှိပ်ခြင်းကို သည်းမခံနိုင်ခြင်း

ကြောင့်၊ ဟတ္ထ၊ပေ၊ပိဋကနံ-လက်ခြေတို့ကို ဖိနှိပ်သူတို့ကို၊ သံတဇ္ဇနံဝိယ-ခြိမ်းခြောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တေသံ-ထို လက်ခြေတို့ကိုဖိနှိပ်သူတို့၏၊ အပဂမနေန-ကြောင့်၊ ပုန ထောက်၊ နိဒ္ဒါပဂမနံဝိယစ-လည်းကောင်း၊ ဣမဿာပိ-ပဌမဇ္ဈာနတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ စိတ္တ၊ပေ၊သဟနေန-စိတ်ကိုဖိနှိပ်တတ်သော ဝိတက်ကိုသည်းမခံနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိတက္ကဒေါသဒဿနံ-ဝိတက်၏အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပုန၊ ဝိတက္ကပ္ပဟာနာ-ဝိတက်ကိုပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တဒုတိယဇ္ဈာနပဂမနံစ-ဝိတက်မရှိ ဝိစာရမျှသာရှိသော ဒုတိယဈာန်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ တဿ တဿ ပုနပျုနံ နိဒ္ဒါယိတွာ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ယထာဝုတ္တေန-သော၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကာဒိနံ-တို့ကို၊ အသဟနေန-ကြောင့်၊ ပဋိပါဠိယာ-ဖြင့်၊ ပါဒ ပရိမဇ္ဇကာဒိနံ-ခြေကိုဆုပ်နယ်သူအစရှိသည်တို့ကို၊ သန္တဇ္ဇနံ(ဝိယ)-သို့လည်းကောင်း၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုယောက်ျားတို့၏၊ အပဂမနေန-ကြောင့်၊ ပုနပျုနံ ထောက်၊ နိဒ္ဒါပဂမနံဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ပုနပျုနံ၊ ဒုတိယာဒိဟိ-န်သော၊ ဈာနေဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ယထာဝုတ္တ ဒေါသာနံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိကုန်သော၊ ဝိစာရာဒိနံ-တို့ကို၊ အသဟနေန-ကြောင့်၊ ပဋိပါဠိယာ၊ ဝိစာရာဒိဒေါသ ဒဿနံ-ဝိစာရ အစရှိသည်တို့၏ အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုဝိစာရစသည်တို့ကို၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ ပုနပျုနံ၊ အဝိတက္က၊ပေ၊ဂမနံစ-ဝိတက်မရှိသော ဒုတိယဈာန်၊ ဝိစာရမရှိသော တတိယဈာန်၊ ပိတိမရှိသော စတုတ္ထဈာန်၊ ပယ်အပ်ပြီးသော သောမနဿရှိသော ပဉ္စမဈာန်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ပန-ဆက်၊ သယနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ရညော-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂတဿ-သော၊ တဿ-၏၊ ဣဿရိယပ္ပတ္တိဝိယ-အစိုးရသူ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ဣမဿာပိ-၏လည်း၊ ပဉ္စမဇ္ဈာနတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိပဿနာမဂ္ဂံ-ဝိပဿနာလမ်းကြောင်းသို့၊ ဥပဂတဿ-ကပ်ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ ပတ္တိဿရိယဿ-ရောက်အပ်ပြီးသော အစိုးရသူ၏အဖြစ်ရှိသော၊ တဿ-ထိုအမတ်သား၏၊ ဗဟူနံ-ကုန်သော၊ ဇနာနံ-တို့၏၊ အဝဿယဘာဝေါ ဝိယ-မိနိရာ၏အဖြစ်ကိုကဲ့သို့၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တဿ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ပြီးသော၊ ဣမဿာပိ-ဤအမျိုးကောင်းသား၏လည်း၊ ဗဟူနံ-များစွာသောလူတို့၏၊ အဝဿယဘာဝေါ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ [စာအုပ်များ၌ “ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟုတွေ့ရ၏၊ ရှေ့၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗာ”ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ဝေဒိတဗ္ဗောပါ၌သည် ပိုဟန်တူ၏။] ဟိ-မှန်၏၊ (အဝဿယအဖြစ်သည်

မှန်၏။)တ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အကျင့်အစဉ်ဖြင့်၊ သေ(သော)-ဤအမျိုးကောင်းသားသည်၊ အနတ္တရုံ-အတုမရှိမြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံနာမ-ကောင်းမှုတည်းဟူသော မျိုးစေတီ၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေကောင်းမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ပဉ္စကနယော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

တ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ စတုက္ကပဉ္စကနယဒ္ဒယဘေဒေါ-စတုက္က ပဉ္စက,နည်း ၂-ပါးအပေါင်းဟူသော အထူးအပြားရှိသော၊ သုဒ္ဓိကနဝကောနာမ-ပဋိပဒါ-အာရုံမဖက်, သက်သက်သော ဈာန် ၉-ပါးအပေါင်းမည်သည်၊ ပကာသိတော-ထင်ရှားပြအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ပန-ဆက်၊ သေ-ဤသုဒ္ဓိက နဝကသည်၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ပဉ္စကနယေ-၌၊ စတုက္ကနယဿ-၏၊ ပဝိဋ္ဌတ္တာ-ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဈာနပဉ္စကောဝေ-ဈာန် ၅-ပါးအပေါင်းသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။



ပဋိပဒါစတုက္က အဖွင့်

ဣဒါနိ-ပဉ္စကနည်းကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ, ဒေတံ ဈာန်နာမ-ဤဈာန်မည်သည်၊ ပဋိပဒါကမေနပိ-ပဋိပဒါအစဉ်အားဖြင့်လည်း၊ သိဇ္ဈတိ-ပြီးစီး၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ကမေနပိ” ဟု ပိပါ၏၊ ထိုပိဖြင့် ပထဝီကသိုလ်းဟူသော အာရမဏကိုပေါင်း၊ အာရုံအားဖြင့်သာ ပြီးစီးသည်မဟုတ်သေး၊ ဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ, ဒုက္ခပုဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာစသော ပဋိပဒါအစဉ်အားဖြင့်လည်း ပြီးသေး၏-ဟုလို၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤဈာန်မည်သည်၏ ပဋိပဒါအစဉ်အားဖြင့်လည်း ပြီးစီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) တဿ-ထိုဈာန်၏၊ ပဋိပဒါတေဒံ-ပဋိပဒါအပြားကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ။

တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဒုက္ခပုဋိပဒံ စသည်၌စပ်၊ ယောဇနာ၌ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောဟု ထည့်စပ်၏)၊ အဿ-ထိုဈာန်၏၊ ဒုက္ခာ-ခက်ခဲသော၊ ပဋိပဒါ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ခက်ခဲသော အကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ-ထိုဈာန်သည်)၊ ဒုက္ခပုဋိပဒံ-ဒုက္ခပုဋိပဒါမည်၏၊ ဤပုဒ်၏ သဒ္ဓါနည်း အဆုံးအဖြတ်ကို ကစွဉ်းဘာသာဋီကာ “ဣတ္ထိယံ ဘာသိတပုမိတ္ထိ” စသောသုတ်၌ ပြထားပြီ၊ အဿ-ထိုဈာန်၏၊ ဒန္တာ-နဲ့နေးလေးလံသော၊ အဘိညာ-အသိဉာဏ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နဲ့နေးလေးလံသော အသိဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ ထိုဈာန်သည်)၊ ဒန္တာဘိညံ-မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဒုက္ခပုဋိပဒန္တိဝိ-

ဒုက္ခပဋိပဒံ ဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာဘိညန္တိဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ပထဝီကသိဏန္တိဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ တိဏိပိ-သုံးပါးသောအမည်တို့သည်လည်း။ ဈာနသေဝ-ဈာန်တစ်ခုတည်း၏ သာလျှင်၊ နာမာနိ-အမည်တို့တည်း၊ ဒုက္ခပဋိပဒံ ခိပ္ပါဘိညန္တိ အာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော။

တတ္ထ-ထိုဒုက္ခပဋိပဒါ စသည်တို့တွင်၊ ပဌမ သမန္တာဟာရတော-ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသည်ကို ရှေးဦးစွာ နှလုံးသွင်းရာအခါမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ ယာဝ-လောက်၊ တဿ တဿ ဈာနဿ-ထိုထိုအပ္ပနာဈာန်၏၊ ဥပစာရံ-အနီးဖြစ်သော ဥပစာရဈာန် သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တာဝ-ထိုဥပစာရဈာန်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဈာနဘာဝနာ-ဈာန်ကိုဖြစ်စေခြင်းကို၊ (ဈာန်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ် မှုကို) ပဋိပဒါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ပဋိပဇ္ဇတိဈာန်ဧတာယာတိ ပဋိပဒါ-ဈာန်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်၊] ပန-ကား၊ ဥပစာရတော-ဥပစာရဈာန်မှ၊ ပဌာယ ယာဝ၊ အပ္ပနာ-အပ္ပနာ ဈာန်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ တာဝ-ထိုအပ္ပနာဈာန်ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်၊ ပဝတ္တာ-သော၊ ပညာ-ပညာကို၊ အဘိညာတိ ဝုစ္စတိ။ [အဘိဝိသေသတော+ဇာနာ တိတိ အဘိညာ+အထူးအားဖြင့် သိသောဉာဏ်။]

ပန-ဆက်၊ သာ ဒေသာ ပဋိပဒါ-ထိုသို့သော ဤပဋိပဒါသည်၊ ဧကစ္စဿ- အချို့ယောဂီအတွက်၊ ဒုက္ခာ-ခက်ခဲသည်၊ ဟောတိ၊ နိဝရဏာဒိ၊ ပေ၊ ဂဟနုတာယ- နိဝရဏ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏ လွန်စွာအထက်၌ ဖြစ်ခြင်း၏ ထူထပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိစ္ဆာ-ခက်ခဲသည်၊ အသုခသေဝနာ-လွယ်ကူစွာ မှီဝဲရခြင်းမရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧကစ္စဿ-၏၊ တဒဘာဝေန-

ယာဝ၊ ပေ၊ ဥပစာရဉ္စပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ ဤ၌ ဥပစာရဟူသည် ပရိဂမံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ ဟူသော ဈာနပီထိအတွင်း၌ပါသော ဥပစာရစိတ်မဟုတ်၊ ပဌမဈာန်ကို အားထုတ်ရာ၌ နိဝရဏ ငြိမ်သက်သောအခါ “ဥပစာရဈာန်သို့ရောက်သည့်” ဟူ၍ ဆိုရ၏။ ထို ဥပစာရကိုဆိုလိုသည်၊ ထိုဥပစာရဈာန်ဟူသည် ကာမာဝစရ သမာဓိပင်တည်း၊ ဒုတိယဈာန်သို့တက်ရာဝယ် ဝိတက်၌၊ တတိယဈာန်သို့ တက်ရာဝယ် ဝိစာရ၌၊ စတုတ္ထဈာန်သို့ တက်ရာဝယ် ပီတိ၌၊ ပဉ္စမဈာန် သို့တက်ရာဝယ် သုခ၌ တပ်မက်သော တဏှာကိုပယ်နိုင်လျှင် ဥပစာရဈာန်ဖြစ်၏၊ [တဿ တဿ ဈာနဿ ဥပစာရန္တိ၊ ပေ၊ ကာမာဝစရသမာဓိ-ဋီကာ။]

နိဝရဏာ ဒိ၊ ပေ၊ ဂဟနုတာယ။ ။ နိဝရဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အထက်ဈာန်များ အတွက် ဝိတက်စသော ပစ္စုနိကဓမ္မတို့ကိုလျှောက်၍၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစ၍အားထုတ်သည်မှ နောက်ဖြစ်သော အထက်အထက်၌ ထို ပစ္စုနိကဓမ္မတို့၏ များစွာ ဖြစ်နေခြင်းကို “သမုဒါစာရ”ဟု ခေါ်၏။ သုဋ္ဌ၊ + ဥဒ္ဓံ + အာစာရော သမုဒါစာရော၊ ဂဟနုသဒ္ဓါသည် တောအုပ် တောရုပ်အနက်ကို ဟောရင်းတည်း။ [အရည် ကာနနံ

ထိုနိဝရဏာဒိ ပစ္စနိကဓမ္မ သမုဒါစာရ ဂဟန၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ သုခါ-လွယ်ကူသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိညာပိ-အထူးသိတတ်သော ဉာဏ်ပညာသည်လည်း၊ ဧကစ္စဿ-တွက်၊ ဒန္တာ-လေးနေသည်၊ မန္တာ-နဲ့ညှပ်သည်၊ အသိယပ္ပဝတ္တိ-လျင်စွာဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [ဒန္တာကို “မန္တာ” ဟုဖွင့်၍၊ မန္တာကို “အသိယပ္ပဝတ္တိ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အချို့စာအုပ်များ၌ “အသိယပ္ပဝတ္တိနိ” ဟုရှိ၏၊ မကောင်း၊ “သီဃံ (လျင်စွာ)+ ပဝတ္တိယဿာတိ သိယပ္ပဝတ္တိ” ဟု ဗဟုဗွိဟိပြုလျှင် ပြီးသောကြောင့် “သိယပ္ပဝတ္တိနိ” ဟု ဣနိပစ္စည်းမလို။] ဧကစ္စဿ-တွက်၊ ခိပ္ပါ-လျင်မြန်သည်၊ အမန္တာ-မနဲ့ညှပ်သည်၊ သိယပ္ပဝတ္တိ-လျင်မြန်စွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ..တဿာ-ကြောင့်၊ [“သာပနေသာပဋိပဒါမှစ၍ သိယပ္ပဝတ္တိ” တိုင်အောင် ဝါကျများကို တဿဒါဖြင့် ပြန်ညွှန်းသည်၊ ထိုပဋိပဒါ၏အချို့အတွက် ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၊ အချို့အတွက် သုခဖြစ်ခြင်း၊ အဘိညာ၏လည်း အချို့အတွက် ဒန္တဖြစ်ခြင်း၊ အချို့အတွက် ခိပ္ပဖြစ်ခြင်းကြောင့်-ဟုလို။] ယော-အကြင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတော-အစမှစ၍၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော-ခွာလသော်၊ ဒုက္ခေန-ခက်ခဲသဖြင့်၊ သသင်္ခါရေန-ပြုစီမံတတ်သော သင်္ခါရနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပယောဂေန-ပယောဂနှင့်တကွဖြစ်သော အာရုံမနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းဖြင့်၊ ကိလမန္တော-ပင်ပန်းလျက်၊ ဝိက္ခမ္ဘေတိ-ခွာရ၏၊ တဿ-၏၊ ဒုက္ခာ-ခက်ခဲသော၊ ပဋိပဒါနာမ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်မည်သည်၊ ဟောတိ။

ပန-ကား၊ (ပဋိပဒါမှတစ်ပါး အဘိညာကား၊) ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတ ကိလေသော-ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အပ္ပနာပရိဝါသံ-အပ္ပနာပရိဝါသံကို၊ (အပ္ပနာသို့ ရောက်အောင် ကျင့်သုံးခြင်းကို)၊ ဝသန္တော-ကျင့်သုံးလသော်၊ (ဈာန်ရဖို့ရန် မျှော်လင့်လသော်)၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊

ဒါယော၊ ဂဟနံ ဝိပိနံ ဝနံ-အဘိဓာန်။ ဂဟဓာတ်မှဖြစ်လာခြင်းမဟုတ်သောကြောင့် (ဂ) ဒွေဘော်မရှိရ၊ ဂါဟတိ-မွေ့နောက်ရှုပ်ထွေးနေ၏၊ ဣတိ ဂဟနံ၊ ဂါဟဓာတ် (ဂါဟဓာတ်) ယုပစ္စည်း၊ ပိသောဒရာဒိရိုဏ်းဖြစ်၍ အာကို ရသယပြု။

ဆက်ဦးအံ-နိဝရဏ အစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့၏ လွန်စွာ အထက်၌ ရှုပ်ထွေးထူထပ်နေသည်ကို “နိဝရဏာဒိ၊ပေ၊ဂဟနတယ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ရှုပ်ထွေးထူထပ်နေသည့်အတွက် ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း ပဋိပဒါသည် လွယ်ကူစွာမဖြစ်၊ ကိစ္ဆာကား ဒုက္ခအဖွင့်တည်း၊ “နိဝရဏာဒိ၊ပေ၊ဂဟနတယ” ကား ကိစ္ဆဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ “အသုခသေဝနာတိ အတ္ထော” ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ထွတ်တည်း၊ ကိစ္ဆဖြစ်သည့်အတွက် ထို ပဋိပဒါကို လွယ်လွယ်ကူကူ မမှီဝဲနိုင်-ဟုလို..

အင်္ဂပါတုဘာဝံ-ဈာန်အင်္ဂါတို့၏ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ တဿ-၏၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာနာမ-အဘိညာဉ်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဒုက္ခာ ပဋိပဒါနာမ ကဲ့သို့ “ဒန္တာ အဘိညာနာမ” ဟု ဝါကျရှိသင့်၏၊ စာအုပ်များ၌ “ဒန္တာ ဘိညာနာမ” ဟု သမာသိရှိ၏။] ယော-သည်၊ (ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသော ဟုတွာ အပ္ပနာ ပရိဝါသံ ဝသန္တော) ခိပ္ပံ-လျင်စွာ၊ အင်္ဂပါတုဘာဝံ ပါပုဏာတိ၊ တဿ-၏၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ယော-သည်၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘောန္တော-သော၊ သုဓေန-လွယ်ကူသဖြင့်၊ အကိလမန္တော-မပင်ပန်းဘဲ၊ ဝိက္ခမ္ဘောတိ-ခွာနိုင်၏။ တဿ-၏၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ-ထိုဈာန်အရာ၌၊ ယာနိ သပ္ပာယာသပ္ပာယာနိစ-အကြင်သပ္ပာယ၊ အသပ္ပာယတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပလိဗောဓုပစ္စေဒါဒိနိ-ပလိဗောဓကို ဖြတ်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ယာနိ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ စ-အကြင်ပုဗ္ဗကိစ္စတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယာနိ အပ္ပနာ ကောသလ္လာနိ စ-အကြင်အပ္ပနာကောသလ္လာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ စိတ္တဘာဝနာနိဒ္ဒေသေ-စိတ္တဘာဝနာနိဒ္ဒသ၌၊ (မယာ) နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ-အကျယ်ပြုအပ် ကုန်ပြီ၊ တေသု-ထိုသပ္ပာယ အသပ္ပာယ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယော-အကြင်ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသပ္ပာယသေဝီ-မလျောက်ပတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်စသည်ကို မှီဝဲလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ သပ္ပာယသေဝီနော-လျောက်ပတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် စသည်ကို မှီဝဲလေ့ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်း ကောင်း၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာစ၊ သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-ရှေ့အဖို့၌၊ အသပ္ပာယံ-မလျောက်ပတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်စသည်ကို၊ သေဝီတွာ-မှီဝဲပြီး၍၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ သပ္ပာယသေဝီ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-၌၊ သပ္ပာယံ သေဝီတွာ အပရဘာဂေ အသပ္ပာယသေဝီ (ဟောတိ)၊ တဿ-၏၊ ဝေါမိဿကတာ-ပဋိပဒါ အဘိညာဉ်တို့၏ ရောနှောကုန် သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပလိဗောဓုပစ္စေဒါဒိကံ-သော၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ-ကို၊ အသမ္မာ ဒေတွာ-မပြီးစေမူ၍၊ ဘာဝနံ-ဘာဝနာကို၊ အနယုတ္တဿ-အားထုတ်သော ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဟောတိ၊ ဝိပရိယာယေန-ပြောင်းပြန်ပြန်သောအားဖြင့်၊ (ပလိဗောဓကို ဖြတ်ခြင်းအစရှိသော ပုဗ္ဗကိစ္စကို ပြီးစေသောအားဖြင့်)၊ (ဘာဝနံ အနယုတ္တဿ) သုခါ-သော၊ (ပဋိပဒါဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ အပ္ပနာကော သလ္လာနိ- အပ္ပနာကောသလ္လာတို့ကို၊ အသမ္မာဒေန္တဿ-မပြီးစေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္တာ အဘိညာ ဟောတိ၊ သမ္မာဒေန္တဿ-၏၊ ခိပ္ပါ (အဘိညာဟောတိ။)

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ တဏှာ အဝိဇ္ဇာဝသေန-တဏှာ အဝိဇ္ဇာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမထဝိပဿနာကတဓိကရာသေနဇာပိ-သမထ ဝိပဿနာ တို့၌ ပြုအပ်ဖူးသော အလွန်အကဲပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဧတာသံ- ဤပဋိပဒါ အဘိညာဉ်တို့၏၊ ပဆောဒေါ-အထူးအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ တဏှာဘိဘူတဿ-တဏှာသည် လွမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ- သည်၊ ဟောတိ၊ အနဘိဘူတဿ-တဏှာသည် မလွမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခါ (ပဋိပဒါ ဟောတိ)၊ စ-သည်သာမကသေး၊ အဝိဇ္ဇာဘိဘူတဿ-အဝိဇ္ဇာသည် လွမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္တာ-လေးနေ့သော၊ အဘိညာ-သည်၊ ဟောတိ၊ အနဘိဘူတဿ-အဝိဇ္ဇာသည် မလွမ်းမိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခိပ္ပါ-လျင်မြန်သော၊ (အဘိညာ ဟောတိ)၊ စ-သေး၊ ယော-သည်၊ သမထေ-သမထအရာ၌၊ အကတာ ဓိကာရော-မပြုအပ်သော လွန်လွန်ကဲကဲအားထုတ်မှုရှိ၏၊ ဝါ-လွန်လွန်ကဲကဲ အား ထုတ်မှုကိုမပြုခဲ့၊ တဿ-၏၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ ဟောတိ၊ ကတာဓိကာရဿ- ပြုအပ်ပြီးသောလွန်လွန်ကဲကဲ အားထုတ်မှုရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-လွန်လွန် ကဲကဲအားထုတ်မှုကိုပြုခဲ့သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုခါ (ပဋိပဒါ ဟောတိ)၊ ပန- ကား၊ ယော-သည်၊ ဝိပဿနာယ-၌၊ အကတာဓိကာရော-သည်၊ ဟောတိ၊ တဿ-၏၊ ဒန္တာ အဘိညာ ဟောတိ-ကတာဓိကာရဿ-၏၊ ခိပ္ပါ (အဘိညာ ဟောတိ)၊ ဤစကားများကိုထောက်၍ နောက်နောက်အခါဝယ် သုခ ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာဖြစ်စေလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယခုဘဝ၌ပင် တရားထူးမရသော်လည်း ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဓိကာရဖြစ်အောင် ကြိုးပမ်းသင့်ကြသည်။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ကိလေသိန္ဒြိယဝသေနာပိ-ကိလေသာ ဣန္ဒြေတို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဧတာသံ-ဤပဋိပဒါအဘိညာဉ်တို့၏၊ ပဆောဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ တိဗ္ဗကိလေသဿ-ထက်သောကိလေသာရှိသော၊ (ကိလေသာအားကြီးသော) မုဒိန္ဒြိယဿ-နဲ့ညှိသောသဒ္ဓါ အစရှိသော ဣန္ဒြေရှိသူ၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါစ- သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန- ကား၊ တိက္ခိန္ဒြိယဿ-ထက်သောသဒ္ဓါ အစရှိသော ဣန္ဒြေရှိသူ၏၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာ (ဟောတိ)၊ စ-သေး၊ မန္တကိလေသဿ-နဲ့သော ကိလေသာရှိသော၊ (ကိလေသာနည်းပါးသော) မုဒိန္ဒြိယဿ-၏၊ သုခါ၊ ပဋိပဒါစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ပန-ကား၊ တိက္ခိန္ဒြိယဿ-၏၊

အဓိကာရ။ ။အဓိ-လွန်လွန်ကဲကဲ+ကာရ-ပြုအပ်သော ကောင်းမှုဟူသည် ရှေးဘဝက သမထကို ကြီးကြီးစားစား အားထုတ်ဖူးခြင်း၊ ဝိပဿနာကို ကြီးကြီးစားစား အားထုတ်ဖူးခြင်းတည်း ထိုအားထုတ်ခြင်းကို “ဆုတောင်း” ဟု အနက်ပေးမှားကြ၏။ [ကတော+အဓိကာရော ယေနာတိ ကတာဓိကာရော။]

မိပျံ အဘိညာ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (“ဧတာသံ ပဘောဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗော” ပြန်လှည့်)

ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမာသု ပဋိပဒါအဘိညာသု-တို့တွင်၊ ယော ပုဂ္ဂလော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒုက္ခာယ-သော၊ ပဋိပဒါယ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒန္တာယ-သော၊ အဘိညာယ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာန်-သို့၊ ပါပုဏာတိ-၏၊ တဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ဈာန်-ကို၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒ(န္တိ)-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒန္တာဘိညာန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ၊ သေသေသုပိ-ကြွင်းသော ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါမိပျံဘိညာ အစရှိသော ဈာန်တို့၌လည်း၊ ဒေဝေဝနယော၊ တတ္ထ-ထိုပဋိပဒါ အဘိညာ၌တို့တွင်၊ [ယောဧနာ၌ “တတ္ထ ဈာနာဓိကာရေ-ထိုဈာန်အရာ၌” ဟုစွဲသည်။] တဒနုဓမ္မတာ-ထိုဈာန်အားလျော်သော သဘောတရားဖြစ်သော၊ သတိ-သည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ-ကောင်းစွာ တည်အံ့၊ ဌိတိဘာဂီနိ-တည်တံ့ခြင်းအဖို့ရှိသော၊ ပညာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တသတိယာဝါ-ဟောတော်မူအပ်သော သတိကိုလည်းကောင်း၊ တံတံ ဈာန

တဒနုဓမ္မတာသတိ။ ။ဤပါဠိသည် ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော် စတုက္ကဋ်လာသော ပါဠိတည်း။ ထို၏အဋ္ဌကထာ၌ “တဒနုဓမ္မတာတိ တဒနုရူပသဘာဝါ”ဟုဖွင့်၏။ မစ၌ “သဘာဝေါ”ဟုရှိ၏။ အနုကို “အနုရူပ”ဟုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မကို “သဘာဝ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်ခြင်းတည်း။ တာပစ္စည်း အနက်မရှိ-ဟုလို၊ ဤဋီကာ၌ “တဒနုရူပတာဘူတာ”ဟု ဘူတာထည်၌ ဖွင့်ခြင်းမှာ ထိုပဒ်ကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ မကြံစေလိုသာကြောင့်တည်း။ “အနုရူပေါ+ဓမ္မောအနုဓမ္မော၊ အနုဓမ္မောယေဝ အနုဓမ္မတာ၊ တဿ+အနုဓမ္မတာ တဒနုဓမ္မတာ”ဟုပြု၊ သတိကို “မိစ္ဆာသတိ သန္ဓာယ”ဟုဖွင့်၏။ ထိုမိစ္ဆာသတိဟူသည်လည်း “ထိုပဌမဈာန်ကို သာယာသော နိက္ခန္တိတည်း။ (တစ်နည်း) ထိုနိက္ခန္တိနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော နာမ်ဓမ္မာ ၄-ပါးတည်း” ဟု ဋီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒလာ၏။ ထိုဝါဒသည် ဝိဘင်း အဋ္ဌကထာဝါဒပင်တည်း။ [ထိုအဋ္ဌကထာကိုကြည့်ပါ။]

ဋီကာ တစ်နည်း။ ။ဋီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒအပြင် “အဝိဂတနိက္ခန္တိကာ တံတံပရိဟရဏ သတိ”ဟု မိမိဝါဒကိုဖွင့်ပြသေး၏။ ထို၌ “သတိ”ဟူသည် ထိုထိုဈာန်နှင့် ယှဉ်ဖက်တရားတို့ကို ဆောင်ရွက်မှတ်သားတတ်သော သမ္မာသတိပင် တည်း။ ထိုသို့သမ္မာသတိက အမှတ်ရရာ၌ ဈာန်ကိုနှစ်သက်တတ်သော နိက္ခန္တိတဏှာ ပကတုပနိဿယသတ္တိဖြင့် သတိအား ကျေးဇူးပြုလျက် ရှိသောကြောင့် “အဝိဂတနိက္ခန္တိကာ”ဟု ဆိုသည်။ လောက၌ မိမိနှစ်သက်သော အရာဝတ္ထုကို သတိဖြင့် မကြာမကြာ အမှတ်ရနေခြင်းမျိုးတည်း။

ဆိုလိုရင်းကား-“ပဌမဈာန်ကိုရပြီးနောက် ထိုဈာန်၌ နိက္ခန္တိပါသော သတိ ဖြစ်နေလျှင် ထိုဈာန်သည် ရှေ့သို့လည်း မတိုးတက်၊ အောက်သို့လည်း လျော့မကျဘဲ တန်နေခြင်းအဖို့ရှိသော ဌိတိဘာဂီယဈာန်ဖြစ်သည်” ဟုလို၊ ဒုတိယ စသောဈာန်၏ ဌိတိဘာဂီယဖြစ်ပုံလည်း ဤနည်းပင်။ ဟာနဘာဂီယ၊ ဝိသေသဘာဂီယ၊ နိဗ္ဗေဘာဂီယ ဖြစ်ပုံလည်း ထို ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ပါ။

နိက္ခိယာဝါ-ထိုထိုချာန်၌ တပ်မက်တတ်သော တဏှာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိက္ခမ္ဘနေ-ခွာခြင်း၌၊ ပဋိပဒါ-ကိုလည်းကောင်း၊ တံတံ ဈာနပစာရပုတ္တဿ-ထိုထို ဈာန်၏ ဥပစာသို့ ရောက်ပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာယ-အပ္ပနာချာန်ကို၊ ပရိဝါသေ-ကျင့်သုံးခြင်း၌၊ (အပ္ပနာချာန်ရရှိရန် မျှော်လင့်ခြင်း၌) အဘိညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ အာဂမနဝသေနာပိ-အထက်အထက် ဈာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါ တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဘိညာစ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိယေဝ-နံ သည်သာ၊ ဟိ-ဈ၊ ဒုက္ခပုဋိပဒံ-ခက်ခဲသောအကျင့်ရှိသော၊ ဒန္တာဘိည-လေးနှေးသော အသိညဏ်ရှိသော၊ ပဌမဇ္ဈာန်-သို့၊ ပတော-ရောက်ပြီး၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဒုတိယမ္ဗိ-ဒုတိယဈာန်သည်လည်း၊ တာဒိသမေဝ-ထို ပဌမဈာန်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်ကဲ့သို့ “ဒုက္ခပုဋိပဒ ဒန္တာဘိည ဒုတိယဈာန်ဖြစ်သည်” ဟုလို။] တတိယ စတုတ္ထသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေဝေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ စတုက္ကနယေ-၌၊ (ပဋိပဒါဝသေန-ပဋိပဒါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ စတုဇာ- ၄-ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဘေဒေါ-ကွဲပြားခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဉ္စကနယေပိ-၌လည်း၊ ပဋိပဒါဝသေန စတုဇာ ဘေဒေါ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပဋိပဒါဝသေနပိ-ဖြင့်လည်း၊ စတ္တာရော-နံသော၊ နဝကာ-နဝကာတို့သည်၊ ဝါ-ချာန် ၉-ပါးအပေါင်းတို့သည်၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

အာဂမနဝသေနာပိ။ ။ပဌမဈာန်သည် ဒုတိယဈာန်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အာဂမနတည်း၊ ဒုတိယဈာန်သည် တတိယဈာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အာဂမနတည်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရှေးရှေးချာန်ကို “အာဂမန”ဟုခေါ်သည်၊ [သဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းလာ ဝိပဿနာဂမန စသော သဘောမျိုးတည်း၊] အပိသဒ္ဓါ သည် ထို အာဂမနကြောင့် ပဋိပဒါအဘိညာတို့၏ ဧကန်မဟုတ် ကြောင်းကိုပြ၏၊ အာဂမန၏ အစွမ်းကြောင့်သာ ပဋိပဒါအဘိညာတို့ ဖြစ်ကြသည်မဟုတ်သေး၊ “ယော အသပ္ပာယသေဝိ” စသည်ဖြင့် ပြခဲ့သော အကြောင်းကြောင့်လည်း ပဋိပဒါ အဘိညာတို့ အမျိုးမျိုးဖြစ်ကြသေး၏-ဟုလို။

အာဂမန ဧကန်မဟုတ်ရကျိုး။ ။အာဂမန၏ ဧကန်မဟုတ်သောကြောင့် ဈာန်တစ်ပါးပါး၌ ပဋိပဒါ ၄-မျိုး၊ ပရိတ္တာရမဏစသော အာရုံ ၄-မျိုး၊ ထို ၄-မျိုး ၄-လီအားဖြင့် သောဠ သက္ခတ္တကနည်းများရနိုင်ကြ၏၊ အာဂမနက ဧကန်ဖြစ်လျှင်ကား ဈာန်တစ်ပါးလျှင် ပဋိပဒါ တစ်မျိုးသာရ၍ ထိုပဋိပဒါအတွက် စတုတ္ထ ပဉ္စကဈာန် ၉-မျိုး၊ အာရုံတစ်မျိုးသာရ၍ ထိုအာရုံအတွက် ဈာန် ၉-မျိုး၊ ပဋိပဒါအာရုံရောလျက် မိဿကအတွက် ဈာန် ၉-မျိုး၊ ဤသို့ ဟောတော်မူရလိုမည်၊ [စတုဿ အနေကန္တိကတ္တာ ဝေပ၊ ယောစေတဗ္ဗာနိ သိယံ-ဋီကာ။

တေသု-ထိုဈာန်တို့၌၊ ပါဠိတော်-ပါဠိတော်ပါဠိအားဖြင့်၊ ဆတ္တိသ-၃၆-
 ပါးသော၊ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [ဈာန် ၉-ပါးကို ပဋိပဒါ ၄-ပါးဖြင့်
 မြှောက်၍ ဈာန်စိတ် ၃၆-ပါးဖြစ်သည်။] ပန-ထိုသို့ပင် ပါဠိတော်ပါဠိအားဖြင့်
 ၃၆-ပါးသောစိတ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဝါ-
 တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ပဉ္စကနယေ-ပဉ္စကနည်း၌၊ စတုက္ကနယဿ-၏၊ ပဝိဋ္ဌတ္တာ-
 ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသတိမေဝ-၂၀-သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (စိတ္တာနိ) ဘဝန္တိ၊
 ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [တရားကိုယ်အရကောက်လျှင် ဈာန် ၅-ပါးသာရှိ၏၊
 ထို့ကြောင့် သဂြိုဟ်၌လည်း ပဉ္စကနည်းအရ ဈာန် ၅-ပါးကိုသာပြသည်၊ ထိုဈာန်
 ၅-ပါးကို ပဋိပဒါ ၄-ပါးဖြင့်မြှောက်လျှင် ၂၀-ဖြစ်၏။]...ပဋိပဒါစတုက္က-သည်၊
 နိဗ္ဗိတံ-ပြီ။



အာရမဏစတုက္က အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ ဧတံ ဈာန်နာမ-မည်သည်၊ ပဋိပဒါဘောဒေန-ပဋိပဒါ
 အပြားအားဖြင့်၊ (စတုဗ္ဗိခံ-၄-ပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
 တူ၊ အာရမဏဘောဒေနာပိ-အားဖြင့်လည်း၊ စတုဗ္ဗိခံ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 (ထိုသို့ဈာန်မည်သည်၏ ပဋိပဒါအပြားအားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိသကဲ့သို့ အာရုံအပြား
 အားဖြင့်လည်း ၄-ပါးအပြားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အဿ-ဤဈာန်၏၊ တံ
 ပဘောဒံ-ထိုအပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုန၊ ကတမေ ဓမ္မာကုသလာတိအာဒိ-ကို၊
 (ဘဝဂတာ) အာရုံ၌၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသောစကား၌၊
 (“ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏန္တိ အာဒိသု”၌စပ်၊ ယောဇနာ၌ “ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော”ဟု
 ထည့်၏။) ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏန္တိအာဒိသု-အစရှိသော စကားတို့၌၊ (ပရိတ္တံနာမ
 စသည်၌စပ်၊) ယံ-အကြင်ဈာန်သည်၊ အပ္ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာ၊ မလေ့လာအပ်သည်၊
 (ဝသီဘော်မမြောက်သည်၊) ဟောတိ-၏၊ ဥပရိဇ္ဈာနဿ-အထက်ဈာန်၏၊ ပစ္စယော-
 အကြောင်းအထောက်အပံ့သည်၊ ဘဝိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ၊ [အပ္ပဂုဏံ ဟောတိကို
 ထပ်ဖွင့်သည်၊ အပ္ပဂုဏဖြစ်သောကြောင့် အထက် အထက်ဈာန်၏ အကြောင်း
 အထောက်အပံ့ဖြစ်ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်-ဟူလို။] ဣဒံ-ဤဈာန်သည်၊ ပရိတ္တံနာမ-
 ပရိတ္တဈာန်မည်၏၊ ဝါ-နည်းသော တန်ခိုးအာနဘော်ရှိသောဈာန် မည်၏။

ပန-ကား၊ ယံ-အကြင်ဈာန်သည်၊ အဝဗ္ဗိတေ-အကျယ်မပွားစေအပ်သော၊
 သုပ္ပမတ္ထေဝါ-မန်း(ဗန်း) စကော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ သရာဝ
 မတ္ထေဝါ-ခွက်ငယ် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အာရမဏေ-ပထဝီ
 ကသိုဏ်းစသော ပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံ၌၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုဈာန်သည်၊ အဿ-

ဤဈာန်၏။ ပရိတ္တံ-ကျဉ်းငယ်သော၊ အာရမဏံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဝစနတ္ထ
 ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ပရိတ္တာရမဏမည်၏။ ယံ-သည်၊ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာ၊
 လေ့လာအပ်ပြီးသည်၊ သုဘာဝိတံ-ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊
 ဥပရိဇ္ဈာနဿ-၏။ ပစ္စယော-သည်၊ ဘဝိတံ-ငှါ၊ သက္ကောတိ၊ ဣဒံ-ဤဈာန်သည်၊
 အပ္ပမာဏံနာမ-အပ္ပမာဏဈာန်မည်၏။ ဝါ-တိုးပွားသောအတိုင်းအရှည်ရှိသော
 ဈာန်မည်၏၊ (အသဒ္ဓါဝုဒ္ဓိအနက်ဟော၊) ယံ-သည်၊ ဝိပုလေ-ပြန့်ကျယ်သော၊
 အာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္တံ-၏၊ တံ-သည်၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပမာဏတ္တာ-တိုးပွားသောအတိုင်းအရှည်
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝုဒ္ဓိဖြင့် “အ” ၏ အနက်ကိုဖွင့်သည်၊) အဿ-ဤဈာန်၏
 အပ္ပမာဏံ-တိုးပွားသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ အာရမဏံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-
 ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ အပ္ပမာဏာရမဏံ-ဏ မည်၏။ ပန-ကား၊ ဝုတ္တလက္ခဏာ
 ဝေါမိဿကတာယ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော အာရုံတို့၏ ရောနှောကုန်
 သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝေါမိဿကနယော-ရောနှောကြောင်းနည်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-
 ၏။ ဣတိ-သို့လျှင်၊ အာရမဏဝသေနပိ-ဖြင့်လည်း၊ စတ္တာရော နဝကာ ဝုတ္တာ
 ဟောန္တိ၊ စတ္တ-ဤ အာရမဏစတုက္ကန္တံ၊ စိတ္တဂဏနာပိ-စိတ်အရေအတွက်သည်လည်း၊
 ပုရိမသဒိသာဝေ-ရှေ့ပဋိပဒါ စတုက္က၏ အရေအတွက်နှင့် တူသည်သာ၊ ဣတိ-
 အပြီးတည်း။ ။ အာရမဏစတုက္ကံ-သည်၊ နိဗ္ဗိတံ။



အာရမဏပဋိပဒါမိဿက အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ အာရမဏပဋိပဒါမိဿကံ-အာရုံပဋိပဒါတို့၏ ရောနှောခြင်း
 ရှိသော၊ [ပါဠိတော်၌ ပဋိပဒါကို ရှေ့ကထား၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် “ပဋိပဒါ
 အာရမဏမိဿကံ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊] သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကနယံ-
 သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကနည်းကို၊ (ဈာန်တစ်ပါး၌ ပဋိပဒါ ၄-ပါးကိုတည်၍ အာရုံ ၄-
 ပါးဖြင့် မြောက်လျက် ၁၆-ပါးပြားသောနည်းကို၊) ဒဿေတံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်
 ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိအာဒိ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေဓမ္မာ ကုသလာ
 အစရှိသော သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကနည်းတို့တွင်၊ [ယောဇနာ၌၊ “တတ္ထ-၌” ဟု ပေး၍
 ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောဟု ထည့်စပ်သည်။] ပဌမနယေ-၌၊ ဝုတ္တဇ္ဈာန်-ဟောတော်
 မူအပ်သော ဈာန်သည်၊ ဒုက္ခပဋိပဒတ္တာ-ခက်ခဲသောအကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်း
 ကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်၊) ဒန္တာဘိညတ္တာ-လေးနေ့သောအသိဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်
 လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တတ္တာ-နည်းသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 ပရိတ္တာရမဏတ္တာ-ကျဉ်းငယ်သော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊

စတုဟိ-နံသော၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ ဟိနံ-ယုတ်ညံ့၏။ သောဠသမနယေ-
 ဌံ၊ ဝုတ္တဇ္ဈာနံ-သည်၊ သုခပုဋိပဒတ္တာ-လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်း
 ကောင်း၊ ခိပ္ပိဘိညတ္တာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 အပ္ပမာဏတ္တာ-တိုးပွားသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်
 လည်းကောင်း၊ အပ္ပမာဏာရမဏတ္တာ-တိုးပွားသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အာရုံ
 ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဟိ၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊
 ပဏိတံ-မွန်မြတ်၏။ သေသေသု-ပဌမနည်း၊ သောဠသမနည်းတို့မှ ကြွင်းကုန်သော၊
 စုဒ္ဒသသု- ၁၄-ပါးသောနည်းတို့၌၊ ဧကေန-တစ်ပါးသော၊ (ကာရဏေန-အကြောင်
 ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊) ဒွိဟိ၊ (ကာရဏေဟိ-သော်လည်းကောင်း၊) တိဟိ၊
 ကာရဏေဟိစ-တို့ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဟိနံပဏိတတာ-ဟိနံ၊ ပဏိတတို့၏
 အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ၊ အယံ
 နယော-ဤသောဠသကမ္မတ္တာကနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်
 သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဈာနပုတ္တိကာရဏတ္တာ-ဈာန်ဖြစ်ခြင်း၏
 အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အယံ နယော၊ ဒေသိတော-ပြီ၊) ဟိ-ချဲ့၊ သမ္မာ
 သမ္ဗုဒ္ဓေန-သည်၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊ သုဒ္ဓိကဇ္ဈာနံ-ပဋိပဒါအာရုံမဖက်၊ သက်သက်
 သောဈာန်ကို၊ စတုက္ကနယဝသေန-စတုက္ကနည်းအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနယ
 ဝသေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒသိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တထာ-တူ၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ-
 အာရုံမဖက်၊ သက်သက်သောပဋိပဒါကို၊ (ဒသိတာ) တထာ-တူ၊ သုဒ္ဓိကာရမဏံ-
 ပဋိပဒါမဖက်သက်သက်သောအာရုံကို၊ (ဒသိတံ)၊ တတ္ထ-ထိုသို့ ပြတော်မူရာ၌၊
 [ယောဇနာ၌ “တတ္ထ စတုက္ကနယာဒိသု-ထိုစတုက္ကနည်း အစရှိသည်တို့တွင်” ဟု
 စွဲသည်။] ယာ ဒေဝတာ-အကြင် နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊
 သုဒ္ဓိကဇ္ဈာနံ-ကို၊ စတုက္ကနယဝသေန-ဖြင့်၊ ဒေသိယမာနံ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊
 ဗုဒ္ဓိတုံ-ငှာ၊ သက္ကောန္တိ-စွမ်းနိုင်ကုန်၏။ တာသံ-ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-
 လျောက်ပတ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုဒ္ဓိကဇ္ဈာနေ-၌၊ စတုက္ကနယော-ကို၊ ဒေသိတော-
 ပြီ၊ ယာ (ဒေဝတာ)-တို့သည်၊ ပဉ္စကနယဝသေန၊ ဒေသိယမာနံ-သော်၊ ဗုဒ္ဓိတုံ
 သက္ကောန္တိ၊ တာသံသပ္ပာယဝသေန ပဉ္စကနယော (ဒေသိတော)၊ ယာ (ဒေဝတာ)-
 တို့သည်၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယ-သက်သက်သော ပဋိပဒါ၌လည်းကောင်း၊ သိဒ္ဓိကာရ
 မဏေ-သက်သက်သောအာရုံ၌လည်းကောင်း၊ စတုက္ကနယဝသေန၊ ပေ၊ သက္ကောန္တိ၊
 တာသံ သပ္ပာယဝသေန၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယ-၌လည်းကောင်း၊ သုဒ္ဓိကာရမဏေ-
 ၌လည်းကောင်း၊ စတုက္ကနယော ဒေသိတော၊ ယာ (ဒေဝတာ) ပဉ္စကနယဝသေန၊ ပေ၊
 သက္ကောန္တိ၊ တာသံ သပ္ပာယဝသေနပဉ္စကနယော (ဒေသိတော)။

ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဟေဋ္ဌာ-သောဋ္ဌသက္ကတ္တုကနည်းသို့ မရောက်မီ အောက်၌၊
 ဝါ-ရှေ့၌၊ [ရှေ့ဖြစ်သောအတိတ်ကိုပင် ရုက္ခာရုဋ္ဌနည်းအားဖြင့် အောက်ဟု
 ဆိုထားသည်။] ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန-နတ်ဗြဟ္မာဟူသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလိုဆန္ဒနှင့်
 စပ်သဖြင့်၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဒေသနာဝိလာသပုတ္တော-
 ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့
 ရောက်တော်မူပြီးသော၊ ဒေသ (ဒေသော)-ဤမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဘိန္ဒူ ပဋိသမ္ဘိဒေါ-
 ကွဲပြားသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၊ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇဝိသဒဉာဏော-
 ၁၀-ပါးသော၊ ဉာဏဗလ၊ ၄-ပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ဟူသော သန့်ရှင်းသော
 ဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ), ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ယာထာဝသရသလက္ခဏာသ-
 မမောက်မပြန် မှန်ကန်သော မိမိ၏သဘောလက္ခဏာ၏၊ ဝါ-ကို၊ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ-

ပဘိန္ဒူပဋိသမ္ဘိဒေါ။ ။အဘိန္ဒူ-(အတ္တ ဓမ္မ နိရုတ္တိ ပဋိတာနတို့၌ အမျိုးမျိုး သိသော
 အားဖြင့်) ကွဲပြားသော+ပဋိသမ္ဘိဒါ-အပြားအားဖြင့်ဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ ယဿ အတ္တိတိ
 ပဘိန္ဒူပဋိသမ္ဘိဒေါ၊ ဝိပါကံ၊ ကြိယာ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတော်၏ ဟောနက်ဖြစ်သော
 ဘာသိတ္တ၊ ဤအကျိုးအနက် ၅-ပါးကိုသိသောဉာဏ်သည် အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊
 မဂ်၊ ပစ္စည်း၊ ဘာသိတ (ဟောတော်မူအပ်သော သုတ္တဓဂယျစသော) တရား၊ ဤအကြောင်း ဓမ္မ
 ၅-ပါးတို့ကို သိသောဉာဏ်သည် ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ၊ သဘာဝနိရုတ္တိဖြစ်သော ပါဠိဘာသာ၏
 လိင်ဝစ်စသောအားဖြင့် အမှားအမှန်ကို သိသောဉာဏ်သည် နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ၊ ရှေ့ဉာဏ် ၃-
 ပါးကို (မိမိနှင့်တကွ ၄-ပါးလုံးကိုပင်) သိသောဉာဏ်သည် ပဋိတာနပဋိသမ္ဘိဒါမည်၏။

ဒသဗလဉာဏ်။ ။ဋ္ဌာနာနာနဉာဏ်၊ ဝိပါကဉာဏ်၊ ပဋိပဒါဉာဏ်၊ အနေကဓာတု
 နာနာဓာတုလောကဉာဏ်၊ သတ္တာနံနာနာနိမုတ္တိကဉာဏ်၊ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ ဈာနဝိမောက္ခ
 သမာဓိ သမာပတ္တိတို့၏ သံကိလေသဝေါဒါနဝုဋ္ဌာန ဉာဏ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနသတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊
 အာသဝက္ခယဉာဏ်တော်များတည်း။ [ဒသက အင်္ဂုတ္တိုရ်။]

- ဋ္ဌာနာဋ္ဌာနေ ဝိပါကေ စ၊ ဉာဏံ ပဋိပဒါယ စ၊
- နာနာဓာတုမိ လောကမိ၊ သတ္တာနံ အဓိမုတ္တိယာ၊
- ဈာနာဒိနံ ကိလေသာဒေါ၊ ဣန္ဒြိယ ပရောပရေ၊
- ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏဉ္စ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုသဝက္ခယံ။

စတုဝေသာရဋ္ဌဉာဏ်။ ။ဝိသာရဒဿ+ဘာဂေါ ဝေသာရဋ္ဌ-ရဲရင့်သော ဘုရားရှင်၏
 ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်တော် ၄-ပါးကား-အန္တရာယိဓမ္မကို သိတော် မူခြင်း၊ နိယျာနိကဓမ္မကို
 သိတော်မူခြင်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူခြင်း၊ ဝိကာသဝအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူခြင်း
 ဤ ၄-ဋ္ဌာန၌ ရဲရင့်တော်မူခြင်းတည်း။ [စတုက္ကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပဌမပံ၊ တဏှာယောဂဝဂ်။]

- အန္တရာယေ စ နိယျာနေ၊ ဗုဒ္ဓတ္ထေ အာသဝက္ခယေ၊
- စတုသွေတေသု ဋ္ဌာနသေ၊ တထာဂတော ဝိသာရဒေါ။

ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ (ဟိတ်ကူ)၊ ဓမ္မပညတ္တိ ကုသလတာယ-တရားတော်ကို နာမည်တပ်၍ ပညတ်တော်မူခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယောယော နယော-ကို၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ တဿ တဿ-ထိုထိုရနိုင်သောနည်း၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဒေသနံ-ကို၊ နိယမေတု-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်တော်မူ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ထိုထိုရနိုင်သောနည်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဒေသနာတော်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တော်မူနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဣမာယ ဒေသနာဝိလာသပတ္တိယာပိ-ဤဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေတတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်လည်း၊ တေန-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊ သုဒ္ဓိက စတုက္ကနယာဒိဝသေန-သုဒ္ဓိက စတုက္ကနည်း အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧဝာ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ယေ ကေစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဈာနံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိနာမ-ဖြစ်စေနိုင်ကုန်သည်မည်၏၊ တေ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အာရမဏ ပဋိပဒါဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဥပ္ပါဒေတု-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နသက္ကောန္တိ၊ နိယမတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ တသ္မာ ဈာနပုတ္တိကာရကတ္တာ-ထိုသို့ ဈာန်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ သောဠသကုတ္တုကာ နယော-ကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတ္ထဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော ပါဠိတော်အစဉ်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိကနဝကော-လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ပဋိပဒါနဝကာ-တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ အာရမဏနဝကာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣမေ စ သောဠသနဝကာ-ဤသောဠသနဝကတို့လည်းကောင်း၊ ဝါ- ဤ ၁၆-ပါးသော ဈာန် ၉-ပါးအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ နဝကာ-တို့သည်၊ ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

တတ္ထ-ထိုနဝကတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ နဝကေ-၌၊ စတုက္ကပဉ္စကဝသေန-စတုက္က ပဉ္စကတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွေဒွေ-ကုန်သော၊ နယာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပညာသံ-၅၀-သော၊ နယာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ၅၀-သောနည်းတို့တွင်၊ ပဉ္စဝိသတိယာ-သော၊ စတုက္ကနယေသု-တို့၌၊ သတံ-တစ်ရာသော ဈာန်စိတ်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနယေသု-တို့၌၊ ပဉ္စဝိသသတံ-တစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသော ဈာန်စိတ်လည်းကောင်း၊ [“ပဉ္စဝိသံ သတံ” ဟုရှိလျှင် သဒ္ဓါနည်းကောင်းသည်၊ “ပဉ္စဝိသံ-၂၅-ပါး အလွန်ရှိသော၊ သတံ တစ်ရာသော ဈာန်စိတ်လည်းကောင်း” ဟုပေး။] ဣတိ-သို့၊ ပါဠိတော်ပါဠိအားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိသာဓိကာနိ-၂၅-ပါး အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွေ ဈာနစိတ္တသတာနိ-နှစ်ရာသော ဈာန်စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် နှစ်ရာနှစ်ဆယ့် ငါးပါးသော ဈာန်စိတ်ဖြစ်ပါ

သော်လည်း၊ ပဉ္စကနယေ-၌၊ စတုက္ကနယဿ-၏၊ ပဝိဋ္ဌတ္တာ-ဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တတော-အားဖြင့်၊ ပဉ္စဝိသာခိကမေဝ-၂၅-ပါးအလွန်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ စိတ္တသတ-ဈာန်စိတ်တစ်ရာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ပါဠိတော်ပါဠိ၌၊ ပဉ္စဝိသာခိကာနိ-နံသော၊ ယာနိ တာနိ ဒွေ စိတ္တသတာနိ-အကြင်နှစ်ရာသောဈာန်စိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသု-ထိုနှစ်ရာနှစ်ဆယ့်ငါးပါးသောဈာန်စိတ်တို့တွင်၊ ဧကေကဿ-တစ်ပါးတစ်ပါ သောဈာန်စိတ်၏၊ နိဒ္ဒေသေ-၌ဓမ္မ ဝဝတ္တာနာဒယော-ဓမ္မဝ ဝတ္တာနအစရှိကုန်သော၊ တယော တယော-နံသော၊ မဟာဝါရာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ တေ-ထိုမဟာဝါရတို့ကို၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုဈာန်စိတ်၏ နိဒ္ဒေသ၌၊ နိယမတ္တံမေဝ-နည်းမျှကိုသာ၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊ သံခိတ္တာ-ချုံးအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ပထဝီကသိဏ်-ပထဝီ ကသိုဏ်းရှိသော ဈာန်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ။

ဣဒါနိ-ပထဝီကသိဏဈာန်ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ အာပေါကသိဏာဒီသုပိ-အာပေါ ကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံတို့၌လည်း၊ ဧတာနိဈာနာနိ-ဤရူပါဝစရဈာန်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့၊ အာပေါကသိုဏ်းအစရှိသော အာရုံတို့၌လည်း ဤရူပါဝစရဈာန်တို့၏ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) တေသံ-ထိုအာပေါကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့၌ဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ ပုန၊ ပေ၊ အာရဉ္စ၊ တေသု-ထိုအာပေါကသိုဏ်းအစရှိသည်တို့ဝယ်ဖြစ်သော ဈာန်တို့၌၊ သဗ္ဗော-သော၊ ပါဠိနယောစ-ပါဠိတော်နည်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထဝိဘာဝနာစ-အနက်ကိုထင်စွာပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အနက် အဖွင့်ကိုလည်းကောင်း၊) စိတ္တဂဏနာစ-စိတ်အရေအတွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါရသဇံပေါစ-ဝါရကိုချုံးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝီကသိဏေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဘာဝနာနယော-ကို၊ ကသိဏပရိကမ္မံ-ကသိုဏ်းပရိကံကို၊ အာဒိ-ကတွာ-အစပြု၍၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ပကသိတောယေဝ-ထင်ရှားပြအပ်ပြီးသည်သာ။

[ပါဠိတော်ချင်းမတူရကား၊ ကျမ်းချင်းညှိလိုသောကြောင့် “မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တေ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ မဟာသကုလုဒါယိသုတ္တေ-မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌၊ ဒသ-နံသော၊ ကသိဏာနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ ကသိုဏ်း စ-ပါးသာ ဟောတော်မူသော်လည်း မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌ ဝိညာဏကသိုဏ်း အာကာသကသိုဏ်းထည့်၍ ၁၀-ပါးဟောတော်မူသည်၊] တေသု-ထိုကသိုဏ်း ၁၀-ပါးတို့တွင်၊ ဝိညာဏကသိဏ်-ကို၊ (န ကထိတံ၌ စပိ) ဝါ-သည်၊ (ဟောတိ၊ ဘဇေတိတို့၌ စပိ) အာကာသ-ကောင်းကင်ပညတ်၌၊ ပဝတ္တိတ မဟဂ္ဂတ ဉာဏမ္ပိ-ဖြစ်စေအပ်သော မဟဂ္ဂတိဝိညာဏ်

သည်လည်းကောင်း၊ (ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်ကို ဆိုလိုသည်။) တတ္ထ-ထိုမဟာဂ္ဂုတ်ဝိညာဏ်
 ဌ၊ ပရိကမ္မ-ကို၊ ကတွာ, နိဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသမာပတ္တိပိ-
 သည်လည်းကောင်း၊ (ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏ်ကိုဆိုလိုသည်။) ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ သဗ္ဗပ္ပကာရေန-အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်၊ အာရုပ္ပဒေသနမေဝ-
 အာရုပ္ပဒေသနာသို့သာ၊ ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏၊ (မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌ ဟောတော်
 မူအပ်သော ဝိညာဏကသိုဏ်းသည် ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏ်လည်း ဖြစ်နိုင်၊ ဒုတိယာရုပ္ပ
 ဝိညာဏ်လည်းဖြစ်နိုင်သောကြောင့် အာရုပ္ပဒေသနာ၌ ပါဝင်သည်-ဟူလို။) တသ္မာ,
 ဣမသ္မိံဋ္ဌာနေ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်ဝယ် ကသိဏအရာ၌၊ န ကထိတံ-ဟောတော်
 မမူအပ်၊ [ဤတိုင်အောင်သောစကားဖြင့် မဟာသကုလုဒါယိသုတ်၌ ဟောတော်မူ
 အပ်သော ဝိညာဏကသိုဏ်းကို ဤဓမ္မသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်၌ ဟောဖို့မလိုကြောင်းကို
 ပြသည်။]

[ဤပါဠိတော်၌ အာကာသကသိုဏ်းကို ဟောတော်မမူခြင်း၏အကြောင်းကို
 ပြလိုသောကြောင့် “အာကာသကသိဏန္တိ ပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊
 ကသိဏုဋ္ဌါဋိမံ-ကသိုဏ်း ၉-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကိုခွာခြင်းကြောင့် ရအပ်သော၊
 အာကာသပိ-ကောင်းကင်ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ တံ-ထိုကောင်းကင်ပညတ်ကို၊
 အာရမဏ်ကတွာ-၍၊ ပဝတ္တကုန္ဓာပိ-ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိတ္တိန္တိဒ္ဓါ
 ဒီသု-နံရံပေါက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော
 အပေါက်၌၊ ဂဟေတဗ္ဗပေကာသမ္ဘိ-ယူထိုက်သော အာရုံနိမိတ်ဖြစ်သော ပရိစ္ဆေဒါ
 ကာသကိုလည်းကောင်း၊ တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသကို၊ အာရမဏ် ကတွာ, ဥပ္ပန္နံ-
 သော၊ စတုက္က ပဉ္စကဇ္ဈာနမ္ဘိ-ကိုလည်းကောင်း၊ အာကာသကသိဏန္တိ-အာကာသက
 သိဏဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုနည်းတို့တွင်၊ ပုရိမနယော-ရှေ့နည်းသည်၊
 (“ကသိဏုဋ္ဌါဋိမံပေ၊ပဝတ္တကုန္ဓာပိ” ဟူသော ရှေးနည်းသည်။) အာရုပ္ပဒေသနံ-သို့၊
 ဘဇေတိ-ကပ်ဝင်၏၊ ပစ္စိမနယော-သည်၊ (“ဘိတ္တိန္တိဒ္ဓါဒီသု၊ပေ၊စတုက္က ပဉ္စမဇ္ဈာနမ္ဘိ”
 ဟူသာ နောက်နည်းသည်။) ရူပါဝစရဒေသနံ (ဘဇေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဿကတ္တာ-
 ရူပ အရူပရောနှောနေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣမံ-ဤအာကာသကသိုဏ်းကို၊
 ရူပါဝစရဒေသနံ-သို့၊ န အာရဋ္ဌံ-တင်တော်မမူအပ်။

[ထိုသို့ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်ဝယ် အာကာသ ကသိုဏ်းကို ရူပါဝစရ
 ဒေသနာသို့ မတင်အပ်ပါသော်လည်း အဋ္ဌကထာ နည်းအားဖြင့် ယူထိုက်ကြောင်းကို
 ပြလို၍ “ပရိစ္ဆေဒါကာသေ” စသည်မိန့်။] ပန-ထိုသို့ပင် ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌
 ရူပါဝစရဒေသနာတော်သို့ မတင်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တဇ္ဈာနံ-
 ဖြစ်သာဇ္ဈာန်သည်၊ ရူပပတ္တိယာ-ရူပဘုံ၌ဖြစ်ခြင်း၏၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းကြောင်းသည်၊
 ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ, တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏။

[အဋ္ဌကထာများ၌ ဤသို့ ပရိစ္ဆေဒါကာသကို ယူထားသောကြောင့် ကသိုလ်း ၈-ပါး၌ အာကာသကသိုလ်း ၁-ပါးတိုးလာ၏။ အာလောကကသိုလ်းကို ထပ်၍ ထည့်လျှင် ၁၀-ပါး ဖြစ်သည်။]

ပန-ဆက်၊ တသို့-ထို ပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနမေဝ-သည်သာ၊ ဥပ္ပဒ္ဒတိ၊ အရူပဇ္ဈာန-သည်၊ နပ္ပဒ္ဒတိ၊ [ဤစကားဖြင့် ပရိစ္ဆေဒါကာသ၏ ရူပ အရူပ ၂-မျိုးလုံး ရောမနေကြောင်းကိုပြသည်။] ကသ္မာ-နည်း၊ ကသိဏုဂ္ဂါဋ္ဌနဿ-ကသိုလ်းကိုခွာခြင်း၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသသည်၊ ပုနပ္ပုန်-အဖန်ဖန်၊ ဥဋ္ဌါဋ္ဌိယမာနံပိ-ဘာဝနာဖြင့် ခွာအပ်ပါသော်လည်း၊ အာကာသမေဝ-ကောင်းကင်သည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ ကသိဏုဂ္ဂါဋ္ဌန-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပရိစ္ဆေဒါကာသဝယ် ကသိဏုဂ္ဂါဋ္ဌနကို မရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တတ္ထ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ဈာနံ-ရူပါဝစရဈာနံသည်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးငှာ၊ သံဝတ္တတိ၊ အဘိညာပါဒကံ-အဘိညာဉ်၏ အခြေခံသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိပဿနာ ပါဒကံဟောတိ၊ နိရောဓပါဒကံ-နိရောဓသမာပတ်၏အခြေခံသည်၊ န ဟောတိ၊ [အရူပဈာနံထိအောင် သမာပတ် ၈-ပါးလုံးကို မဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် နိရောဓသမာပတ်၏ အခြေခံ မဖြစ်နိုင်။] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ပရိစ္ဆေဒါကာသ၌၊ အနုပ္ပဗ္ဗနိရောဓော-အစဉ်အတိုင်း ချုပ်ခြင်းကို၊ ယာဝ ပဉ္စမဇ္ဈာနာ-ပဉ္စမဈာန်တိုင်အောင်၊ လဗ္ဘတိ-ရအပ်၏၊ [“ထို့ကြောင့် အရူပဈာန်၏ အခြေခံလည်းမဖြစ်”ဟူလို။] ဝဋ္ဌပါဒကံ-ဝဋ်၏အခြေခံသည်၊ ဟောတိယေဝ-သည်သာ၊ [ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် “ဝဋ္ဌပါဒကံ”ဟု ဆိုသည်။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ဧတံ-ဤပရိစ္ဆေဒါကာသ၌ဖြစ်သောဈာန်သည်၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရာယ-ငှာ၊ သံဝတ္တတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဘိညာပါဒကံ-သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာပါဒကံ-သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ ပုရိမကသိဏေသု-ရှေးကသိုလ်းတို့၌၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ဈာနံပိ-သည်လည်း၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာယ သံဝတ္တတိ၊ အဘိညာပါဒကံ ဟောတိ၊ ဝိပဿနာပါဒကံဟောတိ)၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤရှေးကသိုလ်းတို့၌၊ (ဥပ္ပန္နဿ-သော၊ ဈာနဿ-၏) နိရောဓပါဒကဘာဝေါ-နိရောဓသမာပတ်၏ အခြေခံ၏အဖြစ်သည်၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ [နိရောဓသမာပတ်၏ အခြေခံ၏ဖြစ်ကြောင်း ကို ပြသဖြင့် အရူပသမာပတ်၏ အခြေခံဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့၏။] ဧတ္ထ-ဤရူပါစရဈာန်အရာ၌၊ အာကာသကသိဏေ-၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ ယံ-အကြင်စကားသည်၊ ဝတ္ထဗွံ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံ

သောစကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ။ [ဤပြုခဲ့သော အဓိပ္ပာယ်များသည် သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းကို ကောင်းစွာ လေ့လာပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ် အတွက် ခက်ခဲချက်မရှိပါ။ မလေ့လာရသေးလျှင်ကား အတော်အတန် ဖွင့်ပြရုံမျှဖြင့် နားလည်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်များကို လျစ်လျူရှုရတော့သည်။]

[ဤကသိုဏ်းနှင့်စပ်၍ အဘိညာဉ်အခန်းကို မှာတမ်းပြုလိုသောကြောင့် “ဧကောပိ ဟုတ္တာ” စသည်မိန့်၊ ပတ်ပြီးကိုပြန်ဆက်သည်။ ကသိုဏ်းအကြောင်းအရာကို ပြပြီး၍ အဘိညာဉ်အကြောင်းအရာကို ပြလိုသောကြောင့် “ပန-ထိုမှတစ်ပါး” ဟု လည်းပေးကြ၏။] ပန-ဆက်၊ ဧကောပိ ဟုတ္တာ ,ဗဟုဓာ ဟောတီတိ အာဒိနယ-ဧကောပိ၊ပေ၊ဟောတိ အစရှိသောနည်းရှိသော၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ-တန်ခိုးအတန်တန်၊ ပြုစီမံခြင်းကို၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဝိကုဗ္ဗနံ”ဟုသာ ရှိသော်လည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ”ဟုရှိ၏။ နောက်၌လည်း“ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ”ဟုတွေ့ ရလတ္တံ့၊ ဝိ-အမျိုးမျိုး အတန်တန်+ကုဗ္ဗနံ-ပြုစီမံခြင်း။] ဣစ္ဆန္တေန-အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပုရိမေသု-နံသော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ-စ-ပါး၊ စ-ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော-တို့ကို၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ “အဋ္ဌအဋ္ဌ သမာပတ္တိယော”ဟုရှိ၏။ “ကသိုဏ်း ဝ-ပါးလျှင် သမာပတ် စ-ပါးစီ”ဟုလို။] နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ကသိဏာနုလောမ တော-ကသိုဏ်းအနုလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကသိဏ ပဋိလောမတော-အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကသိဏာနုလောမ ပဋိလောမတော-ကသိုဏ်းအနုလုံ၊ ကသိုဏ်း ပဋိလုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနာနုလောမတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနပဋိ လောမတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနာနုလောမပဋိလောမတော-အားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဈာနက္ကန္တိကတော-ဈာန်ကို ခုန်ကျော်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကသိဏုက္ကန္တိကတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနကသိဏုက္ကန္တိကတော-အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အင်္ဂသင်္ဂန္တိကတော-ဈာန်အင်္ဂါကို ပြောင်းရွှေ့ခြင်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အာရမဏသင်္ဂန္တိကတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါရမဏ သင်္ဂန္တိက တော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂဝဝတ္ထာနတော-ဈာန်အင်္ဂါကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ ဝဝတ္ထာနတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စုဒ္ဒသဟိ-နံသော၊ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ မရိဒမေတဗ္ဗံ-အဖန်ဖန် ဆုံးမရာ၏၊ တေသံ-ထို ကသိဏာနုလောမ စသော ဝု-ပါးသော အခြင်းအရာတို့၏၊ ဝိတ္ထာရကထာ-အကျယ်စကားကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တာယေဝ-သည်သာ။

ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ စုဒ္ဒသဟိ-နံသော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အပရိဒမေတွာ-အဖန်ဖန်ဆုံးမမှု၍၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးရှေးဘဝ၌၊ အဘာပီတ ဘာဝနော-မပွားစေအပ်သော ဘာဝနာရှိသော၊ (ဘာဝနာကို မပွားစေခဲ့ဖူးသော၊ ရှေးရှေး

ဘဝက အထုံမရခဲ့ဖူးသော၊) အာဒိကမ္ဘိကော-အစဆုံးဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်၊ မှု၌ ယှဉ်သော၊ ယောဂါဝစရော-ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ သက်ဝင်တတ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ-ကို၊ သမ္မာဒေသေတိ-ပြီးစီးစေနိုင်လတ္တံ့၊ ဣတိဇတံ ဌာနံ-ဤသို့ပြီးစီးစေနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ ဟိ-မှန်၊ အာဒိကမ္ဘိကဿ-အစဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှု၌ယှဉ်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကသိဏပရိကမ္ဘံပိ-ကသိုဏ်း၌ အဖန်ဖန်စီးဖြန်းမှုသော်မှလည်း၊ ဘာရော-ဝန်လေး၏၊ သတေသု-တစ်ရာတို့တွင်လည်းကောင်း၊ သဟဿေသုဝါ-တစ်ထောင်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဧကောဝ-တူစ်ယောက်တလေသာ၊ (ကသိဏပရိကမ္ဘံ-ကို၊ ကာတံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ ကတကသိဏပရိကမ္မဿ-ပြုအပ်ပြီးသော ကသိုဏ်းပရိကမ္ဘိရှိသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိမိတ္တုပ္ပါဒါနံ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ [ရေးက ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်-ဟုပေးသည်၊] ဘာရော-၏၊ သတေသု သဟဿေသုဝါ ဧကောဝ (နိမိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ။

နိမိတ္တေ-ပဋိဘာဂနိမိတ်သည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်ပြီးလသော်၊ တံ-ထိုပဋိဘာဂနိမိတ်ကို၊ ဝဗေတော-တိုးပွားစေ၍၊ (အကျယ်ချဲ့၍) အပ္ပနာဓိဂမော-အပ္ပနာဇာန်ကို ရခြင်းသည်၊ ဘာရော-၏၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ (အပ္ပနံ-အပ္ပနာဇာန်ကို၊ အဓိဂန္တံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ၊ အဓိဂတပ္ပနဿ-ရအပ်ပြီးသော အပ္ပနာဇာန်ရှိသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စုဒ္ဒသဟိ-န်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စိတ္တပရိဒမနံ-စိတ်ကို အဖန်ဖန်ဆုံးမခြင်းသည်၊ ဘာရော-၏၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ (စိတ္တံ-ကို၊ ပရိဒမိတံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ၊ စုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိ၊ ပရိဒမိတစိတ္တဿပိ-အဖန်ဖန်ဆုံးမအပ်ပြီးသော စိတ်ရှိသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ နာမ-မည်သည်၊ ဘာရော၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝ (ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ-ကို၊ ကာတံ-ငှာ၊) သက္ကောတိ။

ဝိကုဗ္ဗနပ္ပတ္တဿာပိ-တန်ခိုးအတန်တန်ကို ပြုစီမံခြင်းသို့ရောက်ပြီးသော ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဓိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါနာမ-လျင်မြန်စွာရှုမြင်နိုင်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်မည်သည်၊ ဘာရော၊ သတေသု၊ ပေ၊ ဧကောဝဓိပ္ပနိသန္တိ-လျင်မြန်စွာ ရှုမြင်

ဓိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ။ ။နိပ္ပဗ္ဗ စုရာဒိ သမဓာတ်သည် ဒဿနအနက်ကိုဟော၏၊ ထိုဒဿန ဟူသည် ဉာဏ်ဖြင့်ရှုခြင်းတည်း၊ နိသာမနံ နိသန္တိ၊ ဓိပ္ပါ+နိသန္တိ ယဿာတိ ဓိပ္ပနိသန္တိ။ [နိမ္မိတံ ဣစ္ဆိတဿ ဝတ္ထုနော (တန်ခိုးဖန်ဆင်ခြင်းငှာ အလိုရှိအပ်သော ဝတ္ထုကို) နိမ္မာနဝဿန၊ ဓိပ္ပါ+ နိသန္တိ နိသာမနံ အာလောစနံ ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ခြင်း) အဓိဂမော(ရခြင်း)၊ ဧတဿာတိ ဓိပ္ပနိသန္တိ၊ တဗ္ဘာဝေါ ဓိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါတိ အာဟနိပ္ပဒဿန ဓိပ္ပါဘိညတာတိ-အနဋီကာ။]

နိုင်ခြင်းရှိသည်။ ဝါ-လျင်မြန်စွာ ရှုမြင်နိုင်သော အသိဉာဏ် ရှိသည်။ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ထေရုမ္မတ္ထလေ-ထေရုမ္မတ္ထလ အရပ်၌၊ [အရှင် မဟိန္ဒထေရ်၏ ပထမဆုံးကြွရောက်ရာဖြစ်သော သရက်ပင်လည်းရှိသော ကုန်း၌၊] မဟာရောဟနဂုတ္တတ္ထေရသု-မဟာရောဟနဂုတ္တထရ်၏၊ ဂိလာနုပဋ္ဌာန-ဂိလာနကို ပြုစုရာအရပ်သို့၊ အာဂတေသု-လာကုန်သော၊ တိသမတ္တေသု ကုဒ္ဒိမန္တသဟဿေသု-တန်ခိုးရှင် သုံးသောင်းတို့တွင်၊ ဥပသမ္ပဒါယ-ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝသီကော-ရှစ်ဝါသာရှိသေးသော၊ ရက္ခိတတ္ထေရောဝိယ-ရက္ခိတထေရ်ကဲ့သို့ တည်း၊ သမ္ဘု-သော၊ ဝတ္ထု-ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ ဝိတ္တာရိတမေဝ-ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ကသိဏကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။



အဘိဘာယတနကထာ အဖွင့်

ဧဝံ-သို့၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ နိဒ္ဒိတွာ-အကျယ်ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ အာရမဏေ-ပထဝီကသိုဏ်း အစရှိသော အာရုံသည်၊ သမာဓေပိ-တူပါသော်လည်း၊ ဘာဝနာယ-ပရိကမ္မစသော ဘာဝနာအားဖြင့်၊ အသမာန-မတူသော၊ (ရူပါဝစရကုသလံ၌ စပ်၊) အဋ္ဌသု-န်သော၊ ဣမေသုကသိဏေသု-တို့၌၊ အညမ္ဘိ-ကသိဏာယတန ကုသိုလ်မှတစ်ပါး လည်းဖြစ်သော၊ အဘိဘာယတနသင်္ခါတံ-အဘိဘာယတနဟုဆိုအပ်သော၊ ရူပါဝစရ ကုသလံ-သည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်သေး၏၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုအဘိဘာယတနဟု ဆိုအပ် သော ရူပါဝစရကုသိုလ်ကို၊ ဒသေတံ၊ ပုန၊ ပေးအာရံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဇ္ဈတ္တံ အရူပ သညီတိ-ကား၊ အလဘိဘာယဝါ-ရခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း

• အဘိဘာယတနသင်္ခါတံ။ ။အဘိဘာယတနဟုခေါ်အပ်သော ဤရူပါဝစရ ကုသိုလ်သည်၊ ကသိုဏ်းစသော အာရုံကိုပင် အာရုံပြု၏။ သို့သော် ပရိကမ္မစသော ဘာဝနာပွားပုံမှာ ပြစ်ပြီးသော ကသိုဏ်းဈာန်နှင့်မတူချေ၊ “မတူ”ဆိုသည်မှာ ထိုကသိုဏ်း အာရုံကိုပင် လွှမ်းမိုးပုံ (အရေးမစိုက် လောက်ပုံ)ပါသည်ကိုဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ လွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်းမှာလည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ဉာဏ်ထက်လွန်း သောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို “အဘိဘုယျ” ပုဒ်အဖွင့်၌ပြုလေ့။ ။ [အဘိဘာယတန၏ ဝိဂ္ဂဟကို ဋီကာ၌ တိုက်ရိုက်ပြထားပြီ။]

အဇ္ဈတ္တံ။ ။အဇ္ဈတ္တံကို “အဇ္ဈတ္တရူပ”ဟုလည်းကောင်း၊ အရူပသည်ကို “ပရိကမ္မ သညာဝိရူပိတော”ဟုလည်းကောင်းဖွင့်၏။ အဇ္ဈတ္တရူပဟူသည် ဓမ္မာကိုယ် ရှိသော နိလကသိုဏ်း ပရိကမ္မပြု၍ရကောင်းသော ဆံပင်-သည်းခြေ-မျက်လုံး၏ ညှိသောအရပ်၊ ဝိတကသိုဏ်း

ကောင်း၊ အနတ္တိကတာယဝါ-အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း (ရစေကာမူ ပရိကမ်ပြုဖို့ရန် အလိုမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း)၊ အဇ္ဈတ္တရူပေ-အဇ္ဈတ္တရုပ်၌၊ ပရိကမ္မသညာ ဝိရဟိတော-ပရိကမ်သညာမှကင်းသည်၊ (ဟုတွာ၊ ပဿတိ၌ စပ်။)

ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိတိ-ကား၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပသန္တာန်၌၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ကတပရိကမ္မတာယ-ပြုအပ်ပြီးသော ပရိကမ်ရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ပရိကမ္မဝသေနစေတ-ပရိကမ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာဝသေန စ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု-တို့၌၊ တာနိရူပါနိ-ထို ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ-ရူ၏၊ ပရိတ္တာနိတိ-ကား၊ အဝဗ္ဗိတာနိ-အကျယ်မပွား စေအပ်ကုန်သော၊ (ရူပါနိ၌စပ်၊) တာနိ-အဘိဘုယျာတိ-ကား၊ ယထာနာမ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ သမ္ပန္နဂဟဏီကော-ပြည့်စုံသော ကမ္မဇဝမ်းမီးရှိသူသည်၊ (ကမ္မဇဝမ်းမီး ကောင်းသူ၊ အလွန်အစာကြေသူသည်၊ ကဋ္ဌဗ္ဗမတ္တံ-တစ်ဇွန်မျှလောက်သော၊ ဘတ္တံ- ထမင်းကို၊ လဘိတွာ-၏၍၊ (ထမင်းနည်းနည်းရ၍၊) ဧတ္ထ-ဤတစ်ဇွန်မျှလောက် သာ ထမင်း၌၊ ဘုဂ္ဂိတဗ္ဗံ-စားဖွယ်သည်၊ ဝါ-စားစရာသည်၊ ကိံ-အတ္ထိ-အဘယ်မှာရှိအံ့ နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သကံဗိတွာ-စံရုံး၍၊ ဧကကဗဠမေဝ-တစ်လုတ်တည်းကိုသာ၊ ကရောတိယထာ-ပြုလိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ ဉာဏုတ္တရိကော-လွန်ကဲ သော ဉာဏ်ရှိသော၊ ဝိသဒဉာဏော- သန့်ရှင်းသော ဉာဏ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ပရိတ္တကေ-အနည်းငယ်သော၊ ဧတ္ထ အာရမဏေ-၌၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-ဝင်စားဖွယ်သည်။

ပရိကမ်ပြု၍ရကောင်းသော အဆိခဲ-အသားဝါသူ၏ အရေ စသည်တည်း၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် လောဟိတဩဒါတကသိုဏ်း ပရိကမ်ပြု၍ ရကောင်းသော မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သောရုပ်ကို “အဇ္ဈတ္တရူပ” ဟု ဆိုသည်။

အရူပသည်။ ။ထိုအဇ္ဈတ္တရုပ်၌ ပရိကမ်ပြု၍ ဈာန်မရဖူးသူ၊ ရဖူးစေကာမူ ယခုအချိန်၌ အဇ္ဈတ္တရုပ်ကို အာရုံပြု၍ ပရိကမ္မဘာဝနာမပြုလိုသူကို “အရူပသည်-အဇ္ဈတ္တရုပ်၌ ပရိကမ်သညာ မရှိသူ”ဟု ဆိုသည်။ ဤစကားအရ အရူပသည်ကို “ရူပေ-ကသိုဏ်းရုပ်၌၊ သညာ-ပရိကမ် သညာတည်း၊ (ပရိကမ္မဘာဝနနှင့် ယှဉ်သော သညာတည်း၊) ရူပညာ၊ ရူပညာ+ယဿ အတ္ထိတိ ရူပသည်၊ န+ရူပသည် အရူပသည်”ဟု ပြုပါ။ [“ကသိုဏ်းရုပ်၌ ပရိကမ်သညာရှိသူ မဟုတ်သည်” ဟု ပါဠိတော်၌ ကျနစွာ အနက်ပေးပါ။]

သမ္ပန္နဂဟဏီကော။ ။ဂဏှာတိတိ ဂဟဏီ (စားအပ်သောအစာရေတို့ကို) ယူတတ် သောဝမ်းမီး၊ [ဂဟဓာတ် “ဂဟာဒီဟုဏီ”ဟူသော မောဂ္ဂဇ္ဈာန်၊ ဣဒီ (၆၂)သုတ်ဖြင့် အင်္ဂါ ပစ္စည်းသက်၊ “ဂဟဏီ” ဟု ဤကာရန္တရှိသည်ကား ထိုသုတ်နှင့် မညီ။] သမ္ပန္နာ+ဂဟဏီ ယဿာတိ သမ္ပန္နဂဟဏီကော-ပြည့်စုံသောဝမ်းမီးရှိသူ၊ ဝမ်းမီးကောင်းသူ။

ဝါ၊ ဝင်စားစရာသည်၊ ကိံအတ္ထိ-နည်း၊ အယံ-ဤအနည်းငယ်သောအာရုံ၌ သမာပတ် ဝင်စားခြင်းသည်၊ မမ-၏၊ ဝါ-မှ၊ ဘာရော-တာဝန်သည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တာနိ ရူပါနိ-ထိုကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ အဘိဘဝိတွာ-လွမ်းမိုး၍၊ သမာပဇ္ဇတိ-ဝင်စား၏၊ [အဘိဘုယျကို “အဘိဘဝိတွာ”ဟု ဖွင့်၍ “သမာပဇ္ဇတိ” ဟု စပ်ပုဒ်ထည့်သည်။] နိမိတ္တုပ္ပါဒေနေဝ-ပဋိဘာဂနိမိတ် ဖြစ်ခြင်းနှင့်သာလျှင်၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဋိဘာဂနိမိတ်၌၊ အပ္ပနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား၊ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ၏ အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဇာနာမိ ပဿာမိတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ-ထို ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗဘောဂေါ-ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ အာဂမဋ္ဌကထာသု-သုတ္တန် အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိံ)၊ ဣမိနာ-ဤဇာနာမိပဿာမိပါဌ်ဖြင့်၊ အဿ-ထိုယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာဘောဂေါ-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ သော စ-ထိုနှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်း၊ သမာပတ္တိတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အတွက် (ကထိတော)၊ အန္တော သမာပတ္တိယံ-သမာပတ်

သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေန။ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်းတော့ အပ္ပနာဈာန် ပေါ်အောင် မတတ်နိုင်ပါ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်ပေါ်လာ၍ ဥပစာရဈာန်ကို ရပြီးနောက် ဘဝင်များစွာ မခြားရဘဲ အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာသည်ကို (အလွန်မြန်သည့်အတွက်) “သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေန အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတိ” ဟုဆိုပါသည်။ ဥပစာရဈာန်နာဓိကမနတော ပရံ ကတိပယဘဝံ စိတ္တာဝသာနေ အပ္ပနံ ပါပုဏန္တော သဟ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနဧဝတ္ထ အပ္ပနံ ပါပေတိတိ ဝုတ္တော-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဋီကာ၊ (နိဗ္ဗတ္တေတိနေရာဝယ် “ပါပေတိ” ဟု ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ရှိသည်။)

အမှာ။ ။ ယောဇနာ၌ “သဟနိမိတ္တုပ္ပါဒေန” စသောစကားကို “အပ္ပနာဈာန် ပေါ်လာခြင်း၏ လျင်မြန်ပုံကိုပြသောစကား” ဟုဆိုပြီးလျှင် ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်လာ၍ ဥပစာရဈာန် ဖြစ်သည်မှနောက်၌ ၅-စီထိထက်မလွန်ဘဲ အပ္ပနာဈာန်ပေါ်လာခြင်းကို “လျင်မြန်သောဖြစ်ခြင်း” ဟုဆိုလေသည်။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဋီကာနှင့် မတူတတ်ချေ။

ပုဗ္ဗဘာဂေါ။ ။ “ဇာနာမိ” ဟူသော နှလုံးသွင်းသည် ဈာန်သမာပတ်အတွင်း၌ မဖြစ်နိုင်၊ ဈာန်သမာပတ်မှထပြီးသု၏ သန္တာန်၌သာ ဖြစ်နိုင်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် “အဘယ်နည်းဖြင့် ပုဗ္ဗ+အာဘောဂ (ရှေ့အဖို့က နှလုံးသွင်း)ဖြစ်နိုင်သနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား ဈာန်မဝင်စားမီ ရှေ့အဖို့၌ ထိုကဲ့သို့ “ဇာနာမိ ပဿာမိ” ဟူသော နှလုံးသွင်းဖြစ်ခဲ့၏။ ဈာန်သမာပတ်အစိုက်၌ ထိုနှလုံးသွင်းပုံ အခြင်းအရာ ပါနေ၏။ ထို့ကြောင့် ဈာန်မှထသောအခါ၌လည်း ထိုနှလုံးသွင်းဖြစ်ပြန်ရကား မူလ နှလုံးသွင်း၏ ရှေ့ကျခြင်းကို နောက်နှလုံးသွင်းပေါ်၌ တင်စား၍ “ပုဗ္ဗဘောဂ”ဟု ဆိုရပါသည်။ [မဂ္ဂပဋိဓဒ္ဓတယာယပေ၊ဝုတ္တေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-ဋီကာ။]

အတွင်း၌၊ (ဋီတဿ-တည်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်)၊ န (ကထိတော)-
ဟောတော်မူအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

အပ္ပမာဏာနိတိ-ကား၊ ဝမိတပ္ပမာဏာနိ-တိုးပွားစေအပ်သော ပမာဏရှိကုန်
သော၊ (ရူပါနိ ပဿတိ၌ စပ်)၊ ပန-ကား၊ အဘိဘုယျတိ ဣတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မဟဂ္ဂသော-များစွာ သောအစာတို့ကို စားနိုင်သော၊ ဝါ-
အစားကြူးသော၊ ပုရိသော-သည်၊ ဧကံ-တစ်ပွဲ သော၊ ဘတ္ထဝမိတကံ-တိုးပွားစေ
အပ်သောထမင်းကို၊ (တစ်နည်း) ဧကံဘတ္ထဝမိတကံ-ထမင်းတစ်ပွဲပြင်ကို၊ လဘိတော-
ရ၍၊ အညမ္ဘိ-အခြားထမင်းသည်လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေဦး၊ ဧတံ-ဤထမင်းသည်၊
မယံ-ငါ့အတွက်၊ ကိံကရိဿတိ-အဘယ်သို့ပြုနိုင်လဲတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊
တံ-ထိုထမင်းတစ်ပွဲပြင်ကို၊ မဟန္တတော-များသည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ န ပဿတိ

ပါဠိတော် အနက်ပေး။ ။ပါဠိတော်၌ကား “တနိ-ထိုကသိုဏ်းရပ်တို့ကို၊ ဇာနာမိ-
ငါသိ၏၊ ပဿာမိ-ငါမြင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အဘိဘုယျ-လွမ်းမိုး၍၊ သမာပဒ္ဓတိ-ဈာန်ဝင်စား၏” ဟု
အဘိဓမ္မာအဋ္ဌကထာ အလိုပေး၊ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာအလိုမူ “တနိ-တို့ကို၊ အဘိဘုယျ-၍၊
သမာပဒ္ဓတိ-သမာပတ်ဝင်စား၏၊ ဇာနာမိ ပဿာမိ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဘောဂေါ-နလုံးသွင်းခြင်းသည်၊
ဟောတိ-၏” ဟု ဈာန်ဝင်စားပြီး နောက်မှ နလုံးသွင်းဖြစ်သည့်အနေအားဖြင့် ပေးရလိမ့်မည်။

မဟဂ္ဂသော။ ။ဃသဇာတ်သည် ဘက္ခက(စားခြင်း)အနက်ကိုဟော၏၊ သက္ကတ၌
“မဟတံ” သည် ပါဠိ၌ “မဟာ” ဟုဖြစ်၏၊ ပါဠိ၌ (တံ)ပျောက်ပြီး၍ နောက်ပုဒ်၌ ဒွေးဘော်
ရောက်ရသောကြောင့် “မဟဂ္ဂသော”ဟုဖြစ်၏၊ ဃသတိ-စားတတ်၏၊ ဣတိ ဃသော၊ မဟန္တေ-
များစွာသော အစာတို့ကို+ဃသော မဟဂ္ဂသော။

ဧကံ ဘတ္ထဝမိတကံ။ ။ဝမိယတေ-တိုးပွားစေအပ်၏၊ ဣတိဝမိတံ၊ ထမင်းသည် အိုး၌
တည်ရှိခိုက် ကျစ်နေ၍တိုးပွားခြင်း(ပူလာခြင်းမရှိသေး)၊ ခူး၍ စားခွက်၌ ထည့်လိုက်သောအခါ
တိုးပွားလာသကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထမင်းစား ခွက်၌ ခူး၍ ထည့်အပ်သောထမင်းကို
“ဝမိတံ”ဟုခေါ်သည်၊ ဝမိတံယေဝ ဝမိတကံ၊ ဘတ္တံ စ+တံ+ဝမိတကံဇာတိ ဘတ္ထဝမိတကံ၊
“အဝ မစားသောအကဲသေးသော (တစ်ဝက်မျှသာရှိသေးသော) ထမင်းတစ်ပွဲပြင်”ဟု သိစေလို၍
“ဧကံ”ဟုဆိုသည်၊ [ဧကာသနေ ပုရိသေန ဘုဒ္ဓိတဗ္ဗဘတ္ထတော ဥပမဘတ္တန္တိ အတ္ထော-ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်
ဋီကာ။]

မှတံဈာနံ။ ။ဤဝါကျ၌ ဤအဋ္ဌကထာဝယ် “အညာပိ+ကိမေသာ”ဟု
ဣတ္ထိလိင်ရှိသော်လည်း ပရိဗ္ဗာနသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ “အညမ္ဘိ+ကိမေတံ”ဟု နပုံလိင် ရှိ၏၊
ဘတ္ထဝမိတကံပုဒ်က နပုံလိင်ဖြစ်၍ နပုံလိင်ရှိခြင်းကကောင်း၏၊ ရှေးနိဿိ၌ကား “အညာဘိက္ခာ၊
သော ဘိက္ခာ”ဟု ထည့်၍ခွဲလေသည်၊ ရှေး၌ “ဘတ္တံ လဘိတော”ဟု ဘတ္ထသဒ္ဒါရှိခဲ့သောကြောင့်
ထိုစွဲပုံကို စဉ်းစားပါ။

ယထာ-မရူသကဲ့သို့၊ ဝေမေဝ ဉာဏုတ္တရော ဝိသဒဉာဏော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊
 ဧတ္ထ-ဤအာရုံ၌၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗ-ဝင်စားဖွယ်သည်၊ ကိ-အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ ဣဒံ-
 ဤအာရုံသည်၊ အပ္ပမာဏံ-တိုးပွားစေသော ပမာဏရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ မယံ-
 ငါ၏၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ-စိတ်၏တည်ကြည်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်း၌၊
 ဘာရော-သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ တာနိ-ထို အပ္ပမာဏ အာရုံတို့ကို၊
 အဘိဘဝိတွာ-၍၊ သမာပဇ္ဇတိ-၏၊ နိမိတ္တုပ္ပါဒေနေဝ-ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့်
 သာလျှင်၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဧတ္ထ-ဤအာရုံ၌၊ အပ္ပနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတိ-၏၊
 ဣတိ အတ္ထော-နက်။

ပရိတ္တံပေ၊ ပရိတ္တာရမဏန္တိဣဓ-ဟူသာ ဤဝါရ၌၊ ပရိတ္တာနိတိ-ဟူ၍၊
 အာဂတတ္တာ-လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (“ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ” ဟု
 လာသောကြောင့်၊) အပ္ပမာဏာရမဏတ္တာ-အပ္ပမာဏအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ န
 ဂဟိတာ-ယူတော်မူအပ်၊) “ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ၊ အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမဏံ” ဟု
 ဟော၍၊ “ပရိတ္တံ အပ္ပမာဏာရမဏံ အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမဏံ” ဟု ဟောတော်
 မူအပ်သော အပ္ပမာဏာရမဏဝါရ မပါ-ဟူလို၊) ပရတော-နာကံ အပ္ပမာဏာရမဏ
 ဝါရ၌၊ အပ္ပမာဏာနိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတတ္တာ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ပရိတ္တအာရုံ
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (န ဂဟိတာ)၊ [“ဗဟိဒ္ဓါရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ” ဟု
 လာသောကြောင့် ပရိတ္တာရမဏ မဖြစ်နိုင်တော့ရကား “ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမဏံ
 အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမဏံ” ဟု ဟောတော်မူအပ်-ဟူလို။] ပန-ဆက်၊ အဋ္ဌကထာယံ-
 ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ကိ)၊ ဣမသ္မိံဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ စတ္တာရိစတ္တာရိ-
 ကုန်သော၊ အာရမဏာနိ-တို့ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ ဒွေဒွေဝ-၂-ပါး ၂-ပါး
 သောအာရုံတို့ကိုသာ၊ ဂဟိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ ကိ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်
 နည်း၊ ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ စတုသု-လေးပါးသော အာရုံတို့ကို၊ ဂဟိတေသု-
 ယူအပ်ကုန်လသော်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကာ-တစ်ဆယ့်
 ခြောက်ကြိမ်ဝါရရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ သတ္တာရာစ-သည်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊
 သောဋ္ဌသက္ခတ္တုကာ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်ဝါရရှိသော၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကိလဗ္ဗမိ-
 ဖျာပေါ်၌၊ တိလေ-နှမ်းတို့ကို၊ ပတ္ထရန္တေနပိယ-ဖြန့်လှန်းသူကဲ့သို့၊ ဝိတ္တာရတော-
 အကျယ်အားဖြင့်၊ ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ခဲ့ပြီ၊ တဿ-ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊
 ဣမသ္မိံဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ အဋ္ဌက္ခတ္တုကံ-ရှစ်ကြိမ်သော ဝါရရှိသော၊ ဒေသနံ-ကို၊
 ကာတံ-ငှာ၊ အဇ္ဈာသယော-အလိုတော်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊
 ဒွေဒွေယေဝ-၂-ပါး ၂-ပါးသော အာရုံတို့ကိုသာ၊ ဂဟိတာနိ-ယူတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝုတ္တံ-ပြီ။)

သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိတိ-ကား၊ ပရိသုဒ္ဓါပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏာနိ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သောအဆင်းရှိကုန်၊ ထက်ဝန်းကျင်မစင်ကြယ်သောအဆင်းရှိကုန်သော၊ (ရူပါနိဋ္ဌိစပ်) ဟိ-မှန်၊ ပရိသုဒ္ဓါနိ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ကုန်သော၊ နီလာဒိနိ-ညိုသောအဆင်းအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ဝိတ၊ လောဟိတ၊ သြဒါတတို့ကိုယူ။] အပရိသုဒ္ဓါနိ-ပရိသုဒ္ဓမဟုတ်ကုန်သော၊ (နီလာဒိနိ)စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိတိ-သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗတို့ဟူ၍၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အဓိပ္ပေတာနိ-အလိုရှိအပ်ကုန်၏။ [“ပရိသုဒ္ဓါနိ ဟိ နီလာဒိနိ သုဝဏ္ဏာနိ၊ အပရိသုဒ္ဓါနိစ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိတိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာနိ” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။ ဤ၌ကား ရှေ့ပရိသုဒ္ဓ အပရိသုဒ္ဓနှင့် ယထာက္ကမနည်းအားဖြင့် “သုဝဏ္ဏ-ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ” ဟု ပေါင်း၍ဆိုထားသည်။] ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ အာဂမဋ္ဌကထာသု-တို့၌၊ သုဝဏ္ဏာနိဝါ-ကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပစေကုန်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိဝါ-မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု)၊ ပရိတ္တအပ္ပမာဏဝသေနေဝ-ပရိတ္တအာရုံ၊ အပ္ပမာဏအာရုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ-တို့ကို၊ ဒေသိတာနိ-နိပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။ [သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့၌ “ပရိတ္တဝသေနေဝ” ဟုသာရှိသော်လည်း အပ္ပမာဏအာရုံကိုပါယူ၍ “ပရိတ္တအပ္ပမာဏဝသေဝန” ဟု ဤ၌ ဆိုထားသည်။

ပန-ဆက်၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဣမေသု-ဤအာရုံတို့တွင်၊ ပရိတ္တံ-ပရိတ္တအာရုံသည်၊ ဝိတက္ကစရိတဝသေန-ဝိတက်စရိုက်ရှိသူ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ အပ္ပမာဏံ-အပ္ပမာဏအာရုံသည်၊ မောဟစရိတဝသေန (အာဂတံ)၊ သုဝဏ္ဏံ-ကောင်းသောအဆင်းရှိသောအာရုံသည်၊ ဒေါသစရိတဝသေန(အာဂတံ)၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ-မကောင်းသော အဆင်းရှိသောအာရုံသည်၊ ရာဂစရိတဝသေန (အာဂတံ)၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေသံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဧတာနိ-ဤအာရုံတို့သည်၊ သပ္ပာယာနိ-လျှောက်ပတ်ကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သာသပ္ပာယတာ-ထိုလျှောက်ပတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိတ္တာရတော-အားဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ စရိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (မယာ) ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊အံ၊ ကသ္မာ သုတ္တန္တေ-သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ အဇ္ဈတ္တံ၊ပေ၊ ပရိတ္တာနိတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ဝုတ္တံယထာ-ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဝက္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ စတုသုပိ-၄-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဘိဘာယတနေသု-တို့၌၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌၊ အရူပသညိဘာဝ-ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော ပရိကမ် သညာ မရှိသူ၏အဖြစ်ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဇ္ဈတ္တရူပါနိ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အနဘိဘာဝနိယတော-မလွမ်းမိုးအပ်၊ မလွမ်းမိုးနိုင်ကုန်သည်၏

အဖြစ်ကြောင့်၊ သုတ္တန္တေ၊ ပေ၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိဘာဝ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ [မလွမ်းမိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်မှာလည်း “မထင်ရှားသောကြောင့်” ဟု ဋီကာဆို၏၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ တတ္ထဝါ-ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော် ဌ်လည်းကောင်း၊ ဣဓဝါ-ဤအဘိဓာန်ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရူပါနေဝ- ဗဟိဒ္ဓကသိုဏ်းရုပ်တို့ကိုသာ၊ အဘိဘဝိတဗ္ဗာနိ-လွမ်းမိုးထိုက်ကုန်၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုဗဟိဒ္ဓကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ နိယမတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ (သုတ္တန်၌ ဖြစ်စေ၊ အဘိဓမ္မာ၌ဖြစ်စေ မြဲသောအားဖြင့်) ဝတ္တဗ္ဗာနိ-ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတြပိ-ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ ဣဓာပိ-ဤအဘိဓာန် ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာနိ-န်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိတိ ဣဒံ-ဟူသောဤစကားသည်၊ သတ္ထု- ၏၊ ဒေသနာဝိလာသမတ္တမေဝ-ဒေသနာတော်ကို တင့်တယ်စံပယ်စေနိုင်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အစွမ်းမျှသာတည်း၊ (ဝေဖြင့် အခြားအကြောင်းမရှိပါ-ဟူလို) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-နီလစသော အဘိဘာယတန ၄-မျိုးတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ စတုသု-န်သော၊ အဘိဘာယတနေသု-တို့၌၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-ရှေ့မဟုတ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ [အချို့စာအုပ်၌ “အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း” ဟိရှိ၏၊] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ၄-ပါးသော အဘိဘာယတန တို့တွင်၊ သုဒ္ဓိကနယ ပဋိပဒါဘေဒေါ-သုဒ္ဓိကနည်း၊ ပဋိပဒါအပြားကို၊ ပထဝိက သိဏေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဧကေကသ္မိံ-သော၊ အဘိဘာယတနေ-၌၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိဘာယတနတို့၌၊ ကေဝလံ-ဆိုအပ်ပြီးနှင့် မဖက် သက်သက်၊ အာရမဏစတုက္ကံ-အာရမဏစတုက္ကသည်၊ အာရမဏဒုကံ-အာရမဏ ဒုကသည်၊ ဟောတိ၊ [“ပရိတ္တာနိ” ဟု လာရာဝယ် “အပ္ပမာဏာရမဏာနိ” မပါသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “အပ္ပမာဏာနိ” ဟု လာရာဝယ် “ပရိတ္တာရမဏာနိ” ဟု မပါသောကြောင့်လည်းကောင်း အာရမဏဒုကသာ ဖြစ်ရသည်-ဟူလို။] သောဠ သက္ခတ္တုကဉ္စ-သောဠသက္ခတ္တုကဉ္စရန်သည်လည်း၊ အဋ္ဌက္ခတ္တုကံ-အဋ္ဌက္ခတ္တုကဉ္စရန် သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထို ဆိုအပ် ပြီးသော အစီအရင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဧတ္ထ- ဤအဘိဘာယတနတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိံ-သော၊ အဘိဘာယတနေ-၌၊ ဧကော- သော၊ သုဒ္ဓိကနဝကော-လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ပဋိပဒါနဝကော- တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ-န်သော၊ အာရမဏနဝကော-တို့လည်းကောင်း၊ အာရမဏ ပဋိပဒါမိဿကေ-၌၊ အဋ္ဌနဝကော-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပန္နရသ-န်သော၊ နဝကော-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ စတုသုပိ-န်သော၊ အဘိဘာယတနေသု-

တို့၌၊ သမသဋ္ဌိ-အတိအကျ ခြောက်ဆယ်သော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
နံ၏။

ပဉ္စမအဘိဘာယတနာဒီသု-ပဉ္စမအဘိဘာယတန အစရှိသည်တို့၌၊ နိလာနိတိ-
နိလာနိဟူသောစကားကို၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန-အလုံးစုံသော အညိုတို့ကို
သိမ်းယူသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [သကလနိလ ဝဏ္ဏ နိလနိဒဿန
နိလနိဘာသန သာဓာရဏဝသေန-သုတ်မဟာဝါဒီကား၊ နောက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော
နိလဝဏ္ဏ၊ နိလနိဒဿန၊ နိလနိဘာသနစကားအားလုံးကိုသိမ်းယူသောစကားဖြစ်သည်-
ဟူလို။] နိလဝဏ္ဏာနိတိ-ဟူသော စကားကို၊ ဝဏ္ဏဝသေန-အဆင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
(ဝုတ္တံ)၊ နိလနိဒဿနာနိတိ-ကို၊ နိဒဿနဝသေန-မြင်ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊
အပညာယမာနဝိဝရာနိ-မထင်ရှားသော အပေါက်အကြားရှိကုန်သည်၊ (အညို၏
အကြား၌ တစ်ပါးသောအရောင် အပေါက်အကြား မရှိကုန်သည်)၊ အသမ္ဘိန္ဒဝဏ္ဏာနိ-
တစ်ပါးသော အဆင်းတို့နှင့် မရောသောအဆင်းရှိကုန်သည်၊ ဧကနိလာနေဝ-
တစ်ခုတည်းသော အညိုတို့သည်သာ၊ ဟုတွာ၊ ဒိဿန္တိ-ရှုမြင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ
ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပန-ကား၊ နိလနိဘာသာနိတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဩဘာသန
ဝသေန-အရောင်အလင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ နီလောဘာသာနိ-ညိုသော အရောင်
ရှိကုန်သော၊ နိလပုဘာယုတ္တာနိ-ညိုသောအရောင်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ (ရူပါနိ
ပဿတိ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန-ဤနိလနိဘာသာနိဟူသော ပါဠိဖြင့်၊
နေသံ-တိုကသိုဏ်းရုပ်တို့၏၊ သုဝိသုဒ္ဓတံ-အလွန်စင်ကြယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊
ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏၊ ဟိ-မှန်၊ သုဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏဝသေန-အလွန်စင်ကြယ်သော
အဆင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ-တို့ကို၊
ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပိတာနိတိ အာဒိသုပိ-ပိတာနိ အစရှိသော အဘိဘာယတနတို့၌လည်း၊
ဣမိနာဝနယေန-ဖြင့်သာ၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဘိဘာယတန
တို့၌၊ နိလကသိဏံ၊ ပေ၊ ဝဏ္ဏဓာတုယာဝါတိအာဒိကံ-အစရှိသော၊ ကသိဏကရဏဉ္စ-
ကသိုဏ်းပြုပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပရိကမ္မဉ္စ-အဖန်ဖန် စီးဖြန်းမှုကိုလည်းကောင်း၊
အပ္ပနာဝိဓာနဉ္စ-အပ္ပနာအစီအရင်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-
၌၊ ဝိတ္တာရတော-ဖြင့်၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ ပထဝိကသိဏေ-
၌၊ (ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ) ယထာ-န်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊
ဇုတ္ထ-ဤအဘိဘာယတနတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ အဘိဘာယတနနေ-၌၊
ပဉ္စဝိသတိ ပဉ္စဝိသတိ-၂၅-ပါး၊ ၂၅-ပါးသော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
ကုန်၏။ ။အဘိဘာယတနကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိမောက္ခကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-အဘိဘာယတနကထာကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ ဣဒံ ရူပါဝစရကုသလံနာမ-မည်သည်၊ ဧဝံ-ဝိမောက္ခမဇက် သက်သက်၊ အာရမဏသင်္ခါတာနံ-အာရုံဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အာယတနာနံ-အာယတနတို့ကို၊ အဘိဘဝနတော-လွမ်းမိုးနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အဘိဘာယတနဝသေနေဝ-အဘိဘာယတန၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝိမောက္ခဝသေနပိ-ဝိမောက္ခ၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တမ္ဗိနယံ-ထိုဝိမောက္ခနည်းကိုလည်း၊ (အချို့စာအုပ်၌ ဝိမပါ၊) ဒသေတုံ ပုန၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ။

ပန-ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အံ၊ ဧဝံ-အဘယ်အနက်သဘောကြောင့်၊ (ဈာနဓမ္မော-ဈာန်တရားကို) ဝိမောက္ခော-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန-အဓိမုစ္စန အနက်သဘောကြောင့်၊ (ဈာနဓမ္မော-ကို) ဝိမောက္ခော-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏) အယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌောနာမ-ဤအဓိမုစ္စန၌ မည်သည်၊ ဧဝံ-အဘယ်နည်း၊ ပစ္စနိကဓမ္မေဟိ-နိဝရဏ စသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့မှ၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌောစ-အထူးအားဖြင့် လွတ်ခြင်းအနက်သည်လည်းကောင်း၊ အာရမဏေ-ကသိုဏ်းစသော အာရုံ၌၊ အဘိရတိဝသေန-အလွန်မြေ့လျော်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သုဋ္ဌ-စွာ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌောစ-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် သက်ဝင်ခြင်းအနက်သဘောသည်လည်းကောင်း၊ (“အဓိမုစ္စနဋ္ဌောစ-လွန်လွန်ကံကံ

အာယတနာနံ အဘိဘဝနတော။ ။ ရှေ့အဘိဘာယတနကထာတုန်းက “အဘိဘု+အာယတနံယသ” စသည်ဖြင့် ဋီကာ၌ ဝိဂြိဟ်ပြုခဲ့၏။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ “အာရမဏသင်္ခါတာနံ အာယတနာနံ အဘိဘဝနတော” ကိုထောက်လျှင် အာယတနအရ တည်ရာအာရုံဟူသော အနက်ကိုယူ၍၊ “အဘိဘဝတိတိ အဘိဘု (ကုသလဇ္ဈာနံ)၊ အာယတနာနံ+အဘိဘု အာယတနအဘိဘု”ဟု ဖြစ်သင့်လျက်၊ ရှေ့နောက်ပြန်၍ “အဘိဘာယတန” ဖြစ်ရသည်ဟု တစ်နည်းကြံသင့်သည်။

ဧကနဋ္ဌေန။ ။ ဧကနသဘာဝေန၊ သဘာဝေါ ဟိ ဉာဏေန ယာထာဝတော အရဏိယတော ဉာတဗ္ဗတော အတ္ထောတိ ဝုစ္ဆတိ။ သောဝေ ဣကာရဿ ဋ္ဌကာရ်ကတွာ အဋ္ဌောတိ ဝုတ္ထော၊ [“အရိယတေ ဉာယတေတိ အတ္ထော”ဟု ပြု၍ ဣကို ဋ္ဌပြု-ဟုလို။]

အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ။ အဓိကံ သဝိသေသံ မုစ္စနဋ္ဌေန၊ ဧတေန (ဤအဓိမုစ္စန ဋ္ဌေန ပါဠိဖြင့်) သတိပိ သဗ္ဗဿပိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနဿ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဋိပက္ခတော ဝိမုတ္တဘာဝေ (ရူပဈာန်အားလုံးပင် ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက် နိဝရဏ စသည်တို့မှ လွတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ရှိပါသော်လည်း)၊ ယေန ဘာဝနာဝိသေသေန တံဈာနံ (ထိုဝိမောက္ခ အမည်ရသောဈာန်သည်) သာတိသယံ ပဋိပက္ခတော ဝိမုစ္စိတွာ ပဝတ္တတိ၊ သော ဘာဝနာဝိသေသော ဒီပိတော။

သက်ဝင်ခြင်း အနက်သဘောသည်လည်းကောင်း” ဟု လည်းရှိ၏။) အဓိမုစ္စနဋ္ဌောနာမ-မည်၏။ ပိတု-အဘ၏။ အင်္ဂေ-ရင်ခွင်၌။ ဝိသဋ္ဌအင်္ဂပစ္စင်္ဂိယ-စွန့်လွှတ်အပ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်ရှိသော။ ဝါ-လက်ခြေစသော အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကိုစွန့်လွှတ်ထားသော။ ဒါရကဿ-ကလေး၏။ သယနံဝိယ-နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ခြင်းကဲ့သို့။ အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန-မနှိပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝါ-မနှိပ်အပ်သည့်အတွက်။ နိရာသကံတာယ-ရွံ့ရှားခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်။ အာရမဏေ-၌။ ပဝတ္ထိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [အဘိရတိဝသေနသည် သုဋ္ဌ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌော ဟူသော နောက်နည်းကို အဓိပ္ပာယ်ထပ်ဖွင့်သောစကားတည်း။] ဟိ-မှန်။ ဧဝံ လက္ခဏာ-ဤသို့ သဘောလက္ခဏာရှိသော။ (ဤသို့ ဝိမုစ္စန အဓိမုစ္စန သဘောလက္ခဏာရှိသော)။ ဝါ-ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ (ဟေတုမန္တဝိသေသန)။ ဝိမောက္ခဘာဝပုတ္တ-ဝိမောက္ခ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော။ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို။ ဒဿေတု-ငှာ။ အယနယော-ဤဝိမောက္ခနည်းကို။ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓေါ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌။ ရူပိတိ-ကား။ အဇ္ဈတ္တံ-မိမိသန္တာန်၌။ ကေသာဒိသု-ဆံ အစရှိသော ကသိုဏ်းရပ်တို့၌။ [မူလဆံပင်၏ အမည်ကို ကသိုဏ်းပဋိဘာဂနိမိတ်ပေါ်၌ တင်စား၍ သဒိသုပစာရ၊ ကာရဏုပစာရ အားဖြင့် “ကေသာဒိသု”ဟု ဆိုသည်။] ဥပ္ပါဒိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော။ ရူပဇ္ဈာနံ-ရူပဈာန်သည်။ ရူပံ-ရူပမည်၏။ [“ရူပဇ္ဈာနံ”ဟု ဆိုလိုလျက် “ဈာနံ” ဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေထားသော ဥတ္တရပဒလောပသမာသ်-ဟူလို။] အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏။ တံ-ထို ရူပဈာန်သည်။ အတ္ထိ။ ဣတိ-ကြောင့်။ (သော) ရူပိ-မည်၏။ [ရူပိ၌ ဤပစ္စည်းသည် အတိသယအနက်ကို ထွန်းပြသောအဿတ္ထိအနက်ဟောတည်း။] ဟိ-ချေ။ အဇ္ဈတ္တံ-၌။ နီလပရိကမ္မံ-နီလပရိကမ္မကို။ ကရောဇ္ဇော-ပြုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကေသေဝါ-ဆံပင်၌သော်လည်းကောင်း။ ပိတ္တေဝါ-သည်းခြေ၌သော်လည်းကောင်း။ အက္ခိတာရကာယဝါ-မျက်နှာဝန်း၌သော်လည်းကောင်း။ ကရောတိ-၏။ [တာရက္ခိ မဇ္ဈေနက္ခတ္တေ၊ တာရောဥစ္စတရဿရေ (အဘိဓာန်-၉၀၄) လာ အနက်တို့တွင် တာရကာသဒ္ဓါသည် အက္ခိမဇ္ဈ အနက်ဟောတည်း။]

တစ်နည်း။ ။တထာ ပစ္စနိကဓမ္မေဟိ သုဋ္ဌ၊ ဝိမုတ္တဘာယ ဧဝ (ပစ္စနိကဓမ္မတို့မှ ကောင်းစွာလွတ်မြောက်သောကြောင့်ပင်) အနိဂ္ဂဟိတဘာဝေန (ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည် မနှိပ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) နိရာသကံတာယ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌ၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေနပိ-ကေနဋ္ဌေနမှစ၍ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိရံ (ဘုစာလဝဂ္ဂ) ဋီကာ၊ ဤဋီကာအလို ဝိမောက္ခ၌ “ဝိ”သည် “အဓိက” အနက်ဟောတည်း။ “ဝိမုစ္စတိ-ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ လွန်လွန်ကဲကဲ လွတ်မြောက်တတ်၏။ ဝါ အာရံ၌ လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်တတ်၏။ ဣတိ ဝိမောက္ခော” ဟု ပြုပါ။

ပီတပရိကမ္မံ ကရောန္တော, မေဒေဝါ-အဆီအခဲ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဆဝိ-ယာဝါ-ဝါသောအရေ၌သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခိနံ-မျက်လုံးတို့၏၊ ပီတဋ္ဌာ နေဝါ-ရွှေသောအရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ လောဟိတပရိကမ္မံ ကရောန္တော, မံသေဝါ-အသား၌သော်လည်းကောင်း၊ လောဟိတေဝါ-အသွေး၌သော်လည်းကောင်း၊ ဇိဝါယဝါ-နီသောလျှာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထတလပါဒတလေသုဝါ-နီသောလက်ဖဝါးအပြင်, ခြေဖဝါးအပြင်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ အက္ခိနံ-တို့၏၊ ရတ္တဋ္ဌာ နေဝါ-နီသော အရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ သြဒါတပရိကမ္မံ ကရောန္တော, အဋ္ဌိမိဝါ-အရိုး၌သော်လည်းကောင်း၊ ဒန္တေဝါ-သွား၌သော်လည်းကောင်း၊ နဓေဝါ-လက်သည်း ခြေသည်း၌သော်လည်းကောင်း၊ (အသားမှလွတ်သော လက်သည်း ခြေသည်း၌သော်လည်းကောင်း၊) အက္ခိနံ-တို့၏၊ သေတဋ္ဌာနေဝါ-ဖြူသောအရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ပရိကမ္မံ-ကသိုဏ်း၊ ပရိကမံကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပ္ပန္နဇ္ဈာနသမင်္ဂိနံ-ဖြစ်သော ဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဧတံ-ဤရူပီဟူသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ [ဋီကာ၌ ရူပီအတွက် ရနိုင်သော အနက်တစ်မျိုး ဖွင့်၏။]

ရူပါနိ ပဿတီတိ-ကာ၊ ဗဟိဒ္ဓါပိ-အပသန္တာန်၌လည်း၊ နိလကသိဏာဒိ ရူပါနိ-နိလကသိုဏ်း အစရှိသော ရုပ်တို့ကို၊ [ရူပါနိ၌ ကသိဏ်ဟူသော ရှေ့ပုဒ် ကြော်သည်-ဟု သိစေလို၍ “နိလာဒိကသိဏ”ဟု ထည့်၍ဖွင့်၏။] ဈာနစက္ခုနာ-ဈာန်စက္ခုဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ ဣမိနာ-ဤရူပီရူပါနိ ပဿတိ ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဝတ္ထုကေသု- အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဟူသော တည်ရာအာရုံရှိကုန်သော၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ဈာနပဋိလာဘော-ဈာန်ကို ရခြင်းကို၊ ဒသိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီတိ-ကာ၊ အဇ္ဈတ္တံ-၌၊ န ရူပ သညီ-ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော သညာမရှိသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကေသာဒိသု-ဆံပင်အစရှိသော ရုပ်တို့၌၊ အနုပ္ပါဒိတ ရူပါဝစရဇ္ဈာနော-ဖြစ်စေအပ်သော ရူပါဝစရဈာန်ရှိသူ မဟုတ်သည်၊ ဝါ-မဖြစ်စေအပ်သော ရူပါဝစရဈာန်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ-ရူပါနိ ပဿတိ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဣမိနာ-ဤအဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ အစရှိသောပါဠိဖြင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ ပရိကမ္မံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌ပင်၊ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနတာ-ရအပ်သောဈာန်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဒသိတာ-ပြတော်မူအပ်ပြီ။

နရူပသညီ။ ။ရူပေ+သညာ ရူပညာ၊ သညာကို ပဓာနပြု၍ဆိုသည်၊ ဆံပင် စသည်တို့၌ဖြစ်သော သညာပြဋ္ဌာန်းသော ရူပဈာန်ကိုယူပါ၊ ရူပညာ အဿ အတ္ထိတိရူပသညီ၊ “န+ရူပသညီ-ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်သော သညာရှိသူမဟုတ်သည်” ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်မှာ “ကသိုဏ်းရုပ်၌ဖြစ်စေအပ်သော ရူပဈာန်မရှိသူ”ဟုဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “ကေသာဒိသု အနုပ္ပါဒိတရူပါဝစရဇ္ဈာနော တိ အတ္ထော” ဟု မိန့်သည်။

သုဘန္တိ ဣမိနာ-သုဘဟူ သော ဤပါ၌ဖြင့်၊ သုဝိသုဒ္ဓေသု-အလွန် အထူး သဖြင့် စင်ကြယ်ကုန်သော၊ နိလာဒီသု-နိလအစရှိကုန်သော၊ ဝဏ္ဏကသိဏေသု- တို့၌၊ ဈာနာနိ-တို့ကို၊ ဒဿိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို “သုဘန္တိ ဝိဝိဇ္ဇေဝကာမေဟိ” အစရှိသော တတိယဝိမောက္ခ၌၊ (စောဒနာသောနောနယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ [ရှေးနိဿယဝယ် “တတ္ထ-ထို ဝဏ္ဏကသိုဏ်း၌ဖြစ်သော ဈာန်တို့၌” ဟုပေး၏။] အန္တောအပ္ပနာယံ-အပ္ပနာ၏ အတွင်း၌၊ သုဘန္တိ၊ သုဘံ ဟူ၍၊ ဝါ-တင့်တယ်ပါပေစွ ဟူ၍၊ အာဘောဂေါ-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ကိဉ္ဇာပိနတ္ထိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ယော-အကြိုင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓ- အလွန် အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော၊ သုဘကသိဏ်-တင့်တယ်သောကသိုဏ်းကို၊ အာရမဏံ ကတွာ-၍၊ ဝိဟရတိ-နေ၏၊ သော-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယသ္မာ၊ သုဘန္တိ-ဟူ၍၊ (အဓိမုစ္စိတွာ-နှလုံးသွင်း၍)၊ ကာမေဟိ-တို့မှ၊ ဝိဝိဇ္ဇေဝ-၍သာလျှင်၊ ပေ၊ ပဌမံဈာန်-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ၊ တထာ-ထို့အတူ (သုဘဟု နှလုံးသွင်း၍)၊ ဒုတိယာဒီနိ-ဒုတိယအစရှိသောဈာန်တို့သို့၊ (ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ)၊ တသ္မာ၊ ဧဝံ-ဤသို့ သုဘန္တိ ဝိဝိဇ္ဇေဝကာမေဟိ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ-ပြီ၊ [ပါဠိတော်ဝယ် “ဝိမောက္ခ အခန်းကို”ကြည့်ပါ။]

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ (ပါဠိတော်အသွားတစ်မျိုးကို ဝါဒန္တ ရဟုဆိုသည်)၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂေ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော်၌၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ၊ အဘယ်နည်းဖြင့်၊ သုဘန္တေ ဝ-သုဘဟူ၍သာ၊ အဓိမုတ္တော-လွန်လွန်ကဲကဲ သက်ဝင်သည်၊ ဝါ-နှလုံး သွင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ သုဘဟု လွန်လွန်ကဲကဲ နှလုံးသွင်း ခြင်းကြောင့်၊ ဝိမောက္ခော-ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏစသည်တို့မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-လွတ်သောဈာန်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း)၊ ဣဝေ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မေတ္တာသဟဂတေန-မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊

ကထံပေဝိမောက္ခော။ ။ဤပါဠိသည် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ဝိမောက္ခကထာ အတိုင်းပင်တည်း၊ ထို၌ အခြားဝိမောက္ခများနှင့်တကွ “ဣပိ ဣပိနိ ပဿတိတိ ဝိမောက္ခော၊ အတ္တုတ္ထအရူပဿညီ ဗဟိဒ္ဓါ၊ ဣပိနိ ပဿတိတိ ဝိမောက္ခော၊ သုဘန္တော အဓိမုတ္တော ဟောတိတိ ဝိမောက္ခော”ဟု ဝိမောက္ခ ၃-မျိုးကို အကျဉ်းပြပြီး၍ ထို ၃-မျိုးကို အသီးအသီး အကျယ်ပြရာ၌ “ကထံ”ဟု စချိပြသည်၊ ထိုကထံ၏စပ်ပုဒ်မှာ “ဝိမောက္ခော (ဟောတိ)”တည်း၊ ဆိုလိုရင်းကား-“အာရုံတစ်ခုကို သုဘဟု ရှုနေလျှင် သာယာနှစ်သက်တတ်၏၊ ဤနေရာ၌ကားသုဘဟုရှုပါလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် ဝိမောက္ခ (ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ လွတ်ခြင်း၊ လွတ်သောဈာန်) ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း”ဟု မေးလိုရင်းဖြစ်သည်၊ [ရှေးနိဿယ၌ကား “အဓိမုတ္တော-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ပေးလေသည်၊ “အဓိမုတ္တော ဟောတိ”၏ ပကတိကတ္တာမှာ ဘိက္ခုဖြစ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။]

ကော်-တစ်ခုသော၊ ဒီသံ-အရပ်ကို၊ ဝါ-အရပ်၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ (ဖရိတ္တာ-၍)၊ပေ၊ ဝိဟရတိ၊မေတ္တာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အပ္ပဋိကူလာ-စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် မဟုတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကရုဏာသဟဂတေန၊ပေ၊ မုဒိတာ သဟဂတေန၊ပေ၊ ဥပေက္ခာသဟဂ တေန-သော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊ ကော်၊ ဒီသံ-ကို၊ ပေ၊ ဝိဟရတိ၊ ဥပေက္ခာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဘာဝိတ္တာ-ကြောင့်၊ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤနည်း အားဖြင့်၊ သုဘန္တေ-ဝ-သာ၊ အဓိမုတ္တော ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ သုဘဟု နလုံး သွင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝိမောက္ခော-ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏတို့မှ လွတ်သောဈာန်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ- သို့၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပန-ထိုသို့ပင် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဣဓ-ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဤအဘိဓမ္မာ၌”ဟုစွဲ၏၊] ဥပရိ-၌၊ ပါဠိယံယေဝ-၌ပင်၊ ဗြဟ္မာဝိဟာရာန-တို့၏၊ အာဂတတ္တာ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ နယံ-ထိုပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်နည်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်၍၊ သုနီလက၊ပေ၊ သြဒါတဝသေနေဝ-အလွန်ညိုသော အာရုံ၊ အလွန်ရွှေသောအာရုံ၊ အလွန်နီသော အာရုံ၊ အလွန်ဖြူသော အာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ညိုသောအာရုံ၊ ထက် ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ရွှေသောအာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော နီသောအာရုံ၊ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော ဖြူသောအာရုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်သာ၊ သုဘ ဝိမောက္ခော- သုဘဝိမောက္ခကို၊ အနညာတော-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ [“သုဝိသုဒ္ဓေသု နီလာဒီသု” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းကိုပင် “ခွင့်ပြု”ဟုဆိုသည်။]။ ဣတိ-ဤသို့၊ ကသိဏန္တိဝါ- ကသိဏမည်သောဈာန်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိဘာယတနန္တိဝါ-အဘိဘာယတန မည်သောဈာန်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိမောက္ခောတိဝါ-ဝိမောက္ခမည်သောဈာန်သည် လည်းကောင်း၊ ဂူပါဝစရဇ္ဈာနမေဝ-ဂူပါဝစရ ဈာန်ချည်းသာ၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုဂူပါဝစရဈာန်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်၊ (ကသိဏံနာမစသည်၌စပ်)၊ အာရမဏဿ-၏၊ သလလဋ္ဌေန-အလုံးစုံဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ကသိဏံ နာမ၊ ကသိဏမည်၏၊ အာရမဏံ-ကို၊ အဘိဘာဝနဋ္ဌေန-လွမ်းမိုးခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အဘိဘာယတနံနာမ-မည်၏၊ အာရမဏေ-၌၊ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန- လွန်လွန်ကဲကဲသက်ဝင်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနိက ဓမ္မေဟိ-တို့မှ၊ ဝိမုစ္စနဋ္ဌေနစ-အထူးအား ဖြင့် လွတ်ခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိမောက္ခော နာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ။

တတ္ထ-ထို ၃-မျိုးသောဒေသနာတို့တွင်၊ ကသိဏဒေသနာ-ကသိဏဒေသနာ တော်ကို၊ အဘိဓမ္မဝသေန-အဘိဓမ္မာနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ) ဣတရာပန-ကသိဏဒေသနာမှ တစ်ပါးသော အဘိဘယတနဒေသနာ၊ ဝိမောက္ခ ဒေသနာတို့ကိုကား၊ သုတ္တန္တ ဒေသနာဝသေန-သတ္တန်ဒေသနာ နည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ- ဤဝိမောက္ခကထာ၌၊ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧကေကသ္မိ-သော၊ ဝိမောက္ခေ-၌၊ ပထဝီကသိဏဝိယ-၌ကဲ့သို့၊ ပဉ္စဝိသတိ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ (နဝကာ- တို့သည်၊ ဟောန္တိ)၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ပြု၍၊ ဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဉ္စသတ္တတိ- ၇၅-ပါးသော၊ နဝကာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။ ။ဝိမောက္ခကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။



ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ဝိမောက္ခဈာန်ကိုပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မေတ္တာဒိဗြဟ္မဝိဟာရ ဝသေန-မေတ္တာ အစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သော၊ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ ဒဿေတုံးပေအာရံ၌၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ မေတ္တာသဟဂတန္တိ-ကား၊ မေတ္တာယ-မေတ္တာနှင့်၊ သမန္နာ ဂတံ-ပြည့်စုံသော၊ (ဈာန်၌စပ်)၊ [သဟဂတ၏ “အာရမဏ” အစရှိသော အနက်များစွာတို့တွင် “သမန္နာဂတ သဟဂတ”အနက်ကိုဖွင့်သည်။] ပရတော- နောက်၌၊ ကရုဏာသဟဂတာဒိသုပိ-ကရုဏာသဟဂတံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေဝေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဒေ-ဤယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယေန ဝိဓာနေန-အကြင် အစီအရင်ဖြင့်၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သည်၊ ဟုတွာ၊ မေတ္တာဒိသဟဂတာနိ-မေတ္တာ အစရှိသည်တို့နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနာနိ-တို့ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟာရတိ-

အဘိဓမ္မဝသေန။ ။ “ဣတိ ကသိဏန္တိဝါပေ၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာနမေဝ” ဟူသော စကားအရ ကသိုဏ်းတို့ကို ဈာန်အမည်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းသည် အဘိဓမ္မာဒေသနာနည်းတည်း၊ အဘိဓမ္မာ၌ “ပဌမ ဈာန် ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာရတိ ပထဝီကသိဏံ (ပထဝီကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော)” ဟု “ကသိဏံနှင့် ဈာန်ကို အရတုဟောတော်မူသည်” ဟူ၍၊ [သတ္တန်ဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့်ကား ကသိုဏ်းတို့ကို အာရုံအဖြစ်ဖြင့်သာ ဟောတော်မူ၏။ “ပထဝီကသိဏံ ဧကော သဉ္စာနာတိ- -အဗျူကား ပထဝီကသိုဏ်းအာရုံကို ကောင်းစွာသိ၏” စသည်ဖြင့် ဒီယနိကာယ်-ပါထိကဝဂ်၊ ဒသုတ္တရ၌လည်းကောင်း၊ ဒသကအဂ္ဂုတ္တိုရ် မဟာဝဂ်-ကသိဏသုတ်၌လည်းကောင်း လာသော ပါဠိတော်တည်း။] ဤသို့ ကသိဏအတွက် “အဘိဓမ္မာဟောနည်း၊ သုတ္တန်ဟောနည်း”ဟု ၂- မျိုးရှိသောကြောင့် “အဘိဓမ္မဝသေန”ဟု ဝိသေသနပြုရသည်။

နေနိုင်၏။ မေတ္တာဒိဋ္ဌိ-တို့၏။ တံ ဘာဝနာဝိဇာန-ထိုဘာဝနာ အစီအရင်ကို၊ သဗ္ဗ-
အလုံးစုံကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊ (မယာ) ဝိတ္တာရိတမေဝ-ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ၊ အဝသေ
သာယ-ဘာဝနာဝိဇာနမှ ကြွင်းသော၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်၏။ အတ္ထော-ကို၊ ပထဝီ
ကသိဏေ-၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဟ်-စိုးစဉ်အနည်းငယ် အထူးကား၊ ကေဝလံ-နဝကနှင့်မဖက်သက်သက်၊
ပထဝီကသိဏေ-၌၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ နဝက-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣမ-ဤ
ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ၌၊ ပုရိမာသု-ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော၊ တိသု-၃-ပါးကုန်သော မေတ္တာ
ကရုဏာ မုဒိတာတို့၌၊ တိက စတုက္ကဋ္ဌာနဝသေန-တိကဈာန်၊ စတုက္ကဋ္ဌာန်တို့၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ [အချို့စာ၌ “ဈာန်က”ဟုရှိ၏၊ မကောင်း၊] ပဉ္စဝိသတိ-သော၊
သတ္တကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဥပေက္ခာယ-ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရ၌၊ စတုက္ကဋ္ဌာန
ဝသေန-စတုက္ကဋ္ဌာန်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဤနေရာ၌ “ဈာန်”ဟုရှိ၏၊ ကောင်းသည်၊]
ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဧကကာ-ဧကကတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ စ-ဆက်၊ ကရုဏာ
မုဒိတာသု-တို့၌၊ ဆန္ဒာဒိဟိ-ဆန္ဒ အစရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် “အဓိမောက္ခ၊
မနသိကာရ၊ တတြမဇ္ဈတ္တာ” တို့ကိုယူ။] စတုဟိ-၄-ပါးကုန်သော ယေဝါပနက
တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ကရုဏာ-ကရုဏာလည်းကောင်း၊ မုဒိတာ-လည်းကောင်း၊
ဣတိ-သို့၊ ဣမေဝိ ယေဝါပနကာ-ဤယေဝါပနကတရားတို့ကိုလည်း၊ လက္ခန္ဓိ-
န်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ [ထူးပုံကျန်သေး၏-ဟူလို၊] ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရ
တို့၌၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်)၊ ဒုက္ခပုဋိပဒါဒိဘာဝေါ-ဒုက္ခပုဋိပဒ အစရှိသည်တို့၏
အဖြစ်ကို၊ တာဝ-ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဒ္ဓာယ)၊
မေတ္တာယ-မေတ္တာ၌၊ ဗျာပါဒဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-ဗျာပါဒကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း၏
(ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ကရုဏာယ-၌၊ ဝိဟိသာဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-ဝိဟိသာကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မုဒိတာယ-၌၊ အရတိဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-အရတိကို ပယ်ခွာ
နိုင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဥပေက္ခာယ-၌၊ ရာဂပဋိယ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-
ရာဂပဋိယတို့ကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [နောက်၌
“ပဋိယာနုသယ ဝုပသမနှင့် ဤ၌ ရာဂပဋိယဝိက္ခမ္ဘနုသညံ သဘောတူ၏။] ပန-
ကား၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ပရိတ္တာမဏ၏ အဖြစ်သည်၊ န ဗဟုသတ္တာရမဏဝသေန-
မများသော သတ္တဝါဟူသော အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဟောတိ)-[“နဗဟု”နေရာ၌
“အဗဟု”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] အပ္ပမာဏာရမဏတာ-အပ္ပမာဏာရ
မဏ၏အဖြစ်သည်၊ ဗဟုသတ္တာရမဏဝသေန-များသောသတ္တဝါဟူသော အာရုံ၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ဟောတိ၊ ဣတိအယံ-ပြီးကား၊ ဝိသေသော-ကသိုဏ်းမှ အထူးတည်း၊
[“ကေဝလံ ဟိ ပထဝီကသိဏေ” စသော စကားကို “ဣတိအယံ” ဖြင့် ပြန်ညွှန်း

သည်။ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်ကို၊ တာဒိသမေဝ-ထို ပထဝီကသိုဏ်း၌ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်။

စဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-ပကိဏ္ဍကကထာမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပါဠိဝေသနေဝ-ပါဠိတော်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ (ဝိဒိတွာ၌စပ်)၊ [ဗြဟ္မာဏ္ဏမေန-ဗြဟ္မာတို့ထံမှ မြတ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝါ-မြတ်သောဗြဟ္မာ ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ကထိတေ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဣမေ ဗြဟ္မဝိဟာရေ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့ကို၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အနက်အစဉ်ဖြင့်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ကား ဘာဝနာအစဉ်ပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝနာအစဉ်ကိုလည်း ပြန်ညွှန်းသည်။] ဝိဒိတွာ-သိပြီး၍၊ ဘိယျေ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းထက် အလွန်၊ စတေသု-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့၌၊ အယံ ပကိဏ္ဍကကထာပိ-ဤကျယ်ပြန့်သောစကားရပ်ကိုလည်း၊ ဝိညေယျာ-သိထိုက်သေး၏၊ [အချို့စာ၌ “စတေသံအယံ” ဟုရှိ၏၊ အရိယာဂါထာဖြစ်၍ “စတေသု” ဟုရှိမှ ၃-ဂိုဏ်း၌ ယတိပြတ်သည်။]

ဗြဟ္မာဏ္ဏမေန။ ။ဗြဟ္မာဏ္ဏမေနာတိ စတ္ထ သမ္မုတိဗြဟ္မာနော ဥပပတ္တိဗြဟ္မာနော ဝိသုဒ္ဓိဗြဟ္မာနောတိ တိဝိစာ ဗြဟ္မာနာ၊ “ပရိဗ္ဗေ မဟာဗြဟ္မေ” စသည်ဖြင့် ပုဏ္ဏားတို့ကို “ဗြဟ္မာ” ဟု ခေါ်ရာ၌ သမ္မုတိဗြဟ္မာတည်း။ ဗြဟ္မာပြည်၌ ဗြဟ္မာတို့သည် ဥပပတ္တိ (ပဋိသန္ဓေသားဖြင့် ဖြစ်သော) ဗြဟ္မာတည်း။ ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ” ၌ ဗြဟ္မသဒ္ဓါသည် အရိယမေဓကိုဟော၏။ ထိုအရိယမေဓကြောင့်ဖြစ်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ဟုသမ္မုသည် အရိယဗြဟ္မာတည်း။ ထိုဗြဟ္မာတို့ထက် မြတ်တော်မူသောကြောင့် “ဗြဟ္မာနံ+ဥတ္တမော” အရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဗြဟ္မာဏ္ဏမေ မည်တော်မူ၏။ တစ်နည်း “ဗြဟ္မာစ+သော+ဥတ္တမော” အရ ဗြဟ္မာဏ္ဏမမည်တော် မူ၏။-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။ [ဤဝိဂ္ဂဟ ၂-မျိုး၏ အရကောက်ကို ရှေးနိဿယ၌ပြထား၏၊ သတိထား၍ ရိုးရာအတိုင်း လေ့လာကြည့်ပါ။]

ပကိဏ္ဍက ကထာပိ။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဤဂါထာမရောက်မီ ရှေ့ဝယ် ဗြဟ္မဝိဟာရ အားလုံးနှင့်မဆိုင်ဘဲ မေတ္တာနှင့်သာ ဆိုင်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်၊ ကရုဏာ စသည်တစ်ပါးစီနှင့် သာဆိုင်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်များကို အကျယ်ပြန့်ပြီး ထို့ကြောင့် ယခုပြလတ္တံ့သော စကားသည် ထိုကဲ့သို့ အသာဓာရဏအနက်ကိုမယူဘဲ ဝစနတ္တကိုပြလျှင် မေတ္တာ ကရုဏာ စသော ၄-ပါးလုံးအတွက်၊ လက္ခဏာစသည် ကိုပြလျှင်လည်း ၄-ပါးလုံးအတွက် ကျယ်ပြန့်သော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုယူ၍ ဖြစ်စေအပ်သောစကားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ပကိဏ္ဍကကထာ”ဟု ဆိုသည်။ “၄ ပါးလုံးအတွက် ကျယ်ပြန့်သော အနက်ပြစကား” ဟူလို။

မဟာဋီကာ။ ။ပုဗ္ဗေဝိယ အသာဓာရဏံ တံတံ ဗြဟ္မဝိဟာရ ပတိနိယတမေဝ (ထိုထိုဗြဟ္မဝိဟာရ၏ အသီးအသီး သတ်မှတ်အပ်ပြီးသောဖြစ်သော) အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ သာဓာရဏဘာဝတော တတ္ထ တတ္ထ (ထိုထိုမေတ္တာ စသည်၌) ပကိဏ္ဍံ ဝိသဋ္ဌံ အတ္ထံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တိတော ပကိဏ္ဍကကထာပိ ဝိစာနိတဗ္ဗာ။ [ပကိဏ္ဍကသဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ ဝိသဋ္ဌ (အကျယ်အပြန့်) အနက်ဟောတည်း။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာသု မေတ္တာပေ၊ ဥပက္ခေယသု-တို့၌၊ တာဝ-လက္ခဏာစသည် တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အတ္တတော-ဝစနတ္ထအားဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ဤသို့ ယောဇနာထည့်သည်၊ ရှေးနိဿယ၌ကား၊ “ပကိဏ္ဍကကထာဝိညေယျာ” ဟု ထည့်၏၊ အတ္တတော တစ်ခုတည်းဖြင့် ပကိဏ္ဍကမဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားပါ။] (ယာ ဓမ္မဇာတိ) မိစ္ဆတိ-ချစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာဓမ္မဇာတိ) မေတ္တာ-မေတ္တာမည်၏၊ သိနိယုတိ-ချစ်တတ်၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) မိတ္တေ-မိတ်ဆွေ၌၊ ဘဲဝါ-ဖြစ်သည်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ သာဓမ္မဇာတိ မေတ္တာ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒသာ (ပဝတ္တိ)-ဤချစ်ခင်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ မိတ္တဿ-မိတ်ဆွေ၏၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိပိ-ထိုကြောင့်လည်း၊ မေတ္တာ မည်၏။ [“မိတ္တဿဝါဒသာပဝတ္တိပိ” ဟု ဝါလည်းပါ၊ ပိလည်းပါခြင်းကား စာသွားရိုးရာမကျ၊ ပိပါလျှင် ဝါမပါသင့်။]

မိစ္ဆတိ။ ။ “မိဒ-သိနေဟေ” ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ သိနေဟအနက်ဟော မိဒဓာတ်ကို ဒိဝါဒိဂိုဏ်းဟု ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့် “မိစ္ဆတိ” ဟုရှိသင့်၏၊ စာအုပ်များ၌ ဝုဒ္ဓိရောက်၍ “မေဇ္ဇတိ” ဟုတွေ့ရသည်၊ ဒိဝါဒိဂိုဏ်း သိနိယုဓာတ်လည်း “ပိတိ-ချစ်နစ်သက်ခြင်း” အနက်ကိုဟော၏၊ သို့ကြောင့် ဒိဝါဒိယပစ္စည်းဖြင့် “သိနိယုတိ” ဟု ပါဠိမှန်ရှိသင့်၏၊ အချို့ စာအုပ်များ၌ “သိနေဟတိတိ ဒာတ္တော” ဟု တွေ့ရ၏၊ စဉ်းစားပါ၊ မေတ္တာ၌ကား မိဒဓာတ်(တ) ပစ္စည်း၊ မိ၌ “ဣ” ကို ဧဝုဒ္ဓိပြုပြီးလျှင်၊ “အာ” ပစ္စည်းသက်၍ “မေတ္တာ” ဟု ဖြစ်၏။

မေးဖွယ်။ ။ “သိနိယုတိ” အရ ချစ်ခြင်းဟူသော သိနေဟသည် တဏှာ သဘောလည်း ရှိသည်မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်သိနေဟကို ယူရပါမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား- သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဗျာပါဒ (ဒေါသ) ဖြစ်ခြင်းဟူသော အစေး မစပ်ခြောက်ကပ်ကပ်သဘော၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ (ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော) သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားကို လိုလားသော အခြင်း အရာအားဖြင့်ဖြစ်သော သိနေဟ(အချစ်) ကို ဤမေတ္တာအရာ၌ ယူရသည်၊ တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့် ချစ်ခြင်းကို မယူရ။ [သတ္တေသု ဗျာပစ္စနဝသေန လူခဘာဝဿ ပဋိပက္ခဘူတံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဟိတာကာရပုပ္ဖဝတ္တိဝသေန သိနေဟနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ န တဏှာယနဝသေန၊ တံ ဟိ မောဟပုဗ္ဗင်္ဂမံ လုတ္တနသဘာဝံ၊ ဣဒံ ပန အဒဿနသဘာဝံ အလောတသမ္ပယုတ္တံ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။]

မိတ္တောဘဝါ။ ။ ဤနည်း၌ “မိစ္ဆတိတိ မိတ္တော” ဟု ပြု၍၊ မိတ်ဆွေဟု ခေါ်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ်ကို အရကောက်ပါ၊ ထို့နောက် “မိတ္တေ+ဘဝါ မေတ္တာ” ဟု ဘဝအနက်၌လည်းကောင်း၊ “မိတ္တဿ+ဧသာ မေတ္တာ” ဟု ဣဒံအနက်၌လည်းကောင်း “ဏ” ပစ္စည်း၊ အာ ပစ္စည်းဖြင့် “မေတ္တာ” ဟု ပြီးရသည်။

ဆက်ဦးအံ- မိတ်ဆွေဟုခေါ်အပ်သောခန္ဓာအစဉ်သည် အစဉ်အတိုင်းဖြစ်၍နေစဉ် တစ်ရံ တစ်ခါ မေတ္တာသည် ထိုခန္ဓာအစဉ်၌ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် “မိတ္တေ+ဘဝါ-မိတ်ဆွေ (မိတ်ဆွေဟု ခေါ်အပ်သော ခန္ဓာအစဉ်၌ ဖြစ်သော (ပါဝင်သော)တရား” ဟုဆိုရသည်၊ (တစ်နည်း) မိတ်ဆွေကို

(ယာ ဓမ္မဇာတိ) ပရဒက္ခေ-သူတစ်ပါး၏ ဒုက္ခသည်။ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ သာဓုနံ-ကရုဏာရှင်၊ သူတော်စင်တို့၏၊ ဟဒယကမ္မနံ-စိတ်နှလုံး၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကို၊ (စိတ်နှလုံးကိုတုန်လှုပ်အောင်၊) ကရောတိ-ပြုတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ ဓမ္မဇာတိ) ကရုဏာ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပရဒက္ခေ-သူတစ်ပါး၏ ဒုက္ခကို၊ ကိဏာတိ ဟိသတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဝိနာသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ၊ ကရုဏာ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒုက္ခိတေသု-ဒုက္ခိတေသတ္တဝါတို့၌၊ ဖရဏဝသေန-ဖြန့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကိရိယတိ ပသာရိယတိ-ဖြန့်အပ်၏၊ ဣတိ၊ ကရုဏာ-မည်၏။

တာယ-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ တံသံမင်္ဂီနော-ထိုမုဒိတာနှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ (ထိုတရားနှင့်ပြည့်စုံသော သဟဇာတ်တရားတို့သည်၊) မောဒန္တိ-ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏၊ (ဣတိ မုဒိတာ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သယံ-မိမိဟူသော

အာရုံပြု၍ဖြစ်သောကြောင့် “မိတ္တု+ဘဝါ-မိတ်ဓာတ်ပေါ်၌ အာရုံပြု၍ဖြစ်သောတရား”ဟု ဆိုရသည်။ [ဝိဇ္ဇတိတိ မိတ္တော၊ ဟိတဇ္ဈာသယော ဓန္ဓာပုဗ္ဗေ (စီးပွား၌ လိုလားသော ဓန္ဓာအစဉ်)၊ တပ္ပရိယာ ပန္နတာယမိတ္တေ ဘဝါ၊ မိတ္တေဝါ အာရမဏဘူတေ ဝိယပုဂ္ဂလေ ဘဝါ၊] “မိတ္တုသယ+ဇော”၌ ရုစိခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို “ဇော ပဝတ္တိ”ဟုဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် “ဇော ပဝတ္တိ မဇ္ဇနဝသေ နေဝါတိ ဝေဒိတဇ္ဇာ”ဟု မဟာဋီကာ ဖွင့်သည်။

ကရုဏာ။ ။ယခုမျက်မြင်မှာပင် ဆင်းရဲသူကိုမြင်သောအခါ ကိုယ်ချင်းစာ တတ်သော သူတော်စင်တို့၏စိတ်သည် တုန်လှုပ်တတ်၏။ “တုန်လှုပ်” ဆိုသည်ကား ထိုဆင်းရဲမှုကို ပယ်ရှားလို (မဆင်းရဲအောင်ပြုလို) သည်ဖြစ်၍ သူ၏ဆင်းရဲခြင်းကို မိမိကပါ မခံနိုင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် စိတ်၏ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်ခြင်းတည်း။ [ကမ္မနန္တိစ ပရေသံ ဒုက္ခံ ဒိတွာ တဿ အပနေတုကာမဿ အသဟနာကာရေန စိတ္တဿ အညထတ္ထံ၊ တယံဒံ သပ္ပရိသာနံ ယေဝ ဟောတိတိ သာဓုနန္တိ-မဟာ ဋီကာ...ကရုဏာ၏ ရုပ်ပြီးပုံကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ပဏာမဂါထာအဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ။]

ကိဏာတိဝါ။ ။သွာဒိဂိုဏ်း ကိဓာတ်သည် ၀၉ (ဟိသန) အနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် “ဟိသတိ”ဟု ဓာတ်နက်ကိုဖွင့်သည်။ “သူတစ်ပါး၏ဆင်းရဲကို ညှဉ်းဆဲခြင်း” ဟူသည် “ထိုဆင်းရဲကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းတည်း” ဟု သိစေလို၍ “ဝိနာသေတိ”ဟုဖွင့်သည်။ [ဝိနာသေတိတိ အဒဿနံ ဂမေတိ-မမြင်ရခြင်းသို့ ရောက်စေ၏။ “အပနေတိတိ အတ္ထော-ပယ်ရှား၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။-မဟာဋီကာ။]

ကိရိယတိ။ ။ကိရဓာတ်သည် ဝိက္ခေပ၊ ဝိကိရဏအနက်ကိုဟော၏။ ဤ၌ ဝိကိရဏအနက်ဟုသိစေလို၍ “ပသာရိယတိ”ဟု ဖွင့်သည်။ “ဖြန့်” ဟူသည် ထိုဒုက္ခိတေ သတ္တဝါ ကို အာရုံပြုခြင်းတည်း။ “အာရုံပြု”ဟူသည်လည်း၊ ဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုသောအားဖြင့် အာရုံပြုခြင်းတည်း။ [ဖရဏဝသေနာတိ-ဖုသနဝသေန (ထိရောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ အာရမဏကရဏ ဝသေနာတိ အတ္ထော၊ အာရမဏကရဏဝုတ္တတ္ထ ဒုက္ခိတေသု ဒုက္ခာပနယနာ ကာရေနေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗါ-မဟာဋီကာ။]

မုဒိတာကိုယ်တိုင်၊ မောဒတိ-ဝမ်းမြောက်တတ်၏။ (ဣတိ မုဒိတာ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်။ မောဒနမတ္တမေဝ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းမျှသာတည်း။ ဣတိ မုဒိတာ။ [“မောဒနမတ္တမေဝ”၌ ဧဝဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ကတ္တုသတ္တိ၊ ကရဏသတ္တိကို ကန့်သည်။ ပရမတ္ထထုံးစံအတိုင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြိယာသာရှိ၏။ ဝမ်းမြောက် တတ်သော ကတ္တား၊ ဝမ်းမြောက်ကြောင်း ကရိုဏ်းမရှိ-ဟူလို။] (ယာ ဓမ္မဇာတိ) အဝေရာ-ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပ၊ ရန်မရှိကြကုန်သည်။ ဟောန္တု-ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဣတိ အာဒိ ဗျာပါရပ္ပဟာနေန-ဤသို့ အစရှိသော ဗျာပါရကိုပယ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈတ္တဘာဂူပကနေနစ-လျစ်လျူရှုတတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက် ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [အသင့်အားဖြင့် ရှုပ်ကို ဝိသေသနပြုသည်။] ဥပေက္ခာတိ- အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်၏။ ဣတိ၊ (သာ ဓမ္မဇာတိ) ဥပေက္ခာ-မည်၏။

ပန-ကား၊ (ဝစနတ္ထမှ တစ်ပါး၊ လက္ခဏာဒျတ္ထကား၊) လက္ခဏာဒီတော- လက္ခဏာအစရှိသော အနက်အားဖြင့်၊ (ဝိနစ္ဆယော ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧတ္ထ- ဤမေတ္တာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မေတ္တာ-သည်။ ဟိတာကာရပ္ပဝတ္ထိလက္ခဏာ- အစီးအပွားကို လိုလားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [ဟိတဖြင့် “ဟိတကာမ” တိုင်အောင်ယူ၊ သို့မဟုတ် “ကာမ” အကြေကြီး။] ဟိတူပ သံဟာ ရရသာ-အစီးအပွားကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အာယာတဝိနယ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ- ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ သတ္တာနံ-တို့၏။ မနာပဘာဝဒဿန ပဒဋ္ဌာနာ-မြတ်နိုးဖွယ်တို့၏အဖြစ်ကို ရှုခြင်း လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဗျာပါဒူပသမော-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဒေါသ ဗျာပါဒ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်။ ဧတိဿာ-ဤမေတ္တာ၏။ သမ္ပတ္တိ-ပြည့်စုံခြင်း တည်း။ သိနေဟသမ္ဘဝေါ-ချစ်ခြင်းတရား၏ဖြစ်ခြင်းသည်။ ဝိပတ္တိ-ပျက်စီးခြင်းတည်း။ [မေတ္တာမှနေရာ ရာဂေါ ဝဇ္ဇေတိ-မေတ္တာကို ရှေ့ထား၍ ရာဂသည် လှည့်ပတ် တတ်၏။]

ကရုဏာ-သည်။ ဒုက္ခပနယနာကာရပ္ပဝတ္ထိလက္ခဏာ-သူတစ်ပါးဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ပရဒုက္ခာ သဟနရသာ-သူတစ်ပါး၌ ဒုက္ခဖြစ်သော် သည်းမခံနိုင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အဝိဟိ သာပစ္စုပဋ္ဌာနာ-ဝိဟိသာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ ဒုက္ခာဘိက္ခတနံ-ဒုက္ခသည် လွှမ်းမိုးအပ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့၏။ အနာထဘာဝဒဿနပဒဋ္ဌာနာ-ကိုးကွယ်ရာမဲ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ရှုခြင်းလျှင် နီးသောအကြောင်း ရှိ၏။ ဝိဟိသုပသမော-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဒေါသ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်။ တဿာ-ထိုကရုဏာ၏။ သမ္ပတ္တိ-တည်း။ သောကသမ္ဘဝေါ-သတ္တဝါတို့၏ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် သောက၏ ဖြစ်ခြင်းသည်။

ဝိပတ္တိ-တည်း။ [ကရုဏာမုခေန သောကော ဝဇ္ဇေတိ-ကရုဏာကို ရှေ့ထားလျက် သောကသည် လှည့်စားတတ်၏။]

မုဒိတာ-သည်၊ သတ္တေသု-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ ပမောဒနုလက္ခဏာ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ အနိဿာယနရသာ-မဋ္ဌုစုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အရတိ ဝိဃာတ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်၌ မပျော်မွေ့ခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ် သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ (ဝါ-ပန္န သေနာသန, အဓိကုသလ ဓမ္မတို့၌ မမွေ့မလျော်မှုကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏။) သတ္တာနံ-တို့၏။ သမ္ပတ္တိဒဿနပဒဋ္ဌာနာ-ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်ရခြင်းလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ အရတိဝူပသမော-သူတစ်ပါး စည်းစိမ်၌ မပျော်မွေ့ခြင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသည်၊ တဿာ-ထို မုဒိတာ၏။ သမ္ပတ္တိ-တည်း၊ ပဟာသသမ္ပဝေါ-ပျော်ရွှင်ခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်း သည်၊ [မိမိဆိုင်ရာတို့ ပြည့်စုံနေခြင်းကြောင့် ပျော်ရွှင်နေခြင်းသည်။] ဝိပတ္တိ- တည်း။

ဥပေက္ခာ-သည်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပဝတ္တိလက္ခဏာ-အလယ် အလတ်၌ တည်မတ်သော သဘောရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ သတ္တေသု-တို့၌၊ သမဘာဝဒဿနရသာ-မုန်းချစ်နှစ်ဝ, ဘက်မကျ ဘဲ, ညီမျှသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ရှုခြင်းကိစ္စရှိ၏။ [“အမုန်းဘက်လည်းမကျ, အချစ်ဘက် လည်း မကျ, အညီအမျှရှုခြင်းကိစ္စရှိသည်”ဟုလို။] ပဋိဃာနုနယ ဝူပသမပစ္စုပဋ္ဌာနာ- မုန်းခြင်း ချစ်ခြင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာ၏။ [“အနု-လျော်စွာ+နယ-ဆွဲဆောင်တတ်သောတရား” ဟူသည် တဏှာလောဘဖြင့် ချစ်ခြင်းတည်း။] သတ္တာ-တို့သည်၊ ကမ္မဿကာ-ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိကုန်၏။ ဝါ-ကံသာလျှင် မှီခိုရာရှိကုန်၏။ [“ကမ္မဿကာတိ ကမ္မဿယာ”ဟု ရှေ့၌ ဖွင့်ခဲ့ သည်။] တေ-ထို ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏။ ရုစိယာ-အလိုအားဖြင့်၊ သုခိတာဝါ-ဖြစ်သော သုခရှိသူ တို့သည် သော်လည်း၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့နည်း၊ [မေတ္တာ၏ သဘောအတိုင်း ချမ်းသားအောင် မဖြစ်နိုင်-ဟုလို။] ဒုက္ခတောဝါ-မှလည်း၊ မုစ္ဆိဿန္တိ-လွတ်နိုင်ကုန်

အရတိဝိဃာတပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ ။သတ္တာနံ သမ္ပတ္တိယာ, ပန္န သေနာသနေသု အဓိကုသလ ဓမ္မေသုစ အသဟနံ (သည်းမခံနိုင်ခြင်း) အရမဏံ (မမွေ့လျော်ခြင်း) အရတိဣဇ္ဇေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ၊ တဿာ ဝိဟာနနာကာရေန (ထိုအရတိကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်) ပစ္စုပတိဝ္ဋတိ၊ တဿာဝါ ဝိဃာတံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေ တီတိ အရတိဝိဃာတ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ မဟာဋီကာ။ [ဤနေရာ၌ သမ္ပတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ နောက်၌ ပန္န သေနာသန အဓိကုသလ ဓမ္မကိုလည်းကောင်း အရတိ၏ အာရုံ အဖြစ်ဖြင့် ဤအဋ္ဌကထာ ဖွင့်လတ္တံ့။]

လတ္တံ့နည်း၊ [ကရုဏာ၏ သဘောအတိုင်းလည်း မဖြစ်နိုင်-ဟုလို။] ပတ္တသမ္ပတ္တိ
 တောဝါ-ရောက်အပ်သောစည်းစိမ်မှလည်း၊ နပရိဟာယိသန္တိ-မယုတ်လျော့ဘဲရှိကုန်
 လတ္တံ့နည်း၊ [မှဒိတာ၏ သဘောအတိုင်းလည်း မဖြစ်နိုင်-ဟုလို။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊
 ပဝတ္ထပေ၊ ပဒဋ္ဌာနံ-ဖြစ်သော ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်၏အဖြစ်ကို ရခြင်းလျှင်
 နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ပဋိဃာနနယဂူပသမော-မှန်းခြင်း ချစ်ခြင်းတို့၏ ငြိမ်းအေး
 ခြင်းသည်၊ ဝါ-မှန်းတတ်သော ဒေါသ၊ ချစ်တတ်သော လောဘ၏ ငြိမ်းအေးခြင်း
 သည်၊ တဿာ-ထိုဥပေက္ခာ၏၊ သမ္ပတ္တိ-တည်း၊ ဂေဟသိတာယ-အိမ်၌မှီသော၊
 အညာဏုပေက္ခာ-၏၊ သမ္ဘဝေါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝိပတ္တိ-တည်း။

ပန-ကား၊ (လက္ခဏာဒျတ္ထမှတစ်ပါး ပယောဇနတ္ထကား) စတုနံပိ-၄-ပါး
 လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေသံ ဗြဟ္မဝိဟာရာနံ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏၊ ဝိပဿနာ
 သုခဉ္စေဝ-ဝိပဿနာချမ်းသာသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝသမ္ပတ္တိစ-ဘဝ၏ ပြည့်စုံ

ဣတိ ဧဝံ ! ဝေ၊ ပဒဋ္ဌာနာ။ ။ ဣတိကို ဧဝံဟု ဖွင့်သည်၊ ပဝတ္ထ၌စပ်၊ ဣတိ ဧဝံတို့သည်
 နိဒဿနပုဒ်တည်း၊ ထိုပုဒ်တို့ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော နိဒဿေတဋ္ဌကား “ကမ္မဿကာ သတ္တာ ပေ၊
 နပရိဟာယိသန္တိ”ဟု ပြအပ်ခဲ့သော စကားရပ်တည်း၊ “ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် မေတ္တာ
 ကရုဏာ မှဒိတာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်သော ကမ္မဿကာတာ ဒဿနဖြစ်သည်” ဟုလို၊
 တချို့ကား “ပြောဆိုဆုံးမ၍ မရသူကို ကမ္မဿကာ ထားလိုက်တာပဲ”ဟု ဆိုကြ၏၊ ထို
 ကမ္မဿကာတာဒဿနမျိုးကို ဤဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ၏ ပဒဋ္ဌာနံဟု မဆိုလိုပါ။

အညာဏုပေက္ခာ။ ။ သောမနဿဒေါမနဿရဟိတံ-သော၊ အညာဏမေဝ-
 ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်ပင်၊ ဥပေက္ခာ-လျစ်လျူရှုတတ်သော သဘောတည်း၊
 အညာဏုပေက္ခာ၊ ဤသို့ ဋီကာ၌ ဝိဂြိုဟ်ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာအလိုအားဖြင့် သောမနဿ
 ဒေါမနဿဝေဒနာတို့နှင့် မယှဉ်ဘဲ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော (လောဘမူစိတ် ၄၊ မောဟမူဒွေး၌
 ယှဉ်သော) မောဟကိုသာ အညာဏုပေက္ခာဟု ဆိုရသည်၊ [ဧတေန (အညာဏမေဝ
 အညာဏုပေက္ခာဟူသော ဤစကားဖြင့်၊ အညာဏေန သမ္ပယုတ္တာ ဥပေက္ခာဝေဒနာတိ အတ္ထံ
 ခိဝေတ္တေတိ မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာဝေဒနာသည် အညာဏုပေက္ခာမည်၏ဟူသော အနက်ကို
 တားမြစ်သည်၊-မခု။]

အနုဋီကာ။ ။ အနုဋီကာ၌ကား “အညာဏ သမ္ပယုတ္တာပိဝါ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
 အညာဏုပေက္ခာ”ဟု မူလဋီကာမှ တစ်နည်းပြ၍ မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကိုပင်
 အညာဏုပေက္ခာဟုဆိုပြီးလျှင် သမ္မောဟဝိနောဒနိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုပိဘင်း ဆက္ကနိဒ္ဒေသဝတ္ထုနာကို
 သာဓကပြုလေသည်၊ [ဤအညာဏုပေက္ခာသည် အိမ်၌နေသူလူတို့စယ် ဖြစ်တတ်သောကြောင့်
 “ဂေဟသိတာယ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “ဂေဟေ+သိတာ နိသိတာ ဂေဟသိတာ”ဟု ပြု။]

ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သာဓာရဏပ္ပယောဇနံ-ဆက်ဆံသောအကျိုးတည်း။ ဗျာပါဒါဒိ ပဋိဃာတော-ဗျာပါဒ အစရှိသည်ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းသည်၊ အာဝေဏိကံ-မိမိနှင့် မကင်းမှု၍ ဖြစ်သောအကျိုးတည်း။ ဝါ-အသီးအခြားဖြစ်သော အကျိုးတည်း။ [“န+ဝိနာ-အဝိနာ၊ အဝိနာ ပဝတ္တတိတိ အာဝေဏိကံ” ဟုပြု၊] ဟိ-ချဲ့၊ ဧတ္ထ-ဤမေတ္တာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ မေတ္တာ-သည်၊ ဗျာပါဒပဋိဃာတပ္ပယောဇနာ-ဗျာပါဒကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်းဟူသော အကျိုး၏၊ ဣတရာ-မေတ္တာမှတစ်ပါးသော ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့သည်၊ ဝိဟိံသာ၊ပေပယောဇနာ-ဝိဟိံသာကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း၊ အရတိကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း၊ ရာဂကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ခြင်း ဟူသော အကျိုးရှိကုန်၏။

စ-သာဓကကား၊ နိဿရဏံ၊ပေ၊ ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိတိ-ဟူသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ပိ-သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ [ရှင်သာရိပုတ္တရာက ရဟန်းများကိုခေါ်သော အာလုပ်။] ယဒိဒံ (ယာ+အယ်) မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ-အကြင် မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိသည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ-ဤမေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိသည်၊ ဗျာပါဒဿ-၏၊ နိဿရဏံ-ထွက်မြောက်ကြောင်း တည်း၊ အာဝုသော၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယ်) ကရုဏာ စေတောဝိမုတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ-သည်၊ ဝိဟေသာယ-ညှဉ်းဆဲတတ်သော ဒေါသ၏၊ နိဿရဏံ-တည်း၊ အာဝုသော၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယ်) မုဒိတာစေတောဝိမုတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ-သည်၊ အရတိယာ-မဗ္ဗေ၊မလျော်ခြင်း၏၊ [သူတစ်ပါးစည်းစိမ်၌ မပျော်မွေ့ခြင်း၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှု၌ မပျော်မွေ့ခြင်း ပန္န သေနာသန၌ မဗ္ဗေလျော်ခြင်း၏၊] နိဿရဏံ-တည်း၊ အာဝုသော၊ ယဒိဒံ(ယာ+အယ်) ဥပေက္ခာစေတောဝိမုတ္တိ အတ္ထိ၊ ဧတံ-သည်၊ ရာဂဿ-၏၊ နိဿရဏံ-တည်း၊ (ဒိဃနိကာယံ ပါထိကဝဂံ၊ သင်္ဂီတိသုတံ။)

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့တွင်၊ ဧကမေကဿ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဗြဟ္မဝိဟာရ၏၊ အာသန္နုရုဝသေန-အနီးအဝေး၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွေဒွေ-၂-ပါး ၂-ပါးကုန်သော၊ ပစ္စတ္တိကာ-ရန်သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပုရိသဿ-

သာဓာရဏပ္ပယောဇနံ။ ။ဤဗြဟ္မဝိဟာရ ၄-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကိုအားထုတ်လျှင် အထက်၌ ဝိပဿနာချမ်းသာကိုလည်း ရနိုင်၏။ သုကတိဘဝဟူသော ဘဝသမ္ပတ္တိကိုလည်းရနိုင်၏။ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ “ဝိပဿနာသုခဉ္စေတ ဘဝသမ္ပတ္တိစာတိ ဧတ္ထ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရောဇာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ-သာဓာရဏအကျိုးကို ပြရာ၌ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရ-ယခုဘဝ၌ပင် ချမ်းသာစွာ နေရခြင်း” ဟူသော အကျိုးကိုလည်း ပြဆိုထိုက်၏ဟု ဆိုသည်။] ဤကား ၄-ပါးလုံးနှင့်ဆိုင်သော အကျိုးတည်း။ [သုခံ သုပတိ-စသော အကျိုးများလည်း သာဓာရဏအကျိုးပင်တည်း၊ သို့သော် ရှေ့၌ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထပ်၍ မပြတော့သတတ်။

၏။ သမိပစာရော-အနီး၌ လှည့်လည်သော၊ သပတ္တောဝိယ-ရန်သူကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ)၊ မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏။ ဂုဏဒဿနသဘာဂတာယ-မြတ်နိုးဖွယ်ဂုဏ်ကို ရှုခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဂေါ-သည်။ အာသန္နပစ္စတ္ထိကော-နိုးသောရန်သူတည်း။ သော-ထို ရာဂ တည်းဟူသော ရန်သူသည်။ လဟု-လျင်စွာ၊ ဩတာရံ-ဝင်ခွင့်အပေါက်အကြားကို၊ လဘတိ-ရတတ်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထို ရာဂတည်းဟူသော ရန်သူမှ၊ ဝါ-ရာဂ၏ အခွင့်ရခြင်းမှ၊ သုဋ္ဌ-ကောင်းစွာ၊ မေတ္တာ-မေတ္တာကို၊ ရက္ခိတဗ္ဗာ-စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ ပုရိသဿ-၏။ ပဗ္ဗတာဒိဂဟနနိဿိတော-တောင်အစရှိသော ရှုပ်ထွေးသောအရပ်ကို မှီသော၊ သပတ္တောဝိယ-ရန်သူကဲ့သို့၊ သဘာဝဝိသဘာဂတာယ-သဘောအားဖြင့် တူသော အဖို့မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (သဘောမတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျာပါဒေါ-သည်။ ဒူရပစ္စတ္ထိကော-ဝေးသောရန်သူတည်း။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထို ဗျာပါဒတည်းဟူသော ရန်သူမှ။

ဂုဏဒဿနသဘာဂတာယ။ ။မေတ္တာ သတ္တေသု ယထာရပံ ဒါနပိယဝစနာဒိ သီလသုတာဒိဂုဏဂ္ဂဟဏဝသေန (ပေးကမ်းခြင်း ချစ်ဖွယ်ပြောဆိုခြင်း စသော ဂုဏ်၊ သီလ သုတ စသောဂုဏ်ကို အာရုံယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တတိပေ၊ ရာဂေါပိ တတ္ထ (ထိုသတ္တဝါတို့၌) ယထာ တထာ (ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ) ဂုဏဂ္ဂဟဏ မုခေနေဝ ဝတ္တတိ၊ (ဘာကြောင့်နည်း)၊ မနာပသညာပဋိလာဘတော (မြတ်နိုးဖွယ်ချစ်စရာဟူသော အမှတ်သညာကို ရခြင်း ကြောင့်တည်း)၊ ဣတိ အာဟ-ဂုဏဒဿန သဘာဂတာယာတိ၊-မဟာဋီကာ။

အာသန္နပစ္စတ္ထိကော။ ။တသ္မာ မိတ္တမုခသပတ္တောဝိယ (မိတ်ဆွေ၏နှုတ်ကဲ့သို့ အပြောချိုသော ရန်သူကဲ့သို့) တုလျာကာရေန ဒူသနတော (မိတ်ဆွေနှင့်တူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖျက်ဆီး တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ရာဂေါ မေတ္တာယ အာသန္နပစ္စတ္ထိကော။-မဟာဋီကာ။

သော ပေ၊ လဘတိ။ ။သော လဟု ဩတာရံ လဘတိ၊ (ဘာကြောင့်နည်း) သတိသမ္ဗော သမတ္တေနာပိ (သတိမရှိဘဲအမှတ်တမဲ့ နေရုံမျှဖြင့်လည်း) မေတ္တာ အပနိယ (မေတ္တာအစစ်ကိုဖယ်၍) တဿာ ဝတ္တသ္မိ (ထိုမေတ္တာ၏ တည်ရာ သတ္တဝါဟူသော ဝတ္တ၌) ဥပ္ပဒ္ဓနာရဟတ္တာ (ဖြစ်ထိုက် သောကြောင့်တည်း)-မဟာဋီကာ။ [ဩတာရံနေရာ၌ "ဩကာသ"ဟုလည်း ရှိသတိ။]

သဘာဝဝိသဘာဂတာယ။ ။မေတ္တာ၏ သဘောနှင့် ဗျာပါဒ ဒေါသ)၏ သဘောသည် ဝိသဘာဂဖြစ်၏။ [န+သဘာဂေါ၊ ဝိသဘာဂေါ၊ သဘာဂေါ-ဟူသော အဖို့ရှိသည်+န-မဟုတ်၊ ဝိသဘာဂေါ-ဟုတ်၊ သဘာဝေန+ဝိသဘာဂေါ သဘာဝ ဝိသဘာဂေါ။] မေတ္တာသည် သတ္တဝါတို့၌ မြတ်နိုးဖွယ် (ချစ်စရာ) အခြင်းအရာကို ယူလေ့ရှိ၏။ ဗျာပါဒကား ထိုသတ္တဝါတို့၌ မမြတ်နိုးဖွယ် (မုန်းစရာ)ကို ယူလေ့ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဗျာပါဒသည် ဝိသဘာဂ (သဘောမတူသော) ရန်သူနှင့် တူ၏။ ["သဘာဂဝိသဘာဂတာယ"ဟု တချို့စာ၌ရှိ၏။ မကောင်းပါ။]

နိဗ္ဗယေန-ကြောက်ရွံ့မှုမရှိသဖြင့်၊ မေတ္တာယိတဗွဲ့-မေတ္တာကို ဖြစ်စေထိုက်၏။ မေတ္တာယိသတိစနာမ-မေတ္တာကိုလည်း ဖြစ်စေလတ္တံ့၊ ကောပဉ္စ-ဒေါသကိုလည်း၊ ကရိဿတိ-ပြုလတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ-ဤအကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ-သင့်လျော်သော အကြောင်းမဟုတ်။ [ရှေးနိဿယ၌ “အဋ္ဌာနံ” ကို အယုတ္တသမာသံဟုယူ၍ “ဣတိ-သို့၊ ဧတံဋ္ဌာနံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ”ဟု ပေးလေသည်။]

ကရုဏာ ဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏။ (အာသန္နပစ္စတ္တိကံ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ တို့၌စပ်)၊ စက္ခုဝိညေယျာနံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည် သိထိုက်ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌာနံ-အလိုရှိထိုက်ကုန် သော၊ ကန္တာနံ-နှစ်သက်ထိုက်ကုန်သော၊ မနုပုပါနံ-စိတ်ကိုပွားစေတတ်ကုန်သော၊ မနောရမာနံ-စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ လောကာမိသပဋိသံယုတ္တာနံ- လောကအာမိသနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရူပါရုံတို့ကို၊ အပ္ပဋိလာဘံ-မရခြင်း ကို၊ အပ္ပဋိလာဘတော-မရခြင်းအားဖြင့်၊ သမနုပဿတောဝါ-အဖန်ဖန်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ပဋိလဒ္ဒပုဗ္ဗံ-ရအပ်ဖူးသော၊ အတိတံ-လွန်လေပြီးသော၊ နိရုဒ္ဓံ-ချုပ်လေပြီးသော၊ ဝိပရိဏတံ-ဖောက်ပြန်လေပြီး သော၊ (ရူပံ-ရူပါရုံကို)၊ သမနုဿရတောဝါ-အဖန်ဖန်အောက်မေ့သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌သော်လည်းကောင်း၊ (အဖန်ဖန်တွေး၍ ပူဆွေးနေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ လည်းကောင်း)၊ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇ-တိ၊ ဧဝံ ရူပံ-သော၊ ယံ ဒေါမနဿံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ-ဤဒေါမနဿကို၊ ဂေဟသိတံ-ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌

ဒုရပစ္စတ္တိကော။ ။ တဿှာ သော ဩတာရံ လဘာမာနော စိရေနေဝ လဘောယျ (ထိုဗျာပါဒ သည် နိပိစက်ခွင့် အကြားကို ရမည်ဆိုလျှင် အတော်ကြာမှသာ ရနိုင်စေရာရှိ၏)၊ ဣတိ ပုရိသဿ ဒုရေ ဌိတသပတ္တာဝိယ မေတ္တာယ ဒုရပစ္စတ္တိကော။

နိဗ္ဗယေ။ ။ နိဗ္ဗယေနာတိ အနုဿကံန ပရိသကံနေန (ဥဿကံန ပရိသကံန မရှိသဖြင့်၊ ဝါ-အထက်အထက်၌ ရွံ့ရှားမှုမရှိသဖြင့် မေတ္တာယိတဗွဲ့စပ်) ဘာ ကြောင့်နည်း...လဒ္ဒပုဝိဋ္ဌာယ မေတ္တာယ ဗျာပါဒေန ဒုပ္ပသိယတ္တာ (ဗျာပါဒသည် အဝေးရန်သူဖြစ်ရကား ထောက်တည်ရာ ရရှိပြီးသော မေတ္တာကို ဗျာပါဒက မဖျက်နိုင်သောကြောင့်တည်း)၊ ထို့ကြောင့် အဝေးရန်သူဖြစ်သော ဗျာပါဒမှ ကြောက်ရွံ့မနေဘဲ မေတ္တာကိုသာ ရဲရဲပွားပွားပါ။ “မေတ္တာကိုလဲ ပွားနေ၊ ဗျာပါဒကိုလဲပြုနေ” ဟု ထို ၂-ထွေသည် တွဲ၍ ဖြစ်နိုင်ဖို့ အကြောင်း မရှိပါ-ဟူလို။

ဂေဟသိတံ။ ။ ဂေဟသိတန္တိ ကာမဂုဏ်နိဿိတံ-မဟာဋီကာ၊ အိမ်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ တည်ရာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဂေဟဖြင့် ထိုတည်သော ကာမဂုဏ်ကို ယူ၍ ဌာနုပစာရအားဖြင့် “ဂေဟ”ဟုဆိုထားသည်၊ ကာမဂုဏ်၌ မှီသည်ကို “ဂေဟသိတံ”အရ ယူပါ၊ ဆိုလိုရင်းကား “ဣဋ္ဌ ကန္တာ စသောအာရုံကို မရခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ရအပ်ပြီးသောအာရုံ၏

မို့သော၊ ဒေါမနသံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၏၊ ဣတိအာဒိနာ-သော၊ [သောတဝိညေယျာနံ သဒ္ဓါနံစသည်ကို အားဖြင့် ယူပါ။] နယေန-ဖြင့်၊ အာဂတံ-သော၊ [ဥပရိပံ-ဝိဘင်္ဂဝံ၊ သဠာယကန ဝိဘင်္ဂသုတံ၌လာသော၊] ဂေဟသီတံ-သော၊ ဒေါမနသံ-သည်၊ ဝိပတ္တိအဿနသဘာဂတာယ-ပျက်စီးခြင်းကို ရှုခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ-တည်း၊ [“တံ လဟုဿိတာရလဘတိ၊ တသ္မာ တတော သုဠုကရဏာ ရက္ခိတဗ္ဗာ” ဟု မေတ္တာအတိုင်းလည်းပါ။] သဘာဝဝိသဘာဂ တာယ-သဘောအားဖြင့်တူသောအဖို့ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဟေသာ-ညှဉ်းဆဲ တတ်သော ဒေါသသည်၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထိုဝိဟေသာမှ၊ နိဗ္ဗယေန-ဖြင့်၊ ကရဏာယိတဗ္ဗံ-ကရဏာကို ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ကရဏဥနာမ-ကရဏာ မည်သည်ကိုလည်း၊ ကရိဿတိ-ပြုလတ္တံ့၊ ပါဏိအာဒိ ဟိစ-လက်အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်း၊ ဝိဟေသီသတိ-ညှဉ်းဆဲလတ္တံ့၊ ဣတိဇတံ-သည်၊ အဋ္ဌာနံ-မဟုတ်။

မုဒိတာ ဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏၊ စက္ခုဝိညေယျာနံ၊ ပေ၊ သမနပဿတောဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ပေ၊ သမနဿရတောဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ သောမနသံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝရူပံ-သော၊ ယံ သောမနသံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣဒံ-ဤသောမနဿကို၊ ဂေသီတံ-သော၊ သောမနသံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိအာဒိနာ

ပျက်စီးခြင်းကို အဖန်ဖန် တွေးသောကြောင့်ဖြစ်စေ ဖြစ်သော ဒေါမနဿ (သောက) သည် ကာမဂုဏ်ကို မှီ၍ဖြစ်သည်” ဟုလို့။ [ရှေးနိဿယ၌ “ကာမဂုဏ်သည် တဏှာ၏ ကိန်းဝပ်ရာ ဖြစ်ရကား ဂေဟမည်၏” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆိုလေသည်။]

ဝိပတ္တိံ ပေ၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ။ ။အကြင်သတ္တဝါတို့၏ စည်းစိမ် ဆွေမျိုး စသည်တို့၏ ပျက်စီးမှုကို မြင်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ ကရဏာဖြစ်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့၌ပင် ထိုသို့မြင်ရသောအခါ မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းမိလျှင် ဒေါမနဿဟူသော သောကဖြစ်၏၊ ဤသို့ပျက်စီးမှုကို အမြင်ချင်း တူနေရကား ဒေါမနဿ(သောက)သည် ကရဏာဖြစ်မည့်နေရာဝယ် အလွယ်တကူဝင်၍ ဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် ကရဏာ၏ နီးသော ရန်သူဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

သဘာဝ ပေ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ။ ။သတ္တဝါတို့၌ဖြစ်သော ဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော ကရဏာ၏သဘောနှင့် ထိုသတ္တဝါတို့၌ ဒုက္ခကို ဆောင်ယူလိုသော (ဒုက္ခဖြစ်အောင် ညှဉ်းဆဲလိုသော) ဝိဟိံသာ၏ သဘောသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိဟိံသာသည် ကရဏာဖြစ်နေသူ၏ သန္တာန်၌ ဝင်ခွင့်ရစေကာမူ အလွန်ကြာမှသာ ဝင်နိုင်စရာရှိရကား ကရဏာ၏ ဝေးသောရန်သူနှင့်တူ၏။ [ထို့ကြောင့် “ကရဏာပွားနေခိုက်၌ ဝိဟိံသာ ပေါ်လာလေ မည်လား” ဟု မစိုးမရွံ့ဘဲ ကရဏာကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပွားများပါ၊ “ကရဏာကိုလည်းပြု၊ ဝိဟိံသာကို လည်း ပြု” ဟု ဤ ၂-ခုကတော့ အတူတူ၍ မဖြစ်နိုင်ပါ-ဟုလို့။]

ယေန၊ အာဂတံ-သော၊ [ဥပရိပံ-ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ သဋ္ဌာယတနုပိဘင်္ဂသုတံ၌လာသော၊] ဂေဟသီတံ-သော၊ သောမနဿံ-သညံ၊ သမ္ပတ္တိဒဿနသဘာဂတာယ-သမ္ပတ္တိကို ရှုခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ-တည်း၊ [“တံ လဟံ ဩတာရံ လဘတိ၊ တသ္မာ တတော သုဗ္ဗု မုဒိတာရက္ခိတဗ္ဗာ”ဟု ထည့်ပါ။] သဘာဝ ဝိသဘာဂတာယ-ကြောင့်၊ အရတိ-သမ္ပတ္တိ၌ မဗ္ဗေ၊မလျော်ခြင်းသည်၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတော-ထိုအရတိမှ၊ နိဗ္ဗယေန-ဖြင့်၊ မုဒိတာ-ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ပမုဒိတောစနာမ၊ ဝမ်းမြောက်သူမည်သည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ပန္နသေနာသနေသုစ-အစွန်အဖျား ကျောင်းတို့၌လည်း ကောင်း၊ (ပရိယန္တံ ကို ပန္န ဟု ချုံးထားသည်။) အဓိကုသလဓမ္မေသုစ-လွန်ကဲသော သမထဝိပဿနာ ကုသိုလ်တရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဥက္ကဏ္ဍိဿတိ-ပျင်းရိလတ္တံ့၊ ဣတိဇေတံ-သည်၊ အဋ္ဌာနံ-ဟုတ်။ [အဓိကုသလဓမ္မေသုတိ သမထ ဝိပဿနာ ဓမ္မေသု-မဟာဋီကာ။]

သမ္ပတ္တိ ၊ပေ၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကံ။ ။အကြင်သတ္တဝါတို့၌ စည်းစိမ်ဆွေမျိုး စသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ မုဒိတာဖြစ်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့၌ ထိုသို့ မြင်ရသောအခါ မသင့်တင့် နှလုံးသွင်းမိလျှင် သောမနဿဟူသော ပဟာသ (ရွှင်လန်း)မှုဖြစ်၏။ ဤသို့ သမ္ပတ္တိ ဒဿနချင်း သဘောတူနေရကား သောမနဿ (ပဟာသ)သည် မုဒိတာ ဖြစ်မည့်နေရာဝယ် အလွယ်တကူဝင်၍ ဖြစ်နိုင်သော မုဒိတာ၏ နီးသောရန်သို့ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုသည်။

သဘာဝ ၊ပေ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ။ ။သမ္ပတ္တိတို့ဖြင့် ပြည့်ဝနေသော သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဝမ်းမြောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော မုဒိတာ၏သဘောနှင့် ထိုသမ္ပတ္တိတို့၌ မဗ္ဗေ၊မလျော် နိုင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော အရတိ၏သဘောသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အရတိ (သူ၏ပြည့်စုံခြင်း၌ မဗ္ဗေ လျော်ခြင်း မနှစ်သက်ခြင်း) သည် မုဒိတာ၏ ဝေးသောရန်သို့ဖြစ်၏။ [ထို့ကြောင့် ထိုအရတိရန်သို့မှ မစိုးရိမ်ဘဲ ရဲရဲပင် မုဒိတာကို ပွားများပါ။ မုဒိတာနှင့် အရတိတို့ ၂-ပါးတွဲ၍ ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းမရှိပါ-ဟုလို။]

ပန္န ၊ပေ၊ ဥက္ကဏ္ဍိဿတိ။ ။ရှေ့၌ “အရတိ”အရ သူ၏စည်းစိမ်ကို အာရုံပြု၍ မဗ္ဗေ လျော်ခြင်းကို ယူခဲ့၏။ ဤ၌ ပန္နသေနာသန အဓိကုသလတို့ဝယ် ပျင်းရိခြင်း (မဗ္ဗေလျော်ခြင်း)ကို ဆိုပြန်ရာ “ရှေ့နောက် မဆန့်ကျင်ပါလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-“မုဒိတာသည် ငြိမ်းစိတ် ထမြောက်အောင်မြင်နေလျှင် ထို ပန္နသေနာသန အဓိကုသလတို့၌ အရတိဖြစ်မှုမရှိတော့” ဟု မုဒိတာ၏ ရထိုက်သော အကျိုးကို ပြခြင်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားဖြစ်၏။ အရတိကိုနှိပ်ဖို့ရန် ပြသော စကားမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ရှေ့နောက် မဆန့်ကျင်ပါ။ [ပမုဒိတောဓာတိအာဒိ မုဒိတာယ သိဒ္ဓိယာ အယဗ္ဗိ အရတိ နဟောတီတိ လဒ္ဓဗ္ဗ ဂုဏဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ၊ န ဣဓ အဓိပ္ပေတအရတိ နိဂ္ဂဟဒဿနဝသေန-မဟာဋီကာ။] မဟာဋီကာ၌ အခြားနည်းတစ်နည်းလည်း ပြသေး၏ ပန္နသေနာသနဖြင့် ကာယဝိဝေကကိုပြ၏။ အဓိကုသလဓမ္မဖြင့် စိတ္တဝိဝေကကို ပြသည်။

ပန-ကား၊ ဥပက္ခော ဗြဟ္မဝိဟာရဿ-၏၊ စက္ခုနာ-စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ရူပ-ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဗာလဿ-မလိမ္မာသော၊ မုဋ္ဌဿ-တွေဝေသော၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-ပုထုဇဉ် သန္တာန်၌၊ [ထိုကိုထပ်၍ “အနောဓိဇိနဿ”သည်ဖြင့် ဖွင့်သည်၊] အနောဓိဇိနဿ-ကိလေသာအပိုင်းအခြားတို့ကို မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် အောင်နိုင်ပြီးမဟုတ်သော၊ အဝိပါကဇိနဿ-၇-ဘဝစသည်မှ အထက်အကျိုးဝိပါက်ကို အောင် နိုင်ပြီးမဟုတ်သော၊ အနာဒိနဝ ဒဿာဝိနော-အပြစ်ကိုရှုလေ့မရှိသော၊ အဿုတဝတော-ကြားနာအပ်ပြီးသော အာဂမ အဓိဂမ မရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-ပုထုဇဉ်တို့၏ သန္တာန်၌၊ ဥပက္ခော-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝရူပါ ယာ ဥပေက္ခာ အတ္ထိ၊ သာ-ထိုဥပေက္ခာသည်၊ ရူပ-ရူပါရုံကို၊ နာတိဝတ္တတိ-မလွန်မြောက်နိုင်၊ [ရူပါရမဏေ ကိလေသေ နာတိဝတ္တတိ-မဟာဋီကာ။] တသ္မာ၊ သာ ဥပေက္ခာ-ကို၊ ဂေဟသယိတာတိ-ကာမဂုဏ်ဟူသော အိမ်၌ မှီသော ဥပေက္ခာဟူ၍၊ ပုဇ္ဇတိ၊ ဣတိအာဒိနာ နယေန၊ အာဂတာ-သော၊ “ဥပရိပံ-ဝိဘင်ဝဂ်၊ သဠာယတန ဝိဘင်္ဂံသုတံ၌လာသော၊] ဂေဟသယိတာ-သော၊

ဗာလဿ မုဋ္ဌဿ။ ။ဗာလကရ ဓမ္မသမာယောဂတော (ဗလအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော အကုသိုလ်တရားနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်) ဗာလဿ၊ အတ္တဟိတ ပရဟိတ ဗျာမုဋ္ဌတယ (မိမိစီးပွား သူတစ်ပါးစီးပွားတို့၏စီးပွား၌ တွေဝေသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) မုဋ္ဌဿ။ [ဤ၌ “ပုထုဇ္ဇနဿ”ဟု ပါပြီးဖြစ်လျက် နောက်၌ “အဿုတဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ”ဟုပါပြန်၏၊ ရှေ့စကားကို ထပ်ဖွင့်သောကြောင့် ဤသို့ ၂-ထပ်ပါရသည်ဟု ကြံပါ။ ရှေးနိဿယ၌ကား ဤသို့သော ပုထုဇဉ်သည် အဗ္ဗပုထုဇဉ်ဖြစ်၏ဟု ပြလို၍ ၂-ထပ်ပါသည်ဟုလည်းကောင်း၊ တစ်နည်း-ရှေ့ပုထုဇ္ဇနဿသည် ဝိသေသန ဂုဏ်ပဓာန၊ နောက်ပုထုဇ္ဇနဿသည် ဒဗ္ဗပဓာနဟုလည်းကောင်း ခွဲလေသည်။]

အနောဓိဇိနဿ။ ။အဓိနိ-အောင်ပြီး၊ ဣတိဇိနော၊ ဩယော-ကိလေသာ အပိုင်းအခြားတို့ကို၊ ဇိနော-အောင်ပြီးသူတည်း၊ ဩဓိဇိနော-သူ၊ (တစ်နည်း) ဩဓိဟိ-မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်၊ ဇိနော ဩဓိဇိနော၊ [သောတာပတ္တိမဂ်တည်းဟူသော မဂ်အပိုင်းအခြားဖြင့် ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော ကိလေသာ အပိုင်းအခြားကို အောင်ပြီးသူ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် အထက်မဂ်တို့ဖြင့် အထက်ကိလေသာ တို့ကိုအောင်ပြီး ဖြစ်နိုင်ပုံကို လည်းသိပါ။ ထိုကဲ့သို့ အောင်ပြီးမဟုတ်သောပုထုဇဉ်ကို “အနောဓိဇိန”ဟု ခေါ်သည်။] န+ဩဓိဇိနော အနောဓိဇိနော၊ ဤသို့ပြုလျှင် ယုတ္တသမာသံဖြစ်၏။ “ဩယော (ဩဓိဟိဝိ) န+ဇိနော အနောဓိဇိနော” ဟု ပြုလျှင် အယုတ္တသမာသံ ဖြစ်သည်။

အဝိပါကဇိနဿ။ ။ဝိပါကဟူသည် သောတာပန် မဖြစ်လျှင် ၇-ဘဝစသည်မှ အထက် (နောက်)၌ ပေးအပ်လတ္တံ့သောအကျိုးတည်း၊ ထိုအကျိုးကိုမပေးစေသော အားဖြင့် မအောင်နိုင်သော ပုထုဇဉ်ကို “အဝိပါကဇိန”ဟုဆိုသည်။ [“ပုထုဇဉ်သာ ဖြစ်သေးရကား ၇-ဘဝ စသည်မှ အထက်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုးဝိပါက်ကို မအောင်ရသေးသူ”ဟုလို၊ ဤအဝိပါကဇိနဿပုဒ်လည်း အယုတ္တသမာသံပင်တည်း၊ [ဤပါ၌ဖြင့် အသေက္ခ မဟုတ်သေးကြောင်းကို ပြ၏။]

အညာဏုပေက္ခာ-သည်။ ဒေါသဂုဏာနံ-အပြစ်ဂုဏ်တို့ကို၊ အဝိစာရဏဝသေန-
 မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သဘာဂတ္တာ-ကြောင့်၊ အာသန္နပစ္စတ္တိကာ-
 တည်း၊ (သာလဟုံ ဩတာရံ လဘတိ၊ တသ္မာ တတော သုဇ္ဈ ဥပေက္ခာ ရက္ခိ
 တဗ္ဗာ) သဘာဝဝိသဘာဂတာယ-ကြောင့်၊ ရာဂပဋိဃာ-ရာဂဒေါသတို့သည်။
 ဒုရပစ္စတ္တိကာ-တို့တည်း၊ တသ္မာ၊ တတော-ထိုရာဂ ဒေါသတို့မှ၊ နိဗ္ဗယေန၊
 ဥပေက္ခိတဗ္ဗံ-လျစ်လျူရှုရာ၏၊ ဥပေက္ခိဿတိစ နာမ-လျစ်လျူလည်း ရှုလတ္တံ့၊
 ရန္တိဿတိစ-ရာဂဖြင့်လည်း တပ်မက်လတ္တံ့၊ ပဋိဟာဿိဿတိစ-ဒေါသဖြင့်လည်း
 ထိပါးချုပ်ချယ်လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ အဋ္ဌာနံ။

[ပစ္စတ္တိကကို ပြပြီး၍ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနစသည်ကိုပြလိုသောကြောင့်
 “သဗ္ဗေသဉ္စ”စသည်ကိုမိန့်၊] စ-ဆက်၊ သဗ္ဗေသံပိ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ-ဤဗြဟ္မ
 ဝိဟာရတို့၏၊ ကတ္ထုကာမတာ ဆန္ဒော-ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ် ဟူသော
 ဆန္ဒသည်၊ [မေတ္တာပွားလို၊ ကရုဏာပွားလို၊ မုဒိတာပွားလို၊ ဥပေက္ခာပွားလိုသော
 ဆန္ဒသည်၊] အာဒိ-အစတည်း၊ နီဝရဏာဒိဝိက္ခမ္ဘနံ-နီဝရဏ အစရှိသည်ကို ပယ်ခွာ
 ခြင်းသည်၊ မဇ္ဈံ-အလယ်တည်း၊ အပ္ပနာ-အပ္ပနာသည်၊ ပရိယောသာနံ-အဆုံးတည်း၊
 ပညတ္တိဓမ္မဝသေန-ပညတ်တရား၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော

အညာဏု၊ ပေ၊ ပစ္စတ္တိကာ။ ။အညာဏုပေက္ခာ၏ အရကို ရှေ့၌မြဲခဲ့ပြီး၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ
 ဥပေက္ခာသည် (သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ စီးပွားကိုဆောင်လိုခြင်း မေတ္တာသဘောလည်းမပါ၊ ဒုက္ခကို
 ပယ်ရှားလိုခြင်း ကရုဏာသဘောလည်းမပါ၊ သမ္မုတ္တိဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း မုဒိတာသဘော
 လည်း မပါဘဲ) သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ အပြစ်ကိုလည်းကောင်း မစိစစ်တော့ဘဲ
 သက်သက်လျစ်လျူရှု သောအားဖြင့် ဖြစ်၏၊ အညာဏုပေက္ခာလည်း ဤအတူပင်ဖြစ်၏၊ ဤသို့
 ဂုဏ်အပြစ်ကို မစိစစ်ခြင်းအားဖြင့် သဘောတူသောကြောင့် အညာဏုပေက္ခာသည် ဗြဟ္မဝိဟာရ
 ဥပေက္ခာ၏ နီးသော ရန်သူဖြစ်၏။

သဘာဝ၊ ပေ၊ ဒုရပစ္စတ္တိကာ။ ။ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်း
 အရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ဥပေက္ခာ၏သဘောနှင့် ထိုဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌအာရုံ တို့၌ ချစ်ခြင်း မုန့်ခြင်းဟူသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ရာဂ ပဋိဃတို့၏သဘောသည် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်
 ထိုရာဂနှင့် ထိုပဋိဃတို့သည် ဗြဟ္မဝိဟာရ ဥပေက္ခာ၏ ဝေးသောရန်သူများ ဖြစ်ကြသည်။
 [ထို့ကြောင့် ထိုရန်သူတို့မှ မစိုးမရွံ့ဘဲ ဥပေက္ခာကို ရဲရဲပွားပွားပါ-ဟုလို။]

ပညတ္တိဓမ္မဝသေန။ ။“သဗ္ဗေသတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ” စသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ဒေသနာ
 တော်၌ “သတ္တာ”ဟုဆိုသော်လည်း အနက်အရကောက်အားဖြင့် သတ္တဝါဟုခေါ်အပ်သော ရုပ်နာမ်
 သင်္ခါရကို အရကောက်ရသကဲ့သို့ ဤ၌ ထိုသို့အရမကောက်ရ၊ “သတ္တဝါပညတ်တိသာ အရကောက်
 ရသည်”ဟု သိစေလို၍ “ပညတ္တိဓမ္မဝသေန”ဟု ဝိသေသနပြုရသည်။

သတ္တဝါ-သတ္တဝါသည်သော်လည်းကောင်း၊ အနေကော-များစွာကုန်သော၊ သတ္တဝါ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ်-အာရုံတည်း၊ ဥပစာရေ-ဥပစာရစုရန်သည်၊ (ပတ္တေဝါ-ရောက်သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပနာယ-အပ္ပနာစုရန်သည်၊ ပတ္တယဝါ-ရောက်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဝဗုဒ္ဓိ-အာရုံကို တိုးပွားစေခြင်းသည်၊ ဝါ-အာရုံကိုချဲ့ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-နိုင်၏။)

တကြ-ထိုသို့တိုးချဲ့ရာ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝုဗ္ဗနက္ခမော-တိုးချဲ့ပုံအစဉ်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သော၊ ကဿကော-လယ်သမားသည်၊ ကသိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ-ထွန်ထိုက်သောအရပ်ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ ကသတိယထာ-ထွန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပဌမမေဝ-ရှေးစွဲဘာသာလျှင်၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ အာဝါသံ-နေရာကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-၍၊ [“ဤအာဝါသရုံ သတ္တဝါတို့ကို မေတ္တာဖြင့်ဖြန့်မည်”ဟု အာဝါသကိုပိုင်းခြား၍၊ တတ္ထ-ထိုနေရာ၌၊ သတ္တေသု-သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ (ဘာဝေတဗ္ဗာဉ်စပ်)၊ ဣမသ္မိံ-အာဝါသေ-ဤနေရာ၌၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အဝေရာ-ကုန်သည်၊ ဟောန္တု-နံသတည်း၊ ဣတိ-အာဒိနာ နယေန၊ မေတ္တာ-ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဝါ-တိုးပွားစေထိုက်၏၊ တတ္ထ-ထိုနေရာဝယ် သတ္တဝါတို့အပေါ်၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ မုဒံ-နူးညံ့သည်ကို၊ ကမ္မနိယံ-မေတ္တာအမှု၌ ခံသည်ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒွေ-ကုန်သော အာဝါသာ-တို့ကို၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိ-တဗ္ဗာ-ပိုင်းခြားထိုက်ကုန်၏၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ တယော-ကုန်သော၊ အာဝါသာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒသ-ကုန်သော၊ (အာဝါသာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊) ဧကာ-တစ်ခုသော၊ ရစ္ဆာ-လမ်းကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ-၏၊) [ရစ္ဆာဖြင့် ရစ္ဆာ၌နေသော သတ္တဝါတို့ကိုယူပါ၊ နေရာတိုင်းနည်းတူ၊] ဥပမာဂါမော-ထက်ဝက်သောရွာကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော)၊ ဂါမော-တစ်ရွာလုံးကို (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော) ဇနပဒေါ-ဇနပုဒ်တစ်ခုလုံးကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော)၊ ရန္တံ-တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံးကို၊ (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ) ဧကာ-သော၊ ဒိသာ-အရပ်ကို (ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဧကံ-သော၊ စက္ကဝါဠံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တာဝ-ထိုတစ်ခုသော စကြဝဠာတိုင်အောင်၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ-၏၊) တတော-ထိုစကြဝဠာတစ်ခုလုံးထက်၊ ဘိယျောဝါ-အလွန်လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုစကြဝဠာ၌၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ကရုဏာဒယော-

အနေကော။ ။“အနေကော”ဟု သဗ္ဗနာမ်အတိုင်းလည်း နေနိုင်၊ “အနေကော” ဟု ပုရိသာဒိဂိုဏ်းလည်း နေနိုင်၏။ “န+ဧကေ”ဟု သမသံတွဲသောအခါ “ဧက”အရ အများကိုရ၏။ သို့မှ “န”နှင့် တုလျာဓိကရဏဖြစ်နိုင်သည်။ ဥပမာ-“န+ကုသလာ အကုသလာ”ဟု တွဲရာ၌ “ကုသလာ”အရ အကုသိုလ်ရသောကြောင့် တုလျာဓိကရဏ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

ကရုဏာအစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့ကို တထာ-တူ၊ (ဘာဝေတွာ-ကုန်၏၊) ဣတိ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့၌၊ အာရမဏဝဗုဒ္ဓကမ္မာ- အာရုံကို တိုးချဲ့ပုံ အစဉ်တည်း။

ပန-ကား၊ ကသိဏာနံ-တို့၏၊ နိသန္ဓော-အကျိုးဆက်သည်၊ အာရပ္ပိ- အရူပသမာပတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိယထာ-ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [အရူပဈာန် သို့ တက်သောအခါ ကသိုဏ်းကိုခွာ၍ ရအပ်သော အာကာသကို စတည်၍ တက်ရသောကြောင့် အရူပသမာပတ်ကို “ကသိုဏ်းနိသန္ဓ”ဟု ဆိုသည်] သမာဓိနံ- တို့၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာနာသညာယတန ဈာန်သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [သမာဓိတို့၏ အထွတ်အထိပ် အကျိုးဆက်ကား နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်တည်း၊] ဝိပဿနာနံ-တို့၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ ဖလသမာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [ဝိပဿနာ၏အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော အကျိုးဆက်ကား ဖလသမာပတ်တည်း၊ ဝိပဿနာမှတစ်ဆင့် မဂ်ကိုရ၍ မဂ်မှတစ်ဆင့် ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကိုရသည်၊] သမထဝိပဿနာနံ-တို့၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ နိရောဓသမာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ [နိရောဓသမာပတ်ဝင်စားလိုသောအခါ ပဌမဈာန် စသော သမထဈာန်ကို အစဉ်အတိုင်းဝင်စားရ၏၊ ဈာန်မှထပြီးတိုင်း ထိုဈာန်၌ရှိသော အင်္ဂါတို့ကို ဝိပဿနာရှုရ၏၊ ဤသို့ အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီးမှ နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားနိုင်၏၊] ဧဝံ-တူ၊ ဧတ္ထ-ဤဗြဟ္မဝိဟာရတို့တွင်၊ ပုရိမဗြဟ္မဝိဟာရတ္ထယဿ- ရှေးဗြဟ္မဝိဟာရ တရားသုံးပါး အပေါင်း၏၊ နိသန္ဓော-သည်၊ ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာ ရော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ [အောက်ဖြစ်သာ မေတ္တာဈာန်၊ ကရုဏာဈာန်၊ မုဒိတာ ဈာန်တို့ကိုရပြီးသူသာ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရဈာန်ကို ရနိုင်သည်၊ အခြား ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြင့် အောက်ဈာန် ၃-ပါးရသူသည် ဥပေက္ခာဈာန်ကို မရနိုင်-ဟူလို။]

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ထမ္ဗေ-တိုင်တို့ကို၊ အနုဿာပေတွာ- မစိုက်ထူမှု၍၊ တုလာသံဃာတံ-ထုပ်လျောက်ကို၊ အနာရောပေတွာ-မတင်မှု၍၊ အာကာသေ-ဟင်းလင်းအပြင် အထက်ကောင်းကင်၌၊ ကူဠဂေါပနသိယော-အထွတ် အခြင်ရနယ်တို့ကို၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ နသက္ကာယထာ-မတတ်ကောင်းသကဲ့ သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပုရိမေသု-ရှေးဖြစ်သော ဗြဟ္မဝိဟာရ ၃-ပါးတို့၌၊ တတိယဇ္ဈာန်-ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ စတုတ္ထံ-စတုတ္ထဗြဟ္မဝိဟာရကို၊ ဘာဝေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ၊ ပန-သည်သာမကသေး၊ ကသိဏေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပန္နတတိယဇ္ဈာနဿဝိ-ဖြစ်သော တတိယဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်း၊ ဒေသာ-ဤဥပေက္ခာသည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-

မဖြစ်နိုင်၊ [“ဥပန္နတတိယဇ္ဈာနံ နိဿာယပေသာ” ဟုလည်းရှိ၏၊ “ဖြစ်သော တတိယဇ္ဈာန်ကိုမှီ၍လည်း ဥပေက္ခာသည် မဖြစ်နိုင်” ဟု ပေး၊] ကသ္မာ-နည်း၊ ဝိသဘာဂါရမဏတ္တာ-သဘောမတူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [တတိယဇ္ဈာန်က ကသိုဏ်းကို အာရုံပြု၍ ဤဥပေက္ခာက သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသည့်အတွက် အာရုံချင်း မတူ” ဟူကို။] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧတ္ထ-ဤ ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၌၊ (စောဒနာသ-၏၊ ဤဒိသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊) သိယာ-ဖြစ်၏၊ (ကိဒိသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊ သိယာ-နည်း၊) ကသ္မာ၊ တော မေတ္တာ၊ ပေ၊ ဥပေက္ခာ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ တို့ကို၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတိ-ဗြဟ္မဝိဟာရတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်သနည်း၊ ကသ္မာစ-ကြောင့်လည်း၊ စတသေသာဝ-၄-ပါးတို့ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊ တောသ-ဤ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့၏၊ ကမောစ-အစဉ်သည်လည်း၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ ဝိဘင်္ဂေစ-ဝိဘင်းပါဠိတော်၌လည်း၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အပ္ပမညာ တိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-န်သနည်း၊ ဣတိ (ဤဒိသီ-သော၊ စောဒနာ-သည်၊ သိယာ-ရာ၏၊) (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ၊ တာဝ-ကသ္မာစ စတသေသာဝ စသော အမေး၏ အဖြေမှ ရှေးဦးစွာ၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာဠိစပ်၊) သေဋ္ဌဋ္ဌေန-မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒေါသဘာဝေနစ-ဒေါသ မရှိ ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတ္ထ-ဤမေတ္တာ အစရှိသော ၄-ပါး တို့၌၊ ဗြဟ္မဝိဟာရတာ-ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏ အဖြစ်ကို၊ (ဗြဟ္မဝိဟာရအမည်ကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-ချဲ့၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ သမ္မာ ပဋိပတ္တိဘာဝေန-ကောင်းသော

သေဋ္ဌဋ္ဌေန။ ။သေဋ္ဌဋ္ဌေနဟူသော ပဌမဟိတ်၌ ဗြဟ္မသဒ္ဓါသည် “အမြတ်” ဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဝိဟရန္တိ ဧတေဟိတိ ဝိဟာရာ၊ ဗြဟ္မာနော-မြတ်ကုန် သော+ဝိဟာရာ ဗြဟ္မဝိဟာရာ၊ မိမိအတွက် စီးပွားချမ်းသာ လိုလားမှုစသည် မဟုတ်ဘဲ သတ္တဝါတို့အတွက် စီးပွားချမ်းသာကို လိုလားမှုစသော သမ္မာပဋိပတ် ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်သည်ကို “သေဋ္ဌ+ဗြဟ္မ” ဟု ဆိုသည်။

နိဒ္ဒေါသဘာဝေန။ ။နိဒ္ဒေါသဘာဝေနဟူသော ဒုတိယဟိတ်၌ ဗြဟ္မသဒ္ဓါသည် “ဗြဟ္မာ” ဟူသော အနက်ကိုပင်ဟော၏၊ “ဒေါသ မရှိသောကြောင့် ဗြဟ္မာတို့နှင့် တူသည်” ဟုလို၊ နိဒ္ဒေါသဘာဝေနာတိ နိပ္ပဋိယဘာဝေန-ဋီကာ၊ ဗြဟ္မာနော ဝိဟာတိ ဗြဟ္မာနော-ဗြဟ္မာနှင့်တူသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၊ ဗြဟ္မာန်+ဝိဟာရာ ဗြဟ္မဝိဟာရာ၊ ဗြဟ္မာန်-ဗြဟ္မာနှင့်တူသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိဟာရာ-နေကြောင်းတရားတို့တည်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရာ-တို့။

မှတ်ချက်။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ “ဗြဟ္မာ”အရ ဘုရားအလောင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ယူသေး၏၊ “နိဒ္ဒေါသအရလည်း နိဝရဏအဖြစ်မရှိ” ဟူသော အနက်ကိုယူ၏၊ ထိုအလို “ဗြဟ္မဝိဟာရာ-ဘုရားအလောင်းတော် သူမြတ်တို့၏ နေကြောင်းတရားတို့” ဟု ပေးပါ။

အကျင့်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေ ဝိဟာရာ-ဤနေကြောင်းတရားတို့သည်၊ သေဋ္ဌာ-
 မြတ်ကုန်၏။ [“သေဋ္ဌဋ္ဌေန” ၏ အကျယ်ကိုပြုပြီး၍ “နိဒ္ဒေါသဘာဝေန” ၏ အကျယ်
 ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယထာစ” စသည်မိန့်။] စ-သည်သာမကသေး၊ ဗြဟ္မာနော-
 ဗြဟ္မာတို့သည်၊ နိဒ္ဒေါသ စိတ္တာ-ဒေါသမရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊
 ဝိဟရန္တိယထာ-နေကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဧတေဟိ-ဤ ဗြဟ္မဝိဟာရတို့နှင့်၊
 သမ္ပယုတ္တာ-ယှဉ်ကုန်သော၊ ဝါ-ပြည့်စုံကုန်သော၊ ယောဂိနော-တို့သည်၊ ဗြဟ္မသမာဝ-
 ဗြဟ္မာနှင့်တူကုန်သည်သာ၊ ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ သေဋ္ဌဋ္ဌေန-ကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊-နိဒ္ဒေါသဘာဝေနစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ပန-ကား၊ ကသ္မာစ စတသောတိ အာဒိပဉ္စဿ-ကသ္မာစ စတသော အစ
 ရှိသော ပြဿနာ၏၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသဇ္ဇနံ-တည်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါ
 ဒိဝသာ-စင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ စတသော-
 ၄-ပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ကား၊ ဟိတာဒိအာကာရဝသာ-စီးပွားကို လိုလား
 ခြင်း စသော အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာသံ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ
 ဥပေက္ခာတို့၏၊ ကမော-အစဉ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ယေန-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊
 တာ-ထိုမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့သည်၊ အပ္ပမာဏေ-အပိုင်းအခြားမရှိ
 သော၊ ဂေါစရေ-သတ္တဝါ ပညတ်ဟူသော အာရုံ၌၊ ပဝတ္တန္တိ၊ တံစ (တေန
 ကာရဏေန)-ထိုအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အပ္ပမညာ-တို့ ဟူ၍၊ (ဝုစ္ဆန္တိ)၊ ဟိ-ချဲ့၊
 ဧတာသု-ဤ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာတို့တွင်၊ ယသ္မာ၊ မေတ္တာ-
 သည်၊ ဗျာပါဒ ဗဟုကဿ-များသော ဗျာပါဒရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-
 စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်းတည်း)၊ ကရုဏာ-သည်၊ ဝိဟိံသာဗဟုလဿ-များသော
 ဝိဟိံသာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-စင်ကြယ်ခြင်း၏အကြောင်းတည်း)၊
 ကရုဏာ-သည်၊ ဝိဟိံသာဗဟုလဿ-များသော ဝိဟိံသာရှိသာ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊
 (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-တည်း)၊ မုဒိတာ-သည်၊ အရတိ ဗဟုလဿ-များသော အရတိ
 ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ)၊ ဥပေက္ခာ-သည်၊ ရာဂ ဗဟုလဿ-များသော
 ရာဂရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ-တည်း။ [“ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါဒိဝသာ စတသော” ၏
 အကျယ်တည်း။]

ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ။ ။မဂ္ဂါ၌ အာဒိဖြင့် နောက်အကျယ်၌ လာလတ္တံ့အတိုင်း “ယသ္မာစ
 ဟိတူပသံဟာရပေ၊ ယသ္မာစ ယထာ မာတာ” စသည်ဖြင့်လာသော ဟိတူပသံဟာရ၊ အဟိတာပန
 ယန၊ သမ္ပတ္တိမောဒန၊ အနာဘောဂ၊ ဟူသော မနသိကာရ ဝိသေသ (စိတ်ထားပုံအထူး) တို့ကို
 ယူပါ။

ဟိတာဒိ အာကာရ။ ။ဟိတာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အကျယ်လာလတ္တံ့အတိုင်း ဒုက္ခပနယကာရ၊
 သမ္ပတ္တိပမောဒန၊ မဇ္ဈတ္တာကာရတို့ကို ယူပါ။ [ပနာသံ၌ အာသံသည် တာသံနှင့် အနက်တူတည်း၊
 တာနောင် နံကို သံဖြူ၊ တာကို အာဖြူ-အာစ တိလိဂေ (သဒ္ဒနိတိ၊ နာမ်-၁၇၇။)]

“ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိ” နှင့် အာဒိအရပြုလို၍ “ယသ္မာ စ” စသည် မိန့်၊] စ-သည်သာ မကသေး၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မနသိကာရော-နလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဟိတူပသံဟာရပေါ၊ ဝသေန-စီးပွားကိုဆောင်လိုခြင်း (မေတ္တာ၏ကိစ္စ)၊ စီးပွားမဲ့ကို ပယ်ရှားလိုခြင်း (ကရုဏာ၏ကိစ္စ)၊ ပြည့်စုံခြင်းကို ဝမ်းမြောက်ခြင်း (မုဒိတာ၏ကိစ္စ)၊ ဟိတစသည်ကို နှလုံးမသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် (ဥပေက္ခာ၏ ကိစ္စ)၊ စတုဗ္ဗိဇောယေဝ-၄-ပါး အပြားရှိသည်သာ၊ (ထို့ကြောင့် “၄-ပါးဟောရသည်” ဟူလို။

စ-ဆက်ဦးအံ၊ ယသ္မာ၊ မာတာ-မိခင်သည်၊ ဒဟာရပေါ၊ ပသုတေသု-ငယ်ရွယ်သောသား၊ မကျန်းမာသောသား၊ လူလားမြောက်၍ အရွယ်ရောက်သော သား၊ မိမိ၏လူမှုကိစ္စ၌ အားထုတ်နေသောသား ဟူကုန်သော၊ စတုသု-နံသော၊ ပုတ္တေသု-တို့တွင် ဒဟာရသ-ငယ်ရွယ်သောသား၏၊ အဘိဝုစိကာမာ-ကြီးရင့်ခြင်း ကို လိုလားသည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (မေတ္တာဖြစ်ပုံ)၊ ဂိလာနဿ-မကျန်းမာသောသား၏၊ ဂေလညာပနယနကာမာ-အနာရောဂါကို ပယ်ရှားလိုသည်၊ (ဟောတိယထာ-လည်းကောင်း၊ ကရုဏာဖြစ်ပုံ)၊ ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တဿ-လူလားမြောက် ၍ အရွယ်ရောက်သောသား၏၊ ယောဗ္ဗနသမ္ပတ္တိယာ-ကောင်းသောအရွယ်၏ ပြည့်စုံ ခြင်း၌၊ စိရဋ္ဌိတိကာမာ-ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းကို လိုလားသည်၊ (ဟောတိယထာ-လည်းကောင်း၊ မုဒိတာဖြစ်ပုံ)၊ သကိစ္စပသုတဿ-မိမိ၏ လူမှုကိစ္စ၌ အားထုတ် သော သားကြီး၏၊ ကိသ္ဗိဒ္ဓိပိ ပရိယာယေ-တစ်စုံတစ်ခုလည်းဖြစ်သော အလှည့် အကြိမ်၌၊ အဗျာဝဇ္ဇာ-ကြောင့်ကြမစိုက်သည်၊ (ဟောတိယထာ-လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဖြစ်ပုံ) တထာ-တူ၊ အပ္ပမညာဝိဟာရိ ကေနာပိ-အပ္ပမညာဖြင့် နေခြင်းရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု-တို့၌၊ မေတ္တာဒိဝသေန-မေတ္တာ အစရှိ

ယသ္မာ စ ယထာ မာတာ။ ။ယွာယံ စတုဗ္ဗိဇော သတ္တေသု မနသိကာရော ဝုတ္တော (သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ၄-ပါးအပြားရှိသော အကြင် မနသိကာရကိုဆိုအပ်ပြီး) တမေဝ (ထိုမနသိ ကာရကိုပင်) ဥပမာယ ဒသေတုံ “ယသ္မာစ ယထာ မာတာ”တိ အာဒိဝုတ္တံ၊ [ယသ္မာစ၌ စသဒ္ဓါ သည် “အတ္ထုပနယနတ္ထ (ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့် ကပ်ဆောင်ခြင်းအနက်ရှိ၏)” ဟု မဟာမင်္ဂလာဆို၏။ “ဆိုအပ် ပြီးသော အနက်ကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့်ထား၍၊ ယထာ မာတာ စသည်ဖြင့် ဥပမာလုပ်၍ ပြမည်”ဟူလို။]

ကိသ္ဗိဒ္ဓိပိ ပရိယာယေ။ ။ပရိယာယေတိ ဝါရေ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စဝသေန ပရိဝတ္တနက္ကမေတိ အတ္တော၊-မဟာမင်္ဂလာ၊ ဆိုလိုရင်းကား-ပရိယာယသဒ္ဓါသည် ဝါရအနက်ဟော တည်း၊ မိခင်သည် သားကြီးအတွက် ကိစ္စတစ်ခုပြီးတစ်ခု အပြောင်း အလွဲဖြစ်နေသော်လည်း မည်သည့်အပြောင်းအလွဲကိစ္စ၌မျှ ကြောင့်ကြမစိုက်တော့၊ (ဘာကြောင့်နည်း) သားကြီးကိုယ်တိုင်၌ ထိုကိစ္စတိုင်း၌ နိုင်နင်းစွာ ဆောင်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

သည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘဝိတဗွဲ-ဖြစ်ရာ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတော ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါဒိဝသာ-ဤဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စတသော-၄-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အပ္ပမညာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍ “ဟိတာဒိအာကာရဝသာ”၏ အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ယသ္မာပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ စတသောပိ-န်သော၊ စတာ-ဤမေတ္တာ ကရဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့ကို၊ ဘာဝေတုကာမေန-ဖြစ်စေခြင်းငှာ အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမ-စွာ၊ ဟိတာကာ ရပ္ပဝတ္တိဝသေန-စီးပွားကိုလိုလားသော အခြင်းအရာ၏ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗွဲ-ကျင့်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ မေတ္တာ-သည်၊ ဟိတာကာ ရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ-ရှိ၏၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ပတ္တိတဟိတာနံ- (သူတို့အတွက်) တောင့်တအပ်သော စီးပွားရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ဒုက္ခာ ဘိဘဝံ-ဒုက္ခ၏ လွှမ်းမိုးခြင်းကို၊ (ဒုက္ခ၏ အလွမ်းမိုးခံနေရပုံကို) ဒိသ္မာဝါ- မြင်ရ၍ သော်လည်းကောင်း၊ သုတွာဝါ-ကြားရ၍သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘာဝေတွာ ဝါ-(ဤသို့ ကျင့်နေလျှင် ငရဲစသည်၌ဖြစ်စရာရှိ၏ဟု) ကြံဆ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာပနယနာကာရ ပ္ပဝတ္တိဝသေန-ဒုက္ခကို ပယ်ရှားလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သတ္တေသု ပဋိပဇ္ဇိတဗွဲ) စ-ဆက်၊ ကရဏာ-သည်၊ ဒုက္ခာပနယနာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ-ရှိ၏။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ပတ္တိတဟိတာနံ-မေတ္တာဖြင့် တောင့်တအပ် သော စီးပွားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပတိတဒုက္ခာပကမနဉ္စ-ကရဏာဖြင့် တောင့်တ အပ်သော စီးပွားရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပတ္တိတဒုက္ခာပကမနဉ္စ-ကရဏာဖြင့် တောင့်တအပ်သော ဒုက္ခ၏ကင်းခြင်းရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ နေသံ-ထိုသတ္တဝါ တို့၏၊ သမ္ပတ္တိ-ကို၊ ဒိသ္မာ၊ သမ္ပတ္တိပမောဒနဝသေန-ပြည့်စုံခြင်းကို ဝမ်းမြောက် ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သတ္တေသု ပဋိပဇ္ဇိတဗွဲ)၊ စ-ဆက်၊ မုဒိတာ-သည်၊ ပမောဒန

တသ္မာ ဣတော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိဝသာ။ ။ရှေ့၌ “စတာသု ဟိ ယသ္မာ မေတ္တာ ဗျာပါဒ ဗဟုလဿ၊ ပေ၊ ယသ္မာ ဟိတူပသံဟာရ၊ ပေ၊ ယသ္မာစ ယထာ မာတာ”ဟု အနိယမကာရဏဝါကျ ၃-ဝါကျကိုပြခဲ့၏၊ တသ္မာဖြင့် ထို ၃-ဝါကျကိုပြန်၍ နိယမကာရဏပြုသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂ မဟာဋီကာ၌ ယသ္မာ ၃-ဝါကျ၏ အနက်ကို ချုံး၍ “တသ္မာတိ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ သံကိလေသဓမ္မာ ယထာရပံ ဒေါသမောဟ ရာဂပက္ခိယာ၊ တေဟိစ ဝိသုဇ္ဈနပါယော အပ္ပမညာ၊ ဟိတူပသံဟာရောဒိဝသေန စတုပ္ပိဓောဝ သတ္တေသု မနသိကာရော၊ တသ္မာ”ဟု ဖွင့်သည်။

သမ္ဘာဝေတွာ။ ။သမ္ဘာဝေတွာ ဝါတိ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ အယံ နိရယာဒိသု နိဗ္ဗတ္တေယျာတိ ပရိကပ္ပေတွာ ဝါ-(တွေးတောကြံဆ၍) ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ ဋီကာ၊ [သံပုဗ္ဗ+ဘူဇာတ်ကို ပရိကပ္ပအနက်ဟောဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်။] ဤ “သမ္ဘာဝေတွာ”ဖြင့် ဘုရားအလောင်း စသည်တို့က သုခိတသတ္တဝါတို့၌သော်မှ ကရဏာဖြစ်ပုံကို ပြသည်။

လက္ခဏာ-ရှိ၏။ တတော-ထို ဟိတာကာရပဝတ္တိ စသောဖြစ်ခြင်းမှ၊ ပရ-
 နောက်၌၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတ္တဗ္ဗာ ဘာဝတော-ပြုလိုက်သော ကိစ္စ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊
 အဇ္ဈုပေက္ခကတာသင်္ခါတေန-လျစ်လျူရှုသူ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ မဇ္ဈတ္တာ
 ကာရေန-လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သတ္တေသု) ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ၊
 စ-ဆက်၊ ဥပေက္ခာ-သည်၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပဝတ္တိလက္ခဏာ-ရှိ၏။ တသ္မာ၊ [“ယသ္မာ
 ပန စတသော ပေတာ” စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော စကားအားလုံးကို “ကသ္မာ” ဟု
 ပြန်ညွှန်းသည်။] ဣတော ဟိတာဒိအာကာရဝသာ-ဤ ဟိတအစရှိသော အခြင်း
 အရာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာသံ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့တွင်၊ ပဋ္ဌမံ-
 စွာ၊ မေတ္တာ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ကရုဏာ-ကို၊
 (ဝုတ္တာ)၊ (အထ-၌)၊ မုဒိတာ-ကို၊ (ဝုတ္တာ၊ အထ-၌) ဥပေက္ခာ-ကို၊ (ဝုတ္တာ)၊
 (ဤသို့ ထည့်၍ပေး၊) ဣတိ-သို့၊ အယံ ကမော-ဤအစဉ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ကား၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါဒိ အစ၊ ကမောတိုင်အောင်ကို အကျယ်ပြုပြီး၍၊
 “ပဝတ္တန္တိ” အစ “တဒပ္ပမညာ” တိုင်အောင်ကို အကျယ်ပြုလိုသောကြောင့် “ယသ္မာ
 ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ သဗ္ဗာပိ-နံသော၊ ဧတာ-ဤမေတ္တာ
 ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့သည်၊ အပ္ပမာဏေ-အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ဂေါစရေ-
 ၌၊ ပဝတ္တန္တိ၊ တသ္မာ၊ အပ္ပမညာတိ ဝုစ္ဆန္တိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာသံ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ
 မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့၏၊ ဂေါစရဘူတာ-အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊
 အပ္ပမာဏာ-အပိုင်းအခြားမရှိကုန်၊ စ-ဆက်၊ ဧကသတ္တဿာပိ-တစ်ယောက်သော
 သတ္တဝါ၏သော်မှလည်း၊ [ပီသည် ဂရဟာဇောတက၊ အများသတ္တဝါ၌ ပမာဏကို

အယံ ကမော။ ။အယံ ကမောတိ အယံ ဣမာသံအပ္ပမညာနံ ယေဘုယျေန
 ပဝတ္တနက္ကမောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ-များသောအားဖြင့် ဤပြခဲ့သော အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သောကြောင့်
 “အယံကမော” ဟု ဆိုအပ်ပြီး၊ န ဣမိနာဝ ကမေန ဧတာသံ ပဝတ္တိ၊ န အညထာတိ-
 ဤအစဉ်အတိုင်းသာ ဤအပ္ပမညာတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏၊ အခြားအစဉ်အားဖြင့် မဖြစ်ဟု
 နှလုံးသွင်း၍ “အယံကမော” ဟု ဆိုအပ် သည် မဟုတ်ပါ။ မှန်၏-မေတ္တာစသော ၃-ပါးတို့တွင်
 ရှေးဦးစွာ မေတ္တာကိုသာ ပွားစေရမည်၊ ထို့နောက်မှ ကရုဏာ၊ ထို့နောက်မှ မုဒိတာကို ပွားစေရ
 မည်ဟု အမြဲ သတ်မှတ်ထားသော အစဉ်မရှိ၊ မည်သည့်တရားကိုမဆို ရှေးဦးစွာ စ၍ ပွားစေနိုင်
 သည်သာ။ [ပါဠိတော်များ၌ မေတ္တာကို စ၍ ထားသည်ကို ဒေသနာက္ကမဟု သော်လည်း တစ်နည်း
 မှတ်ပါ။]

အပ္ပမညာ။ ။ပပုဗ္ဗ၊ မာဓာတ်သည် ပရိစ္ဆိန္နန အနက်ဟောတည်း။ ပ ဥပညာရကြောင့်
 အနမှ နကို ဣပ္ပ၊ ပမိယတေ အနေနာတိ ပမာဏံ-ပိုင်းခြား အပ်ကြောင်းဖြစ်သော အပိုင်း
 အခြား၊ နတ္ထိ+ပမာဏံ ယသ္မာတိ အပ္ပမာဏော-အပိုင်းအခြားမရှိသောအရပ်၊ [ဧတ္တကေ
 ပဒေသေကိုကြည့်၍ ပဒေသ (ကိုယ်၏အစိတ်အပိုင်းအရပ်) ကို အပ္ပမာဏာ-အရကောကံပါ။]
 အပ္ပမာဏော+ဘဝါ အပ္ပမညာ။

မယူပုံမှာ ဆိုဖွယ်ရာမရှိဟု သမ္ဘာဝနာကိုဆည်း။] စက္ကကေ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ မေတ္တာဒယော-မေတ္တာအစရှိသည်တို့ကို၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ-ဖြစ်စေ ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပမာဏံ-အပိုင်းအခြားကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ သကလဖရဏဝသေနေဝ-အလုံးစုံသော ကိုယ်ကိုဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဘေက-ကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိပေ၊ တဒပမညာတိ-ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို ဋီကာ၌ ပြထား၏။]

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အပ္ပမာဏဂေါစရတာယ-အပိုင်းအခြားမရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဧကလက္ခဏာသု-တူသော လက္ခဏာရှိကုန်သော၊ စတာသုပိ-ဤမေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတို့တွင်လည်း၊ ပုရိမာ-န်သော၊ တိဿော-၃-ပါးကုန်သော မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာတို့သည်၊ တိက စတုက္ကဇ္ဈာနိ ကာဝ-တိကဈာန်၊ စတုက္ကဈာန်နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [စတုက္ကနည်းအားဖြင့် တိကဈာန်နှင့်ယှဉ်၍၊ ပဉ္စကနည်းအားဖြင့် စတုက္ကဈာန်နှင့် ယှဉ်ကြသည်။] ကသ္မာ-နည်း၊ သောမနဿာဝိပ္ပယောဂတော-မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ သောမနဿနှင့် မဂ္ဂေမက္ခာ ယှဉ်ခြင်းကြောင့်တည်း...ပန-ပရိဟာရပေ၊ အံ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပုရိမာန်-န်သော၊ တိဿန္တံ-၃-ပါးသော မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာတို့၏) သောမနဿန-နှင့် အဝိပ္ပယောဂေါ-မဂ္ဂေမက္ခာယှဉ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဒေါမနဿသမုဋ္ဌိတာနံ-ဒေါမနဿကြောင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗျာပါဒါဒိနံ-ဗျာပါဒအစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် ဝိဟိံသာ၊ အရတိတို့ကိုယူ၊] နိဿရဏတ္တာ-ထွက်မြောက်ကြောင်းတို့၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [အချို့စာ၌ “ကသ္မာပနာသံ”ဟုရှိ၏၊ အာသံဟုဆိုလျှင် ၄-ပါးကိုခွဲရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် မကောင်း၊ ထို့ကြောင့် “ပုရိမာန် တိဿန္တံ”ဟု သမ္ပန် အပိုထည့်ပေးသည်။]

ပန-ကား၊ ပစ္စိမာ-နောက်ဖြစ်သော ဥပေက္ခာသည်၊ အဝသေသေကဇ္ဈာနိကာဝ- တိက စတုက္ကဈာန်တို့မှ ကြွင်းသော တစ်ပါးသော ဈာန်နှင့်သာယှဉ်၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ သမ္ပယောဂတော-ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သတ္တေသု-တို့၌၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပစ္စဝတ္တာ-လျစ်လျူရှုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရပေက္ခာ-ဗြဟ္မဝိဟာရ ဥပေက္ခာသည်၊ ဥပေက္ခာဝေဒနံ-ကို၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ န ဝတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကိုယူ၍ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဘာဝနာဘေဒအဖွင့်၌ ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

အသုဘကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ဗြဟ္မဝိဟာရကထာကို ပြုပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌၊ ရာဂစရိတသတ္တာနံ-ရာဂစရိတ်ရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ ဧကန္တဟိတ်-ဧကန်စီးပွားဖြစ်သော၊ [“ရာဂစရိတသတ္တာနံ-တို့အား၊ ဧကန္တဟိတ်-စင်စစ်လျောက်ပတ်သော”ဟု ရှေးနိဿယပေး၏။] နာနာရမဏေသု-အမျိုးမျိုးသော အာရုံတို့၌၊ (ဥဒ္ဓါမာတက စသော ၁၀-မျိုးသော အာရုံတို့၌) ဧကေကဇ္ဈာန ဝသေနေဝ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ပဋ္ဌမဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့် သာလျှင်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သော၊ ရူပါဝစရကုသလံ-ကို၊ ဒသေတံ၊ ပေး အာရဒ္ဓံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထိုကတမေ မွော ကုသလာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဥဒ္ဓါ၊ ပေ၊ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝါယုနားကြောင့်၊ (သမုဂ္ဂတာ-ကောင်းစွာ တက်သော၊ ဝါ-ဖောင်းပွသော) ဘဿာဝိယ-ဖားဖိုကဲ့သို့၊ ဇီဝိတပရိယာဒါနာ-အသက်၏ ကုန်ရာအခါမှ၊ (သေခြင်းမှ) ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ ယထာနုက္ကမံ-အကြင်အကြင် အစဉ်အတိုင်း (တဖြည်းဖြည်း) သမုဂ္ဂတေန-ကောင်းစွာ တက်သော၊ ဝါ-ဖောင်းပွသော၊ သူနဘာဝေန-ဖောက်ပြန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဓမာတတ္တာ-ဖူးရောင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

ဘဿာ။ ။ဘသဓာတ်သည် ဘာသ (ကုန်းတိုက်စကားပြောခြင်း) ဒိဏ္ဏိ အနက်တို့၌ဖြစ်၏။ ဘသတိဒိပ္ပတေ အဂ္ဂိယာယာတိ ဘဿာ မီးတောက်ကြောင်းဖြစ် သော ဖားဖို၊ တ ပစ္စည်း၊ အာပစ္စည်း၊ ဩဏ်ပစ္စည်းသက်လျှင် “ဘဏ္ဍာ” ဟု ဖြစ်၏။ ဘသဘသိကရဏေ (ပြာဖြစ်အောင်ပြုခြင်း) ဓာတ်နက်ရှိသောကြောင့် “ဘသတိ ဘသိကရောတိ စတာယာထိ ဘဿာ၊ ဘဏ္ဍ” ဟုလည်းပြုကြ၏။ [နဒါဒိတောဝါ ဤ သုတ်က [နဒနှင့် တူသော် သဒ္ဓါတို့ကိုယူသော အာကတိဂိုဏ်း ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဂိုဏ်းတွင် မပါဝင်သော ဘဿာနောင် ဤပစ္စည်းမသက်ရ၊ အာပစ္စည်းသာ သက်ရသည်။]

ဥဒ္ဓံ၊ ပေ၊ သမုဂ္ဂတေန။ ။ဥဒ္ဓါမာတက၌ ဥကို ဥဒ္ဓံဟုဖွင့်၏။ ဥဒ္ဓံ၏ အပါဒါနကို “ဇီဝိတပရိယာဒါနာ” ထည့်၏။ သက္ကတ၌ဓာတ်သည် ပါဠိ၌ ဓမာဓေတိ ဖြစ်၏။ မီးမှုတ်သံကဲ့သို့ “ရှူးရှူး”ဟု သော အသံကိုဟော၏။ တစ်လုံးဓာတ်ဖြစ်၍ အာလည်းမကြေ။ “ဓမာယတိ-ရှူးရှူး”ဟု အသံပြုတတ်၏။ ဣတိဓမာတာ”ဟု ပြု၍ ရေဖြင့် ပြုအပ်သော ဖားဖိုခေါ် (ပန်းပဲဆရာတို့ အသုံးပြုအပ်သော) မီးမှုတ်ဖို့အရာကို ယူပါ။ ထိုဖားဖိုသည် လေပြည့်သောအခါ ဖောင်းပွလာ၏။ အသေကောင်လည်း ၂-ရက် ၃-ရက် ကြာသောအခါ ဖောင်းပွလာ၏။ ထို့ကြောင့် ဖားဖိုနှင့် တူရကား “ဓမာတာဝိယာတိ ဓမာတံ” ဟု ဖားဖိုကို ဥပမာပြုသည်။

သူနဘာဝေန။ ။ “အကောင်ပုပ်၏အဖြစ်ဖြင့်” ဟု ရှေးနိဿယ၌ပေး၏။ သက္ကတအဘိဓာန်၌ ဣတ္ထိလိင် “သူနာ” ပုဒ်ကို “မံသဝိက္ခိယ-အသား၏ ဖောက်ပြန်ခြင်း” ဟူသော အနက်လည်းဖွင့်၏။ ဓမာတနှင့် သဘောတူပင်တည်း။

(တစ်နည်း) ဥဒ္ဓါမာတတ္တာ-သေသည်မှ အထက် ဖူးရောင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓါမာတံ-မည်၏၊ ဥဒ္ဓါမာတမေဝ-သေသည်မှအထက်၊ နှစ်ရက် သုံးရက်ကြားသဖြင့် ဖူးဖူးရောင်ရောင် အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဥဒ္ဓါမာတကံ-တကမည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ-စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုဋ္ဌိတံ-စက်ဆုပ် အပ်သော၊ ဥဒ္ဓါမာတံ-သေသည်မှအထက်၊ နှစ်ရက်သုံးရက်ကြားသဖြင့်၊ ဖူးဖူးရောင်ရောင် အလောင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓါမာတကံ-မည်၏၊ ဇေ-ဤဥဒ္ဓါမာတကံ ဟူသော အမည်သည်၊ တတာရူပဿ-ထိုသို့ ဖူးဖူးရောင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဆဝသရီရဿ-အလောင်းကောင်၏၊ အဓိဝစနံ-အမည်တည်း၊ [မသေမီ ဖောရောင်နေသောပုံဂြိုဟ်များလည်း ဥဒ္ဓါမာတကသဘော ရှိသောကြောင့် ထိုအသက်ရှင်ဆဲကိုယ်ကို ယူမည်စိုး၍ အထင်ရဋ္ဌိအားဖြင့် အသေကောင်ကို ယူရကြောင်း သိစေဖို့ရန် “ဆဝသရီရဿေတံ အဓိဝစနံ”ဟု အဓိဝစနသဒ္ဓါဖြင့် ဖွင့်သည်။]

ဥဒ္ဓါမာတတ္တာ။ ။ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ အသုဘခန်း၌ ဥဒ္ဓါမာတတ္တာကို “ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဓမ္မာတတ္တာ သုနတ္တာ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အလို ဓမ္မာတနင့် သုနသည် အနက်တူ၏၊ ဥ-အရ ဥဒ္ဓံလည်း ဝိစ္ဆာအနက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဥဒ္ဓံ၊ ဝေ၊ သုနဘာဝေန” ဟူသောစကားအားလုံးကိုလည်း ဥဒ္ဓါမာတတ္တာ၏ အနက်ပြဟုမှတ် ပါ၊ ထိုစကား၌ “ဥဒ္ဓံယထာနက္ကမံ”ကို ထောက်၍ ဥဒ္ဓါမာတမု ဥကိုလည်း “ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ” ဟု မဟာဋီကာဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။သုနဘာဝေန၏နောက်၌လည်း “ဥဒ္ဓါမာတတ္တာ” ဟု “ဥဒ်” ပါဦးမှ မဟာဋီကာဖွင့်ပုံနှင့် ညီမျှသည်၊ ရှေ့၌ ဥအတွက် “ဥဒ္ဓံ”ဟု ပါပြီးမဟုတ်လောဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုဥဒ္ဓံ သုနဘာဝေနသည် ဥဒ္ဓါမာတတ္တာ၏ အနက်ပြဖြစ်သော ကြောင့် “ရှေ့၌ ပါပြီးဖြစ်သော ဥဒ္ဓံသည် ဤဥဒ္ဓါမာတတ္တာမှ တခြားတည်း”ဟု ဖြေပါ။

အပိုထည့်၍ဖွင့်ပုံ။ ။ဥအတွက် အပါဒါန်လို၍ “ဗီရိတပရိယာဒါနာ” ဟုလည်းကောင်း၊ ဝဖြိုးကြည်လင်သော ဓမ္မာတကိုယူမည်စိုး၍ “ဖောက်ပြန်သော ဓမ္မာတ”ဟုသိစေဖို့ရန် “သုနာဘာဝေန”ဟုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မာတ၏ အနက်ပေါ် အောင် “သမုဂ္ဂတေန”ဟုလည်းကောင်း၊ သေလျှင် သေချင်းမပုပ်၊ တဖြည်းဖြည်းမှ အစဉ်အတိုင်း ပုပ်သည်ဟု သိစေလို၍ “ယထာနက္ကမံ” ဟုလည်းကောင်း အပိုထပ်၍ ဖွင့်ရသည်။

က အနက် ရှိ-မရှိ။ ။“ဥဒ္ဓါမာတမေဝ ဥဒ္ဓါမာတကံ”ဟူသော ပဌမနည်း၌ “က”သည် အနက်မရှိ၊ ဥပမာ-ပီတကံ၌ က အက္ခရာသည် အနက်မရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ဤပုဒ်မျိုးကို သုတ္တတဒ္ဓိတ်ဟုဆို၏၊ “ပဋိကူလတ္တာဝါ”ဟူသော နောက်နည်း၌ “က” သည် ကုဋ္ဌနအနက်ရှိ၏၊ ဥပမာ-ပါပကော (စက်ဆုပ်အပ်စွာ ယုတ်မာသော) ကိတ္တိသဒ္ဓေါ အဗ္ဗဂ္ဂစ္ဆတိ” ဟုရာ၌ က အက္ခရာမျိုးတည်း၊ “ကုဋ္ဌိတံ+ဥဒ္ဓါမာတံ ဥဒ္ဓါမာတ ကံ”ဟု ကုဋ္ဌိတတဒ္ဓိတ်ပြု-မဟာဋီကာ။

ဝိပရိဘိက္ခနိလဝဏ္ဏံ-အဖြူအနီတို့ဖြင့် ရောပြုမိသော များသောအားဖြင့် ညိုသောအဆင်းရှိသော အလောင်းကောင်ကို၊ ဝါ-မူလအဆင်းမှ ကွဲပြားသော ညိုသောအဆင်းရှိသော အလောင်းကောင်ကို၊ ဝိနီလံ-ဝိနီလဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဝိနီလမေဝ-ဖြူနီသဘော၊ ရောနှောစပ်တွဲ၊ ညိုမည်းမည်းပုပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝါ-မူလအဆင်းမှ ကွဲပြားသော ညိုသောအဆင်းရှိသော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိနီလကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ-ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတ်-သော၊ ဝိနီလံ-ဖြူနီသဘော၊ ရောနှောစပ်တွဲ၊ ညိုမည်းမည်းပုပ်သော အလောင်းကောင်တည်း၊ ဣတိ၊ ဝိနီလကံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤဝိနီလကံဟူသော အမည်သည်၊ မံသုဿဒဋ္ဌာနေသု-များသောအသားရှိရာအရပ်တို့၌၊ ရတ္တာဝဏ္ဏဿ-နီသောအဆင်းရှိသော၊ ပုဗ္ဗသန္တိစယဋ္ဌာနေသု-ပြည်တို့၏စုဝေးရာအရပ်တို့၌၊ သေတဝဏ္ဏဿ-ဖြူသော အဆင်းရှိသော၊ နီလဋ္ဌာနေ-ညိုသောအရပ်၌၊ နီလသာဠက ပါရုတဿေဝ-ညိုသောအဝတ်ဖြင့် ခြုံအပ်သကဲ့သို့၊ ယေဘုယျေန-အားဖြင့်၊ နီလဝဏ္ဏဿစ-ညိုသောအဆင်းရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဆဝသရီရဿ-၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း။

ပရိဘိက္ခဋ္ဌာနေသု-ထက်ဝန်းကျင် ပေါက်ကွဲရာအရပ်တို့၌၊ ဝါ-ထက်ဝန်းကျင် ပေါက်ကွဲရာအရပ်တို့က၊ ဝိဿန္တမာနပုဗ္ဗံ-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော အလောင်းကောင်သည်၊ ဝိပုဗ္ဗံ-မည်၏၊ [“ဝိဿန္တမာနံ ပုဗ္ဗံ”ဟု ဝါကျရှိသည်ကား မကောင်း၊ “ဝိဿန္တမာနပုဗ္ဗံ” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ရှိမှ အလောင်းကောင်ကို ဟောနိုင်သည်၊] ဝိပုဗ္ဗမေဝ-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ကုစ္ဆိတ်-သော၊ ဝိပုဗ္ဗံ-ယိုစီးသော ပြည်ရှိသော အလောင်းကောင်တည်း၊ ဣတိ၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-ကမည်၏၊ ဧတံ-ဤဝိပုဗ္ဗကံဟူသော အမည်သည်၊ တထာ ရူပဿ-ထိုသို့ယိုစီးသော ပြည်ရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဒွိဓာ-၂-ဖြာ၊ ဝါ-၂-ပိုင်း၊ ဆိန္ဒေန-ဖြတ်အပ်သဖြင့်၊ ဝါ-ဖြတ်ထားခြင်းအားဖြင့်၊ အပမာရိတ်-ခွဲအပ်သော အလောင်းကောင်ကို၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဝိစ္ဆိမေဝ-၂-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊

ဝိပရိဘိက္ခနိလဝဏ္ဏံ။ ။ဝိနီလ၌ ဝိကို “ဝိပရိဘိက္ခ”ဟု ဖွင့်၏၊ နီလံကို “နီလဝဏ္ဏံ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နီလံ၌ ဂုဏုပဓာဟု ကြံပါ၊ အညိုဂုဏ်၏ နီလအမည်ကို ဂုဏီ(ဂုဏေး) ခြစ်အလောင်းကောင်၌ တင်စားသည်ဟူလို၊ ဝိပရိဘိက္ခကို ဋီကာ၌ “သေတရတ္တေဟိ ပရိဘိက္ခဝိဓိသိတ်-အဖြူ အနီ အဆင်းတို့ဖြင့် ရောပြုမိအပ်သော”ဟု ဖွင့်၏၊ ဤအလို “အသန္တိန္ဒဓတ္တိယ”ဟု ရာ၌ကဲ့သို့ ပရိဘိက္ခ သဒ္ဓါသည် ရောပြုမိခြင်းအနက်ဟောဟု ယူပါ၊ “ပုရိမဝဏ္ဏဝိပရိကာမဟုတ် ဝါ” ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ ထိုအလို “ရှေ့အဆင်းမှ မတူ ထူးခြားကွဲပြားသော” ဟု အနက်မှတ်ပါ။

ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓံ-၂-ပိုင်းဖြတ်အပ်သော အလောင်းကောင်တည်း။ ဣတိ၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤ၊ ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံဟူသော အမည်သည်။ ဝေမဇ္ဈေ- အလယ်၌။ ဆိန္နဿ-ရန်သူတို့ ဖြတ်ထားအပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဣတောစ-ဤ၌လည်းကောင်း၊ ဧတ္တောစ-ထို၌လည်းကောင်း၊ ဝိဝိဓကာရေန- အထူးထူးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သောဏသင်္ဂါလာဒိဟိ-အိမ်ခွေး၊ တောဇွေး အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်။ ခါယိတံ-ခဲစားအပ်သော အလောင်းကောင်သည်။ ဝိက္ခာယိတံ-တမည်၏။ ဝိက္ခာယိတမေဝ-အထူးထူး အပြားပြား၊ ခဲစားအပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်။ ဝိက္ခာယိတကံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိက္ခာယိတံ-အထူးထူးအပြားပြား ခဲစားအပ်သောအလောင်းကောင် တည်း။ ဣတိ၊ ဝိက္ခာယိတကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤဝိက္ခာယိတကံဟူသော အမည်သည်။ တထာရူပဿ-ထိုသို့ အထူးထူးအပြားပြားခဲစားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘော ရှိသော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဝိဝိဓာ-အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့်၊ ခိတ္တံ-လွင့်ပစ်အပ်သော အလောင်းကောင် သည်။ ဝိက္ခိတ္တံ-မည်၏။ ဝိက္ခိတ္တမေဝ-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော အလောင်းကောင်သည်ပင်။ ဝိက္ခိတ္တကံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ ဝိက္ခိတ္တံ-တည်း။ ဣတိ၊ ဝိက္ခိတ္တကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤဝိက္ခိတ္တကံ ဟူသောအမည်သည်။ အညေန-အခြားအရပ်၌၊ ဟတ္ထံ-လက်လည်းကောင်း၊ အညေန- ၌။ ပါဒံ-ခြေလည်းကောင်း၊ အညေန-၌။ သီသံ-ဦးခေါင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဧဝံ-သို့၊ တတော တတော-ထိုထိုအရပ်၌၊ ခိတ္တဿ-ရန်သူတို့ ပစ်လွှင့်အပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အဓိဝစနံ။

ဝိစ္ဆိဒ္ဓံ။ ။ဆိဇ္ဇတေ-ရန်သူတို့သည်၊ ဖြတ်အပ်၏။ ဣတိ ဆိဒ္ဓံ၊ ဝိသည် ဝိယောဂ (တစ်ပိုင်းနှင့်တစ်ပိုင်း မယှဉ်စပ်ခြင်း) အနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဒွိဓာသည် အဓိပ္ပာယ်နက်၊ အပဓာရိတ်ကို "ဝိဝဋ် ဥဂ္ဂါဋိတံ"ဟု မဟာဋီကာဖွင့်၏။ ပါးစပ်ကိုဖွင့်လိုလျှင် အထက်နှုတ်ခမ်းနှင့် အောက်နှုတ်ခမ်း ကွဲသွားသကဲ့သို့၊ ကိုယ်ကိုလည်း ၂-ပိုင်းဖြတ်သောအားဖြင့် ခွဲခွာအပ်သည်ကို "အပဓာရိတ်"ဟု ဆိုသည်။ [အဝဓာရိတ်ဟု မူကွဲရှိ၏။ အဝဓာရဏပုဒ်သည် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ အဝဓာရိတ်ပုဒ်လည်း ပိုင်းခြားအပ်ဟူသော အနက်ကိုပင် ဟော၏။ ထို့ကြောင့် သာ၍ သင့်မည်ထင်၏။ "အဗဒ္ဓါရိတ်"ဟု တချို့စာအုပ်၌ ရှိသည်ကား ဋီကာဖွင့်တို့နှင့် မညီ။]

ဝိက္ခာယိတံ။ ။ဝိသည် ဝိဝိဓအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဝိဓကာရေန"ဟု ဖွင့်သည်။ ခါယိတံ၌ ဧဓာတ်သည် ခါဒနအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် ဧကို အာယ ပြု၍ "ခါယိတံ" ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ကား "ခါဒိတံ"ဟု ရှိ၏။ ဒဂကို ခြေဟု ကြံသင့်မည်ထင်၏။ သို့မဟုတ် ဓာတ်နက်ဖြင့် ဖွင့်ခြင်းဟု မှတ်ပါ။

ဟတဉ္စ-ညှင်းဆဲအပ်ကုန်သည်လည်း ဟုတ်၏။ တံ-ထိုညှင်းဆဲအပ်သော အရာဟူသည်။ ပုရိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာ၊ ဝိက္ခိတ္တကဉ္စ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ၊ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤ ဟတဝိက္ခိတ္တကံဟူသော အမည်သည်။ ကာကပဒါကာရေန-ကျိုး၏ ခြေထောက်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကျိုးခြေသဏ္ဍာန်အားဖြင့်) အင်္ဂပစ္စင်္ဂေသု-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၌၊ သတ္တေန-ဓားစသောလက်နက်ဖြင့်၊ ဟနိတွာ-သတ်ညှင်း၍၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ (အညှောက် ဟတ္ထံ-စသော ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်) ဝိက္ခိတ္တကဿ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွှင့်အပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အမိဝစနံ။

လောဟိတံ-သွေးကိုး ကိရတိ ဝိက္ခိပတိ-ပစ်လွှင့်တတ်၏။ ဝါ-ယိုချတတ်၏။ ဣတောစိတောစ-ဤမှဤမှလည်း၊ ပဋ္ဌရတိ-ယိုချတတ်၏။ ဣတိ၊ လောဟိတကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤလောဟိတကံဟူသော အမည်သည်။ ပဋ္ဌရိတလောဟိတမက္ခိတဿ-ယိုစီးသောသွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သော၊ ဆဝသရီရဿ အမိဝစနံ၊ ကိမယော-ပိုးလောက်တို့ကို၊ ပုဠုဝါ-ပုဠုဝတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-နံ၏။ ပုဠုဝေဟိ-ပိုးလောက်တို့ဖြင့်၊ ဝိက္ခိရတိ-ရောပြုမ်းတတ်၏။ ဣတိ၊ ပုဠုဝကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤပုဠုဝကံဟူသော အမည်သည်။ ကိမိပရိပုဏ္ဏဿ-ပိုးလောက်တို့ဖြင့် ပြည့်နေသော၊ ဆဝသရီရဿ အမိဝစနံ၊ အဋ္ဌိယေဝ-အရိုးသည်ပင်၊ အဋ္ဌိကံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဋိကူလတ္တာ၊ ကုစ္ဆိတံ-သော၊ အဋ္ဌိ-အရိုးတည်း။ ဣတိ၊ အဋ္ဌိကံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤအဋ္ဌိကံဟူသော အမည်သည်။ အဋ္ဌိသင်္ခလိကာယပိ-အရိုးကွင်းဆက်၏လည်းကောင်း၊ ဧကဋ္ဌိကဿပိ-တစ်ချောင်းသော အရိုး၏လည်းကောင်း၊ အမိဝစနံ။

စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဣမာနိ ဥဒ္ဓါမာတကာဒီနိ-ဤဥဒ္ဓါမာတက အစရှိသောအာရုံတို့ကို၊ [“ပန-ဆက်၊ ဣမာနိ ဥဒ္ဓါမာတကာဒီနိစ-တို့ကိုလည်း” ပေး၍ “စဖြင့် သဝိညာဏကအသုဘကိုပေါင်းသည်” ဟု ရှေးနိဿယ၌ဆို၏။] နိဿာယ-၍၊ ဥပုန္နနိမိတ္တာနံပိ-ဖြစ်သော ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တေသု-ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့၌၊ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနာနံပိ-ရအပ်သောဈာန်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဧတာနေဝ နာမာနိ-ဤဥဒ္ဓါမာတကစသော အမည်တို့သည်ပင်၊ (ဟောန္တိ)၊ [အဆင့်ဆင့် ဥပစာတင်ထားသည်-ဟူလို။] တတ္ထ-ထိုဥဒ္ဓါမာတက စသည်တို့တွင်။

သတ္တေနဟနိတွာ။ ။ဝေရိဟိ ခဂ္ဂကရပါလာဒီနာ (သန်လျက်၊ ဆောင်စား စသော) သတ္တေန ပဟရိတွာ-မဟာဋီကာ၊ ကာကမဒါ ကာရေန၌ အာကာရသဒ္ဓါသည် ပုံသဏ္ဍာန် အနက်ကိုဟော၏။ ကျိုးသတ္တဝါ၏ ခြေချောင်းကလေးများကဲ့သို့ အစိတ်စိတ် အမွှာမှာဖြစ်အောင် ညှဉ်း၍ စိတ်ဖြာထားသည်-ဟူလို။

လောဟိတကံ စသည်။ ။ဤ၌ကား ကသည် ကုစ္ဆိတအနက်ဟော မဟုတ်၊ ကိရဓာတ် ကိုပစ္စည်းဖြင့် ရ်ချေ၊ ကိ၏ ဣကို(အ) ပြုထားသည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ပုဠုဝတံ၌ကလည်း နည်းတူ၊ အဋ္ဌိကံ၌ကား ကသည် သုတ္တ၊ ကုစ္ဆိတအနက်ဟောပင်တည်း။

ဥဒ္ဓါမာတကနိမိတ္တော-ဥဒ္ဓါမာတကပဋိဘာဂနိမိတ်၌၊ အပ္ပနာဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-
 ဖြစ်သော၊ သညာ-သည်၊ ဥဒ္ဓါမာတကသညာ-မည်၏၊ တာယ ဥဒ္ဓါမာတကသညာယ-
 ထိုဥဒ္ဓါမာတကသညာနှင့်၊ သမ္ပယောဂဋ္ဌေန-အညီအမျှအားဖြင့် ယှဉ်သည်၏အဖြစ်
 ဟူသော အနက်အားဖြင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သော ဈာန်သည်၊ ဥဒ္ဓါမာတကသညာ
 သဟဂတံ-မည်၏၊ ဝိနိလကသညာသဟဂတာဒိသုပိ-ဝိနိလကသညာသဟဂတ
 အစရှိသော ဈာန်တို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအသုဘတို့၌၊ ယံ ဘာဝနာဝိဓာန်-အကြင် ဘာဝနာ
 အစီအစဉ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထဗွံ-ဆိုထိုက်သည်၊ ဘဝေယျ-၏၊ တံ-ထိုဘာဝနာ
 အစီအစဉ်ကို၊ သဗ္ဗကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-၌၊
 (မယာ) ဝုတ္တမေဝ-သည်သာ၊ အဝသေသာ-သော၊ ပါဠိဝဏ္ဏနာ-ပါဠိတော်၏အဖွင့်ကို၊
 ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-စိုးစဉ်အနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်
 အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဒုတိယဈာန် စသည်တို့နှင့် မရောမယွက် သက်သက်၊
 စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေ-၌၊ (ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဧကကာ-
 တို့သည်၊ ဟောန္တိ) ဝိယ-န်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဣဓ-ဤအသုဘ၌၊ ပဉ္စဝိသတိ-
 သော၊ ဧကကာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ စ-ဆက်၊ အသုဘာရမဏဿ-အသုဘအာရုံ၏၊
 အဝနနိယတ္တာ-မတိုးပွားစေအပ်၊ မတိုးပွားစေနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တေ-
 သေးငယ်သော၊ ဥဒ္ဓါမာတကဋ္ဌာနေ-ဥဒ္ဓါမာတကအရပ်၌၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တာရမဏံ-ဖြစ်
 သော ပဋိဘာဂနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ကို၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ပရိတ္တာရမဏ
 ဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ မဟန္တေ-ကြီးသော၊ (ဥဒ္ဓါမာတကဋ္ဌာနေ-၌၊ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တာရမဏံ-
 ကို) အပ္ပမာဏာရမဏံ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သေသေသုပိ-ကြွင်းသော ဝိနိလက
 အစရှိသော အသုဘတို့၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သုဘဂုဏော-တင့်တယ်သော အရဟံ
 အစရှိသော ဂုဏ်ရှိတော်မူသော၊ ဒသသတလောစနေန [ရှေးနိဿယ၌ “ဒသဿ
 တလောစနေန”ဟု ဆန္ဒာနုရက္ခဏ ဒွေဘော်ရှိ၏။] တစ်ထောင်သော ဉာဏ်မျက်လုံး
 ရှိသော သိကြားမင်းသည်၊ ဝါ-ဉာဏ်မျက်လုံးတစ်ထောင်၊ အမြင်ဆောင်သော
 သိကြားမင်းသည်၊ [တစ်ထိုင်တည်းဖြင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ကိစ္စကို ပြီးစီးအောင်
 ကြံစည်နိုင်သော ဉာဏ်အမြင်ရှိသောကြောင့် သိကြားကို “ဒသသတလောစန”ဟု
 ခေါ်ထားသည်၊ အဘိဓာန်လာ “သဟဿက္ခော” ပုဒ်၏ ပရိယာယ်ပင်တည်း၊]
 ထုတိကိတ္တိ-ချီးမွမ်းအပ်သော ကျော်စောသံရှိတော်မူသော၊ ဒသဗလော-ဆယ်ပါးသော
 ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧကေကဇ္ဈာန

ဟောတူနီ-တစ်ပါးတစ်ပါးသော ပဌမဈာန်၏အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊) ယာနိ အသုဘာနိ-အကြင်အသုဘတို့ကို၊ အဝေါစ-ဟောတော်မူပြီ၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ပါဠိနယေနဝ-ပါဠိတော်၏နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ သဗ္ဗာနိ-အလုံးစုံကုန်သော၊ တာနိ (အသုဘာနိ)-ထိုအသုဘတို့ကို၊ ဇာနိတွာ-သိပြီး၍၊ တေသျှဝ-ထိုအသုဘ ဝဝ-ပါးတို့၌ပင်၊ ဘိယျော-အလွန်၊ အယံပကိဏ္ဍက ကထာပိ-ဤရောပြုမ်းသော စကားရပ်ကိုလည်း၊ (သောတူဟိ-စာသင်သားတို့သည်၊) ဝိညေယျာ-သိထိုက်သေး၏။ [ဒသ အသုဘကိုပြသော အရာဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် မချီးမွမ်းဘဲ “သုဘဂုဏ်၊ ဒသ သတလောစနေန ထုတိကိတ္တိဂုဏ်၊ ဒသဗလဂုဏ်တို့ဖြင့် ချီးမွမ်းသည်။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဧတေသု-ဤအသုဘတို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထား၊ တစ်ပါးပါးသော သုဘ၌၊ အဝိတဇ္ဈာနော-ရအပ်ပြီးသော ပဌမဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုဝိက္ခမ္ဘိတရဂတ္တာ-ကောင်းစွာ ပယ်ခွာအပ်ပြီးသော ရာဂ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ရာဂကို ကောင်းစွာပယ်ခွာပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိတရာဂေါဝိယ-ကင်းသော ရာဂရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့၊ ဝါ-ရာဂကင်းပြီး ရဟန္တာကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကဲ့သို့၊ နိလ္လောလုပ္ပစာရော-လျှပ်ပေါ်လော်လီသော အကျင့်မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [“အသုဘတစ်ပါးပါး၌ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရဟန္တာကြီးကဲ့သို့ နိလ္လောလုပ္ပစာရဖြစ်လျှင် အသုဘဆယ်ပါး ဟောဖွယ်မလို၊ တစ်ပါးပါးသာ ဟောတော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော” ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧဝံ သန္တေ” စသည်ကို မိန့်သည်။] ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (အမှတ်မရှိသော အသုဘ၌ ဈာန်ရပြီးပုဂ္ဂိုလ်မှန်သမျှ နိလ္လောလုပ္ပစာရ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) ယွာယံ အသုဘဘောဒေါ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ သော-ထိုအသုဘအပြားကို၊ သရီရသဘာဝပပ္ပတ္တိဝေသနစ-

နိလ္လောလုပ္ပစာရော။ ။လုဘ-ဂိဒ္ဓေဓာတ်နောင် အစ်ပစ္စည်းဖြင့် လုကို လုလုဟု ဒွေဘော်ပြုပြီးနောက် ရှေ့လု၏ ဥကို ဩပြုသောအခါ “လောလုဘ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဘကို ပပြုသောအခါ “လောလုပ-အလွန်မက်မောသူ” ဟု ဖြစ်၏၊ (ထောမနိဓိ) “လောလုပဿ-အလွန်လှီချင်မက်မောသူ၏+ဘာဝေါ လောလုပွံ-အလွန် မက်မောသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာပြဋ္ဌာန်းသောအကျင့်၊ စာရနှင့် ကမ္မစာရဲ တွဲ၊ အာစာရရှိလျှင် ကောင်း၏၊ [သဂြိုဟ် အာရဏသင်္ဂဟအဖွင့် မင်္ဂါမဉ္ဇူသာ ဋီကာ၌ “လုပ္ပတိတိ လုပေါ” စသည်ဖြင့် လုပဓာတ် ကြံလေသည်။]

သရီရသဘာဝပပ္ပတ္တိ။ ။အလောင်းကောင်ကို “သရီရ” ဟု ခေါ်၏၊ ထိုအလောင်းကောင်သည် အသက်ရှင်စဉ်က သဘောအတိုင်းမတည်ဘဲ ဥဒ္ဓါမာတက စသောအားဖြင့် ဆယ်ပါးသော သဘောသို့ ရောက်တတ်၏၊ ထိုသဘောသို့ ရောက်ခြင်းကို “သရီရ သဘာဝပပ္ပတ္တိ” ဟု ဆိုသည်။

သေသောကိုယ်၏ ဥဒ္ဓါမာတ စသော သဘောသို့ ရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရာဂစရိတဘေဒ ဝသေနစ-ရာဂစရိုက်အပြား၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝုတ္တော)၊ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗော။ [ရာဂစရိုက်ပြားပုံသည် အကျယ်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဆဝသရီရ်-သူသေကောင်သည်၊ ပဋိကူလဘာဝံ-စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်၏အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇမာနံ-ရောက်လသော်၊ ဥဒ္ဓါမာတကသဘာဝပွတ္တံဝါ-ဥဒ္ဓါမာတကသဘောသို့ ရောက်သည်သော်လည်း၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဝိနိကလာဒိနံ-ဝိနိလက အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရသဘာဝပွတ္တံဝါ-တစ်ပါးပါးသော သဘောသို့ ရောက်သည်သော်လည်း၊ (သိယာ)၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အလောင်းကောင်က ဥဒ္ဓါမာတကစသော သဘောဆယ်မျိုးသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ယာဒိသံ ယာဒိသံ-အကြင်သို့ ရှုအပ်၊ အကြင်သို့ ရှုအပ်သောသဘောကို၊ လဒ္ဓါ-ရခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တာဒိသေ တာဒိသေဝ-ထိုသို့ရှုအပ်၊ ထိုသို့ရှုအပ်သော သဘော၌သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓါမာတကံ ပဋိကူလံ၊ ဝိနိလကံ ပဋိကူလံတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ နိမိတ္တံ-ပရိကမ္မနိမိတ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ-ယူထိုက်သည်သာ၊ ဣတိ-သို့၊ သရိရသဘာဝပွတ္တံဝသေန ဝါ-ဖြင့်လည်း၊ ဒသဓာ-အားဖြင့်၊ အသုဘပဘောဒေါ-ကို၊ ဝုတ္တော၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

[သရိရသဘာဝပွတ္တံဝသေန၏ အကျယ်ကိုပြပြီး၍၊ ရာဂစရိတဘေဒ ဝသေန၏ အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ဝိသေသတော စေတ္ထ”စသည်မိန့်။] စ-သည်သာ မကသေး၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်၊ စေတ္ထ-ဤအသုဘဆယ်ပါးတို့တွင်၊ ဥဒ္ဓါမာတကံ-ဥဒ္ဓါမာတကအလောင်းတော်သည်၊ သရိရသဏ္ဍာနဝိပတ္တိပ္ပကာသနတော-ကိုယ်သဏ္ဍာန်၏ ပျက်စီးပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ [တစ်ကိုယ်လုံး ဖူးရောင်နေသည့်အတွက် နဂိုသဏ္ဍာန်ပျက်နေပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ [သရိရသဏ္ဍာနရာဂိနော-ကိုယ်သဏ္ဍာန်၌တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်-လျှောက်ပတ်၏။ [သရိရသဏ္ဍာန၌ တပ်မက်သောရာဂကို ခွာနိုင်ခြင်းကြောင့် လျှောက်ပတ်သည်-ဟူလို။] ဝိနိလကံ-သည်၊ ဆဝိရာဂဝိပတ္တိပ္ပကာသနတော-အရေ၏ တပ်စွဲဖွယ်၏ ပျက်စီးပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ဆဝိဝဏ္ဏရာဂိနော-အရေ အဆင်း၌ တပ်မက်ခြင်း

ထို့ကြောင့် အကျယ်၌ “ဥဒ္ဓါမာတက သဘာဝပွတ္တံ ဝါ” စသည်ဖြင့် မိန့်လိမ့်မည်၊ [သရိရ် ဟိ ဝိနိဿမာနံ (အလောင်းကောင်ဖြစ်၍ ပျက်လို့ရှိလျှင်) အညရူပေန ဌိတဿ ရက္ခသဿဝိယ (ပြိတ္တာ ရက္ခိသ်များသည် သူ၏ ပြိတ္တာသဘောအတိုင်း မတည်ဘဲ အမျိုးမျိုး ပုံဟန်ဆောင်၍ ခြောက်လှန့်တတ်သကဲ့သို့) သဘာဝပွတ္တံဝသေနဝ (ဥဒ္ဓါမာတကစသော အမျိုးမျိုးသော ပုံသဏ္ဍာန်သို့ ရောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်သာ) ဝိနိဿတိ၊-မဟာဋီကာ။]

ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဝိပုဗ္ဗကံ-သည်၊ ကာယဝဏ္ဏပုဋိဗန္ဓဿ-ကိုယ်တည်း ဟူသော အနာနှင့်စပ်သော၊ ဒုဂ္ဂန္ဓဘာဝဿ-မကောင်းသောအနံ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပကာသနတော-ကြောင့်၊ မာလာဂန္ဓာဒိဝသေန-ပန်းနံ့သာ အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမုဋ္ဌာပိတသရိရက္ခရာဂိနော-ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သော ကိုယ်အနံ့၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်-၏။

ဝိစ္ဆိဒ္ဓကံသည်၊ အန္တော-ခန္ဓာကိုယ်၏အတွင်း၌၊ သုသိရဘာဝပ္ပကာသနတော-အခေါင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ သရီရေ-၌၊ ဗနဘာဝရာဂိနော-လုံးလုံးကျစ်ကျစ်၊ တခဲနက်၏အဖြစ်၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်-၏၊ ဝိက္ခာယိတကံ-သည်၊ မံသုပစယသမ္ပတ္တိဝိနာသပ္ပကာသနတော-အသားစု အသားဆိုင်ပြည့်စုံခြင်း၏ ပျက်စီးပုံကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ယနာဒိသု-သားမြစ်အစရှိကုန်သော၊ သရီရပ္ပဒေသေသု-ကိုယ်အရပ်တို့၌၊ မံသုပစယရာဂိနော-အသားစုအသားဆိုင်၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဝိက္ခိတ္တကံ-သည်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ-တို့၏၊ ဝိက္ခေပ္ပကာသနတော-ပြန့်ကျဲနေပုံကိုထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂလီလာရာဂိနော-အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ တင့်တယ် စံပယ်ခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ-သည်၊ သရီရသဗ္ဗာ တဘေဒဝိကာရပ္ပကာသနတော-ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကောင်းစွာ ဖွဲ့စပ်ပုံ၏ ပျက်စီး ဖောက်ပြန်ခြင်းကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ သရီရသဗ္ဗာဋ္ဌသမ္ပတ္တိရာဂိနော-ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ ကောင်းစွာ ဖွဲ့စပ်ပုံ၏ ပြည့်စုံခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ [“သဗ္ဗာဋ္ဌောအင်္ဂါနံ သုသမ္ပဒ္ဓတာ လက်ခြေစသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့ အရိုးအဆစ် ပြေပြစ်အောင် ဖွဲ့စပ်ထားခြင်းကို သရီရသဗ္ဗာဟု ခေါ်သည်။-ဋီကာ]

လောဟိတကံ-သည်၊ လောဟိတမက္ခိတပဋိကူလဘာဝပ္ပကာသနတော-သွေးတို့ဖြင့် လိမ်းကျံအပ်သည်ဖြစ်၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ အလင်္ကာရဇနိတသောဘရာဂိနော-တန်ဆာဆင်ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော တင့်တယ်ခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ပုဋ္ဌဝကံ-သည်၊ ကာယဿ-၏၊ အနေကကိမိကုသလသာဓာရဏဘာဝပ္ပကာသနတော-များစွာသော ပိုးမျိုးတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ကာယေ-၌၊ မမတ္တရာဂိနော-ငါ့ဥစ္စာ၏အဖြစ်ဖြင့် တပ်မက်ခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ အဋ္ဌိကံ-သည်၊ သရီရဋ္ဌီနံ-ကိုယ်အရိုးတို့၏၊ ပဋိကူလဘာဝပ္ပကာသနတော-စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းကြောင့်၊ ဒန္တသမ္ပတ္တိရာဂိနော-သွား၏ ပြည့်စုံခြင်း၌ တပ်မက်ခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ သပ္ပာယ်၊ ဣတိစပ်-သို့၊ ရာဂစရိတ (ဘေဒ) ဝသေနာပိ-ရာဂစရိတ်အပြား၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်း၊ ဒသဓာ-ဖြင့်၊ အသုဘဘောဒေါ-ကို၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဒသဝိဓေပိ-သော၊ ဧတသ္မိံ အသုဘော-ဉ္စ၊ [“ဧကဂ္ဂံ ဟိတွာ တိဋ္ဌတိ” ဉ္စစပိ၊] သေယျထာပိနာမ-ကား၊ အပရိသဏ္ဍိတ လောယ-ထက်ဝန်းကျင်မတန့်ရပ်သော ရေရှိသော၊ သီဃသောတာယ-လျင်မြန်သော ရေအယဉ်ရှိသော၊ နဒိယာ-မြစ်၌၊ အရိတ္တဗလေနေဝ-ထိုးဝါး၏အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ နာဝါ-လှေသည်၊ တိဋ္ဌတိ(သေယျထာပိ)-တည်တန့်နိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အရိတ္တေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ထပေတုံ-တန့်ထားခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ(သေယျထာပိ)-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဒုဗ္ဗလက္ခာ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [စိတ်သွားလိုရာအာရုံသို့ မသွားရအောင် စိတ်ကို တန့်၍ မထားနိုင်ခြင်းသည်ပင် အာရုံ၏အားနည်းခြင်းတည်း၊] ဝိတက္ကဗလေနေဝ-ဝိတက်၏ အစွမ်းကြောင့်သာလျှင်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ ရှိသည်၊ ဝါ-တည်ကြည်သည်၊ ဟုတွာ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်နိုင်၏၊ ဝိတက္ကေန-နှင့်၊ ဝိနာ၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ-မစွမ်းနိုင်၊ တသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤအသုဘ အာရုံ၌၊ ပဌမဇ္ဈာနမေဝ-ပဌမဈာန်သည်သာ၊ (ဝိတက်ပါသော ပဌမဈာန်သည်သာ) ဟောတိ၊ ဒုတိယာဒိနိ-ဒုတိယ အစရှိသော ဈာန်တို့သည်၊ န (ဟောန္တိ)။ [ဤ အဓိပ္ပာယ်များကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသဒ္ဓိကာဘာဝနာဘောဒဉ္စ ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

စ-ဆက်၊ ပဋိက္ခလေပိ--စက်ဆုပ်ဖွယ်လည်းဖြစ်သော၊ ဧတမ္ပိ အာရမဏေ-ဤ အသုဘအာရုံ၌၊ (ပီတိသောမနဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိဉ္စ စပ-) အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ ဣမာယ ပဋိပဒါယ-ဤအကျင့်ဖြင့်၊ ဧရာမရဏမှာ-အိုခြင်း သေခြင်းမှ၊ ပရိမုစ္စိသာမိ-လွတ်မြောက်ရတော့အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အာနိသံသဒဿာဝိတာယ-အကျိုးအာနိ သင်ကို ရှုလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဝရဏ သန္တာပပ္ပဟာနေနစ-နိဝရဏ၏ပူလောင်ခြင်းကို ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပီတိသောမနဿ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ကိမိဝ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊) ဒါနိ-မစင်ပုံကြီးကိုတွေ့ရရာ ယခုအခါ ၌၊ ဗဟုံ-များစွာ၊ ဝေတနံ-မစင်စွန့်ပစ်ခကို၊ (အဟံ-သည်၊) လဘိသာမိ-ရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အာနိသံသဒဿာဝိနော-အကျိုးကိုရှုလေ့ရှိသော၊ ပုပ္ဖဆဋ္ဌ ကဿ-ပန်းမှိုက်သွန် ဘင်ကျုံးသမား၏၊ ဂူထရာသိမိ-မစင်ပုံ၌၊ (မစင်ပုံကို မြင်ရာ၌၊) (ပီတိသောမနဿ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဝိယ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဥဿန္တဈာမိ

ပုပ္ဖဆဋ္ဌကဿ။ ။မိဖုရားတို့ စွန့်ထားအပ်သော ကျင်ကြီးခွက်၌ ပန်းများ ထည့်ထား ကြသတတ်၊ ထိုပန်းအမှိုက်သွန်ရသူကို “ပုပ္ဖဆဋ္ဌက”ဟု ခေါ်၏၊ အမှန်မှာ-ကျင်ကြီးကို စွန့်ပစ် ရသူပင်တည်း၊ ထိုဘင်ကျုံးသမားသည် မစင်ပုံကြီးကိုမြင်ရသော်လည်း (မှာခေါင်းရှုံ့လျက် စိတ်ပျက်မနေဘဲ) ရမည့်အခကိုမျှော်တွေး၍ ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့၊ ပဋိက္ခလအသုဘအာရုံ၌သော်လည်း ဧရာမရဏမှလွတ်မည့် အရေးကိုတွေးကာ ပီတိသောမနဿ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

ဒုက္ခဿ-ကြီးကျယ်များပြားသော ဗျာဓိဒုက္ခရှိသော၊ ရောဂါနော-ရောဂါရှိသူ၏၊ ဝမနပိရေစနပဝတ္တိယံ-ပျို့အန်ခြင်း၊ ဝမ်းလျော့ခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပီတိသော မနဿံ-သည်၊ ဥပ္ပန္နတိဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်းတည်း။

စ-ဆက်၊ ဒသဝိဓမ္မိ-သော၊ ဧတံအသုဘံ-ဤအသုဘသည်၊ လက္ခဏတော-အားဖြင့်၊ ဧကမေဝ-တစ်ပါးတည်းသာ၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒသဝိဓဿပိ-သော၊ ဧတဿ-ဤအသုဘ၏၊ အသုစိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါဧဝ-မစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်၊ မကောင်းသော အနံ့ရှိသည်၏အဖြစ်၊ စက်ဆုပ်ဖွယ်၏အဖြစ်၊ ရွံ့ရှာဖွယ်၏အဖြစ် သည်သာ၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာတည်း၊ တဒေတံ-ထိုအသုဘသည်၊ ဣမိနာ လက္ခဏေန-ဤအသုစိစသော လက္ခဏာအားဖြင့်၊ ဧကဝလံ-ဇီဝမာနကမဗက် သက်သက်၊ မတသရီရေယေဝ-အသေကောင်၌သာ၊ န (ဥပ္ပဋ္ဌာတိ)-ထင်လာ သည်မဟုတ်သေး၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒန္တဋီကာ ဒဿာပိနော-မိန်းမ၏ သွားရိုး ကိုမြင်ရသော၊ စေတိယပဗ္ဗတဝါသိ မဟာတိဿတ္ထေရဿ-စေတိယတောင်၌ နေလေ့ရှိသော မဟာတိဿထေရ်အား၊ (ဇီဝမာနက သရီရေ-အသက်ရှင်ဆဲကိုယ်၌၊ ဥပ္ပဋ္ဌာတိဝိယ-ထင်လာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတံ-ဆင်ကျောက်ကုန်း ၌နေသော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဥလ္လောကေန္တဿ-မော်ကြည့်သော၊ သံဃရက္ခိတတ္ထေ ရူပဋ္ဌာက သာမဏေရဿ-သံဃရက္ခိတထေရ်၏ အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော သာမဏေအား၊ (ဇီဝမာနက သရီရေ ဥပ္ပဋ္ဌာတိဝိယစ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) တထာ- တူ၊ ဇီဝမာနက သရီရေပိ-၌လည်း၊ ဥပ္ပဋ္ဌာတိ-ထင်လာ၏၊ [“တဒေတံ ဣမိနာ

ရောဂါနော။ ။ရောဂါရှိသူမှာ ဝမ်းသက်ဆေး ပျို့အန်ဆေးကိုစား၍ ဝမ်းသက်ရာ ပျို့အန်ရာအခါ၌ ရောဂါပျောက်မည့်အရေးကို တွေးကာ ဝမ်းမြောက်သကဲ့သို့ ထို့အတူပဋိကူလ အာရုံကို အာရုံပြုရသော်လည်း နီဝရဏကိုပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ပီတိသောမနဿ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ပုပ္ဖဆဋကနှင့် အာနိသံဒဿာပိတာ ကိုလည်းကောင်း၊ ရောဂါ၏ ဝမနပိရေစနနှင့် နီဝရဏသန္တရပ ဟာနကိုလည်းကောင်း စပ်ဟပ်၍ ဥပမာကို မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။“ဥပသန္တဗျာဓိ ဒုက္ခဿ၊ ဥဿန္တဗျာဓိ ဒုက္ခဿ”ဟု ၂-မျိုး ရှိ၏။ ဝမနပိရေစနသည် ရောဂါရှိသူ၏ နီဝရဏသန္တရပ ဟာနနှင့် တူသောကြောင့် နဂိုရ်က ငြိမ်းအေး ပြီးသော ရောဂါမဖြစ်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဥပသန္တဟုရှိသော ပါဠိက မကောင်း၊ ဥဿန္တဟုရှိသောပါဠိ သာ ကောင်းသည်။

မဟာတိဿတ္ထေရ။ ။စေတိယတောင်မှ အနုရာမြို့သို့ ဆွမ်းခံကြွလာသော မဟာ တိဿထေရ်ကို အမျိုးသမီးတစ်ယောက်သည် ခင်ပွန်းသည်နှင့်ရန်ဖြစ်၍ အဝတ်တန်ဆာ ဆင်ယင် ကာဖြင့် အိမ်မှထွက်ကာ မိဘအိမ်သို့ ပြန်လာစဉ် တွေ့မြင်သောအခါ မရိုးသားသောစိတ်ဖြင့် ကျယ်ရွာရယ်လေသည်။ အရှင်တိဿထေရ်သည် ထိုအသံကို ကြား၍ကြည့်လိုက်သောအခါ သွားရိုးတို့ကိုမြင်၍ အသုတသညာ ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ဝိပဿနာ ဆက်၍ရူလေရာ ရဟန္တာဖြစ်လေ သည်။-[ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ၊ သီလနိဒ္ဒေသ။]

လက္ခဏေန န ကေဝလံ မတသရီရေယေဝ၊ ဇီဝမာနက သရီရေပိ ဥပဋ္ဌာတိ” သာ
 လိုရင်းဖြစ်၏။ ဒန္တိန္ဒြိကဒဿာဝိနော စသည်တို့ကား အတွင်းသွင်းထားသော
 ဥပမာန ဝါကျတို့သာ။ ဟိ-မှန်၊ မတသရီရ်-သူသေကောင်သည်၊ အသုဘံယထေဝ-
 မတင့်တယ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဇီဝမာနကမ္မိ-အသက်ရှင်ဆဲကိုယ်သည်လည်း၊
 အသုဘမေဝ-မတင့်တယ်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ မတင့်တယ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ-
 ဤအသက်ရှင်ဆဲကိုယ်၌၊ အသုဘလက္ခဏံ-သည်၊ အာဂန္တုကေန-အာဂန္တုက ဖြစ်သော၊
 (မူလကအိမ်၌မရှိသော ဧည့်သည်ကဲ့သို့ နဂိုက ကိုယ်ခန္ဓာတွင် မပါဝင်သော၊)
 အလင်္ကာရေန-တန်ဆာဖြင့်၊ ပဋိစ္စန္ဒတ္တာ-ဖိုးကွယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န
 ပညာယတိ-မထင်ရှား၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ [သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ အသုဘအခန်း၌
 ဂါထာနှင့်တကွ ပြထားပြီ။]

အသုဘကထာ-သည်၊ နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။



ပန-ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အံ၊ ပထဝီကသိဏံ-ကို၊ အာဒိံ-ကတွာ-၍၊ အဋ္ဌိကသညာ
 ပရိယောသာနာဝ-အဋ္ဌိကသညာ အဆုံးရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒောရူပါဝစရပ္ပနာ-
 ဤရူပါဝစရ အပ္ပနာဈာန်သည်၊ (ဟောတိ) ကိံ-ဖြစ်သလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊
 အညာပိ-အခြားသော ရူပါဝစရအပ္ပနာသည်လည်း၊ အတ္ထိကိံ-ရှိသေးသလော၊ ဣတိ-
 ဤကား အမေးတည်း၊ [ဤမှနောက်၌ စာအုပ်များဝယ် မူအမျိုးမျိုးဖြစ်နေ၏။
 “အတ္ထိ အာနာပါနဇ္ဈာန် ဟိ ကာယဂတာ သတိဘာဝနာ စ” ဟူသော မူကိုလိုက်၍
 အနက်ပေးမည်။] (အညာပိ-အခြားသော ရူပါဝစရအပ္ပနာသည်လည်း၊) အတ္ထိ-
 ရှိသေး၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာနာပါနဇ္ဈာန်မို့-ကိုလည်းကောင်း၊ ကာယဂတာ သတိ
 ဘာဝနာ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဓ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ န ကထိတာ-
 ဟောတော် မမူအပ်၊ ကိဉ္ဇာပိ န ကထိတာ-အကယ်၍ကား ဟောတော်မမူအပ်ပါ
 ပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဟောတော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါယောကသိဏေ-ဝါယော
 ကသိုဏ်းကို၊ ဂဟိတေ-တိုက်ရိုက်ယူအပ်ပြီးသော်၊ အာနာပါနဇ္ဈာန်-ကို၊ ဂတိတမေဝ-
 ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ [ဝါယောကသိုဏ်းနှင့် ထွက်သက်ဝင်သက်လေသည်၊ သဘော
 တူသောကြောင့်-ဟူလို။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ဝဏ္ဏကသိဏေသု-နီလစသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်းတို့ကို၊
 ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ကေသာဒိသု-ဆံအစရှိသည်တို့၌၊ စတုက္က
 ပဉ္စကဇ္ဈာနဝသေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နာ-သော၊ ကာယဂတာသတိ-ကာယဂတာသတိကို

ဝဏ္ဏကသိဏေသု၊ ပေ၊ သတိ။ ။ဆံပင်၏ အညိုရောင်သည် နီလကသိုဏ်းနှင့်
 သဘောတူ၏။ ဝါယော အသားအရေရောင်သည် ပီတကသိုဏ်းနှင့် သဘောတူ၏။ အသွေးသည်
 လောဟိတကသိုဏ်းနှင့် သဘောတူ၏။ မျက်လုံး၏ ပြူသော အရပ်သည် ဩဒါတကသိုဏ်းနှင့်

လည်းကောင်း၊ ဒသသု-န်သော၊ အသုဘောသု-တို့ကို၊ ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဒုတ္တိသာကာရေ-၃၂-ပါးသော အဖို့အစဉ်၊ ပဋိကူလမနသိကာရဇ္ဈာနဝသေနစေတ-စက်ဆုပ်ဖွယ်နလုံးသွင်းသော ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာနဝသေနစ-ကိုးပါးသော သင်္ချိုင်း၌ဖြစ်သော အဆင်းကို အာရုံပြုသော ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ၉-ပါးသော သိဝထိကာ အပြားရှိသော ဈာန်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂဟိတာဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာပီ-သော၊ ရူပါဝစရပုနာ-ရူပါဝစရအပ္ပနာသည်၊ ဝါ-ရူပါဝစရအပ္ပနာကို၊ ဣဓ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ ကထိတာဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤတွင် ရူပါဝစရကုသိုလ်အဖွင့် အပြီးတည်း။

ရူပါဝစရကုသလကထာ-သည်း နိဋ္ဌိတာ-ပြီး။

သဘောတူ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၌ဖြစ်သော နိလပီတလောဟိတဩဒါတတို့ကို အာရုံပြု၍ ရအပ်သောဈာန်သည် ကာယဂတာသတိဘာဝနာဖြစ်ရကား နီလကသိုဏ်းစသော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း လေးပါးကို ဤ အဘိဓမ္မာ၌ တိုက်ရိုက်ယူထားသဖြင့် ကေသစသော ကာယ၌ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့သည်။

ဒသသု၊ ဝေ၊ ဂဟိတာဝ။ ။သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်၌ “ကေသာ၊ လောမာ” စသော ၃၂-ကောဋ္ဌာသသည်လည်းကောင်း၊ နဝသိဝထိကာ ပဗ္ဗသည်လည်းကောင်း ပါ၏။ အသုဘ ၁၀-ပါးကို ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ယူလိုက်လျှင် ပဋိကူလမနသိကာရချင်း တူသောကြောင့် ထိုဒုတ္တိသာကာရကာယဂတာသတိကိုလည်းကောင်း၊ နဝသိဝထိကာ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော ကာယဂတာသတိကိုလည်း ကောင်း ယူပြီးဖြစ်သည်။

နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာန။ ။သုသေကောင်တို့၏ လတ်လတ်လောလောပစ်ရာ သုသာန်ကို “သိဝထိကာ”ဟုခေါ်၏။ ထို သိဝထိကာ၌ရှိသော သုသေကောင်ကိုလည်း ဌာနုပုစာရအားဖြင့် “သိဝထိဓာ”ဟုခေါ်သည်။ ထိုသင်္ချိုင်း၌ “ဧကာဟမတံ ဝါဒီဟမတံ ဝါ”စသည်ဖြင့် သုသေကောင် ၉-မျိုးရှိ၏။ ထို သုသေကောင် ၉-မျိုး၏ အဆင်းကို မိမိ၏သက်ရှိကိုယ်၌ ဥပမာပြု၍ အားထုတ်သောအခါ ဈာန်ကိုရသောကြောင့် “နဝသိဝထိကာ ဝဏ္ဏဇ္ဈာန”ဟုခေါ်သည်။ [နဝသိဝထိကာသု ဝဏ္ဏ ဝသေန ပဝတ္တဇ္ဈာန နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာန-အနု။]

တစ်နည်း။ ။ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် ပကာရအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် ၉-ပါး သော သိဝထိကာ အလောင်းကောင်အပြားကို (မိမိ၌ဥပမာဆောင်၍) အာရုံပြုသဖြင့် ရအပ်သောဈာန်ကို “နဝသိဝထိကာဝဏ္ဏဇ္ဈာန”ဟုခေါ်သည်။ “သိဝထိကပ္ပကာရာနိ ဝါ သိဝထိကာဝဏ္ဏာနိ-ဋီကာ။

အရူပကုသိုလ် အဖွင့်

အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်

ဣဒါနိ-ရူပါဝစရကုသိုလ်ကို ပြတော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အရူပါဝစရကုသိုလ်၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အရူပပပတ္တိယာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ အရူပဘဝေါ-အရူပဘဝသည်၊ အရူပ-အရူပမည်၏၊ (ဘဝဟူသော နောက်ပုဒ်ချေ၊) အရူပေ-အရူပဘဝ၌၊ ဥပပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းတည်း၊ အရူပပပတ္တိ-ခြင်း၊ တဿာအရူပပပတ္တိယာ-ထိုအရူပဘဝ၌ ဖြစ်ရခြင်း၏၊ ဝါ-ထိုအရူပဘဝဝယ် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း၏၊ မဂ္ဂ ဘာဝေတိတိ-ကား၊ ဥပါယံ-ကပ်ရောက်ကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ဟေတု-အကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ကာရဏံ-အကြောင်းဖြစ်သောဈာန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဝဇေတိ-တိုးပွားစေ၏။

သဗ္ဗသောတိ-ကား၊ သဗ္ဗာကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သဗ္ဗာသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ အနဝသေသာနံ-အကြွင်းအကျန်မရှိကုန်သော၊ (ရူပညာနံ ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ဥပါယံ၊ ဟေတု၊ ကာရဏံ။ ။မဂ္ဂ၏အဖွင့်တည်း၊ မဂ္ဂအရ ပကတိလမ်းကို ယူမည်စိုး၍ “ဥပါယံ”ဟုဖွင့်သည်။ [ရူပဈာန်တုန်းကလည်း ဤအတိုင်းဖွင့်ခဲ့၏၊] ဥပါယသဒ္ဓါသည် “ဝိသေသန”ဟူသော အနက်ကိုလည်းဟော၏၊ ထိုအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ဟေတု”ဟုလည်းကောင်း၊ ဟိတိအမျိုးမျိုးတွင် ပြုတတ်သော ဖြစ်စေတတ်သော ဇနကဟိတိကို ယူစေလို၍ “ကာရဏံ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

သဗ္ဗသော။ ။အာကာရအနက်၌ “သော”ပစ္စည်းကိုပြလို၍ “သဗ္ဗာကာရေန” ဟုဖွင့်၏၊ တစ်နည်း-“သဗ္ဗသော” ဟူသော အဗျယတဒ္ဓိတ်ပုဒ်နောင် နိမိတတ်ကြော သည်ဟု ပြလို၍ “သဗ္ဗာသံ”ဟုဖွင့်၏၊ ဤသဗ္ဗသည် သာဝသေသသဗ္ဗ မဟုတ်၊ “အနဝသေသသဗ္ဗ”ဟု သိစေလို၍ “အနဝသေသာနံတိ အတ္ထော”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့် သည်။ [သဗ္ဗသော-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သမတိက္ကမာ၌စပ်၊) ဝါ-ကြွင်းမဲ့ ဥသယံ၊ အလုံးစုံကုန်သော”ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။

သဗ္ဗာကာရ။ ။ “အလုံးစုံ အခြင်းအရာအားဖြင့် ရူပသညာကို လွန်မြောက်” ဟုရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာရှိခြင်းကြောင့် တုတ်ကိုင်ရ၊ ဓားကိုင်ရ၊ ငြင်းခုန်ရ၊ စသော ကြမ်းတမ်းမှုများဖြစ်ရ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရုပ်တရား-ရုပ်တရားဟူသော ပဋိဘာဂ နိမိတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ထိုတရားထိုနိမိတ်များကို အာရုံပြုသော အဘိညာဉ်နှင့် ရူပဈာန်တို့၌လည်းကောင်း အပြစ်ကိုမြင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည် ရုပ်နှင့်စပ်၍ အားလုံးပင်စုံနေသောကြောင့် “သဗ္ဗာကာရ”မည်၏၊ တစ်နည်း-ထိုရုပ်၊ ထိုအဘိညာဉ်၊ ထိုဈာန်တို့၌ နှစ်သက်မှုကိုပယ်ခြင်း ထိုဈာန်တို့ကို အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇန စသည် ပြု လိုတော့ခြင်းကို (ရုပ်နှင့်စပ်၍ အားလုံးပင် စုံသောကြောင့်) “သဗ္ဗာကာရ” ဟု ခေါ်သည်။-ဋီကာ။

ရူပသညာနန္ဒီ-ကား၊ သညာသီသေန-သညာကို အဦးပြုသဖြင့်၊ ဝတ္တရူပါ ဝစရဇ္ဈာနာနဉ္စေ-ဟောတော်မူအပ်သော ရူပါဝစရဇ္ဈာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဒါရမဏာနဉ္စေ-ထိုရူပါဝစရဇ္ဈာန်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (သမတိက္ကမာ၌ စပ်) ဟိ-ချဲ့ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသွာ) ရူပိ ရူပါနိ ပဿတိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာန်ပိ-ကိုလည်း၊ ရူပန္တိ-ရူပဟူ၍၊ ဝစ္စတိ၊ [ရူပိ-ရူပဇ္ဈာန်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပါနိ-ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ-ရူ၏၊] ဗဟိဒ္ဓါ၊ပေ၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ တဿ-ထိုရူပါဝစရဇ္ဈာန်၏၊ အာရမဏ်ပိ-ကိုလည်း၊ (ရူပန္တိ ဝစ္စတိ)၊ [ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ-ကောင်းသောအဆင်းရှိကုန်၊ မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ရူပါနိ-ကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို၊ ပဿတိ၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရူပဇ္ဈာန်၏ ရူပဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်၊ ထိုရူပဇ္ဈာန်၏ အာရုံ၏လည်း ရူပဟုခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဣဓ-ဤရူပသညာနံဟူသော ပါဠိ၌၊ (အဓိဝစနံ၌ စပ်) ရူပေ- ရူပဇ္ဈာန်၌၊ သညာ-ဖြစ်သောသညာတည်း၊ ရူပသညာ-ရူပဇ္ဈာန်၌ဖြစ်သော သညာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတံ-ဤရူပသညာနံဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ သညာသီသေန-ဖြင့်၊ ရူပါဝစရဇ္ဈာနဿ-ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသောသဒ္ဓါတည်း၊ အဿ-ထိုအာရုံ၏၊ ရူပံ-ရုပ်ဟူသော၊ သညာ-အမည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တံ-ထိုအာရုံသည်၊ ရူပသညာ-

သညာသီသေန၊ ပေ၊ ရမဏာနဉ္စေ။ ။ “ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ”ဟု ဟောတော်မူသော ကြောင့် သညာကို သာလွန်သလောဟု မေးဖွယ်ရှိရကား၊ “သညာ သီသေန”ဟု မိန့်သည်၊ သညာကိုခေါင်းတပ်၍ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းတည်း၊ ရူပဇ္ဈာန်၊ ထိုဇ္ဈာန်၏ ကသိုဏ်းအာရုံကိုလည်း လွန်ပါသည်-ဟုလို၊ သညာသီသေနကို ဝတ္တ၌သာစပ်၊ “သညာကို ခေါင်းတပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ရူပါဝစရဇ္ဈာန်”ဟုလို၊ “တဒါရမဏာနဉ္စေ”ကား သညာသီသေန နှင့် မစပ်ရ။

ရူပါဝစရဇ္ဈာနံပိ ဟိ။ ။ ရူပသညာနံ အရ ရူပဇ္ဈာန်၊ ထိုဇ္ဈာန်၏ အာရုံတို့ကို အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ဖွင့်ပြပြီး၍၊ ထိုကိုလှုံ့လိုသောကြောင့် “ရူပါဝစရဇ္ဈာနံပိ ဟိ” စသည်မိန့်၊ နောက်၌ “တသ္မာ” ဟု ဖလဝါကျရှိသောကြောင့် “ဟိ”ကို ဟောတု ဇောတကလည်းကြံ၏၊ ရူပိ ရူပါနိ ပဿတိဝယ် ရူပိ၌ ရူပအရ ရူပဇ္ဈာန်ကိုလည်း ကောင်း၊ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိဝယ် ရူပအရ နီလကသိုဏ်း စသော အာရုံကိုလည်းကောင်း အဘိဘာယတနကထာတုန်းက ဖွင့်ခဲ့ပြီ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ။ ။ “ရူပေ+သညာ ရူပသညာ”ဟု တပျူရိသ်သမာသ် ပြုရာ၌ “ရူပေ”အရ ရူပဇ္ဈာန်ကိုရ၍၊ ထိုဇ္ဈာန်၌ဖြစ်သော(ယှဉ်သော) သညာစေတသိကကို “ရူပသညာ”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် တပျူရိသ်သမာသ် ထုံးစံအတိုင်း နောက်ပုဒ်၏ အရဖြစ်သော သညာသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ဤသို့ သညာကိုပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရကား အပဓာနအားဖြင့် ရူပဇ္ဈာန်လည်း ရသောကြောင့် “သညာသီသေန ရူပါဝစရဇ္ဈာနဿေတံ အဓိဝစနံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ရူပသညာနံ-ရူပဇ္ဈာန်၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို”ဟု ပေးပါ။

ရူပသညာမည်၏။ အဿ-ထိုအာရုံ၏။ ရူပ-ရုပ်ဟူသော၊ နာမ-အမည်သည်(အတ္ထိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဧတံ-ဤရူပသညာနံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပထဝီကသိဏာဒိဘောဒဿ-ပထဝီကသိုဏ်း၊ အစရှိသော အပြားရှိသော၊ တဒါရမဏဿစ-ထိုရူပါဝစရဈာန်၏ အာရုံကိုလည်း၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ဣတိ-ဝေဒိတဗွံ။

သမတိက္ကမာတိ-ကား၊ ဝိရာဂါ-စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရောဓာစ-ချုပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဤအဖွင့်ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ “လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်” ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး၊] ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကုသလဝိပါက ကြိယဝသေန-ကုသိုလ်၊ ဝိပါကံ၊ ကြိယာတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ပဉ္စဒသန္တံ-နံသော၊ ဈာနသင်္ခါတာနံ-ဈာန်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတာသံ ရူပသညာနံ-ဤရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ပထဝီကသိဏာဒိဝသေန-ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသည်တို့၏အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌန္တံ-နံသော၊ အာရမဏသင်္ခါတာနံ-နံသော၊ ဧတေသံရူပသညာနံ စ-ဤကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (တို့၏လည်းကောင်း၊) သဗ္ဗကာရေန-ဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနဝသေသာနံ-အကြွင်းအကျန်မရှိကုန်သော၊ (ရူပသညာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို) ဝိရာဂါစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရောဓာစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိရာဂဟေတုစေတ-စက်ဆုပ် ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိရောဓဟေတုစ-ချုပ်ခြင်း

နောက်နည်း။ ။နောက်နည်း၌ကား “ရုပ်ဟူသော အမည် သညာရှိသော” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသံပြုသောကြောင့် ကသိုဏ်းရုပ်ဟူ သောအာရုံကိုရသည်။ ရူပ မဿနာမိ၌နာမံကား သညာ၏ အဖွင့်တည်း၊ သညာစေတသိက်ဟူသော အနက်ကို မယူနှင့်၊ နာမည်ဟူသောအနက်ကို ယူပါ-ဟူလို၊ ဤသို့ရုပ်အမည်ရှိသော ပထဝီ ကသိုဏ်း ရုပ်စသော အာရုံကိုရသောကြောင့် “ဧဝံ၊ပေ၊ အဓိဝစနံ”ဟု မိန့်သည်၊ [တဒါရမဏဿစ၌ စမြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ရူပါဝစရဈာန်နှင့် ပေါင်း။] ဤနည်းအရ “ရူပသညာနံ-ကသိုဏ်းရုပ်အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို”ဟု ပေး၊ ပါဠိတော်၌ကား ထို ၂-နည်းလုံးကို စကသေသံပြုပြီးလျှင် “ရူပသညာနံ-ရူပဈာန်၌ဖြစ်သော သညာ၊ ကသိုဏ်းရုပ် အမည်ရှိသော အာရုံတို့ကို”ဟု ပေးပါ။

ကိံ ဝုတ္တံဟောတိ။ ။ဝိရာဂဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားပြလို၍ “ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ”ဟု တက်သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ၌ သဗ္ဗကာရေနကို ဝိရာဂါ၌လည်းကောင်း၊ အနဝသေသာနံကို နိရောဓ၌လည်းကောင်း တစ်နည်းစပ်ပြသေး၏။ သဗ္ဗကာရ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့၌ပြခဲ့ပြီ၊ သဗ္ဗကာရေနကို ရှေ့၌ ၂-နည်းဖွင့်ခဲ့သောကြောင့် ဤ၌လည်း “သဗ္ဗကာရေန၊ အနဝသေသာနံ ဝါ”ဟု ၂-နည်းပင်ပြသည်၊ ဝိရာဂါနိရောဓာတို့၌သ္မာဝိဘာတံ၏ ဟိတံအနက်ကိုပြလို၍ “ဝိရာဂဟေတု၊ နိရောဓ ဟေတု”ဟု ဖွင့်သည်၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော သညာ၏အဖြစ်ကို မြင်နေခြင်းသည် ဝိရာဂ (ရူပသညာကိုစက်ဆုပ်ခြင်း)တည်း၊ ရုပ်နှင့်စပ်သော ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခွာနိုင်ခြင်း သည် နိရောဓ (ရူပသညာ၏ ချုပ်ခြင်း) တည်း။

ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရတိ-နေနိုင်၏။ ဟိ-မှန်၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “ဟိ-ဗျတိရိက်ကို ဆိုဦးအံ့”ဟု ဆို၏။ ဗျတိရေကဒဠိပင်တည်း။] သဗ္ဗသော-အားဖြင့်၊ အနတိက္ကန္တရူပသညောန-မလွန်မြောက်သေးသော ရူပသညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဝါ-ရူပသညာကို မလွန်မြောက်သေးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဧတံ-ဤ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတံ-ငှာ၊ န သက္ကာ-မစွမ်းနိုင်။ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။ [ကသ္မာဟု ထည့်ပြီးလျှင် “ဟိယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်” ဟုပေး၍ ရှေ့ဝါကျအားလုံးကို ပြန်လှည့်၍လည်းပေးပါ။]

တတ္ထ-ထိုသညာသမတိက္ကမ၊ အာရမဏသမတိက္ကမ ၂-မျိုးတို့တွင်၊ (“အာရမဏ သမတိက္ကမံ၊ သညာနံယေဝ သမတိက္ကမော” တို့၌စပ်)၊ ယသ္မာ၊ အာရမဏေ-ကသိုဏ်းအာရုံ၌၊ အဝိရတ္တဿ-ဝိရတ္တမဟုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [မတပ်နှစ်သက်သူမဟုတ်၊ တပ်နှစ်သက်နေသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊] သညာသမတိက္ကမော-သညာကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်၊ သညာသုစ-သညာတို့ကိုလည်း၊ သမတိက္ကန္တာသု-ကောင်းစွာလွန်မြောက်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ အာရမဏေ-ကသိုဏ်းအာရုံသည်။ ဝါ-ကို၊ သမတိက္ကန္တမေဝ-ကောင်းစွာ လွန်မြောက်အပ်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သညာကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်အပ်လျှင် အာရုံကိုလည်း ကောင်းစွာ လွန်မြောက်အပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ အာရမဏသမတိက္ကမံ-အာရုံကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ တတ္ထကတမာ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမာတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိဘဏေ-ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ သညာနံယေဝ-သညာတို့ကိုသာ၊ သမတိက္ကမော-ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [တတ္ထ-ထို သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ရူပသညာ-ရူပသညာဟူသည်၊ ကတမာ-နည်း၊ ရူပဝစရသမာပုတ္တိ-သို့၊ သမာပန္နဿဝါ-ကောင်းစွာရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဥပပန္နဿဝါ-ရူပဘုံ၌ဖြစ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရိဿဝါ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေခြင်းရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း၊ သညာ-

တတ္ထ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ “ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ” အရ၌ ဈာန သညာနှင့် အာရုံ ၂-မျိုးလုံး လွန်မြောက်ပုံကို ရပါလျက်ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ အဘယံကြောင့် “သညာ သမတိက္ကန္တ” ကိုသာ ဟောတော်မူပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့် “တတ္ထာ” စသည်ကို ဖိန့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား-အာရုံ၌ မတပ်မက် မဟုတ် (တပ်မက်နေ) သူမှာ သညာကို မလွန်မြောက်နိုင်၊ သညာကိုလွန်မြောက်လျှင် အာရုံကိုလည်း လွန်မြောက်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အာရုံလွန်မြောက်ပုံကို အထူးမဟောတော့ဘဲ သညာလွန်မြောက်ပုံကိုသာ ဟောတော်မူပါသည်-ဟူလို။

သညာသည်။ သဗ္ဗာနနာ-အမှတ်ပြု၍သိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်။ သဗ္ဗာနိ တတ္ထံ-အမှတ်ပြု၍သိတတ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်။ (အတ္ထိ)။ ဣမာ- ဤသည်တို့ကို၊ ရူပသညာယော-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ၊ ဣမာရူပသညာယော-တို့ကို၊ အတိက္ကန္တော-လွန်မြောက်ပြီးသည်၊ ဝိတိက္ကန္တော-အထူးသဖြင့် လွန်မြောက်ပြီးသည်၊ သမတိက္ကန္တော-ကောင်းစွာလွန်မြောက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဧတာ သမာပတ္တိယော-ဤ အရူပသမာပတ်တို့သို့၊ အာရမဏသမတိက္ကမေန-ရှေးရှေးဈာန်၏အာရုံကို ကောင်းစွာလွန်မြောက်ခြင်း ကြောင့်၊ ပတ္တဗ္ဗာ-ရောက်ထိုက်ကုန်၏၊ ပဌမဇ္ဈနာဒီနိဝိယ-ပဌမဈာန်အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ ဧကသ္မိံယေဝ အာရမဏေ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌သာ၊ န (ပတ္တဗ္ဗာ)-ရောက် ထိုက်ကုန်သည်မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဤအရူပသမာပတ်တို့၏ အာရမဏ သမတိက္ကမဖြင့် ရောက်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အာရမဏသမတိက္ကမ ဝသေနာပိ-အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် သညာသမတိက္ကမကို ပေါင်း။] အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-ကို (မယာ) ကတာ-ပြီး၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာတိ-ကာ၊ စက္ခာဒီနံ-စက္ခု၊ အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုနံ-ဝတ္ထုတို့၏လည်းကောင်း၊ ရူပါဒီနံ-ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ အာရမဏာနဉ္စ- တို့၏လည်းကောင်း၊ ပဋိသယံဋ္ဌနေန-ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ “ပဋိဃာ တေန” ဟုရှိ၏၊ သပ္ပဋိဃရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းသည်။] သမုပ္ပန္နာ-ကောင်းစွာ

သမာပန္န စသည်။ “တတ္ထ ကတမာ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမာ” သည် ဈာနဝိဘင်း ပါဠိတော်တည်း။ ထို၌ သမာပန္နဿဝါဖြင့် ကုသိုလ်ဈာန် ဝင်စားခိုက်ကို ပြ၏၊ ဥပပန္နဿဝါဖြင့် ဝိပါင်ဈာန် (ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိကိစ္စတပ်ခိုက်) ကိုပြ၏၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခ ဝိဟာရိဿဝါဖြင့် ရဟန္တာသန္တာန်ဝယ် ကြိယာရူပဈာန်ကို ပြသည်။

ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ သညာသမတိက္ကမကိုသာ ဟောတော်မူပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အရှင်အဋ္ဌကထာဆရာသည် အာရမဏ သမတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ပြုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ် ရှိသာကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်၊ အရူပသမာပတ်တို့သည် ရူပဈာန်တို့ကဲ့သို့ အာရုံတစ်ခု၌ ဈာန်ဆင့်ဆင့်ရနိုင်သော သမာပတ်များ မဟုတ်ကြ၊ အောက်အောက်ဈာန် ၏ အာရုံကို လွန်နိုင်မှ အထက်အထက်ဈာန်သမာပတ်ကို ရနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အာရမဏသမတိက္ကမ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း အတ္ထဝဏ္ဏနာကို ပြုရပါသည်- ဟူလို။

ပဋိဃသညာနံ။ ။ပဋိဃေန-အာရုံ ဝတ္ထုတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်+သမုပ္ပန္နာ+ သညာ ပဋိဃသညာ” ဟုပြု၊ ပဉ္စဝတ္ထု၌ ပဉ္စာရုံတို့၏ အချင်းချင်းပေါင်းဆုံမိခြင်းကို “ထိခိုက်” ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော ဒွေပဉ္စဂါညာဉ်နှင့် ယှဉ်သော သညာတို့ကို “ပဋိဃသညာ” ဟု

ဖြစ်ကုန်သော၊ သညာ-သညာတို့တည်း၊ ပဋိပသညာ-ဝတ္ထုအာရုံ ၂-ပါးစုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော သညာတို့၊ ဧတံ-ဤပဋိပသညာဟူသော အမည်သည်၊ ရူပသညာဒီနံ-ရူပသညာ အစရှိသည်တို့၏၊ အစိဝစနံ-အမည်တည်း၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ တတ္ထ၊ ပေ၊ (အာဟ)၊ [တတ္ထ-ထို ပဋိပသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ ပဋိပသညာ-တို့ဟူသည်၊ ကတမာ- အဘယ်တို့နည်း၊ ရူပသညာ-ရူပါရုံ၌ဖြစ်သော သညာလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ သညာ-လည်းကောင်း၊ ဣမာ-ဤပဉ္စဝိညာဉ်နှင့်ယှဉ်သော သညာတို့ကို၊ ပဋိပ သညာယော-ပဋိပသညာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ] ကုသလဝိပါကာနံ-ကုသလဝိပါကဖြစ် ကုန်သော၊ ပဉ္စနံ-၅-ပါးသော ပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့လည်းကောင်း၊ အကုသလဝိပါကာ နံ-နံသော၊ ပဉ္စနံ-၅-ပါးသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗသော- ကြွင်းမဲ့သသံ၊ အလုံးစုံကုန်သော၊ [“သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ”မှ သဗ္ဗသောကို လိုက်စေသည်။] ဒသနံပိ-ကုန်သော၊ တာသံ ပဋိပသညာနံ-ထိုပဉ္စဝတ္ထု ပဉ္စာရုံတို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အတ္ထင်္ဂမာ- ချုပ်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဟာနာ-ပယ်ခြင်းကြောင့်၊ အသမုပ္ပါဒါ-ကောင်းစွာ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဝါ-ပြုခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ-ဟောတိ။

[အပ္ပဝတ္တိကတွာကို အကြောင်းပြု၍ စောဒနာလိုသောကြောင့် “ကမဇ္ဇေတာ” စသည်ကိုမိန့်။] စ-ဆက်၊ ဧတာ-ဤပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ- တို့သို့၊ သမာပန္နဿာပိ-ကောင်းစွာရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)လည်း၊ ဝါ- ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)လည်း၊ ကာမံနသန္တိ-အကယ်၍ကား မရှိပါပေကုန်၊ ဟိ-မှန်၊ တသ္မိံ သမယေ-ပဌမဇ္ဈာန်စသည်တို့ကို ဝင်စားရာ ထိုအခါ၌၊ ပဉ္စဒ္ဓါရ ဝသေန-ပဉ္စဒ္ဓါရ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ န ပဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ ဧဝံ သန္တေပိ- ဤသို့ မရှိပါသော်လည်း၊ [ဤပဌမဇ္ဈာန် အစရှိသည်တို့ကို ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ ပဋိပသညာ မရှိသည်မှန်ပါသော်လည်း၊] အညတ္ထ-အခြားသော ဇာန် အခြားသောမဂ်၌၊ [စတုတ္ထဇာန်မှ အခြားသော ဇာန်၊ အနာဂါမိမဂ်မှအခြားသော မဂ်၌။] ပဟိနာနံ-ပယ်အပ်ပြီးကုန်သော၊ သုခဒုက္ခာနံ-သုခဒုက္ခတို့ကို၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ- ၌၊ (ဝစနံ) ဝိယ-ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သက္ကာယ

ခေါ်သည်၊ ထိုသညာတို့ကိုပင် “ရူပသညာ” စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။ [အတ္ထင်္ဂမာပေ၊ အသမုပ္ပါဒါ တို့တွင် နောက်နောက်ပုဒ်သည် ရှေးရှေးပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ပြုတည်း၊ “အပ္ပတ္တိ ကတွာ”ကား ဥပမာပြုတည်း။]

ဒိဋ္ဌာဒီနံ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အစရှိသည်တို့ကို၊ တတိယမဂ္ဂေ-၌၊ (ဝစနံ) ဝိယစ-ပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူခြင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ (တထာ-တု၊) ဣမသ္မိံဈာနေ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၌၊ ဥဿာဟဇေနနတ္ထံ-အားတက်သရောကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဣမဿ ဈာနဿ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ ပသံသာဝသေန-ချီးမွမ်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတာသံ-ဤပဋိပသညာတို့ကို၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၌၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းကို၊ [အတ္ထင်္ဂမ၏ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းကို၊] ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

[ချီးမွမ်းတော်မူလိုသောကြောင့် ပဋိပသညာ အတ္ထင်္ဂမကို ဟောတော်မူရသည် ဟူသော နည်းမှတစ်ပါး၊ “မဟောလျှင်မဖြစ်လောက်အောင် ဟောသင့်သော အကြောင်း ရှိနေသောကြောင့် ဟောတော်မူရသည်” ဟူသောနည်းကိုပြုလို၍ “အထဝါ” ဟု မိန့်သည်။] အထဝါ-ကား၊ တာ-ထိုပဋိပသညာတို့သည်၊ ရူပါဝစရ-ရူပါဝစရဈာန်သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ ကိဉ္စာပိနသန္တိ-အကယ်၍ကား မရှိပါကုန်၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် မရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ပဟိနတ္တာ-ဘာဝနာဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န သန္တိ-မရှိကုန်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပဝိရာဂါယ-ရုပ်ကို စက်ဆုပ်ခြင်းငှာ၊ ရူပါဝစရဘာဝနာ-ရူပါဝစရ ဘာဝနာသည်၊ န သံဝတ္တတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဧတာသံ-ဤရူပါဝစရဘာဝနာတို့၏၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ရူပါယတ္တာဝ-ရုပ်၏စပ်သောဥစ္စာတည်း၊ ဝါ-ရုပ်နှင့်၊ ပံသညံသာတည်း၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ အယံဘာဝနာ-ဤအရူပဘာဝနာသည်၊ ရူပဝိရာဂါယ-ငှာ၊ သံဝတ္တတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာ-ထိုပဋိပသညာတို့ကို၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၌၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ လေဝလံ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းမဖက်၊ သက်သက်၊ ဝတ္တံ-ဆိုခြင်းငှာသာ၊ န (ဝဋ္ဋတိ)-သင့်သည်မဟုတ်သေး၊ ဧကံသေနေဝ-စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၌ ထိုသညာတို့ကို ပယ်အပ်ကုန်ပြီဟူ၍) ဓာရေတံပိ-ဆောင်ရွက်မှတ်သားခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-၏။

ကိဉ္စာပိ။ ။ရူပဈာန်ကို ဝင်စားနိုင်၌လည်း ဤပဋိပသညာတို့ မရှိကြသည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့လျှင် ဤပဋ္ဌမအရရူပဈာန်ကျမှ “ပဋိပသညာကိုပယ်” ဟု ဟောတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ကိဉ္စာပိစသည်ကိုမိန့်သည်၊ ရူပဈာန်၌ မရှိခြင်းမှာ ပယ်ထားသောကြောင့် မရှိခြင်းမဟုတ်၊ ရူပဈာန်က ကသိုဏ်းကို အာရုံပြု၍ ရူပါရုံစသည်ကို အာရုံမပြုသောကြောင့် မရှိခြင်းဖြစ်သည်၊ ဤအရူပဈာန်ကား ရုပ်ကို စက်ဆုပ်ဖို့ရာဖြစ်သာ ဈာန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအရူပဈာန်ကျမှ “ပဋိပသညာတို့ကို ပယ်သည်ဟု ဟောတော်မူရသည်-ဟုလိ။

ဟိ-မှန်၊ တာသံ-ထိုပဋိပညာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဣတော-ဤအာကာသာ နဉ္ဇာယတနသမာပတ်မှ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အပ္ပဟိနတ္တာယေဝ-မပယ်အပ်ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ ပဌမဇ္ဈာန်-သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပဌမဇ္ဈာန်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်၏)၊ သဒ္ဓေါ-အသံကို၊ ကဏ္ဍကောတိ-ဆူးပြောင့်ဟူ၍၊ ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဣဓ-ဤအာကာသာနဉ္ဇာယတနဇ္ဈာန်၌၊ ပဟိ နတ္တာယေဝ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အရူပသမာပတ္တိန်-တို့၏၊ အာနဉ္ဇတာ-အာနဉ္ဇတို့၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သန္တ ဝိမောက္ခတာစ-ငြိမ်သက်သော ဝိမောက္ခတို့၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ [“ယေ တေသန္တာဝိမောက္ခာ”စသည်ဖြင့် သန္တ ဝိမောက္ခအဖြစ်ကို ဟောတော်မူသည်။] [မတုန်လှုပ်ပုံကို ပြလို၍ “အာဠာရော” စသည်မိန့်၊ ပြတ်ပြီးကိုဆက်သော ဝါကျာရမ္မတည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဟိ သစ္စံ” ဟုဆို၏။] စ-ဆက်၊ ကာဠာမော-ကာဠာမအန္ဓယ်ဖြစ်သော၊ အာဠာရော-အာဠာရ ရသေ့သည်၊ အာရုပ္ပသမာပန္နော-အရူပသမာပတ်ကို ကောင်းစွာ ရောက်သည်၊ (သမာနော-ဖြစ်စဉ်)၊ ပဉ္စမတ္တာနိ-ငါးလိ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သကဋသတာနိ- လှည်းအရာတို့ကို၊ (တစ်နည်း)၊ ပဉ္စမတ္တာနိ သကဋသတာနိ-ငါးရာသော လှည်းတို့ကို၊ နိဿာယ နိဿာယ-မှီ၍မှီ၍၊ (အနီးအပါ ၌ ကပ်၍ကပ်၍)၊ အတိက္ကန္တာနိ(ကဿိကဿိ မြည်လျက်) လွန်သွားသည်တို့ကို၊ နေဝ အဒ္ဓသ-မြင်လည်း မမြင်လိုက်၊ သဒ္ဓ- လှည်းတို့၏အသံကို၊ န အသောသိ-ကြားလည်း မကြားလိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ)၊ [သုတ်မဟာဝါ၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-အနက် မရှိ။

နာနတ္ထ သညာနံ အမနသိကာရာတိ-ကာ၊ နာနတ္ထေ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ ဂေါစရေ-အာရုံ၌၊ ပဝတ္တာနံ-နံသော၊ သညာနံ-တို့ကို၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ နာနတ္တာနံ-အထူးထူးသော သဘောရှိကုန်သော၊ သညာနံ-တို့ကို၊ (အမနသိကာရာ၌စပ်)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မာ၊ [ဧတာကို နောက်၌လာမည့် “သညာ” ပုဒ်ကျမှ တွဲပေး၊] တတ္ထကတမာ၊ ပေ၊ သညာယောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝိဘင်္ဂေ- ဈာနဝိဘင်္ဂ-ပါဠိတော်၌၊ ဝိဘင်္ဂိတော-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဝတ္တာ-နံသော၊ ဣဓ-ဤ နာနတ္ထသညာနံဟူသော ပါဠိ၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဣဓ-ဤဈာန်၌” ဟု ပေးသည်၊] အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်ကုန်သော၊ အသမာပန္နဿ-သမာပတ်သို့ ကောင်းစွာမရောက် သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မနောဓာတု၊ ပေ၊ သင်္ဂဟိတာ-မနောဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊ [“ပဋိပညာသညာနံ” ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပဉ္စဝိညာဉ်သညာတို့ကို ယူပြီးဖြစ်သည်။] ဧတာသညာ-ဤသညာတို့သည်၊ ရူပသဒ္ဓါဒိဘေဒေ-ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံ အစရှိသောအပြားရှိသော၊ နာနတ္ထေ-အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ နာနာသဘာဝေ-

အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ [နာနတ္တေကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဂေါစရေ-၌၊ ပဝတ္တန္တိ-နံ၏။ (“တသ္မာ၊ နာနတ္တသညာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ” ဟု နောက်၌လှမ်းစပ်)၊ [တတ္ထ-ထိုနာနတ္တသညာနံ .အမနသိကာရာဟူသော ပါဠိ ရပ်၌၊ နာနတ္တသညာ-နာနတ္တ သညာတို့ဟူသည်။ ကတမာ-တို့နည်း။ အသမာပန္နဿ- သမာပတ်သို့ ကောင်းစွာမရောက်သော၊ မနောဓာတု သမင်္ဂိဿဝါ-မနောဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်လည်းကောင်း၊ မနောဝိညာဏဓာတု သမင်္ဂိဿဝါ- မနောဝိညာဏဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သော်လည်းကောင်း၊ သညာ၊ သဉ္ဇာနိနာ၊ သဉ္ဇာနိတတ္ထံ(အတ္ထိ)၊ ဣမာ-ဤတရားတို့ကို၊ နာနတ္တသညာယော-နာနတ္တသညာ တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တန္တိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏။]

စ-ကား၊ (“နာနတ္တေ ဂါစရေ ပဝတ္တာနံ သညာနံ”၏ အကျယ်မှတစ်ပါး၊ “နာနတ္တာနံ ဝါ သညာနံ”၏ အကျယ်ကား၊) ယသ္မာ၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ (ကာမာဝစရ ကုသလသညာ-ကာမာဝစရ ကုသိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသ-နံသော၊ အကုသလ သညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဧကာဒသ-နံသော၊ ကာမာဝစရကုသလဝိပါကသညာ- တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ-နံသော၊ အကုသလဝိပါကသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဧကာ ဒသ-နံသော၊ ကာမာဝစရကြိယသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိစေ-သို့၊ စတုစတ္တာ လီသံပိ-၄၄-ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဧတာသညာ-ဤသညာတို့သည်၊ [ပဋိဃသညာ ၁၀-ပါးကိုနှုတ်၍၊ ကျန်ကာမစိတ် ၄၄-ပါးနှင့်ယှဉ်သော သညာတို့ကိုဆိုသည်။] နာနတ္တာ-အထူးထူးသော သဘောရှိကုန်၏၊ နာနာသဘာဝါ-အထူးထူးသော သဘော ရှိကုန်၏၊ [နာနတ္တာကို တပ်ဖွင့်သည်၊ အတ္ထသဒ္ဓါသည် သဘာဝ အနက်ဟော- ဟူလို။] အညမည-အချင်းချင်း၊ အသဒိသာ-မတူကုန်၊ [နာနာသဘာဝါကို ထပ်ဖွင့် သည်။] တသ္မာ၊ နာနတ္တသညာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗသော-အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ဝါ-အလုံးစုံကုန်သော၊ [“သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ” မှ သဗ္ဗသောကို လိုက်စေသည်။] တာသံ နာနတ္တသညာနံ-ထိုအထူးထူးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ဖြစ်သော ၄၄-ပါးသော ကာမာဝစရသညာတို့ကို၊ ဝါ-

နာနတ္တ သညာနံ။ ။နာနတ္တေ-အထူးထူးသော သဘောရှိသောအာရုံ၌၊ (ရူပ သညာ၊ ပဋိဃသညာကဲ့သို့ အာရုံတစ်မျိုးစီ မဟုတ်ဘဲ ကသိုဏ်းရုပ်အာရုံ၊ ရူပ သဒ္ဓ စသော အာရုံ၊ အခြားအခြားအာရုံ၊ အမျိုးစုံ၌) +ဘဝါ+သညာ နာနတ္တသညာ၊ (တစ်နည်း) နာနတ္တာ+သညာ နာနတ္တသညာ-မဟာကုသိုလ်၌ ယှဉ်သော သညာ၊ အကုသိုလ်၌ ယှဉ်သော သညာစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး သဘောရှိသော သညာတို့-ဟူလို။ [ထိုနာနတ္တသညာသည် သမာပတ် ဝင်စားစိုက်၌ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် “အသမာပန္နဿ” ဟု ဆိုသည်။]

အထူးထူးသော သဘောရှိသော ၄၄-ပါးသော ကာမာဝစရ သညာတို့ကို၊ အမနသိ ကာရာ-နလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အနာဝဇ္ဇနာ-မဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့်၊ အသမန္နာ ဟာရာ-ကောင်းစွာ မဆောင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အပစ္စဝေက္ခဏာ-မဆင်ခြင်ခြင်းကြောင့်၊ (ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ-၌စပ်) ယသ္မာ၊ တာ-ထို ၄၄-ပါးကုန်သော ကာမာဝစရ သညာတို့ကို၊ နာဝဇ္ဇတိ-(အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်) မဆင်ခြင်၊ န မနသိကရေတိ-စိတ်၌ မပြု၊ ဝါ-နလုံးမသွင်း၊ န ပစ္စဝေက္ခတိ-(ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်) မဆင်ခြင်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ [တသ္မာဖြင့် အမနသိကာရာ၌ သ္မာဝိဘတ်၏ ကာရိယ “အာ”ဟု သိစေသည်။]

[ရူပသညာတို့ကို “သမတိက္ကမာ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပဋိဃသညာတို့ကို “အတ္တင်္ဂမာ” ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူရခြင်း၊ နာနတ္တသညာတို့ကို “အမန သိကာရာ”ဟု ဟောတော်မူရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “ယသ္မာ စေတ္ထ” စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စေတ္ထ ဤ ၃-မျိုးသော သညာတို့တွင် ပုရိမာ-ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသညာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိဃသညာစ- တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ ဈာနေန-ဤအာကာသာနဉ္စယတနဈာန်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တေ-ဖြစ်ရသော၊ ဘဝေဝိ-အရူပဘဝ၌သော်မှလည်း၊ န ဝိဇ္ဇန္တိ-မရှိကုန်တုံသေး၏၊ [ဂရဟာဝါကျ၊] တသ္မိံဘဝေ-ထိုအရူပဘဝ၌၊ ဣမံဈာန်-ဤအာကာသာနဉ္စယတန ဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝိဟရဏကာလေ-နေရာအခါ၌၊ ပဂေဝ (ဝိဇ္ဇန္တိ)- အဘယ်မှာ ရှိကုန်တော့အံ့နည်း၊ (တစ်နည်း) ပဂေဝ-ရေးဦးမဆွ၊ အစကပင်၊ န ဝိဇ္ဇန္တိ-မရှိကုန်၊ [သမ္မာဝနာဝါကျ၊] တသ္မာ၊ တာသံ-ထိုရူပသညာ၊ ပဋိဃသညာ တို့၏၊ (အဘာဝေါ၌စပ်) သမတိက္ကမာ အတ္တင်္ဂမာတိ-ဟူသော၊ ဒွေဓာဝိ-၂-ပါး အပြားအားဖြင့်လည်း၊ အဘာဝေါယေဝ-မရှိခြင်းကိုသာ၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ် ပြီ၊ [အရူပဘုံ၌ မရှိခြင်းကို ဟောတော်မူသည်-ဟုလို။]

ပန-ကား၊ နာနတ္တသညာသု-တို့တွင်၊ (သတ္တဝီသတိသညာ၌စပ်) ယသ္မာ၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ကာမာဝစရကုသလသညာ-တို့လည်းကောင်း၊ နဝ-န်သော၊ ကြိယ သညာ-ကာမဝစရကြိယသညာတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ-ကုန်သော၊ အကုသလသညာ- တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တဝီသတိ-သော၊ ဣမာသညာ-တို့သည်၊ ဣမိနာ ဈာနေန-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တေ-သော၊ ဘဝေ-၌၊ ဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်သေး၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ရှိကုန်ဝေသးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်) တာသံ-ထိုနာနတ္တသညာ တို့ကို၊ အမနသိကာရာ-ကြောင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ တတြာဝိ- ထိုအရူပဘုံ၌လည်း၊ ဣမံ ဈာန်-ဤအာကာသာနဉ္စယတနဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ (ဈာန်ဝင်စား၍) ဝိဟရန္တော-နေသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တာသံ-ထို ၂၇-ပါးသော

နာနတ္တသညာတို့ကို၊ (အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော ၂၇-ပါးသော နာနတ္တသညာတို့ကို၊) အမနသိကာရာယေဝ-ကြောင့်သာလျှင်၊ ဥပသမ္ပန္န၊ ဝိဟရတိ-နိုင်၏။ ပန-ဗျာတိရိတ်ကား၊ တာ-ထို ၂၇-ပါးသော နာနတ္တသညာတို့ကို၊ မနသိကရောက္ခော-နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသမာပန္နော-သမာပတ်ကို ကောင်းစွာ ရောက်သူမဟုတ်သည်၊ ဈာန်ဝင်စားသူမဟုတ်သည်၊) ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာသံ-တို့ကို၊ အမနသိကာရာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)

စ-ဆက်၊ သင်္ခေပတော-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤရူပသညာနံ သမတိက္ကမာစသော ၃-ပုဒ်တို့တွင်၊ ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗရူပါဝစရမဗ္ဗာနံ-တို့ကို၊ ပံဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ ပဋိပသညာနံ၊ပေ၊ အမနသိကာရာတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပုဒ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေသံ-န်သော၊ ကာမာဝစရစိတ္တစေတသိကာနဉ္စ-တို့ကိုလည်း၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အမနသိကာရာစ-နှလုံးမသွင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော-ပြီး၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပန္နရသန္တံ-ကုန်သော၊ ရူပသညာနံ-တို့ကို၊ သမတိက္ကမေန-ကောင်းစွာလွန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကောင်းစွာ လွန်ခြင်းကိုပြသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဒသန္တံ၊ ပဋိပသညာနံ-တို့၏၊ အတ္ထင်္ဂမေန-ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကိုပြသော ပဋိပသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာပုဒ်လည်းကောင်း၊ စကုစတ္တာလိသာယ-သော၊ နာနတ္တသညာနံ-တို့ကို၊ အမနသိကာရေန-နှလုံးမသွင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ-နှလုံးမသွင်းခြင်းကိုပြသော နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိ-န်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ္တိယာ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီး။

ကိံ ကာရဏာ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (တိဟိ-န်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ္တိယာ-၏၊ ဝဏ္ဏံ-ကို၊ ကထေသိ-နည်း၊) ဣတိ စေ-ဤသို့မေးအံ့၊ သောတုနံ-တရားနာကုန်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို၊ (ပလောဘနံ၌စပ်၊) ဝါ-တို့၏၊ (ဥဿာဟံ၌စပ်၊) ဥဿာဟဇနနတ္တဉ္စေဝ-အားတက်သရောကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ပလောဘနတ္တဉ္စ-ဖြားယောင်းခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ (တိဟိ ပဒေဟိ၊ ပေ၊ ကထေသိ-ပြီး၊) [ကိံ ကာရဏာဟု အကြောင်းမေးသော်လည်း အကျိုးကိုဖြေလိုက်လျှင် ထိုအကျိုးသည်ပင် ဟောခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်နိုင်၏၊] ဟိ-ချဲ့၊ ကေစိ-န်သော၊ အပဏ္ဍိတာ-ပညာရှိမဟုတ်သူတို့သည်၊ သစေဝဒေယျံ၊ အကယ်၍ပြောဆိုကုန်အံ့၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ ပြောဆိုကုန်ရာသနည်း၊) သတ္တာ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ္တိ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္ထေထ-ဖြစ်စေကြကုန်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိတာယ-ဖြစ်စေအပ်သော၊

တောယ-ဤအာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ်၏။ အတ္ထော-အကျိုးသည်။ ကောနုခေါ-အဘယ်နည်း။ အာနိသံသော-အာနိသင်သည်။ ကော-နည်း။ ဣတိ-သို့။ (သစေ ဝဒေယျ-နံအံ) [အတ္ထောကို အာနိသံသောဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ဤအာနိသံသော၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ပြထားပြီ။] တေ-ထိုအပဏ္ဍိတတို့သည်။ ဧဝံ-သို့။ ဝတ္တံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ။ ဝါ-ပြောဆိုခွင့်ကိုး မာ လဘန္တု-မရပါစေကုန်လင့်။ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်းတော်မူ၍။ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ-ဤအခြင်းအရာတို့ဖြင့်။ သမာပတ္တိယာ-အာကာသာနဉ္စယတနသမာပတ်၏။ ဝဏ္ဏံ-ကိုး ကထေသိ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ ဟိ-မှန်။ နေသံ-ထိုအပဏ္ဍိတတို့၏။ တံ-ထိုဂုဏ်ကို။ သုတွာ-ကြားရ၍။ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြံသည်။ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့။ (ကိ)။ အယံ သမာပတ္တိ-ဤအာကာသာနဉ္စယတနသမာပတ်သည်။ ဧဝံ သန္တာကိရ-ဤသို့ ငြိမ်သက်သတတ်။ ဧဝံ ပဏီတာ(ကိရ)-ဤသို့ မွန်မြတ်သတတ်။ နံ-ထိုအာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ်ကို။ နိဗ္ဗတ္တေဿာမ-ဖြစ်စေကြကုန်အံ့။ ဣတိ-ဤသို့သောအကြံသည်။ (ဘဝိဿတိ)။ အထ-အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌။ အဿာ-ထိုအာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ်ကို။ နိဗ္ဗတ္တနတ္ထယ-ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို။ ကရိဿန္တိ-ပြုကြကုန်လတ္တံ့။ [“ကရိဿန္တိတိ” ဟု ဣတိရှိသည်ကား မကောင်း။]

စ-ကား။ (ဥဿာဟဇနနတ္ထ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး၊ ပလောဘနတ္ထ၏ အကျယ်ကား) နေသံ-ထိုအပဏ္ဍိတတို့ကို။ ပလောဘနတ္ထံပိ-ဖြားယောင်းခြင်း အကျိုးငှာလည်း။ ဧတိဿာ-ဤအာကာသာနဉ္စယတန သမာပတ်၏။ ဝဏ္ဏံ ကထေသိ။ (ကောဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း။) ဝိသကဇ္ဇက ဝါဏီဇောဝိယ-ဝိသကဇ္ဇက ကုန်သည်ကဲ့သို့တည်း။ ဂုဋ္ဌဝါဏီဇော-တင်လဲကုန်သည်ကို။ ဝိသကဇ္ဇက ဝါဏီဇော နာမ-ဝိသကဇ္ဇကဝါဏီဇေမည်၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ-၏။ ကိရ-ချဲ့။ သော-ထိုတင်လဲ

ဂုဋ္ဌ၊ ပေ၊ သက္ကရာဇ်နိ။ ။ဂုဋ္ဌောစ ဖာဏိတံ ခဏှော၊ မစ္ဆန္တိသက္ကရာဇုတိ။ ဣမေဥစ္ဆရိကာရာထ၊ ဂုဋ္ဌသ္မိံ ဝိသကဇ္ဇကံ။ (၄၆၂) ဘိဓာန်၊ ထို၏ နိဿယသစ်၌-“ဂုဋ္ဌ-ကြသကားခဲ။ ဝါ-ထန်လျက်။ ဖာဏိတံ-တင်လဲရည်။ ခဏှ-သကြားနိ။ (သကြားရိုင်း) မစ္ဆန္တိ-သကာ၊ မှန်ရောင်သကြားခဲ။ (ငါးဥကဲ့သို့ စု၍နေသော သကြားဖြူခဲ) သက္ကရာ-သကြားဖြူ (သကြားမှုန့်)။ ဣတိဣမေ-ဤသည်တို့ကား။ ဥစ္ဆရိကာရာ-ကြံအထူးတို့တည်း။ အထ-ကား။ ဝိသကဇ္ဇကံ-ဝိသကဇ္ဇကသဒ္ဒါသည်။ ဂုဋ္ဌသ္မိံ-တင်လဲခဲ၌ ဖြစ်၏” ဟု အနက်ပေးတော်မူ၏။

ဋီကာ။ ။တတ္ထ ဂုဋ္ဌောနာမ ဥစ္ဆရသံ ပစိတွာ စုဏ္ဏာဒီဟိ မိဿေတွာ သမ္ပိဏှနေန ပိဏ္ဍိဘူတံ။ ဖာဏိတံ အပိဏ္ဍိတံ ဒြဝိဘူတံ။ (အရည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။) ခဏှံ ဘိန္ဒနက္ခမံ။ (ငါးဥကလေးများကဲ့သို့ ခွဲ၍ရနိုင်သည်။) သက္ကရာနာမ ဖလိကသဒိသာ၊ သက္ကရာဒီနိတိ အာဒိသဒေန

ကုန်သည်သည်၊ ဂုဋ္ဌဖာဏိတ ခဏ္ဍ သက္ကရာဇိနိ-ကြိသကာခဲ၊ တင်လဲရည်၊ သကြားနိ၊ သကြားမှုန့် အစရှိသည်တို့ကို၊ (အာဒိဖြင့် မစ္ဆန္တိ မည်သော မှန်ရောင် သကြားခဲကိုယူ၊) သကဋေန-ဖြင့်၊ အာဒါယ-၍၊ ပစ္စန္တ ဂါမံ-မဇ္ဈိမဒေသ၏ အစွန် အဖျားဖြစ်သော ရွာသို့၊ ဂန္တော-၍၊ သိသကဏှကံဂဏှထ ဝိသကဏှကံ ဂဏှထာတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ဝိသကဏှကံကို ယူလှည့်ကြ၊ ဝိသကဏှကံကို ယူလှည့်ကြဟူ၍၊ ဥဇ္ဈေါသေသိ-ကြွေးကြော်ပြီး၊ ဝါ-ကြွေးကြော်၍ဈေးရောင်းပြီး၊ တံ-ထိုဈေးရောင်းသံ ကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဂါမိကာ-ကျေးရွာသားတို့သည်၊ ဝိသံနာမ-အဆိပ်မည်သည်၊ ကက္ခဋ္ဌ-ကြမ်းတမ်း၏၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ နံ-ထိုအဆိပ်ကို၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏၊ သော-သည်၊ မရတိ-သေ၏၊ ကဏှကောပိ-ဆူးသည်လည်း၊ ဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးဖောက်၍၊ ဝါ-စူး၍၊ မာရေတိ-သေစေတတ်၏၊ ဥဘောပိ-၂-မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စေတ-ဤအဆိပ်ဆူးတို့သည်၊ ကက္ခဋ္ဌာ-ကြမ်းတမ်းကုန်၏၊ ဧတ္ထ-ဤအဆိပ်ဆူးတို့၌၊ အာနိသံသော-အာနိသင်သည်၊ ကော-နည်း၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ ဂေဟဒ္ဓါရာနိ-အိမ်တံခါးတို့ကို၊ ထကေသံ-ပိတ်ကြကုန်ပြီး၊ ဒါရကေစ-ကလေးတို့ကိုလည်း၊ ပလာပေသံ-ပြေးစေကြကုန်ပြီး၊ တံ-ထိုအခြင်းအရာတို့ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဝါဏိဇော-သည်၊ ဣမေ ဂါမိကာ-တို့သည်၊ အဝေါဟာရ ကုသလာ-အခေါ်အဝေါ်၌ မကျွမ်းကျင်ကြကုန်၊ ဟန္တ-ယခု၊ နေ-ထို ကျေးရွာသားတို့ကို၊ ဥပါယေန-ဥပါယ်တမျှ၌ဖြင့်၊ ဂဏှာပမေပိ-ဝယ်ယူ စေရတော့အံ့၊ ဣတိ-ကြံ၍၊ အတိမဓရံ-အလွန်ချိုမြိန် ကောင်းမြတ်သော အရသာကို၊ ဂဏှထ-ယူလှည့်ကြကုန်၊ အတိသာဒံ-အလွန်သာယာအပ်သောအရသာကို၊ ဂဏှထ၊ ဂုဋ္ဌ-တင်လဲခဲကို၊ (ဂဏှထ)၊ ဖာဏိတံ-တင်လဲရည်ကို၊ (ဂဏှထ)၊ သက္ကရံ-သကြားမှုန့်ကို၊ (ဂဏှထ)၊ သမ္ပတ္တံ အနည်းငယ်သောအဖိုးဖြင့်၊ (အဖိုးချိုချိုဖြင့်၊ လတ္တတိ၊ ရအပ်ရနိုင်၏၊ (ရနိုင်တယ်မျိုး)၊ [သမ္ပတ္တံ သံသည် အပ္ပအနက်ဟော၊ ဒုတိယာဝိဘာတံ၊ ကြိယာဝိသေသန၊] ကုဋမာသက ကုဋကဟာ

မစ္ဆန္တိကာဒိနံ သင်္ဂတော...ဝိသကဏှ ကောတိ ဂုဋ္ဌဿ ပါဏိဒ္ဓသမညာ၊ ကြံအထူးကို ကုန်သည်တို့က “ဝိသကဏှကံ” ဟု ခေါ်ကြသတတ်။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ အာကဏေယျသုတ်ဋီကာ၊ အကျယ်ကို ကျေးဇူးရှင် အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ စူပါ။)

သက္ကရာ သက္ကရာ။ ။ခဏ္ဍမည်သော သကြားရိုင်းမှ အညစ်ကိုထုတ်၍ ကောင်းစွာ ပြုလုပ်အပ်သောကြောင့် မှန်ရောင်သကြားအဖြူကို “သက္ကရာ” ဟု ခေါ်ရကား “သမ္မာ+ကရိယတေတိ သက္ကရာ” ဟု ကြံသင့်၏။ အဘိဓာန်ပုဒ်ပိကာ၌ “ခရဏံ ထဒ္ဓံ-(ပြုတ်ရှုပ်ရှုပ်နေသောကြောင့်) ကြမ်းခြင်း၊ ခရံ-ခြင်း၊ သဟ+ခရေန ဝတ္တတိ သက္ကရာ” ဟု ပြု၏။ ထို့ကြောင့် ပြခဲ့သော သကြားမှုန့်ကိုပင် ဤ ၂-ပုဒ်လုံးက ဟောနိုင်သောကြောင့် “၂-ပုဒ်လုံး အသင့်” ဟု ယူကြသည်။

ပဏာဒိဟိဝိ-မမှန်သော ပဲစေ့၊ မမှန်သော ကျပ်အသပြာ အစရှိသည်တို့ဖြင့်သော် မှလည်း၊ လတ္တတိ-ရအပ်ရနိုင်၏။ ဤတိ-သို့၊ ဥဏ္ဍေါသေသိ-ကြွေးကြော်ပြီ၊ တံ-ထိုဈေးရောင်းသံကို၊ သုတွာ၊ ဂါမိကာ-တို့သည်၊ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာ-ရွှင်လန်း၊ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းကုန်သည်၊ ဝါ-အလွန်ရွှင်လန်းကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိဂုန္တာ-ထွက်လာ၍၊ ဗဟုမ္ဘိ-များစွာလည်းဖြစ်သော၊ မူလ-အဖိုးကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ဂဟေသု-ဝယ်ယူကြကုန်ပြီ။ [ကုဋ သဒ္ဒါသည် “တုလာကုဋ”စသော ပုဒ်ကဲ့သို့ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော မမှန်သောအရာကို ဟော၏။]

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ [ဥဏ္ဍေါသန် စသည်၌စပ်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဩပမ္မသံသန္တနံ ဝေဒိတံဗ္ဗ”ဟု ထည့်စပ်သည်၊] ဝါဏိဇ္ဇဿ-၏၊ ဝိသကဏှကံဂဏှထာတိ-ဟူ၍၊ ဥဏ္ဍေါသန်-ကြွေးကြော်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဘဂဝတော-၏၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေထာတိ-ဟူသော၊ ဝစနံ-စကားတော်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဥဘော၊ ပေ၊ အာနိသံသောတိ-ဟူ၍၊ ဂါမိကာနံ-တို့၏၊ စိန္တနံ-ကြိုခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဘဂဝါ-သည်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေထ-န်လော၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ်၌၊ အာနိသံသော-သည်၊ ကော-နည်း၊ အဿာ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်၏၊ (ယောဇနာ၌ “အဿ”ဟု ရှိ၏)၊ ဂုဏံ-ဂုဏ်ကို၊ န ဇာနာမ-မသိရကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ သောတူနံ-တရားနာသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၏၊ စိန္တနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အဿဝါဏိဇ္ဇဿ-၏၊ အတိမဓုရံ ဂဏှထာတိ အာဒိဝစနံ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဘဂဝတော-၏၊ ရူပသညာသမတိက္ကမနာဒိကံ-ရူပသညာကို လွန်မြောက်ခြင်းအစရှိသော၊ အာနိသံသပကာသနံ-အကျိုးအာနိသင်ကိုပြကြောင်းစကားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဗဟုမ္ဘိ-များစွာလည်းဖြစ်သော၊ မူလ-အဖိုးကို၊ ဒတွာ၊ ဂါမိကာ-တို့သည်၊ ဂုဋ္ဌ-ကို၊ (ဂဏှန္တိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ တေ-ထိုတရားနာသော နတ်ဗြဟ္မာတို့သည်၊ ဣဒံ-ဤအာနိသံသပကာသနစကားကို၊ သုတွာ-ကြားရ၍၊ ဣမိနာ အာနိသံသေန-ဖြင့်၊ ပလောဘိတစိတ္တာ-ဖြားယောင်းအပ်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟန္တံပိ-ကြီးစွာလည်းဖြစ်သော၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ကတွာ၊ ဣမံ သမာပတ္တိံ-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေဿန္တိ-ဖြစ်စေကုန်လတ္တံ့၊ (အကျိုးရပုံတည်း)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ-ငှာလည်းကောင်း၊ ပလောဘနတ္ထု-ငှာလည်းကောင်း၊ ကထေသိ-ပြီး။

အာကာ၊ပေ၊ သဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ (အဝယဝတ္ထော-အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) အဿ-ထို ကောင်းကင်ပညတ်၏၊ အန္တော-ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

(တံ-ထိုကောင်းကင်ပညတ်သည်။) အနန္တံ-အနန္တမည်၏။ အနန္တံ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ အာကာသံ-ကောင်းကင်ပညတ်တည်း။ အာကာသာနန္တံ-ညတ်၊ အာကာသာနန္တမေဝ-အာကာသာနန္တသည်ပင်။ အာကာသာနန္တံ-အာကာသာနန္တမည်၏။ တံ အာကာသာနန္တံ-ထိုဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသောအပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်သည်။ ဒေဝါနံ-တို့၏။ (အာယတနံ-တည်ရာဖြစ်သော နတ်စင်နတ်ကွန်းသည်။) ဒေဝါယတနံ-ဒေဝါယတနမည်သည်။ (ဟောတိ) ဣဝ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဿ-သမ္ပယုတ်တရားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ (ယုဉ်ဖက် စိတ်စေတသိက်နှင့် တကွဖြစ်သော) အဿဈာနဿ-၏။ (ဥပေက္ခာ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဤဈာန်၏။) အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ အာယတနံ-အာယတနမည်၏။ ဣတိ-ဤအနက်ကြောင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-မည်၏။ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အာကာသာနဉ္စာ-အာကာသာနဉ္စလည်း ဟုတ်၏။ တံ-ထို အာကာသာနဉ္စဟူသည်။ အာယတနဉ္စာ-သသမ္ပယုတ္တဈာန်၏ တည်ရာလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ-ဤ ကမ္မဓာရည်းသမာသံဝစနတ္ထကြောင့်၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-မည်၏။ ဧဝံ-ဤအာကာသာနဉ္စာယတနံ

နာဿ အန္တောတိ အနန္တံ။ ။နာဿ ဥပ္ပါဒန္တောဝါ ဝယန္တောဝါ ပညာယတိ၊ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်) ကောင်းကင်သည် ပညတ်တရားဖြစ်ရကား “မည်သည့်ကာလမှစ၍ ဖြစ်ခဲ့သည်” ဟု ဥပ္ပါဒဟူသော အစ အပိုင်းအခြားမရှိ၊ “မည်သည့်ကာလ၌ ကုန်ဆုံးလိမ့်မည်” ဟု ဝယဟူသော အဆုံးအပိုင်းအခြားလည်းမရှိ၊ ဥပ္ပါဒဝယ ဓမ္မမဟုတ်-ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် “အနန္တံ”ဟု အမည်ရသည်။ အန္တသဒ္ဒါသည် “ကောဋီ (အစွန်း အပိုင်းအခြား) အနက်ကိုဟော၏။ [ရှေးနိဿယ၌ “အနန္တံ-ဥပါဒံ အပိုင်းအခြား၊ ဘင် အပိုင်းအခြား မထင်သော” ဟုပေး၏။ ဘင်ဟူသော စကားသည် ဓဏတ္တယနှင့်ဆိုင်သော စကားတည်း။ ဤ၌ ဓဏတ္တယကို ပြခြင်းမဟုတ်၊ နောက်ဆုံးအပျက်ကို ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဘင်န္တော”ဟု မသုံးစွဲဘဲ၊ ဝယန္တောဟု သုံးစွဲသည်။]

ဣတိ၊ ပေ၊ အာယတနဉ္စာတိ။ ။ “အာယတနဉ္စာတိ” ဟု စာအုပ်တို့၌ ဝိသဒ္ဓါကို တွေ့ရ၏။ ရှေးနည်းမှ တစ်နည်းပြသော ဝါကျမဟုတ်၊ ရှေးနည်းအတိုင်း အဖြောင့် ဝိဂြိုဟ်ပြသော ဝါကျဖြစ်၍ ဝိသဒ္ဓါ ပါဖွယ်မလို၊ မှန်၏-ရှေးနည်း၌လည်း “တံ အာကာသာနန္တံ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန အာယတနံ”ဟု အရတူ ကမ္မဓာရည်းသမာသံ ကိုပင် ပြ၏။ သို့သော် အခြားစကားများလည်း ပါဝင်နေသောကြောင့် မထင်ရှား၊ ထို့ကြောင့် “ဣတိ၊ ပေ၊ အာယတနဉ္စာတိ” ဟု ကမ္မဓာရည်းသမာသံကို အဖြောင့် ပြရသည်။ [ဤ အာကာသာနဉ္စာယတနပုဒ်ပြီးပုံကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ အာရမ္ပစိတ်ခန်း၌ ပြထားပြီ။]

အမှာ။ ။ရှေးနိဿယ၌ “ဣတိ” ဟူသော ပါဠိကိုအတည်ယူ၍ “တံ အာကာသာနန္တံ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန အာယတနဿ၊ ပေ၊ ဈာနဿ” ဟူသော ရှေးစကားကို ဗဟုဗ္ဗိတိ သမာသံဟု ယူဆပြီးလျှင် “ဣတိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန-ဤ ဗဟုဗ္ဗိတိသမာသံ ဝစနတ်ကြောင့်” ဟု ပေးလေ၏။ ဗဟုဗ္ဗိတိသမာသံ ဖြစ်လျှင် ဤနည်း၌ အာရုံကို အရမကောက်ရဘဲ ဈာန်ကို

ဟူသော အမည်သည်၊ ကသိဏုဂ္ဂါဋီမာကာသဿ-ကသိုဏ်း-၈-ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို ခွာခြင်းကြောင့် ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်၏၊ [ဤပါဠိတော်အတိုင်း “ကသိုဏ်း-၈-ပါး” ဟုဆိုသည်။] အဓိဝစနံ-တည်း၊ တသ္မိံ အာကာသာနဉ္စာယတနေ-ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနအာရုံ၌၊ (ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသောတည်ရာအာရုံ၌၊) အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ-အပ္ပနာသို့ ရောက်သော၊ သညာယ-နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သော ဈာန်တည်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ သဟဂတံ-အာကာသာနဉ္စာယတနသညာနှင့်တကွဖြစ်သော ဈာန်။

[သတ္တန်ပါဠိတော်၌ “အနန္တော အာကာသော” ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့၊ ဤ၌ မဟောရခြင်း၏အကြောင်းကို ပုစ္ဆာ၊ ဝိသဇ္ဇနလုပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ (စောဒနာဖွယ်ကို ဆက်ပြသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “အထူးကား” ဟု ပေး၏၊) အညတ္ထ-အခြားသော သုတ္တန် ပါဠိတော်တို့၌၊ အနန္တော အာကာသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓ- ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အနန္တံ တိဝါ- အနန္တံဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တံ တိဝါ- ပရိတ္တံဟူ၍လည်းကောင်း၊ နာဂဟိတံ-ယူတော်မမူအပ်၊ ကသ္မာ၊ (နဂဟိတံ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) (နေကပ်၌

အရကောက်ရလိမ့်မည်၊ ဈာန်ကို အရကောက်လျှင် “ကသိဏုဂ္ဂါဋီမာကာ သဿေတံ အဓိဝစနံ” ဟူသော စကားနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံသာမက၊ တသ္မိံ အာကာသာနဉ္စာယတနေ အပ္ပနာပ္ပတ္တာယ သညာယ” ဟူသော စကားနှင့်လည်း ဆန့်ကျင်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုနိဿယစကားကို စဉ်းစားပါ။

မှတ်ချက်။ ။အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္ပ၌ အာကာသာနဉ္စာယတနံအရ ဗဟုဗ္ဗိဟိ-ကမ္မဓာရည်း ၂-မျိုး ပြုရခြင်းကား အရကောက်ကိုယ်က ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ အာရုံကိုလည်းကောင်း ၂-မျိုးရသောကြောင့်တည်း၊ ထို၌ ၂-မျိုးရသော်လည်း ဤ၌ အာရုံတစ်မျိုးသာ ရပါသည်။

ကသိဏုဂ္ဂါဋီမံ။ ။“ကသိဏုဂ္ဂါဋီမံ” ဖုဒ်ကို “ကသိဏံ ဥဂ္ဂါဋေတု လဒ္ဒ မာကာသံ” ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်အတိုင်းပေးလိုက်၏၊ နောက်၌ဖွင့်လတ္တံ့သော ဋီကာအလို၊ အနက်တစ်မျိုးကို နောက်၌ ပြမည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ကသိဏံ+ဥဂ္ဂါဋီယတိ ဧတေနာတိ ကသိဏုဂ္ဂါတော၊ တဒေဝ ကသိဏုဂ္ဂါဋီမံ” ဟု တစ်နည်းပြသေး၏၊ ထိုနည်းသည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနည်းပင်တည်း။

အညတ္ထ၊ပေ၊ ကသ္မာ။ ။အဘိဓမ္မာမှ တခြားသော သုတ္တန်ပါဠိတော်များကို “အညတ္ထ” ဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တိုရ် ဝိမောက္ခပါဠိတော် စသည်၌ “အနန္တော အာကာသောတိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ” ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ဤ၌ အဘယ့်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ “အနန္တံ” ဟု လည်းကောင်း၊ “ပရိတ္တံ” ဟုလည်း ကောင်း ဟောတော်မမူပါသနည်း-ဟုလို။

“တသ္မာ” ရှိသည်။ အနန္တ-အနန္တကို၊ ဂဟိတေ-ယူအပ်သော်၊ (ယူလိုက်လျှင်) ပရိတ္တံ-ပရိတ္တကို၊ န ဂယုတိ-မယူအပ်၊ (မယူနိုင်)၊ ပရိတ္တေ-ကို၊ ဂဟိတေ-သော်၊ အနန္တံ-ကို၊ န ဂယုတိ-အပ်၊ ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ အာရမဏစတုက္ကံ-အာရမဏစတုက္ကံသည်၊ နပူရတိ-မပြည့်၊ ဒေသနာ-သည်၊ သောဠသက္ခတ္တုကာ-သောဠသက္ခတ္တုကာ ဒေသနာသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ စ-ဆက်၊ သမ္မာသမ္ဗုဿ-၏၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤအာရုပ္ပသမာပတ် အရာ၌၊ ဒေသနံ-ဒေသနာကို၊ သောဠသက္ခတ္တုကာ-ကို၊ ကာတံ-ငှာ၊ အဇ္ဈာသယော-အလိုတော်သည်၊ (ဟောတိ-ရှိ၏)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အနန္တံတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တံတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ အာကာသာနဉ္စယတနသညာ သဟဂတန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီး၊ ဟိ-အကျိုးကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဥဘယမ္ပိ-၂-ပါးစုံသော အနန္တ ပရိတ္တသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဂဟိတမေဝ-ယူအပ်ပြီးတော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ အာရမဏစတုက္ကံ-သည်၊ ပူရတိ-ပြည့်၏၊ ဒေသနာ-သည်၊ သောဠသက္ခတ္တုကာ-သည်၊ သမ္ဗုဒ္ဓတိ-အပြည့်အစုံဖြစ်၏၊ (ဣတိ-ဤကား အနန္တကို မယူခြင်း၏ အကျိုးတည်း)၊ အဝသေသော-ကြွင်းသော၊ ပါဠိ အတ္ထော-ပါဠိတော်အနက်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် ပဌမဈာန်စသည်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

[ပဋိပဒါအဘိညာကို ပြလို၍ “ရူပါဝစရ” စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာနဉ္စယတနဈာန်၌၊ ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန် နိကန္တိ ပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-ရူပါဝစရ စတုတ္ထဈာန်၌ တပ်မက်သောတဏှာကို ကုန်အောင်ယူခြင်း၏ ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္န နိကန္တိကဿ-ထက်ဝန်းကျင်ယူအပ်ပြီးသော နိကန္တိရှိသာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နိကန္တိကို ကုန်းခန်းစေပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာပရိဝါသ ဒန္တတာယ-အပ္ပနာသို့ ရောက်အောင် ကျင့်သုံးရခြင်း၏ လေးနူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာ-လေးနူးသော၊ အဘိညာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဝိပရိယာယေန-ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ သုခါ-လွယ်ကူသော၊ ပဋိပဒါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ခိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အနန္တေဟိ၊ပေ၊ န ဟောတိ။ ။အနန္တသဒ္ဓါသည် အပ္ပမာဏသဒ္ဓါနှင့် အဓိပ္ပာယ်တူ၏။ ထို့ကြောင့် “အနန္တအာကာသံ”ဟု အနန္တကို ယူလိုက်လျှင် ထိုအနန္တ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော ပရိတ္တံကို မယူနိုင်တော့၊ ပရိတ္တံကို “ပရိတ္တံ အာကာသံ”ဟု ဆို၍ ယူလိုက်ပြန်လျှင် အနန္တ(အပ္ပမာဏ) ကို မယူနိုင်တော့၊ ဤသို့ဖြစ်လျှင် (ပဌမဈာန်တုန်းက ပါဠိတော်ဝယ် အကျယ်ပြုသည့်အတိုင်း) “ပရိတ္တံ၊ ပရိတ္တာရမဏ” စသော အာရမဏစတုက္ကံဈာန် မဖြစ်၊ စတုတ္ထမဖြစ်လျှင် ပဋိပဒါ ၄-ပါးကို အာရုံ ၄-ပါးဖြင့် မမြှောက်နိုင်ရကား သောဠသက္ခတ္တုကာ ဒေသနာလည်း မဖြစ်နိုင်တော့။

ပန-ကား၊ (ပဋိပဒါအဘိညာမှတစ်ပါးအာရုံကား၊) ပရိတ္တ၊ပေ၊ အာကာသေ-
 ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်၌၊
 ပဝတ္တံ-သော၊ ဈာန်-သည်၊ ပရိတ္တာရမဏ်-ပရိတ္တာရမဏဈာန် မည်၏၊ ဝိပုလ
 ကသိဏ္ဍါဋီမာကာသေ-ပြန့်ကျယ်သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော
 ကောင်းကင်ပညတ်၌၊ ပဝတ္တံ-သော၊ (ဈာန်-သည်၊) အပ္ပမာဏာရမဏ်-ဈာန်မည်၏၊
 ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗွံ၊ စ-ဆက်၊ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေဝိယ-ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရ
 ကဲ့သို့၊ ဣဓာပိ-ဤအာကာသာနဉ္စယတန ဈာန်၌လည်း၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန-ဖြင့်၊
 ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဧကကာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအာကာသာန
 နဉ္စယတနဈာန်၌၊ (ပဉ္စဝိသတိ ဧကကာ ဟောန္တိ) ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣတော-
 ဤအာကာသာနဉ္စယတနဈာန်မှ၊ ပရေသုပိ-နောက်ဖြစ်သောဈာန်တို့၌လည်း၊ (ပဉ္စဝိ
 သတိ ဧကကာ ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ တေသု-ထိုနောက်ဈာန်တို့၌၊ ဝိသေသမတ္တမေဝ-
 အထူးမျှကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်တော့အံ့။



ဝိညာဏဉ္စယတနဈာန်အဖွင့်

အာကာသာနဉ္စယတနံ သမတိက္ကမာတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ တာဝ-
 အာရုံ၏ အာကာသာနဉ္စယတနမည်ပုံမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊
 (အာကာသာနဉ္စ နမည်ပုံ အာယတနမည်ပုံကို ညွှန်းသည်။) အဿ-ဤဈာန်၏၊
 အာကာသာနဉ္စ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြား မရှိသော ကောင်းကင်
 ပညတ်ဟူသော၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊
 အာယတနံ-တည်ရာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဗဟုဗွိဟိသမာသံဝစနတ္ထကြောင့်၊
 ဈာန်ပိ-သည်လည်း၊ အာကာသာနဉ္စယတနံ-မည်၏၊ ဝုတ္တနယေနဝ-ဖြင့်ပင်၊
 (အာကာသာနဉ္စ တံ အာယတနဉ္စာတိ အာကာသာနဉ္စယတနံဟူသော ကမ္မဓာရဉ်း
 သမာသံ ဝစနတ္ထပြုရသောဖြင့်ပင်။) အာရမဏမ္ပိ-သည်လည်း၊ (အာကာသာနဉ္စ
 ယတနံ-မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဈာနဉ္စ-ဈာန်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဉ္စ-အာရုံလည်း

ကသိဏ္ဍါဋီမာကာသေ။ ။သဂြိုဟ်၌ “ကသိဏ် ဥဂ္ဂါဋေတော လဒ္ဒမာကာသံ” ဟု
 ဆိုသော်ကြောင့် “ကသိဏဿ+ဥဂ္ဂါဋေ ကသိဏ္ဍါဋေ၊ ကသိဏ္ဍါဋေန+လဒ္ဒံ (ပဝတ္တံ ဝါ)
 ကသိဏ္ဍါဋီမံ”ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရ၏၊ ဤ၌ကား ဋီကာဝယ် နောက်၌ “ဥဂ္ဂါဋဘာဝေါ ဥဂ္ဂါဋီမံ” ဟု
 ဖွင့်သောကြောင့် ဘာဝတဒ္ဒိတ်ပြု၍ ဣမပစ္စည်း သက်ထားသည်၊ ဥပမာ အဏီမာ၊ လယိမာပုဒ်တို့၌
 “အဏုနော+ဘာဝေါ အဏီမာ” စသည်ဖြင့် ပြုရသကဲ့သို့တည်း။ “ခွာအပ်သည်၏ အဖြစ်၊
 ခွာအပ်သော ကသိုဏ်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ” ဟူသည်လည်း ဘာဝနာဖြင့် ခွာခြင်းကြောင့်
 စိတ်ထဲ၌ ထင်မြင်လာသော ကောင်းကင်ပညတ်ပင်တည်း။ အာကာသာနနှင့် သမ္ပဓာရဉ်းတွဲပါ။

ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ ဥဘယံပိ-ဤ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ အပ္ပဝတ္တိကရဏေန စ-မဖြစ်ခြင်းကိုပြုခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အမနသိကရဏေန စ-နှလုံးမသွင်းခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမတိက္ကမိတ္တာဝ-လွန်မြောက်ပြီး၍သာလျှင်၊ ဝါ-လွန်မြောက်နိုင်မှသာလျှင်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟာတဗ္ဗ-နေနိုင်၏။ တသ္မာ၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ-ဤဈာန်အာရုံ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ ဧကန္တံ-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ၊ အာကာသာ၊ ပေ၊ သမတိက္ကမ္မာတိဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ဤအလို “အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၊ အာကာသာနဉ္စာယတန အာရုံကို” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ။ သဒ္ဓါနက်ဖော်၍ ပေးလိုလျှင် “အာကာသာနဉ္စာယတနံ-ဖြစ်ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော တည်ရာအာရုံရှိသော ဈာန်၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားမရှိသော ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော တည်ရာအာရုံကို” ဟု ပေးပါ။

ပန-ကား၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ သဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ အနန္တန္တိ-အနန္တဟူ၍၊ မနသိကာတဗ္ဗဝသေန-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် နှလုံးသွင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿ-ထိုပဌမာရပုဝိညာဉ်၏၊ အန္တော-ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းဟူသော အပိုင်းအခြားသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနန္တံ-မည်၏၊ အနန္တမေဝ-အနန္တသည်ပင်၊ အာနဉ္စ-မည်၏။ [သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်းသက်၊ နကို နိဂ္ဂဟိတံပြု၊ တျကိုစ၊ နိဂ္ဂဟိတံကို ၂ ပြု။] အာနဉ္စ-အနန္တဟု နှလုံးသွင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် အာနဉ္စမည်သော၊ ဝိညာဏံ-ပဌမာရပုဝိညာဉ်တည်း၊ ဝိညာဏာနဉ္စ-ညာဉ်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝတွာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ ဝိညာဏဉ္စန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၌

အပ္ပဝတ္တိပေ၊ အမနသိကရဏ။ ။အပ္ပဝတ္တိကရဏကို ဈာန်နှင့် တွဲ၊ ဈာန်ကို မဖြစ်အောင် ပြုခြင်းအားဖြင့် လွန်သည်၊ အမနသိကရဏကို အာရမဏ်နှင့် တွဲ၊ အာရုံကို နှလုံးမသွင်းသောအားဖြင့် လွန်သည်။ (တစ်နည်း) ဈာန်ကို အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် မဆင်ခြင်ခြင်းကို အမနသိကာရဏဟုဆိုနိုင်၏။ အာရုံကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် မဖြစ်စေခြင်းကို အပ္ပဝတ္တိကရဏဟု ဆိုနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဈာန်အာရမဏ် ၂-မျိုးလုံးကိုပင် အပ္ပဝတ္တိကရဏအမနသိကရဏ ၂-မျိုးနှင့် တွဲနိုင်သည်။-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။

အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗဝသေန။ ။ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က “ဝိညာဏံ အနန္တံ၊ ဝိညာဏံ အနန္တံ” ဟု နှလုံးသွင်းထိုက်သည်ကို “အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗဝသေန” ဟု ဆိုသည်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ “အနန္တံ” ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကို နှလုံးသွင်းအပ်သော ဝိညာဏအပေါ်၌ တင်စား၍ ပဌမာရပုဝိညာဉ်ကိုလည်း “အနန္တံ” ဟု ခေါ်ရသည်။ [ဝိညာဏံ-ငါ့ရအပ်ပြီးသော ပဌမာရပုဝိညာဉ်သည်+အနန္တံ-အနန္တဖြစ်သော ကောင်း ကင်ကို အာရုံပြုသည့်အတွက် သူလည်း အနန္တပင်တည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနန္တံ-အနန္တမည်၏။] အတ္ထနော ဖရဏကာရေနေဝ အနန္တန္တိ မနသိကာတဗ္ဗတ္တာ အနန္တန္တိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။

“ဝိညာဏဉ္စ” ဟု ဟောတော်မူသည်။] ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ သဟဂတံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဝိညာဏဉ္စ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ- အထင်ရုဋ္ဌိ သဒ္ဒါတည်း။

တဒေဝ ဝိညာဏဉ္စ-ထိုအနန္တ ဟု နှလုံးသွင်းအပ်သော ပဌမာရပုဂ္ဂိုလ်သည် ပင်၊ ဣမာယ သညာယ-ဤဒုတိယာရပုပညာ၏၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-အာယတနမည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ-မည်၏၊ တသ္မိံ ဝိညာဏဉ္စာယတနေ-ထိုဝိညာဏဉ္စာယတန အာရုံ၌၊ (အနန္တ ဟု နှလုံးသွင်းအပ် သော ပဌမာရပုဂ္ဂိုလ်သည် ဟူသော တည်ရာအာရုံ၌)၊ ပဝတ္တယ-သော၊ သညာယ- နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သောစွာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန သညာသဟဂတံ-မည်၏၊ ဧတံ-ဤဝိညာဏဉ္စာယတနသညာသဟဂတံဟူ သော အမည်သည်၊ အာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တ ဝိညာဏာရမဏဿ-ဖြစ်သော ပဌမာရပု ဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဈာနဿ-ဒုတိယဈာန်၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ဣဝ- ဤဒုတိယာရပုဈာန်၌၊ အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ္တိယာ-၌၊ နိကန္တိ ပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-တပ်မက်တတ်သော တဏှာကိုကုန်စေခြင်း၏ ခက်ခဲသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္န နိကန္တိကဿ-ထက်ဝန်း ကျင်ယူအပ်ပြီးသော ကန္တိရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နိကန္တိကို ကုန်ခန်းစေပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာပရိဝါသ ဒန္တတာယ-အပ္ပနာသို့ရောက်အောင် ကျင့်သုံးခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာ-သော၊ သညာ (ဟောတိ)၊ ဝိပရိယာယေန- အားဖြင့်၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဓိပ္ပါ-သော၊ အဘိညာစ- သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ပရိတ္တ ကသိဏှဂ္ဂါဋီမာကာသာရမဏံ-ကျဉ်းငယ်

ဆက်ဦးအံ့။ ။ဤသို့ မနသိကာတဗ္ဗ၏ အစွမ်းဖြင့် အနန္တအမည်ရ၍ ဝိညာဉ် ကိုယ်တိုင်မှာ ဥပါဒ်ဘင်အားဖြင့် အဆုံးအပိုင်းအခြား ရှိနေသောကြောင့် “နဿ+ အန္တော” ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ သို့ရာတွင် အမျိုးရှိပါလျက် “နကုလ” အမည်တွင်နေသော ယောကျ်ားကို “နတ္ထိံ ကုလံ ယဿ” ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြုသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း “ယထာကထေဋ္ဌိ ဗျူပတ္တိ” နှင့် အညီ “နဿ အန္တော” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုထားဟန် တူသည်။

အယံ ဟေတ္တ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ။ ။“ဝိညာဏံ အာနဉ္စ” ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရပါလျက် “ဝိညာဏာနဉ္စ” ဟု မဆိုဘဲအဘယ်ကြောင့် “ဝိညာဏဉ္စ” ဟု ဆိုရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အယံ ဟေတ္တ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါ” ဟုမိန့်သည်၊ ဝိညာဏဉ္စသဒ္ဒါသည် ဝိညာဏာနဉ္စသဒ္ဒါ၏ အနက်၌ ထင်ရှားသော အထင်ရုဋ္ဌိသဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟူလို။ ရုဋ္ဌိသဒ္ဒေါတိ ဣမိနာ ဝိညာဏာနဉ္စတိ ဧတဿ ပဒဿ အတ္ထေ ဝိညာဏဉ္စသဒ္ဒေါ နိရုဋ္ဌောတိ ဒဿေတိ၊-မဟာဋီကာ၊ [ဋီကာကျော်၌ကား “ဝိညာဏေန- ဒုတိယာရပု ဝိညာဉ်သည်+အဋ္ဌိတဗ္ဗံ ပါပဏီတဗ္ဗံ-ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဝိညာဏဉ္စ” ဟုလည်း တစ်နည်းပြုသေး၏၊ ထိုအလို ရုဋ္ဌိမဟုတ်၊ အနတ္တပုဒ်သာ၊ မဟာဋီကာ၌လည်း တစ်မျိုးပြုသေး၏။]

သော ကသိုဏ်း၏ ဣာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်လျှင် အာရုံ ရှိသော၊သမာပတ္တိ-ကို၊အာရဗ္ဗ-၍၊ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ပရိတ္တာရမဏတာ- ပရိတ္တာရမဏ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရိယာယေန-ဖြင့်၊ [ပရိတ္တ၏ ပြောင်းပြန် “အပ္ပမာဏကသိဏှု၊ဋီ မာကာသာရဏံ သမာပတ္တိံ အာရဗ္ဗ ပဝတ္တိယာ”-ဟူလို။] အပ္ပမာဏာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗ၊ သေသ-ကြွင်းသော အစီအရင် သည်၊ ပုရိမ သဒိသမေဝ-ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။ [“ဥပေက္ခာ ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဝိယ ဣဓာပိ” စသည်ကို ပြန်ညွှန်းသည်။]

အာကိဉ္ဇညာယတနံချာန်အပ္ပင်

ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ သမတိက္ကမ္မာတိ ဧတ္ထာပိ-၌လည်း ပုဗ္ဗေ-ရှေးအာကာသာ နဉ္ဇာယတနံ သမတိက္ကမ္မဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထိုချာန်၏၊ ဝိညာဏဉ္ဇ-အနန္တဟု နှလုံးသွင်းအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဗဟုမ္ဘီဟိသမာသံ ဝစနတ္ထကြောင့်၊ ဈာနမ္ဘိ-သည်လည်း၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ-မည်၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- ပင်၊ [စ-ပိုသည်] (“အာကာသာနဉ္ဇစ+တံ+အာယတနဉ္ဇာတိ အာကာသာနဉ္ဇာ ယတနံ”ဟူသော ကမ္မဓာရည်းသမာသံဖြင့်ပင်၊) အာရမဏံပိ-သည်လည်း၊ (ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ-မည်၏၊) ဧဝံ-သို့၊ ဈာနဉ္ဇ-ချာန်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဉ္ဇ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ ဥဘယမ္ဘိ-ဤ ၂-ပါးစုံကိုလည်း၊ပေ၊ ဣဒံ အာကိဉ္ဇ ညာယတနံ-သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိဟာတမ္ပံ၊ တသ္မာ၊ ဧတံ ဥဘယမ္ဘိ-ကိုလည်း၊ ဧကန္တံ၊ ကတွာ၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံသမတိက္ကမ္မာတိဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတမ္ပံ။

ပန-ကား၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသညာသဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) အဿ-ဤပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏၊ ကိဉ္ဇနံ-စိုးစဉ်အနည်းငယ်သည်၊န- မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်သည်၊ အကိဉ္ဇနံ-မည်၏၊ အဿ- ဤပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏၊ အန္တမသော-အားဖြင့်၊ ဘင်္ဂမတ္တမ္ဘိ-ဘင်္ဂမျှလည်း ဖြစ်သော၊ အဝသိဋ္ဌံ-အကြွင်းအကျန်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [အာကိဉ္ဇန၏ အဖြောင့် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊] အာကိဉ္ဇနဿ-စိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှမရှိသော ပဌမာ

ဘင်္ဂမတ္တမ္ဘိ၊ဓမ္မနတ္ထိ။ ။ကိဉ္ဇနန္တိ-ကိဉ္ဇိပိ၊ (ကိဉ္ဇနံနှင့် ကိဉ္ဇိသည် အနက်တူသော နိပါတ် ချည်းတည်း။) သဘာဝဓမ္မဿ အပ္ပိဝသေသတာနာမ ဘင်္ဂါဝေ သိယာတိ အာဟ-ဘင်္ဂမတ္တပိ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိတိ (သဘာဝဓမ္မ၏ ဥပါဒ်၌ဘင်္ဂဟု အနိက်အတန်၊ ၃-မျိုးရှိရာဝယ် “အနည်းငယ် ကျန်သေး၏” ဟုဆိုလျှင် နောက်ဆုံး ဘင်္ဂအနိက်သာ ဖြစ်စေရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဘင်္ဂမတ္တပိ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်-မဟာဋီကာ။

ရပွဝိညာဉ်၏။ (အယုတ်သဖြင့် ဘင်မျှ အကြွင်းအကျန် မရှိသာ ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏။) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ မရှိခြင်းတည်း။ (နတ္ထိဘောပညတ်တည်း။) အာကိဉ္ဇည်-စိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏။ (အယုတ်သဖြင့် ဘင်မျှ အကြွင်းအကျန်မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏။) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မရှိခြင်းတည်း။ (နတ္ထိဘောပညတ်တည်း။) အာကိဉ္ဇည်-စိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိဘောပညတ်တည်း။ ဧတံ-ဤအာကိဉ္ဇည် ဟူသော အမည်သည်။ အာကာသာနဉ္ဇာယတန ဝိညာဏာပဂမဿ-အာကာသာနဉ္ဇာယတန (ပဌမာရပွ) ဝိညာဉ်၏ ကင်းခြင်းဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်၏။ အဓိဝစနံ၊ တံ အာကိဉ္ဇည်-ထိုစိုးစဉ်အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ အဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိဘောပညတ်တည်း။ ဣမိဿာ သညာယ-ဤ တတိယရပွသညာ၏။ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-တည်း။ ဣသိ-ဤ ကမ္မဓာရဉ်းသမာသံ ဝစနတ်ကြောင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-မည်၏။ တသ္မိံအာကိဉ္ဇညာယတန-ထို အာကိဉ္ဇညာယတန အာရုံ၌၊ (ထိုစိုးစဉ် အနည်းငယ်မျှ မရှိသော ပဌမာရပွ ဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိဘောပညတ်ဟူသော တည်ရာ အာရုံ၌) ပဝတ္တာယ-သော၊ သညာယ-နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်သောဈာန်တည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသညာ သဟဂတံ-မည်၏။ ဧတံ-ဤအာကိဉ္ဇညာတနသညာ သဟဂတံဟူသော အမည်သည်။ အာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တိတ ဝိညာဏာပဂမာရမဏဿ-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်း ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဈာနဿ-၏၊ အဓိဝစနံ-တည်း။ ဣေ-ဤ တတိယာ ရပွဈာန်၌၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန သမာပတ္တိယာ-၌၊ နိကန္တိပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-ကြောင့်၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္နနိကန္တိကဿ-၏။ အပ္ပနာ ပရိဝါ သဒန္တတာယ-ကြောင့်၊ ဒန္တာ အဘိညာ(ဟောတိ)၊ ဝိပရိယယန သုခါ ပဋိပဒါ၊ ခိပ္ပာ အဘိညာစ (ဟောတိ)၊ ပရိတ္တ ကသိဏုဂ္ဂါဋိမာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တိတ ဝိညာဏာ ပဂမာရမဏ တာယ-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်းဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရိယာယေန၊ အပ္ပမာဏာရမဏ တာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။



နေဝသညာနာသညာယတန အဖွင့်

အာကိဉ္ဇညာယတနံ သမတိက္ကမ္မာတိ ဧတ္တာပိ-၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ အဿ-ထိုဈာန်၏။ အာကိဉ္ဇည်-စိုးစဉ် အနည်းငယ်မျှမရှိသော ပဌမာရပွဝိညာဉ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နတ္ထိဘော ပညတ်ဟူ သော၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ အာယတနံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ဤဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ ဝစနတ်ကြောင့်၊ ဈာနံပိ-သည်လည်း။

အာကိဉ္ဇညာယတနံ-မည်၏။ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ (တဒေဝ ဝိညာဏဉ္ဇ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန ဣမာသ သညာယ အာယတနန္တိ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံဟု ဆိုအပ်ပြီးသော ကမ္မဓာရည်းသမာသံ ဝစနတ်နည်းဖြင့်ပင်၊) အာရမဏမ္မိ-သည်လည်း၊ (အာကိဉ္ဇ ညာယတနံ-မည်၏။) ဧဝံပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ နေဝပေသဟဂတန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ယယ သညာယ-အကြင်သညာ၏။ ဘာဝတော-ရှိသေးခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုဈာန်ကို၊ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ယထာ (ယံ ပဋိပတ္တိံ)-အကြင် အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နဿ-ကျင့်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သံ သညာ-ထိုသိမ်မွေ့သောသညာသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ တံ-ထိုအကျင့်ကို၊ [တံ တာဝ ပဋိပတ္တိံ၊ ဋီကာ၊] ဒဿေတုံ-၎င်း၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ နေဝသညီနာသညီတိ-ဟူ၍၊ ဥဒ္ဒရိက္ခာ-ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်တော် မူပြီး၍) တဉ္ဇေဝ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-ထို အာကိဉ္ဇညာယတနံဈာန်ကိုပင်၊ သန္တတော- ငြိမ်သက်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ-ငြိမ်သက်၏ဟူ၍၊ မနသိကရောတိ-နလုံးသွင်း ၏၊ သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ-ကြမ်းတမ်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သမာပတ်ကို၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ နေဝသညီ နာသညီတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ (ဣတိ-သို့၊) ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဈာန် ဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ သန္တသော မနသိကရောတိတိ-ကား၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ယတြ (ယာ သမာပတ္တိံ)-သည်၊ နတ္ထိဘာဝမ္မိ-မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသော်မှလည်း၊ (မရှိခြင်း ဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်ကိုသော်မှလည်း၊) အာရမဏံ-ကို၊ ကရိတွာ၊ ၍၊ ဌဿတိနာမ-တည်နိုင်ပါပေ၏။ [ယတြ၌ တြပစ္စည်းကို ပဌမာအနက်၌ သက်၊

ယာယသညာယ ဘာဝတော။ ။ယာဒိသာယ သညာယ အတ္ထိဘာဝေန၊ ယာ ဟိ သာ ပဋ္ဌသညာကိစ္စဿ အဘာဝတော သညာတိပိ နဝတ္တဗ္ဗာ-ထင်ရှားသော သညာကိစ္စ၏ မရှိခြင်းကြောင့် သညာဟုလည်း မဆိုထိုက်၊ သညာသဘာဝါနတိ ဝတ္တနတော အသညာတိပိ နဝတ္တဗ္ဗာ- သညာသဘောကို မလွန်သောကြောင့် သညာမဟုတ်ဟုလည်း မဆိုထိုက်၊ တဿာ ဝိဒ္ဓမာနတ္တာတိ အတ္ထော-မဟာဋီကာ။ [ဤအဋ္ဌကထာဝယ် နောက်နား၌လည်း အထဝါတက်၍ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်လတ္တံ့။]

နေဝသညီ နာသညီ။ ။ဤဈာနဝိဘင်းပါဠိတော်၌ နေဝသညီနာသညီဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရောက်ကရသော ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်ကိုပြ၏။ ထို သညာဝန္တ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပစာနဖြူ၍ နေဝသညာ နာသညာဟူသော မဓုကိုလည်း အပ္ပဓာနအားဖြင့် ပြသည်- ဟု မှတ်ပါ။ [နေဝသညီ နာသညီတိ ဟိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေနဓမ္မံ ဥဒ္ဓရန္တေန (ထုတ်ဆောင်တော်မူသော ဖြတ်စွာ ဘုရားသည်) သညာ ဝန္တမုခေန သညာ ဥဒ္ဓဋ္ဌာ။-မဟာဋီကာ။]

နာမသဒ္ဒါကို ရှေးနိဿယ၌ “အစ္စရိယတ္ထ”ဟု ဆို၏။ အယံ သမာပတ္တိ-မရှိခြင်းကိုပင် အာရုံပြုနိုင်သော ဤသမာပတ်သည်၊ သန္တာ ဝတ-ငြိမ်သက်ပါပေစွာ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သန္တာရမဏတာယ-ငြိမ်သက်သော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နံ-ထို တတိယာရူပသမာပတ်ကို၊ သန္တာတိ-ငြိမ်သက်၏ဟူ၍၊ မနသိကရောတိ။ [“နတ္ထိဘာဝ”ကို ကြည့်၍ “နတ္ထိဘော” ဟုလည်းကောင်း၊ ပရမတ်တရားမဟုတ်သောကြောင့် “ပညတ်” ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။]

သန္တတော-အားဖြင့်၊ စေ မနသိ ကရောတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကထံ-သို့လျှင်၊ သမတိက္ကမော-တတိယာရူပဝိညာဉ်ကို လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ အနာဝဇ္ဇိတုကာယမတောယ-ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သမတိက္ကမော-သည်၊ ဟောတိ-နိုင်၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဟိ တံ ပါကဋံ ကရောမိ” ဟု ဆို၏။] သော-ထို ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်ကို အာရုံတင်နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်) နံ-ထို တတိယာရူပသမာပတ်ကို၊ သန္တတော-အားဖြင့်၊ ကိဉ္ဇာပိ မနသိ ကရောတိ-အကယ်၍ကား နှလုံးသွင်းပါပေ၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် နှလုံးသွင်းပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အဘောဂေါ စသည်၌စပ်)၊ အဟံ-သည်၊ ဧတံ-ဤတတိယာရူပသမာပတ်ကို၊ အာဝဇ္ဇိဿာမိ-ဆင်ခြင်အံ့၊ သမာပဇ္ဇိဿာမိ-ဝင်စားအံ့၊ အဓိဋ္ဌဟိဿာမိ-ဆောက်တည်အံ့၊ (ဘဝင်ကို လွမ်းမိုး၍ ဈာန်အစဉ်ကို ထားအံ့)၊ ဝုဋ္ဌဟိဿာမိ-ဈာန်မှ ထအံ့၊ ပစ္စဝေက္ခိဿာမိ-ဆင်ခြင်အံ့၊ (ဝသီဘော် ၅-ပါးကို ဆိုနေသည်)၊ ဣတိ-သို့၊ ဧသ အဘောဂေါ-ဤသို့သော နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ (ဧသ) သမန္နာဟာရော-ဤသို့သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်ခြင်းသည်၊ (ဧသ) မနသိကာရော-ဤသို့သော စိတ်၌ ပြုခြင်းသည်၊ ဝါ-ဤသို့သော နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ အာကိဉ္ဇညာယတနတော-အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ထက်၊ (မိမိချီးမွမ်းအပ်သော အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ထက်)၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဿ-နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်၏၊ သန္တတရ ပဏီတတရတာယ-သာ၍ ငြိမ်သက်၊ သာ၍ မွန်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ရာဇာ-သည်၊ မဟစွံ-ကြီးကျယ်သော၊ [မဟစွာတိ မဟတာ၊ တတိယတ္ထေ ပဌမာ၊-ယောဇနာ၊ မဟန္တမေဝ မဟစွံ၊ သုတ္တံ၌ ဣပစ္စည်းသက်။] ရာဇာနဘာဝေန-မင်း၏ အာနဘော်ဖြင့်၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓကတော-ဆင်၏ ကျောက်ကုန်းထက်၌ ရောက်သည်၊ (ဆင်စီးသည်)၊ ဟုတွာ-၍၊ နဂရဝိထိယံ-မြို့၏လမ်းမ၌၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်စဉ်၊ ဒန္တကာရာဒယော-ဆင်စွယ်ပြုလုပ်သူ အစရှိကုန်သော၊ ဝါ-ဆင်စွယ်ပွတ်သမား အစရှိကုန်သော၊ သိပ္ပိကေ-အတတ်

တို့ကို၊ ဧကံဝတ္ထံ-အဝတ်တစ်ထည်ကို၊ ဒဠု-မြိစ္စာ၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်၍၊ ဧကေန (ဝတ္ထေန)-အဝတ်တစ်ထည်ဖြင့်၊ သီသံ-ကို၊ ဝေဋ္ဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ ဒန္တစုဏ္ဏာဒီဟိ-ဆင်စွယ်မှုန့် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သမောကိဏ္ဍဂတ္ထေ-ရောပြုမ်းသောကိုယ် ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၊ (ကရောန္တေဋ္ဌစပ်) အနေကာနိ-များစွာကုန်သော၊ ဒန္တဝိကတိအာဒီနိ-အထူးတလည် ပြုအပ်သော ဆင်စွယ်ရုပ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တေ-ပြုလုပ်နေသည်တို့ကို၊ ဒီသွာ-မြင်ရ၍၊ အဟောဝတရေ-အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွာဟရီ၊ အာစရိယာ-ဆရာတို့သည်၊ ဆေကာ-ကျွမ်းကျင်ပါပေကုန်စွာ၊ ဤဒီသာနိပိ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သိပ္ပါနိ-အတတ်တို့ကို၊ ဝါ-အတတ်ဖြင့်၊ ပြုအပ်သော အရုပ်တို့ကို၊ ကရိသန္တနာမ-ပြုနိုင်ပါပေကုန်စွာ၊ (ဤ၌ နာမသည် အစ္ဆရိယတ္ထ၊) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တေသံ-ထို အတတ်သည်တို့၏၊ ဆေကတာယ-ကျွမ်းကျင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊ (နိင်နင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်၌) တုဿတိ-နှစ်သက်၏၊ စ-ထိုသို့ပင် နှစ်သက်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုပြည့်ရှင်မင်း၏၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ န ဟောတိ(ကံ)၊ အဟံ-သည်၊ ရစ္စ-မင်းအဖြစ်ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ သိပ္ပိကော-အတတ်သည်သည်၊ ဘဝေယျံ-ဖြစ်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ-ဪ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ (န ဟောတိ)။

တံ-ထိုမဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု-နည်း၊ ရဇ္ဇသိရိယာ-မင်းအဖြစ်၏ အသရေ၏၊ မဟာနိသံသတာယ-ကြီးစွာသောအာနိသင် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ သော-ထိုပြည့်ရှင်မင်းသည်၊ သပ္ပိကော-တို့ကို၊ သမတိက္ကမိတွာဝ-လွန်မြောက်၍သာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိယတာ-သွားသကဲ့သို့၊ ဧသ(ဧသော)-ဤယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝ မေဝ-တူ၊ တံ သမာပတ္တိ-ထို တတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ သန္တတော-အားဖြင့်၊ ကိဉ္ဇာပိ မနသိကရောတိ-အကယ်၍မူလည်း နှလုံးသွင်းပါပေ၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် နှလုံးသွင်းပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဟံ-သည်၊ ပေ၊ ဧသမနသိကရော-သည်၊ နေဝဟောတိ၊ သော-ထိုယောက်ျားပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ-ထိုတတိယာရုပ္ပသမာပတ်ကို၊ သန္တတော-အားဖြင့်၊ မနသိကရောန္တော-နှလုံးသွင်းလျက်၊ (အာရုံပြုရင်း)၊ ပရမသုဓမံ-အလွန်သိမ်မွေ့သော၊ အပ္ပနာပတ္တိ-အပ္ပနာသို့ ရောက်သော၊ တံ သည-ထိုနေဝသညာနာသညာသို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ [သညာကို ပဓာနပြု၍ “တံသည်” ဟုဆို၏၊ အမှန်မှာ ထိုသညာနှင့်ယှဉ်သော ဈာန်သို့ ရောက်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။] ယာယ-ယင်းသညာကြောင့်၊ နေဝသညီနာသညီနာမ-နေဝသညီနာသညီမည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ-ရုန့်ရင်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရဟူသော သမာပတ်ကို၊ ဘာဝေတိတိ-ဖြစ်စေသူဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ သင်္ခါရာဝသေသ မာပတ္တိတိ-

ကား၊ အတ္တသုခုမဘာ ဝပုတ္တသင်္ခါရ်-စင်စစ် သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော သင်္ခါရုပူသော၊ စတုတ္ထာရူပသမာပတ္တိ-ကို၊ (ဘာဝေတိ)။

ဣဒါနိ-၌၊ ယံတံ-အကြင် ဈာန်ကို၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤသန္တာဟု နှလုံး သွင်းသောအားဖြင့်၊ အဓိဂတာယ-ရအပ်ပြီးသော၊ သညာယ-သိမ်မွေ့သောသညာ၏၊ ဝသေန-ကြောင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ၂-ထို နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို၊ အတ္တတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ (တရားကိုယ်အားဖြင့်)၊ ဒဿတံ-ငှာ၊ နေဝသညာ နာသညာယတနန္တိပေ၊ ဓမ္မာတိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ (ဈာန်ဝိဘင်းပါဠိတော်၌) ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [နေဝသညာနာသညာ ယတနန္တိ-ကား၊နေဝသညာနာသညာယတနံ-သို့၊ သမာပန္နဿဝါ-ကောင်းစွာ ရောက် သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဥပပန္နဿဝါ-နေဝသညာနာသညာယတနဘုံ၌ ဖြစ်ရသောပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရိဿဝါ-ပစ္စက္ခဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ စိတ္တစေတသိကာ-န်သော၊ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [သမာပန္နဿဝါ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်-သမတိက္ကမာပုဒ်၏ အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] တေသု-ထိုသမာပန္န ဥပပန္န ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ဣဝ-ဤကဲ့သို့လ် ဈာန်အရာ၌၊ သမာပန္နဿ-သမာ ပတ်သို့ ကောင်းစွာရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တ စေတသိကာ-န်သော၊ ဓမ္မာ- တို့ကို၊ အဓိပ္ပေတာ-န်၏။

ပန-ကား၊ (အဓိပ္ပေတတ္ထမှ တစ်ပါး ဝစနတ္ထကား၊) ဧတ္ထ-ဤနေဝသညာ နာသညာယတနံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝစနတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဩဋ္ဌာရိ ကာယ-ရန်ရင်းသော၊ ဝါ-ထင်ရှားသော၊ သညာယ-၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်း

သင်္ခါရာဝသေသ သမာပတ္တိ။ ။ ပဌမဈာန်မှစ၍ အထက်အထက်သို့ တိုးတက်ပွားများ စေသော ဘာဝနာသည် တိုး၍တိုး၍ ခရီးသွားနေသူနှင့်တူ၏။ ထိုဘာဝနာသည် အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထာရူပ သမာပတ်သို့ ရောက်သောအခါ သင်္ခါရုတို့ကို အဆုံးသို့ ရောက်စေအပ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုစတုတ္ထာရူပ သမာပတ်၏ အထက်ဖြစ်သာ နောက်၌ တိုး၍ ဘာဝနာပွားလျှင် စိတ်စေတသိက် ဟူသော သင်္ခါရုတို့၏ ချုပ်ရာ နိရောဓသမာပတ်သာရှိတော့၏။ စိတ်စေတသိက်ဟူသော သင်္ခါရု တို့၏ဖြစ်ခြင်းကားမရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထာရူပသမာပတ်ကို "ရှေးရှေးသင်္ခါရုတို့၏ နောက်ဆုံး အဖြစ်ဖြင့် ကြွင်းကျန်သော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရုသာရှိသော သမာပတ်" ဟု ဆိုအပ်ပေသည်။

ဝစနတ္ထောပေ နာသညံ။ ။ ဈာန်ဿသညာ၏ နောက်၌ "နာသညာ၊ နာသညံ" ဟု မူကွဲရှိ၏။ ထိုတွင် "နာသညံ"ဟူ၍မှ အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာကိုလည်း မဟာဋီကာက "နာသညံ"အနေဖြင့်သာ ဖွင့်၏။ အနက်ပေးပုံကို နိဿယကြည့်ပါ။ ထိုသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသော်လည်း

ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အောက်ဈာန်တို့၌ကဲ့သို့ ရုန့်ရင်းသော ထင်ရှားသော သညာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊) သုခုမာယ-သိမ်မွေ့သော၊ (သညာယ-၏၊) ဘာဝတောစ-ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဿ-သမ္ပယုတ် တရားနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အဿဈာနဿ-၏၊ သညာ-ရုန့်ရင်းသော သညာသည်၊ ဝါ-ထင်ရှားသော သညာသည်၊ နေဝ(အတ္ထိ)-မရှိ၊ အသည်-သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ရုန့်ရင်းသော သညာမရှိ၊ သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံဈာနံ-သည်၊) နေဝသညာနာသညာ-မည်၏။ နေဝသညာနာသညာဉ္စ-နေဝသညာနာသညာ ဈာန်လည်း ဟုတ်၏၊ တ-ထို နေဝသညာနာသညာဈာန်ဟူ သည်၊ မနာယတန ဓမ္မာယတန ပရိယာပန္တတ္တာ-မနာယတန ဓမ္မာယတန၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာယတနဉ္စ-အာယတနလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-မည်၏။

ထိုဝိဂြိုဟ်ကို လဟကနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော ဝိဂြိုဟ်ဟု ယူပါ။ ဘာကြောင့်နည်း။ “နေဝဿ၊ ပ၊ ဣတိ” တိုင်အောင် တစ်ဝါကျတည်းသာ၊ ထိုတစ်ဝါကျ၌လည်း စေဝနှင့် စတို့ကဲ့သို့ နေဝနှင့် နတို့လည်း အသွားတူမြဲဖြစ်ပါလျက် ဤနေရာ၌ “နေဝ+အတ္ထိ” ဟု ဆိုပြီးလျှင် “န အသည်- သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည် မဟုတ်” ဆိုသဖြင့် နေဝနှင့် နတို့ အသွား မတူသောကြောင့်တည်း။

ဂရကနည်း။ ။ ထို့ကြောင့် ဂရကနည်းအားဖြင့် “နေဝ+သညာ နေဝသညာ၊ န+အသညာ နာသညာ” ဟု ရှေးဦးစွာပြု၍၊ “နေဝသညာ+နာသညာ ယဿဈာန သာတိ နေဝသညာနာသညာ” ဟု ပြုစေလိုသည်။ [“ယဿ ဈာနဿ-၏၊ နေဝသညာ-ရုန့်ရင်းသော သညာလည်း မဟုတ်သော+ နာသညာ-သိမ်မွေ့သော သညာမဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်သော သညာသည်၊ ဝါ-သိမ်မွေ့သော သညာသည်၊ အတ္ထိ-၏” ဟု ပေးပါ။ [ဋီကာကျော်၌ကား တစ်ဝါကျတည်းမထားဘဲ “အတ္ထိ” ဟု ကြိယာထည့်၍ ၂-ဝါကျ ခွဲပြီးလျှင် သူ့နည်းနှင့်သူ ရုပ်ပြီးပုံကို ပြလေသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ နေဝသညာ၌ နသည် အဘာဝတ္ထတည်း၊ “မရှိ” ဟု နိဿယနက်ပေးရသည်။ အသညာ၌ အသည် ပဋိသေစေတည်း။ “မဟုတ်” ဟု အနက်ပေးရသည်။ နာသညာ၌ နကား အညတ္တတည်း။ “သိမ်မွေ့သော သညာမရှိသည် မဟုတ်သော ဈာန်မှ တစ်ပါးသော သိမ်မွေ့သော ပညာရှိသော ဈာန်” ဟုလို့၊ နိဿယ အနက်ပေးရာ၌ကား “မဟုတ်” ဟုပင် ပေးရသည်။

တံပေ၊ သညာယတနံ။ ။ ဥပေက္ခာ ဧကဂ္ဂတာကို စတုတ္တာရူပဈာန်ဟု ခေါ်၏။ သမ္ပယုတ် ဖြစ်သော စိတ်စေတသိက်နှင့်တကွ ထိုဈာန်ကို ခန္ဓာအာယတနဖွဲ့လျှင် မနာယတန၊ ဓမ္မာယတန၌ ပါဝင်၏။ ထို့ကြောင့် ထို သသမ္ပယုတ္တဈာန်သည် အာယတနလည်း အမည်ရသောကြောင့် နေဝသညာနာသညာနှင့် အရတူရကား “နေဝသညာ နာသညာ+တံ+အာယတနဉ္စာတိ နေဝ သညာနာသညာယတနံ” ဟု ကမ္မဓာရယဝိဂ္ဂဟပြုရသည်။

အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ဧတ္ထ-ဤ စတုတ္ထာရုပ္ပဈာန်၌၊ ယာယံ (ယာ+အယံ)သညာ-အကြင်သညာသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုသညာသည်၊ ပဋ္ဌသညာ ကိစ္စံ-ထင်ရှားသောသညာ၏ ကိစ္စကို၊ [ပဋ္ဌသညာကိစ္စ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်၌ တွေ့ရလတ္တံ့။] ကာတံ-ငှာ၊ အသမတ္တတာယ-မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နေဝသညာ-သညာလည်းမဟုတ်၊ (သညာဟုလည်း မဆိုနိုင်)၊ သင်္ခါရာဝသေသ သုခမဘာဝေန-ရုန့်ရင်းသောသင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသညာ-သညာမဟုတ် သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ သညာလည်းမဟုတ်၊ သညာမဟုတ် သည်လည်း မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သညာမဟုတ် တဟုတ် ဖြစ်နေသော ကြောင့်)၊ နေဝသညာနသညာ-နေဝသညာနာသညာမည်၏၊ နေဝသညာနာသညာစ- နေဝသညာနာသညာလည်း ဟုတ်၏၊ သာ-ထို နေဝသညာနာသညာဟူသည်၊ သေသမ္မာနံ-သညာမှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ အဓိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ (နိဿယသတ္တိ စသည်ဖြင့် တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ အာယတနဉ္စ-တည်ရာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-မည်၏။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ စတုတ္ထာရုပ္ပဈာန်၌၊ ကေဝလံ-ဝေဒနာစသည်မဖက် သက်သက်၊ သညာဝ-သညာသည်သာ၊ ဧဝိသီ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော နေဝသညာ နာသညာမည်သည်၊ န-မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝေဒနာပိ-ဝေဒနာ သည်လည်း၊ နေဝ ဝေဒနာ-ရုန့်ရင်းသော ဝေဒနာလည်း မဟုတ်၊ နာဝေဒနာ- သိမ်မွေ့သော ဝေဒနာမဟုတ်လည်းမဟုတ်၊ စိတ္တံပိ-သည်လည်း၊ နေဝစိတ္တံ- ရုန့်ရင်းသော စိတ်လည်း မဟုတ်၊ နာစိတ္တံ-သိမ်မွေ့သော စိတ်မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဖဿောပိ-သည်လည်း၊ နေဝဖဿော-ရုန့်ရင်းသော ဖဿလည်းမဟုတ်၊ နာဖဿော-သိမ်မွေ့သော ဖဿ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ် အပ်၏၊ သေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု-ဝေဒနာ စိတ် ဖဿတို့မှ ကြွင်းသော သမ္ပယုတ် တရားတို့၌၊ ဧသံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်း အစီ

အထဝါ။ ။ နေဝသညာ နာသည်ကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုရသောနည်း၊ မနာယတန ဓမ္မာယတန ဖြစ်၍ အာယတန အမည်ရသော ရှေ့နည်းမှ တစ်နည်းပြုလို၍ “အထဝါ”ဟု တက်သည်၊ ဤနည်း၌ လိုရင်းမှာ နေဝသညာစ+သာ+နာသညာစာတိ နေဝသညာ နာသညာ”ဟု ပြု၍ အာယတနသဒ္ဒါအတွက် မနာယတနဓမ္မာယတနအနက်ကိုမယူဘဲ၊ အဓိဋ္ဌာန အနက်ယူရသည်၊ [နာသညာ၌ “န+အ”ဟု ပဋိသေခ ၂-ခုရှိသောကြောင့်၊ “သညာမဟုတ်သည် မဟုတ်၊ သိမ်မွေ့သော သညာဟုတ်၏”ဟု မူလအနက်ကို ရသည်၊ “နာသညာတိ သညာဘာဝေါစ ဧတိသာ အတ္ထိတိ အတ္ထော၊” ငိုကာ...ဤဝိကပ်၌ နေဝနှင့် နတို့သည် အည အနက်ဟော ချည်းတည်း။]

အရင်တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် နေဝဝေဒနာ နာဝေဒနာစသည် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အယံ ဒေသနာ-ဤဒေသနာကို၊ သညာသီသေန-သညာကိုအဦးပြုသဖြင့် (သညာကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်) ကတာ-ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ ပတ္တမက္ခန တေလပ္ပဘုတိဟိ-သပိတ်ကို သုတ်လိမ်းကြောင်း ဆီ အစရှိကုန်သော၊ ဥပမာဟိ- တို့ဖြင့်၊ ဒေ အတ္ထော-ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော-ထင်စွာ ဖြစ်စေထိုက်၏။

ကိရ-ရဲ့၊ သာမဏေရော-သည်၊ တေလေန-ဖြင့်၊ ပတ္တံ-သပိတ်ကို၊ မက္ခေတ္တာ- သုတ်လိမ်း၍၊ ထပေသိ-ထားပြီ၊ တံ-ထိုသာမဏေကို၊ ယာဂုပါနကာလေ-ယာဂ သောက်ခါနီးအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ အာဟာရ-ဆောင်ခဲ့လော၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြောပြ၊ သော-ထိုသာမဏေသည်၊ ဘန္တေ-ရား၊ ပတ္တေ-၌၊ တေလံ- ဆီသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တတော-ထိုသို့လျှောက်ခြင်း ကြောင့်၊ သာမဏေရ-သာမဏေ၊ တေလံ-ကို၊ အာဟာရ-ဆောင်ယူခဲ့လော့၊ နာဠိ- ဆီကျည်တောက်ကို၊ ပူရေဿာမိ-ပြည့်စေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဘန္တေ-ရား၊ တေလံ-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ အန္တောဝုတ္တတ္တာ-အကပ္ပိယကုဋိအတွင်း၌ သိုမှီးသိမ်း ဆည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာဂုယာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ အကပ္ပိယဋ္ဌေန- မအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူ သော အနက်ကြောင့်၊ တေလံ အတ္ထိတိ-သပိတ်၌ ဆီရှိပါသည်ဘုရားဟူ၍၊ (ဝစနံ-လျှောက်ခြင်းသည်)၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ နာဠိပူရဏာဒိနံ-ဆီကျည်တောက်၌ ပြည့်လောက်သောဆီ အစရှိသည်တို့၏၊ အဘာဝဝသေန-မရှိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ နတ္ထိတိ-မရှိပါဘုရားဟူ၍၊ (ဝစနံ-သည်)၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ သာပိသညာ-ထိုစတုတ္ထာရုပ္ပဈာန်၌ ရှိသော သညာသည်လည်း၊ ပေ၊ နေဝသညာ-ရုန့်ရင်းသော သညာလည်း မဟုတ်၊

ဒေအတ္ထော။ ။ကိစ္ဆိဝိသေသံ-တစ်စုံတစ်ခုသော (သိမ်မွေ့သော သညာ ရှိသေးခြင်း သဘောအထူးကို) ဥပါဒါယ (ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍)၊ အတ္ထိတိ ဝတ္တဗ္ဗသေဝ မဗ္ဗဿ (ရှိသည်ဟု ဆိုထိုက်သောတရား၏ပင်)၊ ကိစ္ဆိ ဝိသေသံ ဥပါဒါယ (ရုန့်ရင်း သော သညာ၏ မရှိခြင်းသဘော အထူးကို ဉာဏ်ဖြင့် ယူ၍)၊ နတ္ထိတိ ဝတ္တဗ္ဗတာ သင်္ခါတော အတ္ထော-ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ။

ဥပမာန ဥပမေယု။ ။ဆီတစ်မျိုးတည်းကိုပင် အကပ္ပိယကုဋိတွင်း၌ သိုမှီး အပ်သည့်အတွက် ယာဂုဖြင့်ရော၍ မသောက်ကောင်းသောကြောင့် “ဆီရှိပါသည်” ဟု လျှောက်ခြင်းကဲ့သို့ “န+အသညာ-သညာဟုတ်သေး၏”ဟု ဆိုရပုံကိုလည်း ကောင်း၊ ကျည်တောက်၌ ပြည့်လောက် အောင် မရှိသည့်အတွက် “ဆီမရှိပါ” ဟု လျှောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်လောက်သော သညာ၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဖြစ်စေနိုင်လောက်သော သညာမဟုတ်သည့်အတွက် “နေဝသညာ- သညာမဟုတ်” ဟု ဆိုပုံကိုလည်းကောင်း သိပါ။

(သညာဟုလည်း မခေါ်လောက်၊) သင်္ခါရာဝသေသ သုခုမဘာဝေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-
ကြောင့်၊ အသညာ-သိမ်မွေ့သော သညာမဟုတ်သည်လည်း၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊
(သညာမဟုတ်ဟုလည်း မဆိုနိုင်။)

ပန-ပရိဟာရပေ၊ ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤသာပိသညာ၊ပေ၊အသမတ္တတာယ ဟူသော
ပါဠိ၌၊ သညာကိစ္စံ-သညာ၏ ကိစ္စဟူသည်၊ ကိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
အာရမဏာသဉ္စာနနဉ္စေဝ-အာရုံကို အမှတ်ပြု၍ သိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိပဿ
နာယ-နာ၏၊ ဝိဿယဘာဝံ-အာရုံ၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂန္တာ-ကပ်ရောက်၍၊ နိဗ္ဗိဒါဇနနိစ-
နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (သညာကိစ္စံ-သညာကိစ္စတည်း၊
ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) [အချို့စာအုပ်၌ “နိဗ္ဗိဒါဇနနိ” ဟု ခေအောက်ချိုက်ဖြင့်
ရှိ၏၊ မကောင်း၊] ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သုခေါဒကေ-
ရေအေး၌၊ တေဇောဓာတု-သည်၊ ဒဟနကိစ္စံ-လောင်ခြင်းကိစ္စကို၊ (ကာတုံ-ငှာ န
သက္ကောတိ) ဣဝ-မစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဒော-ဤသညာသည်၊
သဉ္စာနနကိစ္စံပိ-အမှတ်ပြု၍သိခြင်းကိစ္စကိုလည်း၊ ပဉ္စ-ထင်ထင်ရှားရှား၊ ကာတုံ န
သက္ကောတိ၊ သေသသမာပတ္တိသု-စတုတ္ထာရုပ္ပ သမာပတ်မှ ကြွင်းသော သမာပတ်
တို့၌၊ သညာဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဝိပဿနာယ-၏၊ ဝိဿယဘာဝံ-သို့၊ ဥပဂန္တာ-၍၊
နိဗ္ဗိဒါဇနနိပိ-နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ဖြစ်စေခြင်းကိုလည်း၊ ကာတုံ န သက္ကောတိ၊ ဟိ-မှန်၊
အညေသု-စတုတ္ထာရုပ္ပခန္ဓာမှ တပါးကုန်သော၊ ဓန္ဓေသု-ခန္ဓာတို့၌၊ အကာတာဘိနိဝေ
သော-မပြုအပ်သော ဝိပဿနာနလုံးသွင်းခြင်းရှိသော၊ ဘိက္ခု-ယောဂီရဟန်းသည်၊
နေဝသညာနာသညာယတနက္ခန္ဓေ-နေဝသညာ နာသညာယတန ခန္ဓာတို့ကို၊
သမ္ပသိတွာ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သုံးသပ်၍၊ နိဗ္ဗိဒံ-နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်သို့၊ ပတ္တု-ငှာ၊
သမတ္ထောနာမ-စွမ်းနိုင်သူမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အပိ-
အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း၊ (န သက္ကုဏေယျ-မစွမ်းနိုင်ရာ။) [“အပိစ-
စိုးစဉ်း အနည်းငယ်ဆိုဖွယ်ကား၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ သက္ကုဏေယျ-
စွမ်းနိုင်ရာ၏” ဟုလည်း ရှိ၏။]

အပိ၊ပေ၊ ပုတ္တော။ ။ဤဝါကျ၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဝယ် သေယျတဝိ မပါ၊ ထိုသို့ မပါခြင်းသည်
ကောင်း၏၊ အပိစဟု စသဒ္ဒါလည်း ပါသင့်မည်မထင်၊ ထိုစသဒ္ဒါကိုဖြုတ် ၍ “အပိအာယသ္မာ
သာရိပုတ္တော-အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း၊ (န သက္ကု ဏေယျ-မစွမ်းနိုင်ရာ)” ဟု ရှိသင့်မည်
ထင်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း “ဧဝံ သုခုမတ္တံ ဂတာ” ကို “ယထာ ဓမ္မသေနာပတိနာပိနာမ အနုပဒံ
န ဝိပဿနေယျာတိအတ္ထော (ဓမ္မသေနာပတိ ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသော်မှလည်း
နေဝသညာ နာသညာယတနခန္ဓာကို တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီ ဝိပဿနာမဂ္ဂနိုင်)” ဟု မဟာဋီကာ
ဖွင့်သောကြောင့်တည်း။

ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ထပ်၍ပြလိုသောကြောင့် “ပကတိံ ဝိပဿကော ပန” စသည်မိန့်၊ [ပန-ဆက်၊ ပကတိံ ဝိပဿကော-ပင်ကိုအားဖြင့် ဝိပဿနာရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာပညော-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိသော၊ သာရိပုတ္တသဒိသောဝ-အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သာ၊ သက္ကုဏေယျ-စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ [ထို ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ကလာပသမ္မသနနည်းအားဖြင့်သာ ဝိပဿနာရှုခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်၏ဟု ပြလိုသောကြောင့် “သောပိ” စသည်မိန့်။] သောပိ-ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာကဲ့သို့ ပညာကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤနေဝသညာ နာသညာ ယတန သမာပတ်တရားတို့သည်၊ အဟုတ္တာ-ရှေးက မဖြစ်ဖူးဘဲ၊ သန္တောန္တိကိရ-ယခုဖြစ်ကုန်သတတ်၊ ဟုတ္တာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ပဋိဝေန္တိ (ပဋိ+ဝိ+န္တိ)ကိရ-ကင်းကုန်သတတ်၊ နဿန္တိ ကိရ-ပျက်ကုန်သတတ်၊ “ဤနဿန္တိပါဌ်သည် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၌ မရှိ၊ ပဋိဝေန္တိကို အနက်ထင်အောင် နောက်မှ ထည့်အပ်သောပါဌ် ဖြစ်ဟန်တူသည်။] ဧဝံ-သို့၊ ကလာပသမ္မသနဝေသေနေဝ-အပေါင်းအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သာလျှင် (သက္ကုဏေယျ-ရာ၏)၊ အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာဝေသေန-တစ်ဖို့စီ တစ်ဖို့စီသော တရားကို ဝိပဿနာရှုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နော (သက္ကုဏေယျ) မစွမ်းနိုင်ရ၊ ဧသာ သမာပတ္တိ-ဤစတုတ္ထာရုပ္ပသမာပတ်သည်၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သို့ကလောက်)၊ သုခမတ္တံ-သိမ်မွေ့ သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်ပြီ။

စ-သည်သာမကသေး၊ ပတ္တမက္ခန တေလူပမာယ-သပိတ်ကို သုတ်လိမ်း ကြောင်း ဆီဥပမာဖြင့်၊ (ဝိဘာဝေတဗ္ဗော) ယထာ-ထင်စွာဖြစ်စေထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂဒကူပမာယပိ-လမ်း၌ ရေဥပမာဖြင့်လည်း၊ အယံ အတ္ထော-ကို၊ ဝိဘာဝေ တဗ္ဗော၊ ကိရ-ချဲ့၊ မဂ္ဂ ပဋိပန္နဿ-ခရီးသွားသော၊ ထေရုဿ-၏၊ ပုရတော-၌၊

ပကတိံ ဝိပဿကော။ ။ “ပကတိယာ+ဝိပဿကော ပကတိံ ဝိပဿကော”၊ သဂြိုဟ်၌ “ခန္ဓာဒိနယ မာရဋ္ဌ” စသည်ကို အာရုံပြု၍ အာရုံ ဒွါရစသည်ဖြင့် ပြအပ်သော ရိုးရာအတိုင်း “ရူပ အနိစ္စ” စသည်ဖြင့် ဝိပဿနာရှုသူကို “ပကတိံ ဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်သည်။

ကလာပ သမ္မသနဝေသေနေဝ။ ။ စတုတ္ထာရုပ္ပ စိတ္တုပ္ပါဒ ပရိယာပန္တေ ဖဿာဒိ ဓမ္မေ အဝိနိတုဒ္ဓ (ဖဿတခြား ဝေဒနာတခြား စသည်ဖြင့် မခွဲခြားမူ၍) ဧကတော ဂဟေတွာ ကလာပတော သမူဟတော သမ္မသနဝေသေန-မဟာဋီကာ...ထိုသို့ ပေါင်း၍ ဝိပဿနာမဂ္ဂဘိ ဖဿတစ်ပါး၊ ဝေဒနာတစ်ပါးစသည်ဖြင့် တစ်ပါးစီရှုမှုဟူသော အနုပဒဓမ္မ ဝိပဿနာအားဖြင့်ကား အရှင်သာရိပုတ္တရာကဲ့သို့ ဉာဏ်ကြီးသူသော်လည်း မစွမ်းနိုင်ပါ။ [ပဒံပဒံ+အနု အနုပဒံ-ဖဿ ဝေဒနာစသော အဖို့တိုင်းအဖို့တိုင်း၊ (ဝိစ္စာအဗျယိတော)၊ အနုပဒံစ+တံ+ဓမ္မာဓာတိ အနုပဒဓမ္မာ၊ တေသံ-ဝိပဿနာ အနုပဒ ဓမ္မဝိပဿနာ။]

ဂစ္ဆန္တော-သော၊ သာမဏေရော-သည်၊ ထောက်-အနည်းငယ်သော၊ ဥဒက-ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ ဘန္တေ-ရား၊ ဥဒက-ရေပါတည်း၊ ဥပါဟနာ-ဖိနပ်တို့ကို၊ ဩမုဇ္ဈထ-ဇွတ်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တတော-ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ ထေရေန-သည်၊ (ဝုတ္တော၌ စပ်၊) ဥဒကသစေ အတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ၊) နာနသာဋက-ရေသနပ်ကို၊ အာဟရ-ဆောင်ခဲ့လော့၊ နာယိဿာမိ-ရေချိုးအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဘန္တေ-ရား၊ နတ္ထိ-ရေမရှိပါ၊ ဣတိ၊ အာဟ-လျှောက်ပြန်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ဥပါဟန တေမနမတ္တဋ္ဌေန-ဖိနပ်ကိုစိုစေခြင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ဖိနပ်ကို စိုစေလောက်ရုံ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၏အဖြစ် ဟူသော အနက်ကြောင့်၊) ဥဒက-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝစနံ-လျှောက်ခြင်းသည်၊) ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့လည်း ကောင်း၊ နာနဋ္ဌေန-ချိုးရေ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ချိုးလောက်သော ရေဟူသော အနက်ကြောင့်၊) (ဥဒက-သည်၊) နတ္ထိ-မရှိပါ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝစနံ-သည်၊) ဟောတိယထာ-သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံပိ-ဤအတူလည်း၊ (ပိဖြင့် ရှေ့ဥပမာ နှင့် တူပုံကိုပေါင်း၊) သာ-ထို သညာသည်၊ ပဋ္ဌသညာကိစ္စ-ထင်ရှားသော သညာ၏ ကိစ္စကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ သညာ-သညာသည်၊ နေဝ ဟောတိ-မဖြစ်၊ (သညာဟုလည်း မဆိုလောက်၊) သင်္ခါရာ ဝသေသ သုခုမ ဘာဝေန-ဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ကြောင့်၊ အသညာ-သညာမဟုတ်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ (သညာမဟုတ်ဟုလည်း မဆိုနိုင်၊) စ ဆက်၊ ကေဝလံ-အခြားဥပမာတို့နှင့် မဖက် သက်သက်၊ ဧတာဟေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဥပမာတို့ဖြင့်သာ၊ (ဧသ အတ္ထော-ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော-ထင်စွာ ဖြစ်စေထိုက်သည်ကား၊) န-မဟုတ်သေး၊ အညာဟိပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အနုရူပါဟိ-လျှော်ကုန်သော၊ ဥပမာဟိ-တို့ဖြင့် ဧသ အတ္ထော ဝိဘာဝေတဗ္ဗော။ [အခြားဥပမာတစ်မျိုးကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ ၌ ပြထား၏၊ ရူပါလေ။]

[ဤတိုင်အောင် “နေဝသညာနာသညာယတန”၏ အဖွင့်ပြီးပြီ၊ ယခုအခါ “သညာသဟဂတနှင့်တွဲ၍ ပြလိုသောကြောင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်များကိုပင် နိဂုံး အနေအားဖြင့် ညွှန်ပြလိုရကား “ဣတိ” စသည်မိန့်။] ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ နေဝသညာနာသညာယတန-ထင်ရှားသော သညာကား မရှိ၊ သိမ်မွေ့သော သညာ မရှိသည်လည်း မဟုတ်သော မနာယတန ဓမ္မာယတနဟူသော စတုတ္ထာရူပ ဈာန်၌၊ ပဝတ္တယ-သော၊ ဣမာယ သညာယ-နှင့်၊ (သဟဂတံ-တက္ခဖြစ်သည် တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေသ၊ပေ၊သဟဂတံ-မည်၏၊ ပဌမနည်း၊) ဝါ-တစ်နည်းကား၊ နေဝ၊ပေ၊ဘူတာယ-ထင်ရှားသော သညာလည်းမဟုတ်၊ သိမ်မွေ့သောသညာ မဟုတ်သည်လည်း မဟုတ်သော ကြွင်းသော ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏

တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သညာယ-သညာနှင့်၊ သဟဂတ်-တည်း၊ ဣတိ၊ နေဝ၊ပေ၊ ယတနံ-မည်၏၊ [ဤကား အထဝါတက်သော နောက်နည်းတည်း၊ ရှေး၌ နေဝသညာ နာသညာယတနကို ၂-နည်းဖွင့်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤ၌လည်း ၂-နည်း သမာသ် တွဲ၍ပြသည်၊] ဇေ-ဤနေဝသညာနာသညာယတန သညာသဟဂတ်ဟူသော အမည်သည်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသမာပတ္တိ အာရမဏဿ-အာကိဉ္ဇညာယတန တတိယရူပသမာပတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ ဈာနဿ-စတုတ္ထာရူပဈာန်၏၊ အဓိဝစနံ- တည်း။

ဤဓ-ဤ စတုတ္ထာရူပဈာန်၌၊ အာကိဉ္ဇညာယတနသမာပတ္တိယာ-အာကိဉ္ဇ ညာယတနသမာပတ်၌၊ နိကန္တိပရိယာဒါန ဒုက္ခတာယ-နိကန္တိကိုကုန်စေခြင်း၏ ခက်ခဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရိယာဒိန္န နိကန္တိကဿ-ကုန်စေအပ်ပြီးသော နိကန္တိရှိသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-နိကန္တိကို ကုန်စေပြီးသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပနာပရိဝါသဒန္တတာယ-အပ္ပနာသို့ ရောက် အောင် ကျင့်သုံးရခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာ-သော၊ အဘိညာ ထူးသော အသိညာဏ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝိပရိယာယေန-ဖြင့်၊ သုခါ-သော၊ပဋိပဒါ- သည်လည်းကောင်း၊ ခိပ္ပာ-သော၊ အဘိညာစ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ပရိတ္တကသိဏ္ဍာဋီမ္မာကာသေ-ကျဉ်းငယ်သော ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏ အဖြစ် ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်၌ ပဝတ္တိတ-ဝိညာဏာပဂမာရမဏံ-ဖြစ်စေအပ်သော ဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်း နတ္ထိဘော-ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ သမာပတ္တိ-ကို၊ အာရဗ္ဗ၊ ပဝတ္တိတာယ-ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ရှေ့၌ “ပဝတ္တိယာ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်” ရှိခဲ့၏)၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရိယာယေန- အားဖြင့်၊ အပ္ပမာဏာရမဏတာ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သေသံ-သည်၊ ပုရိမသဒိသမေဝ။

အသဒိသရူပေါ-လူနတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့နှင့် မတူသည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိတော်မူသော၊ (မတူသော ဂုဏ်ရှိတော်မူသော)၊ နာထော လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာသခင်၊ ဘုရားရှင်သည်၊ စတုဗ္ဗိခံ-၄-ပါးအပြားရှိသော၊ ယံ အရူပံ-အကြင် အရူပဈာန်ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ တံ-ထို အရူပဈာန်ကို၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အဖွင့်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဥတွာ-သိပြီး၍၊ တသ္မိံ-ထို အရူပ ဈာန်၌၊ ပကိဏ္ဏကကထာပိ-ရောပြုမိသော စကားရပ်ကိုလည်း၊ ဝိညေယျာ- သိထိုက်သေး၏။

ဟိ-ချဲ့၊ [ပကိဏ္ဏကကထာပိ ဝိညာယျော ဟူသော စကားကို ချဲ့သည်၊] စတဿောပိ-၄-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ အရူပသမာပတ္တိယော-ဤအရူပ သမာပတ်တို့သည်၊ အာရမဏာတိက္ကမတော-ကသိုဏ်းရပ် အစရှိသော အောက်

အောက်စုန်၏ အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဧတာသံ-
ဤအရူပသမာပတ်တို့၏၊ အင်္ဂါတိက္ကမံ-ရူပသမာပတ်တို့ကဲ့သို့ အောက်အောက် စုန်
အင်္ဂါကို လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ ဝိဘာဝိနော-ပညာရှိတို့သည်၊ န ဣစ္ဆန္တိ-အလိုမရှိကုန်။

ဟိ-ချဲ့၊ [အာရမဏာတိက္ကမတောကိုချဲ့သည်။] ဧတာသု-ဤအရူပသမာ
ပတ်တို့တွင်၊ ရူပနိမိတ္တာတိက္ကမတော-ကသိုဏ်းရုပ် နိမိတ် ဟူသော အာရုံကို
လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဌမာ-ပဌမ အရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အာကာသာ
တိက္ကမတော-ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုတိယာ-
ဒုတိယအရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ အာကာသေ-ကောင်းကင်ပညတ်၌၊
ပဝတ္တိတဝိညာဏာတိက္ကမတော-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရူပဝိညာဉ်ဟူ သာ အာရုံကို
လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တတိယာ-တတိယအရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
အာကာသေ-၌၊ ပဝတ္တိတဝိညာဏသမ-ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရူပဝိညာဉ်၏၊
အပဂမာတိက္ကမတော-ကင်းကွာခြင်း(နတ္ထိဘောပညတ်) ဟူသော အာရုံကို
လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ စတုတ္ထာ-စတုတ္ထအရူပသမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-
ဤသို့လျှင်၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာရမဏာတိက္ကမတော-
ကြောင့်၊ စတဿော ပိ-နိဿော၊ (အချို့စာ၌ ပိ မပါ။) ဣမာ အရူပသမာပတ္တိယော-
တို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နိ၏။ ပန-ကား၊ ဧတာသံ-ဤအရူပသမာပတ်
တို့၏၊ အင်္ဂါတိက္ကမံ-ကို၊ ပဏ္ဍိတာ-တို့သည်၊ န ဣစ္ဆန္တိ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)၊ ကသ္မာ ဧတာသံ အင်္ဂါတိက္ကမံ န ဣစ္ဆန္တိ၊ ဟိ ယသ္မာ၊
ရူပါဝစရသမာပတ္တိသု-တို့၌၊ (အင်္ဂါတိက္ကမော-အောက်အောက်စုန် အင်္ဂါကို
လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဧတာသု-ဤ အာရူပ
သမာပတ်တို့၌၊ အင်္ဂါတိက္ကမော-သည်၊ နအတ္ထိ၊ (တသ္မာ ဧတာသံ အင်္ဂါတိက္ကမံ န
ဣစ္ဆန္တိ)၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗာသုပိ-နိဿော၊ ဧတာသု-ဤအာရူပသမာပတ်တို့၌၊ ဥပပက္ခာ-

အာကာသေ၊ပေ၊ တတိယာ။ ။“အာကာသေ ပဝတ္တိတဝိညာဏ” ဟူသည် ကောင်းကင်
ပညတ်ကို အာရုံပြုသော ပဌမာရူပဝိညာဉ်တည်း။ “ထိုဝိညာဉ်ကို လွန်မြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်
တတိယာရူပသမာပတ် ဖြစ်သည်” ဟုလို့၊ မှန်၏- အာရမဏာတိက္ကမဖြစ်သော အရူပသမာပတ်
တို့သည် အောက်အောက်စုန်၏ အာရုံကို လွန်မြောက်ကြရ၏။ ထိုသို့လွန်မြောက်ရာဝယ်
ပဌမာရူပ သမာပတ်သည် ရူပစတုတ္ထစုန်၏ အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်ကို လွန်မြောက်ခဲ့၏။
ကောင်း ကင်ပညတ်ကို အာရုံပြု၏။ ဒုတိယာရူပသမာပတ်သည် ကောင်းကင်ပညတ်ကို
လွန်မြောက်ခဲ့၏။ ပဌမာရူပဝိညာဉ်ကို အာရုံပြု၏။ တတိယာရူပသမာပတ်သည် ပဌမာရူပဝိညာဉ်ကို
လွန်မြောက်ခဲ့၏။ ထိုဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်း (နတ္ထိဘော) ပညတ်ကို အာရုံပြု၏။ “ဤနည်းအတိုင်း
စတုတ္ထာရူပသမာပတ် လွန်မြောက်ခဲ့ပုံ၊ အာရုံပြုပုံလည်း သင်္ဂြိုဟ်၌ ပြောရိုးအတိုင်း သိပါ။]

ဥပေက္ခာလည်းကောင်း၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ ၈၀၊ ၂-
 ပါးသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-၏၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့
 ဈာန်အင်္ဂါ ၂-ပါးချင်းတူသော်လည်း၊ ဣ-ဤအာရမ္ပသမာပတ်တို့၌၊ (ပစ္စိမာ ပစ္စိမာ
 ဝယ် အပေါင်း အာဓာရ၊ အစိတ် အာဓေယံစပ်) ဝါ-တို့တွင်၊ (နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယ၊
 နိဒ္ဒါရဏီယစပ်)၊ ပစ္စိမာပစ္စိမာ-နောက်၌ဖြစ်ကုန်၊ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော သမာပတ်တို့
 သည်၊ သုပဏီတတရာ-သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏၊ တတ္ထ-
 ထိုသို့ သာလွန်မွန်မြတ်ရာ၌၊ ပါသာဒတလသာဋီကာ-ပြာသာဒ်အပြင်၊
 အဝတ်ဟူကုန်သော၊ ဥပမာ-ဥပမာတို့ကို၊ ဝိညေယျာ-ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ စတုဘူမကပါသာဒဿ-၄-ခုသော ဘုံရှိသော ပြာသာဒ်၏
 (၄-ထပ်ပြာသာဒ်၏) ဟေဋ္ဌိမတလေ-အောက်ဆုံးအပြင်၌၊ (အောက်ဆုံးအထပ်၌)၊
 ဒိဗ္ဗနုစ္စဂီတဝါဒီတသုရတိဂန္ဓမာလာ သာဓုရသပါနဘောဇနသယနတ္ထဒနာဒိဝသေန၊
 နတ်၌ဖြစ်သော ကခြင်း သီဆိုခြင်း တီးမှုတ်ခြင်း၊ ကောင်းသောအနုရှိသော ပန်း၊
 ကောင်းသောအရသာရှိသော သောက်ဖွယ် စားဖွယ်၊ အိပ်ရာ အဝတ် အစရှိသည်တို့၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ပဏီတာ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ကာမဂုဏာ-ကာမဂုဏ်တို့သည်၊
 ပစ္စုပဋ္ဌိတာ-ရှေးရှုတည်ကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယအပြင်၌၊
 (ဒုတိယထပ်၌)၊ တတော-ထို ပဌမအပြင်ဝယ် ကာမဂုဏ်ထက်၊ ပဏီတတရာ-
 သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာမဂုဏာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ အဿု)၊ တတိယေ-
 တတိယအပြင်၌၊ (တတိယထပ်၌)၊ တတော-ထိုဒုတိယအပြင်ဝယ် ကာမဂုဏ်ထက်၊
 ပဏီတတမာ-အထူးသဖြင့် သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာမဂုဏာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ
 အဿု)၊ စတုတ္ထေ-စတုတ္ထအပြင်၌၊ (စတုတ္ထထပ်၌)၊ သဗ္ဗပဏီတာ-အလုံးစုံသော
 အောက်ကာမဂုဏ်တို့ထက် သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ (ပဉ္စကာမဂုဏာ ပစ္စုပဋ္ဌိတာ
 အဿု)၊ တတ္ထ-ထိုဥပမာ စကားရပ်၌၊ စတ္တာရိပိ-၄-ထပ်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 တာနိ-ထိုအပြင်တို့သည်၊ ပါသာဒတလသာဇေန-ပြာသာဒ်အပြင်တို့ချည်းသာတည်း၊
 နေသံ-ထို အပြင်တို့၏၊ ပါသာဒတလသာဇေန-ပြာသာဒ်အပြင်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊
 ဝိသေသော-အထူးသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ပဉ္စကာမဂုဏာ
 သမိဒ္ဓဝိသေသေန-၅-ပါးသော ကာမဂုဏ်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းတို့၏ အထူးအားဖြင့်၊
 ဟေဋ္ဌိမတော ဟေဋ္ဌိမတော-အောက်၌ဖြစ်သော အောက်၌ဖြစ်သော အပြင်ထက်၊
 ဥပရိမံ ဥပရိမံ-အထက်၌ဖြစ်သော အထက်၌ဖြစ်သော အပြင်သည်၊ ပဏီတတရံ-
 အထူးသဖြင့် မွန်မြတ်သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။

“ပါသာဒတလသာဋီကာ”ဝယ် ပါသာဒတလ၏ ဥပမာအကျယ်ကိုပြုပြီး၍၊
 သာဋီကာဥပမာ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ စ” စသည် မိန့်၊

စ-သည်သာမကသေး၊ ဧကာယ-တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိယာ-သည်၊ ကန္တိတ ထူလ သဏှ သဏှတရ သဏှတမ သုတ္တာနံ-ငင်အပ်သော ကြမ်းသောချည်၊ သိမ်မွေ့သောချည်၊ အထူးသဖြင့် သိမ်မွေ့သောချည်၊ အလွန်အကြူး အထူးသိမ်မွေ့ သောချည်တို့၏၊ စတုပလ တိပလ ဒွိပလ ဧကပလသာဋီကာ-၄-ပိုလ်အချိန် ရှိသော အဝတ်၊ ၃-ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်၊ ၂-ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်၊ တစ်ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်တို့သည်၊ [ထူလသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် ၄-ပိုလ် အချိန်ရှိသောအဝတ်၊ သဏှတရသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် ၃-ပိုလ် အချိန်ရှိသောအဝတ်၊ သဏှတရသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် ၂-ပိုလ်အချိန်ရှိ သော အဝတ်၊ သဏှတမသုတ္တဖြင့် ရက်အပ်သောကြောင့် တစ်ပိုလ်အချိန်ရှိသော အဝတ်တို့သည်။] အာယာမေန-အလျားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရေ နစ- အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [အချို့စာ၌ “အာယာမတော ဝိတ္တာရတော” ဟု ရှိ၏၊] သမပ္ပမာဏာ-တူမျှသော ပမာဏရှိကုန်သည်၊ အဿု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ စတသောပိ-၄-ထည့်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တာ သာဋီကာ-ထိုအဝတ်တို့သည်၊ အာယာမတောစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရ တောစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမပ္ပမာဏာ-န်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ(ဟောန္တိ)-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ တာသံ-ထိုအဝတ်တို့၏၊ ပမာဏတော-အားဖြင့်၊ ဝိသေသော၊ အထူးသည်၊ ကိဉ္ဇာပိ နတ္ထိ-အကယ်၍လည်း မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ ပမာဏအား ဖြင့် မထူးပါသော်လည်း၊ သုခသမ္ပဿ သုခမဘာဝမဟဂ္ဂဘာဝေဟိ-ကောင်းသော အတွေ့ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ သိမ်မွေ့ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ များသောအစိုး ရှိကုန် သည်၏အဖြစ်တို့ဖြင့်၊ [အချို့စာ၌ “ဒုက္ခသမ္ပဿ” ပါနေ၍ မကောင်း၊ သုခသမ္ပဿ စသည်ချင်း မတူကြောင်းကိုသာ ပြသောအရာဖြစ်၍ “ဒုက္ခသမ္ပဿအဝတ်” မပါ၊] ပုရိမာယ ပုရိမာယ-ရှေး၌ဖြစ်သော ရှေး၌ဖြစ်သော အဝတ်ထက်၊ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ- နောက်၌ ဖြစ်သော နောက်၌ဖြစ်သော အဝတ်တို့သည်၊ ပဏီတတရာ-သာ၍ မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိယထာ-န်သကဲ့သို့လည်းကောင်း။

ဝေမေဝ-ဤအတူသာလျှင်၊ စတုသုပိ-န်သော၊ ဧတာသု-ဤအရပ္ပသမာပတ် တို့၌၊ ဥပေက္ခာ-လည်းကောင်း၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ခွေယေဝ- နံသော၊ ဧတာနိ အင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောန္တိ၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ဈာန်အင်္ဂါတူပါကုန်သော်လည်း၊ ဘာဝနာ ဝိသေသေန-ဘာဝနာအထူးကြောင့်၊ တေသံ အင်္ဂါနိ-ထိုအင်္ဂါတို့၏၊ ပဏီတ ပဏီတတရဘာဝေန-မွန်မြတ်ကုန်၊ သာ၍မွန်မြတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဣဝ-ဤ အာရပ္ပသမာပတ်တို့၌၊ ဝါ- တို့တွင်၊ ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ-တို့သည်၊ သုပဏီတတရာ-သာလွန်မွန်မြတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။...စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ အနုပဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊

(တစ်ဆင့်ထက်တစ်ဆင့်) ပဏီတ ပဏီတာ-မွန်မြတ်ကုန် မွန်မြတ်ကုန်သော၊ စတသောပိ-နံသော၊ (ဂါထာမှ ယူပေးသည်)၊ ဧတာ-ဤအာရပ္ပ သမာပတ်တို့ကို၊ (ဥာတဗ္ဗာ၌စပ်) အသုစိမိ-မစင်မကြယ်၊ ရွံစဖွယ်အရပ်၌၊ (သာမညအာဓာရ) မဏ္ဍပေ-မဏ္ဍပ်၌၊ (ဝိသေသအာဓာရ)၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော ယောကျ်ားသည်၊ လဂ္ဂေါ-ဆွဲချိတ်သကဲ့သို့၊ (ဋီတော-တည်နေ၏) အပရော-ဒုတိယမြောက်၊ အခြား တစ်ယောက်သည်၊ တံ-ထို ပဌမယောကျ်ားကို၊ နိဿိတော-မိသည်၊ (ဟုတွာ ဋီတော၊ အထ-ထိုမှနောက်၌) အညော-တတိယမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ တံ-ထိုပဌမယောကျ်ားကို၊ (အကျယ်၌ တံနိဿိတံဟု ဖွင့်လတ္တံ့)၊ အနိဿာယ-မမိမူ၍၊ ဗဟိ-မဏ္ဍပ်၏ပြင်ဘက်၌၊ (ဋီတော)၊ အပရောစ-စတုတ္ထမြောက်၊ အခြား တစ်ယောက်သည်လည်း၊ တံ-ထိုတတိယယောကျ်ားကို၊ နိဿာယ-မိ၍၊ ဋီတော-တည်၏၊ စတုဟိ-၄-ယောက်ကုန်သော၊ ဧတေဟိပုရိသေဟိ-ဤယောကျ်ားတို့နှင့်၊ ယထာက္ကမံ-အစဉ်အတိုင်း၊ သမာနတာယ-တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိဘာဝိနာ-ပညာရှိသည်၊ ဥာတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏။

တကြ-ထိုဂါထာ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထယောဇနာ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ အသုစိမိ-မစင်မကြယ်၊ ရွံစဖွယ်ကောင်းသော၊ ဒေသေ-အရပ်၌၊ (မစင်တွေ ပြည့်နေသောအရပ်၌)၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ မဏ္ဍပေါ-သည်၊ (အတ္တိ)၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကော-သော၊ ပုရိသော-သည်၊ အာဂန္တော-၍၊ တံ အသုစိ-ထိုမစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်ကို၊ ဇိဂုစ္ဆမာဇနော-စက်ဆုပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တံ မဏ္ဍပ်-ကို၊ ဟတ္ထဟိ-လက်တို့ဖြင့်၊ အာလမ္ဘိတွာ-တွဲရရွံဆွဲ၍၊ တတ္ထ-ထိုမဏ္ဍပ်၌၊ လဂ္ဂေါ လဂိတောဝိယ-ကပ်ငြိသကဲ့သို့၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ [ဂါထာ၌ လဂ္ဂေါကို “လဂိတောဝိယ”ဟု ဖွင့်သည်၊ လဂဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ဣအာဂုမ်ဖြင့် “လဂိတော” ဟုသာရှိသင့်၏၊ “လဂ္ဂိတော”ဟု မရှိသင့်၊] အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အပရော-ဒုတိယမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အာဂန္တော-၍၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-မဏ္ဍပ်၌ တွယ်ကပ်နေသော၊ တံ ပုရိသံ-ကို၊ နိဿိတော-မိသည်၊ (ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ)။

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အညော-တတိယမြောက် အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အာဂန္တော၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီ၊ (ကိ)၊ ယော ဒေ-အကြင်သို့သော ဤယောကျ်ားသည်၊ မဏ္ဍပေ-၌၊ လဂ္ဂေါ-တွယ်ကပ် ဆွဲမိနေ၏၊ ယောစ-အကြင် ဒုတိယယောကျ်ားသည်လည်း၊ တံ-ထိုပဌမယောကျ်ားကို၊ နိဿိတော-(ဟုတွာအဋ္ဌာသိ)၊ ဥဘောပိ-နံသော၊ ဧတေ-ဤယောကျ်ားတို့သည်၊ ဒုဋီတာ-မကောင်းသဖြင့် တည်နေကုန်၏၊ [ဒုဋီတာဖြစ်ပုံကိုပြလို၍ “ဝုခေါစ” စသည်မိန့်၊] နေသံ-ထိုယောကျ်ားတို့၏၊ မဏ္ဍပပပါတေ-မဏ္ဍပ်၏ ပြိုကျခြင်းကြောင့်၊ ပါတော-ကျရခြင်းသည်၊ ဝုခေါစ-

မချွတ်ကေန်၊ အမှန်လည်းမြဲ၏။ (ဣတိ-ကြောင့်) ဟန္တ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ ဗဟိယေဝ-မဏ္ဍပ်အပြင်ဘက်၌သာ၊ တိဋ္ဌာမိ-တည်တော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (စိန္တေ သိ-ပြီ)၊ (ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ တွာ-၍) သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ တံနိဿိတံ-ထိုဒုတိယ ယောက်ျားသည်မှီအပ်သော ပဌမယောက်ျားကို၊ [တံနိဿိတံတိ တေန နိဿိတံ-ဋီကာ။] အနိဿာယ-ဆက်၍မှမှီဘဲ၊ ဗဟိယေဝ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌သာ၊ အဋ္ဌာသိ-တည်နေပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ အပရော-စတုတ္ထမြောက်၊ အခြားတစ်ယောက်သည်၊ အာကန္တော-၍၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂဿ-မဏ္ဍပ်၌ ဆွဲချိတ်နေသော ပထမယောက်ျား၏လည်းကောင်း၊ တံနိဿိတဿစ-ထိုချိတ်ဆွဲနေသူကိုမှီသော ဒုတိယယောက်ျား၏လည်းကောင်း၊ အခေမဘာဝံ-ဘေးမကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ စိန္တေ တွာ-ကြံ၍လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတံ-တည်သောယောက်ျားကို၊ သုဌိတော-ကောင်းစွာတည်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ မန္တောစ-သိ၍လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုပြင်ဘက်၌နေသူကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ။

တထ-ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ အသုစိမှီ-မစင်မကြယ်၊ ရွံစဖွယ်ကောင်းသော၊ ဒေသေ-၌၊ မဏ္ဍပေါ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ-မှတ်ထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ကသိဏုပ္ပုဋိဗာကာသံ-ကသိုဏ်း၏ ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ကောင်းကင်ပညတ်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ အသုစိဇိဂ္ဂဿ-မစင်ကို စပ်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂေါ-မဏ္ဍပ်၌တွယ်ကပ်နေသော၊ ပုရိသော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ရူပ နိမိတ္တဇိဂ္ဂဿ-ကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်ကို စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်၊ အာကာသာရမဏံ-ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-မဏ္ဍပ်၌ တွယ်ကပ်နေသော၊ ပုရိသံ-ကို၊ နိဿိတော-မှီ၍နေသောယောက်ျားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အာကာသာရမဏံ-ကောင်းကင်ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ-အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ အာရဗ္ဗ-အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္ထံ-ဖြစ်သော၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ-ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ဒို့နံပိ-၂-ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုယောက်ျားတို့၏၊ အခေမဘာဝံ-ဘေးမကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ စိန္တေ တွာ-၍၊ မဏ္ဍပလဂ္ဂံ-သော၊ တံ-ထိုယောက်ျားကို၊ အနိဿာယ-မှီမှီ၍၊ ဗဟိ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌၊ ဌိတော-တည်နေသော တတိယမြောက် ယောက်ျားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) အာကာသာနဉ္စာယတနံ-ကို၊ အာရမဏံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ တဒဘာဝါရမဏံ-ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၏ မရှိခြင်းဟူသော နတ္ထိဘာဝပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသော၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) [တဒဘာဝ (တ+အဘာဝ) ထို၏မရှိခြင်းနှင့် “နတ္ထိဘာဝ”သည် သဘောတူတည်း။]

မဏ္ဍပလဂ္ဂဿ-၏လည်းကောင်း၊ တံနိဿိတဿစ-၏လည်းကောင်း၊ အခေမတံ-ဘေးမကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ စိန္တေတွာ-၍လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-၌၊ ဌတံ-တည်သောယောကျ်ားကို၊ သုဋ္ဌိတော-ကောင်းစွာတည်သူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မန္တောစ-သိ၍လည်းကောင်း၊ တံ-ထိုမဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်၌တည်သူကို၊ နိဿာယ-၍၊ ဋ္ဌိတော-တည်သော စတုတ္ထမြောက် ယောကျ်ားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဝိညာဏာဘာဝ သင်္ခါတေ-ပဌမာရပုဂံညာဉ်၏ မရှိခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ဗဟိပဒေသေ-အပြင်ဘက်အရပ်၌၊ (နတ္ထိဘောပညတ်၌) ဋ္ဌိတံ-သော၊ အာကိဉ္ဇညာယ တနံ-အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ပဝတ္တံ-သော၊ နေဝသညာနာသညာ ယတနံ-နေဝသညာနာသညာ ယတနဈာန်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်၏။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (အပြင်ဘက်အရပ်ဟူသော နတ္ထိဘောပညတ်၌တည်သော အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို အာရံပြု၍) ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်သော၊ ဣဒံ-ဤနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ တံ-ထို အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို၊ အညာဘာဝေန-တစ်ပါးသောအာရုံ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုရတော့သည်သာ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ဇနော-မင်းခယောကျ်ားသည်၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-မြင်အပ်ပြီးသောအပြစ်ရှိသည်၊ (သမာနံ) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ရာဇာနံ-ကြမ်းတမ်းသောမင်းကို၊ ဝုတ္တိဟေတု-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (နိဿာယ-မိ၍၊ ဝတ္တတိ) ယထာ-ဖြစ်ရသကဲ့သို့တည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ဣဒံ နေဝသညာနာသညာယတနံ-ဤနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ (“အာရမဏံ ကရောတေဝ”၌စပ်၊) အယံ သမာပတ္တိံ-ဤတတိယာ ရပုသမာပတ်သည်၊ အာသန္နဝိညာဏဉ္ဇာယတန ပစ္စတ္တိကာ-နီးသော ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ဟူသော ရန်သူရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-မြင်အပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိသည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ တံ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-ကို၊ (“အာရမဏံ ကရောတေဝ”၌စပ်၊) အညဿ-သော၊ အာရမဏဿ-၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုရတော့သည်သာ၊ ယထာကိံ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဇနော-မင်းခယောကျ်ားသည်၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-သည်၊ (သမာနံ)ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-သော၊ ရာဇာနံ-ကို၊ ဝုတ္တိဟေတု-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (နိဿာယ-မိ၍၊ ဝတ္တတိ) ယထာ-ကဲ့သို့တည်း။

ဟိ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ဇနော-သည်၊ အသံယတံ-စောင့်စည်းအပ်သော ကိုယ်နှုတ်စိတ် မရှိသော၊ ဖရသကာယဝစိမနောသမာစာရံ-ကြမ်းသောကိုယ် အကျင့် နှုတ်အကျင့် စိတ်အကျင့်ရှိသော၊ ကမ္မိံ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သဗ္ဗဒိသမ္ပတိံ-အလုံးစုံသောအရပ်၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ [သဗ္ဗဒိပပတိံ-အလုံးစုံသော ကျွန်းတို့၏အရှင်

ဖြစ်သော၊ ဤသို့လည်း မူကွဲရှိ၏။ ဤဝိသေသနဖြင့် ဤမင်းကို မခစားဘဲ အခြား အရပ်သို့ သွားစရာမရှိ-ဟု ပြသည်။] ရာဇာနံ-ကို၊ အယံ-ဤမင်းသည်၊ ဖရသသမာစာရော-ကြမ်းတမ်းသောအကျင့်ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ (သမာနံ)ပိ၊ အညတ္ထ-အခြားသော အရပ်၌၊ ဝုတ္တိံ-အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို၊ အလဘမာနော-မရနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝုတ္တိဟေတု-ကြောင့်၊ နိဿာယ-၍၊ ဝတ္တတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒိဋ္ဌဒေါသံ-သည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-သော၊ တံ အင်္ဂိဉ္ဇညာယတနံ-ကို၊ အညံ-သော အာရမဏံ-ကို၊ အလဘမာနံ-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣဒံ နေဝသညာ နာသညာယတနံ-ဤနေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်သည်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတေဝ-ပြုရတော့သည်သာ။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (အာရမဏံ-ကို)၊ ကုရမာနံ-ပြုလသော်၊ (ဝတ္တတိဋ္ဌ စပ်)၊ ဝါ-ပြုသော၊ (ဣဒံ-ဤနေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်သည်၊ ဝတ္တတိဋ္ဌပင် စပ်)၊ ဒိဃနိဿေဏိံ-ရှည်မြင့်သော ထန်းတက်လှေကားကို၊ အာရဋ္ဌော-တက်သော ယောက်ျားသည်၊ (အညဿ-လှေကားဘောင်မှ အခြားသော ကိုင်စရာလက်ရုံးတန်း၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်)၊ နိဿေဏိဗာဟုကံ-လှေကားဘောင်ကို၊ (ဩလုတ္တတိ) ယထာ-ထောက်ကိုင်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတဂ္ဂံ-အထစ်အထစ်ရှိသော တောင် ထိပ်သို့၊ အာရဋ္ဌော-သည်၊ (အညဿ-တောင်ထွတ်တောင်ထိပ်မှ အခြားသော ကိုင်စရာ၏၊ အဘာဝေန) ပဗ္ဗတမတ္တကံ-တောင်ထွတ်တောင်ထိပ်ကို၊ (ဩလုတ္တတိ) ယထာစ-လည်းကောင်း၊ [ပဗ္ဗံ-အထစ်အထစ်အဆစ်အဆစ်တို့သည်၊ ယဿ အတ္တိတိ ပဗ္ဗတော-အဿတ္တိအနက်၌ တပစ္စည်း။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂိရိံ-အဆစ်မနော၊ စင်းကြောတောင်သို့၊ အာရဋ္ဌော-သည်၊ (အညဿ-မိမိဒူးပဆစ်မှတစ်ပါး၊ အခြားသော ကိုင်စရာ၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်း ကြောင့်)၊ အတ္တနောယေဝ-မိမိ၏သာလျှင်၊ ဇဏ္ဍုကံ-ဒူးပဆစ်ကို၊ ဩလုတ္တတိ ယထာ-ထောက်ကိုင်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ ဧတံ ဈာနံ-ဤအင်္ဂိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို၊ ဩလုတ္တ-ထောက်ကိုင်၍၊ (အာရုံပြု၍) ဝတ္တတိ- ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အရူပါဝစရကုသလကထာ-သည်၊
နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

တေဘူမကကုသိုလ် အဖွင့်

ဣဒါနိ-အရူပါဝစရကုသိုလ်ကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (အာရဒ္ဓံ၌ စပ်၊) ယသ္မာ၊ သဗ္ဗာနိပိ-နံသော၊ တောနိ တေဘူမက ကုသလာနိ-ဤတေဘူမက ကုသိုလ်တို့သည်၊ ဟိနာဒိနာ-ဟိနအစရှိသော၊ ပဘောဒေန-အပြားအားဖြင့်၊ ဝတ္တန္တိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဘူမကကုသိုလ်တို့၏ ဟိန အစရှိသော အပြားအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ-ထိုတေဘူမကကုသိုလ်တို့၏၊ တံ ပဘောဒံ-ထိုဟိန အစရှိသော အပြားကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟိနန္တိ-ကား၊ လာမကံ၊ ညံသော၊ (ရှေးက “ယုတ်သော” ဟု ပေး၏၊ စိတ္တံ၌ စပ်၊) တံ-ထိုညံသော ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ အာယူဟန ဝသေန-အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိနုတ္တမာနံ-ညံသောစိတ်၊ မြတ်သောစိတ်တို့၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ ဘဝံ-ဖြစ်သောစိတ်တည်း၊ မဇ္ဈိမံ-အလယ်အလတ် ၌ဖြစ်သောစိတ်၊ ပဓာနဘာဝံ-ပြဋ္ဌာန်းသည်၏အဖြစ်သို့၊ နီတံ-ဆောင်အပ်သောစိတ် တည်း၊ ပဏီတံ-ပြဋ္ဌာန်းသည်၏အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော စိတ်၊ [ပ (ပြ) ၌ ရပါသောကြောင့် နီတံ၌ နကို ဏ ပြန်၊] ဥတ္တမံ-မြတ်သောစိတ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တာနိပိ-ထို မဇ္ဈိမပဏီတ ကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုလည်း၊ အာယူဟနဝသေ နေဝ-အားထုတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင်ကုသိုလ်၏၊ ဝါ-ကို၊ အာယူဟနက္ခဏေ-အားထုတ် ရာခဏ၌၊ ဆန္ဒောဝါ-ဆန္ဒသည်သော်လည်း၊ ဟိနော-ညံနေသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိရိယံဝါ- သော်လည်း၊ (ဟိနံ ဟောတိ)၊ စိတ္တံ ဝါ-စိတ်သည်သော်လည်း၊ (ဟိနံ ဟောတိ)၊ ဝိမံသာ ဝါ-ပညာသည်သော်လည်း၊ (ဟိနာ ဟောတိ)၊ [အဓိပတိပစ္စည်း ထိုက်သော တရား ငှ-ပါးလုံးသည်၊ အဓိပတိပစ္စည်းမတပ်ရုံသာမက၊ တစ်ပါးပါး က ညံနေသည်- ဟူလို။] တံ-ထိုကုသိုလ်သည်၊ ဟိနံနာမ-ဟိနမည်၏၊ ယဿ-အကြင်ကုသိုလ်၏၊ ဝါ-ကို၊ (အာယူဟနက္ခဏေ-၌)၊ တေ ဓမ္မာ-ထိုဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊ စိတ္တံ၊ ဝိမံသာ တရားတို့သည်၊ မဇ္ဈိမာစေဝ-အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏီတာစေဝ-မွန်မြတ်ကုန်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ) တံ-ထိုကုသိုလ်သည်၊ မဇ္ဈိမဇ္ဇေဝ- မဇ္ဈိမကုသိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဏီတဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ။)

အနုဋီကာ၏ ဟိနစသည်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ယဿ ဟိ အာယူဟနက္ခဏေ ဆန္ဒော ဝါဟိနော”စသည်ဖြင့် ဆန္ဒ စသည်၏ အယုတ် အလတ် အမြတ်လိုက်၍ ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတ ကုသိုလ်ဟု ခွဲထား၏၊ အနုဋီကာ၌ ထိုနည်းမှ တစ်မျိုးခွဲပုံကိုလည်း ပြသေး၏-

ပန-ကား: ယံ-အကြင်ကုသိုလ်ကို၊ (အာယူဟိတံ၌စပ်၊) ကတ္တုကာမတာ သင်္ခါတံ-ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ဓုရ်-ပဓာနကို၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီးအကဲကို၊ ဆန္ဒ-ကို၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ရှေ့သွားကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အာယူဟိတံ-အားထုတ်အပ်ပြီ၊ (ဓုရ်၊ ဇေဋ္ဌကံ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံတို့ကား ပရိယာယ်တည်း၊) တံ-ထို ကုသိုလ်သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတိတာ-ဆန္ဒာဓိပတိမု၊ အာဂတတ္တာ-လာသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျနာမ-ဆန္ဒာဓိပတေယျမည်၏၊ ဝိရိယာ ဓိပတေယျာဒိသုပိ-ဝိရိယာဓိပတေယျကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧဝေဝနယော-တည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံဌာနေ-ဆန္ဒာဓိပတေယျ စသည်တို့ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ဤဌာန၌၊ ဌတ္တာ-တန်ရပ်၍၊ နယာ-နည်းတို့ကို၊ ဂဏေတဗ္ဗာ-ရေတွက်ထိုက်ကုန်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သဗ္ဗပဌမံ-အလုံးစုံသော နည်းတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ဝိဘတ္တော-ဝေဖန်တော်

၁။ အစိတ္တိကာရေနဝါ ကတံ ဟိနံ၊ အဇ္ဈပေက္ခနေန ကတံ မဇ္ဈိမံ၊ သက္ကစ္စကတံ ပဏီတံ=မလေးမစားပြုအပ်သော ဒါန သီလ စသော ကောင်းမှုသည် ဟိနံ၊ လျစ်လျူရှုသောအားဖြင့် ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် မဇ္ဈိမံ၊ ကောင်းမွန်စွာ ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည် ပဏီတံ။

၂။ အာမိသကိစ္စက္ခာဒိဟေတု ဝါ ကတံ ဟိနံ၊ ပုညဖလကာမတာယ ကတံ မဇ္ဈိမံ၊ အရိယတာဝေ ဌိတေန ကတံ ပဏီတံ=ဤဘဝ၌ပင် အနည်းငယ်သော အာမိသကို ရလိုခြင်းစသော အကြောင်းကြောင့် ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် ဟိနံ၊ နောက်ဘဝတို့၌ ကုသိုလ်အကျိုးကိုလိုလား၍ ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် မဇ္ဈိမံ၊ မည်သည့်အကျိုးကိုမျှ မတောင့်တဘဲ “သူတော်သူမြတ်တို့ ပြုထိုက်သော အလုပ်”ဟု မြတ်သူ၏အဖြစ်၌ တည်လျက် ပြုအပ်သော ကောင်းမှုသည် ပဏီတံ။

၃။ ဘဝသမ္ပတ္တိလောဘေန ဝါ ပဝတ္တိတံ ဟိနံ၊ အလောဘဇ္ဈာသယေန ပဝတ္တိတံ မဇ္ဈိမံ ပရဟိတာယ ပဝတ္တိတံ ပဏီတံ=ဘဝစည်းစိမ်ကို တောင့်တသော လောဘ အရင်းခံ၍ဖြစ်စေအပ်သော ကောင်းမှုသည် ဟိနံ၊ ဘဝသမ္ပတ္တိကို မတောင့်တဘဲ အလောဘ (မလိုချင်မှု) ဓာတ်ခံရှိ၍ ဖြစ်စေအပ်သောကောင်းမှုသည် မဇ္ဈိမံ၊ သူတစ်ပါးအကျိုးကို လိုလား၍ (သူတစ်ပါးချမ်းသာအောင်) ကိုယ်ကျိုးမငဲ့သော ကောင်းမှုသည် ပဏီတံ။ [ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းတို့၏ ကောင်းမှုမျိုး တည်း။]

၄။ ပရိတ္တကတံ ဟိနံ၊ မတ္တသော ကတံ မဇ္ဈိမံ၊ အဓိမတ္တသော ကတံ ပဏီတံ=နည်းနည်း ပါးပါးပြုအပ်သော ဒါန သီလ ဘာဝနာကောင်းမှုသည် ဟိနံ၊ သင့်ရံတော်ရုံပြုအပ်သောကောင်းမှု သည် မဇ္ဈိမံ၊ အလွန်အကဲများများစားစား ပြုအပ်သောကောင်းမှုသည် ပဏီတံ။ [စေတနာချင်း တူညီလျှင် များများအလှူက အကျိုးများသည်။]

၅။ မဟဂ္ဂတေသု ပဋိလဒ္ဓမတ္တံ (မဟဂ္ဂုတ်ဈာန်တို့တွင် ရအပ်ကာမျှ ဈာန်သည်) ဟိနံ၊ နာတိသုဘာဝိတံ (အလွန်အလေ့အလာ မပြုအပ်သောဈာန်သည်) မဇ္ဈိမံ၊ သုဘာဝိတံ ဝသီဘာဝပုတ္တံ (ကောင်းစွာ ပွားများအပ်၍ ဝသီတော်ရောက်သော ဈာန်သည်) ပဏီတံ။

မူအပ်သော၊ ဧကော-သော၊ နယော-သုဒ္ဓိကနည်းလည်းကောင်း၊ ဟိနန္တိ-ဟိနံဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော-သော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း) မဇ္ဈိမန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း) ပဏီတန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း) ဆန္ဒာဓိပတေယုန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တော) ဧကော-သော၊ (နယော-လည်းကောင်း) တာဝ-ဝီရိယာဓိပတေယုစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဆန္ဒာဓိပတေယု-၌၊ ပဉ္စ-နံသော၊ ဣမေ နယာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝီရိယာဓိပတေယုဒါသုပိ-ဝီရိယာဓိပတေယု အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤအတူ တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော-နံသော၊ ပုဉ္ဇကာ-ပုဉ္ဇကတို့သည်၊ ဝိသတိ-၂၀-သည်၊ ဟောန္တိ။

(ပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်း တစ်နည်း ရေတွက်ပြလိုရကား “ပုရိမော ဝါ ဧကော” စသည်ကို မိန့်သည်။) ဝါ-တစ်နည်း၊ [ပုရိမော-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ သုဒ္ဓိကနယော-သုဒ္ဓိကနည်းလည်းကောင်း၊ ဟိနန္တိအာဒယော-ဟိန အစရှိကုန်သော၊ တယော-နံသော၊ (နယာ-တို့လည်းကောင်း)၊ ဆန္ဒာဓိ ပတေယုန္တိ အာဒယော-နံသော၊ စတ္တာရော-နံသော၊ (နယာ-တို့လည်းကောင်း)၊ ဆန္ဒာဓိပတေယု

ဣမေ တာဝ၊ ပေ၊ ဝိသတိ။ ။ “ဆန္ဒာဓိပတေယု ပဉ္စနယာ” ဟုရာ၌ ပါဠိတော်ကို ကြည့်လျှင် ပဌမ ၅-နည်းတွင် နောက်ဆုံးတစ်နည်း၌သာ “ဆန္ဒာဓိပတေယု” ပုဒ်ကို တွေ့ရ၏။ သို့သော် “ရှေ့ ၄-နည်းလည်း ဆန္ဒာဓိပတေ ယုသို့ ရှေးရှု၍ဖြစ်၏” ဟု ရည်ရွယ်၍ “ဣမေ တာဝ ဆန္ဒာဓိပတေယု ပဉ္စနယာ” ဟု ဆိုကြောင်းကို ဋီကာဖွင့်သည်။ ဣမေ တာဝ၊ ပေ၊ ဆန္ဒာဓိ ပတေယုနယေ အန္တေ ပုရိမနယာနံ တနယာဘိမုပပုတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။

ဋီကာကပယ်ခြင်း။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “ဧဝံ ဝီရိယာဓိပတေယုဒါသုပိတိ စတ္တာရော” ဟုဆို၏။ ထိုအဆိုအတိုင်းမှန်လျှင် “၁-သုဒ္ဓိကနယ၊ ၂-ဟိန၊ ၃-မဇ္ဈိမ၊ ၄-ပဏီတ၊ ၅-ဝီရိယာဓိပတေယု” ဟု ပါဠိတော်၌ အစဉ်ရှိရလိမ့်မည်။ ထိုသို့ကား မရှိ၊ ထို့ကြောင့် “အယံ ပန ပကာရော န ပါဠိ အနုဂတော (ဤ အဋ္ဌကထာ တွက်ပြအပ်သော ၂၀-ပြားသည် ပါဠိတော်သို့ အစဉ်မလိုက်)၊ န ဟိ သုဒ္ဓိကနယာဒယော ဝတော ဝီရိယာဓိပတေယုဒါသုပိတိ ဝုတ္တာတိ” ဟု မိန့်သည်။

ပါဠိတော်ပါဠိကို စိစစ်။ ။ အဋ္ဌကထာဝယ် ဝိသတိနယကို တွက်ပြရာ၌ “သဗ္ဗပဌမံ ဝိဘတ္တော ဧကော နယော” ဟု ပထမတွက်နည်း၌လည်းကောင်း၊ “ပုရိမောဝါ ဧကော သုဒ္ဓိက နယော” ဟု ဒုတိယတွက်နည်း၌လည်းကောင်း ဟိန စသည်နှင့် မတွဲဘဲ သုဒ္ဓိကနည်း တစ်နည်း ကိုပြထား၏။ ယခုပါဠိတော်စာအုပ်များ၌မူ “ဉာဏသမ္ပယုတ္တဟိနံ” ဟု တွဲလျက်တွေ့ရ၏။ အမှန် အားဖြင့် ဟိနံနှင့်မတွဲဘဲ “ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ” တွင် ရပ်၍ “တသ္မိံသမယေ ဖသော” စသည်ကို လည်းကောင်း၊ “ယသ္မိံ သမယေ” စသည်ကိုလည်းကောင်း ပေယျာလမြှုပ်ထားသော ပါဠိတော် တစ်ရပ်ရှိရဦးမည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဉာဏ သမ္ပယုတ္တံ၊ ပေ၊ ဟိနံ၊ ပေ၊” စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓိကနယသီးခြားရှိသေး၏-ဟု မှတ်ပါ။

ဟိနတ္ထိ အာဒယော-ဟိနံ အစရှိကုန်သော၊ ဒွါဒသ-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကုန်သော၊ (နယာ-နည်းတို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ ဧဝမ္မိ-ဤသို့လည်း၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သော၊ နယာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိသတိ-သော၊ ဣမေ မဟာနယာ-ဤနည်းကြီးတို့ကို၊ ကတ္ထ-အဘယ်ပါဠိရပ်၌၊ (ဘဂဝတာ) ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ ဟိနတ္ထိကေ-ဟိနတိက်၌၊ (ဘဂဝတာ) ဝိဘတ္တာ-န်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးဝယ် ဟိနတိက်၌ ဝေဖန်တော်မူအပ်ပါကုန် သော်လည်း၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-တောဘူမက ကုသလကထာ၏ အဆုံးဖြစ်သော ဤပါဠိရပ်၌၊ [ဧကသ္မိံ တောဘူမက ကုသလကထာဝသာနဋ္ဌာနေ-ဋီကာ။] ဟိနတ္ထိ ကတော-ဟိနတိက်မှ၊ (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဟိနတိက်မှ)၊ မဇ္ဈိမရာသီ-မဇ္ဈိမအစုကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဟိနမဇ္ဈိမပဏီတဝေနေ-ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တယော-ကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ တတောပိ- ထိုအဖို့အစုတို့မှလည်း၊ မဇ္ဈိမရာသီ-မဇ္ဈိမအစုကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ ဟိနပဏီတေ- ဟိနပဏီတအစုတို့ကို၊ ဂဗ္ဘတွာ-၍၊ နဝနဝ-၉-ပါး၊ ၉-ပါးကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ အစုတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-န်၏။

ဟိနတ္ထိကေ ဝိဘတ္တာ။ ။ “ပဋ္ဌာန်းကျမ်းဝယ် ဟိနတိက်၌ ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ” ဟု ဆိုသော် လည်း ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌လာသော အစဉ်အတိုင်း ဝေဖန်အပ် ကုန်သည်မဟုတ်ပါ။ ဤ ပါဠိတော်၌ ပြုအပ်-အဋ္ဌကထာ၌ ရေတွက်အပ်သော ဝိသတိနယသည် ကုသိုလ်ချည်းသာဖြစ်၍ ဝိပင်္ကါကြိယာမပါသောကြောင့် “မဇ္ဈိမဓမ္မေ ကဒေသဘူတာ”ဟု ဋီကာမိန့်သည်။ ထိုသို့ ပဋ္ဌာန်း ဟိနတိက်လာ မဇ္ဈိမတရား၏ တစ်စိတ်ဖြစ်သော်လည်း ပဋ္ဌာန်းကျမ်းတွင် ပါဝင်သော တရားများ ပင်ဖြစ်သောကြောင့် “မဟာပကရဏေဟိနတ္ထိကေ ဝိဘတ္တာ”ဟု အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်။

ဟိနတ္ထိကတော၊ပေ၊ ကာတဗ္ဗာ။ ။ “ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ” စသော စကားသည် တစ်ဆယ့် ရှစ်ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့ပြုလို၍ တက်လာသောစကားတည်း၊ [နဝက ၂-ပါးကိုကား တစ်ဆယ့် ရှစ်ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့၏ အခြေခံဖြစ်၍ ပြုရသည်။ လိုရင်းကား မဟုတ်ပါ။] ဟိနတိက်၌ “ဟိနာဓမ္မာ၊ မဇ္ဈိမာဓမ္မာ၊ ပဏီတာ ဓမ္မာ”ဟု ၃-မျိုးရှိရာဝယ် မဇ္ဈိမရာသီကိုသာ ယူသည်၊ ထိုမဇ္ဈိမရာသီ၌လည်း ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏီတအားဖြင့် ၃-မျိုး ခွဲနိုင်ပြန်၏။ ထို့ကြောင့် “မဇ္ဈိမရာသီ ဂဟေတွာ၊ပေ၊ တယော ကောဋ္ဌာသာကာတဗ္ဗာ”ဟု မိန့်သည်။

တတော ပိ၊ပေ၊နဝနဝ။ ။အဋ္ဌာရသကမ္မဒွါရတို့ပြုရာ၌ မကျွတ်ထိုက်သူတို့၏ ကုသိုလ်ကံ သည် ဟိနကမ္မဒွါရဖြစ်၍ ကျွတ်ထိုက်သူတို့၏ ကံမှာ ပဏီတကမ္မဒွါရ ဖြစ်၏။ အကျိုးမပေးသော အဟောသိကံကုသိုလ်ကား မဇ္ဈိမဖြစ်၍ အဋ္ဌာရသကမ္မဒွါရ တွင် မပါဝင်သောကြောင့် “မဇ္ဈိမရာသီ ထပေတွာ”ဟု ဆိုသည်။

ဟိ-ချဲ့၊ ဟိနသ္မိယေဝ-ဟိနကုသိုလ်၌ပင်၊ ဟိနံ-ဟိနကုသိုလ်သည်။ အတ္ထိ-
 ၏၊ မဇ္ဈိမံ-မဇ္ဈိမကုသိုလ်သည်။ အတ္ထိ၊ ပဏိတံ-ပဏိတကုသိုလ်သည်။ အတ္ထိ၊
 ပဏိတသ္မိပိ-ပဏိတကုသိုလ်၌လည်း၊ ဟိနံ-သည်။ အတ္ထိ၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။ အတ္ထိ၊
 ပဏိတံ-သည်။ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထို ၃-မျိုးစီပြားသော ဟိနပဏိတတို့တွင်၊ ဟိန
 ဟိနသ္မိ-ဟိနဟိနကုသိုလ်၌၊ ဟိနံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟိနဟိနသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။
 (အတ္ထိ)၊ ဟိနဟိနသ္မိ-၌၊ ပဏိတံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟိနမဇ္ဈိမသ္မိ-ဟိနမဇ္ဈိမကုသိုလ်၌၊
 ဟိနံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟိနမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟိနမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊
 ပဏိတံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟိနပဏိတသ္မိ-ဟိနပဏိတကုသိုလ်၌၊ ဟိနံ-သည်။
 (အတ္ထိ)၊ ဟိနပဏိတသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဟိနပဏိတသ္မိ-၌၊ ပဏိတံ-
 သည် (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အယံ ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ နဝကော-
 နဝကတည်း၊ (၉-မျိုးသော ကုသိုလ်စိတ်တို့၏ အပေါင်းတည်း။)

ပဏိတဟိနသ္မိပိ-ပဏိတဟိန ကုသိုလ်၌လည်း၊ ဟိနံ နာမ-ဟိန ကုသိုလ်
 မည်သည်။ အတ္ထိ၊ ပဏိတဟိနသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ပဏိတဟိနသ္မိ-၌၊
 ပဏိတံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ပဏိတမဇ္ဈိမသ္မိ-ပဏိတ မဇ္ဈိမ
 ကုသိုလ်၌၊ ဟိနံ-ဟိနကုသိုလ်သည်။ (အတ္ထိ)၊ ပဏိတမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။
 (အတ္ထိ)၊ ပဏိတမဇ္ဈိမသ္မိ-၌၊ ပဏိတံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ပဏိတပဏိတသ္မိ-ပဏိတ
 ပဏိတ ကုသိုလ်၌၊ ဟိနံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ပဏိတ ပဏိတသ္မိ-၌၊ မဇ္ဈိမံ-သည်။
 (အတ္ထိ)၊ ပဏိတပဏိတသ္မိ-၌၊ ပဏိတံ-သည်။ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အယံ-ကား၊
 ဒုတိယော-၂-ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ နဝကော-နဝကတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဒွေ-

ဟိနသ္မိယေဝ ဟိ။ ။ “နဝ နဝ ကောဋ္ဌာသာ” ၏ အကျယ်ကိုပြလို၍ “ဟိနသ္မိ ယေဝ
 ဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ပြခဲ့သော ဟိနကုသိုလ်ကိုလည်း ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏိတအားဖြင့် ၃-မျိုး၊
 ပဏိတကုသိုလ်ကိုလည်း ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏိတအားဖြင့် ၃-မျိုး ဤသို့ထပ်၍ပွားနိုင်ပြန်၏။
 ထို့ကြောင့် “ဟိနသ္မိ ယေဝ ဟိ၊ပေ၊ ပဏိတံ အတ္ထိ” ဟု အခြေခံစကားကို မိန့်သည်။

တတ္ထ ဟိနဟိနသ္မိ။ ။ စာအုပ်၌ “တထာ ဟိန ဟိနသ္မိ” ဟု တွေ့ရ၏၊ တထာသဒ္ဒါ၏
 ထားရိုးဖြစ်သော ဥပမာနိဂုံး၊ အတိဒေသ၊ ပက္ခန္ဓ ရစသော အနက်များသည် ဤနေရာ၌ မဖြစ်နိုင်၊
 ထို့ကြောင့် ရှေ့၌ပြခဲ့သော ဟိနပဏိတတို့ကို ဖြစ်စေ၊ နောက်၌ ပြအပ်လတ္တံ့သော ဟိနဟိန
 စသည်ကိုဖြစ်စေ ညွှန်ပြသော နိဒ္ဒါရဏ အနက်ပြ “တတ္ထ” ဟုသာ ရှိသင့်ပါသည်။ သက္ကရာဇ်
 ၁၂၅၄ ခုနှစ်က ရေးအပ်သော မင်းခင်းဆရာတော်၏ အဋ္ဌသာလိနီဂဏ္ဍိ၌လည်း “မဇ္ဈိမကိုထား၍
 ဟိန၌ ဟိန-မဇ္ဈိမ-ပဏိတ ၃-ပါး၊ ပဏိတ၌လည်း ၃-ပါး” ဟု ရှေ့ဝါကျကို မြန်မာပြန်ပြီးလျှင်
 “ထိုတွင် ဟိနဟိန၌ ၃-ပါး” စသည်ဖြင့် မြန်မာပြန်၏။ “ထိုတွင်” ဟူသောစကားသည် “တတ္ထ” ဝုဒ်၏
 မြန်မာပြန်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

၂-ပါးကုန်သော၊ နဝကာ-နဝကာတို့သည်၊ အဋ္ဌာရသ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ-ဤတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကုသိုလ်တို့သည်၊ ကမ္မဒွါရာ နိနာမ-ကမ္မဒွါရတို့မည်၏။ ဝါ-ထိုထိုအကျိုး၏ အကြောင်းဖြစ်သောကံတို့ မည်၏။

ဣမေဟိ-ဤကမ္မဒွါရတို့သည်၊ ပဘာဝိတတ္တာ-အပြားအားဖြင့် ဖြစ်စေအပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အချင်းချင်းမတူအောင် ခွဲခြား၍ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)။ ဣမေသံ ဤကမ္မဒွါရတို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ အဋ္ဌာရသ- တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုးကုန်သော၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ- နိသော၊ ဗြာဟ္မဏာ-ပုဏ္ဏားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ-နိသော၊ ဝေဿာ- ဝေဿတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [အမှုလုပ်ငန်းတို့ကို ပြုလုပ်တတ် လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှုဖြင့် အသက်မွေးတတ်ကုန်သော အသီးအသီး အလုပ်ရှိသူတို့ကို “ဝေဿ”ဟုခေါ်သည်၊] အဋ္ဌာရသ-နိသော၊ သုဒ္ဓါ-သုဒ္ဓတို့ကိုလည်းကောင်း၊ [တံငါ မုဆိုး စသောအလုပ်ဖြင့် အသက်မွေးကြသော ကြမ်းတမ်းသူများကို “သုဒ္ဓ”ဟု ခေါ်သည်။] အဋ္ဌတတ္ထာလိသ-၄၈-ပါးသား၊ ဂေါတ္တစရဏာနိ-ဂေါတ္တစရဏတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-ကုန်၏။

ကမ္မဒွါရာနိနာမ။ ။ကမ္မာနိစ-ကံတို့လည်း ဟုတ်၏။ တာနိ-ထိုကံတို့ဟူသည်၊ ဒွါရာနိစ- ထိုထိုအကျိုး၏အကြောင်းတို့လည်းဟုတ်၏။ ဣတိ ကမ္မဒွါရာနိ၊ (တစ်နည်း)မဟာကုသိုလ် ပဌမစိတ် စေတသိက်-စသော ထိုထိုတရားအစွ၌ စိတ်သည် ပစေနဖြစ်သောကြောင့် ကံ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်တို့ကို “ကမ္မာနံ+ဒွါရာနိ”အရ ကမ္မဒွါရဟုဆိုသည်။ (တစ်နည်း) ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် မနတို့ကို ထိုထိုကံ၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဒွါရတို့ဟူ၍ ခေါ်ဆိုရသည်။ “ကမ္မာနံ+ဒွါရာနိ”ဟုပင် ဝစေနတ္ထပြု။ ဤနောက်ကြောင်းနည်းသည် “ကာယဝိညတ္တိ သင်္ခါတေ ကာယဒွါရေ” စသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။

ဂေါတ္တစရဏာနိ။ ။ဋီကာ၌ “၄၈-ပါးသော ဂေါတ္တစရဏတို့သည် ထိုခတ္တိယ စသူတို့၏ အပြားပင်တည်း”ဟုဖွင့်၏။ ၄၈-ပါးသရုပ်ကို မပြု၊ အနုဋီကာ၌ “ဘာရဒွါစဂေါတမာဒယော အဋ္ဌတတ္ထာလိသ လောကေ ဂေါတ္တာနိ မူလဘူတာနိ” ဟု အစမျှလောက်သာ သရုပ်ပြ၏။ ဓမ္မပဒီပကျမ်း၌ “သာဏှိလျော ကဿပေါစေဝ၊ ပေ၊ စတုဝိသတိ ဂေါတ္တာနံ၊ ကထိတာ ပုဗ္ဗပဏှိတာ”ဟု ၂၄-ပါးမျှ သရုပ်ပြထား ၏။ ထို့ပြင် ဝုဒ္ဓမနဉ်လည်း “ဗိဟပ္ပတိ”စသူတို့ကိုပြထား၏။ ထိုအားလုံးကို တဒ္ဓိတ် ဘာသာဋီကာ (၂)သုတ်၌ ပြထားပြီး၊ ထိုဂေါတ္တတဒ္ဓိတ်၌ အခြားသော ဂေါတ္တများ လည်း ရှိသေးရကား ထိုအနွယ်အားလုံးပေါင်း၍ “၄၈-ပါး”ဟု ဆိုဟန်တူသည်။

စရဏ။ ။စရဏသဒ္ဓါ၏ အနက်များစွာတို့တွင် ဂေါတ္တအနက်ကိုလည်း ထောမနိဓိ၌ ပြ၏။ ထို့ကြောင့် ဂေါတ္တနှင့် စရဏသည် ပရိယာယပင် ဖြစ်ဟန်တူ၏။ သို့သော် အနုဋီကာ၌ “အဋ္ဌကာလာပါဒယောအဋ္ဌတတ္ထာလိသေဝ စရဏာနိ” ဟုဖွင့်သောကြောင့် စရဏသည် ဂေါတ္တမှ သီးခြားယုဒ္ဓယ်ရှိပြန်သည်။ လောကီကျမ်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်သူများကို စုံစမ်းကြပါလေ။ [မစု၌

စပန-ထပ်၍ဆက်၊ တောဘူမကေသု-ဘုံပါး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေသု ကုသလေသု-တို့တွင်၊ ကာမာဝစရကုသလ်-ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်၊ ဉာဏ သမ္ပယုတ္တဝိပဿုတ္တဝသေန-ဉာဏသမ္ပယုတ်ကုသိုလ်၊ ဉာဏဝိပဿုတ်ကုသိုလ်တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိဟေတုကမ္မိ-တိဟိတ်ကုသိုလ်သည်လည်း၊ (ဟောတိ ရှိ၏။) ဒုဟေတုကမ္မိ-ဒုဟိတ်ကုသိုလ်သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရ- ရူပါဝစရကုသိုလ် အရူပါဝစရကုသိုလ်သည်၊ တိဟေတုကမေဝ-တိဟိတ်ချည်းသာ တည်း၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမေဝ-ချည်းသာတည်း၊ ဧတ္ထ-ဤတောဘူမက ကုသိုလ်တို့တွင်၊ ကာမာဝစရပိ-ကာမာဝစရကုသိုလ်သည်လည်း၊ အဓိပတိနာ-အဓိပတိနှင့်၊ သဟာပိ- တကွလည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိနာပိ-ကင်း၍လည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ရူပါဝစရာရူပါဝစရ- သည်၊ အဓိပတိသမ္ပန္နမေဝ-အဓိပတိနှင့် ပြည့်စုံသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ “အမြဲ အဓိပတိယှဉ်သည်-ဟုလို။”]

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတောဘူမကကုသိုလ်တို့တွင်၊ ကာမာဝစရကုသလေ-၌၊ အာရမဏာဓိပတိ-အာရမဏာဓိပတိလည်းကောင်း၊ သဟဇာတာဓိပတိ-လည်း ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေပိ-န်သော၊ အဓိပတယော-အဓိပတိတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ-ရအပ် ကုန်၏၊ [ရအပ်သည်ဆိုသည်မှာ “အဓိပတိပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သည်”ဟု ဆိုလိုသည်။] ရူပါဝစရာရူပါဝစရေသု-တို့၌၊ အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ နလဗ္ဘတိ၊ သဟဇာတာဓိပတိယေဝ-ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ။ [ဤအဓိပတိရ-မရကို အဓိပတိ ပစ္စည်းကြည့်မှသိမည်၊ ၃-ချက်စုကြည့်လျှင်ပင် သိနိုင်ပါ၏။] တတ္ထ-ထို အဓိပတိ တို့တွင်၊ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေါ-စိတ္တဓိပတေယျ၏ အဖြစ်ကို၊

“အဋ္ဌစတ္တာလီသဂေါတ္တစရဏာနိတိ ဧတ္ထ ဒွေ ဂေါတ္တာနိ ဟိနဉ္စ ဂေါတ္တံ၊ ဥက္ကဋ္ဌဉ္စ ဂေါတ္တံ” စသည်ဖြင့် အဘိဓမ္မာဂဏ္ဍိပုဒ်၏ဝါကျကိုပြ၍၊ “တဉ္စအဋ္ဌကထာယ ဝိရုဒ္ဓိဝိယ ဒိဿတိ=အဋ္ဌကထာ နှင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ထင်၏”ဟု ထိုစကားကိုပင် အပြစ်ပြုလေသည်။] အချုပ်မှာ-ဤ ဂေါတ္တစရဏတို့လည်း ပြခဲသော ကမ္မဒွါရတို့၏ ကွဲပြားမှုကြောင့် (ကံကွဲပြားသလို) ကွဲပြားကြရသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

စိတ္တဿ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေါ။ ။ “ယသိံ ယမယောပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိပေ၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ” ဟူသော ပါဠိတော်၌ “စိတ္တံ၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ” ၂-ပုဒ်လုံးသည် ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၌ စပ်ရသောကြောင့် အရတုပုဒ်တည်း၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ ကို ဝိဂြိုဟ်ပြုသောအခါ၌ကား “အဓိပတိ ဧဝ အာဓိပတေယျံ” သူတ္တံ၌ ဣယျပစ္စည်းသက်၊ “စိတ္တံ-အာဓိပတေယျံ ဧတဿာတိ စိတ္တာဓိပတေယျံ=စိတ် ဟူသော အဓိပတိရှိသော သမ္ပယုတ်တရားအပေါင်း” ဤသို့ ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုသည်ဖြစ်စေ၊ “စိတ္တံ+အဓိပတိ စိတ္တာဓိပတိ၊ စိတ္တာဓိပတိတော+ဇာတံ စိတ္တာဓိပတေယျံ” ဟု ဇာတတဒ္ဓိတိ ပြုသည်ဖြစ်စေ စိတ်ကိုမရဘဲ ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားအပေါင်း ရ၏။ ဤသို့ဖြစ်လျှင် “စိတ္တံနှင့် စိတ္တာဓိပတေယျံ”တို့ အဘယ်နည်းဖြင့် အရတုနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

သမ္မယုတ္တဓမ္မာနံ-ဗသစသော သမ္မယုတ်တရားတို့၏။ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝတ္ထော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဒ္ဓန္တံ-၂-ပါးကုန်သော၊ စိတ္တာနံ-တို့၏။ ဧကတော-တစ်ပြိုင်နက်၊ အဘာဝေန-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သမ္မယုတ္တစိတ္တဿ-သမ္မယုတ်ဖြစ်သော၊ စိတ်၏။ စိတ္တာဓိပတိနာမ-စိတ္တာဓိပတိ(အဖြစ်) မည်သည်၊ နတ္ထိ-ဆန္ဒာဒိနံ-ဆန္ဒ အစရှိသည်တို့၏။ ဆန္ဒာဓိပတိအာဒယော-ဆန္ဒာဓိပတိ အစရှိသည်တို့သည်၊ တထာ-ထို့အတူတည်း။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ကေစိ-တို့သည်၊ စိတ္တဝတော-စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ- မှာ၊ ကုသလံ-သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (စဝံ သတိ)၊ မယံပိ-စိတ်ရှိသော ငါ၏

သမ္မယုတ္တ၊ ပေ၊ ဝတ္ထော။ ။ထိုအမေးကို ဖြေသည့်အနေအားဖြင့် “သမ္မယုတ္တ ဓမ္မာနံ ဝသေန ဝတ္ထော”ဟု မိန့်သည်။ “ယသ္မိံ သမယောပေ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ”၌ စိတ္တ သဒ္ဓါသည် သမယကို ပိုင်းခြားသော သဒ္ဓါတည်း။ ထို စိတ္တသဒ္ဓါသည် စိတ်စေတသိက်အပေါင်း၌ ဖြစ်၏။ [စိတ္တ ဥပ္ပန္နံ”အရ စိတ်ကိုသာ မယူရ၊ ပစာန နည်းအားဖြင့် စိတ်ကို ခေါင်းတပ်သော်လည်း စိတ်စေတသိက်အပေါင်းကို ယူရသည်-ဟူလို]၊ စိတ္တာဓိပတေယျံ၌လည်း ပြခဲ့သော ဝိဂြိုဟ်အရ စိတ်ဟူသော အဓိပတိရှိသော စေတသိက်အပေါင်း ရ၏။ “စိတ်ဟူသာ အဓိပတိရှိ၏” ဟု ဆိုသဖြင့် အရင်းခံ စိတ်လည်း (တဣဏသံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံ ဖြစ်သောကြောင့်) ရနိုင်၏။ (စိတ္တာဓိပတေယျံကို ဇာတတဒ္ဓိတိပြု၍ စေတသိက်အပေါင်းရလျှင် နာနန္တရိကနည်းအားဖြင့် စိတ်ကိုလည်း ယူနိုင်၏။) သို့ဖြစ်လျှင် စိတ္တံနှင့် စိတ္တာဓိပတေယျံသည် စိတ်စေတသိက် ၂-ပါးစုံရခြင်းအားဖြင့် အရတုပင်ဖြစ်တော့သည်၊ ဤကား မူလဋီကာ မှီသော အဓိပ္ပာယ်တည်း။

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာ၌ကား စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ အရ၌လည်း စိတ်သာ ရ၏။ သမ္မယုတ်တို့၏ စိတ္တာဓိပတေယျအမည်သည် စိတ်ကြောင့်ရသော အမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အကျိုးသမ္မယုတ်တရားတို့၏ စိတ္တာဓိပတေယျအမည်ကို ဖလူပစာရအားဖြင့် အကြောင်းစိတ်၌ တင်စားသောအခါ စိတ်ကိုသာ စိတ္တာဓိပတေယျဟုခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် စိတ္တံနှင့် စိတ္တာဓိပတေယျသည် အရတု ဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟု မူလဋီကာ နည်းမှ တစ်နည်းပြသည်။ [သမ္မယုတ္တဝသေနာတိ ယော စိတ္တပ္ပဘာဝိတော သမ္မယုတ္တာနံ စိတ္တာဓိပတေယျ ဘာဝေါ၊ သော တံ နိမိတ္တေ ဥပစရိတောတိ စဝံ ဝါ ဧတ္ထ အတ္ထော။-အနု။]

တထာ ဆန္ဒာဒိနံ။ ။တသ္မိံ သမယေ ဖသော ဟောတိ စသည်၌ ဝိရိယ၊ ဝိစံသ(ပညာ)တို့၌လည်း ပါ၏။ ယေ ဝါ ပနက၌ ဆန္ဒ လည်းပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဆန္ဒာဓိပတေယျ စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ အဘယ်နည်းဖြင့် ဆန္ဒ ဖြစ်စေနိုင်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တထာ ဆန္ဒာဒိနံ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ဆန္ဒ၏ ဆန္ဒာ ဓိပတေယျအဖြစ် စသည်ကိုလည်း ထို့အတူ သိပါလေ-ဟူလို၊ ဆိုလိုရင်းကား ဆန္ဒာဓိပတေယျအရ ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိသော သမ္မယုတ်တရားများ ရ၏။ ထိုသမ္မယုတ်တရားကို အကြောင်းပြု၍ ဆန္ဒလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် ရ၏။ ထိုဆန္ဒာဓိပတေယျစိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ဆန္ဒလည်း ဖြစ်၏။ ထို့အတူဝိရိယာဓိပတေယျ စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ဝိရိယိန္ဒြေလည်း ဖြစ်၏။ ဝိစံသာဓိပတေယျ စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌ ပညိန္ဒြေလည်း ဖြစ်၏ဟုမှတ်ပါ။

(သန္တာန်၌)လည်း၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ယံ စိတ္တံ-ကို၊ ဓုရံ-ပဓာနကို၊ ကတ္တာ၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီးအကဲကို၊ ကတ္တာ၊ အပရံ-တစ်ပါးသော၊ ကုသလစိတ္တံ-နောက်နောက် ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ အာယူဟိတံ-အားထုတ်အပ်ပြီး၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ပုရိမစိတ္တံ-ထိုရှေ့ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ စိတ္တာဓိပတိ နာမ ဟောတိ၊ တတော-ထိုရှေ့ စိတ္တာဓိပတိမှ၊ အာဂတတ္တာ-ဖြစ်ပေါ်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ-ဤနောက် ဖြစ်သောစိတ်သည်၊ စိတ္တာဓိပတေယျနာမ(ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ အာဂမန ဝသေနာပိ-နောက်နောက် စိတ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်သော ရှေးရှေးစိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ အဓိပတိ နာမ-အဓိပတိမည်သည်ကို၊ ဣစ္ဆန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အလိုရှိကြပါကုန်သော်လည်း၊ အံယံ နယော-ကို၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ နေဝ (ဒိဿတိ)-မတွေ့မြင်အပ်၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ န ဒိဿတိ၊ တဿာ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-("သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တော" ဟု) ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဓိပတိဘာဝေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

စ-ဆက်၊ ဧကုနဝိသတိယာ-သော၊ ဣမေသု မဟာနယေသု-ဤနည်းကြီးတို့၌၊ ပုရိမေ-ရှေ့ဖြစ်သော၊ သုဒ္ဓိကနယေ-သုဒ္ဓိကနည်း၌၊ ဝုတ္တပရိမာဏာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ စိတ္တာနိစ-စိတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နဝကာ စ-နဝကာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပါဠိဝါရာ စ-ပါဠိ ပါဠိအကြိမ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ [ရွတ်ဖတ်အပ်သော ပါဠိတော်ပါဠိ၏ အလှည့်အကြိမ်တို့သည်လည်းကောင်း၊] ဟောန္တိ၊ တဿာ၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု-ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်တို့၌၊ ဝုတ္တပရိမာဏတော-ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဝိသတိဂုဏော-၂၀-အစုရှိသော၊ (ဂုဏသဒ္ဓါရာသီ အနက်ဟော) ဝါ-၂၀-ဖြင့် မြောက်အပ်သော၊ စိတ္တနဝက ဝါရဘေဒေါ-စိတ္တအပြား၊ နဝကအပြား၊ ပါဠိ ဝါရအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ စတုသု-န်သော၊ ဉာဏဝိပွယုတ္တေသု-တို့၌၊ (ဝုတ္တပရိမာဏတော) သောဠသဂုဏော-သော၊ (စိတ္တနဝကဝါရဘေဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဣတိ အယံ-ကား၊ တေဘူမက ကုသလေ-၌၊ ပကိဏ္ဍကကထာနာမ-မည်၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

တေဘူမကကုသလံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။



ကေစိ၊ပေ၊ ဣစ္ဆန္တိ။ ။အဘိဓမ္မာ၌ အဓိပတိနှင့်လျှင် "သဟဇာတ၊ အာရမဏ" ၂-မျိုးသာရှိ၏၊ ဤ၌လည်း သဟဇာတကိုသာဆိုလို၏။ "စိတ်ရှိသူမှာ ဘယ်အရာမဆို မဖြစ်ဘဲရှိအံ့နည်းဟု ရှေးရှေးစိတ်ကို ပဓာနပြု၍ နောက်နောက်စိတ်ဖြစ် ရာဝယ် နောက်စိတ်ကို "စိတ္တာဓိပတေယျ-စိတ္တာဓိပတိမှ ဖြစ်လာသောစိတ်" ဟု အဓိပ္ပာယ်မှန်ရသော်လည်း ရှေးရှေးစိတ်က နောက်နောက်စိတ်အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး မပြုနိုင်သောကြောင့် "ထိုနည်းကို ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၌ မတွေ့အပ်" ဟုဆိုသည်။

လောကုတ္တရကုသိုလ် အဖွင့်

ဝေ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ (တောဘူမက ကုသလကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဤနည်းဖြင့်) ဘဝတ္ထယ သမ္ပတ္တိ နိဗ္ဗတ္တကံ-ဘဝ ၃-ပါး အပေါင်း၌ သမ္ပတ္တိကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကုသလံ-ကို၊ ဒသေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ၊ သဗ္ဗဘာဝ သမတိက္ကမနာယ-အလုံးစုံသောဘဝတို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ လောကုတ္တရကုသလံ၊ ပေးအာရံ့။ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ လောကုတ္တရန္တိ-ကား၊ ကေနဋ္ဌေန-အဘယ် အနက်သဘောကြောင့်၊ လောကုတ္တရံ-လောကုတ္တရမည်သနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) (ယံ ဈာနံ-သည်) လောကံ-တောဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခဟူသော လောကကို၊ တရတိ-ကူးတတ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သဘောကြောင့်၊ [ကေနဋ္ဌေနအမေးနှင့် လိုက်အောင်ပေးသည်၊] (တံ ဈာနံ-သည်)၊ လောကုတ္တရံ-မည်၏၊ (ယံ ဈာနံ) လောကံ-ကို၊ ဥတ္တရတိ-လွန်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဈာနံ) လောကုတ္တရံ-မည်၏၊ (ယံ ဓမ္မဇာတံ-သည်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုရသောကြောင့် သာမညပေးသည်)၊ လောကံ-ကို၊ သမတိက္ကမ္မ-လွန်မြောက်၍၊ အဘိဘုယျ-လွမ်းမိုး၍၊ တိဋ္ဌတိ-တည်တတ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သဘောကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ) လောကုတ္တရံ-မည်၏၊ (ဣတိ-ဤကား

လောကံ တရတိ။ ။ “လောကော ဝုစ္စတိ လုဒ္ဓနပလုဒ္ဓနဋ္ဌေန ဝဋ်” ဟု “လောကီယာ ဓမ္မာ” မာတိကာပုဒ်၌ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တောဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခကို “လောက” ဟု ခေါ်၏။ တရဇာတံသည် (ရေကူးရာ၌ကဲ့သို့) ကူးခြင်းအနက် ကိုဟော၏။ မင်္ဂလဋ္ဌ လောကကို လွန်အောင် ကူးနေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ဧတေန လောကသမတိက္ကမ ပဋိပတ္တိမာဟ” ဟု မိန့်သည်။ [ဤနည်း၌ ဥသည် အနက်မရှိ။]

လောကံ ဥတ္တရတိ။ ။ ဤနည်း၌ ဥပသာရ ဥအတွက် အနက်မရှိသောကြောင့် ကူးခြင်းအနက်ကိုမယူဘဲ လွန်မြောက်ခြင်းအနက်ကိုယူရသည်။ “မင်္ဂတရားဖြင့် လောကကို ကူးလာခဲ့ရာ ဖိုလ်ဇာသို့ ရောက်သောအခါ လောကကို လွန်မြောက် နေသည်” ဟု လို။ [ဧတေန ဧကောကန္တ ဝမနံ၊ ပေးဖလံ၊ -ဋီကာ။]

လောကံ၊ ပေးတိဋ္ဌတိ။ ။ တရဇာတံသည် အဘိဘဝနအနက်ကိုလည်းဟော၏။ ဥအတွက် “သမတိက္ကမ္မ” ဟုလည်းကောင်း၊ တရဇာတံအတွက် “အဘိဘုယျတိဋ္ဌတိ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ နိဗ္ဗာန်သည် “လောကကိုလွန်မြောက်၍လည်းကောင်း၊ လောကနှင့်မယှဉ်စပ်ဘဲ လွမ်းမိုး၍လည်းကောင်း၊ တည်နေသည်” ဟုလို။ [သမတိက္ကမ္မာတိ အာဒိနာ နိဗ္ဗာနံ၊ သမတိက္ကမ္မာတိ ဟိ နိဿရိတွာ (ထွက်မြောက်၍)၊ အဘိဘုယျာတိ ဝိသံယုတ္တံ ဟုတွာတိ အတ္ထော၊ (အဓိပ္ပာ ယတ္ထ။)]... ဋီကာ၌ လောကုတ္တရကုသိုလ် မင်္ဂကို ပြနေသော အရာဖြစ်သောကြောင့် ထိုဝိဂြိုဟ်နက် ၃-မျိုးကို မင်္ဂ၌သာ သုံးစွဲရမည်ဟု တစ်နည်းဖွင့်သေး၏။ မင်္ဂတရားသည် ဝဋ်ဒုက္ခဟူသော လောကကို လွန်အောင်ကူးနေသော တရားလည်း ဟုတ်၏။ ဝဋ်ဒုက္ခ၌ မပါဝင်သောကြောင့် လွန်မြောက်နေသော တရားလည်းဟုတ်၏။ ဝဋ်ဒုက္ခကို လွမ်းမိုးနေသော တရားလည်း ဟုတ်သည်-ဟုလို။

အဖြေတည်း၊) ဈာန် ဘာဝေတီတိ-ကား၊ ဧကစိတ္တက္ခဏံ-တစ်ခုသော စိတ္တက္ခဏာ ရှိသော၊ အပ္ပနာဈာန်-အပ္ပနာဈာန်ကို၊ ဘာဝေတီဇနေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ (ဘာဝေတီ) ဝဇေတိ-တိုးပွားစေ၏။

(ယံ ဈာန်) လောကတော-တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခဟူသော လောကမှ၊ နိယျာတိ-ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဝဋ္ဌတော-ဝဋ်ဒုက္ခမှနိယျာတိ-၏၊ ဣတိ-(တံဈာန်)၊ နိယျာနိကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတေန-ဤလောကုတ္တရာဈာန်ကြောင့်၊ (တံ သမင်္ဂိ ပုဂ္ဂလော-ထိုလောကုတ္တရာဈာန်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) နိယျာတိ၊ ဣတိ၊ နိယျာနိကံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်း၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ တံ သမင်္ဂိ-ထို လောကုတ္တရာဈာန်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာကို၊ ပရိဇောနန္တော-ပိုင်းခြား၍သိလျက်၊ နိယျာတိ-ထွက်မြောက်တတ်၏၊ သမုဒယံ-သမုဒယသစ္စာကို၊ ပဗောဇ္ဇော-ပယ်စွန့်လျက်၊ နိယျာတိ၊ နိရောဓံ-နိရောဓသစ္စာကို၊ သတ္တိကရောဇ္ဇော-မျက်မှောက်ပြုလျက်၊ နိယျာတိ၊ မဂ္ဂံ-မဂ္ဂသစ္စာကို၊ ဘာဝေဇ္ဇော-ဖြစ်စေလျက်၊ နိယျာတိ။

[နိယျာနိကံကိုဖွင့်ပြပြီး၍၊ “အပစယဂါမိ” ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ယထာ စပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ (စ အနက် မရှိ၊) တေဘူမက ကုသလံ-သည်၊ ဝဋ္ဌသ္မိ-ဝဋ်ဒုက္ခ၌၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော-တို့ကို၊ အာစိနာတိ-စိတတ်၏၊ ဝဇေတိ-

ကောပေ၊ ဝဇေတိ။ ။မဂ်သည် စိတ္တက္ခဏ တစ်ချက်မျှသာကြာသောကြောင့် “ဧကစိတ္တက္ခဏံ” ဟုလည်းကောင်း၊ လောကုတ္တရာ အပ္ပနာသို့ရောက်သော ဈာန်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “အပ္ပနာ” ဟုလည်းကောင်း ထည့်၍ဖွင့်သည်။ ဘူမာတံ၏ ဇနန ဝနန ၂-နက်ကို ဟောနိုင်ခြင်းကြောင့် ဘာဝေတီကို “ဇနေတိ ဝဇေတိ” ဟု ၂-နက်ဖွင့်သည်။ ထိုတွင် လောကုတ္တရာဈာန်၏ ဥပါဒ်ခြင်းကို “ဇနန” ဟုဆို၏။ ထိုသို့ လောကုတ္တရာဈာန်ဖြစ်လာသောအခါ ဉာဏ်ပညာသည် လောကီဈာန်ထက် တိုးပွားလာသောကြောင့် ဉာဏ်ပညာအားဖြင့် တိုးပွားခြင်းကို “ဝနန” ဟု ဆိုသည်။ [လောကီ ဈာန်တို့ကဲ့သို့ အထပ်ထပ် ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဝနနအနက်ကား ဤ မဂ်ဈာန်၌ မရနိုင်။]

လောကောပေ၊ နိယျာနိကံ။ ။နိပဗ္ဗ ယာဓာတ်၊ ကတ္တားဟော အနိယပစ္စည်းဖြင့် “နိယျာတိတိ နိယျာနိယံ” ဟု ဖြစ်ထိုက်လျက် နိဗ္ဗိ ရသေ့၊ ယကို ကပြု၍ “နိယျာနိကံ” ဖြစ်ရသည်ဟု ဋီကာ ဆို၏။ ထို နိယျာတိပုဒ်က အပါဒါနီကိုင့်သော (အပါဒါနီပါမှ အဓိပ္ပာယ် ပြည့်စုံသော) ကြောင့် “လောကတော” ဟု ထည့်သည်။ လောကအရလည်း တေဘူမက ဝဋ်ဒုက္ခားရသောကြောင့် လောကတောကိုပင် “ဝဋ္ဌတော” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [လောကီယာ ဓမ္မာ ဒုက်အဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။]

နိယျာတိဝါ။ ။ဤဒုတိယဂိကပ်၌ကား “နိယျာတိ ဧတေနာတိ နိယျာနံ” ဟု ပြီးစေပြီးမှ သုတ္တန္တံ ဟိကပစ္စည်းဆင့်၍၊ နိယျာနိကံ ပြီးစေရသည်။ ဟိကပစ္စည်း နှောင်းသော်လည်း ဝုဒ္ဓိအပြု မမြဲသောကြောင့် “နိယျာနိကံ” မဖြစ်ဟု ဋီကာဆိုသည်။ [“နိယျာနိကံ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက် ကြောင်းဖြစ်သော” ဟု ဝေးပါ။]

တိုးပွားစေတတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာစယဂါမိနာမ-အာစယဂါမိမည်သည်၊
 ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ [နပုံလိင်ဖြစ်၍ “ဂါမိ”ဟု ရသေ့ရှိစေ၊ (တထာ-တူ၊)
 ဣဒံ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ (အာစယဂါမိနာမ၊ မည်သည်၊) န-မဟုတ်၊
 ပန-အဟုတ်ကား၊ ဣဒံ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ (“အပစိနန္တံ၊ပေ၊ အပစယ
 ဂါမိ”တိုင်အောင်စပ်၊) ဧကသ္မိ-တစ်ယောက်သော၊ ပုရိသေ-သည်၊(ပန်းရန်သမား
 သည်၊) အဋ္ဌာရသဟတ္ထံ-တစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်ရှိသော၊ ပါကာရံ-မြို့ရိုးကို၊ စိနန္တေ-
 စီလသော်၊ အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ ဝါ-က၊ မဟာမုဂ္ဂရံ-တင်းပုတ်ကြီးကို၊
 ဂဟေတွာ-ကိုင်၍၊ ဇေန-ထိုပထမယောက်ျားသည်၊ စိတစိတဋ္ဌာနံ-စီအပ်ပြီး
 စီအပ်ပြီးသော အရပ်ကို၊ အပစိနန္တော (ဧဝ) အစီကိုဖျက်လျက်သာ၊ ဝိဒ္ဓံ
 သေန္တာဧဝ-ဖျက်ဆီးလျက်သာ၊ ဂစ္ဆေယျယထာ-သွားရာသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊
 တေဘူမကကုသလေန-သည်၊ စိတာ-စီအပ်ကုန်သော၊ စုတိပဋိသန္ဓိယော-တို့ကို၊
 ပစ္စယဝေကလ္လကရဏေန-အကြောင်းချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကိုပြုခြင်းအားဖြင့်၊
 [အဝိဇ္ဇာပါမှ တေဘူမက ကုသိုလ်တွေက စုတိပဋိသန္ဓေတို့ကို စီနိုင်၏၊ ထိုအဝိဇ္ဇာ
 တဏှာကုန်ခန်းအောင်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဟူလို။] အပစိနန္တံ-အစီကိုဖျက်လျက်၊ ဝိဒ္ဓံ
 သေန္တံ-ဖျက်ဆီးလျက်၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစယဂါမိ-မည်၏၊ [ဤပုဒ်
 ပြီးပုံကို အာစယဂါမိတိက်အဖွင့်ပြန်ကြည့်ပါ။ ဤ၌လည်း စာနံနှင့်တူအောင်
 အပစိနန္တံဟု နပုံလိင်ဖြစ်သောကြောင့် “ဂါမိ”ဟု ရသေ့ ရှိရမည်။

ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဂူထဂတံ-ကျင်ကြီး၊ မုတ္တဂတံ-ကျင်
 ငယ်၊ ဣတိ အာဒိနိ ဝိယ-ဤသို့အစရှိသော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့၊ ဒိဋ္ဌိယောဧဝ-
 မိစ္ဆာအယူတို့သည်ပင်၊ (ဂတသဒ္ဓဿ-၏၊ တတ္ထာဝ ဝုတ္တိတ္တာ-တဗ္ဗော အနက်၌
 ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-ဒိဋ္ဌိဂတတို့ မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊
 ဒွါသဒ္ဓိယာ-၆၂-ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိနံ-မိစ္ဆာအယူတို့၏၊ အန္တောဂဓတ္တာ-အတွင်းဝင်ကုန်

ဒိဋ္ဌိဂတာနိ၊ပေ၊ဝိယ။ ။ဂူထမေဝ ဂူထဂတံ၊ မုတ္တမေဝ မုတ္တဂတံ၊ ဤပုဒ်တို့၌ ဂတသဒ္ဓါ
 သည် အနက် သီးခြားမရှိသကဲ့သို့၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ၌ ဂတသဒ္ဓါလည်း အနက်သီးခြားမရှိ၊ “ဒိဋ္ဌိယော
 ဧဝ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ”ဟု ပြုရသည်၊ ဤသမာသ်မျိုးကို တတ္ထာဝဝုတ္တိကမ္မဇာရည်းသမာသ်ဟု ခေါ်၏၊
 အကျယ်ကို သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။

ဒိဋ္ဌိယာဝါ၊ပေ၊ ဂတာနိ။ ။ဂတသဒ္ဓါအနက်မရှိနည်းမှတစ်ပါး၊ အနက်ရှိနည်း ကို ပြလို၍
 “ဒွါသဒ္ဓိယာ ဝါ” စသည်မိန့်၊ မိစ္ဆာအယူသည် ၆၂ ပါးရှိ၏၊ [ဗြဟ္မဇာလ သုတ်၌ ရှုပါ၊]
 မည်သည့်ဒိဋ္ဌိမဆို ထို ၆၂-ပါး၌ ပါဝင်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိသု+ဂတာနိ ဒိဋ္ဌိ ဂတာနိ”ဟု
 သတ္တမိတပျူရိသ်ပြုရသည်။ “ဂတာနိ-ဖြစ်ကုန်”ဟုရာ၌ “ပါဝင်ကုန်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူစေ
 လိုသောကြောင့် “အန္တောဂဓတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။ [ဤဒုတိယ နည်း၌ ဝါ သဒ္ဓါ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့်
 “ဂတာနိတိပိ”ဟု ပိသဒ္ဓါ ပါဖွယ် မလို။]

သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပါဝင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဒိဋ္ဌိသု-၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌၊ ဂတာနိ-ဖြစ်သောအယူတို့တည်း၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-တို့မည်၏။ ဧတေသံ-ဤအကုသိုလ်တို့၏၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဂတံဣဝ-ဖြစ်ခြင်း ကဲ့သို့သော၊ ဂတံ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏)၊ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ (တာနိ-တို့သည်)၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-တို့မည်၏။ ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနာနိ ဒိဋ္ဌိသဒိသပွဝတ္တာနိ-ဒိဋ္ဌိနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော အကုသိုလ်တို့၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဂမနအရ “သွားခြင်း” အနက် ယူမည်စိုး၍ “ပဝတ္တာနိ”ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိတုန်းက ဂတလည်း ဤ ပဝတ္တန အနက်ပင်တည်း။

ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ဆိုဦးအံ့၊ တာနိ-ထို ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားတို့ဟူသည်၊ ကာနိ-အဘယ်တို့နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သသမ္ပယုတ္တာနိ-သမ္ပယုတ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ကုသလာနိ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိ၊ အပါယ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟဟူသော အကုသိုလ်တို့တည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ-မှန်၊ [ထိုအကုသိုလ်တရားတို့ကို “ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမန”ဟု ဆိုခြင်းသည်မှန်၏၊] တာနိ-ထိုအကုသိုလ်တို့ကို၊ (ဝုစ္ဆန္တိစပ်၊) ယာဝ-

ဒိဋ္ဌိယာဝါ ဂတံပေ၊ ဂတာနိ။ ။ဤဝါကျ၌ စာအုပ်များဝယ် “ဒိဋ္ဌိယာဝါ”ဟု ရှိ၏။ ယောနော၌ “ဒိဋ္ဌိယာဝါ ဒိဋ္ဌိယာ ဂတံ ဣဝ”ဟု ဖွင့်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိယာဝါ” ဟု ရှိသင့်၏။ [ရှေးနည်းကိုပေါင်းသော သမုစ္စယတ္ထ ဝိသဒ္ဓါပါသောကြောင့် “ဝါ” သဒ္ဓါလည်း မလို၊] ထိုသို့ ဣဝသဒ္ဓါပါမှလည်း နောက်၌ “ဒိဋ္ဌိသဒိသ”ဟူသော စကားနှင့် ထပ်မိမည်။ [“ဒိဋ္ဌိယာ+ဂတံ+ ဣဝ+ဂတံ+ဧတေသံတိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ”ဟု ဖြေလိုရင်းတည်း၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဝဏ္ဏတစ်ပုဒ်ကြေသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဂတတစ်ပုဒ် အကြေကြိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤဝိဂ္ဂဟသည် ပယောဂတဂ္ဂုဏ သံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗိဟံ ဝိဂ္ဂဟတည်း၊ ထိုကြောင့် ဒိဋ္ဌိစေတသိက်လည်း ယှဉ်ဖက်အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ရကား သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတ ပရာမာသဒိဋ္ဌိတို့ပါ အရကောက်ထားသည်-ဟု မှတ်ပါ။

တာနိ၊ပေ၊မောဟ ကုသလာနိ။ ။ပြုခဲ့သော ဝိဂ္ဂဟ ၂-ပါး၏ အရကောက်၌ ဒိဋ္ဌိ စေတသိက်သာ ရ၏။ ဤဝိဂ္ဂဟအရကား အဘယ်တရားများ ရပါသနည်း-ဟု ကိုယ်တိုင် ပုစ္ဆာထုတ်၍ “သသမ္ပယုတ္တာနိ၊ပေ၊ သလာနိ”ဟု မိန့်သည်။ ဤနည်း၌ ယှဉ်ဖက် စိတ်စေတသိက် နှင့်တကွ ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာစသော တရားများ ရသည်-ဟုလို။ [သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဒိဋ္ဌိအားဖြင့် ဒိဋ္ဌိ ၂-မျိုးပါနေရာဝယ် နိက္ခေပကဏ္ဍ-ဒသနေန ပဟာတဗ္ဗ တိက်အဖွင့်၌ ရှိသည်အတိုင်း ဤ၌ဆိုထား သည်ဟု မှတ်ပါ။ သီလဗ္ဗတပရာမာသဒိဋ္ဌိကို သီးခြား ဟောတော် မူခြင်းမှာလည်း ထိုသို့ ယူသူတွေ့က များသောကြောင့် ဒိဋ္ဌိအထူးဖြစ်၍ သီးခြားဟောတော်မူဟန် ရှိသည်။ အပါယဂမနိယဖြစ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့ကား ထိုပါဠိတော်၌ ပါသော တဒေကဋ္ဌကိလေသာတို့တည်း။ တဒေကဋ္ဌပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ထိုအဖွင့်၌ သိရလတ္တံ့။]

လောက်၊ ပဌမ မဂ္ဂဘာဝနာ-ရှေးဦးစွာသော သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာသော သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဖြစ်စေရာ ကာလတိုင်အောင်၊ ပဝတ္တိသတ္တာဝတော-ဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနာ နိတိ-ဒိဋ္ဌိသဒိသဂမနတို့ ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဝစနတ္ထကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိယောစ-မိစ္ဆာအယူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတာစ-၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော အယူတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော အကုသိုလ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-ဒိဋ္ဌိဂတာတို့မည်၏၊ တေသံ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ-ထိုမိစ္ဆာအယူတို့ကို၊ ဝါ-ထို ၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော အယူတို့ကို၊ ဝါ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနှင့် တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော အကုသိုလ်တို့ကို၊ (ပဟာနာယဉ်စပ်)၊ ပဟာနာယာတိ- ကား၊ သမုစ္ဆေဒဝသေနေဝ-အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ [ဝေဖြင့် တဒင်္ဂပဟာနံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနံတို့ကိုကန့်၊] ပဗောနတ္ထာယ-ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ။

ပဌမာယာတိ-ကား၊ ဂဏနဝသေနပိ-ဂဏန်းအစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဌမုပ္ပတ္တိ ဝသေနပိ-ပဌမဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဌမာယ- ပဌမဖြစ်သော၊ ဘူမိယာတိ-ကား၊ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာတိအာဒိသု-အစရှိ သော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာဝ-စိတ္တုပ္ပါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ-သော)၊ အယံ ပထဝီ- ဤမြေကြီးကို၊ ဘူမိတိ-ဘူမိဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိ၊ [အနန္တရဟိတာယ-အကြား၌ ထားအပ် သော အခင်းမရှိသော၊ ဘူမိယာ-မြေ၌၊ (ပတ္တော န နက္ခိပိတဗျောဉ်စပ်၊ ဝိနည်း မဟာဝါ၊ ဥပဇ္ဈာယကထာပါဠိတော်)၊ အန္တရေ+မိယတိ ထပိယတိတိ အန္တရဟိတံ (အတ္ထရဏံ)၊ နတ္ထိ+အန္တရဟိတံ ယသာတိ အနန္တရဟိတာ (ဘူမိ)။] သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေတိ အာဒိသု-တို့၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို၊ (ဘူမိတိ ဝုစ္ဆတိ)။ [သုခဘူမိယံ-သုခဝေဒနာ၏ဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရေ-ကာမဝစရတရားတို့၌၊- နိက္ခေပကဏ္ဍ ပါဠိတော်ဖြစ်၍ အဖွင့်ကို ထိုပါဠိတော်၌ တွေ့ရလတ္တံ့။]

ဣတိ၊ပေ၊ဂတာနိ။ ။ဣတိဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော ဝိဂ္ဂဟ ၃-မျိုးလုံးကို ညွှန်သည်။ “ဒိဋ္ဌိယောစ”သည် ပဌမဝိဂ္ဂဟ အတွက်တည်း။ “ဒိဋ္ဌိဂတာနိစ”ကား ဒုတိယ ဝိဂ္ဂဟအတွက်တည်း။ ဒိဋ္ဌိဂတာနိစအရ၌ ဒိဋ္ဌိလည်းပါဝင်သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိယောစ ဒိဋ္ဌိဂတာနိစ”ကို ရှေ့ကဖွင့်ပြီးကို ပြန်၍ညွှန်းသော စကားသာဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ ဧကသေသံပြဟ မမှတ်လင့်၊ ပါဠိတော်၌ “ဒိဋ္ဌိဂတာနံ-(ပဌမနည်းအရ) မိစ္ဆာအယူတို့ကို” ဟု ပေး၍၊ (နောက် ၂-နည်းအရ) “၆၂-ပါး သော မိစ္ဆာအယူတို့၌ ပါဝင်သော အယူတို့ကို၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ပြစ်ခြင်းရှိကုန်သော အကုသိုလ်တို့ကို”ဟု ပေးပါ။

ပန-ကား၊ (တစ်နည်း) ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထုဒ္ဓေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣဓ-ဤပဌမာယဘူမိယာဟူသော ပါဠိ၌၊ သာမညဖလ-သာမညဖိုလ်ကို၊ (သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏အကျိုးဖြစ်သော သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို) အဓိပ္ပေတံ၊ [သမဏဿ-ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်သော သမဏ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ “သာမည” ဟူသည် ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းသတ်တတ်သောမဂ်တည်း၊] ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ်သည်၊ (ဘူမိ၌စပ်) သမ္ပယုတ္တာနံ-ဖဿဝေဒနာစသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ နိဿယဘာဝတော-မှီရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော စိတ်စေတသိက်အစု၌၊ တေဓမ္မာ-ထိုသမ္ပယုတ်တရားတို့သည်၊ ဘဝန္တိ-ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဘူမိ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယသ္မာ၊ လောကုတ္တရဘာဝေ-လောကကို လွန်မြောက်ပြီး၏ အဖြစ်သည်၊ သမာနေပိ-တူမျှပါသော်လည်း၊ [လောကံ ဥတ္တိဏ္ဏဘာဝေ-ဋီကာ၊ ဤစကားဖြင့် ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာဆိုသည်၊] သယဗ္ဗိ-မိမိဟူသော သောတာပတ္တိဖိုလ် သည်လည်း၊ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ် ဥပါဒ်တတ်၏၊ နိဗ္ဗာန်ဝိယ-နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့၊ အပါတုဘာဝံ-ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဘူမိတိ ဝုစ္စတိ၊ [ဤအလို “ဘဝတိတိ ဘူမိ”ဟု ပြု၊] ပဌမာယ-ဂဏန်းသင်္ချာ အားဖြင့် ပဌမဖြစ်သော၊ ဝါ-(ဖြစ်စဉ်အားဖြင့်) ရှေးဦးစွာဖြစ်သော၊ တဿာ ဘူမိယာ-ထိုသောတာပတ္တိဖိုလ်ဟူသော ဘုံသို့၊ (ပတ္တိယာ၌ စပ်)၊ [ရေဝိကပံ အလို “ဘူမိယာ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ မှီရာအားဖြင့်ဖြစ်ရာ သောတာပတ္တိဖိုလ် တည်း ဟူသော ဘုံသို့” ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်ဝိကပံအလို “နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့ ထင်ရှားမဖြစ် မဟုတ်၊ ထင်ရှားဖြစ်စေတတ်သော သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့” ဟုလည်းကောင်း ပါဠိတော် သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။]

ပတ္တိယာတိ-ကား၊ သောတာပတ္တိဖလသင်္ခါတဿ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဌမဿ-သော၊ သာမညဖလဿ-သမဏ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သောဖိုလ်သို့၊ ပတ္တတ္ထာယ-ရောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ဤစကားဖြင့် “ပတ္တိယာ” သဝိဘတ်၏ တဒတ္ထသမ္ပဒါနံအနက်ကိုပြသည်၊] ပဋိလာဘတ္ထာယ-ရခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ပတ္တတ္ထာယကို ထပ်ဖွင့်သည်၊ “ရောက်ခြင်း” ဟူသည် “ရခြင်းပင် တည်း”ဟုလို။] ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဧတ္ထ-ဤပဌမာယဘူမိယာ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဝိဝိစ္စာတိ-ကား၊ သမုစ္ဆေဒဝိဝေကဝသေန-သမုစ္ဆေဒဝိဝေက၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဝိစ္စိတွာ-ကင်းဆိတ်၍၊ ဝိနာ-ကင်းသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ (ဝိဟရတိ-၌စပ်။)

ဣဒါနိ-၌၊ (ပါဠိတော်ဝယ် “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိဟရတိ” ဟု ဟောတော် မူပြီးရာ ယခုအခါ၌ “ဒေသေတု၊ပေ၊ မာဟ”၌စပ်) လောကိယဇ္ဈာနံပိ-လောကီ ဈာန်မှသော်လည်း၊ ပဋိပဒါယ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊

ကိစ္စာပိန ဣစ္ဆတိ အကယ်၍လည်း မပြီးစီးပါပေ။ ဧဝံ သန္တေပိ-ဤသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (လောကီဈာန်၏သော်မှလည်း ပဋိပဒါနှင့်ကင်း၍ မပြီးစီးနိုင်သည်မှာ မှန်ပါသော်လည်း) ဣဝ-ဤလောကုတ္တရာဈာန်အရာ၌၊ သုဒ္ဓိကနယံ-သုဒ္ဓိကနည်းကို၊ ပဟာယ-ပယ်၍၊ လောကုတ္တရာဈာန်-ကို၊ ပဋိပဒါယ-ပဋိပဒါနှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-တကွသာလျှင်၊ ဂရံ-အလေးဂရုကို၊ ကတွာ၊ ဒေသေတု ကာမတာယ-ဟောခြင်းငှာ အလိုတော်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခပုဋိပဒံ ဒန္တာဘိညန္တိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

တတ္ထ-ထိုဒုက္ခပုဋိပဒံ ဒန္တာဘိညံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတောဝ-အစမှစ၍သာလျှင်၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော-ခွာလသော်၊ ဒုက္ခေန-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ သသင်္ခါရေန-သင်္ခါရနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပယောဂေန-ပယောဂနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပစ္စယဂဏေန-အကြောင်းအပေါင်းဖြင့်၊ [ကိလေသာတို့ကို ခွာဖို့ရန် ကမ္မဋ္ဌာန်း နှလုံးသွင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းအပေါင်းဖြင့်၊] ကိလမန္တော-ပင်းပန်းလျက်၊ ဝိက္ခမ္ဘေတိ-ခွာရ၏၊ တဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာ-သော၊ ပဋိပဒါ-မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိပဿန္တိတကိလေသော-ခွာအပ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိပဿနာပရိဝါသံ-ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသန္တော-ကျင့်သုံးလသော်၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝံ-မဂ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ တဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒန္တာ-လေးနေ့သော၊ အဘိညာ-ထူးသော အဘိညာဉ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ယောကောစိဝါရော-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဝါရကို၊ ဒုက္ခပုဋိပဒံ ဒန္တာဘိညောနာမ-ဒုက္ခပုဋိပဒံ ဒန္တာဘိညအမည်ရှိ၏ဟူ၍၊ ကတော-ရှေးဆရာတို့ ပြုအပ်ပြီ။

ကိစ္စာပိ၊ ဝေ၊ အာဒိမာဟ။ ။လောကီယဈာန်ပိ၌ ဝိသည် ဂရဟာဇေတက၊ လောကုတ္တရာဈာန်ကို သမ္ဘာဝနာပြုသောအားဖြင့် ဆည်း၊ လောကုတ္တရာဈာန်ကို မဆိုထားဘိ၊ လောကီဈာန်သော်မှလည်း ပဋိပဒါနှင့်ကင်း၍ မပြည့်စုံနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ ပဋိပဒါနှင့် မကင်းသော လောကီဈာန်ပြုရာဝယ် ပဋိပဒါနှင့် မဖက် သုဒ္ဓိကဈာန် သက်သက်ကိုလည်း ရှေးဦးစွာပြတော်မူသကဲ့သို့၊ ဤလောကုတ္တရာဈာန်၌လည်း သုဒ္ဓိကနယကို ပြတော်မူသင့်သေး၏၊ ထိုသို့ပြတော်မူသင့်ပါ လျက် မပြဘဲ အဘယ့်ကြောင့် ပဋိပဒါနှင့် တစ်ခါတည်းတွဲ၍ “ဒုက္ခပုဋိပဒံ” စသည်ကို ဟောတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကိစ္စာပိ”စသည်မိန့်သည်။ [အဖြေကို နိဿယအတိုင်းကြည့်၍ သိပါ။]

ယောကောစိဝါရော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အာဒိတောဝ၊ပေ၊ တဿ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ”ဟု သာမညအားဖြင့် ဆိုထားသောကြောင့် “ယောကောစိဝါရော-နောက်လာမည့် သင်္ကေ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ ဒိက္ခမ္ဘန္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ တိက္ခမ္ဘန္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ စတုက္ခမ္ဘန္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၊ အနေကမ္ဘမ္ဘန္တံ၊

ပန-ပရိဟာရပေ၊ ဆိုဦးအံ့၊ ကတမံ ဝါရံ-အဘယ်ဝါရကို၊ (အဋ္ဌကထာ စရိယာ-တို့သည်၊) ရောစေသုံ-နှစ်သက်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ယတ္ထ-အကြင်ဝါရ၌၊ သကိ-တစ်ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာ-ခွာအပ်ပြီးကုန်သော၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ သမုဒါစရိတွာ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ ဒုတိယမ္ဘိ-မြောက်လည်း၊ ဝိက္ခမ္ဘိတာ-ပြီးကုန်သော၊ (ကိလေသာ) ပုန၊ သမုဒါစရန္တိ-အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏၊ ပန-ကား၊ တတိယံ-၃-ကြိမ်မြောက်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတေ-ခွာအပ်ပြီး ကုန်သော ကိလေသာတို့ကို၊ တထာ ဝိက္ခမ္ဘိတေဝ-ထိုအတိုင်းခွာအပ်ပြီးသည်တို့ကို သာ၊ (ခွာမြဲတိုင်း ခွာအပ်ပြီးသည်တို့ကိုသာ)၊ ကတွာ၊ မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့် သမုဂ္ဂါတံ-အကြွင်းမဲ့ သတ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပါပေတိ-ရောက်စေ၏၊ ဣမံ ဝါရံ-ကို၊ (အဋ္ဌကထာ စရိယာ) ရောစေသုံ-ကုန်ပြီ၊ ဣမဿ ဝါရဿ-၏၊ ဒုက္ခပ္ပဋိ ပဒါ ဒန္ဓာဘိညာတိ နာမံ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာဟူသောအမည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထကေန-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားဖြင့်၊ ပါကဋ်-ထင်ရှားသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိဘာဝနာ-ထင်စွာဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ပဒိ-ချဲ့၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာယူပြီး၍၊ ဥပါဒါရူပံ-ဥပါဒါရုပ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဏာတိ-၏၊ အရူပံ-နာမ်ကို၊

ဝိက္ခမ္ဘနဝါရတို့တွင် “မည်သည့် ဝါရမဆို ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညမည်၏”ဟု ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ နာမည်ပြုအပ်ရာ ရောက်နေသည်-ဟုလို။

ဣမံ ဝါရံ ရောစေသုံ။ ။ထိုအဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်“ဤဝါရကို နှစ်သက် ကြကုန်၏” ဟု ရာ၌ ဤဝါရဟူ သည် တတိယအကြိမ်တိုင်အောင် ခွာအပ်မှ ကိလေသာတို့ နောက်ထပ်မဖြစ်ဘဲ မဂ်ပေါ်လာစေနိုင်သော ဝါရတည်း၊ ဤလို ၃-ကြိမ် တိုင်အောင် ကိလေသာတို့ကို ခွာနေရသောဝါရကို “ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ”ဟု ရှေးဆရာတို့ နှစ်သက်ကြသည်ဟူလို၊ ၃-ကြိမ်ထက် ပိုခွာ၍ရသော ဝါရတို့၏ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဖြစ် ကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်မလိုတော့၊ တစ်ကြိမ်ခွာရုံ၊ ၂-ကြိမ်ခွာရုံဖြင့် ကိလေသာတို့ကို သတ်နိုင်သောဝါရကိုကား “သုခပဋိပဒါ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ပရိဂ္ဂဟေတွာ၊ ပရိဂ္ဂဏာတိ။ ။ရုပ်ကိုဖြစ်စေ၊ နာမ်ကိုဖြစ်စေ လက္ခဏာရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းသိခြင်းကို “ပရိဂ္ဂဟေတွာ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ပရိဂ္ဂဏာတိ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ [ဤစကားဖြင့် “လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာန ဝသေန နာမရူပပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနာမ”နှင့်အညီ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကိုပြု၏၊ ထိုသို့ပိုင်းခြား ၍ ယူရာ၌ ခက်ခက်ခဲခဲယူရလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဖြစ်၏၊ ရုပ်ကိုပိုင်းခြား၍ယူတုန်းက လွယ်ကူခဲ့စေကာမူ နာမ်ကို ပိုင်းခြားယူရာ၌ ခဲယဉ်းနေပြန်လျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါပင်တည်း၊ ဤသို့လျှင် [ပဋိပါဒါနယ်မကုန်သမျှ တစ်နေရာရာ၌ ခဲယဉ်းနေလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟုရည်း ခေါ်ရသည်။]

ပရိဂ္ဂဏာတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ရူပါရူပံ-ရုပ်နာမ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဏန္တော-ပိုင်းခြား၍ယူလသော်၊ ဒုက္ခေန-ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ကသိရေန-ကသိကအောက်ဖြင့်၊ ကိလမန္တော-ပင်းပန်းလျက်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ-ပိုင်းခြား၍ယူခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-စွမ်းနိုင်၏၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါနာမ-ဒုက္ခာပဋိပဒါမည်သည်၊ ဟောတိ-ပန-ကား၊ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ-ပိုင်းခြား၍ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိပဿနာပရိဝါသေ-ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးရာအခါ၌၊ မဂ္ဂပါတုဘာဝဒန္တတယ-မဂ်၏ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒန္တာဘိညာနာမ-ဒန္တာဘိညာမည်သည်၊ ဟောတိ။

ယောဝိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ရူပါရူပံ-ရုပ်နာမ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-ပိုင်းခြားကာယူ၍၊ နာမရူပံ-နာမ်ရုပ်ကို၊ ဝဝတ္ထပေန္တော-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်လသော်၊ ဒုက္ခေန-ပေ၊ဝဝတ္ထပေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နိုင်၏၊ စ-ဆက်၊ နာမရူပေ-နာမ်ရုပ်ကို၊ ဝဝတ္ထပိတေ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝိပဿနာပရိဝါသံ-ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဝသန္တော-ကျင့်သုံးလသော်၊ စိရေန၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ၊ တဿာပိ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်း၊ ဒုက္ခာပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ။

အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ နာမရူပံ-ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာပိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြီး၍လည်း၊ ပစ္စယေ-နာမ်ရုပ်၏အကြောင်းတို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏန္တော-ပိုင်းခြား၍ယူလသော်၊ ဒုက္ခေန ကသိရေန၊ ကိလမန္တော-ပင်ပန်းလျက်၊ ပရိဂ္ဂဏာတိ-ပိုင်းခြား၍ ယူရ၏၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာစ-ပိုင်းခြားကာယူပြီး၍လည်း၊ ဝိပဿနာပရိဝါသံ၊ပေ၊ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဝေဗ္ဗိ-ဤသို့ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (ခဲယဉ်းစွာပိုင်းခြားရယူခြင်း၊ ကြာမြင့်မှ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ။

အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာပိ-ပိုင်းခြားကာ ယူပြီး၍လည်း၊ လက္ခဏာနိ-အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇန္တော-ထိုးထွင်း၍သိလသော်၊ ဒုက္ခေန-ပေ၊ ပဋိဝိဇ္ဇတိ-ထိုးထွင်း၍ သိ၏၊ ပဋိဝိဒ္ဓလက္ခဏော-

နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေန္တော စသည်။ ။ဤကိုယ်၌ နာမ်ရုပ်မျှသာရှိ၏။ အတ္တ ဇီဝ ပုဂ္ဂလ မရှိဟု ပိုင်းခြား၍ သိမှုကို နာမရူပဝဝတ္ထာနုဉာဏ်ဟုခေါ်၏။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နယ်ပင်တည်း။ “ပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဏန္တော”ဖြင့် “တေသမေဝေ နာမရူပါနံ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟော ကင်္ခါဝိတရဏာဝိသုဒ္ဓိနာမ”နှင့်အညီ ကင်္ခါဝိတရဏာဝိသုဒ္ဓိကိုပြ၏။ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဇန္တောဖြင့် သမ္မသနုဉာဏ်ကိုပြ၏။ [သင်္ကြဟ်အစဉ်ကို သတိပြုပါ။] နိကန္တံ ပရိယာဒိယမာနောဖြင့် ဝိပဿနပက္ကိလေသကို ကုန်စေရသော မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိကိုပြ၏။ ဤမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိမှ နောက်၌ ပဋိပဒါကိစ္စ ကုန်ပြီး၍ အဘိညာဘက်သို့ ရောက်လေသည်။

ထိုးထွင်း၍သိအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသည်။ (ဟုတွာ) စ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဝိပဿနာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပါဒေတိ-၏၊ ဧဝံပိ-ဤသို့ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (ခဲယဉ်းစွာ ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၊ ကြာမြင့်မှ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြန်သော်လည်း) ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ နာမ ဟောတိ။

အပရော-အခြားတစ်ယောက်သည်၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇိတွာပိ- ထိုးထွင်းကာ သိပြီး၍လည်း၊ ဝိပဿနာဉာဏေ-ဝိပဿနာဉာဏ်သည်၊ တိက္ခေ- ထက်သည်ဖြစ်၍၊ သုရေ-ရဲရင့်သည်ဖြစ်၍၊ ပသန္နေ-ကြည်လင်သည်ဖြစ်၍၊ ပဟန္တေ- ရွက်ဆောင်လသော်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝိပဿနာ နိက္ခန္တိ-ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော နိက္ခန္တိကို၊ (ဩဘာသစသည်၌ နှစ်သက်နေသော နိက္ခန္တိကို) ပရိယာဒိယမာနော-ထက်ဝန်းကျင်ယူလသော်၊ (ကုန်ခန်းစေလသော်)၊ ဒုက္ခေန ကသိရေန၊ ကိလမန္တော-ပင်ပန်းလျက်၊ ပရိယာဒိယတိ-ထက်ဝန်းကျင်ယူရ၏၊ (ကုန်ခန်းစေရ၏)၊ စ-ဆက်၊ နိက္ခန္တိ-ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်းဖြစ်သော နိက္ခန္တိကို၊ ပရိယာဒိယိတွာ-ထက်ဝန်းကျင်ယူပြီး၍၊ (ကုန်ခန်းစေပြီး၍) ဝိပဿနာ ပရိဝါသံ-ကို၊ ဝသန္တော-သော်၊ စိရေန မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဧဝံ-လည်း၊ ခဲယဉ်းစွာ နိက္ခန္တိကို ကုန်ခန်းစေခြင်း၊ ကြာမြင့်မှ မဂ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ နာမ ဟောတိ၊ ဣမံဝါရံ-ဤဝါရကို၊ (အဋ္ဌကထာစရိယာ) ရောစေသုံး၊ ဤ“ဣမံဝါရံ”၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ၂-နည်းပြထားပြီး။ ဣမဿ ဝါရဿ-၏၊ ဧတံ နာမံ-ဤဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာဟူသော အမည်ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီး၊ “ဣတိ-သို့၊ အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိဘာဝနာ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ ဤသို့ရှေးကစပြီးသော စကားကို ပြန်၍အုပ်ပါ။ ဣမိနာဝ ဥပါယေန- ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ပရတော-နောက်၌၊ တိဿော-န်သော၊ ပဋိပဒါ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- န်၏၊ [“ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ၊ သုခါပ္ပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညာ၊ သုခါပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါ ဘိညာ”တို့၌ပါသော ပဋိပဒါတို့ကို “တိဿော ပဋိပဒါ”ဟု ဆိုသည်။]

ဖဿော ဟောတိတိအာဒီသု-ဖဿော ဟောတိ အစရှိသော ဓမ္မဒွေသတို့၌ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-ဟူသောပုဒ်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ-လည်းကောင်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-လည်းကောင်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ- န်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့သည်၊ အဓိကာနိ-ပိုလွန်ကုန်၏၊ [သောတာပတ္တိမဂ်က “အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ” ဟု သီးခြား နာမည်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ စသည်တို့က လောကုတ္တရရာစိတ်၌ နိယတယောဂီစေတသိက်ဖြစ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း ဤနေရာ၌ နာမည်တပ်၍ ဟောတော်မူသည်၊] နိဒ္ဒေသ ဝါရေစ-နိဒ္ဒေသဝါရ၌လည်း၊ ဝိတက္ကာဒိ နိဒ္ဒေသေသု-ဝိတက်အစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ မဂ္ဂင်္ဂံ အာဒီနိ-မဂ္ဂင်္ဂံ အစရှိကုန်သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ အဓိကာနိ၊

သေသံ-သော၊ သမ္ပ-အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ် စိတ်၌) ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့်တူသည်သာ၊ ပန-အထူး ကား၊ ဘူမန္တ ရဝသေန-ဘုံအထူး၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လောကုတ္တရတာဝ-လောကုတ္တရ၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရကုသလကထာ၌၊ ဝိသေသော-ထူး၏။ [“ဖဿစသော ပုဒ်တို့က လောကုတ္တရဖဿစသည် ဖြစ်ရခြင်းသာ ထူး၏” ဟုလို။]

[အဓိကပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ပြလို၍ “တတ္ထ” စသည်မိန့်၊ ယာဇနာ၌ “တတ္ထဖဿောတိ အာဒိပဒေသု” ဟု ဖွင့်၏၊ နိဒ္ဒါရဏသမုဒါယဟူသည် မိမိအပေါင်းမှ ထုတ်အပ်သော အစိတ် နိဒ္ဒါရဏီယ ရှိသလောက်သာ သိမ်းယူနိုင်၏၊ ဖဿော စသည်ကား နောက်၌ နိဒ္ဒါရဏီယအဖြစ်ဖြင့် လာမည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် လာလတ္တံ့အတိုင်းသာ စွဲပါ။] တတ္ထ-ထို အဓိကပုဒ်တို့တွင်၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ အနမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ (နှစ်ရာထောင်လောက်၊ ဉာဏ်ဖြင့် လျှောက်လည်း၊ မဖောက်မပြန်၊ ဧကန်သိအပ်သော အစရှိသော) သံသာရဝဋ္ဋေ-သံသရာဝဋ်၌၊ [ဝဋ္ဋထိ-မနားမရပ်၊ ပတ်ပတ်လည်၍ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝဋ္ဋံ၊] အနညာတံ-တစ်ရံ တစ်ခါမျှ မသိဖူးသော၊ အမတံပဒံ-မအိုမသေ၊ အမြဲနေခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ [“အမတ ပဒံ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတံလာ၊] (တစ်နည်း) အမတံ-မအို မသေသော၊ ပဒံ-နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော တရားစုကို၊ ဇာနိဿာမိ-သိအံ့၊ ဝါ-သိအောင်ပြုအံ့၊ (ဉာဿာမိ၏အဖွင့်)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (အနမတဂ္ဂေ၊ သံသာရဝဋ္ဋေ၊ အနညာတံ-သော) စတုသစ္စ ဓမ္မမေဝ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားကိုပင်၊ [သိရိုးသိစဉ်ဖြစ်၍ သန္နိဋ္ဌာနာဝဓာရဏဇေဖြင့်ဆိုသည်။] ဇာနိဿာမိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိပန္နဿ-ကျင့်ပြီးသောယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဣမိနာပုဗ္ဗာဘောဂေန-ဤရှေး၌ဖြစ်သော နှလုံးသွင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေတည်း၊ [“အနညာတံ+ ဉာဿာမိတိ+ဥပ္ပန္နံ+ဣန္ဒြိယံ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ” ဟု ပြု၊ အမတံ ပဒံ၊ စတုသစ္စဓမ္မတို့ကား၊ အနညာတံ၏ အဘိဓေယျတို့တည်း၊] ပန-ဆက်၊ အဿ-ဤ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေ၏၊ လက္ခဏာဒီနိ-လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို၊ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပ္ပန်တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ကာမာဝစရ ကုသလကထာ ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌) ပညိန္ဒြိယေ-ပညိန္ဒြေ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နိ၏။

သုန္ဒရာ-ကောင်းသော၊ ဝါစာ-စကားတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပသတ္ထာ-ချီးမွမ်းအပ်သော၊ ဝါစာ၊ သမ္မာဝါစာ-ကောင်းသော စကား၊ ဝါ-ချီးမွမ်းအပ်သော စကား၊ သမ္မာအတွက် သုန္ဒရ၊ ပသတ္ထ ၂-နက်ဖွင့်သည်၊ ဇေတံ-ဤ သမ္မာဝါစာ

ဟူသော အမည်သည်။ ဝစီဒုစရိတ သမုဂ္ဂါဋီကာယ-ဝစီဒုစရိတ်ကို အကြွင်းမဲ့ခွာ တတ်သော၊ မိစ္ဆာဝါစာ ဝိရတိယာ-မိစ္ဆာဝါစာဝိရတိ၏။ အမိဝစနံ-တည်း။ [သမ္မာဝါစာ အရ စကားသံကို နာမည်ရသော်လည်း။ “အကျိုးစကား၏အမည်ကို အကြောင်း ဝိရတိ၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရအားဖြင့် ဝိရတိကို သမ္မာဝါစာခေါ်သည်။] သာ- ထိုသမ္မာဝါစာသည်။ ပရိဂ္ဂဟလက္ခဏာ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုသိမ်းပိုက်ခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ ဝါ-နားထောင်သူ လူပေါင်းကို သိမ်းသွင်းခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [ဋီကာ၌ ဖွင့်ထားပြီ။] ဝိရမဏရသာ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ မိစ္ဆာဝါစာပုဟာနပစ္စုပဋ္ဌာနာ- မိစ္ဆာဝါစာကို ပယ်ရှားတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

သုန္ဒရော-သော၊ ကမ္မန္တော-အလုပ်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပသတ္တော-သော၊ ကမ္မန္တော-တည်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော-ကောင်းသောအလုပ်၊ ဝါ-ချီးမွမ်းအပ်သော အလုပ်၊ ဧတံ-ဤသမ္မာကမ္မန္တ ဟူသော အမည်သည်။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ သမုစ္ဆေဒိကာယ-မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကို အကြွင်းမဲ့သတ်ဖြတ်တတ်သော၊ ပါဏာတိပါတာဒိ ဝိရတိယာ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဝိရတိ၏။ နာမံ-အမည်တည်း။ [သမ္မာကမ္မန္တ အရ အလုပ်ကိုရသော်လည်း ရှေးနည်းအတိုင်း အကျိုး၏အမည်ကို အကြောင်း၌တင်စား သော ဖလူပစာရအားဖြင့် ဝိရတိကိုယူပါ။] သော-ထိုသမ္မာကမ္မန္တ သည်။ သမုဋ္ဌာန လက္ခဏော-ပြုထိုက်သော ကာယိကကိစ္စကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ထထကြွကြွဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို မြှောက်ပင့်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ [အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ဖွင့်ထားပြီ။] ဝိရမဏရသော- ၏။ မိစ္ဆာကမ္မန္တပုဟာနပစ္စုပဋ္ဌာနော-မိစ္ဆာကမ္မန္တ ကို ပယ်တတ်သော တရားဟု ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

သုန္ဒရော-သော၊ အာဇီဝေါ-အသက်မွေးမှုတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပသတ္တော၊ အာဇီဝေါ-တည်း၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကောင်းသော အသက်မွေးမှု၊ ဧတံ-ဤသမ္မာအာဇီဝ ဟူသော အမည်သည်။ မိစ္ဆာဇီဝိဝိရတိယာ-မိစ္ဆာဇီဝိဝိရတိ၏။ အမိဝစနံ-တည်း။ သော-ထိုသမ္မာအာဇီဝသည်။ ဝေါဒါနလက္ခဏော-ဇီဝမာနသတ္တဝါ၏ ဖြူစင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ဖြူစင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-အသက်မွေးမှု၏ ဖြူစင်ကြောင်းဟူသော လက္ခဏာရှိ၏။ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ဉာယာဇီဝပ္ပဝတ္တိရသော- အသင့်အားဖြင့် အသက်မွေးမှု၏ ဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဝါ-အသင့်၊ ပေ၊ ဟူသော သမ္ပတ္တိရသရှိ၏။ မိစ္ဆာဇီဝပုဟာနပစ္စုပဋ္ဌာနော-မိစ္ဆာဇီဝကို ပယ်ရှားတတ်သော တရားဟု ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။

အဝိစ-သည်သာမကသေး၊ [ဤဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာ စသည်သာ မက သေး၊] ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌) ဝိရတိတ္ထယေ-ဝိရတိ ၃-ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တဝသေနပိ-ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရာ ဝိရတိ၌၊ လက္ခဏာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣတိ-လျှင်၊ တိဏ္ဏ- နံသော၊ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ-ဤသုမ္မာဝါစာ စသော တရားတို့၏၊ ဝသေန-စပ်သဖြင့်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်၌)၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ မဂ္ဂပဉ္စကံ- မဂ္ဂပဉ္စကကို၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်စိတ်၌၊ မဂ္ဂဋ္ဌကံ-မဂ္ဂဋ္ဌကဟူ၍၊ (မဂ် ၈-ပါးတို့၏ အပေါင်းဟူ၍)၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနက တရားတို့၌၊ ဣမေသံ-ဤဝိရတိ ၃-ပါးတို့၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းသည်၊ (မပါခြင်း သည်၊ ဟောတိ)၊ တထာ-တူ၊ ကရုဏာ မုဒိတာနံ-တို့၏၊ (အဘာဝေါ ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တယော-နံသော၊ ဣမေဓမ္မာ-ဤဝိရတိတရားတို့သည်၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ ဓမ္မာ မပါ၊] ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာ ကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အာဂတတ္တာဝ- တိုက်ရိုက်လာကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ယေဝါပနကေသု-တို့၌၊ န ဂဟိတာ- မယူအပ်ကုန်၊ ပန-ကား၊ ကရုဏာ မုဒိတာ-တို့သည်၊ သတ္တာရမဏာ-သတ္တဝါပညတ် ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤလောကုတ္တရာတရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနာရ မဏာ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တာပိ-ထိုကရုဏာ မုဒိတာ တို့ကိုလည်း၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရာ ကုသိုလ်အရာ၌၊ န ဂဟိတာ-နံ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ် များကို ယူ၍ သဂြိုဟ်၊ စေတသိက်ပိုင်း၊ လောကုတ္တရာစိတ် သင်္ဂဟနည်း၌ ပြထား သည်။] အယံ-ကား၊ တာဝ-နိဒ္ဒေသမမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော)၊ ဥဒ္ဒေသဝါရေ- ၌၊ ဝိသေသတ္ထော-ထူးသော အနက်တည်း။

ပန-ကား၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ မဂ္ဂင်္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္နန္တိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ တာဝ- မဂ္ဂပရိယာပန္နမှ ရှေးဦးစွာ၊ မဂ္ဂဿ-အဋ္ဌဂီကမဂ်၏၊ အင်္ဂံ-အစိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်ဖိုတစ်စုတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂင်္ဂံ-မည်၏၊ မဂ္ဂကောဋ္ဌာသော-အဋ္ဌဂီက မဂ်၏ တစ်ဖိုတစ်စုတည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ပန-ကား၊ (မဂ္ဂင်္ဂံမှတစ်ပါး မဂ္ဂပရိယာပန္န ကား)၊ အရညေ-၌၊ ပရိယာပန္နံ-အကျုံးဝင်သော ဝတ္ထုသည်၊ အရညပရိယာပန္နံ နာမ-အရညပရိယာပန္န မည်သည်၊ ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂေ-အဋ္ဌဂီက မဂ်၌၊ ပရိယာပန္နံ-အကျုံးဝင်သောတရားတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂပရိယာပန္နံ- မည်၏၊ မဂ္ဂသန္တိသိတံ-အဋ္ဌဂီကမဂ်၌ မှီသောတရား၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဝိတက် သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်္ဂံတည်း၊ ထိုဝိတက်သည် အပေါင်း ဖြစ်သော မဂ္ဂင်္ဂရစ်ပါး ၌ အကျုံးဝင် (ပါဝင်) သောကြောင့် မဂ္ဂပရိယာပန္နမည်၏၊ အစိတ်တရားသည် အပေါင်း မဂ္ဂင်္ဂ ရစ်ပါးကို မှီရသောကြောင့် မဂ္ဂနိသိတလည်း ဖြစ်သည်။

ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေတိ စတ္ထ-၌၊ ပီတိ စေ-ပီတိသည်ပင်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-
 သမ္မောဇ္ဈင်တည်း၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ-ပီတိသည်ပင် သမ္မောဇ္ဈင်၊ တတ္ထ-ထိုသမ္မော
 ဇ္ဈင်္ဂေဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော)၊ ဗောဓိယာ-ဗောဓိမည်သော
 ဓမ္မသာမဂ္ဂီ၏၊ [သဒ္ဓတ္ထကို မပေးသေးဘဲအလွယ်ပေးသည်။] အင်္ဂေါ-အစိတ်အပိုင်း
 တည်း၊ [၈-ဖို့ ၈-စုရှိသည်တွင် တစ်ဖို့တစ်စုတည်း၊ ဝါ-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတည်း၊]
 ဝါ-တစ်နည်း၊ ဗောဓိဿ-ဗောဓိမည်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂေါ-အစိတ်အပိုင်း
 တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂမည်၏။

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကို ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ-အကြင်
 တရားအပေါင်း၏ ညီညွတ်ခြင်းကို၊ (ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိ၌စပ်၊) လောကုတ္တရ
 မဂ္ဂကုဏေ-လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၌၊ ဥပ္ပဒ္ဓမာနာယ-သော၊ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယုဟန
 ကာမသုခတ္ထ ကိလမထာနယောဂ ဥစ္ဆေဒသဿတာ ဘိနိဝေသာဒီနံ-တွန့်ဆုတ်ခြင်း၊
 ပြန့်လွင့်ခြင်း၊ ဘဝသံသရာ၌ တည်တံ့ခြင်း၊ သံသရာဝယ် တည်တံ့ဖို့ရန်အားထုတ်ခြင်း၊
 ကာမသုခါနယောဂ၊ အတ္တကိလမထာနယောဂ၊ ဥစ္ဆေဒ အဘိနိဝေသ၊ သဿတ
 အဘိနိဝေသ အစရိုက်ပုန်သော၊ အနေကေသံ-များစွာကုန်သော၊ ဥပဒ္ဒဝါနံ-
 ဥပဒ္ဒဝေါတို့၏၊ (ကပ်၍ နှိပ်စက်တတ်သော ဘေးရန်တို့၏)၊ ပဋိပက္ခဘူတာယ-
 ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သတိ ဓမ္မဝိစယ ဝီရိယ ပီတိ သမာဓိ ဥပေက္ခာ

ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။အခြားနေရာ၌ “ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟုစချီလျှင် တပျဉ်ကရဏ
 ဝါကျဟု ဆိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ရှေ့စကားကို အကျယ် ပြလိုသောကြောင့် ဝိတ္တာရ
 ဝါကျသာဖြစ်သင့်၏။ [ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား ဝိတ္တာရဇောတက ဟိသဒ္ဓါ တိုက်ရိုက်ပါ၏။]
 မှန်၏ “ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိပေ၊ ဈာနဂံမဂ္ဂါဒိနိဝိယ” တိုင်အောင်စကားသည် ဗောဓိယာ+အင်္ဂေါ
 ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ၏ အကျယ်တည်း၊ “ယောပေသ၊ပေ၊ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ” တိုင်အောင် စကားသည် “ဗော
 ဓိဿဝါ အင်္ဂေါတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ” ၏အကျယ်တည်း။ [ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိကို “ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိ”၌
 လှမ်းစပ်ပါ၊ ယာ အယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသည် “ယာယ၊ပေ၊ ဓမ္မ သာမဂ္ဂိယာ”နှင့် အရတူတည်း၊ ဤ
 ဓမ္မသာမဂ္ဂိဟူသည် သတိသမ္မောဇ္ဈင်စသော ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါး၏ အညီအညွတ် စုမိခြင်းတည်း။]

လီနုဒ္ဓစ္စ၊ပေ၊ ဥပဒ္ဒဝါနံ။ ။ “လီနု” ဟူသည် တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ် ဖြစ်တတ်သော
 ကောသုပြုဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ္တပျိုဒ်တည်း၊ ဥဒ္ဓစ္စကား ပြန့်လွင့်တတ် သော သဘောတည်း၊
 ပတိဋ္ဌာန-ဟူသည် ဤဘဝ၌လည်းကောင်း၊ သံသရာ၌လည်း ကောင်း ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်
 တန့်ရပ်နေခြင်း (တစ်နည်း) တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့် တန့်ရပ်နေခြင်းတည်း၊ အာယုဟန-ဟူသည်
 သံသရာ၌ ရပ်တည်နိုင်ဖို့ရန် နောက်နောက် ဘဝအတွက် ပြုစီမံတတ်သော ပုညာ ပုည
 အာနုဿာဘိ သါရတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အားထုတ်ခြင်း(တစ်နည်း) ဒိဋ္ဌိ၏ အစွမ်းဖြင့် အားထုတ်ခြင်းတည်း၊
 “ပတိဋ္ဌာနံ ဣဒံ သံသာရေ အဝဋ္ဌာနံ၊ပေ၊ ပတိဋ္ဌာနာယ ပနဗျာပါရာပတ္တိံ ကမ္မတိ”-ဘောဇ္ဈင်္ဂ
 ဝိဘင်း အနုဋီကာ။ [ကာမသုခါနယောဂ-စသည်တို့ကို အခြားကျမ်း၌ ထင်ရှားဖွင့်ထားပြီး]

သင်္ခါတာယ-သတိ၊ ဓမ္မဝိစယ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သမာဓိ၊ ဥပေက္ခာဟု ဆိုအပ်သော၊ ယာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ-အကြင်တရားတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းဖြင့်၊ အရိယသာဝကော-သည်၊ ဗုဒ္ဓတိ- ကိလေသာ အစဉ်ဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးတတ်၏။ ဝါ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိတတ်၏။ ဝါ-နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောအားဖြင့်သိတတ်၏။ ဣတိ ကတွာ-ကြောင့်၊ ဗောဓိတိ-ဗောဓိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

[“အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓတိ”၌ ဗုဒ္ဓတိအရ အဘယ်အနက်ကိုမှတ်ရမည်နည်း- ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်၊ “ဗုဒ္ဓတိတိ” စသည်ကိုမိန့်၊] ဗုဒ္ဓတိတိ-ကား၊ ကိလေသသန္တာနနိဒ္ဓါယ-ကိလေသာအစဉ်တည်းဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ၊ ဥဋ္ဌဟတိ- နိုးကြားထကြွတတ်၏။ [ဗုဓဓာတ်၏ ဇာဂရဏအနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ စတ္တာရိ၊ အရိယသစ္စာနိ-တို့ကို၊ ပဋိပိဇ္ဈတိ-ထိုးထွင်း၍သိတတ်၏။ [ဗုဓဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ နိဗ္ဗာနမေဝ-နိဗ္ဗာန်ကိုသာ၊ သစ္စိကရောတိ- မျက်မှောက်ပြုတတ်၏။ [ဗုဓဓာတ်၏ ဉာဏအနက်ကိုပင် ဖွင့်သည်၊] ဓမ္မသာမဂ္ဂိ သင်္ခါတာယ-တရားတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ တဿာ ဗောဓိယာ- ထိုဗောဓိ၏၊ အင်္ဂေါ-အစိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပိသဒ္ဓါ အပို၊)

ဤဗောဇ္ဇင် ၇-ပါးသည် ထိုဘေးရန်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကြ၏။ [ပတိဋ္ဌာန၊ အာယုဟနတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သံယုတ်အစ ဩယတရဏသုတ် အဋ္ဌကထာမှယူ၍ အနုဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား သေး၏။]

မှတ်ချက်။ ။ဓမ္မဝိစယ၊ ဝီရိယ၊ ပီတိ ပြဋ္ဌာန်းသော ဓမ္မသာမဂ္ဂိ (ဗောဇ္ဇင် တရား ၇-ပါးသည် လိန ပရိဋ္ဌာန ကာမသုခလ္လိကာနယောဂ ဥစ္ဆေဒ အဘိနိဝေသတို့၏ ပဋိပက္ခတည်း။ ပဿဒ္ဓိ သမာဓိ ဥပေက္ခာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဓမ္မသာမဂ္ဂိ (ဗောဇ္ဇင် ၇-ပါး)သည် ဥဒ္ဓစ္စ အာယုဟန အတ္တကိလမထာနယောဂ သဿတ အဘိနိဝေသတို့၏ ပဋိပက္ခဖြစ်၏။ သတိကား လိနစသော ဥဒ္ဓစ္စ စသော ၂-ဖက်လုံးတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။...ဗောဇ္ဇင်သံယုတ်ဋီကာ။

ဗုဒ္ဓတိတိ ကတွာ ပေ၊ ဗောဇ္ဇင်ဂေါ။ ။ “ယာယ ဗုဒ္ဓတိ” ကိုကြည့်၍ “ဗုဒ္ဓတိ တောယာတိ ဗောဓိ”ဟု ပြုပါ၊ “ဗုဒ္ဓတိတိ” စသည်ကား အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓတိ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ထိုအဖွင့်ကိုကြည့်၍ “ဗုဒ္ဓတိ-ကိလေသာအစဉ်ဟူသော အိပ်ပျော် ခြင်းမှ နိုးတတ်၏”ဟု ဗုဓဓာတ်၏ ဇာဂရဏအနက်ကိုလည်းကောင်း၊ “သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏။ ဝါ- (သစ္စာ ၄-ပါးတွင် နိရောဓ သစ္စာမည်သော) နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်၏”ဟု ဗုဓဓာတ်၏ ဉာဏ အနက်ကိုလည်းကောင်းပေးပါ။ [သစ္စာ၄-ပါးကိုသိရာဝယ် အာရုံပြုသောအားဖြင့် နိရောဓ (နိဗ္ဗာန်)ကိုသာ သိ၏။ ကျန် ၃-ပါးကိုကား အသမ္မောဟပဋိဝေဓ (မတွေ့မဝသော=စိတ်တည်း၌ ရှင်းပြီး လင်းပြီး ဖြစ်နေသော)အားဖြင့်သာသိ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသိကိုပြလို၍ “နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ”ဟု တစ်နည်းပြသည်၊ ဝေဖြင့် ကြွင်း သစ္စာ ၃-ပါးကို ကန့်။]

ဗောဇ္ဈင်္ဂေ-မည်၏။ (ကာနိဝိယ-အဘယ်တို့ ကဲ့သို့နည်း။) ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒီနိဝိယ-ဈာနင်္ဂ, မဂ္ဂင်္ဂ အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း။

["ဗောဓိယာ အင်္ဂေ"၏ အကျယ်ကိုပြုပြီး၍, "ဗောဓိဿဝါ အင်္ဂေ"၏ အကျယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် "ယောပေသ" စသည်မိန့်, "ယောပိ သေ"ကို "အရိယသာဝကော"ကျမှ တွဲ၊] ယထာဂုတ္တပ္ပကာရာယ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ [သတိ, ဓမ္မဝိစယ အစရှိသော အပြားရှိသော၊] တောယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ-ဤတရားတို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓတိ-၏၊ ဣတိ ကတွာ-ကြောင့်၊ ယောပိ သော အရိယသာဝကော-အကြင် အရိယာသာဝကကိုလည်း၊ ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိ၊ တဿ ဗောဓိဿ-ထိုဗောဓိမည်သော အရိယာသာဝက၏၊ အင်္ဂေ-အစိတ်အပိုင်းတည်း၊ ဣတိပိ-ဤဝစနတ္ထကြောင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် ရှေ့ဝစနတ္ထကို ပေါင်း၊] ဗောဇ္ဈင်္ဂေ-မည်၏၊ (ကောဝိယ-အဘယ်တို့ကဲ့သို့နည်း။) သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယောဝိယ-သေနင်္ဂရထင်္ဂ အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ-ရှေးအထကထာဆရာတို့သည်၊ အာဟု (ကံ) ဗုဒ္ဓနကဿ၊ပေ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ-ဟူ၍၊ အာဟု [ဗုဒ္ဓနကဿ- ကံလေသာအစဉ်ဟူသော အိပ်ပျော်ခြင်းမှ နိုးတတ်သော၊

တဿာ ပေ၊ မဂ္ဂင်္ဂါဒီနိဝိယ။ ။ "ဗောဓိယာ+အင်္ဂေတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ"သာလိုရင်း၊ [အင်္ဂေတိပိ"ဟု စာအုပ်များ၌ ဝိသဒ္ဓါပါ၏။ ပဌမဆုံး ဝိဂ္ဂဟဖြစ်၍ ပေါင်းဖွယ်မရှိရကား ပိမပါလျှင် ကောင်း၏။ မဟာဝဂ္ဂ-ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း ထိုပဌမနည်းဝယ် ဝိသဒ္ဓါ မပါ၊] ဈာနံ ၅-ပါးအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပါးပါးကို ဈာနင်္ဂဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မင်္ဂတရား ၈-ပါးအပေါင်း၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပါးပါးကို မဂ္ဂင်္ဂဟုခေါ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂ ၇-ပါး အပေါင်းဟူသော ဓမ္မသာမဂ္ဂိ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော သတိစသော တစ်ပါးစီကို "ဗောဇ္ဈင်္ဂ"ခေါ်ရသည်ဟုသိစေလို၍ "ဈာနင်္ဂ မဂ္ဂင်္ဂါဒီနိ ဝိယ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤပါ၌ဖြင့် အင်္ဂသဒ္ဓါသည် "အဝယဝ-အစိတ်အပိုင်း အနက်ဟော"ဟု သိစေလိုရင်း ဖြစ်သည်။ [ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါ ဒယောဝိယာတိ ဧတေန ဗောဓိ ဗောဇ္ဈင်္ဂသဒ္ဓါနံ သမုဒါယာ ဝယဝဝိသယတံ ဒဿေတိ-ဗောဓိအရ အပေါင်းရ၍, ဗောဇ္ဈင်္ဂအရ အစိတ်ရသည်ဟု ပြသည်။...ဗောဇ္ဈင်္ဂသံယုတ် ဋီကာ။

ယောပေသ ပေ၊ ရထင်္ဂါဒယောဝိယ။ ။ယော သောကို ကြည့်၍ "ဗုဒ္ဓတိတိ ဗောဓိ"ဟု ကတ္တုသာန်ပြု၊ ထို့ကြောင့် "အရိယသာဝကော ဗောဓိတိ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့် သည်။ အရိယာသာဝကကို အရကောကံသောကြောင့် "တဿ ဗောဓိဿ"ဟု ပုလ္လိင်ထား၍ ရှေ့ဝိဟဂ္ဂုတ္တ၌ ပေါင်းဖို့ရာ ဝိသဒ္ဓါကိုလည်း ပြထားသည်။ သေနင်္ဂဟူသည် စစ်တပ်၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဆင်တပ် စသည်တည်း။ ရထင်္ဂဟူသည် ရထား, လှည်းတို့၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော "ဝင်ရိုး, လှည်းသန်" စသည်တည်း။ ဤနည်း၌လည်း ဗောဇ္ဈင်္ဂ၌ အင်္ဂသဒ္ဓါကို အစိတ်အပိုင်းဟောဟုပင် ယူပါ။ "ဗောဓိ အမည်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ခေါ်ရသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၏ ရုပ် နာမ်စန္ဒာ အစဉ်ဝယ် သတိစသည် တို့လည်း အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ကြသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

(သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို သိတတ်သော၊ စသည်ဖြင့်လည်း ပေးပါ။) ပုဂ္ဂလဿ-
၏။ အင်္ဂါ-အစိတ်အပိုင်းတို့တည်း။ ဣတိ ဝါ-ကြောင့်လည်း။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂတို့
မည်၏။]

အပိစ-သည်သာမကသေး။ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ၊ပေ၊ သမ္မုဇ္ဈန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ-
ဗောဇ္ဈင်္ဂါဟူသော၊ ဣမိနာ ပဋိသမ္ဘိဒါနယေနာပိ-ဤပဋိသမ္ဘိဒါမဂ ပါဠိတော်နည်းဖြင့်
လည်း။ ဗောဇ္ဈင်္ဂတ္ထော-ဗောဇ္ဈင်္ဂ သဒ္ဓါ၏ အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ-
ကား၊ ကေနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့မည်သနည်း၊ ဗောဓာယ-သိခြင်းအကျိုး
ငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂတို့မည်၏။ ဗုဒ္ဓန္တိ-
သိတတ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့မည်၏။ အနုဗုဒ္ဓန္တိ-ဝိပဿနာအစရှိသော
အကြောင်းတို့အားလျော်စွာ သိတတ်ကုန်၏။ ဝါ-သိထိုက်သော သစ္စာ ၄-ပါး
တရားတို့အားလျော်စွာ သိတတ်ကုန်၏။ ဣတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ ပတိဗုဒ္ဓန္တိ-မျက်မှောက်၏

ကာရဏအနက် မသည်။ ။ ရှေးနိဿယ၌ ဤနည်းဝယ် “အင်္ဂါ-အကြောင်း တည်း”ဟု
ပေး၏။ သတိစသော တရားတို့သည် ဗောဓိမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏အကြောင်း မဖြစ်နိုင်ရကား
ထိုအနက်ကိုစဉ်းစားပါလေ၊ မိကဉ္စလည်း ပဋိသမ္ဘိဒါနည်းကျမှ “အင်္ဂသဒ္ဓေါ ကာရဏတ္ထောပိ
ဟောတိ”ဟု ဖွင့်၏။ ထိုပိဖြင့် ရှေ့ ၂-နည်း၌လာသော အဝယဝတ္တကို ပေါင်းသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ပဌမဝိဂ္ဂဟ၏ အနက်ကိုပြရာ၌ “ဗောဓိ”အရ ပရမတ္ထတရား ရသောကြောင့်
“ဗောဓိသဒ္ဓါသည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း” ဟု သိစေလိုရကား “ဈာနင်္ဂမဂ္ဂံ”ဟု ဝိဇ္ဇမာနဖြစ်သော
ပရမတ္ထတရားကို ဥပမာပြ၏။ ဤဒုတိယ နည်း၌ကား “ဗောဓိ”အရ ပုဂ္ဂိုလ်ရသောကြောင့်
“ဗောဓိသဒ္ဓါသည် အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်တည်း”ဟု သိစေလိုရကား အဝိဇ္ဇမာန ဖြစ်သော
သေနင်္ဂရထင်္ဂဝယ် သေနာရထင်္ဂတို့ကို ဥပမာပြသည်။ [သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယာတိ စတေန
ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ (ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရသော ဗောဓိဟူသောပညတ်၏) အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိတာဝံ
ဒဿတိ-မိကဉ္စ...ဤ “သေနင်္ဂရထင်္ဂ”ပုဒ်၌ အင်္ဂသဒ္ဓါသည် အဝယဝ (အစိတ်) အနက်ဖြစ်သကဲ့သို့
ဗောဇ္ဈင်္ဂ၌ အင်္ဂသဒ္ဓါ၏ အဝယဝ အနက် ဖြစ်သင့်ပုံကိုလည်း သတိပြုပါ။]

ဗောဓာယ၊ပေ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ။ “ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တိ-သိခြင်းအကျိုးငှာ ဖြစ်ကြသော
တရားများ”ဟု ဆိုသဖြင့် “သိခြင်း၏+အကြောင်းဖြစ်သော တရားများ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။
ထို့ကြောင့် ဤနည်း၌ အင်္ဂါသဒ္ဓါသည် ကာရဏအနက်ဟော တည်း။ [ဗုဒ္ဓတိတိ ဗောဓိ-သစ္စာ
၄-ပါးကိုသိတတ်သော မဂ်၊ ဗောဓိယာ+အင်္ဂါ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”ဟု ပြု။ “အင်္ဂသဒ္ဓေါ ကာရဏတ္ထောပိ
ဟောတိ-မိကဉ္စ။]

ဗုဒ္ဓန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ။ ဤနည်း၌ ကတ္တာအနက် တစ်ခုကိုသာ ပြထားသော ကြောင့်
ဗောဓိနှင့် အင်္ဂ အရတူဟု သိရ၏။ ထို့ကြောင့် “ဗုဒ္ဓန္တိတိ ဗောဓိယော၊ ဗောဓိယော စဝ+အင်္ဂါ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”ဟု မိကဉ္စပြုသည်။

အနုဗုဒ္ဓန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ။ အနုကို “ဝိပဿနာဒိနံ ကာရဏာနံ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗာနန္တ သစ္စာနံ
အနုရူပံ”ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။ ဝိဂ္ဂိုဟ်ကို ရှေးနည်းအတိုင်းပြု။

အဖြစ်ဖြင့် ရှေးရှုသိတတ်ကုန်၏။ ဣတိဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ သမ္မုဇ္ဈန္တိ-မဖောက်မပြန် အမှန်အတိုင်း သိတတ်ကုန်၏။ ဣတိဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ ပဿတ္ထော-သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ-ဗောဇ္ဈင်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သန္နုရော-သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-မည်၏။ ဧဝံ-တူ၊ ပီတိဧဝံ-ပီတိသည်ပင်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-သမ္မောဇ္ဈင်တည်း၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-ဇ္ဈင်၊ ဣတိ-ဤကား အပြီးတည်း၊ (ရှေးနိဿယ၌ ဣတိမပါ။) စိတ္တေကဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဣမိနာဝနယေန-ဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္ထော-ဗောဇ္ဈင်သဒ္ဓါ၏အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ထိုစိတ္တေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသ အစရှိသည်တို့၌လည်း သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ စသည်ပါသောကြောင့် ဤအတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာကို ပြုရသည်။]

[အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယ၏ နိဒ္ဒေသကို ဖွင့်ပြလို၍ “တေသံ ဓမ္မာနံ” စသည်မိန့်၊] တေသံ ဓမ္မာနံတိ-ကား၊ တသ္မိံ သမယေ-ပဌမ မဂ်စိတ်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ယေ စတုဿစူဓမ္မာ-အကြင်သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့သည်၊ ပဋိဝေဓံ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ [ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပကြိ] ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏။ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို၊ (ဉာဏာယ စသော ထည့်ပါ၌၌စပ်) အနညာတာနန္တိ-ကား၊ ပဌမမဂ္ဂေန-ပဌမမဂ်သည်၊ (သောတာပတ္တိမဂ်သည်) တေ ဓမ္မာ-ထိုသစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဉာတာနာမ-သိအပ်ပြီးတို့မည်သည်၊ ကိဉ္စာပိဟောန္တိ-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ (မဂ်အနိုက်အတန်၌ ဉာတဖြစ်နေပါပေကုန်၏) ပန-ထိုသို့ပင် ဉာတဖြစ်နေပါသော်လည်း၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ အနာဂတ ပုဗ္ဗ-ရှေး၌မရောက်အပ်သော၊ ဝါ-မရောက်အပ်ဖူးသော၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ အာဂန္တော-ရောက်၍၊ ဝိဟာရမဇ္ဈေ-ကျောင်း၏အလယ်၌၊ ဌိတော-တည်သည်၊ (သမာဓော) ပိ-ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝါ-

ပတိဗုဇ္ဈန္တိ၊ သံဗုဇ္ဈန္တိ။ ။ပတိကို “ပစ္စက္ခဘာဝေန ပတိမုဒံ” ဟုလည်းကောင်း၊ သံကို “အဝိပရိတတာယ သမ္မာစ” ဟုလည်းကောင်း ဋီလာဖွင့်၏။ ထိုအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။ ဝိဂြိုဟ်ကို ရှေးနည်းအတိုင်းပင်ပြု။ [“အဝိပရိတတာယ သမ္မာစ” ကို ကြည့်၍ “သမ္မာဗုဇ္ဈန္တိ” ရှိရမည်ဟု ရှေးနိဿယ၌ဆို၏။ သံကို သမ္မာဟု ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် “သံဗုဇ္ဈန္တိ” ဟုသာ ရှိသင့်မည်ထင်၏။ သမ္မာ၏ အနက်ကိုကား “အဝိပရိတတာယ” ဟု ထည့်သည်။ “မဖောက်မပြန် သည့်အတွက် ကောင်းစွာ သိသည်” ဟုလို။]

မှတ်ချက်။ ။ဗောဇ္ဈင်္ဂ၌ ဗောဓိသဒ္ဓါသည် သိခြင်း သာမညကို ဟော၏။ သာမညသဒ္ဓါသည် ဝိသေသအနက်ကို ဟောသင့်ရာ၌ ဝိသေသအနက်ကိုလည်း ပါဝင်အောင် ယူနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အနု ပတိ၊ သံ၊ ဥပသာရ၏ အနက်ပါ ဗုဓောတ် က ဟောနိုင်ပါသည်။ [“ဗောဓိသဒ္ဓေါ ဟိ ဝိသေသယုတ္တံ ဗုဇ္ဈန် သာမညေန သင်္ဂဏာတိ”-ဋီကာ။] ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုပင်ရည်ရွယ်၍ ရှေးဆရာတို့သည် “သာမည ဝစနိယဿ ဝိသေသ အဝဋ္ဌာနတော ဝိသေသတ္တိဏေန ဝိသေသော ပယာဇိယတေ” ဟု မိန့်တော်မူကြသည်။

သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ (ဝဒတိ၌ စပ်)၊ ပကတိယာ-ဖြင့်၊ အနာဂတဘာဝ-မရောက်အပ်ဖူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ-စိတ်ဖြင့်ယူ၍၊ (အဟံ) အနာဂတပုဗ္ဗ-မရောက်အပ်ဖူးသော၊ ဌာနံ-အရပ်သို့၊ အာဂတော-ရောက်ရပေသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိယထာ-ပြောဆိုသကဲ့သို့တည်း။

စ-သည်သာမကသေး၊ ပကတိယာ၊ အပိဋ္ဌန္တပုဗ္ဗ-မပန်ဆင်အပ်ဖူးသော၊ မာလံ-ပန်းကို၊ ပိဋ္ဌန္တိတွာ-ပန်ဆင်ရ၍၊ (ပကတိယာ၊ အပိဋ္ဌန္တဘာဝ-မပန်ဆင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ အဟံ အပိဋ္ဌန္တပုဗ္ဗံ၊ မာလံ-ကို၊ ပိဋ္ဌန္တိတော-ပန်ဆင်ရသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ ဝဒတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) (ပကတိယာ) အနိဝတ္ထပုဗ္ဗံ-မဝတ်အပ်ဖူးသော၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်ကို၊ နိဝါသေတွာ-ဝတ်ရ၍၊ (ပကတိယာ၊ အနိဝတ္ထဘာဝ-မဝတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ၊ အဟံ အနိဝတ္ထပုဗ္ဗံ-သော၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ နိဝတ္ထော-ဝတ်ရသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊) [ဤသို့ ထည့်ပေးမှ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံ၍ အဋ္ဌကထာ၏ အာဘော်ကျသည်၊] အဘုတ္တပုဗ္ဗံ-ရှေး၌မစားအပ်သော၊ ဝါ-မစားအပ်ဖူးသော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဒ္ဓိတွာ-စားရ၍၊ ပကတိယာ၊ အဘုတ္တဘာဝ-မစားအပ်ဖူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥပါဒါယ၊ (အဟံ) အဘုတ္တပုဗ္ဗံ-သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုတ္တော-စားရသည်၊ အမှီ၊ ဣတိ၊ ဝဒတိယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤအနညာတညဿာမိတိန္ဒြေအရာ၌လည်း၊ ယသ္မာ ပကတိယာ၊ ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန-ဤသောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤသစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို၊ န ဉာတပုဗ္ဗာ-ရှေး၌မသိအပ်ကုန်၊ တသ္မာ၊ အနညာတာနံတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ အဒိဋ္ဌာဒိသုပိ-အဒိဋ္ဌ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ [“ဣမိနာ ပုဂ္ဂလေန ဣမေ ဓမ္မာ”စသည်ကို ပြန်ညွှန်းသည်။]

တတ္ထ-ထိုအဒိဋ္ဌာနံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ အဒိဋ္ဌာနန္တိ-ကား၊ ဣတော-ဤမဂ်ခဏမှ၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ပညာစက္ခ၊ နာ-ပညာစက္ခဖြင့်၊ အဒိဋ္ဌာနံ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်သော၊ အပ္ပတ္တာနန္တိ-ကား၊ အဓိကမဝသေန-ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အပ္ပတ္တာနံ-မရအပ်ဖူးကုန်သော၊ အဝိဒိတာနန္တိ-ကား၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်အားဖြင့်၊ အပါကဋကတာနံ-ထင်ရှားအောင် မပြုအပ်ဖူးကုန်သော၊ အသစ္စိကတာနန္တိ-ကား၊ အပစ္စက္ခကတာနံ-မျက်မှောက်မပြုအပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ၌စပ်)၊ သစ္စိကိရိယာယာတိ-ကား၊ ပစ္စက္ခကရဏတ္ထံ-မျက်မှောက်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပညာ ပဇာနနာ စသည်၌ စပ်)၊ စ-ဆက်၊ ဣမိနာ ပဒေန-ဤသစ္စိကိရိယာယ ဟူသောပုဒ်နှင့်၊ (ယောဇနာ-ယှဉ်စပ်ခြင်းကို)၊ ကတာယထာ-ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ [အသစ္စိကတာနံပုဒ်နှင့် သစ္စိကိရိယာပုဒ်တို့ ယှဉ်တွဲခြင်းကို ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပြသကဲ့သို့၊] ဧဝံ-တူ၊ သေသေဟိပိ-ကြွင်းသော အနညာတာနံ စသော ပုဒ်တို့နှင့်လည်း၊ သဒ္ဓိံ, အနညာတာနံ-မသိအပ်ဖူးကုန်သော

(တေသံ ဓမ္မာနံ-ထိုသစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို) ဉာဏာယ-သိခြင်းငှာ၊ အဒိဋ္ဌာနံ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို) ဉာဏာယ-သိခြင်းငှာ၊ အဒိဋ္ဌာနံ-မမြင်အပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ) ဒဿနာယ-မြင်ခြင်းငှာ၊ အပတ္တာနံ-မရအပ်ဖူးကုန်သော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ) ပတ္တိယာ-ရခြင်းငှာ၊ အဝိဒိတာနံ-ဉာဏ်ဖြင့် ထင်စွာ မပြုအပ်ကုန်သေးသော၊ (တေသံ ဓမ္မာနံ) ဝေဒါယ-သိခြင်းငှာ၊ (ပညာပဇာနနာစသည်၌စပ်) ဣတိ-ဤသို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ။ [“ဉာဏာယစသည်ကိုထည့်၍စပ်ပါ”ဟု ပြသော သမုန္ဒယောဇနာပင်တည်း။]

စတုဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိတိ အာဒိသု-တို့၌၊ ဝစီဝိညတ္တိ-ဝစီဝိညတ်ကို၊ ဝစီတိ-ဝစီဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ တိတ္ထံ-န်သော၊ ဒေါသာနံ-ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဟူသော အပြစ်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောအပြစ်သည်၊ ဒုဋ္ဌာနိ-ဖျက်ဆီးအပ်ကုန်သော၊ စရိတာနိ-အကျင့်တို့တည်း၊ ဣတိ၊ ဒုစ္စရိတာနိ-တတို့မည်၏၊ [တိတ္ထံတိ ရာဂါဒိနံ-ဋီကာ၊] ဝစီတော-ဝစီဝိညတ်ကြောင့်၊ ပဝတ္တာနိ-န်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ-ဒုစရိက်တို့တည်း၊ (ရာဂ အစရှိသော အပြစ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော အကျင့်တို့တည်း၊) ဝစီဒုစ္စရိတာနိ-ဝစီဝိညတ်ကြောင့် ဖြစ်သော ဒုစရိက်တို့ (ဝစီဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရာဂ အစရှိသော အပြစ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော အကျင့်တို့၊) [ပဝတ္တဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြေကြံ၊ “ဒုဋ္ဌာနိ+စရိတာနိ ဒုစ္စရိတာနိ၊ ဝစီတော+ပဝတ္တာနိ+ဒုစ္စရိတာနိ ဝစီဒုစရိတာနိ” ဟု ပြုစေလိုသည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝစီယာ-ဝစီဝိညတ်သည်၊ နိပ္ပါဒိတာနိ-ပြီးစေအပ်ကုန်သော၊ ဒုစ္စရိတာနိ-ဒုစရိက်တို့တည်း၊ ဝစီဒုစ္စရိတာနိ-ဝစီဝိညတ်သည် ပြီးစေအပ်သော ဒုစရိက်တို့၊ [နိပ္ပါဒိတာနိဟူသော အလယ်ပုဒ် အကြေကြံ၊] တေဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိက်တို့မှ၊ ဝါ-ဝစီဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်သော (ဝစီဝိညတ် သည် ဖြစ်စေအပ်သော) ရာဂအစရှိသော အပြစ်တို့တွင် တစ်ပါးပါးသည် ဖျက်ဆီး အပ်သော အကျင့်တို့မှ၊ [“စတုဟိ ဝစီဒုစ္စရိတေဟိ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးသော ဝစီဒုစရိက် ၄-ပါးကို “တေဟိ”ဟု ပြန်ညွှန်းသည်၊ အာရတိစသည်၌ စပ်။]

ဝစီတိ ဝစီဝိညတ္တိ။ ။ “ဝုစ္စတေတိ ဝစီ”ဟူသော ဝစနတ္ထကြောင့် “ဝစီ” အရ စကားသံကိုရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ဖလူပဇာရအားဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော ဝစီဝိညတ်ကို ယူရသည်၊ မှန်၏-ဝစီဝိညတ် မဖြစ်သေးသမျှ ပြောလိုသော စေတနာ မည်မျှလောက်ပင် ဖြစ်သော်လည်း စကားသံ မထွက်ပေါ်သေး၊ ဝစီဝိညတ်ဖြစ်မှ စကားသံ ပေါ်လာသည်၊ “ဝစီဝိညတ်သည် အကြောင်း စကားသံသည် အကျိုး”ဟု ခွဲပါ၊ တစ်နည်း-“ဝုစ္စတေ တောယာတိ ဝစီ”ဟု ကရုဏသားခံပြောဆိုကြောင်း ဝစီဝိညတ်ကို ယူပါ-ဟု သိစေလိုသောကြောင့် “ဝစီတိ ဝစီဝိညတ္တိဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟု မိန့်သည်။

အာရကာ-ဝေးစွာ၊ ရမတိ-မွေ့လျော်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာရတိ-မည်၏၊ တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ (တစ်နည်း)၊ တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့ကို၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ ရမတိ-မွေ့လျော်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိရတိ-မည်၏၊ တတော တတော-ထိုထို ဝစီဒုစရိုက်မှ၊ ပဋိနိဝတ္တာဝ-ဆုတ်နှစ်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ၊ တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ (တစ်နည်း) တေဟိ-ထိုဝစီဒုစရိုက်တို့ကို၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ ရမတိ-၏၊ ဣတိ၊ ပဋိဝိရတိ-မည်၏။ [ပဋိကို “ပဋိနိဝတ္တာဝ” ဟုလည်းကောင်း၊ ဝိကို “တေဟိ ဝိနာ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပသဂ္ဂဝသေန-အာ၊ ဝိ၊ ပတိဟူသော ဥပသာရပုဒ်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ဝမိတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီ။ [“တစ်ပုဒ်သာမက၊ ၃-ပုဒ်ဖြစ်စေအပ်သည်” ဟုလို့။] သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤအာရတိ၊ ဝိရတိ၊ ပဋိဝိရတိဟူသော ၃-ပုဒ်သည်၊ ဩရမဏဘာဝသေဝ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြိယာကိုသာ၊ [ရှေးနိဿယ၌ ဘာဝသဒ္ဓါ အတ္တ၏ ပရိယာယ်ဟုကြံ၍ “ကြဉ်ခြင်းဟူသော အနက်၏သာလျှင်” ဟုပေးသည်၊ အချို့စာအုပ်တို့၌ ဘာဝသဒ္ဓါမပါ၊ မပါခြင်းက သာ၍ရှင်း၏။] အဓိဝစနံ-ဟောသောပုဒ်တည်း၊ [သဒ္ဓတ္ထက “အာရကာ ရမတိ” စသည်ဆိုသော်လည်း “ရှောင်ကြဉ်ခြင်း” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ဟူပါ-ဟုလို့။] ဝေရံ-မှသာဝါဒ စသောရန်ကို၊ [ဝစီဒုစရိုက်ဖြစ်၍ မှသာဝါဒကိုစွဲသည်။] မဏတိ ဝိနာသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ၊ ဝေရမဏိ-မည်၏၊ ဣဒံပိ-ဤဝေရမဏိပုဒ်သည်လည်း၊ ဩရမဏသေဝ-ခြင်း၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-တည်း။

အာရကာ ရမတိ စသည်။ ။ဘူဝါဒီ ရမုဇာတ်သည် ကိစ္စာ(မွေ့လျော်ပျော်မြူး) အနက်ကို ဟော၏။ အာရတိ၌ အာသည် အာရကာ အနက်ဟော၊ ဝိရတိ၌ ဝိသည် ဝိနာအနက်ဟော၊ ပဋိဝိရတိ၌ ပဋိသည် ပဋိနိဝတ္တနအနက်ဟော၊ ဤသို့ သီစေလို၍ “အာရကာ၊ ဝိနာ၊ ပဋိနိဝတ္တာဝ ဟုတွာ” ဟုဖွင့်သည်။ ရမတိ၌ ရမုဇာတ်မှာ မွေ့လျော်ခြင်း အနက်ဟောသာတည်း။ ရှေးနိဿယ၌ “ရမတိ-ရှောင်ကြဉ်၏” ဟု အနက်ပေး၏။ “တေဟိ ဝိနာ-ထိုဒုစရိုက်တို့မှကင်း၍” ဟုဆိုလျှင် “ရှောင်ကြဉ်၍” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “တေဟိ ဝိနာ ရမတိ-ထိုဒုစရိုက်တို့နှင့်ကင်း၍ (ရှောင်ကြဉ်၍)+ရှောင်ကြဉ်၏” ဟု အနက်မဖြစ်သင့်သော ကြောင့် “ရမတိ-ရှောင်ကြဉ်၏” ဟု မပေးသင့်။ “အာရတိ-ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်တတ်သောတရား” ဟု ပေးလိုလျှင် “ဝေါဟာရတ္ထ-ပြောရိုးအနက်” ဟု မှတ်ပါ။

ဝေရမဏိ။ ။ဝေရံတစ်ပုဒ်၊ မဏိတစ်ပုဒ်၊ မဏိ၌ မဏဇာတ် ဣပဗ္ဗသံ၊ မဏဇာတ်သည် ဟိသာ (ညှဉ်းဆဲဖျက်ဆီးခြင်း)အနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် မဏတိကို “ဝိနာသေတိ” ဟုဖွင့်သည်။ “ပါဏာတိပါတ၊ မုသာဝါဒ စသော ရန်ကိုသတ်ဖြတ် ဖျက်ဆီးတတ်သောတရား” ဟုလို့။ “မဏတိတိ မဏိ၊ ဝေရံ-မဏိ ဝေရမဏိ” ဟုပြု၊ ပါဏာတိပါတစသော ဒုစရိုက်အမှုကြောင့် ရန်ဖြစ်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ရန်၏အကြောင်းဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ စသည်ကို ဖလှုပ်စာရအားဖြင့် “ဝေရ” ဟု ခေါ်ရသည်။

ပန-ကား၊ (ဝေရမဏီအဖွင့်မှတစ်ပါး အင်္ဂါရိယာ စသည်၏အဖွင့်ကား၊) ယာယ စေတနာယ-အကြင်စေတနာဖြင့်၊ မုသာဝါဒါဒီနိ၊ ဘာသမာနော-ပြောဆိုလ သော်၊ ဝါ-ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဒုစွရိတာနိ-တို့ကို၊) ကရောတိနာမ-ပြုသည် မည်၏၊ (တစ်နည်း၊ ကြိယံ-မုသာဝါဒစသော ဝစီဒစရိက်ဖြစ်ကြောင်း အမူအရာကို၊ ကရောတိနာမ-ပြုသည်မည်၏၊-အနဋီကာနည်း။) အယံ လောကုတ္တရမဂ္ဂ ဝိရတိ- ဤလောကုတ္တရမဂ္ဂနှင့်ယှဉ်သော ဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပန္နိတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-လသော်၊ တံ ကိရိယံ-ထိုပြုကြောင်းစေတနာကို၊ (ယာယ စေတနာယ တံ ကြိယံကိုထည့်၍ပေးသည်၊) ကာတု-ငှာ၊ ဝါ-ပြုခွင့်ကို၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-ဖြစ်ခွင့်ကို၊ န ဒေတိ၊ ကိရိယာပထ- မုသာဝါဒ စသော အမူကိုပြုခြင်း၏ အကြောင်းစေတနာကို၊ ပစ္ဆိန္နတိ-ဖြတ်တတ်၏၊ ဣတိ၊ အင်္ဂါရိယာ-မည်၏၊ တထာ-တူ၊ တံ ကရဏံ-ထိုပြုကြောင်းစေတနာကို၊ ကာတု နဒေတိ၊ ကရဏပထ-မုသာဝါဒ စသည်ကိုပြုခြင်း၏အကြောင်းစေတနာကို၊ ပစ္ဆိန္နတိ၊ ဣတိ၊ အကရဏံ-မည်၏၊ စ-ကား၊ ယာယ စေတနာယ-အကြင်စေတနာ ဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိခံ-သော၊ ဝစီဒုစွရိတ်-ကို၊ ဘာသမာနော-သော်၊ ဝါ-သည်၊ အဇ္ဈာ ပဒ္ဓတိနာမ-လွမ်းမိုး၍ရောက်ကုန်သည်မည်၏၊ ဝါ-လွန်ကျူးသည်မည်၏၊ အယံ- ဤလောကုတ္တရမဂ္ဂ ဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပန္နိတွာ-၍၊ ဝါ-သော်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာ ဖြင့်၊ (ထို ငှ-ပါးသော ဝစီဒုစရိတ်တို့ကို ပြောဆိုကြောင်း အခြင်းအရာအားဖြင့်) အဇ္ဈာပဗ္ဗိတံ-လွမ်းမိုး၍ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဝါ-လွန်ကျူးခြင်းငှာ၊ န ဒေတိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အနဇ္ဈာပထိ-မည်၏။

တေရသကဏံ။ ။ဝေရမဏီတိ ဝေရဟေတုတာယ ဝေရသည်ိတံ ပါဏာတိ ပါတာဒိ ပါပမေဓံ မဏတိ (ညှဉ်းဆဲတတ်၏)၊ “မယံ ဣဓ ဌိတာယ ကထမာဂ္ဂသီတိ ဝါ တဒ္ဓန္တီဝိယ နိဟရတိတိ ဝေရမဏီ=ဝိရတိ တည်းဟူသော ငါသည် ဤသန္တာန် တည်ရှိပါလျက် အသင် ပါပမေဓသည် ဘာကြောင့် ဖြစ်လာရသနည်း”ဟု ခြိမ်းခြောက်သကဲ့သို့ နှင်ထုတ်တတ်၏၊-ပဗ္ဗဒ္ဓ ခန္ဓက။

တစ်နည်း။ ။ဝိရမတိ စတာယာတိ ဝိရမဏီတိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန ဝေရမဏီတိ ဝတ္တံ-ထိုဋီကာ၊ ဝိပုဗ္ဗမုဓာတ်၊ ယုကို အနုပြု၊ နကို ဇာပြု၊ ဣဇ္ဇိ ဇောတက ဤပစ္စည်းသက်၍ “ဝိရမဏီ”ဟု ဖြစ်သင့်ပါလျက် ဝိညှ ဣကို မြေ၊ ဣဉ္စိ ဤကို ရသယပြုခြင်းဟူသော ဝတ္တဝိကာရ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် “ဝေရမဏီ” ဟု ဖြစ်သည်၊ ဤနည်းကို ဤအဋ္ဌကထာ၌ မပြ။

ယာယ၊ပေ၊အင်္ဂါရိယာ။ ။[ကရောတိ နာမ၏ ကံကို ပါဋိတော်၌ ရှေ့မှ လိုက်လာသော ဝစီဒုစွရိတေဟိကို ဝိဘတ်ပြင်၍ “ဝစီဒုစွရိတာနိ”ဟု ထည့်ပါဟု မုလဋီကာဖွင့်၏၊ တစ်နည်း- နောက်လာမည့် “တံ ကြိယံမှ ကြိယံကို ယူ၍ထည့်ပါ”ဟု အနဋီကာ ဖွင့်သည်၊] “ယာယ ကရောတိ၊ တံ ကြိယံ”ဟု အနိယမ+နိယမ နေပုံကို ရှု၍ “တံ ကြိယံ-ထို ပြုကြောင်းစေတနာကို” ဟု ပေးရသည်၊ ထို တံကြိယံကိုပင် နောက်ဝါကျ၌ “ခိယာပထံ” ဟု ဖွင့်၍ “ကာတု န ဒေတိ”

ဝေလာ အနတိက္ကမောဟိ ဧတ္ထ-၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ တာဝ-
 ရာသိအစရှိသော အနက်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု-ကုန်သော)၊ တာယံဝေလာယံတိ
 အာဒိသု-တို့၌၊ ကာလော-အခါသည်၊ ဝေလာတိ-ဟူ၍၊ အာဂတော-လာ၏၊
 [“တာယံ ဝေလာယံ-ထိုအခါ၌၊ တာယံ ဝေလာယံ ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ”
 ဟူသော ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ ဝေလာသဒ္ဓါ ကာလအနက်ဟော-ဟူလို။]
 ဥရဝေလာယံ ဝိဟရတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ ရာသိ-အစသည်၊ (ဝေလာတိ အာဂတော)။
 [ဥရဝေလာယံ-ကြီးစွာသော သဲအစု၌၊ ဝိဟရတိ-နေတော်မူ၏၊-ဝိနည်းမဟာဝါ
 ပါဠိတော်၊] ဌိတဓမ္မော ဝေလံ နာတိဝတ္တတိတိဧတ္ထ-၌၊ သီမာ-အပိုင်းအခြားသည်၊
 (ဝေလာတိ အာဂတာ)၊ [ဌိတဓမ္မော-တည်တံ့သော သဘောရှိ၏၊ ဝေလံ-အပိုင်းအခြား
 ကမ်းကို၊ နာတိ ဝတ္တတိ-မလွန်၊] ဣဓာပိ-ဤဝေလာ အနတိက္ကမောဟူသော
 ပါဠိ၌လည်း၊ သီမာဝ-အပိုင်းအခြားသည်ပင်၊ (ဝေလာ-ဝေလာမည်၏)၊ ဟိ-မှန်၊
 အနတိက္ကမနိယဋ္ဌေန-မလွမ်းမိုးအပ် မလွမ်းမိုးနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်
 သဘောကြောင့်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဝစီသုစရိတာနိ-တို့ကို၊ ဝေလာတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေ
 တာနိ-န်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယာယ စေတနာယ-ဖြင့်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဝစီဒုစရိတာနိ-
 တို့ကို၊ ဘာသမာနော-သော်၊ ဝါ-သည်၊ ဝေလံ-ဝစီသုစရိက်ဟူသော ကမ်းကို၊
 အတိက္ကမတိ နာမ-ကျော်လွန်သည်မည်၏၊ အယံ-ဤလောကုတ္တရမဂ္ဂဝိရတိသည်၊
 ဥပ္ပန္နိတွာ၊ တံ ဝေလံ-ထို ဝစီသုစရိက်ဟူသော ကမ်းကို၊ အတိက္ကမိတုံ-ကျော်လွန်ခြင်းငှာ၊
 န ဒေတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝေလာအနတိက္ကမောဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်
 ပြီ၊ [ဤနည်း၌ “ဝေလာ အနတိက္ကမော”ဟု တစ်ပုဒ်တည်းကြံ၍ “သုစရိက်တည်း
 ဟူသော ကမ်းကို မလွန်တတ်သေ သဘောတရား” ဟု အနက်ပေးပါ-ဟူလို။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝေလယတိ-လှုပ်ရှားစေတတ် ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ၊
 ဝေလ-မည်၏၊ စာလယတိ-လှုပ်ရှားစေတတ်၏၊ ဝိဒ္ဓိသေတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊
 ဣတိ အတ္ထော၊ ကိ-အဘယ်ကို၊ ဝေလယတိ-နည်း၊ စတုဗ္ဗိမံ-သော၊ ဝစီ ဒုစရိတ်-

ကိုလည်း “ပဇ္ဇိနတိ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [အကြိယာ၏ အရမှာ “အယံ လောကုတ္တရမဂ္ဂဝိရတိ”ဟူသော
 ကတ္တာပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အကြိယာ-မှသာဝါဒစသော ဒုစရိက်ကို မဖြုတ်တော့သော
 သဘောတရား” ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ၊ နောက် အကရဏံ၌လည်း နည်းတူ။]

ဝစီသုစရိတာနိ ဝေလာတိ။ ။ပကတိကမ်းသည် ရေမလွမ်းမိုးအပ် မလွမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့်
 ဝေလာမည်၏၊ ဝစီ သုစရိက်များလည်း ဒုစရိက်တို့က မလွမ်းမိုးအပ် မလွမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့်
 ကမ်းနှင့် တူရကား “ဝေလာ”မည်၏၊ ဝေလာဝိယာတိ ဝေလာ(တစ်နည်း) သဒိသုပစာ။

ကို၊ (ဝေလယတီ-၏) ဣတိ-လျှင်၊ ဝေလယနတော-လှုပ်ရှားစေတတ်၊ ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေလာ-ဝေလာမည်၏၊ ပန-ကား၊ ပုရိသဿ-ယောကျ်ား၏၊ ဟိတသုခံ-စီးပွားချမ်းသာကို၊ အနတိက္ကမိတွာ-မလွန်မှု၍၊ ဝတ္ထတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနတိက္ကမော-မည်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤဝေလာ အနတိက္ကမော ဟူသော ပါဠိ၌၊ ပဒဒ္ဒယဝသေနာပိ-ပုဒ် ၂-ပါ အပေါင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

(ယော သဘာဝေါ-သည်)၊ သေတုံ-ဝစီဒုစရိုက်တို့၏ အကြောင်းကို၊ ဟနတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော သဘာဝေါ) သေတုဃာတော-မည်၏၊ စတုနံ၊ ဝစီဒုစရိုတာနံ-တို့၏၊ ပဒဃာတော-အကြောင်းကို ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားတည်း၊ ပစ္စယဃာတော-အကြောင်းကိုဖျက်ဆီးတတ်သောတရားတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဓ-ဤသေတုဃာတောဟူသော ပုဒ်၌၊ ပစ္စယော-အကြောင်းကို၊ သေတုတိ-သေတုဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော၊ တတြ-ထိုသေတုဃာတောဟူသော ပါဠိ၌၊ အယံ-ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ရာဂါဒိကော-ရာဂအစရှိသော၊ (ပစ္စယော ၌စပ်) စတုနံ၊ ဝစီဒုစရိုတာနံ-တို့၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဝဋ္ဋသ္မိ-ယေဘူမက ဝဋ္ဋဒုက္ခ၌၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ သိနောတိ ဗန္ဓတိ-ဖွဲ့ထားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သေတု-မည်၏၊ [သေတု၌ သွာဒိ ကိယာဒိဂိုဏ်း သိဓာတ်သည် ဗန္ဓနအနက်ဟောတည်း၊ တု ပစ္စည်း။] သေတုဿ-ဝဋ္ဋဒုက္ခ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ရာဂအစရှိသော အကြောင်းကို၊ ဃာတော-သတ်တတ်သောတရားတည်း၊ သေတု ဃာတော-ဝဋ္ဋဒုက္ခ၌ နှောင်ဖွဲ့တတ်သော ရာဂအစရှိသော အကြောင်းကို သတ် တတ်သော တရား၊ ဧတံ-ဤသေတုဃာတောဟူသော အမည်သည်၊ ဝစီ၊ ပေ၊ သမ္မုဂ္ဂါဠိကာယ-ဝစီဒုစရိုက်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂအစရှိသောတရားကို အကြွင်း မဲ့ ခွာတတ်သော၊ ဝိရတိယာ-၏၊ အဓိဝစနံ။

ဝေလယတီတိ ဝါ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဝေလဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်မှု၊ ဂတိ အနက်၊ စလန အနက်ကိုဟော၏၊ ဤ၌ စလနအနက်တည်း၊ ကာရိုက်ဏယပစ္စည်း ဝင်သောကြောင့် “ဝေလယတီတိ ဝေလာ” ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ စာလယတိကား ဝေလဓာတ်၏ စလနအနက်ဖွင့်တည်း၊ “လှုပ်ရှားစေ” ဟူသည်မှာလည်း “သမုစ္ဆေဒ ပဟာနံဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖျက်ဆီးခြင်း” ဟု သိစေလို၍ “ဝိဒ္ဓံသေတိ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ [အချို့စာဝယ် စာလယတိနေရာ၌ “ဝေလာယတိ” ဟု ပါဠိပျက်လျက်ရှိ၏၊] ဤဒုတိယ နည်း၌ “ဝေလာတစ်ပုဒ်၊ အနတိက္ကမော တစ်ပုဒ်” ဟု ၂-ပုဒ်ခွဲ၍ အနက် ၂-မျိုး ပေးစေလိုသောကြောင့် “ဝေမေတ္တာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု မိန့်သည်၊ “ဝေလာ-ဝစီဒုစရိုက်တို့ကို လှုပ်ရှားစေတတ် ဖျက်ဆီးတတ်သော သဘောတရား၊ အနတိက္ကမော-ဟိတသုခကို မလွန်တတ်သော သဘောတရား” ဟု ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ။

ပန-ဆက်၊ သမ္မာဝါစာသင်္ခါတာ-သော၊ အယံ ဝိရတိ-ကို၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မဂ်၏ရှေ့အဖို့၌၊ နာနာစိတ္တေသု-အမျိုးမျိုးသောစိတ်တို့၌၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အညေနေဝ-တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ပေသုညစသည်ကို ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှတစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော) စိတ္တေန-ဖြင့်၊ မုသာဝါဒါ-မှ၊ ပိရမတိ-ကင်း၍ မွေ့လျော်တတ်၏၊ ဝါ-ရှောင်ကြဉ်တတ်၏၊ အညေန (ဒေဝ)-သော၊ [မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှတစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊] (စိတ္တေန-ဖြင့်)၊ ပေသုညာဒိဟိ-ပေသုည အစရှိသော ဒုစရိုက်တို့မှ၊ (ပိရမတိ)၊ ပန-ကား၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂက္ခဏေ-လောကုတ္တရာမဂ်ခဏ၌၊ ဧကစိတ္တသ္မိယေဝ-တစ်ခုတည်းသော မဂ်စိတ်၌သာလျှင်၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ စတု ဗ္ဗိဓာယ-သော၊ ဝစီဒုစရိတ စေတနာယ-ဝစီဒုစရိုက် စေတနာ၏၊ ပဒပစ္ဆေဒံ-အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂ စသည်တို့ဖြတ်ခြင်းကို၊ ကုရမာနာ-ပြုတတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဂ္ဂင်္ဂ-မဂ်၏ အစိတ်အပိုင်းကို၊ ပူရယမာနာ-ပြည့်စေလျက်၊ ဧကာဝ- တစ်ပါးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိရတိ-ဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပန္နတိ-၏။

ကာယဒုစရိတေဟိတိ-ကား၊ ကာယတော-ကာယဝိညတ်ကြောင့်၊ ပဝိတ္တေဟိ-ဖြစ်ကုန်သော (ပါဏာတိပါတာဒိဟိ-န်သော၊ ဒုစရိတေဟိ-တို့မှ) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာယေန-ကာယဝိညတ်သည်၊ နိပ္ပါဒိတေဟိ-ပြီးစေအပ်ကုန်သော၊ ပါဏာတိ-ပါဏာဒိဟိ-န်သော၊ ဒုစရိတေဟိ-တို့မှ၊ (အာရတိစသည်၌ စပ်) သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သမ္မာကမ္မန္တသင်္ခါတာ-သော၊ အယံပိ ဝိရတိ-သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌၊ နာနာစိတ္တေသု-တို့၌၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အညေနေဝ-သော၊ (အဒိန္နာဒါန၊ မိစ္ဆာစာရတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော) စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ဝိရမတိ အညေန (ဒေဝ)-သော၊ [ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း စိတ်မှတစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊] (စိတ္တေန-ဖြင့်) အဒိန္နာဒါနာ မိစ္ဆာစာရေဟိ-တို့မှ၊ (ပိရမတိ) ပန-ကား၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂက္ခဏေ-၌၊ ဧက စိတ္တသ္မိယေဝ-၌သာလျှင်၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တိဝိဓာယ-သော၊ ကာယဒုစရိတ စေတနာယ-၏၊ ပဒပစ္ဆေဒံ-ကို၊ ကုရမာနာ-သည်၊ (ဟုတွာ) မဂ္ဂင်္ဂ-ကို၊ ပူရယမာနာ-လျက်၊ ဧကာဝ ဝိရတိ ဥပ္ပန္နတိ။

ဧကာဝ ဝိရတိ။ ။လောကီစိတ်များ၌ မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် မုသာဝါဒ ဝိရတိ တစ်ပါးသာ ယှဉ်၏။ ပိသုဏဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်လျှင် ပိသုဏဝါစာ ဝိရတိ တစ်ပါးသာယှဉ်၏။ ဤသို့လျှင် ဝစီဒုစရိုက် ၄ ပါးမှရှောင်ကြဉ်သော ဝိရတိစေတသိက် ၄ မျိုးသည် စိတ် ၄ မျိုး၌ ယှဉ်ရ၏။ လောကုတ္တရာစိတ်၌ကား ဝိရတိတစ်ပါး ယှဉ်ရုံမျှဖြင့် ဝစီဒုစရိုက် ၄ ပါး၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသည်ကို သတ်ဖြတ်နိုင်သည်။ ထို ဝိရတိ တစ်ပါးဟူသည် ဤနေရာ၌ သမ္မာဝါစာ ဝိရတိတည်း။

သမ္မာအာဇီဝနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အင်္ဂါရိယာတိအာဒိသု-တို့၌၊ ကာယ စေတနာယ-ဖြင့်၊ မိစ္ဆာဇီဝ-မိစ္ဆာဇီဝကို၊ (ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ၊ ယုတ်မာသောအသက် မွေးခြင်းကို၊) အာဇီဝမာနော-အသက်မွေးလျက်၊ ကိရိယ-ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာကို၊ ကရောတိ နာမ-ပြုသည်မည်၏၊ အယံ-ဤလောကုတ္တရမဂ္ဂဝိရတိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-၍၊ ဝါ-သော်၊ တံ ကိရိယံ-ထိုပြုကြောင်း စေတနာကို၊ ကာတုံ-ပြုခြင်းငှါ၊ (ဖြစ်ခြင်းငှါ) န ဒေတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အင်္ဂါရိယာ-မည်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ ယောဇနာ-အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ (အချို့စာ၌ “စ”မပါ။) ဒေသ (ဒေသော) အာဇီဝေါ နာမ-ဤအာဇီဝ မည်သည်၊ (အသက်မွေးကျောင်း ဝိရတိမည်သည်။) ပါဠိယက္ကော-အသီးအခြား တစ်ပါးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဝါစာကမ္မန္တေ သု-တို့ကို၊ ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ ဂဟိတောဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ) အာဇီဝဿ-၏၊ တပ္ပက္ခိကတ္တာ-ထိုဝါစာကမ္မန္တ အဖို့၌ ပါဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါဝင်သော်လည်း၊ ဓုဝပဋိသေဝနဝသေန-အမြဲမှီဝဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဒုစရိုက်ကြောင့် ရအပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို အမြဲမှီဝဲ ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) အယံ-ဤအာဇီဝကို၊ တတော-ထိုဝါစာကမ္မန္တ တို့မှ၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီး၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

စေံသန္တေ -ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-သည်၊ သက်စွကော-မိမိကိစ္စရှိသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ နပရိပူရေန္တိ-မပြည့်ကုန်တော့၊ ကသ္မာ၊ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကို၊ သက်စွကော-မိမိကိစ္စရှိသည်ကို၊ ကာတဗ္ဗော-၏၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ပရိပူရေတဗ္ဗာနိ-ပြည့်စေထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုငြားအံ့။၈၈

တတြ-ထိုမဂ္ဂင်္ဂါရစ်ပါးကို ပြည့်စေရာ၌၊ အယံ-ကား၊ နယော-တည်း၊ အာဇီဝေါ နာမ-အသက်မွေးကျောင်း မည်သည်၊ ဘိဇ္ဇမာနော-ပျက်လသော်၊ ကာယဝစီဒ္ဓါ ရေသုယေဝ-ကာယဒွါရ၊ ဝစီဒ္ဓါရတို့၌သာလျှင်၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏၊ မနောဒွါရေ-၌၊ အာဇီဝသောဒေါ နာမ-အာဇီဝ၏ ပျက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပူရယမာနောပိ-ပြည့်

စေံ သန္တေ၊ ပေ၊ ပရိပူရေတဗ္ဗာနိတိ။ ။ “သမ္မာအာဇီဝေါ နာမ ပါဠိယက္ကော နတ္ထိ” စသည်ဖြင့် ဤပြခဲ့သော စကားအတိုင်းဆိုလျှင် ပါဏာတိပါတသည် ရဲ့ခါ ပြုမိသော ဒုစရိုက်၊ အမြဲပြုနေသော ဒုစရိုက်အားဖြင့် ၂ မျိုးကွဲသော်လည်း ထိုပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ခြင်းမှာ သမ္မာကမ္မန္တ ဝိရတိ တစ်မျိုးသာဖြစ်၏။ သမ္မာအာဇီဝဝိရတိဟု သီးခြားမရှိတော့၊ ထိုသို့ သီးခြားမရှိလျှင် သမ္မာအာဇီဝဝိရတိမှာ မိမိရှောင်စရာ ကိစ္စမရှိတော့၊ ထိုသို့ရှောင်စရာမရှိလျှင် မဂ္ဂင်္ဂါရစ်ပါး မပြည့်ဘဲ ၇ ပါးသာ ဖြစ်စေရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် သမ္မာအာဇီဝကို မိမိကိစ္စရှိသော တရားဖြစ်အောင် ပြု၍ မဂ္ဂင်္ဂါရစ်ပါး ပြည့်စေထိုက်၏-ဟု ဇောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ဆိုသည်။

ပြန်သော်လည်း၊ [ပူရယဉ် ဓုရာဒိဂိုဏ်း ဣယပစ္စည်း၊] တသ္မိယေဝ ဒွါရဒယေ-
 ထိုဒွါရ ၂ ပါးအပေါင်း၌သာလျှင်၊ ပူရတိ-ပြည့်၏၊ မနောဒွါရေ-၌၊ အာဇီဝ ပူရဏံ
 နာမ-အာဇီဝ၏ ပြည့်ခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန-ဆက်၊ ကာယဒွါရေ-၌၊ ဝိတိက္က
 မော-လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ အာဇီဝ ဟေတုကောပိ-အာဇီဝ ဟူသော အကြောင်းရှိ
 သော လွန်ကျူးခြင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အနာဇီဝဟေတုကောပိ-အာဇီဝဟူ
 သော အကြောင်းမရှိသော လွန်ကျူးခြင်းသည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ [“နတ္ထိ+အာဇီဝ
 ဟေတု ယဿာတိ အနာဇီဝဟေတုကော”ဟု သမာသ်ရှိစေ၊ ယောဇနာ၌လည်း
 သမာသ်ရှိ၏၊ “န အာဇီဝ ဟေတုကော”ဟု ဝါကျရှိသည်ကား မမှန်။] ဝစီဒွါရေ-
 ၌၊ တထာ-တို့ အတူတည်း။

တတ္ထ-ထိုအာဇီဝဟေတုက၊ အနာဇီဝဟေတုက လွန်ကျူးမှု ၂ မျိုးတွင်၊
 (မိဂဝံဝါစသော လွန်ကျူးမှု၌ စပ်) ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ-မင်း၊ မင်း၏ အမတ်ကြီး
 တို့သည်၊ ခိဿပသုတာ-မြူးတူးပျော်ပါးခြင်း၌ လေ့ကျက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊
 သူရ ဘာဝ-ရဲရင့်သူတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဒေသန္တာ-ပြကုန်လျက်၊ မိဂဝံဝါ-
 သားကောင်တို့ကို သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ [“မိဂဝံဝါ- သားကောင်
 တို့ကို အပျော်သတ် ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဤစကားဖြင့်
 (ပါဏာတိပါတကိုပြသည်)၊ ပန္နဒုဟနဝါ-လမ်းခရီး၌ လှယက် ဖျက်ဆီးမှုကိုသော်
 လည်းကောင်း၊ (လမ်းဓားပြတိုက် မှုစသော အဒိန္နဒါနကိုပြသည်)၊ ရဒါရဝိတိက္ကမံဝါ-
 သူတစ်ပါး မယားကို လွန်ကျူး မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံ ကရောန္တိ-အကြင်
 ပြုကြကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤမိဂဝေ စသောအမှုကို ပြုခြင်းသည် အကုသသလံ-
 အကုသိုလ် ဖြစ်သော၊ ကာယကမ္မံနာမ-မည်၏၊ တတော-ထိုအကုသိုလ်ကာယကံမှ၊
 ဝိရတိပိ-ရှောင်ကြဉ် ခြင်းသည်လည်း၊ သမ္မာကမ္မန္တောနာမ-မည်၏၊ ပန-ကား၊ အနာ
 ဇီဝဟေတုကံ-အသက်မွေးခြင်း ဟူသော အကြောင်းမရှိသော၊ စတုပ္ပိမံ-သော၊
 ဝစီဒုစ္စရိတ်-ကို၊ ယံ ဘာသန္တိ-အကြင်ပြောဆို ကြကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤပြောဆိုခြင်း
 သည်၊ အကုသလံ ဝစီကမ္မံနာမ၊ တတော-ထိုအကု သိုလ် ဝစီကံမှ၊ ဝိရတိပိ-သည်
 လည်း၊ သမ္မာဝါစာနာမ။

ပန-ကား၊ အာဇီဝဟေတု-အာဇီဝဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ နေသာဒမစ္ဆ
 ဗန္ဓာဒယော-မှဆို၊ တံငါအစရှိသူတို့သည်၊ ပါဏံ-သတ္တဝါကို၊ ယံ ဟနန္တိ-အကြင်
 သတ်ကြကုန်၏၊ အဒိန္နံ-မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို၊ ယံ အာဒိယန္တိ၊ မိစ္ဆာစာရ်-
 ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ ယုတ်မာသောအကျင့်ကို၊ ယံ စရန္တိ-အကြင်ကျင့်ကြကုန်၏၊ အယံ
 ဤသတ်ခြင်း၊ ယူခြင်၊ ကျင့်ခြင်းသည်၊ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ-မည်၏၊ တတော-ထိုမိစ္ဆာ
 ဇီဝမှ၊ ဝိရတိ-သည်၊ သမ္မာအာဇီဝေါနာမ-မည်၏၊ လဉ္စ-တံစိုးလက်ဆောင်ကို၊ ဂဟေ
 တွာ၊ မုသာ-မုသားကို၊ ယံပိ ဘဏန္တိ-အကြင်လည်း ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ပေသုညဖရ

သသမ္ပပ္ပလာပေ-တို့ကို၊ (ယံပိ) ပဝတ္တေန္တိ-အကြင်လည်း ဖြစ်စေကုန်၏။ အယံပိ-
ဤပြောဆိုခြင်း၊ ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်း၊ မိစ္ဆာဇီဝေါနာမ-မည်၏။ တတော-ထိုမိစ္ဆာ
ဇီဝမှ၊ ဝိရတိ-သည်၊ သမ္မာအာဇီဝေါနာမ-မည်၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာသီဝတ္ထေ ရော-သည်၊ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ကာယဝစီဒ္ဓါ
ရေသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဝိတိက္ကမော-လွန်ကျူးခြင်းသည်၊ အာဇီဝ ဟေတုကောဝါ-
အသက်မွေးခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အနာဇီဝဟေ
တုကောဝါ-အသက်မွေးခြင်းဟူသော အကြောင်းမရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု- စေ၊
အကုသလ်-အကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ ကာယကမ္မံဝစီကမ္မံ တွေဝ-ကာယကံ၊ ဝစီကံ ဟူ
၍သာ၊ သနျံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ တတော-ထိုအကုသိုလ်ကာယ
ကံ ဝစီကံမှ၊ ဝိရတိပိ-ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကိုလည်း၊ သမ္မာကမ္မန္တော၊ သမ္မာဝါစာတွေဝ-
သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာဝါစာဟူ၍သာ၊ ဝုစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ၊ အာဇီဝေါ-
သမ္မာအာဇီဝဟူသည်၊ ကုဟိံ-အဘယ်မှာနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပန-လျှောက်အပ်
သော်ကား၊ တိကီ-ကုန်သော၊ ကုဟနဝတ္ထုနီ-အံ့ဖွယ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အ
ကြောင်းတို့ကို၊ နိဿာယ-မိ၍၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-

ကုဟနဝတ္ထုနီ။ ။ ကုဟဓာတ်သည် ဝိမှာပန (အံ့သြစေခြင်း) အနက်ကို ဟော၏။ တေ
ဟိ-ဤဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ကုဟယတိ-သူတစ်ပါးတို့ကို အံ့သြစေတတ်၏။ ဣတိ ကုဟနာနိ-သူတစ်
ပါးတို့ကို အံ့သြစေလိုသော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ကုဟနာနိစ-အံ့သြစေကြောင်းတို့လည်း
ဟုတ်ကုန်၏ + တာနိ + ဝတ္ထုနီစ-တည်ရာအကြောင်းလည်းဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ ကုဟန ဝတ္ထုနီ-
ထိုဝတ္ထုသည်။ ---

၁-သင်္ကန်း ညှိညှိရင်ရင်ကြီးကို ဝတ်ခြင်း၊ သန္တုဋီသံလေစ ရှိလေဟန်ဖြင့် ညံ့သော
ပစ္စည်းတို့ကိုသုံးခြင်း၊ တောကျောင်း နေခြင်းစသော ပစ္စယပဋိသေဝန၊ ၂-“အသင်ဒါယကာ၏
ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အရိယာ ဖြစ်တယ်” စသည်ဖြင့် သူ့ကိုယ်ကိုပင် သူတစ်ပါးအနေအားဖြင့်
အရိယာဂုဏ်၏ အနီးအပါး၌ ထား၍ ပြောခြင်းဟူသော သာမန္တဓမ္မန၊ ၃-တရားထူးရပြီးသော
ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ သွားလာနေထိုင် စားသောက်ပုံကို အလွန် အချိုးကျအောင် ပြုပြင်ခြင်းဟူသော
ဣရိယာပထ ပဝတ္တန ဤ ၃ မျိုးကို ဖြစ်စေသော အားဖြင့် ၃ ပါးပြားကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ပါပိစ္ဆတံ နိဿာယမဟုတ်ဘဲ၊ အပိစ္ဆတံ နိဿာယတည်းဟူသော စိတ်
ကောင်းစိတ်ရိုးဖြင့် မိမိနှင့် သာသနာ အကျိုးရှိအောင် ပြုခြင်းကား ကုဟနဝတ္ထုမဟုတ်၊ သာသ
နာပြုအလုပ်သာ ဖြစ်သည်။ ကုဟနဝတ္ထုနီတိ ပါပိစ္ဆတံ နိဿာယလူစ ဝိဝရာဒီသေဝနဝသေန
“ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ၊ သော အရဟာ”တိ အာဒိနာ အတ္တာနံ အရိယဂုဏသာမန္တံ ကတ္တာ
ဘကနဝသေန ဝိသေသလာတိနာဝိယ အတ္တနော ပရိဟာရဏဝသေန စ ပဝတ္တာ အကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါ
ပငေသံ ဝိမှာပနကာရဏာနိ ကုဟနဝတ္ထုနီ။-အန။

ဖြစ်စေ၍၊ တေသံ-ထိုပစ္စည်းတို့ကို၊ ပရိဘောဂေါ-သုံးစွဲခြင်းသည်း (အာဇီဝေါ-မိစ္ဆာဇီဝမည်၏။) ဣတိ-သို့၊ အာဟ-မဟာသိဝထေရ် ဖြေဆိုပြီး၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြေဆိုပါသော်လည်း၊ အယံ-ဤကုဟနဝတ္ထု၊ မိစ္ဆာဇီဝသည်၊ ကောဋိပ္ပတ္တော-အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော၊ မိစ္ဆာဇီဝေါ-မိစ္ဆာဇီဝတည်း၊ [ထိုအာဇီဝကို မိစ္ဆာဇီဝဆိုသည်မှာ မဟုတ်ဟု မဆိုလိုပါ။ သို့သော် ရဟန်းများအတွက် ထိပ်တန်းအကျဆုံး မိစ္ဆာဇီဝဖြစ်၍ အခြားအောက်တန်းစား မိစ္ဆာဇီဝများ ကျန်သေးရကား၊ ထိုမိစ္ဆာဇီဝများနှင့်တကွ၊ လူများအတွက်အောက်တန်းစား မိစ္ဆာဇီဝများကိုလည်း ပြခဲ့သည်အတိုင်း သိပါ-ဟူလို။] တတော-ထိုမိစ္ဆာဇီဝမှ၊ ဝိရတိ-သည်၊ သမ္မာအာဇီဝဝေါနာမ-မည်၏။

အယံပိ သမ္မာအာဇီဝေါ-ကိုလည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂေ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌၊ နာနာစိတ္တေသု-တို့၌၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အညေနေဝ-သော၊ (ဝစီဒ္ဓါရဝိတိက္ကမစိတ်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော) စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကာယဒ္ဓါရဝိတိက္ကမာ-ကာယဒ္ဓါရ၌ဖြစ်သောလွန်ကျူးခြင်းမှ၊ ဝိရမတိ၊ အညေန (စဝ) သော -(ကာယဒ္ဓါရဝိတိက္ကမ စိတ်မှ တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဝစီဒ္ဓါရဝိတိက္ကမာ-ဝစီဒ္ဓါရ၌ ဖြစ်သောလွန်ကျူးခြင်းမှ၊ (ဝိရမတိ)၊ လောကုတ္တ ရမဂ္ဂက္ခဏေ ပန-၌ကား၊ ဧက စိတ္တသို့ယေဝ-တစ်ခုတည်းသော မဂ်စိတ်၌သာလျှင်၊ လတ္တတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကာယဝစီဒ္ဓါ ရေသု-တို့၌၊ သတ္တကမ္မပထ ဝသေန၊ ၇ ပါးသော ကမ္မပထတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပနာယ- သော၊ မိစ္ဆာဇီဝ သင်္ခါတာယ-မိစ္ဆာဇီဝဟုဆိုအပ်သော၊ ဒုဿိလျစေတ နာယ-သိလမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ စေတနာ၏၊ ပဒပစ္ဆေဒံ-အကြောင်းကို ဖြတ်ခြင်း ကို၊ ကုရုမာနာ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဂ္ဂင်္ဂံ-ကို၊ ပူရယမာနာ-လျက်၊ ဧကာဝဝိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဣန္ဒြိယေသု-ဣန္ဒြေတို့၌၊ ယံ ဧတံ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-ကို၊ ဝနိတံ-တိုးပွားစေအပ်ပြီး၊ (လောကီကုသိုလ်တို့ထက် တိုးပွားစေအပ်ပြီး) မဂ္ဂင်္ဂေ သုစ-မဂ္ဂင်တို့၌လည်း၊ သမ္မာဝါစာဒီနိ-သမ္မာဝါစာ အစရှိသည်တို့ကို၊ (ဝနိတာနိ-နိပြီး) တေသံ-ထိုအနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ၊ သမ္မာဝါစာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ ဝသေန-အပြားပြားအားဖြင့်ဝ၊ သင်္ဂဟဝါရေ-၌၊ နဝိန္ဒြိယာနိ အဋ္ဌင်္ဂိ ကောမဂ္ဂေါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ သုညတဝါရော-သည်၊ ပါကတိကောယေဝ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်သာ၊ ဣတိအယံ-ကား၊ တာဝ-သုဒ္ဓိက သုညတဝါရ စသည်တို့မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဓိ ဌာယ-သော)၊ သုဒ္ဓိက ပဋိပဒါယ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ ဣတော-ဤသုဒ္ဓိက ပဋိပဒါဝါရမှ၊ ပရံ-၌၊ သုဒ္ဓိကသုညတံ-သုဒ္ဓိကသုညတဝါရလည်းကောင်း၊ သုညတပဋိပဒါ-လည်းကောင်း၊ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏီဟိတံ-လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏီဟိတပဋိပဒါ-အပ္ပဏီဟိတပဋိပဒါဝါရလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အယံ ဒေသနာ ပဘောဒေါ-ဤဒေသနာအထူးအပြားသည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ-ထိုသုဒ္ဓိကသုညတ အစရှိသည်တို့၌၊ သုညတံတိ-သုညတံဟူသော အမည်သည်၊ လောကုတ္တ ရာမဂ္ဂဿ-လောကုတ္တ ရာမဂ်၏၊ နာမံ-တည်း၊ ဟိ-ရဲ့၊ သော-ထိုလောကုတ္တ ရာမဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာလည်းကောင်း၊ (ဣတိ၌စပ်)၊ သဂုဏတော-မိမိဟူသော မဂ်၏ဂုဏ်လည်း ကောင်း၊ အာရမဏတော-အာရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိ-နံသော၊ ကာရ

ဣတော၊ ပေ၊ ဒေသနာပဘောဒေါ။ ။သုညတ မဖက် ပဋိပဒါသက်သက်ဟောအပ်သော ဒေသနာကို “သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ”ဟု ဆိုသည်၊ ဣတောပရံ စသည်၌ သုဒ္ဓိက သုညတဟူသည် “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္န ဝိဟရတိ သုညတ”ဟု လာသော ပဋိပဒါမဖက် သက်သက်သော သုညတ ဝါရတည်း၊ သုညတပဋိပဒါ ဟူသည် “ဒုက္ခပဋိပဒံဒန္တာတိညံ သုညတံ”စသည်ဖြင့် လာသောဝါရ တည်း၊ သုဒ္ဓိက အပ္ပဏိဟိတ ဟူသည် “ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္န ဝိဟရတိ အပ္ပဏိဟိတံ”ဟု ပဋိပဒါမဖက်သက်သက် အပ္ပဏိဟိတ ချည်းပါရှိသော ဝါရတည်း၊ အပ္ပဏိဟိတ ပဋိပဒါဟူသည် “ဒုက္ခပဋိပဒံ ဒန္တာတိညံ အပ္ပဏိဟိတံ”စသည်ဖြင့် လာသော ဝါရတည်း၊ ဤသို့ ဒေသနာတောဒကို ပါဠိတော်အတိုင်း သိပါ၊ သုဒ္ဓိက သုညတ စသည်၌ ဒေသနာကိုင့်၍ “သုညတာ”ဟု လည်း ကောင်း၊ “အပ္ပဏိဟိတာ”ဟု လည်းကောင်း၊ ပြင်ကြ၏၊ နာမည်ဖြစ်၍ မူလလိင်အတိုင်း “သုညတံ၊ အပ္ပဏိဟိတံ”ဟု ရှိခြင်းက သာ၍ ကောင်းမည်ထင်သည်။

သုည (သုညတ)။ ။သက္ကတ၌ “သုဈ”ဟုရှိ၏၊ သုနာယ-သတ္တဝါတို့ကို သတ်ခြင်းငှါ+ ဟိတံ-စီးပွားဖြစ်သော အရပ်တည်း၊ သုဈ-ရပ်၊ လူသူကင်းဆိတ်သည့်အတွက် သုတစ်ပါးကို သတ်ဖြတ်မှုကို ပြုဖို့ကောင်းသော အရပ်တည်း၊ ထိုအရပ်ကိုသို့ ဘာမျှမရှိသော ကောင်းကင် အရပ်၊ သင်္ချာထူးမရှိသော ဝိနွလုံး၊ ဘာမျှမရှိခြင်း၊ အချည်းနှီးဖြစ်ခြင်း အနက်များကိုလည်း သဒိသုပစာရအားဖြင့် “သုဈ”ဟု ခေါ်ရ၏၊ ပါဠိ၌ ဈ ကို ဥ ပြု၊ ဒွေဘော်လာ၊ ဥကို ရဿ ပြု၍ “သုည”ဟု ဖြစ်သည်၊ သုညတ၌ကား တပစ္စည်း သွတ္တ၊ “သုညမေဝ သုညတံ”ဟုပြု။

သုညတန္တိ လောကုတ္တရာ၊ ပေ၊ နာမံ။ ။သုညတသဒ္ဓါသည် ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်များ စွာကို ဟောနိုင်သော်လည်း ဤနေရာ၌ လောကုတ္တရာမဂ်စိတ်ကို ပြသော အရာဖြစ်၍ အရာအား လျော်စွာ ဥပစာအားဖြင့် လောကုတ္တရာမဂ်ကို ယူပါဟု သိစေလို၍ “သုညတန္တိ၊ ပေ၊ နာမံ” ဟုမိန့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။အကြောင်းဝိပဿနာ၏ သုညတအမည်ကို မဂ်ပေါ်တင်စားရာ၌ မဂ်သည် ကာရဏပစာရအားဖြင့် သုညတမည်၏၊ အာရုံနိဗ္ဗာန်၏ သုညတအမည်ကို အာရမဏိကမဂ်ပေါ် တင်စားရာ၌လည်း ကာရဏပစာပင်တည်း၊ မိမိ၌ ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့မှ ကင်းဆိတ်သော ကြောင့် သဂုဏ (မိမိဂုဏ်) အားဖြင့် သုညတအမည် ရရာ၌ကား သုညတအမည်က ကောင်းကင်၊ အဘာဝတို့နှင့်လည်း ဆိုင်သောကြောင့် ဧကဒေသျှပစာတည်း။

ဧကဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နာမံ-သုညတဟူသော အမည်ကို၊ လဘတိ-ရ၏။ ကထံ-အဘယ်သို့ရသနည်း၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အနတ္တတော-အနတ္တအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတွာ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်း၍၊ အနတ္တတော-ဖြင့်၊ သင်္ခါ ရေ-သင်္ခါရတို့ကို၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-အနတ္တတော-အားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌ မထွေ့နေဝ-မြင်အပ်ကာမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနမည် သည်၊ (သင်္ခါရမှလည်းကောင်း၊ ဝဋ်ဒုက္ခတို့မှ လည်းကောင်း ထမြောက် တတ်သော မဂ်မည်သည်) န ဟောတိ၊ အနိစ္စတောပိ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခတောပိ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒဗ္ဗမေဝ-မြင်ခြင်းငှါသာ၊ ဝဋ္ဌတိ-သင့်၏၊ တသ္မာ၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ တိဝိမံ-သော၊ အနုပဿ နံ-အနုပဿနာသို့၊ အာရောပေတွာ-စိတ်ကိုတက် ရောက်စေ၍၊ (စိတ်ကိုတင် ၍) သမ္မန္တော-သုံးသပ်လျက်၊ စရတိ-လှည့်လည်၏။ [အနိစ္စပေါ်ရောက်လိုက်၊ ဒုက္ခ ပေါ်ရောက် လိုက်၊ အနတ္တ ပေါ်ရောက်လိုက်အားဖြင့် ဤသို့လှည့်လည်နေသည်ဟူလို၊ “စရတိ-ကျင့်၏”ဟု လည်းပေးကြ၏။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာသည်၊ တေဘူမကေပိ-ဘုံ ၃ ပါး၌ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သင်္ခါ ရေ-တို့ကို၊ သုညတောဝ-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်၏ဟူ၍သာ၊ (သုညချည်းသာ) ပဿတိ-ရှု၏၊ အယံ ဝိပဿနာ-ဤဝိပဿနာသည်၊ သုညတာနာမ-သုညတာ ဝိပဿနာမည် သည်၊ (သုညတာနုပဿနာ မည်သည်) ဟောတိ၊ [မူလက အနတ္တာ နုပဿနာကို အခြေတည်လာသောကြောင့် မဂ်သို့ ဝင်ခါနီးဖြစ်သော ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ အနိက်အတန်၌ သုညတဟု ရှုတတ်သော အနတ္တာနုပဿနာသာ ဖြစ်ရမည်-ဟူ လို၊ သဂြိုဟ်ဝိမောက္ခအခွဲ အနုပဿနာအခန်း၌ “တတ္ထ အနတ္တာ နုပဿနာ အတ္တာဘိနိဝေသံ မုဉ္ဇန္တိ သုညတာနုပဿနာ နာမ ဝိမောက္ခမုခံဟောတိ” နှင့် သဘောတူပင်တည်း။ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့်တကွ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊] သာ-ထိုဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာသည်၊ အာဂ မနိယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အတ္တ နော-၏၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ သုညတန္တိ နာမံ-သုညတံဟူသော အမည်ကို၊ ဒေတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့

မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ။ ။မဂ်တရားသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် သင်္ခါရမှထမြောက်တတ်၏။ တေဘူမကဝဋ်ဒုက္ခမှလည်း ထမြောက်တတ်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်ကိုပင် “ဝုဋ္ဌာနံ” ဟုခေါ်သည်။ “ဝုဋ္ဌဟတိတိ ဝုဋ္ဌာနံ၊ မဂ္ဂေါယေဝ+ဝုဋ္ဌာနံ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ”ဟု ပြု။ [ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဂြိုဟ်၌လာသော “ယာသိခါပတ္တာ၊ သာ သာနုလောမာ သင်္ခါရပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာတိ စ ပဝုဋ္ဌတိ”အတိုင်းပင်တည်း။ အဓိပ္ပာယ်ကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြ ထားပြီ။]

လျှင်းမဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာကြောင့်၊ [ရှေ့၌ “တိဟိ ကာရဏေဟိ” ကိုကြည့်၍ “ကြောင့်” ဟုပေးသည်။] သုညတနာမံ-သုညတဟူသောအမည်ကို၊ လဘတိ။

[အာဂမနတော၏အကျယ်မှတစ်ပါး၊ သဂုဏတော၏ အကျယ်ကို ပြုလိုသောကြောင့် “ယသ္မာပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ သော-ထိုလောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ ရာဂါဒိဟိ-ရာဂအစရှိသည်တို့မှ၊ (ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့မှ) သုညော-ကင်းဆိတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ရာဂအစရှိသည်တို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) သဂုဏေနေဝ-မိမိ၏ ဂုဏ်ကြောင့်သာလျှင်၊ (မိမိဟူသောမဂ်၏ သုညတအမည်ရရှိရာ သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်ဖြစ်သော ဂုဏ်ကြောင့်သာလျှင်) သုညတနာမံလဘတိ၊ နိဗ္ဗာန်ပိ-ကိုလည်း၊ ရာဂါဒိဟိ-တို့မှ၊ သုညတ္တာ-ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုညတန္တိ ဝုစ္စတိ၊ တံ-ထိုသုညတမည်သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ အာရမဏကတွာ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာမဂ်သည်၊ အာရမဏတော-နိဗ္ဗာန်ဟူသာ အာရုံကြောင့်၊ သုညတနာမံ လဘတိ။

တတ္ထ-ထိုနာမလာဘ အကြောင်း ၃ မျိုးတို့တွင်၊ သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန-သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ သဂုဏတောပိ-မိမိဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောပိ-အာရုံကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ လဘတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဇော-ဤသုတ္တန်ဒေသနာတော်သည်၊ ပရိယာယဒေသနာ- ပရိယာယ် ဒေသနာတော်တည်း၊ အဘိဓမ္မကထာပန-အဘိဓမ္မကထာသည်ကား၊ (အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်သည်ကား) နိပ္ပရိယာယဒေသနာ-ပရိယာယ် မဟုတ်၊ မုချဒေသနာတော်တည်း၊ တသ္မာ၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ သဂုဏတောဝါ-မိမိဂုဏ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောဝါ-အာရုံကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ န လဘတိ-မရနိုင်၊ အာဂမနတောဝ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာကြောင့်သာလျှင်၊ (နာမံ) လဘတိ၊ ဟိ-မှန်၊ အာဂမနမေဝ-အာဂမနသည်သာ၊ ဓုရ်-ပဓာနတည်း၊ တံ-ထိုအာဂမနသည်၊ ဝိပဿနာဂမနံ-ဝိပဿနာဂမနလည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဂမနံ-မဂ္ဂါဂမနလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုပိဓံ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ အာဂတဋ္ဌာနေ-ဖြစ်ပေါ်လာရာ ဋ္ဌာန၌၊ ဝိပဿနာဂမနံ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာသည်၊ ဓုရ်-ပြဋ္ဌာန်း၏၊ ဖလဿ-၏၊ အာဂတဋ္ဌာနေ-၌၊ မဂ္ဂါဂမနံ-ဖိုလ်ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းမဂ်သည်၊ ဓုရ်၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်အရာ၌၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ အာဂကတ္တာ-လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပဿနာဂမနမေဝ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၊ ဝိပဿနာသည်သာ၊ ဓုရ်-ပဓာနသည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ။

[ဤအဓိပ္ပာယ်များသည် သင်္ဂြိုဟ် ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဆိုင်ရာဖြစ်သောကြောင့် အနုပဿနာခန်း စသည်ကိုသိပြီး ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အထူးမခက်တော့ပါ။]

အပ္ပဏီဟိတန္တိ ဣတ္ထပိ- ဤပါဠိ၌လည်း၊ အပ္ပဏီဟိတန္တိ-အပ္ပဏီဟိတံ ဟူသော အမည်သည်၊ မဂ္ဂဿေဝ-မဂ်၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ [ဝိဖြင့် “သုညတန္တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ နာမံ”ကို ပေါင်းသည်၊ ထို့ကြောင့် “အပ္ပဏီဟိတန္တိ ဣတ္ထပိ” ဟုမပါစေဘဲ ရှေ့က ပါဠိသွားအတိုင်း “အပ္ပဏီဟိတန္တိ ဧတံပိ လောကုတ္တရ မဂ္ဂဿေဝ နာမံ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။] ဣဒံပိနာမံ-ဤအပ္ပဏီဟိတံ ဟူသော အမည်ကိုလည်း၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ တီဟေဝ- ၃ ပါးပင်လျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-ထို့ကြောင့်၊ လဘတိ-၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ရသနည်း၊ ဣဓ- ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အာဒိတောဝ-၌ပင်၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ ဒုက္ခတောဝ သင်္ခါရေ ပဿတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ ဒုက္ခတော၊ ဒိဋ္ဌမတ္တေနေဝ-မြင်အပ်ကာမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနမည်သည်၊ နဟောတိ၊ အနိစ္စတောပိ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနတ္တတောပိ၊ ဒဋ္ဌုမေဝ-မြင်ခြင်းငှါသာ၊ ဝဋ္ဌတိ၊ တသ္မာ၊ အနိစ္စ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ ပေ၊ စရတိ။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌာန၊ ပေ၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ တေဘူမက သင်္ခါရေသု-ဘုံ ၃-ပါး၌ဖြစ်ကုန်သော သင်္ခါရတို့၌၊ ပဏိဓိ-တောင့်တ တတ်သော တဏှာကို၊ သောသေတွာ-ခြောက်သွေ့စေ၍၊ ပရိယာဒိယိတွာ-ထက် ဝန်းကျင် ပိုင်းခြားကာ ယူ၍၊ ဝါ-ကုန်ခန်းစေ၍၊ ဝိသဇ္ဇေတိ-စွန့်လွှတ်၏၊ (သင်္ခါရ တို့ကို စွန့်လွှတ်၏) အယံ ဝိပဿနာ-သည်၊ အပ္ပဏီဟိတာနာမ-အပ္ပဏီဟိတာ

အပ္ပဏီဟိတံ။ ။[ပ+နိပုဗ္ဗ၊ ဓာဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ ဓာ၏ အာကို ဣ၊ ဧကို ဟပြု၊ ပြု ဥပဿာရ နောက်ဖြစ်၍ န ကို ဣပြု။] “ပဏိဟိတ-ရှေးရှုထားတတ်”ဟူသော သဒ္ဒါအနက် သည်ပင် “တောင့်တတတ်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထိုတောင့်တတတ်သော တရားကား တဏှာတည်း၊ တေဘူမက သင်္ခါရကို ဒုက္ခဟု ရှု၍ ထင်မြင်လာသောအခါ ထိုတဏှာသည် အလိုလိုသွေ့ခြောက် သွား၏။ ထို့ကြောင့် ငိုကာ၌ “ဒုက္ခတော ပဿန္တိ တဏှာပဏိဓိ သောသနတော အပ္ပဏီဓိသော သနတော အပ္ပဏီဟိတာတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂြိုဟ်၌ “ဒုက္ခာနုပဿနာ တဏှာ ပဏိဓိ ပုဉ္ဇန္တိ”ဟု လည်းကောင်း မိန့်သည်။

အပ္ပဏီဟိတ မဂ်၊ နိဗ္ဗာန်။ ။မဂ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အပ္ပဏီဟိတခေါ်ရာ၌ကား ရာဂ ဒေါသ မောဟ ၃-ပါးလုံးကိုပင် “ပဏိဟိတ” ဟုခေါ်ရ၏။ မှန်၏-ဒေါသလည်း ဒေါသ၏ အာရုံပေါ် ၌ စိတ်ကို ရှေးရှုထားတတ်၏။ မောဟလည်း မောဟ၏ အာရုံပေါ်၌ စိတ်ကို ရှေးရှုထားတတ်၏။ ထိုသို့ ရှေးရှုထားခြင်းကိုပင် “တောင့်တခြင်း”ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးရှုထားတတ်သော ရာဂနှင့်တကွ ဒေါသ မောဟတို့ကိုပါ “ပဏိဟိတ”ဟုခေါ်ရသည်။ ထိုပဏိဟိတ မရှိသောကြောင့် မဂ်နှင့်နိဗ္ဗာန်လည်း အပ္ပဏီဟိတ အမည်ရသည်။

ဝိပဿနာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ-ထိုအပ္ပဏီဟိတာ ဝိပဿနာသည်၊ အာဂမနိ ယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာအတ္တနော၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ အပ္ပဏီဟိတန္တိ နာမ-ကို၊ ဒေတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ မဂ္ဂေါ-လောကုတ္တရာ မဂ်သည်၊ အာဂမနတော-ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာကြောင့်၊ အပ္ပဏီဟိတ နာမ-ကို၊ လဘတိ၊ [သဂုဏ၊ အာရမဏတို့ကြောင့် အပ္ပဏီဟိတ နာမည်ရပုံကို ပြလို၍ “ယသ္မာ ပန”စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ တတ္ထ-ထိုမဂ်၌၊ ရာဂ ဒေါသ မောဟပဏီဓယော-တောင့်တတ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့သည်၊ နတ္ထိ-မရှိကုန်၊ တသ္မာ၊ သဂုဏေနေဝ-မိမိ ဂုဏ်ကြောင့်ပင်၊ အပ္ပဏီဟိတနာမံ လဘတိ၊ နိဗ္ဗာနံပိ- ကိုလည်း၊ တေသံ ပဏီဓိနံ-ထို တောင့်တတ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ အပ္ပဏီဟိတန္တိဂုစ္စတိ၊ တံ-ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ အာရမဏတော-အာရုံကြောင့်၊ အပ္ပဏီဟိတနာမံ လဘတိ၊ တတ္ထ-ထိုနာမလာဘ အကြောင်း၊ ဂ-ပါးတို့တွင်၊ သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ ပေ၊ ဓုရ်-ပဓာနသည်၊ ဇာတံ-ဖြစ်ပြီ။

[သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ နာမည် ၃-မျိုး ပြထားပါလျက် ဤအဘိဓမ္မာ၌ သုညတ၊ အပ္ပဏီဟိတ ၂-မျိုးကိုသာ ပြသောကြောင့် နာမည်ချင်း မတူသည့်အတွက် စောဒနာကို ပြလို၍ “နနစ”စသည်မိန့်။] နနစ-စောဒနာပါဦးအံ့၊ (ကိ-နည်း၊) သုညတော-သုညတမဂ်လည်းကောင်း၊ အနိမိတ္တော-လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏီဟိတော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏိ-န်သော၊ မဂ္ဂဿ-၏ နာမာနိ-အမည်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ နန-ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊) ယထာဟ-အဘယ်သို့၊ ဟောတော်မူသနည်း၊ တယောမေ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝိမောက္ခောတိ-တယောမေ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝိမောက္ခောဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဝိမောက္ခာ-ဝိမောက္ခတို့

အာဂမနမေဝ ဟိ ဓုရံ။ ။အာဂမနဟူသည် မဂ်အရာ၌ မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာတည်း၊ ဖိုလ်အရာ၌ ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း မဂ်တည်း၊ ဤနေရာသည် မဂ်ကို ပြနေသော အရာဖြစ်၍ ဝိပဿနာကို အာဂမန ဟုယူရသည်။ “အာဂစ္ဆတိ မဂ္ဂေါ ဧတေနာတိ အာဂမနံ”ဟုပြု၊ [အာဂမန၏ ပဓာနဖြစ်ခြင်းအကြောင်းကို ဇီကာ၌ “ပရိပုဏ္ဏနာမ သိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ၊ ဝဝတ္တာနာကရတ္တာစ”ဟု ပြထားပြီ။]

ဝိမောက္ခ။ ။ “ပတိပက္ခတော-ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့မှ+ဝိမုစ္စတိ-လွတ်မြောက် တတ်၏”နှင့်အညီ မဂ်ကို “ဝိမောက္ခ”ဟုခေါ်၏။ အနုတ္တာနုပဿနာဟူသော သုညတာနုပဿနာကြောင့် ရအပ်သော မဂ်သည် သုညတဝိမောက္ခမည်၏။ အနိစ္စာနုပဿနာကြောင့်ရအပ်သော မဂ်သည်အနိမိတ္တဝိမောက္ခမည်၏။ ဒုက္ခာနုပဿနာဟူသောအပ္ပဏီဟိတာ နုပဿနာကြောင့် ရအပ်သောမဂ်သည် အပဏီဟိတဝိမောက္ခ မည်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ဝိမောက္ခ ၃-မျိုးပြားရသည်။ သင်္ဂြိုဟ် ဝိမောက္ခဘေဒအတိုင်းပင်တည်း။

သည်၊ သည်တောဝိမောက္ခော-သုညတဝိမောက္ခာလည်းကောင်း၊ အနိမိတ္တာ ဝိမောက္ခာ-လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏီဟိတော ဝိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ ဣမေ တယော-ဤ ၃ ပါးတို့သည်၊ ပဋိစသမ္ဘိဒါမဂ်၊ မဟာဝဂ်၊ ဝိမောက္ခကထာ၊] တေသု-ထို ၃ ပါးသော မဂ်တို့တွင်၊ ဣဓ-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ ဒွေ-န်သော၊ မဂ္ဂေ-သုညတမဂ်၊ အပ္ပဏီဟိတမဂ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ အနိမိတ္တာ-မဂ်ကို၊ ကသ္မာ၊ နဂဟိတော-မယူအပ်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ စောဒနာပါ၏။ အာဂမနာဘာဝတော-ဝိပဿနာ ဂမန မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဒွေ မဂ္ဂေ ဂဟေတွာ အနိမိတ္တာ နဂဟိတော-မယူအပ်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

ဟိ-ချဲ့၊ အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ -အနိမိတ္တ ဝိပဿနာသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ (မိမိဟူသော အနိမိတ္တဝိပဿနာ ကိုယ်တိုင်) အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာ အတ္တနော၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ နာမံ-အနိမိတ္တဟူသောအမည်ကို၊ ဒါတုံ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန-ထိုသို့ပင် မစွမ်းနိုင်ပါ သော်လည်း၊ (အနိမိတ္တဝိပဿနာက မဂ်အား နာမည်ပေးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပုတ္တဿ-သားတော်ဖြစ်သော၊ ရာဟုလတ္ထေရဿ-ရာဟုလာထေရ်အား၊ (ကထေသိ၌ စပ်) အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ ပေ၊ စရိဿသီတိ-အနိမိတ္တဉ္စဘာဝေဟိ၊ ပေ၊ စရိဿသိ-ဟူ၍၊ အနိမိတ္တဝိပဿနံ-ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီး၊ (မဂ်အား သူ၏နာမည်ကို မပေးနိုင်သော်လည်း “အနိမိတ္တ” ဟု ဘုရားအဟောရှိသည်-ဟုလို။) (ရာဟုလ-ရာဟုလာ)၊ အနိမိတ္တဉ္စ-အနိမိတ္တဝိပဿနာ ကိုလည်း၊ (အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန် နိမိတ်မရှိဟုရှုတတ်သော အနိစ္စာနုပဿနာကိုလည်း)၊ ဘာဝေဟိ-မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေလော၊ ဝါ-တိုးပွားစေလော၊ မာနာနုသယံ-မာနာနုသယကို၊ ဥဇ္ဇဟ-နုတ်ပယ်လော၊ တတော မာနာဘိသမယာ-ထိုမာနာကို နုတ်ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပသန္တော-ကိလေသာ အပူဘေးမှ ငြိမ်းအေးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စရိဿသိ-လှည့်လည်နေထိုင်ရလတ္တံ့။]

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ နိစ္စနိမိတ္တ-နိစ္စနိမိတ်ကို လည်းကောင်း၊ (နိစ္စဟု ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်ကို လည်းကောင်း)၊ ဝုဓနိမိတ္တံ-ဝုဓနိမိတ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ခိုင်မြဲ၏ဟု

နိစ္စနိမိတ္တစသည်။ ။နိမိတ္တသဒ္ဒါသည် ကာရုဏ၊ အင်္ဂဇာတ၊ လဉ္စန အနက်တို့ကိုဟော၏။ [အဘိဓာန် ၉၇၅။] ထိုတွင် ဤနေရာ၌ လဉ္စန (အမှတ်တံဆိပ်၊ နိမိတ်) အနက်ဟောတည်း။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့သည် ကလာပ်စည်းအစုအဝေးအားဖြင့် ဖြစ်ရ၏။ (စိတ်၊ စေတသိက်အပေါင်းအစုလည်း နာမ်ကလာပ်ပင် ဖြစ်၏။) ထိုသို့ အစုအဝေး ဖြစ်သောကြောင့် ပုံသဏ္ဍာန်အထည်

ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်ကို လည်းကောင်း၊) သုခနိမိတ္တံ- သုခနိမိတ်ကို လည်းကောင်း၊ (သုခ-ဟု ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်ကို လည်းကောင်း) အတ္တနိမိတ္တဉ္စ-အတ္တနိမိတ်ကို လည်းကောင်း၊ (အတ္တ ဟု ထင်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်ကို လည်းကောင်း) ဥဋ္ဌါ ငွေတိ-ပယ်ခွာနိုင်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိပဿနာ၏ နိစ္စနိမိတ်စသည်ကို ပယ် ခွာနိုင်ခြင်းကြောင့်) အနိမိတ္တာတိ-အနိမိတ္တာဟူ၍၊ (အထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန် နိမိတ်မရှိဟု ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဟူ၍) ကထိတာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ([အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ” ဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ-ဟုလို။])

စ-ဆက်၊ သာ-ထိုဝိပဿနာသည်၊ တံ နိမိတ္တံ-ထို နိစ္စ နိမိတ်စသည်ကို၊ ကိဉ္ဇာပိဥဋ္ဌါငွေတိ-အကယ်၍လည်း ခွာနိုင်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ခွာနိုင်ပါသော် လည်း၊ သယံ-မိမိဟူသော ဝိပဿနာကိုယ်တိုင်၊ နိမိတ္တဓမ္မေသု-အထည်ကိုယ် ပုံ သဏ္ဍာန်ရှိ၏ဟု ထင်မှတ်အပ်သော တောဘူမကသင်္ခါရတို့၌၊ စရတိ-လှည့်လည်နေ ၏၊ (အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဖြစ်နေ၏)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သနိမိတ္တာဝ-နိမိတ်နှင့် တကွ ဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ရှေ့၌ အကျိုးတစ်မျိုး ရှိပြီးဖြစ်၍၊ နောက်တသ္မာ ဝါကျသည် လဒ္ဒဂုဏ်တည်း၊]၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (နိစ္စ နိမိတ္တ စသည်ကိုခွာနိုင်သော် လည်း မိမိက သနိမိတ္တဖြစ်နေသောကြောင့်)၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ- မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအကျင့်အရာ၌၊ ဋ္ဌတ္တာအတ္တနော၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ နာမံ- အနိမိတ္တ မဂ်ဟူသောအမည်ကို ဒါတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောတိ။

ကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် ထင်ရ၏။ ထိုအထည်ကိုယ် ပုံသဏ္ဍာန်သည် နိစ္စ၊ ဓုဝ၊ သုခ၊ အတ္တဟု ထင်မှတ် ကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် နိမိတ္တစသည် အမည်ရ၏။ ဝိပဿနာသည် ထိုနိစ္စနိမိတ် စသည်ကို ပယ်ခွာနိုင်၏။ “ပယ်ခွာ” ဆိုသည်ကား ထိုပုံသဏ္ဍာန် အထည်ကိုယ်ကို ဖျက်နိုင်၏ ဟုဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ဖျက်လိုက်လျှင်ပင် နိစ္စစသည်ဖြင့် မမှတ်ထင်တော့၊ ထို့ကြောင့် “အနိမိတ္တာ”ဟု အမည်ရ သည်။ [နတ္ထံ+နိမိတ္တံဇတိသာတိ အနိမိတ္တာ၊ နိမိတ္တံ၌ “နိမိတ္တဂုဏဏံ”ဟုဆိုလိုလျက် ဂဟဏပုဒ် အကြေကြ၊ “နိမိတ်ပုံဟန်၊ သဏ္ဍာန်အထည်ကိုယ်” ဟုယူခြင်းမရှိသော ဝိပဿနာ။]

နိမိတ္တဗ္ဗေသု၊ ဝေ၊ ဒါတုံ န သက္ကောတိ။ ။ ဝိပဿနာသည် ပုံသဏ္ဍာန်၊ အထည်ကိုယ် မရှိ-ဟုယူပါသော်လည်း အာရုံပြုအပ်သောတရားမှာ လောကီခန္ဓာ ၅ ပါးဖြစ်ရကား (ပုံသဏ္ဍာန် အထည်ကိုယ်ဟု နဂိုရ်ကထုတ်ထားသော) နိမိတ္တခန္ဓာကို အာရုံပြု၍ နေရ၏။ နာမည်က “အနိ မိတ္တာ ဝိပဿနာ”ဟုခေါ်ရသော်လည်း အစစ်အမှန်မှာ “သ နိမိတ္တာ”ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့်၊ သနိမိတ္တာဖြစ်သော ဝိပဿနာသည် မဂ်အား အနိမိတ္တအမည်ကို မပေးနိုင်၊ “သဟ-နိမိတ္တေန ယာ ဝတ္တတိတံ သ နိမိတ္တာ”ဟုပြု၊ [နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရ၊ တေ ဟိ သ နိမိတ္တာပိယ သဝိဂ္ဂဟာပိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ-အနု၊ သ နိမိတ္တာကို “သဝိဂ္ဂဟာ”ဟု ထပ်ပွင့်သည်၊ ဝိဂ္ဂဟသဒ္ဒါကား [သရိရံ၊ ဝေ၊ ့ဂ္ဂဟော၊ အဘိဓာန် (၁၅၁) နှင့်အညီ ကိုယ်ဟူသော အနက်ကို ဟော၏။]

အပရော-ရှေးအဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်ပါးသော၊ နယော-နည်းကို၊ (မယာ၊ ဝုစ္စတေ-ဆိုအပ်၏၊ ဝါ-ဆိုဦးအံ့၊) အဘိဓမ္မာနာမ-အဘိဓမ္မာ မည်သည်၊ ပရမတ္ထဒေသနာ-ပရမတ္ထဒေသနာတည်း၊ (မဖောက်မပြန် အစစ်အမှန် အနက်ကို ဟောကြောင်း ဒေသနာတည်း၊) စ-ဆက်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ-အနိမိတ္တမဂ်၏၊ ပရမတ္ထတော- ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ ဟေတုဝေကလ္လမေဝ-အကြောင်းချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ အနိစ္စာနုပဿနာယ-အနိစ္စာနုပဿနာ၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-အဖြစ်ဖြင့်၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခောကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဤနေရာ၌ အနိစ္စာနုပဿနာဟူသည်နှင့် အနိမိတ္တဝိမောက္ခဟူသည် တရားတစ်မျိုးတည်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝသေန-အဖြစ်ဖြင့်” ဟုပေးသည်။] တေန ဝိမောက္ခေနစ-ထိုအနိမိတ္တ ဝိမောက္ခကြောင့်လည်း၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ -သဒ္ဓိန္ဒြိယသည်၊ အဓိမတ္တံ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တံ-ထို သဒ္ဓိန္ဒြိယသည်၊ အရိယမဂ္ဂေ-အရိယမဂ်၌၊ ဧကင်္ဂမ္ဘိ-တစ်ခုသော အင်္ဂါသည်လည်း၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာ-မဂ္ဂင်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဂ္ဂင် ၈ ပါး တစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် မပါဝင်သောကြောင့်၊) အတ္တနော-၏၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ ပရမတ္ထတောဝ-ပရမတ္ထအားဖြင့်သာလျှင်၊ နာမံ-ကို၊ ဒါတံ-ငှါ၊ န သက္ကော တိ၊ [ဧဝဖြင့် ပရမတ္ထအစစ်အမှန်အားဖြင့်သာ နာမည်မပေးနိုင်သည်၊ သုတ္တန် ပရိယာယ်အားဖြင့်ကား နာမည်ပေးနိုင်ပါ၏-ဟုလို။]

ပန-ကား၊ ဣတရေသု-အနိစ္စာနုပဿနာမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွိသု-၂-ပါးကုန်သော အနတ္တာနုပဿနာ ဒုက္ခာနုပဿနာတို့တွင်၊ တာဝ-ဒုက္ခာနုပဿနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ အနတ္တာ နုပဿနာယ-၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ သုညတ ဝိမောက္ခော-ကို၊ (ကထိတော-ပြီ၊) ဒုက္ခာနုပဿနာယ-၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခော-ကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ တေသု-ထိုသုညတ ဝိမောက္ခော

အပရော၊ ပေ၊ ဝိနိစ္ဆယော။ ။ရှေးအဋ္ဌကထာဝါဒမှ အလွတ်ဖြစ်သော ဆရာတစ်ပါး၏ ဝိနိစ္ဆယကို ပြလိုသောကြောင့် “အပရော၊ ပေ၊ ဧကဿ အာစရိယဿ မတိ ဝိနိစ္ဆယော” ဟုမိန့်သည်၊ ထိုဆရာ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-အနိစ္စာနုပဿနာ ဟူသော အနိမိတ္တာနုပဿနာဖြင့် အနိစ္စဟု ရှုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သဒ္ဓိန္ဒြိယလွန်ကဲ၏၊ ထိုသဒ္ဓိန္ဒြိယသည် မဂ္ဂင် ၈-ပါးတွင် တစ်ပါးမျှ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသဒ္ဓိန္ဒြိယသည် မိမိကြောင့်ဖြစ်သော မဂ်အား အစစ်အမှန်အားဖြင့် အနိမိတ္တ နာမည်ကို မပေးနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “အနိမိတ္တမဂ္ဂဈာန်ကို ဤအဘိဓမ္မာ၌ ဟောတော်မမူ” ဟုဆိုလိုသည်။

အနတ္တာနုပဿနာယစသည်။ ။အနတ္တာ နုပဿနာဟူသော သုညတာနုပဿနာဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူမှာ ပညိန္ဒြိယလွန်ကဲ၏၊ ဒုက္ခာနုပဿနာဟူသော အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာဖြင့် ရှုလေ့ရှိသူမှာ သမာဓိန္ဒြိယလွန်ကဲ၏၊ ထိုဣန္ဒြိယ ၂-ပါးလုံးပင် မဂ္ဂင် ၈-ပါး၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသမာဓိ

အပ္ပဏီဟိတ ဝိမောက္ခ တို့တွင်၊ သုညတဝိမောက္ခေန-ကြောင့်၊ ပညိန္ဒြိယံ-သည်၊ အဓိမတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ အပ္ပဏီဟိတဝိမောက္ခေန-ကြောင့်၊ သမာဓိန္ဒြိယံ-သည်၊ (အဓိမတ္တံ ဟောတိ)၊ တာနိ-ထို ပညိန္ဒြိယံ၊ သမာဓိန္ဒြိယံတို့သည်၊ အရိယမဂ္ဂဿ- ၏၊ အင်္ဂတ္တာ-အစိတ်အပိုင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပညိန္ဒြိယံသမာဓိန္ဒြိယံ၊ သမာဓိန္ဒြိယံ သမာဓိမဂ္ဂင် ဖြစ်သောကြောင့်၊] အတ္တဇော၊ ပေ၊ သက္ကောန္တိ။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ မဂ္ဂါရမဏတ္တိကေပိ-မဂ္ဂါရမဏတိကံ ဌိလည်း၊ မဂ္ဂါဓိပတိဓမ္မ ဝိဘဇနေ-မဂ္ဂါဓိပတိ တရားတို့ကို ဝေဖန်ရာ ပါဠိတော်၌၊ ဆန္ဒစိတ္တာနံ-ဆန္ဒစိတ္တတို့၏၊ အဓိပတိက္ခာလေ-အဓိပတိဖြစ်ရာအခါ၌၊ တေသံ ဓမ္မာနံ-ထို ဆန္ဒ စိတ္တ တရားတို့၏၊ အမဂ္ဂင်္ဂတ္တာဝ-မဂ္ဂင်မဟုတ် ကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်ပင်၊ [မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် မပါဝင်သောကြောင့်ပင်၊] မဂ္ဂါဓိပတိဘာဝေါ-မဂ္ဂဓိ ပတိအဖြစ်ကို၊ န ဝုတ္တော-ဟောတော်မမူအပ်၊ ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤသို့ မဇ္ဈိမလွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ဤ “ဧဝံ သမ္ပဒံ”၏ အနက် ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ၊ ဝေရဉ္စကဏ္ဍ၌ပြထားပြီး။] ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ- ဤ အနိမိတ္တဝိပဿနာ၏ မဂ်အားနာမည်မပေးနိုင်ရာ၌၊ [ယောဇနာ၌ “ဧတ္တာတိ လောကုတ္တရဇ္ဈာနေ”ဟု စွဲသည်၊] အဋ္ဌကထာမုတ္တကော- ရှေးအဋ္ဌကထာမှ လွတ် သော၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော၊ အာစရိယဿ-၏၊ မတိဝိနိစ္ဆယော-အလိုဖြစ်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း။

ဧဝံ-လျှင်၊ သဗ္ဗထာပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ [ရှေး အဋ္ဌ ကထာ၌လာသော အခြင်းအရာ၊ ဧကောစရိယ၏ မတိဝိနိစ္ဆယ အခြင်းအရာအား ဖြင့်လည်း-ဟုလို။] အနိမိတ္တဝိပဿနာ-သည်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာ

အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာအနိကံ၌ ပါသော ထိုဣန္ဒြေ ၂-ပါးသည် မိမိတို့ ကြောင့် ဖြစ်သော မဂ်အား ပရမတ္ထအားဖြင့် သုညတအမည်၊ အပ္ပဏီဟိတ အမည်ကို ပေးနိုင် ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ သုညတဈာန် မဂ်၊ အပ္ပဏီဟိတဈာန် မဂ်ကို ဟောတော်မူသည်- ဟုဆိုလိုသည်။ [ဤသို့ ထိုထို အနုပဿနာ၌ ထိုထို ဣန္ဒြေလွန်ကံပုံကို ရည်ရွယ်၍ သင်္ဂြိုဟ်ဘာ သာဋီကာ၊ ဝိမောက္ခအခန်း၌ “ဣန္ဒြေအားဖြင့် ဝိပဿနာ ကွဲပြားပုံ”ဟုခေါင်းတပ်၍ ဆောင်ပုဒ် နှင့်တကွ ပြထားပြီး။]

မဂ္ဂါရမဏ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ မဂ္ဂါရမဏတိကံ၌ “မဂ္ဂါဓိပတိဇော ဓမ္မာ”ပုဒ်ကို အကျယ် ဝေဖန်ရာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ် ဆန္ဒနှင့် စိတ်တို့သည် မိမိတို့က အဓိပတိအမည်ရသော်လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် ပါဝင်သော မဂ်တရား မဟုတ်ကြသောကြောင့် မဂ္ဂါဓိပတိ အရဝယ် မဂ်ဟူသော နာမည် မရသကဲ့သို့၊ အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ အနိကံ၌ လွန်ကဲနေသော သဒ္ဓိန္ဒြေသည် အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ အမည်ရသော်လည်း မဂ်အနိကံ၌ အနိမိတ္တ မဂ္ဂအမည် မရဟု ဆိုလိုသည်။ ဤစကား နှင့်စပ်၍ ဋီကာ၌ အကျယ်စိစစ်ထား၏။

နေ-မင်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်အရာ၌၊ ဌတွာ-၍၊ အတ္တနော မဂ္ဂဿနာမံ ဒါတုံ, န သက္ကောတိ-မစ္စမ်းနိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-ကို၊ န ဂဟိ တော-(ပါဠိတော်၌) ယူတော် မမူအပ်၊

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ကေစိ-အချို့ ဆရာတို့သည်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-အနိမိတ္တမင် သည်၊ အာဂမနတော-မင်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာကြောင့်၊ နာမံ- အမည်ကို၊ အလတန္တောပိ-မရပါသော်လည်း၊ သုတ္တန္တ ပရိယာယေန-သုတ္တန်ဒေသနာ တော်နည်းအားဖြင့်၊ သဂုဏတောစ-မိမိဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတော စ-အာရုံကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ လဘတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-န်ပြီ၊ တေ-ထိုကေစိဆရာတို့ကို၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-ပယ်မြစ် အပ်ကုန်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ဆို၍ ပယ်မြစ်အပ်ကုန်သနည်း) အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-အနိ မိတ္တ မင်သည်၊ သဂုဏတောစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ နာမံ-ကို၊ လတန္တေ-ရလသော်၊ သုညတ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါပိ-သုညတမင်၊ အပ္ပဏိဟိတမင်တို့သည်လည်း၊ သဂုဏတောယေဝ-ကြောင့်သာလျှင် လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောယေဝစ-ကြောင့်သာလျှင်လည်းကောင်း၊ ဣဒံ-ဤအဘိဓမ္မာ၌၊ နာမံ- ကို၊ လဘောယျ-ရကုန်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ န လဘန္တိ-မရကုန်၊ ကိံကာ ရဏာ -ကြောင့်၊ (န လဘန္တိ-မရကုန်သနည်း) [သဂုဏတောယဝ အာရမဏတော ယေဝ စ-ဟု ရှိရာ၌ ၈၀ ၂ ပုဒ်ဖြင့် အာဂမနကို ကန့်၊ ဤအာဂမနကိုပင် ပစ္စနိကဟုလည်း သုံးနှုန်းနိုင်၏၊ စဖြင့်ကား သဂုဏ အာရမဏအချင်းချင်းကို ဆည်းပါ။] ဟိ- အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ), အယံ မဂ္ဂေါနာမ-ဤမင် မည်သည်၊ သ ရသတောစ-မိမိ၏ သာယာအပ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနိကတောစ- ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့

သရသ, သဂုဏ။ ။ "ဂုဏ"ဟုသည်မိမိ၏ ပင်ကိုသဘောအတိုင်းရှိနေသော ဂုဏ် တည်း။ ထို့ကြောင့် သရသနှင့်ဂုဏသည် အနက်သဘောအရအသားကျအားဖြင့် အတူပင်။ ထို့ ကြောင့် "ယသ္မာ သော ရာဂါဒိဟိ သုညော၊ တသ္မာ သဂုဏေနဝ သုညတနာမံ လဘတိ"စသည် ဖြင့် ရှေ့၌ဆိုခဲ့၍ ဤ၌ "သုညတ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါ ရာဂါဒိဟိ သုညာ, ရာဂပဏိမိ အာဒိဟိ စ အပ္ပဏိဟိတတိ ၈၀ သရသတောပိ နာမံ လဘန္တိ"ဟုဆိုသည်။ ထိုသို့ သဒ္ဒါအသံကွဲ၍ အနက်အဆန် တူသော်လည်း သုတ္တန် အသုံးအနှုန်းကို ယူ၍ "သဂုဏ"ဟုလည်း သုံးစွဲထားသည်- ဟုမှတ်ပါ။ ["သဂုဏဝသေနာတိ-ရာဂါဒိ သုညတတ္တာ၊ ပေ၊ အတ္တနော ဂုဏဝသေန"-ဋီကာ ကျော်, ဝိမောက္ခဘောဒအဖွင့်။]

သရသ, သဘာဝ။ ။ သရသနှင့် သဘာဝသည် မြန်မာပြန်အနက်ချင်းမတူသော်လည်း အဓိပ္ပာယ်အသားကျမှာ သဘောတူပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် သရသတောကို "သဘာဝတော"ဟု ဖွင့်သည်။ ရဲ့ဦးအံ-ရသီယတိ အဿာဒိယတိတိ ရသော=သာယာအပ်သော အရသော၊ အဟာရ တိုင်း၌ အရသာတစ်မျိုးစီ အသီးသီး ရှိကြ၏၊ ပဿဝသော တရားတိုင်း၌လည်း ဖုသနစသော

ကြောင့်၊ နာမံ လဘတိ၊ (“တဥဉာ၊သဂုဏတောယေဝ၊ အာရမဏ တောယေဝ စ ဣဓ နာမံ န လဘန္တိ-နံ) [ဤသို့ ကိံကာရဏာအမေးကို ပြန်၍ အကျဉ်းအုပ်ခဲ့ပါ။] သဘာဝတောစ-မိမိ၏ သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိပက္ခ တောစ-ဆန့်ကျင် ဘက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (နာမံ-ကိုးလဘတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။

[သရသ၊ ပစ္စနိကတို့ကြောင့် အမည်ရပုံကို အကျယ်ပြုလို၍ “တတ္ထ”စသည် မိန့်၊] တတ္ထ-ထိုသုညတအစရှိသော မင်္ဂတို့တွင်၊ သုညတအပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ သရသတောပိ-မိမိ၏ သာယာအပ်သော သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စနိက တောပိ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ လဘန္တိ၊ ဟိ-မှန်သုည တအပ္ပ ဏိဟိတမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ရာဂါဒိဟိ-ရာဂ အစရှိသည်တို့မှ၊ (ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့မှ) သုညာ-ကင်းဆိတ်ကုန်၏၊ ရာဂပဏိမိ အာဒိဟိစ-တောင့်တတတ် သော ရာဂအစ ရှိသည့်တို့သည် လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတာ-မတောင့်တအပ်ကုန်၊ ဣတိဇဝံ- သို့၊ သရသတော-မိမိ၏သာယာအပ်သာ သဘောကြောင့်၊ နာမံလဘန္တိ။

သဘောတစ်မျိုးစီ အသီးအသီး ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထတရားတို့၏ ဖုသနစသော သဘော သည် အရသာနှင့်တူရကား “ရသော ဝိယာတိ ရသော”ဟုပြု၍ ရသ၏ အရ ပရမတ္ထသဘောကို ကောက်ရသည်၊ သဿ-ရသော သရသော၊ ဘဝတိ ဝိစ္စတိ-ထင်ရှားရှိ၏၊ ဣတိ ဘာပေါ၊ (ဖုသန စသည်)၊ သဿ+ဘာပေါ သဘာပေါ၊ ဤစကားအရ သ ၂ မျိုးလုံးသည် “မိမိ”ဟူသော အနက်ကိုဟော၍ “ရသနှင့် ဘာဝ”ကား “ပရမတ္ထ အထည် ကိုယ်ဖြစ်သော ဖုသနစသော အနက် ကို ဟောသည်”ဟု မှတ်ပါ။ [သီလက္ခနံ၊ သာမညဖလသုတ်-အာသဝက္ခယဉာဏ်ခန်း၌ ဋီကာ သစ်ဝယ် တစ်မျိုး ဖွင့်ထားသေး၏၊]

(က) သရသ၊ ပေ၊ တောပိ။ ။ရှေ့၌ “သရသတော စ ပစ္စနိကတော စ”နှင့် သဘော တူပင်တည်း၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာနည်းအားဖြင့် သရသ (မိမိသဘော)ကြောင့်ချည်း နာမည်မရနိုင်၊ သရသနှင့် ပစ္စနိကဟူသော အာဂမန၊ ဤ ၂ ပါးစုံမှ အမည်ရနိုင်၏၊ အာရမဏနှင့်ပစ္စနိက ၂ ပါးစုံမှ အမည်ရနိုင်ပုံလည်း နည်းတူ၊ ထို ၂ မျိုးတွင် ပစ္စနိကသည် နာမည်ချင်းမရောအောင် ပိုင်း ခြားနိုင်သောကြောင့် ပစ္စနိကသရသ၊ ပစ္စနိက အာရမဏ ၂ ပါးစုံတွဲဖြစ်မှ အဘိဓမ္မာ၌ နာမည် ပေးနိုင်သည်။ [အဘိဓမ္မေ သရသပစ္စနိကေဟိ သဟိတေဟိ နာမ လာဘာတိ အတ္ထော-ဋီကာ၊]

(ခ) ပစ္စနိက၊ ပတိပက္ခ။ ။သက္ကတ၌ “ပြတျာနိက”သည်ပါဠိ၌ “ပစ္စနိက”ဟု ဖြစ် ၏၊ ပတိ+အနိကံ၊ အနိကသဒ္ဒါသည် စစ်ထိုးခြင်း (ရန်ဖြစ်ခြင်း) အနက်ဟော၏၊ [“န+နိယတေ (အပသာရိယတေ)-မဆောင်အပ် ရှောင်ရှားအပ်၏၊ ဣတိ အနိကံ၊] ပတိ (ပတိကူလံ)-ရှုံ့ဖွယ် ကောင်းသော+အနိကံ ယဿာတိ ပစ္စနိကော-ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်ဖြစ်ခြင်း ရှိသော ရန်သူ၊ ထိုရန် သူကဲ့သို့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသမျှကိုလည်း “ပစ္စနိက”ဟု သဒိသုပစာရ အားဖြင့် ခေါ်ရသည်၊ ပတိ+ပက္ခ သဒ္ဒါလည်း “ပတိကူလော-ပက္ခောယဿ” ဟုပြု၍ စက်ဆုပ် ဖွယ်အဖို့ရှိသော ရန်သူ ကိုပင် ဟော၏၊ ရှေးနည်းအတိုင်း သဒိသုပစာကြံ၍ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသမျှ ကိုလည်း ဟော၏။

[သရသကြောင့် အမည်ရပုံမှ တစ်ပါး၊ ပစ္စနိကကြောင့် အမည်ရပုံကိုပြလို၍ “သုညတောစ” စသည်မိန့်။] စ-သည်သာ မကသေး၊ သုညတော-သုညတော-မဂ်သည်၊ အတ္တာဘိနိဝေသဿ-အတ္တ ဟုစွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း၏၊ ပဋိပက္ခောဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ အပ္ပဏီဟိတော- အပ္ပဏီဟိတ မဂ်သည်၊ ပဏီမိဿ-တောင့်တတတ်သော ရာဂ၏၊ (ပဋိပက္ခော)၊ ဣတိ စဝံ-သို့၊ ပစ္စနိကတောပိ-ကြောင့်လည်း၊ နာမံလဘန္တိ။

ပန-ကား၊ (သုညတမဂ်၊ အပ္ပဏီဟိတ မဂ်မှတစ်ပါး၊ အနိမိတ္တမဂ်ကား၊) အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-အနိမိတ္တမဂ်သည်၊ ရာဂါဒိနိမိတ္တာနံ-ရာဂ အစရှိသော နိမိတ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ နိစ္စနိမိတ္တာဒိ-နိစ္စနိမိတ် အစရှိသည်တို့၏ လည်းကောင်း၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ သရသတောဝ-မိမိ၏ သဘောကြောင့်သာ၊ နာမံ လဘတိ၊ ပစ္စနိကတော-ကြောင့်၊ (နာမံ-ကို) နော (လဘတိ) မရ၊ ဟိ-မှန်း သော-ထိုအနိမိတ္တမဂ်သည်၊ သင်္ခါရနိမိတ္တာရမဏာယ- သင်္ခါရနိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသော၊ အနိစ္စာနုပဿနာယ-၏၊ ပဋိပက္ခော-သည်၊ န-မဟုတ်၊ အနိစ္စာနုပဿနာ ပန-သည်ကား၊ အဿ-ထိုနိမိတ္တမဂ်၏၊ အနုလောမဘာဝေ-အလျော်၏အဖြစ်၌၊ ဌိတာ-တည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗထာပိ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ အဘိဓမ္မာ ပရိယာယေန-အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ နာမ-အနိမိတ္တမဂ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တာ-ပြောဆို၍၊ ပဋိကိတ္တာ-နံပြီ)။

ပန-ကား၊ သုတ္တန္တိက ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ ဧသ (ဧသော) -ဤ အနိမိတ္တမဂ်ကို၊ စဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ အာဟရိတ္တာ-ဆောင်၍၊ ဒိပိတော-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့ ပြအပ်ပြီ၊ [“အနိစ္စတော ဝုဋ္ဌဟန္တဿ မဂ္ဂေါ အနိမိတ္တော ဟောတိ” ကို စဝံ ဟုညွှန်းသည်။] ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံ ဝါရေ-အကြင်ဝိပဿနာ အလှည့်အကြိမ်၌၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ-မဂ် တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်၊ (သင်္ခါရ ဝုဋ္ဌဒုက္ခတို့မှ ထမြောက်တတ်သော မဂ်သည်၊) ဟောတိ၊ တီဏိ-နံသော၊ လက္ခဏာနိ-လက္ခဏာတို့သည်၊ ဧကာဝဇ္ဇနေန-တစ်ခုသော အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂစ္ဆန္တိဝိယ-ရောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ၏၊ စ-ဆက်၊ တိဏ္ဍံ-၃-ပါးသော လက္ခဏာတို့၏၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ အာပါတဂမနံ နာမ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနဿ- ကမ္မဋ္ဌာန်း၏၊ ဝိဘူတဘာဝဒိပနတ္ထံ-ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ စဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း တစ်ခုမှာ လက္ခဏာ ၃-ပါးလုံး တစ်ပြိုင်နက် မထင်နိုင်ပါ၊ သို့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ထင်ရှားကြောင်း ကိုပြလို၍ “ဧကာဝဇ္ဇနေန ဝိယ”ဟု ဆိုပါသည်-ဟုလို့။]

ဟိ-ရဲ့၊ အာဒိတော-၌၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ- အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော လက္ခဏာ၌၊ အဘိနိဝေသော-နှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိ နိ-ဝုဋ္ဌာနမည်သောမဂ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာ ပန-ဝိပဿနာသည် ကား၊ ယံယံ-အကြင်အကြင် လက္ခဏာကို၊ သမ္ပသိတွာ-သုံးသပ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာတိ- သင်္ခါရတို့မှ ထ၏၊ တဿ တဿေဝ-ထိုထို လက္ခဏာ၏သာလျှင်၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-၌၊ ဌတွာ-၍၊ ပေ၊ ဒေတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ပေးသနည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ရဲ့၊ အနိစ္စာ ဒီသု-အနိစ္စ အစရှိ သည်တို့တွင်၊ [“အနိစ္စတာဒီသု”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။]ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မ ထား တစ်ပါးပါးသော လက္ခဏာ၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းပြီး၍၊ ဣတ ရံပိ-အနိစ္စ တာ လက္ခဏာမှ အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ လက္ခဏာဒွယဉ္စ- ဒုက္ခတာ၊ အနတ္တတာ လက္ခဏာ ၂-ပါးအပေါင်းကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌါ-မြင်ခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဌတိဝေ- သင့်သည်သာ။

ဟိ-မှန်း၊ (တစ်နည်း၊ ကသ္မာ၊ ဣတရံပိ လက္ခဏာဒွယံစ၊ ဒဋ္ဌါ၊ ဝဋ္ဌတိ- နည်း) ဟိ(ယသ္မာ) ဧကလက္ခဏ ဒဿန မတ္တေနေဝ-တစ်ခုသောလက္ခဏာကို မြင် ခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ-မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနမည်သည်၊ န ဟောတိ-နိုင်၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတရံပိ လက္ခဏာဒွယံစ ဒဋ္ဌါ ဝဋ္ဌတိ)၊ [“တသ္မာရှေ၊ ဟိတ်ကိုတွေ့၊ ပြား၍ရှိမှခံ၊တသ္မာ ထို၊ ဟိတ်၏ဖိုလ်၊ စွဲဆိုမြဲထုံးစံ”ဟူသော နိယံနှင့်အညီပေး သည်။]တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဣတရဒ္ဓယလက္ခဏာကို မြင်ခြင်းငှါ သင့်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်)၊ အနိစ္စတော-အနိစ္စအားဖြင့်၊ အဘိနိဝိဋ္ဌော-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းသော၊ ဘိက္ခူ-သည်၊ ကေဝလံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တမဖက် သက်သက်၊ အနိစ္စ တောဝ-အနိစ္စဖြစ်သော သင်္ခါရမှသာ၊ န ဝုဋ္ဌာတိ-ထသည်မဟုတ်သေး၊ ဒုက္ခတော ပိ-ဒုက္ခဖြစ်သော သင်္ခါရမှလည်းကောင်း၊ အနတ္တတောပိ-အနတ္တဖြစ်သော သင်္ခါရမှ လည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာတိယေဝ-ထသည်သာ၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အနတ္တတော-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဘိနိဝိဋ္ဌေပိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းသော ရဟန်း ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။ [နိဂုံးကို ပြလို၍ “ဣတိအာဒိတော”စသည်မိန့်၊] ဣတိ- လျှင်၊ အာဒိတော-၌၊ ပေ၊ မဂ္ဂဿ နာမံ ဒေတိ။ တတ္ထ-ထို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ တို့တွင်၊(တစ်နည်း)တတ္ထ-ထို အနိမိတ္တ၊အပ္ပဏိဟိတ၊သုညတတို့တွင်၊ အနိစ္စ တော- အနိစ္စဖြစ်သော သင်္ခါရမှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-ထသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊မဂ္ဂေါ-သည်၊ အနိမိတ္တော နာမ-အနိမိတ္တမဂ် မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ဒုက္ခတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-၏၊ (မဂ္ဂေါ) အပ္ပဏိဟိတော၊ (နာမ) သည်၊ (ဟောတိ)၊ အနတ္တတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-၏၊ (မဂ္ဂေါ)သုညတော(နာမ ဟောတိ)၊ဣတိဝေ-လျှင်၊ သုတ္တန္တ ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ အာဟရိတွာ-အနိမိတ္တမဂ်ကိုဆောင်၍၊ ဒီပိတော-ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာ တို့ပြအပ်ပြီ။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမုတစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီမည်သော၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ ကိံအာရမဏာ-အဘယ် အာရုံရှိသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား၊ အမေးတည်း၊ လက္ခဏာရမဏာ-အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာလျှင် အာရုံရှိ၏၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဖြေတည်း၊ လက္ခဏံနာမ-လက္ခဏာမည်သည်၊ ပညတ္တိဂတိကံ-ပညတ်၏ဖြစ်ခြင်းကိုသို့သော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ (ပညတ်နှင့်အလားတူ၏) နဝတ္ထဗ္ဗမဗ္ဗဘူတံ-ပရိတ္တ၊ မဟဂ္ဂတစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော တရားဖြစ်၍ဖြစ်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏီ-န်သော၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတိ-မှတ်သား၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ပဉ္စက္ခန္ဓာ-၅-ပါးသော ခန္ဓာတို့သည်၊ ကဏ္ဍေ-လည်ပင်း၌၊ ဗဒ္ဒ ကုဏပံ ဝိယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော အကောင်ပုပ်ကို သို့၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ (ထင်ကုန်၏)၊ သင်္ခါရာရမဏမေဝ-သင်္ခါရ ဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ သင်္ခါရတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြအံ့၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ ကိဏီတုကာမော-ဝယ်လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပတ္တဝါဏီဇေန-သပိတ် ဈေးသည်သည်၊ ပတ္တံ-ကို၊ အာဘတ်-ဆောင်ယူအပ်သည်ကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ပာဋ္ဌပဟဋ္ဌော-ရွှင်

ကိံ အာရမဏာ။ ။ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာသည် အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာကို အာရုံပြုနေလျှင် ထိုလက္ခဏာသည် ပညတ်သဘောဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်မဂ်ဖြစ်သောအခါ မဂ်သည် ဝုဋ္ဌာန အမည်ရရာ၌ ထိုဝုဋ္ဌာနသည် သင်္ခါရအာရုံတို့မှ မထမြောက်နိုင်ဘဲရှိရာ၏၊ သင်္ခါရကို အာရုံပြုပြန် လျှင်လည်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာသည် အနိစ္စတာစသော လက္ခဏာ ထိုးထွင်း၍ မသိဘဲရှိရာ၏၊ ဤသို့ အစွန်း ၂ ဖက်ထွက်နေသောကြောင့် “ကိံ အာရမဏာ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်သည်။-ဋီကာ။

လက္ခဏာရမဏာ။ ။“အနိစ္စ” ဟုဆိုရာ၌ မဖြစ်သော ခန္ဓာ ၅-ပါးရ၏၊ “အနိစ္စတာ” ဟုဆိုရာ၌ကား ထိုအနိစ္စ ခန္ဓာ ၅ ပါး၏ မဖြစ်ခြင်းဟူသော အမှတ်လက္ခဏာရ၏၊ [ဒုက္ခနှင့်၊ ဒုက္ခတာ၊ အနတ္တနှင့် အနတ္တတာတို့၌လည်း နည်းတူ၊] လောကီခန္ဓာ ၅ ပါးကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုရာ၌ အာရုံပြုရင်းက သင်္ခါရဖြစ်သော ပရမတ္ထခန္ဓာကို ပြုသော်လည်း ဉာဏ်၌ ထင်လာသော အခါ ဤခန္ဓာ ၅ ပါး၏ အနိစ္စတာစသော အခြင်းအရာသာ ထင်လာ၏၊ဤသို့ ထင်လာပုံကို စွဲ၍ လက္ခဏာရမဏာ ဆိုသည်။

သင်္ခါရာ ရမဏမေဝ။ ။သို့သော်-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာသည် သင်္ခါရကိုသာ အာရုံပြုလျက်နေပါသည်၊ သင်္ခါရကို အာရုံပြုသောကြောင့် ဝုဋ္ဌာနမဂ်ဖြစ်သောအခါသင်္ခါရကို လွတ်၍ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရကား မဂ်သည် သင်္ခါရမှ ထမြောက်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “သင်္ခါရာရမဏမေဝ ဉာဏံ သင်္ခါရတော ဝုဋ္ဌာတိ”ဟုမိန့်သည်။ [ဤ၌ “သင်္ခါရာရမဏ ဉာဏံ ဟူသည် ဝိပဿနာတည်း၊ ဝုဋ္ဌာတိ၏ကတ္တာ၊ဉာဏ်ကား မဂ်ဉာဏ်တည်း၊ ဉာဏ်ချင်းတူ သောကြောင့် “ဉာဏံ” တစ်ခုတည်း ဆိုထားသည်။]

လန်းအပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းသည်၊(ဟုတွာ)၊ ဂကိုသာမိ-ဝယ်ယူရတော့အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ၊ ဝိမ်သမာနော-စူးစမ်းလသော်၊ တိဏိ-သုံးခုကုန်သောဆီဒွါနိ - အပေါက်တို့ကို၊ ပဿေယျယထာ-မြင်ရာကဲ့သို့၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဆိဒ္ဒေသု-အပေါက်တို့၌၊ နိရာလယော-တွယ်တာခြင်းမရှိသည်၊ န ဟောတိ ယထာ-မဟုတ်သကဲ့သို့၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ပတ္တေ-၌၊ နိရာလယော-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဒေမေဝ-လျှင်၊ တိဏိ-နိသော၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ သလ္လကေတွာ-၍၊ သင်္ခါရေသု-သင်္ခါရတရားတို့၌၊ နိရာလယော-သည်၊ ဟောတိ၊ သင်္ခါရရမဏေနေဝ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်ဖြင့်၊ သင်္ခါရတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဒုဿောပမာယပိ-အဝတ်ဥပမာ၌လည်း၊ ဒေဝဝနယော၊ [“အဝတ်ကောင်းကောင်းကလေး ဝယ်လို၍ကြည့်စဉ် အပေါက် ၃ ပေါက်တွေ့ရာ၌လည်း ဤနည်းပင်”ဟူလို။]

[ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားအားလုံးကို နိဂုံးချုပ်လို၍ “ဣတိ ဘဂဝါ”စသည်မိန့်၊] ဣတိ-လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ လောကုတ္တရ-သော၊ ဈာန်-ကို၊ ဘာဇေန္တော-ဝေဖန်တတ်တော်မူလသော်၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယံ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ၌၊ စတုက္ကနယံ-လည်းကောင်း၊ ပဉ္စကနယံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေပိ-နိသော၊ နယေ-တို့ကို၊ အာဟရိ-ဆောင်တော်မူပြီး၊ သုဒ္ဓိကသုညတေ-သုဒ္ဓိကသုညတ၌ လည်းကောင်း၊ သုညတပဋိပဒါယ-၌လည်းကောင်း။ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတေ-၌ လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါယ-၌ လည်းကောင်း၊ တထာ-ထို အတူတည်း၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏၊ ကသ္မာ၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဘဂဝါ ဒွေပိ နယေ) အာဟရိ-ဆောင်တော်မူသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယေန ဓေဝ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာဝိလာသေန-ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ်စံပယ်ကြောင်းဖြစ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဒွေပိ နယေ၊ အာဟရိ-ပြီး၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။) တဒဘယံပိ-ထိုပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၊ ဒေသနာဝိလာသ ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ရူပါဝစရဈာန်အဖွင့်၌)၊ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ လောကုတ္တရံ ဈာန် ဘာဝေတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ သုဒ္ဓိကပဋိပဒါယ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါ၌၊ စတုက္ကပဉ္စကဝသေန-စတုက္ကနည်း၊ ပဉ္စကနည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွေ-နိသော၊ နယာ-နည်းတို့လည်းကောင်း၊ သေသေလု-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါမှ ကြွင်းသော သုဒ္ဓိကသုညတ၊ သုညတပဋိပဒါ၊ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတ၊ အပ္ပဏိဟိတပဋိပဒါတို့၌၊ တထာ-ထိုအတူ ၂ ပါးစီသောနည်းတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သဗ္ဗေသုပိ-နိသော၊ ပဉ္စသု-နိသော၊ ကောဋ္ဌာသေသု-အဖို့အစုတို့၌၊ ဒသ-နိသော၊ နယာ-နည်းတို့ကို၊ ဘာဇိတာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်ပြီး။

လောကုတ္တရကုသလ ပကိဏ္ဏကကထာ

တကြ-ထို လောကုတ္တရဈာန်၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပကိဏ္ဏက-
 ရောပြမ်းသော စကားရပ်တည်း၊ [“ပကိဏ္ဏက ကထာတည်း”ဟု မပေးနှင့်၊ နပုံ
 လိင်ဖြစ်သောကြောင့် “ဝစနံ”ကိုခွဲ၍ပေးပါ၊ အဇ္ဈတ္တံစသည်၌ ခေါင်းစဉ်မာတိကာ
 မျှသာဖြစ်၍ စပ်ပုဒ်မပါဘဲ အကျဉ်းချုပ်ပြထားသာကြောင့် အကျဉ်းမျှသာ အနက်ပေး
 အံ့၊] အဇ္ဈတ္တဥ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာလည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါစ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာလည်းကောင်း၊
 [ဤပုဗ္ဗဖုဖြင့် နှလုံးသွင်းထိုက်သောတရား၊ မသင်ထိုက်ရာတရား တို့ကိုပြ၏၊]
 ရူပါရူပေသု- ရုပ်ခန္ဓာ နှစ်ခန္ဓာတို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသု-ရုပ်နာမ် ၂-ဖြာ၊ ခန္ဓာ
 ၅ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ သတ္တဋ္ဌာန်ပရိဏာမံ-၇-ပါး၊ ၈ ပါးအစရှိသော အင်္ဂါတို့၏
 ပြောင်းလဲခြင်းလည်းကောင်း၊ နိမိတ္တံ-နိမိတ်လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါ
 လည်းကောင်း၊ ပတိ-အဓိပတိလည်းကောင်း၊ [အဓိပုဒ်အကြေကြံ၊] ဣတိ-ကား၊
 (ဥဒ္ဓေသော-အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်တည်း) [“ဣတိ ပကိဏ္ဏက”ဟု ပြန်မလှည့်နှင့်၊
 ပကိဏ္ဏက စကားရပ်တို့တွင် ခေါင်းစဉ်မျှသာ ရှိသေးသည်။]

ဟိ-ချဲ့၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ-လောကုတ္တရမဂ် အရာ၌၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ၌၊
 အဘိနိဝိသိတွာ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းပြီး၍၊ အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏၊
 [အဇ္ဈတ္တံပုဒ်က အဗျယိဘောသမာသံဖြစ်၍ ဝိဘတ်အမျိုးမျိုးကြေနိုင်၏။]အဇ္ဈတ္တံ-
 ၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ [ဗဟိဒ္ဓါပုဒ်လည်း နိပါတ်ပုဒ်

သတ္တဋ္ဌာန် ပရိဏာမံ။ ။ပရိပုဗ္ဗ ပုနဓာတ် ဏာပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ပရိဏာမသဒ္ဓါသည်
 ပင်ကိုသဘောမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဖြစ်ခြင်း (အစာကြေခြင်း၊ ကြီးရင့်ခြင်း) ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ကြွင်း
 ကျန်ခြင်း၊ အတ္တာလင်္ကာရ အထူးဟူသော အနက်များကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမှ
 ခုနစ်ပါးဖြစ်ခြင်း၊ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးမှ ၆-ပါးဖြစ်ခြင်း၊ ဈာနင် ၅-ပါးမှ ၄-ပါးစသည် ဖြစ်ခြင်း
 ကို ပရိဏာမဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပင်ကိုသဘောမှ ပြောင်းလဲခြင်းကို ပရိဏာမဟု ယူပါ၊
 အဋ္ဌာန်နောက်၌လည်း အာဒိအကြေ ကြံပါ။ [ပရိဝတ္တိတွာ-ပြောင်းလဲ၍+နမနံ-ညွတ်ခြင်း၊ ပရိဏာ
 မော-ခြင်း]ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏၊ [သတ္တဋ္ဌာန်+ပရိဏာမော သတ္တဋ္ဌာန်ပရိဏာမော။]

လောကုတ္တရ မဂ္ဂေဟိ။ ။“လောကုတ္တရမဂ္ဂေဟိ (မဂ္ဂေါဟိ)”ဟု ပါဠိ ၂-ထွေရှိ၏၊
 “လောကုတ္တရမဂ်အရာ၌” ဟု ဝိသယာဓာရ အနက်ပေး၍ “အဘိနိဝိသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ” ဟုစပ်
 နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ “လောကုတ္တရမဂ်အရာဝယ် အဇ္ဈတ္တကို နှလုံးသွင်း၍ အဇ္ဈတ္တ
 သင်္ခါရတို့မှ ထသောနည်းလည်းရှိ၏” စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်လည်းရသောကြောင့် လည်းကောင်း
 “မဂ္ဂေ” ဟု အာစာရရှိသောပါဠိသည် ကောင်း၏၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါပုဒ်သည် [အဘိနိဝိသိတွာ”
 ၌စပ်၍မဖြစ်၊ အဘိနိဝိသနကြိယာ၏ ကတ္တာသည် လောကုတ္တရမဂ် မဟုတ်၊ ဝိပဿနာသာတည်း။
 ထို့ကြောင့် မဂ္ဂေါဟူသော ကတ္တာပါဠိသည် ကောင်းမည်မထင်။

ဖြစ်၍ ဝိဘတ်အမျိုးမျိုးကြောနိုင်သည်။] ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဟိဒ္ဓါ-မှ၊
 ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အဇ္ဈတ္တံ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ရူပေ-ရုပ်ခန္ဓာ၌၊ [ဤ၌
 “ရူပေ” ဟုရှိသောကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဗဟိဒ္ဓါ အဘိနိဝိသိတွာတို့ဝယ်
 အဇ္ဈတ္တံပုဒ်-ဗဟိဒ္ဓါပုဒ်တို့၌ သတ္တမိ ဝိဘတ်အကြေ ကြံရသည်။] အဘိနိဝိသိတွာ၊
 ရူပါ-ရုပ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါ-နာမ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊
 အရူပေ-နာမ်ခန္ဓာ၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ အရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊
 ရူပါ-ရုပ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ-တစ် ပြိုင်နက်အားဖြင့်သာလျှင်၊
 ပဉ္စဟိ-န်သော၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ။

[ပဉ္စသု၏ အကျယ်မှတစ်ပါး သတ္တန္တင်္ဂပရိဏာမ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသော
 ကြောင့်၊ “သတ္တန္တင်္ဂ ပရိဏာမန္တိ” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ သတ္တ၊ ပေ၊ ဏာမန္တိ
 ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ [ဣတိအတ္ထော၌စပ်။] သော သေ မဂ္ဂေါ-ထိုလောကုတ္တရာ
 မဂ်သည်၊ အဋ္ဌဂီကောပိ-၈ ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်နှင့်
 ယှဉ်သော မဂ်ကိုဆိုသည်။] သတ္တဂီကောပိ- ၇ ပါးသောအင်္ဂါရှိသည်လည်း၊
 (ဟောတိ)၊ [သမ္မာသင်္ကပ္ပမပါသော ဒုတိယဈာန်မဂ် စသည်ကိုဆိုသည်။] ဗောဇ္ဈင်္ဂါပိ-
 ဗောဇ္ဈင် တို့သည်လည်း၊ သတ္တဝါ-၇-ပါးတို့သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်မဂ်၊
 ဒုတိယဈာန်မဂ်၊ တတိယဈာန်မဂ်ကိုဆိုသည်။] ဆဝါ-၆-ပါးတို့သည်သော်လည်း၊
 (ဟောန္တိ)၊ [ပီတိ မပါသော စတုတ္ထဈာန်မဂ်၊ ပဉ္စမဈာန်မဂ်ကိုဆိုသည်။] ဈာန်ပန-
 ဈာန်သည်ကား၊ (ဈာန်အမည်ရသော မဂ်သည်ကား၊) ပဉ္စဂီကံဝါ-၅ ပါးသောအင်္ဂါ
 ရှိသည်သော် လည်း၊ ဟောတိ၊ (ပဌမဈာန် ရည်ရွယ်သည်။) စတုရဂီကံဝါ-၄
 ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တိဝဂီကံဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊
 ဒုဝဂီကံဝါ-သော်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ [ဒုတိယဈာန်စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဧဝံ-
 လျှင်၊ သတ္တအဋ္ဌာဒီနံ-၇-ပါး၊ ၈-ပါး အစရှိကုန်သော၊ အင်္ဂါနံ-တို့၏၊ ပရိဏာမော-
 ပြောင်းလွဲခြင်းကို ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိအတ္ထော။

နိမိတ္တံ ပဋိပဒါ ပတိတိ (ဧတ္ထ)၌၊ ယတော-အကြင် နိမိတ္တ ပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာနံ-
 ထခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ (တံ-ထို နိမိတ္တ ပဝတ္တသည်။) နိမိတ္တတိ-နိမိတ္တမည်၏၊
 ပဋိပဒါ ပတိတိ-ကား၊ ပဋိပဒါယစ-မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်၏လည်းကောင်း၊
 အဓိပတိနောစ-အဓိပတိ၏ လည်းကောင်း၊ စလနာ စလနံ-လှုပ်ရှားခြင်း မလှုပ်ရှား
 ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ဤတိုင်အောင် ဂါထာ ဥဒ္ဒေသ၏ အကျယ်နိဒ္ဒေသပြီးပြီ၊ ယခု
 အခါ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ထပ်၍ပြလိုသောကြောင့် “တတ္ထ”စသည်မိန့်၊] တတ္ထ-ထို
 အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တာဝ-ရူပါ ရူပေသု စသည်တို့
 မှရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဒ္ဓေသု-န်သော) အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ အဇ္ဈတ္တံ ဝုဋ္ဌာတိတိ

အာဒိသု-အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ (ပဋိနိဒ္ဒေသော-ပဋိနိဒ္ဒေသကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗျော)၊
 ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကဇ္ဈော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဒိတောဝ-အစ၌ပင်၊
 အဇ္ဈတ္တံ-အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌၊ ပဉ္စသု၊ ခန္ဓေသု-တို့၌၊ အဘိနိဝိသတိ-စွဲမြဲစွာ နှလုံး
 သွင်း၏၊ အဘိနိဝိသိတွာ-ပြီး၍၊ တေ-ထိုအဇ္ဈတ္တခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စာဒိတော-အနိစ္စ
 အစရှိသောအားဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှု၏။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ သုဒ္ဓါအဇ္ဈတ္တဒဿနမတ္တေနဝ-ဗဟိဒ္ဓမဖက်၊ သက်သက်
 သောအဇ္ဈတ္တခန္ဓာကို ရှုခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာန
 သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ဗဟိဒ္ဓါပိ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗမေဝ-ရှုထိုက်
 သည်သာ၊ တသ္မာ၊ ပရဿ-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ခန္ဓေပိ-ခန္ဓာတို့ကို လည်း
 ကောင်း၊ အနုပါဒိန္ဒုသင်္ခါရေပိ-ဥပါဒိမဟုတ်ဘဲ ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရတို့ကို လည်းကောင်း၊
 အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဿတိ-ရှု၏၊ သော-
 ထို ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာလေန-သင့်လျော်သောအခါ၌၊ (ရံဖန်ရံခါ)၊ အဇ္ဈတ္တံ-
 အဇ္ဈတ္တ ခန္ဓာကို၊ သမ္မသတိ-သုံးသပ်၏၊ ကာလေန၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကို၊ (သမ္မ
 သတိ) ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သမ္မသတော-သုံးသပ်သော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဇ္ဈတ္တံ
 -ကို၊ သမ္မသနကာလေ-၌၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ ယဋ္ဌယတိ-
 ဆက်စပ်၏၊ [ဆက်စပ်ခြင်း အနက်ဟော စုရာဒိ ယဋ္ဌဓာတ်ဖြစ်၍ “ယဋ္ဌ ယတိ” ဟု
 ရှိသင့်၏၊] ဧဝံ-ဤသို့ဆက်စပ်လသော်၊ အဇ္ဈတ္တံ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ အဇ္ဈတ္တံ-
 မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-မည်၏၊ ပန-ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကို၊
 သမ္မသနကာလေ-၌၊ ဝိပဿနာ-သည်၊ မဂ္ဂေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သစေ ယဋ္ဌယတိ-
 အကယ်၍ ဆက်စပ်အံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ဆက်စပ်လသော်၊ အဇ္ဈတ္တံ အဘိနိဝိသိတွာ
 ဗဟိဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌာတိနာမ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ ဗဟိဒ္ဓါစ-မှလည်းကောင်း၊
 အဇ္ဈတ္တဉ္စ-မှလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနေပိ-ထခြင်း၌လည်း၊ ဧသေဝနယော။

[အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါစတို့၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကိုပြပြီး၍၊ ရူပါရူပေသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသ
 ကို ပြလိုသောကြောင့် “အပရော” စသည်မိန့်၊] အပရော-တစ်ပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်၊ အာဒိတောဝ-၌ပင်၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသတိ၊ (ရူပေ-၌) အဘိနိဝိသိတွာ-
 ပြီး၍၊ ဘူတရူပဉ္စ-ဘူတရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါရူပဉ္စ ဥပါဒါရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊
 ပရိစ္ဆိန္တိ တွာ-ပိုင်းခြားပြီး၍၊ အနိစ္စာဒိတော-အားဖြင့်၊ ပဿတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊
 သုဒ္ဓါ ရူပဒဿနမတ္တေနဝ-နာမ်ခန္ဓာ မဖက်၊ ရုပ်သက်သက်ကို ရှုခြင်းမျှကြောင့်သာလျှင်၊
 ဝုဋ္ဌာနံ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်၊ န ဟောတိ၊ အရူပိ-နာမ်ခန္ဓာကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗ
 မေဝ-ရှုထိုက်သည်သာ၊ တသ္မာ၊ တံရူပံ-ထို ရုပ်ခန္ဓာကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ ဥပ္ပန္နံ-
 သော၊ ဝေဒနံ-ဝေဒနာကိုလည်းကောင်း၊ သညံ-သညာကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရေ-
 သင်္ခါရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိညာဏံစ-ဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣဒံ- ဤဝေဒနာ၊

သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်သည်။ အရူပ နာမ်တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပြီး၍၊ အနိစ္စာဒိတော ပဿတိ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ကာလေန-၌၊ ရူပ-ရုပ်ခန္ဓာကို၊ သမ္ပသတိ၊ ကာလေန၊ အရူပ-နာမ်ခန္ဓာကို၊ (သမ္ပသတိ)၊ ဧဝံ-သို့၊ သမ္ပသတော-သော၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ရူပသမ္ပသနကာလေ-ရုပ်ခန္ဓာကို သုံးသပ်ရာအခါ၌၊ ဝိပဿနာ၊ ပေ၊ ဗသုယတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဆက်စပ်လသော်၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ-၍၊ ရူပါ-ရုပ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထသည် မည်၏၊ ပန-ကား၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အရူပ သမ္ပသနကာလေ-နာမ်ခန္ဓာကို သုံးသပ်ရာ အခါ၌၊ ဝိပဿနာ၊ ပေ၊ သစေဗသုယတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဆက်စပ်လသော်၊ ရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါ-နာမ်ခန္ဓာမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ၊ အရူပေ-၌၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ အရူပါစ-နာမ်ခန္ဓာမှလည်းကောင်း၊ ရူပါစ-ရုပ်ခန္ဓာမှလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌာနေပိ ဧသနယော။

[ရူပါရူပေသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍၊ ပဉ္စသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ကိဉ္စိ” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်မရှိ အကြွင်းမဲ့ဥသည့်၊ အလုံးစုံသော အကြင်တရားသည်။ သမုဒယဓမ္မ-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိ၏။ တံ သမ္ပ-ထိုအလုံးစုံသော တရားသည်။ နိရောဓဓမ္မ-ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိ၏။ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အဘိနိဝိသိတွာ၊ ဧဝမေဝ-ဤအတိုင်းသာလျှင်၊ ခန္ဓာ ၅ ပါးကိုအကျဉ်းချုပ်ပေါင်း၍သာလျှင်၊) ဝုဋ္ဌာနကာလေ ပန-ထရာအခါ၌ကား၊ ဧကပ္ပဟာရေန-တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့်၊ ပဉ္စဟိ၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ အယံ-ဤဝိပဿနာသည်။ တိက္ခဝိပဿကဿ-ထက်မြက်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ မဟာပညဿ-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိသော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဝိပဿနာတည်း။

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဆာတဇ္ဈတ္တဿ-ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝါ-ဆာခြင်းကြောင့် ဝမ်းမီးသည် လောင်အပ်သော၊ [ဤဆာတဇ္ဈတ္တပုဒ်၏ အနက်ပေးပုံနှင့်တကွ အဓိပ္ပာယ်ကို ပါရာဒိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယပါရာဒိက၊ ဝိနိတဝတ္ထုခန်း၌ ပြထားပြီ။] ပုရိသဿ-၏၊ ဘတ္တမဇ္ဈေ-ထမင်းအလယ်၌၊ ဂူထပိဏ္ဍ-မစင်တုံးကို၊ ထပေတွာ-ထည့်ထား၍၊ နာနဂ္ဂရသ ဘောဇနပုဏ္ဏံ-အထူးထူး ကောင်းမြတ်သော အရသာရှိသော ဘောဇနဖြင့် ပြည့်သော၊ ပါတိ-ခွက်ကို၊ ဥပနေယျ-ကပ်ဆောင်ကုန်ရာ၏၊ သော-ထို ထမင်းဆာနေသော ယောကျ်ားသည်၊ ဗျဉ္စနံ-ဟင်းလျာကို၊ ဟတ္ထေန-လက်ဖြင့်၊ ဝိယူဟန္တော- မွေနှောက်လသော်၊ [ရှေးက “ယက်လသော်” ဟုပေးသည်။] တံ ဂူထပိဏ္ဍ-ထိုမစင် တုံးကို၊ ဒိသ္မာ-၍၊ ဣဒံ-ဤအတုံးကား၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိ တွာ-မေး၍၊ ဂူထပိဏ္ဍာ-မစင်တုံးပါတည်း၊ ဣတိ-သို့ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ် သော်၊ မိမိ-ထိုထို့၊ အပနေထ-ဖယ်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ ဘတ္တေပိ- ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ပါတိယံပိ-

ခွက်၌ လည်းကောင်း၊ နိရာလယော-တွယ်တာခြင်းမရှိတော့သည်။ ဟောတိယထာ-
ကဲ့သို့၊ ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤမချွတ်မယွင်း၊ ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊ ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဒဒ္ဒဗ္ဗံ-
မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ-ဥပမာ၊ ဥပမေယျ၊ ရောနှော၍ ပြဦးအံ့၊ ဘောဇနပါတိ ဒဿနသ္မိ-
ထမင်းခွက်ကို မြင်ရာ အခါ၌၊ တဿ-ထိုထမင်းဆာနေသော ယောက်ျား၏၊
အတ္တမနကာလော-မိမိစိတ်ရှိရာအခါကို၊ (နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ရာ အခါကို) (ဝေဒီ
တဗ္ဗော)ဝိယ-သိထိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဣမဿ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဗာလပုတုဇ္ဇ
နကာလေ-မိုက်သော ပုထုဇဉ်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပဉ္စက္ခန္ဓေ-၅-ပါးသောခန္ဓာတို့ကို၊
အဟံ-ငါတည်း၊ မမံ-ငါ့ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတကာလော-ယူအပ်ရာအခါ
ကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော)၊ ဂုထပိဏ္ဍဿ-မစင်တုံး၏၊ ဝါ-ကို၊ ဒိဋ္ဌကာလော-မြင်အပ်ရာ
အခါကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ တိဏ္ဍိ-ကုန်သော၊ လက္ခဏာနံ-တို့၏၊
ဝါ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခိတကာလော-မှတ်သားအပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော)၊ ဘတ္တေပိ-
ထမင်း၌လည်းကောင်း၊ ပါတိယံပိ-ခွက်၌လည်းကောင်း၊ နိရာလယကာလော-
တွယ်တာခြင်းမရှိရာအခါကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ)၊ တိက္ခဝိပဿကဿ-
သော၊ မဟာပညဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယ ဓမ္မံ၊ သဗ္ဗံတံ
နိရောဓ ဓမ္မန္တိ-ဟူ၍၊) ပဉ္စဟိ-ကုန်သော၊ ခန္ဓေဟိ-တို့မှ၊ ဧကပ္ပဟာရေန-တစ်ပြိုင်
နက်အားဖြင့်၊ ဝုဋ္ဌိတကာလော-ထရာအခါကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗော။ [ဤတိုင်အောင် “ရူပါ
ရူ ပေသု ပဉ္စသု” ၏အဖွင့်ပြီးပြီ။]

[ရူပါ ရူပေသု ပဉ္စသု၏ ပဋိနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍၊ သတ္တဋ္ဌဂံပရိဏာမံ၏ ပဋိ
နိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “သတ္တဋ္ဌဂံ ပရိဏာမန္တိ”စသည်မိန့်၊] သတ္တဋ္ဌဂံ ပရိ
ဏာမန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဝုတ္တပ္ပဘောဒေါ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ [နိဒ္ဒေသတုန်းက
“သောပ နေသမဂ္ဂေါ အဋ္ဌဂီကောပိ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊]
အယံ အဂံပရိဏာမော-ဤအင်္ဂါ၏ ပြောင်းလွဲခြင်းသည်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်း
အရာအားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝေဒီတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-
ချဲ့၊ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏမေဝ-သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်သည်သာ၊ [“ယာသိခါ ပတ္တာ၊
သာ သာနလောမာသင်္ခါရုပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာတိစ ပဝုစ္စတိ” ဟုဆို
အပ်သော မဂ္ဂဝိထိနှင့်ဆက်၍နေသော ဉာဏ်ကို ဆိုသည်။] အရိယမဂ္ဂဿ-အရိယ
မဂ်၏၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနဂံ ဝိသေသံ-ဗောဇ္ဇင်၊ မဂ္ဂင်္ဂံ၊ ဈာနင်အထူးကို၊ နိယမေတိ-
မှတ်သား၏၊ ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ကေစိ-အချို့ကုန်သော၊ ထေရာ-ထေရ် တို့သည်၊
ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနဂံ ဝိသေသံ-ကို၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-ပါဒကဈာန်သည်၊ နိယမေတိ၊ ဣတိ
ဝဒန္တိ၊ [ပါဒကဈာနဝါဒတည်း။] ကေစိ-ကုန်သော၊ (ထေရာ-တို့သည်)၊ ဝိပဿနာယ-
၏၊ အာရမဏာဘူတာ-အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ နိယမေန္တိ၊ ဣတိ

ဝဒန္တိ၊ [သမ္မသိတဝါဒတည်း၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်အပ်သော အာရုံကို သမ္မသိတဟု ခေါ်သည်။] ကေစိ (ထေရာ)၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယသည်၊ နိယမေတိ၊ ဣတိ ဝဒန္တိ၊ [ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ ဝါဒတည်း၊] တေသံပိ-ထို ၃-ပါးသော ထေရ်တို့၏လည်း၊ ဝါဒေသု-ဝါဒတို့၌၊ (ပါဒကံ ဈာနဝါဒ၊ သမ္မသိတဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒတို့၌) သင်္ခါရပေက္ခာ သင်္ခါတာ-သော၊ ပုဗ္ဗဘာဂါ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော၊ အယံ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဝ- ဤဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်၏။

တတြ-ထိုပါဒက ဈာနဝါဒ စသော ၄-ဝါဒတို့၌၊ [“တတြာတိ လောကုတ္တရဇ္ဈာန”ဟု ယောဇနာစွဲသည်။] အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ [ရှေးကအစဉ်အစက်ပြောဆို လာခဲ့သော စကားတည်း၊] ဟိ-ချဲ့၊ ဝိပဿနာနိယမေန-ဝိပဿနာနိယမဖြင့်၊ (ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနင် အထူးကို မှတ်သားတတ်သော ဝိပဿနာအားဖြင့်၊ “ပဌမဇ္ဈာနိကော ဟောတိ”၌စပ်)၊ သုက္ခဝိပဿကဿ-ဈာန်စေးမရောက်၊ ခြောက်ကပ်သော ဝိပဿနာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါပိ-ဖြစ်သော မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ သမာပတ္တိ လာဘီနော-ဈာန်သမာပတ်ကိုရခြင်း ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဈာန-ဈာန်သမာပတ်ကို၊ ပါဒကံ-အခြေခံကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ပဌမဇ္ဈာနံ-ပဌမဈာန်ကို၊ ပါဒကံ-ကို၊ ကတွာ၊ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေ-ပါဒကဈာန်မှကြွင်းသော ရောပြွမ်းသော သင်္ခါရတို့ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂေါပိ-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဌမဈာန်ကောဝ-ဈာန်အင်္ဂါ ၅-ပါးရှိသော ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သည်သာ၊ ဟောတိ။ [ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေတိ ပါဒကဇ္ဈာနတော အညသင်္ခါရေ၊ တေနပါဒကဇ္ဈာနသင်္ခါတေသု သင်္ခါရေသု ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ (“ပဌမဇ္ဈာနိက”ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်) နတ္ထိတိ ဒဿေတိ။]

သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသောမဂ်တို့၌၊ [“သုက္ခဝိပဿကဿ ဥပ္ပန္န မဂ္ဂေါပိ၊ ဈာနံပါဒကံ အကတွာ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါပိ၊ ပကိဏ္ဍကသင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂေါပိ” ဟုဆိုအပ်ခဲ့သော ၃-မျိုးသော မဂ်တို့၌၊] သတ္တ-န်သော၊ ဗောဇ္ဈန္ဒဂါနိ-ဗောဇ္ဈင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ-န်သော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စန်သော၊ ဈာနဂါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောဋ္ဌိ၊ [ပဌမဈာန်ကမဂ် ဖြစ်သောကြောင့်ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနည်တို့တစ်ပါးစီမျှ မလျော့-ဟူလို။] ဟိ-မှန်းတေသံ- ထိုမဂ်တို့၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ-မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာသည်၊ သောမနဿသဟဂတာပိ-သောမနဿနှင့်တကွဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပက္ခ သဟဂတာပိ-ဥပေက္ခာနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာနကာလေ-သင်္ခါရ၊ ဝဋ္ဌဒုက္ခမှ ထမြောက်ခါနီးအခါ၌၊ သင်္ခါရပေက္ခာဘာဝံ-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၏ အဖြစ်သို့၊

ပတ္တာ-ရောက်သည်၊ (သမာနာ-သော်) သောမန သသဟဂတာဝ သောမနဿနှင့် တကွဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ပဌမဈာန်ကမင်ဖြစ် သောကြောင့် မင်၏ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော၊ သင်္ခါရပေက္ခာဝိပဿနာလည်း သောမနဿ သဟဂုတ်သာ ဖြစ်ရ သည်။]

["သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏမေဝ ဟိ၊ ပေ၊ ဝိသေသနံ နိယမတိ" ၏အကျယ်ကို ပြပြီး၍ "ကေစိ ပန ထေရာ" စသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါဒကဏ္ဍနဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် "ပဉ္စကနယေ" စသည်မိန့်။] ပဉ္စကနယေ-ပဉ္စကနည်း၌၊ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထဈာနာနိ-ဒုတိယဈာန်၊ တတိယဈာန်၊ စတုတ္ထဈာန်တို့ကို၊ ပါဒကာနိ-အခြေ ခံတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂသု-ဖြစ်စေအပ်သော မင်တို့၌၊ ယထာက္ကမေ နေဝ-အကြင် အကြင် အစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဈာနံ-ဈာန်သည်၊ စတုရင်္ဂီ ကံ-၄-ပါးသော အင်္ဂါ ရှိသည်လည်းကောင်း၊ [ဒုတိယဈာန်ကို ရည်ရွယ်သည်] တိဂင်္ဂီ ကံ-၃-ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်းကောင်း၊ [တတိယဈာန်ကို ရည်ရွယ်သည်] ဒုဂင်္ဂီ ကံ-၂-ပါး သော အင်္ဂါရှိသည်လည်းကောင်း၊ [စတုတ္ထဈာန်ကို ရည်ရွယ်သည်] ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗေသု-အလုံးစုံသော မင်တို့၌၊ (ဒုတိယဈာန်က စသော မင်တို့၌) သတ္တ မဂ္ဂင်္ဂါနိဟောန္တိ၊ [သမ္မာသင်္ကပ္ပမဂ္ဂင် မပါသောကြောင့် "သတ္တ" ဟုဆိုသည်။] စတုတ္ထေ-စတုတ္ထဈာန်ကမင်၌၊ ဆ-နံသော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ (ဟောန္တိ)၊ [ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် မပါသော ကြောင့်၊ "ဆ" ဟုဆိုသည်။] အယံ ဝိသေသော-ဤမဂ္ဂင်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂင်အထူးသည်၊ ပါဒကဏ္ဍန နိယမေနစေဝ-ပါဒကဈာန်ဟူသော နိယမကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနင် အထူးကို သတ်မှတ်တတ်သော ပါဒကဈာန်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊] ဝိပဿနာ နိယမေန စ-ဝိပဿနာဟူသော နိယမကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံပိ-ထိုမင်တို့၏လည်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ-မင်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ် သော ဝိပဿနာသည်၊ သောမနဿသဟဂတာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟ ဂတာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ-ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်၊

ဝိပဿနာ နိယမေနစေဝ။ ။ "ဝိပဿနာ" ဟူသည် နောက်ဆုံးသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ် သော ဝိပဿနာတည်း။ ဒုတိယဈာန်ကို ပါဒကပြု၍ သင်္ခါရတစ်ခုခုကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် သမ္မာသန ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပဿနာသည် ဒုတိယဈာန် လွန်မြောက်အပ်သော ဝိတက်အပေါ်၌ မဝင်စား လိုသောအားဖြင့် စက်ဆုပ်သော (ဝိတက္က ဝိရာဂ) ဘာဝနာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဘာဝနာမှ တက်၍ ရအပ်သောမင်၌လည်း ဝိတက် မပါသော ဒုတိယဈာန်မင်သာ ဖြစ်ရသည်၊ ဤနည်း အားဖြင့် ပါဒကဈာန်ဝါဒ၌လည်း ဝိပဿနာကမဂ္ဂင်၊ ဗောဇ္ဈင်၊ ဈာနင်ကွဲပြားအောင် သတ်မှတ် လျက်ရှိသည်၊ ဤနည်းကိုမိုး၍ နောက်ဝါဒတို့၌လည်း ဝိပဿနာက နိယမပြုနိုင်ပုံကို ယှဉ်စပ် ပါလေ။ [ဝိပဿနာ နိယမနေဝ ဟိ၊ ပေ၊ ယောဇေတဇ္ဇော-ဋီကာ။]

သောမနဿသဟဂတာဝ-သောမနဿ သဟဂုတ်သည်သာ၊ (ဟောတိ)။ [ပဉ္စကနည်း ဖြစ်၍ စတုတ္ထဈာန်၏ ရှေ့ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာလည်း၊ သောမနဿသဟဂုတ် ဖြစ်ရသည်။]

ပဉ္စမဇ္ဈာန်-ကို၊ ပါဒကံ-ကို ၊ ကတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တိတမဂ္ဂေပန-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်၌ကား၊ ဥပက္ခာ စိတ္တေကဂ္ဂတာဝသေန-ဥပေက္ခာ၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၏ အပြားအား ဖြင့် ၊ ဒွေ-နံသော၊ ဈာနဂါနီ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂါနီ-တို့သည်၊ ဆ- ၆ ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ပိတိသမ္မောဇ္ဈာဇ္ဇင်မပါသော ၆ ပါးတို့သည်လည်း ကောင်း၊) သတ္တစေတ-၇-ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သမ္မာသင်္ကပ္ပ မပါသော မဂ္ဂင် ၇ ပါးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ)။ အယံပိဝိသေသော-ဤဈာန် ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်အထူးသည်လည်း၊ ဉာယ နိယမဝသေန-၂ ပါးစုံသော ပါဒကဈာန်၊ ဝိပဿနာဟူသော နိယမ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣမသ္မိံ နယေ-ပဉ္စမ ဈာန်ကို ပါဒကပြုသော ဤနည်း၌၊ ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာ-သည်၊ သောမန ဿသဟ ဂတာဝါ-သောမနဿသဟဂုတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာ ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ [ရှေ့၌ကား ဝါဟုမဆိုဘဲ “သောမနဿ သဟဂတာဝိ ဥပေက္ခာသဟဂတာဝိ”ဟု ဆိုခဲ့၏၊ [ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ-သည်၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာဝ-သည်သာ (ဟောတိ)။ အရူပဇ္ဈာနာနီ-တို့ကို၊ ပါဒကာနီ-တို့ကို၊ ကတွာ၊ ဥပ္ပါဒိတမဂ္ဂေဝိ-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်၌လည်း၊ ဒေသေဝနယာ၊ [ဝုဋ္ဌာန ဂါမိနီဝိပဿနာသို့ မရောက်မီရှေ့အဖို့၌ သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာ ၂မျိုးဖြစ်သော်လည်း ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ အနိကံ၌ကား ဥပေက္ခာသာ ဖြစ်ရမည်-ဟုလို။] ဧဝံ-သို့၊ ပါဒကဇ္ဈာနတော-ပါဒကဈာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ယေကေစိ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန် သော၊ သင်္ခါရေ-တို့ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တိတမဂ္ဂဿ-ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်၏၊ အာသန္နပဒေသေ-အနီးဖြစ်သော အရပ်၌၊ ဝုဋ္ဌိတာ-ထအပ်ရာဖြစ်သော၊ သမာပတ္တိ- သမာပတ်သည်၊ အတ္တနာ-မိမိနှင့်၊ သဒိသဘာဝံ-တူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကရောတိ၊ ဘူမိဝဏ္ဏော-မြေကြီး၏အဆင်းသည်၊ ဂေါဓဝဏ္ဏဿ-ဖွတ်အဆင်း၏၊ (အတ္တနာ သဒိသဘာဝံ၊ ကရောတိ) ဝိယ-ပြုသကဲ့သို့တည်း။ [ဖွတ်၏နေရာတွင်းသည် မြေနီ ဖြစ်အံ့၊ ထိုမြေနီသည် ဖွတ်နှင့် အနီးဆုံးဖြစ်သောကြောင့် ဖွတ်ကို နိသောအဆင်း ရှိအောင် ပြု၏၊ မြေနက်တွင်း ဖြစ်အံ့၊ ထို့အတူပင် နက်အောင်ပြု၏ကဲ့သို့တည်း။]

[ပဌမထေရ်၏ ပါဒကဈာန်ဝါဒကို ပြပြီး၍၊ ဒုတိယထေရ်၏ သမ္မသိတဈာန် ဝါဒကိုပြလိုသောကြောင့် “ဒုတိယထေရေဝါဒေ ပန” စသည်မိန့်] ပန-ကား၊ ဒုတိ ယထေရေဝါဒေ၊ ဒုတိယထေရ်၏ဝါဒ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယတော ယတော သမာပတ္တိတော-အကြင်အကြင်ဈာန်သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-၍၊ ယေ ယေ သမာပတ္တိဓမ္မေ-အကြင် အကြင် သမာပတ်တရားတို့ကို၊ သမ္မသိတွာ-၍၊ မဂ္ဂေါ-

မဂ်သည်။ နိဗ္ဗတ္တိတော-ဖြစ်စေအပ်သည်။ ဟောတိ၊ သောမဂ္ဂေါ-သည်။) တံတံသမာပတ္တိ သဒိသောဝ-ထိုထိုဈာနသမာပတ်နှင့် တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ သမ္ပသိတ သမာပတ္တိ သဒိသော-သုံးသပ်အပ်သော ဈာနသမာပတ်နှင့် ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာနင် ချင်းတူသည်။ (ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော-ဤကားအဓိပ္ပာယ်နက်၊ ပန-ဆက်၊ ကာမာဝစရဓမ္မေ-ကာမာဝစရ တရားတို့ကို၊ သစေသမ္ပသတိ-အံ့၊ (စေသတိ-သော်၊ သော မဂ္ဂေါ-သည်) ပဌမဇ္ဈာနိကောဝ-ပဌမဈာန်နှင့် ယှဉ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ကာမာဝစရ တရားတို့ကို သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မည်သည့် ဈာန်အင်္ဂါကိုမျှ မစက်ဆုတ် သော ကြောင့် ပဌမဇ္ဈာနိက မဂ်သာဖြစ်၏။] တတြာပိ-ထိုဒုတိယ ထေရ်၏၊ ဝါဒုဗ္ဗိလည်း၊ ဝိပဿနာနိယမော-ဝိပဿနာနိယမကို၊ (ဗောဇ္ဈင်၊ ဈာနင် အထူးကိုမှတ်သားတတ် သော ဝိပဿနာကို)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

[ဒုတိယထေရ်၏ သမ္ပသိတဝါဒကို ပြပြီး၍၊ တတိယထေရ်၏ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ ဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “တတိယတ္ထေရဝါဒေ”စသည်မိန့်၊] တတိယတ္ထေရဝါဒေ- ဌံ၊ (ဝိနိစ္ဆယော စေ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အဟံ-ငါသည်၊ သတ္တဂီ တံ- ၇-ပါးသော အင်္ဂါ ရှိသော၊ မဂ္ဂ-မဂ်သို့၊ (သမ္မာသကံပုမပါသော ဒုတိယဈာန်မဂ် စသည်သို့)၊ ပါပုဏေ ယျ-ရောက်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ-ဪကောင်းလေစွ၊ အဋ္ဌကံ ကံ-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂ-မဂ်သို့၊ (ပဌမဈာန်မဂ်သို့)၊ ပါပုဏေယျ၊ (အဟောဝတ)၊ ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော-၏၊ အဇ္ဈာသယာနရူပေန-အလိုအားလျော်သဖြင့်၊ ယံယံဈာနံ- အကြင် အကြင်ဈာန်ကို၊ ပါဒကံကတွာဝါ-ပြု၍သော်လည်းကောင်း၊ ယေ ယေ ဈာနဓမ္မေ-အကြင်အကြင်ဈာန်တရားတို့ကို၊ သမ္ပသိတွာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ [“ယေဝါ ယေဝါ ဈာနဓမ္မေ”ဟုရှိသည်ကားမကောင်း၊ “ယံယံ ဈာနံ”ကို ဝိကပ် ပြုသော ဝါ တစ်ခုသာရှိရမည်။] နိဗ္ဗတ္တိတော-သော၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ တံတံဈာနသဒိ သောဝ-ထိုထိုဈာန်နှင့်တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါဒကဇ္ဈာနံ-ပါဒကဈာန် ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပသိတဈာနံဝါ-သမ္ပသိတဈာန်ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ အဇ္ဈာသယမတ္ထေနေဝ-အဇ္ဈာသယမျှဖြင့်သာ၊ တံ-ထိုသို့ ထိုထိုဈာန် နှင့်တူစွာ မဂ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နဣဇ္ဇတိ-မပြီးစီးနိုင်၊ [တံတံ တံတံဈာနသဒိသဘာဝံ၊

သွာယမတ္ထော။ ။ “ပါဒကဈာန်၊ သို့မဟုတ် သမ္ပသိတဈာန်ကို ကြည့်၍ (ထိုဈာန်မပါ ဘဲ) အဇ္ဈာသယမျှကြောင့်သာ မပြီးနိုင်ခြင်းဟူသော ဤအနက်ကို”ဟုလို၊ မှန်၏-အဇ္ဈာသယ ကြောင့်ပြီးရာ၌ ပါဒကဈာန်ရှိလျှင် ထို ပါဒကဈာန်သည်၊ သမ္ပသိတဈာန်ရှိလျှင် ထိုသမ္ပသိတဈာန် သည် အဇ္ဈာသယအား ပကတပုနိဿယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဒက- သမ္ပသိတဈာန် တစ်မျိုးမျိုးက ပကတပုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုမှ အဇ္ဈာသယအတိုင်း ပြီးစီး ရသည်။

- ငိုကာ၊] သွာယမတ္ထော-ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ နန္ဒကောဝါဒ သုတ္တေန-နန္ဒကောဝါဒသုတ်ဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗော-ထင်ရှားပြုထိုက်၏။

ဟိ-သာဓကကား၊ သေယျထာပိ၊ ပေ၊ သမ္မောဓိပရာယဏာတိ- သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ သမ္မောဓိပရာယဏာ ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ) ဤပါဠိတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ-ပြီ။ (မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ၊ သဠာယတနဝဂံ၊ နန္ဒကောဝါဒသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သေယျထာပိ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ဥပေါသထေ-ဥပုသ်နေ့ ဖြစ်သော၊ ပန္နရသေ-၁၅ ရက်မြောက်ဖြစ်သော၊ တဒဟု-ထိုနေ့၌၊ စန္ဒော-လသည်၊ ဦးနှောနုခေါ-ယုတ်လျော့လေသလော၊ စန္ဒော-သည်၊ ပုဏ္ဏောနုခေါ-ပြည့်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဗဟုနော-သော၊ ဇနဿ-လူအပေါင်း၏၊ ကင်္ခါဝါ-အနည်းငယ် ယုံမှားခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိမတိဝါ-အထူးထူး တွေးတောခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ န ဟောတိ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ စန္ဒော-သည်၊ ပုဏ္ဏောတွေဝ-ပြည့်၏ဟူ၍သာ၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဧဝမေဝ-လျှင်၊ တာဘိက္ခူနိယော-ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်၊ နန္ဒကဿ-နန္ဒက၏၊ ဓမ္မဒေသနာယ တရားဒေသနာကြောင့်၊ အတ္တ မနာစေဝ-မိမိစိတ်ရှိကြကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည် လည်းကောင်း၊)ပရိပုဏ္ဏသင်္ဂဟိစ-ပြည့်စုံသော အကြံရှိကြကုန်သည်လည်းကောင်း၊(ဟောန္တိ) ဘိက္ခဝေ၊ တာသံ ပဉ္စန္ဒံ ဘိက္ခုနိသတာနံ-ထိုငါးရာသော ဘိက္ခုနီတို့တွင်၊ ယာဘိက္ခုနိ-သည်၊ ပစ္ဆိမိကာ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်၏၊ သာ-ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ အဝိနိပါ တဓမ္မာ-ဖရိဖရဲ ကျခြင်းသဘော မရှိသော၊ နိယတာ-သမ္မတ္တနိယမအားဖြင့်မြဲသော၊ သမ္မောဓိပရာယဏာ-အထက်မဂ် ၃-ပါးဟူသော လဲလျောင်းရာရှိသော၊ သောတာပန္နာ-တည်း။]

ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ တာသု-ထိုငါးရာသော ဘိက္ခုနီတို့တွင်၊ ယဿာ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ သောတာပတ္တိဖလဿ-၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းသည်၊ (ကောင်းမှုသည်၊) (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) သာ-ထိုဘိက္ခုနီသည်၊သောတာပတ္တိ

နန္ဒကောဝါဒသုတ္တေန။ ။ထိုသုတ်၌ ဘိက္ခုနီတို့မှာ သောတာပန်ဖြစ်သူတို့လည်း ထိုသောတာပန် ဖြစ်ရခြင်းအားဖြင့် အတ္တမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ဂဟိပုဖြစ်ကြရ၏၊ ပေ၊ ရဟန္တာဖြစ်သူတို့လည်း ထိုရဟန္တာဖြစ်ရခြင်းအားဖြင့် အတ္တမနပရိပုဏ္ဏသင်္ဂဟိပုဖြစ်ကြရ၏၊ထိုသို့ မိမိရအပ်သော တရားထူးဖြင့် အတ္တမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ဂဟိပုဖြစ်ရခြင်းမှာ ရှေးရှေးဘဝ၌ ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော သောတာပန် ဖြစ်ကြောင်း၊ ပေ၊ ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်းကောင်းမှုက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူး ပြုနေသောကြောင့်တည်း၊ ထိုအတူ ဤ၌လည်း ပါဒက-သို့မဟုတ် သမ္မသိတဈာန်က ပကတူပသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ပါဒက-သို့မဟုတ်သမ္မသိတနှင့်အလားတူဈာန် အင်္ဂါရှိသော မဂ်ကို လိုလားသော အဇ္ဈာသယ ဖြစ်ရသည်။

ဖလေနေဝ-သောတာပတ္တိဖိုလ်ဖြင့်သာ၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပိ-ပြည့်စုံ သော အကြံရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပ၊ [သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်တို့ကို ပေယျာလမြှုပ်သည်၊] ယဿာ-အကြင်ဘိက္ခုနီ၏၊ အရဟတ္တဿ-အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ ဥပနိဿယော (အတ္ထိ)၊ သာ-ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ အရဟတ္တေနဝ-အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့်သာ၊ (ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပိ-သည်၊ အဟောသိ) [သင်္ကပ္ပအဇ္ဈာသယရှိရုံဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကို မရ၊ ဥပနိဿယလည်းရှိမှ မဂ်ဖိုလ်ကိုရသည်-ဟူလို။] ဝေမေဝ-ပင်၊ အတ္တနော-၏၊ အဇ္ဈာသယာနရုပေန-သဖြင့်၊ ယံယံ ဈာန်-ကို၊ ပါဒကံ-ကို၊ ကတွာ-ဝါ-သော် လည်းကောင်း၊ ယေယေ ဈာနဓမ္မေ-တို့ကို၊ သမ္ပသိတွာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တိတော-သော၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ တံတံ ဈာနသဒိသောဝ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပါဒကဇ္ဈာန်-ပါဒကဈာန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပသိတဇ္ဈာန်ဝါ-သမ္ပသိတဈာန်ကိ သော် လည်းကောင်း၊ ဝိနာ၊ အဇ္ဈာသယဓမ္မေ နေဝ-ဖြင့်သာ၊ တံ-ထိုထိုဈာန်နှင့်တူစွာ မဂ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နက္ကဇ္ဈတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထာပိ-ဤ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒ၌လည်း၊ ဝိပဿနာ နိယမော-ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ-ထိုသုံးပါးသော ထေရ်တို့တွင်၊ [တိပိဋက စူဠနာဂတ္ထေရမ္ပိစသော အစိတ်ကို ကြည့်စွဲသည်၊ “တေသုဝါဒေသု”ဟု ယောဇနာ၌စွဲ၏၊] ပါဒကဇ္ဈာနဓမ္မဝ-ပါဒကဈာန်သည်သာ၊ နိယမေတိ-ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင် ဈာနင် အထူးကို မှတ်သား၏၊ ဣတိ စဝံ ဝါဒိ-ဤသို့ပြောလေ့ရှိသော၊ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရ်-ကို၊ အန္တေဝါ သိကာ-အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ လျှောက်ကြကုန်သနည်း၊) ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ တာဝ-အရူပဘဝမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-ညွှန်ပြအပ်သော၊) ယတ္ထ-အကြင်ဘဝ၌၊ ပါဒကဇ္ဈာန်-ပါဒကဈာန်သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထိုဘဝ၌၊ တံ-ထို ပါဒကဈာန်သည်၊ နိယမေတု-ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင် ဈာနင်အထူး ကို မှတ်သားပါစေတော့၊ ပန-ကား၊ ယသ္မိ-အကြင် အရူပဘဝ၌၊ ပါဒကဇ္ဈာန်-သည်၊ နတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ (စတုက္ကနည်းအရ စတုတ္ထဈာန်မှ တစ်ပါးသော အခြား ပါဒကဈာန်များမရှိနိုင်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “ပါဒကဇ္ဈာန် နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်၊ စတုတ္ထပါဒကဈာန်ကား အရူပဘဝ၌ ရှိနိုင်ပါသေး၏၊ -ဋီကာ။) တသ္မိ အရူပဘဝ-ထိုအရူပဘဝ၌၊ ကိ-အဘယ်သည်၊ နိယမေတိ-မှတ်သားပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤ သို့၊ (အာဟံသု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊) အာဝုသော-တို့၊ တတ္ထပိ-ထို အရူပဘဝ၌ လည်း၊ ပါဒကဇ္ဈာနဓမ္မဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ ယောဘိက္ခု-သည်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိ-ရှစ်ပါးသော သမာပတ်ကိုရခြင်း ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)ပဌမဇ္ဈာန်-ကို၊ ပါဒကံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလာနိ-သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ အပရဟိနဇ္ဈာနော-မယုတ် လျော့သောဈာန်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ကာလံ-ပျံလွန်တော်မူခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊

အရူပဘဝေ-၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီးသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဌမဇ္ဈာနိကာယ-ပဌမဈာန်၌ ယှဉ်သော၊ သောတာပတ္တိဖလ သမာပတ္တိယာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထပြီး၍၊ ဝိပဿန-ကို၊ ပဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ တိဏိ-သုံးပါး-ကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလာနိ-တို့ ကို၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်စေ၏၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ တာနိ-ထိုအထက် မဂ်ဖိုလ်တို့ သည်၊ ပဌမဇ္ဈာနိကာနေဝ-ပဌမဈာန်၌ ယှဉ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဒုတိယဇ္ဈာ နိကာဒီသုပိ-ဒုတိယဈာန်၌ယှဉ်သော မဂ်ဖိုလ်အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော- ဤနည်းပင်တည်း၊ [ဒုတိယဈာန်ကို အခြေခံ၍ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရပြီးလျှင် အရူပဘုံသို့ရောက်မှ အထက်မဂ်ဖိုလ်တို့ကို အားထုတ်ရာ၌ ဒုတိယဈာန်သည်ပင် ပါဒကဈာန်ဖြစ်ရသည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သိပါ။] [အရူပဘုံ၌ ပဉ္စမဈာန်သာ ရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ဒုတိယဈာန်စသည် ရှိပါသနည်းဟု မေး ဖွယ်ရှိသောကြောင့် အရူပေ စသည်မိန့်။] အရူပေ-အရူပဘုံ၌၊ တိကစတုက္ကဇ္ဈာန- တိကဈာန်၊ စတုက္ကဈာန်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တဉ္စ-ထိုဈာန်သည်လည်း၊ လောကုတ္တ ရ်-လောကုတ္တရဈာန်တည်း၊ န လောကီယံ-လောကီဈာန်မဟုတ်၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အာဝုသော-တို့၊ တတ္ထာပိ-ထိုအရူပဘုံ၌လည်း၊ ပါဒကဇ္ဈာနမေဝ-သည်သာ၊ နိယ မေတိ-မှတ်သား၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မိန့်တော်မူပြီး၊ ဘန္တေ-ရား၊ ပညော-ပြဿနာ ကို၊ သုကထိတော-ကောင်းစွာ ဖြေဆိုအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အာဟံသု- ကုန်ပြီ။)

ဝိပဿနာယ-၏၊ အာရမဏဘူတာ-အာရုံဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ- တို့သည်၊ နိယမေန္တိ-ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ယံယံ ပဉ္စကုန္တံ-အကြင်အကြင် ငါးပါးသော ခန္ဓာကို၊ သမ္ပသိတွာ-၍၊ ဝုဋ္ဌာတိ-၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ တံတံ သဒိသောဝ-ထိုထို သုံးသပ်အပ် သော ခန္ဓာနှင့်တူသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိဝါဒိ-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော၊ မောရဝါပိဝါသိ မဟာဒတ္တတ္ထေရဗ္ဗိ၊ မောရဝါပိ အရပ်၌နေလေ့ရှိသော မဟာဒတ္တ ထေရ်ကိုလည်း၊ အန္တေဝါသိကာ-တို့သည်အာဟံသု-ကုန်ပြီ၊ (ကိ-သနည်း၊) ဘန္တေ၊ တုမှကံ-တို့၏၊ ဝါဒေ-သမ္ပသိတ ဝါဒ၌၊ ဒေါသော-အဖြစ်သည်၊ ပညာယတိ- ထင်ပါ၏၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ သမ္ပသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ ဝုဋ္ဌိတဘိက္ခူနော-သင်္ခါရ ပဝတ္တမှထသော ရဟန်း၏၊ ရူပသဒိသေန-ရုပ်နှင့်တူသော၊ အဗျာကတေန-အဗျာက တဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေန-မဂ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာပါ၏၊ (ဖြစ်စရာရှိပါ၏၊) နေဝသညာ နာသညာယတနံ-နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကို၊ နယတောကလာ ပသမ္ပသန နည်းအားဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ-သိမ်းဆည်း၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-သင်္ခါရပဝတ္တမှ ထသော ရဟန်း၏၊ တံ သဒိသေနေဝ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနနှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ နေဝသညာနာသညာ ဘာဝပ္ပတ္တေန-နေဝသညာနာသညာ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ မဂ္ဂေန-မဂ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ရာပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ကုန်ပြီ၊

အာဂုဿော-တို့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ (ကဿော-ကြောင့်၊ ဧဝံ န ဟောတိ-သနည်း)၊ ဟိ (ယဿ)ကြောင့်၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂေါ-သည်၊ အပ္ပနံ-သို့၊ အပ္ပတ္တောနာမ-မရောက်သောမဂ်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တဿော-ကြောင့်၊ ရူပံ-ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတော-၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-သင်္ခါရပဝတ္တိမှ ထသော ရဟန်း၏၊ အဋ္ဌဂီကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ သောမနဿသဟဂတမဂ္ဂေါ-သောမနဿနှင့်တကွဖြစ်သောမဂ်သည်၊ ဟောတိ၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-ကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓိတော-၍၊ ဝုဋ္ဌိတဿာပိ-သင်္ခါရပဝတ္တိမှ ထသော ရဟန်း၏လည်း၊ သဗ္ဗာကာရေန-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တာဒိသော-ထို နေဝသညာနာသညာယတနံသို့ ရှုအပ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ သတ္တဂီကော-၇ ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ (သမ္မာသင်္ကပ္ပ မပါသော)၊ ဥပေက္ခာသဟဂတမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ဧဝံ-ဤသို့၊ န ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြေတော်မူပြီ။

ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-သည်၊ နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ဣတိ ဝါဒိနော-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော၊ စူဠာဘယတ္ထေရဿာပိ-စူဠာဘယထေရ်၏လည်း၊ ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရဿ-အား၊ ကထယိ-သု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်သည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း) ယဿ-အကြင် ရဟန်း၏ သန္တာန်၌၊ တာဝ-ရှေးဦးစွာ၊ ပါဒကဇ္ဈာနံသည်၊ အတ္ထိ၊ တဿ-တိုရဟန်း၏ သန္တာန်၌၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-သည်၊ နိယမေတု-မှတ်

အဋ္ဌဂီကော သောမန၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ။ ။ရုပ်ကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် သုံးသပ်သော အခါ ထို ဝိပဿနာဉာဏ်၌ ရူပါဝစရဈာန် အခြေမခံခဲ့သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရူပါဝစရဈာန်ကို မသုံးသပ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါကို လွန်မြောက်ခြင်းဟူသော ဥပနိဿယ မရှိလျှင် ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါပေါ်၌ စက်ဆုပ်ခြင်းဟူသော ဝိရာဂသတ္တိလည်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့်အဋ္ဌဂီက မဂ်သာ ဖြစ်ခွင့်ရှိရကား “အဋ္ဌဂီကော သောမနဿသဟဂတမဂ္ဂေါ ဟောတိ”ဟုမိန့်သည်။ [အပ္ပနာပဝတ္တိစ၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ ဟောတိတိအာဟာ-ဋီကာ။]

ဥပေက္ခာသဟဂတမဂ္ဂေါ။ ။နေဝသညာနာသညာ သမာပတ်ကို ကလာပသမ္ပသန နည်းအားဖြင့် သုံးသပ်မှု (သမ္ပသန) ပြု၍ သင်္ခါရတို့မှ ထမြောက်သော၊ (မဂ်ရသော) ပုဂ္ဂိုလ်၏မဂ်သည် (သင်္ခါ ရာဝေသသ-ရန်ရှင်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်) ထိုဈာန် နှင့် အားလုံးမတူနိုင်၊ စတုတ္ထဈာန်ချင်း ဥပေက္ခာသဟဂတိချင်း တူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်မပါဘဲ သတ္တဂီကဥပေက္ခာသဟဂတိမဂ်သာ ဖြစ်ရသည်။ [ဥပေက္ခာသဟဂတ မဂ္ဂေါတိ ဧတေဒ ဓတုတ္ထဈာန်ကတာပိ သမာနာ၊ အနုသယသမုဋ္ဌါဋနံ သမတ္တဿ ဒုသင်္ခါရာ ဝသေသတာတိ ဒဿေတိ-ဋီကာ။]

သားပါစေတော့၊ (စုဋ္ဌဘာယထေရ်၏ ဝါဒအတိုင်း မှတ်သားပါစေတော့ဟူလို) ယဿ-ဌ်၊ တံ-ထို ပါဒကဇ္ဈာန်သည်၊ နတ္ထိ၊ တဿ-ထိုရဟန်း၏၊ ကတရဇ္ဈာသယော-အဘယ်အဇ္ဈာသယသည်၊ နိယမေသတိ-ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင် ဈာနင်အထူးကို မှတ်သား နိုင်လတ္တံ့နည်း၊ နိဒ္ဒနဿ-ရင်းနှီးဖို့ရာ ဥစ္စာမရှိသူ၏၊ ဝုစိုဂဝေသနကာလောပိယ-အတိုးအပွားကို ရှာမှီးရာကာလနှင့် တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ဤသို့၊ အာဟ-ပြော ဆိုပြီ။

တံကထံ-ထိုစကားကို၊ အာဟရိတွာ၊ တိပိဋကစုဋ္ဌဘာယထေရဿ-အား၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကထယိ-သု-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို တိပိဋကစုဋ္ဌဘာယထေရ် သည်၊ အာဝုသော-တို့၊ ပါဒကဇ္ဈာနဝတော-ပါဒကဇ္ဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်၊ ဣဒံ-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတိဟူသော ဤစကားကို၊ မယာ၊ ကထိတံ-ဆိုအပ် ပြီ၊ ဣတိ အာဟ၊ ပန-ဆက်၊ ပါဒကဇ္ဈာနဝတော-ပါဒကဇ္ဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတွက်၊ ဣဒံ-ဤ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတိဟူသောစကားကို၊ ကထိတံယ ထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ သမ္ပသိတဇ္ဈာနဝတောပိ-သမ္ပ သိတဇ္ဈာန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်လည်း၊ ဝေဒိတဗွံ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပဉ္စမဈာနတော- ပဉ္စမဈာန်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထပြီး၍၊ (ပဉ္စမဈာန်ကိုပါဒကပြုပြီး၍)၊ ပဌမာဒီနိ-ပဌမအစ ရှိသော ဈာန်တို့ကို၊ သမ္ပသတော-သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါ- ဖြစ်သောမဂ်သည်၊ ပဌမထေရဝါဒေန-ပဌမထေရ်၏ ဝါဒအားဖြင့်၊ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကော- ပဉ္စမဈာန်၌ယှဉ်သည်၊ (အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊) ဒုတိယဝါဒေန-ဒုတိယထေရ်၏ ဝါဒ အားဖြင့်၊ ပဌမာဒီဇ္ဈာနိကော-ပဌမဈာန်အစရှိသော ဈာန်၌ ယှဉ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေဝိ ဝါဒါ-ပါဒကဇ္ဈာနဝါဒ သမ္ပသိတ ဝါဒဟူသော ၂ ပါးသော ဝါဒတို့သည်လည်း၊ ဝိရုဇ္ဈန္တိ-ဆန့်ကျင်ကုန်၏၊ တတိယဝါဒေ ပန-တတိ ယထေရ်၏ ဝါဒ၌ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဈာန်တို့တွင်၊ ယံ-အကြင်ဈာန်ကို၊ ဣစ္ဆတိ-၏၊ တဇ္ဈာနိကော-ထို အလိုရှိအပ်သော ဈာန်၌ယှဉ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ထို့ ကြောင့်၊ တေစဝါဒါ-ထိုပါဒကဇ္ဈာနဝါဒ၊ သမ္ပသိတဇ္ဈာနဝါဒတို့သည်လည်း၊ န ဝိ

တေစဝါဒါ န ဝိရုဇ္ဈန္တိ။ ။ပါဒကဇ္ဈာန်က ပဉ္စမဈာန်ဖြစ်၊ သမ္ပသိတဈာန်က ပဌမဈာန် ဖြစ်နေရာဝယ်ပါဒကဇ္ဈာနဝါဒအတိုင်းဆိုလျှင် ပဉ္စမဈာန်ကမဂ် ဖြစ်စရာရှိ၍၊ သမ္ပသိတဈာန ဝါဒ အတိုင်းဆိုလျှင် ပဌမဈာန်ကမဂ်ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ဤသို့ ဝါဒ ၂-ရပ် ဆန့်ကျင်နေရာဝယ် အဇ္ဈာသယက ပဉ္စမဈာန်၌ အလိုရှိနေလျှင် ပဉ္စမဈာန်က မဂ်သာဖြစ်၏၊ ပဌမဈာန်မဂ်ကို အလိုရှိ လျှင်လည်း ပဌမဈာန်ကမဂ်သာ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ဤသို့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော ထို ၂-ဝါဒ သည် အဇ္ဈာသယက ကုစွက်ပေးသောကြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မဖြစ်တော့-ဟူလို။

ရုက္ခန္တိ-မဆန့်ကျင်တော့ကုန်၊ အဇ္ဈာသယောစ-အဇ္ဈာသယသည်လည်း၊ သာတ္ထကော-အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စဝ်-ဤသို့လျှင်၊ တယောပိ-သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ထေရာ-ထေရ်တို့သည်၊ ပဏ္ဍိတာ-ကြောင်းကျိုးမြင်သိ သဘာဝပညာ ရှိကြကုန်သည်၊ ဗျတ္တာ-ထက်မြက်ကုန်သည်၊ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာဝ-ဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ တေန-ထိုသို့ ပဏ္ဍိတ ဗျတ္တ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ-ထိုသုံးပါးသောထေရ်တို့၏၊ ဝါဒ-ဝါဒကို၊ တန္တိ-အဋ္ဌကထာအစဉ်ကို၊ ကတွာ(အာစရိယာ-ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ထပယံ-သု-ထားခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ဣဝ ပန-ဤအဋ္ဌသာလိနိ အဋ္ဌကထာ၌ကား၊ အတ္ထမေဝ-အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ၊ [စေဖြင့် တန္တိကိုကုန်၊ ထိုပါဠိအားလုံးကို မထုတ်ဆောင်ဘဲ-ဟူလို၊] ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ တယောပိ-သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေဝါဒေ-ဤဝါဒနှင့် တကွဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို၊ ဝါ-ဤပြောဆိုကြောင်းဈာန်တို့ကို၊ ဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီ။

[သတ္တဋ္ဌဂ်ပရိဏာမံ ဟူသော ဥဒ္ဓေသ၏ ပဋိနိဒ္ဓေသကို ပြပြီး၍ “နိမိတ္တံပဋိပဒါပတိ”ဟူသော ဥဒ္ဓေသ၏ ပဋိနိဒ္ဓေသကို ပြလိုသောကြောင့် ဣဒါနိ စသည်မိန့်၊] ဣဒါနိ-၌၊ နိမိတ္တံ ပဋိပဒါ ပတိတိ ဧတ္ထ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော)၊ စဝ်-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အဂ်ပရိဏာမဝတော-ဗောဇ္ဈင်၊ မဂ္ဂင်၊ ဈာန်တို့၏ ပြောင်းလဲခြင်းရှိသော၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်၏၊ ဥပ္ပါဒကာလေ-ဖြစ်ရာ အခါ၌၊ ဂေါတြဘု-သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထသနည်း၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ ကုတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ တာဝ-မဂ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဓိန္ဒ-ညွှန်ပြအပ်

အဇ္ဈာသယောစ သာတ္ထကော။ ။အဇ္ဈာသယမပါဘဲ ထို ၂-ဝါဒချည်းသာရှိလျှင် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်စရာရှိ၍ အဇ္ဈာသယဝါဒကို သွင်းပေးမှ အဇ္ဈာသယပါသည့်ဘက်က အနိုင်ရသောကြောင့် အဇ္ဈာသယလည်း အချည်းနီး (အကျိုးမဲ့) မဟုတ်ဘဲ အကျိုးထူးရှိသည်။

တယော ပေတေ ဝါဒေ။ ။တံတံဝါဒေဟိပညာပိယမာနာနိ ပါဒကဏဇ္ဈာနာဒိနိ (ထိုထိုဝါဒတို့ဖြင့် ပညတ်အပ်ကုန်သော ပါဒကဏဇ္ဈာနအစရှိသည်တို့ကို) ဝါဒသဟဇာရိတယ ဝါဒါတိ ဝုစ္ဆန္တိ (ဝါဒနှင့်တကွ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဟဇရက နည်းအားဖြင့် ဝါဒဟု ဆိုအပ်ကုန်၏) ဣတိ အဓိပ္ပာယ်နေ တယော ပေတေ ဝါဒေတိ အာဟာ-အန)၊ ဤအလို ပါဒကဏဇ္ဈာနသော ဈာန်တို့ကို ကောက်ပါ၊ (တစ်နည်း) ဝဒန္တိဧတေဟိတိဝါဒါဒကရဏဘူတာနိ ပါဒကဏဇ္ဈာဒိနိ ဝါဒါ၊ ဤအလို “တယောပိ-ကုန်သော၊ ဧတေဝါဒေ-ဤပြောဆိုကြောင်း ဈာန်တို့ကို”ဟုပေးပါ၊ မခွဲ၌ကား ပါဠိရှိအတိုင်းပင် အနက်ပေးစေလိုသည်။ -

သော) ဂေါတြဘု-သည်၊ နိမိတ္တတော-သင်္ခါရနိမိတ်ဟူသော အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-၏၊ ပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ် ဖြစ်သောဝဋ်တရားကို၊ ဆေတ္တု-ဖြတ်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒေသော (ဒေတံ)-ဤဂေါတြဘုသည်၊ ဒေကတော ဝုဋ္ဌာနော-တစ်ဖက်မှ ထခြင်းရှိ၏၊ [စိတ်ကို ဟောသောဂေါတြဘုသဒ္ဓါသည် နပုံလိင်ရှိသောကြောင့် “ဒေကတော ဝုဋ္ဌာနံ ဒေတံ”ဟု ရှိမှသာ၍ကောင်း၏၊] မဂ္ဂေါ-သည်၊ နိမိတ္တ တော သင်္ခါရ နိမိတ်ဟူသော အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-၏၊ ပဝတ္တမ္ပိ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဝဋ်တရားကိုလည်း၊ ဆိန္ဒတိ-ဖြတ်နိုင်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဒေ-ဤမဂ်သည်၊ ဥဘတော ဝုဋ္ဌာနော-နိမိတ္တ ပဝတ္တဟူသော နှစ်ပါးစုံမှ ထခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။

တေသံ-ထိုဂေါတြဘုမဂ်တို့၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဥပပတ္တိနယော-ဖြစ်ပုံကို သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံဝါရေ-အကြင် ဝိပဿနာအလှည့် အကြိမ်၌၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မိံ-ထိုပဿနာ အလှည့်အကြိမ်၌၊ အနုလောမံ-အနုလုံသည်၊ ဒေကံ-တစ်ကြိမ်တည်းသာ၊ နေဝ ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ပဉ္စမံ-၅ ကြိမ်မြောက်လည်း၊ န ဟောတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ (နောက်၌တသ္မာရှိလတ္တံ့၊) ဒေကံ- တစ် ကြိမ်တည်းသော အနုလုံသည်၊ အာသေဝနံ-အာသေဝန ပစ္စည်းကို၊ န လဘတိ-မရ၊ ပဉ္စမံ-၅ ကြိမ်မြောက် အနုလုံသည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-ဘဝင်၏၊ အာသန္နတ္တာ-နီး သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝေတေ-တုန်လှုပ်၏၊ [ဂေါတြဘုအား ကျေးဇူးပြုနိုင် လောက်အောင် မခိုင်မြဲသောကြောင့် “တုန်လှုပ်၏” ဟုဆိုသည်၊ ပဝေတေတိ ဂေါတြဘုဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိတိ အတ္ထော-ငို။] ဟိ-မှန်၊ တဒါ-ငါး ကြိမ်မြောက် ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဇေဝနံ-သည်၊ ပတိတံ နာမ-ကျသည်မည်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ ဒေကံ၊ တစ်ကြိမ်တည်းသာ၊ နေဝ ဟောတိ၊ ပဉ္စမံ-လည်း၊ န ဟောတိ။

ပန-အနုယကား၊ မဟာပညဿ-ကြီးသော ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒွေ- ၂ ကြိမ်ကုန်သော၊ အနုလောမာနိ-အနုလုံတို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ တတိယံ-သုံး ကြိမ်မြောက်၊ ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုသည်၊ ဟောတိ၊ စတုတ္ထံ-လေးကြိမ်မြောက်၊ မဂ္ဂစိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တိဏိ-၃ ကြိမ်ကုန်သော၊ ဖလာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတော-ထိုဖိုလ်သုံးကြိမ်မှ၊ (ပရံ-နောက်၌)၊ ဘဝင်္ဂီတရဏံ-ဘဝင်သို့သက်ခြင်း သည်၊ ဟောတိ၊ မဇ္ဈိမပညဿ-အလယ် အလတ် ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တိဏိ အနုလောမာနိ ဟောန္တိ၊ စတုတ္ထံ-၄ ကြိမ်မြောက်၊ ဂေါတြဘု-ဂေါတြဘုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပဉ္စမံ-ငါးကြိမ်မြောက်၊ မဂ္ဂစိတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဒွေ-၂ ကြိမ်ကုန် သော၊ ဖလာနိ-ဖိုလ်စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတော-ထိုဖိုလ် ၂ ကြိမ်မှ၊ (ပရံ) ဘဝင်္ဂီတရဏံ-ဘဝင်သို့ သက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ မဒ္ဒပညဿ-နဲ့သော ပညာရှိ

သောပုဂ္ဂိုလ်၏။ စတ္တာရိ အနုလောမာနိ၊ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စမံ-ငါးကြိမ်မြောက်၊ ဂေါတြဘု-
သည်၊ ဟောတိ၊ ဆဋ္ဌ မဂ္ဂစိတ္တံ (ဟောတိ)၊ သတ္တမံ ၇-ကြိမ်မြောက်၊ ဖလံ-သည်၊
(ဟောတိ) တတော-ထိုပိုလ်တစ်ကြိမ်မှ၊ (ပရံ-၌)၊ ဘဝဂေါတရဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)။

တတ္ထ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ မဟာပညမန္တပညာနံ-မဟာပညပုဂ္ဂိုလ် မန္တပည
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ အကထေတွာ-မဆို
မှု၍၊ မဇ္ဈိမပညာဿ-အလယ် အလတ် ပညာရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-
အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ ကထေတဗ္ဗံ-ဆိုရာ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံ-ဝါရေး-အကြင်
ဝိပဿနာ အလှည့်အကြိမ်၌၊ မဂ္ဂဂုဋ္ဌာနံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မိံ-၌၊ ဥပေက္ခာ
သဟဂတာ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကြိယာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-
ကြိယာ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ-သည်၊ ဟုတွာ-၍၊
(တစ်နည်း-မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဟုတွာ-မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၍၊)
ဝိပဿနာဂေါစရေ-ဝိပဿနာ၏ အာရုံ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊
အာရမဏံ ကတွာ၊ ဘဝဂံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇေတိ-ပြန်လည်စေ၏၊ [“ဘဝင်ကို ဖြတ်
၏-ဟူလို၊] တဒန္တရံ-ထိုဘဝင်၏ အခြားမဲ့၌၊ တေနေဝအာဝဇ္ဇနေန-ထိုအာဝဇ္ဇန်း
သည်ပင်၊ ဂဟိတက္ခန္ဓေ-ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပဌ
မံဇဝနံ- ပဌမဇောဖြစ်သော၊ အနုလောမဉာဏံ-အနုလောမဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုအနုလောမဉာဏ်သည်၊ တေသုခန္ဓေသု-ထိုရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၌၊ အနိစ္စာ
တိဝါ -အနိစ္စာတို့ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာတိ ဝါ-ဒုက္ခတို့ဟူ၍သော် လည်း
ကောင်း၊ အနတ္တာတိဝါ-အနတ္တတို့ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊
ဩဠာရိကံ ဩဠာရိကံ-ကြမ်းသော ကြမ်းသော၊ သစ္စပ္ပင်္ခစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို
ဖုံးလွှမ်း တတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒေတွာ-ပယ်
ဖျောက်၍၊ တိဏိ-န်သော၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ ဘိယျောဘိယျော-အလွန့်အလွန့်၊ ပါ
ကဋာနိ-ထင်ရှားသည်တို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်သွား၏။

တဒန္တရံ-ထိုပဌမ အနုလောမဉာဏ်၏ အခြားမဲ့၌၊ ဒုတိယာနုလောမံ-
ဒုတိယာနုလောမဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပြန်၏၊ တေသု-ထိုအနုလောမဉာဏ်၊

မန္တပညဿ စတ္တာရိ။ ။ “ဤနည်းသည် ရှေးအဋ္ဌကထာ၌ ပါသောကြောင့်ဆိုအပ်သော
နည်း”ဟု ယောဇနာဆို၏။ အရှင် ဝုဒ္ဓယောသသည် အလိုရှိအပ်သောနည်း မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ အနလံ ၄ ကြိမ်ဝါရကို တားမြစ်ထားသည်။ သင်္ဂြိုဟ်၌ လည်း ဤ ၄ ကြိမ်နည်း
ပေါ်။ “ပရိကမ် ဥပတ အနလံ”ဟု နာမည်ချင်း ခွဲ၍ ၃ ကြိမ်သာပြထားသည်။ [အဋ္ဌကထာ၌
ပြထားသော အဓိပ္ပာယ်များကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာနိကာ အပုဒ်အစောဝါရအဖွင့်၌ ပြထား
ပါသည်။]

မျိုးတို့တွင်၊ ပုရိမံ-ရှေ့အနုလောမဉာဏ်သည်။ အနာသေဝနံ-အာသေဝန ပစ္စည်းမရှိသည်။ (ဟုတွာ) ဒုတိယဿ-ဒုတိယဖြစ်သော အနုလောမဉာဏ်၏။ အာသေဝနံ-အာသေဝန ပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊ [ဒုတိယဿ၏ နောက်၌ “ပုရိမံ”ဟု စာအုပ်တို့ဝယ်ရှိသည်ကား မကောင်း၊ ရှေ့ပုရိမံသည်ပင် ကတ္တားဖြစ်နိုင်၏။] တံ-ထို ဒုတိယအနုလောမဉာဏ်သည်။ လဒ္ဓါသေဝနတ္တာ-ရအပ်သော အာသေဝနပစ္စည်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိက္ခံ-ထက်မြက်သည်။ သူရံ-ရဲရင့်သည်။ ပသန္နံ-ကြည်လင်သည်။ ဟုတွာ၊ တသ္မိယေဝါရမဏေ-ထိုရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော အာရုံ၌ပင်၊ တေ နေဝါကာရေန-ထိုအနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ မဇ္ဈိမပ္ပမာဏံ-အလယ်အလတ်ပမာဏရှိသော၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနော ဒေတွာ-ပယ်ဖျောက်၍၊ တီဏိလက္ခဏာနိ၊ ပေ၊ နိရုဇ္ဈတိ-၏။

တဒနန္တရံ-ထိုဒုတိယ အနုလောမဉာဏ်၏အခြားမဲ့၌၊ တတိယာနုလောမံ-တတိယအနုလောမဉာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပြန်၏။ တဿ-ထိုတတိယအနုလောမဉာဏ်၏။ ဒုတိယံ-၂ ခုမြောက်သော အနုလုံသည်။ အာသေဝနံ-အာသေဝနပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ-၏။ တမ္ဗိ-ထိုတတိယအနုလောမဉာဏ်သည်လည်း၊ လဒ္ဓါသေဝနတ္တာ-ရအပ်သော အာသေဝနပစ္စည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိက္ခံ၊ ပသန္နံ၊ ဟုတွာ၊ တသ္မိယေဝါရမဏေ-ပင်၊ တေနေဝါကာရေန-အားဖြင့်ပင်၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ တဒဝသေသံ-ထိုမှ ကြွင်းကျန်သော၊ [ဒုတိယ အနုလုံပယ်အပ်သော သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကမှကြွင်းကျန်သော၊] အဏုသဟဂတံ-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒေတွာ-၍၊ နိရဝသေသံ၊ အကြွင်းအကျန်မရှိသည်ကို၊ ကတွာ၊ တီဏိ လက္ခဏာနိ၊ ပေ၊ နိရုဇ္ဈတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ တီဟိ-သုံးကြိမ်ကုန်သော၊ အနုလောမေဟိ-အနုလောမ ဉာဏ်တို့သည်။ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမေ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော၊ အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒိတေ-ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော်၊ တဒနန္တရံ-ထိုသုံးကြိမ်ကုန်သော အနုလောမဉာဏ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဂေါတြ ဘုဉာဏံ-ဂေါတြဘုဉာဏ်သည်။ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကုရုမာနံ-ပြုလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

တတြ-ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဥပမာ-တည်း၊ ကိရု-ချဲ့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ စက္ခုမာ-ပသာဒ စက္ခုရှိသော၊ (မျက်စိအမြင်ကောင်းသော၊) ပုရိသော-သည်၊ နက္ခတ္တယောဂံ-နက္ခတ်၏ စန်းနှင့်ယှဉ်ပုံကို၊ ဇာနိဿာမိ-

သိအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကြိ၍၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ နိက္ခမိတ္တာ- အိမ်တွင်းမှ ထွက်၍၊ စန္ဒ-ကို၊ ပဿိတုံ-ကြည်ခြင်းငှါ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ကောင်းကင်သို့၊ ဥလ္လာကေသိ-မော်၍ကြည့်ပြီး၊ တဿ-ထိုယောက်ျား၏ စက္ခု၌၊ ဝလာဟကေဟိ-တိမ်တိုက်တို့သည်၊ ပဋိစ္ဆန္တတ္တာ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စန္ဒော-လသည်၊ န ပညာယိတ္ထ-မထင်ရှား၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ ဝါတော-လေသည်၊ ဥပ္ပဟိတ္တာ-တက်လာ၍၊ ထူလထူလေ-ထူထဲကုန် ထူထဲကုန်သော၊ ဝလာဟကေ-တိမ်တိုက်တို့ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေသိ-ဖျက်ဆီးပြီး၊ အပရော-ပဌမလေမှတစ်ပါးသော၊ (ဝါတော-လေသည်) မဇ္ဈိမေ-အလယ်အလတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝလာဟကေ-တို့ကို၊ ဝိဒ္ဓံသေသိ-ပြီး၊ အပရော-ဒုတိယလေမှ တစ်ပါးသော (ဝါတော-လေသည်) သုခုမေ-သိမ်မွေ့ကုန်သော။ ဝလာဟကေ ဝိဒ္ဓံသေသိ-ပြီး၊ တတော-ထိုမှနေောက်၌၊ သောပုရိသော-သည်၊ ဝိဂတဝလာဟကေ-ကင်းသောတိမ်တိုက်ရှိသော၊ နဘော-ကောင်းကင်၌၊ စန္ဒံ-လကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ နက္ခတ္တယောဂံ-နက္ခတ်၏ စန်းယုဉ်ပုံကို၊ အညာသိ-သိရပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာ၌၊ တယော-၃-မျိုးကုန်သော၊ ဝလာဟကာ-တိမ်တိုက်တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-မှတ်ထိုက်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကထူလမဇ္ဈိမ သုခုမ ကိလေသန္တကာရာ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်သော ထူထဲသော ကိလေသာမှောင်၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ကိလေသာမှောင်၊ သိမ်မွေ့သော ကိလေသာ မှောင်တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-မှတ်ထိုက်ကုန်၏) တယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဝါတော-လေတို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) တိဏီ ကုန်သော၊ အနုလောမ စိတ္တာနိ-အနုလုံ စိတ်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ-နံ၏၊ စက္ခုမာ-ပသာဒစက္ခုရှိသော၊ ပုရိသော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဂေါတြဘုဉာဏ်-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ထိုက်၏၊ စန္ဒော-လကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) နိဗ္ဗာန်-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဧကေကဿ-တစ်မျိုးတစ်မျိုးသော၊ ဝါတဿ-လေ၏၊ ယထာက္ကမေန-အားဖြင့်၊ ဝလာဟကတ္တယဝိဒ္ဓံသနံ-တိမ်တိုက် ၃ မျိုးအပေါင်းကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧကေကဿ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ အနုလောမစိတ္တဿ- အနုလုံစိတ်၏၊ သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကတမဝိနောဒနံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသောအမှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဝိဂတ ဝလာဟကေ-ကင်းသော တိမ်တိုက်ရှိသော၊ နဘော-၌၊ တဿ ပုရိသဿ၏၊ ဝိသုဒ္ဓစန္ဒ ဒဿနံ-အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သောလကို မြင်ရခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကေ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ တမေ-မောဟတည်းဟူသော အမှောင်သည်၊ ဝိဂတေ-ကင်းလသော်၊ ဂေါတြဘုဉာဏဿ-၏၊ သုဝိသုဒ္ဓနိဗ္ဗာနာရမဏကရဏံ-အလွန်အထူးသဖြင့် စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ဟိ-ထင်ရှားအောင်ပြဋ်းအံ့၊ တယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊ ဝါတာ-တို့သည်၊ စန္ဒပုဋိစ္ဆာဒကော-လကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်သော၊ ဝလာဟကေယေဝ-တိမ်တိုက် တို့ ကိုသာလျှင်၊ ဝိဒ္ဓိဿေတုံ-ဖျက်ဆီးငှါ၊ သက္ကောန္တိယထာ-စွမ်းနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ စန္ဒ-လကို၊ ဒဋ္ဌါ-မြင်ခြင်းငှါ န သက္ကောန္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အနုလောမာနိ-သုံး ကြိမ်သော အနုလုံတို့သည်၊ သစ္စပုဋိစ္ဆာဒကတမေယေဝ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်း တတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှောင်တို့ကိုသာသလျှင်၊ ဝိနောဒေတုံ-ငှါ၊ သက္ကောန္တိ-စွမ်းနိုင်၏၊ နိဗ္ဗာန်-ကို၊ အာရမဏံ-ကို ကာတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောန္တိ သော ပုရိသော-သည်၊ စန္ဒမေဝ-ကိုသာလျှင်၊ ဒဋ္ဌါ-မြင်ခြင်းငှါ၊ သက္ကောတိယထာ- ကဲ့သို့၊ ဝလာဟကော-တို့ကို၊ ဝိဒ္ဓိဿေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဂေါတြဘုဉာဏံ-သည်၊ နိဗ္ဗာနမေဝ အာရမဏံ ကာတုံ သက္ကောတိ၊ ကိလေသတမံ- ကိလေသာ တည်းဟူသော အမှောင်ကို၊ ဝိနောဒေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကောတိ၊ [နိဂုံးကို ပြလို၍ “ဧဝံ”စသည်မိန့်၊] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အနုလောမံ-အနုလောမဉာဏံသည်၊ သင်္ခါရာရမဏံ-သင်္ခါရတရားဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဂေါတြဘု-သည်၊ နိဗ္ဗာနာရမဏံ-နိဗ္ဗာန် ဟူသော အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဟိ-လဒ္ဓဒေါ၊ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဂေါတြဘု-သည်၊ အနုလောမေန-အနုလောမ ဉာဏံသည်၊ ဂဟိတာရမဏံ-ယူအပ်ပြီးသော အာရုံကို၊ ယဒိဂဏေယျ-အကယ်၍ ဆက်လက် ယူငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-နောက်ထပ်ဖြစ်သော၊ အနု လောမံ-သည်၊ တံ-ထိုဂေါတြဘုသို့၊ အနုဗန္ဓေယျ-အစဉ်လိုက်ရာ၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနမေဝ-မဂ်တည်းဟူသော ဝုဋ္ဌာနသည်ပင်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ ရာ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဂေါတြဘုဉာဏံ-သည်၊ အနုလောမဿ-၏၊ အာရမဏံ- ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ တံ-ထိုအနုလုံကို၊ အပစ္စတော ပဝတ္တိကံ-နောက်၌ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်ကို၊ [အယုတ္တယမာသံ၊] ကတွာ-၍၊ သယံ-မိမိဟူသော ဂေါတြဘု ကိုယ် တိုင်၊ အနာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းမဟုတ်သည်၊ သမာနိပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာဝဇ္ဇန ဌာနေ-အာဝဇ္ဇန်း အရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဧဝံ-ဤအတိုင်း၊ (နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍

ပန၊ ပေ၊ တံ အနုဗန္ဓေယျ။ ။ ဂေါတြဘုသည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုဘဲရှေ့အနုလုံယူအပ် သော သင်္ခါရအာရုံကိုသာ ဆက်၍ယူနေလျှင် သူလည်း ဂေါတြဘုအမည် မရဘဲ အနုလောမအမည် သာ ဆက်၍ရနေရာ၏၊ သူသည် ရှေ့အနုလုံသို့ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့ သူ့ကိုလည်းနောက်အနုလုံ က အစဉ်လိုက်ရာ၏၊ ဤသို့ အနုလုံချည်းသာ ဆက်၍ဆက်၍ ဖြစ်နေပါမူ မိမိသည် မိမိနှင့် အာရုံတူ၍ အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်လျက် ကျေးဇူးပြုမည်ဖြစ်သော ဂေါတြဘုကို မရခြင်းကြောင့် သင်္ခါရအာရုံမှထမြောက်သော တရားအဖြစ်ဖြင့် မဖြစ်တော့ချေ၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ န ဘဝေ ယျ ”ဟုဆိုသည်၊ [ဂေါတြဘုသဟိ၊ ပေ၊ ပစ္စယဿ အလာဘာ။-ဋီကာ။]

၍) နိဗ္ဗတ္တာဟိ-ဖြစ်ရစ်လော့၊ ဣတိ-သို့၊ မဂ္ဂဿ-အား၊ သည်-အမှတ်သညာကို၊ ဒတ္တာဝိယ၊ ပေးသကဲ့သို့၊ [“ပေးတတ်သောသတ္တိ မရှိဘဲလျက် ပေးသကဲ့သို့”ဟု တဒ္ဓမ္မုပစာ ဥပရိက္ခာစကားဖြင့် ဆိုသည်။] နိရုဇ္ဈတိ-ချုပ်၏၊ မဂ္ဂါပိ-သည်လည်း၊ တေန-ထိုဂေါတြဘုသည်၊ ဒိန္နသည်-ပေးအပ်သော အမှတ်သညာကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-မလွတ်မှု၍သာ၊ အဝိစိသန္တတိဝသေန-အကြားမရှိသော အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ တံ ဉာဏံ-ထိုဂေါတြဘုဉာဏံသို့၊ အနဗန္ဓမာနော-အစဉ်လိုက်လျက်၊ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ မဖောက်အပ်သေးသော၊ အပဒါလိတပုဗ္ဗံ-ရှေး၌ မခွဲအပ်သေးသော၊ (အနမတဂ္ဂ သံသရာဝယ် တစ်ခါမျှမခွဲအပ် မဖောက်အပ်ဖူးသေးသော၊ လောဘက္ခန္ဓံ-လောဘ အတုံးအခဲကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါသက္ခန္ဓံ-ဒေါသအတုံးအခဲကိုလည်းကောင်း၊ မောဟက္ခန္ဓံ-မောဟအတုံးအခဲကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈမာနော-ဖောက်လျက်သာ၊ ပဒါလ ယမာနော-ခွဲလျက်သာ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏။

တတြ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ဥပမာ-တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-သော၊ ဣဿာသော-လေးသမားသည်၊ ဓနုသတမတ္ထကေ-လေးအပြန်တစ်ရာ၏ အထက်၌၊ ဖလကသတံ-ပျဉ်ချပ်တစ်ရာကို၊ ထပေတွာ-ထားစေ၍၊ ဝတ္ထေန-အဝတ် ဖြင့်၊ မုခံ-မျက်နှာကို၊ ဝေဠေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ သရံ-မြားကို၊ သန္နယိတွာ-ကောင်းစွာဖွဲ့၍၊ ဝါ-တပ်၍၊ စက္ကယန္တေ-စက်ဘီးတပ်သော ယန္တရားအပေါ်၌၊ (လှည်း ကလေးအပေါ် ၌)၊ အဋ္ဌာသိ-ရပ်တည်ပြီး၊ အညော-အခြားသော၊ ပုရိသော-သည်၊ စက္ကယန္တံ-ကို၊ အဝိဉ္ဇိတွာ-ဆွဲငင်၍၊ ယဒါ-၌၊ ဣဿာသဿ-၏၊ ဖလကသတံ-သည်၊ အဘိမုခံ-ရှေးရှုသည်၊ (တည့်တည့် ဖြစ်နေသည်)၊ ဟောတိ-၏၊ တဒါ-၌၊ တတ္ထ-ထိုပျဉ်ချပ်၌၊ ဒဏ္ဍကေန-တုတ်ဖြင့်သည်-အမှတ်အသားကို၊ ဒတိ-ပေး လိုက်၏၊ [တုတ်ဖြင့် ပျဉ်ချပ်ကို ဒေါက်ခနဲခေါက်လိုက်သည်။] ဣဿာသော-သည်၊ ဒဏ္ဍကသညံ-တုတ် အမှတ်အသားကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-မလွတ်မှု၍သာ၊ သရံ-မြားကို၊ ခိပိတွာ-ပစ်၍၊ ဖလကသတံ-ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ-ဖောက်ထွင်း၏။

တတ္ထ-ထို ဥပမာစကားရပ်၌၊ ဒဏ္ဍကသညာ-တုတ်အမှတ်အသားကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တု) ဂေါတြဘုဉာဏံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဣဿာသဿ-၏၊ ဒဏ္ဍ ကသညံ-ကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-သာလျှင်၊ ဖလကသတံ-ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈနံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) မဂ္ဂညာဏဿ-၏၊ ဂေါတြဘုဉာဏေန-သည်၊ ဒိန္နသည်-ကို၊ အမုဉ္ဇိတွာဝ-၍သာ၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ အနိဗ္ဗိဒ္ဓ ပုဗ္ဗအပဒါလိတပုဗ္ဗာနံ၊ ရှေး၌ မဖောက်အပ်သေးကုန်၊ ရှေး၌ မခွဲအပ်သေးကုန်သော၊ လောဘက္ခန္ဓာဒိနံ-လောဘ အတုံးအခဲ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိဗ္ဗိဇ္ဈန ပဒါလနံ-ဖောက်ခြင်း ခွဲခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဧတဒေဝ-ဤလောဘက္ခန္ဓစသည်ကိုဖောက်ခွဲခြင်းကိုပင်၊ ဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဋသေ တုမုတ္တိတ၊ ပေ၊ ကရဏန္တိပိ-ရအပ်သော တည်ရာဘုံရှိသော ဝဋ်တရားကိုနှောင့်ဖွဲ့

တတ်သော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်မှုကို ပြုခြင်း ဟူ၍လည်း၊ (ဝုစ္စတိ)။

ဟိ-မှန်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စဟူသည်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အနုသယပ္ပဇောနံ-အနုသယကို ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-လျှင်၊ သော- ထိုမဂ်သည်၊ အနုသယေ-တို့ကို၊ ပဇောန္တော-ပယ်လျက်၊ နိမိတ္တာ-သင်္ခါရအာရုံ ဟူ သော နိမိတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထသည်မည်၏၊ ပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်တတ်သော ဝဋ်တရားကို၊ ဆိန္ဒုတိနာမ-ဖြတ်သည်မည်၏၊ ရူပဝေဒနာ သညာသင်္ခါရဝိညာဏ နိမိတ္တံ-ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ် ဟူသောအာရုံသည်၊ နိမိတ္တန္တိ- နိမိတ္တ မည်၏၊ ရူပဝေဒနာသညာသင်္ခါရဝိညာဏ ပဝတ္ထမေဝ-ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော အဆက်မပြတ် ဖြစ်တတ်သော ဝဋ်တရားသည်ပင်၊ ပဝတ္တိမ္မိ-ပဝတ္တလည်းမည်၏၊ တံ-ထိုပဝတ္တသည်၊ ဥပါဒိန္နကံ-ဥပါဒိန္နကပဝတ္တ လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိန္နကံ-အနုပါဒိန္နကပဝတ္တလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိခံ- သည်၊ ဟောတိ၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ အနုပါဒိန္နကတော- အနုပါဒိန္နကပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာနတ္ထယာ -ထခြင်းဟူသော အရိပ်အယောင်ကို၊ ဒီဿတိ- တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ -၍၊ အနုပါဒိန္နကတော-အနုပါဒိန္နကပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒိ-သု-ကုန်ပြီ။

ဟိ-ချဲ့၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တာ နိ-ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် တို့လည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-ပယ် အပ် ကုန်၏၊ တာနိ-ထိုစိတ်တို့သည်၊ ရူပံ-ကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ-ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ တံ-ထို ဖြစ်စေအပ်သော ရုပ်သည်၊ အနုပါဒိန္နက ရူပက္ခန္ဓော-ကမ္မဇရုပ်ဟူသော

ဘူမိလဒ္ဓ၊ ပေ၊ ကရုဏန္တိပိ။ ။ဘူမိ+လဒ္ဓါ ယေဟိတိ ဘူမိလဒ္ဓါ၊ မိမိတို့၏ တည်ရာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော ဘုံကိုရသော အနုသယ ကိလေသာများကို “ဘူမိလဒ္ဓ”ဟု ခေါ်၏။ ဝဋ် သိနောန္တိ ဝဋ်သေတု၊ ဝဋ်တရားကိုလွတ်မသွားအောင် ဖွဲ့နှောင်း၍ ထားတတ်သောကြောင့် တို့အနု သယ ကိလေသာတို့ကိုပင် “ဝဋ်သေတု”ဟုလည်း ခေါ်သည်။ [သေတု၌ သိ-ဗန္ဓုနေဟူသော သွာ ဒိ ကိယာဒိဇာတ်၊ တု ပစ္စည်း။] “သမုဋ္ဌါတနံ သမုဋ္ဌါတော-ထိုအနုသယ ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်း၊ သမုဋ္ဌါတဿ+ကရဏံ သမုဋ္ဌါတကရဏံ-မဂ်တရားက ထိုအနုသယ ကိလေ သာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းဟူသည်လည်း လောဘက္ခန္ဓစသည်တို့ကို ဖောက်ခွဲခြင်း ပင်တည်း။ “ဘူမိလဒ္ဓါစ+တော+ဝဋ်သေတုဇာတိ ဘူမိလဒ္ဓ ဝဋ်သေတုနော၊ ဘူမိလဒ္ဓဝဋ် သေတုနံ+ သမုဋ္ဌါတက ရဏံ ဘူမိ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌါတကရဏံ။ [ဘူမိလဒ္ဓ အနုသယ ကိလေသာ ပယ်ပုံကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း-မဂ်ပယ်ခန်း၌ ပြထားပြီ။]

ဥပါဒိန္နက မရှိသော ရူပက္ခန္ဓာမည်၏။ [စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်သောကြောင့် “အနုပါဒိန္နက ရူပက္ခန္ဓာ” ဟုဆိုသည်။] တာနိစိတ္တာနိ-ထို ၅ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ-ဝိညာဏက္ခန္ဓာတည်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တာ-ထို ၅ ပါးသော စိတ်တို့နှင့် ယှဉ်ကုန် သော၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ-တို့သည်၊ တယော-န်သော၊ အရူပက္ခန္ဓာ-နာမ် ခန္ဓာတို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို ၅ ပါးသောစိတ်တို့ကို ပယ်ရာ၌၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝါ-၏။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိတော-မဖြစ်စေအပ်သည်၊ သစေ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဉ္စ-န်သော၊ တာနိ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဆသု-န်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ-ထကြွခြင်းသို့၊ ပါပဏေယျံ-ရောက်ကုန်ရာ၏၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါပန-သည်ကား၊ နေသံ- ထို ၅ ပါးသောစိတ်တို့၏၊ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပတ္တိ-ထကြွခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါရယ မာနော-တားမြစ်လျက်၊ သေတုသမုဏ္ဍိတံ-အကြောင်းကို အကြွင့်မဲ့ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ဝဋ်တရား တို့ကိုလွတ်မသွားအောင် ဖွဲ့နှောင်တတ်သော ကိလေသာတို့ကို အကြွင်း မဲ့ဖြတ်ခြင်းကို) အဘဗျပ္ပတ္တိကဘာဝံ-မထိုက်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-မဖြစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကုရုမာနော-ပြုလျက်၊ အနုပါဒိန္နကတော-အနုပါဒိန္နကဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသော ပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ-ထသည်မည်၏။

သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဒေါမနဿသဟဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဩဋ္ဌာရိက ကာမရာဂ ဗျာပါဒဝသေန-ရန်ရင်းသော ကာမရာဂ ဗျာပါဒတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဆ-န်သော၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ အဏုသဟဂတာကာမရာဂ ဗျာပါဒဝသေန-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒတို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ တာနိ ဧဝံ ဆစိတ္တာနိ-ထို ၆ ပါးသော စိတ် တို့ကိုပင်၊ ပဟိယန္တိ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာနိ-တို့ လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိ ပဟိယန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအကုသိုလ်စိတ်တို့ကို ပယ်ရာ၌၊ တေသံအရိယာနံ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့၏၊ တေမဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဘာဝိတော-မဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၊ သစေ အသု-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ [“အဘာဝိသံသု” ဟုရှိလျှင် ရှေ့ နောက်ညီ၏။] (ဧဝံသတိ)၊ တာနိ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဆသု အာရ မဏေသု-တို့၌၊ ပေ၊ ပါပဏေယျံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရောက်ကုန်ရာပါသော်လည်း၊ တေ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ တေသံ-ထိုစိတ်တို့၏ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပတ္တိ-ကို၊ ဝါရယမာနာ-ကုန်လျက်၊ “သေတုသမုဏ္ဍိတံ-ကို၊ အဘဗျပ္ပတ္တိကဘာဝံ-ကို၊ ကုရုမာနာ-န်လျက်၊ အနုပါဒိန္နကတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တိနာမ-ထကုန်သည်မည်၏။

ဥပါဒိန္နကတော-ဥပါဒိန္နက ပဝတ္တမ၊ ဝုဋ္ဌနန္ဒာယာ-ထခြင်း ဟူသော အရိပ် အယောင်ကိုး ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍ ဥပါဒိန္နကတော- မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏။ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ ဝဒိ-သု-န်ပြီး၊ [ဥပါဒိန္နက ဟူသည် ကံ၏ အကျိုးဖြစ်သော လောကီဝိပါက နာမ်ခန္ဓာနှင့် ကမ္မဇရုပ်များတည်း။] ဟိ-ချဲ့၊ သော တာပန္နဿ-သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိ တော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သတ္ထ-န်သော၊ ဘ ဝေ-ဘဝတို့ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ အနမတဂ္ဂေ-မသိအပ်သော အစရှိသော၊ သံသာ ရဝဋ္ဌေ-သံသရာဝင်၌၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကခန္ဓာ သည်၊ ပဝတ္တေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ တဿ-ထို ဥပါဒိန္နကပဝတ္တ၏၊ ပ ဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဟေတုန-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏၊ အတ္တိတာ ယ- ရှိကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တီဏိ-န်သော၊ သံ ယောဇနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ သံယောဇဉ်၊ ဝိ စိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်တို့ကို ဆိုသည်။] ဒိဋ္ဌာနသယော-ဒိဋ္ဌာနသယလည်းကောင်း၊ ဝိ စိကိစ္ဆာနသယော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-န်သော၊ ဣမေကိလေသေ-တို့ ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဥပ္ပဇမာနောဝ-ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ပင်၊ သမုဂ္ဂါတေတိ- အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်၏၊ ဣဒါနိ-၌၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊ သောတာပန္နဿ-၏၊ သတ္ထ-န်သော၊ ဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ အနမတဂ္ဂေ-သော၊ သံသာရဝဋ္ဌေ- ၌၊ ဥပါ ဒိန္နကပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကခန္ဓာသည်၊ ပဝတ္တိဿတိ- ဖြစ်တော့လတ္တံ့နည်း၊ [အဘယ်မှာ ဖြစ်တော့မှာလဲ ဖြစ်ဖို့ရန်အကြောင်းမရှိတော့-

သတ္တာဘဝေ။ ။တစ်ကြိမ်တစ်ခါ ကာမာဝစရနတ်ပြည် ဖြစ်လိုက်၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ လူ ပြည်ဖြစ်လိုက်၊ ဤသို့ရောနှောအပ်သောဘဝ၏အစွမ်းဖြင့် "သတ္တာဘဝ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုနတ်၊ လူ ဥပပတ္တိဘဝတို့တွင် နတ်ဖြစ်စေ လူဖြစ်စေ တစ်ခုသော ဥပပတ္တိဘဝ၌သာ ဤ ၇-ဘဝဖြစ် သည်ဟု အပိုင်းအခြား ပြုခြင်းမဟုတ်၊ "န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိ-ထိုသောတာပန်တို့သည် အဋ္ဌမဘဝကို မယူကြတော့"ဟူသော စကားကိုလည်း လူနတ်ဟူသော ကာမဘဝကိုသာ ရည် ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော စကားတော်ဖြစ်၏၊ မဟဂ္ဂုတိ (ရူပအရူပ) ဘဝတို့၌ကား ဤ ၇- ဘဝဟု အပိုင်းအခြားမရှိ-ဟု ဆိုကြသည်။

အနုဋီကာ။ ။ဧကံ ဝါရံ ကာမာဝစရဒေဝေသု ဧကံ ဝါရံ မနဿေသုတိ ဧဝမ္ပိ မိဿိတုပပတ္တိဝေသေန (သတ္တာဘဝေတိ ဝုတ္တံ)၊ တေသု ဧကိဿာဒေဝ ဥပပတ္တိ ယာ နာယံ- ပရိစ္ဆေဒေါ၊ ယံ ပန န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တိတိ ဝုတ္တံ (ရတနသုတ် ပရိတ်တော်၌ ဟောတော် မူအပ်ပြီ)၊ တံပိ ကာမာဝစရဘဝယေဝ သန္ဓာယာဟ၊ မဟဂ္ဂုတဘဝါနံ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိတိ ဝဒန္တိ၊ [သောတာပန် အမျိုးမျိုးကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပုဂ္ဂလဘေဒ၌ ပြထားပြီ။]

ဟူလို။] ဧဝံ-လျှင်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ-ကို၊ အပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ် မဖြစ်သည်ကို၊ ကုရုမာနော-ပြုလျက်၊ ဥပါဒိန္နကတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ နာမ။

သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အဘာဝိတော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ၊ (ဧဝံ သတိ) ဒွေ-န်သော၊ ဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ၊ [သောတာပန်၏ဖြစ်ရာ ၇ ဘဝတို့တွင် ၂ ဘဝသာဖြစ်စရာရှိ သောကြောင့် “ထပေတွာ ဒွေ ဘဝေ” ဟုဆိုသည်၊] ပဉ္စသု-န်သော၊ ဘဝေသု-တို့၌၊ (၇ ဘဝတွင် ကျန် ၅ ဘဝတို့၌) ဥပါဒိန္နက ပဝတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တေယျ-ရာ၏၊ ကဿ၊ တဿ-တို့ဥပါဒိန္နကခန္ဓာပဝတ္တ၏၊ ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဟေတူနံ-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏၊ အတ္တိတာယ-ရှိကုန်သေးသည် ၏အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဩဠာရိကာနိ-ရုနံရင်းကုန်သော၊ ကာမရာဂ ပဋိဃ သံယောဇနာနိ-ကာမရာဂ သယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဩဠာ ရိကော-သော၊ ကာမရာဂါနုသယော-လည်းကောင်း၊ ပဋိဃာနုသယော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့ စတ္တာရော-န်သော၊ ဣမေ ကိလေသေ-တို့ကို၊ သောမဂ္ဂေါ-ထိုသကဒါ ဂါမိမဂ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ-ပင်၊ သမုဠိတေတိ၊ ဣဒါနိ-၌၊ ကုတော-မှ၊ သကဒါ ဂါမိဿ-သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဒွေဘဝေ၊ ပေ၊ ပဝတ္တိဿတိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ သက ဒါဂါမိဂ္ဂေါ-သည်၊ ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ။

အနာဂါမိဿ-အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေါသည်၊ ဝါ-ကို၊ အ ဘာဝိတော-သည်၊ သစေ အဘဝိဿ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကံ-သော၊ ဘဝံ-ရူပဘဝ အရူပဘဝကို၊ ထပေတွာ၊ ဒုတိယဘဝေ-ဒုတိယဘဝ၌၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ ပဝတ္တေယျ၊ ပေ၊ ပန-ဆက်၊ အဏုသဟဂတာနိ-သိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊

ထပေတွာ ဒွေ ဘဝေ။ ။“သကဒါဂါမ်ဖြစ်လျှင် ၂ ဘဝကိုထား၍ ဥပါဒိန္နက ခန္ဓာပဝတ္တ ဖြစ်စရာမရှိတော့”ဟူရာ၌ ၂ ဘဝဟူသည် ကာမာဝစရ နတ်ဘဝနှင့် လူဘဝတည်း၊ ရူပါရူပ ဘဝတို့၌ကား သကဒါဂါမ် မဆိုထားဘိ အနာဂါမ်သည်ပင် (သုဒ္ဓါဝါသဘုံစသည်၌) ဘဝများ စွာ ဖြစ်ရပါသေးသည်၊ [တထာ ထပေတွာ ဒွေ ဘဝေတိ စတ္တာပိ ကာမာဝစရဒေဝမနုဿဘဝါ နံ မိဿကဝသေနေဝ-အနု။] သကဒါဂါမ်အမျိုးမျိုးကို ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ပုဂ္ဂလဘေဒ-သင်္ဂြိုဟ်ဘာ သာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဧကံ ဘဝံ။ ။ရူပဘဝ အရူပဘဝ၌ ကြိမ်များစွာ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်သော်လည်း မဟူလှဘဲ တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ဧတံ ဘဝံ”ဟု ဆိုသတတ်၊ [ဧကံ ဘဝံတိ အနာဂါမိနော အနေကက္ခတ္တံစ တတ္ထေဝ (ထိုဗြဟ္မာဘုံ၌ပင်) ဥပပဇ္ဇန္တိဿဟေဋ္ဌာ အနာဂမန ဝသေ န (အောက်ကာမဘုံသို့ မလာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဧကော ဘဝေတိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တော-ဋီကာ။]

ကာမ၊ ပေ၊ သံယောဇနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ အဏုသဟဂတော-သော၊ ကာမရာ
ဂါနုသယော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရော ဣမေ ကိလေသေ-တို့ကို၊
သောမဂ္ဂေါ-ထိုအနာဂါမိမင်သည်။ ပေ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ အနာဂါမိ မဂ္ဂေါ-သည်။ ပေ၊
ဝုဋ္ဌာတိနာမ။

အရဟတော-ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ-သည်။ ဝါ-ကို၊ အဘာ
ဝိတော-သည်။ သစေ အဘဝိဿ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ရူပါရူပဘဝေသု-ရူပဘဝ၊ အရူ
ပဘဝတို့၌၊ ဥပါဒိန္နကပဝတ္တံ-အဆက်မပြတ်ဖြစ်သော ဥပါဒိန္နကခန္ဓာသည်။ ပဝတ္တေ
ယု၊ ကသ္မာ၊ တဿ-ထိုဥပါဒိန္နကခန္ဓာပဝတ္တံ၏၊ ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဟေတု
နံ-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့၏၊ အတ္ထိတာယ-ရိုကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်တည်း။ ပန-ဆက်၊ ရူပရာဂေါ-ရူပရာဂလည်းကောင်း၊ အရူပရာဂေါ-အရူ
ပရာဂလည်းကောင်း၊ မာနော-မာနလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒစ္စံ-ဥဒ္ဒစ္စလည်းကောင်း၊ မာနာ
နုသယော-လည်းကောင်း၊ ဘဝရာဂါနုသယော-လည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇာနုသယော-
လည်း ကောင်း၊ ဣတိသို့၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ ဣမေ ကိလေသေ-တို့ကို၊ သော မဂ္ဂေါ-
ထို အရဟတ္တမင်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ-ပင်၊ သမုဋ္ဌိတေတိ၊ ဣဒါနိ ကုတော၊ ခိဏာ
သဝဿ-ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘဝေ-ဘဝ၌၊ (နောက်ဘဝ၌)၊ ဥပါဒိန္န
ကပဝတ္တံ-သည်။ ပဝတ္တိဿတိ၊ ဧဝံ၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ-သည်။ ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတိနာမ။

[ဥပါဒိန္နကခန္ဓာကိုပင် ဘဝအမည်ဖြင့် ပြုပြန်လို၍ “သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ
စေတ္တ” စသည်မိန့်။] စ-ဆက်၊ စတ္တ-ဤမင်တို့တွင်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ-သည်။
အပါယဘဝတော-အပါယ်ဘဝမှ၊ ဝုဋ္ဌာတိ-ထ၏၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ-သည်။ သုဂ
တိကာမဘဝဒေသတော-သုဂတိ ကာမဘဝဟူသော ဘဝစိတိမှ (ဝုဋ္ဌာတိ)၊ အနာ
ဂါမိမဂ္ဂေါ-သည်။ ကာမဘဝတော-ကာမဘဝ အားလုံးမှ၊ (ဝုဋ္ဌာတိ)၊ အရဟတ္တ
မဂ္ဂေါ-သည်။ ရူပါရူပဘဝတော-မှ၊ (ဝုဋ္ဌာတိ)၊ သစ္စဘဝေဟိဝိ-အလုံးစုံသော ဘဝ
တို့မှလည်း၊ ဝုဋ္ဌာတိဧဝ-ထသည်သာ၊ ဣတိဝဒန္တိ။

ပန-ဆက်၊ ဣမဿ အတ္တဿ-ဤဆိုအပ်ပြီး အနက်ကို၊ [“ဥပါဒိန္နက
ပဝတ္တမုထ၏” ဟူသော၊ ဤအနက်ကို၊] ဝိဘာဝနတ္ထံ-ထင်စွာ ဖြစ်စေခြင်းအကျိုး
ငှါ၊ အယံ-ကား၊ ပါဠိ-ပါဠိတော်တည်း။ [စူဠနိဒ္ဒေသ၊ ပါရာယနဝဂ်၊ အဓိတမာဏဝ
ပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသပါဠိတော်တည်း။] သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဉာဏေန-သောတာပတ္တိမင်
ဉာဏ်ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ-အကျိုးဝိပါက်ကို ပြုစီမံတတ်သော၊ ကမ္မ

အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ။ ။ပုညာဘိသင်္ခါရစသည်၌ကဲ့သို့ အဘိသင်္ခါရ သဒ္ဒါသည်
အကျိုးတရားကို ပြုစီမံတတ်သော ကံဟူသောအနက်ကို ဟော၏။ ထို့ကြောင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်
ဟူသည် ထိုကမ္မစေတနာနှင့်ယှဉ်သော ဝိညာဉ်တည်း။ သောတာပတ္တိမင်ဉာဏ်ကိုရသောအခါ

ဝိညာဉ်၏။ နိရောဓနေ-ချုပ်ခြင်းကြောင့် သတ္တ-န်သော၊ ဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-
 ဤ၊ အနမတဂ္ဂေ-၌၊ သံသာဝရဋ္ဌေ-၌၊ နာမဉ္ဇ-နာမ်သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဉ္ဇ-
 ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏။
 ဧတ္ထ-ဤသောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ-
 ချုပ်ကုန်၏။ ဝုပသမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းကုန်၏။ အတ္ထံ-ချုပ်ပျောက်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်ကုန်၏။
 ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ-ငြိမ်းအေးကုန်၏။ [နိရုဇ္ဈန္တိကို “ဝုပသမ္ဘန္တိ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်သည်။]

သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏဿ-၏။ နိရောဓနေ-
 ကြောင့်၊ ဒွေဘဝေ-တို့ကို၊ ထပေတွာ-ဤ၊ ပဉ္စသု ဘဝေသု-တို့၌၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊
 အနာဂါမိမဂ္ဂဉာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-၏။ နိရောဓနေ ကြောင့်၊
 ဧကံဘဝံ-ကို၊ ထပေတွာ၊ ကာမဓာတုယာ-ကာမဓာတ်၌၊ ဒွီသု-ကုန်သော၊ ဘဝေသု-
 တို့၌၊ ပေ၊ ဧတ္ထ-ဤအနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ အရ
 ဟတ္ထမဂ္ဂဉာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-၏။ နိ ရောဓနေ-ကြောင့်၊
 ရူပဓာတုယာဝါ-ရူပဓာတ်၌သော်လည်းကောင်း၊ အရူပဓာတုယာ ဝါ-၌သော်လည်း
 ကောင်း၊ နာမဉ္ဇ-သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဉ္ဇ-သည်လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်
 တရားတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျု-ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဧတ္ထ-ဤအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၌၊ ဝါ-
 ကြောင့်၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ အရဟတော-ရ
 ဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ-သည်၊ အနုပါဒိသေသာယ-ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ်
 အကြွင်းမရှိသော၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ-နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယန္တဿ-ပရိနိဗ္ဗာန်
 စံလသော်၊ စရိမဝိညာဏဿ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဝိညာဉ်၏။ နိရောဓနေ-ချုပ်ခြင်း

ခုနစ်ဘဝမှ နောက်၌ အကျိုးပေးမည့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ချုပ်လေတော့၏။ ထို့ကြောင့်ခုနစ်ဘဝမှ
 နောက်၌ ဝိပါက်ဖြစ်သော နာမ်နှင့် ကမ္မဇရုပ်များမဖြစ်ကြတော့၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဉာဏ်စသည်တို့
 ကြောင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ချုပ်ပုံကိုလည်း နည်းတူသိပါ။

နိရောဓနေ။ ။ “အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်” ဟူသောကံသည် မဂ်ဉာဏ်တို့က သတ်အပ်သော
 တရား မဟုတ်၊ “အဘယ်နည်းအားဖြင့် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ် (ကံ) သည်ချုပ်သနည်း” ဟု မေးဖွယ်
 ရှိ၏။ အဖြေကား-အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်ကံသည် အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော အဖော်ရမ္မ အကျိုးကို စီမံ
 နိုင်၏။ ထိုအဝိဇ္ဇာတဏှာတို့ကား မဂ်တို့ကသတ်အပ်သော တရားများတည်း။ မဂ်တို့ကံ အ
 ကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတဏှာကို သတ်လိုက်လျှင် အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်လည်း ချုပ်ရာရောက်၏။
 ထို့ကြောင့် အကြောင်း အဝိဇ္ဇာတဏှာ၏ ချုပ်ခြင်းကိုပင် ကာရဏုပစာရအားဖြင့် “အဘိသင်္ခါ
 ရဝိညာဉ်၏ ချုပ်ခြင်း” ဟုဆိုသည်။ [အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ ပစ္စယဗဟုတော၊ ပေ၊ နိရောဓော
 ဒဋ္ဌဗ္ဗော-ဋီကာ။]

ကြောင့်၊ ပညာစ-ပညာသည်လည်းကောင်း၊ သတိစ-သည်လည်းကောင်း၊ နာမဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ရူပဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧတေ-ဤတရားတို့သည်၊ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿန္တန္တိ၊ ဣတိ-ဤကား၊ (ပါဠိ-တည်း၊ ပြန်လှည့်စပ်)၊ အယံ-ဤအဆုံးအဖြတ်သည်၊ တာဝ-ပဋိပဒါမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော)၊ နိမိတ္တေ-နိမိတ်၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း။

ပန-ကား၊ ပဋိပဒါပတိတိ ဧတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါသည်၊ စလတိ-လှုပ်ရှားသလော၊ န စလတိ-မလှုပ်ရှားသလော၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ စလတိ-လှုပ်ရှား၏၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) [စလတိနှင့်စပ် အနက်အမျိုးမျိုးပေးပုံကို အောက်အဓိပ္ပာယ်၌ ကြည့်ပါ။] ဟိ-ချဲ့၊ တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏လည်းကောင်း၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရာဿစ-အရှင်သာရိပုတ္တရာထရ်၏ လည်းကောင်း၊ စတ္တာရောပိ-၄-ပါးလုံးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-

စလတိ။ ။ဒုက္ခပဋိပဒါစသည်ကို ပဋိပဒါဟု ခေါ်၏။ မဂ် ၄-ပါးကိုရသောအခါ ထိုပဋိပဒါ တစ်မျိုးတည်းဖြင့် အပြောင်းအလဲမရှိဘဲ ရခြင်းကို “န စလတိ”ဟုဆို၏။ ပဋိပဒါအမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲ၍ရခြင်းကို “စလတိ”ဟုဆို၏။ အဖြေ၌ “စလတိ”ဟု တစ်ဖက်သာ ဖြေသောကြောင့် မဂ် ၄-ပါးအတွက် ပဋိပဒါအမျိုးမျိုး အပြောင်းအလဲရှိရမည်သာ-ဟုထင်စေရရှိ၏။ သို့သော် နောက်ထပ်အကျယ်၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ မဂ် ၄-ပါးအတွက် သုခပဋိပဒါ ချည်းဖြစ်၍ မပြောင်းလဲသောကြောင့် “စလတိ” ဟုသော အဖြေစကားကို အဘယ်သို့မှတ်ရပါ သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ ထိုသို့ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ဋီကာ၌ “စလတိတိ ဧတေန စလနသဘာဝမေဝ ဒေသတိ၊ န အစလနဘာဝံ”ဟုမိန့်သည်။ စလတိအရ လှုပ်ရှားခြင်းသဘောကို ပြ၏။ ဝေသန္တိ၊ မပါသောကြောင့် မလှုပ်ရှားခြင်းကို မကန့်ကွက်ပါ-ဟုလို၊ ဤအလို သဘောအနက် ထင်ရှားအောင် “စလတိ-လှုပ်ရှားတတ်၏” ဟုပေးပါ။

တစ်နည်း။ ။အချို့ပုဂ္ဂိုလ်၌ မဂ် ၄-ပါးအတွက် မလှုပ်ရှားပုံကိုသာ တွေ့ရ၍ “မလှုပ်ရှားခြင်းသည် ပင်ကိုသဘော”ဟု မှတ်ထင်ကုန်ရာ၏။ ထိုအထင် ထိုအယူကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှါ “စလတိ”ဟုမိန့်ရသည်။ ဤအလို “စလတိ-လှုပ်ရှား၏” ဟုသာ ပေးပါ။ အသင်တို့ထင်သလို မလှုပ်ရှားခြင်းသဘောက အမြဲမဟုတ်၊ လှုပ်ရှားပါသေး၏-ဟုလို၊ [ယေပိဝါ ကတ္တမံ၊ ပေ၊ စလတိတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

နောက် တစ်နည်း။ ။ဒုက္ခပဋိပဒါ၊ သုခပဋိပဒါဖြစ်ခြင်းသည် လောဘစသော ကိလေသာ၊ သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့နှင့် သက်ဆိုင်၏။ ထိုကိလေသာ ထိုဣန္ဒြေတို့အတွက် မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ မလှုပ်ရှားဘူး ဟုအတိအကျ မဆိုနိုင်၊ လှုပ်ရှားခြင်းမှာ ပင်ကိုသဘောသာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ပင်ကိုသဘောကိုပြလို၍ “စလတိ”ဟု မိန့်သည်။ ပင်ကိုသဘောကို ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် မလှုပ်ရှားခြင်းကိုကား မတားမြစ်ပါ။ ဤအလိုစလတိ၏နောက်၌ “သဗ္ဗပုဒံ သာဝဓာရဏံ” နှင့်အညီ အဝဓာရဏအနက်ထည့်စွက်၍ “စလတိ-လှုပ်ရှားတတ်သည်သာ”ဟု အနက်ပေးပါ။ ပဌမနည်း၌ ဝေအနက်မပါခြင်း၊ ဤနည်း၌ ဝေအနက်ပါခြင်းသာကွဲပြားသည်။ [“အထဝါ ယဒိပိ” ပေ၊ စလတိစ္စေဝ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

တို့သည်၊ သုခပုဋိပဒါ-လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိကုန်သည်၊ အဟောသုံး-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ-အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်၏၊ ပဌမမဂ္ဂေါ-သည်၊ သုခပုဋိပဒေါ-သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-သည်၊ (အဟောသိ)၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ တယော-န်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဒုက္ခပုဋိပဒါ-ခက်ခဲသော အကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ် ရှိကုန်သည်၊ (အဟောသုံး-န်ပြီ) ကဿာ-နည်း၊ နိဒ္ဒါဘိဘူတတ္တာ-ငိုက်မြည်းခြင်းသည် လွမ်းမိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ကိရ-တစ်ဆင့်စကား၊ ကြားရဖူးသည်ကား၊ (တစ်နည်း)၊ ကိရ-ချဲ့၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ သတ္တာဟံ-၇ ရက်ပတ်လုံး၊ ဒဟရကုမာရကံ ပိယံ-ငယ်ရွယ်သော သတို့သားကံသို့၊ ထေရ်-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်ကို၊ ပရိဟရိ-ဆောင်ရွက်တော်မူပြီ၊ ထေရောပိ-အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်သည်လည်း၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ နိဒ္ဒါယမာနော-ငိုက်မြည်းလျက်၊ နိသိဒိ-ထိုင်နေပြီ၊ အထ-ငိုက်မြည်းနေရာ ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုအရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာနထေရ်ကို၊ သတ္တာ-သည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ)၊ မောဂ္ဂလ္လာန-မောဂ္ဂလ္လာနံ၊ တွံ-သင်သည်၊ ပစလာယသိ နော-မျက်လွှာတလှုပ် လှုပ်ပြုနေသလော၊ (“ငိုက်နေသလော”ဟုလို) မောဂ္ဂလ္လာန တွံ၊ ပစလာယသိ နော-လော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

ဝေရူပဿ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ မဟာဘိညပ္ပတ္တဿ-ကြီးကျယ်သော အသိဉာဏ်ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ သာဝကဿပိ-သာဝက၏သော်မှလည်း၊ ပဋိပဒါ-မဂ် ၄ ပါးသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ စလတိ-လှုပ်ရှားသေး၏၊ သေသာနံ--ကြွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ပဋိပဒါ-သည်) ကိ-အဘယ့်ကြောင့်၊ န စလိသတိ-

ပစလာယသိ နော။ ။ပပုဗ္ဗ စလဓာတ်၊ အပစ္စည်းဖြင့် “ပစလာ”ဟု ဖြစ်စေပြီးမှ အာစာရအနက်၌ အာယပစ္စည်းသက်၍ “ပစလာယသိ” ဖြစ်သည်ဟု ကြံပါ၊ နောကား နုနှင့် အနက် တူပုစ္ဆာဇောတကတည်း၊ တစ်နည်း၊ -ကာရိတ် ဇာယပစ္စည်းဖြင့် “ပစလာယသိ”ဟု ရှိစေ၊ “မျက်လွှာတို့ကိုလှုပ်ရှားစေသလော”ဟုပေးပါ၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ “ငိုက်နေသလား”ဟုပင် ဆိုလိုသည်။

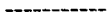
အမှာ။ ။ဤဝါကျ၌ စာအုပ်တို့ဝယ် “မောဂ္ဂလ္လာန ပစလာယသိ နော တွံ ဗြာဟ္မဏ” ဟု အာလုပ်ပုဒ် ၂ ခုကိုတွေ့ရ၏၊ ယောဇနာ၌ကား “ဗြာဟ္မဏ”ဟုသောအာလုပ်သာပါ၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန မပါ သတ္တကအင်္ဂုတ္တိုရ်၊ အဗျာကတဝဂ်၊ ပစလာယမာနသုတိ၌ကား “ပစလာယသိ နော တွံ မောဂ္ဂလ္လာန၊ ပစလာယသိ နော တွံ မောဂ္ဂလ္လာန” ဟုပုစ္ဆာဝါကျ ၂ ထပ်ရှိသည်၊ ဗြာဟ္မဏ ပုဒ်လည်း မပါ၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

မလှုပ်ရှားဘဲ ရှိလတ္တံ့နည်း၊ စလိဿတိ ဧဝ-လှုပ်ရှား လတ္တံ့သာ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကစ္စဿ-အချို့သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ [အချို့စာအုပ်၌ “ဘိက္ခုနော”မပါ] စတ္တာရောပိ-၄ ပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-ခဲယဉ်းသော အကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ဒန္တာဘိညာ-လေးနေ့သော အသိဉာဏ်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏၊ စတ္တာရောပိ-န်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်)၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-န်သည်၊ ခိပ္ပါဘိညာ-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော စတ္တာရော မဂ္ဂါ) သုခပ္ပဋိပဒါ-လွယ်ကူသောအကျင့်ရှိကုန်သည်၊ ဒန္တာဘိညာ-န်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော စတ္တာရောမဂ္ဂါ) သုခပ္ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ (ဟောန္တိ)၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ (ဘိက္ခုနော-၏)၊ ပဌမမဂ္ဂေါ-ပဌမမဂ်သည်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ-ခဲယဉ်းသောအကျင့်ရှိသည်၊ ဒန္တာဘိညော-လေးနေ့သော အသိဉာဏ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ စတုတ္ထမဂ္ဂေါ-စတုတ္ထမဂ်သည်၊ သုခပ္ပဋိပဒေါ-လွယ်ကူသောအကျင့်ရှိသည်၊ ခိပ္ပါဘိညော-လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ-ဆက်၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်သည်၊ (စလတိ) ယထာ-လှုပ်ရှားသကဲ့သို့၊ ဧဝ-တူ၊ အဓိပတိပိ-အဓိပတိသည်လည်း၊ စလတိ ဧဝ-လှုပ်ရှားသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ ဧကစ္စဿ-သော၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ စတ္တာရောပိ-န်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာ-ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိကုန်သည်၊ ဝါ- ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပေ၊ ဧကစ္စဿ (ဘိက္ခုနော စတ္တာရော မဂ္ဂါ) ဝိမံသာဓိပတေယျာ- ဝိမံသာဟူသော အဓိပတိရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဧကစ္စဿ (ဘိက္ခုနော) ပဌမမဂ္ဂေါ-သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာ-ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိရှိသည်၊ ဝါ-ဆန္ဒဟူသော အဓိပတိကြောင့်ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဒုတိယော-ဒုတိယမဂ်သည်၊ ဝိရိယာဓိပတေယျာ (ဟောတိ)၊ တတိယော-တတိယမဂ်သည်၊ စိတ္တာဓိပတေယျာ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အမှာ။ ။ဆန္ဒာဓိပတေယျစသည်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တေဘူမက ကုသလကထာ အဆုံးနား၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဆန္ဒာဓိပတေယျာ-ဆန္ဒာဓိပတိမှ လာကုန်သည်”ဟုပေး၏၊ ထိုအနက်သည် အဋ္ဌကထာ ပယ်ချအပ်သော၊ ဧကစိဝါဒ အနက်သာတည်း။

ပကိတ္တကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။



ပဌမမဂ္ဂဝိသတိမဟာနယ

ဣဒါနိ-ပင်္ကဏ္ဍက ကဏ္ဍကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ၊ လောကုတ္တရာ ကုသလံ-လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကို၊ ဘာဝေန္တော-ဖြစ်စေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကေဝလံ-မဂ္ဂစသည် မဖက်သက်သက်၊ ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌေန-အာရုံသို့ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဈာန်ယေဝ-ဈာန်မည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုသာ၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေသည်ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ နိယျာနဋ္ဌေန-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ မဂ္ဂပိ-မဂ္ဂမည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုလည်း၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေသေး၏၊ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန-အာရုံ၌ ကပ်၍တည်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သတိပဋ္ဌာနံပိ-သတိပဋ္ဌာန်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ် ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ပဒဟနဋ္ဌေန-အပြားအားဖြင့် အားထုတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သမ္ပပဓာနံပိ-သမ္ပပဓာန်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ် ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ) ဣဇ္ဈနဋ္ဌေန-ပြည့်စုံတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဣဒ္ဓိပါဒံပိ-ဣဒ္ဓိပါဒ်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ) အဓိပတိယဋ္ဌေန-မိမိနှင့် စပ်သော တရားတို့၏ အရှင်သခင်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယံပိ-ဣန္ဒြိယမည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ် ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)။

အကမ္ပိယဋ္ဌေန-ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့သည် မတုန်လှုပ်စေအပ်၊ မတုန်လှုပ်စေနိုင်သည်၏၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဗလံပိ-ဗလမည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဗုဇ္ဈနဋ္ဌေန-သိတတ်သည်၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂမ္ပိ-

ဘာဝေန္တော၊ ဘာဝေတိ။ ။အချို့စာအုပ်၌ “ဘာဝေန္တော၊ ဘာဝေတိ”ဟု တွေ့ရ၏။ သို့သော် “ယဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ အဇ္ဈာသယော ပဝတ္တော၊ သော မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ၊ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ အဇ္ဈာသယ ဝိသေသေန တံ တံ ဘာဝနာ ဝိသေသော ဒဋ္ဌဇ္ဇော” ဟုနိကာမိနိသောကြောင့် “ဘာဝေန္တော၊ ဘာဝေတိ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ ဆိုလိုရင်းကား လောကုတ္တရာတရားကို အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှေ့အဖို့က လောကုတ္တရာဈာန်ကို ဖြစ်စေမည်ဟု အဇ္ဈာသယဖြစ်သူလည်းရှိ၏၊ လောကုတ္တရာမဂ်ကို ဖြစ်စေမည်ဟု အဇ္ဈာသယဖြစ်သူလည်းရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအဇ္ဈာသယအလိုက် “ဈာန် ဘာဝေတိ”စသည်ဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုး ဟောတော်မူရသည်ဟုလို၊ “ဥပနိဇ္ဈာယနဋ္ဌေန” စသော ပုဒ်သည် ဈာန်စသည်၌ စပ်ရသော သဒ္ဓပ္ပဝတ္တီနိမိတ်ကို ပြသောပုဒ်တည်း၊ “ဥပနိဇ္ဈာယန သဘောကြောင့် ဈာန်မည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ်၊ နိယျာနသဘောကြောင့် မဂ္ဂမည်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်” စသည်ဖြင့် သိပါ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ တထဋ္ဌေန-မှန်ကန်သည်၏အဖြစ် ဟူသော၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ သစ္စံပိ-သစ္စာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ အဝိက္ခေ ပဋ္ဌေန-ဝိက္ခေပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ သမထံပိ-သမထမည် သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ သုညတဋ္ဌေန-အတ္တဇီဝမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဓမ္မံပိ-ဓမ္မမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ရာသဋ္ဌေန- အရဟူသော၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဓန္တံပိ-ဓန္တမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ အာယတနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ အာယတနံပိ-အာယတနမည်သော လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ သုညသဘာဝနိ သတ္တဋ္ဌေန-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်သဘော၊ သတ္တံဝါ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဓာတုံပိ-ဓာတုမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)။

ပစ္စယဋ္ဌေန-အကြောင်း၏ အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ အာဟာရံပိ-အာဟာရမည် သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဖုသနဋ္ဌေန-တွေ့ထိတတ်သည်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဖံသံပိ-ဖံသမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဝေဒယိ တဋ္ဌေန- ခံစားတတ်သည်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ ဝေဒနံပိ-ဝေဒနာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ သဉ္ဇာနဋ္ဌေန-အမှတ်ပြု၍ သိတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ သညံပိ-သညာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ စေတယိတဋ္ဌေန- စေတော်တတ်သည်၏အဖြစ်၊ ပေ၊ ကြောင့်၊ စေတနံပိ-စေတနာမည်သော၊ ပေ၊ ကိုလည်း၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဝိဇောနဋ္ဌေန-သညာ ပညာတို့သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သိ တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ စိတ္တံပိ-စိတ္တမည်သော လော ကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုလည်း၊ ဘာဝေတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧကုန ဝိသတိယာ-တစ်ခု ယုတ် ၂၀ သော၊ ဒတေသံ ပဒါနံ-ဤတရား အစုတို့ကို၊ [အချို့စာအုပ်၌ “နယာ နံ”ဟုရှိ၏၊ ထိုနယာနံရှိသော ပါဠိလည်း “ဝိသတိနယာ”ကို ထောက်၍ ကောင်း မြတ်၏၊] ဒဿနတ္ထံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ပုန၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အာဒိ- ကို (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ဝေ-ဤသို့လျှင်၊ ဣဒံပိ-ဤတရားကိုလည်း၊ (ဈာန၊ မဂ္ဂစသော တရားများ ကို ဆိုသည်)၊ ဘာဝေတိ-ဖြစ်၏၊ ဣဒံပိ-ကိုလည်း၊ ဘာဝေတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဂ္ဂ လဉ္ဇာသယေနစေဝ-ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒေသနာဝိလာသေ နစ္စ-ဒေသနာတော်၏ တင့်တယ် စံပယ်ကြောင်းဖြစ်သော ဉာဏ်တော်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ဝိသတိ-နှစ်ဆယ်သော၊ နယာ-နည်းတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဒဿိတာ- ပြတော်မူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဓမ္မံ-ကို သောတုံ-နာခြင်းငှါ၊ နိသိန္နဒေဝ ပရိသာယ-ထိုင်နေသောနတ်ဗြဟ္မာ ပရိသတ်၌၊ (နတ်ဗြဟ္မာ ပရိသတ်ဝယ်၊ ယေ-

အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ၊ (ဗုဒ္ဓန္တိ၌စပ်) ဥပနိစ္ဆာယနဋ္ဌေန- အာရုံသို့ကပ်၍ ရှုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ လောကုတ္တရ်-ဖြစ်သော၊ ဈာန်-ကို၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ကထိတေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဗုဒ္ဓန္တိ-သိနိုင်ကုန်၏၊ တေသံ-တိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-လျှောက်ပတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဈာနန္တိ-ဈာန်ဟူ၍၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ ပေ၊ ယေ-တို့သည်၊ ဝိဇာနနဋ္ဌေန-သညာ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိခြင်း ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (လောကုတ္တရ်-သော) စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဗုဒ္ဓန္တိ-နံ၏၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ သပ္ပာယဝသေန-ဖြင့်၊ စိတ္တန္တိ-စိတ္တဟူ၍၊ ကထိတံ-ပြီး၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ၂၀-သောနည်းတို့ကို ဟောတော်မူရာ၌၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော-ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယတည်း။

ပန-ကား (ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယမှ တစ်ပါး ဒေသနာဝိလာသကား) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဗုဒ္ဓသုဗောဓတာယ-ဗုဒ္ဓ၏ ကောင်းစွာသိခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇ စတုပဋိသမ္ဘိဒတာယ-၁၀ ပါးသောဉာဏဗလရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်၊ ၄ ပါးသော ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်၊ ၄ ပါးသော ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆ အသာဓာရဏညာဏယောဂနစ-၆ ပါးသော အသာဓာရဏဉာဏ်နှင့် ယှဉ်တော်မူခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ ယဒိစ္ဆကံ-အလိုရှိတိုင်း၊ နိယမေတွာ-သတ်မှတ်တော်မူ၍၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူနိုင်၏၊ ဣစ္ဆန္တော-ဈာန်အမည်ဖြင့် ပြတော်မူလိုလသော်၊ ဥပနိစ္ဆာယနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရ်-လောကုတ္တရ်ဖြစ်သော၊ ဈာန်-ဈာန်မည်သော ကုသိုလ်တရားကို၊ (ဘာဝေတိ-ဖြစ်စေ၏)၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူနိုင်၏၊ ဣစ္ဆန္တော-မဂ္ဂအမည်ဖြင့် ပြတော်မူလိုလသော်၊ နိယျာနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရ်-သော၊ (မဂ္ဂ-မဂ္ဂမည်သော ကုသိုလ်တရားကို၊ ဘာဝေတိ)၊ ပေ၊ ဝိဇာနနဋ္ဌေန-ကြောင့်၊ လောကုတ္တရ်-သော၊ စိတ္တံ-စိတ္တမည်သော ကုသိုလ်တရားကို၊ (ဘာဝေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (ဒဿေတိ)၊ အယံ-ကား၊ ဒေသနာဝိလာသောနာမ-ဒေသနာဝိလာသမည်၏။

တတ္ထ-ထိုဈာန်စသည်တို့တွင်၊ လောကုတ္တရ် ဈာနန္တိ-လောကုတ္တရ် ဇာန်ဟူ၍၊ ဝုတ္တန္တာနေ-ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိရပ်၌၊ ဒသ-ကုန်သော၊ နယာ-တို့သို့၊ ဝိဘတ္တာ ယထေဝ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂါဒိသုပိ-မဂ္ဂအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ တေယေဝ-ထို ၁၀ ပါးသော နည်းတို့ကိုပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဝိသတိယာ-သော၊ ဌာနသု-ဌာနတို့၌၊ ဒသဒသ-၁၀ ပါး ၁၀ ပါးသော နည်းတို့ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒွေ နယသတာနိ-နည်းပေါင်း နှစ်ရာတို့သည်၊

ဝါ-တို့ကို၊ ဝိဘတ္တာနိ-အကျယ်ဝေဖန်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ဣဒါနိ-၌၊ အဓိပတိဘေဒ-အဓိပတိအပြားကို၊ ဒဿေတုံ-ငှါ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာတိ အာဒိ (ဘဂဝတော) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေဓမ္မာ ကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဆန္ဒ-ဆန္ဒကို၊ ဓုရ်-ပဓာနကို၊ ဇေဋ္ဌကံ-အကြီး အကဲကို၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ရှေ့သွားကို၊ ကတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ-ဖြစ်စေအပ်သော၊ လောကုတ္တရံ-သော၊ ဈာန်-ဈာန်သည်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျုနာမ-ဆန္ဒာဒိပတေယျ မည်၏၊ သေသေ သုပိ-ဆန္ဒာဓိပတေယျုမှ ကြွင်းသော ဝီရိယာဓိပတေယျ စသည်တို့၌လည်း၊ ဒေသေ နယော၊ ဣတိ-လျှင်၊ ပုရိမသ္မိံ-သော၊ သုဒ္ဓိကေ-အဓိပတိမဖက်၊ သက်သက် ပါဠိ ရပ်၌၊ ဓွေ၊ နယသတာနိ-နှစ်ရာသောနည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိသုပိ- ဆန္ဒာဓိပတေယျ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌လည်း၊ ဒွေဒွေ (နယသတာနိ)-နှစ်ရာ နှစ်ရာသော နည်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့ နယသဟဿန-နည်းပေါင်းတစ် ထောင်ဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်းဘုရားသည်၊ ပဌမမဂ္ဂံ- ပဌမမဂ်ကို၊ (သောတာပတ္တိမဂ်ကို) ဒဿေသိ-ပြတော်မူပြီ။

ပဌမမဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။

ဒသ နယာ ဝိဘတ္တာ။ ။“တကြိဒံ ပကီဏ္ဍကံ”၏ ရှေ့နား၌ အဋ္ဌကထာဆရာသည် ဒသနယတို့ကို ပြခဲ့၏၊ ထိုဒသနယကား သုဒ္ဓိက ပဋိပဒါအတွက် စတုက္က ပဉ္စက နည်း ၂ ပါး၊ သုဒ္ဓိကသုညတအတွက် ထိုနည်း ၂-ပါး၊ သုညတပဋိပဒါ ရောစပ်လျက် ထိုနည်း ၂-ပါး၊ သုဒ္ဓိကအပ္ပဏိဟိတအတွက် ထိုနည်း-၂-ပါး၊ အပ္ပဏိဟိတ ပဋိပဒါ ရောစပ်လျက် ထိုနည်း ၂- ပါး၊ ဤသို့အားဖြင့် နည်း ၁၀-ပါးဖြစ်သည်၊ ထိုနည်း ၁၀-ပါးသည် ဈာန်နှင့်စပ်၍ ၁၀-ပါး၊ မဂ္ဂံစသည်တို့နှင့်စပ်၍ ၁၀-ပါးစီ၊ ဤသို့အားဖြင့် ဈာန်စသော ပုဒ်ပေါင်း ၂၀-အတွက် နည်း ပေါင်း ၂၀၀-ကို ဝေဖန်တော်မူသည်။

ဒုတိယမဂ်အဖွင့်

ဣဒါနိ-ပဌမမဂ်ကို ပြတော်မူပြီးရာယခုအခါ၌၊ ဒုတိယမဂ္ဂါဒိနံ-ဒုတိယမဂ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှါ၊ ပုန, ကတမေ၊ ပေ၊ အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာအစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကာမရာဂ၊ ပေ၊ ဘာဝါယာတိကား၊ ဧတေသံ ကိလေသာနံ-ဤကာမရာဂ ဗျာပါဒဟူသော ကိလေသာတို့၏၊ တနုဘာ ဝတ္ထာယ နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအကျိုးငှါ၊ (ဈာန်ဘာဝေတိ၌စပ်)၊ [နည်း ပါးခြင်းကိုပင် ရှေးက “ခေါင်းပါး” ဟုဆိုသည်။]တတ္ထ-ထိုကာမရာဂ ဗျာပါဒါနံ တနုဘာဝါယ ဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိယာစ-ရံဖန်ရံခါဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း

ကောင်း၊ [အဓိစူပုတ္တိယာတိ ကဒါစိ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ယောဇနာ။] ပရိယုဋ္ဌာန မန္တတာ ယစ-ထကြုခြင်း၏ နံ့ သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ ကာရ ဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ တနုဘာဝေါ-နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ရဲ့၊ သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝဋ္ဋာနုဿာရိ မဟာဇနဿ-သံ သရာဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်သော များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ ကိလေသာ-ကာမရာဂ ဗျာပါဒ ကိလေသာ တို့သည်၊ အဘိဏှံ-မပြတ်မလတ်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ဣဝ-ဖြစ်ကုန် သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ အဘိဏှံ၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ ကဒါစိ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၊ တစ်ရံတစ် ခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-န်၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တပိ-တစ်ရံတစ်ခါဖြစ် ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝိရုဋ္ဌာကာရာ-ကျသော အခြင်းအရာရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ (ကတမေဝိယ-အဘယ် တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဝိရုဋ္ဌဝိပိတဓေတ္တေ-ကြီးတိုးကျ တ် စိုက်ပျိုးအပ်သောလယ်၌၊ အကုံရာ ဝိယ-အညွန့်တို့ကဲ့သို့တည်း။

[အဓိစူပုတ္တိယာ၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍၊ ပရိယုဋ္ဌာနမန္တတာယ၏ အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ” စသည်မိန့်၊] စ-ဆက်၊ (တစ်နည်း)၊ စ-ကား၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာပိ-ဖြစ်ပြန်ကုန်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋာနုဿာရိမဟာဇနဿ-သံသရာဝဋ်သို့ အစဉ်လိုက်သော များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ (ကိလေသာ-ကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ ကိလေသာတို့သည်၊) မဒ္ဒန္တာ-နင်းနယ်ကုန်လျက်၊ ဖရန္တာ-ဖြန့်ကုန်လျက်၊ ဆာ ဒေန္တာ-ဖုံးလွှမ်းကုန်လျက်၊ အန္တကာရံ-အမိုက်မှောင်ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုကုန်လျက်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ဣဝ-နံကဲ့သို့၊ [နွားရူး၊ ရူးတိုး၊ နွားသိုး ကြိုးပြတ်၊ နွားငတ်ရေကျ၊ ဖြစ် သကဲ့သို့၊] နုပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်ကြသည်မဟုတ်၊ ပန-အနွယကား၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ မဂ္ဂေ ဟိ-မဂ်တို့ဖြင့်၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်အပ်ပြီး ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကိလေသာ- တို့သည်)၊ မန္တာ မန္တာ-နံ့ ကုန် နံ့ ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တနုကာကာရာ- နည်းပါးသော အခြင်းအရာရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ (ကိမိဝ)၊ အဗ္ဘပဋုလံဝိယ- တိမ်လွှာကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မက္ခိကာပတ္တံ ဝိယစ-ယင်၏ အတောင်ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ [တိမ်လွှာကလေး နည်းနည်းပါးပါး ရှိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ယင် တော်ကလေးပါးပါးလှုပ်လှုပ် ရှိသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကိ လေသာတို့လည်း နည်းနည်းပါးပါးရှိကြသည်-ဟုလို။]

တတ္ထ-ထိုတနုဘာဝိယဟူသော စကားရပ်၌၊ ကေစိ-န်သော၊ ထေရာ-တို့ သည်၊ ဝဒန္တိ၊ (ကိ)၊ သကဒါဂါမိဿ-၏၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ စိရေန-ကြာ မြင့်မှ၊ ကိဥာပိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ ဗဟလာဝ-ထူထဲကုန်သည်သာ၊ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တထာဟိ-ထို စကားမှန်၏၊ အဿ-ထို သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုတ္တာစ-သား တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဓိတရောစ-သမီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဿန္တိ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊

(ဝဒန္တိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဧတံ-ဤကေစိထေရ်တို့၏စကား သည်၊ အပ္ပမာဏံ-ပမာဏမဟုတ်၊ (လိုရင်း မဟုတ်)၊ (ကသွာ ဧတံ၊ အပ္ပမာဏံ-နည်း၊) ဟိ (ယသွာ) ပုတ္တမိတရော-သားသမီးတို့သည်၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂပရာမသန မထွေ နပိ-အင်္ဂါကြီးငယ်ကို သုံးသပ်ခြင်းမျှကြောင့်လည်း၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ (တသွာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သည်၊ အပ္ပမာဏံ) ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒွိဟိ-ကုန်သော၊ မဂ္ဂေ ဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်အပ်ပြီး ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိလေသာနံ-ကာမ ရာဂ ဗျာပါဒကိလေသာတို့၏၊ ဗဟလတာ-ထူထဲကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ အဓိစ္စုပ္ပတ္တိယာစ-ရံဖန်ရံခါဖြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပရိယုဋ္ဌာနမန္တတာယစ-ထကြွခြင်း၏ နံ့ သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒွိဟိဧဝ-၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ အဿ-ထိုသက ဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ တနဘာဝေါ-နည်းပါးကုန်သည်၏ အဖြစ် ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယာယာတိ-ကား၊ ဂဏနဝသေနာပိ-ဂဏန်းသင်္ချာ၏ အစွမ်းဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ဒုတိယုပ္ပတ္တိဝသေနာပိ-၂-ကြိမ်မြောက်ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ဒုတိယာယ-ဒုတိယဖြစ်သော၊ (ဘူမိယာဉ္ဇစပ်)၊ ဘူမိယာပတ္တိယာတိ- ကား၊ သာမညဖလဿ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာမဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ် ကို၊ ပဋိလာဘတ္တာယ-ရခြင်းအကျိုးငှါ၊ (လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိဉ္ဇစပ်)၊ တတိယ စတုတ္ထသုပိ-တတိယမဂ်၊ စတုတ္ထမဂ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ပန-ဆက်၊ ဝိသေသမတ္တံယေဝ-အထူးမျှကိုသာ၊ ဝက္ခာမ-ဆိုကုန်တော့အံ့။

အညိန္ဒြိယန္တိ-ကား၊ အာဇာနနကံ-အပိုင်းအခြား အတိုင်းသိတတ်သော၊ ဣန္ဒြိယံ- ဣန္ဒြိယသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဌမ မဂ္ဂေန-ပဌမ မဂ်သည်၊ ဉာတမရိယာဒံ-သိ အပ်ပြီး သော အပိုင်းအခြားကို၊ အနတိက္ကမိတွာ-မကျော်လွန်မှု၍၊ တေနမဂ္ဂေန-ထို ပဌမ မဂ်သည်၊ ဉာတာနံ-သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ တေသံယေဝ စတုဿစ္စမ္မာနံ-ထို ၄ ပါးသော သစ္စာတရားတို့ကိုပင်၊ ဇာနနကံ-သိတတ်သော၊ ဣန္ဒြိယံ-သည် (ဟော

အညိန္ဒြိယံ။ ။ “အညာ+ဣန္ဒြိယံ” ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အညာ၌လည်း အာပုဗ္ဗ ဉာဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်းထပ်သက်၊ အာသဒါသည် မရိယာဒ (အပိုင်းအခြား)အနက်ကို ဟော ၏။ “သောတာပတ္တိမဂ်သည် သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄-ပါးအပိုင်းအခြားအတိုင်း” ဟုလို့၊ ထိုအာ ကို ရသပြု၍ “အညာ” ဟု ဖြစ်သည်။ အာဇာနာတိတိ အညာ၊ သောတာပတ္တိမဂ် သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄-ပါးအပိုင်းအခြားအတိုင်း သိတတ်သော ဉာဏ်တည်း။ အညာ ဧဝ+ဣန္ဒြိယံ အညိန္ဒြိယံ ထို့ ကြောင့် “အာဇာနနကံ ဣန္ဒြိယံ” ဟု ရှေးဦးစွာ အကျဉ်းပြု၍ “ပဌမမဂ္ဂေန ဉာတမရိယာဒံ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ” ဟုအကျယ်အားဖြင့် အနက်ကို ဖွင့်ပြသည်။

တိ)၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဿ-ထို အညိန္ဒြိယံဟူသောပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေပိ-
 ဌ်လည်း၊ [ကတမံ တသ္မိံ သမယေ အညိန္ဒြိယံ ဟောတိ” စသော နိဒ္ဒေသဝါရဉ္စ
 လည်း၊] ဣမိနာဝ နယေန-ဖြင့်သာလျှင်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကောဋ္ဌာသဝါရေ
 ပိ-ဌ်လည်း၊ ဣမိနာဝ-ဤအညိန္ဒြိယံပုဒ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ-တကွ၊ နဝိန္ဒြိယာနိ-ဇ
 ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည်၊ ဟောတန္တိ၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမ
 နယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ပဌမမဂ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအ
 တိုင်းသာ သိပါလေ-ဟူလို။]

ဒုတိယမဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော။



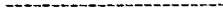
တတိယမဂ်

တတိယေ-တတိယမဂ်၌၊ အနဝသေသပ္ပဟာနာယာတိ-ကား၊ သကဒါဂါမိ
 မဂ္ဂေန-ကြောင့်၊ တနဘူတာနံ-နည်းပါးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံယေဝ
 သံယောဇနာနံ-ထိုကာမရာဂ၊ ဗျာပါဒ သံယောဇဉ်တို့ကိုပင်၊ နိဿေသ ပဇောနတ္ထာ
 ယ-အကြွင်းမရှိအောင် ပယ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ၌စပ်)။

စတုတ္ထမဂ်

စတုတ္ထေ-စတုတ္ထမဂ်၌၊ ရူပရာဂ၊ ပ၊ ပ္ပဟာနာယာတိ-ကား၊ ပဉ္စနံ-နံသော၊
 ဒေတေသံ ဥဒ္ဓဘာဂိယသံယောဇနာနံ-ဤအထက်ပြဟောဘုံသို့ ကပ်တတ်ကုန်သော
 သံယောဇဉ်တို့ကို၊ နိဿေသပ္ပဇောနတ္ထာယ-ငှါ၊ (လောကုတ္တရံ ဈာနံဘာဝေတိ၌စပ်)၊
 တတ္ထ-ထိုရူပရာဂစသည်တို့တွင်၊ ရူပရာဂေါတိ-ကား၊ ရူပဘဝေ-ရူပဘုံ၌၊ ဆန္ဒရာ
 ဂေါ-လိုတတ်၊ တပ်မက်တတ်သော လောဘတည်း၊ [“ဆန္ဒနံ-လိုလားခြင်း၊ ဆ
 န္ဒော-ခြင်း၊ ရစ္ဆနံ-တပ်မက်ခြင်း၊ ရာဂေါ၊ ခြင်း၊ ဆန္ဒောဝေ+ရာဂေါ ဆန္ဒရာဂေါ”
 ဟုပြု။]

အရူပရာဂေါတိ-ကား၊ အရူပဘဝေ-၌၊ ဆန္ဒရာဂေါ-လိုလားတတ် တပ်မက်
 တတ်သောလောဘတည်း၊ မာနောတိ-ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ ဝဇ္ဇကော-အရဟတ္တ
 မဂ်သည် သတ်ထိုက်သော၊ မာနောဝေ-မာနပင်တည်း၊ [အောက်မဂ်တုန်းက နည်း
 ပါးအောင်ပြုခဲ့သော မာနပင်တည်း၊] ဥဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာ-ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာတို့သည်၊ တတာ-
 ထိုအရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဇ တို့ပင်တည်း၊ ဒွိသု-နံသော၊ ဣမေသု မဂ္ဂေသုပိ-တို့၌လည်း၊
 နဝမံ-ဇ ခုမြောက် ဣန္ဒြေသည်၊ အညိန္ဒြိယမေဝ-အညိန္ဒြေသည်ပင်၊ ဟောတိ။



သဗ္ဗမဂ္ဂေသု-အလုံးစုံသော မဂ် ၄ ပါးတို့၌၊ ပဒ ပဒိပါဠိယာ-ပုဒ်အစဉ်အား ဖြင့်၊ သမသဋ္ဌိ-အတိအကျ ခြောက်ဆယ်သော၊ ပဒါနိ-ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) စတုဟိ-န်သော၊ အပဏ္ဏကင်္ဂေဟိ-မချွတ်ယွင်းသော အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ စတုသဋ္ဌိ- ၆၄ ပါးသော၊ (ပဒါနိ-တို့သည်)၊ ဟောန္တိ၊ [အပဏ္ဏကအင်္ဂါ ၄-ပါးဟူသည် ယေဝါ ပနကတရားတို့တွင် ပါဝင်သော ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာ တို့တည်း] ပန-ဆက်၊ အသမ္ဘိန္ဒတော-မရောနှောသောအားဖြင့်၊ တေတ္ထိံသ-၃၃- ပါးတည်း၊ ကောဋ္ဌာသဝါရသုညတဝါရာ-တို့သည်၊ ပါကတိကာဇေ-ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ပဌမမဂ္ဂေ၌- (နယသဟဿ-နည်း ပေါင်းတစ်ထောင်သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝ-တူ၊ ဒုတိယာဒိသုပိ-ဒုတိ ယမဂ် အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ နယသဟဿမေဝ-နည်းပေါင်း တစ်ထောင်စီပင် တည်း၊ ဣတိ-လျှင်၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဂ္ဂေ-တို့ကို၊ စတုဟိ နယ သဟဿေဟိ- နည်း ပေါင်း ၄-ထောင်တို့ဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ-တော်မူ၍၊ ဓမ္မရာဇေ-သည်၊ ဒဿေသိ- ပြတော်မူပြီ။

ပန-ဆက်၊ သစ္စဝိဘင်္ဂေ-၌၊ သဋ္ဌိသဟဿာနိ-ခြောက်သောင်းသော နည်းရှိ ကုန်သော၊ လောကုတ္တရာနိ-လောကုတ္တရာ စိတ်တို့ကို၊ ဣမေသံဇေ-ဤ ၄ ပါး သော မဂ်တို့၏ပင်၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ နိက္ခိတ္တာနိ-ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ သတိပဋ္ဌာနဝိဘင်္ဂေ- ၌၊ ဝိသတိနယသဟဿာနိ-၂-သောင်းသော နည်းရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရာနိ- တို့ကို၊ (ဣမေသံ ဇေ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ သမ္ပပ္ပဓာနဝိဘင်္ဂေ-၌၊ ဝိသတိ (နယ သဟဿာနိ လောကုတ္တရာနိ ဣမေသံ ဇေ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ ဣဒ္ဓိပါဒဝိဘင်္ဂေ- ၌၊ ဒုတ္ထိံသ (နယသဟဿာနိ လောကုတ္တရာနိ ဣမေသံ ဇေ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ ဇောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေ-၌၊ ဒုတ္ထိံသ(နယသဟဿာနိ လောကုတ္တရာနိဣမေသံ ဇေ ဝသေန နိက္ခိတ္တာနိ)၊ မဂ္ဂင်္ဂဝိဘင်္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌဝိသတိနယသဟဿာနိ-၂-သောင်းရှစ်ထောင် သော နည်းရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရာနိ-တို့ကို၊ ဣမေသံဇေ ဝသေန၊ နိက္ခိတ္တာနိ- ကုန်ပြီ။

အသမ္ဘိန္ဒတောတေတ္ထိံသ။ ။တရားကိုယ်တစ်မျိုးကစ်မျိုးက ဌာနအမျိုးမျိုး၌ ပါဝင်သည် ကို “ရောသည်”ဟုဆိုသည်။ ချဲ့ဦးအံ့-ဝိတက်သည် ဈာနင်္ဂဌာန၌လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂင်္ဂဌာန၌ လည်းကောင်း ပါဝင်၏။ သဒ္ဓါသည် ဣန္ဒြေဌာန၌ လည်းကောင်း၊ ဝိလိဂ္ဂဌာန၌ လည်းကောင်း ပါဝင်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဌာနအမျိုးမျိုး ပါဝင်နေသည်ကိုပင် “ရောသည်” ဟုဆိုသည်။ ထိုသို့ မရောဘဲ တရားကိုယ်သက်သာသော ကောက်ပြုလျှင် စိတ်နှင့်တကွ ၃၃ ပါးသာရသည်။ လောကုတ္တ ရာ စိတ်၌ စေတသိက် ၃၆ ပါးယှဉ်သော်လည်း အပဏ္ဏက အင်္ဂါ ၄ ပါးကိုနှုတ်လျှင် ၃၂ ပါး သာကျန်၏။ ထို ၃၂-ပါး၌စိတ်ကိုထပ်၍ ထည့်သောကြောင့် ၃၃ ပါးဖြစ်သည်။

ပန-ဆက်၊ ဣမ-ဤ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌၊ စတုသု-န်သော၊ မဂ္ဂေသု-
 တို့၌၊ စတ္တာရိယေဝ-၄ ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နယသဟဿာနိ-နည်းပေါင်း
 အထောင်တို့ကို၊ (နိက္ခိတ္တာနိ-န်ပြီ၊) တေသု-ထို ၄ ပါးသော မဂ်တို့တွင်၊ ပဌမဇ္ဈာ
 နိကေ-ပဌမဇ္ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော၊ ပဌမမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌင်္ဂါနိ-ရှစ်ပါးသာ အင်္ဂါတို့ကို၊ ဘာ
 ဇိတာနိ-ဝေဖန်တော် မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ-တူ၊ ဒုတိယာဒီသု-ဒုတိယအစရှိသော
 ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော မဂ်တို့၌၊ (အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဘာဇိတာနိ)၊ တတ္ထ-ထို ၄ ပါး သော မဂ်တို့
 တွင်၊ ပဌမမဂ္ဂေ-၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ ပဟေတိ-
 ပယ်စွန့်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏၊ သမ္မာသင်္ဂဟိဒယောပိ-
 သမ္မာသင်္ဂဟိ ပုအစရှိသော မဂ္ဂင်တို့ကိုလည်း၊ မိစ္ဆာသင်္ဂဟိဒိနိ-မိစ္ဆာသင်္ဂဟိ ပု အစရှိ
 သည်တို့ကို၊ ပဟေနဋ္ဌေနေဝ-ပယ်စွန့်ခြင်းဟူသာ အနက်သဘော အားဖြင့်သာလျှင်၊
 ဝေဒိတဗ္ဗာ -န်၏။

ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ပဌမမဂ္ဂေနေဝ-ပဌမမဂ်သည်သာလျှင်၊ ဒွါ-
 သဒ္ဓိယာ-၆၂ ပါးသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဟိနတ္တာ-ပယ်
 အပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယေန-အထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်း
 သည်၊ ပဟာတဗ္ဗာ-ပယ်ထိုက်သော၊ ဒိဋ္ဌိနာမ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊
 တတ္ထ-ထိုအထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိနာမ-သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်
 သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊
 [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်ကိုရလျှင် အထက်မဂ်
 ၃ ပါးအပေါင်း၌ ပယ်စရာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမရှိရကား အဘယ်နည်းဖြင့် သမ္မာဒိဋ္ဌိအမည်
 ရပါသနည်း-ဟု မေးသည်။] ဝိသံ-အဆိပ်သည်၊ အတ္ထိ ဝါ-ရှိသည်မူလည်း၊ ဟော
 တု-ဖြစ်စေ၊ မာဝါဟောတု-မရှိသည်မူလည်း ဖြစ်စေ၊ အဂဒေါ-အဆိပ်ကိုပယ်တတ်
 သောဆေးကို၊ အဂဒေါတွေဝ-အဂဒဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စတိ ယထာ-ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊
 ဧဝံ-တူ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည် အတ္ထိဝါ-ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ မာဝါ ဟောတု-မရှိ
 သည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ အယံ-ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်သော တရားသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဧဝ
 နာမ-သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်မြဲမည် သည်သာ၊ (ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။)

ယဒိဧဝံ-ယင်းသို့ ဖြစ်လသော်၊ (တစ်နည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-သည်၊ အတ္ထိဝါ ဟော
 တု၊ မာဝါ ဟောတု၊ အယံ-သည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဧဝနာမ-သည်သာ၊) ယဒိ (သိယာ)
 အကယ်ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ (သတိ)-သော်၊ ဧတံ-ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမည်သည်၊ နာမ
 မတ္တမေဝ-အမည်မျှသည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ပန-ဆက်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယေ-
 အထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ကိစ္စာဘာဝါ-ပယ်ခြင်းကိစ္စ
 ၏ မရှိခြင်းသည်၊ အာပစ္စတိ-ဖြစ်၏၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-၈ ပါးသော မဂ္ဂင်တို့သည်၊ န ပရိ
 ပုရန္တေ-မပြည့်ကုန်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ သင်္ကစ္စကာ-မိမိကိစ္စရှိသည်

ကို၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်သည် မဟုတ်လော၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ပုရေတဗ္ဗာနိ-ပြည့်စေ ထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း။

စ-အဖြေကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ၈-ပါးသော မဂ္ဂင်တို့တွင်၊ သင်္ကဓိက-မိမိကိစ္စ ရှိသော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ ယထာလာဘ နိယမေန-အကြင်အကြင် ရထိုက်သောတရား ကို မှတ်သားခြင်းဖြင့်၊ ဒီပေတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈော-အ ထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်းတို့သည် သတ်ထိုက်သော၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ မာ နော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သော-ထိုမာနုသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ-ဒိဋ္ဌိအရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ သာ-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ တံ မာနံ-ကို၊ ပဇဟတိ-ပယ်၏ (မာနကို ပယ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏-ဟူလို) ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သောတာ ပတ္တိမဂ္ဂသို့-၌၊ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-ကို၊ ပဇဟတိ၊ ပန-ဆက်၊ သောတာပနုဿ- သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂဝဇ္ဈော-သော၊ မာနော-သည်၊ အတ္ထိ၊ သော-ထိုမာနုသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ-၌၊ တိဋ္ဌတိ၊ သာ-ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ တံ မာ နံ-ကို၊ ပဇဟတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ တဿေဝ-ထိုသောတာ ပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ပင်၊ သတ္တ အကုသလစိတ္တ သဟဇာတော-ခုနစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ် နှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ သင်္ကပ္ပေါ-မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပသည်၊ အတ္ထိ၊ [ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ် ၄ ပါး ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်စိတ် ၁-ပါးအားဖြင့် ၅ ပါးကြည့်၊ ကျန်ခုနစ်ပါးနှင့် တကွ ဖြစ်သော သင်္ကပ္ပ ကိုဆိုသည်၊] တေဟေဝ စိတ္တေဟိ-ထိုခုနစ်ပါးသော စိတ်တို့ဖြင့်ပင်၊ ဝါစင်္ဂစောပနံ-နှုတ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာဝါစာ ကိုပြသည်၊) ကာယင်္ဂစောပနံ-ကိုယ်အင်္ဂါ၏ လှုပ်ရှားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာ ကမ္မန္တ ကိုပြသည်၊) ပစ္စယ ပရိဘော ဂေါ-ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာဇီဝကို ပြသည်၊) သဟဇာတဝါယာမော-တကွဖြစ်သော ဝီရိယသည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာဝါယာမကို ပြ သည်၊) အသတိဘာဝေါ-သတိမရှိသူ၏အ၏ဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာသတိ ကိုပြသည်၊) သဟဇာတစိတ္တေ ကဂ္ဂတာ-တကွဖြစ်သော စိတ္တေကဂ္ဂတာ သည်၊ အတ္ထိ၊ (မိစ္ဆာသမာဓိ ကို ပြသည်၊) ဧတေ-ဤသင်္ကပ္ပ အစရှိသော တရားတို့သည်၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယောနာမ- မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပအစ ရှိသည်တို့မည်၏၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ-၌၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယော- သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသော တရားတို့ကို၊ တေသံ-ထိုမိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပ အစရှိသောတရားတို့

မဂ္ဂင်္ဂါနိ န ပရိပူရေန္တိ။ ။ “မာရေန္တော ဂစ္ဆတိတိ မဂ္ဂေါ” နှင့်အညီ ဆိုင်ရာကိလေသာ တို့ကို သတ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်မှ မဂ္ဂအမည် ဖြစ်နိုင်ရကား အထက်မဂ် ၃-ပါး၌ သတ်ဖို့ရာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂအမည်မရ၍ မဂ္ဂင် ၈-ပါးမပြည့် ရာရောက်သည် မဟုတ် ပါလော-ဟု စောဒနာသည်။

ကို၊ ပဟာနေန-ပယ် ခြင်းကြောင့်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပါဒယောတိ-သမ္မာသင်္ကပ္ပအစရှိသည် တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌင်္ဂါနိ-တို့ သည်း၊ ဝါ-တို့ကို၊ သင်္ကဓကနိ-မိမိကိစ္စရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ အာဂတာနိ-လာ ကုန်ပြီ။

သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဝဇ္ဈော-သော၊ မာနော၊ အတ္ထိ၊ သော-ထိုမာနသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ၊ တသေဝ-ထိုသကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် ၏ပင်၊ သတ္တဟိ-န်သော၊ စိတ္တေဟိ-တို့နှင့်၊ သဟဇာတာ-တက္ကဖြစ်ကုန်သော၊ သင်္ကပ္ပါ ဒယော-တို့သည်၊ (မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယော နာမ-မည်၏၊) တေသံ-ထိုမိစ္ဆာ သင်္ကပ္ပ အစရှိသော တရားတို့ကို၊ ပဟာနေန-ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေ-၌၊ အဋ္ဌန္တံ- ကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ-တို့၏၊ သင်္ကဓကတာ-မိမိကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ အနာဂါမိဿ-၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈောမာနော အတ္ထိ၊ သော-ထို မာနသည်၊ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဉ္စ- န်သော၊ ယာနိ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ [ရေ့ရုနစ်ပါးတွင် ဒေါသမုဒ္ဒေး ကြည် ကျန် ၅ ပါးကိုဆိုသည်]၊ တေဟိ-ထို ၅ ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့နှင့်၊ သဟဇာတာ-န် သော၊ သင်္ကပ္ပါဒယော-တို့သည်၊ (မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒယော နာမ)၊ တေသံ- တို့မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဟာနေန-ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေ- ၌၊ အဋ္ဌန္တံအင်္ဂါ နိ၊ သင်္ကဓကတာ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

စတုသု-န်သော၊ ဣမေသု မဂ္ဂေသု-တို့တွင်၊ ပဌမမဂ္ဂေန-သည်၊ စတ္တာရိ- န်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာနိ-မြင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ-အထက်မင် ၃ ပါး အပေါင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌကမေဝ-သောတာပတ္တိမင်သည် မြင်အပ်ပြီသော သစ္စာ ၄ ပါးတရား ကိုပင်၊ ပ သသတိ-ထပ်၍ မြင်သလော၊ အဒိဋ္ဌကံ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာ ၄ ပါးအသစ် တရားကို၊ ပဿတိ-မြင်သလော၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ဒိဋ္ဌကမေဝ- သောတာပတ္တိမင်သည် မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါး တရားကိုပင်၊ ပဿတိ- ထပ်၍ မြင်၏၊ (ဣတိ-ဤကား၊ အဖြေတည်း)၊ [အချို့စာအုပ်တို့၌ ပုစ္ဆာဝါကျ မပါ၊ “ဥပရိ မဂ္ဂတ္တယံ ဒိဋ္ဌကမေဝ ပဿတိ၊ န အဒိဋ္ဌကံ ပဿတိ” ဟုသာရှိ၏၊ ထိုအတိုင်း လည်း အဓိပ္ပာယ်ရသည်ပင်၊] ဣတိ အယံ-ကား၊ အာစရိယာနံ-တို့၏၊ သမာနတ္ထတာ-တူမျှသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆိုကြောင်းစကားတည်း။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ဝိတဏှဝါဒီ-ဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ အဒိဋ္ဌံ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ) သော-ထိုဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိ)၊ ပဌမမဂ္ဂေ-၌၊ ကတမံ ဣန္ဒြိယံ-အဘယ် ဣန္ဒြေကို၊ ဘာဝေသိ-ပွားစေမည်နည်း၊

ဣတိ (ဝတ္ထဗ္ဗော)၊ [“လောကုတ္တရံ ဈာနံ ဘာဝေတိ”ကဲ့သို့ “ကတမံ ဣန္ဒြိယံ ဘာဝေသိ”ဟု ရှိပါစေ။] ဇာနဗာဏော-သိသော ဝိတဏှဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေကို၊ ဘာဝေမိ-ပွားစေအံ့၊) ဣတိ-သို့၊ ဝက္ခတိ-ဆိုလတ္တံ့၊ ဥပရိမဂ္ဂေသု-တို့၌၊ ကတရံ-အဘယ် ဣန္ဒြေကို၊ (ဘာဝေသိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေပိ-ဆိုအပ်ပြန်သော်လည်း၊ အညိန္ဒြိယံ-အညိန္ဒြေကို၊ (ဘာဝေမိ)၊ ဣတိ ဝက္ခတိ၊သော-ထိုဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဝတ္ထဗ္ဗော၊ (ကိ)၊ အဒိဋ္ဌ သစ္စဒဿနေ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာကို မြင်ခြင်းသည်၊ သတိ-သော်၊ ဥပရိ မဂ္ဂေသုပိ-တို့၌လည်း၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယမေဝ-ကိုပင်၊ ဘာဝေဟိ-ပွားစေ ပါတော့လော၊ ဧဝံ-ဤသို့ပွားစေလသော်၊ (ဤသို့ပွားစေပါမှ) တေ-သင်၏၊ ပညော- ပြဿနာသည်၊ သမေဿတိ-ရှေ့ နောက်ညီညွတ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္ထဗ္ဗော။)

ပန-ကား၊ အညေ-အခြားကုန်သော ကိလေသေ-ကိလေသာတို့ကို၊ (ရှေးရှေး မင်သည် ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာမှ အခြားကိလေသာတို့ကို)၊ အညော-အခြားသောမင်သည်၊ (ရှေးရှေးမင်မှ အခြားသော နောက်နောက်မင်သည်)၊ ပဗဟတိ- ပယ်သလော၊ ဣတိ-ဤကား ဝိတဏှဝါဒီ၏အမေးတည်း၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ (ကိလေသေ-တို့ကို) အညော-အခြားသောမင်သည်၊ ပဗဟတိ-ပယ်၏။ ဣတိ- ဤကား သကဝါဒီအဖြေတည်း။

အညေ-အခြားကုန်သော၊ အပ္ပဟိနေ-မပယ်အပ် ကုန်သေးသော (အောက် အောက်မင်သည် မပယ်အပ်ကုန်သေးသော)၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ အညော-အခြား

သမေဿတိ။ ။ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်က “(အထက်မင် ၃-ပါးအပေါင်းသည်) သောတာ ပတ္တိမင်သည် မမြင်အပ်သေးသောသစ္စာကို မြင်၏”ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် အနညာတညဿာမိ တိန္ဒြေကို ပွားစေမှ “မသိအပ်သေးသော သစ္စာလေးပါးအသစ်ကို သိအောင်ပြုအံ့”ဟု ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဣန္ဒြေဖြစ်၍ ရှေ့နောက်ညီမည်း အညိန္ဒြေကို ပွားစေလျှင်ကား အောက်မင် သိအပ်ပြီး သောသစ္စာ ၄-ပါး အပိုင်းအခြားကို ထပ်၍ သိသောကြောင့် “အဒိဋ္ဌ ပဿတိ”ဟူသော စကားနှင့် ရှေ့နောက်မညီ-ဟူလို။

ကိလေသေ ပန အညေ။ ။ဝိတဏှဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် “အဒိဋ္ဌ ပဿတိ”ဟူသော မိမိ စကားနှင့် လိုက်ရောသောအဖြေကို မြင်၍ “ကိလေသေ ပန၊ ပေ၊ ပဟိနေဝေ ပဗေတတိ” ဟူ သော အမေးကိုထုတ်သည်၊ ထိုအခါ သကဝါဒီက “အညေ အညော ပဗဟတိ” ဟုဖြေသည်၊ [ထိုအဖြေ၌ “အခြားကိလေသာတို့ကို အခြားမင်က ပယ်၏”ဟူသောစကားသည် “အဒိဋ္ဌ ပဿ တိ-မမြင်အပ်သေးသော အခြားသစ္စာတို့ကို အခြားမင်ကမြင်၏”ဟူသောစကားနှင့် အသွားတူ၏- ဟု ဝိတဏှဝါဒီက ယူဆလေသည်။]

သောမဂ်သည်။ ယဒိ ဇပဟတိ-အကယ်၍ ပယ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်)၊ သစ္စာနိပိ-သစ္စာတို့ကိုလည်း၊ အဒိဋ္ဌာနေဝ-မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာတို့ကိုသာ၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ ဝါ-မြင်တာပေါ့၊ ဣတိ-ဤသို့ဝိတဏှဝါဒိပြောပြ။

ဧဝံဝါဒိ-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-ဝိတဏှဝါဒိပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော-မေးထိုက်၏၊ (ကိ-နည်း)၊ သစ္စာနိနာမ-သစ္စာတို့မည်သည်၊ ကတိ-ဘယ်မျှလောက်တို့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးထိုက်၏ ဇာနန္တော-သိသော ဝိတဏှဝါဒိသည်။ စတ္တာရိတိ-၄-ပါးတို့ဟူ၍၊ ဝက္ကတိ-ဖြေဆိုလတ္တံ့၊ သော-ထိုသို့ဖြေသော ဝိတဏှဝါဒိကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိ)၊ တဝဝါဒေ-သင်၏၊ (မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာတို့ကိုမြင်၏ဟုပြောဆိုသော သင်၏ဝါဒ၌)၊ သောဠသ-နံသော၊ သစ္စာနိ-တို့သည်၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တံ-သင်ဝိတဏှဝါဒိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗုဒ္ဓေဟိဝိ-ဘုရားရှင်တို့သော်မှလည်း၊ အဒိဋ္ဌ-မမြင်အပ်သောသစ္စာကို၊ ပဿသိ-မြင်နိုင်ပါဘိ၏၊ တံ-သည်၊ ဗဟုသစ္စကောနာမ-များသော သစ္စာရှိသူ မည်ပါပေ၏၊ [နာမသဒ္ဓါ ဂရ ဟတ္ထာ] ဧဝံ-ဤသို့၊ မာဂဏှ-မယူပါလင့်၊ သစ္စဒဿနနာမ-သစ္စာကိုမြင်ခြင်းမည် သည်၊ အပုဗ္ဗံ-အသစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိပါ၊ အပ္ပဟိနေ-မပယ်အပ်ကုန်သေးသော၊ ကိလေသေပန-ကိလေသာတို့ကိုကား၊ ပဇဟတိ-ပယ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗော)။

တတ္ထ-ထို သစ္စဒဿနနာမ အပုဗ္ဗံ နတ္ထိဟူသော စကားရပ်၌၊ [တတ္ထ-ထိုမဂ်အရာ၌] ဟု ရှေးနိဿယစွဲ၏။ သစ္စဒဿနဿ-သစ္စာကိုမြင်ခြင်း၏၊ အပုဗ္ဗဘာဝေ-အသစ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ပေဠောပမ္မနာမ-ပလုပ် ဥပမာ မည်သည်ကို၊ ဝါ-ပခြံဝ ဥပမာ မည်သည်ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီး၊ [ရှေးက “ပေဠိ” ဟု ပေးကြ၏။

ယဒိ အညေ၊ ပေ၊ ပဿတိ။ ။ထိုသို့ ယူဆသောကြောင့်ပင် “ယဒိ အညေ၊ ပေ၊ ပဿတိ- အခြားသော မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာတို့ကို အခြားသော နောက်နောက်မဂ်ကပယ်လျှင် သစ္စာတို့ကိုလည်း မမြင်အပ်သေးသော သစ္စာတို့ကိုသာ နောက်နောက်မဂ်ကမြင်ရာရောက်တာ ပေါ့” ဟု ကောက်ချက်ချ၍ မိမိစကားကို အထည်ဖြစ်အောင် ပြောလေ့ရှိသည်။

ဧဝံ ဝါဒိ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ။ဤသို့ ပြောလေ့ရှိသော ဝိတဏှဝါဒိကို (သူ့စကား ပျက်အောင်) “သစ္စာဘယ်နှစ်ပါးရှိသနည်း” ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ “စတ္တာရိ” ဟု ဝိတဏှဝါဒိက ဖြေသော်လည်း “သစ္စာနိပိ အဒိဋ္ဌာနေဝ ပဿတိ” ဟူသော အသင်၏အလိုအားဖြင့် သစ္စာတို့ကို မဂ် ၄-ကြိမ်မြင်ရသောကြောင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး ဖြစ်နေပါပကော” ဟု ပြောဆိုကာ “ဘုရားရှင်ထက်တောင် သစ္စာတွေကို မြင်ပါပေတကား” ဟုချီးမွမ်းသလိုလိုနှင့်ကဲ့ရဲ့ စကားကို ပြောဆို ကာ (ချီးမွမ်း+ ခြေကျောက်=ချီးမွမ်းပြီး ခြေဖြင့်ကျောက်၊ စကားကို ပြောဆိုကာ) “ဧဝံမာဂဏှ” စသည်ဖြင့် မှန်သောဝိနိစ္ဆယကို ချလိုက်ပါ-ဟုလို့။

တောင်း၊ ပလုပ်၊ ပခြုပ်၊ သေတ္တာ၊ ဟဟူသော အနက်ပင်တည်း။ ဥပမာ သဒ္ဓါသည် ဣတ္ထိလိင်၊ ဩပမ္မသဒ္ဓါကား နပုလ္လိင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဂဟိတ်ကို ထောက်၍ “ပေဠောပမ္မနာမ”ဟု ရှိပါစေ။ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်သော ယောက်ျား၏။ (စတ္တာရော)-၄-လုံးကုန်သော၊ ရတနပေဠော-ရတနာထည့်ရာ သေတ္တာတို့ကို၊ သာရဂဗ္ဗ-ကောင်းမြတ်သော ပစ္စည်းတို့ကို ထားရာတိုက်ခန်း၌၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်ပြီ။ [“မဇ္ဈိသာပေဠော ပိဋကော”ဟု အဘိဓာန် (၅၂၄)၌ ပေဠောပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သောကြောင့် “စတသော”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။] သော-ထိုယောက်ျားသည်၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ ပေဠောသု-သေတ္တာတို့၌၊ ဥပ္ပန္နကိစ္စော-ဖြစ်သောကိစ္စရှိသည်။ (ဟုတ္တာ) ဒွါရ်-တိုက်ခန်း တံခါးကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ဒီပံ-ဆီမီးကို၊ ဇာလေတွာ-တောက်စေ၍၊ (ညှိတွန်း၍) ဒီပေန-သည်၊ အန္တကာရေ-အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဟတေ-ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော်၊ ပေဠောသု-တို့သည်၊ ပါကဋာတာဝံ-ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာသု-ရောက်ကုန်လသော်၊ တာသု-ထိုသေတ္တာတို့၌၊ ကိစ္စ-ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဒွါရ်-ကို၊ ပိဒဟိတွာ၊ ပိတ်၍၊ ဂတော-ပြန်သွားပြီ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အန္တကာရ်-သည်၊ အဝတ္တရိ-လွမ်းမိုးပြီ။ (တိုက်ခန်းထဲ၌ လွမ်းမိုးရစ်ပြီ။)

ဒုတိယဝါရေပိ-ဒုတိယအကြိမ်၌ လည်းကောင်း၊ တတိယဝါရေပိ-၌လည်းကောင်း၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ အကာသိ-ပြုပြီ၊ စတုတ္ထဝါရေ-၌၊ ဒွါရေ-အခန်းတံခါးကို၊ ဝိဝဋေ-ဖွင့်အပ်ပြီးသော်၊ အန္တကာရေ-၌၊ ပေဠော-တို့သည်၊ နပညာယန္တိ-မထင်ရှားပါကုန်တကား၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိမံသန္တ-သေဝ-စူးစမ်းဆင်ခြင်စဉ်ပင်၊ သူရိယော-နေသည်၊ ဥဂ္ဂဉ္စိ-တက်လာပြီ၊ သူရိယော ဘာသေန-နေရောင်သည်၊ အန္တကာရေ-ကို၊ ဝိဟတေ-သော်၊ ပေဠောသု-တို့၌၊ ကိစ္စကတွာ၊ ပက္ကမိ-ဖဲသွားပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ စတ္တာရော- (စတသော)-နံသော၊ ပေဠော-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ-နံသကဲ့သို့၊ (တထာ) စတ္တာရိ-နံသော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ တာသု-ထိုသေတ္တာတို့၌၊ ကိစ္စေ-ကိစ္စသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ ဒွါရဝိဝရဏကာလော-တံခါးဖွင့်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏကာလော-ဝိပဿနာကို ရှေ့ရှုဆောင်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) အန္တကာရ်-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) (တထာ) သံစုတ္တာဒကတမံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဒီပေါဘာသော-ဆီမီးရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါဘာသော-သောတာပတ္တိ မဂ်ရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) အန္တကာရေ-ကို၊ ဝိဟတေ-သော်၊ တဿပုရိသဿ-အား၊ ပေဠောနံ-တို့၏၊ ပါကဋာဘာဝေါ-ထင်ရှားကုန်သည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ-(တထာ)၊ မဂ္ဂဉာဏဿ-အား၊ သစ္စာနံ၊ တို့၏၊ ပါကဋာဘာဝေါ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။

ပန-ဆက်၊ မဂ္ဂဉာဏဿ-အား၊ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားကုန်သော သစ္စာတို့သည်။ မဂ္ဂသမင်္ဂိဿ-မဂ်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ပါကဋ္ဌာနေဝ-ထင်ရှားကုန်သည် သာ၊ ဟောန္တိ၊ [“ဉာဏ်အား ထင်ရှားသည်” ဟု ဆိုလျှင် “ဉာဏ်၏တည်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်အားလည်း ထင်ရှားသည်” ဟူလိ။] ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္စ-ကို၊ ကတွာ၊ ဂတကာလော-အခန်းမှထွက်သွားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ-သောတာပတ္တိမဂ်၏၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗ ကိလေသေ-ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာတို့ကို၊ ပဇဟိတွာ-ပယ်ပြီး၍၊ နိရုဒ္ဓကာလော-ချုပ်ပြီးရာအခါကို၊ (ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အန္ဓကာရာဝတ္ထရဏံ-အမှိုက်မှောင်၏လွှမ်းမိုးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဥပရိမဂ္ဂတ္ထယဝဇ္ဈသစ္စန္ဓာဒကတမံ-အထက်မဂ် ၃ ပါး အပေါင်းသည် သတ်ထိုက်သော သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

ဒုတိယဝါရေ-၌၊ ဒွါရဝိရဏကာလော-တံခါးဖွင့်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏံကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဒီပေါဘာသော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါဘာသော-သကဒါဂါမိ မဂ်ရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္စကတွာ၊ ဂတကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဇဟိတွာ၊ နိရုဒ္ဓကာလော-ကို၊ ပုန၊ အန္ဓကာရာဝတ္ထရဏံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဥပရိ မဂ္ဂဒ္ဓ ယဝဇ္ဈသစ္စန္ဓာဒက တမံ - အထက်မဂ် ၂ ပါး အပေါင်းသည် သတ်ထိုက်သော သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်း တတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

တတိယဝါရေ-၌၊ ဒွါရဝိရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏံကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဒီပေါဘာသော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဒီပေါဘာသော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိမဂ္ဂေါဘာသော-အနာဂါမိမဂ်ရောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္စကတွာ၊ ဂတကာလော-ထွက်သွားရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ အတ္တနာ-သည်၊ ပဟာတဗ္ဗကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဇဟိတွာ၊ နိရုဒ္ဓကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပုန၊ အန္ဓကာရာဝတ္ထရဏံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဥပရိအရဟတ္တမဂ္ဂဝဇ္ဈသစ္စန္ဓာဒကတမံ-အထက်ဖြစ်သောအရဟတ္တမဂ်သည် သတ်ထိုက်သော သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမှိုက်မှောင်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

စတုတ္ထဝါရေ-ဋ္ဌိ၊ ဒွါရဝိရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏။ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာဘိနိဟရဏကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ-နေထွက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂုပ္ပါဒေါ-အရဟတ္တမဂ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အန္ဓကာရ ဝိမေခံ-အမိုက်မှောင်ကိုပယ် ဖျောက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏။ သစ္စာဇ္ဇာဒက တမဝိနောဒနံ-သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသော အမိုက် မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ) အန္ဓကာရေ-ကို၊ ဝိဟတေ-သော်၊ တဿ-ထိုယောက်ကျားအား၊ ပေဠာနံ-တို့၏။ ပါကဋဘာဝေါ-ထင်ရှားကုန်သည် ၏အဖြစ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏဿ-အား၊ စတုန္ဒ- ကုန်သော၊ သစ္စာနံ-တို့၏။ ပါကဋဘာဝေါ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပန-ဆက်၊ ဉာဏဿ-အား၊ ပါကဋာနိ-ထင်ရှားကုန်သော သစ္စာတို့သည်၊ ပုဂ္ဂလဿ-အား၊ ပါကဋာနေဝ-ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ပေဠာသု-တို့၌၊ ကိစ္စံ-ကို၊ ကတွာ, ဂတကာလော-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏။ သဗ္ဗကိလေသ ခေပနံ-အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းကို (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ သူရိယုဂ္ဂမန တော-နေထွက်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အာလောကဿေဝ-အရောင်အလင်း၏ သာလျှင်၊ ပဝတ္တိကာလော-ဖြစ်ရာအခါကို (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တ မဂ္ဂဿ-၏။ ဥပ္ပန္နကာလတော-ဖြစ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သစ္စဇ္ဇာ ဒကတမာဘာဝေါ-သစ္စာ ၄ ပါးကိုဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်းဟူသောအမိုက်

အာလောကဿေဝ ပဝတ္တိကာလော။ ။ “အရောင် အလင်း၏သာ ဖြစ်ရာအခါ” ဟူရာ၌ ဘယ်တော့မှ အမှောင်မပေါ်လာဘူးဟု မဆိုလိုပါ။ နေထွက်လာသဖြင့် အရောင်အလင်း၏ ကြာ မြင့်စွာ တည်ပုံကို ရည်ရွယ်၍သာဆိုအပ်သော စကားဖြစ်သည်။ ဥပမာဟုသည် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ တူလျှင် တာဝန်ကျေ၏။ ဤ၌ နေထွက်ခြင်းကြောင့် အရောင်အလင်း ကြာမြင့်စွာ ပေါ်လာပြီး လျှင် နေဝင်သောအခါ ပြန်၍ မှောင်သည်ထိအောင် အမိဖွယ်မယူလင့်။ ထိုသို့ယူလျှင် “အရ ဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ရောင်သည် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ပြီးနောက် နေဝင်ချိန်ရောက်သကဲ့သို့ ကွယ့်ဖျောက် တတ်သေး၏” ဟု မလိုအပ်သောအဓိပ္ပာယ်များ ထင်မှားစရာရှိသည်။

ဋီကာ။ ။ အာလောကဿေဝ ပဝတ္တိကာလော ဝိယာတိ စိရပ္ပဝတ္တိ သန္ဓာယာဟ။ စကဒေသ သာမညေန ဟိ ယထာဓိပ္ပေတေန ဥပမာ ဟောတီတိ-ဋီကာ၊ [စကဒေသ၊ ပေ၊ ဥပမာ ဟောတိ၊ န သဗ္ဗသာမညေန၊ ဣတရဏာ သူရိယတ္တမဂ်မနေ အန္ဓကာရာ ဝတ္ထရဏ်ဝိယ အဂ္ဂ မဂ္ဂတိ ရောဓာနေ သစ္စဇ္ဇာဒကတမပ္ပဝတ္တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။-အန။]

မှောင်၏ မရှိခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-ကိလေသေပန အညေအညော ပဗဟတိမှ ရှေးဦးစွာ၊ သစ္စဒဿနဿ-သစ္စာကို မြင်ခြင်း၏၊ အပုဗ္ဗဘာဝေ-အသစ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဩပမ္ပံ-ဥပမာတည်း၊ ဟိ-မှန်း၊ ဒိဋ္ဌကမေဝ-မြင်အပ်ပြီးသော သစ္စာကိုသာ၊ ပဿတိ-ထပ်၍မြင်၏။

[နောက်ပြင်စာအုပ်များစွာ၌ “ဒိဋ္ဌကမေဝ ဟိ ပဿတိ၊ ကိလေသေပန အညေ အညော ပဗဟတိတိ ဧတ္ထ” ဟု တွဲလျက်ရှိ၏၊ မကောင်းပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း-နောက်နိဂုံး၌ “ဣဒံ အညေ အညောပဗဟတိတိဧတ္ထဩပမ္ပံ” ဟူရှိသောကြောင့်တည်း၊ ကိလေသေ၊ ပေ၊ ပဗဟတိတိဧတ္ထ-ပါ၌၌၊ ခါရောပမ္ပံနာမ-ဆပ်ပြာ ဥပမာမည်သည်ကို၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ [ပြာကိုပင် ငန်သော အရသာ ရှိသောကြောင့် “ဆားပြာ” ဟု ခေါ်၏၊ ကာလရွေ့လျော့သဖြင့် ဆားပြာမှ ဆပ်ပြာဖြစ်လာသည်။] ဧကော-သော၊ ပုရိသော-သည်၊ ကိလိဋ္ဌံ-ညစ်နွမ်းသော၊ ဝတ္ထံ-အဝတ်ကို၊ ရဇကဝံသ-ခဝါသည် အား၊ အဒါသိ-ပေးပြီ။ [“ရဇကဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ အဒါသိ-ပြီ” ဟု သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ဆို၏၊] ရဇကော-ခဝါသည်သည်၊ ဦသခါရံ-မြေပေါက်ဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊ ဆာရိကခါရံ-ပြာစစ် ဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊ (ပြာကိုစစ်၍ယူအပ်သော ဆပ်ပြာလည်း ကောင်း၊) ဂေါမယခါရံ-နွားချေးဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊ (နွားချေးကို စစ်၍ယူအပ်သော ဆပ်ပြာလည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ တယော-၃ မျိုးကုန်သော၊ ခါရေ-ဆပ် ပြာတို့ကို၊ ဒတ္တာ-ပေးပြီး၍၊ ခါရေဟိ-ဆပ်ပြာတို့သည်၊ ခါဒိတဘာဝံ-ခဲစားအပ်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊ ဥဒကေ-၌၊ ဝိက္ခာလေတွာ-ဆေး ကြော၍၊ (လျော်၍)၊ ဩဠာရိကောဠာရိကံ-ကြမ်းတမ်း ကြမ်းတမ်းသော၊ မလံ-အညစ်အကြေး ကို၊ ပဝါဟေသိ-မျောစေပြီ၊ ဝါ-မျောပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ န တာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-မဖြူစင်သေး၊ ဣတိ-ဤသို့သိ၍၊ ဒုတိယံပိ-၂ ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တထေဝ-ထိုအတူသာလျှင်၊ ခါရေ-တို့ကို၊ ဒတ္တာ-ပြီး၍၊ ဥဒကေ ဝိက္ခာလေတွာ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ နာတိသဏှတရံ-အလွန် မသိမ်မွေ့သော၊ မလံ-ကို၊ ဝါဟေသိ-ပြီ၊ တတော-၌၊ န တာဝပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-သိ၍၊ တတိယမ္ပိ-၃-ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တေခါရေ-တို့ကို၊ ဒတ္တာ-ပြီး၍၊ ဥဒကေ-၌၊ ဝိက္ခာလေတွာ-၍၊ တတော-၌၊ သဏှတရံ-သာ၍ သိမ်မွေ့သော၊ မလံ ပဝါဟေသိ၊ တတော-၌၊ နတာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-သိ၍၊ စတုတ္ထံပိ-၄-ကြိမ်မြောက်လည်း၊ တေခါရေ ဒတ္တာ ဥဒကေဝိက္ခာလေတွာ၊ အံသုအဗ္ဗန္တ ရဂ တမ္ပိ-ချည်မျှင်တို့၏ အတွင်း၌ ရောက်သည်သော်မှလည်းဖြစ်သော၊ (ပီကားသဗ္ဗာဝနာ)၊ နိဿေသံ-အကြွင်းမရှိသော၊ မလံ-ကို၊ ပဝါဟေတွာ-မျောစေပြီး၍၊ (ဝါ-မျောပြီး၍)၊ သာမိကဿ-အဝတ်ရှင်အား၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ သော-ထိုအဝတ်ရှင်သည်၊

ဂန္ဓကရဏ္ဍကေ-နံသာရှိသောကြုတ်၌၊ (နံသာရှိသောသေတ္တာ၌) ပးကွိပိတွာ- ထည့်၍၊ ဣန္ဒြိတိန္ဒြိတကာလေ-အလိုရှိအပ်ရာအခါ၌၊ ပရိဒဟတိ-ဝတ်ရုံ၏။

တ္ထ-ထိုဥပမာ စကားရပ်၌၊ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထံ ညစ်နွမ်းသော အဝတ်ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ကိလေသာနဂတံ-ကိလေသာသည် အစဉ်လိုက်အပ်သော၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို (ဝေဒိတဗွံ) တိပိဓေါရဒါနကာလော-၃ ပါးအပြားရှိသော ဆပ်ပြာတို့ကို ပေးရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)ဝိယ၊ (တထာ) တီသု၊ အနုပဿနာသု- အနိစ္စ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အနုပဿနာတို့၌၊ ကမ္မဿ-ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုကို၊ ပဝတ္တနကာလော-ဖြစ်စေရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥဒကေ ဝိက္ခာလေတွာ, ဩဠာရိကောဠာ-ရိကမလပ္ပဝါဟနံ-ကြမ်းတမ်း ကြမ်းတမ်းသော အညစ်အကြေးကို မျောစေခြင်းကို (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ ပဉ္စကိလေသဓေပနံ- ၅ ပါးသော ကိလေသာတို့ကို ကုန်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ ဒုတိယံပိ-လည်းတေသံခါ ရာနံ-တို့ကို၊ အနုပဒါနံ-တစ်ဖန်ပေးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ နတာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤသို့သိ၍၊ တီသု-န်သော၊ တာသုယေဝ အနုပဿနာသု-ထိုအနုပဿနာတို့ပင်၊ ကမ္မပ္ပဝတ္တနံ-ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)။

တတော-၌ နာတိသဏှတရမလပ္ပဝါဟနံ-အလွန်သိမ်မွေ့သော အညစ်အကြေးကိုမျောစေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)ဝိယ၊ (တထာ) သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ ဩဠာရိကသံယောဇနဒွယဓေပနံ-ကြမ်းတမ်းသော သံယေဇဉ် ၂ ပါးအပေါင်းကို ကုန်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ တတော-၌၊ ဝတ္ထံ-သည်၊ နတာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-ဤသို့ သိ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ခါရတ္တယဒါနံ-ဆပ်ပြာ ၃ မျိုးအပေါင်းကို ပေးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ နတာဝပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-၍၊ တီသု-ကုန်သော၊ တာသုယေဝ အနုပဿနာသု-တို့၌ပင်၊ ကမ္မပ္ပဝတ္တနံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ တတော-၌၊ သဏှတရမလပ္ပဝါဟနံ- အထူးသဖြင့် သိမ်မွေ့သော အညစ်အကြေးကို မျောစေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) အနာဂါမိ မဂ္ဂေန-သည်၊ အဏှသဟဂတ သံယောဇန ဒွယဓေပနံ-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော သံယောဇဉ် ၂-ပါးအပေါင်းကို ကုန်စေခြင်းကို (ဝေဒိတဗွံ)။

ဝတ္ထံ-သည်၊ နတာဝပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-၍၊ ပုန, ခါရတ္တယဒါနံ-ဆပ်ပြာ ၃ မျိုးအပေါင်းကို ပေးခြင်းကို (ဝေဒိတဗွံ)ဝိယ၊ (တထာ)ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ န တာဝ ပရိသုဒ္ဓံ-သေး၊ ဣတိ-၍၊ တီသု တာသုယေဝ အနုပဿနာသု ကမ္မပ္ပဝတ္တနံ (ဝေဒိတဗွံ)တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ဝိက္ခာလဇေန-ဆေးကြောခြင်းအားဖြင့်၊ အံသု အဗ္ဗန္တရ ဂတေ-ချည်မျှင်တို့၏ အတွင်း၌ ရောက်ကုန်သော၊မလေ-တို့ကို၊ ပဝါဟေတွာ-၍၊ ပရိသုဒ္ဓဿ-ထက်ဝန်၊ ကျင့် စင်ကြယ်သော၊ ရဇတပဋ္ဌ သဒိသဿ-ငွေ ပြားနှင့်တူသော၊

(ဝတ္ထုဿ၌စင်) ဂန္ဓကရုဏ္ဏကေ-နံသာကြုတ် ၊ (နံသာ သေတ္တာ၌) နိက္ခိတ္တဿ-
 ထည့်ထားအပ်သော၊ ဝတ္ထုဿ-အဝတ်ကို၊ ဣန္ဒြိတက္ခဏေ-အလိုရှိအပ်ရာ၊ အလို
 ရှိအပ်ရာခဏ၌၊ ပရဒဟနံ-ဝတ်ရုံခြင်းကို၊ (ဝေဒိတမ္ဘ) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂေန-
 သည်၊ အဋ္ဌန္တံ၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ခေပိတတ္တာ-ကုန်စေအပ်ပြီး
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓဿ-သော၊ ခိဏာသဝစိတ္တဿ-ရဟန္တာ
 ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်၏၊ ဣန္ဒြိတိန္ဒြိတက္ခဏေ-၌၊ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန-နေကြောင်း ဖြစ်သော
 ဖလသမာပတ်ဖြင့်၊ ဝီတိနာမနံ-လွန်စေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတမ္ဘ)၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီး
 ကား၊ အညေ၊ ပေ၊ ပဟေတိတိတ္ထေ-၌၊ ဩပမ္မံ-ဥပမာတည်း။

စ-သာဓကကား၊ သေယျထာပိ အာဝုသော၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌါတံ ဂစ္ဆတိတိ-သေ
 ယျထာပိ အာဝုသော၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌါတံ ဂစ္ဆတိဟူသော၊ ဧတံ သုတ္တံ-ဤပါဠိတော်ကို၊
 (အာယသ္မတာ ခေမကေန) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ထေရဝဂ်၊ ခေမကသုတ်)၊
 [အာဝုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ သေယျထာပိ-ကား၊ ဝတ္ထံ-သည်၊ သံကိလိဋ္ဌံ-ညစ်နွမ်းသည်၊
 မလဂ္ဂဟိတံ-အညစ်အကြေးသည် ယူအပ်သည်၊ (သိယာ)၊ တမေနံ-ထိုအဝတ်ကို၊
 သာမိကာ-အဝတ်ရှင်တို့သည်၊ ရဇကဿ-အား၊ အနုပဒဇ္ဇေယျ-ပေးကုန်ရာ၏ [အနု+
 ပ အနက်မရှိ၊ အဝတ်ကိုဖွပ်ဖို့ရန် အပ်နံကုန်ရာ၏-ဟူလို။] တမေနံ-ထိုအဝတ် ကို၊
 ရဇကော-သည်၊ ဦသေဝါ-မြေပေါက်ဆပ်ပြာ၌ သော်လည်းကောင်း၊ [ယခုအခါ
 သုံးနေကျဖြစ်သော ဆပ်ပြာကြမ်းသည် မြေပေါ်၌ ပေါက်၏၊ ထိုဆပ်ပြာကြမ်းကို
 ဆိုလိုဟန် တူသည်၊] ခါရေဝါ-ပြာစစ် ဆပ်ပြာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါမယေဝါ-
 နွားချေး ဆပ်ပြာ၌သော်လည်းကောင်း၊ သမ္ပဒ္ဓိတွာ-ကောင်းစွာနယ်၍၊ ဝါ-နူး၍၊
 [သမ္ပဒ္ဓိတွာ တိ ကိလေဒေတွာ-ငိုကာ] အစ္ဆေ-ကြည်လင်သော၊ ဥဒကေ-၌၊
 ဝိက္ခာလေတိ- (သေယျထာပိ) ဆေးလျော်ရာကဲ့သို့၊ တံဝတ္ထံ-သည်၊ ပရိသုဒ္ဓံ-
 တက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၊ ပရိယောဒါတံ-ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်စင်သည်၊
 ကိဉ္ဇာပိဟောတိ၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် စင်ကြယ်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုအဝတ်၏၊
 အသမ္မဟတော-မပယ်နိုင်သေးသော၊ အဏုသဟဂတော-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်
 တက္ခဖြစ်သော၊ ဦသဂန္ဓောဝါ-မြေပေါက်ဆပ်ပြာနဲ့သည်သော်လည်းကောင်း၊
 ခါရဂန္ဓောဝါ-ပြာစစ် ဆပ်ပြာနဲ့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါမယဂန္ဓောဝါ-
 နွားချေးဆပ်ပြာနဲ့သည်သော် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ ယေဝ (သေယျထာပိ)-
 ရှိသေးသည်သာ ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တမေနံ-ထိုအဝတ်ကို၊ ရဇကော-သည်၊ သာမိကာနံ-
 တို့အား၊ ဒေတိ-ပြန်ပေး၏၊ တမေနံ-ကို၊ သာမိကာ-တို့သည်၊ ဂန္ဓပရိဘာဝိတေ-
 နံသာဖြင့်ထုံအပ်သော၊ ကရုဏ္ဏကေ- ကြုတ်၌၊ (သေတ္တာ၌) နိက္ခိပန္တိ (သေယျ
 ထာပိ)-သိမ်းထားကုန်သကဲ့သို့၊ အဿ-ထိုအဝတ်၏၊ အသမ္မဟတော-သော၊ အဏု
 သဟဂတော-သော၊ ယောပိဦသဂန္ဓော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယောပိ
 ဂေါမယဂန္ဓောဝါ-သည် လည်းကောင်း၊ ဟော တိ-ရှိ၏၊ သောပိ-ထိုဆပ်ပြာနဲ့သည်

လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သမုဏ္ဍိတ်-အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ (သေယျထာပိ)-ရောက်သကဲ့သို့၊

အာဂုသော-ငါ့ရှင်တို့၊ ဧဝမေဝခေါ-ဤအတူသာလျှင်၊ အရိယသာဝကဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဉ္စ-နံသော၊ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ-အောက်ကာမာဘုံသို့ ကပ်တတ်ကုန်သော၊ သံယောဇနာနိ-တို့သည်၊ ပဟိနာနိ-ပယ်အပ်ကုန်ပြီးသည်၊ ကိဉ္စာပိ ဘဝန္တိ-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေကုန်၏၊ အထခေါ-ထိုသို့ပင် ပယ်အပ်ပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ အဿ-ထိုအရိယာသာဝက၏၊ ပဉ္စသု-နံသော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ အသမူဟတော-မပယ်နုတ်အပ်သေးသော၊ အဏုသဟဂတော-သိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ အသ္မိတိမာနော-ငါဖြစ်၏ဟူသော မာန်မာနသည်လည်းကောင်း၊ အသ္မိတိဆန္ဒော-ငါဖြစ်၏ဟုဖြစ်သော တဏှာဆန္ဒသည်လည်းကောင်း၊ အသ္မိတိအနုသယော-ငါဖြစ်၏ဟူသောတဏှာနုသယ၊ မာနာနုသယသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိယေဝ-ရှိသေးသည်သာ၊ [“ဧတိမမ၊ ဒေသာဟမသ္မိကိုယု၍ “အသ္မိတိမာနော”စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။] သော-ထိုအရိယာသာဝကသည်၊ အပရေန သမယေန-နောက်အခါ၌၊ ပဉ္စသု-နံသော၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ ဣတိ-ဤတရားသည်၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ ဣတိ-သည်၊ ရူပဿ-၏၊ သမုဒယော-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော်ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဣ-သည်၊ ရူပဿ-၏၊ အတ္ထင်္ဂမော-ချုပ်ရာတည်း၊ ဣတိ-သည်၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာတည်း၊ ((ဣတိ ဝေဒနာယ သမုဒယော၊ ဣတိ ဝေဒနာယ အတ္ထင်္ဂမော) ဣတိ သညာ၊ (ဣတိ သညာယ သမုဒယော၊ ဣတိ သညာယ အတ္ထင်္ဂမော) ဣတိ-ဤတရားတို့သည်၊ သင်္ခါရာ-တို့တည်း၊ (ဣတိ သင်္ခါရာနံ သမုဒယော၊ ဣတိ သင်္ခါရာနံ အတ္ထင်္ဂမော) [ပေယျာလမြုပ်ထားသည်၊ ဤသို့ ဖော်၍ပေးပါ။] ဣတိ-ဤတရားသည်၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်တည်း၊ ဣတိ ဝိညာဏဿ သမုဒယော၊ ဣတိ ဝိညာဏဿ အတ္ထင်္ဂမော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိ-ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဟရတိ၊ တဿ-ထိုအရိယာသာဝကသည်၊ (ဝိဟရတော၌စပ်)၊ ဝါ-၏၊ ပဉ္စသု-နံသော၊ ဣမေသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု-တို့၌၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿိ-ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဟရတော-နေလသော်၊ အဿ-ထိုအရိယာသာဝက၏၊ ဝါ-သည်၊ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု၊ အသမူဟတော-သော၊ အဏုသဟဂတော-သော၊ ယောပိ အသ္မိတိမာနော-အကြင် ငါဖြစ်၏ဟု ဖြစ်သော မာန်မာနသည်လည်းကောင်း၊ ယောပိ အသ္မိတိဆန္ဒော-သည်လည်းကောင်း၊ ယောပိ အသ္မိတိအနုသယော-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ သောပိ-ထိုမာနသည်လည်း၊ ဝါ-ထိုဆန္ဒသည်လည်း၊ ဝါ-ထိုအနုသယသည်လည်း၊ သမုဏ္ဍိတ်-အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏။]

တတ္ထ-ထိုအသစ်ဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကိုပယ်ရာ၌၊ (တစ်နည်း) ထိုလေးပါးသောမဂ်တို့တွင်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ စိတ္တင်္ဂဝေဒန-စိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနက ပါပဓမ္မေဟိ-ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတသိက် တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကွ၊ ပဉ္စ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်၏။ [နိရုဇ္ဈရုံ ပဝတ္ထမာနေ စိတ္တေ တဿ သံကိလေသဝေါဒါနကရာ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ စေတသိကာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ တဿင်္ဂဘူတာ အဝယဝါဝိယဟောန္တိတိ “စိတ္တင်္ဂဝေဒနာ” တိဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။] သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-ကြောင့်၊ စိတ္တင်္ဂဝေဒန ဥပ္ပဇ္ဇနကပါပဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိ၊ ဒွေ-န်သော၊ ဒေါမနဿ သဟဂတစိတ္တာနိ-ဒေါမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်၊ တနကာနိ-နည်းပါးကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ-န်၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ-သမ္ပယုတ်တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တာနိယဝ-ထိုဒေါမနဿ သဟဂတ စိတ်တို့ကိုပင်၊ ပဟိယန္တိ-န်၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ ပေ၊ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပဟိယန္တိ-န်၏၊ ဒွါဒသန္တ-ကုန်သော၊ ဣမေသ အကုသလစိတ္တာနိ-တို့၏၊ ဝါ၊ တို့ကို၊ ပဟိနကာလတော-ပယ်အပ်ပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဝိဇာသဝဿ-ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စိတ္တင်္ဂဝေဒန-ဖြင့်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပစ္ဆတော-နောက်၌၊ ပဝတ္တနက ကိလေသောနာမ-ဖြစ်သော ကိလေသာမည်သည်၊ န ဟောတိ-မရှိတော့။

တတြ-ထိုကိလေသာ နောက်ထပ်မဖြစ်ရာ၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဩပမ္ပံ-တည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ မဟာရာဇာ-မဟာရာဇာသည်၊ ပစ္စန္တေ-တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျားအရပ်၌၊ အာရက္ခံ-အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒတွာ-၍၊ မဟာနဂရေ-မြို့ကြီး၌၊ ဣဿရိယံ-အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ စည်းစိမ်ကို၊ အနဘဝန္တော-ခံစားလျက်၊ ဝသတိ-နေ၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုမဟာရာဇာ၏၊ ပစ္စန္တော-သည်၊ ကုပ္ပိ-ပျက်စီးပြီး၊ (သူပုန်ထပြီး) [ကုပဓာတ်၊ ဒိဝါဒိယ ပစ္စည်း၊ အဇ္ဇတ္တနိ ဤဝိဘတ်၊ အချို့စာအုပ်၌ “ကုပိတော”ဟုရှိ၏၊ မကောင်း။] တသ္မိံ သမယေ-၌၊ ဒွါဒသ-ကုန်သော၊ စောရဇေဋ္ဌကာ-သူပုန်ခေါင်းဆောင်တို့သည်၊ အနေကေဟိ-န်သော၊ ပုရိသသဟဿေဟိ-ယောက်ျား အထောင်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူ၊ ရဋ္ဌံ-တိုင်းပြည်ကို၊ ဝိလုမ္မန္တိ-လုယက်ကြကုန်၏၊ ပစ္စန္တ ဝါသိနော-တိုင်းပြည်၏အစွန်အဖျား၌ နေကြကုန်သော၊ မဟာမတ္တာ-အမတ်ကြီးတို့သည်၊ ပစ္စန္တော-သည်၊ ကုပ္ပိတော-ပျက်ပါပြီ၊ (သူပုန်ထပါပြီ) ဣတိ-ဤအကြောင်းကို၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ ပဟိဏီသု-ပို့ကြကုန်ပြီး၊ ရာဇာ-သည်၊ (တုမေ-သင်အမတ်တို့သည်)၊ ဝိသဋ္ဌာ-စွန့်လွှတ်အပ်သာ ကိုယ်စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ရုံ့ရှာခြင်းကင်း၊ ရဲတင်းကုန်သည်)၊ (ဟုတွာ)၊ ဂဏထ-ဖမ်းယူကြကုန်၊ အဟံ-ငါသည်၊ တုမှာကံ-သင်အမတ်တို့၏ အပေါ်၌၊ ကတ္တမ္ပံ-ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ကရိဿာမိ-ပြုအံ့၊ ဣတိ-

သို့၊ သာသနံ-နှုတ်မှာစကားကို၊ ပဟိဏီ-ပေးပို့ပြီး၊ တေ-ထို အမတ်တို့သည်၊ ပဌမ သမ္မဟာရေနေဝ-ပဌမအကြိမ် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့်ပင်၊ အနေကေဟိ-နံသော၊ ပုရိသ သဟဿေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ စောရဇ္ဇေကေ-တို့ကို၊ ဃာတယိံသု- သတ်နိုင်ကြကုန်ပြီ၊ သေသာ-နံသော၊ သတ္တဇနာ-ခုနစ်ယောက်သော သူပုန်ခေါင်း ဆောင် တို့သည်၊ အတ္တဇနာ အတ္တေဇနာ-၏၊ ပရိဝါရေ-အခြံအရံတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်၍၊ ပဗ္ဗတံ-တောင်သို့၊ ပဝိသိံသု-ဝင်ကြကုန်ပြီ၊ အမစ္စာ-တို့သည်၊ တံပဝတ္တိံ- ထိုဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ ပေသယိံသု-နံပြီ။

ရာဇာ၊ တုမှာကံ-သင်အမတ်တို့၏ အပေါ်၌၊ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တံ-ပြုခြင်းအား လျှောက်ပတ်သောအမှုကို၊ အဟံ၊ ဇာနိဿာံမိ-သိအံ့၊ တေပိ-ကြွင်းကျန်သော ထို သူပုန် တို့ကိုလည်း၊ ဂဏှထ-နံ၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ဓနံ-ဥစ္စာကို၊ ပဟိဏီ-ပို့ပြီး၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ ဒုတိယသမ္မဟာရေန-၂-ကြိမ်မြောက် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့်၊ ဒွေ-နံသော၊ စောရဇ္ဇေကေ-တို့ကို၊ ပဟရိံသု-ပုတ်ခတ်နိုင်ကုန်ပြီ၊ (အသေမသတ် နိုင်ကုန်သေး) တေသံ-ထိုသူပုန်ခေါင်းဆောင်တို့၏၊ ပရိဝါရေပိ-အခြံအရံတို့ကို လည်း၊ ဒုဗ္ဗလေ-အားမရှိသည်တို့ကို၊ အကံသု-ပြုနိုင်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ-လည်းဖြစ် ကုန်သော၊ တေ-ထိုသူပုန်တို့သည်၊ ပလာယိတွာ-ထွက်ပြေး၍၊ ပဗ္ဗတံ ပဝိသိံသု၊ တံပိ ပဝတ္တိံ-ကိုလည်း၊ အမစ္စာရညော ပေသယိံသု။

ပန၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိသဋ္ဌာ-နံသည်၊ (ဟုတွာ) ဂဏှန္တု၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ဓနံ-ကို၊ ပဟိဏီ-ပြီး၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ တတိယသမ္မဟာရေန-ခြင်းဖြင့်၊ သဟာယပုရိသေဟိ-အဖော်ယောက်ျားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွေ-နံသော၊ စောရဇ္ဇေကေ- တို့ကို၊ ဃာတယိတွာ-သတ်၍၊ ပေ၊ ပေသယယိံသု-နံပြီ။

ပန၊ ရာဇာ-သည်၊ အဝသေသေ-ကြွင်းသောသူပုန်တို့ကို၊ ပေ၊ ပဟိဏီ-ပြီး၊ တေ-ထိုအမတ်တို့သည်၊ စတုတ္ထသမ္မဟာရေန-ဖြင့်၊ သပရိဝါရေ-အခြံအရံနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါဒသန္တံ-ကုန်သော၊ စောရဇ္ဇေကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဃာတိ တကာလတော-သတ်အပ်ပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ စောရောနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိံ-မရှိတော့၊ ဇနပဒါ-ဇနပုဒ်တို့သည်၊ (ဇနပုဒ်နေသူ လူတို့သည်)၊ ဓေမာ-ဘေးမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဉရေ-ရင်ပေါ်၌၊ ပုတ္တေ-သားသမီး တို့ကို၊ နစ္စန္ဒာ-ကစေကုန်လျက်၊ ဝိဟရန္တိမညေ-နေကြသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏၊ ရာဇာ-သည်၊ ဝိစိတသင်္ဂါမေဟိ-အောင်အပ်ပြီးသော စစ်ပွဲရှိကုန်သော၊ ယောဓေဟိ- သူရဲကောင်းတို့သည်၊ ပရိဂုတော-မြဲရုံအပ်သည်၊ ဝရပါသာဒဂတော-မြတ်သောပြာ သာဒိထက်၌ ရောက်သည် (ဟုတွာ) မဟာသမ္မတ္တိံ-ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို၊ အန ဘဝိ-ခံစားပြီး။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ မဟာရာဇာ-မဟာရာဇာကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဓမ္မရာဇာ-တရားမင်း ဘုရားကို၊ (ဝေဒိဗ္ဗော)၊ ပစ္စန္ဒဝါသိနော-တိုင်းပြည်၏ အစွန်အဖျား၌ နေကြကုန်သော၊ အမစ္စာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ ယောဂါဝစရာ-အားထုတ်အပ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ လှည့်လည် ကျက်စားကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသားတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒွါဒသ-န်သော၊ စောရဋ္ဌေကာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဒွါဒသ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနိ (ဝေဒိတဗ္ဗောနိ)၊ တေသံ-ထိုသူပုန်ခေါင်းဆောင်တို့၏၊ သဟာယာ-အဖော်ဖြစ်ကုန်သော၊ အနေကသဟဿပုရိသာ-တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ စိတ္တဂံဝသေန-မိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကပါပဓမ္မာ-ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတသိကတရားတို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ (ပဟိတ၌ စပ်)၊ ပစ္စန္ဒော-သည်၊ ကုပ္ပိတော-ပြီ၊ ဣတိ-ဤအကြောင်းကို၊ ပဟိတကာလော-ပို့အပ်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ အာရမဏေ-၌၊ ကိလေသေသု-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ မေ-တပည့်တော်၏ သန္တာန်၌၊ ကိလေသော-သည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပါပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္ထု-အား၊ အာရောစနကာလော-လျှောက်ရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိသဋ္ဌာ (ဟုတွာ)၊ ဂဏန္တု၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ဓနဒါနံ-ဥစ္စာကိုပေးခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ နိဂ္ဂဏှ-နှိပ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ ဓမ္မရညော-၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနာစိက္ခဏံ-ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော်မူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သ ပရိဝါရာနံ-န်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-န်သော၊ စောရဋ္ဌေကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဃာတိတကာလော-သတ်အပ်ရာ အခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန-သည်၊ သသမ္ပယုတ္တာနံ-သမ္ပယုတ် တရားနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စန္ဒ-န်သော၊ အကုသလစိတ္တာနံ-တို့ကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။

ပုန၊ ရညော-မင်း၏အထံသို့၊ ပဝတ္တိပေသနံ-ဖြစ်ပုံ အကြောင်းကို ပေးပို့ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ သမ္မာသမ္ပဒ္ဓဿ-အား၊ ပဋိလဒ္ဓဂုဏာရောစနံ-ရအပ်ပြီးသော ဂုဏ်ကို လျှောက်ထားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သေသကေစ-ကြွင်းကျန်သောခေါင်းဆောင်တို့ကိုလည်း၊ ဂဏန္တု၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ ဓနဒါနံ-ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဘဂဝတော-၏၊ သကဒါဂါမိဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာစိက္ခနံ-ဝိပဿနာကို ဟောတော်မူခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒုတိယသမ္ပဟာရေန-ဖြင့်၊ သပရိဝါရာနံ၊ ဒွိန္ဒံ၊ စောရဋ္ဌေကာနံ-တို့ကို၊ ဒုဗ္ဗလိကရဏံ-မရှိအောင်ပြုခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိယ၊ (တထာ)၊ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေန-သည်၊ သသမ္ပယုတ္တာနံ-ကုန်သော၊ ဒွိန္ဒံ-ကုန်သော၊ ဒေါမနဿစိတ္တာနံ-ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သောစိတ်တို့၏၊ တနဘာဝကရဏံ-နည်းပါးသည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။

ပုန၊ ပေ၊ ဘဂဝတော-၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာစိက္ခန္ဓ-ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ ပေ၊ စောရဇ္ဈေကာနံ-တို့ကို၊ ဃာတနံ-သတိခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ပေ၊ ဒေါမနဿစိတ္တာနံ-တို့ကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ ပုန၊ ပေ၊ ဘဂဝတော-၏၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ဝိပဿနာစိက္ခန္ဓ-ကို၊ (ဝေဒိတဗွံ)၊ စတုတ္ထသမ္မဟာရေန-၄ ကြိမ်မြောက်တိုက်ခိုက် ခြင်းဖြင့်၊ သပရိဝါရာနံ-နံသော၊ ပဉ္စန္ဒ-နံသော၊ စောရဇ္ဈေကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ ကို၊ ဃာတိတကာလတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဇနပဒဿ-၏၊ ခေမကာလော-ဘေးမ ရှိရာအခါကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ) အရဟတ္တမဂ္ဂေန-သည်၊ သသမ္ပယု ဣဿု-နံသော၊ ပဉ္စသု-နံသော၊ အကုသလစိတ္တေသု-တို့ကို၊ ပဟိနေသု-ပယ်အပ်ပြီး ကုန်လသော်၊ ဒွါဒသန္ဒ-ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပဟိန ကာလတော-ပယ်အပ် ပြီးရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ပုန၊ စိတ္တင်္ဂဝေေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇ နကဿ-ဖြစ်သော၊ အကုသလဓမ္မဿ-အကုသိုလ်တရား၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်း ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိဇိတသင်္ဂါမ အမစ္စကဏာပရိဂုတဿ-အောင်အပ်ပြီးသော စစ်ပွဲရှိသော အမတ် အပေါင်းခြံရံအပ်သော၊ ရညော-၏၊ [စစ်ပွဲကို အောင်မြင်သသည်ကား မင်းမဟုတ်၊ အမတ်တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဝိဇိတသင်္ဂါမ အမစ္စကဏ ပရိဂုတဿ”ဟု သမာသ်ရှိစေ၊] ဝရပါသာဒေ-မြတ်သောပြာသာဒ်၌၊ မဟာသမ္ပတ္တိအနုတဝနံ-ကြီးကျယ်သော စည်းစိမ်ကို ခံစားခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗွံ) ဝိယ၊ (တထာ) ခိဏာသဝ ပရိဂုတဿ-ရဟန္တာအပေါင်းသည် ခြံရံအပ်သော၊ ဓမ္မရညော-တရားမင်း ဘုရား၏၊ သုညတ အနိမိတ္တ အပ္ပဏိဟိတဘေဒေသု-သုညတ၊ အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတ အပြားရှိကုန်သော၊ သမာပတ္တိသုခေသု-သမာပတ်ပတ်ချမ်းသာတို့တွင်၊ ဣစ္ဆိ တိစ္ဆိတ ဖလသမာ ပတ္တိသုခါနုဘဝနံ-အလိုရှိအပ်သော အလိုရှိအပ်သော ဖလသမာပတ်ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗွံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ကုသလာဓမ္မာ တိပဒဿ-ကုသလာဓမ္မာပုဒ်၏၊ ဝတ္ထုနာ-
 ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။



အကုသလပဒ ဓမ္မဒွေသဝါရ

ပထမစိတ္တအဖွင့်

ဣဒါနိ-ကုသလာဓမ္မာဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အကုသလဓမ္မပဒ-အကုသလာဓမ္မာဟူသော မာတိကာပုဒ်ကို၊ ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရုံ၌၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဓမ္မဝဝတ္ထာနာဒိဝါရပ္ပဘေဒေါစ-ဓမ္မဝဝတ္ထာန အစရှိသော ဝါရအထူးအပြားကိုလည်း ကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အာဂတာနံ-လာကုန်သော၊ ပဒါနံ-ယသ္မိံ သမယေ အစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ အတ္ထဝိနိစ္ဆယောစ-အနက် အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (ကုသလာ ဓမ္မာပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ပြရာအောက်၌) ဝုတ္တနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

[အားလုံးပင် ထိုနည်းအတိုင်း သိရမည်လောဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တတ္ထ တတ္ထ” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရာ၌၊ ဝိသေသမတ္တ မေဝ-အထူးမျှကိုသာ၊ ဝတ္ထယိသာမ-ဖွင့်ကုန်အံ့၊ တတ္ထ-ထို ဝိသေသမတ္တဋ္ဌာနတို့တွင်၊ (ယောဇနာ၌ “တတ္ထာတိ အကုသလာဓိကာရေ” ဟု စွဲ၏။) တာဝ-ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရမ

ဝုတ္တနယေနေဝ။ ။ “ဝုတ္တနယေနေဝ” ဟုဆိုသော်လည်း ကုသိုလ်၌ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းအတိုင်း မသိနိုင်၊ ထိုနည်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိထိုက်သည်ကို “ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟုဆိုသည်။ [ကုသလေ ဝုတ္တနယံ အနဂန္တာပေ၊ အာဟ-ဋီကာ။]

ချဲ့ဦးအံ့-သမယအတွက် သမဝါယမ စသောအနက် ၅-မျိုးကို ကုသိုလ်၌ပြုခဲ့ သော်လည်း ထိုအနက်များတွင် စတုစက္ကသမ္ပတ္တိဇက၊ တထာဂတုပ္ပါဒါဒိဇက အနက်သည် အကုသိုလ်၌ မရနိုင်၊ ဣဋ္ဌာရုံဝယ် ကုသိုလ်စိတ်၏ သောမနဿ ဖြစ်ပုံကိုပြရာ၌လည်း သ္မာဒဗကလတာ စသော အကြောင်းများကို ပြခဲ့၏။ ဤ၌ကား ထိုအကြောင်းများ မရနိုင်၊ လောဘ၏ လွမ်းမိုးမှုကြောင့် သောမနဿဖြစ်ရ၏။ အနိဋ္ဌာရုံ၌သော်လည်း ဣဋ္ဌ အခြင်းအရာကို ယူမှုကြောင့် သောမနဿ ဖြစ်ရ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ သိရသည်။

ထို့ပြင်-ကုသိုလ်၏ အတ္တလက္ခဏာ စသည်ကိုပြရာ၌ အာရောဂျဋ္ဌ စသည်ကို ပြခဲ့၏။ ဤ၌ကား ကိလေသာ အနာရောဂါရှိသောကြောင့် “အနာရောဂျဋ္ဌ၊ သာဝဇ္ဇဋ္ဌ၊ အကောသလ္လ သမ္ဘူတဋ္ဌတို့ကြောင့် အကုသလ အမည်ရပုံကိုလည်းကောင်း၊ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏံ၊ အနတ္တဇနနရသံ၊ သံကိလေသပစ္စုပ္ပန်၊ အယောနိသော မနသိကာရ ပဒဋ္ဌာနံ” ဟု လက္ခဏာ စသည်ကိုလည်းကောင်း ကုသိုလ်၌ ဆိုအပ်ပြီးကို အစဉ်လိုက်၍ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သိရသည်-အန။

ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော၊) သမယဝဝတ္ထာနေ-သမယဝဝတ္ထာနဝါရဉ္စ၊ ယသ္မာ၊ ကုသလဿ-၏၊ (ဘူမိဘောဒေါ-ဘုံအားဖြင့် အထူးအပြားသည်၊ အတ္ထိ) ဝိယ၊ အကုသလဿ-၏၊ ဘူမိဘောဒေါ-သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဘူမိဗေဒ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧကန္တ-တစ်ခုသော အဖို့အားဖြင့်၊ (စင်စစ်ကေန့်အမှန် အားဖြင့်၊) ကာမာဝစရံ-သည်၊ သမာနံပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဇေ-ဤအကုသိုလ်စိတ် ကို၊ ကာမာဝစရန္တိ-ကာမာဝစရဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ [ဘုံအထူးအပြား မရှိသောကြောင့် လျဉ်းပါးဖွယ်မရှိရကား “ကာမာဝစရံ”ဟု ထည့်၍ ဟောတော် မမူအပ်-ဟူလို။]

ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တန္တိ ဧတ္ထ-ဉ္စ၊ ဒိဋ္ဌိဇေ-ဒိဋ္ဌိသည်ပင်၊ (ဂတသဒ္ဒဿ-၏၊ တတ္တာဝဝုတ္တိတ္တာ-တတ္တာအနက်၌ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဒိဋ္ဌိဂတ- ဒိဋ္ဌိဂတမည်၏၊ (ကတမာနိဝိယ-အဘယ်ပုဒ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဂုထဂတမုတ္တဂတတိ အာဒိနိဝိယ-ဂုထဂတမုတ္တဂတ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ [“ဂုထမေဝ ဂုထဂတံ၊ မုတ္တမေဝ မုတ္တဂတံ”ဟု ပြုရသကဲ့သို့တည်း၊ ဂတအတွက် အနက်မရှိ၊ ဤသမာသ် မျိုးကို “တတ္တာဝဝုတ္တိကမ္မဓာရည်းသမာသ်” ဟု ခေါ်သည်။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂန္တဗ္ဗဘာဝတော-သိထိုက်သောသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဇေ-ဤသဘောတရားသည်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-မိစ္ဆာအယူ၏၊ ဂတမတ္တမေဝ-ဖြစ်ခြင်းမျှ သာတည်း၊ ဣတိပိ-လည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတ-မည်၏၊ [ဝါသဒ္ဓါ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဣတိပိ”ဟု “ဝိ”ပါသည်ကား ပိုဟန်တူသည်။] တေန-ထိုမိစ္ဆာအယူနှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ- အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သောစိတ်တည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တံ-စိတ်။

ဂန္တဗ္ဗဘာဝတော။ ။ “ဝုဇ္ဈိတဗ္ဗဘာဝတော”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဂမုဓာတ်အတွက် ဝုဇ္ဈိအနက်ကိုဖွင့်ခြင်းတည်း၊ ဂတမတ္တံကိုလည်း ဂတိမတ္တံ ဂဟဏမတ္တံ-ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒိဋ္ဌိသည် ရုပ်နာမ်ကို “အတ္တ၊ သတ္တ၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဇီဝ”ဟုလည်း ယူ၏၊ ထို အတ္တစသော အရသည် သိထိုက်သော (သိစရာဖြစ်သော) အရာမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဒိဋ္ဌိမှာ “ဂန္တဗ္ဗအဘာဝ-တကယ် သိထိုက်သောအရာ အာရုံမရှိ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့သိထိုက်သော (သိဖို့ကောင်းသော) အာရုံမရှိ သောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိယာ+ဂတ မတ္တမေဝ-ဒိဋ္ဌိ၏ ဖြစ်ခြင်းမျှကိုသာ (အယူမျှကိုသာ) ဒိဋ္ဌိဂတ”ဟု ခေါ်ရသည်။ [မတ္တဖြင့် “သိစရာ အာရုံမရှိ”ဟု ကန့်၍၊ ဧဝဖြင့် ထိုသို့ မရှိသည်ကို ခိုင်မြဲစေ သည်။] ဤအလို “ဒိဋ္ဌိယာ+ဂတ-ဖြစ်ခြင်းမျှတည်း၊ ဒိဋ္ဌိဂတ-ခြင်း”ဟုပြု၊ ဤပြုခဲ့သော ၂- နည်းအပြင် “ဒိဋ္ဌိသု+ဂတ အန္တောဂတတိ ဒိဋ္ဌိဂတ”ဟုလည်း ရေး၌ ပြုခဲ့သေး၏။ [“ဒိဋ္ဌိယာဝါ ဂမနတ္တံ၊ န ဧတ္ထ ဂန္တဗ္ဗော အတ္တာဒိကော ကောစိ အတ္ထိတိ ဒိဋ္ဌိဂတံ”-ဋီကာကျော်။]

တတ္ထ-ထိုဒိဋ္ဌိဂံတသမ္ပယုတ္တံဟူသော ပါဠိ၌၊ အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ-သဒ္ဓမ္မမဟုတ်သော တရားကို ကြားနာရခြင်းလည်းကောင်း၊ (မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ တရားကို ကြားနာရခြင်းလည်းကောင်း၊) အကလျာဏမိတ္တတာ-ကလျာဏ မဟုတ်သော မိတ်ဆွေရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာတို့နှင့် ပေါင်းသင်း ရခြင်းလည်းကောင်း၊) အရိယာနံ-အရိယာတို့ကို၊ အဒဿနကာမတာဒိနိ-ဖူးမြင်ခြင်းကို အလိုမရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့လည်းကောင်း၊ (အာဒိ-ဖြင့် နောက်နား၌ လာတ္တံ့ဖြစ်သော အရိယမေဓ အကောဝိဒတ္တ စသည်တို့ကိုယူ၊) အယောနိသော-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ မနသိကာရော-စိတ်၌ ပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ (နလုံးသွင်းခြင်းလည်းကောင်း)၊ ဣတိဝေမာဒိဟိ-ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတသင်္ခါတဿ-ဒိဋ္ဌိဂတဟုဆိုအပ်သော၊ ဣမဿ မိစ္ဆာဒဿနဿ-ဤမိစ္ဆာအမြင်၏၊ (ဤမိစ္ဆာ အယူ၏)၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ဒိဋ္ဌိဝါဒ ပဋိသံယုတ္တာ-မိစ္ဆာ အယူဝါဒနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ယေ ဧတေ အသဒ္ဓမ္မာ-အကြင်သို့သော ဤသဒ္ဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ-ထိုအသဒ္ဓမ္မတို့ကို၊ (သဝနေန၌ စပ်)၊ ဗဟုမာနုပုဗ္ဗင်္ဂမေန-များစွာ မြတ်နိုးခြင်း ရှေ့သွားခြင်းရှိသော၊ အတိက္ကန္တ မဇ္ဈဇ္ဇောန-လျစ်လျူရှုခြင်းကိုလွန်သော၊ ဥပပရိက္ခာ

အယောနိသော မနသိကာရ။ ။တွေ့ရကြုံရသောအာရုံတစ်ခု၌ မသင့်မတော် နလုံးသွင်းမှု သည် အသဒ္ဓမ္မဿဝန အကလျာဏမိတ္တ စသော ရှေ့အကြောင်းများ အရင်းခံလျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အယောနိသော မနသိကာရကို သီးခြားအကြောင်း တစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ဆိုဖွယ်မလိုတော့သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား အယောနိသော မနသိကာရဟူသည် တရားကိုယ် အားဖြင့် ဇောဝိထိတွင် ပါဝင်သော အာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ ထိုအာဝဇ္ဇန်းက မသင့်မတော် နလုံးသွင်းမှု (အယောနိသော မနသိကာရ) ပြုလိုက်မှ အကုသိုလ်ဇောဖြစ်ရ၏။ ဤသို့လျှင် အယောနိသော မနသိကာရသည် အသဒ္ဓမ္မ စသည်တို့ကဲ့သို့ ဝေးသောအကြောင်း မဟုတ်၊ အကုသိုလ် ဖြစ်ဖို့ရန် အလွန်နီးကပ်သော အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် သီးခြား အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဆိုရသည်။

ထို့ပြင် အသဒ္ဓမ္မဿဝနစသော ရှေ့အကြောင်းများသည် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် ဧကန် မဟုတ်ကြ၊ အသဒ္ဓမ္မကို နာရ၊ အကလျာဏမိတ္တနှင့် ပေါင်းရသော်လည်း စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသူမှာ ကုသိုလ်ဖြစ်နိုင် သေး၏။ ဇောဝိထိတစ်ခု အကြိမ်ရောက်မှ အယောနိသော မနသိကာရဖြစ်လျှင်ကား ဧကန် အကုသိုလ်သာဖြစ်ရတော့သည်။ ဤသို့ အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် ဧကန်အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့်လည်း အယောနိသော မနသိကာရကို သီးခြား အကြောင်းတစ်ပါးအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။ [အာသန္တပေ၊ဧကန္တ ကာရဏတ္တာစ။-ဋီကာ]

တေသံပေ၊ သဝနေန။ ။ယခုအခါ၌ “နောက်တဝမရှိ၊ မိဘတို့ပြုအပ်သော ကောင်းမှု မကောင်းမှု မရှိ၊ ကံ ကံ၏အကျိုးမရှိ” စသော အယူဝါဒတို့သည် သဒ္ဓမ္မ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အသဒ္ဓမ္မတို့တည်း၊ ထိုအသဒ္ဓမ္မကို ဟောပြောသောစကား၊ ရေးသားအပ်သော စာတို့ကို ကြားနာခြင်း ကြည့်ရှုခြင်း၌ နဂိုရိုက် သမ္မာဒိဋ္ဌိ အခံရှိသူတို့သည် ဗဟုသုတအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဟုတ်နိုင်

ရဟိတေန-စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းမှ ကင်းသော၊ သဝနေန-ကြားနာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း (ဧတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိဋ္ဌိ စပ်။)

[အသဒ္ဓမ္မသဝန၏ အကျယ်မှတစ်ပါး အကလျာဏမိတ္တတာ စသည်၏အကျယ်ကိုပြလို၍ “ယေစ ဒိဋ္ဌိဝိပနော” စသည်မိန့်။] စ-သည်သာမကသေး၊ ဒိဋ္ဌိဝိပနော-ပျက်သောအယူရှိကုန်သော၊ ယေ အကလျာဏမိတ္တာ-အကြင် ကလျာဏမဟုတ်သော မိတ်ဆွေတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တံ သမ္ပဝင်္ကတာသင်္ခါတာယ-ထိုအကလျာဏမိတ္တတို့၌ ညွတ်ကင်းသည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ [အကလျာဏမိတ္တတို့အပေါ်၌ အထင်ကြီး၍ သူပြောလျှင် ဟုတ်၏၊ သူလုပ်တာမှန်၏ စသည်ဖြင့် ကိုင်းရှိုင်းခြင်းဟုဆိုအပ်သော။] အကလျာဏမိတ္တတာယ-ကလျာဏ မဟုတ်သော မိတ်ဆွေရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒိန-နံသော၊ အရိယာနံ စေဝ-အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပရိသာနံ စ-သူတော်ကောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဒဿနကာမတာယ-ကြည်ရှုဖူးမြော်ခြင်းကို အလိုမရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ယခုအခါ ပညာရှိသူတော်ကောင်းကို မဆည်းကပ်လိုခြင်း၊ မဆည်းကပ်ရုံမျှမက မတော်တဆတွေ့မှားကို သော်မှ ရှက်နေခြင်းမျိုးတည်း၊] စတုဿတိ ပဋ္ဌာနာဒိဘောဒေ-၄-ပါးသော သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော၊ အရိယမဓမ္မ-အရိယာတို့၏ တရား၌၊ အကောဝိဒတ္တေန-မကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါတိမောက္ခသံဝရပေ၊ ပုဘောဒေ-ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၊ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၊ သတိသံဝရ၊ ဉာဏသံဝရ၊ ပဟာနသံဝရ အပြားရှိသော၊ အရိယမဓမ္မစေဝ-အရိယာတို့၏ တရား၌လည်းကောင်း၊ သပ္ပရိသာမဓမ္မစ-သူတော်ကောင်းတို့၏ တရား၌လည်းကောင်း၊ သံဝရဘောဒ သင်္ခါတေန-

မဟုတ်နိုင်ကို စဉ်းစဉ်းစားစားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြားနာကြ ကြည့်ရှုကြလျှင် ထိုကြားနာမှုကြည့်ရှုမှုကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမဖြစ်နိုင်ပါ။ သဒ္ဓမ္မကို ကောင်းစွာ နားမလည်သေးသူတို့ကား ထိုအယူကို အမြတ်တနိုးထား၍လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဘောမက ကျေကျေနပ်နပ် လက်ခံသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ စဉ်းစား စိစစ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကြားနာကြ ကြည့်ရှုကြ၏။ ထိုသို့ ကြားနာမှု ကြည့်ရှုမှုကြောင့် “ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးမရှိ” စသည်ဖြင့် ယူမိလျှင် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်များ ဖြစ်ကြရတော့၏။

သတိသံဝရ။ ။သီတဥက္ကဏ္ဍသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ တွေ့ထိခိုပ်စက်အပ် သောအခါ သတိထား၍ သည်းခံနိုင်ခြင်းကို “သတိသံဝရ” ဟု ခေါ်၏။ [အခြား နေရာ၌ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေနှင့်စပ်၍ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿစသည် မဖြစ်အောင် သတိထားကြောင်း စောင့်စည်းကြောင်းကို “သတိသံဝရ”ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ထိုစောင့်စည်းမှုကို “ဣန္ဒြိယသံဝရ”ဟု ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤ၌ မယူရ။]

ပဟာနသံဝရ။ ။“ပဟာနသံဝရ”ဟူသည် ဝိရိယသံဝရတည်း။ “ဥပ္ပနံ ကာမ ဝိတက္ကံ နာမိဝါသေတိ” စသည်ဖြင့် လာသည့်အတိုင်း ကာမဝိတက် စသည်ကို ဝိရိယဖြင့် တွန်းကန်၍ ပယ်လှန်ခြင်းကို “ပဟာနသံဝရ”ဟု ဆိုသည်။

သံဝရ၏ ပျက်စီးခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ အဝိနယေန-ဝိနယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ [“အကောဝိဒတ္တေန၊ပေ၊အဝိနယေန” ဝါကျဖြင့် “အရိယာနံ အဒဿန ကာမတာဒိနံ” ၌ အာဒိ၏ အရကိုပြသည်၊] တေဟေဝ ကာရဏေဟိ-ထို အသဒ္ဓမ္မဿ ဝသေန စသော အကြောင်းတို့သည်ပင်၊ ပရိဘာဝိတေန-ထုံမွမ်းအပ်သော၊ အယောနိသော မနသိကာရေန-အယောနိသော မနသိကာရကြောင့်လည်းကောင်း၊ [အယောနိသော မနသိကာရသည် အသဒ္ဓမ္မဿဝန စသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “တေဟေဝ ကာရဏေဟိ ပရိဘာဝိတေန” ဟု ဆိုသည်၊] ကောတူဟလ မင်္ဂလာဒိပ္ပသုတတာယစ-ကောတူဟလမင်္ဂလာအစရှိသည်၌ အလေ့အကျက်ရှိ သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတံ (ဒိဋ္ဌိဂတံ)-ဤမိစ္ဆာအယူသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ပန-ကား၊ (ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယွဉ်၏ အဖွင့်မှတစ်ပါး၊ အသင်္ခါရေန စသည် တို့၏အဖွင့်ကား၊) အဿ စိတ္တဿ-ဤ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်စိတ်၏၊ (အချို့စာအုပ် တို့၌ “စိတ္တဿ” မပါ၊) အသင်္ခါရ ဘာဝေါ-အသင်္ခါရ၏အဖြစ်ကို၊ (အသင်္ခါရိက ဘာဝေါ-ရိုလျှင် ကောင်း၏၊) ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဝတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကောတူဟလမင်္ဂလာဒိံ ။ “ကုတုံ (စမ္ပမယံ သွေဟပတ္တံ)-သားရေဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော အဆီခွက်ကို+ဟလတိ လိခတိ-ရေခြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ကုတူဟလံ” ဟု ထောမနိဓိ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏၊ သုတ္တံ၌ ဣ ပစ္စည်းသက်လျှင် “ကောတူဟလံ” ဟု ဖြစ်၏၊ အပ္ပဗ္ဗဝတ္ထုဒိဋ္ဌိစ္ဆာတိသဿ-အသစ် အဆန်း ဝတ္ထုကို အလွန်အကဲကြည့်ရှုလိုခြင်း အနက်၊ အဗ္ဗတ (အသစ်အဆန်း) အနက်စသော အနက် များကို ဟော၏၊ ဤ၌ အဗ္ဗတ အနက်ဖြစ်သင့်၏၊ “အသစ်အဆန်းကို တွေ့ရ မြင်ရ ကြားရ နမ်းရ စားသောက်ရ တွေ့ထိရလျှင် မင်္ဂလာဖြစ်၍ ကောင်းကျိုးရတော့မည်” ဟု ယူဆခြင်းသည် ကံဉာဏ်ဝိရိယ အကျိုးကို ပယ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအယူ၌ အလေ့ အလာများသူမှာ၊ ကံ-ကံ၏ အကျိုးကို ပယ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တတ်သည်။ [ယောဇနာ၌ “ကုစ္ဆိတံ+တုဇတိတိ ကောတူဟလံ” ဟု ပြု၍ တုဇ-ဟိံသာယံ၊ ယဒါဒိနာ အလော၊ ဝတ္ထဝိပရိယာ ယော” ဟု ဆိုသည်။]

မင်္ဂလာဒိ ပသုတ။ ။ အာဒိဖြင့် မြန်မာများ၏ “ရက်ရာဇာနေ၌ ခရီးသွားလျှင် ကောင်းကျိုးရတတ်၏၊ ပြဿဒါးနေ၌ ခရီးသွားလျှင် ဘေးရန်ဖြစ်တတ်၏” စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ထားအပ်သော ရှေးစာများ၌ လေ့ကျက်ထားသူသည် ထိုနေ့ ထိုလ၌ ဆိုင်ရာအမှုကို ပြု၍ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ရ၏ဟု ယူဆ၏၊ ထိုအယူအဆကြောင့် “ကံ ဉာဏ် ဝိရိယအတွက် အကျိုးကိုရခြင်း မဟုတ်၊ ထို နေ့၊ ရက်၊ အချိန်၊ နာရီ၏ ကောင်းမှုကြောင့်သာ အကျိုးရသည်” ဟု အယူဖြစ်ကြောင်းများ၌ လေ့လာမှု၊ ကျက်မှတ်ထားမှုများကို ယူပါ၊ သို့သော် ဤသို့ လေ့လာပြီးနောက် “ထို ရက် လ အချိန်တို့က အကျိုးပေးဖို့ရန် အထောက်အကူမျှသာ” ဟု ယူဆ၍ ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝိရိယ၏ အစွမ်းကို မပယ်လျှင်ကား မိစ္ဆာအယူမဖြစ်ပါ။

ဓမ္မုဒ္ဓေသဝါရေ-ဌ၊ ဖဿော-တိကား၊ အကုသလစိတ္တသဟဇာတော-အကုသိုလ် စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဖဿော-တည်း၊ ဝေဒနာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဧဝေဝနယော၊ ဣတိ-လျှင်၊ အကုသလတ္တမေဝ-အကုသိုလ်၏အဖြစ်သည်သာ၊ [စာအုပ်တို့၌ “အကုသလမတ္တမေဝ” ဟု ရှိသော်လည်း ရှေးနိဿယ၌ အကုသလတ္တမေဝဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိခြင်းသာ ကောင်းသည်။] ဧတေသံ-ဤဖဿဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏၊ ပုရိမေဟိ-ရှေး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ် ဖဿဝေဒနာ စသည်တို့မှ၊ ဝိသေသော-ထူး၏။

စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ ဟောတိတိ-ကား၊ ပါဏာတိပါတာဒိသုပိ-သူ့အသက် ကိုသတ်ခြင်းအစရှိသော အမှုတို့၌သော်မှလည်း၊ အဝိက္ခိတ္တာဘဝေန-ဥဒ္ဓစ္စသည် မပစ် လွှင့်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် (မပျံ့လွင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ ဧကဂ္ဂတာ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (တည်ကြည်ခြင်း သည်)၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ မနုဿာ-လူတို့သည်၊ စိတ္တံ-ကို၊ သမာဒဟိတွာ-ကောင်းစွာထား၍၊ [သမာဒိယိတွာ-ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ သမာဓိပုဒ်၌ သံ+အာရှေး ရှိသော ဓာဓာတ်ဖြစ်သကဲ့သို့၊ သမာဒဟိတွာ၌လည်း သံ+အာ ရှေးရှိသော ဓာဓာတ် ပင်တည်း။] အဝိက္ခိတ္တာ-မပစ်လွှင့်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (မပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိကုန်သည်) ဟုတွာ၊ အဝိရဇ္ဈာမာနာနိ-မချွတ်မယွင်းကုန်သော၊ (မလွဲမချော်ကုန် သော)၊ သတ္တာနိ-လက်နက်တို့ကို၊ ပါဏသရီရေသု-သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တို့၌၊ နိပါတေန္တိ-ကျစေနိုင်ကုန်၏၊ သုသမာဟိတာ-ခိုးဖို့ရာ အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားအပ် သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရေသံ-သူတစ်ပါးတို့၏၊ သန္တကံ-ဥစ္စာကို၊ ဟရန္တိ-ခိုးဆောင်ကြကုန်၏၊ ဧကရသေန-ကာမချမ်းသာကို ခံစားမှုဟူသော တစ်ခုသော ကိစ္စရှိသော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ မိစ္ဆာစာရံ-ကဲ့ရဲ့ထိုက်စွာ ယုတ်မာသော ကျင့်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ-ရောက်ကြကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အကုသလပ္ပဝတ္တိယဗ္ဗိ-အကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်း၌လည်း၊ (အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရာအခါ၌လည်း)၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဧကဂ္ဂတာ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (တည်ကြည်ခြင်းသည်)၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ-ကား၊ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ-မမှန်သောအားဖြင့် သိတတ်သော အယူတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိရဇ္ဈိတွာ-ချွတ်ယွင်း၍၊ ဂဟဏတော-ယူခြင်းကြောင့်၊ ဝိတထာ-ချွတ်ယွင်းသော၊ (မမှန်သော)၊ ဒိဋ္ဌိ-အယူတည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မှန်သော

အယာထာဝဒိဋ္ဌိ။ ။ယာထာဝ၌ “ယထာ+အဝ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ အဝဓာတ်သည် ဂတိအနက် ကိုဟော၏၊ ယထာသဒ္ဓါကား ပဒတ္တာနတိက္ကမ (တွဲဖက်ပုဒ်၏ အနက်ကို မလွန်ခြင်းအနက်ဟော) နိပါတ်တည်း၊ အဝတိ ဂစ္ဆတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ အဝေါ၊ အဝဿ+အနုရုပ် ယထာဝ=ဖြစ်သည်

အယူ၊ အနတ္တဝါဒဝတ္ထာ-အကျိုးမဲ့ကို ဆောင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဍိတေဟိ-
တို့သည်၊ ဧဂ္ဂန္ဓိတာ-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ [မိစ္ဆာသဒ္ဓါသည် ပဌမနည်းအလို အယာထာဝ အနက်ဟော၊
ဒုတိယနည်းအလို ဝိတထအနက်ဟော၊ တတိယနည်းအလို ဧဂ္ဂန္ဓန အနက်ဟောတည်း၊]
မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒီသုပိ-တို့၌လည်း ဒေသဝနယော-တည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ တာယ-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ-
တို့သည်၊) မိစ္ဆာ-မှားယွင်းသောအားဖြင့်၊ ပဿန္တိ-မြင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ထိုသို့မှားသောအားဖြင့် မြင်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာဓမ္မဇာတိ၊
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊) [ဤဝိဂဂ္ဂဟဖြင့် ကရဏသာဓ်ကိုပြသည်၊] ဝါ-တစ်နည်း
(ယာဓမ္မဇာတိ) သယံ-မိမိဟူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုယ်တိုင်၊ မိစ္ဆာ-အားဖြင့်၊ ပဿတိ-
၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့မှားသောအားဖြင့် မြင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ
ဓမ္မဇာတိ-သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊) [ကတ္တုသာဓ်ကိုပြသည်၊] ဝါ-တစ်နည်း၊
သော-ဤသဘောတရားသည်၊ မိစ္ဆာဒဿနမတ္တမေဝ-မှားသောအားဖြင့် မြင်ခြင်းမျှ
သာတည်း၊ [အနိစ္စစသည်ကို နိစ္စစသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှုခြင်းမျှသာတည်း၊]
ဣတိ-ကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏၊ [ဘာဝသာဓ်ကို ပြသည်၊] သာ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊
အယောနိသော-စီးပွားချမ်းသာကိုရခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့်၊
အဘိနိဝေသလက္ခဏာ-မှားမှားယွင်းယွင်း နှလုံးသွင်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ပရမာသ
ရသာ- အနိစ္စစသည်မှ တစ်ပါး၊ နိစ္စ စသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊
[ပရတော-မှန်သည်မှတစ်ပါး မှားသောအားဖြင့်+အာမာသော- သုံးသပ်ခြင်း၊
ပရမာသော-ခြင်း၊] မိစ္ဆာဘိနိဝေသ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ-မှားသောအားဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ
နှလုံးသွင်းတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ အရိယာနံ-
ဘုရားအစရှိသော အရိယာတို့ကို၊ အဒဿနကာမတာဒိပဋ္ဌာနာ-ဖူးမြင်ခြင်းကို အလို
မရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ပရမံ-လွန်ကဲသော၊
ဝဇ္ဇန္တိ-အပြစ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌာ-မှတ်ထိုက်၏၊ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အခြေခံရှိလျှင် နောက်နောက်
ပြုအပ်သမျှ အမှားချည်းဖြစ်သောကြောင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို “ပရမဝဇ္ဇ”ဟု ဆိုသည်၊]

အားလျော်သော (မှန်ကန်သော) အနက်၊ ယထာဝသ+ဘာဝေါယာထာဝ=ဖြစ်သည့် အားလျော်
သည်၏အဖြစ်၊ ဝါ-မှန်ကန်ခြင်း ယာထာဝတော-ဖြစ်သည် အားလျော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-
မှန်ကန်သောအားဖြင့်+ဒိဋ္ဌိ-သိမြင်တတ်သောဉာဏ်တည်း၊ ယာထာဝဒိဋ္ဌိ-ဉာဏ်၊ န+ယာထာဝဒိဋ္ဌိ
အယာထာဝဒိဋ္ဌိ၊ (တစ်နည်း) န+ယာထာဝ အယာထာဝ၊ အယာထာဝတော+ဒိဋ္ဌိ အယာထာဝဒိဋ္ဌိ၊
[ဋီကာကျော်နိဿယ ပဏာမဂါထာအဖွင့်၌ ယာထာဝပုဒ်ကို တစ်နည်း ကြံခဲ့သေး၏။]

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပါဒ်သု-မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ မိစ္ဆာတိပဒမတ္တမေဝ-မိစ္ဆာဟူသော ပုဒ်မျှသည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏၊ [ကုသိုလ်၌ပြုခဲ့သော သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်မှ ထူး၏၊] သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းကို၊ ကုသလာဓိကာရေ-ကုသိုလ်အရာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဟိရိကဗလံ အနောတ္တပ္ပဗလန္တိ ဧတ္ထ-၌၊ ဗလတ္ထော-ဗလပုဒ်၏အနက်သည်၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ပန-ကား၊ ဣတ ရေသု-ဗလပုဒ်မှ တစ်ပါးကုန်သော အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပပုဒ်တို့၌၊ (ဝစနတ္ထော ဝေဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော ပုဂ္ဂလော-သည်) န ဟိရိယတိ-မရှက်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော ပုဂ္ဂလော-သည်) အဟိရိကော-မည်၏၊ အဟိရိကဿ-ဒုစရိုက် တို့မှ မရှက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မရှက်ခြင်းကြိယာ တည်း။ အဟိရိကံ-ယာ၊ [ဘာဝအနက်၌ ဣပစ္စည်းသက်၍၊ “အဟိရိက္ကံ”ဟု ဖြစ်သင့်လျက် က တစ်လုံးချေ၊] ဩတ္တပ္ပံ-ဒုစရိုက်မှ လန့်တတ်သောတရားသည်၊ န-မဟုတ်၊ အနောတ္တပ္ပံ-ဟုတ်၊ တေသု-ထိုအဟိရိက အနောတ္တပ္ပတို့တွင်၊ အဟိရိကံ- သည်၊ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဟိ-ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏံ- မစက်ဆုပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အလဇ္ဇလက္ခဏံ-မရှိခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏၊ အနောတ္တပ္ပံ-သည်၊ တေ ဟေဝ-ထိုကာယဒုစရိုက်အစရှိသည်တို့ကြောင့်ပင်၊ အသာရဇ္ဇနလက္ခဏံ-မရွံ့ရှားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနတ္တာသလက္ခဏံ- မထိတ်လန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ [စာအုပ်တို့၌ “အနတ္တာသန”ဟုရှိ၏၊ ယုပစ္စည်း သက်လျှင် ဝုဒ္ဓိမရောက်၊ ဣပစ္စည်းသက်မှ ဝုဒ္ဓိရောက်နိုင်သည်။]

အဟိရိကမေဝ-မရှက်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်ပင်၊ ဗလံ- ဗိုလ်တည်း၊ အဟိရိကဗလံ-ဗိုလ်၊ အနောတ္တပ္ပမေဝ-ဒုစရိုက်တို့မှ မလန့်သောတရား သည်ပင်၊ ဗလံ-ဗိုလ်တည်း၊ အနောတ္တပ္ပဗလံ-ဗိုလ်၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤအကုသလ ပဒ အဖွင့်၌၊ သင်္ခေပတ္ထော-အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ဝိတ္တာရောပန-အကျယ်ကိုကား၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသလပဒအဖွင့်၌၊ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝေသန-ဆိုအပ်ပြီးသော ဟိရိဩတ္တပ္ပ တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္မယုတ္တဓမ္မော) လုပ္ပန္တိ-လိုချင်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္မယုတ္တတရားတို့၏ လိုချင်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုသဘောတရားသည်၊) လောဘော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယောသဘာဝေါ) သယံ-မိမိဟူသော လောဘကိုယ်တိုင်၊ လုပ္ပတိ-လိုချင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လိုချင်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-ထိုသဘောတရားသည်၊) လောဘော-

မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်၊ လုတ္တနမတ္တမေဝ-လိုချင်ခြင်း
 မျှသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လောဘော-၏၊ [လုဘ၊ ဓာတ်၊ ဒီဝါဒီဂိုဏ်းတည်း၊
 ပရမတ္ထတရားချည်းဖြစ်သောကြောင့် ၃-ဝိဂြိုဟ်ပြုသည်၊] တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊
 (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ-တို့သည်၊) မယုန္တိ-တွေဝေတတ်ကုန်၏၊ (မသိတတ်ကုန်၊) ဣတိ-
 ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္ပယုတ္တတရားတို့၏ တွေဝေကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-
 သည်၊) မောဟော-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယော သဘာဝေါ) သယံ-မိမိဟူသော
 မောဟကိုယ်တိုင်၊ မယုတိ-တွေဝေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တွေဝေတတ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-သည်၊) မောဟော-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရား
 သည်၊ မယုနမတ္တမေဝ-တွေဝေခြင်းမျှသာတည်း၊ (မသိခြင်းမျှသာတည်း၊) ဣတိ-
 ကြောင့်၊ မောဟော-၏၊ (မဟုဓာတ်၊ တစ်နည်း-မဟုဓာတ်၊ ဒီဝါဒီဂိုဏ်းတည်း။)

တေသု-ထိုလောဘ၊ မောဟတို့တွင်၊ လောဘော-သည်၊ မက္ကဋ္ဌာလေပေါဝိယ-
 မျောက်နဲ့စေးကဲ့သို့၊ အာရမဏဂ္ဂဟဏ လက္ခဏော-အာရုံကို ယူခြင်းလက္ခဏာ
 ရှိ၏၊ တတ္တကပါလေ-လောလောပူသောအိုးကင်း၌၊ ခိတ္တမံသပေသိဝိယ-ပစ်ချအပ်
 သောအသားတစ်ကဲ့သို့၊ အဘိသင်္ဂရသော-အလွန်ငြိကပ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ တေလဉ္စန
 ရာဂေါဝိယ-ဆီစွန်းခြင်း၏ တပ်စွဲခြင်းကဲ့သို့၊ အပရိစ္ဆာဂပစ္စုပဋ္ဌာနော-မစွန့်နိုင်ခြင်း
 သဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ သံယောဇနိယဓမ္မေသု-
 သံယောဇဉ်၏အာရုံဖြစ်သော တရားတို့၌၊ အဿာဒဒဿနပဒဋ္ဌာနော-သာယာဖွယ်
 ဟုရှုတတ်သော ဒိဋ္ဌိလျှင် နီးစွာသောကြောင်းရှိ၏၊ [အဿာဒဒဿနန္တိ အဿာဒဒိဋ္ဌိ-
 ဋီကာ။] သော-ထိုလောဘသည်၊ တဏှာနဒိဘာဝေန-တဏှာဖြစ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
 ဝမုမာနော-တိုးပွားလသော်၊ သီဃသောတာ-လျှင်မြန်သောအယဉ်ရှိသော၊ နဒိ-
 မြစ်သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိဝိယ-ရောက်သွားသကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ အပါယမေဝ-
 အပါယ်သမုဒ္ဒရာသို့သာ၊ ဂဟေတွာ-ယူဆောင်၍၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

မောဟော-သည်၊ စိတ္တဿ-၏၊ အန္ဓဘာဝလက္ခဏော-ကာဏ်းသည်၏
 အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ (ကာဏ်းသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသော
 လက္ခဏာရှိ၏) ဝါ-တစ်နည်း၊ အညာဏလက္ခဏော-ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်
 ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ အသမ္ပဋိဝေခရသော-ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သော ဉာဏ်၏

တေလဉ္စနရာဂေါ။ ။အဋ္ဌန၌ အဋ္ဌဓာတ်သည် မက္ကနအနက်ကို ဟော၏၊ တေလဿ-
 ဆီ၏အဋ္ဌနံ-လူးလဲခြင်း၊ (စွန်းခြင်း)၊ တေလဉ္စနံ-ခြင်း၊ တေလဉ္စနဿ+ရာဂေါ-တေလဉ္စနရာဂေါ၊
 [လက္ခဏာ စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ အာရမဏသဘာဝဋ္ဌာဒနရသော-အာရုံ၏ သဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ အသမ္မာပဋိပတ္တိပဒစ္စုပဋ္ဌာနော-ကောင်းစွာ မကျင့်ခြင်းဟူသော အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်၏။ (ဝါ-သမ္မာပဋိပတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။) [ဖလဋ္ဌေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန အသမ္မာ ပဋိပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနော မောဟော၊ သမ္မာပဋိပတ္တိပတ်ပက္ခဘာဝဂ္ဂဟဏာ ကာရောဝါ-ဋီကာ၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ အန္တကာရပစ္စုပဋ္ဌာနော-ဉာဏ်မျက်စိ ကာဏ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု ထင်လာ၏။ အယောနိသော မနသိကာရပဒစ္စာနော-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးသောအကြောင်းရှိ၏။ သဗ္ဗာကုသလာနံ-အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တို့၏။ မူလံ-အရင်းအမြစ်တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တာယ-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္မယုတ္တဓမ္မာ) အဘိဇ္ဈာယန္တိ-သူတစ်ပါး စည်းစိမ်ကို ရှေးရှုကြံစည်တတ်ကုန်၏။ (လိုချင်တတ်ကုန်၏။) (ဣတိ-ကြောင့်၊ သာ-ထိုသဘောတရားသည်၊ အဘိဇ္ဈာ-မည်၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) သယံ-မိမိဟူသောအဘိဇ္ဈာကိုယ်တိုင်၊ အဘိဇ္ဈာယတိ-၏။ (ဣတိ သာဓမ္မဇာတိ အဘိဇ္ဈာ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧသာ-ဤသဘောတရားသည်၊ အဘိဇ္ဈာယနမတ္ထမေဝ- သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို ရှေးရှုကြံစည်ခြင်းမျှသာတည်း၊ ဣတိ အဘိဇ္ဈာ၊ [လောဘ ဟူသမျှ အဘိဇ္ဈာအမည်ရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ကမ္မပထမြောက်သော အဘိဇ္ဈာ၏ လက္ခဏာ စသည်ကိုပြလို၍ “သာ ပရသမ္မတ္တိနံ”စသည်မိန့်၊] သာ-ထိုအဘိဇ္ဈာသည်၊ ပရသမ္မတ္တိနံ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်တို့ကို၊ သကကရဏဣစ္စာလက္ခဏာ-မိမိဥစ္စာဖြစ် အောင် ပြုခြင်း၌ လိုလားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ (သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို မိမိဥစ္စာဖြစ်အောင် ပြုလိုခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။) တေနာကာရေန-ထိုသူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို မိမိဥစ္စာဖြစ် အောင်ပြုလိုခြင်းဟူသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧသနဘာဝရသာ-ရှာမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စရှိ၏။ ပရသမ္မတ္တိအဘိဗုဒ္ဓဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ် ကို ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာတတ်၏။ ပရသမ္မတ္တိသု- တို့၌၊ အဘိရတိပဒစ္စာနာ-ရှေးသွားဖြစ်သော တဏှာဖြင့် လွန်စွာမွေ့လျော်ခြင်းလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ [အဘိဇ္ဈာမဖြစ်မီ ရှေ့သွားဖြစ်သော တဏှာဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို “အဘိရတိ”ဟု ခေါ်၏။] ဟိ-မှန်း၊ သာ-ထိုအဘိဇ္ဈာသည်၊ ပရသမ္မတ္တိအဘိဗုဒ္ဓါဝေ-သူတစ်ပါးစည်းစိမ်ကို ရှေးရှုသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ဥပဋ္ဌဟတိ-ထင်လာတတ်၏။ စ-ဆက်၊ တာသု-ထို သူတစ်ပါးစည်းစိမ်တို့၌၊ အဘိရတိယာ-လွန်စွာမွေ့လျော်ခြင်းသည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ (သာ-ထိုအဘိဇ္ဈာ သည်) ပဝတ္တတိ-ဖြစ်တတ်၏။ ပရသမ္မတ္တိသု-တို့၌၊ စေတသော-စိတ်၏။ ဟတ္ထပ္ပ သာရောဝိယ-လက်လှမ်းခြင်းနှင့် တူ၏။ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ [ဝိယသည် ဥပရိက္ခာ

ပကားတည်း။ “လက်မလှမ်းတတ်သော်လည်း လက်လှမ်းသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်”- ဟုလို။]

သမတော ဟောတိတိ အာဒိသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ အညေသု-န်သော၊ ကိစ္စေသု-တို့၌၊ ဝိက္ခေပသမနတော-ပျံ့လွင့်ခြင်း၏ ငြိမ်းကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမထော-သမထမည်၏။ [မိမိပြုအပ်ဆဲဖြစ်သော ပါဏာတိပါတ စသော ကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားကိစ္စတို့၌ မပျံ့လွင့်ခြင်းကို ‘သမထ’ဟုဆိုသည်။] အကုသလပ္ပဝတ္တိယံ-အကုသိုလ်၏ ဖြစ်ခြင်း၌၊ စိတ္တံ-ကို ပဂ္ဂဏှာတိ-ချီးမြှောက် တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဂ္ဂါဟော-မည်၏။ နဝိက္ခိပတိ-အထူးထူး အပြားပြား မပစ်လွှင့်တတ်၊ (မပျံ့လွှင့်တတ်)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိက္ခေပေါ-မည်၏။ [ကုသိုလ် စိတ်၌ ပြခဲ့သော ဧကဂ္ဂတာကိုပင် “အဝိက္ခေပ”ဟု ဆိုသည်။]

ဣမသ္မိံ စိတ္တေ-ဤပဌမကုသိုလ်စိတ်၌၊ သဒ္ဓါ-သဒ္ဓါလည်းကောင်း၊ သတိ- လည်းကောင်း၊ ပညာ-လည်းကောင်း၊ ဆ-န်သော၊ ယုဂဋ္ဌကာနိ-ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ စသော အစုံတရားတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေ ဓမ္မာ- ဤတရားတို့ကို၊ နဂဟိတာ-ပါဠိတော်၌ ယူတော်မမူအပ်ကုန်၊ ကသ္မာ(နဂဟိတာ)၊ (ယသ္မာ)၊ အသဒ္ဓိယစိတ္တေ-သဒ္ဓါ မရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပသာဒေါနာမ-ကြည်ညိုခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာဝ-သတိ ပညာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာ) သဒ္ဓါ-ကို၊ နဂဟိတာ၊ [နတ္ထိ+သဒ္ဓါ ယသာတိ အသဒ္ဓေါ၊ အသဒ္ဓဿ+ဘာဝေါ အသဒ္ဓိယံ။] ပန-ပရိဟာရ ပက္ခမမှ တစ်ပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ သတ္တာရာနံ-ဆရာတို့အား၊ န သဒ္ဓဟန္တိကိ-မယုံကြည်ကြကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သဒ္ဓဟန္တိ-ယုံကြည်ကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ယုံကြည်ကြကုန်သော်လည်း၊ သာ-ထိုယုံကြည်ခြင်းသည်၊ သဒ္ဓါနာမ- သဒ္ဓါအစစ်မည် သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဧတံ-ဤယုံကြည်ခြင်းသည်၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္စနမတ္တမေဝ- ဆရာစကားကို လက်ခံခြင်းမျှသာတည်း။ [ယခုအခါ၌ လိမ်သည်ကိုယုံနေခြင်း သည်လည်း ဤ ဝစနသမ္ပဋိစ္စနမတ္တပင်တည်း။] အတ္တတော-ပရမတ္ထအလို၊ တရားကိုယ်

အနပ ပရိက္ခာ။ ။ အနပ ပရိက္ခာ မောဟော-ငိုကာ၊ န+ဥပပရိက္ခာ အနပပရိက္ခာ- ရူးစမ်းစမ်း စဉ်းစဉ်းစားစား ရှုတတ်သောဉာဏ်ကို “ဥပပရိက္ခာ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုဉာဏ်၏ ဆင့်ကျင့်ဘက် မောဟကို အနပပရိက္ခာဟု ခေါ်သည်။ မဟုတ်မမှန်သောအရာကို ယုံကြည်ခြင်း ဟူသည်မှာ စဉ်းစားတတ်သောဉာဏ်မရှိသူ (လုံးလုံးစဉ်းစားလေ့မရှိသူ) တို့၌ ဖြစ်လေ့ရှိသော ဤမောဟပင်တည်း။ ဤသို့ မောဟကို ပဓာနအားဖြင့် ကောက်ယူခြင်းမှာ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ်စိတ်အတွက် ဖြစ်သည်။ [အနပပရိက္ခာ မောဟော၊ သော စေတ္တဒိဋ္ဌိရဟိတော ဝေဒိတဗ္ဗော-အန။]

အနက်အားဖြင့်၊ အနုပပရိက္ခာဝါ-စူးစမ်း ဆံင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိဂတဝိပုယုတ် ကို ရည်ရွယ်သည်] ဒိဋ္ဌိဝါ-ဒိဋ္ဌိသည်သော်လည်းကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ကို ရည်ရွယ်သည်] ဟောတိ-၏။

[သဒ္ဓါကို မယူခြင်း၏အကြောင်းမှတစ်ပါး သတိကို မယူခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “အဿတိယစိတ္တေ ပန” စသည်ကိုမိန့်၊] ပန-ကား၊ အဿတိယစိတ္တေ-သတိမရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သတိ-သတိသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သတိ-ကို) န ဂဟိတာ-ယူတော်မမူအပ်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ-တို့သည်၊ အတ္တနာ-သည်၊ ကတကမ္မံ-ပြုအပ်ပြီးသောအမှုကို၊ န သရန္တိကိ-မမှတ်မိကုန်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ သရန္တိ-မှတ်မိကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှတ်မိပါကုန်သော်လည်း သာ-ထိုမှတ်မိခြင်းသည်၊ သတိနာမ-သတိအစစ်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ကေဝလံ-သတိမဖက် သက်သက်၊ တေနာကာရေန-ထိုမှတ်မိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အကုသလ စိတ္တပ္ပဝတ္ထိ-အကုသိုလ်စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ သတိ-ကို၊ န ဂဟိတာ-အထ-ထိုသို့ အကုသိုလ်စိတ်၌ သတိမရှိလျှင်၊ ကသ္မာ၊ မိစ္ဆာသတိတိ-ဟူ၍၊

ဒိဋ္ဌိဝါ။ ။ဒိဋ္ဌိပြဋ္ဌာန်းသော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်တို့ဖြင့် ယုံကြည်ရာ၌ကား တရားကိုယ်မှာ ဒိဋ္ဌိတည်း၊ မိစ္ဆာဝါဒ ကိစ္စဟူသမျှ၌ ဒိဋ္ဌိစေတသိက်က ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် စိမံတတ်သောကြောင့် မောဟကိုလည်း ဒိဋ္ဌိ၏နောက်လိုက် အပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ယူပြီးဖြစ်တော့၏။ [ဒိဋ္ဌိသဟိတဿ ပန ဒိဋ္ဌိယာ အနုဝိပေယကတ္တာ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟဏံ (ထိုဒိဋ္ဌိကို ယူခြင်းဖြင့်ပင် မောဟကိုလည်း ယူခြင်းဖြစ်တော့၏)]-အနု။]

မိစ္ဆာမိမောက္ခ။ ။ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်စေ အခြားဘာသာဖြစ်စေ မတရားသော ဆရာ၊ အမှားကိုပင် အမှန်ထင်၍ပြောသောဆရာတို့၏ စကားကို ယုံရာ၌ ဒိဋ္ဌိ-မောဟ သာမက၊ နှစ်သက်မှု သဘောကျမှု ကျေနပ်မှု တဏှာလည်း ပါသော ထိုအယူကို ထိုဝါဒကို အမှန်ဟု ဆုံးဖြတ်ချက်ချသော မိစ္ဆာမိမောက္ခ စေတသိက်လည်း ပါသည်၊ ထိုသို့ မောဟတဏှာနှင့် မိစ္ဆာမိမောက္ခပါနေသောကြောင့်ပင် မိစ္ဆာယူဝါဒကို အားတက်သရော နှစ်နှစ်ကာကာ (မစွန့်နိုင်အောင်) စွဲလမ်းနေကြလေသည်။ [မောဟဝသေန ဟိ ဒိဋ္ဌိဝသေနဝါ အဝတ္ထုသ္မိံ (ယုံကြည်ဖွယ်မဟုတ်သော ဝတ္ထု၌) သာနုနယော အမိမောက္ခော ဥပ္ပဒ္ဓတိ၊-ဋီကာ။]

အဿတိယစိတ္တေ။ ။ဟိရိနှင့် ဩတ္တပ္ပတရားတို့သည် လောကကို စောင့်ရှောက်တတ်သော လောကပါလတရားများဖြစ်သကဲ့သို့ အဟိရိက အနောတ္တပ္ပတို့ကား လောကကို မစောင့်ရှောက်တတ်သော လောကကို ပျက်ဆီးတတ်သော တရားတို့တည်း၊ ထိုတရားတို့ကြောင့် အစောင့်အရှောက်မရှိသော (မကောင်းသောအာရုံသို့ မသွားရအောင် စောင့်ရှောက်မှုမရှိသော) စိတ်ကို “အဿတိယစိတ်”ဟု ခေါ်၏၊ နတ္ထိ+သတိ ယသ္မာတိ အဿတိ၊ အဿတိနော+ဘာဝေါ အဿတိယံ-သတိမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ အဿတိယံစ+တံ+စိတ္တံ စာတိ အဿတိယစိတ္တံ။

သုတ္တန္တေ-သုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) ပန-ထိုသို့ပင် အကုသိုလ်စိတ်၌ သတိမရှိပါသော်လည်း၊ သာ- ထိုသတိကို၊ (တသ္မာ န ဂဟိတာ၌စပ်၊) အကုသလက္ခန္ဓာန-အကုသိုလ်ခန္ဓာတို့၏၊ သတိ ဝိရဟိတတ္တာ-သတိမှ ကင်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတိ ပဋိပက္ခတ္တာစ-သတိ၏ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာမဂ္ဂ မိစ္ဆတ္တာန-မိစ္ဆာမဂ်၊ မိစ္ဆတ္တတရားတို့၏၊ ပူရဏတ္ထံ-ပြည့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တတ္ထ- ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ပရိယာယေန-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ဒေသနာ-ကို၊ ကတာ- ပြု၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ သော-ဤသတိသည်၊ နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့်၊ နတ္ထိ-အကုသိုလ်စိတ်၌ မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကုသိုလ် စိတ်၌ သတိမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) န ဂဟိတာ။

[သတိကိုမယူခြင်း၏ အကြောင်းမှတစ်ပါး ပညာကိုမယူခြင်း၏အကြောင်း ကို ပြလို၍ “အန္ဓဗာလစိတ္တေ ပန” စသည် မိန့်၊] ပန-ကား၊ အန္ဓဗာလစိတ္တေ- ကန့်မိုက်သူ၏ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပညာ-အသိ အလိမ္မာ၊ ဉာဏ်ပညာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပညာ-ကို၊) န ဂဟိတာ၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကာန-တို့၏၊ ဝဇ္ဇနာ-လှည့်ပတ် တတ်သော၊ ပညာ-ပညာသည်၊ နတ္ထိကိ-မရှိသလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင်ရှိပါသော်လည်း၊ သော-ဤလှည့်ပတ်တတ်သောတရား သည်၊ ပညာ-ပညာအစစ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ သော-ဤလှည့်ပတ်တတ်သော တရားသည်၊ မာယာနာမ-မာယာမည်သည်၊ ဟောတိ၊ သာ-ထို မာယာသည်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ တဏှာဝ-တဏှာပင်တည်း။

[ပညာကို မယူခြင်း၏ အကြောင်းမှတစ်ပါး ဆ ယုဂဠကတို့ကို မယူခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ “ဣဒံ ပန” စသည်မိန့်။] ပန-ကား၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤပဌမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ သ ဒရထံ-ကိလေသာအပူနှင့်တကွဖြစ်၏၊ [ပဿဒ္ဓိ ယုဂဠ

သတိ ဝိရဟိတ၊ ပဋိပက္ခ။ ။ “မိစ္ဆာသတိ” ဟု တရားကိုယ်သီးခြားမရှိ၊ သတိမှကင်းသော သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ခန္ဓာကိုယ်ပင် “မိစ္ဆာသတိ” ဟု ဆိုရသည်။ ထိုအကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ရန်ငြိုးဖို့ ရာ၌ ထိုရန်ကို အမြဲအမှတ်ရနေသလိုဖြစ်၏။ “မိဘကိုလည်းကောင်း၊ ချစ်သူကိုလည်းကောင်း လွမ်းဆွတ်တသ၊ သတိရ၏” ဟု ဆိုရာ၌လည်း ထိုမိဘစသော အာရုံများကို အမြဲအမှတ်ရနေသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ထိုအကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ယှဉ်သော သညာကိုပင် “အမှတ် ရသော တရား” ဟု ဆိုသည်။ [သတိရဟိတတ္တာပေ၊ ပဠသညာသမ္ပယုတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-ဋီကာ။]

မိစ္ဆာမဂ္ဂ မိစ္ဆတ္တာန ပူရဏတ္ထံ။ ။ သမ္မာမဂ်တရား၌ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ရှိသကဲ့သို့ မိစ္ဆာမဂ်လည်း မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပြည့်အောင်လည်းကောင်း၊ သမ္ပတ္တမဂ်တရား၌ မဂ္ဂင် ၈-ပါး ရှိသကဲ့သို့ မိစ္ဆတ္တ မဂ်တရား၌လည်း မဂ္ဂင် ၈-ပါး ပြည့်အောင်လည်းကောင်း “မိစ္ဆာသတိ” ဟု ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူရသည်။

မရှိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြသည်။] ဂရုကံ-လေးလံ၏၊ ဘာရိယံ-ဝန်လေး၏၊ [လဟုတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသည်။] ကက္ခဋ္ဌ-ကြမ်းတမ်း၏၊ ထဒ္ဓံ-ခက်ထန်၏၊ [မုဒုတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြသည်။] အကမ္မည-ထိုထိုပုညကြိယာအမှု၌ မခံ၊ [ကမ္မညတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြသည်။] ဝကံ-လရေးကောက်၊ နွားကျင်ကောက်ကဲ့သို့ ကောက်၏၊ ကုဋီလံ-ထယ်တုံး၏အဖျားကောက်ကဲ့သို့ ကောက်၏၊ [ဥဇကတာ ယုဂဋ္ဌ မရှိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသည်။] တသ္မာ၊ ပဿဒ္ဓါဒီနိ-ကာယပဿဒ္ဓိ အစရှိကုန်သော၊ ဆန်သော၊ ယုဂဋ္ဌကာနိ-အစုံဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ န ဂဟိတာနိ-နံ။

ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ-ပုဒ်တို့၏အစဉ်အားဖြင့်၊ စိတ္တင်္ဂဝသေန-စိတ်၏ အစိတ်အပိုင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပါဠိအာရဇ္ဈာနိ-ပါဠိတော်၌ တက်ရောက်ကုန်သော၊ ဒုတ္တိံသ-၃၂-ပါးသော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယေဝါပနကဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဒဿေတုံ၊ ယေဝါပေ၊ သမယေတိ အာဒိ(ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ယေဝါပန တသ္မိံ သမယေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗေသုပိ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလ စိတ္တေသု-တို့၌၊ ဆန္ဒော-လည်းကောင်း၊ အဓိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကုက္ကုန္တံ-ကုက္ကုစ္စလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဣမေ ဒဿေဝ-ဤ ၁၀-ပါးတို့သည်သာလျှင်၊ ယေဝါပနကာ-ယေဝါပနကတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဓမ္မာ-သဘာဝဓမ္မတို့သည်၊ သုတ္တာဂတာ-ပါဠိတော်၌လာကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သုတ္တ ပဒေသု-သုတ်ပုဒ်တို့၌၊ ဒိဿရေ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ စိတ္တေ-ဤပဌမကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဆန္ဒော-ဆန္ဒလည်းကောင်း၊ အဓိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ မနသိကာရော-လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အပဏ္ဏကင်္ဂံ သင်္ခါတာ-မချွတ်မယွင်းသော အစိတ်အပိုင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ [အမြဲယှဉ်သောတရားကို “အပဏ္ဏကင်္ဂံ”ဟု ဆိုသည်။] စတ္တာရောဝ-၄-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ ယေဝါပနကာ-ဤ ယေဝါပနက တရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဤတရားများသာ ရပုံကိုလည်း သင်္ဂြိုဟ်စေတသိက်ပိုင်း အကုသလ သင်္ဂဟနည်း ကြည့်၍ သိပါလေ။]

တတ္ထ-ထိုဆန္ဒ စသည်တို့တွင်၊ ဆန္ဒာဒယော-ဆန္ဒအစရှိသည်တို့ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသိုလ်အရာ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဤ၌ဆိုအပ်သော ဆန္ဒ စသည်တို့နှင့် မဖက်၊ သက်သက်၊ တေ-ထိုဆန္ဒ စသည်တို့သည်၊ (အောက်ကုသိုလ်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဆန္ဒ စသည်တို့သည်။) ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့တည်း၊ ဣမေ-ဤဆန္ဒအစရှိသည်တို့

သည်၊ (ဤ ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၌ ဆိုအပ်သော ဆန္ဒ အစရှိသောတရားတို့တည်း၊) အကုသလာ-အကုသိုလ်တို့တည်း။

[ဥဒ္ဒစ္စကို ရှေ့၌ မဆိုခဲ့ရသေးသောကြောင့် ထိုဥဒ္ဒစ္စကို ပြလို၍ “ဣတရံ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ ဣတရံ-ဆန္ဒ စသည်မှ တစ်ပါးသော ဥဒ္ဒစ္စသည်၊ ဥဒ္ဒစ္စတဿ-အထက်အထက်၌ တုန်လှုပ်တတ်သောစိတ်၏၊ (ပျံ့လွင့်သောစိတ်၏၊) ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဥဒ္ဒစ္စံ-ရာ၊ တံ-ထိုဥဒ္ဒစ္စသည်၊ ဝါတာဘိယာတစလ ဇလံဝိယ-လေ၏တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် လှုပ်ရှားသောရေကဲ့သို့၊ စေတသော-၏၊ အဝူပသမလက္ခဏံ-မငြိမ်သက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါတာဘိယာတစလ ဓဇပဋ္ဌာ ကာဝိယ-လေ၏တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့် လှုပ်ရှားသော တံခွန် အလံကဲ့သို့၊ အနဝဋ္ဌာန ရသံ-မရပ်မတည်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ (ပျံ့လွင့်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊) ပါသာဏာဘိယာတ သမုဒ္ဒတဘာသ္မာဝိယ-ကျောက်ခဲဖြင့်ပေါက်ခတ်အပ်သည်ဖြစ်၍ အထက်သို့ လွင့်တက် သောပြာကဲ့သို့၊ ဘန္တုတ္တ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ-တုန်လှုပ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ စေတသော-၏၊ အဝူပသမေ-မငြိမ်သက်ခြင်းဟူသော အကျိုးကြောင့်၊ ဝါ-မငြိမ်သက်ကြောင်း အာရုံကြောင့်၊ အယောနိသော မနသိကာရ ပဒဋ္ဌာနံ-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နိုးစွာသောကြောင်းရှိ၏၊ စိတ္တဝိက္ခေပေါ- စိတ်ကို အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှတ်တတ်သော တရားတည်း၊ (စိတ်၏ ပျံ့လွင့် ကြောင်း တရားတည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ဣတိ-လျှင်၊ ဖဿာဒီနိ-ဖဿအစရှိကုန်သော၊ ဒွတ္တိံသ-၃၂-ပါးသော တရားအစုလည်းကောင်း၊ ယေဝါပနကဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ-န်သော၊ စတ္တာရိ- ၄-ပါးသော တရားအစုတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့။ သဗ္ဗာနိပိ-လည်းဖြစ်ကုန် သော၊ ဣမသ္မိံဓမ္မဒ္ဒေသဝါရေ-ဤ ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၏ ဓမ္မဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ဆတ္တိံ သ-၃၆-ပါးသော၊ ဓမ္မပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊

စေတသော အဝူပသမေ။ ။ဤ၌ သ္မိံဝိဘတ်သည် အကျိုးတည်းဟူသော နိမိတ် အနက်ဟောတည်း၊ ဥပမာ-“ဓမ္မသ္မိံ ဒီပိနံ ဟန္တိ-အရေကြောင့် သစ်ကိုသတ်၏” ဟုရာ၌ အရေသည် သတ်ခြင်းကြောင့် ရအပ်သောအကျိုးလည်းဖြစ်၊ ထိုအကျိုးကို ရလိုသောကြောင့် သတ်ရသည့်အတွက် နိမိတ်ကြောင်းလည်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအတူအဝူပသမအကျိုးကြောင့် အယောနိသော မနသိကာရသည် အကြောင်းပဒဋ္ဌာနံ ဖြစ်ရသည်။

တစ်နည်း။ ။အဝူပသမ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အာရုံကို အဝူပသမဟု ဖလူပစာရအားဖြင့် ဆိုထား၏၊ ဥပမာ-“သေမှော ဂုဠော-သလိပံ ဟူသည် တင်လဲ(သကြား)တည်း” ဟုရာ၌ အကျိုးသလိပံကိုဖြစ်စေတတ်သော တင်လဲကို သေမှ (သလိပံ) ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ [နိပျာဒေတဗ္ဗေ ပယောဇနေ ဘုမ္မံ “ဓမ္မသ္မိံ ဒီပိနံ ဟန္တိ”တိ ဝိယ၊ အာရမဏံဝါ အဝူပသမော ဖလူပစာရေန “သေမှော ဂုဠော” တိ ဝိယ၊-အနု။]

အပဏ္ဏကင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ ဟာပေတွာ-ယုတ်လျော့စေ၍၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အာဂတာနိ-တိုက်ရိုက်လာကုန်သော တရားအစုတို့သည်၊ ဒုတ္တိသမေဝ-၃၂-ပါး သာလျှင်၊ (ဘဝန္တိ)။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ၃၂-ပါးတွင်၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဇောန-ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို ထပ်၍မယူခြင်းအားဖြင့်၊ (မယူအပ်သေးသောတရားတို့ကိုသာ ယူခြင်း အားဖြင့်)၊ [သောဠသ ဓမ္မာ၌စပ်၊] ဖဿပဉ္စမကံ-ဖဿပဉ္စမကလည်းကောင်း၊ [ဤပဉ္စမကံ၌ စိတ်ပါနေသည်ကို သတိပြု၊] ပေ၊ မောဟော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သောဠသ-နံသော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [စိတ်ကို နုတ်၊ ၁၅-ပါးဖြစ်၏၊ ထို ၁၅-ပါးတွင် ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနုဿိကာရ၊ ဥဒ္ဒစ္စဟူသော ယေဝါပနက တရား ၄-ပါးတို့ကိုထည့်လျှင် ၁၉-ပါးဖြစ်၏၊ ပဌမအကုသိုလ်စိတ်၌ ယှဉ်ကြသော စေတသိက် ၁၉-ပါးပင်တည်း။]

တေသု သောဠသသု-ထို ၁၆-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ သတ္တ-နံသော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား မရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ နဝ-နံသော၊ (ဓမ္မာ) သဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြားနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကတမေ သတ္တ-အဘယ် ၇-ပါးတို့သည်၊ (အဝိဘတ္တိကာ- နံသနည်း၊) ဖဿော-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ မောဟော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ သတ္တ- နံသော၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ အဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား မရှိကုန်၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာလည်းကောင်း၊ ပေ၊ လောဘော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ နဝ-နံသော၊ ဣမေ-တို့သည်၊ သဝိဘတ္တိကာ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးအပြား နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်၏။

တေသု-ထို ၉-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ ဆ-နံသော၊ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဒွိသု ဌာနေသု-၂-ဌာနတို့၌၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဧကော-သော (ဓမ္မော-ကို)၊ တီသု (ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ)၊ ပေ၊ ဧကော-သော၊ (ဓမ္မော-ကို)၊ ဆသု-(ဌာနေသု) တို့၌၊ (ဝိဘတ္တာ-ပြီ)၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဝေဖန်အပ်သနည်း၊ စိတ္တံ-စိတ်လည်း ကောင်း၊ ပေ၊ လောဘော-လောဘလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-နံသော၊ ဣမေ- ဤတရားတို့ကို၊ ဒွိသု ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တာ-နိပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ တေသု-ထို ၆- ပါးသော တရားတို့တွင်၊ တာဝ-ဝိတက် စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိန္တံ)၊ စိတ္တံ- ကို၊ ဖဿပဉ္စမကံ-ဖဿပဉ္စမကသို့၊ ပတွာ-ဒေသနာ အစဉ်အားဖြင့်ရောက်၍၊ (ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့် ရောက်လသော်)၊ စိတ္တံ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော် မူအပ်ပြီ၊ ဣန္ဒြိယာနိ-ဣန္ဒြေတို့သို့၊ ပတွာ၊ မနိန္ဒြိယန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပေ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ- ကို၊ မဂ္ဂင်ေသုပိ-မဂ္ဂင်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ကမ္မပထေသုပိ-တို့၌လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေဝ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူ၍သာ၊ (ဝုတ္တာ)၊ အဟိရိကံ-ကို၊ ဗလာနိ-တို့သို့၊ ပတွာ၊

အဟိရိကဗလံ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ လောကနာသကဒုကံ-လောကနာသက
 ဒုကံသို့၊ ပတွာ-၍၊ အဟိရိကန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ)၊ အနောတ္တပ္ပေပိ-၌လည်း၊ ဒေသဝန
 ယော၊ လောဘော-ကို၊ မူလံ-မူလသို့၊ ပတွာ၊ လောဘော ဟောတိတိ-ဟူ၍၊
 ဝုတ္တော၊ ကမ္မပထံ-သို့၊ ပတွာ၊ အဘိဇ္ဈာတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ [ဧဝံ ရှိလျှင်
 ကောင်း၏၊ မရှိလျှင် ထည့်ပေး၊] (ဧဝံ-ဤသို့လျှင်)၊ ဆ-၆-ပါးကုန်သော၊ ဣမေ-
 ဤတရားတို့ကို၊ ဒွိသု ဌာနေသု-ဝိဘတ္တာ-န်ပြီ။

ပန-ကား၊ ဝေဒနာ-ကို၊ ဖဿ ပဉ္စမကံ-သို့၊ ပတွာ၊ ဝေဒနာ ဟောတိတိ
 ဝုတ္တာပေ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကောဝ-တစ်ပါးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မော-ကို၊ တီသုဌာနေသု-
 တို့၌၊ ဝိဘတ္တာ-ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဝိရိယံ-ကို၊ ဣန္ဒြိယာနိ-သို့၊ ပတွာ၊ ဝိရိယံန္ဒြိယံ
 ဟောတိတိ ဝုတ္တံပေ၊ ဧဝံ အယံ ဧကော ဓမ္မော စတူသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ၊
 သမာဓိ-ကို၊ ဈာနင်္ဂါနိ-ဈာနင်တို့သို့၊ ပတွာ၊ စိတ္တဿေကဂုတဟောတိတိ-ဟူ၍၊
 ဝုတ္တော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့သို့၊ ပတွာ၊ သမာဓိန္ဒြိယန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော) မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတွာ၊
 မိစ္ဆာသမာဓိတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ ဗလာနိ ပတွာ၊ သမာဓိဗလန္တိ (ဝုတ္တော)၊
 ပိဋ္ဌိဒုကံ-ပိဋ္ဌိဒုကံသို့၊ ပတွာ၊ ဒုတိယဒုကေ-ဒုတိယဒုကံ၌၊ ဧကကဝသေနေဝ-
 တစ်ခုတည်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမထောတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ တတိယေ-
 တတိယဒုကံ၌၊ အဝိက္ခေပေါတိ-အဝိက္ခေပဟူ၍၊ (ဝုတ္တော)၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဧကော-
 သော၊ အယံ ဓမ္မော-ကို၊ ဆသု ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တာ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗေပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဖဿပဉ္စမက
 ဝသေန-ဖဿပဉ္စမကအစု၏အဖြစ်လည်းကောင်း။ ပေ၊ ပိဋ္ဌိဒုကဝသေန-ပိဋ္ဌိဒုက
 အစု၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ နဝ-န်သော၊ ရာသယော-အစုတို့သည်၊
 ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအစုတို့၌၊ ယံ-အကြင်အဆုံးအဖြတ်၊ စကားရပ်ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ-
 ဆိုထိုက်၏၊ တံ-ထိုအဆုံးအဖြတ်စကားရပ်ကို၊ ပဌမကုသလစိတ္တနိဒ္ဒေသေ-၌၊ (မယာ)
 ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

လောကနာသကဒုကံ။ ။ဟိရိ ဩတ္တပ္ပ (အရှက်အကြောက်ရှိမှု) ၂-ပါးသည် လောကကို
 မပျက်စီးအောင် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် လောကပါလဒုကံ မည်သကဲ့သို့၊ အဟိရိက
 အနောတ္တပ္ပ (အကုသိုလ်အရာ၌ အရှက်အကြောက်မရှိခြင်း) ၂-ပါးသည် လူ့လောကကို
 ပျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် လောကနာသကဒုကံ မည်၏။ မှန်၏-ယခုခေတ်၌လည်း အရှက်
 အကြောက် နည်းပါးသဖြင့် ကာမဂုဏ်တိုးပွားအောင် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကြောင့် လောကကြီး
 သည် အမြီးပေါက်လုမတတ် ပျက်စီးလာလေပြီ။

ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒ္ဒေသဝါရကထာ အဖွင့်

နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ တာဝ-ဝီရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသတို့မှရေးဦးစွာ(နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိတိ ဣဒံ ဒွယံ-သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိ ဟူသော ဤပုဒ် ၂-ပါး အပေါင်းသည်၊ ဋ္ဌိတိဝေဝစနမေဝ-ဋ္ဌိတိပုဒ်၏ ဝေဝုစပ်ရိယာယံ စကားလှယ်သာတည်း။ [သံ အတွက်၊ အဝ အတွက် အနက်သီးခြားမရှိပါ-ဟူလို၊] ပန-ဆက်၊ ယံ (အတ္ထဇာတ်)-အကြင်အနက်ကို၊ ကုသလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အာရမဏံ၊ပေ၊ အဝဋ္ဌိတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ (အတ္ထဇာတ်)၊ ဣဝ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ န လတ္တတိ-မရအပ်၊ (မရနိုင်၊) (ကသွာ န လတ္တတိ)၊ ဟိ (ယသွာ) အကုသလသ္မိ-အကုသိုလ်စိတ်၌၊ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ-သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ-အားမရှိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဝ-၌၊ န လတ္တတိ)၊ ဣတိ-ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသလ နိဒ္ဒေသ၌၊ ဒီပိတမေဝ။- (“စိတ္တေ ကဂ္ဂတာ ပနေတ္ထ န ဗလဝတိ ဟောတိ”ဟု) ပြအပ်ပြီးသည်သာ။

ဥဒ္ဒစ္စ၊ပေ၊ အဝိသာဟာရောဟိ-ဟူ၍၊ ဧဝံပိ-ဤသို့လည်း၊ အတ္ထော-ကို၊ ဣဝ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ န လတ္တတိ၊ [ဤဝါကျ၏အနက်ကို ကုသလနိဒ္ဒေသ အတိုင်းပေးပါ၊] ပန-အနွယကား၊ သဟဇာတဓမ္မေ-တကွဖြစ်ဖက်တရားတို့ကို၊ န ဝိသာဟရတိ-အထူးထူးအပြားပြား ထက်ဝန်းကျင်သို့ မဆောင်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိသာဟာရော-မည်၏၊ န ဝိက္ခိပတိ-အထူးထူး အပြားပြား မပစ်လွှင့်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိက္ခေပေါ-မည်၏၊ အကုသလစိတ္တေကဂ္ဂတာဝသေန-ဖြင့်၊ အဝိသာဟဋ္ဌဿ-အထူးထူးအပြားပြား ထက်ဝန်းကျင်သို့ မဆောင်အပ်သော၊ မာနဿ-စိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အဝိသာဟဋ္ဌမာနသတာ-ရာ၊ သဟဇာတ ဓမ္မေသု-သဟဇာတ်တရားတို့ အပေါ်၌၊ န ကမ္မတိ-မတုန်လှုပ်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမာဓိဗလံ-မည်၏၊ အယာထာဝ သမာဓာနတော-မမှန်ကန်သော အားဖြင့် ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာသမာဓိ-မည်၏၊ ဣတိဝေ-သို့၊ ဣဝ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒုဗ္ဗဗ္ဗော-၏။

ဝီရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဟေဋ္ဌာ-(အောက်ကုသလနိဒ္ဒေသ၌)၊ နိက္ကမော၊ပေ၊ ပနဒနာယာတိအာဒိ-အစရှိသော၊ ယော နယော-ကို၊ (မယာ) ဝုတ္ထော-ပြီ၊ သော-ထိုနည်းကို၊ ဣဝ-ဤအကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ န လတ္တတိ၊ သဟဇာတဓမ္မေသု-သဟဇာတ်တရားတို့၌၊ အကမ္မနဋ္ဌေနေဝ-မတုန်လှုပ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်ပင်၊ ဝီရိယဗလံ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ရှေ့၌ “န ကမ္မတိ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဝေဖြင့် ထပ်၍ခိုင်မြဲစေသည်၊ ဤ “သဟဇာတဓမ္မေသု အကမ္မနဋ္ဌေန”ကိုကြည့်၍ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ “ယုတ္တေသွေဝ အကမ္မန၊ အပုညာပိ တံ နာမိကာ”ဟု ဆိုခဲ့သည်။]

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ အယာထာဝ ဒဿနဋ္ဌေန-မမှန်သောအားဖြင့် မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မည်၏။ ဣဒံ ဒဿနံ-ဤအမြင်သည်၊ (ဤအယူသည်၊) ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိအန္တောဂတတ္တာ-၆၂-ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌၊ ဂတံ-ဖြစ်သည်တည်း၊ (ပါဝင်သည်တည်း၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂတံ-မည်၏။ ဟေဋ္ဌာပိ-၌လည်း၊ အဿ-ထို ဒိဋ္ဌိဂတံပုဒ်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ [“ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ပဟာနာယ” အဖွင့်၌လည်း ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ-ဟုလို။]

ဒိဋ္ဌိယေဝ-ဒိဋ္ဌိသည်ပင်၊ ဒုရတိက္ကမနဋ္ဌေန-ခဲယဉ်းသဖြင့် လွန်မြောက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဂဟနံ-ဒိဋ္ဌိဂဟနမည်၏။ (ကာနိဝိယ-အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဒုတိက္ကမာနိ-လွန်မြောက်နိုင်ခဲ့ကုန်သော၊ တိဏဝန ပဗ္ဗတာနိ-မြက်၊ တော၊ တောင်တို့သည်၊) တိဏ၊ပေ၊ဂဟနာနိဝိယ-တိဏဂဟန၊ ဝနဂဟန၊ ပဗ္ဗတဂဟန မည်ကုန်သကဲ့သို့တည်း၊ [တိဏဂဟန-(သွားလာ၍ ခက်ခဲလောက်အောင်) ကြီးကျယ်ရှုပ်ထွေးနေသော မြက်တော၊ ဝနဂဟန-(သွားလာ၍ ခက်ခဲလောက်အောင်) ကြီးကျယ်ရှုပ်ထွေးနေသော သစ်ပင်တော၊ ပဗ္ဗတဂဟန-သွားဖို့ရန် ခက်ခဲသော တောင်။]

ဒိဋ္ဌိယေဝ-သည်ပင်၊ သာသကံ သပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန-ရှုံ့ရှာဖွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ ဘေးဘျမ်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက် သဘောကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိကန္တာရော-မည်၏။ (ကေ ဝိယ-အဘယ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) စောရကန္တာရ၊ပေ၊ ဒုဒ္ဓိက္ခကန္တာရာဝိယ-တောပုန်း ဓားပြတို့ စိုးအုပ်တည်နေအပ်သော

ဂဟန။ ။“ဂါဟ (ဂါဟူ)-ဝိလောဠနေ” ဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း၊ ဂါဟတိ-မျှနှောက်ရှုပ်ပွေ၏။ ဣတိ ဂဟနံ၊ ဝိသောဒရာဒိရိုဏ်းဖြစ်၍ အာကို ရဿပြု၊ (ထောမနိဓိ)၊ အရည် ကာနနံ ဒါယော၊ ဂဟနံ ဝိပိနံ ဝနံ-အဘိဓာန် (၅၃၆)။ [ပဗ္ဗတဂဟန၌ကား အသွားအလာခက်သောကြောင့် တောရှုပ်နှင့် တူသည်ကို “ဂဟန” ဟု ဆိုသည်၊ သဒ္ဓိသုပဓာတည်း။]

ကန္တာရ။ ။သက္ကတ၌ “ကန္တာရ”ဟု ရှိ၏။ ကဿ-ရေ၏+အန္တော-အတွင်းတည်း၊ ကန္တ-ရေ၏အတွင်း၊ ရိဓာတ်၊ ဏ (အဏ်) ပစ္စည်း၊ ရိကို အာရ ပြု၍“ကန္တာရ”ဟု ဖြစ်၏။ ကန္တ-ရေ၏အတွင်းသို့+ရယတိ-ရောက်တတ်၏။ ဣတိကန္တာရော၊ ရေသည် ဘေးပတ်ဝန်းကျင် အရပ်၌သာရှိ၍ ထိုအရပ်၌ မရှိသော ကြောင့် “ကန္တာရ”ဟု ခေါ်သည်။ ဤကား သက္ကတအဆိုတည်း၊ ပါဠိအဖွင့်တို့ဆိုပုံကို ပါရာဒိကဏ် ဘာသာဋီကာ သတ္ထာဒေဝ မနုဿာနံအဖွင့်၌ ရှုပါ။

မှတ်ချက်။ ။“ကံ (ဥဒကံ) တာရေန္တိ စတ္တာတိ ကန္တာရော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝါကျ အနက်ကို ငဲ့လျှင် ရေမရှိသော ခရီးခဲတစ်ခုသာရသော်လည်း ဝါကျအနက်ကို မငဲ့ဘဲ သမာသ် ပြီးသောအခါ ဘေးရန်ရှိသော ခရီးခဲအားလုံးကို ရသည်၊ ဥပမာ-“တိလတော+ဓာတ်”ဟူသော

ခရီးခဲ၊ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား စသော သားရဲတို့ စိုးအုပ်တည်နေအပ်သော ခရီးခဲ၊ များစွာသော သဲရှိသော ခရီးခဲ၊ ရေမရှိသောခရီးခဲ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားသော ခရီးခဲကဲ့သို့တည်း။

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝိနိဇ္ဈနဋ္ဌေန-ထိုးဆွတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိလောမနဋ္ဌေနစ-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုကာယိကံ-ဒိဋ္ဌိဝိသုကာယိက မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊ ချဲ့၊) မိစ္ဆာဒဿနံ-မိစ္ဆာ အမြင်သည်၊ (မိစ္ဆာအယူသည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ သမ္မာဒဿနံ-သမ္မာအမြင်ကို၊ (သမ္မာအယူကို)၊ ဝိနိဇ္ဈတိစေတ-ထိုးဆွတ်လည်း ထိုးဆွတ်တတ်၏၊ ဝိလောမေတိစ-ဆန့်ကျင်ဘက်လည်း ပြုတတ်၏၊ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ သဿတဿ-သဿတ အယူကိုလည်းကောင်း၊ ကဒါစိ-၌၊ ဥစ္ဆေဒဿ-ဥစ္ဆေဒအယူကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟဏတော-ယူခြင်းကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်သော၊ ဖန္ဒိတံ-တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိဝိပုန္ဒိတံ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကော-မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော အယူ၌၊ ပတိဋ္ဌာတံ-တည်တံ့ခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ကဒါစိ-၌၊ သဿတံ-သို့၊ အနုပတတိ-အစဉ်ကျရောက်၏၊ ကဒါနိ-၌၊ ဥစ္ဆေဒံ-သို့၊ (အနုပတတိ)၊ ဒိဋ္ဌိယေဝ-မိစ္ဆာအယူသည်ပင်၊ ဗန္ဓဋ္ဌေန-နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ သံယောဇနံ-သယောဇဉ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိ သံယောဇနံ-မည်၏၊ [“သံယောဇေတိ ဗန္ဓတီတိ သံယောဇနံ”ဟု ပြု။]

သုသုမာရာဒယော-မိကျောင်း အစရှိသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ပုရိသံ-ကို၊ ဒဠ်-မြဲမြဲစွာ၊ ဂဏန္တိဝိယ-ဖမ်းယူကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ၊ အာရမဏံ-ကို၊ ဒဠ်-စွာ၊ ဂဏှတိ-ဖမ်းယူတတ်၏၊ ဣတိ၊ ဂါဟော-မည်၏၊ ပတိဋ္ဌဟာနတော-စွဲမြဲစွာ

ဝါကျအနိုက်၌ တေလသဒ္ဓါသည် နှမ်းဆီကိုသာဟောသော်လည်း “တေလံ”ဟု သမာသံပြီးသော အခါ သားဆီ၊ ငါးဆီ စသော ဆီ သာမညကိုလည်း ဟောသကဲ့သို့တည်း။

ဝိသုကာယိကံ။ ။ “သုစိ-အပ်” ဟုရာ၌ သုစေတတ် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဝိပုဗ္ဗ သုစေတတ်၊ ဏ ပစ္စည်းဖြင့် “ဝိသုကံ”ဟု ရှိသင့်၏၊ [ဝိသုကဒဿန၌ ဝိသုကံကို “ပဋာဏီဘူတံ-ဆန့်ကျင်ဘက် စို့၊ သံ” ဟု ဖွင့်၏၊] ဝိသုစနံ-ဆန့်ကျင်ဘက် စို့(မယ်န-သံ) ကဲ့သို့ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ထိုးဆွတ်ခြင်း၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ ဝိသုကံ-ခြင်း၊ ဝိသုကေန+အယနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝိသုကာယော-ခြင်း၊ ဝိသုကာယော ယဿာတိ ဝိသုကာယိတံ-ထိုးဆွတ်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသောတရား (ဒိဋ္ဌိဂတံ)။ [“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သောအခါ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ထိုးဆွတ်တတ်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုတတ်” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်သည် ယခုခေတ်၌ သာ၍ ထင်ရှား၏။]

တည်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုတိဋ္ဌာဟော-မည်၏။ [ပတိပုဗ္ဗ၊ ဌာဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ ကုစိဓာတုဖြင့် ဌာဓာတ်နောင် ဟ လာ။] ဟိ-မှန်၊ အယံ-ဤမိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိသည်။ ဗလဝပဝတ္တိဘာဓေက-အားကြီးစွာ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌဟိတော-စွဲမြဲစွာတည်၍၊ ဂဏှာတိ-ယူတတ်၏။ နိစ္စာဒိဝသေန-နိစ္စ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အဘိနိဝိသတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်တတ်၏။ (နလုံးသွင်းတတ်၏။) ဣတိ၊ အဘိနိဝေသော-မည်၏။ ဓမ္မသဘာဝံ-ဓမ္မ၏ မှန်ကန်သော အနိစ္စစသော သဘောကို၊ အတိက္ကမိတော-ကျော်လွန်၍၊ နိစ္စာဒိဝသေန-နိစ္စ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရတော-မှန်သည်မှတစ်ပါး၊ မှားသော အားဖြင့်၊ အာမသတိ-သုံးသပ်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရမာသော-မည်၏။ [အာမသတိတိ အာမာသော၊ ပရတော+အာမာသော ပရမာသော။] အနတ္တာဝဟတ္တာ-အကျိုးမဲ့ကို ဆောင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတော-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ မဂ္ဂေါ-လမ်းတည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ကုမဂ္ဂေါ-မည်၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကုစ္ဆိတာနံ-န်သော၊ အပါယာနံ-အပါယ်တို့၏၊ မဂ္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကုမဂ္ဂေါ-မည်၏။

အယာထာဝပထတော-မှန်သောလမ်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာပထော-မည်၏။ ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ဒိသာမုဇ္ဇေန-အရပ်မျက်နှာတို့၌ တွေ့ဝေသူသည်၊ အယံ-ဤလမ်းသည်၊ အသုကဂါမဿ နာမ-ထိုမည်သောရွာ၏၊ ပထော-လမ်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ-သော်လည်း၊ တံ ဂါမံ-သို့၊ န သမ္မာပေတိယထာ-မိမိကို မရောက်စေနိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒိဋ္ဌိဂတိကေန-မိစ္ဆာအယူရှိသူသည်၊ သုဂတိပထော-သုဂတိ၏လမ်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတာ-သည်၊ (သမာနော) ပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-သည်၊ သုဂတိ-သုဂတိဘဝသို့၊ န ပါပေတိ-နိုင်၊ ဣတိ(တသ္မာ) အယာထာဝပထတော-ထိုသို့ မမှန်သော လမ်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆာပထော-မည်၏။ မိစ္ဆာသဘာဝတော-မှားသော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မိစ္ဆတ္တံ-မည်၏။ [“မိစ္ဆတ္တံ-မှားသော သဘောရှိသော တရား” ဟု ပေး၊ အတ္တသဒ္ဓါ သဘာဝ ဝါစက၊ မိစ္ဆာ+အတ္တာယဿာတိ မိစ္ဆတ္တံ၊ (ဒိဋ္ဌိဂတံ။)]

တတ္ထေဝ-ထိုမိစ္ဆာအယူ၌ပင်၊ ပရိဗ္ဗမနတော-ထက်ဝန်းကျင် လည်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ချာချာလည်နေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧတ္ထ-ဤမိစ္ဆာအယူ၌၊ ဗာလာ-လူမိုက်တို့သည်၊ တရန္တိ-ကူးခပ်တတ်ကုန်၏၊ ဝါ-ပေါ်လော

ကုမဂ္ဂံ။ ။ကုစ္ဆိတော+မဂ္ဂေါ ကုမဂ္ဂေါ၊ ကုသဒ္ဓါ ကုစ္ဆိတအနက်ဟော၊ မ ဒွေးဘော် ရောက်ဖို့ရန် အကြောင်း မရှိသောကြောင့် “ကုမဂ္ဂေါ”ဟုရှိသင့်၏။ သက္ကာဗ္ဗိလည်း “ကုမာရ်ဂ” ဟု ရှိသည်။

ပေါ်ကုန်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိတ္ထံ-မည်၏။ တိတ္ထဉ္စ-ဆိပ်ကမ်းနှင့် တူသော မိစ္ဆာ အယူလည်း ဟုတ်၏။ တံ-ထိုဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော မိစ္ဆာအယူဟူသည်။ အနတ္တာနံ- အကျိုးမဲ့တို့၏။ အာယတနဉ္စ-တည်ရာလည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိတ္ထာ ယတနံ-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထိယာနံ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏။ သဗ္ဗာတိ ဒေသေန-ပေါက်ဖွားရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိဝါသဋ္ဌာနဋ္ဌေနစ-အမြဲတည်နေရာ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်လည်း ကောင်း၊ အာယတနံ-မည်၏။ ဣတိပိ-ကြောင့်လည်း၊ တိတ္ထာယတနံ-မည်၏။ ဝိပရိယာသတော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်တတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဂါဟော-ယူခြင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိပရိယာ သတော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်တတ် သောအားဖြင့်၊ ဂါဟော-ယူခြင်းတည်း။ ဣတိ၊ ဝိပရိယာသဂ္ဂါဟော-မည်၏။ ဝိပလ္လတ္တဂ္ဂါဟော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်သောယူခြင်း၊ ဝါ-ဖောက်ဖောက်ပြန် ပြန် ဖြစ်သောအားဖြင့် ယူခြင်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

အဟိရိကာ နောတ္တပ္ပနိဒ္ဒေသေသု-တို့၌၊ ဟိရောတ္တပ္ပနိဒ္ဒေသ ဝိပရိယယေနဟိရိ သြတ္တပ္ပ နိဒ္ဒေသတို့၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [သက္ကတ၌ ဝိ၊ ပရိပုဗ္ဗ ဣဓာတ်၊ အ ပစ္စည်းဖြင့် “ဝိပရိယ”ဟု ရှိ၏။] ပန-ကား၊ သဟဇာတ

တိတ္ထာယတနံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ မိစ္ဆာအယူတိုက်ရိုက်ရအောင် “တရန္တိ ဗာလာဇ္ဈောတိ တိတ္ထံ”ဟု ပြုသော်လည်း ထိုနည်းကို လဟုကနည်းအားဖြင့် ပြုထားသည်ဟု ယူပါ။ ဂရုက နည်းအားဖြင့်ကား “တရန္တိ ဇ္ဈောတိ တိတ္ထံ၊ ပကတိ ဆိပ်ကမ်းရစေ။” “တိတ္ထံ ဝိယာတိ တိတ္ထံ- မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏ ကူးစပ်ရာ မိစ္ဆာအယူရစေ။” ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “တရန္တိတိ တိတ္ထေဝိယ ဝိလဝန္တိ”ဟု ဝိယ ထည့်၍ဖွင့်သည်။ ထိုနောက် “တိတ္ထံစ+တံ+အာယတနံ စာတိ တိတ္ထာယတနံ”ဟု တွဲ၊ “အကျိုးမဲ့တို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ဆိပ်ကမ်းနှင့်တူသော မိစ္ဆာအယူ”ဟု ပေးပါ။ နောက်နည်း၌ တိတ္ထံဖြင့် တိတ္ထာယတို့ကို ရအောင်ယူထား၏။ တိတ္ထံ ယေသံ အတ္ထိတိ တိတ္ထာ”ဟု ပြု၊ ရှေးနိဿယ၌ “တိတ္ထိယ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဣနှင့် ယ ချေထားသည်ဟု ကြံလေသည်။ အာယတန သဒ္ဒါကား ရှေ့၌ပြစ်သောအနက်တို့တွင် သဗ္ဗာတိဒေသ၊ နိဝါသဋ္ဌာန အနက်ဟောတည်း။ “တိတ္ထာနံ-မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့၏+ အာယတနံ-ပေါက်ဖွားရာဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်း၊ ဝါ- အမြဲနေရာဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူတည်း၊ တိတ္ထာယတနံ-ယူ”ဟု ပြု။

ဝိပလ္လတ္တဂ္ဂါဟော။ ။ဝိပလ္လာသ၌ ဝိ၊ ပရိ ရှေးရှိသော အသဓာတ်၊ ဏပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသကဲ့သို့ ဣဝိပလ္လတ္တ၌လည်း ဝိ၊ ပရိ ရှေးရှိသော အသဓာတ်၊ တ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးရကား “ဝိပလ္လတ္တ”ဟု ရှိမှ သဒ္ဒါသွားကောင်း၏။ “ဝိပရိယာတိတိ ဝိပလ္လတ္တော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သော၊ ဂါဟော-အယူ”ဟု ပေး။ [ဝိပရိယေသ၌လည်း အသဓာတ်၊ ဏ ပစ္စည်းဖြင့် “ဝိပရိယာသ” ဟုသာ ရှိသင့်၏။ ထိုသို့ရှိမှ “ဝိပလ္လတ္တ”အဖွင့်နှင့် လျော်မည်။ စူဠဝဂ္ဂပါဠိတော် သမထဝေဒန္တကဝယ် ဂဂ္ဂမည်သော ရဟန်းရူး၏ အမှားမှားအယွင်းယွင်း ပြုမှု၊ ပြောမှုကို “ဝိပရိယာသ”ဟု ဆိုသည်။]

ဓမ္မေသု-တို့၌၊ အကမ္မနဋ္ဌေနေဝ-ကြောင့်ပင်၊ အဟိရိက ဗလံ-အဟိရိက ဗိုလ်ကို လည်းကောင်း၊ အနောတ္တပ္ပဗလံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

လောဘ မောဟ နိဒ္ဒေသေသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော သဘာဝေါ) လုတ္တတိ-လိုချင်တတ်၏၊ ဣတိ (သော သဘာဝေါ) လောဘော-မည်၏၊ လုတ္တနာတိ-ကား၊ လုတ္တနာကာရော-လိုချင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ (ဟောတိ)၊ လောဘသမ္ပယုတ္တစိတ္တံ-လောဘနှင့်ယှဉ်သောစိတ်သည်။ (လုတ္တိတံ-လုတ္တိတ မည်၏) ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုဂ္ဂလော-လောဘကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လုတ္တိတော-မည်၏၊ [လုဘဓာတ်၊ ဒီဝါဒီ ယ ပစ္စည်း၊ တ ပစ္စည်း။] လုတ္တိတဿ-လောဘကြီးသောစိတ်၏၊ ဝါ-လောဘကြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ လုတ္တိတတ္ထံ-ရာ၊ (ယော သဘာဝေါ သာရဇ္ဇတိ၊ လွန်စွာ တပ်မက် တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) သာရာဂေါ-မည်၏၊ [“သံ+ရာဂေါ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ နိဂ္ဂဟိတံချေ၊ ဒီဃပြု] သာရဇ္ဇနာကာရော-လွန်စွာ တပ်မက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ သည်၊ သာရဇ္ဇနာ-မည်၏၊ သာရဇ္ဇိတဿ-လွန်စွာ တပ်မက်သောစိတ်၏၊ ဝါ-လွန်စွာ တပ်မက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ သာရဇ္ဇိတတ္ထံ-ရာ၊ အဘိဇ္ဈာယ နဋ္ဌေန-ရှေးရှုကြိတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ အဘိဇ္ဈာ-မည်၏၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ လောဘဝစနေ-လောဘသဒ္ဓါကိုဆိုခြင်း၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ပြီးသည်သာ၊ [ကုသလစိတ္တနိဒ္ဒေသ၌ မနောဟု ရှေးဦးစွာပါပြီးမှ ထပ်၍ မနောသဒ္ဓါကို ဆိုခြင်း၌ အကြောင်းပြခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်ဟန်တူသည်] အကုသလဉ္စ-အကုသိုလ်လည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထိုအကုသိုလ်ဟူသည်၊ မူလဉ္စ-မူလလည်း ဟုတ်၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ အကုသလမူလ-မည်၏) ဝါ-တစ်နည်း၊ အကုသလာနံ-တို့၏၊ မူလံ-မူလတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အကုသလမူလံ-မည်၏။

[လောဘနိဒ္ဒေသကို ပြပြီး၍ မောဟနိဒ္ဒေသကို ပြလိုသောကြောင့် “ဉာဏ ဒဿန ပဋိပက္ခတော” စသည် မိန့်။] ဉာဏ၊ပေ၊ ပက္ခတော-သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ မြင်တတ်သောဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အညာဏံ-အညာဏလည်းမည်၏၊ အဒဿနံ-အဒဿနလည်းမည်၏၊ အဘိမုခေါ-ရှေးရှုသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို၊ န သမေတိ နသမ္မာဂစ္ဆတိ-ကောင်းစွာ မသိတတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနဘိသမယော-မည်၏။

အနဘိသမယော။ ။အဘိရှေး သံရှေးရှိသော ဣဓာတ်၊ အပစ္စည်း၊ ဣကို ဧ၊ ဧကို အယပြု၍ အဘိသမယဟုဖြစ်၏၊ အဘိကို “အဘိမုခေါဟုတ္တာ”ဟုဖွင့်၏၊ သမယကို “သမေတိ”ဟုဖွင့်၏၊ “သံ+ဧတိ”ဟုပုဒ်ခွဲ၊ သံ၌ နိဂ္ဂဟိတံကို မပြု၍ “သမေတိ”ဟုဖြစ်၏၊ သံ၏ ပရိယာယ် သမ္မာဟုလည်းကောင်း၊ ဧတိ၏ ပရိယာယ် ဂစ္ဆတိဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

(ယော သဘာဝေါ) အနုရူပတော-လျော်သောအားဖြင့်၊ ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတိ-သိတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) အနုဇောဓော မည်၏၊ [လျော်စွာ သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို သိတတ်သောဉာဏ်၊] တပုဋိပက္ခတာယ-ထို အနုဇောဓ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-လျော်စွာ သိတတ်သော ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုဇောဓော-မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ) အနိစ္စာဒိဟိ-အနိစ္စ အစရှိသော သဘောတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စပ်၍၊ န ဗုဒ္ဓတိ-မသိတတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) အသမ္မောဓော-အသမ္မောဓ မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ) အသန္တံ-ထင်ရှားမရှိသော ပကတိ၊ အတ္တ အစရှိသော အရာကိုလည်းကောင်း၊ အသမံစ-မညီမျှသော သညာ စိတ္တ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသကိုလည်း ကောင်း၊ ဗုဒ္ဓတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်လည်း၊ (သော) အသမ္မောဓော-မည်၏။

(ယော သဘာဝေါ) စတုသစ္စဓမ္မံ-၄-ပါးသော သစ္စာတရားတို့ကို၊ နပဇ္ဇိ ဝိဒ္ဓတိ-ထိုးထွင်း၍မသိတတ်၊ ဣတိ၊ (သော) အပုဋိဝေဓော-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) ရူပါဒီသု-ရူပက္ခန္ဓာ အစရှိသော တရားတို့တွင်၊ ဧကဓမ္မံ-တစ်ခုသော တရားကိုလည်း၊ အနိစ္စာဒိသာမညတော-အနိစ္စ အစရှိသော သာမညလက္ခဏာအား ဖြင့်၊ န သင်္ဂဏှာတိ-ကောင်းစွာ မယူတတ်၊ (မချီးမြှောက်တတ်၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) အသံဂါဟနာ-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) တမေဝဓမ္မံ-ထို သစ္စာ ၄-ပါးတရား သို့ပင်၊ န ပရိယောဂါဟတိ-မသက်ဝင်တတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) အပရိယော ဂါဟနာ-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ) သံ-အညီအမျှ၊ န ပေက္ခတိ-မရှုတတ်၊ ဣတိ၊

ထို့ကြောင့် ဓမ္မေ န သမေတိ၊ န သမ္မာ ဂစ္ဆတိ”ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊ ထိုသို့ရှိမှ ရှေ့သမယအဖွင့်ဝယ် အဘိသမယအနက်ကို ပြရာ၌ ဉာဏ်ကို အရကောက်သောအခါ “အဘိမှေဘာဝေန သမ္မာဝါ ဧတိ ဂတိ ဗုဒ္ဓတိတိ အဘိသမယော” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုသော အနုဋီကာနှင့်လည်းညီသည်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်တို့၌ “သမာဂစ္ဆတိ-ပေါင်းဆုံ၏” ဟု ရှိသည်ကို စဉ်းစားပါ။

မှတ်ချက်။ ။ သုတ်မဟာဝါ မဟာပဒါနသုတ်၌ “အဟု ပညာယ အဘိသမယော”ကို “တေန ဧရာမရဏကာရဏေန သဒ္ဓိံ သမာဂမော”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သော်လည်း “ပညာယ” ဟူသော သမ္ပန်နှင့် လိုက်လျော်အောင် ဖွင့်ခြင်းသာ၊ ဤနေရာဝယ် “အဘိ သမယ”အရ ဉာဏ်ကို ရသောကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို ဤ၌ မလိုအပ်ဟု မှတ်ပါ။

အသမ္မောဓော။ ။ ပဌမနည်း၌ သံကို ယောဇေတွာဟုဖွင့်၍ “ဗုဒ္ဓတိတိ ဇောဓော၊ ယောဇေတွာ ဇောဓော သမ္မောဓော၊ (သံ သဒ္ဓါသည် သံယုဒ္ဓန အနက်ဟော၊) န+သမ္မောဓော အသမ္မောဓော”ဟု ပြု၊ ဒုတိယနည်းအလို “အသံ”ကို “အသန္တံ” ဟုလည်းကောင်း၊ “အသမံ” ဟုလည်းကောင်း၊ ၂ နက်ဖွင့်၏။ အသန္တံဟူသည် ထင်ရှားမရှိသော ပကတိ၊ အတ္တ၊ သတ္တ၊ ပုဂ္ဂလ စသည်တည်း၊ အသမဟူသည် သညာ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသတည်း၊ “ဗုဒ္ဓတိတိ ဇောဓော အသန္တံ+ဇောဓော အသမ္မောဓော၊ (တစ်နည်း) အသမံ+ဇောဓော အသမ္မောဓော”ဟု ပြု၊ [သဘာဝ၊ပ၊ ဝုတ္တိ၊-ဋီကာ။]

(သာ) အသမပေက္ခဏာ-မည်၏၊ (ယာ ဓမ္မဇာတိ)၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ သဘာဝံ-ဟုတ်မှန်သောသဘောကို၊ ပတိ-စွဲ၍၊ န အပေက္ခတိ-မရူတတ်၊ ဣတိ၊ (သာ) အပစ္စဝေက္ခဏာ-မည်၏။

ကုသလာ ကုသလကမ္မေသု-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကံတို့၌၊ ဝိပရိတဝုတ္တိယာ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဂ္ဂဟဏာဘာဝေန ဝါ-ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧတဿ-ဤမောဟ၏၊ ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ဖြစ်သော၊ ဧကမ္ပိ ကမ္မံ-တစ်ခုသောက်သည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစ္စက္ခကမ္မံ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သယံ-မိမိဟူသော မောဟကိုယ်တိုင်၊ ကဿစိ ကမ္မဿ-တစ်စုံတစ်ခုသောက်ကို၊ ပစ္စက္ခကရဏံ နာမ-မျက်မှောက်ပြုနိုင်သည်မည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပစ္စက္ခကမ္မံ-မည်၏။

တေသ္မိ-ဤမောဟသည်၊ အနုပ္ပဇ္ဇမာနေ-မဖြစ်လသော်၊ ယံ စိတ္တသန္တာနံ-အကြင်စိတ်အစဉ်သည်၊ မဇ္ဇံ-စင်ကြယ်သည်၊ သုစိ-စင်ကြယ်သည်၊ ဝေါဒါနံ-ဖြူစင်သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣမိနာ-ဤမောဟသည်၊ တံ မဇ္ဇံ-ထိုစင်ကြယ်သောစိတ်အစဉ်ကို၊ ဒုဋ္ဌံ-ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ ဣတိ၊ ဒုပ္ပဇ္ဇံ-မည်၏။

“အပစ္စက္ခကမ္မံ ။ပဌမနည်း၌ “ပစ္စက္ခံ-မျက်မှောက်ဖြစ်သော+ကမ္မံ ပစ္စက္ခကမ္မံ၊ နတ္ထိ+ပစ္စက္ခကမ္မံ ဧတဿာတိ အပစ္စက္ခကမ္မံ”ဟု ဆဋ္ဌိဗဟုဒ္ဓိဟိ ပြုပါ၊ ဒုတိယနည်း၌ သယံနှင့် ပစ္စက္ခကရဏံသည် အရတူသော ပကတိ ဝိကတိဟု ခေါ်ကြသော (သာမညဝိသေသ) ကတ္တားတည်း၊ ထို့ကြောင့် နတ္ထိဟု မထားဘဲ “န ဟောတိ”ဟု ထားသည်၊ ပစ္စက္ခဖြင့်လည်း ပစ္စက္ခကရဏတိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ်ယူပါ၊ ဝိပြိုဟ်ကိုကား “နတ္ထိ ပစ္စက္ခကမ္မံ+ယဿ”ဟုပင် ပြုရ၏၊ “ကံကို မျက်မှောက်မပြုနိုင်”ဟုသည်နှင့် “မျက်မှောက်ပြုအပ်သော ကံမရှိ”ဟု ဆိုခြင်းမှာ သဘောတူပင်။

ဒုပ္ပဇ္ဇံ ။မဇ္ဇဇာတ်သည် သုဒ္ဓိ (စင်ကြယ်ခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဇံကို “သုစိ ဝေါဒါနံ”ဟုဖွင့်သည်၊ “မဇ္ဇတိ သုဇ္ဈတိတိ မဇ္ဇံ”ဟုပြု၊ သတ္တဝါတို့၏ ပင်ကိုယ်စိတ်သည် မောဟစသော အညစ်အကြေးတို့နှင့် မယှဉ်သော ကြောင့် “ပသာသရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ”နှင့်အညီ ပြီးပြီပြန်၊ အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြူစင်သန့်ရှင်း၏၊ “ဒုဋ္ဌံ”သည် ဒု၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ “ဒုဋ္ဌံ+မဇ္ဇံ ယေနာတိ ဒုပ္ပဇ္ဇံ”ဟု ပြု၍ ယေန၏ အရဖြစ်သော ကတ္တားကို အရကောက်ပါ၊ ဒုပ္ပဇ္ဇံ-စင်ကြယ်သော စိတ်အစဉ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော မောဟ။

ဒုဓမ္မေမဟုတ်။ ။ဓမ္မေ ဧနှင့်တကွ စတုတ္ထကွရာ “ဈ”ဖြင့် “ဒုဓမ္မေ”ဟု မူကွဲရှိ၏၊ “မဇ္ဇံ သုစိ ဝေါဒါနံ” အဖွင့်နှင့် မညီပါ၊ အကယ်၍ “ဒုဓမ္မေ”ပါဠိသာ အမှန်ဖြစ်လျှင် “ဒုဓမ္မေဿ+ဘာဝေါ ဒုဓမ္မေ-ပညာမရှိသူ၏အဖြစ်”ဟု ဝိပြိုဟ်ပြု၍ အဖွင့်ကိုလည်း တစ်မျိုးဖွင့်ရလိမ့်မည်။

ဗာလာနံ-လူဖျင်း၊ လူအ၊ လူန၊ လူထိုင်း၊ လူရိုင်း၊ လူမိုက်တို့၏။ ဘာဝေါ-
 တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗာလျံ-မည်၏။ [“ဖျင်းအ”သူများလည်း မောဟပြဋ္ဌာန်းသူများ
 ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် လူမိုက်ဟူရာဝယ် လူအ၊ လူန၊ လူထိုင်း၊ လူရိုင်းများလည်း
 ပါဝင်သည်။] (ယော သဘာဝေါ) မုယုတိ-တွေဝေတတ်၏။ (မသိတတ်)၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ (သော) မောဟော-မည်၏။ (မောဟောဝ-မောဟသည်ပင်၊ ဤပါ၌သည်
 ရှေးစာအုပ်၌သာရှိ၏။ မကောင်း၊) ဗလဝတရော-သာ၍အားကြီးသော၊ မောဟော-
 မောဟတည်း၊ ဣတိ-ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ ပမောဟော-မည်၏။ [ပသဒ္ဒါ ဗလဝ
 အနက်ဟော၊] (ယောသဘာဝေါ) သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ မုယုတိ-၏။
 ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) သုဗ္ဗောဟော-မည်၏။ (ယာ ဓမ္မဇာတိ)၊ ဝိဇ္ဇာယ-ဝိဇ္ဇာ
 ဉာဏ်၏။ ပဋိပက္ခဘာဝတော-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာသည်၊
 န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) အဝိဇ္ဇာ-မည်၏။ ဩယယောဂတ္ထော-ဩယ
 သဒ္ဒါ၊ ယောဂသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

(ယော သဘာဝေါ) ထာမဂတဋ္ဌေန-အားအစွမ်းသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်
 ဟူသော အနက်သဘောအားဖြင့်၊ အနုသေတိ-သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ အဖန်ဖန်
 ကိန်းတတ်၏။ ဝါ-လျော်သောအကြောင်းကို ရသည်ရှိသော် ဖြစ်တတ်၏။ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ (သော) အနုသယော-မည်၏။ [ကိလေသံသာ ဝဝ-ပါးတွင် အားကောင်း
 သော ကိလေသာ ၆-ပါးကိုသာ အင်အားသတ္တိရှိသောကြောင့် “အနုသယ”ဟု
 ခေါ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ထာမဂတဋ္ဌေန”ဟု ဆိုသည်။ သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ
 အနုသယအဖွင့်၌ ရှုပါ။] (ယံ ဓမ္မဇာတံ) စိတ္တံ-ကို၊ ပရိယုဋ္ဌာတိ အဘိဘဝတိ-
 လွမ်းမိုးတတ်၏။ ဣတိ (တံ ဓမ္မဇာတံ) ပရိယုဋ္ဌာနံ-မည်၏။

ဟိတဂ္ဂဟဏာဘာဝေန-စီးပွားကိုယူခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဟိတာဘိမုခံ-
 စီးပွားသို့ ရှေးရှု၊ ဂန္တု-သွားခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်
 ကား၊ လင်္ဂတိယေဝ-ခွင်သည်သာ၊ (ချော်သည်သာ)၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ လင်္ဂီ-လင်္ဂီ
 မည်၏။ ခဉ္စတိ-ခွင်တတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော၊ တစ်နည်း၊ ဒုရုဏ္ဏိဋ္ဌေန-ခဲယဉ်း
 သဖြင့် ဖွင့်ခွာအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လင်္ဂီ-မည်၏။ ဟိ-ချဲ့၊ မဟာပလိယ

လင်္ဂီ။ ။လင်္ဂီဓာတ်သည် ခဉ္စန၊ ဂတိအနက်ကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့် “လင်္ဂီကို
 “ခဉ္စတိ”ဟု [ပဌမနည်းဖွင့်၏။ [လင်္ဂီဟု၊ ဣကာရန္တ ဓာတ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟိတိလာ၊ လင်္ဂတိဟုဖြစ်၏။
 လင်္ဂိဒ္ဓိကား အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဇောတက (ဤ) ပစ္စည်းတည်း။]

ဒုရုဏ္ဏိဋ္ဌေန။ ။လင်္ဂီဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော “လင်္ဂီ” သဒ္ဒါက “လင်္ဂီတ္ထိ ပလိယော ဘဝေ”-
 ၂၁၇-အဘိဓာန်နှင့်အညီ၊ “တံခါင်းကျည်”ဟု ခေါ်အပ်သော မင်းတုပ် (ကန့်လန့်)ကို ဟော၏။

သင်္ခါတာ-ကြီးစွာသော တံခါးကျည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ လင်္ဂိ-တံခါးကျည်သည်၊ ဒုရက္ခိဋ္ဌာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ခွာအပ်သည်။ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အယံဝိ-ဤမောဟသည်လည်း၊ လင်္ဂိဝိယ-တံခါးကျည်နှင့် တူ၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ လင်္ဂိ-မည်၏။ သေသံ-သည်၊ ဥတ္တနတ္ထမေဝ-သည်သာ၊ သင်္ဂဟဝါရ သုညတဝါရာပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် ကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏။ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ပဌမစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဒုတိယစိတ် အဖွင့်

ဒုတိယစိတ္တေ-ဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သသင်္ခါရေနာတိ ပဒံ-သသင်္ခါရေန ဟူသော ပုဒ်သည်။ ဝိသေသံ-ပထမစိတ်မှ ထူး၏။ တမ္ပိ-ထို သသင်္ခါရေနပုဒ်သည်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကုသလနိဒ္ဒေသ၌၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤဒုတိယ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု-န်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ သောမနဿိတဿ-ဖြစ်သော သောမနဿိသည်ဖြစ်၍၊ (ပရာမသန္တဿ၌စပ်)၊ လောဘံ-လောဘကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ သတ္တောသတ္တောတိ အာဒိနာ-သတ္တောသတ္တော အစရှိသော၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ (သတ္တဝါဟု မှတ်ထင်သော မိစ္ဆာအယူဖြင့်)၊ ပရာမသန္တဿ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ကိဉ္ဇာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍လည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ [ပဌမစိတ်တုန်းကကဲ့သို့ဖြစ်ပါပေသည်-ဟုလို၊ ဤ “ကိဉ္ဇာပိပ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဝါကျဖြင့် ပဌမစိတ်နှင့် တူကြောင်းကိုပြသည်၊ ဤသို့ တူနေရာမှ ထူးကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “တထာပိ” စသည်မိန့်၊] တထာပိ-ထိုသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သသင်္ခါရိကတ္တာ-သသင်္ခါရိက၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပယောဂေန-ပယောဂနှင့် တကွဖြစ်သော အာရုံမနသိကာရ စသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ သဥပါယေန-ဥပါယနှင့် တကွဖြစ်သော အာရုံ မနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ [သသင်္ခါရိကတ္တာကို ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ (ဣဒံ လတ္တံ၌ လှမ်းစပ်။)]

ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ကုလပုတ္တော-အမျိုးသားသည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ-မိစ္ဆာအယူရှိသော၊ ကုလဿ-အမျိုး၏၊ ကုမာရိကံ-သတို့သမီးကို၊ ပတ္တောတိ-တောင့်တ၏။ တေစ-ထိုသမီးရှင်တို့သည်လည်း၊ တုမေ-တို့သည်၊ အညဒိဋ္ဌိကာ-

ထို မင်းတပ်သည် အလွန်ကြီးနေလျှင် ခွာဖို့ ဖွင့်ဖို့ မလွယ်ကူသကဲ့သို့ ဤမောဟကိုလည်း 'ပယ်ခွာဖို့ မလွယ်ရကား ဥပမာတဒ္ဓိတံ (အန်နည်း--သဒိသူပမာ)အားဖြင့် “လင်္ဂိ”ဟု ခေါ်ရသည်။ [လင်္ဂိ-ခွင်တတ် ကောက်နေတတ်၏။ ဣတိ လင်္ဂိ၊ လင်္ဂိဝိယာတိ လင်္ဂိ (မောဟ)။

ငါတို့အယူမှ တစ်ပါးသော အယူရှိသူတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ကုမာရိက-
 ကို၊ န ဒေန္တိ-မပေးကြကုန်၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ဥတကာ-
 ဆွေမျိုးတို့သည်၊ တုမှေ-သင်တို့သည်၊ ယံ-အကြင်အမှုကို၊ (မိမိတို့ အယူနှင့်
 ဆိုင်သောအမှုကို) ကရောထ-ပြုကုန်၏၊ တမေဝ-ထိုအမှုကိုပင်၊ အယံ-ဤ သတို့
 သားသည်၊ ကရိဿတိ-ပြုပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဒါပေန္တိ-ပေးစေ
 ကြကုန်၏၊ သော-ထိုအမျိုးသားသည်၊ တေဟိ-ထိုမိစ္ဆာအယူရှိသော အမျိုးတို့နှင့်၊
 သဒ္ဓိံ, တိတ္ထိယေ-တိတ္ထိတို့သို့၊ ဥပသကံမတိ-ချဉ်းကပ်၏၊ အာဒိတောဝ-အစဉ်
 သာလျှင်၊ ဝေမတိကော-ယုံမှားခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကာလေ-အခါသည်၊
 ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ-သွားလသော် သွားလသော်၊ (တရွေ့ရွေ့ကုန်လသော်)၊ ဧတေသံ-
 ဤသူတို့၏၊ ကြိယာ-အမှုအရာသည်၊ မနာပိ-စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်၏၊ (မြတ်နိုး
 ဖွယ်ကောင်း၏)၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ လဒ္ဓိံ-အယူကို၊ ရောစေတိ-နှစ်သက်၏၊
 ဒိဋ္ဌိံ-မိစ္ဆာအယူကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ ဧဝရူပေ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ကာလေ-
 အခါ၊ ဣဒံ၊ ဤဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်ကို၊ လစ္ဆတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒုတိယအကုသိုလ်စိတ်၌၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါ
 ပနကတရားတို့၌၊ ထိနမိဒ္ဓံ-သည်၊ အဓိကံ-ပဌမအကုသိုလ်စိတ်ထက် ပိုလွန်၏၊
 တတ္ထ-ထို ထိန မိဒ္ဓ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ထိနနတာ-အားစွမ်းမထုတ် တွန့်ဆုတ်သော
 စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊ ထိနံ-ထိန မည်၏၊ မိဒ္ဓနတာ-သတ္တိ အစွမ်း၊
 အားကုန်ခန်းသဖြင့် ပင်ပန်းသော စေတသိက်အပေါင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသည်၊
 မိဒ္ဓံ-မည်၏၊ အနုဿာဟ သံဟနနတာ-အားတက်သရောမရှိ၊ တွန့်ဆုတ်သည်၏
 အဖြစ် သည်လည်းကောင်း၊ (ထိနနတာ၏ အဖွင့်)၊ အသတ္တိဝိယာတတာစ-သတ္တိ

ထိနံ။ ။သက္ကတ၌ “ဣာနံ” ဟူသောပုဒ်သည် ပါဠိ၌ ထိန (ထိန)ဟု ဖြစ်၏။
 ထိနဓာတ်သည် ပေါင်းစပ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏။ “ပေါင်းစပ်” ဟူသည် အားတက်သရောမရှိဘဲ
 ကိုယ်လက်စသည်တို့ တွန့်ဆုတ် ကုပ်နေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ထိနနတာကို “အနုဿာဟ
 သံဟနနတာ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း၊ “အနုဿာဟနာ ဝသိဒန ဘာဝေန သံဟတဘာဝေါ
 ထိနံ” ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ “ထိနနံ+ထိနံ”ဟု ပြု။ [ယောဇနာ၌ “ထိ”ဓာတ်ကြံ၍
 “ထိယတိ” အနုဿာဟနာဝသိဒန ဝသေန သံဟတိတိ ထိနံ”ဟု ပြုလေ၏။ ဓာတ်ကျမ်း၌
 ထိဓာတ်ကို မတွေ့ရ။]

မိဒ္ဓံ။ ။မိဒ္ဓနပုဒ်ကိုကြည့်၍ မိဒ္ဓဓာတ်ဟု ကြံဖွယ်ရှိ၏။ သို့သော် ထိုဓာတ် ကို မတွေ့ရ။
 ယောဇနာ၌ ‘မိဓဓာတ်ဖြင့် “မိဇ္ဈနံ မိဒ္ဓံ”ဟု ပဌမကြိယာလိုဟန်တူ၏။ ထို့နောက် “မိဟ-
 အသာမတ္ထိယေ”ဟု ဓာတ်နက်ဆို၍ “မိဟတိဝါ အသာမတ္ထိယံ ဟောတိတိ မိဒ္ဓံ”ဟု ပြုလေ၏။
 ထိုမိဓဓာတ်နှင့် အသာမတ္ထိယအနက်ကိုလည်း ဓာတ်ကျမ်း၌ မတွေ့ရ။ အသတ္တိဝိယာတတာသည်
 မိဒ္ဓန၏ အနက်ဖွင့်တည်း။ အိပ်ချင်မှူးတူးဖြစ်ရာအခါ၌ကဲ့သို့ ထိုထိုအမှုကို ပြုဖို့ရန် သတ္တိကင်းခြင်းကို

မရှိသည်ဖြစ်၍ ပင်ပန်းသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်းတည်း၊ (မိဒ္ဓနတာ၏ အဖွင့်၊) ဣတိအတ္ထော-ဤကား အနက်၊ ထိနဉ္စ-ထိနလည်း၊ မိဒ္ဓဉ္စ-မိဒ္ဓလည်း၊ ထိနမိဒ္ဓ-ထိနမိဒ္ဓ။

တတ္ထ-ထို ထိနမိဒ္ဓ ၂-ပါးတို့တွင် ထိန-ထိနသည်၊ အနုသာဟလက္ခဏ-အားတက်သရော မရှိခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ ဝီရိယ ဝိနောဒနရသံ-ဝီရိယကို ပယ်ရှားခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ [ဝီရိယရှိသူကိုလည်း ထိနသမားက မုန်းသည်၊] သံသီဒနပစ္စုပဋ္ဌာန-ထိုထိုကိစ္စ၌ ဆုတ်နစ်တတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ မိဒ္ဓ-သည်၊ အကမ္မညတာလက္ခဏ-ထိုအမှု၌ မခံသည်၏ အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိ၏၊ ဩနဟနရသံ-သမ္ပယုတ္တတရားတို့ကို လေးတွဲ တွဲ ဖြစ်အောင် ဖွဲ့ထားခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဩဒဟနရသံ” ဟုရှိ၏။] လိနဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာန-တွန့်ဆုတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပစလာယိကာနိဒ္ဓါ ပစ္စုပဋ္ဌာန-မျက်တောင်တလှုပ်လှုပ်ရှိအောင် အိပ်ငိုက်ခြင်းအကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ (ဖလပစ္စုပဋ္ဌာန်တည်း၊) ဉာယပိ-ထိန မိဒ္ဓ ၂-ပါးစုံသည်တည်း၊ အရတိ တန္တိ ဝိဇ္ဇိတာဒိသု-ကုသိုလ်တရားတို့၌ မဗ္ဗေလျော်ခြင်း၊ ပျင်းရိခြင်း၊ ကိုယ်လက် ဆန့်တန်းခြင်းရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသည်တို့၌၊ အယောနိသောမနသိကာရ ပဒဋ္ဌာန-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နိုးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ဒုတိယစိတ်-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

“အသတ္တိ” ဟု ဆို၏၊ ထိုသို့ သတ္တိကင်းခြင်းသည် စေတသိက်တို့၏ ပင်ပန်းခြင်း သဘောတည်း၊ အသတ္တိဧဝ+ဝိယာတော အသတ္တိ ဝိယာတော၊ [ယောဇနာ၌ “အသတိဝိယာတော-သတိမရှိသော စိတ်၏ အဖြစ်ဟူသော ပင်ပန်းခြင်း” ဟု မူကွဲရှိ၏။]

ပစလာယိကာ နိဒ္ဓါ။ ။ “စလနံ စလော၊ ပကာရေန+စလော ပစလော-မျက်လွှာ၏ အထက် တက်လိုက်၊ ဒေဘက်ကျလိုက်အားဖြင့် အမျိုးမျိုးလှုပ်ခြင်း၊ ပစလေန-မျက်တောင် တလှုပ်လှုပ်၏ အဖြစ်ဖြင့်+အယနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ပစလာယော-ခြင်း၊ “ပစလာယော+ယဿာ အတ္တိတိ ပစလာယိကာ-(နိဒ္ဓါ)=မျက်တောင် တလှုပ်လှုပ် မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ် ဖြစ်ခြင်းရှိသော အိပ်ငိုက်ခြင်း၊ ယောဇနာ၌ “အယနောင် ဣပစ္စည်းသက်၍ “အယိကာ” ဟု ကိတ်ပုဒ်ကြံလေ၏၊ [နိဒ္ဓါ၌ နိပုဗ္ဗ ဒါဓာတ်၊ အပစ္စည်း ဣတ္ထိဇောတက အာပစ္စည်း၊ ဘူဝါဒိဖြစ်၍ “နိဒ္ဓါတိ” ဟု ကြံယာဖြစ်၏။ “အိပ်ငိုက်၏” ဟု ပေး၊ “နိဒ္ဓါယန္တိ” ဟု ရှိရာ၌ကား နိဒ္ဓါနောင် အာစာရအနက်၌ အာယပစ္စည်းဟု နာမဓာတ်ကြံပါ၊ “အိပ်ငိုက်ခြင်းကို ပြု၏” ဟု ပေး။]

တတိယစိတ်အဖွင့်

တတိယ-တတိယ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်၊) ဆသု-ကုန်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ သောမနဿိတဿ-ဖြစ်သော သောမနဿ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ပဿတော၊ ပသုတဿတို့၌စပ်၊) လောဘ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-၍၊ သတ္တော သတ္တောတိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အပရာမသန္တဿ-မှားသောအားဖြင့် မသုံး သပ်ဘဲ၊ (ဤစကားဖြင့် ဒိဋ္ဌိမယုဉ်ပုံကို ပြသည်၊ ပဿတော၊ ပသုတဿ တို့၌ စပ်၊) နာရာယဏ ဝိရာဇေန မလ္လယုဒ နဋသမဇ္ဇာဒီနိ-ဗိဿဏိုးနတ်၏ တင့်တယ် စံပယ်ခြင်းဟူသော ကပ္ပံ၊ လက်စေ့ပွဲ၊ ကချေသည်တို့၏ ကပ္ပံ အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဿတော-ကြည့်ရှုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ မနာပိယ သဒ္ဒဿ ဝနာဒိ ပသုတဿဝါ-မြတ်နိုးခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အသံကို နားထောင်ခြင်း အစရှိသည်၌ လေ့ကျက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ [သဒ္ဒဿဝနာဒိ”၌ အာဒိဖြင့် “မနာပိယ ဂဇ္ဇ ဃာယန စသော အာရုံများ၌ လိုက်စားနေသူကို ယူ။]

ဣဓ-ဤတတိယ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ မာနေန-မာနနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဉ္စ-နံသော၊ အပဏ္ဏကင်္ဂါနိ-မချွတ် မယွင်းသော စိတ်အင်္ဂါတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအပဏ္ဏကအင်္ဂါတို့တွင် (ယော သဘာဝေါ) မညတိ-မှတ်ထင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော) မာနော-မည်၏၊ သော-ထိုမာနသည်၊ ဥန္တတိလက္ခဏော-မောက်

နာရာပေ၊ သမဇ္ဇာဒီနိ။ ။နာရာယဏဟူသည် ဗိဿဏိုးနတ်တည်း၊ ဝိရာဇေန သဒ္ဓါကား တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း(ပျော်မြူးခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ ဗိဿဏိုးနတ်ရုပ်လုပ်၍ ကပ္ပံသဘင် ပြုလုပ်ခြင်း ကို “နာရာယဏ ဝိရာဇေန”ဟုခေါ်၏၊ “နာရာယဏဿ+ဝိရာဇေန နာရာယဏ ဝိရာဇေန-ဗိဿဏိုးနတ်၏ တင့်တယ်စံပယ်ခြင်း၊ ပျော်မြူးခြင်း (နာရာယဏနတ်ရုပ်၏ ကပ္ပံပြုလုပ်ခြင်း)၊ ဤကဲ့သို့ နာရာယဏနတ်ပွဲ ကြည့်ရှုရခြင်း၊ မလ္လယုဒ-လက်စေ့သည်တို့၏ နပန်းလုံးပွဲ(လက်စေ့ပွဲ)ကို ကြည့်ရှုရခြင်း၊ နဋသမဇ္ဇာ-ကချေသည်တို့၏ ကမ္မကို ကြည့်ရှုရခြင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ကြည့်ရှုရသူမှာ သောမနဿသဟဂုတ်၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်သည်။

စဉ်းစားပွယ်။ ။ရှေးနိဿယ၌ “နာရာယဏ ဝိရာဇေန” နေရာဝယ် “နာရာယဏ နိရာဇေန”ဟု ပါ၌ရှိ၍ ကြက်ငှက် စသည် တိုက်ခြင်း”ဟု အနက်ပေး၏၊ ထိုအနက်ကို သဒ္ဓါနက် ပျောက်လျက်ရှိသောကြောင့် စဉ်းစားပါ၊ ယောဇနာ၌လည်း “ရာဇာစ+မလ္လ ယုဒ္ဓဉ္စ+နဋသမဇ္ဇဉ္စ”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထိုကို လည်း “နာရာယဏ” သဒ္ဓါ လုံးဝမပါသောကြောင့် စဉ်းစားပါ။

မာနေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စ။ ။ပဌမစိတ်၌ “ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ ဥဒ္ဓစ္စ”ဟု ယေဝါပနကတရား ၄-ပါးကို ပြခဲ့ပြီး၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဤစိတ်၌ မာနထည့်၍ “ယေဝါပနကတရား ၅-ပါး”ဟုဆိုသည်၊ မာနကို အနိယတယောဂိစေတသိက်ဟု သင်္ဂြိုဟ်၌ဆိုသည့် အတိုင်း အနိယတဖြစ်ပုံကို ဋီကာ၌ သာဓကနှင့်တကွ ပြထား၏။

ကြားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ [ထို့ကြောင့် မာနကြီးသူကို “မောက်တဲ့လူ၊ မော်တဲ့လူ” ဟု ပြောကြသည်။] သမ္ပဂ္ဂဟရသော-သမ္ပယုတ္တတရားတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဧကတုကဗျတာ ပစ္စုပဋ္ဌာနော-တုရင်မှန်ကင်းကဲ့သို့ ပြုလိုသည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီ တို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ ပဒဋ္ဌာနော-ဒိဋ္ဌိပိပ္ပယုတ် လောဘလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဥမ္မာဒေါဝိယ-ရူးသွပ်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏။ [ဤ ကဲ့သို့သော လူမျိုးကို “နလုံးလေပင့်၍ ဘဝင်မြင့်ရောဂါစွဲနေသူ၊ ဝါ-အရူး” ဟု ဆိုကြသည်။] ဣတိ-အပြီးတည်း။...တတိယစိတ္တံ-သည်။ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

စတုတ္ထစိတ် အဖွင့်

စတုတ္ထံ-စတုတ္ထအကုသိုလ်စိတ်သည်။ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်)၊ ဝုတ္တပ္ပကာရေသု ဧဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-ဌာနတို့၌၊ (နာရာယဏဝိရာဇနစသော ဌာနတို့၌)၊ ယဒါ-၌၊ သီသေ-ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ခေဋ္ဌ-တံတွေးကို၊ ခိပန္တိ-ပစ်ကြ ထွေးကြကုန်၏။ ပါဒပသံ-ခြေမှုန်ကို၊ ဩကိရန္တိ-ကြဲဖြန့်ကြကုန်၏။ တဒါ-ထိုအခါ၌၊ တဿ-ထိုတံတွေးကို၊ ဝါ-ထိုခြေမှုန်ကို၊ ပရိဟရဏတ္ထံ-ရှောင်လွှဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ သဥဿာဟေန-အားထုတ်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ် သော စိတ်ဖြင့်၊ (ရှောင်လွှဲဖို့ရန် အားထုတ်သောစိတ်ဖြင့်)၊ အန္တရန္တရ-အကြား အကြား၌၊ ဩလောကေန္တာနံ-ကြည့်ရသူတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ရာဇနာဋ ကေသု-မင်း၏ ကချေသည်တို့သည်၊ (ဘုရင့်ပွဲတော်သားတို့သည်)၊ နိက္ခန္ဓေသု-ထွက်လာကုန်လသော်၊ [“ရာဇနာဋကာသု နိက္ခန္ဓိသု” ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဥဿရဏာယ-အထက်အထက်သို့ တိုးသွားစေခြင်းသည်၊ ဝါ-ရွေ့ရှားစေခြင်းသည်၊ (လမ်းဖယ်ခိုင်းခြင်းကိုဆိုသည်)၊ ဝတ္တမာနာယ-ဖြစ်လသော်၊ တေန တေန ဆီဒွေန-

ပရိဟရဏတ္ထံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ပွဲကြည့်ရာ၌ ခုံအဆင့်ဆင့် အနိမ့်အမြင့် တန်းထားပုံကို သတိပြုပါ။ အထက်ဆင့်တွင် နေသူတို့က တံတွေး ထွေးချသည်ဖြစ်စေ၊ ခြေမှုန်ခါချသည်ဖြစ်စေ၊ ထိုတံတွေး ခြေမှုန်တို့ကို ရှောင်လွှဲဖို့ရန် အားထုတ်ရသောစိတ်ကို “ပရိဟရဏတ္ထံ သ ဥဿာဟေန” ဟုဆိုသည်။ ထိုသို့ရှောင်လွှဲနေရသဖြင့် ပွဲကိုတစ်ဆက်တည်း မကြည့်နိုင်ရကား ကြားဖြတ်၍ ကြားဖြတ်၍ကြည့်ရသည်ကို “အန္တရန္တရဩလောကေန္တာနံ” ဟု ဆိုသည်။

ဥဿရဏာယ။ ။မင်း၏ မောင်းမများ ထွက်လာသောအခါ လာရောက် ကြည့်ရှုသူတွေ အလွန်များလှသဖြင့် ဆိုင်ရာအစောင့်ရှောက်တို့က လမ်းဖယ်ခိုင်းခြင်း၊ လမ်းရှင်းခြင်းကို “ဥဿရ ဏာယ ဝတ္တမာနာယ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ လမ်းရှင်းသောအခါ ရုံးရုံး ရုံးရုံးနှင့် ဆုတ်ကြ ဖယ်ကြရသဖြင့် ကောင်းကောင်းမကြည့်ရဘဲ ခပ်ဝေးဝေးမှ ချောင်းကြည့်ရသည်ကို “တေန တေန ဆီဒွေန ဩလောကေန္တာနံ” ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ပွဲကြည့်ရာ၌ အသင်္ခါရိကစိတ်မဖြစ်၊ သသင်္ခါရိက စိတ်သာ ဖြစ်သည်-ဟုလို။

ထိုထိုအပေါက်ဖြင့်၊ ဩလောကေန္တာနံစ-ရောင်း၍ကြည့်ရသူတို့၏ သန္တာန်၌လည်း ကောင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒီသု-န်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤစတုတ္ထအကုသိုလ်စိတ်၌၊ ထိနမိဒ္ဓေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သတ္တ-န်သော၊ ယေဝါ ပနကာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဥဘယတ္ထာပိ-၂-ပါးစုံသော တတိယ စတုတ္ထစိတ်တို့၌ လည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသည်၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့၏၊ တံ-ထိုမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ သေသာနံ-ကြွင်းသောတရားတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဓမ္မဂဏနာ-တရား အရေအတွက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...စတုတ္ထံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ပဉ္စမစိတ်အဖွင့်

ပဉ္စမံ-ပဉ္စမအကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဝေဒနာဝသေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈတ္တဿ-အလယ်အလတ်၌ တည်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရှိသည်ဖြစ်၍) လောဘံ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဉ္စမ အကုသိုလ် စိတ်၌၊ သောမနဿဌာနေ-သောမနဿအရာ၌၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ-ဥပေက္ခာဝေဒနာ သည့်၊ ဟောတိ၊ ပီတိပဒံ-ပီတိပုဒ်သည်၊ ပရိဟာယတိ-ယုတ်လျော့၏၊ သေသံ-ကြွင်းသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ ပဌမစိတ္တသဒိသမေဝ-ပဌမ အကုသိုလ်စိတ်၏ အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။...ပဉ္စမစိတ္တံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

ဆဋ္ဌ စိတ္တာဒိ အဖွင့်

ဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမာနိပိ-ဆဋ္ဌ အကုသိုလ်စိတ်၊ သတ္တမ အကုသိုလ်စိတ်၊ အဋ္ဌမ အကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုလည်း၊ ဝေဒနံ-ကို၊ ပရိဝတ္ထေတွာ-လဲလှယ်၍လည်းကောင်း၊ ပီတိပဒံ-ပီတိပုဒ်ကို၊ ဟာပေတွာစ-ယုတ်လျော့စေ၍လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထသု-ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထ အကုသိုလ်စိတ်တို့၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနံ-န်၏၊ အဋ္ဌသု-ကုန်သော၊ ဣမေသု လောဘသဟဂတစိတ္တေသု-တို့၌၊ သဟဇာတာမိပတိ-သဟဇာတာမိပတိကိုလည်းကောင်း၊ အာရမဏာမိပတိ-လည်း ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေပိ-၂-မျိုးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဓိပတယော-အဓိပတိတို့ကို၊ လဗ္ဗန္တိ။ [လောဘမူစိတ်သည် ထို အဓိပတိ ၂-မျိုးလုံး၏ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

နဝမစိတ်အဖွင့်

နဝမံ-နဝမအကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဒေါမနဿိ တဿ-ဖြစ်သော ဒေါမနဿရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဋိဗံ-ဒေါသကို၊ ပုပ္ဖါဒယတော-ဖြစ်စေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ-ထို နဝမ အကုသိုလ်စိတ်၏၊

တာဝ-ဓမ္မဒွေသဝါရမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) သမယ ဝဝတ္ထာနဝါရေ-သမယ ဝဝတ္ထာနဝါရ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒုဋ္ဌံ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော၊ မနော-စိတ်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒုမ္မနော-မည်၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဟိနဝေဒနတ္တာ-ယုတ်ညံ့သော ဝေဒနာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုစ္ဆိတံ-စက်ဆုပ်အပ်သော၊ မနော-တည်း၊ ဣတိ၊ ဒုမ္မနော-မည်၏။ ဒုမ္မနဿ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော စိတ်၏။ ဝါ-စက်ဆုပ်အပ်သောစိတ်၏။ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ဒေါမနဿ-ရာ၊ တေန-ထိုဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့်၊ သဟဂတံ-အတူတကွ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်သော စိတ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေါမနဿသဟဂတံ-မည်၏။ (ယံ ဓမ္မဇာတံ)၊ အသမ္ပိယာယနဘာဝေန-လွန်စွာချစ်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-မမြတ်နိုးသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [ပီတိ၏အဖွင့်၌ သမ္ပိယာယန ပုဒ်ကိုဖွင့်ခဲ့ပြီ] အာရမဏသို့-၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ)၊ ပဋိယံ-မည်၏။ တေန-ထိုဒေါသနှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ-အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သည်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဋိယံ သမ္ပယုတ္တံ-မည်၏။

ဓမ္မဒွေသေ-ဓမ္မဒွေသဝါရ၌၊ တီသုပိ-လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ (ဖဿပဉ္စမကဋ္ဌာန၊ ဈာနင်္ဂဋ္ဌာန၊ ဣန္ဒြိယဋ္ဌာနတို့၌)၊ ဒေါမနဿဝေဒနာဝ-သည်သာ၊ အာဂတာ-လာ၏။ တတ္ထ-ထိုဝေဒနာစသောပုဒ်တို့တွင်၊ (ဖဿပဉ္စမကဋ္ဌာန၌ လာသော ဒေါမနဿပုဒ်တို့တွင်)၊ ဝေဒနာပဒံ-ကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ပြီးသည်သာ၊ (ပဌမ မဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်၌ ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ)၊ ဒုက္ခဒေါမနဿ ပခါနိ-ဒုက္ခပုဒ်၊ ဒေါမနဿပုဒ်တို့ကို၊ တထာ-ထိုအတူ၊ (ဝုတ္တာနေဝ-နိပြီးသည်သာ။) [ဝေဒနာတိက်

ဒုမ္မနော။ ။ပါဠိအဘိဓာန်၌ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုဋ္ဌအနက်ကို မတွေ့ရသော်လည်း ထောမနိမိ အဘိဓာန်၌ “ဒုဋ္ဌ” အနက်လည်းရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ဒုဋ္ဌံ+မနော ဒုမ္မနော” ဟု ပဌမဖွင့်သည်။ “ဒုဋ္ဌံ-ဖျက်ဆီးအပ်” ဟူသည် ဒေါသသည် ဖျက်ဆီး အပ်တည်း။ နောက်နည်း၌ ဒုသည် ကုစ္ဆိတအနက်ဟောတည်း။ “ကုစ္ဆိတံ+မနော ဒုမ္မနော” ဟု ပြု။

မှတ်ချက်။ ။စာအုပ်၌ ဒုဋ္ဌနေရာဝယ် “ဒုဋ္ဌံ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဒုဋ္ဌံ”ဟု လည်းကောင်း ရှိ၏။ နိဂ္ဂဟိတိကား ဝါစာသိလိဋ္ဌတည်း၊ ရှေးနိဿယ၌ “ဒုဋ္ဌံ-မတင်တယ်သော၊ ဝါ-ဒေါသ သည် ဖျက်ဆီးအပ်သော”ဟု ပေးလေသည်။ ဋီကာကျော်နိဿယ၌လည်း “ဒုဋ္ဌံ”ပါဠိကို ယူ၍ အနက်ပေးခဲ့သည်။ သုသဒ္ဒါ၏ အနက်ကိုပြရာ၌ သုဋ္ဌအနက်ရှိသကဲ့သို့၊ ဒုသဒ္ဒါလည်း ဒုဋ္ဌအနက်ကို ဟောနိုင်ပါ၏။ သို့ရာတွင် သုမနောကို အနက်ဖွင့်သောအခါ “သုဋ္ဌံ+မနော”ဟု မဖွင့်၊ “သုဋ္ဌရံ+မနော” ဟုသာ ဖွင့်၏။ ထို့ကြောင့် “ဒုဋ္ဌံ၊ ဒုဋ္ဌံ”ပါဠိသည် သင့်လျော်သော ပါဠိ မဖြစ်နိုင်။

ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယပုဒ်အဖွင့်၌ ဒုက္ခပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရှေ့နား၌ ဒေါမနဿပုဒ်ကိုလည်းကောင်း ဆိုခဲ့ပြီးပြီ-ဟူလို။”

ပန-ပဒတ္တမှတစ်ပါး၊ လက္ခဏာဒျတ္တကား၊ လက္ခဏာဒိတော-လက္ခဏာ အစရှိသောအားဖြင့်၊ (အတ္တော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဒေါမနဿ-ဒေါမနဿဝေဒနာသည်၊ အနိဋ္ဌာပေ၊ လ္လက္ခဏံ-သဘာဝပရိကပ္ပဖြစ်သော အနိဋ္ဌာရုံကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာ ရှိ၏။ ယထာတထာဝါ-ဟုတ်ဟုတ်ညားညားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (သဘာဝအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပရိကပ္ပအားဖြင့်ဖြစ်စေ)အနိဋ္ဌာပေ၊ ရသံ-အနိဋ္ဌအခြင်းအရာကို သုံးဆောင်ခံစားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ [ယောဇနာ၌ “အနိဋ္ဌကာရေန အာရမဏဿ သမ္ပုဋ္ဌနရသံ အနုဘဝနကိစ္စံ” ဟု ဖွင့်၏။ ထိုအလို “အနိဋ္ဌအခြင်းအရာအားဖြင့် အာရုံကိုခံစားခြင်းကိစ္စရှိ၏”ဟု ပေး။] စေတံသိကာဗာပေစ္စပဋ္ဌာနာ-စိတ်၌ မှီသော အနာဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ [စိတ်ရောဂါအဖြစ်ဖြင့် ထင်လာသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် သူတစ်ပါးအပေါ်၌ မကျေမနပ် ဒေါမနဿဖြစ်နေလျှင် “စိတ်နာလွန်းလို့”ဟု ပြောလေ့ရှိကြသည်။] ဧကန္တေနဝ-ဧကန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဟဒယဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနံ-ဟဒယဝတ္ထုလျှင် နိုးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

မူလကမ္မပထေသု-မူလဋ္ဌာန၊ ကမ္မပထဋ္ဌာနတို့၌၊ ပုရိမစိတ္တေသု-ရှေ့လောဘမူ စိတ်တို့၌၊ လောဘောဟောတိ၊ အဘိဇ္ဈာဟောတိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတံ ယထာ-လာသကဲ့သို့။။ဧဝံ-တူ၊ ဒေါသော ဟောတိ၊ ဗျာပါဒေါ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုဒေါသဗျာပါဒတို့တွင် [ဒေါသော ဗျာပါဒေါတို့၌စပ်၊] တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ (သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ) ဒုဿန္တိ-ပျက်စီးကုန်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ပျက်စီးကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သော-သည်၊ ဒေါသော-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယော သဘာဝေါ) သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ ဒုဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏။ ဣတိ-ထိုသို့ပျက်စီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော-သည်၊ ဒေါသော-မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံ-ထိုသဘောတရားသည်၊ ဒုဿနမတ္တ မေဝ-ပျက်စီးခြင်းမျှသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေါသော-မည်၏။ သော-ထိုဒေါသ

ဧက ပေ၊ ပဒဋ္ဌာနံ။ ။ဒေါသ၊ ဒေါမနဿသည် ရုပ်ရှိရာ ပဉ္စဝေကာရတုံ၌သာ ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တချို့စိတ်များသည် အရူပ၌ဖြစ်နိုင် ဟဒယဝတ္ထုကို မမှီသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ (ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ကြောင်းကို သိစေလို၍) “ဧက၊ပေ၊ပဒဋ္ဌာနံ”ဟု ဆိုသည်။ “ဤဒေါမနဿသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၍ ကာမဘုံ၌ သာ ဖြစ်သည်”ဟူလို။
ဒေါသော။ ။ဒိဝါဒိ ဒုဿောတံသည် အပ္ပိတိ၊ ဝိကတ (မနှစ်သက်ခြင်း၊ ပင်ကိုယ် သဘောမှကင်း၍ ပျက်စီးခြင်း) အနက်ကိုဟော၏။ ဤ၌ ဝိကတအနက်ကို ယူ၍ “ဒုဿန္တိ-ပျက်စီးကြကုန်၏” စသည်ဖြင့် ပေးပါ၊ ပရမတ္ထ အနက်ဟော သဒ္ဓါဖြစ်၍ ဝိဂ္ဂဟ ၃-မျိုး ပြုသည်။

သည်။ ပဟဠာသိဝိသော ဝိယ-ပုတ်ခတ်အပ်သော မြေဆိုးကဲ့သို့၊ စက္ကိက္ကလက္ခဏော-
 ကြမ်းတမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ လက္ခဏာရှိ၏။ အသနိပါတော-
 ဝိယ-မိုးကြိုး၏ ကျခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိသပ္ပနရသော-အနိဋ္ဌရုပ်၏ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့
 ခြင်းဟူသော သမ္ပတ္တိရသရှိ၏။ ဝါ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းဟူသော ကိစ္စ
 ရသရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒါဝဂ္ဂိဝိယ-တောမီးကဲ့သို့၊ အတ္တနော-၏၊ နိဿယ
 ဒဟနရသော-မိရာ ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်ကို လောင်ကျွမ်းခြင်းကိစ္စရှိ၏။ လဒ္ဓေါကာသော-
 ဖျက်ဆီးဖို့ရန်၊ ရအပ်သော အခွင့်အလမ်းရှိသော၊ သပတ္တော ဝိယ-ရန်သူကဲ့သို့၊
 ဒုဿနပစ္စုပဋ္ဌာနော-ဖျက်ဆီးတတ်သောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှု
 ထင်လာ၏။ (ယှဉ်ဘက် တရားကိုလည်းကောင်း၊ မိမိကိုန်းရာသတ္တဝါကိုလည်း
 ကောင်း ဖျက်ဆီးတတ်သော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။)
 ဝိသသံသဋ္ဌပုတ်မှတ္တံဝိယ-အဆိပ်ဖြင့် ရောအပ်သော ကျင်ငယ်ပုပ်ကဲ့သို့၊ အာဃာတ
 ဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနော-အာဃာတဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
 [အာဃာတ ဝတ္ထု ၁၀-ပါးသည် နိက္ခေပကဏ္ဍ-ဟေတုဒကနိဒ္ဒေသ၌ လာလတ္တံ့။]

အသနိ ပေးရသော။ ။မိုးကြိုးကျသောအခါ ကျရာအရပ်၌ အမြင်မကောင်းအောင်
 အနိဋ္ဌရုပ်တွေ ကျယ်ပြန့်နေသကဲ့သို့ ထိုအတူဒေါသဖြစ်သောအခါ ဒေါသဖြစ်ရာ တစ်ကိုယ်လုံး၌
 အနိဋ္ဌဖြစ်သော ရုပ်တွေ (အရုပ်ပျက် အဆင်းပျက် ဖြစ်လောက်အောင် ပျံ့နှံ့နေ၏။ ဤသို့
 ပြန့်စေနိုင်ခြင်းကား ဒေါသ၏အပြည့်အစုံ အပြင်းအထန် ဖြစ်ခြင်းတည်း။ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌
 ဤနည်းကို သမ္ပတ္တိရသဟုဖွင့် သည်။ [ဤနည်း၌ ဝိသပ္ပန သဒ္ဓါသည် ပျံ့နှံ့ခြင်းအနက်ဟောတည်း။
 ဝိပုဗ္ဗ+သပ္ပဓာတ်၊ ယုပစ္စည်း၊ သပ္ပဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟောသော်လည်း- ဝိဥပသာရကြောင့်
 ပျံ့နှံ့ခြင်း ကျယ်ပြန့်ခြင်းအနက်ကို ဟောနိုင်ပါသည်။ "ဝိသ+နိပါတော ဝိယ-အဆိပ်၏+ကျခြင်းကဲ့သို့"
 ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏။]

တစ်နည်း။ ။မိုးကြိုးကျခြင်းသည် (ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ) ဖောက်ပြန်သော
 အခြင်းအရာဖြစ်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူဒေါသဖြစ်ခြင်းသည် (နည်းသည် ဖြစ်စေ၊ ကြီးသည်ဖြစ်စေ)
 မူလ ပင်ကိုယ်သဘောမှ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာသာ ဖြစ်၏။ ဤနည်းကို ကိစ္စရသဟု
 ဖွင့်သည်။ ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာ ကိစ္စ-ဟုလို့၊ "ဝိရူပံ-ဖောက်ပြန်စွာ+သပ္ပနံ-ဖြစ်ခြင်း။
 ဝိသပ္ပနံ-ခြင်း။ [ဋီကာအဓိပ္ပာယ် နှင့် တွဲစပ်၍ကြည့်ပါ။]

ဝိသ၊ပေ၊မုတ္တံဝိယ။ ။ကျင်ငယ်ရည်သည် သူ့ချည်းသက်သက်ဆိုလျှင် ဆေး ဘက်ဝင်သေး
 သော်လည်း အဆိပ်နှင့် ရောနေသောအခါ ဥပယောဂ (တစ်စုံတစ်ရာ ဝတ္ထု၌ ထည့်စပ်သုံးစွဲ၍)
 မဖြစ်တော့၊ အကျိုးပေးလျှင်လည်း ထိုအဆိပ်ရောသော ကျင်ငယ်သည် မကောင်းကျိုးကိုသာ
 ပေးစရာရှိ၏။ ထိုအတူဒေါသလည်း ဥပယောဂ-ဖလ ၂-မျိုး၌ပင် အနိဋ္ဌဖြစ်သောကြောင့်
 ဝိသသံသဋ္ဌမုတ္တံနှင့် တူသည်။ [ဒေါသော ဥပယောဂ ဖလေသု အနိဋ္ဌတ္တာ ဝိသသံသဋ္ဌတီမှတ္တံ ဝိယ
 ဒဋ္ဌဗ္ဗော-ဋီကာ။]

တေန-ထိုသဘောတရားဖြင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဗျာပဇ္ဇတိ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်၏၊ ပူတိဘာဝံ-ပုပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ-ကပ်ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော၊ ဗျာပါဒေါ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ (ယောသဘာဝေါ) ဝိနယာစာရ ရူပသမ္ပတ္တိ ဟိတသုခါဒီနိ-ဝိနည်း၊ မျိုးရိုးအကျင့်၊ ရုပ်အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ စီးပွားချမ်းသာ အစရှိသော ကောင်းကျိုးတို့ကို၊ ဗျာပါဒယတိ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ၊ (သော) ဗျာပါဒေါ-မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ သေ (ဒေသော)-ဤဗျာပါဒဟူသည်၊ အတ္တတော-ပရမတ္ထအလို၊ တရားကိုယ် အနက်အားဖြင့် ဒေါသောယေဝ-ဒေါသပင်တည်း၊ [“အထက်၌ ပြအပ်ခဲ့သော ဒေါသပင်တည်း” ဟုလို့။] ဣဝေ-ဤနဝမံအကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ-ပုဒ် အစဉ်အားဖြင့်၊ ဧကုနတိသ-တစ်ခုယုတ် ၃၀-သော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့် စုဒ္ဒသ-န်သော၊ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထို ၁၄-ပါးသောတရားအစုတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိက ရာသိဘောဒေါ-သဝိဘတ္တိက အဝိဘတ္တိက အပြား၊ ရာသိအပြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ထိုအပြားကို ပဌမ မဟာကုသိုလ် ဓမ္မဒွေသဝါရကထာ အဆုံး၌ရှုပါ။]

ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနကတို့တွင်၊ ဆန္ဒာပေ၊ ဥဒ္ဓန္ဓာနိ-ဆန္ဒ၊ အဓိမောက္ခ၊ မနသိကာရ၊ ဥဒ္ဓစ္စတို့သည်၊ နိယတာနိ-မိယတ ယေဝါပနကတို့တည်း၊ ပန-ကား၊ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ကုက္ကစ္ဆေသု-တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပဉ္စပဉ္စ-၅-ပါး၊ ၅-ပါးတို့သည်၊ ဟုတွာပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ တယော-န်သော၊ ဣမေပိ ဓမ္မာ-တို့သည်လည်း၊ အနိယတ ယေဝါပနကာနာမ-အနိယတ ယေဝါပနကတို့မည်၏၊ တေသု-ထို ၃-ပါးသော တရားတို့တွင်၊ (ယာဓမ္မဇာတိ) ဣဿတိ-ငြူစုတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ) ဣဿာ-မည်၏၊ သာ-ထို ဣဿာသည်၊ ပရသမ္ပတ္တိနံ-သူတစ်ပါးတို့၏ စည်းစိမ်တို့ကို၊ ဥသူယန လက္ခဏာ-ငြူစုခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ [သက္ကတ၌ အသူယသည် ပါဠိ၌ “ဥသူယ”

ဗျာပါဒေါ။ ။“ဝိ+အာ+ပါဒ”ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ ဝိသည် ဝိပူပအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် “ဗျာပဇ္ဇတိ”ကို “ပူတိဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ “ဗျာပဇ္ဇတိ တေနာတိဗျာပါဒေါ”ဟု ကရဏသာဓိပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ ဝိ၊ အာပုဗ္ဗပဒဇာတ်၊ ကာရိကံ ဏေပစ္စည်း၊ ထိုကာရိကံပစ္စည်းကိုချေ၍ “ဗျာပါဒေါ”ဟု ပြီးကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် “ဗျာပါဒယတိဝါပေ၊ ဗျာပါဒေါ”ဟု မိန့်သည်။ ဝိနယဖြင့် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် စသော ဝါရိတဝိနည်းကိုယူ၍၊ အာစာရဖြင့် မျိုးရိုးအကျင့် ထုံးစံဖြစ်သော စာရိတ္တအကျင့်ကို ယူပါ။ ဒေါသဖြစ်သောအခါ ထိုဝါရိတ္တ၊ စာရိတ္တ ဝိနည်းကိုလည်း ဖျက်ဆီးသောအားဖြင့် ဖောက်ပြန်စေ၏၊ မိမိရုပ်အဆင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်း ဖျက်နှာနိမြန်းလာခြင်း၊ တုန်လှုပ်စေခြင်းအားဖြင့် ဖောက်ပြန်စေ၏၊ စီးပွားရေး၊ ချမ်းသာရေးစသည်တို့ကိုလည်း ပျက်စီးစေသည်။

ဟုဖြစ်၏။ တတ္ထဝ-ထိုသူတစ်ပါးစည်းစိမ်တို့၌ပင်၊ အနာဘိရတိရသာ-မွေ့လျော်ခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိစ္စရှိ၏။ တတော-ထိုသူတစ်ပါးစည်းစိမ်မှ၊ ဝိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ-မျက်နှာလွဲ၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ပရသမ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနာ-သူတစ်ပါးတို့၏ သမ္ပတ္တိလျှင် နီးစွာ သောအကြောင်းရှိ၏။ [နောက်၌ “အတ္တသမ္ပတ္တိ အာဝါသာဒိ”ဟု ဋီကာဖွင့်လတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ဤပရသမ္ပတ္တိလည်း အာဝါသ အစရှိသည်ပင်တည်း။] သံယောဇနန္တိ-ဣဿာ သံယောဇင်တစ်မျိုးဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏။

မစ္ဆရဘာဝေါ-ဝန်တိုတတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဘောတရားသည်၊ မစ္ဆရိယံ-မည်၏။ [“မစ္ဆရဘာဝေါ” ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ မစ္ဆရနောင်ဘာဝ အနက်၌ ဈာပစ္စည်းသက်၊ ရ၏ အ,ကို ဣပြ၊ ဣဿရိကံပုဒ်ကဲ့သို့တည်း။] တ-ထိုမစ္ဆရိယသည်၊ လဒ္ဓါနံဝါ-ရအပ်ပြီးမူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လဘိတဗ္ဗာနံဝါ-ရထိုက်သည်မူလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ (မရသေးသော်လည်း ရဖို့ရန် မျှော်လင့်ချက် ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော) အတ္တနော-၏။ သမ္ပတ္တိနံ-စည်းစိမ်တို့ကို၊ နိဂူဟန လက္ခဏံ-လျှို့ဝှက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တာသံယောဝ-ထို ရထိုက် ရပြီး ကိုယ့်ပစ္စည်း တို့၌ပင်၊ ပရေဟိ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏဘာဝ အက္ခမနရသံ-ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ် ကို သည်းခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စရှိ၏။ သင်္ကောစနပစ္စုပဋ္ဌာနံ-တွန့်တိုသောတရား ဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ (သူတစ်ပါးအား ပေးရမည်ကို တွန့်တိုခြင်းသဘောဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ထင်လာသည်။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကဋကဉ္စုကတာပစ္စုပဋ္ဌာနံ-ခါးစပ်သော အရသာကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ပေ၊ ထင်လာ၏။ အတ္တသမ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနာ-မိမိ၏ အာဝါသ အစရှိသော သမ္ပတ္တိလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။ ဧတသော-စိတ်၏။ ဝိရုဘာဝေါ-ဖောက်ပြန်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏။

ကဋကဉ္စုကတာ။ ။ “ကဋက+အဉ္စက”ဟုခွဲ၊ ကဋကသဒ္ဓါသည် အခါးအစပ် အရသာကို ဟော၏။ အဉ္စဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကိုဟော၏။ ဋီကာ၌ “ကဋကကာရ ဂတိ-စပ်သော အခြင်းအရာ၏ ဖြစ်ခြင်း”ဟု ဖွင့်၏။ ထို၌ “အာကာရ”အရ “အခြင်းအရာ”ဟူသည် စပ်သောအရသာကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း၊ စပ်သော အရသာနှင့် တူခြင်း၊ ထို့ကြောင့် “အဉ္စယတိ ဂစ္ဆတိတိ အဉ္စကံ၊ (ဥကန် ပစ္စည်း)၊ ကဋကံပိယ+အဉ္စကံ ကဋကဉ္စုကံ=ခါးစပ်သော အရသာကဲ့သို့ ဖြစ်တတ်သော စိတ်၊ တဿ+ဘာဝေါ ကဋကဉ္စုကတာ၊ ခါးစပ်သော အရသာသည် သာယာဖွယ်မကောင်းသကဲ့သို့ စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှု မသာယာသော (စိတ် မပါသော) အခြင်းအရာ အားဖြင့်” ဟုလို့၊ [ဤအဋကဉ္စုကတာ၏ အဖွင့်သည် နိက္ခေပကဏ္ဍ၊ ဒုကနိက္ခေပကထာ၌ လာလတ္တံ့။]

ကုစ္ဆိတ်-စက်ဆုပ်အပ်စွာ၊ ကတံ-ပြုအပ်သောစိတ်တည်း၊ ကုကတံ-စိတ်၊ တဿ-ထိုစက်ဆုပ်အပ်စွာ ပြုအပ်သောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ ကုက္ကုစ္ဆ-ရာ၊ တံ-ထိုကုက္ကုစ္ဆသည်၊ ပစ္ဆာနုဘာပလက္ခဏံ-ပြုရာကာလမှ၊ နောက်၌ အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ကတာကတာနုသောစနရသံ-ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်၊ မပြုအပ်မိသော သုစရိုက်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ [ရှေးက “စိုးရိမ်ခြင်း” ဟုပေးကြသည်၊ အမှန်မှာ စိုးရိမ်ခြင်းမဟုတ် ဝမ်းနည်းခြင်းတည်း၊] ဝိပဋိသောရပစ္စုပ္ပန်-လွန်ပြီးမှုနောက်၊ စွဲလျှောက်၍၊ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကြံစည်ခြင်းရှိသောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ (နလုံး မသာယာခြင်း ရှိသောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏)၊ ကတာကတပဒဋ္ဌာန်-ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်၊ မပြုအပ်မိသော သုစရိုက်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ရှိ၏၊ ဒါသဗျုဝိယ-ကျွန်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗ-၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-နိဒ္ဒေသဝါရမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ) ဥဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ ဝေဒနာနိဒ္ဒေသေ-ဝေဒနာနိဒ္ဒေသ၌၊ အသာတံ-အသာတကို၊ သာတပဋိပက္ခဝသေန--သာတ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကုက္ကုစ္ဆံ။ ။ “ကုစ္ဆိတ်+ကတံ ကုကတံ-စက်ဆုပ်စွာ ပြုအပ်သောစိတ်” ဟူသည် ပြုအပ်ပြီးသော ဒုစရိုက်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော၊ မပြုအပ် (မပြုခဲ့မိ) သော သုစရိုက်ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော စိတ်တည်း၊ [ကုစ္ဆိတ် ကတံတံ ကတာကတံ အာရဗ္ဗဥပ္ပဒ္ဓနက ဝိပဋိသောရစိတ္တံ၊-ယောဇနာ။] မှန်၏၊ ထိုစိတ်သည် ပြုအပ်ပြီး အကုသိုလ်ကိုလည်း မပြုအပ်ရာရောက်အောင်၊ မပြုခဲ့မိသော ကုသိုလ်ကိုလည်း ပြုအပ်ပြီးဖြစ်အောင်မတတ်နိုင်ရကား သက်သက်စက်ဆုပ်စရာ (စွဲရာ) ကောင်းသော စိတ်သာ ဖြစ်လေသည်၊ ထိုစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကား ဤကုက္ကုစ္ဆ စေတသိက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ကုကတဿ+ဘာဝေါ ကုက္ကုစ္ဆံ” ဟု ပြုရသည်။ [ဏျာပစ္စည်းသက်၊ ဟျကို စပြ၊ ဒွေဘော်လာ၊ က၏ အကို ဥပြ၊]။

အမှာ။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “ကုကတံ” အရ ပြုအပ်ပြီး အကုသိုလ်၊ မပြုခဲ့မိ သော ကုသိုလ်ကို မချကောက်၍၊ ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို အာရုံပြုသော စိတ်ကိုကား ကာရဏူပစာရ အားဖြင့် ကောက်လေ၏၊ ထို့ပြင် ပါရာဇိကဏံ သုဒိန္နကဏ္ဍအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ “ကုစ္ဆိတ်-စက်ဆုပ်အပ်စွာ+ကတံ-ပြုအပ်သော အမှုအရာတည်း၊ ကုကတံ-ရာ၊ ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္ဆံ” ဟုဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်ကို ဤနည်းမှ တစ်မျိုးဟု မှတ်ပါ။

ဒါသဗျုဝိယ။ ။ ဒါသဿ+ဘာဝေါ ဒါသဗျု၊ ဘာဝအနက်၌ ဗျု ပစ္စည်းသက်၊ ဝုမုဗျုပုဒ် ပြီးပုံကဲ့သို့တည်း၊ ကျွန်ဖြစ်နေလျှင် ထိုကျွန်သည် မည်သည်ကိစ္စ၌မျှ မိမိမပိုင်တော့ဘဲ အရှင်သခင်၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်းသာဖြစ်ရသကဲ့သို့၊ ကုက္ကုစ္ဆ ဖြစ်နေလျှင် ထိုကုက္ကုစ္ဆရှိသူသည် ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်နိုင်။ [ဋီကာ၌ ဤနည်းအပြင် နောက်တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။]

ဒေါသနိဒ္ဒေသေ-ဒေါသနိဒ္ဒေသန္တိ၊ (အတ္ထော စဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ (ယော သဘာဝေါ) ဒုဿတိ-ပျက်စီးတတ်၏၊ ဣတိ၊ (သော)၊ ဒေါသော-မည်၏၊ ဒုဿနာတိ-ကား၊ ဒုဿနာကာရော-ပျက်စီးခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ ဒုဿိ တတ္ထန္တိ-ကား၊ ဒုဿိတဘာဝေါ-ပျက်စီးသောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ပကတိဘာဝ ဝိဟေနဋ္ဌေန-ပင်ကိုယ်သဘောကိုစွန့်ခြင်းဟူသော အနက်သဘော အားဖြင့်၊ ဗျာပဇ္ဇနံ-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ ဗျာပတ္တိ-မည်၏၊ ဗျာပဇ္ဇနာတိ- ကား၊ ဗျာပဇ္ဇနာကာရော-ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ (ယော သဘာဝေါ)၊ ဝိရုဇ္ဈတိ-ဆန့်ကျင်တတ်၏၊ ဣတိ၊ (သော)၊ ဝိရောဓော- မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ)၊ ပုနပျုနံ-အဖန်ဖန်၊ (ပဋိ၏ အဖွင့်) ဝိရုဇ္ဈတိ-၏၊ ဣတိ၊ (သော)၊ ပဋိဝိရောဓော-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဣဒံ-ဤဝိရောဓော၊ ပဋိဝိရောဓော ဟူသော ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ ဝိရုဒ္ဓါ၊ ပေ၊ ဝသေန-ဆန့်ကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်(စိတ်)၏ အခြင်းအရာ၊ အဖန်ဖန် ဆန့်ကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်(စိတ်)၏ အခြင်းအရာ၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စဏ္ဍော-ကြမ်းတမ်းသော၊ ထဒ္ဒပုဂ္ဂလော-ခက်ထန်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ စဏ္ဍိကော-စဏ္ဍိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တဿ-ထိုကြမ်းတမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ- သည်၊ စဏ္ဍိက္ကံ-မည်၏။

ဧတေန-ဤဒေါသသည်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ သုရောပိတံ-ကောင်းစွာဖြစ်စေအပ် သော၊ ဝစနံ-စကားလုံးသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဒုရုတ္တံ(စဝ)-မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သောစကားသည်သာ၊ အပရိပုဏ္ဏမေဝ-မပြည့်စုံသော စကားသည်သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အသုရောပေါ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ ကုဒ္ဒကာလေ-

ဝိရုဒ္ဓါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ အာကာရဖြင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့် "ဝိရုဇ္ဈနံ ဝိရောဓော၊ ပဋိဝိရုဇ္ဈနံ ပဋိဝိရောဓော"ဟု ဘာဝသာဓနပြု၏၊ [ဝိရုဒ္ဓါ ကာရောတိ၊ ပေ၊ တေန ဝိရုဇ္ဈနံ ဝိရောဓောတိ ဒသေတိ။-ဋီကာ။] ဤငြိကော၌ ပဋိဝိရုဇ္ဈနံကို အထူးမဖွင့်၊ သဘောတူ၍ ချန်ထားသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ "ဝိရုဒ္ဓါကာရ"မပါ၊ "ပဋိဝိရုဒ္ဓါကာရ"သာ ပါ၏၊ ကျနေဟန်တူသည်။

စဏ္ဍိက္ကံ။ ။ စဋိဓာတ်သည် ကောပ (အမျက်ထွက်ခြင်း) အနက်ဟောဟု ထောမနိဓိဆို၏၊ (အဏ်(အ)ပစ္စည်း)ဟုလည်း ဆို၏၊ စဏ္ဍတိ ကုပ္ပတိတိ စဏ္ဍော-အမျက်ထွက်တတ်သူ၊ ကြမ်းတမ်းသူ၊ ထိုစဏ္ဍိကောကို စဏ္ဍောဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဣကပစ္စည်းအနက်သီးခြားမရှိ၊ သုတ္တဟုပြု၏၊ "ဧတောယေဝ စဏ္ဍိကော၊ စဏ္ဍိကဿ+ဘာဝေါစဏ္ဍိက္ကံ။"

အသုရောပေါ။ ။ ရောပေါ၌ ရဟ (ဓနနေ)ဟု သော ဓာတ်၊ ကာပေပစ္စည်း ဝုဒ္ဓိ ပြု၊ ဟနင့် အာကိုရေ၍ "ရောပ"ဟု ဖြစ်၏၊ ရောပိယတေ-ဖြစ်စေအပ်၏၊ ဣတိ ရောပံ (ဝစနံ)၊ သမ္မာ+ရောပံ သုရောပံ၊ နုတ္တိ+သုရောပံ ယေနာတိ အသုရောပေါ၊ ကောင်းစွာ (ပြည့်စုံစွာ) ဖြစ်စေအပ်သောစကား မရှိကြောင်း ဒေါသ၊ "ဒုရုတ္တံ၊ အပရိပုဏ္ဏမေဝ"ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၊

စိတ်ဆိုးရာအခါ၌၊ ပရိပုဏ္ဏဝစနံနာမ-ပြည့်စုံသောစကားမည်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ကဿစိ-အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ) ပရိပုဏ္ဏဝစနံ-ပြည့်စုံသောစကားသည်၊ သဗေပိ ဟောတိ-အကယ်၍မူလည်းဖြစ်စေဦးတော့၊ [တချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ စကားအပြော ကျွမ်းကျင်သောကြောင့် ဒေါသထွက်စေကာမူစကားကို ပြည့်စုံအောင် ပြောနိုင်၏၊] (ဧဝံသတိပိ-ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) တံ-ထိုအချို့ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် စကား၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အပ္ပမာဏံ-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း ပမာဏ မဟုတ်။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ အပရေ-တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ အဿုဇေနဋ္ဌေန-မျက်ရည်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်အားဖြင့်၊ (ဝဒန္တိ၌စပ်) အဿုရောပနတော-မျက်ရည်ကိုဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဿုရောပေါတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-နံ၏၊ တံ-ထိုမျက်ရည်ကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်၊ အကာရဏံ-လိုရင်းအကြောင်း မဟုတ်၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ သောမနဿဿာပိ-သောမနဿဝေဒနာလည်း၊ အဿုဇေနတော-မျက်ရည်ကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တအတ္တမနတာပဋိပက္ခတော-ဆိုအပ်ပြီးသော အတ္တမနတာ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တမနတာ-အတ္တမနတာသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနတ္တမနတာ-မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ သာ-ထိုအနတ္တမနတာသည်၊ စိတ္တဿေဝ-စိတ်၏သာလျှင်၊ (အနတ္တမနတာ-သည်၊ ဟောတိ)၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ (အနတ္တမနတာ-သည်) န-မဟုတ်၊ တသ္မာ၊ စိတ္တဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီး၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ဧတ္ထ-ဤနဝမ အကုသိုလ်စိတ်၌လည်းကောင်း၊ သင်္ဂဟသုညတဝါရေသုစ-သင်္ဂဟဝါရ၊ သုညတဝါရ တို့၌လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက် ပဋ္ဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ နဝမံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီး။

[ဝစနံကို နိဒဿနနည်းဟု ဋီကာဆို၏၊ “စကားသာမက၊ ဒေါသ ဖြစ်သောအခါ မည်သည့်အမှုကိုမျှ ပြည့်စုံစွာ မဖြစ်စေနိုင်” ဟုလို။]

အပရေ ပန။ ။ဤအပရေဝါဒ၌ “အဿုရောပေါ”ဟု ပါဠိရှိရမည်၊ “ရောပေတိဇေန တီတိရောပေါ၊ “ရဟ-ဇေန” ဟူသော ဓာတ်၊ ကာပေပစ္စည်း၊ အဿု-ရောပေါ အဿုရောပေါ-မျက်ရည်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဒေါသ၊ ဤဝါဒကို အဋ္ဌကထာဆရာ မနှစ်သက်သောကြောင့် “တံ အကာရဏံ”ဟု မိန့်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-တစ်ရံတစ်ခါ ဝမ်းမြောက်လွန်းသည့်အတွက် မျက်ရည်ထွက်တတ်သောကြောင့်တည်း၊ မှန်၏-မိမိဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နာမည်ကျော်ကြား ထင်ရှားမှုဖြစ်သောအခါ ဝမ်းမြောက်မှု သောမနဿကြောင့်လည်း မျက်ရည်ထွက်လာတတ်ပေသည်။

ဒသမစိတ် အဖွင့်

ဒသမ-ဒသမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ သသင်္ခါရိကတ္တာ-သင်္ခါရနှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရေဟိ-တို့သည်၊ ဥဿာဟိတဿ-အားတက်စေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍) (ကုဇ္ဈမာနဿ) ဝါ-စိတ်ဆိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပရေသံ-တို့၏၊ အပရာဇံ-အဖြစ်ကို၊ သာရိတဿ-အမှတ်ရစေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ (ကုဇ္ဈမာနဿ) ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပရေသံ-တို့၏၊ အပရာဇံ-ကို၊ အနဿရိတွာ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။ [သူတစ်ပါးက မတိုက်တွန်းရဘဲ မိမိအပေါ်၌ သူတစ်ပါးပြုအပ်သောအဖြစ်ကို မိမိဘာသာ စဉ်းစားသောအခါ ရှေ့စိတ်၏ တိုက်တွန်းမှုကြောင့် နောက်စိတ်၌ ဤသသင်္ခါရိက ဒေါသ-ဒေါမနဿ ဖြစ်သည်။]

ဣဓာပိ-ဤ ဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌လည်း၊ ပဒပဋိပါဠိယာ-အားဖြင့်၊ ဧကုနတိသ-သော၊ (ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ)၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေနစ-ယူအပ်ပြီးသောတရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ စုဒ္ဒသေဝ-၁၄-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ [တချို့စာအုပ်၌ “ပန” မပါ။] ယေဝါပနကေသု-တို့၌၊ ထိနမိဒ္ဓံပိ-ကိုလည်း၊ လဗ္ဘတိ၊ တသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဣဿမစ္ဆရိယ ကုက္ကစ္စေဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ အပဏ္ဏကဂါနိ-မဇ္ဈတမယွင်းသော အင်္ဂါတို့လည်းကောင်း၊ ထိနမိဒ္ဓံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ-န်သော၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣဿာဒီနံ-ဣဿာ အစရှိသည်တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိကာလေ-ဖြစ်ရအခါ၌၊ တေသု-ထိုဣဿာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသောတရားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သတ္တ-န်သော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ ဧကက္ခဏေ-တပြိုင်နက်သောစကော၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ဖြစ်နိုင်ကုန်၏၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ နဝမသဒိသမေဝ-နဝမ အကုသိုလ်စိတ်၏ အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဣမေသု ဒေါမနဿစိတ္တေသု-ဤဒေါမနဿ စိတ်တို့၌၊ (ဒေါသမူစိတ်တို့၌) သဟဇာတာဓိပတိယေဝ-ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ န (လဗ္ဘတိ)၊ (ကသ္မာ အာရမဏာဓိပတိ၊ န လဗ္ဘတိ-နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ကုဒ္ဓေါ-စိတ်ဆိုးသူသည်၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသောအာရုံကို၊ ဂရံ-လေးလေးစားစား၊ နကရောတိ-မပြု၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်)၊

ကောဒသမစိတ် အဖွင့်

ကောဒသမ-ကောဒသမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဆသု အာရမဏေသု၊ ဝေဒနာဝသေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈတ္တဿ-အလယ်အလတ်တည်းဟူသော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပေက္ခာဝေဒနာရှိသည်ဖြစ်၍)၊ ကင်္ခါပဝတ္တိကာလေ-ယုံမှားခြင်း၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တဿ-ထို ကောဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၏၊ သမယဝဝတ္ထာနေ-သမယဝဝတ္ထာနဝါရ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံတိ ပဒံ-ဝိစိကိစ္ဆာ သမ္ပယုတ္တံ-ဟူသောပုဒ် သည်၊ အပုဗ္ဗံ-ရှေးမဟုတ်သောပုဒ်တည်း၊ (အသစ်ဖြစ်သောပုဒ်တည်း)၊ တဿ-ထို ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံပုဒ်၏၊ အတ္ထော-ကို၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဝိစိကိစ္ဆာယ-ဝိစိကိစ္ဆာ နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ-အညီအမျှ ဧကုပ္ပါဒတာ အစရှိသောအပြားတို့ဖြင့် ယှဉ်သော စိတ် တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ-မည်၏၊ ဓမ္မုဒ္ဒေသေ-ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဟောတီတိ ပဒမေဝ-ဝိစိကိစ္ဆာဟောတီ ဟူသော ပုဒ်သည်သာ၊ ဝိသေသော-ထူး၏။

တတ္ထ-ထို ဝိစိကိစ္ဆာဟူ သောပုဒ်၌၊ (ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒယော-တို့ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏)၊ စိကိစ္ဆာ-ဉာဏ်တည်းဟူသော ဆေးကုခြင်းမှ၊ ဝိဂတာ-ကင်းသောတရားတည်း၊ ဣတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတာယ-ဤသဘောတရားဖြင့်၊ သဘာဝံ-တရားတို့၏ ဟုတ်မှန်သောသဘောကို၊ ဝိစိနန္ဒော-စူးစမ်းရှာဖွေလသော်၊ ကိစ္ဆတိ ကိလမတိ-ပင်ပန်းရ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သဘောမှန်ကို စူးစမ်းသူ၏ ပင်ပန်းကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ (သာ) ဝိစိကိစ္ဆာ-မည်၏၊ သာ-ထိုဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ သံသယလက္ခဏာ-ယုံမှားခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ကမ္မနရသာ-တုန်လှုပ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အနိစ္စယ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းမရှိသော တရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနေကံသဂ္ဂါဟ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ-တစ်ပါးမက များသောအဖို့ကို ယူခြင်းသဘောတရားဟု ယောဂီတို့ဉာဏ် အားရှေးရှုထင်လာ၏၊ အယောနိသော မနသိကာရပဒဋ္ဌာနာ-အယောနိသော မနသိကာရလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ ပဋိပတ္တိ အန္တ ရာယကရာ-ပဋိပတ်၏ အန္တ ရာယကို ပြုတတ်သော တရားတည်း၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝိစိကိစ္ဆာ။ ။ပဋ္ဌမနည်း၌ ဝိသည် “ဝိဂတ”အနက်ဟော၊ ဒုတိယနည်း၌ “ဝိစိနန္ဒ ကိစ္ဆာ”ဟုဆိုလိုလျက် နန္ဒ ကို ချေထားသည်၊ အကျယ်ကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ စေတသိကပိုင်း၌ ရှုပါ။

ပဋိပတ္တိအန္တ ရာယကရာ။ ။ဘုရားစသော အာရုံ၌ ယုံမှားသံသယဖြစ်နေလျှင် ရှေ့သို့ တိုးတက်၍ တရားအားထုတ်လို မရ၊ ထို့ကြောင့် “ပဋိပတ်၏ အန္တ ရာယကို ပြုတတ်သည်”ဟု ဆိုသည်၊ ခွေဓာပထော၌လည်း ဤအဓိပ္ပာယ်ပင်တည်း။

ဣဓ-ဤ ကောသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ပဒပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်၊ တေဝိသတိ-သော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော တရားတို့ကို မယူခြင်းအားဖြင့်၊ စုဒ္ဒသ၊ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသ-ထို ၁၄-ပါးသော တရားအစုတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိကရာသိဝိနိစ္ဆယော-သဝိဘတ္တိက အဝိဘတ္တိက၊ ရာသိ အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မနသိကာရော-မနသိကာရလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒစ္စ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေယေဝ-၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

နိဒ္ဒေသဝါရဿ-၏၊ [ရှေ့၌ “နိဒ္ဒေသဝါရေ”ဟု ရှိခဲ့၏၊] စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ (ဝုတ္တံ-၌စပ်၊) ယသ္မာ၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤကောသမ အကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိ၊ ဣတ္ထ-ဤစိတ်၌၊ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကမေဝ-စိတ်၏ ဖြစ်တည်ခြင်းမျှသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ၊ သဏ္ဍိတိတိအာဒိနိ-သဏ္ဍိတိ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ အဝတ္တာ-မဟောမူ၍၊ စိတ္တဿ ဌိတိတိ-စိတ္တဿဌိတိဟူသော၊ ဧကမေဝပဒံ-တစ်ခုသော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တေနေဝ ကာရဏေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်၊ (ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကသာ ဖြစ်သောကြောင့်ပင်၊) ဥဒ္ဒေသဝါရေပိ-၌လည်း၊ သမာဓိန္ဒြိယန္တိ အာဒိ-သမာဓိန္ဒြိယံ အစရှိသောပုဒ်ကို၊ (အာဒိဖြင့် “သမာဓိဗလံ” စသည်ကိုယူ၊) နဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်။

ဝိစိကိစ္ဆာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကနံနဝသေန-ယုံမှားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကင်္ခါ-ကင်္ခါမည်၏၊ ကင်္ခါယ-ယုံမှားခြင်းကို၊ အာယနာ-ဖြစ်စေတတ်သော သဘောတရားတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကင်္ခါယနာ-မည်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ပုရိမကင်္ခါ-ရှေ့ဖြစ်သော

ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တကမေဝ။ ။ “ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ်စိတ်၏ နိဒ္ဒေသ၌ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ(သမာဓိ) ကို အကျယ်ပြုရာဝယ် အခြားစိတ်များကဲ့သို့ သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိကို အဘယ်ကြောင့် မပြုအပ်ပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ပဝတ္တိ၊ပေ၊ ဧကမေဝပဒံ ဝုတ္တံ” ဟု မိန့်သည်၊ အခြားစိတ်များ၌ ယှဉ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် ထိုအာရုံတစ်ခုအပေါ်၌ စိတ်အစဉ် (ဝိထိစဉ်) အတော်ရှည်အောင် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ဤစိတ်၌ ယှဉ်သော ဧကဂ္ဂတာသည် မပြုနိုင်၊ ဖြစ်နေသောစိတ်၏ ဥပါဋ္ဌိ၌ ဘင် ဧကတ္တယဗျ တည်ရုံသာကျေးဇူးပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိ” ဟု ဟောတော်မမူဘဲ “စိတ္တဿဌိတိ” ဟု တစ်ပုဒ်သာ ဟောတော်မူသည်။ [ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။]

ကင်္ခါယနာ။ ။ကင်္ခါယနာပုဒ်၌ ပဌမနည်းအလို “ကင်္ခါ+အာယနာ”ဟု ခွဲ၊ အာယနာ၌ အယဓာတ်၊ ကာရိတ်ကြေ၊ ယုပစ္စည်း၊ “အာယတီတိ အာယနာ၊ ကင်္ခါယ-နောက်နောက်ယုံမှားခြင်းကို အာယနာ-ဖြစ်စေတတ်သော ရှေးရှေးယုံမှားခြင်းတည်း၊ ကင်္ခါယနာ-ခြင်း၊ နောက်နည်းအလို “ကင်္ခါ+အာယနာ”ဟု ခွဲ၊ အာယနာ၌ ကာရိတ်မပါ၊ “ကင်္ခါယ=၏+အာယနာ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ကင်္ခါယနာ-ခြင်း”ဟု ပြု၊ အာကာရဝသေနဖြင့် ဘာဝသာဓကကို ပြသည်။

ယုံမှားခြင်းသည်၊ ဥတ္တရကံခံ-နောက်ဖြစ်သောယုံမှားခြင်းကို၊ အာယတိနာမ-ဖြစ်စေသည်မည်၏၊ [အာနေတိ နာမ ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတံ-ဤ ကင်္ခါယနာဟူသော ပုဒ်ကို၊ အာကာရဝသေန-ယုံမှားခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ကင်္ခါယမင်္ဂီ စိတ္တံ-ယုံမှားခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသောစိတ်သည်၊ ကင်္ခါယ-ယုံမှားခြင်းသည်၊ အာယိတတ္တာ-ဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကင်္ခါယိတံနာမ-မည်၏၊ တဿ-ထိုယုံမှားခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ ကင်္ခါယိတတ္တံ-ရာ၊ ဝိမတိတိ-ကား၊ န မတိ-မသိခြင်းတည်း၊ [ဝိသဒ္ဓါသည် ပဋိသေခအနက်ဟော၊ “န+မတိ ဝိမတိ” ဟု ပြု။] ဝိစိကိစ္ဆာ-ဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ ဝုတ္တာတ္တာဝေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ (ယံ ဓမ္မဇာတံ)၊ ကမ္မနဋ္ဌေန-တုန်လှုပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဒွိဓာ-၂-ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ဝါ-၂-ဖြာ၊ ဇေယတိ-စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ဓမ္မဇာတံ)၊ ဒွေဋ္ဌကံ-မည်၏။

ပဋိပတ္တိနိဝါရဏေန-ပဋိပတ်ကို တားမြစ်စေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပ္ပဓာနကြိ)၊ ဒွိဓာပထောဝိယ-၂-ဖြာကွဲသော လမ်းနှင့် တူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒွိဓာပထော-မည်၏၊ ဣဒံ-ဤသဘောတရားသည်၊ နိစ္စံနုခေါ-နိစ္စလေလော၊ အနိစ္စံနုခေါ-အနိစ္စ လေလော၊ ဣတိအာဒိ ပဝတ္တိယာ-ဤသို့ အစရှိသောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကသ္မိံ-တစ်ခုသော၊ အာကာရေ-အခြင်းအရာ၌၊ သဏ္ဍာတု-ကောင်းစွာ

ဒွေဋ္ဌကံ။ ။ “ဒွိ+ဋ္ဌက” ဟုခွဲ၊ ဋ္ဌက၌ ဇေဇာတ်သည် ကမ္မနအနက်ဟော၏၊ ကာရိတ်ကြောင့်၊ “ဇေယတိ-စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဇလကံ၊ ဇေဇာတ် နောင်ဟပစ္စည်း၊ လကို ဋ္ဌပြု၊ သုတ္တံ၌ ကပစ္စည်းသက်၊ တုန်လှုပ်ခြင်းအနက်ကို ဋ္ဌဖြင့် ဧဋ္ဌဓာတ်က မဟော၊ လငယ်ဖြင့် ဇေဇာတ်ကသာ ဟော၏၊ ထိုဓာတ်လည်း ဘူဝါဒိသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဇေယတိ၌ ကာရိတ်ဝင်သည်ဟု ကြံသည်၊ ဒွိဓာ-(ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ ဘုရားဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ်လေသလား၊ ဤသို့စသော) ၂-ပါး အပြားအားဖြင့်+ဋ္ဌကံ-စိတ်ကို တုန်လှုပ်စေတတ်သောတရားတည်း၊ ဒွေဋ္ဌကံ-ရား၊ [ဒွိဓာ ဇေတိ ကမ္မတိစိတ္တံ ဧတေနာတိ (ဟိ) ဒွေဋ္ဌကံ၊ ဟ ပစ္စယံ သကတ္တဝုတ္တိကပစ္စယဉ္စ ကတုာ-ဗြဟ္မာဇာလသုတ် ဋီကာသစ်၊ သဒ္ဓနိတိ၌ကား “ဘာဝအနက်၌ ဋ္ဌကပစ္စည်းသက်” ဟု ဆို၏၊ “ဒွိဓာ-၂-ပါးအပြား၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တည်း၊ ဒွေဋ္ဌကံ-ရာ” ဟု ပြု၊ ထိုနည်းကား အဋ္ဌကထာဝယ် “ဇေယတိ” ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤ၌ မဖြစ်နိုင်။

မှတ်ချက်။ ။ ဗြဟ္မာဇာလသုတ်ဋီကာသစ်၌ ကရဏသာမိပြုခြင်းနှင့် ဤ၌ “ဒွိဓာဇေယတိ” ဟု ဟောတုကတ္တုသာမိပြုခြင်းသည် အဓိပ္ပာယ်အတူပင်၊ ဥပမာ-ပြီးစေတတ်ဟုဆိုလျှင်၊ ပြီးကြောင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသကဲ့သို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပြီးစေတတ်က၊ ပြီးကြောင်းရ၏၊ ကရဏ-ကတ္တု၊ ကာရကကို ဝိပြုဟိပြု” ဟု ရှေးဆရာတို့ မိန့်ကြသည်။

တည်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမန္တတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ သေတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သံသယော-မည်၏။

ဧကံသံ-တစ်ခုသောအဖို့ကို၊ ဂဟေတုံ-ယူခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ ဧကံသဂ္ဂါဟော-တစ်ခုသောအဖို့ကို ယူခြင်း သဘောတရားသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနေကံသဂ္ဂါဟော-မည်၏၊ နိစ္ဆေတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တီ-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာရမဏတော-မှ၊ သြသက္ကတိ-ဆုတ်နစ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာသပ္ပနာ-မည်၏၊ သြဂါဟိတုံ-ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တီ(ဟုတွာ)၊ ပရိ၊ သမန္တတော-ထက်ဝန်းကျင်၌၊ [ပရိကို “သမန္တတော” ဟု ဖွင့်သည်။] သပ္ပတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိသပ္ပနာ-မည်၏၊ ပရိယော ဂါဟိတုံ-ဉာဏ်ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် သက်ဝင်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ အပရိယောဂါဟဏာ-မည်၏။

နိစ္ဆယဝသေန-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္တိတုံ-ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-ကြောင့်၊ ဆန္ဒိတတ္ထံ-မည်၏၊ စိတ္တဿ-၏၊ ထဒ္ဒဘာဝေါ-ခက်ထန်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ ဥပ္ပဒ္ဓိတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်လသော်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ထဒ္ဒံ-ခက်ထန်အောင်၊ ကရောတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဧသာ-ဤဝိစိကိစ္ဆာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော်၊ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူပင်ယူရသော်လည်း၊ မနံ-ကို၊ ဝိလိခန္တိဝိယ-ရေးခြစ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ တသ္မာ၊ မနောဝိလေခေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ [ဝိပုဗ္ဗ လိခေတံ၊ ဏ ပစ္စည်းဖြစ်၍ ပုလ္လိင် ထားသည်၊] သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝါရ၍၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ကောဒသမံ-သည်၊ နိဋ္ဌိတံ-ပြီ။

သံသယော။ ။သံကို “သမန္တတော”ဟုဖွင့်သည်။ “ထက်ဝန်းကျင်ဖြစ်”ဟူသည်လည်း ထိုအာရုံ၌ မဆုံးဖြတ်နိုင်ဘဲ ခုလည်လည်ဖြစ်နေခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ဖြစ်နေခြင်းကို “သံသယဖြစ်ခြင်း”ဟု ဆိုကြသည်။ [“ပရိသပ္ပနာ”၌လည်း နည်းတူ။]

အာသပ္ပနာ။ ။အာကို “အာမှန်”ဟု ဋီကာ၊ “အဘိမှန်”ဟုမစုဖွင့်၏၊ ဧကံ အာကာရံ ဂန္တံ၊ အသမတ္တတာယ (အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်ခြင်းကြောင့် “အတ္ထနော အာမှန် သပ္ပနတော” (မိမိသို့ ရှေးရှုဖြစ်နေခြင်းကြောင့် အာရုံသို့ မသွားဘဲ မိမိသို့ ပြန်နေသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်) “အာရမဏ တော သြသက္ကတိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ သဒ္ဓတ္ထမှာ “မိမိသို့ရှေးရှုဖြစ်ခြင်း”ဟုသာ ဖြစ်၏။

ဆန္ဒိတတ္ထံ။ ။ထာဘိတံသည် ခက်ထန်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဣကာရန္တ ဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံလာ မပြု၍ “ထန္တိတ”ဟုဖြစ်သည်၊ ထကို ဆပြု၍ “ဆန္ဒိတ”ဟု ဖြစ်ပြန်သည်၊ ထိုကြောင့် “ဆန္ဒိတတ္ထံ”ကို “ထဒ္ဒဘာဝေါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထဒ္ဒံလည်း ထာဘိတံ၊ တ ပစ္စည်းတည်း။

ဒွါဒသမစိတ် အဖွင့်

ဒွါဒသမ-ဒွါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ သမယ ဝဝတ္ထာနေ-သမယဝ ဝတ္ထာန ဝါရ၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥဒ္ဓစ္စေန-နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တံ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စ သမ္ပယုတ္တံ-မည်၏။ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤဒွါဒသမ အကုသိုလ် စိတ်သည်၊ ခေသု အာရမဏေသု၊ ဝေဒနာဝသေန-ဖြင့်၊ မဇ္ဈတ္တံ-အလယ်အလတ်၌ တည်သောသဘောရှိသည်၊ (ဥပေက္ခာ ဝေဒနာရှိသည်။) ဟုတွာ၊ ဥဒ္ဓတံ-အထက်အထက် သို့ လွင့်တက် တုန်လှုပ်သည်၊ (ပျံ့လွင့်သည်။) ဟောတိ၊ [ဥဒ္ဓံ+ဓုနာတိ ကမ္မတိတိ ဥဒ္ဓတံ။] ဣဓ-ဤဒွါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌၊ ဓမ္မဒွေသေ-ဓမ္မဒွေသဝါရ၌၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဌာနေ-ဝိစိကိစ္ဆာ၏အရာ၌၊ [ဧကာဒသမစိတ်ဝယ် ဝိစိကိစ္ဆာ၏အရာ၌၊] ဥဒ္ဓစ္စံ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတံ-လာပြီ၊ ပဒပဋိပါဋိယာ-အားဖြင့်၊ အဋ္ဌဝီသတိ-၂၈-ပါးသော၊ ပဒါနိ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ ဓုဒ္ဓသ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသံ-ထို ၁၄-ပါးသော တရားအစုတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ သဝိဘတ္တိကာ ဝိဘတ္တိ ကရာသိ ဝိဓာနံ-သဝိဘတ္တိက တရားတို့ကို စီရင်ကြောင်းစကား၊ အဝိဘတ္တိကတရား တို့ကို စီရင်ကြောင်းစကား၊ ရာသိတရားတို့ကို စီရင်ကြောင်းစကားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ [ရှေ့၌ ဘောဒေါဟု ရှိခဲ့၏။ ဤဝိဓာနသဒ္ဓါကိုလည်း ဘောဒအနက်ဟောဟု ကြံ၍ “သဝိဘတ္တိက အဝိဘတ္တိကအပြား၊ ရာသိအပြားကို” ဟုလည်း ပေးပါ။] အဓိမောက္ခော-လည်းကောင်း၊ မနသိကာရော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေယေဝ-၂-ပါးသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေဝါပနကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

နိဒ္ဒေသဝါရဿ-နိဒ္ဒေသဝါရ၏၊ [ရှေးရှေးစိတ်များ၌ “နိဒ္ဒေသဝါရေ”ဟု ရှိခဲ့၏။] ဥဒ္ဓစ္စနိဒ္ဒေသေ-၌၊ စိတ္တဿာတိ-ကား၊ န သတ္တဿ-သတ္တဝါ မဟုတ်သော၊ န ပေါသဿ-ပေါသမဟုတ်သော၊ (စိတ္တဿ-၏၊ ဥဒ္ဓစ္စံ၌စပ်။) [“သဗ္ဗပဒံ သာဝဓာ ရဏံ”နှင့်အညီ “စိတ္တဿ ဧဝ ဥဒ္ဓစ္စံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိရကား ထိုဝေဖြင့် ယောကျ်ား မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ ဥဒ္ဓစ္စမဟုတ်-ဟုပြုသည်။] ဥဒ္ဓစ္စတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓတာကာရော-အထက်အထက်၌ လွင့်တက်တုန်လှုပ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ (ပျံ့လွင့်ခြင်း ဟူသော အခြင်းအရာတည်း။) [“ဥဒ္ဓတဿ+ဘာဝေါဥဒ္ဓစ္စံ”ဟု ပြုစေလိုသည်။ အာကာရောဖြင့် ဘာဝအနက်ကိုပြုသည်။] ဝပသမော-ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောတရား သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဂ္ဂပသမော-မည်၏၊ (ယော သဘာဝေါ)၊ စေတော-စိတ်ကို၊ ဝိက္ခိပတိ-အထူးထူးအပြားပြား ပစ်လွှင့်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော)၊ စေတောဝိက္ခေပေါ-မည်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ “စေတော ဝိက္ခေပေါ” ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း။] ဘန္တတ္ထံ စိတ္တဿာတိ-ကား၊ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ ဘန္တဘာဝေါ-တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ (တုန်လှုပ်သော စိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း။) (ကဿူပိယ-အဘယ်၏ ကဲ့သို့နည်း။) ဘန္တဃာန ဘန္တဂေါဏာနံ-တုန်လှုပ်သော

ယာဉ်၊ တုန်လှုပ်သော နွား အစရှိသည်တို့၏၊ (ဘန္တဘာဝေါ) ဝိယ-တုန်လှုပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့တည်း၊ [ယောဇနာ၌ “ဘန္တယာနဘန္တဂေါဏာဒိန္နံ” ဟုရှိ၏၊ စိတ္တဿ၏ ဥပမာနဖြစ်သောကြောင့် ထိုပါဌ်က ကောင်းသည်။] ဣမိနာ-ဤဘန္တတ္တံ စိတ္တဿဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဧကာရမဏေသို့ ယေဝ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌သာလျှင်၊ ဝိပုန္နန္တံ အထူးထူးအပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်းကို၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-အထူးကား၊ ဥဒ္ဒစ္စံ-သည်၊ ဧကာရမဏေ-တစ်ခုတည်းသောအာရုံ၌၊ ဝိပုန္နတိ-အထူးထူးအပြားပြား တုန်လှုပ်၏၊ ဝိစိကိစ္ဆာ-သည်၊ နာနာရမဏေ-အမျိုးမျိုးသော အာရုံ၌၊ (ဝိပုန္နတိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ-၌၊ ဣမသို့စိတ္တဒ္ဒယေ-ဤစိတ် ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ (မောဟမူဒ္ဒေး၌) ပကိတ္တကဝိနိစ္ဆယော-ရောပြုမ်းသော အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာရမဏေ၊ ပဝဋ္ဌနကစိတ္တာနိနာမ-လိမ့်သောစိတ်တို့မည်သည်၊ ကတိ-အဘယ်လောက်တို့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-ပြောဆိုအပ်သော်၊ ဣမာနေဝ ဒွေ-ဤ ၂-ပါးတို့ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ပြောဆိုရာ၏၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးသောစိတ်တို့တွင်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ ဧကန္တေန-ဧကန်အားဖြင့်၊ ပဝဋ္ဌတိ-တလိမ့်တည်းလိမ့်နေ၏၊ ဥဒ္ဒစ္စသဟဂတံပန-သည်ကား၊ လဒ္ဓါမိမောက္ခတ္တာ-ရအပ်သော အမိမောက္ခရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အမိမောက္ခနှင့် ယှဉ်ရသောကြောင့်)၊ လဒ္ဓပတိဋ္ဌံ-ရအပ်သော ထောက်တည်ရာရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဝ-ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ပဝဋ္ဌတိ-လိမ့်၏။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအုံး၊ ဝဋ္ဌစတုရသေသု-အလုံးဖြစ်ကုန်၊ ၄-ထောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွိသု-၂-လုံးကုန်သော၊ မဏိသု-ပတ္တမြားတို့ကို၊ ပဗ္ဗာရဋ္ဌာနေ-ချိုင့်ဝှမ်းသောအရပ်၌၊ ပဝဋ္ဌေတွာ-လိမ့်စေ၍၊ ဝိသဋ္ဌေသု-လွတ်အပ်ကုန်လသော်၊ ဝဋ္ဌမဏိ-လုံးသော ပတ္တမြားသည်၊ ဧကန္တေနေဝ-ဧကန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပဝဋ္ဌတိယထာ-တလိမ့်တည်း လိမ့်သွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စတုရသေသု-၄-ထောင့်ရှိသော၊ (မဏိ-သည်)၊ ပတိဋ္ဌာယ ပတိဋ္ဌာယ-တန်ရပ်၍ တန်ရပ်၍၊ ပဝဋ္ဌတိယထာ-

ဥဒ္ဒစ္စံ ဟိယေ၊ နာနာရမဏေ။ ။ဥဒ္ဒစ္စသည် မိမိယူအပ်သော အာရုံ၏ အခြင်းအရာ၌သာတည်၍ တုန်လှုပ်၏။ “မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ ထို အခြင်းအရာကိုသာ မငြိမ်မသက် တုန်လှုပ်လျက်ယူသည်” ဟုလို၊ ဝိစိကိစ္ဆာလည်း တပြိုင်နက် အာရုံ ၂-ခုစသည်ကို မယူနိုင်ပါ။ သို့သော် “ဒီလိုလေလား၊ ဒီဟာလေလား” ဟု တွေးတောတတ်ရကား “ဒီလို=ဒီဟာ” ဟူသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါး၊ “ဟိုလို=ဟိုဟာ” ဟူသော အခြင်းအရာကို ငဲ့လျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “အမျိုးမျိုးသော အာရုံ၌ တုန်လှုပ်တတ်သည်” ဟု ဆိုသည်။ “ဥဒ္ဒစ္စံ အတ္တဇော ဂဟိတာကာရေ ဧဝ ဌတွာပေ၊ ဂဟေတဗ္ဗာကာရံ အပေက္ခတိတိ နာနာရမဏေ စလနံ ဟောတိ-ဋီကာ။”

လိမ့်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံသမ္ပဒံ-ဤသို့ မဇ္ဈတိမယွင်း၊ ပြီးစီးခြင်းရှိသော၊
ဣဒံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ [ဋီကာ၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”ဟု ရှိ၏၊] (အယံ-ကား၊
ပကိဏ္ဍကဝိနိစ္ဆယော-တည်း။)

["ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"တိုင်အောင် ဤစိတ် ၂-ပါး၌ ရှေးဆရာတို့ဆိုအပ်
ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်ကိုပြု၍၊ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံး၌ ရှေးဆရာတို့
ဆိုအပ်ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “သဗ္ဗေသုပိ” စသည်မိန့်၊]
သဗ္ဗေသုပိ-အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ပါးလုံးတို့၌လည်း၊ ဟိနာဒီဘောဒေါ-
ဟိန အစရှိသောအပြားကို၊ န ဥဒ္ဓဇ္ဇော-ပါဠိတော်၌ ထုတ်ပြတော်မမူအပ်၊ [“ဟိန
စိတ္တံ”စသည်ဖြင့် ထုတ်ပြတော်မမူအပ်၊] (ကသ္မာ-နည်း၊) သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော
အကုသိုလ်စိတ်တို့၏၊ ဧကန္တဟိနတ္တာ-ဧကန် ဟိနတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊
သဟဇာတာဓိပတိ-ကို၊ လဗ္ဘမာနောပိ-ရအပ်ပါသော်လည်း၊ န ဥဒ္ဓဇ္ဇော-အပ်၊
[“ဆန္ဒာဓိပတေယျံ”စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ထုတ်ပြတော်မမူအပ်၊] (ကသ္မာ-
နည်း၊) ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဒသယိတနယတ္တာ-ပြအပ်ပြီးသောနည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအကုသိုလ်စိတ်တို့၌၊ ဉာဏာဘာဝတော-ဉာဏ်မရှိ
ခြင်းကြောင့်၊ ဝိမံသာဓိပတိနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပစ္ဆိမဒ္ဓယေ-နောက်ဆုံး အကုသိုလ်
စိတ် ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ မောဟမူဒ္ဓေး၌၊ သေသောပိ-ဝိမံသာဓိပတိမှ ကြွင်းသော

ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ။ ။အဓိမောက္ခနှင့် မယှဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာ၏ အာရုံ၌လိမ့်ခြင်းသည်
ဝဠမဏီ၏ ရပ်တန့်မနေဘဲ တလိမ့်တည်းလိမ့်၍ ကျသွားခြင်းနှင့် တူ၏၊ အဓိမောက္ခနှင့်ယှဉ်သော
ဥဒ္ဓဗ္ဗ၏အာရုံ၌ လိမ့်ခြင်းသည် စတုရသမဏီ၏ တန့်ရပ်၍ တန့်ရပ်၍ လိမ့်ကျသွားခြင်းနှင့်တူသည်။
[အဓိမောက္ခ၏ ယှဉ်ခြင်းကား ပတ္တမြား၌ အထောင့်ပါနေခြင်းနှင့်တူသည်။]

သဟဇာတာ၊ ပေ၊ နယတ္တာ။ ။ဤအကုသိုလ်စိတ်တို့၌ သဟဇာတာဓိပတိ ရထိုက်ပါလျက်
အဘယ့်ကြောင့် မထုတ်ပြအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဟေဋ္ဌာ ဒသယိတနယတ္တာ”ဟု
မိန့်သည်။ အောက် အကုသိုလ်စိတ်တို့၌ “ဆန္ဒာဓိ ပတေယျံ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်ဝယ် ထုတ်ပြ
တော်မမူခဲ့၏၊ ထိုသို့ ထုတ်ပြအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည့်အတွက် ထိုနည်းအတိုင်း သိသာသော
ကြောင့် ဤအကုသိုလ်စိတ်၌ “ဆန္ဒာဓိပတေယျံ” စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်ဝယ် ထုတ်ပြတော်မမူ။

မှတ်ချက်။ ။“သဟဇာတာဓိပတိ လဗ္ဘမာနောပိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “အကုသိုလ်
စိတ်ဝယ် အာရမဏာဓိပတိ မရထိုက်”ဟု ထင်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဒေါသမှ၊ မောဟမူစိတ်တို့၌ မရသော်
လည်း လောဘမူစိတ်၌ကား အာရမဏာဓိပတိ ရပါ၏၊ သို့သော် အာရမဏာဓိပတိအတွက်သာ
အဋ္ဌကထာဆရာ အကြောင်းပြရပါသည်။ [ကုသလေသုပိ အာရမဏာဓိပတိ အနုဒ္ဓရိတ္တာ၊ပေ၊
အဋ္ဌသု လောဘသဟဂတေသု လဗ္ဘတီတိ-ဋီကာ]

သဟဇာတာဓိပတိသည်လည်း၊ နတ္ထိဇေဝ-မရှိသည်သာ၊ (မရသည်သာ၊) ကသွာ-နည်း၊ ကဗ္ဗိဓမ္မံ-တစ်စုံတစ်ခုသောတရားကို၊ (ဆန္ဒ စိတ္တ၊ ဝိရိယတို့တွင်၊ တစ်စုံတစ်ခု သောတရားကို)၊ ဝရံ-အကြီးအမှူးကိုကတွာ-၍၊ အနုပ္ပန္နတောစ-မမြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ပဋိသိဒ္ဓတောစ-တားမြစ်တော်မူအပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ [တားမြစ်ဆိုသည်မှာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ မထုတ်ပြခြင်းသာတည်း၊ တမင်္ဂလာတားမြစ်သောပါဠိကား မရှိပါ၊ ဧကသပိ ပဥဿ အနုဒ္ဓတ္တာ ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗျာ-ဋီကာ။]

ပန-ဆက်၊ ဒွါဒသဟိဝိ-၁၂-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေဟိ အကုသလ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကံကို၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ- ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်ကို၊ ထပေတွာ-ထား၍၊ သေသာနိ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်မှ ကြွင်း ကုန်သော၊ ဧကာ ဒသေဝ-၁၁-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်သာ၊ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ အာကမ္မန္တိ-ငင်နိုင်ကုန်၏၊ [ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးနိုင်ကုန်၏၊ “ဧတ္တာ ကုသလကမ္မမုဒ္ဓစ္စရဟိတံ အပါယဘူမိယံ ပဋိသန္ဓိဇနေဟိ” ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်လာ စကားရပ်နှင့် အတူပင်တည်း၊] ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂတေ-စိတ်သည်၊ အလဒ္ဓါမိမောက္ခေ- မရအပ်သော အဓိမောက္ခရှိသည်ဖြစ်၍၊ (အဓိမောက္ခနှင့် မယှဉ်ရသည်ဖြစ်၍)၊ ဒုဗ္ဗလေ-အားမရှိသည်၊ (သမာနေ) ပိ-ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ အာကမ္မာမာနေ-ငင်နိုင်လသော်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ-သည်၊ လဒ္ဓါမိမောက္ခ-ရအပ်သော အဓိမောက္ခရှိသည်၊ (အဓိမောက္ခနှင့် ယှဉ်ရသည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍)၊ ဗလဝံ-အားရှိ သည်၊ (သမာနံ-လျက်)၊ (ပဋိသန္ဓိ-ကို)၊ ကသွာ-ကြောင့်၊ နာကမုတိ-မငင်နိုင်ပါ သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာဘာဝတော- သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပယ်ထိုက်သော တရားတို့၌ မပါဝင်ခြင်းကြောင့်)၊ (နာကမုတိ-နိုင်၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း)၊

သေသောပိ နတ္ထိ။ ။မောဟမုဒ္ဓေးဟူသော နောက်ဆုံးစိတ် ၂-ပါး၌ ဝိသောဓိပတိမှ ကြွင်းသော အဓိပတိ ၃-ပါးလည်းမရှိ၊ [“ဒွိဟေတုက တိဟေတုက ဧဝနေသေဝယထာသမ္ဘဝံ အဓိပတိ ဧကော လဗ္ဘတိ”ဟူသော သင်္ဂြိုဟ်၌ “အဟိတံဇောဝယ် အဓိပတိမရနိုင်”ဟူသော စကားနှင့် ထပ်တူပင်တည်း၊] ထို မရခြင်းအကြောင်းကို ပြလို၍ “ကဗ္ဗိ ဓမ္မံ”စသည်မိန့်။ [ကဗ္ဗိဓမ္မန္တိ-ဆန္ဒာဒိသု ဧကမ္ပိ သဟဇာတံ-ဋီကာ။]

ဒဿပေ၊ ဘာဝတော။ ။ “ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဿ+အဘာဝတော-ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်က သောတာပတ္တိမဂ် ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တစ်နည်း) ပဟာတဗ္ဗဿ+ အဘာဝတော-ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်က သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သောတရားတို့၌ မပါဝင်ခြင်းကြောင့်”ဟု ဋီကာ ၂-နည်းဖွင့်၏၊ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မငင်နိုင် (မပေးနိုင်)ခြင်းကြောင့် ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ် မပါဝင်ခြင်းဖြစ်ရကား ဤဒဿနေန

ဟိ-ချဲ့၊ (ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်-သည်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို)၊ ယဒိအာကဗေယျ-အံ၊ (ဝေဝတီ၊) ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗပုဒ်၏ အကျယ်ဝေဖန်ရာ ဝိဘင်း၌၊ အာဂစ္ဆေယျ-လာရာ၏၊ (လာကား မလာပါ-ဟူလို)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သေသာနိ-ကုန်သော၊ ဧကာဒသ-၁၁-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့သည်၊ (ပဋိသန္ဓိ-ကို)၊ အာကမ္ပန္တိ-ငင်နိုင်ကုန်၏။

ဟိ-ချဲ့၊ [ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ အာဂစ္ဆေယျကိုပင် “ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ နာဂတံ”ဟု အကျယ်ပြုသည်၊ ရှေးနိဿယ၌ “ထိုမှတစ်ပါး”ဟု ပေးလေ၏၊] တေသု-ထို ၁၀-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ တာယ ဓေတနာယ-ထိုဓေတနာကြောင့်၊ စတုသု-န်သော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ အကုသလဝိပါကေသု-အကုသလ ဝိပါက် ၇-ပါးတို့တွင်၊ အဟေတုက၊ပေ၊ သဟဂတာယ-အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် စိတ်ဖြင့်၊ (အဟိတ် အကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်ဖြင့်)၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူရ၏၊ ဣတရဿာပိ-၁၁-ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်မှ တစ်ပါးသော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၏လည်း၊ ဧတ္ထေဝ-ဤအပါယ်ဘုံ၌သာ၊ ပဋိသန္ဓိ ဒါနံ-ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခြင်းသည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ ဧတံ (ပဋိသန္ဓိဒါနံ)-ဤဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်စိတ်၏ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်း သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ ဒဿနေန၊ပေ၊ ဝိဘဏေ-၌၊ နာဂတံ-မလာ၊ ဤတိ-အပြီးတည်း။

အကုသလာဓမ္မာတိ ပဒဿ-၏၊ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော ပါ၌ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးကို မငင်နိုင် မပေးနိုင်ခြင်းကို ပြီးစေ၏၊ ထို့ကြောင့် “ယဒိဟိ၊ပေ၊ အာကမ္ပန္တိ”ဟု မိန့်သည်။

- တေသု ဟိ၊ပေ၊နာဂတံ။ ။ဤစကားဖြင့် ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗ တရားတို့၌ မပါခြင်းကို ပြီးစေသည်၊ ဥဒ္ဓစ္စမှ တစ်ပါးသော အကုသိုလ် ၁၁-ပါးသည် အပါယ် ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေး၏၊ ဥဒ္ဓစ္စဓေတနာလည်း ပဋိသန္ဓေကျိုးပေးရလျှင် ဤအပါယ်ဘုံ၌သာပေးစရာရှိ၏၊ အမှန်အားဖြင့် ဤဥဒ္ဓစ္စသည် ပဋိသန္ဓေကျိုး မပေးနိုင်၊ ထိုသို့ မပေးနိုင်သောကြောင့် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌ မပါခြင်းဖြစ်သည်-ဟူလို။ [“အကုသလဝိပါကေသု၊ပေ၊ ဂဏှာတိ” သည် “စတုသု အပါယေသု ပဋိသန္ဓိ” ဟောတိ”ကို ထပ်၍ ပြသော စကားတည်း။]

အဗျာကတပဒ

အဟိတ်ကုသလဝိပါက် အဖွင့်

ဣဒါနိ-အကုသလဓမ္မာပုဒ်ကို အကျယ်ဝေဖန်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အဗျာကတပဒ်-အဗျာကတပုဒ်ကို၊ (အဗျာကတာဓမ္မာဟူသောပုဒ်ကို) ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ-၏၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဗျာကတံ-အဗျာကတသည်၊ ဝိပါက်-ဝိပါက်အဗျာကတလည်းကောင်း၊ ကြိယံ-ကြိယာအဗျာကတလည်းကောင်း၊ ရူပံ-ရုပ်အဗျာကတလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်-နိဗ္ဗာန်အဗျာကတလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဗ္ဗိဇံ-၏၊ တေသု-ထို ငှ-ပါးတို့တွင်၊ ဝိပါကာဗျာကတံ-ကို၊ [“ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓံ” ၌ စပ်ဖို့ရန် ဋီကာဖွင့်သည်၊ နောက်ပုဒ်များ၌လည်း နည်းတူ။]

ဝိပါကာဗျာကတေပိ-ဝိပါက်အဗျာကတ၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ကုသလဝိပါက်-ကုသလဝိပါက်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓံ) တသ္မိံပိ-သို့ကုသလဝိပါက်၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ပရိတ္တဝိပါက်-ကာမဝိပါက်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေ၊ပေ၊အာရဒ္ဓံ) တသ္မိံပိ-ထိုကာမဝိပါက်၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ အဟေတုကံ-အဟိတ်ဝိပါက်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊အာရဒ္ဓံ) ယသ္မိံ-ထို အဟိတ်ဝိပါက်၌လည်း၊ ဝါ-တွင်လည်း၊ ပဉ္စဝိညာဏံ-ပဉ္စဝိညာဉ်ကို၊ (ဘာဇေတွာ ဒဿေတုံ၊ပေ၊ အာရဒ္ဓံ) တသ္မိံပိ-ထိုပဉ္စဝိညာဉ်၌လည်း၊ [“ဥပ္ပတ္တိံ ဒီပေတုံ ဝုတ္တံ”၌စပ်၊] ဒွါရာ၊ ပ၊ ပစ္စယံ-ဒွါရ၊ အာရုံအစရှိသော ဆက်ဆံသောအကြောင်းကို၊ ထပေတွာ၊ အသာဓာရဏ ကမ္မပစ္စယဝသေနေဝ-မဆက်ဆံသော ကံဟူသော အကြောင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပ္ပတ္တိံ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဒီပေတုံ-ငှာ၊ ကာမာဝစရဿ၊ပေ၊ ကတတ္တာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကတတ္တာတိ-ကား၊ ကတကာရဏာ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ဟူသော

ကတတ္တာ။ ။ကရိယိတ္ထ-ပြုအပ်ပြီး၊ ဣတိ ကတံ (ကမ္မံ)၊ ကတဿ-ပြုအပ် ပြီးသော ကံ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ကတတ္တံ-ရာ၊ “ပြုအပ်ပြီးသော ကံ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ”ဟူသည် ပြုပြီးခြင်းကြိယာတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ကတကာရဏာ”ဟုဖွင့်သည်၊ ကတကာရဏာ၌ ကတကို “ကတဘာဝ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပ္ပဓာန၊ တစ်နည်း ဘာဝလောပကြိယ၊ “ကာရဏာ” ကား “တ္တာ”၌ သွာဝိဘတ်၏ အဖွင့်တည်း၊ ဒုတ္တာသည် ကာရဏဟိတ်ခေါ် ဇနကဟိတ် အနက်၌

အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပြုပြီးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပစိတတ္တာတိ-
ကား၊ အာစိတတ္တာ-ဆည်းပူးအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝနိတကာရဏာ-တိုးပွားစေအပ်
ပြီး၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-တိုးပွားစေပြီးခြင်းဟူသော
အကြောင်းကြောင့်၊ [ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၌စပ်။]

စက္ခုဝိညာဏန္တိ-ကား၊ ကာရဏဘူတဿ-ဝိညာဉ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍
ဖြစ်သော၊ စက္ခုဿ-စက္ခုပဿာဒ၏၊ ဝိညာဏံ-ဝိညာဉ်တည်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊
စက္ခုဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏမည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္ခုတော-စက္ခုပဿာဒကြောင့်၊
ပဝတ္ထံ-ဖြစ်သော၊ (ဝိညာဏံ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-မည်၏) ဝါ-
တစ်နည်း၊ စက္ခုသ္မိံ-စက္ခုပဿာဒ၌၊ နိဿိတံ-မှီသော၊ ဝိညာဏံ-တည်း၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-မည်၏၊ ပရတော-နောက်၌၊ သောတဝိညာဏာဒီသုပိ-
သောတဝိညာဏံ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော။

သက်ကြောင်းကို သိစေသည်၊ မှန်၏-ကံသည် အကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သော ဇနက ဟိတ်တည်း၊
တစ်နည်း “ကရိယိတ္ထ-ပြုပြီးခြင်း၊ ကတံ-ခြင်း” ဤသို့ကြံလျှင်လည်း ကတတ္တာအရ
ပြုပြီးခြင်းကြိယာရသောကြောင့် အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း၊ “ကတကာရဏာ-ပြုပြီးခြင်း ဟူသော
အကြောင်းကြောင့်” ဟု ပေး။

ဥပစိတတ္တာ။ ။စိဓာတ်၏ အာစယ(စိခြင်း) အနက်ကို သိစေလို၍ “အာစိတ” ဟု
သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ “ဥပစိယိတ္ထ-စိအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဥပစိတံ။” စိခြင်း” ဟူသည် (ပန်းရန်ဆရာ၏
အုတ်စိခြင်းကဲ့သို့) အထပ်ထပ်တိုးစေခြင်းတည်း၊ အခြားကံ၏ အကျိုးပေးခွင့်ကိုတားမြစ်၍
မိမိသည်သာ အကျိုးပေးခွင့်ရလောက်အောင် ကံကို အထပ်ထပ်တိုးပွားစေသည်-ဟုလို၊ ထိုသို့
တိုးပွားစေခြင်းကို “ဆည်းပူး” ဟု ခေါ်၏၊ နောက်ထပ်ဖြစ်သော ကံများကို အခြားသို့ ရောက်
မသွားအောင် ဆီးတား၍၊ ရှေးရှေးကံများနှင့် ပူးပေါင်းထားသကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်
“ဝနိတ”ဟု အဓိပ္ပာယ်တူဖွင့်သည်၊ ကာရဏာကား သွာဝိတိတံ၏ အနက်ဖွင့်ပင်တည်း၊ “ဝနိတ”
၌လည်း ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောပကြိပါ၊ (တစ်နည်း) ဘာဝသာဓန ကြိပါ။

စက္ခုဝိညာဏံ။ ။စက္ခုဝိညာဉ် ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၌ စက္ခုပဿာဒ၊ ရူပါရုံ၊
အာလောက၊ မနသိကရာဟု ၄-ပါးရှိ၏၊ ထိုတွင် ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ် သာမက၊
သမ္ပဋိန္ဒြိန်းစသော စက္ခုဒါရိကဝိထိ၊ တဒနဝတ္တိက မနောဒါရဝိထိများ၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏၊
စက္ခုပဿာဒကား စက္ခုဝိညာဉ်စိတ် ၁-ပါးနှင့်သာ ဆက်ဆံ၏၊ ထို့ကြောင့် အခြားတရားတို့နှင့်
မဆက်ဆံသော စက္ခုပဿာဒဟူသော အကြောင်းဖြင့်သာ နာမည်တပ်လို၍ “စက္ခုဝိညာဏံ-
စက္ခုဒြိမိသော ဝိညာဉ်”ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [“ဘေရိသဒ္ဒေါ ယဝကံရော” စသည်ကဲ့သို့
အသာဓာရဏနည်းတည်း၊] ဝိဂ္ဂဟ ၃-မျိုးတွင် ပဌမဝိဂ္ဂဟ၌ “စက္ခုဿ+ဝိညာဏံ” ဟု
ဆုဒ္ဓိတဗျူရိသ်ပြုပါ၊ ဒုတိယဝိဂ္ဂဟ၌ ပဝတ္ထအလယ်ပုဒ် တတိယဝိဂ္ဂဟ၌ နိဿိတ အလယ်ပုဒ်ကြေသော
မဇ္ဈေလောပိတဗျူရိသ်။

တတ္ထ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့တွင်၊ စက္ခုဝိညာဏ်သည်၊ စက္ခု၊ ပေ၊ လက္ခဏ-စက္ခုပသာဒကို မှီသည်အဖြစ်၊ ရူပါရုံကို သိခြင်းဟူသော မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ရူပမတ္တာရမဏရသ-ရူပါရုံမျှဖြစ်သော အာရုံကို ယူခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ရူပါဘိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာန-ရူပါရုံသို့ ရှေးရှုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ ရူပါရမဏာယ-ရူပါရုံဟူသော အာရုံရှိသော၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-ကြိယမနောဓာတ်၏။ အပဂမ ပဒဋ္ဌာန-ကင်းချုပ်ခြင်းလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။ ပရတော-နောက်၌၊ အာဂတာနိ-လာကုန်သော၊ သောတ၊ ပေ၊ ဝိညာဏာနိ-သောတဝိညာဉ်၊ ဃာနဝိညာဉ်၊ ဇိဝါဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်တို့သည်၊ သောတာဒိ သန္နိဿိတ သဒ္ဓါဒိ ဝိဇာနနလက္ခဏာနိ-သောတ အစရှိသော ပသာဒကို မှီကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ သဒ္ဓ အစရှိသော အာရုံကို သိခြင်းလက္ခဏာရှိကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိမတ္တာရမဏရသာနိ-သဒ္ဓ အစရှိသည်မျှဖြစ်သော အာရုံကို ယူခြင်းကိစ္စရှိကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိ အဘိမုခဘာဝ ပစ္စုပဋ္ဌာနာနိ-သဒ္ဓ အစရှိသော အာရုံသို့ ရှေးရှု သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာကုန်၏။ သဒ္ဓါဒိအာရမဏာ န-သဒ္ဓ အစရှိသည်လျှင် အာရုံရှိကုန်သော၊ ကြိယမနောဓာတူန-ကြိယာမနောဓာတ်တို့၏။ အပဂမပဒဋ္ဌာနာနိ-ကင်းချုပ်ခြင်းလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌အသာစာရဏနည်းအပြင် “စက္ခာဒီနံတိက္ခမန္တဘာဝေါ၊ ပေ၊ ဝိသေသပစ္စယတ္တာစ”ဟု အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးပြသေး၏။ စက္ခုပသာဒက အခြားအကြောင်းတို့ထက် သာလွန်ထူးကဲသောအကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်း “စက္ခုဝိညာဏ်”ဟု စက္ခုဖြင့် အထူးပြု၍ နာမည်တပ်ရသည်-ဟုလို၊ သာလွန်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ “စက္ခုပသာဒက အားသေးလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်၏ အသိအမြင် အားသေးခြင်း၊ စက္ခုပသာဒက အားကောင်းလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်၏ အသိအမြင်လည်း အားကောင်းခြင်းတည်း၊ ဤအလိုအဓိကနည်းဟုလည်း ဆိုသင့်၏။ [ဝိသေသပစ္စယတ္တာတိ အဓိကပစ္စယတ္တာ-အန။]

စက္ခုသန္နိ၊ ပ၊ လက္ခဏံ။ ။ “စက္ခုသန္နိဿိတဉ္စ+တံ+ရူပဝိဇာနနဉ္စာတိ စက္ခုသန္နိဿိတ ရူပဝိဇာနနံ၊ ရှေးနိဿယ၌ “သန္နိဿိတ”ကို “မှီခြင်း”ဟုပေး၏။ ဤ၌ကား ဘာဝပုဓာန၊ ဘာဝလောပကြံ၍ ပေးသည်။ စက္ခုသန္နိဿိတ ရူပဝိဇာနနံ+လက္ခဏံဇတသာတိ စက္ခုသန္နိဿိတ ရူပဝိဇာနနလက္ခဏံ၊ ထိုတွင် စက္ခုသန္နိဿိတ သဒ္ဓါဖြင့် ရူပါရုံကိုသိသော (စက္ခုဒ္ဓါရိက ဝိထိ၌ပါသော) သမ္ပင်္ဂဇ္ဈိန်း စသော ဝိညာဉ်များကို ကန့်၏။ ရူပဝိဇာနနသဒ္ဓါဖြင့် စက္ခုဝိညာဉ်နှင့်အတူ ဖြစ်၍ ရူပါရုံကိုပင် သိကြသော ဖဿစသောတရားများကိုကန့်သည်။ မှန်၏-ဖဿစသော တရားတို့သည် ထိုဝိထိ၌ ရူပါရုံကို သိကြသော်လည်း ရူပဝိဇာနနလက္ခဏာ မရှိကြ၊ ဖုသနစသော လက္ခဏာရှိကြသည်။

အပဂမ ပဒဋ္ဌာနံ။ ။ဤမနောဓာတ်ဟူသည် ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ ပဋ္ဌဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း ကင်းချုပ်မှ စက္ခုဝိညာဉ် ဖြစ်ရသောကြောင့် ပဋ္ဌဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇန်း၏ ကင်းချုပ်ခြင်းကို စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ဖို့ ရန် နီးကပ်သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာနဟုဆိုသည်။

ဣဓ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌၊ ပဒပဋိပါဠိယာ-ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့်၊ ဒသ-
 န်သော၊ ပဒါနိ-တရားအစုတို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်၏၊ အဂ္ဂဟိဂ္ဂဏေန-ဖြင့်၊ သတ္တ-
 န်သော၊ (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ [သတ္တ၏ သရုပ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။] တေသု-
 ထို ၇ ပါးတို့တွင် ပဉ္စ-န်သော၊ (ပဒါနိ-တို့သည်)၊ အဝိဘတ္တိကာနိ-ခွဲခြား ဝေဖန်
 ရခြင်း မရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒွေ-န်သော၊ (ပဒါနိ) သ ဝိဘတ္တိကာနိ-ခွဲခြား
 ဝေဖန်ရခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ စိတ္တ-
 သည်၊ ဖဿပဉ္စမကဝေဒနစေတ-ဖဿပဉ္စမက၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိ
 ယဝေသစ-လည်းကောင်း၊ ဒွိသု-န်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တိ-ဝေဖန်အပ်သည်
 ၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဝေဒနာ-သည်၊ ဖဿပဉ္စမကဈာနင်္ဂုဏ်ဣန္ဒြိယဝေဒန-
 ပဿပဉ္စမကဌာန၊ ဈာနင်္ဂုဏ်၊ ဣန္ဒြိယဌာန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိသုယေဝ-၃ ပါးသာ
 လျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဌာနေသု ဝိဘတ္တိ ဂစ္ဆတိ)၊ ရာသယောပိ-အစုတို့သည်လည်း၊
 ဣမေဝ တယော-ဤ ၃ ပါးတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ (ဖဿပဉ္စမက၊ ဈာနင်္ဂု၊ ဣန္ဒြိ
 ယတို့တည်း။) ယေဝါပနကော-ယေဝါပနကသည်၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ မနသိ
 ကာရော ဧဝ-မနသိကာရသာတည်း။

နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ စက္ခုဝိညာဏ်-ကို၊ ပဏ္ဍရန္တိ-ပဏ္ဍရံဟူ၍၊ ဝတ္ထုတော-
 ဝတ္ထုအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့-ကုသလ်-သည်၊ အတ္တနော-မိမိ
 ဟူသောကုသိုလ်၏၊ ပရိသုဒ္ဓတာယ-ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 ပဏ္ဍရံနာမ-မည်၏၊ အကုသလ်-သည်၊ ဘဝင်္ဂနိသန္ဓေန-ဘဝင်၏ အကျိုးဆက်
 ကြောင့်၊ (ပဏ္ဍရံနာမ-၏) ဝိပါက-သည်၊ ဝတ္ထုပဏ္ဍရတာယ-မိရာဝတ္ထု၏ ဖြူ
 စင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပဏ္ဍရံနာမ-၏)။

ဈာနင်္ဂဝေဒန။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀ ၌ယှဉ်သော ဝေဒနာ (ဥပေက္ခာ သုခ ဒုက္ခ) ဧကဂ္ဂ
 တာတို့သည် ဈာနင်္ဂဝေဒနာတို့သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဈာနင်္ဂရာသိ
 ၌ “ဥပေက္ခာ ဟောတိ၊ စိတ္တသေကဂ္ဂတာ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ‘ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း-
 ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား-ပဉ္စဝိညာဉ်မှ တစ်ပါးသော် အခြားစိတ်တို့၌ ယှဉ်ခိုက်ဝယ် ထို
 ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့က ဈာနင်္ဂဝေဒနာကြောင့် နာမည်တူ၊ သဒ္ဓါသုပစာရအားဖြင့် ဈာနင်္ဂ
 ရာသိ၌ ဟောတော်မူပါသည်။ [ဈာနင်္ဂဝေဒနာတိ ဣဒံ၊ ဝေ၊ တံ သဒ္ဓါသုပ တဒုပစာရံ ကတ္တာ
 ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

ဝတ္ထု ပဏ္ဍရတာယ။ ။[ဋီကာ၌ “တာယ”ဟူရှိ၏။] “ပသာဒ၊ ဟဒယဝတ္ထုတို့သည်
 မိမိတို့က ကဏ္ဍဓမ္မ အကုသိုလ်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကြသောကြောင့် ကုသိုလ်ကဲ့သို့
 ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုထောက်၍ ပဏ္ဍရ မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ရုပ်တရားဖြစ်၍ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်းပင်
 ဖြူစင်ကြသည်။ ထိုဖြူစင်သော ပသာဒရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီရခြင်းကြောင့် ဝိပါကစိတ်တို့လည်း
 ပဏ္ဍရဖြစ်ကြ၏”ဟုလို့။ [ဝတ္ထု ပဏ္ဍရတာယာတိ သယံ၊ ဝေ၊ အဓိပ္ပာယော၊-ဋီကာ။]

စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ နိဒ္ဒေသေ-၌၊ စိတ္တဿဋ္ဌိတီတိ-ဟူသော၊ ဧကမေဝ-တစ်ပုဒ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဒံ-ပုဒ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိ" မပါဟူလို၊] ဟိ-မှန်း၊ ဣဒမ္ဗိ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ဝိစိကိစ္ဆာစိတ်ပေါင်း၊] ဒုဗ္ဗလံ-အားမရှိသော၊ စိတ္တံ-စိတ်တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ် စိတ်၌၊ ပဝတ္ထိဋ္ဌိတိမတ္တမေဝ-ဖြစ်ခြင်း၏ တည်ခြင်းမျှကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-ရာအပ်၏၊ သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိဘာဝံ-သဏ္ဍိတိ အဝဋ္ဌိတိ၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏိဘုံ-ရောက်ခြင်းငှါ၊ န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ [ပဝတ္ထိဋ္ဌိတိမတ္တ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဝိစိကိစ္ဆာစိတ် အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] သင်္ဂဟဝါရေ-၌၊ ဈာနင်္ဂ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-ဈာနင် မဂ္ဂင်တို့ကို၊ န ဥဒ္ဒဋ္ဌာနိ-ထုတ်ပြတော် မမူအပ်ကုန်း၊ ကသ္မာ၊ (န ဥဒ္ဒဋ္ဌာနိ-န်သနည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ) ဈာနံ နာမ-ဈာန်မည်သည်၊ ဝိတက္က ပစ္စိမကံ-ဝိတက်ဟူသော နောက်ပိတ်ဆုံးရှိ၏၊ မဂ္ဂေါနာမ-မဂ်မည်သည်၊ ဟေတု ပစ္စိမကော-ဟိတ်ဟူသော နောက်ပိတ်ဆုံးရှိ၏၊ [သမုဗုဿ်းပိုင်း "ပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနင်္ဂါနိ" အဖွင့် သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။] ပကတိယာ-ပင်ကိုအားဖြင့်၊ (ဝိတက်ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ပင်ကို သဘောအားဖြင့်)၊ အဝိတက္ကစိတ္တေ-ဝိတက်မရှိသော စိတ်၌၊ ဈာနင်္ဂ-ကို၊ န လဗ္ဘတိ၊ အဟေတုကစိတ္တေ-အဟိတ်စိတ်၌လည်း၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့သို့၊ (န လဗ္ဘန္တိ-မရအပ်ကုန်း) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌၊ ဥဘယမ္ဗိ-ဈာနင် မဂ္ဂင် ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ န ဥဒ္ဒဋ္ဌ-ထုတ်ပြတော်မမူအပ်။

ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်စိတ်၌၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာပိ-ကိုလည်း၊ စတုရင်္ဂိ ကောယေဝ- ၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာကိုသာ၊ ဘာဇိတော-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဖဿ၊ စေတနာ၊ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေ ၄ ပါးတည်း၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] သုည တဝါရော-သည်၊ ပါကတိကောယေဝ-ပင်ကို သဘောအတိုင်းသာတည်း၊ သောတ ဝိညာဏာဒိနိဒ္ဒေသာပိ-သောတဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့ကိုလည်း၊ ဣမိနာဝနယေန-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဟိ-စိုးစဉ်းအနည်းငယ်ဆိုဖွယ် အထူးကား၊ ကေဝလံ-ဝေဒနာချင်း မရောမယှက်သက်သက်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိသု-တို့၌၊ ဥပေက္ခာ-ဥပေက္ခာဝေဒနာကို၊ ဘာဇိတာ-ပြီ၊ ကာယဝိညာဏေ-၌၊ သုခံ-သုခဝေဒနာကို၊ (ဘာဇိတံ) ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ ဝိသေသော။

ပကတိယာ။ ။[ဤပုဒ်ကို "အဝိတက္ကစိတ္တေ"၌စပ်။] "အဝိတက္ကစိတ်" ဟုရာ၌ ဒုတိယဈာန်စိတ်စသော စိတ်များသည် ပကတိ အဝိတက္ကမဟုတ်၊ ဝိတက်ကိုလွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် အဝိတက္ကဖြစ်ကြရသည်။ "ဒေ ပဉ္စဝိညာဉ်ကား ဝိတက်ကိုလွန်ခြင်းကြောင့် အဝိတက္ကစိတ် မဟုတ်၊ ပင်ကိုရိုးရာအတိုင်းပင် အဝိတက္ကစိတ် ဖြစ်သည်"ဟု ပြလို၍ "ပကတိယာ" ဟုမိန့်သည်။ [ပကတိယာ န အဝိတက္ကမနေန-ဋီကာ။]

စ-ဆက်၊ သောပိ-ထိုအထူးကိုလည်း၊ ယဋ္ဌနဝသေန-ထိခိုက်ခြင်း၏အစွမ်းကြောင့်၊ (ထိခိုက်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်။) ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ စက္ခုဒွါရာဒီသု-စက္ခုဒွါရ အစရှိကုန်သော၊ စတူသု-၄ ပါးသောဒွါရတို့၌၊ ဥပါဒါရူပမေဝ-ဥပါဒါရုပ်သည်သာ၊ ဥပါဒါရူပ-ကို၊ ဃဇ္ဇေတိ-ထိခိုက်၏၊ [ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော ရူပ သဒ္ဓ ဂန္ဓ ရသာရုံတို့က ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော စက္ခုသောတ ဃာန ဇီဝါဝတ္ထုတို့ကို ထိခိုက်ကြသည်။] ဥပါဒါရူပယေဝ-သည်သာ၊ ဥပါဒါရူပ-ကို၊ ဃဇ္ဇေန္တေ-ထိခိုက်လသော်၊ ပဋိယဋ္ဌနာနိယံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ နဟောတိ၊ [“ပဋိယဋ္ဌနာနိယံသော ဗလဝါ နဟောတိ”ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြလို၍ “စတုန္ဒံ၊ ပေ၊ ပုဋ္ဌမတ္တမေဝ ဟောတိ” ဟုမိန့်သည်။] စတုန္ဒံ-၄ ခုကုန်သော၊ အဓိကရဏီနံ-ပေတို့၏၊ [ထုရိုက်ဝေဖန်များ၍ ပေနေ တေနေသော အောက်ခံသံတုံးကို “ပေ”ဟုခေါ်သည်။] ဥပရိ-အထက်၌၊ စတ္တာရော-၄ ခုကုန်သော၊ ကပ္ပာသပိစုပိဏှေ-ဝါဂွမ်းဆိုင်တို့ကို၊ ထပေတွာ-တင်ထား၍၊ ပိစုပိဏှေဟေဝ-ဝါဂွမ်းဆိုင်တို့ဖြင့် သာလျှင်၊ ပဟတကာလောဝိယ-ပုတ်ခတ်အပ်ရာအခါကဲ့သို့၊ ဖုဋ္ဌမတ္တမေဝ-ထိအပ်ကာမျှ သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဝေဒနာ-သည်၊ မဇ္ဈတ္တဋ္ဌာနေ-မဇ္ဈတ္တအရာ၌၊ တိဋ္ဌတိ။ [ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ ကာယဒွါရေ-၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ မဟာဘူတာရမဏံ-မဟာဘုတ်တည်းဟူသောအာရုံသည်၊ အဇ္ဈတ္တိကကာယပသာဒံ-အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်သော ကာယပသာဒကို၊ ဃဇ္ဇေတွာ-ထိခိုက်၍၊ ပသာဒပစ္စယေသု-မှီရာပသာဒ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတေသု-မဟာဘုတ်တို့၌၊ ပဋိယညတိ-ထိခိုက်၏။

ဗဟိဒ္ဓါ။ ။ “ဗဟိဒ္ဓါ မဟာဘူတာရမဏံ”၌ဗဟိဒ္ဓါကို နိဒဿန၊ ဥပလက္ခဏ နည်းအားဖြင့် ဆိုသည်။ မှန်၏-ဗဟိဒ္ဓ မဟာဘုတ်ဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသာမက မိမိ လက်သီးဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ပြန်၍ ထုသောအခါစသည်၌ အဇ္ဈတ္တ (ခန္ဓာကိုယ်၌ ပါသော) မဟာဘုတ်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ကလည်း အဇ္ဈတ္တကာယပသာဒကို ထိခိုက်နိုင်သည်သာ၊ [ဗဟိဒ္ဓါတိတေ နိဒဿနတ္ထံ-ဋီကာ၊ နိဒဿနမတ္တံတိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။မဓု။]

တစ်နည်း။ ။ ကာယဝိညာဏဓာတ်သည် ကာယပသာဒ ဝတ္ထုကိုမို၏၊ ထိုဝတ္ထုသည် ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်ရကား ကလာပ်တူဖြစ်သော မဟာဘုတ်ကို မိုရ၏၊ ထိုမှီရာ မဟာဘုတ်သည် အာရုံမဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကာယဝိညာဉ်၏ အဆင့်ဆင့် မှီရာ မဟုတ်မှ တစ်ပါးသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို (ခန္ဓာကို ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပ၌ရှိသည်ဖြစ်စေ) “ဗဟိဒ္ဓ မဟာဘုတ်အာရုံ”ဟု ခေါ်သည်။ [“ဝိညာဏဓာတု၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

အဓိကရဏိမတ္တကော-ပေ၏ အထက်၌၊ ကပ္ပာသပိစုပိဏ္ဍ-ကို၊ ထပေတွာ-
၍၊ ကုဋေန-သံတူဖြင့်၊ ပဟရန္တဿ-ပုတ်ခတ်လသော်၊ ကပ္ပာသပိစုပိဏ္ဍ-ကို၊ ဆိန္ဒိ
တွာ၊ ဖြတ်၍၊ (ထိပြီး၍) ကုဋ-သံတူသည်၊ အဓိကရဏိ-ပေကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ ၏၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ နိယံသော-ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ
ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-သာလျှင်၊ ပဋိယဋနာနိယံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်
တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ ဟောတိ-၏၊ ဣဋ္ဌေ-ဣဋ္ဌဖြစ်သော၊ အာရမဏေ-၌၊ သုခ
သဟဂတံ-သုခသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အနိဋ္ဌေ-
သော၊ (အာ ရမဏေ-၌) ဒုက္ခသဟဂတံ-သော၊ (ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။

["သောပိစ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော"၏ အကျယ်ကို ပြပြီး၍ ဝတ္ထုဒွါရာရမဏ
တို့၏၊ နိဗန္ဓဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ဣမေသံ ပန" စသည်မိန့်။] ပန-ဆက်၊
ပဉ္စန္ဒ-နံသော၊ ဣမေသံ စိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝတ္ထုဒွါရာရမဏာနိ-တို့သည်၊ နိဗန္ဓာ
နေဝ-အမြဲဖွဲ့အပ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသည်တို့၌၊ ဝတ္ထာ
ဒိသကံမနံနာမ-ဝတ္ထုအစရှိသည်တို့၏ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ["စက္ခု
ဝိညာဉ် မှန်သမျှ စက္ခုဝတ္ထု၊ စက္ခုဒွါရ၊ ရူပါရုံ၌သာ အမြဲနေသည်၊ အခြား ဝတ္ထု၊
ဒွါရ၊ အာရုံများသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ" ဤသို့စသည်ဖြင့် သောတဝိညာဉ်
စသည်တို့၌လည်းသိပါ။] ဟိ-မှန်၊ ကုသလဝိပါက စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ စက္ခုပသာ
ဒံ-ကို၊ ဝတ္ထု-မှီရာဝတ္ထုကို၊ ကတွာ-၍၊ ဣဋ္ဌေစ-ဣဋ္ဌလည်းဖြစ်သော၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တ
စ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တလည်းဖြစ်သော၊ စတုသမုဒ္ဒာနိက ရူပါရဏေ-ကံ စိတ် ဥတု အာ
ဟာရအားဖြင့် ၄ ပါးသောအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သော ရူပါရုံ၌၊ ဒဿနကိစ္စ-
မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာယေမာနံ-ပြီးစေလျက်၊ စက္ခုဒွါရေသု-၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဝိ
ပဇ္ဇတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ [ဝိပါက်ဖြစ်၍ "ဝိပဇ္ဇတိ" ဟုဆိုသည်။] သောတဝိညာဏာဒီ
နိ- သာတ ဝိညာဉ် အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့သည်၊ သောတပသာဒီဒီနိ-သောတပ
သာဒ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝတ္ထု-မှီရာကို၊ ကတွာ၊ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တသု-ဣဋ္ဌာရံ၊ ဣဋ္ဌ
မဇ္ဈတ္တာရုံဖြစ်ကုန်သော၊ သဒ္ဓါဒီသု-သဒ္ဓါအစရှိသော အာရုံတို့၌၊ [အာဒိဖြင့် ဂန္ဓ၊

ပဋိယဋနာနိယံသော ဗလဝါ။ ။ကာယပသာဒနှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၏ ပဋိယဋန (ထိခိုက်
ခြင်း) ဟူသော နိယံသ (ပွတ်တိုက်ခြင်း) သည်အားရှိ၏၊ ထိုသို့ အားရှိသောကြောင့်ပင် ကောင်း
သောအတွေ့ကို တွေ့ရခြင်းစသည်ဖြင့် ဣဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံထိခိုက်သောအခါ ကာယပသာ
ဒ၏မှီရာ မဟာဘုတ်ဓာတ်တို့သည် သုခဝေဒနာ အဆက်ဆက်ဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းများဖြစ်၍
ခန္ဓာကိုယ်ကို ချိမြောက်ကုန်လျက် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အရာဝတ္ထုနှင့်
ထိခိုက်မိခြင်းစသည်ဖြင့် အနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံသောအခါလည်း ထိုမဟာဘုတ်ဓာတ်
တို့သည် အဆက်ဆက် ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းများဖြစ်၍ ဈောက်ချားဖောက်ပြားသော
ဓာတ်များအဖြစ်ဖြင့် ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ကြလေသည်၊ [ပဋိယဋနာ၊ ပေ၊ စိရံ အနုဝတ္ထု။ -ဋီကာ။]

ရသ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့ကိုယူ၍ သဝန၊ ပေ၊ ကိစ္စာနိ-ကြားခြင်း၊ နံခြင်း၊ သာယာခြင်း၊ ထိခြင်းကိစ္စတို့ကို၊ သာယေမာနာနိ-ပြီးစေကုန်လျက်၊ သောတဒ္ဓါရာဒီသု-တို့၌၊ ဌတော၊ ဝိပစ္စန္ဓိ-နံ၏။ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤအာရုံတို့တွင်၊ သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါရုံသည်၊ ဒွိသမုဋ္ဌာနိကောယေဝ-ဒွိသမုဋ္ဌာနိကသည်သာ၊ ဟောတိ။ [စိတ်၊ ဥတု ၂ ပါးကြောင့် ဖြစ်သည်-ဟုလို၊ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၌ လာသော “သဒ္ဓေါစိတ္တောတုဇော”နှင့် သဘောတူပင်။]

မနောဓာတုနိဒ္ဒေသေ-မနောဓာတု နိဒ္ဒေသ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ သဘာဝသုညတနိဿတ္ထဋ္ဌေန-သဘောဟူသောအနက်၊ အတ္တမှကင်းဆိတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ သတ္တမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ မနောယေဝ-သိကာမတ္ထ၊ သိရုံမျှသာဖြစ်သော၊ ဓာတု-ဓာတ်တည်း၊ မနောဓာတု-သိကာမတ္ထ၊ သိရုံမျှဖြစ်သောဓာတ်၊ သာ-ထိုမနောဓာတ်သည်၊ စက္ခုဝိ ညာဏာဒီနံ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့၏၊ အနန္တရ-အခြားမဲ့၌၊ ရူပါဒီဝိဇာနနလက္ခဏာ-ရူပါရုံ အစရှိသည်ကို သိတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော-မှတ်ကြောင်း လက္ခဏာရှိ၏။ [သမ္ပဋိစွဲနိန်း ဒွေးဟု ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်ကို ရည် ရွယ်သည်။] ရူပါဒီနံ-ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို၊ သမ္ပဋိစွနရသံ-လက်ခံခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။ တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌနာ-ထို လက်ခံတတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ညဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာ၏။ စက္ခုဝိညာဏာဒီအပဂမပဒ္ဓနာ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏ ကင်းချုပ်ခြင်းလျှင်နီးစွာ သောအကြောင်းရှိ၏။

- သဘာဝ၊ ပေ၊ မနောဓာတု။ ။ “အတ္တနော သဘာဝံ ဓာရေတိတိ ဓာတု” နှင့်အညီ မိမိသဘောကို ဆောင်နေသောကြောင့် (မိမိသဘောအတိုင်း ထင်ရှားသောကြောင့်) “ဓာတ်” ဟု ဆိုလျှင် “ထင်ရှားရှိသောတရား၊ အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သောတရား၊ သတ္တဝါမဟုတ်သော တရား” ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ထွက်၏။ ဓာတုသဒ္ဓါ၏ သဒ္ဓတ္တမှာ “ဓာတ်”ဟူသာ ဖြစ်သော်လည်း အဓိပ္ပာ တတ္ထအားဖြင့် “သဘာဝ၊ သုညတ၊ နိဿတ္တ အနက်ကို ဟောသောသဒ္ဓါ ဖြစ်သည်”ဟု ဆိုလို သည်။ ထို့ကြောင့် “သဘာဝ၊ ပေ၊ ဣဋ္ဌေန”သည် ဓာတုသဒ္ဓါ၏ သဒ္ဓတ္တမဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယတ္ထသာ တည်း။ “မနောဧဝ+ဓာတု မနောဓာတု”သာလိုရင်းဖြစ်သည်။

မတ္တ၏အနက်။ ။မတ္တသဒ္ဓါသည် ဧဝသဒ္ဓါ၏အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤဧဝသဒ္ဓါလည်း မတ္တသဒ္ဓါ၏အနက်ကို ဟော၏။ သိကာမတ္တ သိရုံမျှဖြစ်သော ဓာတ်တည်း။ ဝိညာဏဓာတ်၊ မနောဝိညာဏဓာတ်တို့ကဲ့သို့ အထူးအထွေ မသိတတ်-ဟုလို၊ ထိုကဲ့သို့ မသိနိုင်ပုံကို ငိုကော၌ အကြောင်းပြထားသည်။ [တသ္မာ ဧတ္ထ မနောဧဝ ဓာတု မနောဓာတုတိ ဧဝသဒ္ဓေါ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော ဒဒ္ဓဗ္ဗော-ငိုကော။]

ဣဓ-ဤ မနောဓာတုနိဒ္ဒေသ၌၊ ဓမ္မုဒ္ဒေသေ-ဓမ္မုဒ္ဒသဝါရ၌၊ ဒွါဒသ-နိ
 သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ နဝ-နိသော၊
 (ပဒါနိ ဟောန္တိ)၊ တေသု-ထို ၉ ပါးတို့တွင်၊ သတ္တ-နိသော၊ (ပဒါနိ-တို့သည်)၊
 အဝိဘတ္တိကာနိ-ခွဲခြားဝေဖန်ရခြင်းမရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒွေ-နိ သော၊ (ပဒါနိ)
 သဝိဘတ္တိကာနိ-ခွဲခြားဝေဖန်ရခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အဓိမောက္ခာ-
 လည်းကောင်း၊ မနုဿိကာရော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နိသော၊ ယေဝါပနကာ-
 တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသော-သည်၊ အဘိနိရော ပန-စေတသော အဘိ
 နိရောပနသို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ဌိတော-တန်ရပ်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဧတံစိတ္တံ-ဤသမ္ပန္နိန်းစိတ်သည်၊ နေဝ ကုသလံ-
 ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ နာကုသလံ-အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထို
 သို့ ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ သမ္မာ
 သင်္ကပ္ပေါတိဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါတိဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ဘဂ
 ဝတာ) နဝတ္ထံ၊ သင်္ဂါဟဝါရေ-၌၊ လတ္တမာနံပိ-ရထိုက်ပါသော်လည်း၊ (ရထိုက်သည်
 ဖြစ်သော) ဈာနဂံ-ဈာနင်သည်၊ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ-ပဉ္စဝိညာဉ်ဒေသနာ၏
 အယဉ်၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ ဂတံ-သွားပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဈာနဂံ-ကို- န ဥဒ္ဒင်-
 တုတ်ပြတော် မမူအပ်) မဂ္ဂင်္ဂပန-မဂ္ဂင်ကိုကား၊ န လတ္တတိယေဝ-မရအပ်သည်သာ၊
 [ရကို မရအပ်-ဟူလို]။ ဣတိ-ကြောင့်၊ န ဥဒ္ဒင်၊ သုညတဝါရော-သည်၊ ပါက
 တိကောယေဝ-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသည်သာ။

ဣမဿ စိတ္တဿ-ဤ သမ္ပင်္ဂန္နိန်းစိတ်၏၊ ဝတ္ထု-မိရာဝတ္ထုသည်၊ နိဗ္ဗန္ဒ-မြဲ
 ၏၊ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [“ဝတ္ထုနိဗ္ဗန္ဒ”ကို ထပ်ဖွင့်သည်]၊ ဒွါရာ

ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသော၊ ပေ၊ ဌိတော။ ။ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စိတ်များဝယ် ဝိတက္ကနိဒ္ဒေသ၌
 “တက္ကော၊ ပေ၊ စေတသော အဘိနိရောပနာ” ဟုဟောတော်မူပြီးနောက် “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ” ဖြစ်
 စေ၊ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”ဖြစ်စေ ပါရိးဖြစ်သော်လည်း၊ ဤမနောဓာတ်၌ကား “စေတသော အဘိနိ
 ရောပနာ” ရောက်လျှင် ရုပ်တန်တော့၏၊ “သမ္မာ သင်္ကပ္ပေါ၊ သို့မဟုတ် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”တိုင်
 အောင် မသွားတော့-ဟူလို။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

ဈာနဂံ၊ ပေ၊ န ဥဒ္ဒင်။ ။“ပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနဂံနိ န လတ္တန္တိ” ဟုဆိုသောကြောင့်
 ဈာနင်သည် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်၌သာ မရနိုင်၊ ယခုဆိုအပ်ဆဲဖြစ်သော သမ္ပင်္ဂန္နိန်း၌ကား ရနိုင်၏၊
 ထိုသို့ရနိုင်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ မထုတ်ပြအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသော
 ကြောင့် “ပဉ္စဝိညာဏသောတေ ပတိတွာ ဂတန္တိ (န ဥဒ္ဒင်)” ဟုမိန့်သည်၊ မဂ္ဂင်ကိုကား ရကို
 မရထိုက်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ မဟုတ်ပြအပ်၊ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂင်္ဂပန နလတ္တတိယေဝတိ န
 ဥဒ္ဒင်” ဟုဝေသဒ္ဓါဖြင့် မိန့်သည်။

ရမဏာနိ-တို့သည်၊ အနိပဒ္ဓါနိ-မမြဲကုန်၊ တတ္ထ-ထိုသမ္ပုဋ္ဌိန်းစိတ်၌၊ ဒွါရာရမဏာ
 နိ-တို့သည်၊ ကိဉ္ဇာဝိသင်္ကမန္တိ-အကယ်၍လည်း ပြောင်းရွှေ့ပါပေကုန်၏၊ ပန-ထို
 သို့ပင် ပြောင်းရွှေ့ပါကုန်သော်လည်း၊ ဌာန-ဌာနသည်၊ ဧက-တစ်ခုတည်းသာ
 တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတံ-ဤစိတ်သည်၊ သမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-သမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-သမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-သမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-သမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-
 ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤသမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-စိတ်သည်၊ ပဉ္စဒွါရေ-၌၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ အာ
 ရမဏေသု-တို့၌၊ သမ္ပုဋ္ဌိနိ-သမ္ပုဋ္ဌိနိ-သည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဝိပဇ္ဇတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊
 ကုသလဝိပါဏေသု-ကုသလဝိပါကံဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီသု-စက္ခုဝိညာဉ်
 အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့သည်၊ နိရဒ္ဓေသု-ချုပ်ပြီးကုန်လသော်၊ တံ သမန္တရာ-ထို
 ပဉ္စဝိညာဉ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဌာနပုတ္တာနိ-မိမိ၏ သမ္ပုဋ္ဌိနိက္ခိ-ဌာနသို့ ရောက်ကုန်
 သော၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဌာနပုတ္တာနိ-ဌိသို့ ရောက်ကုန်သော” ဟု ပေး၏၊ အဓိပ္ပာယ်
 မှန်သော်လည်း သဒ္ဓါနှင့်၊ မလျော်။] တာနေဝ ရူပါရမဏာဒီနိ-ထို ရူပါရုံ အစရှိ
 သည်တို့ကိုပင်၊ သမ္ပုဋ္ဌိတိ-ခံယူရ၏။

မနောဝိညာဏာဓာတု နိဒ္ဒေသေသု-မနောဝိညာဏာဓာတု နိဒ္ဒေသတို့တွင်၊
 ပဌမမနောဝိညာဏာဓာတုယံ-ပဌမမနောဝိညာဏာဓာတ်၌၊ ပီတိပဒံ-ပီတိပုဒ်သည်၊
 အဓိ ကံ-ပိုလွန်၏၊ [သောမနဿသန္တိရဏ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။] ဝေဒနာဝိ-
 သည်လည်း၊ သောမနဿဝေဒနာ-သောမနဿဝေဒနာသည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊
 (တစ်နည်း-ကသွာ သောမနဿဝေဒနာ၊ ဟောတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသွာ)၊ အယံ-
 ဤပဌမမနောဝိညာ ဏာဓာတ်သည်၊ ဣဋ္ဌာရမဏသ္မိယေဝ-၌သာ၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်
 ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သောမနဿဝေဒနာ ဟောတိ)၊ ဒုတိယ မနောဝိညာဏာဓာတု-
 သည်၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာ ရမဏေ-၌၊ (ပဝတ္တတိ)၊ တသွာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဒုတိယ
 မနောဝိညာဏာဓာတ်၌၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဒါနိ-
 တရားအစုတို့သည်၊ မနောဓာတု နိဒ္ဒေသသဒိသာနေဝ၊ မနောဓာတုနိဒ္ဒေသနှင့်
 တူကုန်သည်သာ၊ [မနောဓာတ်နှင့် ဤဥပေက္ခာ သန္တိရဏ၌ စေတသိက် အရေအတွက်
 တူသည်-ဟူလို။] ဥဘယတ္တာပိ-မနောဝိညာဏာဓာတ် ၂ ပါးစုံ၌လည်း၊ ပဉ္စဝိညာ
 ဏသောတေ-၌၊ ပတိ တွာ-ကူ၍၊ ဂတတ္ထာယေဝ-သွားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊
 ဈာနဂါနိ-တို့ကို၊ န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ-မထုတ်အပ်ကုန်၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့ကို၊ အလာဘာတောယေဝ-
 မရခြင်းကြောင့် ပင်၊ (န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ)၊ သမ္ပတ္တ-အလုံးစုံသောဝါရတို့၌၊ သေသံ၊
 ကြွင်းသော အစီရင် ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပုံကို ပြပြီး၍၊ လက္ခဏာ စသည်ကိုပြလိုသောကြောင့်
 “လက္ခဏာဒိတော ပန” စသည်မိန့်၊ စာအုပ်တို့၌ “ပနေသာ” ဟုရှိ၏၊ နောက်၌ ဝိ
 ပါကာနှင့်တွဲရမည်ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိပါကပုဒ်က ပုလ္လိင်မြိသော
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စဉ်းစားသင့်၏ “ပနေတေ” ဟုရှိမှကောင်းမည်ထင်သည်။]

ပန-ဆက်၊ လက္ခဏာဒိတော-လက္ခဏအစရှိသောအားဖြင့်၊ ဒုဝိဇာပိ-၂ ပါးအပြား ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ မနောဝိညာဏဓာတု အဟေတုကဝိပါကာ-ဤ မနောဝိညာဏဓာတ်ဟူသော အဟိတ်ဝိပါက်တို့ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ ဌစပ်)ဝါ-တို့သည်၊ ဆဋ္ဌာရမဏဝိဇာနနလက္ခဏာ- ၆ ပါးသောအာရုံကို သိတတ်ကုန်သည်၏အဖြစ် ဟူသော မှတ်ကြောင်းလက္ခဏာရှိကုန်၏။ သန္တိရဏာဒိရသာ-စုံစမ်းခြင်းအစရှိသော ကိစ္စရှိကုန်၏။ [အာဒိဖြင့် သောမနဿ သန္တိရဏအတွက် တဒါရမဏကိစ္စ၊ ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ အတွက် တဒါရမဏကိစ္စနှင့်တကွ ပဋိသန္တိ၊ ဘဝင်္ဂ၊ စုတိကိစ္စတို့ကို ယူ၍ တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ-ထိုစုံစမ်းတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ် ဖြင့် ယောဂီတို့၏ဉာဏ်အား ရှေးရှုထင်လာကုန်၏။ ဟဒယဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ-ဟဒ ယဝတ္ထုလျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။

တတ္ထ-ထိုမနောဝိညာဏဓာတ် ၂ ပါးတို့တွင်၊ ပဌမာ-ရှေးဦးစွာသော မနော ဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဒွိသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ သာ-ထိုပဌမ မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ [သောမနဿ သန္တိ ရဏကိုဆိုသည်] ပဋ္ဌဒွါရေ-၌၊ ကုသလ၊ ပေ၊ အနန္တရံ-ကုသလဝိပါက် စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-ဝိပါက်မနောဓာတ်သည်၊ (သမ္ပဋိန္ဒြိန်းသည်)၊ တံ အာရမဏ-ထိုအာရုံကို၊ သမ္ပဋိန္ဒြိတွာ-ခံယူ၍၊ နိရဒ္ဒါယ- ပြီးလသော်၊ တသ္မိယေဝ အာရမဏေ-ထိုသမ္ပဋိန္ဒြိန်းခံယူအပ်ပြီးသော အာရုံ၌ပင်၊ [အချို့စာအုပ်၌၊ “တဒါရမဏေ” ဟုရှိ၏။] သန္တိရဏကိစ္စ-စုံစမ်းခြင်းကိစ္စကို၊ သာ ဝေယမာနာ-ပြီးစေလျက်၊ ပဉ္စသု၊ ဒွါရေသု၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဝိပစ္စတိ၊ ပန-ဆက်၊ ဆသု၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ ဗလဝါရမဏေ-အားရှိသော အာရုံ၌၊ [အားသေး သော အာရုံကို တဒါရုံဖြစ်သည်တိုင်အောင် မတည်နိုင်သောကြောင့် “ဗလဝါရမဏေ” ဟုဆိုသည်။] တဒါရမဏာ-တဒါရုံသည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ စဏ္ဍသောတေ-ကြမ်းတမ်းသော ရေအယဉ်၌၊ တိရိယံ-ဖိ လာ၊ နာဝါယ-လှေသည်၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားလသော်၊ ဥဒကံ-ရေသည်၊ ဆိန္ဒိတွာ- ပြတ်၍၊ ထောက်-အနည်းငယ်သော၊ ဌာနံ-အရပ်တိုင်အောင်၊ နာဝံ-လှေသို့၊ အနု ဗန္ဓိတွာ-အစဉ်လိုက်ပြီး၍၊ ယထာသောတမေဝ-ရေအယဉ်အားလျော်စွာသာလျှင်၊ ဂစ္ဆတိယထာ-သွားမြဲသွားသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဆသု၊ ဒွါရေသု၊ ဗလ ဝါရမဏေ-အားရှိသော အာရုံသည်၊ ပလောဘမာနေ-ဖြားယောင်းသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ အာပါတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ ဂတေ-ရောက်လသော်၊ ဧဝနံ-ဧဝလည်း၊ ဧဝတိ- ဧဝ၏၊ ဝါ-အဟုန်ပြင်းစွာဖြစ်၏၊ တသ္မိ-ထိုဧဝသည်၊ ဧဝိတေ-ဧဝပြီးလသော်၊ ဘဝင်္ဂဿ၊ ဝါရော-အလှည့် အကြိမ်သည်၊ (ဟောတိ) ပန-ထိုသို့ပင် ဘဝင်၏ အလှည့်အကြိမ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤသန္တိရဏစိတ်သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-

အား၊ ဝါရ်-အလှည့်အကြိမ်ကို၊ အဒတွာ-မပေးမူ၍၊ ဇေနေန-သည်၊ ဂဟိတာရမဏ်-ယူအပ်ပြီးသော အာရုံကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဇေ (စိတ္တဝါရ်) စိတ်တစ်ကြိမ် သော်လည်းကောင်း၊ ဇေစိတ္တဝါရေ-စိတ် ၂-ကြိမ်တို့တိုင်အောင် သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတွာ-ဖြစ်ပြီး၍၊ ဘဝင်္ဂမေဝ-သို့သာ၊ ဩတရတိ-သက်၏၊ [တချို့ကတဒါရ် တစ်ကြိမ်လည်း အလိုရှိကြ၏၊ သင်္ဂြိုဟ်၌ကား ၂-ကြိမ်။]

ဂဝက္ခန္ဓေ-နွားအစုသည်၊ နဒိ-ကို၊ တရန္တေပိ-ကူးသော်လည်း၊ ဝါ-ကူးရာ၌ လည်း၊ ဇေမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဥပမာ-ကို၊ ဝိတ္တာရေတဗ္ဗာ-ချဲ့ထွင်ထိုက်၏၊ [“အနည်းငယ်သော ကာလမျှ နွားအစုနောက်သို့ ရေလိုက်သွား၍၊ ထိုနောက်စီးမြစ်သဲကဲ့သို့၊ ဟူလို။] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဒသာ-ဤပဌမ မဲနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ဇေနေန-သည်၊ ယံ ဂဟိတာရမဏ်-အကြင်ယူအပ်ပြီးသော အာရုံသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿေဝ-ထိုဇော၏ အာရုံ၏ပင်၊ ဝါ-ကိုပင်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါရမဏ်နာမ-မည်သည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စတိ၊ [“တဿေဝ ဂဟိတတ္တာ”ဖြင့် တဿ အာရမဏ် အာရမဏ် ယဿာတိ တဒါရမဏ်”ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကိုပြသည်။]

ပန-ကား၊ ဒုတိယာ-၂ခုမြောက်သော မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်သန္တီရဏကို ဆိုသည်။) ပဉ္စသု ဌာနေသု ဝိပစ္စတိ၊ ကထံ-နည်း၊ တာဝ-ဘဝင် သန္တီရဏ တဒါရ် စုတိတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ မနဿလောကေ-လှ-ပြည်၌၊ ဇစ္စန္ဓ၊ ပေ၊ နပုံသကာနံ-ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကာဏ်းသူ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားထိုင်သူ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အညှ၊ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ရူးနမ်းသူ၊ ဥဘတောဗျည်း၊ နပုန်း ပဏ္ဍုက်တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ-ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စတိ၊ ပဋိသန္ဓိယာ-သည်၊ ဝိတိဝတ္တာယ-လွန်ပြီးလသော်၊ ယာဝတာယုကံ-အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဝင်္ဂ-သည်၊ ဟုတွာဝိပစ္စတိ၊ [“ယာဝတာယုကံ” ဟုဆိုသော်လည်း တစ်ဆက်တည်းမဟုတ်၊ “ဇောဝိထိတို့၏ အကြား အကြား၌ ဖြစ်သည်”ဟုဆိုလိုသည်၊ တစ်သက်လုံး ဘဝင်ချည်း ဖြစ်နေသည်ဟုလည်း မမှတ်ရ၊] ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တေ-ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံ၌၊ ပဉ္စာရမဏဝိတိယာ-၌၊ သန္တီရဏံ-သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဗလဝါရမဏေ-၌၊ ဆေသု ဒွါရေသု-တို့၌၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ဟုတွာ-လည်းကောင်း၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ စုတိ-သည်၊ ဟုတွာ-လည်းကောင်း၊ (ဝိပစ္စတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဣမေသုဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စတိ၊ ဣတိ-အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် အပြီးတည်း။

မနောဝိညာဏဓာတုဒွယံ-သည် နိဋ္ဌိတံ-ပြီး။



ဣဒါနိ-အဟိတ်ကုသလဝိပါက်စိတ်ကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အဋ္ဌ-
 နံသော၊မဟာဝိပါကကစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဒဿေတုံ ပုန၊ ကတမေ ဓမ္မော အဗျာကတာ
 တိ အာဒိ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထိုကတမေ ဓမ္မော အဗျာကတာအစရှိသော
 စကားရပ်၌၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ နယမတ္တံ-နည်းမျှကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူ၍၊
 သဗ္ဗဝါရာ-အလုံးစုံသော ဝါရတို့ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ-ပေါတ္ထကာရဋ္ဌသံဂါယနာ
 တင်ထေရ်တို့သည်။) သံစိတ္တာ-ချိုးအပ်ကုန်ပြီ၊ (ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။) တေသံ-
 ထိုအလုံးစုံသော ဝါရတို့၏၊ အတ္ထော-ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (မဟာကုသိုလ်စိတ်အဖွင့်
 ၌)၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အထူး
 ကား၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်၌၊ ယော ဝိသေသော-အကြင်အထူးသည်၊ (အတ္ထိ)၊
 တံ-ထိုအထူးကို၊ ဒဿေတုံ၊ အာလောဘော အဗျာကတမူလန္တိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝ
 တာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ယံပိ-အကြင်အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ န ဝုတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်၌
 မဆိုအပ်ခဲ့၊ တံ-ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိ
 တဗ္ဗံ။

ဟိ-ရဲ့၊ ကာမာဝစရကုသလေသု-တို့၌၊ ယော ကမ္မဒ္ဓါရ၊ ပေ၊ ဘောဒေါ-
 အကြင် ကမ္မပထအပြား၊ ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားကို၊ ဝုတ္တော-သည်၊ သော-ထိုကမ္မ
 ဒ္ဓါရအပြား၊ ကမ္မပထအပြား၊ ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားသည်၊ ဣဓ-ဤမဟာဝိပါက်
 စိတ်၌၊ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နတ္ထိ-နည်း၊ ဣမဿ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်၏၊ အဝိ
 ညတ္ထိဇနကတော-ဝိညတ်ကို မဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝိ
 ပါကဓမ္မတော-အကျိုးကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ တထာ-ထိုဒါန သီလအစရှိသော ပုညကြိယအပြားအားဖြင့်၊ အပ္ပ
 ဝတ္တိတောစ-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဣဓ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်၌၊ သော-
 ထိုကမ္မဒ္ဓါရအပြား၊ ကမ္မပထအပြား၊ ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားသည်၊ နတ္ထိ။)

အဝိညတ္ထိ၊ ပေ၊ အပဝတ္တိတောစ။ ။ဤဟိတ် ၃ ပါးတွင် အဝိညတ္ထိဇနကတောဖြင့်
 ကာယကမ္မဒ္ဓါရ ဝစီကမ္မဒ္ဓါရမဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြ၏၊ [မဟာဝိပါက်စိတ်တို့က ဝိညတ်
 ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်တို့တွင် မပါဝင်ပုံနှင့်တကွ၊ "ကာယဝိညတ္ထိ သင်္ခါတေ ကာယဒ္ဓါရေ၊
 ဝစီဝိညတ္ထိ သင်္ခါတေ ဝစီဒ္ဓါရေ"ကို သတိပြုပါ။] အဝိပါက ဓမ္မတောဖြင့် မနောကမ္မဒ္ဓါရ မဖြစ်
 ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မပထမဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ မရဲ့၌ကား ကာယကမ္မ
 ဒ္ဓါရ မဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဖွင့်ထားသေး၏၊ [မနောကမ္မဒ္ဓါရ နိဝါရဏဒ္ဓာတိ စသဒ္ဓေါ သေသ
 ဒ္ဓါရ နိဝါရဏံ သမုစ္စေတိ-မခု။] ထိုဒါန သီလစသောအပြားအားဖြင့် ဝိပါက်စိတ်က မဖြစ်ရကား
 "တထာ အပ္ပဝတ္တိတော"ဖြင့် ပုညကြိယဝတ္ထုအပြားကို တားမြစ်သည်။

ယေဝါပနကောသု-တို့၌၊ ယာပိ တာ ကရုဏာ မုဒိတာ-အကြင်သို့သော ထိုကရုဏာ မုဒိတာတို့ကို၊ ဝုတ္ထာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ကုသိုလ်တုန်းက ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ] တာ-ထိုကရုဏာ မုဒိတာတို့သည်၊ သတ္တာရမဏတ္တာ-သတ္တဝါပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကောသု-တို့၌၊ န သန္တိ၊ ဟိ-မှန်း၊ ကာမာဝစရဝိပါကာနိ-တို့သည်၊ ဧကန္တ ပရိတ္တာရမဏာနိ-ဧကန် ကာမတရားလျှင် အာရုံရှိကုန်၏၊ စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-ဝိရတိ မဖက်သက်သက်၊ ကရုဏာ မုဒိတာ-တို့သည်သာ၊ (န သန္တိ-မရှိကုန်သည်ကား၊) န- မဟုတ်သေး၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဝိပါကံစိတ်၌၊ ဝိရတိယောပိ-တို့သည်လည်း၊ န သန္တိ၊ ဟိ-မှန်း၊ ပဉ္စသိက္ခာပဒါနိ-တို့သည်၊ ကုသလာယေဝ-ကုသိုလ်တို့သာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္ထ-ပြီ၊ (သိက္ခာပဒဝိဘင် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။)

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ မဟာဝိပါကံစိတ်၌၊ အသင်္ခါရသသင်္ခါရဝိဓာန-အသင်္ခါရသသင်္ခါရအစီအရင်ကို၊ ကုသလတောစေဝ-ကုသိုလ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စယဘောဒတောစ-အကြောင်းအထူးကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အသင်္ခါရိကဿ-အသင်္ခါရိကဖြစ်သော၊ ကုသလဿ-၏၊ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါရိကသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံသည်၊ (ဟောတိ)၊ သသင်္ခါရိကဿ-သော၊ (ကုသလဿ-၏)၊ သသင်္ခါရိကံ(ဝိပါကံဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ (တစ်နည်း)စ-ကား၊ [ကုသလတောစေဝဟူသော ဟိတ် အကျယ်မှတစ်ပါး ပစ္စယဘောဒတောစ ဟူသော ဟိတ်၏ အကျယ်ကား] "ဗလဝပစ္စယေဟိ-အားရှိသော အာရုံစသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊

ဗလဝပစ္စယေဟိ။ ။ မိမိကိုယ်တိုင်၏ ကာယ ဝစီ မနော ပယောဂနှင့် သူတစ်ပါးတို့၏ ကာယ ဝစီ ပယောဂမပါဘဲ ဖြစ်ပေါ်လာသော အာရုံ မနသိကာရ စသောအကြောင်းကို "ဗလဝပစ္စယ" ဟု ဆိုသည်။ ["ဗလဝပစ္စယေဟိတိ ပယောဂေနဝိနာ နိပ္ပဇ္ဇေဟိ အာရမဏာဒိ ပစ္စယေဟိ-ဋီကာ။]

ချဲ့ဦးအံ့။ ။ ဤဝိပါကံစိတ်တို့သည် ပဋိသန္ဓေ၊ ဘဝင်၊ စုတိ၊ တဒါရုံကိစ္စ တပ်ရကား သေခါနီး၌ ကံစသော နိမိတ် (အာရုံ) ကောင်းထင်လာအောင် မည်သူမျှ မစိမ့်ရဘဲ အလိုလို ထင်လာလျှင် ထိုအာရုံသည် ဗလဝပစ္စယဖြစ်ရကား အသင်္ခါရိက ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ အာရုံကောင်းထင်လာအောင် ဆရာသမား ဆွေမျိုးကောင်းတို့က တရားစာရွတ်ခြင်း၊ ပန်းပူဇော်၍သူ့ကို ကြည့်ညှိစေခြင်းစသော ပယောဂတို့ဖြင့် ပြုစီမံမှ ထင်လာသော အာရုံသည် ဗလဝမဟုတ်၊ ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ ပဋိသန္ဓေစိတ်ဖြစ်လျှင် သသင်္ခါရိကစိတ်ဖြစ်၏၊ [သသင်္ခါရိကဖြစ်စေကာမူ အကုသိုလ်နိမိတ် ထင်ခြင်းထက်သာလွန်ကောင်းကြောင့် ပယောဂကုထိုက်သည်သာ၊ ပယောဂကုသော်လည်း အာရုံကောင်းက သူ့ဘာသာ ထင်မည်ဖြစ်လျှင် ဗလဝပင်တည်း၊] ဘဝင်စုတိတို့မှာ ပဋိသန္ဓေအတိုင်းသာတည်း၊ တဒါရုံမှ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့က အသင်္ခါရိကဖြစ်လျှင် အသင်္ခါရိက၊ သသင်္ခါရိကဖြစ်လျှင် သသင်္ခါရိကဖြစ်ရသည်။

ဥပဋ္ဌ-ဖြစ်သော မဟာဝိပါက်သည်၊ အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကတည်း၊ ဣတရေဟိ-
အခြားသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ဒုဗ္ဗလ ပစ္စယကြောင့်၊ ဥပဋ္ဌ-သည်)၊ ဣတရ်-
အသင်္ခါရိကမှ တစ်ပါးသော သသင်္ခါရိကတည်း။

ဟိနာဒိဘေဒေပိ-ဟိန အစရှိသောအပြားတို့၌လည်း၊ ဣမာနိ-ဤမဟာဝိပါက်
စိတ်တို့သည်၊ ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတေဟိ-ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတဖြစ်ကုန်သော၊ ဆန္ဒာ
ဒိဟိ-ဆန္ဒအစရှိသည်တို့သည်၊ အနိပ္ပါဒိတတ္တာ-မဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ ဟိန မဇ္ဈိမ ပဏီတာနိနာမ-တို့မည်သည်၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ်ကုန်၊ ပန-
အဟုတ်ကား၊ ဟိနဿ- ညံ့သော၊ ကုသလဿ-၏၊ ဝိပါက်ကံ-ဝိပါက်သည်၊
ဟိနံ-ဟိနတည်း၊ မဇ္ဈိမဿ- အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ (ကုသလဿ-၏၊ ဝိပါက်-
သည်၊ မဇ္ဈိမံ-တည်း၊ ပဏီတဿ-မြတ်သော၊ (ကုသလဿ ဝိပါက်) ပဏီတံ-
တည်း၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဝိပါက် စိတ်၌၊ အဓိပတိနောပိ-အဓိပတိတို့သည်လည်း၊ န
သန္တိ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (န သန္တိ-နံ သနည်း၊) ဆန္ဒာဒိနိ-တို့ကို၊ ရရံ-အကြီးအမှူး
ကို၊ (ပဓာနကို)၊ ကတွာ၊ အနုပ္ပါဒေတဗ္ဗတော-မဖြစ်စေလိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
(န သန္တိ)၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်သည်၊ အဋ္ဌသု-န်သော၊
ကုသလေသု-တို့၌၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်နှင့် တူသည်သာ။

ဣဒါနိ-၌၊ အဋ္ဌန္တံ-န်သော၊ ဣမေသံ မဟာဝိပါကစိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဝိပစ္စနဋ္ဌာနံ-
အကျိုးဖြစ်ရာဋ္ဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤမဟာဝိပါက်စိတ်တို့သည်၊
ပဋိသန္ဓိယံ-ပဋိသန္ဓေဋ္ဌာနလည်းကောင်း၊ ဘဝင်္ဂေ-ဘဝင်္ဂဋ္ဌာနလည်းကောင်း၊ စုတိ
ယံ စုတိဋ္ဌာနလည်းကောင်း၊ တဒါရမဏေ-တဒါရုံ ဋ္ဌာနလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊
စတုသုဋ္ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စန္တိ-န်၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ တာဝ-
ဘဝင်္ဂဋ္ဌာန စသည်တို့မှ၊ ရှေးဦးစွာ၊ မနဿေသု-လူတို့၌လည်းကောင်း၊ ကာမာဝ
စရဒေဝေ သုစ-ကာမာဝစရ နတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ပုညဝန္တာနံ-ဘုန်းကံရှိကုန်သော၊
ဒုဟေတုက တိဟေတုကာနံ-ဒွိဟိတ်၊ တိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ-
ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟုတွာ ဝိပစ္စန္တိ၊ ပဋိသန္ဓိယာ-သည်၊
ဝိတိဝတ္တာယ-လွန်ပြီးလသော်၊ ပဝတ္ထေ-ပဝတ္ထိအခါ၌၊ သဋ္ဌိပိဝဿာနိ-အနစ် ဖိဝ
တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ အသိတိပိဝဿာနိ-အနစ်ရှစ်ဆယ်တို့ ပတ်လုံးလည်း
ကောင်း၊ အသင်္ချေယမ္ပိ-အသင်္ချေလည်းဖြစ်သော၊ အာယုကာလံ-အသက်ရှည်ရာ
ကာလပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဘဝင်္ဂ-ဘဝင်သည်၊ ဟုတွာ (ဝိပစ္စန္တိ)၊ ဗလဝါရမဏေ-
၌၊ ဆသု-၆ ပါးကုန်သော၊ ဒွါရေသု-ဒွါရတို့၌၊ တဒါရမဏံ-တဒါရုံသည်၊ ဟုတွာ
(ဝိပစ္စန္တိ)၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ စုတိ-သည်၊ ဟုတွာ (ဝိပစ္စန္တိ)၊
ဣတိစဝံ-သို့၊ စတုသု၊ ဋ္ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စန္တိ-ရင့်ကျက်ကုန်၏၊ ဝါ-အကျိုးဖြစ်
ကုန်၏။

တတ္ထ-ထိုမဟာဝိပါက်စိတ်တို့တွင်၊ သဗ္ဗေပိ-အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာ-သဗ္ဗညုဘုရား အလောင်းတို့သည်၊ ပစ္စိမပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ- နောက်ဆုံးဘဝ၌ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေကို ယူရာအခါ၌၊ ပဌမေန-ပဌမဖြစ်သော၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာဝိပါက်စိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏန္တိ-ယူကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုသောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာဝိပါက်စိတ်သည်၊ မေတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂ စိတ္တဿ-ရှေ့အဖို့၌ မေတ္တာရှိသော ကုသိုလ်စိတ်၏၊ ဝိပါက်-အကျိုးသည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ထိုသောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာကုသိုလ်စိတ်သည်၊ ဒိန္နာယ-ပေးအပ်သော၊ ပဋိသန္ဓိယာ-ကြောင့်၊ အသင်္ချေယျ-အသင်္ချေဖြစ်သော၊ အာယု-အသက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် အသင်္ချေ အသက်ရှည်နိုင်ပါသော်လည်း၊ ကာလဝသေန-ကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဏမတိ-ကိုင်းညွတ်ရ၏၊ ဝါ-ပြောင်းလွဲရ၏။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ငိုကာ၌ အကျယ်ပြထား၏၊ ကောင်းလှ၍ ရှုပါ၊ ကံစွမ်း ရှိသလောက် အသက်မရှည်နိုင်ဘဲ ကာလအလျောက်သာ အသက်ရှည်သည်-ဟုလို။]

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာသိဝတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ၊ (ကိ)၊ သောမနဿ သဟဂတတော-သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ်ထက်၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ-သည်၊ ဗလဝတရံ-သာ၍ အားရှိ၏၊ (သဗ္ဗေပိ သဗ္ဗညု ဗောဓိသတ္တာ ပစ္စိမ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ) တေန-ထိုဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ တေန-ထိုဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာ-ယူအပ်သော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မဟဇ္ဈာသယာ-ကြီးမြတ်သော အလိုဆန္ဒရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒိဗ္ဗေသု-နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာရမဏေသုပိ-အာရုံတို့၌သော်မူလည်း၊ [ပိကား သမ္ဘာဝနာ၊] ဥပ္ပိလာဝိနော-ပေါလောပေါ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (လျှပ်ပေါ်လော်လီကုန်သည်)၊ (ကေဝိယ အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) တိပိဋက၊ ပေ၊ ဝိယ-တိပိဋကစူလနာဂထေရ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် မိန့်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ အယံ-ဤအလိုသည်၊

တတ္ထသဗ္ဗေပိ၊ ပေ၊ ဂဏန္တိ။ ။မဟာဝိပါက်စိတ် ၈ ပါးလုံးတို့၌ ဗလဝစိတ်၊ ဒုဗ္ဗလစိတ်ကို စိစစ်ဖို့ရန် “တတ္ထ သဗ္ဗေပိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ “သဗ္ဗညုဘုရားအလောင်းတို့သည် သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက မဟာဝိပါက်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေတော်မူကြ၏” ဟုဆိုသဖြင့် “ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ထက် သောမနဿ သဟဂုတ်သည်လည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကထက် အသင်္ခါရိကသည်လည်းကောင်း ဗလဝ ဖြစ်၏” ဟု သိစေ၏၊ မဟာသိဝထေရ်ကား “ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်က ဗလဝဖြစ်သည်” ဟု ဆို၏၊ သို့သော် ထိုအဆိုကို အဋ္ဌကထာ ပယ်သည်။

ထေရဿ-မဟာသိဝထေရ်၏၊ မနောရထော-စိတ်အလိုသာတည်း၊ ဧတံ-ဤဥပေက္ခာ သဟဂုတ်စိတ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိက္ခိပိတွာ- ပယ်၍၊ သဗ္ဗဥပဇာဓိသတ္တာနံ-တို့၏၊ ဟိတူပဇာရော-စီးပွားကို ကပ်၍ကျင့်ခြင်း သည်၊ (သတ္တဝါတို့၏ စီးပွားကို ဆောင်လိုခြင်းသည်)၊ ဗလဝါ-အားရှိ သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဟိတူပဇာရ အားကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ မေတ္တာ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-ရှေ့အဖို့၌ မေတ္တာရှိသော ကာမာဝစရကုသလဝိပါက်သောမနဿ သဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိကစိတ်ဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိံ၊ ဂဏှန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

မနောရထော။ ။မနော ဧဝ+ရထော အကြာတိ မနောရထော၊ စိတ်သည် အလိုဆန္ဒ ဖြစ်ဖို့ရာသို့ ရောက်အောင် သွားနိုင်ရကား စိတ်တည်းဟူသော ရထားရှိသော အလိုဆန္ဒကို “မနောရထ” ဟုဆိုသည်၊ (ထောမနိဓိ ဝိဂ္ဂဟ)၊ ဤနေရာဝယ် စိတ်ထင်တိုင်း ပြောအပ်သော စကားကို “မနောရထ” ဟုယူပါ။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ အဖွင့်

ဣဒါနိ-မဟာဝိပါက်တို့ကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာယ-ဝိ ပါက်တို့ကို ထုတ်ပြရာ ထုတ်ပြကြောင်း စကားရပ်၌၊ မာတိကာ-ကို၊ ထပေတဗ္ဗာ- ထားထိုက်၏၊ တာဝ-မဟာဒတ္တထေရ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေ ရော-သည်၊ အာဟ၊ (ဂီ)၊ ဧကာယ-တစ်ပါးသော၊ ကုသလစေတနာယ-ကြောင့်၊ သောဋ္ဌသ-ကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နန္တိ၊ ဧတ္ထေဝ-ဤတစ်ပါးသော စေတနာဖြင့် အားထုတ်အပ်သော ကံကြောင့်ပင်၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါပိ ၁၂ ပါးအပြား ရှိသော ဝိပါက်သည်လည်းကောင်း၊ [ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေသူ၏ ဝိပါက်တည်း၊ မဂ္ဂ သဒ္ဓါသည် ပကာရအနက်ကို ဟော၏၊] အဟေတုကဋ္ဌကမ္မိ-အဟိတ်ဝိပါက် ၈ ပါး အပေါင်းသည်လည်းကောင်း၊ [အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နေရသူ၏ ဝိပါက်တည်း။] (ဥပ္ပဇ္ဇ တိ)၊ ဣတိ (အာဟ)။

ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာယ။ ။အတ္ထုဒ္ဓါရဟူရာ၌ “ရသမ္ပုအနက်တို့ကို ထုတ်ပြရာစကား”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသကဲ့သို့၊ ဤ၌လည်း ကုသိုလ်တစ်ပါးအတွက် ရထိုက်သမ္ပုအကျိုး ဝိပါက်ကို ထုတ် ပြရာစကားကို “ဝိပါကုဒ္ဒါရကထာ”ဟု ခေါ်၏၊ ဤကထာ၌ ဝိပါက်၏ဖြစ်ကြောင်းကံကို လည်း ကောင်း၊ ဝိပါက်အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပါက်၏ဖြစ်ရာ ပဋိသန္ဓေစသော ဌာနကိုလည်းကောင်း ပြလိမ့်မည်၊ “ဤဝိပါကုဒ္ဒါရကထာဝယ် မာတိကာ ကို ထားထိုက်၏”ဟုရာ၌ အခြားနေရာဝယ် ခေါင်းစဉ်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့ “တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏ အလိုအားဖြင့် ဝိပါက်ဖြစ်ပုံ၊ မဟာဒတ္တထေရ် ၏ အလိုအားဖြင့် ဝိပါက်ဖြစ်ပုံ၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်၏ အလိုအားဖြင့် ဝိပါက်ဖြစ်ပုံ”ဟု အကျဉ်းချုပ် ၃ မျိုးစဉ်ပြခြင်းကို မာတိကာ-ဟုဆိုသည်။

မောရဝါပိဝါသီ-မောရဝါပိ အရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မဟာဒတ္တတ္ထေရောပန-
 သည်ကား၊ အာဟ၊ (ကံ)၊ ဧကာယ၊ ကုသလစေတနာယ-ကြောင့်၊ ဒွါဒသ၊ ဝိပါ
 ကစိတ္တာနိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧတ္ထေဝ-ဤတစ်ပါးသော စေတနာဖြင့် အားထုတ်အပ်သော
 ကံကြောင့်ပင်၊ ဒသကမဂ္ဂေဝိ-၁၀ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါကံသည်လည်းကောင်း၊
 အဟေတုကဋ္ဌကံပိ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတီ) ဣတိ (အာဟ)၊ [“အသင်္ခါရိ
 က ကံက သသင်္ခါရိက အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကကံက အသင်္ခါရိက
 အကျိုးကိုလည်းကောင်း မပေးနိုင်”ဟု အယူရှိသောကြောင့် “ဒွါဒသဝိပါကစိတ္တာနိ
 ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”ဟုဆိုသည်၊ ဒွိဟိတံပဋိသန္ဓေနေရာ၌ ဒသကမဂ္ဂ၊ အဟိတံပဋိသန္ဓေနေရာ၌
 အဟေတုကဋ္ဌကတည်း။] တိပိဋက မဟာဓမ္မရုံကိစ္စတ္ထေရော-သည်၊ အာဟ၊ (ကံ)၊
 ဧကာယ၊ ကုသလစေတနာယ-ကြောင့်၊ ဒသဝိပါကစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧတ္ထေဝ-
 ကြောင့်ပင်၊ အဟေတုကဋ္ဌကံ-သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တတိ)၊ ဣတိ (အာဟ)၊ [ဤထေရ်ကား
 သောမနဿကံကြောင့် ဥပေက္ခာကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါရ အပြောင်းအလွဲကို
 လည်းကောင်း မလိုလားသောကြောင့် “ဒသ ဝိပါက စိတ္တာနိ”ဟုဆိုသည်။]

ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိပါကဒွါရဌာန၌၊ သာဓကေတပဉ္စနာမ-သာဓကေတပြဿနာ
 မည်သည်ကို၊ ဂဏီသု-ယူကြကုန်ပြီ၊ [“ယူ”ဟူသည် ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့
 ဤနေ ရာ၌ ထည့်ထားခြင်းတည်း။] ကိရ-ချ၊ သာဓကေတေ-သာဓကေတမြို့၌၊
 ဥပါသကာ-တို့သည်၊ သာလာယံ-စရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ဧကာယ-သော၊
 စေတနာယ-ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်သော၊ ဧကာ-တစ်ပါးသော၊
 ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိကံ နခေါ-ဖြစ်လေသလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ နာနာ-
 အမျိုးမျိုး သော၊ (ပဋိသန္ဓိ-သည်)၊ ဟောတိကံ နခေါ-လေသလော၊) ဣတိ-သို့၊
 ပဉ္စ နာမ-ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ နိစ္ဆတု-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှါ၊ အသက္ကောန္တာ-
 မစွမ်းနိုင် ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဘိဓမ္မိကတ္ထေရေ-အဘိဓမ္မာဆောင်ထေရ်တို့ကို၊
 ဥပသကံမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ပုစ္ဆိသု-မေးလျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ထေရာ-အဘိဓမ္မာ
 ဆောင်ထေရ်တို့သည်၊ ဧကသ္မာ-သော၊ အမ္မစိဇာ၊ သရက်စေ့မှ၊ ဧကောဝ-တစ်ခု
 သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အကုံရော-အညွန့်သည်၊ နိက္ခမတိယထာ-ထွက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
 ဤအတူ၊ ဧကာဝ-တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊
 သညာပေသု-နားလည်စေကြကုန်ပြီ။

သာဓကေတပဉ္စ။ ။ သာဓကေတမြို့၌ဖြစ်သောကြောင့် “သာဓကေတပဉ္စ”ဟုခေါ်သည်။ ဤ
 ပြဿနာ၏ အဖြေ၌ စေတနာတစ်ပါးကြောင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးတစ်ကျိုးသာ ဖြစ်၏။ စေတနာအများ
 ကြောင့် ပဋိသန္ဓေကျိုးများဖြစ်၏။ ဤသို့ဆိုသောကြောင့် ကံကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသန္ဓေကိုလည်း
 ကောင်း ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပြ၏။ [ကမ္မ ပဋိသန္ဓိဝတ္ထာနတ္ထံ သာဓကေတပဉ္စ ဂဏီသု။]

အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ နာနာစေတနာဟိ-အမျိုးမျိုး
 သော စေတနာတို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယုပဟိတေ-သော်၊ ပဋိသန္ဓိယော-တို့သည်၊
 နာနာ-အမျိုးမျိုးတို့သည်၊ ဟောန္တိ ကိံ နခေါ-ဖြစ်ကုန်လေသလော၊ ဥဒါဟု၊ ဧကာ-
 သော၊ (ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိကိံ နခေါ-လေသလော၊) ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-ကို၊
 သမုဋ္ဌာပေတွာ၊ ပေ၊ ပုစ္ဆိသု၊ ထေရာ-တို့သည်၊ ဗဟူသု-များစွာကုန်သော၊ အဗ္ဗဗီဇေ
 သု-တို့ကို၊ ရောပိတေသု-စိုက်ပျိုးအပ်ကုန်လေသော်၊ ဗဟူ-န်သော၊ အကံရာ-တို့
 သည်၊ နိက္ခမန္တိယထာ-ထွက်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဗဟုကောဝ-များသည်သာလျှင်
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိသန္ဓိယော-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ သညာပေသု-န်ပြီ။

အပရမ္ဘိ-အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ ဣမသ္မိံဋ္ဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဒါရဋ္ဌာန၌၊ ဥဿ
 ဒ ကိတ္တနံနာမ-ဥဿဒကိတ္တနမည်သော စကားကို၊ ဂဟိတံ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့
 ယူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဣမေသံ သတ္တာနံ-တို့၏၊ လောဘောပိ-သည်လည်း၊ ဥဿန္ဓော-
 များသည်၊ ဟောတိ၊ ဒေါသောပိ-သည်လည်း၊ (ဥဿန္ဓောဟောတိ)၊ ပေ၊ အမောဟော
 ပိ (ဥဿန္ဓော ဟောတိ)၊ နေသံ-ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ တံ ဥဿန္ဓာဘဝံ-ထိုများကုန်
 သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကော-အဘယ် တရားသည်၊ နိယာမေတိ-မြီစေသနည်း၊
 (သတ် မှတ် သနည်း)၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ပုဗ္ဗဟေတု-ရှေးအကြောင်း
 သည်၊ နိယာမေတိ-မြီစေ၏၊ (သတ်မှတ်၏)၊ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေယေဝ-ကံကိုအား
 ထုတ်ရာ ခဏ၌ပင်၊ နာနတ္ထံ-ထူးသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ -ကထံ-
 အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ-
 ဌံ၊ လောဘော-သည်၊ ဗလဝါ-အားရှိသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ အလောဘော-
 သည်၊ မန္ဓော-နဲ့သည်၊ (ဟောတိ)၊ အဒေါသာမောဟာ-အဒေါသ အမောဟတို့

ဥဿဒကိတ္တနံ။ ။ အလောဘစသော ဂုဏ်တို့၏လည်းကောင်း၊ လောဘစသော အပြစ်တို့
 ၏လည်းကောင်း၊ များပုံနှင့် များခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြောပြကြောင်းစကားကို "ဥဿဒကိတ္တ
 နံ"ဟုခေါ်၏။ [ကမ္မဝေသန ဝိပါကဿ တံ တံ ဂုဏဒေါသုဿဒ နိမိတ္တတံ ဒဿေတုံ
 ဥဿဒကိတ္တနံ ဂဏှိသု။-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤဥဿဒကိတ္တနကိုကြည့်၍ ရှေးရှေးကံသည် ယခုဘဝ၌ လောဘကြီးသူ၊
 မကြီးသူဖြစ်အောင် စီမံခဲ့ကြောင်း၊ ယခုဘဝ၌ ပြုသမျှကံလည်း နောက်နောက် ဘဝအဆက်ဆက်၌
 ဤကဲ့သို့ စီမံလိမ့်မည်သာဖြစ်ကြောင်းကို သိနိုင်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာနှင့် ဒါယ ကာ
 ဒါယိကာမတို့ ကုသိုလ်ကံပြုရာ၌ လောဘ ဒေါသ မမြဲရတ် မေတ္တာ ကရုဏာ အသိဉာဏ် ပညာ
 တို့ကို ခြံရံစေ၍ ပြုမိဖိုရန် သွန်သင်သင့်ကြပေသည်၊ ယခုအခါ၌ကား ရဟန်းရှင်လူအား လုံးပင်
 ကုသိုလ်ကံလေးတစ်ခုပြုရာ၌ ကြားပါလိုသောလောဘ၊ လာဘ်လာဘကို တောင့်တ သော
 လောဘ၊ မာန်မာနတို့ဖြင့် ခြံရံနေတတ်ကြလေသည်၊ အယုတ်သဖြင့် စာချတုန်းမှာပင် ဒေါ
 သရေထား၍ ဝေါက်လား ဝမ်းလားနှင့် ပို့ချကြသည်မှာ ရှက်ဖွယ်သာတည်း။

သည်။ ဗလဝန္တော-အားရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)၊ ဒေါသ မောဟာ-တို့သည်။ မန္ဒာ-နံ့ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မန္ဒော-နံ့သော၊ (ညံ့သော)၊ အလောဘော-သည်။ လောဘံ-ကို၊ ပရိယာဒါတံ-ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းငှါ၊ (ကုန်ခန်းစေခြင်းငှါ) န သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန-ကား၊ အဒေါသာမောဟာ-တို့သည်။ ဗလဝန္တော-နံသည်။ (ဟုတွာ)၊ ဒေါသမောဟေ-တို့ကို၊ ပရိယာဒါတံ-ငှါ၊ သက္ကောန္တိ-ကုန်၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေန ကမ္မေန-ထိုလောဘအားကြီးသော ကံသည်။ ဒိန္န ပဋိသန္ဓိဝသေန-ပေးအပ်သော ပဋိသန္ဓေ၏အစွမ်းဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ရသည်။ (သမာနော)၊ လုဒ္ဓေါ-လောဘကြီးသည်။ ဟောတိ၊ (လောဘ၏အကျိုးဆက်)၊ ပန-ထိုသို့ပင် လောဘကြီးပါသော်လည်း၊ သုခသီလော-ချမ်းသာသော အလေ့ရှိသည်။ အက္ကောဓနော-ဒေါသ မကြီးသည်။ (အဒေါသ၏ အကျိုးဆက်)၊ ပညဝါ-ပညာရှိသည်။ ဝဇီရူပမညာဏော-ဝရဇိန်နှင့် တူသောဉာဏ်ရှိသည်။ (ဟောတိ)၊ (အမောဟ၏ အကျိုးဆက်)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [လောဘကြီးသော ကံကြောင့် လုဒ္ဓဖြစ်ရ၏။ အဒေါသ (မေတ္တာ) အားကြီးသော ကံကြောင့် သုခသီလ၊ အက္ကောဓန ဖြစ်ရ၏။ အမောဟ (ဉာဏ်) အားကြီးသော ကံကြောင့် ဝဇီရူပမညာဏ် ရှိသူ ဖြစ်ရသည်။]

ပန-ကား။ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ-၌၊ လောဘဒေါသာ-တို့သည်။ ဗလဝန္တော-နံသည်။ ဟောန္တိ၊ အလောဘာဒေါသာ-တို့သည်။ မန္ဒာ-နံသည်။ (ဟောန္တိ)၊ အမောဟော-သည်။ ဗလဝါ (ဟောတိ)၊ မောဟော-သည်။ မန္ဒော (ဟောတိ)၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပရိမနယေနေဝ-ရှေးနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ လုဒ္ဓေါစေဝ-လောဘကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌောစ-ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ (ဒေါသကြီးသူသည်လည်းကောင်း)၊ ဟောတိ။ ပန-ကား၊ ပညဝါ-ပညာရှိသူသည်။ ဝဇီရူပမညာဏော-ဝရဇိန်နှင့်တူသော ဉာဏ်ရှိသူသည်။ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ)၊ ဒတ္တာဘယထ္ထေရောဝိယ-ဒတ္တာဘယထေရ်ကဲ့သို့တည်း။

ပန-ကား။ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ လောဘာ ဒေါသမောဟာ-လောဘအဒေါသ မောဟတို့သည်။ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-လောဘ အဒေါသ မောဟမှတစ်ပါးသော၊ အလောဘ ဒေါသ အမောဟတို့သည်။ မန္ဒာ (ဟောန္တိ)၊ သော၊ ပရိမနယေနေဝ၊ လုဒ္ဓေါစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တောစ-နံ့ညံ့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏။ ပန-ကား၊ သုခသီလကော-ချမ်းသာသောအလေ့ရှိသူသည်။ အက္ကောဓနော-ဒေါသမကြီးသူသည်။ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ တယောဝိ-၃ ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ လောဘ ဒေါသ မောဟာ-တို့သည်။ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ အလောဘာဒယော-တို့သည်။ မန္ဒာ-နည်းကုန်သည်။

(ဟောန္တိ) သော၊ ပေ၊ လုဒ္ဒေါစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌောစ-သည်လည်းကောင်း၊ မူဠောစ-တွေဝေသူလည်းကောင်း၊ (ဖျင်းအသူသည်လည်းကောင်း၊) ဟောတိ။

ပန-ကား၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ အလောဘ ဒေါသမောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-အလောဘ ဒေါသ မောဟမှတစ်ပါးသော၊ လောဘ အဒေါသ အမောဟတို့သည်၊ မန္ဒာ (ဟောန္တိ)၊ သော၊ ပုရိမနယေနေ-ဖြင့်သာလျှင်၊ အပ္ပကိလေသော-နည်းသော ကိလေသာရှိသည်၊ ဒိဗ္ဗာရမဏံပိ-နတ်၌ဖြစ်သော အာရုံကိုသော်မှလည်း၊ ဒိသ္မာ-မြင်ရ၍၊ နိစ္စလော-မတုန်လှုပ်သည်-ဟောတိ၊ (အပ္ပကိလေသောကိုပင် “ဒိဗ္ဗာရမဏံပိ” စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်၊) ပန-ကား၊ ဒုဋ္ဌော-သည်လည်းကောင်း၊ ဒန္တပညောစ-လေးနှေးသော ပညာရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ကား၊ ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ အလောဘ ဒေါသ မောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-အလောဘ အဒေါသ မောဟမှတစ်ပါးသော၊ လောဘ ဒေါသ အမောဟတို့သည်၊ မန္ဒာ (ဟောန္တိ)သော ပုရိမနယေနေ၊ အလုဒ္ဒေါစေဝ-လောဘမကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊ သုခသီလကောစ-သည်လည်း ကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဒန္တော-လေးနှေးသူသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး ယဿ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ၊ အလောဘ ဒေါသာ မောဟာ-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဣတရေ-အလောဘ ဒေါသ အမောဟမှတစ်ပါးသော၊ လောဘ အဒေါသ မောဟတို့သည်၊ မန္ဒာ (ဟောန္တိ)၊ သော ပုရိမနယေနေ၊ အလုဒ္ဒေါစေဝ-သည်လည်းကောင်း၊ ပညဝါစ-ပညာရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ဒုဋ္ဌောစ-သည်လည်းကောင်း၊ ကောဓနောစ-အမျက်ထွက်လေ့ရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ ယဿ၊ ကမ္မာယူဟနက္ခဏေ-၌၊ တယောပိ-န်သော၊ အလောဘာဒယော-တို့သည်၊ ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ လောဘာဒယော-တို့သည်၊ မန္ဒာ (ဟောန္တိ)၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မဟာသံဃရက္ခိတတ္ထေရောဝိယ-ကဲ့သို့၊ အလုဒ္ဒေါ-လောဘမကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊ အဒုဋ္ဌော-ဒေါသသည် မဖျက်ဆီးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ (ဒေါသ မကြီးသူသည်လည်းကောင်း၊) ပညဝါ-ပညာရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

အပရစ္ဆိ-တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဒါရဌာန၌၊ ဟေတုကိတ္တနံနာမ-ဟေတုကိတ္တနမည်သော စကားကို၊ ဂဟိတံ-ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာ

ဟေတု ကိတ္တနံ။ ။ “တိဟိတံကံသည် တိဟိတံဝိပါကံ ဒုဟိတံဝိပါကံ အဟိတံဝိပါကံ ကိုပေး၏။” ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟိတံနှင့်ယှဉ်သော ကံနှင့် အကျိုးတို့ကို ပြရာပြကြောင်း စကားကို “ဟေတု ကိတ္တနံ”ဟု ခေါ်၏။ ဤဟေတုကိတ္တနကို ပြရာ၌ ဤနေရာဝယ်တိဟိတံကံက ၁၆ ပါး

တို့ယူအပ်ပြီ၊ ဟိ-ချဲ့၊ တိဟေတုကကမ္မံ-တိဟိတိကံသည်၊ တိဟေတုကမ္မိ-တိဟိတိ
 လည်းဖြစ်သော၊ ဒုဟေတုကမ္မိ-သော၊ အဟေတုကမ္မိ-သော၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊
 ဒေတိ-ပေး၏၊ ဒုဟေတုကကမ္မံ-သည်၊ တိဟေတုကဝိပါကံ-ကို၊ နဒေတိ-မပေး
 နိုင်၊ ဣတရံ-တိဟိတိ အကျိုးမှတစ်ပါးသော ဒွိဟိတိ အဟိတိအကျိုးကို၊ ဒေတိ၊
 တိဟေတုကကမ္မေန-ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ တိဟေတုကာပိ-တိဟိတိ ပဋိသန္ဓေ
 သည်လည်းကောင်း၊ ဒုဟေတုကာပိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ အဟေတုကာ-
 အဟိတိ ပဋိသန္ဓေ သည်၊ န ဟောတိ၊ ဒုဟေတုကေန-ဒွိဟိတိကံကြောင့်၊ ဒုဟေ
 တုကာပိ-ဒွိဟိတိ ပဋိသန္ဓေသည်လည်းကောင်း၊ အဟေတုကာပိ-သည်လည်းကောင်း၊
 ဟောတိ၊ တိဟေတုကာ-သည်၊ န ဟောတိ၊ [“တတ္ထာပိ တိဟေတုကံ မုတ္တန္တံ
 ကုသလံ တိဟေ တုကံ” စသောသင်္ဂြိုဟ်စကား အတိုင်းပင်တည်း။]

အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကဖြစ်သော၊ ကုသလံ-သည်၊ အသင်္ခါရိကမ္မိ-အသင်္ခါ
 ရိကလည်းဖြစ်သော၊ သသင်္ခါရိကမ္မိ-သော၊ ဝိပါကံဒေတိ၊ သသင်္ခါရိကံ-သော၊
 (ကု သလံ) သသင်္ခါရိကံပိ-သော၊ အသင်္ခါရိကမ္မိ-သော၊ ဝိပါကံဒေတိ၊ အာရမဏေန-
 ဖြင့်၊ ဝေဒနာ-ကို၊ ပရိဝေတ္တေတဗ္ဗာ-ပြောင်းလွှဲစေထိုက်၏၊ ဧဝနေန-ဇောဖြင့်၊ တဒါ
 ရမဏံ-ကို၊ နိယမေတမ္ပံ-သတ်မှတ်ထိုက်၏။

ဣဒါနိ-၌၊ တဿ တဿ ဝေရဿ-ထိုထိုတိပိဋကစူဠနာဂ စသောထေရ်
 ၏၊ ဝါဒေ-၌၊ သောဠသ မဂ္ဂါဒယော-၁၆ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါကံ အစရှိသည်
 တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပဌမ ကာမာဝစရကုသလ သဒိသေန-ပဌမကာ
 မာဝစရ ကုသိုလ်နှင့် တူသော၊ ပဌမ မဟာဝိပါက စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတ ပဋိ

သော ဝိပါကံပေး၏ဟုလည်းကောင်း၊ “အသင်္ခါရိက ကုသလံ အသင်္ခါရိကမ္မိ သသင်္ခါရိကမ္မိ
 ဝိပါကံ ဒေတိ” ဟုလည်းကောင်း ဆိုထားသောကြောင့် တိပိဋက စူဠနာဂ ပဌမထေရ်၏ ဝါဒ
 ကို ပြထားသည်ဟု မှတ်ပါ။

အဟေတုကာ န ဟောတိ။ ။ဥဏဿ (တိဟိတိကံ၌ ပါသောဥဏ၏) ဧစ္စန္ဒာဒိ
 ဝိပတ္တိ နိမိတ္တ ပဋိပက္ခဘာဝတော တိဟေတုကံ အတိဒုဗ္ဗလမ္ဘိ သမာနံ ပဋိသန္ဓိ အာကမ္ပန္တံ ဒု
 ဟေတုကံ အာကမေယျာတိ အဟေတုကာ န ဟောတိတိ အာဟာ-ဋီကာ။

အာရမဏေန၊ ပေ၊ ပရိဝေတ္တေတဗ္ဗာ။ ။ဤစကားသည် သန္တိရဏ တဒါရုံတို့ကို ရည်ရွယ်
 ၍ ဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ မှန်၏-ပစ္စဒါရာဝဇ္ဇနံစသော စိတ်တို့၌ ဝေဒနာ ၂ မျိုးမရ၊ အာရုံ
 ကို ဣဋ္ဌ အတိဣဋ္ဌအလိုက်ခွဲခြား၍ ယူခြားငှါ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် ဥပေက္ခာဖြစ်စေ (ကာယ
 ဝိညာဉ်၌ ကုသလဝိပါကံဝယ် သုခဖြစ်စေ) တစ်မျိုးစီသာ ရကြ၏၊ သန္တိရဏ တဒါရုံတို့၌ကား
 အာရုံအလိုက် သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာပြောင်းလွှဲနိုင်သည်။

ဧဝနေန တဒါရမဏံ။ ။သောမနဿဇောနောင် သောမနဿတဒါရုံ၊ ဥပေက္ခာဇောနောင်
 ဥပေက္ခာတဒါရုံဖြစ်သောကြောင့် “ဧဝနေန၊ ပေ၊ နိယမေတမ္ပံ”ဆိုသည်။ အသင်္ခါရိကဇောနောင်
 အသင်္ခါရိကတဒါရုံ စသောအားဖြင့် ဖြစ်ပုံကိုလည်း သိပါ။

သန္တိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ဂတ္တာဝါသတော- အမိဝမ်းဟူသော နေရာမှ၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ သံဝရာ သံဝရေ-ကြီးသော စောင့်စည်းခြင်း၊ ငယ်သော စောင့်စည်းခြင်းတို့ကို၊ ပဌပေတုံ-ဖြစ်စေခြင်းငှါ၊ သမတ္ထဘာဝံ-စွမ်းနိုင်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတဿ-ရောက်လသော်၊ စက္ခုဒ္ဓါရသ္မိ-၌၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-သည်၊ အာပါတ်-ရှေးရှုကျခြင်းသို့၊ အာဂတေ-ရောက်လသော်၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းကို ဆိုသည်။) ဘဝဏံ-ဘဝင်ကို၊ အနာဝဋ္ဋိတေယေဝ-မလည်စေအပ်သေးမိပင်၊ (ဘဝဂုံပစ္ဆေဒ မဖြစ်သေးမိပင်၊) အတိက္ကမနအာရမဏာနံ-လွန်သွားသောအာရုံတို့၏၊ ပမာဏံ နတ္ထိ၊ ကသ္မာ ဧဝံ-သို့၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရသနည်း၊ အာရမဏ ဒုဗ္ဗလတာယ-အာရုံ၏၊ အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧဝံ-သို့၊ ဟောတိ-၏။) တာဝ-ဒုတိယဝါရ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) အယံ-ဤဝါရသည်၊ ဧကော-တစ်မျိုးသော၊ မောဃဝါရော-မောဃဝါရတည်း၊ ဝါ-ဝီထိစိတ်တို့မှ ဆိတ်သောဝါရတည်း။ [သင်္ဂြိုဟ်၌ ဤဝါရကိုသာ မောဃဝါရဟုခေါ်သည်။]

ပန-ကား၊ ဘဝင်-ကို၊ သစေ အာဝဋ္ဋေတိ-အကယ်၍ လည်စေအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကြိယ မနောဓာတုယာ- သည်၊ ဘဝဏံ-ကို၊ အာဝဋ္ဋိတေ-လည်စေအပ်ပြီးသော်၊ ဝေါ ဌပနံ-ဝုဋ္ဌောစိတ်သို့၊ အပါပေတွာ- မရောက်စေမူ၍၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ စက္ခု ဝိညာ ဇောဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သန္တိရဇောဝါ- ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဌတွာ-တန်ရပ်၍၊ နိဝတ္တိဿတိ- စိတ် အစဉ် ဆုတ်နစ် လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ ဌာနံ-ဤ အကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဝေါဌပနဝသေန-ဝုဋ္ဌော၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဌတွာ-၍၊ ဧကံ (စိတ္တံ)ဝါ-တစ်ခုသော စိတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒွေစိတ္တာ နိဝါ-၂ခုသော စိတ်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တန္တိ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ အာသေဝနံ-အာသေဝနပစ္စည်းကို၊ (မူလဋီကာအလို။)

သံဝရာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿ။ ။ “သံဝရာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿ”ဟူသော ဤစကားဖြင့် အစိဝမ်းမှ ထွက်ပြီးနောက် အထိုက်အလျောက် ကြည့်ရှုတတ်၊ ကြားတတ်သော အရွယ်ကို ပြသည်။ ကုသိုလ်ကိုပြသောအရာဖြစ်၍ “သံဝရ အကြီးအငယ်ကို ဖြစ်စေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ ထိုသို့ နားလည်လောက်သော အရွယ်ရောက်မှ တဒါရဖြစ်ဖို့ အကြောင်းဖြစ်သော ဇောများ အပြည့်အစုံဖြစ်နိုင်ကြ၏။ မွေးခါစဉ်ကား မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ အနံ့ယူမှုစသော ပဉ္စဝိညာဉ်ဝိပါက်များသော်မှ အပြည့်အစုံ မဖြစ်နိုင်ကြချေ။ တဒါရဖြစ်ဖို့ အကြောင်းဖြစ်သော ဇောစောဖိုကား သာ၍ ဝေးသေး၏။

ပမာဏံ နတ္ထိ။ ။ မျက်စိကိုဖွင့်ထားလျှင် စက္ခုဒ္ဓါရ၌ ရူပါရုံတွေ ခဏခဏ အများအပြား ထင်နေကြ၏။ သို့သော်လည်း ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းမဖြစ်ဘဲ လွန်သွားသော အာရုံတွေ မည်၍မည်မျှဟု ပမာဏမပြနိုင်လောက်အောင် များသည်-ဟုလို၊ ဤနေရာမျိုးကို “သတိ မမူ၊ ဂုမမြင်”ဟုဆိုကြသည်။ အခြား ၄ ဒ္ဓါရ၌လည်း နည်းတူ။

ဝါ-အာသေဝနပစ္စည်းနှင့် တူသောအထုံကို၊ (အနုအလို၊) လဘိတွာ-ရ၍၊ ဇေနဋ္ဌာ
 နေ-ဇော၏အရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ပုန ဘဝင်-သို့၊ ဩတရတိ-သက်၏၊ ဣဒံပိ-
 ဤစိတ်အစဉ်သည်လည်း၊ အာရမဏဒုဗ္ဗလတာယ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ အယံပနဝါရော-ကိုကား၊ မေ-ငါသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိယ-
 မြင်အပ်သကဲ့သို့တည်း၊ (မြင်လိုက်သလိုရှိ၏၊) မေငါ-သည်၊ သုတံဝိယ-ကြားအပ်
 သကဲ့သို့တည်း၊ (ကြားလိုက်သလိုရှိ၏၊) ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့အစရှိသော စကားတို့
 ကို၊ ဝဒန ကာလေ-ဆိုရာအခါ၌၊ လဗ္ဗတိ၊ အယဗ္ဗိဝါရော-ဤဝါရသည်လည်း၊ ဒု
 တိယော-၂ ခုမြောက်သော၊ မောယဝါရော-တည်း၊ ဝါ-ဇောမှ ကင်းဆိတ်သောမောယ
 ဝါရတည်း။

အပရဿ-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်-ဘ
 ဝင်ကို၊ အာဝဠိတေ-လည်စေအပ်သော်၊ ဝိထိစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဇေန-သည်၊ ဇေတိ-
 အဟုန်ပြင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ (ဇော၏၊) ပန-ကား၊ ဇေန ပရိယောသာနေ-
 ဇော၏ အဆုံး၌၊ တဒါရမဏဿ-၏၊ ဝါရော-အလှည့်အကြိမ်သည်၊ (ဟောတိ)၊
 တသ္မိ-ထို တံဒါရံသည်၊ အနုပ္ပန္နယေဝ-မဖြစ်သေးမီပင်၊ ဘဝင်-သို့၊ ဩတရတိ-
 သက်၏၊ တတြ-ထိုသို့ တဒါရံမဖြစ်မီ ဘဝင်သို့သက်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ ဥပမာ-
 ဥပမာတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ နဒိယာ-မြစ်၌၊ (မြစ်ထဲ၌)၊ အာဝရဏံ-ဆည်းတားကြောင်း
 ဖြစ်သော ရေကာကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့စေပြီး၍၊ ဥဒကေ-ကို၊ မဟာမာတိကာဘိမုခေ-
 မြောင်းကြီးသို့ ရှေးရှုနေသည်ကို၊ ကတေ-ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဥဒကံ - သည်၊ ဣန္ဒာ-

အာသေဝနံ၊ ပေ၊ ဌတွာ။ ။ “အာသေဝနံ လဘိတွာ” အရ ဝုဋ္ဌော ၂ကြိမ်၊ ဖြစ်ရာ၌ နောက်
 ဝုဋ္ဌောသည် အာသေဝနပစ္စည်းအစစ်၏ ကျေးဇူးပြုကိုခံရ၏ ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုဝုဋ္ဌော ၂ကြိမ်
 ကိုပင် ဇောအရာ၌ တည်သည်ဟုလည်းကောင်း ယူလျှင်၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ ထိုသို့ ဟောတော်
 မူအပ်ချက် မရှိ၍ မူလဒိကာဆရာသည် ဤစကားများကို စိစစ်သွား၏၊ အနုဒိကာဆရာကား
 “ဇေနဋ္ဌာနေ ဌတွာတိ ဇေနဿ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဒိက္ခတ္တံ၊ ပဝတ္တိတွာ၊ န ဇေနဘာဝေနာတိ-ဇော
 ဖြစ်ရမည်နေရာ၌ ၂-ကြိမ်ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်၊ ဇောအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကို မဆိုလိုပါဟု
 လည်းကောင်း၊ အာသေဝနံအရလည်း (၂ ကြိမ်ဖြစ်သည့်အတွက်) အာသေဝနရသကဲ့သို့
 ဖြစ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်”ဟု လည်းကောင်း၊ ဖွင့်ပြီးလျှင် ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် အဋ္ဌကထာ
 စကားသည် ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်သော စကားဖြစ်၏ဟု မိန့်သည်။ [အာသေဝနံ ဝိယ
 အာသေဝနန္တိ ဝုစ္စမာနေ န ကောစိ ဝိရောဓော-အနု။]

အာဝရဏံ ဗန္ဓိတွာ။ ။ [အထက်က စီးလာသော ရေကို မြောင်းထဲသို့ သွားအောင်၊
 အောက်ဘက်က ၎င်းတိုင် များစွာစိုက်ခြင်းဖြင့် ဆီးတားဖို့ရာ ပြုအပ်သော ရေကာကို “အာ
 ဝရဏံ”ဟုဆိုသည်၊ ထိုကဲ့သို့ ဆီးတားသောအခါ အချို့သောရေသည် အောက်ဘက်သို့ စီး
 မသွားဘဲမြောင်းကြီးဘက်သို့ စီးသွားလေ၏။

သွား၍၊ ဥဘောသု-၂-ဘက်ကုန်သော၊ တီရေသု-ကမ်းတို့၌၊ ကောဒါရေ-လယ်တို့ကို၊ ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ အတိရေကံ-လယ်တို့မှ အပိုအလွန်ဖြစ်သောရေသည်၊ ကက္ကဋမဂ္ဂါဒီဟိ-ပုစွန်လမ်းပေါက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [ကက္ကဋသဒ္ဒါသည် ပုစွန်ဟော၊ ကက္ကဋက သဒ္ဒါကား ပုစွန်နှင့်တူသော ပင့်ကူဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ကား “ကက္ကဋ”ဟု ရှိစေ၊] ပလာယိတွာ-ပြေး၍၊ ပုန၊ နိဒိ-ယေဝ-မြစ်သို့သာ၊ ဩတရ တိယထာ-သက်ဆင်းသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဧဝံ-ဤဥပမေယျကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ-ဥပမာန ဥပမေယျ ရောနှော၍ပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ-ဤဥပမာစကားရပ်၌၊ န ဒိယံ-၌၊ ဥဒကပ္ပဝတ္တနကာလော-ရေစီးရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ ဘဝင်္ဂဝိထိပ္ပဝတ္တနကာလော-ဘဝင်အစဉ်၏ ဖြစ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ [ဘဝင်အစဉ်ကိုပင် “ဝိထိ”ဟု ဆိုထားသည်၊] အာဝရဏဗန္ဓနကာလော-ရေကာကိုဖွဲ့ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ကြိယမနော ဓာတုယာ-၏၊ ဘဝင်္ဂဿ-ကို၊ အာဝဋ္ဌနကာလော-လည်စေရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ မဟာမာတိကာယ-မြောင်းကြီး၌၊ ဥဒကပ္ပဝတ္တနကာလော-ရေစီးရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဝိထိစိတ္တပ္ပဝတ္ထိ-ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥဘောသု-နံသော၊ တီရေသု-တို့၌၊ ကောဒါရပူရကံ-လယ်တို့ကို ပြည့်စေခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဧဝံ-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ကက္ကဋမဂ္ဂါဒီဟိ-ပုစွန်လမ်းပေါက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပလာယိတွာ-၍၊ ပုန၊ ဥဒကဿ-၏၊ နဒိဩတရကံ-မြစ်သို့ သက်ဆင်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ၊ (တထာ) ဧဝံ-သည်၊ ဧဝံတွာ-၍၊ တဒါရမဏေ-သည်၊ အနုပ္ပန္နေယေဝ-မဖြစ်သေးမီပင်၊ ပုန၊ ဘဝင်္ဂေါတရကံ-ဘဝင်သို့ သက်ဆင်းခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဘဝင်္ဂံ-သို့၊ ဩတရဏစိတ္တာနံပိ-သက်ဆင်းသော စိတ်တို့၏လည်း၊ ဂဏနာနာမ-အရေအတွက်မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣဒံပိ-ဤစိတ်အစဉ်သည်လည်း၊ အာရမဏဒုဗ္ဗလတာယ-အာရုံ၏ အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ အယံ-ဤဝါရသည်၊ တတိယော-သော၊ မောယဝါရော-မောယဝါတည်း၊ ဝါ-တဒါရုံမှ ကင်းဆိတ်သော ဝါရတည်း။

ကက္ကဋ၊ ပေ၊ ဘဝင်္ဂေါတရကံ။ ။ဇောနောက်က တဒါရုံကို ဘဝင်သို့ ဝင်ဖို့ရာ လမ်းကြောင်းဟု ဆိုလို၏။ ထိုလမ်းကြောင်းသည် မြစ်သို့ပြန်၍ ဝင်မည့် မာတိကာ (မြောင်း) နှင့်တူ၏။ လယ်တို့မှ ပိုလျှံသောရေသည် မြောင်းမှပြန်၍ မြစ်သို့မဝင်ဘဲ ပုစွန်တွင်းပေါက်မှ ဝင်သကဲ့သို့ နဂိုရ်ဘဝင်တည်းဟူသော မြစ်မှ ထွက်လာသော စိတ်ရေအယဉ်သည် တဒါရုံမြောင်းပေါက်မှ ဘဝင်မြစ်သို့ ပြန်၍မဝင်ဘဲ တဒါရုံမဖြစ်မီ ဇော၏အခြားမှ၌ ဘဝင်မြစ်သို့ ပြန်ဝင်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

ပန-ဆက်၊ ဗလဝါရမဏ်-အားရှိသော အာရုံသည်၊ အာပါတဂတံ-ရှေးရှု ကျခြင်းသို့ရောက်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဒေဝသတိ)၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝဧ-ကို၊ အာဝဋ္ဋိတေ-လည်စေအပ်ပြီးသော်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသောစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဇေယျဇာတိပန-ဇော၏ အရာ၌ကား၊ ပဌမကာမာ ဝစရ ကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဇေယျ-ဇောသည်၊ ဟုတွာ၊ ဆ သတ္တဝါရေ-၆-ကြိမ်၊ ၇- ကြိမ်တိုင်တိုင်၊ ဇေယျာ-အဟုန်ပြင်းစွာဖြစ်ပြီး၍၊ (စောပြီး၍)၊ [သင်္ကြိုဟ်၌ “ကာမာဝ စရ ဇေနာနိ သတ္တကုတ္တံ၊ ဆက္ခတ္တုမေဝပါ ဇေန္တိ” နှင့် သဘောတူပင်] တဒါရမ ဏဿ-အား၊ ဝါရံ-အလှည့်အကြိမ်ကို၊ ဒေတိ၊ တဒါရမဏ်-သည်၊ ပတိဋ္ဌဟမာနံ- တည်လသော်၊ တံသဒိသမေဝ-ထို ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့် တူသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ မဟာဝိပါက စိတ္တံ-ပဌမ မဟာဝိပါကစိတ်သည်၊ ပတိဋ္ဌာတိ-တည်၏၊ ဣဒံ-ဤ ပဌမ မဟာဝိပါကစိတ်သည်၊ ပဋိသန္တိ စိတ္တသဒိသတ္တာ-ပဋိသန္ဓေစိတ် နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မူလဘဝင်္ဂန္တိစ-မူလဘဝင် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဇေနေန-န-သည်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သော၊ ယံအာရမဏ်-သည်၊ (အတ္တိ)၊ တဿ-ထိုအာရုံ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ဒွေ-၂-ပါးကုန်သော၊ နာမာနိ-အမည်တို့ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဣမသ္မိဋ္ဌာနေ- ဤဝိထိအရာ၌၊ စက္ခုဝိညာဏံ-စက္ခုဝိညာဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တဒါရမဏ်- လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဂဏနူပ ဂါနိ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန-ကား၊ ယဒါ-၌၊ ဒုတိယကုသလစိတ္တံ-ဒုတိယ မဟာကုသိုလ် စိတ်သည်၊ ဇေယျ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ တံသဒိသံ-ထို ဒုတိယမဟာကုသိုလ် စိတ်နှင့်တူ

မူလဘဝင်္ဂန္တိ။ ။ တဒါရုံသည် ဇောနောက်သို့ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့ တဒါရုံမကျသော ဝိထိ၌ ဘဝင်လည်း ဇောနောက်သို့ အစဉ်လိုက်ရကား ဇောနောက် လိုက်ချင်းတူသောကြောင့် တ ဒါရုံကိုပင် “ဘဝင်” ဟုသုံးစွဲထား၏၊ ပဌာန်းပါဠိတော်၌လည်း တဒါရုံကိုပင် “သဟေတုကံ ဘဝင်ံ အဟေတုကဿ ဘဝင်ံဿ အနန္တရ ပစ္စယေန ပစ္စယော” စသည်ဖြင့် “သဟေတုကဘ ဝင်ံ” ဟုလည်းကောင်း၊ အဟေတုကံ ဘဝင်ံ သဟေတုကဿ ဘဝင်ံဿ” စသည်ဖြင့် “အဟေတု ကဘဝင်ံ” ဟုလည်းကောင်းဟောတော်မူသည်၊ မှန်၏၊ တစ်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် တူသော ဘဝင်စိတ်သည် တစ်မျိုးသာရှိရကား ဘဝင်အစစ်မှာ သဟိတံ အဟိတံ ဟု တစ်ဘဝအ တွက် မကွဲနိုင်၊ နောက်ဘဝင်အား အနန္တရသတ္တိဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြုသော ရှေ့ဘဝင်ဟူသည် တဒါရုံသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ထိုဘဝင်ဟူသော တဒါရုံသည်ပင် ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် (ပဌမမဟာဝိပါကချင်း တူသောကြောင့်) “မူလဘဝင်ံ” အမည်ရ၏။ [ဤဘဝ၌ ပဌမဖြစ်သော စိတ်ဖြစ်၍ “အရင်းခံ မူလဖြစ်သော အာဝါသိကံဘဝင်ံ”ဟုလျှ်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့် မတူသော ဘဝင်အမည်ရသော တဒါ ရုံကိုကား အာဂန္တုကဘဝင်ံဟု ဆိုလတ္တံ့။

သော၊ ဒုတိယဝိပါကစိတ္တမေဝ-သည်ပင်၊ တဒါရမဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣဒဉ္စ-
 ဤဒုတိယမဟာဝိပါကစိတ်သည်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန-နှင့်၊ အသဒိသတ္တာ-မတူ
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုရိမနယေနေဝ-
 ရှေ့နည်းဖြင့်ပင်၊ [ယံဝေနေန ဂဟိတံ အာရမဏံ” စသော ရှေ့နည်းဖြင့်ပင်၊] တဒါ
 ရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဣမိနာ-ဤ ဒုတိယမဟာ
 စိပါကစိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပုရိမာနိ-န်သော၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသော စိပါကစိတ်တို့သည်၊
 ပဉ္စ-၅ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ။ [ရှေ့က စက္ခုဝိညာဉ်၊ သမ္ပဋိဗျူဟ်၊ သန္တီရဏ (တဒါရုံ
 ကိစ္စတပ်သော) ပဌမ မဟာဝိပါကံ ၁ ပါးအားဖြင့် ၄ပါးရှိခဲ့၏၊ ထို ၄ ပါးတွင် တဒါ
 ရုံကိစ္စတပ်သော ဒုတိယမဟာဝိပါကံကို ထည့်လျှင် ဝိပါကစိတ် ၅ ပါးဖြစ်သည်-
 ဟူလို။]

ပန-ကား၊ ယဒါ၊ တတိယ ကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဝေန် ဟောတိ၊ တဒါ၊ တံ
 သဒိသံ-ထို တတိယ မဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့်တူသော၊ တတိယဝိပါကစိတ္တံ-သည်၊
 တဒါရမဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣဒံပိ-ဤ တတိယ မဟာဝိပါကစိတ်သည်လည်း၊
 ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂ (တိစ)-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တဒါရမ
 ဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဣမိနာ-ဤတတိယ မဟာဝိပါကံ
 စိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသော မဟာဝိပါကစိတ်တို့သည်၊
 ဆ-၆ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိပန-ကား၊ ယဒါ၊ စတုတ္ထကုသလစိတ္တံ-သည်၊ ဝေန်
 ဟောတိ၊ တဒါ၊ တံ သဒိသံ-ထို စတုတ္ထ မဟာကုသိုလ်စိတ်နှင့်တူသော၊ စတုတ္ထဝိ
 ပါကစိတ္တံ-သည်၊ တဒါရမဏံ ဟုတွာ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ဣဒံပိ-ဤစတုတ္ထမဟာဝိပါကံ
 စိတ်သည်လည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂ (တိစ)-ဟူ၍လည်း
 ကောင်း၊ တဒါရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဣမိနာ-ဤ
 စတုတ္ထမဟာဝိပါကစိတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ ဆ-၆ ပါးသော ဝိပါကံ
 စိတ်တို့သည်၊ သတ္တ-၇ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ။

[သောမနဿသဟဂုတ် မဟာဝိပါကံမှတစ်ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိ
 ပါကံကိုပြလို၍ “ယဒါပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ကား၊ ယဒါ၊ တသ္မိံ ဒွါရေ-၌၊ ဣဋ္ဌ
 မဇ္ဈတ္တာရမဏံ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံသည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ တတြာပိ-
 ထို ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံ ထင်လာရာအခါ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ တယော-န်သော၊
 မောယဝါရာ-တို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ အာရမဏေန-ကြောင့်၊ (ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာ
 ရုံကြောင့်) ဝေဒနာ-သည်၊ ပရိဝတ္တတိ-ပြောင်းလွဲ၏၊ တသ္မာ၊ တတ္ထ-ထို ဣဋ္ဌ
 မဇ္ဈတ္တာရုံ၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ သန္တီရဏံ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏစိတ်သည်၊
 (ဟောတိ)၊ စတုနံ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ မဟာကုသလဝေဒနာနံစ-တို့၏လည်း၊
 ပရိယောသာနေ-၌၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ မဟာဝိပါကံ စိတ္တာနေဝ-

တို့သည်ပင်၊ တဒါရမဏာဘဝေန-တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ-နံ၏၊ တာနိပိ-
 ထိုတဒါရုံတို့သည်လည်း၊ [၄ ပါးသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိပါကံစိတ်တို့
 သည်လည်း၊] ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ အာဂန္တုကဘဝံ (တိစ)-ဟူ၍လည်းကောင်း၊
 တဒါရမဏန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒွေ နာမာနိ လဘန္တိ၊ ပိဋိဘဝင်္ဂါနိတိပိ-ပိဋိ
 ဘဝင်တို့ဟူ၍လည်း၊ ဝုတ္တန္တိစေ-ဆိုအပ်ကုန်သည်သာ။

ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိပုဉ္ဇ-ဤ ၅ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ (ဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ် သန္တိရဏစိတ် ၁ ပါး၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မဟာဝိပါကံစိတ် ၄ ပါးအားဖြင့်
 ၅ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊) ပုရိမေဟိ-ကုန်သော၊ သတ္တဟိ-၇ ပါးသော
 ဝိပါကံစိတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသော ဝိပါကံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-
 လျှင်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသော ဝိပါကံတို့လည်းကောင်း၊ သောတဒွါရာ
 ဒီသု-တို့၌၊ ဒွါဒသဒွါဒသ-၁၂ ပါး၊ ၁၂ ပါးသော ဝိပါကံတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ သမသဋ္ဌိ-အတိကျ ဖြစ် သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ဧကာယ-သော၊ စေတနာ
 ယ-ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ သမသဋ္ဌိ-သော၊ ဝိပါကံစိတ္တာနိ-တို့
 သည်၊ ဥပ္ပန္တိ၊ ပန-ဆက်၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-ယူအပ်ပြီးသော စိတ်တို့ကို
 မယူခြင်းအားဖြင့်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသော ဝိပါကံတို့လည်းကောင်း၊
 သောတ၊ ပ၊ ဝိညာဏာနိ-သောတဝိညာဉ်၊ ဃာနဝိညာဉ်၊ ဇိဝါဝိညာဉ်၊ ကာယ
 ဝိညာဉ်ဟူကုန်သော၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးသော ဝိပါကံတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊
 သောဋ္ဌသ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဝိပါကံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [အဟိတ် ကုသလ
 ဝိပါကံ ၈၊ မဟာဝိပါကံ ၈ ပါးပင်တည်း။]

ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိပါကံတို့ကို ပြရာဌာန၌၊ အဗ္ဗောပမ္ပနာမ-သရက်သီး
 ဥပမာမည်သည်ကို၊ ဂဏီသု-ရှေ့ဆရာတို့ ယူကြကုန်ပြီး၊ ကိရ-ရဲ့၊ ဧကော-သော
 ပုရိသော-သည်၊ ဖလိတမ္ပရက္ခမူလေ-ကောင်းစွာဖြစ်သော အသီးရှိသော သရက်ပင်
 ၏အနီးအောက်၌၊ [သဉ္ဇာတာနိ+ဖလာနိ ယဿာတိ ဖလိတော (အမ္ပရက္ခော)၊
 သဉ္ဇာတအဿအနက်၌ ဣတ ပစ္စည်းသက်၊] သသီသံ-ဦးခေါင်းနှင့်တကွဖြစ်သော

ဝိဋ္ဌိဘဝင်္ဂါနိ။ ။ဤ အာဂန္တုက ဘဝင်ဟူသည် တဒါရုံပင်တည်း၊ ဆရာကြီး၏ အကူ
 အညီ လက်ထောက်ဆရာကို “ပိဋိ အာစရိယ (နောက်ထောက် ကျောမှီဆရာ)” ဟုခေါ်ရသကဲ့
 သို့ ထိုအတူ မူလဘဝင်၏ နောက်ထောက်ဖြစ်သောကြောင့် အာဂန္တုက ဘဝင်ဟူသော တဒါ
 ရုံကိုပင် ပိဋိဘဝင် ခေါ်နိုင်ဖို့ရန် သေချာရကား ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် “ပိဋိ ဘဝင်္ဂါနိတိပိ ဝုစ္စတိစေ” ဟု
 မိန့်သည်ဟု ကြံပါ၊ ပိသဒ္ဓါကား အာဂန္တုကဘဝင်ဟူသော နာမည်၌ ပေါင်းသော သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊
 သို့သော် “ပိဋိဘဝင်္ဂါနိပိ”ဟုဆိုအပ်သော ဝါရ၌ မူလသန္ဓေစိတ်နှင့် ဝေဒနာချင်းမတူသော စိတ်
 များဖြစ်သောကြောင့် “မူလပဋိသန္ဓေနှင့်ကား ဝေဒနာချင်း မတူရ”ဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။

ကိုယ်ကို၊ ပါရပိတွာ-မြို့၍၊ နိပဇ္ဇော-လျောင်းလျက်၊ နိဒ္ဒါယတိ-အိပ်ပျော်၏၊ အထ-
 ထိုအခါ၌၊ ဧက-တစ်လုံးသော၊ အဗ္ဗပက္ကံ-သရက်သီးမှည့်သည်၊ [အလိုလို ကြွေကျ
 မည်ဖြစ်၍ သရက်သီးအမှည့်ကို ပြသည်၊] ဝဏတော-အညှာမှ၊ မုစိတွာ-ကြွေကျ
 ၍၊ တဿ-ထိုယောက်ျား၏၊ ကဏ္ဍသက္ကလိ-နားရွက်ကို၊ ဖုသမာနံဝိယ-ထိသကဲ့
 သို့၊ (ထိတော့မတတ်) [စာအုပ်များ၌ “ပုဉ္ဇ မာနံ ဝိယ-ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့” ဟုရှိ
 ၏၊ နောက်၌ “ပသာဒယဋ္ဌန” ဟု ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် “ဖုသမာနံ” ရှိမှကောင်း
 မည်။] ထန္တိ-ထန်ဟူ၍၊ (ထန်ဟု အသံ မည်၍) ဘူမိယံ-မြေ၌၊ ပတိ-ကျပြီးသော-
 ထိုယောက်ျားသည်၊ တဿ-ထိုသရက်သီး၏၊ သဒ္ဓေန-အသံကြောင့်၊ ပဗုဇ္ဈိတွာ-
 နိုး၍၊ ဥဗ္ဗိလိတွာ-မျက်စိဖွင့်၍၊ ဩလောကေသိ-ကြည့်ပြီး၊ တတော-ထိုမှ နောက်၌၊
 ဟတ္ထံ-ကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဖလံ-သရက်သီးကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊
 မဒ္ဒိတွာ-နှိပ်စမ်း၍၊ ဥပသိယီတွာ-နမ်းရှူ၍၊ ပရိဘုဇ္ဈိ-သုံးဆောင်ပြီး။

တတ္ထ-ထို ဥပမာ စကားရပ်တို့၌၊ တဿ ပုရိသဿ-၏၊ အဗ္ဗရက္ခမူလေ-
 ၌၊ နိဒ္ဒါယနကာလောဝိယ-အိပ်ပျော်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဘဝင်္ဂသမင်္ဂီကာလော-
 ဘဝင်နှင့် ပြည့်စုံရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ အဗ္ဗပက္ကဿ-၏၊ ဝဏတော-မှ၊ မုစိတွာ-
 ၍၊ ကဏ္ဍသက္ကလိ-ကို၊ ဖုသမာနဿ-ထိသကဲ့သို့ဖြစ်၍၊ ပတနကာလော ဝိယ-
 ကျရာအခါကိုကဲ့သို့၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပသာဒယဋ္ဌနကာလော-ပသာဒကို
 ထိခိုက်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တေန သဒ္ဓေန-ထိုအသံကြောင့်၊ ပဗုဒ္ဓကာလော
 ဝိယ-နိုးရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊
 အာဝဇ္ဇိတကာလော-လည်စေအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥဗ္ဗိလိတွာ-မျက်စိဖွင့်၍၊
 ဩလောကိတကာလောဝိယ-ကြည့်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဒဿန
 ကိစ္စသာဓနကာလော-မြင်ခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဟတ္ထံ-
 လက်ကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်တန်း၍၊ ဂဟိတကာလောဝိယ-ယူအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊
 ဝိပါကမ နောဓာတုယာ-ဝိပါက မနောဓာတ်၏၊ ဝါ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊
 ဝါ-ကို၊ သမ္ပင်္ဂိတကာလော-လက်ခံအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊
 မဒ္ဒိတ ကာလောဝိယ-နှိပ်နယ်အပ်ရာအခါကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-
 ဝိပါက မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာရမဏဿ-ကို၊ သန္တိရကကာလော-စုံစမ်း
 ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဥပသိယီတကာလောဝိယ-နမ်းရှူအပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊
 ကြိယမနောဝိ ညာဓာတုယာ-၏၊ ဝါ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝဝတ္ထပိ
 တကာလော- ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပရိဘုတ္တကာလော-
 ပိုင်းခြားမှတ်သား အပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပရိဘုတ္တကာလောဝိယ-သုံးဆောင်
 အပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဇဝနဿ-၏၊ အာရမဏရသံ-ကို အနဘဝိတကာလော-
 ခံစားအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

အယံ ဥပမာ-ဤဥပမာသည်၊ ကိ-အဘယ်အနက်ကို၊ ဒိပေတိ-ပြသနည်း၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပသာဒယဋ္ဌနမေဝ-ပသာဒကို ထိခိုက်ခြင်းသည်သာ၊ ကိစ္စ-ကိစ္စတည်း၊ တေန-ထိုအာရုံသည်၊ ပသာဒေ-ကို၊ ဂဠိတေ-ထိခိုက်အပ်သော်၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-၏၊ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏၊) ဘဝင်္ဂါဝဋ္ဌနမေဝ-ဘဝင်ကို လည်စေခြင်းသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဒဿနမတ္တကမေဝ-မြင်ခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-၏၊ (သမ္ပဋိဋ္ဌိန်း၏၊) အာရမဏသမ္ပဋိဋ္ဌနမတ္တကမေဝ-အာရုံကိုခံယူခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ (သန္တိရဏ၏၊) အာရမဏ သန္တိရဏမတ္တကမေဝ-အာရုံကိုစူးစမ်းခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စ)၊ ကြိယမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ (ဝုဋ္ဌေင်္ဂ၏၊) အာရမဏဝတ္ထပနမတ္တကမေဝ-အာရုံကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းမျှသည်သာ၊ ကိစ္စ-ကိစ္စတည်း၊ ဧကန္တေန ပန-စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ အာရမဏရသံ-အာရုံ၏ အရသာကို၊ ဇေနမေဝ-သည်သာ၊ အနဘဝတိ-ခံစား၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒိပေတိ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤစိတ်တို့တွင်၊ တွံ-သင်သည်၊ ဝါ-သင်က၊ ဘဝင်္ဂနာမ-ဘဝင်မည်သောစိတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်လော၊ တွံ အာဝဇ္ဇနနာမ-အာဝဇ္ဇန်းမည်သောစိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ ဒဿနနာမ-ဒဿနမည်သော စိတ်သည်၊ (စက္ခုဝိညာဉ်မည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ သန္တိရဏနာမ-သန္တိရဏမည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ သမ္ပဋိဋ္ဌန နာမ-သမ္ပဋိဋ္ဌိန်းမည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ သန္တိရဏနာမ-သန္တိရဏမည်သောစိတ်သည်၊ (ဟောတိ) တွံ၊ ဝေါဋ္ဌပနနာမ-ဝုဋ္ဌေမည်သော စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တွံ၊ ဇေနနာမ-ဇေနမည်သော စိတ်သည်၊ ဟောတိ-လော၊ ဣတိ-သို့၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ကတ္တာဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုစီမံတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လည်းကောင်း၊ ကာရေတာဝါ-သူတစ်ပါးကို ပြုစေတတ်သော၊ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ။

ဇေနမေဝ အနဘဝတိ။ ။စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိပါကစိတ်တို့သည် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့၏ (သုက္ခ ၃က) ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးမျှသာဖြစ်၍၊ ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ အာရုံကို (ဣဋ္ဌပဲ အနိဋ္ဌပဲ) ဟုခွဲခြားမှု မပြုတတ်ကြ၊ ဇောသည် ရဇန (တပ်မက်စရာ၌ တပ်မက်မှု) ဝိရဇန (မတပ်မက်စရာ၌ မတပ်မက်မှု) စသည်ကို ပြုသောအားဖြင့် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌ ခွဲခြားမှုကို ပြုတတ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဇောသည်သာ အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားနိုင်သည်။

ကတ္တာ၊ ဝေ၊ နတ္ထိ။ ။ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ၌ အောက်ပါဂါထာကိုဆိုသည်၊ နိဿယကို သင်္ကြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။

နဟေတ္ထ ဒေဝေါ ဗြဟ္မာဝါ၊ သံသာရဿတ္ထိ ကာရကော၊
 သုဒ္ဓမ္မော ပဝတ္တန္တိ၊ ဟေတုသမ္ဘာရပစ္စယာ။

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤဝိထိစိတ်တို့ကို ပြရာဌာန၌၊ ဝိဇနိယာမံ-ဝိဇနိယာမလည်းကောင်း၊ ပေ၊ စိတ္တနိယာမံ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိမံ- ၅ ပါးအပြားရှိသော၊ နိယာမံနာမ-မည်သည်ကို၊ ဂဏီသု-ရှေးဆရာတို့ ယူကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ၅ ပါးတို့တွင်၊ ကုလတ္ထာဂစ္ဆဿ-ပဲပိစပ်ချုံ၏၊ [ရှေး နိဿယ၌” ကုလား ပဲပင်၏” ဟု ပေး၏၊] ဥတ္တရဂ္ဂဘာဂေါ-မြောက်အရပ်၌ အဖျားရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (မြောက်အရပ်သို့ အဖျားလှည့်သည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း) (ဣတိ၌စပ်၊) ဒက္ခိဏဝလ္လိယာ-လကျာနွယ်၏၊ ဒက္ခိဏတော-လက်ယာဘက်မှ၊ ရုက္ခပရိပာရဏံ- သစ်ပင်ကိုပယ်ရှားခြင်းလည်းကောင်း၊ (နွယ်တက်၍ ဆွဲချခြင်းလည်းကောင်း) သူရိယာဝဋ္ဋပုပ္ဖါနံ-နေဘက်သို့လည်၍ ပွင့်သောပန်းတို့၏၊ (နေကြာပန်းတို့၏) [ရှေးနိဿယ၌ “ဆူးလေပန်းတို့၏” ဟု လည်းပေးသေး၏၊] သူရိယာဘိမုခဘာဝေါ- နေဘက်သို့ ရှေးရှုသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မာလုဝလတာယ-မာလောနွယ်၏၊ [ဆရာတို့က “ခွေးတောက်နွယ်” ဟုမိန့်ဆိုကြသည်၊] ရုက္ခဘိမုခဂမနမေဝ- သစ်ပင်သို့သာ ရှေးရှုသွားခြင်းလည်းကောင်း၊ နာဠိကေရဿ-အုန်းသီး၏၊ မတ္တကစ္ဆိဒ္ဒသဗ္ဗာ ဝေါ-ဦးထိပ်၌ အပေါက်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ တေသံ ဝိဇာနံ-ထိုထို မျိုးစေတို့၏၊ တံတံသဒိသဖလဒါနံ- ထိုထို မိမိအား လျော်သော အကျိုးကို ပေးခြင်းသည်၊ ဝိဇနိယာမောနာမ-မည်၏၊ [တံတံသဒိသဖလ ဒါနန္တိ တဿ တဿ အတ္တနော အနုရူပဖလဿ ဒါနံ-ဋီကာ၊ မျိုးစေက အသီး အား မိမိနှင့် တူအောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းသည် ပကတူပနိဿယ သတ္တိဟူသော ဝိဇနိယာမတည်း။]

တသ္မိံ တသ္မိံ သမယေ-ထိုထို အချိန်အခါ၌၊ တသံ တေသံ ရုက္ခာနံ-ထိုထို သစ်ပင်တို့၏၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ-တစ်ပြိုင်နက်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ပုပ္ဖဖလပလ္လ- ဝဂ္ဂဟဏံ-အပွင့်၊ အသီး၊ အညွန့်တို့ကို ယူခြင်းသည်၊ ဥတုနိယာမောနာမ-မည်၏၊ [မိုးဥတု၏ ထိုအပွင့် စသည်တို့ကိုဖြစ်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းသည် ပကတူပ နိဿယသတ္တိဟူသော ဥတုနိယာမတည်း။] တိဟေတုကကမ္မံ-သည်၊ တိဟေတုက၊

ပဉ္စဝိမံ နိယာမံ နာမ။ ။စိတ်အစဉ်ဟူသော ဝိထိဖြစ်ရာ၌ ထိုအစဉ်အတိုင်းကျကျနန ဖြစ်မို့ရန် ပြုလုပ်စိမံတတ်သော ဝိဿနိ၊ ဗြဟ္မာ၊ ထာဝရဘုရား စသုမရှိလျှင် အဘယ်နည်းအား ဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းစသော စိတ်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြပါသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဉ္စဝိမံ နိယာမံနာမ ဂဏီသု” ဟုမိန့်သည်။ စိတ္တနိယာမအားဖြင့် ထိုအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကြသည် -ဟုလို့၊ မှန်၏ -သဘာဝဓမ္မတို့၏ မိမိသဘော မိမိကိစ္စတို့ဖြင့် အကျိုးပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကို “နိယာမ-မြဲသောသဘော” ဟုဆိုသည်။ (တစ်နည်း) သဘာဝဓမ္မတို့၏ မိမိသဘော မိမိကိစ္စရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိကို “နိယာမ-မြဲသောသဘော” ဟုဆိုသည်။

ပေ၊ ဝိပါကံ-တိဟိတ်ဝိပါကံ၊ ဒွိဟိတ်ဝိပါကံ၊ အဟိတ်ဝိပါကံကို၊ ဒေတိ-ပေးနိုင်၏။ ဒုဟေတုကကမ္မံ-သည်။ ဒုဟေတုကာ ဟေတုကဝိပါကံ-ဒွိဟိတ်ဝိပါကံ၊ အဟိတ် ဝိပါကံကို၊ ဒေတိ၊ တိဟေတုကံ-တိဟိတ်ဝိပါကံကို၊ န ဒေတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ တဿ တဿ ကမ္မဿ-၏။ တံတံ သဒိသဝိပါကဒါနမေဝ-ထိုထို မိမိအားလျော်သောအကျိုးကို ပေးခြင်းသည်သာလျှင်၊ ကမ္မနိယာမောနာမ-မည်၏။ [ကမ္မပစ္စယ သတ္တိကိုပင် ကမ္မနိယာမ ဟုဆိုသည်။]

အပရောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မသရိက္ခက ဝိပါကဝေသနေဝ-ကံနှင့် အလားတူသော အကျိုး၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ကမ္မနိယာမော-သည်။ ဟောတိ-ရှိသေး၏။ တဿ-ထို ကမ္မနိယာမကို၊ ဒီပနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဣဒံဝတ္ထု-ဤဝတ္ထုကို၊ ကထေန္တိ-ပြောဟောကြကုန်၏။ [ဝတ္ထုက သုံးဝတ္ထုရှိသော်လည်း ဂါထာတစ်ခုတည်း၏ ဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် “ဣဒံ ဝတ္ထံ”ဟု ဧကဝုတ်ဖြင့် ဆိုသတတ်။] သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ-မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ထက်တော်အခါ၌၊ သာဝတ္ထိယာ-သာဝတ္ထိမြို့၏။ ဒွါရဂါမော-တံခါးအနီး၌ တည်အပ်သောရွာသည်၊ ဈာယိ-မီးလောင်ပြီ၊ တတော-ထိုမီးမှ၊ ပဇ္ဇလိတံ-အလျှံတောက်သော၊ တိဏကရဋ္ဌံ-မြက်ကရွတ်ရွေသည်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-တက်၍၊ အာကာသေန-ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတော-ပျံသွားသော၊ ကာကဿ-ကျိုး၏။ ဂီဝါယ-လည်ပင်း၌၊ ပဋိမစ္စံ-စွပ်ပြီ၊ သော-ထိုကျိုးသည်၊ ဝိရဝန္တော-မြည်တမ်းလျက်၊ ဘူမိယံ-၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ ကာလံ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီ။

မဟာသမုဒ္ဒေပိ-မဟာသမုဒ္ဒရာ၌လည်း၊ ဧကာ-တစ်စင်းသော၊ နာဝါ-လှေသည်၊ နိစ္စလာ-မလှုပ်သည်၊ (ဟုတွာ)အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဧကနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသည်၊ နိရုဒ္ဓဘာဝံ-ပိတ်ပင်တားဆည်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အပဿန္တာ-မတွေ့ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကာဠကဏ္ဍိသလာကံ-သူယုတ်၏ စာရေးတံကို၊ စာရေးသုံးလည် စေကုန်ပြီ၊ (မဲချကြကုန်ပြီ) သာ-ထိုကာဠကဏ္ဍိ စာရေးတံသည်၊ နာဝိကဿေဝ-လှေသူကြီး၏ပင်၊ ဥပါသိကာယ-ဥပါသိကာမ၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ပတိ-ကျပြီ၊ တတော-ထိုကြောင့်၊ ဧကိဿာ-တစ်ယောက်သောမိန်းမ၏၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော လူတို့သည်၊ မာနဿန္တု-မပျက်စီးပါစေကုန်လင့်၊ ဥဒကေ-၌၊ နံ-ထိုမိန်းမကို၊ ဝိပါမ-ပစ်ချကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ နာဝိကော-လှေသူကြီးသည်၊ ဧတံ-ဤမိန်းမကို၊ ဥဒကေ-၌၊ ပလဝမာနံ-ပေါလောပေါ်နေသည်ကို၊ ပဿိတုံ-ကြည့်ခြင်းငှါ၊ နသက္ခိဿာမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဝါလိကာဃဋံ-သဲအိုးကို၊ ဂီဝါယ-လည်၌၊ ဗန္ဓာပေတွာ-ဖွဲ့ချည်စေ၍၊ ဝိပါပေသိ-ပစ်ချစေပြီ၊ တံခံဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ နာဝါ-သည်၊ ခိတ္တဿရော

ဝိယ-ပစ်အပ်သောမြားသည်ကဲ့သို့၊ ပက္ခန္ဓိ-ပြေးသွားပြီ၊ ဧကော-တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ လေဏေ-လိုက်၌၊ ဝသတိ-နေ၏၊ မဟန္တ-ကြီးစွာသော၊ ပဗ္ဗတကုဋ်-တောင်ထွတ်သည်၊ ပတ္တိတွာ-ကျ၍၊ ဒွါရ်-တံခါးပေါက်ကို၊ ပိဒဟိ-ပိတ်မိပြီ၊ တံ-ထိုတောင်ထွင့်သည်၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ-ခုနစ်ရက်မြောက်နေ၌၊ သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင်၊ အပဂတ်-ကင်းကွာပြီ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ-အား၊ ဝါ-သည်၊ ဇေတဝနေ-၌၊ နိသီဒိတွာ-မူ၍၊ ဓမ္မ-ကို၊ ကထေန္တဿ-မူစဉ်၊ တီဏိ-၃ ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ-တစ်ပဟိရ်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ (တစ်ချိန်တည်းဖြင့်သာလျှင်)၊ အာရောစေသုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ သတ္တာ-သည်၊ ဧတံ-ဤအမှုကို၊ အညေဟိ-အခြားသူတို့သည်၊ န ကတံ-ပြုအပ်သည် မဟုတ်၊ တံ-ထိုအမှုသည်၊ တေဟိ-ထိုသူတို့သည်၊ ကတကမ္မမေဝ-ပြုအပ်သော အမှုသာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ အတိတံ-လွန်လေပြီးသော ဖြစ်ပုံကို၊ အာဟရိတွာ-ဆောင်တော်မူ၍၊ ဒသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ)၊ ကာကော-ကျီးသည်၊ ပုရိမတ္တဘာဝေ-ရှေး၌ဖြစ်သော အတ္တဘော-၌၊ မနုဿော-သည်၊ ဟုတွာ၊ ဧကံ-သော၊ ဒုဋ္ဌဂေါဏံ-ပျက်သော နွားကို၊ (နွားရိုင်းကို)၊ ဒမေတုံ-ဆုံးမခြင်းငှါ၊ အသက္ခောန္တော-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဂိဝါယ-၌၊ ပလ္လာဝဝေဏိ-ကောက်ရိုးထုံးကို၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့၍၊ အဂ္ဂိ-ကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ ဂေါဏော-သည်၊ တေနေဝ-ထိုမီးကြောင့်သာလျှင်၊ မတော-သေရှာပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံကမ္မံ-ထိုမကောင်းမှုသည်၊ ဧတဿ-ဤကျီးအား၊ ဝါ-သည်၊ အာကာသေန-ဖြင့်၊ ဂစ္ဆတောပိ-ပျံသွားပါသော်လည်း၊ မုစ္စိတုံ-လွတ်မြောက်ခြင်းငှါ၊ န အဒါသိ-မပေး။

သာပိဣတ္ထိ-(ရေ၌ပစ်ချခံရသော) ထိုမိန်းမသည်လည်း၊ ပုရိမတ္တဘာဝေ-၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သော၊ ဣတ္ထိယေဝ-မိန်းမပင်တည်း၊ ဧကာ-တစ်ကောင်သော၊ ကုက္ကုရော-ခွေးသည်၊ တာယ-ထိုမိန်းမသည်၊ ပရိစိတော-အဖန်ဖန်လှေကျက်အပ်သည်၊ (ငယ်ငယ်ကစ၍ မွေးမြူအပ်သည်)၊ ဟုတွာ၊ အရညံ-သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယာ-သွားလသော်၊ ဝါ-သွားသော၊ (တာယ-ထိုမိန်းမနှင့်)၊ သဒ္ဓိ-အတူ၊ ဂစ္ဆတိ၊ သဒ္ဓိဇေ-အတူသာလျှင်၊ အာဂစ္ဆတိ-ပြန်လာ၏၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ဣဒါနိ-၌၊ အမှာကံ-တို့၏၊ သုနခလုဒ္ဒကော-ခွေးမုဆိုးသည်၊ နိက္ခန္တော-ထွက်သွားပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပ္ပဏ္ဍေန္တိ-ပြောင်းလှောင်ကြကုန်၏၊ သာ-ထိုမိန်းမသည်၊ တေန-ထို ပြောင်လှောင်ခြင်းသည်၊ အဗ္ဗိယမာနာ-နိပ်စက်အပ်သကဲ့သို့ ပြုအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုက္ကုရ်-ကို၊ နိဝါရေတုံ-ငှါ၊ အသက္ခောန္တိ-သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝါလိကာယဋ်-သဲအိုးကို၊ ဂိဝါယ-၌၊ ဗန္ဓိတွာ၊ ဥဒကေ-၌၊ ခိပိ-ပစ်ချပြီ၊ တံ ကမ္မံ-ထိုမကောင်းမှုသည်၊ တဿာ-ထိုမိန်းမအား၊ သမုဒုမဇ္ဈေ-သမုဒုရာအလယ်၌၊ မုစ္စိတုံ-ငှါ၊ ဝါ-ကို၊ န အဒါသိ။

သောပိ ဘိက္ခု-ထို (တောင်ထွတ် အပိတ်ခံရသော) ရဟန်းသည်လည်း၊ ပုရိ မတ္တဘာဝေ-၌၊ ဂေါပါလကော-နွားကျောင်းသားသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဗိလံ-တွင်းသို့၊ ပ ဝိဋ္ဌာယ-ဝင်ပြီသော၊ ဂေါဓာယ-ဖွတ်၏။ သာခါဘင်္ဂမုဋ္ဌိယာ-ချိုးအပ်သော သစ်ခက် ဆုပ်ဖြင့်၊ ဒွါရံ-အပေါက်ကို၊ ထကေသိ-ပိတ်ပြီ၊ သော-ထိုနွားကျောင်းသားသည်၊ သတ္တမေဒိဝေ-၌၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အာဂန္တု-လာ၍၊ ဝိဝရိ-ဖွင့်ပြီ၊ ဂေါဓာ- သည်၊ ကမ္မမာနာ-တုန်လှုပ်လျက်၊ နိက္ခမိ-ထွက်လာပြီ၊ ကရဏာယ-သနားခြင်း ကြောင့်၊ တံ-ထိုဖွတ်ကို၊ န မာရေသိ-မသတ်၊ တံ ကမ္မံ-ထိုမကောင်းမှုသည်၊ တဿ- ထိုရဟန်းအား၊ ပဗ္ဗတန္တရံ-တောင်၏အတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ နိသိန္ဒဿ- သော၊ (တဿ-ထိုရဟန်းအား၊) မုစ္စိတုံ န အဒါသိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟ-မိန့်တော် မူပြီ၊) တိဏိ-န်သော၊ ဣမာနိ ဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း တော်မူ၍၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။ (ကိ)။

အန္တလိက္ခေ-ကောင်းကင်၌၊ (ဋ္ဌိတော-တည်နေသည်၊ သမာနောပိ-သော်လည်း၊ ပါပကမ္မာ-မကောင်းမှုမှ၊ န မုစ္ဆေယျ-မလွတ်နိုင်ရာ၊) သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ-၌၊ (ဋ္ဌိတော သ မာနောပိ ပါပကမ္မာ န မုစ္ဆေယျ၊) ပဗ္ဗတာနံ-တို့၏၊ ဝိဝရံ-အခေါင်းသို့၊ ပဝိဿ- ဝင်၍၊ [တွာပစ္စည်းကို ယပြု၊ သျှကိုသပြု၊ ဒွေဘော်လာ၊] (ဋ္ဌိတော သမာနောပိ ပါ ပကမ္မာ န မုစ္ဆေယျ၊) ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဋ္ဌိတော-တည်သူသည်၊ ပါပကမ္မာ- မှ၊ မုစ္ဆေယျ-လွတ်ရာ၏။ သော ဧဂတိပ္ပဒေသော-ထိုလောကအရပ်သည်၊ န ဝိဇ္ဇတေ- မရိ၊ ဣတိ၊ အာဟ-ပြီ။ [ဧဂတိသဒ္ဒါ ပထဝီ၏ ပရိယာယ်ဖြစ်ပါသော်လည်း ဤနေ ရာ၌ လောက၏ပရိယာယ် ဟုမှတ်ပါ၊ ဧဂတိပ္ပဒေသောတိ လောကပ္ပ-ဒေသော၊- ဋီကာ၊] အယံပိ-ဤကံ၏ အလားတူ အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသည်လည်း၊ ကမ္မ နိယာမောယေဝ နာမ-ကမ္မနိယာမမည်သည်သာတည်း၊ အညာနိပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧဝရူပါနိ-ကုန်သော၊ ဝတ္ထုနိ-တို့ကို၊ ကထေတဗ္ဗာနိ-ပြောဟော ထိုက်ကုန်၏။ [သာမာဝတိ အမှုးရှိသော မောင်းမတို့၏ မီးလောင်ခံရခြင်း၊ ခုဇ္ဈတ္တ ရာ၏ခါးကုန်းရခြင်း၊ လကုဏ္ဍက ဘဒ္ဒိယထေရ်၏ ပုနေရခြင်းစသော ဝတ္ထုများကို ဟောပြောကြပါလေ၊ ထိုဝတ္ထုများကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ အပ္ပမာဒဝဂ် သာမာဝတိ ဝတ္ထု စသည်၌လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍိတဝဂ် လကုဏ္ဍကဘဒ္ဒိယထေရ်ဝတ္ထုစသည်၌ လည်းကောင်း ရှုပါ။]

ပန-ကား၊ (ကမ္မနိယာမမှတစ်ပါး၊ ဓမ္မနိယာမကား၊) ဗောဓိသတ္တာနံ-ဘုရား အလောင်းတော်တို့၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဇော-ပဋိသန္ဓေ ယူရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ မာတု ကုစ္ဆိတော-မယ်တော်ဝမ်းမှ၊ နိက္ခမနေ-ထွက်တော်မူရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ (ဖွားတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊) (အဘိသမ္မောဓိယံ-အလုံးစုံသော တရားတို့ ကို သိတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊) (ဘုရားဖြစ်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊)

တထာဂတဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပတ္တနေ-ဓမ္မစက္ကပ္ပတ္တေနသုတ်ကို ဟောတော်မူရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ အာယုသင်္ခါရဿ-အာယုသင်္ခါရကို၊ (ဇီဝိတိန္ဒြေကို ပြုစီမံတတ်သော၊ ဖလသမာပတ်ကို)၊ ဩသဇ္ဇနေ-စွန့်လွှတ်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနေစ-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဒဿ သဟဿ စက္ကဝါဠကမ္ပန်-တစ်သောင်းသော စကြဝဠာ၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဓမ္မနိယာမောနာမ-၏၊ (သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ဓမ္မလျှင် အရင်းခံရှိသော ပဋိသန္ဓေ ဓမ္မစသည်တို့၏ တစ်သောင်းသော လောကဓာတ်ကို တုန်လှုပ်စေခြင်း၌မြဲသော အစွမ်းမည်၏။)

ပန-ကား၊ (ဓမ္မနိယာမမှတစ်ပါး၊ စိတ္တနိယာမကား၊) အာရမဏေ-သည်၊ ပသာဒေ-ကို၊ ဃဋ္ဌိတေ-ထိခိုက်အပ်သော်၊ တွံ-သည်၊ ဝါ-က၊ အာဝဇ္ဇနံနာမ-အာဝဇ္ဇန်းမည်သော စိတ်သည်၊ ဟောဟိ-လော၊ ပေ၊ တွံ၊ ဇေနံနာမ-သည်၊ ဟောဟိ၊ ဣတိ-သို့၊ ကောစိ-သော၊ ကတ္တာဝါ-ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ကာရေတာဝါ-သူတစ်ပါးကို ပြုလုပ်စေတတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ နုတ္ထိ၊ ပန-အန္ဓယကား၊ အတ္တနော-၏၊ ဓမ္မတာယဇေ-ဓမ္မတာအားဖြင့်ပင်၊ (ထုံးစံအားဖြင့်ပင်)၊ အာရမဏေန-သည်၊ ပသာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဃဋ္ဌိတကာလတော-ထိခိုက်အပ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာ-၍၊ ကြိယမနောဓာတုစိတ္တံ၊ ကြိယမနောဓာတ်စိတ်သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်)၊ ဘဝံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇေတိ-လည်စေ၏၊ စက္ခုပိညာဏံ-သည်၊ ဒဿနကိစ္စ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဇေနံ-သည်၊ အာရမဏရသံ-ကို၊ အနဘဝတိ-ခံစား၏၊ ဣတိအယံပိ-ဤနိယာမသည်လည်း၊ စိတ္တနိယာမောနာမ-မည်၏၊ (စိတ်တို့၏ မိမိဆိုင်ရာကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၌ မြဲသောအစွမ်းသတ္တိမည်၏)၊ ဣဓ-ဤစိတ်အစဉ်ကို ပြရာ၌၊ အယံ-ဤစိတ္တနိယာမကို၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏။

[ဤပြခဲ့သော စိတ်အစဉ်ကား သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိက ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဝိပါကံစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသော အစဉ်တည်း၊ ယခုအခါ၌ သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်သသင်္ခါရိကကုသိုလ်ကံ၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ကံတို့ကြောင့် ဝိပါကံစိတ်တို့၏ ဖြစ်ပုံအစဉ်ကို ပြလို၍ "သသင်္ခါရိကတိဟေတုက ကုသလေနာပိ" စသည်မိန့်] သသင်္ခါရိကတိဟေတုက ကုသလေနာပိ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂတေဟိ-န်သော၊ အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက ကုသလစိတ္တေဟိပိ-တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယုဟိတေ-သော်၊ တံ သဒိဿ ဝိပါကစိတ္တေဟိ-ထိုက်နှင့်တူသော ဝိပါကံစိတ်တို့ဖြင့်၊ အာဒိန္နာယ-ယူအပ်ပြီးသော၊ ပဋိသန္ဓိယာ-၌၊ ဇေဝေဝနယော-တည်း။

ပန-အထူးကား၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဒ္ဓယေ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်အသင်္ခါရိ သသင်္ခါရိ ၂ ပါးအပေါင်း၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဣန္ဒြမဇ္ဈတ္တာရမဏဝသေန-ဖြင့်၊ ပဝတ္ထိ-ဖြစ်

ပုံကို၊ ဒသေတော-ပြပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ ဣဋ္ဌာရမဏဝသေန-ဖြင့်၊ (ပဝတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊) ဒသေတဗ္ဗာ-ပြထိုက်၏၊ [သောမဿတုန်းက ဣဋ္ဌာရုံ၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်ပုံကို ရှေးဦးစွာပြ၍၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကိုနောက်မှပြခဲ့၏၊ ဤ၌ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ကံ ဖြစ်သောကြောင့် ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ရှေးဦးစွာပြ၍၊ ဣဋ္ဌာရုံ၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို နောက်မှပြအံ့ဟုဆိုလိုသည်။] ဧဝံပိ-ဤသို့လည်း၊ ဧကေကသ္မိံ-သော၊ ဒွါရေ-၌၊ ဒွါဒသ ဒွါဒသ-၁၂ ပါး ၁၂ ပါးသောဝိပါက်တို့သည်၊ ဟုတွာ သမသဋ္ဌိ ဟောဏ္ဏိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ သောဋ္ဌသ ဝိပါကစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤ ၁၆ ပါးသော ဝိပါကစိတ်တို့ကို ပြရာဌာန၌၊ ပဉ္စဥစ္ဆနာဋ္ဌိယန္တောပဗ္ဗနာမ-၅ ပါးသော ကြိညုတ်ယန္တရား ဥပမာမည်သည်ကို၊ ဂဏိံသု-ရှေးဆရာတို့ ယူကြကုန်ပြီ၊ [ကြညုတ်သောအခါ ကြံရည်ကျဖို့ရန် ကျည်တောက် (ပြန်တံ)ကလေး ပါသောကြောင့် ထိုယန္တရားကို “နာဋ္ဌိယန္တ”ဟု ခေါ်ဟန်တူသည်။] ကိရ-ချဲ့၊ ဥစ္ဆယိဋ္ဌနသမယေ-ကြညုတ်ရာအခါ၌၊ ဧကသ္မာ-တစ်ခုသော၊ ဂါမာ-မှ၊ ဧကာဒသ-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ကုန်သော၊ ယန္တဝါဟာ-ယန္တရားကို ဆောင်နိုင်သူတို့သည်၊ (ကြညုတ်တတ်သူတို့သည်။) နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဥစ္ဆဝါဋ်-ကြိခင်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ တဿ-ထိုကြိခင်း၏၊ ပရိပက္ကဘာဝံ-ရင့်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ ဥစ္ဆသာမိကံ-ကြိခင်းရှင်ကို၊ ဝါ-သို့၊ ဥပသကံမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ မယံ-ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ယန္တဝါဟာ-ယန္တရားကို ဆောင်နိုင်သူတို့ပါတည်း၊ (ကြညုတ်သူတို့ပါတည်း။) ဣတိ-သို့၊ အာရောစေသု-ပြောကြကုန်ပြီ၊ သော-ထို ကြိခင်းရှင်သည်၊ အဟံ-ကျွန်ုပ်သည်၊ တုမေယေဝ-သင်တို့ကိုသာ၊ ပရိယေသာမိ-ရှာနေပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ဥစ္ဆသာလံ၊ ကြညုတ်ရုံသို့၊ (ကြိစက်သို့။) တေ-ထိုလူတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ခေါ်၍၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ တေ-ထို တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော လူတို့သည်၊ တတ္ထ-ထိုကြိတင်းကုပ်၌၊ နာဋ္ဌိယန္တံ-ကြညုတ်ယန္တရားကို၊ သဇ္ဇေတွာ-ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ မယံ-ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ဧကာဒသဇနာ-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သော လူတို့သာတည်း၊ အပရံပိ-ကျွန်ုပ်တို့မှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧကံ-တစ်ယောက်သော လူကို၊ လဒ္ဓံ-ရခြင်းငှါ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်ပါ၏၊ ဝေတနေန-နေ့စာရိက္ခာဖြင့်၊ ဂဏထ-ခေါ်ယူပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟံသု-န်ပြီ။

ဥစ္ဆသာမိကော-ကြိခင်းရှင်သည်၊ အဟမေဝ-ကျွန်ုပ်သည်သာလျှင်၊ သဟာယော-အဖော်သည်၊ ဘဝိဿာမိ-ဖြစ်ပါအံ့၊ ဣတိ-ပြော၍၊ ဥစ္ဆန္တံ-ကြိတို့ဖြင့်၊ သာလံ-ကြညုတ်ရုံကို၊ (ကြိစက်ရုံကို။) ပုရာပေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ တေသံ-ထိုတစ်ကျိပ်တစ်ယောက်သောလူတို့၏၊ သဟာယော-သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တေ-ထိုတစ်ကျိပ် ၂ ယောက်သော လူတို့သည်၊ အတ္တနော-အတ္တနော-၏၊ ကိစ္စာနိ-တို့ကို၊ ကတွာ၊ ဖာ

ဏိတပါတေနေဝ-တင်လဲ၏ကျက်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ (တင်လဲဖြစ်ရုံ ကျက်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်)၊ ဥစ္ဆရသေ-ကြံရည်သည်၊ ပက္ကေ-ကျက်ပြီးလသော်၊ ဂုဠပန္တကေန-တင်လဲ ဖွဲ့တတ်သူသည်၊ (ထန်းလျက်၊ ကြိသကာလုပ်တတ်သူသည်)၊ ဗဒ္ဒေ-ဖွဲ့အပ်ပြီးသော်၊ (ကြိသကာ အလုံးအခဲလုပ်အပ်ပြီးသော်)၊ ဥစ္ဆသာမိကေန-ကြံခင်းရှင်သည်၊ တုလယိတွာ-ရိန်၍၊ ဘာဂေသု-အဖို့တို့ကို၊ ဒိန္နေသု-ပေးအပ်ပြီးကုန်လသော်၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ ဘာဂံ-အဖို့ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ ဥစ္ဆသာလံ-ကြံညှစ်စက်ရုံကို၊ သာမိကဿ-ဥစ္စာရှင်၏လက်၌၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ-လက်ခံစေပြီး၍၊ (အပ်နှံပြီး၍)၊ ဧတေနေဝ ဥပါယေန-ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ အပရာသုပိ-အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတုသု-န်သော၊ သာလာသု-ကြံညှစ်စက်ရုံတို့၌၊ (ကြံစက်တို့၌)၊ ကမ္မံ-အလုပ်ကို၊ ကတွာ-ပြုလုပ်ပြီး၍၊ ပက္ကမိသု-မဲသွားကုန်ပြီး၊ [ပတိရေရိသော ဣသုဓာတ်ဖြင့် “ပတိစ္ဆန-လက်ခံခြင်း” ဟု ဖြစ်၏၊ ဏာပေပစ္စည်းသက်လျှင် “ပဋိစ္ဆာပေ” ဟု ဖြစ်၍ “လက်ခံစေအပ်နင်း” ဟု အနက်ထွက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း “ပဋိစ္ဆာပေတွာ” သာ ပါဋိမှန်တည်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာကား ပါဋိပျက်။]

တတ္ထ-ထိုဥပမာ စကားရပ်၌၊ ပဉ္စယန္တ သာလာဝိယ-၅ လုံးသော ကြံညှစ်စက်ရုံတို့ကဲ့သို့၊ (တထာ) ပဉ္စ-၅ ပါးကုန်သော၊ ပသာဒါ-တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-န်၏၊ ပဉ္စ-၅ ခုကုန်သော၊ ဥစ္ဆဝါဠာဝိယ-ကြံခင်းတို့ကဲ့သို့၊ (တထာ) ပဉ္စ-န်သော၊ အာရမဏာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ)၊ ဧကာဒသ-တစ်ကျိပ်တစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဝိစရဏကယန္တ ဝါဟာဝိယ-ထိုထို စက်ရုံသို့ လှည့်လည်လျက် ယန္တရားကို ဆောင်သူတို့ကဲ့သို့၊ (ကြံညှစ်စက်ကို ဆောင်သူတို့ကဲ့သို့၊ တထာ) ဧကာဒသ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ)၊ [ကုသလဝိပါကံ သမ္ပဋိစ္ဆိန်း ၁, သန္တိရဏ ၂, တဒါရုံ မဟာဝိပါကံ ၈-အားဖြင့် ပေါင်း ၁၁-ပါးတည်း၊] ပဉ္စ-၅ ယောက်ကုန်သော၊ ဥစ္ဆ သာလာယာမိနောဝိယ-ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်တို့ကဲ့သို့။ (တထာ) ပဉ္စဝိညာဏာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ)၊ ပဌမကသာလာယံ-ပဌမကကြံစက်ရုံ၌၊ သာမိကေန- ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွါဒသန္တံ-တစ်ကျိပ် ၂-ယောက်ကုန်သော၊ ဧနာနံ-တို့၏၊ ဧကတောဝ-တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ဟုတွာ၊ ကတကမ္မာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော အလုပ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဘာဂဂုဟဏကာလောဝိယ-အဖို့ကိုယူရာအခါကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧကဒသန္တံ-န်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနံ-တို့၏၊ စက္ခုဝိညာဏေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ-ဧကတော ဟုတွာ၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ရူပါရမဏေ-၌၊ သကသကကိစ္စ ကရဏကာလော-မိမိ မိမိ ကိစ္စကို ပြုရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ သာလာသာမိကဿ-ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်၏၊ သာလာယ-ကြံစက်ရုံကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆန ကာလောဝိယ-လက်ခံရာ အခါကဲ့သို့၊ (တထာ)စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ဒွါရသင်္ကန္တိအကရဏံ-သောတဒ္ဓါရ စသည်သို့ ပြောင်းရွှေ့မှုကို မပြုခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) [သမ္ပဋိစ္ဆိန်းစသည်တို့ အခြားအခြား ဒွါရသို့ပြောင်းရွှေ့သော်လည်း

စက္ခုဝိညာဉ်၏ မပြောင်းရွှေ့ခြင်းနှင့် ကြံညှစ်သမားတို့က အခြားအခြားစက်ရုံသို့ ပြောင်းရွှေ့သော်လည်း ကြံစက်ရုံပိုင်ရှင်၏^၆အခြားအခြား စက်ရုံသို့ မပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည် တူသည်-ဟုလို။]

ဒုတိယ (သာလာယ)-ဒုတိယ ကြံညှစ်စက်ရုံ၌၊ ပေ၊ တတိယ (သာလာယ) ၌၊ ပေ၊ စတုတ္ထ (သာလာယ)-၌၊ ပေ၊ ပဉ္စမသာလာယ-၌၊ ဒွါဒသနံ-တစ်ကျိပ် ၂ ယောက်သော လူတို့၏၊ ဧကတော ဟုတွာ၊ ကတကမ္မာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော အလုပ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဘာဂဂ္ဂဟဏကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧကဒသနံ-ကုန် သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနံ-တို့၏၊ ကာယဝိညာဏေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဧကတော၊ ပေ၊ သက သက ကိစ္စကရဏကာလော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဒုတိယ သောတဝိညာဉ်၊ စတုတ္ထ ဇိဝါ ဝိညာဉ်တို့နှင့်တကွ ဖြစ်ပုံကို ပေယျာလမြှုပ်၍၊ နောက်ဆုံး ဝိညာဉ်အတွက် “ကာယ ဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ” စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။] သာလာသာမိကဿ-၏၊ သာလာယ- ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆနကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ကာယဝိညာဏဿ-၏၊ ဒွါရသင်္ကန္တိ အကရဏံ-ဒွါရတစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့မှုကို မပြုခြင်းကို၊ [ရှေ့၌ “ပဉ္စပသာဒါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ” ဟု ရှိခဲ့၏။ ဤ၌ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု ရှိသောကြောင့် ရှေ့နောက်မည်၊ အကရဏံ တွင်အပြီးသတ်ရာမှ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် “ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟု ထည့်ထားကြဟန်တူ သည်။] ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ တိဟေတုကကမ္မေန၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရော-ဟူသော ဝါရကို၊ ကထိတော-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဆိုပြီးပြီ)၊ ပန-ဆက်၊ တေန-ထို တိဟိတိကံကြောင့်၊ ယာ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ သာ-ထိုဒွိဟိတိပဋိသန္ဓေသည်၊ ပဋိစ္ဆန္တာဝ-ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ၊ ဂတာ-သွားပြီ။

ဧတ္တာဝတာ၊ ပေ၊ ဂတာ။ ။ ဟေတုကိစ္ဆာန အစ၌ “တိဟေတုကကမ္မေန ပဋိသန္ဓိတိ ဟေတုကာဝိ ဒုဟေတုကာဝိ” ဟု စကား ၂-ရပ်ပြုခဲ့ရာဝယ် “တိဟေတုကာဝိ ဟောတိ” တိုင် အောင် အကျယ်ပြု၍ပြီးပြီ၊ ဒုဟေတုကာဝိ အတွက်ကား အကျယ်မပြုတော့ဘဲဖုံးလွှမ်း၍သွားပြီ၊ ယခုကာလ ပေယျာလမြှုပ်ခြင်းမျိုးတည်း။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ ဤသို့ပြရာ၌ နာဠိယန္တ ဥပမာဝယ် လူပေါင်း တစ်ကျိပ် ၂-ယောက် ပြုလုပ်ရပုံကို ပြခြင်းသည် စက္ခုစသော ဒွါရတစ်ပါး၌ ဝိပါကစိတ်ပေါင်း ၁၂-ပါးဖြစ်ခြင်းနှင့် တူ ၏၊ ဤသို့သာ တူသည်၊ လူပေါင်း တစ်ကျိပ် ၂-ယောက်သည် ကြံညှစ်မှုကိစ္စ တစ်ခုကိုသာ ပြုသကဲ့သို့ ဝိပါကစိတ် ၁၂-ကား ကိစ္စတစ်ခုကိုသာ ပြုကြသည် မဟုတ်၊ ဒဿနကိစ္စ၊ သမ္ပ ဋိစ္ဆနကိစ္စစသော ဆိုင်ရာကိစ္စကို အသီးသီး ပြုကြသည်။ [ဒွါဒသဟိဝါဟေတဗ္ဗာ နာဠိယန္တောပမာ န ဒွါဒသနံ စိတ္တာနံ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ ဧကရမဏ သဟ ကိစ္စကရဏဝသေန ဝုတ္တာ၊ အထ ခေါ ဒွါဒသနံ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ သကိစ္စကရဏ မတ္တဝသေန-ငိုကာ။]

[ဟောတုကိတ္တနအခန်း၌ “ဒုဟောတုကေန ဒုဟောတုကာပိ ဟောတိ” စသည်ဖြင့် ဆိုခဲ့သော ဝါရကို ပြလို၍ “ဣဒါနိ” စသည်မိန့်၊] ဣဒါနိ-၌၊ ဒုဟောတုကမ္မေန၊ ပေ၊ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိတိ ဝါရော-ဟူသော ဝါရကို၊ ကထေတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဒုဟောတုကေန-ဒွိဟိတ်ဖြစ်သော၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္မေ- ကို၊ အာယုဟိတော-သော်၊ တံသဒိသေနော-ထိုက်နှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒု ဟောတုကဝိပါကစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုတ္တနယေနော-ဖြင့်ပင်၊ [“ဂဗ္ဘာဝါသတော နိက္ခမိတွာ သံဝရာသံဝရေ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊] စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-သည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂတေ-သော်၊ တယော-နံသော၊ မောယဝါရာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒုဟောတု၊ ပေ၊ ဇေနာဝသာနေ-ဒွိဟိတ်သောမနဿသဟဂုတ် အသင်္ခါရိကဇော၏အဆုံး၌၊ တံသဒိသမေဝ-ထိုစောနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မူလဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ-မူလဘဝင်္ဂဟု ဆိုအပ်သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ သသင်္ခါရိ ကဇေနာဝသာနေ-၌၊ တံသဒိသမေဝ-ထိုစောနှင့်တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ-သော၊ တဒါရမဏံ (ဟောတိ)၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ ဒွိန္ဒု-နံသော၊ ဥပေက္ခာသဟဂဇေနာနံ-တို့၏၊ အာဝသာနေ-၌၊ တာဒိသာနေ-၌၊ တာဒိသာနေဝ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ်စောနှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွေ-နံ သော၊ တဒါရမဏာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

ဣဓ-ဤဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေရာ၌၊ ဧကေကသ္မိဒွါရေ-၌၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ-၈ ပါး ၈ ပါးသော ဝိပါကစိတ်တို့ကို၊ ကတွာ၊ သမ စတ္တာလီသ စိတ္တာနိ-အတိကျ ၄၀ သောစိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [ဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ်ဝိပါကများ မဖြစ်သောကြောင့် “အဋ္ဌ အဋ္ဌ” ဟုဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ အဋ္ဌ-၈ ပါးသော ဝိပါကစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ [စက္ခုဝိညာဉ် ၁၊ သမ္ပဋိစိုက် ၁၊ သန္တီရဏ ၂၊ မဟာဝိပါက တဒါရုံ ၄ အားဖြင့် ၈ ပါးတည်း။] သောတ၊ ပေ၊ ကာယဝိညာဏာနိ-ဟူကုန်သော၊ စိတ္တာရိ-၄ ပါးသောစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ပ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အဗ္ဗောပမ ပဉ္စနိယာမကထာ-အဗ္ဗောပမကထာ၊ ပဉ္စနိယာမကထာတို့သည်၊ ပါကတိကာဇေ-ပင်ကိုယ်အတိုင်းဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ [ရှေးနည်းနှင့်တူသည်-ဟူလို၊] ဒုဟောတုက၊ ပေ၊ ဝိပါကေန-ဒွိဟိတ်ဖြစ်သော ကြွင်းသောစိတ် ၃ ပါးအပေါင်းနှင့်တူသော ဝိပါကံဖြင့်၊ [ဒွိဟိတ်ဝိပါက ၄-ခုတွင် သောမနဿသဟဂုတ် ဉာဏဝိပူယုတ် အသင်္ခါရိကမှကြွင်းသော ကျန်ဒွိဟိတ်ဝိပါက ၃ ပါးကို ဆိုသည်။] ဂဟိတပဋိသန္ဓိကေပိ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း၊ ဒေသဝနယော၊ ပန-အထူးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို

ပြရာဝါရ၌၊ ယန္တဝါဟောပမာယ-ယန္တဝါဟောပမာ၌၊ သတ္တ-ခုနစ်ယောက်ကုန်သော
 ယန္တဝါဟာ-ယန္တ ရားကို ဆောင်နိုင်သူတို့သည်၊ (ကြည့်စစ်တတ်သူတို့သည်။) (ဟောန္တိ)
 တေဟိ-ထိုခုနစ်ယောက်သော ကြည့်စစ်တတ်သူတို့သည်။ တတ္ထ-ထိုကြည့်စစ် စက်ရုံ၌
 ယန္တေ နာမ-ယန္တ ရားမည်သည်ကို၊ သဒ္ဓိတေ-ပြင်ဆင်အပ်ပြီးသော်၊ သာ လာသာမိက်-
 ကြံစက်ပိုင်ရှင်ကို၊ အဋ္ဌမံ-စယောက်မြောက်ကို၊ ကတွာ, ဝုတ္တနယာနု သာရေန-
 ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်၊ ယောဇနာ-ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-
 [ရှေးနည်း၌ ၁၂ ယောက်ပြခဲ့၏။ ဤနေ့ကုန်နည်း၌ကား ဒွိဟိတ်ကံ ကြောင့်
 တိဟိတ်ဝိပါကံ မဖြစ်ရကား ရှစ်ယောက်ကိုသာ ဥပမာပြသည်။] ဧတ္တာဝ တာ-ဖြင့်
 ဒုဟေတုကမ္မေန၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရော-ဟူသော ဝါရကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ [ရှေ့၌
 “ဒုဟေတုကေန”ဟု ရှိခဲ့၏။ ဒုဟေတုက ကမ္မေန ဟုမရှိခဲ့။]

ဣဒါနိ-ဒွိဟိတ်ကံကြောင့် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ အ
 ဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာ-အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဆိုရာဆိုကြောင်း စကားသည်၊ ဟော
 တိ-ဖြစ်၏။ ဝါ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟိ-ချဲ့၊ စတုနံ-နံသော၊ ဒုဟေတုကကုသလစိတ္တာနံ-
 တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသောစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ (ဒွိဟိတ်ဩမကကံ
 ကို) အာယုဟိတေ-သော်၊ ကုသလဝိပါက၊ ပ၊ စိတ္တေန-ကုသလဝိပါကံ ဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်စိတ်ဖြင့်၊ (ကုသလဝိပါကံ ဥပေက္ခာသဟ
 ဂုတ် သန္တီရဏစိတ်ဖြင့်) ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသော
 ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ကမ္မသဒိသာ-ကံနှင့်တူ၏၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆို
 ထိုက်၊ ဟိ-မှန်၊ ကမ္မံ-သည်၊ ဒုဟေတုကံ-ဒွိဟိတ်ကံတည်း၊ (ဒွိဟိတ်ဩမကကံ
 တည်း)၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ အဟေတုကာ-အဟိတ်တည်း၊ တဿ-ထိုအဟိတ်ပဋိသန္ဓေ
 နေရသူ၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုဗ္ဗိပုတ္တဿ-ကြီးပွားခြင်းသို့ရောက်လသော်၊ [“ဂတ္တာဝါသ
 တော နိက္ခမိတွာ၊ ပေ၊ ဥပဂတဿ”ဟု ဆိုခဲ့ပြီးသောစကားကိုပင် ချုံး၍ “ဝုဗ္ဗိပုတ္တ
 သ”ဟုဆိုသည်။] စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-သည်၊ အာပါတံ-သို့၊
 အာဂတေ-သော်၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ တယော မောဃဝါရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပန-ကား၊ စတုနံ-နံသော၊ ဒုဟေတုကကုသလစိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ အညတရ
 ဝေဒနဿ-တစ်ပါးပါးသောစော၏၊ ပရိယောသာနေ-၌၊ အဟေတုကစိတ္တံ-သည်၊
 တဒါရမဏဘာဝေန-တဒါရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ မူလဘဝါ-

စတုနံပန၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိ။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒွိဟိတ်ကုသိုလ်
 ကံနှင့် တူသော ဒွိဟိတ်စော၏ အခြားမဲ့၌ အဟိတ်တဒါရုံကို ပြလိုသောကြောင့် “စတုနံ၊ ပေ၊
 ပတိဋ္ဌာတိ” ဟုမိန့်သည်။ ဤသို့ ဒွိဟိတ်စော၏အခြားမဲ့၌ အဟိတ်တဒါရုံကို ပြထားသော်လည်း

မူလဘဝင်လည်းကောင်း၊ (မူလ ပဋိသန္ဓေစိတ်နှင့်တူသောဘဝင်လည်းကောင်း၊) တဒါရမဏ်-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ နာမာနိ လဘတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဧတ္ထ-ဤစက္ခုဒွါရံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်-လည်းကောင်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆန်၊ လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတ သန္တီရဏ်-လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ပင်ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏ်ပိ-တဒါရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေသု-ထို သန္တီရဏ၊ တဒါရုံ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဂဏနူ ပဂါနိ-ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ်တို့သည်၊ တိဏေဝ-၃ ပါး တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ [ကိစ္စ ၄ ကိစ္စရှိသော်လည်း စိတ်အရေအတွက်မှာ ၃ မျိုး သာ။]

ပန-ကား၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ (ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံမှတစ်ပါး ဣဋ္ဌာရုံ၌) သန္တီရဏ်ပိ-သည်လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏ်ပိ-သည် လည်းကောင်း၊ သောမနဿသဟဂတမေဝ-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဧတေသု-ဤ သန္တီရဏ တဒါရုံ ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ဧကံ-တစ်မျိုးကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ပုရိမာနိ-ကုန်သော၊ တိဏေဝ-၃ ပါးတို့သည်၊ (၃ ပါးတို့က) စတ္တာရိ-၄ ပါးတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပဉ္စသု-ကုန် သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ စတ္တာရိ စတ္တာရိ-၄ ပါး ၄ ပါးတို့ကို၊ ကတွာ၊ ဧကာယ၊ ပေ၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ ဝိသတိ-၂၀ သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေနပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ သောတ၊ ပေ၊ ဝိညာဏာနိ-သောတဝိညာဉ်၊ ဃာနဝိညာဉ်၊ ဝိဝုဒ္ဓိဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်ဟူကုန်သော၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အဋ္ဌ-၈ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣဒံ-ဤ ၈ ပါး သော စိတ်သည်၊ အဟေတုကဋ္ဌကံနာမ-မည်၏၊ ဣဒံ-ဤအဟေတုကဋ္ဌကကို၊ မနုဿလောကေန-လူ့လောကဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ။

ပန-ကား၊ စတုသု-နံသော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ပဝတ္ထေ-ပဝတ္တိ အခါ၌၊ လဗ္ဘတိ-၏၊ [ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကုသလဝိပါက မရနိုင်၊ ပဝတ္တိအခါ၌သာ ရနိုင်သည် -ဟူလို၊] ဟိ-ချဲ့၊ ယဒါ-၌၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဓတ္ထေရော-သည်၊ နိရယေ-၌၊ ပဒုမံ-ပဒုမ္မာကြာကို၊ မာပေတွာ-ဖန်ဆင်း၍၊ ပဒုမကဏ္ဍိကာယ-ပဒုမ္မာကြာချက်ပေါ်၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေလျက်၊ နေရယိကာနံ-ငရဲ၌ဖြစ်သူတို့အား၊ (ငရဲသူ ငရဲသားတို့ အား) ဓမ္မကထံ-တရားစကားကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီး၊ တဒါ-၌၊ တေသံ

တိဟိတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ အဟိတ်တဒါရုံ၏ဖြစ်ခြင်းကို မတားမြစ်အပ်ပါ၊ ဤအတူပင် ဒွိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နေသူ၏အတွက် တိဟိတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဒွိဟိတ်တဒါရုံ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း (အဋ္ဌ ကထာဝယ် ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နေသူ၏အတွက် မပြဏောမူ) မတားမြစ်အပ်ဟု မှတ်ပါ၊ [အဟေ တုကပဋိသန္ဓိ၊ ပေ၊ အပ္ပဋိသိန္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဋီကာ။

ထိုငရဲသူ ငရဲသားတို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ ထေရ်-ကို၊ ပဿန္တာနံ၊ ဖူးမြင်ရကုန်စဉ်၊ ကုသလဝိပါက်-ကုသလဝိပါက်ဖြစ်သော၊ စက္ခုဝိညာဏ်-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ သဒ္ဓိ-တရားသံကို၊ သုဏန္တာနံ-နာရကုန်စဉ်၊ (ကုသလဝိပါက်-သော) သောတဝိညာဏ်-သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ စန္ဒနဝနေ-စန္ဒနတော၌၊ (စန္ဒကူးတော၌)၊ ဒိဝါဝိဟာရ်-နေ့နေရာ အရပ်၌၊ နိသိဒိတွာ-နေတော်မူပြီး၍၊ ဂတဿ-ငရဲသို့ ကြွသွားသော အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန် ထေရ်၏၊ စီဝရဂန္ဓဃာယနကာလေ-သင်္ကန်းအနံ့ကို နမ်းရှုရရာအခါ၌၊ (ကုသလ ဝိပါက်) ဃာနဝိညာဏ် (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ နေရယဂ္ဂိ-ငရဲမီးကို၊ နိဗ္ဗာပေတု-ငြိမ်းစေခြင်းငှါ၊ ဒေဝ-မိုးကို၊ ဝဿာပေတွာ-ရွာစေ၍၊ ပါနီယဒါနကာလေ-သောက် ရေကိုပေးရာအခါ၌၊ (ကုသလဝိပါက်) ဇိဝါဝိညာဏ် (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ မန္တမန္တ ဝါတသမုဋ္ဌာ ပနကာ လေ-လေပြည်လေသွင်းကို ထစေရာအခါ၌၊ (ကုသလဝိပါက်) ကာယဝိညာဏ် (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ-နိသော၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသောစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ ဧကံ-သော၊ သမ္ပဋိစ္ဆန္တံ-လည်းကောင်း၊ (ကုသလဝိပါက် သမ္ပဋိစ္ဆိန်း လည်းကောင်း)၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ သန္တိရဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ (သောမနဿ သ ဟဂုတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏတို့လည်းကောင်း)၊ ဣတိ-သို့၊ အဟေတုက ဋ္ဌကံ-ကို၊ လဗ္ဘတိ၊ နာဂ၊ ပေ၊ ပေတာနံပိ-နဂါး၊ ဂဠုန်၊ ဝေမာနိကပြိတ္တာတို့၏ လည်း၊ (ဘုံဗိမာန်သီးခြားရှိသော ပြိတ္တာတို့၏လည်း)၊ အကုသလေန-ကြောင့်၊ ပဋိ သန္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ ပဝတ္တေ-၌၊ ကုသလံ-သည်၊ ဝိပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ တ ထာ-တူ၊ စက္ခုဝတ္တိနော-စကြဝတေးမင်း၏၊ မင်္ဂလဟတ္ထိအဿာဒိနံ-မင်္ဂလာဆင် တော်၊ မင်္ဂလာမြင်းတော်အစရှိသည်တို့၏၊ (အကုသလေန ပဋိသန္တိ ဟောတိ၊ ပဝတ္တေ ကုသလံ ဝိပစ္စတိ)၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-စွာ၊ (အကုသိုလ်ဇောမှ ရှေး ဦးစွာ၊ ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေသု-တို့၌၊ ကုသလဇေနဝေသေန-ဖြင့်၊ ကထာ မဂ္ဂေါ-စကားအစဉ်တည်း။

ပန-ကား၊ (ကုသိုလ်ဇော၏အစွမ်းဖြင့် ကထာမဂ္ဂမှတစ်ပါး၊ အကုသိုလ်ဇော ၏ အစွမ်းဖြင့် ကထာမဂ္ဂကား) ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ စတူသု-ကုန်သော၊ သောမနဿ သဟဂတာကုသလစိတ္တေသု-သောမနဿသဟဂုတ် အကုသိုလ် စိတ်တို့သည်၊ ဇေဝိတေသု-စောပြီးကုန်လသော်၊ ကုသလဝိပါက်-ဖြစ်သော၊ သောမနဿ သဟဂတာ

အယံတာဝ၊ ပေ၊ မဂ္ဂေါ။ ။ဤပြခဲ့သော (ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကိုဆိုကြောင်း) စကားအားလုံးသည် ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌ ကုသိုလ်ဇော စောပုံ၏အစွမ်းဖြင့် ဆိုအပ်သော စကားအစဉ်ဖြစ်၏။ ဤစကားသည် ကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံအတွက် နိဂုံးသဘောလည်း ဖြစ်၏။ အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကို ပြလိုသော စကား အချို့လည်းဖြစ်သည်။ မှန်၏- အယံတာဝဟု ဆိုသဖြင့် “နောက်၌ အကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကို ပြမည်”ဟု စကားပလ္လင် ခံရာလည်း ရောက်သည်။

ဟေတုကစိတ္တံ-သောမနဿ သဟဂုတ် အဟိတ်သန္တိရဏစိတ်သည်။ တဒါရမဏံ-
 သည်။ ဟောတိ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ
 လောဘသမ္ပယုတ္တေသု-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လောဘ သမ္ပယုတ်စိတ်တို့သည်။ ဇဝိ
 တေသု-နိလသော်၊ ကုသလဝိပါကံ-သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုကစိတ္တံ-
 သည်။ တဒါရမဏံ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အမှာစကားချုပ်၊ ညှပ်
 ဦးအံ့၊ ဇဝနေန တဒါရမဏံ နိယမေတဗ္ဗံတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊
 (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ကုသလံ-ကုသိုလ်ဇောကို၊ သန္တာယ-ရည်ရွယ်
 ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဒေါမနဿသဟဂတဝေနာနန္တရံ-ဒေါမနဿသဟဂုတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ တ
 ဒါရမဏံ-သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ကိ-အဘယ် တဒါရံသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-
 နည်း၊ ဣတိ-ဤကား၊ အမေးတည်း၊ (ဒေါမနဿ သဟဂတဝေနာနန္တရံ-၌၊ တဒါ
 ရမဏံ-သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-သော်) အကုသလ၊ ပေ၊ စိတ္တံ-အကုသလဝိပါကံ အဟိတ်
 မနောဝိညာဏဓာတ်စိတ်သည်။ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ်သန္တိရဏစိတ်သည်။) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 [ဤစိတ်၏ ဤနေရာ၌ ပဋိသန္ဓေ စုတိ တဒါရံ သန္တိရဏကိစ္စများ မဖြစ် နိုင်၍
 ဘဝင်ကိစ္စဖြင့် ဖြစ်ရပုံကို သင်္ဂြိုဟ် အာဂန္တုကာဘဝင်ကျပုံပြရာ တဒါရမဏ နိယမ
 အခန်း၌ ဘာသာဋီကာဝယ် “ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ဘဝင်ကိစ္စတပ်ရပုံ” ဟု ခေါင်း
 တပ်လျက် ပြထားပြီ။] ပန-ဆက်၊ ဣဒံ ဇဝနံ-ဤဇောကို၊ ကုသလတ္ထာ ယဝါ-
 ကုသိုလ်အကျိုးငှါသော်လည်းကောင်း၊ (ကုသိုလ်ဇောစောဖို့ရန်သော်လည်း ကောင်း၊)
 အကုသလတ္ထာယဝါ-ငှါသော်လည်းကောင်း၊ (အကုသိုလ် ဇောစောဖို့ရန်သော်လည်း
 ကောင်း၊) ကော-အဘယ်ဘုရားသည်။ နိယာမေတိ-မြဲစေသနည်း၊ (အမြဲသတ်မှတ်
 ဆုံးဖြတ်သနည်း-ဟူလို) ဣတိ-ဤကား၊ အမေးတည်း၊ အာဝဇ္ဇနံစေဝ- အာဝဇ္ဇန်း
 သည် လည်းကောင်း၊ ဝေါဋ္ဌပနဉ္စ-ဝုဋ္ဌာသည် လည်းကောင်း၊ (နိယာမေတိ)-
 မြဲစေ၏။

ယံပန၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ နောက်၌ ဒေါသဇောနောင် ဥပေက္ခာသန္တိရဏတဒါရံကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် မောဟဇောနောင် သောမနဿတဒါရံကိုလည်းကောင်း ပြလတ္တံ့၊
 ထိုအခါ ဟောတုကိတ္တနအခန်း၌ ပြခဲ့သော “ဇဝနေန တဒါရမဏံ နိယမေတဗ္ဗံ-ဇောက သောမ
 နဿ သဟဂုတ်ဖြစ်လျှင် တဒါရံလည်း သောမနဿ သဟဂုတ်ဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် မှတ်
 သား ရမည်” ဟူသောစကားနှင့် ဆန့်ကျင်နေပါတကားဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် ထိုယုံမှား
 ဖွယ်ကို တင်ကြိုပယ်ခြင်းငှါ “ယံပန၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ” ဟုမိန့်သည်။ အကုသိုလ်ဇောကို ရည်ရွယ်၍
 “ဇဝနေန တဒါရမဏံ နိယမေတဗ္ဗံ”ဟူသော စကားကို ဆိုခြင်းမဟုတ်၊ ကုသိုလ်ဇောကို ရည်
 ရွယ်၍ဆိုခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “မယုံမှားလေနှင့်”ဟုဆိုလိုသည်။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ အာဝဇ္ဇနေန-သည်၊ ယောနိသော-စီးပွား ချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇိတေ-ဘဝင်ကို လည်စေအပ်သော်၊ ဝေါဋ္ဌပနေန-သည်၊ ယောနိသော-အားဖြင့်၊ ဝဝတ္ထပိတေ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သော်၊ ဇေန-သည်၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်ဇောသည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊ ဣတိ ဇေတံ (ဌာနံ) -ဤအကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ-သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်၊ အာဝဇ္ဇနေန-သည်၊ အယောနိသော-စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏အကြောင်း မဟုတ်သော အားဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇိတေ-သော်၊ ဝေါဋ္ဌပနေန-သည်၊ အယောနိသော-အားဖြင့်၊ ဝဝတ္ထပိတေ-သော်၊ ဇေန-သည်၊ ကုသလံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဣတိပိ ဇေတံ (ဌာနံ)-သည်၊ အဋ္ဌာနံ-မဟုတ်၊ ပန-အန္ဓယကား၊ ဥဘယေန-၂ ပါးစုံသော အာဝဇ္ဇန်း၊ ဝုဋ္ဌောသည်၊ ယောနိသော-အားဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇိတေ-သော်လည်းကောင်း၊ ဝဝတ္ထပိတေ စ-သော်လည်းကောင်း၊ ဇေန-သည်၊ ကုသလံ-ဟောတိ၊ အယောနိသော-အားဖြင့်၊ (အာဝဇ္ဇိတေဝဝတ္ထပိတေစ၊ ဇေနံ) အကုသလံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ (ဒေါသမူဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး၊ မောဟမူဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကား) ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ ကဇံတော-ယုံမှားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ (ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် စိတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း)၊ ဥဒ္ဒတဿစ-ပျံ့လွင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ (ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ်စိတ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်းကောင်း)၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ကိ-အဘယ်တဒါရုံသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဣဋ္ဌာရမဏသ္မိ-၌၊ ကဇံတုဝါ-ယုံမှားမှုလည်း ယုံမှား ပစေ၊ မာ(ကဇံတု)ဝါ-မယုံမှားမှုလည်း မယုံမှားပစေ၊ ဥဒ္ဒတောဝါ-ပျံ့လွင့်သည်မှု လည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊ မာဝါဟောတု-မပျံ့လွင့်သည်မှုလည်း ဖြစ်ပစေ၊ ကုသလ ဝိပါကကာဟေတု က သောမနဿစိတ္တမေဝ-ကုသလဝိပါက အဟိတ်သောမနဿ စိတ်သည်သာ၊ တဒါရမဏံ ဟောဟိ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ ကုသလ၊ ပေ၊ ဂတံ-ကုသလဝိပါက အဟိတ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ (တဒါရမဏံ ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ တဒါရမဏနိယမ၌၊ သဇေပတော-အားဖြင့်၊ အတ္တဒီပနော-အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ မဟာဓမ္မ ရက္ခိတတ္ထေရဝါဒေါနာမ-မည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ သောမနဿသဟဂတသ္မိ-သော၊ ဇေနေ-သည်၊ ဇေတေ-စောပြီးလသော်၊ ပဉ္စ-နံသော၊ တဒါရမဏာနိ-တို့ကို၊ ဂဝေသိ တဗ္ဗာနိ-ရှာထိုက်ကုန်၏၊ [သောမနဿတဒါရုံ ၅ ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို ရှာထိုက်သည်၊] ဥပေက္ခာသဟဂတသ္မိ၊ ဇေနေ-သည်၊ ဇေတေ-သော်၊ ဆ-နံသော၊ (တဒါရမဏာနိ) ဂဝေသိတဗ္ဗာနိ၊ [ဥပေက္ခာတဒါရုံ ၆ ပါးထဲက တစ်ပါးပါးကို ရှာထိုက်သည်။] အထ-ထိုသို့ရှာလသော်၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (သောမနဿ ပဋိသန္ဓိကဿ

စသည်ဖြင့် ယခုပြမည်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏) (“ဒေါမနဿံ ကံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” တို့၌ စပ်။) ယဒါ၊ သောမနဿ သဟဂတပဋိသန္ဓိကဿ-သောမနဿသဟဂတံ ပဋိသန္ဓေ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဝတ္ထေ-ပဝတ္တိအခါ၌၊ ဈာန်-ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ပမာဒေန-မေလျော့ခြင်းကြောင့်၊ ပရိဟိနဇ္ဈာနဿ-ယုတ်လျော့သော ဈာန်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ မေ-ငါ၏၊ ပဏီတဓမ္မော-မွန်မြတ်သော ဈာန်တရားသည်၊ နဋ္ဌော-ပျက်စီးပါပေ၊ တကား၊ ဣတိ-သို့၊ ပစ္စဝေက္ခတော-ဆင်ခြင်လသော်၊ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန-နလုံးမသာမယာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒေါမနဿံ-ဒေါမနဿဇောသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဒါ-၌၊ ကံ-အဘယ်တဒါရုံသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဟိ-မေးသင့်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သောမနဿာနန္တရံ-၌၊ ဒေါမနဿံ-ဒေါမနဿကိုလည်းကောင်း၊ ဒေါမနဿာနန္တရံ-၌၊ သောမနဿံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ပဋိသိဒ္ဓံ-တားမြစ်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ပဋ္ဌာန်း-ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မမူခြင်းကိုပင် တားမြစ်အပ်သည်-ဟုဆိုသည်။] မဟဂ္ဂတဓမ္မံ-မဟဂ္ဂတံတရားကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ဇဝနေ-သည်၊ ဇဝိတေ-သော်၊ တဒါရ မဏပိ-ကိုလည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ပင်၊ ပဋိသိဒ္ဓံ-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ကံ-အဘယ်တဒါရုံသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးသင့်၏) [သင်္ကြိုဟ်၌ “ကာမေ ဇဝနသတ္တာလဗ္ဗနာနံ နိယမေသတိ” ဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း ကာမ ဇော၊ ကာမသတ္တဝါ၊ ကာမအာရုံ၊ ၃ ပါးစုံမှ တဒါရုံ ကျနိုင်၏၊ ဤမဟဂ္ဂတံအာ ရုံ၌ တဒါရုံမကျနိုင်။]

ကုသလဝိပါကာဝါ-ကုသလဝိပါကံသော်လည်း ဖြစ်သော၊ အကုသလဝိပါကာဝါ-အကုသလဝိပါကံသော်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ ဓာတု-ဥပေက္ခာသဟဂတံ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ (ဥပေက္ခာသဟဂတံ သန္တီရဏစိတ်သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ အဿာ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂတံ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာဝဇ္ဇနံ-သည်၊ ကံ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဘဝင်္ဂါ ဝဇ္ဇနာနိယ-ဘဝင်၊ အာဝဇ္ဇနံတို့၏ကဲ့သို့၊ အဿာ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂတံ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာဝဇ္ဇနံကိစ္စံ-အာဝဇ္ဇနံ၏ ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ (ဆင်ခြင်ပေးဖွယ်ကိစ္စသည်၊) နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။

တာဝ-ဥပေက္ခာသဟဂတံ အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ) ဇတာနိ-ဤဘဝင်အာဝဇ္ဇနံတို့သည်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ နိန္ဒတ္တာစ-ညွတ်ကိုင်း

ကိမဿာ၊ ပေ၊ ကိစ္စန္တိ။ ။ဝိထိစိတ်တို့၏ ထုံးစံမှာ အာရုံအသစ်ထင်လာလျှင် ဆင်ခြင်သော အာဝဇ္ဇနံစိတ် ဖြစ်ရ၏၊ ဤဥပေက္ခာသဟဂတံ သန္တီရဏသည် ကာမတရားကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏၊ ယခုအာရုံမှာ မဟဂ္ဂတံအာရုံဖြစ်၍ အာရုံမပြုနိုင်၊ သို့ဖြစ်၍ အသစ်အာရုံကို ယူရမည် ဖြစ်သော သန္တီရဏသည် ရှေ့သွား အာဝဇ္ဇနံရှိပါသလား-ဟု ပုစ္ဆာထုတ်ပြီးလျှင် “ဘဝင်နှင့် အာဝဇ္ဇနံတို့မှာ သူတို့၏ရှေ့သွား အာဝဇ္ဇနံမရှိသကဲ့သို့ ဤတဒါရုံမှာလည်း အာဝဇ္ဇနံမရှိ” ဟု ဖြေသည်။

သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ စိတ္တတ္တာစ-အကြိမ်များစွာဖြစ်ပွားသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သမုဒါစာရတ္တာစ-အကြိမ်များစွာဖြစ်ပွားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တ-ဖြစ်ပါစေကုန်တော့၊ အယံ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ် မနောဝိညာဏဓာတ်သည်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဣတိ၊ ဤကား အမေတည်း။

နိရောဓဿ-နိရောဓဿမာပတ်၏၊ အနန္တ ရပစ္စယံ-အနန္တ ရပစ္စည်းဖြစ်သော၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာနာယတနဈာန် စောသည် လည်းကောင်း၊ နိရောဓာ-နိရောဓဿမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ-ဖလသမာပတ်စိတ်သည် လည်းကောင်း၊ (အနာဂါမိဖိုလ်၊ သို့မဟုတ် အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊) အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ-အရိယမဂ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ-မဂ်၏အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဖလစိတ္တာနိ-ဖိုလ်စိတ်တို့သည်လည်း

ဧတာနိ၊ ဝေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ။ ။ဤဘဝင်အာဝဇ္ဇန်းတို့သည် မိမိကထိုအခါ၌ နိန္ဒ (ညွတ်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း) စိတ္တ (အာဝဇ္ဇန်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်း၌ အလေ့အကျင့် ရနေသောကြောင့်လည်းကောင်း) သမုဒါစာရ (အကြိမ်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ပေးသောကြောင့် လည်းကောင်း) အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကြပါစေတော့၊ ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တီရဏကား ထိုကဲ့သို့ နိန္ဒစိတ္တ သမုဒါစာရ မဟုတ်ပါဘဲ အဘယ်နည်းဖြင့် အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း။

နိန္ဒတ္တာ၊ ဝေ၊ သမုဒါစာရတ္တာ။ ။ညွတ်ကိုင်းခြင်း အနက်ဟော နမုဓာတ်၊ တ ပစ္စည်းဖြင့် “နိန္ဒ”ဟု ပြီး၏၊ စိတ္တ၌ စရဓာတ်၊ တပစ္စည်း၊ “ဥပ္ပဇ္ဇပုဗ္ဗ”ဟူသော ဇီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ “အစရိ-အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ပွားပြီ၊ ဣတိစိတ္တံ”ဟု ပြု၊ သမုဒါစာရ၌ သံ+ဥ+အာပုဗ္ဗ စရဓာတ်၊ ကာရိတ်ကြေ၊ ဏ ပစ္စည်း၊ “မဟုလံ ဥပ္ပါဒိတပုဗ္ဗ”ဟူသော ဇီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ “သမုဒါစာရိယိတ္ထ-ကောင်းစွာ အထက်အထက်၌ အဖန်ဖန်ဖြစ်စေအပ်ပေးပြီ၊ ဣတိ သမုဒါစာရော”ဟုပြု။ [ဇီကာ ၌ နောက်တစ်နည်းအလို စိတ္တံကို ကံဟော၊ (လေ့ကျက်အပ်ပေး) သမုဒါစာရကို သုဒ္ဓကတ္တာဟော ကြပါ။]

နိရောဓဿ၊ ဝေ၊ နာသညာယတနံ။ ။နိရောဓဿမာပတ် ဝင်စားလိုသောအခါ (သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း သမာပတ္တိဘောဒအခန်း၌ ပြထားသည့်အတိုင်း) နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန် သို့ရောက်သောအခါ ထိုဈာန်စော ၂ ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် စိတ်အစဉ်ချုပ်၏၊ ထိုသို့ချုပ်နေခြင်းကို “နိရောဓဿမာပတ် ဝင်စားသည်”ဟုဆို၏၊ ထို့ကြောင့် နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်သည် (အခြား နာမ်ခန္ဓာများအား အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့) နိရောဓအားမပြုနိုင်၊ သို့သော် နေဝသညာ နာသညာယတနဈာန်၏ အခြားမဲ့၌ နိရောဓသို့ရောက်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “နိရောဓဿ အနန္တ ရပစ္စယံ နေဝသညာနာသညာယတနံ”ဆိုသည်ဟု ဇီကာဖွင့်သည်၊ [အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် အနန္တ ရ ပစ္စည်းစစ်စစ် မရသော်လည်း ပရိဝါပါဠိတော် ကထိနဘောဒ၌ကား “ပုဗ္ဗကရဏံ ပယောဂဿ အနန္တ ရ ပစ္စယေန ပစ္စယော”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏၊ ထိုအနန္တ ရပစ္စည်းမျိုးကိုကား ရနိုင်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသုတ္တန်နည်းကို ရည်ရွယ်၍ “အနန္တ ရ ပစ္စယံ”ဆိုသည်-ဟု သော်လည်း ကြပါ။]

ကောင်း၊) (နိဗ္ဗာဒိဘာဝေ-နိဗ္ဗာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။ အသန္တေပိ-မရှိပါသော်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဈိံ) ယထာ-အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အာဝဇ္ဇနေစ-သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာ စိတ္တ သမုဒါစာရဘာဝေစ-ညွတ်ကိုင်းသည်၏ အဖြစ်၊ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်၊ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အသန္တေပိ-သော်လည်း၊ (ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဟိ-မှန်၊ အာဝဇ္ဇနေန-နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ အာရမဏေန-နှင့်၊ ဝိနာပန-ကင်း၍ကား၊ စိတ္တံ-သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-ဤကားအကျယ် အဖြေတည်း။

အထ-ထိုသို့ အာရုံနှင့်ကင်း၍ စိတ်မဖြစ်နိုင်လျှင်၊ အဿာ-ထိုဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၏၊ အာရမဏံ-သည်၊ ကိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ရူပါဒီသု-ရူပါရုံအစရှိကုန်သော၊ ပရိတ္တဓမ္မေသု-ကာမတရားတို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးသော အာရုံတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတေသု-ဤကာမတရားတို့တွင်၊ ယဒေဝ-အကြင်အာရုံသည်ပင်၊ တသ္မိံသမယေ-၌၊ (ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏ အာဂန္တုကသာဝင်ဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌) အာပါတဂတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ (ဧဝ)-ထိုအာရုံကိုပင်၊ အာရမ္မ-အာရုံပြု၍၊ ဧတံ စိတ္တံ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [သင်္ကြိုဟ်၌ “ယံကိဉ္စိပရိစိတပုဗ္ဗံ ပရိတ္တာရမဏ မာရဗ္ဗ”ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

ဣဒါနိ-ဝိပါကိစိတ်တို့ကိုပြရာ ယခုအခါ၌၊ သဗ္ဗေသံပိ-နိသော၊ ဧတေသံစိတ္တာနံ-ဤစိတ်တို့၏၊ ပါကဋဘာဝတ္ထံ-ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ အယံ

ယထာ၊ ပေး၊ ဖလစိတ္တာနိ။ ။နိရောဓသမာပတ်၏ အနန္တ ရပစ္စည်းဖြစ်သော နေဝသညာ နာသညာယယနစိတ်၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်၊ မဂ်စိတ်၊ မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဆက်၍ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်တို့သည် မိမိတို့ ဆိုင်ရာအာရုံ၌ နိဗ္ဗာ၊ စိတ္တ၊ သမုဒါစာရ မဖြစ်ကြချေ၊ သို့သော် အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ကြသကဲ့သို့၊---

ဧဝံ၊ ပေး၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဤအတူ ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ် ဟူသော သန္တိရဏစိတ်သည် အာဝဇ္ဇန်းလည်းမရှိ-နိဗ္ဗာ၊ စိတ္တ၊ သမုဒါစာရအဖြစ်လည်း မရှိစေကာမူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ မှန်၏-အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ စိတ်ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ အာရုံနှင့်ကင်း၍သာ စိတ်၏ဖြစ်နိုင်ခြင်း မရှိပါ၊ ဤအအဓိပ္ပာယ်အတိုင်းပင် “နိယမော န ဝိနာ ဝဇ္ဇာ၊ နိရောဓာ ဖလဒဿနာ”ဟု ငိုကာကျော်၌ ဆိုသည်။ [“သမုဒါစာရဘာဝေ နုပ္ပဇ္ဇတိ” ဟုအချို့စာအုပ်၌ ရှိသော်လည်း မခု၌ ဤအဋ္ဌကထာဝါကျကို အနက်ဖွင့်ထားရာဝယ် “ဧဝံအာဝဇ္ဇနေစ နိဗ္ဗာစိတ္တသမုဒါစာရဘာဝေစ အသန္တေပိ အယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်၍ “နုပ္ပဇ္ဇတိ”ဟုရှိသောပါ၌ကို ပယ်ထားသည်။]

ပက်ဏ္ဍကနယော-ဤရောပြုမ်းသောနည်းကို၊ [အာစရိယေဟိ-ရှေးဆရာတို့သည်၊] ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ သုတ္တံ-ပင့်ကူချည်မျှင် ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဒေါဝါရိကော-တံခါးစောင့်သူ ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဂါမိလော-ရွာသူသားငယ် ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဂေါလိယကေန-ကြည့်စစ်သူ ဥပမာနှင့်တကွ၊ အမွှောစ-သရက်သီး ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဧစ္စန္ဒော-သူကာလ်း ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဝိဋ္ဌသပ္ပိစ-သူဆွဲ ဥပမာလည်းကောင်း၊ ဥပနိဿယမတ္ထသော-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း၊ ဒဿနစသော အကျိုးပယောဇဉ် အားဖြင့်၊ ဝိသယဂ္ဂါဟောစ-အာရုံကိုယူခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤကား မာတိကာတည်း။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ [“တတ္ထ-ထို ဝိပါကကထာ၌” ဟု ရှေးနိဿယပေး၏၊ ဋီကာပါ၌ပျက်ကိုယူ၍ ပေးဟန်တူသည်။ “တတ္ထ သုတ္တ ဒေါဝါရိကာဒီသု-ထို သုတ္တ ဒေါဝါရိက စသည်တို့တွင်” ဟုလည်း ယောဇနာအတိုင်း တစ်နည်းပေးသေး၏၊ ထို ၂-နည်းလုံးစွဲရိုးထုံးစံ မဟုတ်၊ ခေါင်းစဉ်ဂါထာကိုသာ စွဲရိုးတည်း၊] သုတ္တန္တိ (ပဒဿ)၊၏၊ (ဝိတ္ထာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧကော-တစ်ကောင်သော၊ ပထမက္ကုဋကော-ပိုးကောင်တို့၏ သွားလမ်း၌ တည်သောပင့်ကူသည်၊ [အချို့စာအုပ်၌ “နိပန္န မက္ကုဋကော” ဟုရှိ၏။] ပစ္ဆသု-၅-ဘက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-အရပ်တို့၌သုတ္တံ-ပင့်ကူချည်မျှင်ကို၊ ပသာရေတွာ-ဖြန့်၍၊ ဇာလံ-ပိုက်ကွန်ကို၊ ကတွာ၊ မဇ္ဈေ-၌၊ နိပဇ္ဇတိ-အိပ်နေ၏၊ ပဋ္ဌမဒိသာယ-ပဋ္ဌမအရပ်၌၊ ပသာရိတသုတ္တေ-ဖြန့်အပ်သော ပင့်ကူချည်မျှင်ကို၊ ပါဏကေနဝါ-ပိုးကောင်ငယ်သည်သော် လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌင်္ဂေနဝါ-နံကောင်သည်သော်လည်းကောင်း၊ မက္ခိကာယဝါ-ယင်ကောင်သည်သော် လည်းကောင်း၊ ပဟဋေ-ထိခိုက်အပ်သော်၊ နိပန္နဋ္ဌာနတော-အိပ်နေရာအရပ်မှ [ချည်မျှင်တို့ကို ဖြန့်ပြီး နောက်လျောင်းနေရာအရပ်မှ၊] စလိတွာ-လှုပ်၍၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၊ သုတ္တာနုဿာရေန-ပင့်ကူချည်မျှင်ကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့်၊ ဂန္ဓာ-သွား၏၊ တဿ-ထိုပိုးကောင်၏၊ ယုသံ-အဆီကို၊ ပိဝိတွာ-သောက်၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အာဂန္ဓာ-လာ၍၊ တတ္ထေဝ-ထိုအလယ်အရပ်၌ပင်၊ နိပဇ္ဇတိ-အိပ်ပြန်၏၊ ဒုတိယဒိသာဒီသု-ဒုတိယအရပ်အစရှိသည်တို့၌၊ ပဟဋကာလေပိ-ထိခိုက်အပ်ရာ အခါ၌လည်း၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ကရောတိ။

ဂါထာ။ ။ယောဇနာ၌ “ဂါမေ+ကိဋ္ဌနကော ဂါမိလော၊ ယဒါဒိနာ ဣလော” ဟုဆို၏၊ ထိုအလို “ဂါမိလော” ဟု ရှိရလိမ့်မည်၊ စာအုပ်များ၌ “ဂါမိလော” ဟု လဒ္ဒေးဘော်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ “ဂုဋေ-တင်လဲ ကြိသကာချက်မှု၌+နိယုတ္တော-ယှဉ်သူတည်း၊ ဣတိ ဂေါဋိယော၊ သုတ္တန္တိ ကပစ္စည်းသက်၍၊ “ဂေါလိယကော” ဟုဖြစ်၊ ယောဇနာ၌ “ကုလေ+နိယုတ္တော ကောလိယော” ဟု တွေ့ရသည်မှာ ပါဠိပျက်ဟန်တူသည်၊ ဤကား ယောဇနာ ဝိဂြိုဟ်တည်း၊ ဋီကာဝယ် နောက်နား၌ ဝိဂြိုဟ်တစ်မျိုး ဖြည့်လေတ္တံ့။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ပဉ္စသု၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ ပသာရိတသုတ္တံ ဝိယ-
 ဖြန့်အပ်သော ပင့်ကူချည်မျှင်ကဲ့သို့၊ ပဉ္စ-နံသော၊ ပသာဒါ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)၊ မဇ္ဈေ-
 ၌၊ နိပန္နမက္ကဋကောဝိယ-အိပ်နေသော ပင့်ကူကဲ့သို့၊ စိတ္တံ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပါဏကာဒိဟိ-
 ပိုးကောင်ငယ် အစရှိသည်တို့သည်၊ သုတ္တယဋ္ဌနကာလော ဝိယ-ပင့်ကူချည်မျှင်ကို
 ထိခိုက်အပ်ရာအခါကဲ့သို့၊ အာရမဏောန-သည်၊ ပသာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဃဋ္ဌိ
 တကာလော-ထိခိုက်အပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) မဇ္ဈေ-၌၊ နိပန္နမက္ကဋကဿ-၏၊
 စလနံဝိယ-လှုပ်ရှားခြင်းကိုကဲ့သို့၊ ပသာဒယဋ္ဌနက-ပသာဒ၌ ထိခိုက်သော၊ အာရ
 မဏံ-အာရုံကို၊ ဂဟေတွာ၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ (ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်းသည်)
 ဘဝင်္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အာဝဇ္ဇိတကာလော-လည်စေအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊
 သုတ္တာနုသာရေန-ဖြင့်၊ ဂမနကာလောဝိယ-သွားရာအခါကဲ့သို့၊ ဝိထိ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ-
 ဝိထိစိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ သိသေ-ဦးခေါင်း၌၊ ဝိစ္စိတွာ-ထိုးဖောက်၍
 ယူသပိဝနံဝိယ-အဆီကို သောက်ရာ အခါကဲ့သို့၊ ဝေနဿ-စော၏၊ အာရမဏေ-
 ၌၊ ဝေတကာလော-စောရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပုန၊ အာဂန္တော-၍၊ မဇ္ဈေ-၌၊ နိပဇ္ဇ
 နံဝိယ-အိပ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊ စိတ္တဿ-ဘဝင်စိတ်၏၊ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ-ဟဒယဝတ္ထု
 ကိုသာ၊ နိဿာယ-၍၊ ပဝတ္တနံ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ဣဒံ ဩပမ္မံ-ဤဥပမာသည်၊ ကိ-အဘယ်အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-
 ပြသနည်း၊ အာရမဏောန-သည်၊ ပသာဒေ-ကို၊ ဃဋ္ဌိတေ-သော်၊ ပသာဒ ဝတ္ထုက
 စိတ္တတော-ပသာဒလျှင် မှီရာရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်မှ၊ ဟဒယရူပဝတ္ထုကစိတ္တံ-ဟ
 ဒယရုပ်ဟူသော မှီရာရှိသော အာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ ပဋ္ဌမတရံ-ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
 ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ ဧကေကံ-သော၊ အာရမဏံ-သည်၊ ဒွိသု
 ဒွိသု-၂ ပါး ၂ ပါးကုန်သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆတိ၊ ဣတိပိ-
 ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း၊ (ဒီပေတိ)။

ဒေါဝါရိကောတိ (ပဒဿ ဝိတ္တာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဧကော-တစ်
 ယောက်သော၊ ရာဇာ-သည်၊ သယနဂတော-အိပ်ရာပေါ်၌ ရောက်နေသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 နိဒ္ဒါယတိ-အိပ်ပျော်၏၊ တဿ-ထိုမင်း၏၊ ပရိစာရကော-အလုပ်အကျွေးတစ်
 ယောက်သည်၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ ပရိမဇ္ဇန္တော-ဆုပ်နယ်လျက်၊ နိသီဒိ-ထိုင်နေပြီ၊ ဗမိ
 ရဒေါဝါရိကော-နားထိုင်းသော တံခါးစောင့်သည်၊ ဒွါရေ-တံခါးအနီး၌၊ ဌိတော-

ဧကေကံ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆတိတိပိ။ ။ယင်ကောင်စသည်က ပင့်ကူချည်မျှင်ကိုထိခိုက်သော
 အခါ၊ တစ်ပြိုင်နက် ချည်ကိုလည်းထိ၊ ပင့်ကူလည်း လှုပ်သကဲ့သို့ အာရုံက ပသာဒ၌ ထင်လာ
 သောအခါ၊ ပသာဒ၌လည်း ထိခိုက်၊ ဘဝင်လည်း လှုပ်ရသောကြောင့် ရူပါရုံစသော ပဉ္စာရုံတစ်
 ခုခုသည် ပသာဒဟူသော ဒွါရ၊ ဘဝင်ဟူသော မနောဒွါရ၌ ထင်လာသည်ဟုလည်း ဤသုတ္တဥပ
 မာက ပြသည်၊ [“သုတ္တယဋ္ဌန၊ ပေ၊ တိပိ ဒီပေတိ-ဋီကာ။]

ရပ်နေပြီ၊ တယော-န်သော၊ ပဋိဟာရာ-တံခါးစောင့်တို့သည်၊ ပဋိပါဠိယာ-အစဉ်
 အားဖြင့်၊ (စီတန်းလျက်၊) ငွိတာ-ရပ်နေကြကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ ဧကော-
 သော၊ ပစ္စန္ဒဝါသီ-မြို့၏ အစွန်အဖျားအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော၊ မနုဿော-သည်၊
 ပဏ္ဍာကာရ်-လက်ဆောင်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အာဂန္တုာ-၍၊ ဒွါရ်-တံခါးရွက်ကို၊
 အာကောဋေသိ-ခေါက်ပြီ၊ ဗမိရဒေါဝါရိကော-သည်၊ သဒ္ဓ-ကို၊ န သုဏာတိ-မ
 ကြား၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကော-ခြေတို့ကိုဆုပ်နယ်သော အလုပ်အကျွေးသည်၊ သည်-အ
 မှတ်အသားကို၊ အဒါသိ-ပေးပြီ၊ တာယ သံညာယ-ထိုအမှတ်အသားဖြင့်၊ ဒွါရ်-
 တံ ခါးကို၊ ဝိပရိတွာ-ဖွင့်၍၊ ပဿိ-မြင်ပြီ၊ ပဌမပဋိဟာရာ-ပဌမ တံခါးစောင့်သည်၊
 ပဏ္ဍာကာရ်-ကို၊ ဂဟေတွာ၊ ဒုတိယဿ-ဒုတိယ တံခါးစောင့်အား၊ အဒါသိ-ပြီ၊
 ဒုတိယော-သည်၊ တတိယဿ-အား၊ အဒါသိ၊ တတိယော-သည်၊ ရညော-အား၊
 အဒါသိ-ဆက်သပြီ၊ ရာဇာ-သည်၊ ပရိဘူဠိ-သုံးဆောင်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ သော ရာဇာ ဝိယ-ထိုမင်းကိုကဲ့သို့၊ ဇေနံ-ကို၊
 ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကောဝိယ-ခြေဆုပ်နယ်ကိုကဲ့သို့၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)
 ဗမိရဒေါဝါရိကော ဝိယ-နားထိုင်းသော တံခါးစောင့်ကိုကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏံ-ကို၊
 (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ တယော-န်သော၊ ပဋိဟာရာဝိယ-တံခါးစောင့် တို့ကိုကဲ့သို့၊ သမ္ပဋိပစ္စနာဒိ
 နိ-သမ္ပဋိဋ္ဌိန်း အစရှိကုန်သော၊ တိဏိ-န်သော၊ ဝိထိစိတ္တာနိ-တို့ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ-
 န်၏)၊ ပစ္စန္ဒဝါသီနော-မြို့၏ အစွန်အဖျား အရပ်၌ နေလေ့ရှိသော ယောက်ျား
 ၏၊ ပဏ္ဍာကာရ်-လက်ဆောင်ကို၊ အာဒါယ-ယူ၍၊ အာဂန္တုာ-လာ၍၊ ဒွါရကောဋနံ
 ဝိယ-တံခါးကို ခေါက်ခြင်းကို ကဲ့သို့၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပသာဒဗဋ္ဌနံ-ပသာဒ၌
 ထိခိုက်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကောန-ခြေတို့ကို ဆုပ်နယ်သောယောက်ကျား
 သည်၊ သညာ-အမှတ်အသားကို၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ပေးအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ကိရိ
 ယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-ကို၊ အာဝဋ္ဌိကာလော-လည်စေအပ်ရာ အခါကို၊
 (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ တေန-ထိုခြေတို့ကို ဆုပ်နယ်သော ယောက်ကျားသည်၊ ဒိန္နသညာယ-
 ပေးအပ်သော အမှတ်အသားဖြင့်၊ ဗမိရဒေါဝါရိကဿ-၏၊ ဒွါရဝိရဏကာလော ဝိ
 ယ-တံခါးကိုဖွင့်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ အာရမဏေ-၌၊ ဒဿန
 ကိစ္စသမနကာလော-မြင်ခြင်းကိစ္စကို ပြီးစေရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပဌမပဋိဟာ

ပတိဟာရာ။ ။ပဋိဟာရန္တိ-ပို့လာသော လက်ဆောင်ကို ရှင်ဘုရင်အထံသို့ ရှေ့ရွှေဆောင်
 ပို့ကြကုန်၏၊ ဣတိ ပတိဟာရာ၊ တံခါးပေါက်၏ အနီး၌နေ၍ ပို့လာသောလက်ဆောင် ပဏ္ဍာ
 ကို ရှင်ဘုရင်ထံ ပို့ဆောင်ပေးရသူများ၊ (တစ်နည်း) ပတိဟာရန္တိ-မဝင်သင့်သူများကို မဝင်ရအောင်
 ပယ်ရှားတားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ပတိဟာရာ၊ (၃၄၁) အဘိဓာန်၌ ဒွါရပေါလက၏ ပရိယာယ်
 အဖြစ်ဖြင့်ပြ၏။

ရေန-ပဌမတံခါးစောင့်သည်။ ပဏ္ဍာကာရဿ-ကို၊ ဂဟိတကာလောဝိယ-ယူအပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-ဝိပါကမနောဓာတ်သည်။ (သမ္ပဋိစ္ဆိန်သည်)၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတကာလော-ခံယူအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပဌမေန-ပဌမတံခါးစောင့်သည်။ ဒုတိယဿ-ဒုတိယတံခါးစောင့်အား၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ပေးအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ (သန္တီရဏ၏)၊ အာရမဏဿ-ကို၊ သန္တီရဏကာလော-စုံစမ်းရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) ဒုတိယေန-ဒုတိယတံခါးစောင့်သည်။ တတိယဿ-အား၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတုယာ-သည်။ (ဝုဋ္ဌော-သည်)၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝဝတ္ထပိတကာလော-ပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ တတိယေန-တတိယတံခါးစောင့်သည်။ ရညော-အား၊ ဒိန္နကာလောဝိယ-ဆက်သအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝေါဋ္ဌပနေန-သည်။ ဇေနဿ-အား၊ နိယျာဒိတကာလော-အပ်နှင်းအပ်ရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ရညော-၏၊ ပရိဘောဂကာလောဝိယ-သုံးဆောင်ရာအခါကို ကဲ့သို့၊ ဇေနဿ-၏၊ အာရမဏရသာနဘဝနကာလော-အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားရာ အခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)။

ဣဒံ သြပမ္ပံ-သည်။ ကိ-ကို၊ ဒီပေတိ-နည်း၊ အာရမဏဿ-၏၊ ပဿဒယဋ္ဌနမတ္တမေဝ-ပဿဒဋ္ဌ ထိခိုက်ခြင်းမျှသည်သာ၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စတည်း၊ ကိရိယမနောဓာတုယာ-၏၊ ဘဝဂီဝဋ္ဌနမတ္တမေဝ-ဘဝင်ကို လည်စေခြင်းမျှသည်သာ၊ (ကိစ္စံ) စက္ခုဝိညာဏဒိန်-စက္ခုဝိညာဋ် အစရှိသော စိတ်တို့၏၊ ဒဿန၊ ပေ၊ မတ္တာနေဝ-မြင်ခြင်း၊ ခံယူခြင်း၊ စုံစမ်းခြင်း၊ ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းမျှသည်သာ၊ ကိစ္စာနိ-တို့တည်း၊ ဧကန္တေနပန-စင်စစ်အားဖြင့်ကား၊ ဇေနမေဝ-ဇောသည်သာ၊ အာရမဏရသံ-အာရုံ၏ အရသာကို၊ အနဘောတိ-ခံစား၏၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ-၏။

ဂါမိလောတိ (ပဒဿ ဝိတ္တာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) သမ္ပဟုလာ-များစွာ ကုန်သော၊ ဂါမဒါရကာ-ရွာသားကလေးတို့သည်၊ အန္တရဝိထိယံ-လမ်းအကြား၌၊ ပံသုကီဋံ-မြေမှုန်ကစားခြင်းကို၊ (ဖုံကစားခြင်းကို)၊ ကိဋ္ဌန္တိ-ကစားကြကုန်၏၊ တတ္ထထိုကလေးတို့တွင်၊ ဧကဿ-တစ်ယောက်သော ကလေး၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ကဟာပဏော-အသပြာသည်၊ ပဋိဟညိ-ထိခိုက်ပြီ၊ သော-ထိုကလေးသည်၊ မယံ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ပဋိဟတံ-ထိခိုက်သော၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ကိနုခေါ-အဘယ်ဝတ္ထုပါလိမ့်မည်နည်း၊ (ဘာပါလိမ့်-ဟုလို)၊ ဣဝတိ-ဤသို့၊ အာဟ-ပြောပြီ၊ အထထို အခါ၌၊ ဧကော-တစ်ယောက်သောကလေးသည်၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ပဏ္ဍရ-ဖြူဖြူကလေးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-အပရော-အခြားကလေးတစ်ယောက်သည်၊ ပံသုနာ-မြေမှုန်နှင့်၊ (ဖုံနှင့်) သဟ-တကွ၊ ဂါဋံ-တင်းကြပ်စွာ၊ ဂဏိ-ကိုင်ပြီ၊

အညော-အခြားကလေးတစ်ယောက်သည်၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ပုထုလံ-ပြားပြားတည်း၊ စတုရသံ-၄ ထောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ အပရော-သည်၊ ဒေသော-ဤ ပြားပြား ၄ ထောင့်သည်၊ ကဟာပဏော-အသပြာတည်း၊ (ဋ္ဌေတည်း၊) ဣတိ အာ ဟ၊ [ရှေးက အသပြာသည် အပိုင်းမဟုတ်၊ ၄-ထောင့်တည်း၊] အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုအသပြာကို၊ (ဋ္ဌေကို၊) အာဟရိတွာ-ဆောင်၍၊ မာတု-အမိအား၊ အဒါသိ- ပြီ၊ သာ-ထိုအမိသည်၊ ကမ္မေ-ရောင်းဝယ်မှု၌၊ ဥပနေသိ-ကပ်ဆောင်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ သမ္မဟုလာနံ-နံသော၊ ဒါရကာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့သည်၊ အန္တရဝိထိယံ-၌၊ ကိန္ဒန္တာနံ-ကံစားကုန်လျက်၊ နိသိန္နကာလောဝိယ-နေရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဘဝင်္ဂစိတ္တပုဝတ္တိ-ဘဝင်စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ကဟာပဏဿ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ ပဋိဟတကာလောဝိယ-ထိခိုက်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ အာရမဏေန-သည်၊ ပသာဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဃဒ္ဓိတကာလော-ထိခိုက်အပ်ရာအခါကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ကိန္နုခေါ-နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တကာလောဝိယ-ပြောဆိုအပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ တံ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကြိယမနောဓာတုယာ-သည်၊ ဘဝင်္ဂဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အာဝဋ္ဋိတကာလော (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဧတံ-သည်၊ ပဏ္ဍရံ-အဖြူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ စက္ခုဝိညာဏေန-သည်၊ ဒဿနကိစ္စဿ-မြင်ခြင်းကိစ္စ၏၊ ဝါ-ကို၊ သာဝိတကာလော-ပြီးစေအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပံသုနာ-မြေမှုန့်နှင့်၊ သဟ၊ ဂါဋ္ဌံ-တင်းကြပ်စွာ၊ ဂဟိတကာလောဝိယ-ယူအပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ဝိပါကမနောဓာတုယာ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ သမ္ပဋိန္ဒိတကာလော-ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဧတံ-ဤဝတ္ထုသည်၊ ပုထု လံ-ပြားပြားတည်း၊ စတုရသံ-၄ ထောင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တကာလောဝိယ၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ-၏၊ အာရမဏဿ-ကို၊ သန္တိရဏကာလော (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဒေသော-ဤပြားပြား၊ ၄ ထောင့်သည်၊ ကဟာပဏော-တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တကာလောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကြိယမနောဝိညာဏဓာတုယာ-သည်၊ အာရမဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝဝတ္ထပိတကာလောဝိယ-ပိုင်းခြားအပ်ရာအခါကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော) မာတရာ-သည်၊ ကမ္မေ-၌၊ ဥပနိတကာလောဝိယ-ကပ်ဆောင်အပ်ရာ အခါကိုကဲ့သို့၊ ဧဝနဿ-၏၊ အာရမဏရသနဘဝနံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [ရှေ့၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗာ”ဟု ရှိခဲ့၏၊ ရှေ့နောက်ညီမှ ကောင်းမည်။]

ဣဒံ ဩပမ္ပံ ကိံ ဒိပေတိ၊ ကြိယမနောဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ-အာရုံကို မမြင်မှု၍သာ၊ ဘဝင်္ဂ-ကို၊ အာဝဋ္ဌေတိ-လည်စေ၏၊ ဝိပါက မနောဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ သမ္ပဋိန္ဒိတိ-လက်ခံ၏၊ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ သန္တိရေတိ-ရံစမ်း၏၊ ကြိယမနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ ဝဝတ္ထပေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်၏၊ ဧဝနံ-သည်၊ အဒိသ္မာဝ၊ အာရမဏရသံ အနဘော

တိ၊ ဧကန္တေနပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုပိညာဏမေဝ-သည်သာ၊ ဒဿနကိစ္ဆ-ကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏။ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ အမွှောဂေါဠိယကေ နစာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အမွှော ပမဉ္ဇ-သရက်သီးဥပမာကို လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆာသာလ သာမိကောပမဉ္ဇ-ကြိစက်ပိုင် ရှင် ဥပမာကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဇေယျော ပိဋသပ္ပိဓာတိ (ပဒဿ၏၊ ဂူဠတ္ထံ-ကို)၊ ကိရ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ)၊ ဥဘောပိ-၂-ယောက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထိုင်ကားဏ်း၊ ငဆွံ-တို့သည်၊ နဂ ရွှါရေ-မြို့တံခါးအနီး၌၊ သာလာယံ-စရပ်ပေါ်၌၊ နိသီဒိံ-သု-နေကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုင်ကားဏ်း ငဆွံ-တို့တွင်၊ ပိဋသပ္ပိ-ငဆွံ-သည်၊ အာဟ-ပြောပြီး၊ (ကိံ)ဘော အန္တ က-ဟေ့ မောင်ကားဏ်း၊ ကသ္မာ၊ တံ-သည်၊ ဣဓ-ဤစရပ်၌၊ သုဿမာနော- ခြောက်ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်လျက်၊ ဝိစရသိ-လှည့်လည်ဘိသနည်း၊ [မစားရ မ သောက်ရ ခြောက်ကပ်လျက်နေဘိသနည်း-ဟူလို]၊ အသုကော-ထို မည်သော၊ ပ ဒေသော-အရပ်သည်၊ သုဘိက္ခော-လွယ်ကူစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိ၏၊ (သာယာဝ ပြော၊ အစာပေါ၏)၊ ဗဟုန္တုပါနော-များသော အစားအသောက်ရှိ၏၊ [သုဘိက္ခော ကို ထပ်ဖွင့်သည်]၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ-သွား၍၊ သုဓေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီ ပိတုံ-ငှါ၊ န ဝဋ္ဋတိကိံ-မသင့်သလော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ မယံ-အား၊ တာဝ-စွာ၊ တယာ-သည်၊ အာစိက္ခိတံ-ပြောအပ်ပြီး၊ တုယုပန-သင့်အားကား၊ (သင်ကတော့ ကော)၊ တတ္ထ-ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ သုဓေန၊ ဇီပိတုံ၊ န ဝဋ္ဋတိကိံ၊ ဣတိ (အာဟ)၊ မုံ-အား၊ ဂန္ဓာ-ငှါ၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-နံ၊ ဣတိ-ဤအကြောင်းကြောင့်ပေါ့၊ မယံပိ-အားလည်း၊ ပဿိတုံ-မြင်ခြင်းငှါ၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ နတ္ထိ-နံ၊ ဣတိ-ဤ အကြောင်းကြောင့်ပေါ့၊ (ဤအကြောင်းကြောင့် မသွားတာပါ-ဟူလို။)

ယဒိစဝံ-ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ တဝ-သင်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ- ရှိကုန်၏၊ မမ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ပြော၍၊ ဥဘော ပိ-၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ သာဓု-ကောင်းပြီ၊ ဣတိ -သို့၊ သမ္ပဋိန္ဒိတ္တာ-

ပိဋသပ္ပိ။ ။ ပိဋိယတေ-ညည်းဆဲအပ်၏၊ ဣတိ ပိဋံ (ပိဋော)၊ ပိဋဓာတ်အပစ္စည်း၊ ပိဋံ ဒီယပြု၊ ပိဋေန-လှည်းဘီးတပ်အပ်သော အင်းပျဉ်ငယ်ဖြင့်+သပ္ပတိ-သွားရ၏၊ ဣတိ ပိဋသပ္ပိ၊ သက္ကတ၌ ဣ ပစ္စည်းဖြင့် ဣကာရန္တ ရှိ၏၊ အဘိဓာနပုဒ်ပိကာသုစိ၌ တဿိလတ္ထ ဣပစ္စည်းဖြင့် "သပ္ပိ" ရှိ၏၊ ခြေဖြင့် မသွားနိုင်အောင် ဆွဲနေသူဖြစ်၍ လှည်းဘီးတပ်အပ်သော ပျဉ်ချပ်ပေါ်နေ၍ လှေလှော်သကဲ့သို့ တုတ်ချောင်းဖြင့် တွန်းထိုး၍ သွားရသူ (ဆွဲသူ)။

လက်ခံ၍၊ ဇေဇ္ဇန္ဒော-ငကာဏ်းသည်၊ ဝါ-က၊ ပိဋသပ္ပိ-ငဆွဲကို၊ ခန္တ-
 ပုန်းပေါ်သို့အာရောပေသိ-တက်စေပြီ၊ သော-ထိုင်ဆွဲသည်၊ တဿ-ထိုင်ကား၏၊
 ခန္တေ-၌၊ နိသီဒိတွာ-ထိုင်၍၊ ဝါမဟတ္တေန-လက်ဝဲလက်ဖြင့်၊ အဿ-ထိုင်ကား၏၊
 သီ သံ-ကို၊ ပရိက္ခိပိတွာ-သိမ်းပိုက်၍၊ (ဖက်၍၊) ဒက္ခိဏဟတ္တေန-လက်ယာလက်ဖြင့်၊
 ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ မူလံ-သစ်မြစ်သည်၊ အာဝရိတွာ-ပိတ်ဆို့၍၊ ဌိတ်-
 တည်၏၊ ဣမသ္မိံ-ဤနေရာ၌၊ ပါသာဏော-ကျောက်တုံးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝါမံ-
 လက်ဝဲဘက်ကို၊ မုဉ္ဇ-လွတ်လိုက်လော၊ (လက်ဝဲဘက် မသွားနှင့်-ဟူလို၊) ဒက္ခိဏံ-
 လက်ယာဘက်ကို၊ ဂဏှ-ယူလော့၊ ဒက္ခိဏံ-မုဉ္ဇ၊ ဝါမံ-ဂဏှ၊ ဣတိ-သို့၊ မဂ္ဂံ-ကို၊
 နိယမေတွာ-မှတ်သား၍၊ အာစိက္ခတိ-ပြောပြ၏၊ ဧဝံ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဇေဇ္ဇန္ဒဿ-
 အား၊ ပါဒါ-တို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ပိဋသပ္ပိဿ-အား၊ စက္ခုနိ-တို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊
 ဣတိ-သို့၊ ဥဘောပိ-၂ ယောက်လုံးတို့သည်လည်း၊ သမ္ပယောဂေန-ကောင်းစွာယှဉ်
 ခြင်းကြောင့်၊ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ-အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့၊ ဂန္ထာ-ရောက်၍၊ သုခေန-
 ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီဝိသု-အသက်မွေးကြရကုန်ပြီ။

တတ္ထ-ထိုဥပမာစကားရပ်၌၊ ဇေဇ္ဇန္ဒာဝိယ-ငကာဏ်းကိုကဲ့သို့၊ ရူပကာယော-
 ရူပကာယကို၊ ဝါ-ရုပ်အပေါင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပိဋသပ္ပိဝိယ-ငဆွဲကိုကဲ့သို့၊ အရူ-
 ပကာယော-အရူပကာယကို၊ (နာမ်အပေါင်းကို၊) (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ပိဋသပ္ပိနာ-နှင့်၊
 ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဇေဇ္ဇန္ဒဿ-၏၊ ဒီသံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂန္တု-ရောက်ခြင်းငှါ၊ ဂမနာဘိ-
 သင်္ခါရဿ-သွားဖို့ရန် ပြုစီမံခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ အနိဗ္ဗတ္တိတကာလောဝိယ-မဖြစ်စေ
 အပ်ရာအခါကိုကဲ့သို့၊ ရူပဿ-၏၊ အရူပေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အာဒါနဂဟဏဓောပနံ-
 ယူခြင်း၊ ကိုင်ခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်းသို့၊ ပါပေတံ-ရောက်စေခြင်းငှါ၊ အသမတ္တတာ-
 မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဇေဇ္ဇန္ဒေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ပိဋသပ္ပိဿ-၏၊
 ဒီသံ-သို့၊ ဂန္တု-ငှါ၊ ဂမနာဘိသင်္ခါရဿ-၏၊ အပ္ပဝတ္တနံဝိယ-မဖြစ်ခြင်းကိုကဲ့သို့၊
 ပဉ္စ ဝေါကာရေ-ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌၊ ရူပံ-ရုပ်တရားကို၊ ဝိနာ-ကြည့်၍၊ အရူပဿ-
 နာမ် တရား၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဒွိန္ဒမ္မိ-၂ ယောက်လုံးတို့၏လည်း၊
 သမ္ပယောဂေန-ကောင်းစွာယှဉ်စပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ-အလိုရှိအပ်သော အရပ်
 သို့၊ ဂန္ထာ-ရောက်၍၊ သုခေန-ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဇီဝိတကာလောဝိယ-အသက်မွေးရာ
 အခါကိုကဲ့သို့၊ ရူပါရူပဓမ္မာနံ-ရုပ်နာမ်တရားတို့၏၊ အညမညယောဂေန-အချင်းချင်း
 ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗကိစ္စေသု-အလုံးစုံသော ကိစ္စတို့၌၊ ပဝတ္တိသဗ္ဗာဝေါ-ဖြစ်ခြင်း
 ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ အယံပဇော-ဤ
 ပြဿနာကို၊ (ဤသို့ခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို)၊ ပဉ္စဝေါကာရတဝ
 ဝေသေန-ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကထိတော-ဆိုအပ်ပြီ။

ဝိသယဂ္ဂါဟောစာတိ-ကား၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ ရူပဝိသယ-ရူပါရုံ ဟူသောအာရုံကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏။ သောတာဒိနိ-သောတအစရှိသော ပသာဒတို့ သည်၊ သဒ္ဓါဒိဝိသယေ-သဒ္ဓစသော အာရုံတို့ကို၊ (ဂဏှန္တိ-နံ၏) ဥပနိဿယမတ္ထ သောတိ-ကား၊ ဥပနိဿယတောစ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အတ္ထသောစ-ဒဿနစသော အကျိုးပယောဇဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ (ဝိသယဂ္ဂါဟောဥစပိ) တတ္ထ-ထို ဥပနိဿယမတ္ထသော ဟူသောစကားရပ်တို့၌၊ (ဝိတ္ထာရော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ [ယောနောဥ “ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟု ထည့် သည်။] စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏။ အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ-မပျက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ရူပါနံ-ရူပါရုံတို့၏။ အာပါတဂတတ္တာ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ ရောက် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ အာလောက သန္နိဿိတံ-အရောင် အလင်းကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-နလုံးသွင်း အာဝဇ္ဇန်းဟူ သော အကြောင်းရှိသည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ)၊ စတူဟိ-နံသော၊ ပစ္စယေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ-သမ္ပယုတ်စေတသိက် တရားတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “စက္ခာလောက၊ ရူပ ထင်ပြီ၊ မနသိ၊ ငှ လီ စက္ခုရိ” ဟု လယ်တီဆရာတော်၏ သံခိပ်၌မိန့်သည်။]

တတ္ထ-ထို ငှ ပါးသော အကြောင်းတို့တွင်၊ မတဿာပိ-သေပြီးသူ၏လည်း၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ သမ္ဘိန္ဒ-ပျက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဇီဝတော-အသက်ရှင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏။ နိရုဒ္ဓံ-ချုပ်ပြီးသော စက္ခုပသာဒသည်လည်း၊ (သမ္ဘိန္ဒနာမ-သည်၊ ဟောတိ)၊ [ဥပါဒိ၊ ဌိ၊ဘင် ဇေ၍ချုပ်ပြီးကို “နိရုဒ္ဓ” ဟုဆိုသည်၊ ထို နိရုဒ္ဓအတွက် “သက္ကောန္တံ၊ အသက္ကောန္တံ” ဟု ခွဲဖွယ်မလို။] ပိတ္တေနဝါ-သည်းခြေသည်သော်လည်း ကောင်း၊ သေမေနဝါ-သလိပ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ရဟိရေနဝါ-သွေးသည်သော် လည်းကောင်း၊ ပလိဗဒ္ဓံ-မြွေးယုက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) စက္ခုဝိညာဏဿ-၏။ ပစ္စ ယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတံ-ငှ၊ အသက္ကောန္တံ-မစွမ်းနိုင်သော စက္ခုပသာဒ သည်လည်း၊ သမ္ဘိန္ဒနာမ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ သက္ကောန္တံ-စွမ်းနိုင်သော စက္ခုပသာ ဒသည်၊ အသမ္ဘိန္ဒနာမ (ဟောတိ)၊ [“ပိတ္တေနဝါ သေမေန ဝါ ရဟိရေန ဝါ ပလိဗဒ္ဓံ သမာနံပိ စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဘဝိတံ သက္ကောန္တံ အသမ္ဘိန္ဒနာမ ဟောတိ” ဟု ရှေ့ပါကျရုံ ပုဒ်တို့ကို အပြည့်အစုံလိုက်၍လည်းပေးပါ။] သောတာဒိသုပိ-သော တ အစရှိသော ပသာဒတို့၌လည်း၊ ဒေဝေ နယော-တည်း။

ပန-ကား၊ [အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ စက္ခုဿ၏ အကျယ်မှတစ်ပါး၊ အာပါတဂတတ္တာ ရူပါနံ၏ အကျယ်ကား၊] စက္ခုသ္မိံ-စက္ခုပသာဒသည်၊ အသမ္ဘိန္ဒေပိ-မပျက် ပါသော် လည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပွ၌၊ ရူပါရမဏေ-သည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အနာဂစ္ဆန္တေ-မရောက် လသော်၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ နပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၊ ပန-ကား၊ [အာပါတဂတတ္တာ ရူပါနံ

၏ အကျယ် မှတစ်ပါး၊ အာလောကသန္နိသီတံ၏ အကျယ်ကား၊] တသ္မိ-ထို ရူပါရုံသည်၊ အာပါတံ-သို့၊ အာဂစ္ဆန္တေပိ-ရောက်ပါသော်လည်း၊ အာလောကသန္နိဿ ယေ-အရောင် အလင်းဟူသော မှီရာသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ (စက္ခုဝိညာဏ်- သည်၊) နပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ “ညဉ့်မှောင် မိုက်တွင်းဝယ် စက္ခု ပသာဒဉ် ရူပါရုံ အမျိုးမျိုးထင်နေသော်လည်း စက္ခုဝိညာဉ် မဖြစ်နိုင်”ဟု မှတ်ပါ။] တသ္မိ-ထိုအ ရောင်အလင်းသည်၊ သန္တေပိ-ရှိပါသော်လည်း၊ ကြိယ မနောဓာတုယာ- သည်၊ (ပဉ္စ ဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊) ဘဝဂေ-ကို၊ အနာဝဋ္ဋိတေ-မလည်စေအပ်သော်၊ (စက္ခုဝိညာ ဏ်-သည်၊) နပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၊ အံဝဋ္ဋိတေယေဝ-လည်စေအပ်သော်သာ၊ (စက္ခုဝိညာဏ်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၏၊ ဧဝံ-သို့၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်သည်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ-တကွသာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရေ- နံသော၊ ဣမေ ပစ္စယေ-ဤအကြောင်းတို့ကို၊ လဘိတွာ-ရ၍၊ စက္ခုဝိညာဏ် ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

သောတဿ-သောတပသာဒ၏၊ အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါနံ- သဒ္ဓါရုံတို့၏၊ အာပါတတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာကာသသန္နိသီတံ- အာကာသကိုမှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိသဒ္ဓိ သောတဝိညာဏ် ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “သောတာကာသ၊ သဒ္ဓထင်ပြီ၊ မနသိ၊ ၄-လိသောတဇိ”ဟု မိန့်သည်။] တတ္ထ-ထို ၄ ပါးသောအကြောင်းတို့တွင်၊ အာကာ သသန္နိသီတန္တိ-ကား၊ အာကာသသန္နိဿယံ-ဟာလာဟင်းလင်း၊ ကောင်းကင်ဟူ သော မှီရာကို၊ လဒ္ဓါဝ-ရ၍သာ၊ ဝါ-ရမှသာ၊ (သောတဝိညာဏ်) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန- ထိုအာကာသနှင့်၊ ဝိနာ၊ (သောတဝိညာဏ်) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ပိဟိတကဏ္ဍ န္တိဒ္ဓဿ-ပိတ်ထားအပ်သော နားပေါက်ရှိသူ၏ သန္တာန်၌၊ (နား၏အပေါက် ဟူသော နားခလောင်းကို ပိတ်ထားသူ၏ သန္တာန်၌) သောတဝိညာဏ်-သည်၊ န ပဝတ္တတိ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသောတဝိညာဉ်ဖြစ်ရာ၌၊ (သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသောတဝိညာဉ်ဖြစ်ရာ၌၊ (သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ယတာ-ကဲ့ သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣတော-ဤသောတဝိညာဉ်မှ၊ ပရေသုပိ-နောက်ဖြစ်သော ဃာနဝိညာဉ် အစရှိသော ဝိညာဉ်တို့၌လည်း၊ (သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ ဝိသေ သမတ္တံ ပန-အထူးမျှကိုကား၊ ဝက္ခာမ-ဆိုကုန်အံ့။

ဃာနဿ-၏၊ အသမ္ဘိန္ဒတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓာနံ-တို့၏၊ အာပါ တဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါယောသန္နိသီတံ-ဝါယောဓာတ်ကို မှီသည် လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စ

ယေဟိ သဒ္ဓိံ ဃာနဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဃာနဝါတ၊ ဂန္ဓထင်္ဂြို၊ မနသိ၊ ၄ လီဃာနဖို” ဟု မိန့်သည်။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ ဝါယောသန္တိ သိတန္တိ-ကား၊ ဃာနဗိလံ-နာခေါင်း၏တွင်းသို့၊ ဝါယုမိ-လေသည်၊ ပဝိသန္တေယေဝ-ဝင်သော်သာ၊ (ဝင်မှသာ) (ဃာနဝိညာဏံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မိံ-ထိုလေ၏ဝင်ခြင်းသည်၊ အသတိ-သော်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အတ္ထော-အနက်။ [လေသည် နာခေါင်းအတွင်း သို့ဝင်သောအခါ ဂန္ဓာရုံလည်းပါလာ၍ ဃာနပသာဒ၌ ထိ၏။ ထိုသို့ ထိမိမှ ဃာန ဝိညာဉ် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဃာနစသော ပသာဒ ၃ ပါး၏သမ္ပတ္တဂေါစရုံဂါဟက ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုပါ။]

ဇိဝါယ-၏၊ အသမ္ဘိန္ဒုတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရသာနံ-တို့၏၊ အာပါတ ဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာပေါသန္တိသိတံ-အာပေါဓာတ်ကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ၊ ဇိဝါဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဇိဝါအာပ၊ ရသထင်္ဂြို၊ မနသိ၊ ၄ လီ ဇိဝါဖို” ဟု မိန့်သည်။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ အာပေါသန္တိသိတန္တိ-ကား၊ ဇိဝါတေမနံ-လျှာကို စိုစေတတ်သော၊ အာပံ-အာပေါဓာတ်ကို၊ (ဟင်းရည်၊ သွားရည် စသော အရည်ကို) လဒ္ဓါဝ-ရ၍သာ၊ (ရမှသာ)၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန-ထိုအာပေါဓာတ်နှင့်၊ ဝိနာ (ဇိဝါဝိညာဏံ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) ဟိ-မှန်၊ သုက္ခဇိဝါနံ၊ ခြောက်သောလျှာ ရှိသူတို့၏ သန္တာန်၌၊ သုက္ခခါဒနိယေ-ခြောက်သော ခဲဖွယ်ကို၊ ဇိဝါယ-လျှာပေါ်၌၊ ထပိတေပိ-ထားအပ်ပါသော်လည်း၊ ဇိဝါဝိညာဏံ-သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတေဝ-မဖြစ်သည်သာ။

ကာယဿ-၏၊ အသမ္ဘိန္ဒုတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ အာပါတဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပထဝိသန္တိသိတံ-ပထဝိဓာတ်ကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနသိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတူဟိ၊ ပစ္စယေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ ကာယဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “ကာယထဒ္ဓ၊ ဖောဋ္ဌထင်္ဂြို၊ မနသိ၊ ၄ လီကာယဖို” ဟုမိန့်သည်။ ထို၌ ထဒ္ဓဟူသည် ပထဝိဓာတ်တည်း။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ ပထဝိသန္တိသိတန္တိ-ကား၊ ကာယပသာဒ ပစ္စယံ-ကာယ ပသာဒ၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ပထဝိသန္တိဿယံ-ပထဝိဓာတ်ဟူသော မှီရာကို၊ လဒ္ဓါဝ (ကာယဝိညာဏံ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန-ထိုပထဝိဓာတ်နှင့်၊ ဝိနာ (ကာယဝိညာဏံ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ကာယဒ္ဓါရသ္မိံ-၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ မဟာဘူတာရမဏံ-မဟာဘုတ်ဟူသော အာရုံသည်၊ (ပထဝိ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်)၊ အဇ္ဈတ္တိကံ-အဇ္ဈတ္တ၌ဖြစ်သော၊ ကာယပသာဒံ-ကို၊ ဗုဒ္ဓေတွာ-ထိခိုက်၍၊ ပသာဒပစ္စယေသု-ပသာဒ၏ တည်ရာ အကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတေသု-တို့၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏။

မနုဿ-ဘဝင်စိတ်၏၊ အသမ္ဘိန္နတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာနံ-ဓမ္မာရုံ တို့၏၊ အာပါတဂတတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုသန္နိဿိတံ-ဟဒယဝတ္ထုကို မှီသည်လည်းကောင်း၊ မနုဿိကာရဟေတုကံ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) စတု ဟိ ပစ္စယေဟိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ မနောဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “မနောဟဒယ၊ ဓမ္မထင်ပြီ၊ မနုဿိ၊ ငှ လိမနောဗ္ဗိ”ဟု ဆိုသင့်၏။] တတ္ထ-တို့တွင်၊ မနောတိ-ကား၊ ဘဝင်စိတ္တံ-ဘဝင်စိတ်တည်း၊ တံ-ထိုဘဝင်စိတ် သည်၊ နိရုဒ္ဓမ္ဘိ-ချုပ်ပြီးသော ဘဝင်စိတ်သည် လည်းကောင်း၊ (ဥပါဒံ၊ ဌိံ၊ ဘင်စေ ဤ ချုပ်ပြီးသော ဘဝင်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊) အာဝဇ္ဇေန စိတ္တဿ-၏၊ ပစ္စယော- အနန္တ ရပစ္စည်းသည်၊ ဘဝိတုံ-ငှ၊ အသမတ္ထံ-သည်၊ မန္တထာမ ဂတမေဝ-နံ့သော အားအစွမ်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ပဝတ္ထမာနံပိ-ဖြစ် သော ဘဝင်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘိန္နံနာမ ဟောတိ၊ ပန-ကား၊ အာဝဇ္ဇနဿ- ၏၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဘဝိတုံ-ငှ၊ သမတ္ထံ-စွမ်းနိုင်သော ဘဝင်စိတ်သည်၊ အသမ္ဘိန္နံ နာမ (ဟောတိ)။

အာပါတဂတတ္တာ ဓမ္မာနန္တိ-ကား၊ ဓမ္မာရမဏေ-ဓမ္မာရုံသည်၊ အာပါတဂတေ- သော်၊ (မနောဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဝတ္ထုသန္နိဿိတန္တိ-ကား၊ ဟဒယဝတ္ထု သန္နိဿယံ-ဟဒယဝတ္ထုဟူသောမှီရာကို၊ လဒ္ဓါဝ (မနောဝိညာဏံ)၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တေန- ထို ဟဒယဝတ္ထုနှင့်၊ ဝိနာ (မနောဝိညာဏံ) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ အယံပိ ပညော-ဤသိ ခြင်းငှါ အလိုရှိအပ်သော အနက်ကိုလည်း၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝံ-ကို၊ သန္ဓာယ၊ ကထိ တော-ပြီ၊ [စတုဝေါကာရဘုံအတွက် ဟဒယ ဝတ္ထု ဟူသော အကြောင်းမလိုပါ- ဟူလို။] မနုဿိကာရ ဟေတုကန္တိ-ကား၊ ကိရိယ မနောဝိညာဏ ဓာတုယာ-သည်၊ (မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်)၊ ဘဝင်-ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေ ယေဝ-သော်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-အတ္ထသောဟူသောပုဒ်မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဥပ နိဿယမတ္ထသောတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ ဥပနိဿယဝဏ္ဏနာ-ဥပနိဿယ၏ အဖွင့်တည်း။

အတ္ထတော ပန-အတ္ထအားဖြင့်ကား၊ (ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒ သည်၊ ဒဿနတ္ထံ-မြင်ခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ရှိ၏၊ သောတံ-သောတပသာဒ

မန္တထာမဂတမေဝ။ ။ အိပ်ပျော်နေရာ အခါ၌ဖြစ်သော ဘဝင်များကဲ့သို့ နီးနေရာအခါ၌ လည်း အာဝဇ္ဇန်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောဘဝင်များကို “မန္တထာမဂတ” ဟုဆိုသည်။ မှန် ၏-ရှေ့ဝိထိနှင့် နောက်ဝိထိ၏ အကြား၌ ဘဝင်များစွာ ခြား၍နေရခြင်းမှာ အာဝဇ္ဇန်းဖြစ်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ တန်ခိုးပြရာ၌ ဝိထိတို့၏ အကြားဝယ် ဘဝင်များစွာ ခြားနေရခြင်းသည် ထိုဘဝင်များက မန္တထာမဂတ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ အာဝဇ္ဇနသိဘော်နိုင်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား ဘဝင်များစွာမခြားစေဘဲရှေ့ဝိထိအပြီးတွင်

သည်။ သဝနတ္ထံ-ကြားခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ရှိ၏။ ဃာနံ-သည်။ ဃာယနတ္ထံ-နံခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ရှိ၏။ ဇိဝါ-သည်။ သာယနတ္ထာ-သာယာခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ရှိ၏။ ကာယော-သည်။ ဖုသနတ္ထော-ထိခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ရှိ၏။ မနော-ဘဝင်စိတ်သည်။ ဝိဇာနနတ္ထော-သည်။ ပညာတို့ သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ရှိ၏။ တတ္ထ-ထိုဒဿနတ္ထံ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိ တဗ္ဗော)၊ အဿ-ထိုစက္ခုပသာဒ၏။ ဒဿနံ-မြင်ခြင်းဟူသော၊ အတ္ထော-အကျိုးပယောဇော်သည်။ (အတ္ထိ၊) ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုမြင်ခြင်းဟူသော အကျိုးပယောဇော်ကို၊ တေန-ထိုစက္ခုပသာဒသည်။ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗံ-ပြီးစေနိုင်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒဿနတ္ထံ-မည်၏။ သေသေသုပိ-ဒဿနတ္ထမှ ကြွင်းသော သဝနတ္ထ အစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ တိပိဋကဗုဒ္ဓနာဂတ္ထေရဝါဒေ-၌၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေနစေဝ-ဒွါဒသကမဂ္ဂနှင့်လည်းကောင်း၊ (၁၂-ပါးသောဝိပါက်တို့၏ အပြားနှင့်လည်းကောင်း၊) အဟေတုကဋ္ဌကေန စ-အဟေတုကဋ္ဌကနှင့်လည်းကောင်း၊ (အဟိတ် ဝိပါက် ၈ ပါးအပေါင်းနှင့်လည်းကောင်း၊) သဒ္ဓိံ၊ သောဠသကမဂ္ဂေါ-၁၆ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါက်သည်။ နိဒ္ဓိတော-ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣဒါနိ-တိပိဋကဗုဒ္ဓနာဂထေရ်၏ဝါဒကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မောရဝါပိဝါသိ မဟာဒတ္ထထေရဝါဒေ-မောရဝါပိအရပ်၌ နေလေ့ရှိသော မဟာဒတ္ထထေရ်၏ဝါဒ၌၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂကထာ-သည်။ ဟောတိ-ဖြစ်၏။ ဝါ-ဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ တတ္ထ-ထိုမဟာဒတ္ထထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ သာကေတပဉ္စ၊ ပေ၊ ကိတ္တနာနိ-သာကေတပဉ္စာ၊ ဥဿဒကိတ္တန၊ ဟေတုကိတ္တနတို့သည်။ ပါကတိကာနေဝ-ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ အယံ ထေရော-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်သည်။ အသင်္ခါရိကသသင်္ခါရိကေသု-တို့၌၊ (အသင်္ခါရိက ကံကြောင့် သသင်္ခါရိက ဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်း၊ သသင်္ခါရိကကံကြောင့် အသင်္ခါရိကဝိပါက်၏ ဖြစ်ခြင်းတို့၌) ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကကံသည်။ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါရိကသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ဒေတိ-ပေး၏။ သသင်္ခါရိကံ-သော၊ (ဝိပါကံ-ကို)၊ နော (ဒေတိ)-မပေး၊ သသင်္ခါရိကံပိ-သသင်္ခါရိကကံသည်လည်း၊ သသင်္ခါရိကမေဝ-သသင်္ခါရိကသာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ဝိပါကံဒေတိ)၊ အသင်္ခါရိကံ-သော၊ (ဝိပါကံ-ကို)၊ နော (ဒေတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ-ဆိုပြီး၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်များကိုယူ၍ သင်္ဂြိုဟ်ဝိထိမှတ်ပိုင်း-ကမ္မစတုတ္ထခန်း၌ “အသင်္ခါရ-ဝိပါကာနိ န ပစ္စတိ” စသောဂါထာကိုဆိုသည်။] စ-ဆက်၊ ဧသ (ဧသော)-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်သည်။ ဇေနေန-ဖြင့်၊ စိတ္တနိယာမံ-တဒါရုံစိတ်ကို မှတ်သားခြင်းကို၊ န ကထေတိ-မဆို၊ ပန-အနွယကာ၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာနိယာမံ-ဝေဒနာကိုမှတ်သားခြင်းကို၊ က

ထေတိ-၏၊ [ဣဒ္ဓာရုံ ထင်လာသောအခါ သောမနဿ၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံ ထင်လာသောအခါ ဥပေက္ခာ ဖြစ်ပုံကိုကား မှတ်သား၍ဆိုသည်၊] တေန-ကြောင့်၊ (အသင်၏ ရိုကကံကြောင့် သသင်၏ရိုက ဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်း၊ သသင်၏ရိုကကံကြောင့် အသင်၏ရိုကဝိပါက်၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) အဿ-ထိုမဟာဒတ္တထေရ်၏၊ ဝိပါကုဒ္ဓါရေ-ဝိပါက်တို့ကိုထုတ်ပြရာ၌၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါနာမ-၁၂ ပါးအပြားရှိသော ဝိပါက်မည်သည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီး၊ ဒသကမဂ္ဂေါပိ-ဒသကမဂ္ဂသည်လည်းကောင်း၊ အဟေတုကဋ္ဌကံပိ-အဟေတုကဋ္ဌကသည်လည်းကောင်း၊ ဖဲတ္ထေဝ-ဤဒွါဒသကမဂ္ဂ၌ပင်၊ ပဝိဋ္ဌ-ဝင်ပြီ။

တကြ-ထိုဒွါဒသကမဂ္ဂဝယ် ဝင်ရာ၌၊ အယ်-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ နယော-သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်၏ရိုကစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယုဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးလသော်၊ တာဒိသေနေဝ-ထိုသောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်၏ရိုကစိတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုမ္မိပ္ပတ္တဿ-ကြီးရင့်ခြင်းသို့ ရောက်လသော်၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ဣဒ္ဓာရမဏေ-သည်၊ အာပါတဂတေ-သော်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏ဝါဒ၌၊) ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ တယော-န်သော၊ မောဃဝါ ရာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (“တာဒိသေနေဝ ဝိပါကစိတ္တေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ ဝုမ္မိပ္ပတ္တဿ”ဟု ဆိုအပ်သာပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ သောမနဿသဟဂတာနိ-သောမနဿ သဟဂုတ် စိတ်တို့လှည်းကောင်း၊ အကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ (သောမနဿ သဟဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ ပဉ္စ-န်သော၊ (သောမနဿ သဟဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊) [ဤကြိယတောပဉ္စနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ငိုကာ၌အကျယ်ပြထား၏၊] ဣတိ-သို့၊ တေရသန္တံ-န်သော၊ ဣမေသံ စိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ အညတရေန-တစ်ပါးပါးသော စိတ်ဖြင့်၊ ဇဝိတပရိယောသာနေ-ဇောစောပြီး၏ အဆုံး၌၊ တဒါရမ

နောက်ဝိထိဖြစ်ဖို့ရန်ဘဝင်္ဂလေန၊ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် အာဝဇ္ဇန်း ပေါ်လာအောင် ကျေးဇူး ပြုနိုင်ကြသည်။

ဝေနေန၊ ပေ၊ န ကထေတိ။ ။ဤမဟာဒတ္တထေရ်သည် တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်ကဲ့သို့ ဇောဖြင့် တဒါရုံမှတ်သားခြင်းကို မဆို၊ အကယ်၍ဆိုလျှင် အသင်၏ရိုကကံကြောင့် ဣဒ္ဓာရုံထင်လာသောအခါ သသင်၏ရိုကဇောလည်း ဇောပေလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ သသင်၏ရိုကဇောနှင့် သသင်၏ရိုက တဒါရုံဖြစ်ခွင့်ကြုံရကား၊ အသင်၏ရိုကကံကြောင့် သသင်၏ရိုကဝိပါက် မဖြစ်နိုင်ဟူသော သု၏ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေလိမ့်မည်၊ သသင်၏ရိုကကံကြောင့် ဣဒ္ဓာရုံထင်လာရာ၌လည်း အသင်၏ရိုကဇောစောလျှင် အသင်၏ရိုကတဒါရုံ ဖြစ်ရလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သု၏ဝါဒနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေပြန်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဇောဖြင့် တဒါရုံမှတ်ခြင်းကို မဆိုဘဲထားသည်။

ဏံ-သည်၊ ပတိဋ္ဌဟမာနံ-တည်လသော်၊ သောမနဿသဟဂတ၊ ပေ၊ စိတ္တံပိ-
 သောမနဿ သဟဂုတ်အသင်္ခါရိက တိဟိတ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ [“သောမ
 နဿသဟဂတ” ဟုရှိလျှင် ကောင်းသည်၊] ဒုဟေတုကစိတ္တံပိ-ဒွိဟိတ်စိတ်သည်
 လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ စက္ခု
 ဝိညာဏာဒိနိ-နံသော၊ တိဏိ-၃ ပါးသောဝိပါကံစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒွေ-ကုန်
 သော၊ တဒါရမဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စ-၅ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်
 တို့သည်၊ ဂဏနုပဂစိတ္တာနိ-ရေတွက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သောစိတ်
 တို့သည်၊ ဟောန္တိ။

ပန-ကား၊ (သောမနဿ သဟဂုတ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံမှတစ်ပါး၊ ဥပေက္ခာ
 သဟဂုတ်ဇောနောင် တဒါရုံဖြစ်ပုံကား၊) အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနံ-ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ-
 ပြောင်းလွဲစေ၍၊ (ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံဖြင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ပြောင်းလွဲစေ၍၊)
 ကုသလတော-မှ၊ စတုန္ဒ-၄ ပါးသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဝိပါကံစိတ်တို့လည်းကောင်း၊
 အကုသလတော-မှ၊ စတုန္ဒ-တို့လည်းကောင်း၊ ကြိယတော-မှ၊ စတုန္ဒ-တို့လည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသန္ဒ-နံသော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တာနံ-တို့တွင်၊ အည
 တရေန-ဖြင့်၊ ဧဝိတာဝသာနေ-ဇောစောပြီး၏ အဆုံး၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ၊ ပေ၊
 ဝိပါကံပိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ်အသင်္ခါရိက ဝိပါကံသည်လည်းကောင်း၊
 [“ဥပေက္ခာသဟဂတ” ဟု ရှိလျှင်ကောင်းသည်၊] ဒုဟေတုက အသင်္ခါရိက ဝိပါကံပိ-
 သည်လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏံ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊
 စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တိရဏံ-လည်းကောင်း၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဣမာနိ
 တဒါရမဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏိ-၃ ပါးသော ဝိပါကံတို့သည်၊
 ဂဏနုပဂစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ တာနိ-ထို ၃ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-
 ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ-၅ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အဋ္ဌ ၈ ပါးသော ဝိပါကံ
 စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဒ္ဓါရာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ အဋ္ဌအဋ္ဌ-၈ ပါး ၈ ပါး
 သော ဝိပါကံစိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကယ-သော၊ စေတနာယ-ဖြင့်၊
 ကမ္မေ-ကို၊ အာယုဟိတေ-သော်၊ သမစတ္တာလီသစိတ္တာနိ-အတိကျ ၄၀ သော
 ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-
 ၌၊ အဋ္ဌ ၈ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏာဒိနိ-နံသော၊
 စတ္တာရိ-၄ ပါးသော ဝိပါကံစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွါဒသ-၁၂ ပါး
 သော ဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုဒွါဒသက ဝိပါကကထာ၌၊ မူလဘ
 ဝင်္ဂတာ-မူလဘဝင်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂတာ-အာဂန္တုက
 ဘဝင်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အမ္မောပမ နိယာမကထာစ-အမ္မောပမကထာ
 နိယာမကထာကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿသဟဂုတ် တိဟိတ် သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေပိ-ပြီးသော် လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ သသင်္ခါရိကကေဟိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် တိဟိတ် အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-ပြီးသော်လည်းကောင်း၊ ဒေဝေဝန ယော-တည်း၊ တတ္ထ-ထို တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ ယန္တောပမံပိ-ယန္တ ရား ဥပမာသည်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ ပါကတိကမေဝ-ပင်ကို အတိုင်းဖြစ်သည်သာ၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ တိဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရော-ဟူ သော ဝါရကို၊ ကထိတော-ပြီး၊ တိဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဝါရော ပန-ဝါရ သည်ကား၊ ပဋိစ္ဆန္နော-ဖုံးလွမ်းအပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဂတော-သွားပြီ။

ဣဒါနိ-တိဟိတ်ကံကြောင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြုပြီးရာယခုအခါ၌၊ ဒုဟေတု ကကမ္မေန ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာ-ဒုဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာ သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ္ထံ၊ ဟိ-ရံ၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿ သဟဂုတ် ဒွိဟိတ် အသင်္ခါရိကစိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ အာယူဟိတေ၊ တာဒိသေနေဝ- ထို သောမနဿသဟဂုတ် ဒွိဟိတ် အသင်္ခါရိကစိတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ် သော၊ ဝိပါကစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝုနိပ္ပတ္တဿ- သော်၊ စက္ခုဒွါရေ-၌၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-သည်၊ အာပါတဂတေ-သော်၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ တယော မောဃဝါရာ ဟောန္တိ၊ ပန-အထူးကား၊ ဒုဟေတုကဿ- ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧဝနကြိယာ-ဇောဖြစ်သော ကြိယာသည်၊ (ကြိယာဇောသည်၊) နတ္ထိ၊ [“ဒွိဟိတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန္တာမဖြစ်နိုင်ရကား ကြိယာဇောမဖြစ် နိုင်”ဟုလို၊ ဧဝနကြိယာ၌ ဧဝနဖြင့် ဇောကိစ္စမတပ်သော အာဝဇ္ဇနိ-ကြိယာတို့ကား ဖြစ်နိုင်၏ဟုပြသည်၊] ဣသ္မာ၊ ကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ သောမနဿသဟ ဂတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ အကုသလတော စတ္တာရိ (သောမနဿသဟဂတာနိ- တို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ အဋ္ဌန္တံ-ဤ စ ပါးသော စိတ်တို့တွင်၊ အညတရေန-ဖြင့်၊ ဧဝိတပရိယောသာနေ-၌၊ ဒုဟေတုကမေဝ-ဒွိဟိတ်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သောမနဿသဟဂတအသင်္ခါရိကံ-သည်၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိနိ-န်သော၊ တိဏိ-၃ ပါးသောစိတ် တို့လည်းကောင်း၊ ဣဒံ စ တဒါရမဏံ-ဤသောမနဿ တဒါရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-၄ ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂစိတ္တာနိဟောန္တိ။

ပန-ကား၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာ ရမဏေ-၌၊ ကုသလတော-မှ၊ ဥပေက္ခာသဟဂ တာနံ-န်သော၊ စတုန္တံ-၄ ပါးသော ဇောစိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ အကုသလတော- မှ၊ စတုန္တံ-တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌန္တံ-စ ပါးသော ဇောစိတ်တို့တွင်၊ အညတရေန- ဖြင့်၊ ဧဝိတပရိ ယောသာနေ-၌၊ ဒုဟေတုကမေဝ- သာလျှင်ဖြစ်

သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ်-သော၊ အသင်္ခါရိကံ-အသင်္ခါရိကစိတ်သည်၊ တဒါ ရမဏံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တိရဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣဒဉ္စ တဒါရမဏံ-ဤဥပေက္ခာသဟဂတ် တဒါရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂတစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ တာနိ-ထိုစိတ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-န်သော၊ စတူဟိ-၄-ပါးသောစိတ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဆ-၆-ပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သောတဒ္ဓါရာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဆဆ-၆-ပါး-၆-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကာယ၊ ပေ၊ သမတိံ သစိတ္တာနိ-အတိအကျ သုံးဆယ်သောစိတ်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နန္တိ။

အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ဆ-၆-ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏာဒိနိ-န်သော၊ စတ္တာရိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-၁၀-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-အမွေပမ္မနိယာမကထာ-တို့သည်၊ ပါကတိကာဧဝ-န်သည်သာ၊ ယန္တောပမ္မံ-ယန္တ ရားဥပမာကို၊ ဣဓ-ဤ ဒုဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုက ပဋိသန္တိကထာ၌၊ န ယတ္ထတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ စိတ္တေန-သောမနဿဟဂုတ် ဒွိဟိတိံသသင်္ခါရိက ကုသိုလ် စိတ်ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေပိ-အပ်သော်လည်းကောင်း၊ (အားထုတ်အပ်ရာ ၌လည်းကောင်း၊) ဥပေက္ခာ၊ ပေ၊ သသင်္ခါရိကေဟိ-ဥပေက္ခာသဟဂုတ် ဒွိဟိတိံ အသင်္ခါရိက၊ သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေပိ-အပ်သော်လည်းကောင်း၊ (အားထုတ်အပ်ရာ၌လည်းကောင်း၊) ဧသေဝနယော၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ ဒွိဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဝါရော-ကို၊ ကထိတော-ပြီ။

အဟေတုက၊ ပေ၊ ဟောတိတိဝါရောပန-ကိုကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကုသလတော-မှ၊ စတူဟိ-ကုန်သော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ ကုသလ၊ ပေ၊ ဓာတုယာ-ကုသလပိပါကံ အဟိတံ မနောဝိညာဏဓာတ်ဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာယ-သော၊ ပဋိသန္တိယာ-ကို၊ ဂဟိတာယ-ယူအပ်ပြီးသော်၊ ကမ္မသဒိသာ-ကံနှင့်တူသော၊ ပဋိသန္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်၊ ဣတော-ဤ ကမ္မဒိသာ ပဋိသန္တိတိ န ဝတ္တဗ္ဗာဟူသော စကားမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ ကထေတွာ-ဆိုပြီး၍၊ (“ဝုမိပ္ပတ္တဿ စက္ခုဒ္ဓါရေ ဣဋ္ဌာရမဏေ အာပါတဂတေ” စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အကျယ်ဆိုပြီး၍)၊ ဣဋ္ဌေပိ-၌လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေပိ-၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ-စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-ဆက်၊ ဣမဿ ထေရဿ-၏၊ ဝါဒေ-၌၊ ပိဏ္ဏဇေဝနံ-အပေါင်းဖြစ်သော ဇော သည်၊ ဝါ-တဒါရုံ၌ ပေါင်းထိုက်သော ဇောသည်၊ ဇေတိ-စော၏၊ သေသာ-ကြွင်း သော၊ (ကထာ၌စပ်)၊ ဣဒံ ပန ဇေဝနံ၊ ပေ၊ နိယာမေတိတိ အာဒိကထာ-အစရှိသော

စကားကို၊ သဗ္ဗာ-အလုံးစုံကို၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ဝုတ္တနယေနော ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဣတိ-
 အပြီးတည်း၊ [ဇာအုပ်များ၌ “သေသဇေနံ” စသည်ဖြင့် ရှိ၏၊ “သေသာ” ဟုလည်း
 ကောင်း၊ တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏ ဝါဒကို ပြန်၍ညွှန်းသောကြောင့် ထို၌ ဆိုခဲ့
 သည့်အတိုင်း “ဣဒံ ပန ဇေနံ” ဟုလည်းကောင်း ရှိရမည်၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း၊
 ဤအတိုင်းရှိသည်၊] ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ မောရ၊ ပေ၊ ဝါဒေ-၌၊ ဒသကမဂ္ဂေနစေ-
 နှင့်လည်းကောင်း၊ အဟေတုကဋ္ဌကေနစ-နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါ-
 ၁၂-ပါး အပြားရှိသော ဝိပါကံသည်၊ နိဋ္ဌိတော-ဖြီ။

ဣဒါနိ-မဟာဒတ္ထထေရ်၏ဝါဒကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ မဟာဓမ္မရက္ခိ
 တတ္ထေရဝါဒေ-၌၊ ဒသကမဂ္ဂကထာ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဝါ-လတ္တံ၊ တတ္ထ-ထို
 ဒသကမဂ္ဂကထာ၌၊ သာကေတ၊ ပေ၊ ကိတ္တနာနိ-တို့သည်၊ ပါကတိကာနေဝ-
 နံသည်သာ၊ ပန-အထူးကား၊ ဟေတုကိတ္တနေ-၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-
 တည်း၊ တိဟေတုကမမ္ပ-သည်၊ တိဟေတုကဝိပါကံဝိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊
 အဟေတုကဝိပါကံဝိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေတိ၊ ဒုဟေတုကမမ္ပ-သည်၊ တိဟေ
 တုကမေဝ-တိဟိတံဝိပါကံကိုသာ၊ န ဒေတိ၊ ဣတရံ-တိဟိတံဝိပါကံမှ တစ်ပါး
 သော ဒွိဟိတံ အဟိတံ ဝိပါကံကို၊ ဒေတိ၊ တိဟေတုကမမ္ပန-ကြောင့်၊ ပဋိသန္ဓိ-
 သည်၊ တိဟေတုကဝ-တိဟိတံ ပဋိသန္ဓေသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဒုဟေတုကာ
 ဟေတုကာ-ဒွိဟိတံပဋိသန္ဓေ၊ အဟိတံပဋိသန္ဓေသည်၊ န ဟောတိ၊ ဒုဟေတုကမမ္ပန-
 ကြောင့်၊ ဒုဟေတုကာ ဟေတုကာ-သည်၊ ဟောတိ၊ တိဟေတုကာ-သည်၊ န
 ဟောတိ၊ အသင်္ခါရိကမမ္ပ-သည်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါ
 ရိက အကျိုးကိုသာ၊ ဒေတိ၊ သသင်္ခါရိကံ-သသင်္ခါရိက အကျိုးကို၊ နော (ဒေတိ)၊
 သသင်္ခါရိကမ္ပိ-သည်လည်း၊ သသင်္ခါရိကမေဝ-ကိုသာ၊ ဒေတိ၊ အသင်္ခါရိကံ-ကို၊
 နော (ဒေတိ)၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာ-ကို၊ ပရိဝတ္ထေတဗ္ဗာ-ပြောင်းလွှဲစေထိုက်
 ၏၊ ဇေနံ-သည်၊ ပိဏ္ဏဇေနမေဝ-အပေါင်းဖြစ်သော ဇောသည်သာ၊ ဇေတိ၊
 [အချို့စာအုပ်၌ “လဗ္ဘတိ” ဟု ရှိ၏၊ “ဇေနံ-ကို၊ ပိဏ္ဏဇေနမေဝ-ကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ-
 ရအပ်၏” ဟု ပေး၊] အာဒိတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကထေတဗ္ဗာနိ-
 ဆိုထိုက်ကုန်၏။

တကြ-ထို “အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စိတ္တာနိ ကထေတဗ္ဗာနိ” ဟူသော စကား
 ရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ကထာ-ပြောဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ ဧကော-တစ်ယောက်
 သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဌမကုသလစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္ပံ-ကို၊ အယူဟတိ-အားထုတ်၏၊
 ပဌမဝိပါကစိတ္တေနော-ဖြင့်သာ၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ဂဏှာတိ၊ အယံ-ဤပဋိသန္ဓေသည်၊
 ကမ္ပသဒိသာ-ကံနှင့်တူသော၊ ပဋိသန္ဓိ-တည်း၊ တဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊
 ဟောန္တိ၊ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဟေဋ္ဌာ၊ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊
 တေရသန္ဓံ-နံသော၊ သောမနဿသဟဂတဇေနာနံ-တို့တွင်၊ အညတရေန-ဖြင့်၊

ဧဝံတပရိယောသာနေ-ဇောစောပြီး၏ အဆုံး၌၊ ပဌမဝိပါက စိတ္တမေဝ-သည်သာ၊ တဒါရမဏ-ဟောတိ၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ မူလဘဝံ-လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ နာမာနိလဘတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-န်သော၊ တိဏီ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣဒဉ္စ တဒါရမဏ-ဤတဒါရံ စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရမဏေ-၌၊ ဟေဋ္ဌာ၊ ဝုတ္တာနံယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါဒသနံ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတဇေနာနံ-တို့တွင်၊ အညတရေန-ဖြင့်၊ ဧဝံ ပရိယောသာနေ-၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ-သော၊ တိဟေတုကံ-သော၊ အသင်္ခါရိကစိတ္တံ-သည်၊ တဒါရမဏတာယ-တဒါရံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တံ-ထိုစိတ်သည်၊ အာဂန္တုဘဝံ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ လဘတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တိရဏံ-လည်းကောင်း၊ ဣဒဉ္စ တဒါရမဏ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဂဏနူပဂစိတ္တာနိ(ဟောန္တိ)၊ တာနိ-ထိုစိတ်တို့သည်၊ ပုရိမေဟိ-စတုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဆ-၆-ပါးသောစိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-သို့၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေနပန-အားဖြင့်ကား၊ စက္ခုဒြါရေ-၌၊ ဆ-၆-ပါးသော စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ သောတဝိညာဏာဒီနိ-အစရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-၁၀-ပါးကုန်သော စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ အမ္မောပမ္မနိယာမကထာ-တို့သည်၊ ပါကတိကာယေဝ-န်သည်သာ။

ဒုတိယ၊ပေ၊ စိတ္တေဟိ-ဒုတိယ၊ တတိယ၊ စတုတ္ထကုသိုလ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ကမ္မေ အာယူဟိတေပိ-သော်လည်း (အားထုတ်အပ်ရာ၌လည်း၊) ဧတ္ထကာနေဝ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိပါကစိတ္တာနိ ဟောန္တိ၊ စတုဟိ-န်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ အာယူဟိတေပိ-သော်လည်း၊ (အားထုတ်အပ်ရာ၌လည်း၊) ဒေဝေ နယော၊ ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဥပေက္ခာသဟဂတံ စိတ်တို့ဖြင့် ကံကိုအားထုတ်အပ်ရာ၌၊ ပဌမံ-စွာ၊ ဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရမဏံ-ကို၊ ဒဿေတဗ္ဗံ-ပြထိုက်၏၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဣဒ္ဓာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနာပရိဝတ္တေတဗ္ဗာ၊ အမ္မောပမ္မနိယာမကထာ ပါကတိကာဝ၊ ယန္တောပမ္မံ-ကို၊ န လဗ္ဘတိ၊ ကုသလတော၊ ပေ၊ အယူဟိတေပိ-ဟူသော၊ ဣတော-ဤစကားမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဝိတ္တာရေတွာ-ချဲ့၍၊ အဟေတုကဋ္ဌကံ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတတ္ထေရဝါဒေ-၌၊ အဟေတုကဋ္ဌကေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဒသကမဂ္ဂေါ-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ပတစ်ပါး၊ ဇောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ တိဏ္ဏံ-န်သော၊ ဣမေသံ ထေရာနံ-တို့တွင်၊ ကတရဿ-အဘယ်ထေရ်၏၊ ဝါဒေါ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော

ထေရ်၏။ (ဝါဒေါ-ကို) ဧကန္တေန-အားဖြင့်၊ (န ဂဟေတဗ္ဗော)-မယူထိုက်၊ ပန-
 အန္တယကား၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသောထေရ်တို့၏၊ ဝါဒေသု-တို့၌၊ သသင်္ခါရာ သင်္ခါရ
 ဝိဇာနံ-သသင်္ခါရာ အသင်္ခါရ အစီအရင်ကို၊ ပစ္စယဘောဒတော-အာရုံစသော အကြောင်း
 တို့၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၊ အဓိပ္ပေတံ-အလိုရှိအပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ- ဤ
 ပဌမထေရဝါဒ၌၊ အသင်္ခါရိကကုသလဿ-၏၊ ဒုဗ္ဗလပစ္စယေဟိ-အားနည်းသော
 အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ သသင်္ခါရိကဝိပါကံ-ကိုလည်းကောင်း၊
 (ဂဟေတွာ၌ စပ်) သသင်္ခါရိကကုသလဿ-၏၊ ဗလဝ ပစ္စယေဟိ-အားရှိသော
 အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ အသင်္ခါရိကဝိပါကံစ-ကိုလည်းကောင်း၊
 ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ လတ္တမာနာနိပိ-ရထိုက်သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကြိယာဇေနာနိ-
 တို့ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍ (မယူဘဲထား၍)၊ ကုသလဇေနေန-ဖြင့်၊ တဒါရမဏံ-
 ကိုလည်းကောင်း၊ အာရမဏေန-ဖြင့်၊ ဝေဒနံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ နိယမေတွာ-
 မှတ်သား၍၊ သေက္ခပုထုဇ္ဇနဝသေန-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 သောဠသကမဂ္ဂေါ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါး အပြားရှိသော ဝိပါကံကို၊ ကထိတော-
 ပြီး၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဌမထေရဝါဒ၌၊ အကုသလဇေနာဝသာနေ-၌၊ အဟေတုက
 ဝိပါကမေဝ-သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ယံ တဒါရမဏံ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီး၊ တံ- ထို
 တဒါရုံကို၊ ဣတရေသု-ပဌမထေရဝါဒမှ တစ်ပါးသော ဒုတိယ တတိယ ထေရဝါဒ
 တို့၌၊ န ဒဿိတမေဝ-မပြအပ်သည်သာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပဌမထေရဝါဒ၌၊
 တံ-ထိုတဒါရုံကိုလည်းကောင်း၊ (ဒုတိယ၊ တတိယ ထေရဝါဒ၌ မပြအပ်သော ထို
 အဟိတံဝိပါကံတဒါရုံကိုလည်းကောင်း၊) တေသု-ထိုဒုတိယ တတိယထေရဝါဒတို့၌၊
 ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ သဟေတုကဝိပါကဉ္စ-သဟိတံ ဝိပါကံတဒါရုံကိုလည်းကောင်း၊
 ဧတ္တာပိ-ဤပဌမထေရဝါဒ၌လည်း၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဣဒံ-ဤတဒါရုံကို၊ လစ္စတေဝ-
 ရအပ်သည်သာ။

တကြ-ထိုသို့ ရအပ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ နယော-သိကြောင်းနည်းတည်း၊
 ဟိ-ချဲ့၊ ယဒါ-၌၊ ကုသလဇေနာနံ-ကုသိုလ်ဇောတို့၏၊ အန္တ ရန္တ ရာ-အကြားအကြား
 ၌၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်ဇောသည်၊ ဇေတိ၊ တဒါ၊ ကုသလာဝသာနေ-ကုသိုလ်
 ဇော၏ အဆုံး၌၊ အာစိတ္တသဒိသမေဝ-လေ့ကျက်အပ်သည်နှင့် တူစွာသာလျှင်၊
 အကုသလာဝသာနေ-၌၊ သဟေတုကံ-သဟိတံဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ယုတ္တံ-
 သင့်၏၊ ယဒါ၊ နိရန္တရံ-မပြတ်၊ အကုသလမေဝ-အကုသိုလ်ဇောသည်သာလျှင်၊
 (ဇေတိ)၊ တဒါ၊ အဟေတုကံ-သော၊ (တဒါရမဏံ ယုတ္တံ)၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊
 တာဝ-ဒုတိယ တတိယ ထေရဝါဒတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဌမဝါဒေ-၌၊ ယုတ္တံ-
 သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပန-ကား၊ ဒုတိယဝါဒေ-၌၊ ကုသလတော-ကြောင့်၊ သသင်္ခါရာသင်္ခါရ ဝိဇာန-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုတိယထေရဝါဒ၌၊ အသင်္ခါရိက ကုသလသာ၏၊ အသင်္ခါရိကမေဝ-အသင်္ခါရိကသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံ ကိုလည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကကုသလဿ-၏၊ သသင်္ခါရိကမေဝ-သော၊ (ဝိပါကံ) စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ၊ ဇေနေန-ဖြင့်၊ တဒါရမဏ နိယာမံ-တဒါရုံကို မှတ်သားခြင်းကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ သဗ္ဗေသံပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သေက္ခာ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ-သေက္ခ အသေက္ခ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ (သန္တာန်၌)၊ ဥပ္ပတ္တိရဟော-ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်သော၊ ပိဏ္ဏဇေန ဝသေန-အပေါင်းဖြစ်သော ဇော၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒွါဒသကမဂ္ဂေါ-ကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုတိယထေရဝါဒ၌၊ တိဟေတုကဇေနာဝသာနေ-၌၊ တိဟေတုကံ-တိဟိတ် ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ဒုဟေတုကဇေနာဝသာနေ-၌၊ ဒုဟေတုကံ-သော၊ (တဒါရမဏံ ယုတ္တံ)၊ အဟေတုကဇေနာဝသာနေ-၌၊ အဟေတု ကံ-သော၊ (တဒါရမဏံ ယုတ္တံ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် သင့်ပါသော်လည်း၊ ဘာဇေတွာ- ၍၊ န ဝုတ္တံ-မဆိုအပ်၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဒုတိယဝါဒေ-၌၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတမ္ပံ။

တတိယဝါဒေပိ-၌လည်း၊ ကုသလတော-ကြောင့်ပင်၊ အသင်္ခါရ သသင်္ခါရ ဝိဇာန-ကို၊ အဓိပ္ပေတံ၊ ပန-ဆက်၊ တိဟေတုကကမ္ပံ၊ပေ၊ ဒေတိတိ-ဟူ၍၊ ဝစန တော-ဆိုခြင်းကြောင့်၊ အသင်္ခါရိက တိဟေတုက ပဋိသန္ဓိကဿ-အသင်္ခါရိက တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အသင်္ခါရိက ဒုဟေတုကေနပိ-အသင်္ခါရိက ဒွိဟိတ်လည်းဖြစ်သော၊ တဒါရမဏေန-သည်၊ ဘဝိတမ္ပံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ တံ- ထိုတဒါရုံကို၊ အဒဿေတွာ-မပြုမူ၍၊ ဟေတုသဒိသမေဝ-ဇနကကံ၏ ဟိတ်နှင့်တူစွာ သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏံ-ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ တံ-ထိုပြုအပ်သော တဒါရုံသည်၊ ပုရိမာယ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဟေတုကိတ္တနုလဒ္ဓိယာ-ဟေတုကိတ္တနုအယူအားဖြင့်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ ဒသကမဂ္ဂဝိဘာဝနတ္ထမေဝ-၁၀-ပါးအပြား ရှိသော ဝိပါကံကို ထင်စွာ ပြခြင်းအကျိုးငှာသာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရံပိ-အသင်္ခါရိက တိဟိတ် တဒါရုံမှတစ်ပါးသော အသင်္ခါရိက ဒွိဟိတ် တဒါရုံကိုလည်း၊ လဗ္ဘတေဝ-သာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တတိယဝါဒေပိ-၌လည်း၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတမ္ပံ။

စ-ဆက်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ အယံ (ကထာ)- ဤကထာသည်၊ ပဋိသန္ဓိဇေန ကဿေဝ-ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝိပါကံ- အကျိုးကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ တဒါရမဏကထာ-တဒါရုံကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သောစကား တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဇနကကံ၏ ဝိပါကံကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ သဟေတုကံ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊

နာနာကမ္မေန-အမျိုးမျိုးသောက်ကြောင့်၊ အဟောတုကပဋိသန္ဓိကဿပိ-အဟိတ်
 ပဋိသန္ဓေရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သော်မှလည်း၊ သဟောတုကပိပါကံ-သဟိတ် ပိပါကံဖြစ်
 သော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ-ထိုတဒါရ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိဝိဓာနံ-ဖြစ်ပုံ
 အစီအရင်သည်၊ မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ အာဝိ-စွာ၊ ဘဝိဿတိ၊
 ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ကာမာဝစရကုသလ ပိပါကကထာ နိဋ္ဌိတာ။

 ရူပ-အရူပပိပါက အပ္ပင်

ဣဒါနိ-ကာမာဝစရ ကုသလပိပါကံကို ပြုပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပဝစရာ
 ရူပဝစရပိပါကံ-ရူပဝစရ ပိပါကံ အရူပဝစရ ပိပါကံကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ ပုန-
 တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-
 ထို ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ကတွာ ဘာဇိတံ၌ စပ်၊)
 ယသ္မာ၊ ကာမာဝစရ ပိပါကံ-ကာမာဝစရ ပိပါကံသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကုသလေန-
 နှင့်၊ သဒိသံပိ-တူသောပိပါကံသည်လည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ အသဒိသံပိ-မတူသော
 ပိပါကံသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကာမာဝစရပိပါကံ၏
 မိမိ၏ကုသိုလ်နှင့် တူသည်လည်းရှိ၊ မတူသည်လည်း ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)
 တံ-ထိုကာမာဝစရပိပါကံကို၊ ကုသလာနုဂတိကံ-ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်ကို၊
 ကတွာ၊ န ဘာဇိတံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်၊ ရူပဝစရာ ရူပဝစရပိပါကံ ပန-ရူပ
 ဝစရ ပိပါကံ၊ အရူပဝစရ ပိပါကံကိုကား၊ (ဘာဇိတံ၌ စပ်၊) ဝါ-သည်ကား၊
 (ဟောတိ၌ စပ်၊) ဟတ္ထိအဿ ပဗ္ဗတာဒိနံ-ဆင်၊ မြင်း၊ တောင် အစရှိသည်တို့၏၊
 ဆာယာ-အရိပ်တို့သည်၊ ဟတ္ထိအာဒိ သဒိသာဝ-ဆင် အစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်
 သည်သာ၊ ဟောန္တိယထာ-ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ အတ္တနော-၏၊ ကုသလသ
 ဒိသမေဝ-ကုသိုလ်နှင့် တူသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့
 ရူပဝစရပိပါကံ၊ အရူပဝစရပိပါကံ၏ မိမိကုသိုလ်နှင့် တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊) ကုသလာနုဂတိကံ-ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်သည်ကို၊ ကတွာ၊
 ဘာဇိတံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ။

ကုသလာနုဂတိကံ။ ။ပါဠိတော်၌ “ယသ္မိံ သမယေ ရူပပုပ္ဖတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ
 ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ၊ ပေ၊ ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ” ဤသို့ကုသိုလ်ကိုရှေးဦးစွာ ပြုပြီးမှ “တဿေဝ
 ရူပဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ပိပါကံ ဝိဝိဇ္ဇေဝ ကာမေဟိ၊ ပေ၊
 ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ” ဟု ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ကုသိုလ်နှင့်တူစွာ ဝေဖန်တော်မူသည်၊
 ပါဠိတော်ကိုကြည့်ပါ။

စ-ဆက်၊ ကာမာဝစရကမ္ဘ-ကာမာဝစရကံသည်၊ ယဒါ ကဒါစိ-အမှတ်
 မထား တစ်ပါးပါးသောအခါ၌၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ဒေတီ၊ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရံ
 ပန-ရူပါဝစရကံ၊ အရူပါဝစရကံသည်ကား၊ အနန္တ ရာယေန-အန္တ ရာယံမရှိသဖြင့်၊
 ဝါ-အန္တ ရာယံမရှိလသော်၊ (ဈာန်လျှောခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော ကာမန္တနုနီဝရဏ
 စသော အန္တ ရာယံမရှိလသော်၊) ဒုတိယသို့ယေဝ အတ္တဘာဝေ-ဒုတိယ အတ္တဘော၌ပင်၊
 ဝိပါကံ-ကို၊ ဒေတီ၊ ဣတိပိ-ထို့ကြောင့်လည်း၊ ကုသလာနုဂတိကမေဝ-ကုသိုလ်
 သို့ အစဉ်လိုက်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ၊ ဘာဇိတံ-ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်
 ကို၊ ကုသလေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗွံ၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ကား၊
 ဝိသေသော-တည်း၊ ဧတေသု-ဤရူပါဝစရဝိပါကံ အရူပါဝစရဝိပါကံတို့၌၊
 ပဋိပဒါဒိဘောဒေါစ-ပဋိပဒါအစရှိသည်တို့၏ အပြားကိုလည်းကောင်း၊ ဟိန၊ ပေ၊
 ဘာဝေါစ-ဟိန အဖြစ်၊ ပဏီတအဖြစ်၊ မဇ္ဈိမအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဈာနကမန
 တော-ဝိပါကံ၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ကုသိုလ်ဈာန်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော[ကုသိုလ်
 ဈာန်က ဒုက္ခပုဋိပဒါ ဒန္တာဘိညဖြစ်လျှင် ဝိပါကံလည်း ဒုက္ခပုဋိပဒါဒန္တာဘိညဖြစ်၏၊
 ကုသိုလ်ဈာန်က ဟိနဖြစ်လျှင် ဝိပါကံလည်း ဟိနဖြစ်၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် သိပါ။]
 ပန-ဆက်၊ ဆန္ဒာဒိနံ-ဆန္ဒအစရှိသော တရားတို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးသော
 တရားကို၊ ခုရံ-အဦးပဓာနကို၊ ကတွာ၊ အနုပ္ပါဒနိယတ္တာ-မဖြစ်စေအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတာနိ-ဤရူပါဝစရဝိပါကံ အရူပါဝစရဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊
 နိရုဓိပတိကာနေဝ-အဓိပတိမရှိကုန်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။
 ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရဝိပါကကထာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။



လောကုတ္တရဝိပါက အဖွင့်

လောကုတ္တရဝိပါကံဝိ-လောကုတ္တရဝိပါကံကိုလည်း၊ [ပိဖြင့် “ရူပါဝစရာ
 ရူပါဝစရဝိပါကံ” ကို ပေါင်း၊] ကုသလသဒိသတ္တာ-ကုသိုလ်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ကုသလာနုဂတိကမေဝ-ကိုသာ၊ ကတွာ၊ ဘာဇိတံ-ပြီ၊ (ပါဠိတော်ကို
 ကြည့်ပါ။) [ထိုသို့ ဝိပါကံကို ဝေဖန်ရာ၌ တေဘူမကဝိပါကံကဲ့သို့ “ကတတ္တာ
 ဥပစိတတ္တာ” ဟု ဟောတော်မူဘဲ အဘယ့်ကြောင့် “ကတတ္တာ ဘာဝိတတ္တာ” ဟု
 ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်။]
 ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ တေဘူမကကုသလံ-သည်၊ စုတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန-စုတိပဋိသန္ဓေ
 ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋ-ဝဋ်တရားကို၊ အာစိနာတိ-စိတတ်၏၊ ဝနေတိ-တိုးပွားစေ
 တတ်၏၊ [အုတ်ကို တစ်ချပ်ပြီးတစ်ချပ် တိုးစေခြင်းကို “အုတ်စီခြင်း” ဟု
 ခေါ်သကဲ့သို့ တေဘူမက ကုသိုလ်၏ဝဋ်တရားကို တိုးပွားစေခြင်းကိုလည်း “စိ”
 ဟု ခေါ်သည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တေဘူမကကုသိုလ်၏ စုတိပဋိသန္ဓေ၏

အစွမ်းဖြင့် ဝဋ်တရားကို စိတ်တည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တတ္ထ-ထို တောဘူမက
 ဝိပါက ကထာ၌၊ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ လောကုတ္တရံပန-
 လောကုတ္တရကုသိုလ်သည်ကား၊ တေန-ထိုတောဘူမကကုသိုလ်သည်၊ အာစိတံပိ-
 စိအပ်ပြီးသော ဝဋ်တရားကိုလည်း၊ အပစိနာတိ-ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ သယံပိ-ကိုယ်
 တိုင်လည်း၊ (မိမိဟူသော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်ကိုယ်တိုင်လည်း၊) စုတိပဋိသန္ဓိ
 ဝသေန-ဖြင့်၊ န အာစိနာတိ-မစိတတ်၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရ
 ဝိပါက ကထာ၌၊ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာတိ-ဟူ၍၊ အဝတွာ-မဟောမူ၍၊ ကတတ္တာ
 ဘာဝိတတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သုညတန္တိ အာဒီသု-သုညတံ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တာဝ-ဗိုလ်မှ
 ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌော) မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း
 ဝိပဿနာလည်းကောင်း၊ သဂုဏတော-မိမိဟူသော မဂ်၏ဂုဏ်လည်းကောင်း၊
 အာရမဏတော-အာရုံလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိ-န်သော၊ ကာရဏေဟိ-
 အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ နာမံ-သုညတဟူသော နာမည်ကို၊ လဘတိ၊ ဣတိ ဣဒံ-
 ဤစကားကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော၊ ကုသလာဓိကာရေ-လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်
 အရာ၌၊ ဝိတ္ထာရိတံ-ချဲ့အပ်ပြီ၊ [“သုညတန္တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ နာမံ၊ သော ဟိ
 အာဂမနတော” စသည်ဖြင့် ချဲ့ခဲ့ပြီ။] တတ္ထ၊ပေ၊ ဓုရန္တိ ဣဒံပိ-ဟူသော-ဤစကားကို
 လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်အရာ၌၊ ဝုတ္တမေဝ-
 ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ [ရှေ့၌ “တတ္ထ သုတ္တန္တိကပရိယာယေန” စသည်ဖြင့် ဤအတိုင်း
 ပင် ဆိုခဲ့သည်၊ ပြန်ကြည့်ပါ။] တေသု-ထို မဂ္ဂအာဂတဋ္ဌာန ဖလအာဂတဋ္ဌာနတို့
 တွင်၊ ဣဒံ-ဤဋ္ဌာနသည်၊ ဖလဿ-ဖိုလ်၏၊ အာဂတဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ပေါ်လာရာဋ္ဌာနတည်း။
 တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣမ-ဤဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာရာဋ္ဌာန၌၊ မဂ္ဂါဂမနံ-မဂ္ဂါဂမနကို၊
 (ဖိုလ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းမဂ်ကို) ဓုရန္တိ-ပဓာနဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ပန-ဆက်၊
 သော စေ မဂ္ဂေါ-ထိုမဂ်ကို၊ (ဝုစ္စတိ-၌စပ်)၊ အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း
 ဝိပဿနာအားဖြင့်၊ သုညတန္တိ-ဟူ၍၊ နာမံ-ကို၊ လဘိတွာ-ရပြီး၍၊ သဂုဏတောစ-
 အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-အားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အနိမိတ္တာ(တိပိ)-
 အနိမိတ္တမဂ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏိဟိတောပိ-အပ္ပဏိဟိတမဂ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊
 ဝုစ္စတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သယံ-ကိုတံတိုင်၊ (မိမိဟူသော မဂ်ကိုယ်တိုင်)၊
 အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-ဖိုလ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ ဌတွာ-တည်၍၊ အတ္တနော-
 ၏၊ ဖလဿ-အား၊ တိဏိ-န်သော၊ နာမာနိ-တို့ကို၊ ဒေတိ။

ကထံ-အဘယ်သို့ပေးသနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သုဒ္ဓါဂမနဝသေနဝ-သဂုဏ အာရမဏ
 တို့နှင့် မရောသော အာဂမန၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ လဒ္ဓနာမော-ရအပ်သော
 အမည်ရှိသော၊ အယံ သုညတမဂ္ဂေါ-ဤသုညတမဂ်သည်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊

အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-ဖိုလ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ ဌတွာ-၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဖလဿ-အား၊ နာမံ-ကို၊ ဒဒမာနော-ပေးလသော်၊ သုညတန္တိနာမံ-သုညတ ဟူသော အမည်ကို၊ အကာသိ-ပြုပြီး၊ [သုဒ္ဓါဂမနပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ ကြည့်ပါ။] သုညတအနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-သုညတ၊ အနိမိတ္တ ၂-မည်ရသောမဂ်သည်၊ သယံ၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-၌၊ ဌတွာ၊ အတ္တနော-၏၊ ဖလဿ-အား၊ နာမံ-ကို၊ ဒဒမာနော-သော်၊ အနိမိတ္တန္တိနာမံ-ကို၊ အကာသိ-ပြု၊ သုညတ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေါ- သုညတ အပ္ပဏိဟိတ ၂-မည်ရသော မဂ်သည်၊ သယံ၊ ပေ၊ အပ္ပဏိဟိတန္တိနာမံ- ကို၊ အကာသိ။

ပန-ဆက်၊ တီဏိ-န်သော၊ ဣမာနိ နာမာနိ-ဤအမည်တို့ကို၊ မဂ္ဂါနန္တ ရေ- မဂ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဖလစိတ္တသ္မိယေဝ-ဖိုလ်စိတ်၌သာလျှင်၊ (မဂ္ဂဝိထိ၌ ပါသော ဖိုလ်စိတ်၌သာလျှင်) ဣမိနာ နယေန-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ လတ္တန္တိ၊ အပရဘာဂေ-နောက်အဖို့၌၊ (မဂ္ဂဝိထိမှ နောက်အဖို့၌) ဝဋ္ဌဉ္စနကဖလ သမာပတ္တိယာ-သုံးစွဲအပ်သော ဖလသမာပတ်၌၊ (ဖလသမာပတ် ဝင်စားရာ၌) နော (လတ္တန္တိ)၊ အပရဘာဂေပန-၌ကား၊ အနိစ္စတာဒိဟိ-န်သော၊ တီဟိ-န်သော၊ ဝိပဿနာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဝိပဿိတုံ-အထူးထူးအပြားပြား ရှုခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ-၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌိတဝိပဿနာဝသေန-သင်္ခါရနိမိတ်မှ ထသော ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာကိုဆိုသည်)၊ အနိမိတ္တ၊ ပေ၊ သင်္ခါတာနိ-အနိမိတ္တ၊ အပ္ပဏိဟိတ၊ သုညတဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တီဏိ- န်သော၊ ဖလာနိ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ [အနတ္တာနုပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့် ထလျှင်၊ သုညတဖိုလ်ဖြစ်၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်းလာ “တတ္ထ အနတ္တာ နုပဿနာ အတ္တာဘိနိဝေသံ မုဉ္ဇန္တိ သုညတာနုပဿနာနာမ” စသော စာသွားအတိုင်း သိပါ။] တေသံ-ထိုဖိုလ်တို့၏၊ သင်္ခါရာရမဏာနိ-သင်္ခါရတရားလျှင် အာရုံရှိကုန် သော၊ အနိစ္စာနုပဿနာနိ (-အနိစ္စာနုပဿနာ အစရှိကုန်သော၊ တာနေဝ ဉာဏာနိ- ထိုဉာဏ်တို့သည်ပင်၊ ဒီဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ် တို့သည်ပင်)၊ အနုလောမ ဉာဏာနိနာမ-အနုလောမဉာဏ်တို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ။

စ-ဆက်၊ သုညတမဂ္ဂေ-၌၊ ယော အယံ (နယော)-အကြင်နည်းကို၊ ဝုတ္တော-ပြု၊ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေပိ-၌လည်း၊ ဧသေဝ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင် သည်ပင်၊ နယော-သိကြောင်း အစီအရင်တည်း၊ “အယံ ပိဟိ”ဟု ရှိစေ၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း (ဟိ-ချဲ့၊ သုဒ္ဓါဂမနဝသေန-ဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမော-သော၊ အယံပိ အပ္ပဏိဟိတမဂ္ဂေါ-သည်လည်း၊ [ပိဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော သုညတမဂ်ကို ပေါင်း၊] သယံ၊ ပေ၊ အပ္ပဏိဟိတ တန္တိနာမံ-ကို၊ အကာသိ-အပ္ပဏိဟိတ အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ- အပ္ပဏိဟိတ အနိမိတ္တ ၂-မည်ရသော မဂ်သည်၊ ပေ၊ အနိမိတ္တန္တိနာမံ အကာသိ။

အပ္ပဏီဟိတံ သုညတမဂ္ဂေါ-အပ္ပဏီဟိတံ, သုညတ ၂-မည်ရသော မဂ်သည်။ ပေ၊ သုညတန္တိ နာမံ-အကာသိ၊ တီဏိ-နံသော၊ ဣမာနိပိ နာမာနိ-ဤအမည်တို့ကိုလည်း။ မဂ္ဂါနန္တရဖလ စိတ္တသ္မိံ ယေဝ-မဂ်၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ် ၌သာလျှင်၊ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ အပရဘာဂေ-၌၊ ဝလဉ္ဇနက ဖလသမာပတ္တိယာ-၌၊ န (လဗ္ဘန္တိ)၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။ [ဤ အဋ္ဌကထာဝယ် သုညတကို အရင်းခံ၍ လည်းကောင်း၊ အပ္ပဏီဟိတကို အရင်းခံ၍လည်းကောင်း ၂-မျိုးပြထား၏။ အနိမိတ္တကို အရင်းခံ၍ မပြ၊ ထိုသို့မပြခြင်း၏အကြောင်းကို ငြိကာ၌ ဖွင့်ပြလတ္တံ့။] ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဣမသ္မိံဝိပါကနိဒ္ဒေသေ-ဤဝိပါကနိဒ္ဒေသ၌၊ ကုသလစိတ္တေဟိ-တို့ထက်၊ တိဂုဏာနိ-၃-ခုတို့ဖြင့် မြောက်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ-၃-ဆ တက်ကုန်သော၊ ဝိပါက စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ [မဂ်စိတ်ထက် ၃-ဆတက်၍ စိတ်အရေအတွက် သာပုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။]

ပန-ဆက်၊ တေဘူမကကုသလာနိ-တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံကို၊ အဓိပတိံ-အဓိပတိံကို၊ လဘာပေတုံ-ရစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောန္တိယထာ-နံသက္ကံသို့၊ ဧဝံ-တူ၊ လောကုတ္တရာကုသလာနိ-တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ (မစွမ်းနိုင် ကုန်သည်မဟုတ်၊ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်သာ) ကသ္မာ-နည်း၊ [အချို့စာအုပ်၌ ဤ“ကသ္မာ” မပါ၊ ရှေးနိဿယမှ ယူထားဟန်တူသည်။] ဟိ (ယသ္မာ)တစ်နည်း၊ ဟိ-ရဲ့၊ တေဘူမက ကုသလာနံ-တို့၏၊ အာယူဟနကာလော-ကုသိုလ်ကို အားထုတ်ရာ အခါသည်၊ အညော-ဝိပစ္စနကာလမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ ဝိပစ္စနကာလော-အကျိုးဖြစ်ရာအခါသည်၊ အညော-အာယူဟနကာလမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုတေဘူမက ကုသိုလ်တို့သည်၊ အတ္တနော၊ပေ၊ န သက္ကောန္တိ၊ လောကုတ္တရာနိ ပန-လောကုတ္တရာကုသိုလ်တို့သည်ကား၊ တာယ သဒ္ဓါယ-ထိုမဂ်နှင့် ယှဉ်သော သဒ္ဓါသည်လည်းကောင်း၊ တသ္မိံ ဝီရိယေ-ထိုမဂ်နှင့် ယှဉ်သော ဝီရိယသည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တာယပညာယ-ထိုမဂ်နှင့် ယှဉ်သော ပညာသည် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂပသန္တာယ-မငြိမ်သက်သေးမီ၊ [အဂ္ဂပသန္တ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ငြိကာကြည့်ပါ။] အပဏ္ဏကံ-မချွတ်မယွင်း၊ အဝိရဒ္ဓံ-မလွဲမချော်၊ မဂ္ဂါနန္တ ရမေဝ-မဂ်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ပဋိလဘန္တိ-ရကုန်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ ပေ၊ သက္ကောန္တိ။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ပရိတ္တကဿ-အနည်းငယ်သော၊ အဂ္ဂိနော-၏၊ ဂတဋ္ဌာနေ-သွားအပ်သောအရာ၌၊ အဂ္ဂိသ္မိံ-သည်၊ နိဗ္ဗုတမတ္တေယေဝ-ငြိမ်းကာမျှ ဖြစ်သော်သာလျှင်၊ ဥဇျာကာရော-အပူ၏ အခြင်းအရာသည်၊ နိဗ္ဗာယိတွာ-ငြိမ်းအေး၍၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုမျှ၊ န ဟောတိ ယထာ-မရှိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊ အာဒိတ္တံ-လွန်စွာ တောက်ပသော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓပန-မီးအစုကိုကား၊

နိဗ္ဗာပေတွာ-ငြိမ်းစေပြီး၍၊ ဂေါမယပရိဘဏ္ဍေ-နွားချေးတို့ဖြင့် သုတ်လိမ်းမှုကို၊ ကတေပိ-ပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ (နွားချေးသမံသလင်း ပြုလုပ်အပ်ပါသော်လည်း၊) ဥဏှာကာရော-သည်၊ အဝုပသန္တောဝ-မငြိမ်းအေးသည်သာလျှင်၊ ဟောတိယထာ- ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ တေဘူမကကုသလေ-၌၊ ကမ္မက္ခဏော- ကံ၏ဖြစ်ရာဇာတိသည်၊ အညော-ဝိပါကက္ခဏာမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ ဝိပါက္ခဏော- ဝိပါကံဖြစ်ရာ ခဏသည်၊ အညော-ကမ္မက္ခဏာမှ တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ ပရိတ္တ အဂ္ဂိဋ္ဌာနေ-အနည်းငယ်သော မီး၏ တည်ရာအရပ်၌၊ ဥဏှာဘာဝနိဗ္ဗုတကာလော ဝိယ-ပူသည်၏ အဖြစ်၏ ငြိမ်းအေးရာကာလနှင့်တူသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ တံ- ထို တေဘူမကကုသိုလ်သည်၊ အတ္တနော၊ ပေ၊ န သက္ကောတိ၊ လောကုတ္တရေ ပန- ၌ကား၊ တာယ သဒ္ဓါယ-သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ တာယ ပညာယ-သည်လည်း ကောင်း၊ အဝုပသန္တာယ-မငြိမ်းသေးမီ၊ မဂ္ဂါနန္တရမေဝ-မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ ဖလံ-ဖိုလ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ အဓိပတိံ-ကို၊ လဘာပေတိ-ရစေနိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တေန-ကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-ရှေးဆရာတို့သည်၊ ဝိပါကေ၊ ပေ၊ လောကုတ္တရန္တိ- ဟူ၍၊ အာဟု။

စတုတ္ထဖလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အညာတာဝိန္ဒိယန္တိ-ကား၊ အညာတာဝိနော-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ စတုသု-ကုန်သော၊ သစ္စေသု-သစ္စာတို့၌၊ နိဋ္ဌိတညာဏကိစ္စဿ-ပြီးပြီးသောဉာဏ်၏ ကိစ္စရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဣန္ဒြိယံ- ဣန္ဒြေတည်း၊ [နိဋ္ဌိတညာဏကိစ္စဿဖြင့် တာဝိပစ္စည်း၏ အတိတ်အနက်ကို ပြသည်၊ “အညာတာဝိန္ဒိယံ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဣန္ဒြေ”ဟု ပေးပါ၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ အညာတာဝိနံ-သစ္စာ ၄-ပါးကို သိပြီးကုန်သော၊ စတုသု- နံသော၊ သစ္စေသု-တို့၌၊ နိဋ္ဌိတကိစ္စာနံ-ပြီးပြီးသော သိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သော၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ သစ္စာနိ-တို့ကို၊ ဥ တွာ-သိပြီး၍၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ-ထိုးထွင်းကာသိပြီး၍၊ ဌိတာနံ-တန်ရပ်နေကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ အပ္ပန္တ ရေ-အတွင်း၌၊ ဣန္ဒြိယာဓနေန-အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကို ပြီးစေခြင်းကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယံ-တည်း။

အညာတာဝိနံ ဝါ။ ။ “စတုသု သစ္စေသု နိဋ္ဌိတကိစ္စာနံ”ကိုပင် “စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဥ တွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတာနံ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်။ ဓမ္မာနံအရ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုယူ၊ “အပ္ပန္တ ရေ” ဟု သောပါ၌ဖြင့် “အညာတာဝိနံ”ဝယ် ဆဋ္ဌိဝိဘတ်၏ နိဒ္ဒါရဏ အနက်ကိုပြသည်။ ဣန္ဒြိယာဓနေနကား “ဣန္ဒြိယံ”၏ အနက်ဖွင့်တည်း။ ဤအလို “အညာတာဝိနံ-သစ္စာ ၄-ပါးတို့ကို သိပြီးကုန်သော သမ္ပယုတ်တရားတို့တွင်၊ ဣန္ဒြိယံ-တည်း။ အညာတာဝိန္ဒိယံ”ဟု ဆဋ္ဌိနိဒ္ဒါရဏ သမာသ်ပြု။

အဿ-ထို အညာတာဝိနြိယံ ဟူသောပုဒ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေပိ-နိဒ္ဒေသဝါရ ဌိလည်း၊ အညာတာဝိနန္တိ-ကား၊ အာဇာနိတွာ-အပိုင်းအခြား အတိုင်းသိပြီး၍၊ ဌိတာနံ-တန့်ရပ်တည်နေကုန်သော၊ [ရှေ့တိုးတက်ဖွယ် မလို-ဟူလို။] ဓမ္မာနန္တိ-ကား၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-သမ္ပယုတ်တရားတို့၏၊ အဗ္ဘန္တ ရေ-ဌံ၊ အညာတိ-ကား၊ အာဇာနနာ-အပိုင်းအခြားအတိုင်းအတာ သိတတ်သော သဘောတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ [အာသဒ္ဓါသည် မရိယာဒအနက်ဟော။] ပညာ ပဇာန နာတိ အာဒိနိ-အစရှိသောပုဒ် တို့သည်၊ ဝုတ္တတ္တာနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ၊ မဂ္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္နန္တိ-ကား၊ ဖလမဂ္ဂဿ-ဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော မဂ်၏၊ အဂံ-အစိတ် အပိုင်းလည်းဖြစ်သော တရားသည်၊ ဖလမဂ္ဂေ-ဖိုလ်ဟုဆိုအပ်သော မဂ်၌၊ ပရိယာ ပန္နန္တ-အကျုံးဝင်သည် လည်းဖြစ်သောတရားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အတ္ထော။ [မဂ္ဂံ ဌံ “မဂ်တည်းဟူသော မဂ်”ကို ယူမည်စိုး၍ “ဖလမဂ္ဂဿ”ဟု ဆိုသည်၊ ဖိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တွင် ပါဝင်သော အပေါင်းဖြစ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်ကို “မဂ္ဂ”ဟု ဆို၍၊ ထိုမဂ္ဂ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ပညာစသည်ကို “မဂ္ဂံ”ဟု ဆိုသည်။]

အပိစ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ်၊ ဆိုဖွယ်ရှိသေး၏၊ ဧတ္ထ-ဤလောကုတ္တရ ဝိပါကကထာ၌၊ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပကိဏ္ဍကံ-ရောပြုမိသော အဆုံးအဖြတ် တည်း၊ ဧကံ-သော၊ ဣန္ဒြိယံ-သည်၊ ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-ဌာနသို့၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ ဧကံ-သော၊ (ဣန္ဒြိယံ-သည်) ဆ-နံသော၊ ဌာနာနိ-တို့သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ-သော (ဣန္ဒြိယံ-သည်) ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧကံ-သော၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြိယံ-သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ-သောတာပတ္တိမဂ်ဟူ သော၊ ဧကံ-သော၊ ဌာနံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ-သော၊ အညိန္ဒြိယံ-သည်၊ ဟောဋ္ဌာ-ဌံ၊ ဝါ- အောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏီ-နံသော၊ ဖလာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-ဌံ၊ ဝါ- အထက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တယော-နံသော၊ မဂ္ဂေ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆ- နံသော၊ ဌာနာနိ-တို့သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဧကံ-သော၊ အညာတာဝိန္ဒြိယံ-သည်၊ အရဟတ္တဖလံ- အရဟတ္တဖိုလ်ဟူ သော၊ ဧကံ ဌာနံ ဂစ္ဆတိ၊ သဗ္ဗေသုပိ-လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလေသု-မဂ်ဖိုလ်တို့၌၊ အတ္ထတော-တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌ အဋ္ဌ-စ- ပါး၊ စ-ပါးကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [စ-ပါး ဟူသည် ဧဝိတိန္ဒြေ၊ မနိန္ဒြေ၊ ဝေဒနိန္ဒြေတစ်ပါးနှင့် သဒ္ဓိန္ဒြေ စသော ၅-ပါးတည်း။] ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုသဋ္ဌိ-ဖိဋ္ဌ-ပါးသော၊ လောကုတ္တရိန္ဒြိယာနိ-လောကုတ္တရာ ဣန္ဒြေတို့ကို၊ ကထိတာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ပါဠိတော-ပါဠိတော်အားဖြင့်၊ နဝနဝ ၉-ပါး၊ ၉-ပါးသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ ကတွာ၊ [ပညာက “ပညိန္ဒြေဌာန၊ အနညာတညဿာမိတိန္ဒြေဌာန” စသောအားဖြင့်၊ ၂-ဌာနပါသောကြောင့် “နဝနဝကတွာ”ဟု ဆိုသည်။] ဒွါသတ္တတိ-

၇၂-ပါးသော၊ (ဣန္ဒြိယာနိ) ဟောန္တိ၊ မဂ္ဂေ-ဌိ၊ မဂ္ဂင်္ဂန္တိ-မဂ္ဂင်္ဂဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဖလေပိ-ဌ်လည်း၊ မဂ္ဂင်္ဂ-ကို၊ (ဝုတ္တံ)၊ မဂ္ဂေ-ဌိ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါတိ-ဗောဇ္ဈင်္ဂေါဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဖလေပိ-ဌ်လည်း၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ-ဗောဇ္ဈင်္ဂေါကို၊ (ဝုတ္တာ)၊ မဂ္ဂကုဏေပိ-ဌ်လည်း၊ အာရတိ ဝိရတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဖလကုဏေပိ-ဌ်လည်း၊ အာရတိ ဝိရတိတိ-ဟူ၍လည်း (ဝုတ္တာ)၊ တတ္ထ-ထိုမဂ်ဖိုလ်တို့တွင်၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ မဂ္ဂဘာဝေနေဝ-မဂ်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂမည်၏၊ ဖလံ ပန-သည်ကား၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ မဂ္ဂေါနာမ-မည်၏၊ [မဂ်၌ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်နှင့် ဖိုလ်၌ရှိသော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသည်တို့၏ တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့် သဒိသုပစာရအားဖြင့် “မဂ္ဂမည်၏” ဟုလို့။] ဖလင်္ဂဖလပရိပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထုပိ-ဟောတော်မူခြင်းငှာလည်း၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ မဂ္ဂေ-ဌိ၊ ဗုဇ္ဈနကဿ-သိတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-မည်၏၊ [“သမ္မာ ဗုဇ္ဈတိတိ သမ္မောဓော၊ သမ္မောဓိဿ+အင်္ဂေါ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ၊] ဖလေ-ဌိ၊ ဗုဒ္ဓဿ-သိပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အင်္ဂေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ-မည်၏၊ [သမ္မာ အဗုဇ္ဈိတိ သမ္မောဓိ၊ သမ္မောဓိဿ+အင်္ဂေါ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေါ။] မဂ္ဂေ-ဌိ၊ အာရမဏ ဝိရမဏဝသေနေဝ-ဒုစရိုက်တို့မှ ဝေးစွာမွေ့လျော်ခြင်း၊ ဒုစရိုက်တို့နှင့် ကင်း၍ မွေ့လျော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ အာရတိ ဝိရတိ-အာရတိ ဝိရတိ မည်၏၊ ဖလေပန-ဌ်ကား၊ အာရတဝိရတဝသေန-ဒုစရိုက်တို့မှ ဝေးစွာမွေ့လျော် ပြီးခြင်း၊ ဒုစရိုက်တို့နှင့်ကင်း၍ မွေ့လျော်ပြီးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (အာရတိ ဝိရတိ-အာရတိ ဝိရတိ မည်၏)၊ (ဣဒံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပကိဏ္ဍကံ-ရောပြုမ်းသော အဆုံးအဖြတ်တည်း။)

အာရတဝိရတဝသေန။ ။[လောကုတ္တရကုသိုလ် အညာတာဝိန္ဒိယနိဒ္ဒေသ၌ “အာရကာ+ရမတိ” စသည်ဖြင့် အာရတိ စသော ပုဒ်တို့အနက်ကိုဖွင့်ခဲ့ပြီး၊ ဤ၌ မဂ်ဓကဝယ် “အာရမဏ ဝိရမဏဝသေန”ဟု ဆိုသောကြောင့် ဖိုလ်ဓကဝယ် အတိတ်ဟော တပစ္စည်းဖြင့် “အာရတ ဝိရတဝသေန” ဟု ရှိမှ ရှေ့နောက် လိုက်လျောသည်။

အမှာ။ ။စာအုပ်တို့၌ကား “ဖလေ ပန အာရတိ ဝိရတိဝသေန” ဟု တွေ့ရ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “အာရတိဝိရတိဝသေန-ဝေးစွာ ကြ၌ပြီး အထူးသဖြင့် ကြ၌ပြီးသည်၏အစွမ်းဖြင့်” ဟု ပေး၏၊ တိပစ္စည်းက အတိတ်အနက်ကိုမဟောသောကြောင့် “အာရတ ဝိရတ” ဟု ဖြင့်လိုက်ပါသည်။



အကုသလဝိပါကကထာအဖွင့်

ဣတော-ဤလောကုတ္တရာဝိပါကံမှ၊ ပရာနိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလဝိပါကနိ-အကုသလဝိပါကံဖြစ်ကုန်သော၊ (စိတ္တာနိဋ္ဌိ စပ်၊) ပဉ္စ-နံသော၊ စက္ခု၊ ပေ၊ ကာယဝိညာဏာနိ-စက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာဉ်၊ ဃာနဝိညာဉ်၊ ဇီဝာဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ ဧကာ-သော၊ မနောဓာတု-လည်းကောင်း၊ ဧကာ-သော၊ မနောဝိညာဏဓာတု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တ-နံသော၊ ဣမာနိ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပါဠိတောစ-ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထတောစ-တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ-ဋ္ဌ၊ ဝုတ္တေဟိ-ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တာဒိဿပေဝ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလ ဝိပါကစိတ္တေဟိ-ကုသလ ဝိပါကံစိတ်တို့နှင့်၊ သဒိသာနိ-တူကုန်၏၊ ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ဧဝလံ-သက်သက်၊ တာနိ-ထိုကုသလဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ကုသလကမ္မပစ္စယာနိ-ကုသိုလ်ကံဟူသော အကြောင်းရှိကြောင်းတရားတို့တည်း၊ ဣမာနိ-ဤအကုသလဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ အကုသလကမ္မပစ္စယာနိ-အကုသိုလ်ကံဟူသော အကြောင်းရှိသောတရားတို့တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တာနိ-ထိုကုသလဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဖြစ်ကုန်သော၊ အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဝတ္တန္တိ-နံ၏၊ ဣမာနိ-ဤအကုသလဝိပါကံစိတ်တို့သည်၊ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-နံသော၊ (အာရမဏေသု-တို့၌၊ ဝတ္တန္တိ၊) အနိဋ္ဌ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို ဋီကာရှု။]

စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုကုသလဝိပါကံစိတ်၌၊ သုခသဟဂတံ-သုခသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဓ-ဤအကုသလဝိပါကံစိတ်၌၊ ဒုက္ခသဟဂတံ-သော၊ (ကာယဝိညာဏံ-သည်၊ ဟောတိ)၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တတ္ထ-ထိုကုသလဝိပါကံစိတ်၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာ-သော၊ မနောဝိညာဏဓာတု-သည်၊ မနုဿေသု-တို့၌၊ ဇစ္စန္ဒာဒီနံ-ဇစ္စန္ဒအစရှိသူတို့၏၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေကို၊ အာဒိကတွာ-အစပြု၍၊ ပဉ္စသု-နံသော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ ဝိပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ ဣဓ ပန-ဤအကုသလဝိပါကံစိတ်၌ကား၊ ဧကာဒသဝိဓေနာပိ-၁၁-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အကုသလစိတ္တေန-ဖြင့်၊ [ဥဒ္ဒစ္စသဟဂုတ်စိတ်ကို ချန်ထားသည်]၊ ကမ္မေ-ကို၊ အာယူဟိတေ-သော်၊ ကမ္မ ကမ္မနိမိတ္တ ဂတိနိမိတ္တေသု-တို့တွင်၊ အညတရံ-တစ်ပါးပါးကို၊ အာရမဏံ ကတွာ-အာရုံပြု၍၊ စတုသု-နံသော၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဟုတွာ၊ ဝိပစ္စတိ-၏၊ ဒုတိယဝါရတော-ဒုတိယစိတ်အကြိမ်မှ၊ (ပဋိသန္ဓေနှင့် ပဌမ ဘဝင်မှ) ပဌာယ-စ၍၊ ယာဝတာယုကံ-အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဘဝံဂံ-သည်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တရမဏာယ-အနိဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ မဇ္ဈတ္တဟူသော အာရုံရှိသော၊ ပဉ္စဝိညာဏ

ဝိထိယာ-ပဉ္စဝိညာဏဝိထိ၌၊ သန္တီရဏံ-သည်၊ ဟုတ္တာ-လည်းကောင်း၊ ဗလဝါရ
 မဏေ-အားရှိသောအာရုံ၌၊ ဆသု-ကုန်သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ တဒါရမဏံ-သည်၊
 ဟုတ္တာ-လည်းကောင်း၊ မရဏကာလေ-သေခါနီးအခါ၌၊ စုတိ-သည်၊ ဟုတ္တာ-
 လည်းကောင်း၊ (ဝိပစ္စတိ-၏)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဉ္စသု-န်သော၊ ဌာနေသုဇေ-ဌာန
 တို့၌ပင်၊ ဝိပစ္စတိ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။အကုသလဝိပါကကထာ-သည်၊
 နိဗ္ဗိတာ-ပြီ။

 ကြိယာဗျာကတ

မနောဓာတုစိတ္တ အဖွင့်

ဣဒါနိ-အကုသလဝိပါကကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ကြိယာဗျာကတံ-ကို၊
 ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒသေတု-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ ဓမ္မာအဗျာ
 ကတာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓံ၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာအဗျာကတာ
 အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကြိယာတိ-ကား၊ ကရဏမတ္တံ-ပြုကာမတ္တ၊ ပြုရုံမျှဖြစ်သော၊
 (မနောဓာတု ဌဝပ်)၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေသုယေဝ-သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကြိယာစိတ္တေသု-
 တို့တွင်၊ ယံ-အကြင် အာဝဇ္ဇန်းဒွေးသည်၊ ဇေနဘာဝံ-ဇော၏အဖြစ်သို့၊ အပ္ပတ္တံ-
 မရောက်၊ တံ-ထိုအဝဇ္ဇန်းဒွေးသည်၊ ဝါတပုပ္ဖဝိယ-သီးကင်းမမီး အချည်းနှီးသော
 လေပွင့်နှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယံ-အကြင် ကြိယာစိတ်သည်၊ ဆိန္နမူလကရက္ခ
 ပုပ္ဖဝိယ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော အမြစ်ရှိသော သစ်ပင်၏အပွင့်ကဲ့သို့၊ အဖလံ-အကျိုး
 မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အကျိုးမရှိပါသော်လည်း၊ တံတံ ကိစ္စသာဓနဝသေန-
 ထိုထိုကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ထိုထို ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှုကိစ္စကို
 ပြီးစေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ ပဝတ္တတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကရဏမတ္တမေဝ-
 ပြုကာမတ္တ၊ ပြုရုံမျှသာလျှင်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကြိယာတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [“ကရဏံ-ထိုထိုကိစ္စကိုပြုခြင်း၊ ကြိယာ-ခြင်း”
 ဟု ပြု၊ ထိုသို့ပြုရာ၌ အကျိုးမရှိသောကြောင့် မတ္တသဒ္ဓါထည့်၍ “ကရဏမတ္တမေဝ”
 ဟု ဆိုသည်။]

[ပါဠိတော်၌ “ကြိယာ နေဝကုသလာ နာကုသလာ နစ ကမ္မဝိပါကာ”ဟု
 ပုဒ်အစဉ်ရှိသည်တွင် ကြိယာကို ဖွင့်ပြပြီး၍ “နေဝကုသလာ နာကုသလာ” စသည်

ဝါတပုံ။ ။[ဝေါဟာရမဏ္ဍမိဒံ ဝါတပုပ္ဖန္တိ-မဓု] “ဝါတပုပ္ဖ” သဒ္ဓါသည် ရှေးက ပြောရိုး
 စကားတစ်မျိုးတည်း၊ အတွင်ရူဠိသဒ္ဓါဖြစ်သည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် “ဝါတဿ+ပုပ္ဖံ၊ ဝါတတော+
 ဇာတံ+ပုပ္ဖံ”ဟု ဝိဇ္ဇိဟံပြုဖွယ်မလို၊ [ယခုခေတ်၌လည်း ပြောတိုင်း မလုပ်နိုင်သူ၏စကားကို
 “အလကား၊ လေပါကွာ”ဟုပြောလေ့ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် အသီးအကင်းမပါဘဲပွင့်သော အပွင့်ကို
 “လေပွင့်”ဟု ဆိုရသည်။]

ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့်၊ နေဝကုသလာ-စသည်မိန့်။] နေဝကုသလာ န ကုသလာတိ အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ကုသလမူလ သင်္ခါတဿ-ကုသိုလ်မူလဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုသလဟေတုနော-ကုသိုလ်ဟိတံ၏၊ (အာလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟဟိတံ၏၊) အဘာဝေါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (မယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊) နေဝကုသလာ-ကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သော၊ အကုသလမူလသင်္ခါတဿ-သော၊ အကုသလဟေတု-နော-၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ န အကုသလာ-အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်သော၊ (မနောဓာတု၌ စပ်၊) ယောနိသော၊ ပေ၊ သင်္ခါတာနံ-ယောနိသော မနသိကာရ၊ အယောနိသော မနသိကာရဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ကုသလာ ကုသလ ပစ္စယာနံပိ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်၏ အကြောင်းတရားတို့၏လည်း၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ နေဝကုသလာ-သော၊ နာကုသလာ-သော၊ (မနောဓာတု၌ စပ်၊) ကုသလာ ကုသလ သင်္ခါတဿ-သော၊ ဇနကဟေတုနော-ဇနကအကြောင်း၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်၊ နစ ကမ္မ ဝိပါကာ-ကံ၏အကျိုးလည်း မဟုတ်သော၊ (မနောဓာတု၌ စပ်။)

ဣဓာပိ-ဤကြိယာမနောဓာတ်၌လည်း၊ စိတ္တဿကဂ္ဂတာနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တမေဝ-ဖြစ်ခြင်း၏ တည်ခြင်းမျှကိုသာ၊ လဗ္ဘတိ၊ ဒွေ-၂-လီကုန်သော၊ ပဉ္စ-၅-ပါးကုန်သော၊ ဝိညာဏာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ [ဒွိပဉ္စဝိညာဉ် ၁၀-တို့လည်းကောင်း၊] တိသော-န်သော၊ မနောဓာတုယော-တို့လည်းကောင်း၊ တိသော-န်သော၊ မနောဝိညာဏဓာတုယော-တို့လည်းကောင်း၊ [သန္တိရဏ သုံးခုကိုဆိုသည်၊] ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တရသသု-န်သော၊ ဣမေသု စိတ္တေသု-တို့၌၊ [ဝိရိယမယှဉ်သောစိတ် ၁၆-စိတ်နှင့် ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်တို့၌] ဒုဗ္ဗလတ္တာ-အားမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝိရိယမယှဉ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်စိတ်ကား အာရုံပေါ်၌ ယုံမှားသံသယဖြစ်နေသောကြောင့်လည်းကောင်း “ဒုဗ္ဗလတ္တာ”ဟု ဆိုသည်။] သဏ္ဍိတိအဝဋ္ဌိတိအာဒိနိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ န လဗ္ဘန္တိ၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို၊ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနာ-ဖြစ်ရာဋ္ဌာနကို၊ အညတြ-ကြည့်၍၊ ဝိပါကမနောဓာတုနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ [အညတြ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနကို ချဲ့သည်၊] တံစိတ္တံ-ထိုဝိပါကံမနောဓာတ်စိတ်သည်၊ [သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းကိုဆိုသည်၊] ပဉ္စဝိညာဏာနန္တရံ-ပဉ္စ

ပစ္စယာနံ အဘာဝါ။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်းသည် ယောနိသော မနသိကာရ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့အကြောင်းသည် အယောနိသောမနသိကာရတည်း၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟူသော ဤမနောဓာတ်၏ ရှေ့၌ ဘဝင်သာရှိ၏၊ ထိုဘဝင်တို့ကား ယောနိသော၊ အယောနိသော မနသိကာရသဘောမရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် “ယောနိသော၊ပေ၊ ပစ္စယာနံအဘာဝါ”ဟု ဆိုသည်။

ဝိညာဉ်၏အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဌာန၌၊ ဥပဇ္ဇတီ-၏၊ ဣဒံပန-ဤပဉ္စဒ္ဓာရာဝဇ္ဇန်းသည် ကား၊ ပဉ္စဒ္ဓါရေ-၌၊ ဝလဉ္စနပုတ္တိကာလေ-အာရုံကိုသုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်ရာ အခါ၌၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော ဝီထိစိတ်တို့၏၊ ပုရေ-ရှေး၌၊ ဝါ-ရှေးဦးစွာ၊ ဥပဇ္ဇတီ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း၊ တာဝ-သောတဒ္ဓါရ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ)၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ဖေ၊ မဇ္ဈတ္တေသု-ဣဒ္ဓာရုံဣဒ္ဓမဇ္ဈတ္တာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာမဇ္ဈတ္တာရုံ ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါရမဏေသု-တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ် မထား၊ တစ်ပါးပါးသော ရူပါရုံသည်၊ ပသာဒေ-ကိုဃဋီတေ-သော်၊ တံ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာ၊ အာဝဇ္ဇနဝသေန-ဆင်ခြင်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပုရေစာရိကံ-ရှေ့သွား သည်၊ ဟုတွာ၊ ဘဝံ-ကို၊ အဝဋ္ဋယမာနံ-ပြန်လည်စေလျက်၊ ဥပဇ္ဇတီ-သောတ ဒ္ဓါရာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ ဒေသဝ နယော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ကြိယမနော ဓာတုစိတ္တံ-သည်၊ နိဒ္ဓိတံ-ပြီ။



ကြိယမနောဝိညာဏဓာတု အဖွင့်

မနောဝိညာဏဓာတု၊ ဖေ၊ သဟဂတတာတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤ ဟသိ တုပ္ပါဒ်စိတ်ကို၊ အညေသံ-အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏံ- အတူတကွ မဆောင်နိုင်သော၊ ဝါ-မဆက်ဆံသော၊ ခိဏာသဝသေဝ-ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏သာလျှင်၊ ပါဠိပုဂ္ဂလိကံ-သီးခြားပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စိတ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဆသု၊ ဒ္ဓါရေသု-တို့၌၊ လက္ခတိ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ စက္ခုဒ္ဓါရေ-၌၊ ပဓာနသာရပွဲ- ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းအား လျှောက်ပတ်သော၊ ဌာနံ-အပ်ကို၊ ဒီသွာ-မြင်ရ၍၊ ခိဏာသဝေါ-သည်၊ ဣမိနာ စိတ္တေန-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဖြင့်၊ သောမနဿိတော- ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ သောတဒ္ဓါရေ-၌၊ ဘဏ္ဍာဘာဇနိယဌာနံ- ဘဏ္ဍာကို ဝေဖန်ရာအရပ်သို့၊ (သံဃိက ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို ဝေဖန်ရာအရပ်သို့)၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ မဟာသဒ္ဓံ-ကျယ်စွာသော အသံကို၊ ကတွာ၊ လုဒ္ဓ လုဒ္ဓေသု- အလွန်လိုချင် မက်မောကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဂဏှန္တေသု-ယူကုန်လသော်၊ ဧဝ ရူပနာမ-

ဝလဉ္စန၊ ဖေ၊ ကာလေ။ ။တူဝါဒီ ဝလဇီဓာတ်သည် ပရိဘောဂ (သုံးဆောင်ခြင်း) အနက်ကိုဟော၏။ "ဝလဉ္စနေန-အာရုံကို သုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့်+ပဝတ္တိ ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဝလဉ္စနပုဝတ္တိ-ခြင်း၊ ပဉ္စဒ္ဓါရ၌ အာရုံမထင်လာလျှင် ထိုပဉ္စဒ္ဓါရသည် ဝီထိစိတ်တို့၏ သုံးဆောင်ရာ ဌာနမဟုတ်၊ အာရုံထင်သောအခါ၌ကား ဝီထိစိတ် တို့၏ ထိုအာရုံကိုသုံးဆောင်ရာဌာနဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဝလဉ္စန-(သုံးဆောင်ခြင်း) ဟူသည် အာရုံကိုသုံးဆောင်ခြင်းတည်း၊ [ယောဇနာ၌ "ဝလဉ္စန္ ပဋိသန္တိ ဧတ္တဒ္ဓါရေသု ဖဿာဒယောတိ ဝလဉ္စနကာ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ပဉ္စဒ္ဓါရကို အရကောက်လေသည်၊ ပါဠိပျက်ဟန်လည်း တူ၏။]

ဤသို့ သဘောရှိသည် မည်သော၊ လောလုပ္ပတဏှာ-အလွန် လိုချင်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတဏှာကို၊ (လျှပ်ပေါ်လော်လီသော တဏှာကို) မေ-ငါသည်၊ ပဟိနာ-ပယ်အပ်ပေပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ဣမိနာ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ သောမနဿိတော-သည်၊ ဟောတိ။

ဃာနဒွါရေ-၌၊ ဂန္ဓေဟိဝါ-နံသာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ဖေဟိဝါ-ပန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စေတိယံ-ကို၊ ပုဇေန္တော-ပူဇော်စဉ်၊ ဝါ-ပူဇော်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣမိနာ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ သောမနဿိတော ဟောတိ၊ ဇိဝါဒွါရေ-၌၊ ရသသမ္ပန္နံ-အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပိဏ္ဍံပါတံ-ကို၊ လဒွါ-ရ၍၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တော-သုံးဆောင်လသော်၊ ဝါ-သုံးဆောင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာရဏီယမဓ္မော-သာရဏီယအကျင့်ကို၊ (တစ်သက်မပြတ်၊ အောက်မေ့အပ်သော သာရဏီယဝတ် ဖြည့်ကျင့်သူ၏ အကျင့်ကို) မေ-ငါသည်၊ ပုရိတောဝတ-ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးတကား၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ ဣမိနာ စိတ္တေန သောမနဿိတော ဟောတိ၊ [သာရဏီယဝတ်အကြောင်းကို သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ-မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ ဘိက္ခု အပရိဟာနိယဓမ္မအဖွင့်၌ ရှုပါ။] ကာယဒွါရေ-၌၊ အဘိ သမာစာရိကဝတ္တံ-အဘိသမာစာရိကဝတ်ကို၊ ကရောန္တော-ပြုစဉ်၊ ဝါ-ပြုသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာယဒွါရေ-၌၊ မေ-သည်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပုရိတံ-ဖြည့်ကျင့်အပ်ပေပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေး၍၊ ဣမိနာ စိတ္တေန သောမနဿိတော ဟောတိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-မနောဒွါရမှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဉ္စဒွါရေ-၌၊ (ဣဒံစိတ္တံ-ဤဟာသိကုပ္ပါဒ်စိတ်ကို) လဗ္ဘတိ-၏။

ပန-ကား၊ မနောဒွါရေ-၌၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ် အနာဂတံ အာရုံကို၊ အာရဗ္ဗ-အာရုံပြု၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဟိ-ရဲ့၊ ဇောတိပါလ၊ ပေ၊ ကာလသ္မိ-ဇောတိပါလလုလင်၊ မဋ္ဌဒေဝမင်း၊ ကဏှရသေ အစရှိသူတို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊

လောလုပ္ပတဏှာ။ ။ “လုတု-ဂိဒ္ဓေ” ဓာတ်၊ အစိပစ္စည်း၊ လုလုဟု ဒွေဘော် ပြုပြီးနောက် ရှေ့လု၏ ဥကို ဩပြု၍ “လောလုဘော” ဟုလည်းကောင်း၊ ဘ ကို ပ ပြု၍ “လောလုပေါ”ဟုလည်းကောင်း၊ ထောမနိမိရှိ၏၊ လောလုပဿ-အလွန် လိုချင်သူ၏+ဘာဝေါ လောလုပ္ပံ၊ လောလုပ္ပု+တံ+တဏှာဓာတ် လောလုပ္ပတဏှာ။

အဘိသမာစာရိကဝတ္တံ။ ။အဘိ (ပိသိဋ္ဌော ဥဉ္ဇမော) သမာစာရော အဘိသမာစာရော၊ အဘိသမာစာရံ+အာရဗ္ဗ+ပညတ္တံ အဘိသမာစာရိကံ (ဝတ္တံ)၊ ခန္ဓက၌ လာသော ဥပဇ္ဈာယဝတ် စသည်ကို (ထူးသောအကျင့်ကိုအကြောင်းပြု၍ ပညတ်အပ်သော ကျင့်ဝတ်များဖြစ်၍) အဘိသမာစာရိကဝတ်ဟု ခေါ်၏၊ ထိုဝတ်ကိုဖြည့်ကျင့်ရာ၌ မျက်နှာသစ်ရေ ကပ်ရခြင်း စသည်ဖြင့် အတွေ့အထိများသောကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံအတွက် ပုံစံထုတ်သည်။

ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ-ဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ တထာဂတော-သည်၊ သိတံ-ပြုံးတော်မူခြင်းကို၊ ပါတုကာသိ-ထင်စွာပြုတော်မူပြီး၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုပြုံးတော်မူခြင်းကိစ္စသည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ သဗ္ဗညုတညာဏာနံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ၊ သဗ္ဗညုတညာဏံတို့၏၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စတည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဒွိန္ဒု-နှစ်သော၊ တေသံညာဏာနံ-တို့၏၊ စိဏ္ဏ ပရိယန္တေ-လေ့ကျက်အပ်ပြီး၏အဆုံး၌၊ (ဖြစ်ပြီး၏ အဆုံး၌) ဣဒံစိတ္တံ-ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည်၊ ဟာသယမာနံ-ရွှင်စေလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ အနာဂတေ-၌၊ တန္တိဿရော-တန္တိဿရမည်သော၊ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ့၊) မုဒိဂံဿရော-မုဒိဂံဿရမည်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မြင်တော်မူ၍၊ သိတံပါတုကာသိ-ထင်စွာပြုတော်မူပြီး၊ တမ္ပိ-ထိုပြုံးတော်မူခြင်းကိစ္စသည်လည်း၊ အနာဂတံသညာဏသဗ္ဗညုတညာဏာနံ ကိစ္စံ၊ ပန-ဆက်၊ ဒွိန္ဒု-နှစ်သော၊ တေသံညာဏာနံ-တို့၏၊ စိဏ္ဏ ပရိယန္တေ-၌၊ ဣဒံ စိတ္တံ-သည်၊ ဟာသယမာနံ-လျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၏၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ သေသအဟေတုက စိတ္တေဟိ-ကြွင်းသော အဟိတ်စိတ်တို့ထက်၊ ဗလဝတရတယ-အားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တေကဂ္ဂတာ-ကို၊ သမာဓိဗလံ-သို့၊ ပါပေတွာ-ရောက်စေ၍၊ ထပိတာ-ထားတော်မူအပ်ပြီး၊ ဝိရိယံပိ-ကိုလည်း၊ ဝိရိယဗလံ-သို့၊ ပါပေတွာ

တထာဂတောသိတံ ပါတုကာသိ။ ။“အတိတ်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ၊ ပေ၊ ဧတေဟိ ဓဓမ္မဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သဗ္ဗကယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် “ဉာဏံနှင့် မယှဉ်သော ဤ ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်၏ ဘုရားရှင်သန္တာန်၌ ဖြစ်နိုင်၏ ဟူသော စကားကို စဉ်းစားသင့်၏” ဟု မူလဋီကာဆိုသည်။

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာဆရာကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဓာနသာရပုဂ္ဂာန ကို မြင်၍ ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရုံသာဖြစ်နိုင်၏၊ မပြုံးနိုင်သေး၊ [ပြုံးခြင်းဝိညာဏ်ကို ပဉ္စဒ္ဓါရိကစိတ်တို့က မဖြစ်စေနိုင်ကြ၊] ထို့ကြောင့် ပဉ္စဒ္ဓါရိန္ဒ “သောမနဿိတော”ဟု ဆို၍ မနောဒွါရုဗျာ “သိတံ ပါတုကာသိ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏၊ ထိုအခါ၌ကား အတိတ်သညာဏ် အနာဂတံညာဏ်တို့ဖြစ်ပြီးနောက်မှ ဖြစ်ရကား ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိလည်း ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

သမာဓိ၊ ဝိရိယဗလံ ပါပေတွာ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၏ စိတ္တေကဂ္ဂတာ၊ ဝိရိယိန္ဒြိယနိဒ္ဒေသတို့၌ “သမာဓိဗလံ ဝိရိယဗလံ”တိုင်အောင် ဗလံပုဒ်ကို ထည့်၍ ဟောတော်မူသည်ကို “သမာဓိ ပေ၊ ဝိရိယဗလံ ပါပေတွာ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဟောတော်မူခြင်းမှာလည်း ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်က အခြားသော အဟိတ် စိတ်တို့ထက် စေတသိက်အယှဉ်များ၍ ဗလဝတရဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဗလဝတရ” ဟု အဋ္ဌကထာအဆိုသည်။

(ထပိတံ)၊ ဥဒ္ဓေသဝါရေ ပန-ဋ္ဌိကာ၊ သမာဓိဗလံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ-ဟူ၍၊ အနာဂတတ္တာ-မလာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိပုဏ္ဏေန-ပြည့်စုံလုံလောက်သော၊ ဗလဋ္ဌေန-ဗလ၏ အနက်အားဖြင့်၊ ဧတံ ဒွယံ-ဤသမာဓိ ဝီရိယ ၂-ပါး အပေါင်းသည်၊ ဗလံနာမ-ဗိုလ်မည်သည်၊ နဟောတိ-နိုင်၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ နေဝကုသလံ-ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ နာကုသလံ-အကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ တသ္မာ၊ ဗလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူ၍၊ န ထပိတံ-ထားတော်မမူအပ်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ၊ နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ်မဟုတ်၊ မုချအားဖြင့်၊ ဗလံ-ဗိုလ်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ သင်္ဂဟဝါရေပိ-၌လည်း၊ ဒွေဗလာနိ ဟောန္တိတိ-ဟူ၍၊ န ဝတ္တံ၊ သေသံ-သော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ နိဒ္ဓေသေ-သောမနဿသဟဂုတ် အဟိတ်မနောဝိညာဏဓာတ်၏ နိဒ္ဓေသဋ္ဌိ၊ (သောမနဿ သန္တီရဏ စိတ်၏နိဒ္ဓေသဋ္ဌိ) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်ကိုဖွင့်ပြပြီး၍၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့်၊ “ဥပေက္ခာသဟဂတာ”စသည်မိန့်၊] ဥပေက္ခာသဟဂတာတိ-ကား၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ တီသု-န်သော၊ ဘဝေသု-ဘုံဘဝတို့၌၊ သဗ္ဗေသံ-န်သော၊ သစိတ္တကသတ္တာနံ-စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏံ-အတူတကွ ဆောင်ခြင်းရှိ၏၊ ဝါ-ဆက်ဆံ၏၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သစိတ္တကဿ-စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သတ္တဝါ၏ သန္တာနံ၌၊ နုပ္ပဇ္ဇတိနာမ-မဖြစ်သည် မည်သည်၊ န-မရှိ၊ ပန-ဆက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ပဉ္စဒွါရေ-၌၊ ဝေါဋ္ဌပနံ-ဝုဋ္ဌောသည်၊ ဟောတိ၊ မနောဒွါရေ-၌၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဆ-န်သော၊ အသာဓာရဏညာဏာနိပိ-အသာဓာရဏ ဉာဏ်တို့သော်မှလည်း၊ [ဤဉာဏ် ၆-ပါးကို ဋီကာ၌ပြထားပြီ။] ဣမိနာ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်၊ ဂဟိတာရမဏမေဝ-ယူပေးအပ်သော အာရုံကိုသာ၊ ဂဏုန္တိ-

ဥဒ္ဓေသဝါရေ ပန။ ။နိဒ္ဓေသဋ္ဌိ “သမာဓိဗလံ၊ ဝီရိယဗလံ”ဟု ဟောတော်မူလျှင် ဥဒ္ဓေသဋ္ဌိ “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ”ဟု အဘယ့်ကြောင့် ခေါင်းစဉ်ဓာတ်ကာထားတော်မမူပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥဒ္ဓေသဝါရေ ပန” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏဗလ အနက်မရှိသောကြောင့် သမာဓိဝီရိယနှင့်စပ်၍ “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ”ဟု မဟောအပ်ပါ-ဟူလို။

ပရိပုဏ္ဏဗလဋ္ဌ။ ။ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးစေတော်သော အလောဘ စသော ရေသောက်ဖြစ်ပါရှိမှ ပြည့်စုံသောဗလဖြစ်နိုင်၏၊ ဤဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌ အလောဘ စသောမူလမပါသောကြောင့် ထိုပရိပုဏ္ဏဗလအနက်အားဖြင့် ဗလအမည် အစစ်မရနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝီရိယဗလံ ဟောတိ”ဟု ဥဒ္ဓေသဋ္ဌိ ဟောတော်မမူအပ်၊ ဝီရိယနှင့်ယှဉ်ရသည့်အတွက် အခြားအဟိတ်စိတ်တို့ထက် အနည်းငယ်အားရှိသောကြောင့် နိဒ္ဓေသဋ္ဌိ ထုတ်ပြတော်မူသည်။

ယူနိုင်ကြကုန်၏။ ဧတံ စိတ္တံ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်သည်။ မဟာဂဏံနာမ-ဆင်
 ပြောင်ကြီးနှင့် တူသော စိတ်မည်၏။ ဣမဿ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၏။ အနာရမဏံ
 နာမ-အာရုံမဟုတ်သော တရားမည်သည်။ နတ္ထိံ၊ အသဗ္ဗညုတဉာဏ်-သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်မဟုတ်ပါပဲလျက်။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တိကံနာမ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်
 တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသော တရားမည်သည်။ ဝါ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်နှင့် အလားတူသော
 တရားမည်သည်။ ကတမံ-အဘယ်နည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော၊ ဣဒံ-
 ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဖြေဆိုရာ၏။ ဧတ္ထ-ဤမနော
 ဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောစကားရပ်ကို၊ ပုရိမစိတ္တေ-ရှေးဖြစ်သော
 ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ဖိုးစဉ်း
 အနည်းငယ်ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ တတ္ထ-ထိုဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်၌၊
 သပ္ပိတိကတ္တာ-ပီတိနှင့်တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝင်္ဂိကော-၉-ပါးသော
 အင်္ဂါရှိသော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓော-ကို၊ ဝိဘတ္တော-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဓ-ဤမနော
 ဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၌၊ နိပ္ပိတိကတ္တာ-ပီတိမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-
 ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါရှိသော၊ (သင်္ခါရက္ခန္ဓော-ကို၊ ဝိဘတ္တော-ပြီ။)

ဣဒါနိ-မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်ကို ပြုပြီးရာယခုအခါ၌၊ ကုသလတော-မှ၊
 အဋ္ဌ-န်သော၊ မဟာစိတ္တာနေဝ-မဟာစိတ်တို့သည်ပင်၊ (မဟာ ကုသိုလ်စိတ် ၈-
 ပါးတို့သည်ပင်)၊ ဇီဏာသဝဿ-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနတာယ-
 ဖြစ်ရကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယာနိ ကြိယာနိ-အကြင်ကြိယာစိတ်တို့သည်၊
 ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တဿ-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုကြိယာစိတ်တို့ကို၊ ကုသလနိဒ္ဒေသေ-
 ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဣဓ-ဤမဟာကြိယာစိတ်ကိုပြရာ၌၊ ဌတွာ-တန်ရပ်၍၊ ဟသနကစိတ္တာနိ-
 ပြီးရွှင်စေတတ်သောစိတ်တို့ကို၊ သမောဓာနေတဗ္ဗာနိ-ပေါင်းထိုက်ကုန်၏။ ပန-
 ပရိဟာရပေ၊ အံ၊ ကတိ-အဘယ်မျှသောစိတ်တို့သည်၊ ဧတာနိ-ဤပြီးရွှင်စေတတ်
 သော စိတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ-န်သနည်း၊ ဣတိ-တည်း၊ ပရိဟာရောမယာ ဝုစ္စတေ၊
 တေရသ-သ-ပါးသော စိတ်တို့သည်၊ (ဧတာနိ-ဤပြီးရွှင်စေတတ်သော စိတ်တို့သည်။
 ဟောန္တိ-န်၏) ဟိ-ချဲ့၊ ပုထုဇ္ဇနာ-ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကုသလတော-မှ၊

မဟာဂဏံ နာမ။ ။ဆင်ပြောင်ကြီးသည် အားကြီးသကဲ့သို့ ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းလည်း
 သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ ရှေ့သွားဖြစ်ရကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကဲ့သို့ အလုံးစုံကို အာရုံပြုနိုင်သည့်
 အတွက် အားကောင်းလှ၏။ ထို့ကြောင့် “မဟာဂဏေ ဝိယာတိ မဟာဂဏံ” ဟု ဝိပြိုဟ်ပြု၍
 မဟာဂဏ အမည်ရသည်။

စတူဟိ-နံသော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-သောမနဿ သဟဂုတ်စိတ်တို့ လည်းကောင်း၊ အကုသလတော-မှ၊ စတူဟိ-နံသော၊ (သောမနဿ သဟဂတေဟိ-တို့လည်းကောင်း၊) ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌဟိ-နံသော၊ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဟသန္တိ-ပြီး ရယ်ကြကုန်၏။ သေက္ခာ-တို့သည်၊ ကုသလတော-မှ၊ စတူဟိ-နံသော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-တို့လည်းကောင်း၊ အကုသလတော-မှ၊ ဒွိဟိ-နံသော၊ ဒိဋ္ဌိဂတ ဝိပ္ပယုတ္တေဟိ-ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-တို့လည်း ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ-နံသော၊ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဟသန္တိ-နံ၏။ ဝိဏာသဝါ-တို့သည်၊ ကြိယတော-မှ၊ ပဉ္စဟိ-နံသော၊ သောမနဿ သဟဂတေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဟသန္တိ-ပြီးတော်မူကြကုန်၏။ ဣတိ-ဤတွင် မဟာကြိယာစိတ်အပြီးတည်း။ [ဤ အဓိပ္ပာယ်ကိုရည်ရွယ်၍ “၈-ပုထုဇဉ်၊ ၆-သေက္ခနံ၊ ၅-တနရဟန္တာ” ဟု ဆရာတို့ မိန့်ကြသည်။]



ရူပကြိယာ အဖွင့်

ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရကြိယနိဒ္ဒေသေသု-ရူပါဝစရာ၊ အရူပါဝစရ ကြိယာ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ သုခဝိဟာရန္တိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင်၊ ရှုမြင် အပ်သော သဘောဖြစ်သော၊ [ဒိဋ္ဌော+ဓမ္မော ဒိဋ္ဌဓမ္မော] ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ- ဤအတ္တဘော၌ပင်၊ သုခဝိဟာရမတ္ထံ-ချမ်းသာစွာနေကြောင်းမျှဖြစ်သော၊ [ဈာန

အတ္တဘာဝ။ ။အတ္တ၌ အာပုဗ္ဗ+ဓာဓာတ်သည် အာရောပ (တင်ထားခြင်း၊ တင်သွင်းခြင်း)အနက်ကိုဟော၏။ အာဟိတော အဟံ မာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ-ငါဟူသော မာနကို တင်သွင်းထားအပ်ရာဖြစ်သော ကိုယ်။ [အာဟိတော၌ အာ+ဓာဓာတ်၊ ဓာ၏ အာကို ဣ၊ ဓကို ဟပြု၊ အတ္တာ၌ကား အာ+ဓာ-တမှ အာကို ရေ၊ ဓကို တ ပြု၍ နောက် တသို့ ကပ်၊ ရှေ့ အာကို ရသပြု။] ဘာဝကို “ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ ဘာဝေါ-(တိတ္ထိတို့က “အတ္တသည် မြစ်၊ အဖြစ်အပျက်မရှိ”ဟု ယူအပ်သော်လည်း) ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်တတ်၏။ (ဖြစ်လျှင်လည်း ပျက်တတ်၏)။ ဣတိ ဘာဝေါ၊ အတ္တာဝေ-ကိုယ်ဟူသော အတ္တသည်ပင်+ဘာဝေါ- ဖြစ်တတ်သောအရာ တည်း။ ဣတိ အတ္တဘာဝေါ။

တစ်နည်း။ ။တိတ္ထိတို့က အတ္တဟု ယူထိုက်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် “အတ္တာတိ+ဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ” ဟု တစ်နည်းပြုပါ။ အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍+ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန-ယူထိုက်လောက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘာဝေါ- ဖြစ်သောကိုယ်တည်း။ အတ္တဘာဝေါ-ကိုယ်။ [အာဟိတော အဟံ မာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ သော ဝေ ဘဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ န ပရ ပရိကပ္ပိတော ဝိယ နိဇ္ဇောတိ အတ္တဘာဝေ (ပဌမနည်းသာဓက)၊ အတ္တာတိ ဝါ ဒိဋ္ဌိဂတိကေဟိ ဂဟေတဗ္ဗာကာရေန ဘဝတိ ပဝတ္တတိတိ အတ္တဘာဝေါ၊ (နောက်နည်းသာဓက)-အနုဋီကာ။]

၌စပ်၊ မတ္တဖြင့် နောက်ဘဝ အကျိုးမရှိကြောင်းကို ကန့်၊] တတ္ထ-ထိုဈာန်တို့တွင်၊
 ဝိဏာသဝဿ-၏၊ ပုထုဇနကာလေ-ပုထုဇနဖြစ်ရာအခါ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတာ-ဖြစ်စေ
 အပ်သော၊ သမာပတ္တိ-သမာပတ်သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ နံ-ထိုသမာပတ်ကို၊ န
 သမာပဇ္ဇတိ-မဝင်စားသေး၊ တာဝ-ထိုမဝင်စားသေးသမျှကာလပတ်လုံး၊ ကုသလာဝ-
 ကုသိုလ်သမာပတ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ သမာပန္နကာလေ-သမာပတ်ဝင်စားပြီးရာ
 အခါ၌၊ ကြိယာ-ကြိယာ သမာပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ အဿ-ထို
 ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝိဏာသဝကာလေ-ရဟန္တာဖြစ်ရာအခါ၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတာ-ဖြစ်စေ
 အပ်သော၊ သမာပတ္တိ-သမာပတ်သည်၊ ကြိယာဝ-ကြိယာသမာပတ်သည်သာ၊
 ဟောတိ-၏၊ သေသ-သော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသောစကားရပ်ကို၊ တံသဒိသတ္တာ-
 ထိုကုသိုလ်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ
 ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

အဋ္ဌသာလိနိယာ-အဋ္ဌသာလိနိမည်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာယ-ဓမ္မသင်္ဂဟီ
 အဋ္ဌကထာ၌၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကထာ-စိတ္တုပ္ပါဒ ကဏ္ဍကို ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော
 စကားသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီး၊ ပန-ထိုသို့ပင် စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကထာ ပြီးပါသော်လည်း၊
 အဗျာကတပဒံ-အဗျာကတပုဒ်သည်၊ (မာတိကာဝယ်လာသော “အဗျာကတာ
 ဓမ္မာ”ဟူသော ပုဒ်သည်၊) နေဝ တာဝ နိဋ္ဌိတံ-မပြီးတတ်သေး၊ (ရုပ် အဗျာကတ
 ကျန်သေးသည်-ဟုလို၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ကုသလာဝ။ ။ပုထုဇနိသာမက၊ သေက္ခအဖြစ်တုန်းက ဖြစ်စေအပ်သော ဈာန်များလည်း
 ရဟန္တာအဖြစ်၌ ထပ်၍မဝင်စားနိုင်သေးသမျှ ကုသိုလ်ဈာန်ပင် ဖြစ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့်
 ဝိညာဏဉာယတန၊ နေဝသညာ နာသညာယတန ဈာန်တို့သည် ရဟန္တာဖြစ်မှ အားထုတ်၍ရလျှင်
 ထပ်၍ မဝင်စားသေးသော အာကာသာနဉာယတန၊ ဝိညာနဉာယတန ကုသိုလ်ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊
 ထပ်၍ ဝင်စားပြီးသောအခါ ကြိယာဈာန်ကိုလည်းကောင်း အာရုံပြုနိုင်သည်-ဟု ဆိုရသည်။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝတ္ထုနာ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၏
 အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီး။

ရူပကဏ္ဍ

ဥဒေသ အဖွင့်

ဣဒါနီ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍကို အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပကဏ္ဍ-ကို၊ ဘာဇေတွာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကတမေ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဉ္ဇံ၊ တတ္ထ-ထို ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဟေံ-အောက်ဖြစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ-၌၊ ဝိပါကာဗျာကတဉ္စေ-ဝိပါကံ အဗျာကတကိုလည်းကောင်း၊ ကြိယာဗျာကတဉ္စေ-ကိုလည်းကောင်း၊ နိဿေသံ-အကြွင်းမရှိသည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ကိဉ္စာပိ ဘာဇိတံ-အကယ်၍ကား၊ ဝေဖန်တော်မူအပ်ပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အကြွင်းမရှိအောင် ဝေဖန် အပ်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ရူပါဗျာကတ နိဗ္ဗာနဗျာကတနိ-ရုပ် အဗျာကတ၊ နိဗ္ဗာန်အဗျာကတတို့ကို၊ အကထိတာနိ-ဟောတော်မမူအပ်ကုန်သေး၊ တာနိ-ထို ရုပ် အဗျာကတ၊ နိဗ္ဗာန်အဗျာကတတို့ကို၊ ကထေတုံ-ဟောတော်မူခြင်းငှာ၊ စတုဒ္ဓိမံ-ငှ-ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ဝိပါကံ၊ ကြိယာ၊ ရုပ်၊ နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ငှ-ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော) အဗျာကတံ-ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်းတော်မူ၍၊ ဒဿေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ဟောတော်မူပြီ။ [ကိဉ္စာပိ ဝါကျကို နနထည့်၍ စောဒနာ ဝါကျလုပ်ပြီးလျှင် တစ်နည်း အနက်ပေးပါလေ။]

တတ္ထ-ထို ကုသလာကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဝိပါကာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကုသလာကုသလာနန္တိ-ကား၊ စတုဘူမကကုသလာနဉ္စေ-ဘုံ ငှ-ပါး၌ဖြစ်သော ကုသိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ အကုသလာနဉ္စေ-တို့၏လည်းကောင်း၊ (ဝိပါကာ၌စပ်) စေ-လျှင်၊ တာဝ-ကြိယာဗျာကတမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဝိပါကာဗျာကတံ-ကို၊ ကုသလဝိပါကာ ကုသလဝိပါကဝသေန-ကုသိုလ်ဝိပါကံ၊ အကုသလ ဝိပါကံတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဒွိဟိ-န်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတွာ-ထက်ဝန်းကျင်ယူတော်မူ၍၊ (သိမ်းကျုံး ယူတော်မူ၍) ဒဿိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ တံ သဗ္ဗံပိ-ထိုအလုံး စုံသော ဝိပါကံ အဗျာကတသည်လည်း၊ ကာမာဝစရဝါ-ကာမာဝစရသည်မူလည်း၊ ဟောတိ-ရှိ၏၊ ရူပါဝစရာဒိသု-ရူပါဝစရ အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-ဝါ-တစ်ပါးပါးသည်မူလည်း၊ (ဟောတိ) တသ္မာ၊ ကာမာဝစရာတိ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ နယေနဖြင့်၊ တဒေဝဝိပါကာဗျာကတံ-ထိုဝိပါကံ အဗျာကတကိုပင်၊ ဘူမန္တ ရဝသေန-ဘုံအထူး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတွာ-၍၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ၊ တံ-ထို ဝိပါကံအဗျာကတသည်၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာပိ-သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ ပေ၊ ဝိညာ

ဇာတိန္ဒြေပိ-သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓဝသေန-
သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ၄-ပါးသော နာမ်ခန္ဓာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိယာဒိယိတွာ၊
ဒသိတံ-ပြီ။

ဧဝံ-သို့လျှင်၊ ဝိပါကာဗျာကတံ-ကို၊ ကုသလာ ကုသလဝသေန-ကုသိုလ်
အကုသိုလ်တို့၏ အစွမ်းလည်းကောင်း၊ (ဣတိဌိစပ်) ဘူမန္တ ရဝသေန-ဘုံအထူး၏
အစွမ်းလည်းကောင်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓဝသေန-သမ္ပယုတ်ခန္ဓာတို့၏ အစွမ်းလည်း
ကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တီဟိ-န်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိယာဒါယ-ထက်ဝန်းကျင်
ယူတော်မူ၍၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကြိယာဗျာကတံ-ကို၊
ဒဿေန္တော-ကြောင့်၊ ယေစ ဓမ္မာ ကြိယာတိအာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊
တတ္ထ-ထို ယေစ ဓမ္မာ ကြိယာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကာမာဝစရာပေ၊
ဝိညာဇာကန္ဓောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ ဘဝေယျ-ရာ၏၊ ပန-
ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သောဝိပါကိ၌၊ (တံ-ထိုစကားကို၊)
ဂဟိတမေဝ-ယူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နယံ-နည်းကို၊ ဒဿေတွာ-
ပြပြီး၍၊ နိသန္ဒိတံ-မဟောဘဲ စွန့်လွှတ်တော်မူအပ်ပြီ။

ဣဒါနိ-၌၊ အဝိဘတ္တံ-မဝေဖန်အပ်သေးသော အဗျာကတကို၊ ဒဿေန္တော-
(ကြောင့်)၊ သဗ္ဗန္ဓ ရူပံ အသင်္ခတာ စ ဓာတုတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟောတော်မူပြီး၊
တတ္ထ-ထို သဗ္ဗန္ဓ ရူပံ အသင်္ခတာစ ဓာတု ဟူသောပါဌ်၌၊ သဗ္ဗန္ဓ ရူပန္တိပဒေန-
ဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ရူပါနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒဝတိ-ဉ္စ-
ပါးသော၊ ရူပကောဋ္ဌာသာ-ရုပ်အစိတ်အပိုင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိပ္ပဒေသတော-
အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ အသင်္ခတာစ

နယံ ဒဿေတွာ။ ။အောက်ဝိပါကိ၌ “ကာမာဝစရာပေ၊ ဝိညာဇာကန္ဓော” ဟု
ယုခဲခင်းကိုပင် “နယ ဒဿန-နည်းပြုခြင်း” ဟု ဆိုသည်။ ကြိယာ၌လည်း အောက်၌ ယူခဲ့သကဲ့သို့
“ ဘဝစရာပေ၊ ဝိညာဇာကန္ဓော” ဟု ယူပါလေ=ဟူလို၊ ဤအလို “နယနံ-ဆောင်ယူကြောင်းနည်း၊
နယော-နည်း” ဟု ပြု၊ (တစ်နည်း၊ နိယတီတိ နယော-ကာမာဝစရာ စသည်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်သော
ကြိယာဗျာကတ။

ရူပကောဋ္ဌာသာ။ ။“ပဉ္စဝိသတိ၊ ဆန္ဒဝတိတို့၏သရုပ်ကို ဋီကာ၌ယူ၊ ကောဋ္ဌာသ
သဒ္ဓါသည် “အစိတ်အပိုင်း” ဟူသောအနက်ကိုဟော၏၊ (တစ်နည်း၊) ကောဋ္ဌသဒ္ဓါသည်
“သရီရ(ကိုယ်)” ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ထို သရီရ၏ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော “ကောသာ၊
လောမာ” စသည်ကို “ကောဋ္ဌဿ-ကိုယ်၏+အံသာ-အစိတ်အပိုင်းတို့တည်း” နှင့်အညီ “ကောဋ္ဌာသ”
ဟု ခေါ်သည်။ ထိုအစိတ်အပိုင်းများနှင့် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ်ဖြင့် တူသော ရုပ်၏အစိတ်အပိုင်း
စသည်ကိုကား ဥပမာတဒ္ဓိတ် (တစ်နည်း၊) သဒိသုပစာရအားဖြင့် “ကောဋ္ဌာသ” ဟု ခေါ်ရသည်။
[ကောဋ္ဌာသာတိစ အံသာပေ၊ ကောဋ္ဌာသာဝိယာတိ ကောဋ္ဌာသာ၊-ဋီကာ။”

ဓာတုတိပဒေန-ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်-ကို၊ နိပ္ပဒေသတော-အားဖြင့်၊ ဂဟိတ်-ပြု၊ ဣတိ (ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊ စတ္တာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ အဗျာကတာ မဗ္ဗာတိ ပဒံ-ဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိဋ္ဌိတ်-ပြီးဆုံးသည်၊ ဟောတိ။

တတ္ထ၊ ပေ၊ ရူပန္တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ကသ္မာ၊ ဂဟိတ်-ယူတော်မူအပ်သနည်း၊ [“အဗျာကတာ မဗ္ဗာပုဒ်ပြီးဆုံးပြီးဖြစ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ယူအပ်ပါသနည်း”ဟုလို] ဟေဋ္ဌာ-၌၊ ရူပါဗျာကတံ-ရုပ်အဗျာကတကို၊ သင်္ခေပေန-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ကထိတ်-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထို ရုပ် အဗျာကတာ ကို၊ ဧကက၊ ပေ၊ ဧကာဒသကဝသေန-ဧကက၊ ပေ၊ ဧကာဒသကတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော-အားဖြင့်၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ဣဒံ-ဤ တတ္ထ ကတမံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဟူသောစကားကို၊ ဂဟိတ်-ယူတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ-ထို တတ္ထ ကတမံ သဗ္ဗံ ရူပံ ဟူသောစကားရုပ်၏၊ အတ္ထော-အနက်ကား၊ သဗ္ဗန္တ ရူပံ၊ အသင်္ခတာစ ဓာတုတိ-ဟူ၍၊ ယံ-ပဒဒ္ဒယံ)-အကြင် ပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တသ္မိံ ပဒဒ္ဒယေ-ထိုပုဒ် ၂-ပါးအပေါင်း၌၊ ဝါ-တွင်၊ ကတမံ-အဘယ်သည်၊ သဗ္ဗံ ရူပံ နာမ-သဗ္ဗံ ရူပံမည်သနည်း၊ (ဣတိ အယံ-ဤသည်ကား၊ အတ္ထော-တည်း။)

ဣဒါနိ-၌၊ တံ-ထိုအလုံးစုံသောရုပ်ကို၊ ဒဿေန္တော(ကြောင့်)၊ စတ္တာရောစ မဟာဘူတာတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ-ထို စတ္တာရောစ မဟာဘူတာ အစရှိသော စကားရုပ်၌၊ စတ္တာရောတိ-စတ္တာရောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒေါ-ဂဏန်းအားဖြင့် မဟာဘုတ်တို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ တေန-ထို စတ္တာရောဟူသော သဒ္ဒါဖြင့်၊ တေသံ-ထိုမဟာဘုတ်တို့၏၊ ဦနာဓိကဘာဝံ-ငှ-ပါးအောက် ယုတ်လျော့ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ ငှ-ပါးထက် ပိုလွန်ကုန်သည်၏အဖြစ် ကို၊ နိဝါရေတိ-တားမြစ်တော်မူ၏၊ စသဒ္ဒေါ-သည်၊ (စတ္တာရောစ၌ စသဒ္ဒါသည်)၊ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော-ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏၊ တေန-ထိုသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကေဝလံ-ဥပါဒါရုပ် မဖက် သက်သက်၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဟာဘူတာဝ-မဟာဘုတ်တို့ချည်းသာ၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ အညပိ-မဟာဘုတ်တို့မှ တစ်ပါးသော ဥပါဒါရုပ်သည် လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပါဒါရူပံ-ကို၊ သမ္ပိဏ္ဏေတိ-ပေါင်း၏။

[စတ္တာရောစ မဟာဘူတာ၌ မဟာဘူတာကို အကျယ်ပြလို၍ “မဟာဘူတာတိ” စသည်မိန့်၊] မဟာဘူတာတိ စတ္ထ-မဟာဘူတာဟူသော ဤပါဠိ၌၊ မဟန္တပါတုဘာ ဝါဒီဟိ-မဟန္တ ပါတုဘာဝ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ မဟာဘူတာ-မဟာဘူတမည်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-ရဲ့၊ ဧတာနိ-ဤရုပ်တို့ကို၊ (ဝုစ္ဆန္တိ-၌စပ်)၊ မဟန္တပါတုဘာဝတော-ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-၌စပ်)၊ မဟာဘူတသမညတော-

မျက်လှည့်သည်၊ ဘီလူးအစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ [သမာနာနံ+ဘာဝေါသာမညံ၊] မဟာပရိဟာရတော-များစွာသော အကြောင်းတရားတို့သည် ဆောင်ရွက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟာဝိကာရတော-အကြီးအကျယ် ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟန္တဘူတတ္တာ စ-ကြီးစွာသော လုံ့လဖြင့် ဆောင်ရွက်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိတိ-မဟာဘူတတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ကုန်၏၊ [နောက်လာမည့် အကျယ်ကို ကြည့်၍ အနက်ပေးသည်၊ ထိုအကြောင်းတို့ကို အကျယ်ပြလို၍ “တတ္ထ” စသည်မိန့်၊] တတ္ထ-ထိုအကြောင်းတို့တွင်၊ မဟန္တပါတု ဘာဝတောတိ-ဟူသော အကြောင်း၏၊ (ဝိတ္ထာရံ-ကို)၊ ဟိ (ဥဒ္ဒရိတွာ ဒဿေမိ)-ထုတ်ပြဦးအံ၊ ဧတာနိ-ဤရုပ်တို့သည်၊ အနုပါဒိန္ဒက သန္တာနေပိ-သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ဥပါဒိန္ဒက သန္တာနေပိ-သက်ရှိ အရာဝတ္ထုတို့၏ သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ မဟန္တာနိ-ကြီးမားကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပါတုဘူတာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ တေသံ-ထိုရုပ်တို့၏၊ အနုပါဒိန္ဒက သန္တာနေ-သက်မဲ့အရာဝတ္ထုတို့၏ သန္တာန်၌၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ မဟန္တပါတုဘာဝတာ-ကြီးမားကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

ဟိ-ချဲ့၊ ဧကံ စက္ကဝါဠ-တစ်ခုသော စကြဝဠာသည်၊ အာယာမတောစ-အလျားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထာရတောစ-အပြန့်အကျယ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာနံ-ယူဇနာတို့၏၊ ဒွါဒသသတသဟဿာနိ-တစ်သန်းနှစ်သိန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ တိတိ သဟဿာနိ-သုံးထောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ သတာနိ-၄၀၀-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပညာသဉ္စယောဇနာနိ-ငါးဆယ်သော ယူဇနာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ-၏)၊ [စက္ကဝါဠ ဟူသော ပကတိကို၌၍ ဟောတိ”

မဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ။ ။ပထဝီစသော ရုပ်တရားတို့သည် တစ်ကလာပ်တည်းဝယ်ကြီးကြီးမားမား မဖြစ်နိုင်ကြပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “မဟန္တ”ဟု ဆိုရ သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “ဥပါဒိန္ဒက သန္တာနေပိ” စသည်မိန့်၊ မဟာဘူတတို့၏ အစုအဝေးဖြစ်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ခန္ဓာတို့၏ ကြီးမားခြင်းကို မဟာဘူတအပေါ်၌ တင်စား၍ ဧကဒေယျ၊ ပစာရအားဖြင့် မဟာဘူတ ရုပ်ကလာပ်များကိုလည်း “မဟန္တ”ဟု ခေါ်ရသည်-ဟုလို၊ “ပါတုဘူတ=ထင်ရှားဖြစ်” ဟူသည် အများမျက်မြင် အထင်အရှား ဖြစ်နေခြင်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ “မဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိ”သည် အဓိပ္ပာယ် အနက်သာတည်း၊ ဝစနတ္ထကိုကား ဋီကာ၌ “ဘူတာနိ+မဟန္တာနိ မဟာဘူတာနိ” ဟု ဝိသေသန ပရပဒ ကမ္မဇာရည်းပြုသည်၊ ဘူတာနိ-အထင်အရှားဖြစ်ကုန်သော+မဟန္တာနိ-ကြီးမားသော ရုပ်တရားတို့တည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့။

ဟု ဧကဝုဇ်ရံ။] ပရိက္ခေပတော-အဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့်၊ ပရိမဏ္ဍလ-ထက်ဝန်းကျင်
 ဝန်းဝိုင်းသော (ကြက်ဥကဲ့သို့ ခပ်ယားယားဝိုင်းသည်မဟုတ်၊ ထက်ဝန်းကျင်ဝန်းဝိုင်း
 သော) သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော စကြဝဠာသည်။ (ယောဇနာနံ-တို့၏) ဆတ္တိသ
 သတသဟဿနိ-၃-သန်း ၆-သိန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒသဇ္ဈေ သဟဿာနိ-
 တစ်သောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဗျုဗျာနိ သတာနိစ-အခွဲအားဖြင့် ၄-ရာတို့
 သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-သုံးရာငါးဆယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ [ဤစကား
 ဖြင့် မဟာဘုတ်ရုပ်လာပ်အစု၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံကိုပြသည်။ သဗ္ဗန္တိ
 သကလံ စက္ကဝါဠံ၊ ပရိမဏ္ဍလံ ပရိမဏ္ဍလသဏ္ဍာနံ။]

တတ္ထ-ထိုထက်ဝန်းကျင် ဝန်းဝိုင်းသောစကြာဝဠာ၌၊ (ယောဇနာနံ-တို့၏)၊
 ဒုဝေသတသဟဿာနိ-၂-သိန်းတို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိနဟုတာနိ-၄-သောင်း
 တို့လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်၊ [ဗဟလတ္တေနဉ္စ ဝိသေသနစပ်၊]
 ဗဟလတ္တေန-အထု၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-အထု၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အယံ ဝသန္တရာ-
 ဤမြေကြီးကို၊ သင်္ခါတာ-ဆိုအပ်၏။ [စတ္တာရိ နဟုတာနိတိ စတ္တာလီသ သဟဿာနိ၊
 ဤစကားဖြင့် ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်
 ပုံကိုပြသည်။] တဿာယေဝ-တိုယူနောပေါင်း ၂-သိန်း ၄-သောင်း အထုရှိသော
 မြေကြီးကိုပင်၊ သန္တာရကံ-ကောင်းစွာ ဆောင်တတ်သော၊ ဝါ-ခံတတ်သော၊ ဇလံ-
 ရေသည်၊(ယောဇနာနံ) စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ-၄-သိန်းတို့လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈေဝ
 နဟုတာနိစ-၈-သောင်းတို့လည်းကောင်း၊ ဧတ္တကံ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်၊ ဗဟ
 လတ္တေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ဝါတေ-လေ၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ-တည်ပြီး၊ ဤစကားဖြင့် အာပေါ
 ဓာတ်လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံကို ပြသည်။]

တဿာပိ-တိုယူနောပေါင်း ၄-သိန်း ၈-သောင်းအထုရှိသော ရေကိုလည်း၊
 သန္တာရကော-သော၊ ဝါ-သော၊ မာလုတော-လေသည်။ (ယောဇနာနံ)
 နဝသတသဟဿာနိ-၉-သိန်းတို့ တိုင်တိုင်လည်းကောင်း၊ သဠိစေဝ သဟဿာနိ-
 ၆-သောင်းတို့တိုင်တိုင်လည်းကောင်း၊ နဘံ-အဇ္ဈာပြင် အောက်ကောင်းကင်သို့၊
 ဥဂ္ဂတော (အဝ+ဂတော)-သက်ပြီး၊ [ဤစကားဖြင့် ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော
 မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံကိုပြသည်။] သော-ဤသည်ကား၊
 လောကဿ-ဩကာသလောက၏ သဏ္ဍိတိ-အထက်အောက် အလုံးစုံအားဖြင့်
 တည်နေပုံတည်း။ [ဟေဋ္ဌာ ဥပရိတော စာတိ သဗ္ဗသော ဋီတိ။]

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ သဏ္ဍိတေ-အထက်အောက် အလုံးစုံအားဖြင့် တည်နေသော၊
 ဧတ္ထ-ဤဩကာသ၌၊ ဝါ-ဤစကြာဝဠာ၌၊ ပဗ္ဗတုတ္တမော-တောင်တို့တွင် အမြတ်ဆုံး
 ဖြစ်သော၊ သိနေရ-မြင်းမိုရ်တောင်သည်၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊ စတုရာသီတိ
 သဟဿာနိ-၈-သောင်း ၄-ထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ မဟဏ္ဍေဝ-ကြီးစွာသော သမုဒ္ဒရာ၌၊

အဇ္ဈောဂါဇ္ဈော-သက်ဝင်နစ်မြုပ်၏။ တာဝဒေဝ-ထို စ-သောင်း ၄-ထောင် တိုင်တိုင် ပင်၊ အစ္စဂ္ဂတော-ရေမှ အထက်သို့တက်၏။ [ထို့ကြောင့် “စ-သောင်း ၄-ထောင်၊ ၂-ပြန်ဆောင်သော မြင်းမိုရ်တောင်” ဟု ဆိုကြသည်။] တတော-ထို မြင်းမိုရ်တောင် အောက်၊ ဥပဖူပဇျေန-ထက်ဝက်ထက်ဝက်သော၊ ပမာဏေန-ပမာဏဖြင့်၊ ယထာက္ကမံ-အစဉ်အတိုင်း၊ အဇ္ဈောဂါဋ္ဌဂ္ဂတံ-(အဇ္ဈောဂါဋ္ဌ+ဥဂ္ဂတ)-အောက်သို့လည်း သက်ကုန်၊ အထက်သို့လည်း တက်ကုန်သော၊ ဒိဗ္ဗာ-နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဇာတုမဟာရာဇံ နတ်ပြည်တွင် ပါဝင်ကုန်သော၊) နာနာရတနစိတ္တိတာ-အမျိုးမျိုးသော ရတနာတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ (ဧတေသတ္တ မဟာသေလောဋ္ဌိစပ်)၊ ယုဂန္ဓရော-ယုဂန္ဓိရ် တောင်လည်းကောင်း၊ ဤသဓရော-ဤသရဓတောင်လည်းကောင်း၊ ကရဝီကော-ကရဝီကတောင်လည်းကောင်း၊ သုဒဿနော-သုဒဿနတောင်လည်းကောင်း၊ နေမိန္ဒရော-နေမိန္ဒရတောင်လည်းကောင်း၊ ဝိနတကော-ဝိနတကတောင်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာ-ကြီးကျယ်သော၊ အဿကဏ္ဍောဂီရိ-အဿကဏ္ဍတောင်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့)၊ သတ္တ-၇-လုံးကုန်သော၊ ဧတေမဟာသေလာ-ဤတောင်ကြီးတို့သည်၊ သိနေရဿ-မြင်းမိုရ်တောင်၏၊ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ မဟာရာဇာန-နတ်မင်းကြီးတို့၏၊ အာဝါသာ-နေရာတို့သည်၊ ဒေဝယက္ခန္ဓိသေဝိတာ-နတ်တို့သည် မှီဝဲအပ်ကုန် ဘီလူးတို့သည် မှီဝဲအပ်ကုန်သည်။ (ဟောန္တိ)။

ဟိမဝါ-ဆောင်းခါတိုင်ဘိ၊ ဆီးနှင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဟိမဝန္တာ မည်သော၊ ဝါ-နေ့ခါတိုင်ပြန်၊ ဆီးနှင်းကို အန်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဟိမဝန္တာမည်သော၊ [ဟိမံ+ယတ္ထ အတ္ထိတိ ဟိမဝါ၊ ဟိမံ+ဝမတိတိ ဟိမဝါ၊] ပဗ္ဗတော-တောင်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊ ပဗ္ဗသတာနိ-၅-ရာတို့တိုင်တိုင်၊ ဥစ္စော-မြင့်၏၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊ တိဇာ သဟဿာနိ-၃-ထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ အာယတဝိတ္ထတော-ရှည်လျားပြန့်ကျယ်၏၊ (အလျားလည်းရှည် အနံလည်း ပြန့်ကျယ်၏)၊ စတုရာသီတိသဟဿေဟိ-စ-သောင်း ၄-ထောင်ကုန်သော၊ ကုဋေဟိ-အထွတ်တို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍိတော-တန်ဆာဆင်အပ်၏။

ယဿာ (ဇမ္ဗူယာ) အကြင်သပြေပင်၏၊ အာနဘာဝေန-ကမ္ဘာဆုံးတိုင် တည်တံ့နိုင်သော အာနဘော်ကြောင့်၊ (အယံ ဒီပေါ-ဤကျွန်းကို၊ ဇမ္ဗူဒီပေါ-ဇမ္ဗူဒီပီဟူ၍၊ (သပြေကျွန်းဟူ၍)၊ ပလာသိတော-ထင်ရှားပြအပ်၏၊ နဂဝယာ-နာဂ အမည်ရှိသော၊ [န ဂစ္ဆတိတိ နဂေါ၊ အဂ္ဂိယတိတိ အဝယော-(ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်)၊ နဂေါ ဣတိ အဝယော ယဿာတိ နဂဝယော၊] (သာဇမ္ဗူ-ထိုကျွန်းကို မှတ်သားကြောင်း သပြေပင်တည်း)၊ တိပဗ္ဗယောဇနက္ခန္ဓပရိက္ခေပါ-၁၅-ယူဇနာ ပင်စည်လုံးပတ်ရှိ၏၊ [တိပဗ္ဗ-၃-ခုဖြင့် မြောက်အပ်သော ၅၊ ဝါ-၁၅၊ “ပင်စည် လုံးပတ် ၁၅-ယူဇနာရှိသည်” ဟုလို]၊ ပညာသယောဇနက္ခန္ဓာသာခါယာမာ-

ယူဇနာ ၅၀ ပင်စည်အလျား၊ ခက်မအလျားရှိ၏။ သမန္တတော-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ သတယောဇနဝိတ္ထိဏ္ဍာ-ယူဇနာတစ်ရာကျယ်ပြန့်သည်။ တာဝဒေဝ-ထိုယူဇနာတိုင်တိုင် ပင်၊ ဥဂ္ဂတာစ-အထက်သို့လည်း မြင့်တက်၏။

စ-ဆက်၊ ဇမ္ဗူယာ-သပြေပင်၏။ ယံ ဧတံ ပမာဏံ-အကြင်အတိုင်းအရှည် သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဒေဝ-ထို အတိုင်းအရှည်သည်ပင်၊ အသုရာနံ-အသုရာတို့၏။ စိတ္တပါဠလိယာ-ဆန်းကြယ်သော သခွတ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ ဂရုတ္တနံ-ဂဠုန်တို့၏။ သိမ္ဗလိရဿ-လက်ပံပင်၏လည်းကောင်း၊ အံပရဂေါယာနေ-အပရဂေါယာနံကျွန်း၌၊ (ဝါ-အနောက်ကျွန်း၌) ကဒမ္မရက္ခဿ-ထိန်ပင်၏လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရကုရုမ္ပိ-မြောက်ကျွန်း၌၊ ကပ္ပရက္ခဿ-ပဒေသာပင်၏လည်းကောင်း၊ [ဇနပုဒ် မဟုတ်သော ကြောင့် ဥတ္တရကုရုသုဟု ဗဟုဝစ် မရှိရ၊] ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ-ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၌၊ ဝါ-အရှေ့ကျွန်း၌၊ သီရိရဿ-ကုက္ကိပင်၏ လည်းကောင်း၊ တာဝတိံ သေသု-တာဝတိံ သာ နတ်တို့၌၊ ပါရိစ္ဆတ္တကဿ-ပင်လယ်ကသစ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ (ပမာဏံ-ပမာဏတည်း)၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။ တေန-ထိုကြောင့်၊ ပေါရာဏာ-တို့သည်၊ ပါတလိ၊ပေ၊ သတ္တမန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟု-ကုန်ပြီ၊ [ပါဠလိ-သခွတ်ပင်လည်း ကောင်း၊ သိမ္ဗလိ-လက်ပံပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗူ-သပြေပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝါနံ-နတ်တို့၏၊ ပါရိစ္ဆတ္တကော-ပင်လယ်ကသစ်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ကဒမ္မော-ထိန်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပရက္ခောစ-ပဒေသာပင်သည်လည်းကောင်း၊ သီရိ သေန-ကုက္ကိပင်အားဖြင့်၊ သတ္တမံ-၇-ခုမြောက်သော သစ်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝတိ-ဖြစ်၏။ [“သီရိသေန သီရိသော-ကုက္ကိပင်သည်၊ သတ္တမံ သတ္တမော-၇-ခုမြောက်သည်”ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေး၏။

စက္ကဝါဠသိလုစ္စယော-စကြဝဠာကျောက်တောင်သည်၊ [“လင်ပန်းနားသို့၊ မားမားစောက်သော စကြဝဠာကျောက်တောင်သည်”ဟု ရှေးနိဿယ၌ပေး၏၊] (ယောဇနာန-တို့၏) ဒွေ အသိတိသဟဿာနိ၊ စ-သောင်း ၂-ထောင်တို့တိုင်တိုင်၊ မဟဏ္ဏဝေ-ကြီးစွာသော သမုဒ္ဒရာ၌၊ အဇ္ဈောဂါဠော-သက်ဝင်၏။ တာဝဒေဝ-ထို စ-သောင်း ၂-ထောင်တိုင်တိုင်ပင်၊ အဇ္ဈဂ္ဂတော-ရေမှ အထက်သို့တက်၏။ အယံ-စကြဝဠာတောင်သည်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ တံ လောကဓာတု-ထို လောကဓာတ်ကို၊ ပရိက္ခိတွာ-ကာရ်၍၊ ဌိတော-တည်၏။ ဣတိ-ဤတွင် အနုပါဒိန္နကသန္တာန်၌ မဟာဘုတ်တို့၏ ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားဖြစ်ပုံ အပြီးတည်း။

ဥပါဒိန္န သန္တာနေပိ-၌လည်း၊ မစ္ဆ၊ ကစ္ဆပဒေဝဒါနဝါဒိသရီရဝသေန-ငါး၊ လိပ်၊ နတ်၊ ဒါနောရက္ခိသံ အစရှိသည်တို့၏ ကိုယ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟန္တာနေဝ-

ကြီးမားကုန်သည်သာ၊ (ဟုတွာ-၍) ပါတုဘူတာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ဟိ-
 သာဓက ကား၊ “သန္တိ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ အတ္တဘာဝါ”တိ အစရှိသော ဧတံ (သုတ္တံ)-
 ဤပါဠိ တော်ကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊
 မဟာသမုဒ္ဒေ-၌၊ ယောဇနသတိကာပိ-ယူဇနာတစ်ရာရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
 အတ္တဘာဝါ-အတ္တဘောတို့သည်၊ သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ အဋ္ဌကအင်္ဂုတ္တရ-မဟာဝဂ္ဂ၊
 ဒသမသုတ်နှင့် ဝိနယစူဠဝဂ္ဂ၊ ပါတိမောက္ခတ္ထပနက္ခန္ဓက။]

မဟာဘူတာသာမညတောတိ-ဟူသော အကြောင်း၏၊ (ဝိတ္ထာရံ) ဟိ (ဥဒ္ဒေသိ) တွာ
 ဒသေမိ၊ တောနိ-ဤရုပ်တို့သည်၊ (မဟာဘူတာနိဉ္စစပ်) မာယာကာရော-
 မျက်လှည့်သမားသည်၊ အမဏိံယေဝ-ပတ္တမြားမဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥဒကံ-
 ကို၊ မဏိံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဒသေတိယထာ-ပြနိုင်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အသုဝဏ္ဏံ
 ယေဝ-ရွှေမဟုတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ လေဉ္စု-ခဲကို၊ သုဝဏ္ဏံ-ကို၊ ကတွာ၊
 ဒသေတိ (ယထာ)-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊
 (မျက်လှည့်သမားကိုယ်တိုင်)၊ ယက္ခော-ဘိလူးသည်၊ နေဝသမာနော-မဖြစ်ပါဘဲလျက်၊
 ပက္ခိ-ငှက်သည်၊ န သမာနော-လျက်၊ ယက္ခဘာဝံပိ-ဘိလူး၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊
 ပက္ခိဘာဝံပိ-ငှက်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
 ဧဝမေဝ-တူပင်၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ (မဟာဘုတ်တို့ကိုယ်တိုင်)၊ အနိလာနေဝ-
 အညို မဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်လျက်၊ နိလံ-ညိုသော၊ ဥပါဒါရူပံ-
 ဥပါဒါရုပ်ကို၊ ဒသေန္တိ-ပြနိုင်ကုန်၏၊ အပီတာနိ (ဧဝ)-အရွှေ မဟုတ်ကုန်သည်သာ
 လျှင်၊ (ဟုတွာ ပီတံ ဥပါဒါရူပံ ဒသေန္တိ)၊ အလောဟိတာနိ(ဧဝ)-အနီမဟုတ်ကုန်
 သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ လောဟိတံ ဥပါဒါရူပံ ဒသေန္တိ)၊ အနောဒါတာနေဝ-
 အဖြူမဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပါလျက်၊ ဩဒါတံ ဥပါဒါရူပံ ဒသေန္တိ၊
 ဣတိ-သို့၊ မာယာကာရ မဟာဘူတ သာမညတော-မျက်လှည့်ဟူသော မဟာဘုတ်
 နှင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-မဟာဘူတတို့ မည်၏။

မဟာဘူတ သာမညတော။ ။များစွာသော အံ့ဩဖွယ်၊ များစွာသော မဟုတ်မမှန်
 အထူးအဆန်းတို့ကို ပြတတ်သောကြောင့် “မဟန္တော+ဘူတော မဟာဘူတော”အရ မျက်လှည့်သည်ကို
 “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ရ၏၊ ပထဝီစသော ရုပ်တို့ကိုကား “မဟာဘူတာပိယာတိ မဟာဘူတာ”ဟု
 ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍၊ (တစ်နည်း) သဒိသုပဇာကြံ၍ “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို့ပြင်
 “မဟန္တော-အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် ကြီးကျယ်သော+ဘူတော-ဘုတ်ကောင်တည်း၊ ဣတိ မဟာဘူတော”
 ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု၍ ယက္ခ၊ ယက္ခိတို့ကို “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ရသည်၊ ထို ယက္ခ ယက္ခိ မဟာဘူတ
 နှင့်တူသောကြောင့် ပထဝီစသော ရုပ်တို့ကိုလည်း ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍၊ (တစ်နည်း) သဒိသုပဇာကြံ၍
 “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ပါ။ [အံ့ဩဖွယ်ကောင်းပုံ၊ ကြီးကျယ်ပုံကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း သိပါ။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ယက္ခာဒိနိ-ဘီလူးအစရှိကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-မဟာဘူတတို့သည်၊ ဝါ-ကြီးစွာသော ဘုတ်ကောင်တို့သည်၊ ယံ-အကြင်သူ့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏန္တိ-သိမ်းယူကုန်၏၊ (ဖမ်းစားကုန်၏၊) တာနိ-ထိုဘီလူးအစရှိသော ဘုတ်ကောင်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ တဿ-ထိုဖမ်းစားအပ်သူ၏၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ နေဝ ဥပလဗ္ဘန္တိ ယထာ-မရအပ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ န ဥပလဗ္ဘန္တိ (ယထာ)-နံသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-ထိုသို့ပင် အတွင်းအပ၌ မရအပ်ကုန်သော်လည်း၊ တံ-ထိုဖမ်းစားအပ်သူကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ န တိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်သည်ကား၊ န (ဟောန္တိ ယထာ)-မဟုတ်ကုန် သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဧတာနိပိ-ဤပထဝီစသော ရုပ်တို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ အညမညဿ-မဟာဘုတ် ၄-ပါးအချင်းချင်း၏၊ အန္တော-၌၊ နေဝ ဥပလဗ္ဘန္တိ-မရအပ်ကုန်၊ ဗဟိ-၌၊ ဌိတာနိ-တည်ကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ န ဥပလဗ္ဘန္တိ၊ စ-ထိုသို့ပင် အတွင်းအပ၌ တည်သည်ဖြစ်၍ မရအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အညမည-အချင်းချင်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ န တိဋ္ဌန္တိ-မတည်ကုန်သည်ကား၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ အစိန္တေ ယျဋ္ဌာနတယ-မကြံအပ်မကြံနိုင်သောအရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယက္ခာဒိမဟာဘူတာသာမညတောပိ-ဘီလူးအစရှိသော ဘုတ်ကောင်တို့နှင့် တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ ယက္ခနိ သင်္ခါတာနိ-ဘီလူးမဟုတ်အပ်ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့သည်၊ မနာပေဟိ-စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-မြတ်နိုးဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊ နာနာဝိရာဂဝဏ္ဏသဏ္ဌာနပိက္ခေပေဟိ-အမျိုးမျိုးတပ်စွဲဖွယ်ကောင်းသော အဆင်း၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ လက်၊ ခြေ စသည်တို့ကို မြောက်ချီခြင်းစသော ဟန်အမူအရာတို့ဖြင့်၊ အတ္တဇော-မိမိ၏၊ ဘယာနကဘာဝံ-ကြောက်မက်ဖွယ်အဖြစ်ကို၊ ပဋိစ္စာဒေတွာ-ဖုံးအုပ်၍၊ သတ္တေ-တို့ကို၊ ဝံဉ္ဇေန္တိယထာ-လှည့်လည်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဧတာနိပိ-ဤပထဝီစသော ရုပ်တို့သည်

ယထာ စ ယက္ခာဒိနိ။ ။ဤဝါကျ၌ “နေဝ တေသံ တဿ အန္တော၊ န ဗဟိဒ္ဓါ ဥပလဗ္ဘတိ” ဟု စာအုပ်တို့၌ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ “နေဝ တာနိ တဿ အန္တော၊ န ဗဟိဒ္ဓါ ဥပလဗ္ဘန္တိ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုရှေးနိဿယရှိပုံက ကောင်းမည် ထင်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း- ဥပမေယျ ဝါကျ၌ “ဥပလဗ္ဘန္တိ” ဟု ရှိသောကြောင့်တည်း၊ ဘီလူးစသော ဘုတ်ကောင်တို့သည် လူတစ်ယောက်ကို ဖမ်းယူပူးကပ်နေသောအခါ ထိုသူ၏အတွင်း၌ နေသည်ဟုလည်းကောင်း၊ အပြင်၌နေသည်ဟုလည်းကောင်း မသိအပ်၊ ထိုသူ့ကိုမှီ၍ မတည်ကြသည်လည်းမဟုတ်၊ ထိုအတူပင် ပထဝီစသော မဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့လည်း တစ်ပါးပါး၏အတွင်း၌ တည်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ အပြင်၌တည်သည်ဟုလည်းကောင်း မသိအပ်ကုန်၊ အချင်းချင်းမှီ၍ မတည်ကြသည် လည်းမဟုတ်၊ ဤနေရာဝယ် မကြံအပ် မကြံနိုင်သော အရာဖြစ်နေရကား ဘီလူးစသော မဟာဘုတ်တို့နှင့် တူကြသည်-ဟုလို။

ည်း၊ ဣတ္ထိပုရိသသရိရာဒီသု-မိန်းမ ယောကျ်ားတို့၏ ကိုယ်အစရှိတို့၌၊ မနာပေန-
 ဘ၊ ဆဝိဝဏ္ဏေန-အရေအဆင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနာပေန-သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂ
 ဣာနေန-အင်္ဂါကြီးငယ် ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနာပေန-သော၊ ဟတ္ထ၊
 ၊ ဝိက္ခေပေန-လက်၊ ခြေ၊ လက်ချောင်း၊ မျက်ခုံးတို့ကို အထူးထူး အထွေထွေ
 လွင့် လှုပ်ပြခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ ကက္ခဋတာဒိသောဒံ-ကက္ခဋတာ
 စရိသော အပြားရှိသော၊ သရသလက္ခဏံ-မိမိ၏သဘောလက္ခဏာကို၊ ပဋိစ္စာ
 တွာ-ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဗာလဇန-လူမိုက်အပေါင်းကို၊ ဝဇ္ဇန္တိ-လှည့်ပတ်တတ်ကုန်၏၊
 ဣနော-၏၊ သဘာဝံ-ကို၊ ဒဋ္ဌု-မြင်ခြင်းငှာ၊ န ဒေန္တိ-မပေးကုန်၊ [ဝဇ္ဇန္တိကို
 ပံဖွင့်သည်၊] ဣတိ-သို့၊ ဝဇ္ဇကဋေန-လှည့်ပတ်တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူ သော
 နက်အားဖြင့်၊ ယက္ခိန္နိမဟာဘူတသာမညတောပိ-ဘီလူးမဟူသော မဟာဘုတ်တို့နှင့်
 ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

မဟာပရိဟာရတောတိ-ကား၊ မဟန္တေဟိ-များစွာကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ-
 ကြောင်းတို့သည်၊ ပရိဟာရိတဗ္ဗတော-ဆောင်ရွက်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤပထဝီအစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊
 သေ ဒိဝသေ-နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ဥပနေတဗ္ဗတ္တာ-အစား အဝတ် အစရှိသည်တို့ကို
 ပံဆောင်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟန္တေဟိ-များစွာကုန်သော၊ ယာသစ္စာ
 နာဒိဟိ-စားအပ်သော အစား၊ ဖုံးလွှမ်းကြောင်း အဝတ် အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊
 ဥတာနိ ပဝတ္တာနိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏၊
 'မဟန္တေဟိ+ဘူတာနိ မဟာဘူတာနိ" ဟု ဝစနတ္ထပြု။] ဝါ-တစ်နည်း၊ မဟာပရိ
 ဘရာနိ-များစွာသောအကြောင်းတို့သည် ဆောင်ရွက်အပ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ-
 ဟုတ်တို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

မဟာဝိကာရတောတိ-ကား၊ ဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ မဟာဝိကာရတော-
 ဤကျယ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မဟာဘူတာနိ-တို့
 မည်၏၊) ဟိ-ချဲ့၊ ဧတာနိ-ဤပထဝီ အစရှိသောရုပ်တို့သည်၊ ဥပါဒိဒ္ဓနိပိ-သက်ရှိ

မဟာပရိဟာရာနိ။ ။ပရိဟာရိယန္တေတိ ပရိဟာရာနိ၊ မဟန္တေဟိ-များစွာသော ယာသစ္စာဒန
 အစရှိသည်တို့ဖြင့်+ပရိဟာရာနိ-ဆောင်ရွက်အပ်သော ရုပ်တို့တည်း၊ မဟာပရိဟာရာနိ-တို့၊
 မဟာပရိဟာရာနိ စ+တာနိ+ဘူတာနိ စာတိ မဟာဘူတာနိ၊ "မဟာပရိဟာရ ဘူတာနိ" ဟုဆိုလိုလျက်
 'မဟာပရိဟာရ' ဟူသော ရှေ့ပုဒ်ဝယ် ပရိဟာရဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ "မဟာဘူတာနိ" ဟု
 ခွဲခွဲရသည်။ [တတ္ထ ပစ္စိမတ္ထေပရိမပဒေ ဥတ္တရပဒသယ ပရိဟာရသဒ္ဓသ လောပံ ကတ္တာ
 မဟာဘူတာနိတိ ဝုစ္ဆန္တိ-ဋီကာ။]

ရုပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိန္နာနိပိ-သက်မဲ့ရုပ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) မဟာဝိကာရာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-တတ္ထ-ထိုဥပါဒိန္န၊ အနုပါဒိန္နတို့တွင်၊ အနုပါဒိန္နာနိ-အနုပါဒိန္န မဟာဘုတ်တို့၏၊ ကပ္ပဝုဋ္ဌာနေ-ကမ္ဘာ၏ ထရာအခါ၌၊ (ကမ္ဘာပျက်ရာအခါ၌) ဝိကာရမဟတ္တံ-ဖောက်ပြန်ခြင်း၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပါကဋ်-ထင်ရှား သည်၊ ဟောတိ၊ ဥပါဒိန္နာနိ-ဥပါဒိန္န မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဓာတုက္ခောဘာကာလေ၊ ဓာတ် ၄-ပါးတို့၏ ချောက်ချားဖောက်ပြန်ရာအခါ၌၊ (ဝိကာရမဟတ္တံ ပါကဋ် ဟောတိ)။ [ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းအပ်သောကြောင့် ကိုယ်၌တည်သော ရုပ်အားလုံးကို “ဥပါဒိန္န” ဟု ခေါ်သည်၊ ဥပါဒိန္နာတိ သရိရဋ္ဌကာ-နိက္ခေပကဏ္ဍ၊ ဧကကအဋ္ဌကထာ။]

တထာဟိ-ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ၊ လောကေ-ဩကာသလောကကို၊ တေဇော- ကမ္ဘာပျက်မီးသည်၊ ဒယုမာနမိ-လောင်အပ်သည်ရှိသော်၊ အစွိမတော-အလျှံရှိသော မီး၏၊ [အစွိ+ယဿ အတ္ထိတိ အစွိမာ] အစွိ-မီးလျှံသည်၊ ဘူမိတော-မြေမှ၊ ဝုဋ္ဌိတာ-ထသည်၊ (ဟုတွာ) ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ-ဗြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင်၊ ဝိဓာဝတိ- အထူးထူးအပြားပြား ပြေးသွား၏၊ [ဤစကားဖြင့် တေဇောမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တ ထင်ရှားပုံကိုပြသည်၊ ထိုတေဇောမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တကြောင့် ကမ္ဘာလောက ကြီး ပျက်စီးရသည်-ဟူလို။]

ယဒါ-၌၊ ကုပိတေန-ပျက်စီးသော၊ သလိလေန-ကမ္ဘာပျက်ရေကြောင့်၊ လောကော-သည်၊ ဝိနဿတိ-ပျက်စီး၏၊ (တဒါ-၌) ကောဋိသဟဿ-ကုဋေ တစ်သိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဧကံ စက္ကဝါဠ-တစ်ပေါင်းတည်းသော စကြဝဠာ သည်၊ ဝိလိယတိ-ဆားငန်ရေကြောင့်၊ ကြေမွရ၏၊ [ဤစကားဖြင့် အာပေါ မဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တ ထင်ရှားပုံကိုပြသည်၊ ထိုအာပေါမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တကြောင့် ကုဋေ တစ်သိန်းသော စကြဝဠာ ကြေမွရသည်-ဟူလို၊ ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာပင်ဖြစ်သော်လည်း၊ အာဏာခေတ် တစ်ခုသာ ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ခုတည်းယူ၍ “ဧကံ စက္ကဝါဠ”ဟု ဆိုသည်။]

ယဒါ၊ ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေန-ဝါယောဓာတ်၏ ပျက်စီးခြင်းကြောင့်၊ လောကော-သည်၊ ဝိနဿတိ၊ (တဒါ) ကောဋိသတသဟဿ-သော၊ ဧကံ စက္ကဝါဠ-သည်၊ ဝိကီရတိ-ဖရိဖရဲ၊ ပြန့်ကျဲပျက်စီးရ၏၊ [ဤစကားဖြင့် ဝါယော မဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တထင်ရှားပုံကိုပြသည်၊ ထိုဝါယောမဟာဘုတ်၏ ဝိကာရမဟတ္တကြောင့် ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာ ဖရိဖရဲပျက်စီးရသည်။]

[အနုပါဒိန္နသန္တာန်၌ ဝိကာရမဟတ္တ ဖြစ်ပုံကိုပြပြီး၍ ဥပါဒိန္နသန္တာန်၌ ဝိကာရမဟတ္တဖြစ်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ပတ္ထဒ္ဒေါ” စသည်မိန့်၊] ကဋ္ဌမုခေန- ကဋ္ဌကုခမြွေသည်၊ (ထင်းချောင်းကဲ့သို့ မာကျောသော ခံတွင်းရှိသော မြွေသည်။)

ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သော၊ ကာယော-ကိုယ်သည်၊ ပတ္တဒ္ဓေါ-လွန်စွာခက်ထန်သည်၊ ဝါ-လွန်စွာတောင့်တင်းခိုင်မာသည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ [“မခုပါ မညတိ ဗာလော” ကဲ့သို့ ဝါသဒ္ဓါ ဥပမတ္ထေ၊] (တထာ-တူ၊) ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏောပေန-အဇ္ဈတ္တပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ သော (ကာယော)-ထိုကိုယ်သည်၊ ကဋ္ဌမုခေဝ-ကဋ္ဌမုခမြွေ၏ ခံတွင်းကဲ့သို့၊ ဝါ-ကဋ္ဌမုခမြွေ၏ ခံတွင်း၌ ရောက်ရသကဲ့သို့၊ (ပတ္တဒ္ဓေါ) ဟောတိ။ [“ကဋ္ဌမုခမုခေဝ” ဟု ဆိုလိုလျက် မုခတစ်ပုဒ် အကြေကြိပါ။]

(တစ်နည်း) ကဋ္ဌမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သည်၊ (သမာနောပိ-သော်လည်း) ကာယော-သည်၊ ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏောပေနဝါ (ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏောပေန+ဝေ)-အဇ္ဈတ္တပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်သာ၊ ပတ္တဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝတိ-ဖြစ်ရ၏၊ (တသ္မာ)၊ သော (ကာယော)-ပထဝီဓာတ်နှင့် မကင်းသော ထိုကိုယ်သည်၊ (သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း)၊ ကဋ္ဌမုခမေဝ-ကဲ့သို့၊ (ပတ္တဒ္ဓေါ) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) ကဋ္ဌမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ ပတ္တဒ္ဓေါ-သည်၊ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ (မန္တာဂဒဝသေန-မန္တန်အစွမ်း၊ ဆေးအစွမ်းကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏) ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏောပေန-ပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်ကား၊ (မန္တာဂဒရဟိတော-မန္တန်၊ ဆေးတို့၏ အစွမ်းမှ ကင်းသော၊ ဝါ-မန္တန်၊ ဆေးတို့ မကယ်နိုင်သော) သော (ကာယော)-သည်၊ ကဋ္ဌမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (ပတ္တဒ္ဓေါ-ဧကန်မုရ၊ ခက်ထန်ရသည်) ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏။

ပတ္တဒ္ဓေါ၊ ပေ၊ မုခေဝ သော။ ။ကဋ္ဌမုခေန ဝါတိ ဝါသဒ္ဓေါ ဥပမတ္ထော။ ယတာ ကဋ္ဌမုခသပ္ပေန ဒဋ္ဌော ပတ္တဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဧဝံ ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏောပေန သော ကာယော ကဋ္ဌမုခေဝ ဟောတိ၊ ကဋ္ဌမုခမုခေဝတောဝိယ ပတ္တဒ္ဓေါ ဟောတိတိ အတ္ထော၊ ဤဋီကာနည်းကိုမှီး၍ ပဌမနက်ပေးသည်။

တစ်နည်း။ ။[ပြခဲ့ပြီးသော အနက်ပေးပုံ၌ ဝါသဒ္ဓါကား ဥပမာတ္တဖြစ်လျှင် “ကဋ္ဌမုခေဝ” ၌လည်း “ကဋ္ဌမုခတောဝိယ”ဟု ဥပမာအနက်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် အဓိပ္ပာယ် ထပ်နေရကား ဋီကာ၌ “အထဝါ”ဟု မိန့်ရပြန်ပါသည်။] အထဝါ ဝါသဒ္ဓေါ ဧဝံသဒ္ဓသတ္ထော၊ ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏော ပေနတိ ဧတသသစ ပရတော အာဟရိတွာ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတြာယ မတ္ထော-ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌောပိ ကာယော ပထဝီဓာတုပုဏ္ဏောပေနေဝ ပတ္တဒ္ဓေါဟောတိ၊ တသ္မာ ပထဝီဓာတုယာ အဝိယုတ္တော သော ကာယော သဗ္ဗဒါ ကဋ္ဌမုခ မုခေဝတောဝိယ ဟောတိတိ၊ ဤဋီကာနည်းကို မှီး၍ ဒုတိယ အနက်ပေးသည်။

တစ်နည်း။ ။[ဤ ဒုတိယစိကပ်လည်း ဝါ သဒ္ဓါကို အခြားသောပုဒ်သို့ ရွှေ့၍ အနက်ပေးရသဖြင့် အပြစ်ရှိသောကြောင့် “အထဝါ အနိယမတ္ထော” ဟု မိန့်ပြန်သည်။] အထဝါ အနိယမတ္ထော ဝါ သဒ္ဓေါ၊ တတြာယမတ္ထော-ကဋ္ဌမုခေန ဒဋ္ဌော ကာယော ပတ္တဒ္ဓေါ ဟောတိ

ပူတိမုခေနေ-ပူတိမုခမြေ့သည်။ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်။ ပူတိယော-ပုပ်သောအနံ့ရှိသည်။ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ [“ပူတိ+ယဿ အတ္ထိတိ ပူတိယော” ဟု ပြု၊ ပူတိကောဟု ဆိုလိုလျက် ကကို ယပြုထားသည်။] (တထာ) အာပေါဓာတုပ္ပကောပေနေ-ကြောင့်၊ သော (ကာယော)-သည်။ ပူတိမုခေဝ-ပူတိမုခမြေ့၏ ခံတွင်း၌ကဲ့သို့၊ ဝါ-ပူတိမုခမြေ့၏ခံတွင်း၌ ရောက်ရသကဲ့သို့၊ (ပူတိယော-သည်။) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) ပူတိမုခေနေ-သည်။ ဒဋ္ဌော-သည်။ (သမာနောပိ-သော်လည်း။) ကာယော-သည်။ အာပေါဓာတုပ္ပကောပေနေဝါ-ကြောင့်သာ၊ ပူတိယော-သည်။ ဘဝတိ-၏၊ (တသ္မာ)၊ သော (ကာယော)-အာပေါဓာတ်နှင့် မကင်းသော ထို ကိုယ်သည်။ (သဗ္ဗဒါ) ပူတိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ ပူတိယော ဟောတိ။

(တစ်နည်း) ပူတိမုခေနေ-သည်။ ဒဋ္ဌော-သည်။ ကာယော-သည်။ ပူတိယော-သည်။ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ (မန္တဂဒဝသေန-မန္တ နံအစွမ်း၊ ဆေးအစွမ်း ကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။) အာပေါဓာတုပ္ပကောပေနေ-ကြောင့် ကား၊ (မန္တဂဒရဟိတော-သော)၊ သော (ကာယော)-သည်။ ပူတိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ ပူတိယော-ဧကန်မုချ၊ ပုပ်သော အနံ့ရှိရသည်။ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏။

အဂ္ဂိမုခေနေ-အဂ္ဂိမုခမြေ့သည်။ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်။ သန္တတ္ထော-ပြင်းစွာ ပူလောင်သည်။ ဘဝတိဝါ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) တေဇောဓာတုပ္ပကောပေနေ-ကြောင့်၊ သော (ကာယော)၊ အဂ္ဂိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သန္တတ္ထော) ဟောတိ-၏။

(တစ်နည်း) ပူတိမုခေနေ-သည်။ ဒဋ္ဌော-သည်။ (သမာနောပိ) ကာယော-သည်။ တေဇောဓာတုပ္ပကောပေနေဝါ-ကြောင့်သာ၊ သန္တတ္ထော-သည်။ ဘဝတိ၊ (တသ္မာ)၊ သော (ကာယော)-တေဇောဓာတ်နှင့်မကင်းသော ထိုကိုယ်သည်။ (သဗ္ဗဒါ) အဂ္ဂိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သန္တတ္ထော) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) အဂ္ဂိမုခေနေ-သည်။ ဒဋ္ဌော-သည်။ ကာယော-သည်။ သန္တတ္ထော-သည်။ ဘဝတိဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ (မန္တဂဒဝသေန-ကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။) တေဇောဓာတုပ္ပကောပေနေ-ကြောင့်ကား၊ (မန္တဂဒရဟိတော-သော)၊ သော (ကာယော)-သည်။ အဂ္ဂိမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သန္တတ္ထော-ဧကန်မုချ၊ ပြင်းစွာပူလောင်ရသည်။) ဟောတိ-ဖြစ်၏။

ဝါ, န ဝါ ဟောတိ မန္တဂဒဝသေန၊ ပထဝီဓာတုပ္ပကောပေနေ ပနမန္တဂဒရဟိတော သော ကာယော ကဋ္ဌမုခမုခ ဂတောဝိယ ဟောတိ၊ ဧကန္တပတ္ထ ဒွေိတိ၊ ဤဋီကာနည်းကို မိုး၍ တတိယအနက်ပေးသည်။

သတ္တ မုခေနေ-သတ္တမုခေမြေသည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ သဉ္စိန္ဒော-ထက်ဝန်းကျင်ဖြတ်အပ်သော အဆက်အစပ်ရှိသည်၊ [ရှေးနိဿယ၌ “စုတ်ပြတ်သည်”ဟု ပေးသည်၊] ဘဝတိဝါ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေန-ကြောင့်၊ သော (ကာယော)-သည်၊ သတ္တမုခေဝ-သို့၊ (သဉ္စိန္ဒော) ဟောတိ-၏။

(တစ်နည်း) သတ္တမုခေနေ-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သည်၊ (သမာနောပိ) ကာယော-သည်၊ ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေနဝါ-ကြောင့်သာ၊ သဉ္စိန္ဒော-သည်၊ ဘဝတိ၊ (တသ္မာ) သော (ကာယော)-ဝါယောဓာတ်နှင့် မကင်းသော ထိုကိုယ်သည်၊ (သဗ္ဗဒါ) သတ္တမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သဉ္စိန္ဒော) ဟောတိ။

(တစ်နည်း) သတ္တမုခေနေ-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ သဉ္စိန္ဒော-သည်၊ ဘဝတိဝါ၊ (မန္တကဒဝဆေန-ကြောင့်၊ န ဘဝတိဝါ)၊ ဝါယောဓာတုပ္ပကောပေန-ကြောင့်ကား၊ (မန္တကဒရ ဟိတော-သော)၊ သော (ကာယော)-သည်၊ သတ္တမုခေဝ-၌ကဲ့သို့၊ (သဉ္စိန္ဒော-မုချဆတ်ဆတ် ထက်ဝန်းကျင်ဖြတ်အပ်သော အဆက်အစပ် ရှိသည်)၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ မဟာ ဝိကာရာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ ဘူတာနိ-ဘုတ်တို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏။

[မဟာဝိကာရာတောဟူသော အကြောင်း၏အကျယ်ကိုပြပြီး၍၊ “မဟန္တ ဘူတတ္တာစ”ဟူသော အကြောင်း၏အကျယ်ကို ပြလိုသောကြောင့် “မဟန္တဘူတတ္တာ” စသည်မိန့်။] မဟန္တဘူတတ္တာ စာတိ-ဟူသော အကြောင်း၏၊ (ဝိတ္ထာရံ) ဟု (ဥဒ္ဒရိတွာ ဒသေမိ)၊ စတာနိ-ဤရုပ်တို့သည်၊ မဟတာ-ကြီးစွာသော၊ ဝါယာမေန-သီလ ဝိသုဒ္ဓိစသည်သို့ ရောက်ကြောင်းလုံလဖြင့်၊ ဝါ-ဓာတ် ၄-ပါးကို ပိုင်းခြားကြောင်း စတုဓာတုဝတ္ထာန် လုံလဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ-သိမ်းယူထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ မဟန္တာနိ-မဟန္တ မည်ကုန်သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ-ဟုတ်ကုန်၏)၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ထင်ရှား ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူတာနိ-ဘူတမည်ကုန်သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ)။

မဟာဝိကာရာနိ ဘူတာနိ။ ။ “မဟာဝိကာရာ ဘူတာနိ”ဟု ဆိုလိုလျက် “မဟာဝိကာရာနိ”ဝယ် ဝိကာရာဟူသော နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍ “မဟာဘူတာနိ”ဟု ဖြစ်ရသည်။ “ဘူတာနိ”ကိုလည်း “ဇာတာနိ ဝိဇ္ဇမာနာနိ”ဟု ဋီကာ၌ ၂-နက်ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ပဌမအနက် အလို “မဟာဘူတာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက် ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သောရုပ်တို့”ဟု ပေး၊ ဒုတိယအနက်အလို “မဟာဘူတာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှားရှိသော ရုပ်တို့” ဟု ပေးပါ။

မဟန္တ ဘူတတ္တာ။ ။ ပထဝီစသော ရုပ်တို့ကို ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းယူလိုသောအခါ သီလဝိသုဒ္ဓိမှစ၍ ဝိသုဒ္ဓိ အဆက်ဆက် တက်နိုင်ဖို့ရာ ကြီးစွာသောလုံလဖြင့် သိမ်းယူရသောကြောင့်)

ဣတိ (တဿ) မဟန္တဘူတတ္တာ စ-ဤသို့ ကြီးကျယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထင်ရှား ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ မဟာဘူတာနိ-တို့မည်၏၊ [အကြောင်းအားလုံး၏ နိဂုံးကိုပြလို၍ “စဝံ” စသည်မိန့်၊] စဝံ-သို့လျှင်၊ မဟန္တပါတုဘာဝါဒိဟိ- မဟန္တပါတုဘာဝ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ မဟာဘူတာနိ- တို့မည်၏။

စတုနန္ဒ၊ ပေ၊ ရူပန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဥပယောဂတ္ထေ-ဒုတိယဝိဘတ်၏အနက်၌၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်တည်း၊ [စတုနံ မဟာဘူတာနိကို ရည်ရွယ်သည်။] စတ္တာရိ- နံသော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-ကပ်ယူ၍၊ နိဿယ-မိ၍၊ အမုဉ္ဇိတွာ- မလွှတ်မူ၍၊ ပဝတ္ထရူပံ-ဖြစ်သော ရုပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဒံ၊ ပေ၊ ရူပန္တိ-ကား၊ စတ္တာရိ-နံသော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ- ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ နိဒ္ဒိန္ဒာနိ-အကျယ်ပြုအပ်ကုန်သော၊ တေ ဝိသတိ-သော၊ ဥပါဒါရူပါနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တဝိသတိ ပဘောဒံ-၂၇-ပါးအပြား ရှိသော၊ ဣဒံ-ဤရုပ်သည်၊ သဗ္ဗ ရူပံနာမ-အလုံးစုံသော ရုပ် မည်၏။ [ဟဒယဝတ္ထု မပါသောကြောင့် ၂၇-ပါး ဖြစ်ရသည်။]

ကြီးစွာသော ဓာတ် ၄-ပါးတို့ကို ပိုင်းခြားကြောင်းဖြစ်သော စတုဓာတု ဝဝတ္ထာနံ လုံလဖြင့် သိမ်းယူရသောကြောင့်) အကြောင်းလုံလဝီရိယ၏ မဟန္တအမည်ကို အကျိုးဖြစ်သော ရုပ်တို့အပေါ်၌ တင်စား၍ ကာရဏပစ္စာရအားဖြင့် ရုပ်တို့ကိုလည်း “မဟန္တ” ဟု ခေါ်ရသည်။

မှန်၏-ဥဇာတ်ဖြင့် သိမ်းယူရန် မကြီးကျယ်မခဲယဉ်းပါဟု အထင်ကြီးနေသော ယောဂီသည် တကယ်သိမ်းယူသောအခါ မထင်နိုင်-မမြင်နိုင်ရကား “အဟော မဟန္တာနိ-ဪ ကြီးကျယ်ပါပေ ကုန်စွ”ဟု ပြောဆိုရတော့သည်၊ (ဋီကာ)၊ ဘူတ သဒ္ဓါကား၊ ဝိဇ္ဇမာနအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် “မဟန္တာနိ+ဟုတွာ+ဘူတာနိ မဟာဘူတာနိ”ဟု ပြု။ [မဟန္တန ဝါယာမေနာတိ သီလာဒိ ဝိသုဒ္ဓိ သမ္ပပနေန၊ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဝသေနဝါ မဟာဝီရိယေန-မဓ၊]

ဥပါဒါယရူပံ။ ။ ဥပါဒါယ၌ ဥပရေး+အာ ရှေးရှိသော ဒါဓာတ်၊ တွာ ပစ္စည်း၏ ကာရိယ“ယ”တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါယပုဒ်သည် တွာပစ္စယန္တ ကြိယဝိသေသနပုဒ်ဖြစ်၏၊ ထိုကြိယာဝိသေသန မှန်လျှင် နောက်ကြိယာနှင့် မကင်းစကောင်းရကား “ပဝတ္ထ”ဟု အပရကာလကြိယာကိုထည့်၍ “ပဝတ္ထရူပံ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ဖွင့်သဖြင့် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ မဟာဘုတ်ကိုခွဲမိ၍ဖြစ်ရသော ပဋိစ္စ သမုပ္ပန္နတရားများ အဖြစ်ကိုလည်း ဟောတော်မူပြီးဖြစ်တော့၏၊ [ဥပါဒါယာတိ ဧတေနပေ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတ ဝုတ္တဟောတိတိ-ဋီကာ]၊ “ဥပါဒါယာတိ နိဿိတိတိ ဥပါဒါယံ” ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်းကြီးလေသေး၏။

ဧကဝိဇ္ဇေပသင်္ဂဟ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ဌိ၊ တံ-ထိုအလုံးစုံသောရုပ်ကို၊ ဝိတ္ထာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဧကဝိဇ္ဇာဒိဟိ-ဧကဝိဇ္ဇာ အစရှိကုန်သော၊ ဧကာဒသဟိ-နံသော၊ သင်္ဂဟဟိ-သိမ်းယူကြောင်း အပိုင်းအခန်းတို့ဖြင့်၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ ထပေန္တော-ထားတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွင်) သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတူတိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟာတတ္ထ-ထို သဗ္ဗံ ရူပံ နဟေတု အစရှိသောစကားရပ်၌၊ သဗ္ဗံ ရူပန္တိ ဣဒံ ပဒံ-ဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ အဟေတုကန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သဗ္ဗပဒေဟိ-အလုံးစုံသော နောက်ပုဒ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေလိုက်၏။ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ န ဟေတူတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ တောနိ တေ စတ္တာလိသပဒါနိ-ဤ ၄၃-ပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာနိ-အကျဉ်းအားဖြင့် ထုတ်ပြအပ်ကုန်ပြီး၊ တေသု-ထို ၄၃-ပုဒ်တို့တွင်၊ ပဒ ပဋိပါဠိယာ-အားဖြင့်၊ စတ္တာလိသပဒါနိ-၄၀-သော ပုဒ်တို့ကို၊ မာတိကတော-မာတိကာမှ၊ (တိကမာတိကာ၊ ဒုကမာတိကာမှ)၊ ဂဟေတွာ၊ ထပိတာနိ-ထားအပ်ကုန်ပြီး၊ အဝသာနေ-ဌိ၊ တိဏိ-၃-ပုဒ်တို့သည်၊ မာတိကာမှတ္တာကာနိ-မာတိကာမှ လွတ်သောပုဒ်တို့တည်း၊ [“နဟေတု အဟေတုကံ” စသော ပုဒ်တို့သည်၊ ဒုကမာတိကာမှလည်းကောင်း၊ အဗျာကတံ စသော ပုဒ်တို့သည် တိကမာတိကာမှလည်းကောင်း ယူအပ်သောပုဒ်တို့တည်း၊ အဆုံး၌ “ဥပန္တံ ဆ ဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ ပုဒ်၊ အနိစ္စံပုဒ်၊ ဧရာဘိဘူတံပုဒ်၊ ဤ ၃-ပုဒ်တို့ကား မာတိကာမှ အလွတ်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့တည်း၊] ဧတ္တာဝတာ-ဖြင့်၊ ပဌမေသင်္ဂဟေ-ပဌမသင်္ဂဟ၌၊ ပါဠိဝဂ္ဂတ္တာနမေဝ-ပါဠိတော်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။ [စေဖြင့် “ပုဒ်နက်ကို မဖွင့်သေး”ဟု ကန့်။] ဒုတိယ သင်္ဂဟာဒိသု-ဒုတိယ သင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ တထာ-တူ၊ (ပါဠိ ဝဂ္ဂတ္တာန မေဝကိုသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။)



ဒုဝိဇ္ဇေပသင်္ဂဟ အဖွင့်

တတြ-ထို ဒုတိယ သင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ အယံ-ကား၊ နယော-တည်း၊ တာဝ-တတိယ သင်္ဂဟ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌ-သော၊) ဒုတိယသင်္ဂဟေ-ဌိ၊ သတံ-တစ်ရာလည်း ဖြစ်သော၊ စတ္တာရောစ-၄-ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ဒုကံတို့တွင်၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ နောပါဒါတိ အာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ အာဒိမိ-အစ၌၊ စုဒ္ဒသ-နံသော၊ ဒုကာ-တို့သည်၊ အညမညသမ္ပန္နာဘာဝတော-အချင်းချင်းစပ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပကိဏ္ဍက ဒုကာနာမ-ပကိဏ္ဍကဒုကတို့မည်၏၊ တတော-ထိုပကိဏ္ဍကဒုကတို့မှ နောက်၌၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ ဝတ္ထုတိအာဒယော-အစရှိကုန်သော၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊ ဒုကာ-တို့သည်၊

ဝတ္ထု၊ ပေ၊ ဝသေန-ဝတ္ထုရုပ် အဝတ္ထုရုပ်ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-
 ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝတ္ထုဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထို ဝတ္ထု
 ဒုကာမှနောက်၌၊ အတ္ထိ၊ပေ၊ အာရာမဏံတိ အာဒယော-နံသော၊ ပဉ္စဝိသတိ-သော၊
 (ဒုကာ-တို့သည်၊) အာရမဏာ၊ပေ၊ ဝသေန-အာရုံတရား၊ အာရုံမဟုတ်သောတရား
 တို့ကို၊ စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ အာရမဏဒုကာနာမ-တို့မည်၏။

တတော-ထို အာရမဏဒုကာမှ နောက်၌၊ အတ္ထိရူပံ စက္ခုယတနန္တိ အာဒယော-
 နံသော၊ ဒသ-နံသော၊ (ဒုကာ-တို့သည်၊) အာယတနာ၊ပေ၊ ဝသေန-အာယတန
 တရား၊ အနာယတနတရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊
 အာယတနဒုကာ နာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထိုအာယတန ဒုကာမှ နောက်၌၊ အတ္ထိ
 ရူပံ စက္ခုဓာတူတိအာဒယော-နံသော၊ ဒသ-နံသော၊ (ဒုကာ-တို့သည်၊) ဓာတု၊ပေ၊
 ဝသေန-ဓာတ်တရား၊ ဓာတ်မဟုတ်သောတရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
 ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ ဓာတုဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထို ဓာတုဒုကာမှနောက်၌၊
 အတ္ထိရူပံ စက္ခုန္တိယန္တိ အာဒယော-နံသော၊ အဋ္ဌ-နံသော၊ (ဒုကာ) လူန္တိယာ၊ပေ၊
 ဝသေန-လူန္တိတရား၊ လူန္တိမဟုတ်သောတရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
 ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ လူန္တိယဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ တတော-ထို လူန္တိယဒုကာမှ
 နောက်၌၊ အတ္ထိ ရူပံ ကာယဝိညတ္တိတိ အာဒယော-နံသော၊ ဒွါဒသ-နံသော၊
 (ဒုကာ) သုခုမာ၊ပေ၊ ဝသေန-သုခုမရုပ်၊ အသုခုမရုပ်တို့ကို စိစစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
 ပဝတ္ထုတ္တာ-ကြောင့်၊ သုခုမရူပဒုကာနာမ-တို့မည်၏၊ ဣတိဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊
 ဒုတိယ သင်္ဂဟေ-၌၊ ပါဠိဝတ္ထာနံ-ပါဠိတော်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းတည်း။



တိပိဗေဒပဒကံဟ အဖွင့်

တတိယသင်္ဂဟေ-၌၊ သတံ-တစ်ရာလည်းဖြစ်သော၊ တီဏိစ-၃-ပါးလည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ တိကာနိ-တိက်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထာ-ထို တိက်တို့တွင်၊
 ဒုတိယသင်္ဂဟေ-၌၊ ဝုတ္တေသု-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စုဒ္ဒသသု-နံသော၊ ပကိဏ္ဍက
 ဒုကေသု-ပကိဏ္ဍကဒုဏ်တို့တွင်၊ ဧကံ-သော၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုကံ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကံကို၊
 သေသေဟိ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကံမှ ကြွင်းကုန်သော၊ တေရသဟိ-၁၃-ပါးသော ဒုကံတို့
 နှင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ယံတံ၊ပေ၊ဧနော ဥပါဒါတိအာဒိနာ-အစရှိသော၊
 နယေန-ဖြင့်၊ ထပိတာ-ထားအပ်ကုန်သော၊ တေရသ-၁၃-ပါးသောတိက်တို့သည်၊
 ပကိဏ္ဍကတိကာ နာမ-ပကိဏ္ဍကတိက်တို့မည်၏၊ တတော-ထို ပကိဏ္ဍကတိက်မှ
 နောက်၌၊ တမေဝဒုကံ-ထို အဇ္ဈတ္တိကဒုကံကိုပင်၊ သေသဒုကေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ

ယောဇော၊ ယံတံ၊ပေ၊ ဝတ္ထုတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သေသတိကာ-
 ကြွင်းသော တိက်တို့ကို၊ ထပိတာ-ထားတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုတိက်တို့၏၊
 နာမဉ္စ-အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏနာစ-အရေအတွက်ကိုလည်းကောင်း၊ တေသံ
 ယေဝ ဝတ္ထုဒုကာဒိနံ-ထိုဝတ္ထုဒုက်အစရှိသည်တို့၏ပင်၊ ဝါ-တို့နှင့်ပင်၊ ဝသေန-
 စပ်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိဣဒံ-ကာ၊ တတိယသင်္ဂဟေ-၌၊ ပါဠိဝတ္ထာနံ-
 တည်း။



စတုဗ္ဗိတဒိရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

စတုတ္ထသင်္ဂဟေ-၌၊ ဒွါဝိသတိ-သော၊ စတုက္ကာ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊
 တတ္ထ-ထို ၂၂-ပါးသော စတုက္ကတို့တွင်၊ သဗ္ဗပစ္စိမော-အလုံးစုံသော စတုက္ကတို့၏
 နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော စတုက္ကကို၊ (ဒိဋ္ဌံ၊ သုတံ၊ မုတံ၊ ဝိညာတံဟူသော စတုက္က
 ကို) အတ္ထိ၊ပေ၊ နော ဥပါဒါတိ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣဓ-ဤရူပကဏ္ဍ
 ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ မာတိကံ-မာတိကာကို၊ အနာမသိတွာ-
 မသုံးသပ်မူ၍၊ ထပိတော-ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဣတရေ-ဤသဗ္ဗပစ္စိမ စတုက္ကမှ
 တစ်ပါးသော စတုက္ကတို့ကို၊ (အတ္ထိ၊ပေ၊ နော ဥပါဒါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣဓ-
 ဤ ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်၌၊ ဝိတ္တံ-သော၊ မာတိကံ-ကို) အာမသိတွာ-၍၊ ထပိတာ-
 နံပြီ၊ ကထံ-အဘယ်ကဲ့သို့ ထားတော်မူအပ်ကုန်သနည်း၊ ဣဓ-ဤစတုတ္ထသင်္ဂဟ၌၊
 တာဝ-တိဝိသေင်္ဂဟ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ဒုဝိသေင်္ဂဟေ-၌၊ ပကိဏ္ဏကေသု-
 ပကိဏ္ဏကဒုက်တို့တွင်၊ အာဒိတော-၌၊ တယော-န်သော၊ ယေ ဒုကာ-တို့သည်၊
 (သန္တိ)၊ တေသု-ထို ၃-ဒုက်တို့တွင်၊ ဧကေကံ-တစ်ဒုက်၊ တစ်ဒုက်ကို၊ ဂဟေတွာ-
 ယူ၍၊ ယံတံ၊ပေ၊ အနုပါဒိန္ဒန္တိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပဉ္စဟိ ပဉ္စဟိ-၅-
 ပါး၊ ၅-ပါးကုန်သော၊ ဒုကေဟိ-ဒုက်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇော-၍၊ ဒုကတ္တယ
 မူလကာ-ဒုက် ၃-ပါး အပေါင်းဟူသော မူလရှိကုန်သော၊ အာဒိမိ-၌၊ ပဉ္စဒသ-
 နံသော၊ စတုက္ကာ-စတုက္ကတို့ကို၊ ထပိတာ-န်ပြီ။

ဣဒါနိ-၌၊ စတုတ္ထော-၄-ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ယော အယံ သနိဒဿန
 ဒုကော-အကြင် သနိဒဿနဒုက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [ဒုကသင်္ဂဟ၌ စတုတ္ထမြောက်
 သနိဒဿနဒုက်ရှိ၏၊] သော-ထိုသနိဒဿနဒုက်သည်၊ (ယောဂံ နဂစ္ဆတိ၌စပ်)
 ယသ္မာ၊ [အချို့စာအုပ်၌ “သော ယသ္မာ”ဟု ယသ္မာပါရှိ၏၊ တွဲဖက် တသ္မာကား
 ဝိတ္ထာရဝါကျအဆုံး “ဝိသေသာဘာဝါပိ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ” နောက်အလွန် အဝေး
 မှာရှိသည်၊ “ယသ္မာ” မပါသော်လည်း အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြီးနိုင်သည်သာ။]
 ယံတံ၊ပေ၊ အပ္ပဋိယန္တိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပရေဟိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊
 (ဒုကေဟိ) ဝါ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ၊ ပေ၊ နော ဥပါဒါတိအာဒိနာ-သော၊

နယေန-ဖြင့်၊ ပုရိမေဟိ-နံသော၊ ဒုကေဟိဝါ-တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိံ၊ အတ္တာဘာဝတော-အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကမာဘာဝတော-အစဉ်၏ မဟုတ်ခြင်းကောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသေသာဘာဝတော-အနက်အထူး၏မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယောဂံ-ယှဉ်တွဲအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ နဂစ္ဆတိ-မရောက်၊ ဟိ-ချဲ့၊ သနိဒဿနံ-သနိဒဿနဖြစ်သော ရူပါရုံသည်၊ အပ္ပဋိယံနာမ-ပဋိဿမဟုတ်သော ရုပ်မည်သည်၊ (နတ္ထိံ)၊ နော ဥပါဒါဝါ-ဥပါဒါမဟုတ်သော ရုပ်သည်လည်း၊ နတ္ထိံ၊ ဣတိ (တသ္မာ) အတ္တာဘာဝတော-ဤသို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယောဂံ နဂစ္ဆတိ။ [သံနိဒဿန အမည်ရသော ရူပါရုံသည် သပ္ပဋိဿသာမည်၍၊ အပ္ပဋိဿအမည်မရ၊ ဥပါဒါရုပ်သာမည်၍၊ နောဥပါဒါရုပ် အမည်မရ၊ ဤသို့ အပ္ပဋိဿနှင့်လည်းကောင်း၊ နော ဥပါဒါနှင့်လည်းကောင်း တွဲ၍ အနက် အဓိပ္ပာယ်မရသောကြောင့် ယှဉ်တွဲ၍ ပြတော်မမူ-ဟူလို။]

ပန-ကား၊ (သနိဒဿနံ-သည်)၊ ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္နံ ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အနုပါဒိန္နံ-အနုပါဒိန္နံရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိံ၊ [ဥပါဒိန္နံ ဖြစ်သော ကမ္မဓရူပါရုံလည်းရှိ၏၊ ဥပါဒိန္နံမဟုတ်သော တိရူပါရုံလည်းရှိ၏-ဟူလို။] တံ-ထိုဥပါဒိန္နံ၊ အနုပါဒိန္နံဖြစ်သော သနိဒဿနသည်၊ ကမာဘာဝါ-အစဉ်၏မဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗဒုကာ-အလုံးစုံသော ဒုက်တို့ကို၊ ပစ္စိပစ္စိမေဟေဝ-နောက်နောက်ဒုက်တို့နှင့်သာ၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇိတာ-ယှဉ်စေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အယံ-ဤနောက်နောက် ဒုက်တို့နှင့် ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ-ဤဒုက်တို့ကို စတုက္ကဖြစ်အောင် ယှဉ်တွဲရာ၌၊ ကမော-အစဉ်တည်း၊ ပန-ကား၊ ပုရိမေဟိ-ရှေ့ဖြစ်သော ဒုက်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ကမာဘာဝေါ-အစဉ်မဟုတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

[ဤ ကမာဘာဝနှင့်စပ်၍ ဓောဒနာဖွယ်ရှိသာကြောင့် “သတိ အတ္ထေ” စသည်ကိုမိန့်သည်။] အတ္ထေ-ဥပါဒိန္နံ အနုပါဒိန္နံဟူသော အနက်သည်၊ သတိ-သော်၊ ကမာဘာဝေါ-သည်၊ အကာရဏံ-မယှဉ်တွဲခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်၊ တသ္မာ၊ (သနိဒဿနဒုကော-ကို)၊ ဥပါဒိန္နံပဒါဒိဟိ-ဥပါဒိန္နံပဒိ အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇေတဗ္ဗော-ယှဉ်စေထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ မေးအံ့၊ န-မယှဉ်စေထိုက်၊ (ကသ္မာ)၊ ဝိသေသာဘာဝါ-အနက်ထူး၏ မရှိခြင်း

တံ ကမာဘာဝါ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ။ ။ဆိုလိုရင်းကား-ဒုက်တို့ကို စတုက္ကဖြစ်အောင် ယှဉ်တွဲရာ၌ နောက်နောက် ဒုက်တို့နှင့်သာ ယှဉ်တွဲရသည်၊ ရှေးရှေးဒုက်တို့နှင့် ယှဉ်တွဲရီးမဟုတ်၊ ဥပါဒိန္နံ အနုပါဒိန္နံဒုက်တို့သည် သနိဒဿနဒုက်၏ ရှေ့ရှိရကား (ပါဠိတော် ကြည့်ပါ) သနိဒဿနဒုက်ကို ဥပါဒိန္နံ အနုပါဒိန္နံဒုက်နှင့် တွဲရာ၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် ရနိုင်သော်လည်း အစဉ်မဟုတ်သောကြောင့် မတွဲရ-ဟူလို။

ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပါဒိန္နုပဒါဒိနိ-ဥပါဒိန္နုပုဒ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဣမိနာ-
 ဤသနိဒဿနဒုဂ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယောဇိတာနိ-ယုဉ်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ [“ယံ တံ ရူပံ
 ဥပါဒိန္နံ၊ တံ အတ္ထိံ သနိဒဿနံ၊ အတ္ထိံ အနိဒဿနံ” စသည်ဖြင့် ရှေ့၌
 ယုဉ်တွဲ၍ပြုခဲ့ပြီ၊] တတ္ထ-ထိုဥပါဒိန္နုပုဒ်စသည်တို့ကို ဤသနိဒဿန စသည်တို့နှင့်
 ယုဉ်စေရာ၌၊ ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္နုရုပ်သည်၊ သနိဒဿနံ-သနိဒဿန ဥပါဒိန္နုသည်၊
 (အတ္ထိံ၊ ဣတိ) ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သနိဒဿနံ-သနိဒဿနရုပ်သည်၊
 ဥပါဒိန္နံ-ဥပါဒိန္နု သနိဒဿနရုပ်သည်၊ (အတ္ထိံ)၊ ဣတိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊
 ဝုတ္တေ-ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဝိသေသော-အနက်အထူးသည်၊ နတ္ထိံ၊ ဣတိ(တသ္မာ)
 ဝိသေသာဘာဝါပိ-ဤသို့ အနက်အထူး၏မရှိခြင်းကြောင့်လည်း၊ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ၊
 တသ္မာ၊ တံ စတုတ္ထဒုဂ်-ကို၊ အနာမသိတွာ-၍၊ တတော-ထိုစတုတ္ထဒုဂ်မှ၊
 ပရေဟိ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္ထိံ ရူပံ သပ္ပဋိယံတိ အာဒိဟိ-န်သော၊ တိဟိ၊
 ဒုဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ယံ တံ၊ပေ၊ န ဣန္ဒြိယန္တိ အာဒိနာ နယေန-ဖြင့်၊
 ယုဉ်မာနေ-ယုဉ်စပ်ထိုက်ကုန်သော၊ ဒွေဒွေ ဒုဂေ-၂-ဒုဂ်၂-ဒုဂ်တို့ကို၊ ယော
 ဇေတွာ-ယုဉ်စေ၍၊ ဆ-န်သော၊ စတုက္ကာ-တို့ကို၊ ထပိတာ-န်ပြီ။

စ-ဆက်၊ အယံ စတုတ္ထဒုဂေ-သည်၊ ယောဂံ-သို့၊ ဂစ္ဆတိယထာ-ကဲ့သို့၊
 တထာ-တူ၊ တေန-ထိုစတုတ္ထဒုဂ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အာဒိဒုဂေဝိ-အစဖြစ်သော ဒုဂ်
 သည်လည်း၊ (ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ)၊ ကသ္မာ၊ အနုပါဒါရူပဿ-ဥပါဒါမဟုတ်သော
 ရုပ်တို့၏၊ ဧကန္တေန-ဧကန်အားဖြင့်၊ အနိဒဿနတ္တာ-အနိဒဿန၏အဖြစ်ကြောင့်
 တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သော-ထိုအစဖြစ်သောဒုဂ်သည်၊ ယံ
 တံ၊ပေ၊ အနိဒဿန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ စတုတ္ထေန-သော၊ ဒုဂေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊
 ယောဇိယမာနော-ယုဉ်စေအပ်သော်၊ ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ၊ [ယောဇိယမာနောပိ”ဟု
 ပိပါလျှင် ကောင်း၏၊ ယုဉ်စေအပ်ပါသော်လည်း “ယောဂံ န ဂစ္ဆတိ-ယုဉ်အပ်
 သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်ပါ၊ အပိုပင်ဖြစ်ပါလိမ့်မည်”ဟုလို့၊] (တသ္မာ၊ တံ-ထို
 စတုတ္ထဒုဂ်ကို၊ အတိက္ကမိတွာ-ကျော်လွန်၍၊ ပဉ္စမေန-ပဉ္စမဒုဂ်နှင့်၊ သဟ ယောဇိ
 တော-ယုဉ်စေတော်မူအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ယော-အကြင်ဒုဂ်သည်၊ ယေန-
 အကြင်ဒုဂ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံယောဂံ ဂစ္ဆတိ၊ ယောစ-အကြင်ဒုဂ်သည်လည်း၊ (ယေန-နှင့်
 သဒ္ဓိံ ယောဂံ) နဂစ္ဆတိ၊ သော-ထိုဒုဂ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ ဣဒံ-
 ကား၊ စတုတ္ထ သင်္ဂဟေ-၌၊ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ-တည်း၊ ပန-ကား၊ တတော-ထိုစတုတ္ထ
 သင်္ဂဟမှ၊ ပရေ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဝိသေင်္ဂဟာဒယော-န်သော၊ သတ္တ-န်
 သော၊ သင်္ဂဟာ-တို့သည်၊ အသမ္ဘိဿာ ဧဝံ-တစ်ပုဒ်နှင့်တစ်ပုဒ် မရောကုန်သည်
 သာ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ သကလာယပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ မာတိကာယ-
 ဧကဝိသေင်္ဂဟ အစရှိသော မာတိကာ၌၊ ပါဠိဝဝတ္ထာနံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကေကနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဣဒါနိ-မာတိကာကိုပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ (“နဟေဟု အဟေတုကံ” စသော မာတိကာကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌) တဿာ-ထိုမာတိကာ၏၊ အံတ္ထံ-ကို၊ ဘာဇေတွာ-ဝေဖန်တော်မူ၍၊ ဒဿေတံ-၇၊ သဗ္ဗံ၊ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဋ္ဌံ၊ ပန-ပရိဟာရ၊ပေ၊ အံ၊ ကသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤသဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကတမံ၊ ပေ၊ န ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ န ကတာ-ပြုတော်မမူအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဘေဒါဘာဝတော-အထူးအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပုစ္ဆာနကတာ) ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဒကာဒိသု-ဒကသင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ ဥပါဒါရူပံ-ဥပါဒါရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ နောပါဒါရူပံ-ဥပါဒါမဟုတ်သော ရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိယထာ-ရှိသကဲ့သို့၊ (ရှိသောကြောင့် ပုစ္ဆာပုဗ္ဗင်္ဂမ ပြု၍ ဝေဖန်တော်မူသကဲ့သို့) ဧဝံ-တူ၊ ဣဓ-ဤကေကဌံ၊ ဟေတုပိ-ဟိတ်မည်သော ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ န ဟေတုပိ-ဟိတ်မမည်သောရုပ်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဘေဒေါ-အထူးအပြားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆာ-ကို၊ အကတွာဝ-ပြုတော်မမူဘဲသော၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

တတ္ထ-ထို သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ နိရဝသေသံ-အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ (ရူပံ၌ စပ်)၊ ရူပန္တိ-ရူပဟူ သော၊ အယံ-ဤသဒ္ဓါသည်၊ အဿ-ထိုရုပ်၏၊ သီတာဒိဟိ-သီတအစရှိသော ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ရူပနဘာဝဒိပနော-ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောကို ပြတတ်သော၊ (ဝါ-ဖောက်ပြန်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သော)၊ သာမညလက္ခဏနိဒ္ဒေသော-သာမညလက္ခဏာကိုညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဓါတည်း၊ [ရူပနလက္ခဏာသည် ရုပ်အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော သာမညလက္ခဏာဖြစ်၏။]

ဝေဓိဓပေ၊ နတ္ထိ။ ။ဤဝါကျဝယ် စာအုပ်တို့၌ ပါ၌အမျိုးမျိုးရှိ၏၊ ရှေ့ ဥပမာနဝါကျ၌ “ဥပါဒါရူပံ အတ္ထိ နောပါဒါရူပံ”ဟု ရှိသကဲ့သို့၊ ဤဥပမေယျ ဝါကျ၌လည်း “ဝေဓိဓ” နောက်ဝယ် “ဟေတုပိ အတ္ထိ န ဟေတုပိတိ”ဟု ရှိသင့် သည်။

သကလံ နိရဝသေသံ။ ။သဗ္ဗသည် သာဝသေသသဗ္ဗ၊ နိရဝသေသသဗ္ဗဟု ၂-မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် “သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော” ဟူရာ၌ အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ သေခြင်းမှမကြောက်ကြ၊ ထို့ကြောင့် ထိုသဗ္ဗသည် အနက်အကြွင်းရှိနေသောကြောင့် သာဝသေသသဗ္ဗတည်း။ “သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာ”၌ သဗ္ဗကား အကြွင်းမရှိသောကြောင့် နိရဝသေသသဗ္ဗတည်း၊ ဤ၌ သဗ္ဗလည်း နိရဝသေသသဗ္ဗဟု သိစေလို၍ “သကလံ နိရဝသေသံ”ဟု ဖွင့်သည်။

န ဟေတုမေဝါတိ-န ဟေတုမေဝဟူသော သဒ္ဒါသည်။ သာဝဓာရဏ ဟေတုပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသော-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဟိတ်ကို ပယ်ခြင်းကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

တတ္ထ-ထို န ဟေတုမေဝဟူသော စကားရပ်၌၊ (အတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝေန-အတ္ထုဒ္ဓါရ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ လဗ္ဗမာနော-ရထိုက်သော) ဟေတု-ဟိတ်သည်။ ဟေတု ဟေတု-ဟေတုဟိတ်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ သာဝဓာရဏဟေတု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုဗ္ဗိဓော- ၄-ပါးအပြားရှိ၏။ တေသု-ထို ၄-ပါးတို့တွင်၊ တယော-န်သော၊ ကုသလဟေတု-ကုသိုလ်ဟိတ်တို့သည်။ (သန္တိ)၊ ပေ၊ တယော-န်သော၊ အဗျာကတဟေတု-တို့သည်။ (သန္တိ)၊ ဣတိ အယံ-ဤဟိတ်သည်။ ဟေတု ဟေတု နာမ-ဟေတုဟိတ် မည်၏။

ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ စတ္တာရော-န်သော၊ မဟာဘူတာ-တို့သည်။ ရူပက္ခန္ဓသ-ကို၊ ပညာပနာယ-ပညတ်ခြင်းငှာ၊ ဟေတု-အကြောင်းတို့တည်း။ စတ္တာရော-န်သော၊ မဟာဘူတာ-တို့သည်။ (ရူပက္ခန္ဓသ-ကို၊ ပညာပနာယ-ငှာ၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ အယံ-ဤဟိတ်သည်။ ပစ္စယဟေတုနာမ-ပစ္စယဟိတ်မည်၏။ [သံယုတ္တနိကာယ်၊ ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပုဏ္ဏမသုတ်။]

သာဝဓာရဏ၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသော။ ။န ဟေတုမေဝ၌ ဝေဟူသော အဝဓာရဏနှင့်တကွ န ဟေတုဖြင့် ဟေတုကိုပယ်ခြင်းကို ညွှန်ပြသောသဒ္ဒါဖြစ်သည်။ [သဟ+အဝဓာရဏေန ယောဝတ္ထတိတိ သာဝဓာရဏ(နိဒ္ဒေသော)၊ ဟေတုနော+ပဋိက္ခေပေါ ဟေတုပဋိက္ခေပေါ၊ ဟေတုပဋိက္ခေပဿ+နိဒ္ဒေသော ဟေတုပဋိက္ခေပ နိဒ္ဒေသော၊ သာဝဓာရဏောစ+သော+ဟေတုပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသောဓာတိ သာဝ၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသော၊ စာအုပ်တို့၌ သာဝဓာရဏဟုရှိ၏။ “န ဟေတုမေဝ” ဟု ဝေကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသောကြောင့် “သာဝဓာရဏ”ဟု ရှိသင့်သည်။]

ဟေတုဟေတု။ ။ဒုက္ခအစစ်ကို “ဒုက္ခ ဒုက္ခံ”ဟုလည်းကောင်း၊ ရုပ်အစစ် ကို “ရူပ ရူပံ”ဟုလည်းကောင်း သဒ္ဒါတု ၂-ဆင့် ခေါ်ရိုးရှိလကဲ့သို့ ဤ၌လည်း လောဘစသည်ဖြင့် မူလအမည်ရသော ဟိတ်ကို ယူစေလို၍ (တစ်နည်း) ဟေတု ပစ္စည်းဖြစ်သော ဟိတ်အစစ်ကို ယူစေလို၍ “ဟေတု ဟေတု”ဟု မိန့်သည်။ ဟေတုယေဝ-ဟိတ်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဟေတု-ဟိတ်တည်း။ ဟေတု ဟေတု-ဟိတ်။ [ဟေတု ဟေတုတိ မူလဟေတု၊ ဟေတု ပစ္စယဟေတုတိ ဝါ အယမတ္ထော-ဋီကာ။]

ပစ္စယဟေတု။ ။သက်ရှိ သက်မဲ့များ၌ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသာ အထည်ကိုယ် အမာခံရှိကြ၏။ ဝဏ္ဏ ဂန္ဓစသည်တို့ကား ထိုမဟာဘုတ်များ၏ အခြေအရံအမွမ်းတင် များသာတည်း။ ထို့ကြောင့် “ရူပ+ခန္ဓ=ရုပ်အစု”ဟု နာမည်တပ်၍ ပညတ်ရာ၌ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသည် ထိုသို့ နာမည်တပ်မိရာ အကြောင်းဖြစ်ရကား မဟာဘုတ် ၄-ပါးကို ရူပက္ခန္ဓအမည်ရခြင်း၏ ပစ္စယဟုလည်းကောင်း၊ ဟေတုဟုလည်းကောင်း ခေါ်ရသည်။ [ပစ္စယော ဝေ+ဟေတု ပစ္စယဟေတု။]

ကုသလာ ကုသလံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကဋ္ဌာနေ-အကျိုး၏ဖြစ်ရာ၌၊ (အကျိုးပေးရာ၌) ဥတ္တမံ-ပဓာနအကြောင်းတည်း၊ ဣဋ္ဌာရမဏံ-သည်၊ ကုသလဝိပါကဋ္ဌာနေ-ကုသိုလ်အကျိုး၏ဖြစ်ရာ၌၊ ဥတ္တမံ-တည်း၊ အနိဋ္ဌာရမဏံ-သည်၊ အကုသလဝိပါကဋ္ဌာနေ-၌၊ (ဥတ္တမံ-တည်း၊) ဣတိ အယံ-ဤဟိတံသည်၊ ဥတ္တမဟေတုနာမ-ဥတ္တမဟိတံမည်၏၊ (ပဓာနအကြောင်း မည်၏)၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ အတိတာ၊ ပေ၊ ပဓာနာတိတိ-ဟူ၍၊ (အဟ-ဟောတော်မူပြီ) [အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အတိတံအနာဂတ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မသမာဒါနာနံ-ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏၊ ဌာနတော-အကျိုး၏ တည်ရာအကြောင်းအားဖြင့်၊ ဟေတုသော-အကျိုး၏ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ပဓာနာတိ-အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊ မဇ္ဈိမနိကာယံ၊ မူလပဏ္ဏာသ၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ မဟာသီဟနာဒသုတ်၊ ဤပါဠိတော်၌ “ကံကို ဟေတုအားဖြင့် သိတော်မူ၏”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့်၊ “ဟေတု”ဟုလည်း အမည်ရကြောင်း သိရသည်။]

ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) အဝိဇ္ဇာ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဒေသဝ (ဒသာ+ဝေ)-ဤ အဝိဇ္ဇာသည်သာ၊ (သင်္ခါရာနံ-တို့၏)၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဝိဇ္ဇာ-သည်၊ သင်္ခါရာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏဟေတု-အတူတကွ ဆောင်တတ်သောအကြောင်းတည်း၊ ဝါ-ဆက်ဆံသော အကြောင်းသည်၊ ဟုတွာ၊ ပစ္စယဋ္ဌံ-ပစ္စယ၏အနက်သို့၊ ဖရတိ-ရောက်၏၊ [ဖရဓာတ်သည် ဂတိအနက်လည်းရှိ၏] ဣတိ အယံ-ဤဟိတံသည်၊ သာဓာရဏဟေတုနာမ-သာဓာရဏဟိတံ မည်၏။

ဥတ္တမဟေတု။ ။ဥတ္တမ သဒ္ဓါသည် ပဋ္ဌာန အနက်ဟောတည်း၊ ဤဥတ္တမဟိတံဟူသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံနှင့် ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌဖြစ်သော အာရုံတည်း၊ ထိုတွင် ကုသိုလ်ကံသည် ကောင်းကျိုးပေးရာ၌၊ အကုသိုလ်ကံသည် မကောင်းကျိုးပေးရာ၌ မဓာနဖြစ်၏၊ မှန်၏-အကျိုးပေးရာ၌ အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အခြားအကြောင်းများရှိသော်လည်း ကံသည်သာ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးပေးဖို့ရန် နိယာမဖြစ်သောကြောင့် ကံသာလျှင်ပဓာနဖြစ်၏၊ ဣဋ္ဌာရုံသည် ကုသလဝိပါကံဖြစ်ဖို့ရန်၊ အနိဋ္ဌာရုံသည် အကုသလဝိပါကံဖြစ်ဖို့ရန် ပဓာနဖြစ်၏။

သာဓာရဏဟေတု။ ။အဝိဇ္ဇာသည် ပုညာတိ သင်္ခါရ၊ အာနဉ္ဇာတိသင်္ခါရဟူသော ကုသိုလ် သင်္ခါရတို့ဖြစ်ဖို့ရန်လည်းကောင်း၊ အပုညာတိ သင်္ခါရဟူသော အကုသိုလ် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ဖို့ရန်လည်းကောင်း အကြောင်းဖြစ်ရကား ထိုသင်္ခါရ ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် အဝိဇ္ဇာကို သာဓာရဏဟိတံဟု ခေါ်ရသည်။

ဟိ-ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ပထဝီရသော-မြေ၏ အရသာသည် လည်းကောင်း၊ အာပေါရသောစ-ရေ၏ အရသာသည်လည်းကောင်း၊ မရုရသာပိ-ချိုသော အရသာရှိသော သစ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ အမရရုသာပိ-မချိုသော အရာသာရှိသော သစ်ပင်၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အဝိဇ္ဇာ-အဝိဇ္ဇာသည်၊ ကုသလသင်္ခါရာနိပိ-ကုသိုလ် သင်္ခါရတို့၏လည်းကောင်း၊ အကုသလသင်္ခါရာနိပိ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ သာဓာရဏပစ္စယော-အတူတကွ ဆောင်တတ်သော အကြောင်းတည်း၊ ဝါ-ဆက်ဆံသောအကြောင်းတည်း။

ပန-အတ္ထုဒ္ဓါရသာမညမှ တစ်ပါး၊ အတ္ထုဒ္ဓေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအံ့၊ ဣမသို့ အတ္ထေ-ဤ နဟေတုမေဝ ဟူသော ပုဒ်တို့၏ အနက်၌၊ ဟေတုဟေတု-ဟေတုဟိတ်ကို၊ အဓိပ္ပေတော-အလိုရှိအပ်၏၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ ဟေတု၊ပေ၊ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ မာတိကာယ-ဒုကမာတိကာ၌၊ အာဂတံ-လာသော၊ ရူပဿ-၏၊ ဟေတုဘာဝံ-ဟိတ်၏အဖြစ်ကို၊ (ပဋိက္ခိပန္နောဋ္ဌစပ်) နိယမေတွာ-စေဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ ပဋိက္ခိပန္နော-ပယ်တော်မူလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နဟေတု မေဝါတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ [ဧဝံ-ဟူသော နိယမနှင့်တကွ “န”ဟု ပယ်မြစ်ခြင်းကို “နိယမေတွာ ပဋိက္ခိပန္နော”ဟု ဆိုသည်။] ဣမိနာနယေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗပဒေသု-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ (အဟေတုကမေဝ, ဟေတုဝိပုယုတ္တမေဝ” အစရှိသောပုဒ်တို့၌) ပဋိက္ခေပ နိဒ္ဒေသော-ပယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အပဋိက္ခေပ နိဒ္ဒေသောစ-မပယ်ခြင်းအားဖြင့် အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [“သပစ္စယမေဝ” စသည်၌ကား ပဋိသေမ မပါသောကြောင့် “အပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသ” တည်း၊] ပန-အမှားစကားချပ်, ညှပ်လိုက်ဦးအံ့၊ သဗ္ဗပဒါနံ-တို့၏၊ (နဟေတု အစ ရှိသော ပုဒ်တို့၏) ဝစနတ္ထော-ကို၊ မာတိကာဝဏ္ဏနာယံ-မာတိကာအဖွင့်၌၊ ဝုတ္တောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

ပန-ကား၊ သပစ္စယမေဝါတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါး၌၌၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ-ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယမေဝ-ကံဟူသော အကြောင်း ရှိသည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာဒိနိ-အာဟာရသမုဋ္ဌာန် အစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ အာဟာရဒိပစ္စယာနေဝ-အာဟာရ အစရှိသော အကြောင်းရှိကုန်သည် သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ရူပဿေဝ-၏သာ၊ (ရုပ်အတွက်သာ) ဝုတ္တစတု ပစ္စယဝေသန-ဟောတော်မူအပ်သော ၄-ပါးသော အကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ [နာမ်တရားတို့အတွက်ကား အဝိဇ္ဇာ, တဏှာ, ဖဿ, ဝိညာဉ် ဟူသော အကြောင်းများလည်းရှိသေး၏၊ ဤနေရာ၌ ရုပ်ကိုပြသောကြောင့် “ရူပဿေဝ”ဟု ဆိုသည်။]

ရူပမေဝါတိ-ရူပမေဝ .ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ရူပိနောပေ၊ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ မာတိကာယ-၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ အရူပိဘာဝံ-အရူပီ၏၊ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်တော်မူ၏။

[မာတိကာ၌ ပါခဲ့ပြီးသော ပုဒ်တို့ကို မဖွင့်ဘဲ ခုန်ကျော်၍၊ မာတိကာ၌ မပါခဲ့သော ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ” စသည်မိန့်။] ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေ ဟိတိ-ကား၊ ပစ္စုပ္ပန်ရူပမေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ-နံသော၊ ဆဟိ-၆-ပါးသော ဝိညာဉ်တို့သည်၊ ဝေဒိတဗွံ-သို့ထိုက်၏၊ ပန-ဆက်၊ နိယမော-သတ်မှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဧဝသဒ္ဓါကို၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-စက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (မယာ) ဂဟိတော-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တာနိ-ထိုစက္ခုဝိညာဉ်အစရှိသော ပဉ္စဝိညာဉ်တို့သည်၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ်ရုပ်၊ အနာဂတံ ရုပ်တို့ကို၊ နပိဇာနန္တိ-မသိကြကုန်၊ မနောဝိညာဏံ ပန-သည်ကား၊ အတိတံပိ-အတိတ် ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနာဂတံပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာနာတိ-သိနိုင်၏၊ တံ-ထိုမနောဝိညာဉ်သည်၊ ဣမသ္မိံ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ-ဤပဉ္စဝိညာဉ် အယဉ်၌၊ ပတိတွာ-ကျ၍၊ သောတ ပတိတမေဝ-ဒေသနာအယဉ်၌ကျသည်သာ၊ ဟုတွာ၊ ဂတံ-သွားပြီ။

ရူပမေဝါတိပေ၊ ပဋိက္ခိပတိ။ ။ဒကမာတိကာ၌ “ရူပိနောဓမ္မာ အရူပိနော ဓမ္မာ”ဟု ရှိ၏။ ထိုရူပိနံ ‘ဤရူပကဏ္ဍ၌လာသော ရုပ်ပုဒ်သည် အနက်တူ၏။ [“ရူပံ-ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောသည်+ယဿအတ္ထိတိ”ဟုချည်း ဝိဂ္ဂဟပြုရ၏။] ထို့ကြောင့် ရူပမေဝ၌ ဝေဖြင့် မာတိကာ၌ လာသော အရူပိအဖြစ်ကို ပယ်မြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေဟိ။ ။ဥပ္ပန္နံသဒ္ဓါသည် “စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ”၌ ဖွင့်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဓဏတ္တယဂတဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် အနက်ကို ယူရသောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန်”ဟု ဖွင့်သည်။ ဥပ္ပန္နံအရ “ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ရူပ၊ သဒ္ဓ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗနှင့် ရုပ်ဓမ္မတို့ကိုယူပါ”ဟုလို၊ ပါဠိတော်၌ “ဥပ္ပန္နံ”ဟုရှိ၍ ဝေမပါဘဲလျက် သေသဒ္ဓါဖြင့်ဆိုခြင်းကိုကား စက္ခုဝိညာဉ်များကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။ ဘာကြောင့်နည်း၊ မနောဝိညာဉ်က အတိတ်အနာဂတံရုပ်ကိုလည်း သိသောကြောင့်တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ နိပုဗ္ဗ ယမုဓာတ်၊ ယဉ်ပစ္စည်းဖြင့် (ပါဠိ၌ အပစ္စည်းဖြင့်) “နိယမ”ဟု ပြီး၏။ “နိယာမ ဓမ္မတာ” ဟူရာ၌ကား ဏပစ္စည်းဖြင့် “နိယာမ”ဟု ရှိရသည်။

တံ ဣမသ္မိံ ပေ၊ ဂတံ။ ။အတိတ် အနာဂတံရုပ်ကိုသိလျက် အဘယ့်ကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေဟိ” ၌ မနောဝိညာဉ် ပါနေရပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တံပေဂတံ” ဟု မိန့်သည်။ ထို မနောဝိညာဉ်ကား ပဉ္စဝိညာဉ် ဒေသနာအယဉ်၌ ပါဝင်သွားသောကြောင့် “ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ” အရ၌ ပါဝင်နေ ရသည်။ [ပဉ္စဝိညာဉ် ဒေသနာအတွင်း၌ သွင်းယူတော်မူခြင်းကို “သောတပတိတ” ဟု ဆိုသည်။]

ပန-ကား၊ ဟုတွာ-အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန-မရှိခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ (ပျက်စီးခြင်းဟူသော အနက်သဘောကြောင့်) အနိစ္စမေဝ-အနိစ္စသာတည်း၊ ဧရယ-ဧရာသည်၊ အဘိဘဝိတဗုဓမ္မကတ္တာ-လွမ်းမိုးထိုက်သော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧရာဘိဘူတမေဝ-ဧရာသည် လွမ်းမိုးအပ်သည်သာတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယသ္မာ၊ ရူပကာယေ-ရူပကာယ၌၊ ဧရာ-သည်၊ ပါကဋ္ဌာ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာပိ-ကြောင့်လည်း၊ ဧရာဘိဘူတမေဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဝေ၊ ပေ၊ သင်္ဂဟောတိဇ္ဈေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဝိဓာသဒ္ဓေါ-ဝိဓာသဒ္ဓါသည်၊ မာနသဏ္ဍာနကောဋ္ဌာသေသု-မာနအနက်၊ သဏ္ဍာနအနက်၊ ကောဋ္ဌာသအနက်တို့၌၊ ဒိသတိ-ထင်ရှား၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ အဟံ-သည်၊ သေယျော-သူထက် မြတ်သူသည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဓာ-မာနသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဟံ-သည်၊ သဒိသော-သူနှင့်တန်းတူသူသည်၊ အသ္မိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဓာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အာဒီသု-ဤသို့အစရှိသောပါဠိရပ်တို့၌၊ မာနော-သည်၊ ဝိဓာနာမ-မည်၏၊ ကထဝိဓံ-ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့တည်ခြင်းရှိသူကို၊ သီလဝန္တံ-သီလရှိသူဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်သနည်း၊ ကထဝိဓံ-ကို၊ ပညဝန္တံ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-န်သနည်း၊ ဣတိ အာဒီသု-တို့၌၊ သဏ္ဍာနံ-ကောင်းစွာ တည်ခြင်းသည်၊ (ဝိဓာနာမ-မည်၏)၊ ဟိ-မှန်၊ ကထံ ဝိဓန္တိပဒသ-ဟူသောပုဒ်၏၊ ကထံ သဏ္ဍာနံ-ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့ ကောင်းစွာတည်ခြင်းရှိသူကို၊ (သီလဝန္တံန္တိ ဝဒန္တိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဧကဝိဓေန-တစ်ပါးသောအဖို့အားဖြင့်၊ ဉာဏဝတ္ထု-အမျိုးမျိုးသော သမ္မတ္တိတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ဉာဏ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဒုဝိဓေန-၂-ပါးသောအဖို့အားဖြင့်၊ ဉာဏဝတ္ထု-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ကောဋ္ဌာသော-အဖို့အစသည်၊ ဝိဓာနာမ-မည်၏။

မာနော ဝိဓာ။ ။ဝိဇ္ဈတိ-သုတစ်ပါးကို ထိုးဆွတ်၏၊ ဣတိ ဝိဓာ၊ ဝိဓာတံ၊ ဝိဇ္ဈနအနက်ဟော၊ အပစ္စည်း၊ မာနသည် သုတစ်ပါးကို ထိုးဆွတ်တတ်သောကြောင့် ဝိဓာမည်၏။

သဏ္ဍာနံ။ ။“ဝိဓိယတေ-ပြုစီမံအပ်၏၊ ဣတိ ဝိဓာ”ဟု ကြံ၍ ပြုစီမံအပ်သော ကောင်းစွာ တည်ခြင်းကို “ဝိဓာ”ဟု ခေါ်သည်၊ “ကထံ+ဝိဓာ ယသ္မာတိ ကထံ ဝိဓာ-ဂုဏ်အားဖြင့် အဘယ်သို့ ကောင်းစွာတည်ခြင်း ရှိသနည်း”၊ [သဏ္ဍာနံ-ပုံသဏ္ဍာနံ”ဟု အနက်မဆိုဘဲ “ကောင်းစွာတည်ခြင်း”ဟု ဆိုရသည်၊ ကထံ ဝိဓန္တိ-ဂုဏေဟိ ကထံ သဏ္ဍိတံ၊ ဋီကာ။]

ကောဋ္ဌာသော ဝိဓာ။ ။“ဝိဇ္ဈတေ-ဝေဖန်အပ်၏၊ ဝါ-ကွဲပြား၏၊ ဣတိ ဝိဓာ”ဟု ပြုလျှင် ကောဋ္ဌာသအနက်ကိုဟော၏။ “ဝိဓ-ဝိဘာဓေ”ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသည်၊ ဉာဏဝတ္ထုကို “ဉာဏမေဝ ဉာဏဝတ္ထု”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်မှာ ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကို ပြသော အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဉာဏဝိဘာဓ် အဋ္ဌကထာ၌ “ဉာဏဉ္စ+တံ+ဝတ္ထု စ နာနပုကာရာနံ သမ္မတ္တိနံတိ ဉာဏဝတ္ထု”ဟု

ဣဇာပိ-ဤဇကဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟောဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ ကောဋ္ဌာသောဝ-
ကောဋ္ဌာသ အနက်ကိုသာ၊ အဓိပ္ပေတော။

သင်္ဂဟသဒ္ဓေါပိ-သည်လည်း၊ သဇာတိ၊ပေ၊ ဝသေန-သဇာတိသင်္ဂဟ၊
သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟ၊ ကြိယာသင်္ဂဟ၊ ဂဏနသင်္ဂဟတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ စတုဗ္ဗိဇော-
၄-ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၄-ပါးတို့တွင်၊ သဗ္ဗေ-နံသော၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယ
တို့သည်၊ (ခတ္တိယဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊) အာဂစ္ဆန္တု-လာကြကုန်လော၊ သဗ္ဗေ-
နံသော၊ ဗြာဟ္မဏာ-ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ (ပုဏ္ဏားဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု)၊
သဗ္ဗေ၊ ဝေဿာ-ဝေဿတို့သည်၊ (ဝေဿဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု)၊ သဗ္ဗေ၊
သုဒ္ဓါ-သုဒ္ဓတို့သည်၊ (သုဒ္ဓဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု)၊ အာဂုသော ဝိသာခ-
ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ယာစ သမ္မာဝါစာ-အကြင် သမ္မာဝါစာသည်လည်းကောင်း၊
ယောစ သမ္မာကမ္မန္တော-သည်လည်းကောင်း၊ ယောစ သမ္မာအာဇီဝေါ-သည်လည်း
ကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ မဗ္ဗာ-ဤတရားတို့ကို၊ သီလက္ခန္ဓေ-သီလဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊
သင်္ဂဟိတာ-သွင်းယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အယံ-ဤသင်္ဂဟသည်၊ သဇာတိသင်္ဂဟော
နာမ-သဇာတိသင်္ဂဟမည်၏၊ ဝါ-တူသောဇာတ်အားဖြင့် ပေါင်း၍ယူခြင်းမည်၏၊

တိုက်ရိုက်ဖွင့်ပြထားသည်၊ အနု၌ကား “ဉာဏဿ ဝါ ဥတ္တရဿ ပုရိမဉာဏံ ဝတ္ထု
ကာရဏန္တိဉာဏဝတ္ထု-နောက်နောက်ဉာဏ်၏ တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်သော ရှေးရှေးဉာဏ်”ဟု
ဆဋ္ဌိတပျူရိသံ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

သင်္ဂဟသဒ္ဓေါပိ။ ။ပီဖြင့် ဝိစာ သဒ္ဓါကို ပေါင်း၊ ဝိစာသဒ္ဓါသည် အမျိုးမျိုး အနက်
ရှိသကဲ့သို့ သင်္ဂဟသဒ္ဓါလည်း အမျိုးမျိုးအနက်ရှိသည်-ဟုလို၊ သို့သော် သင်္ဂဟ သဒ္ဓါ၏ မူလ
အနက်မှာ ပေါင်း၍ယူခြင်း၊ တစ်ပေါင်းတည်းယူခြင်း၊ သိမ်းယူခြင်း အနက်သာတည်း၊ သိမ်းယူ
ကြောင်းက အများအပြားရှိသောကြောင့် သင်္ဂဟသဒ္ဓါလည်း ၄-ပါး အပြားရှိသည်ဟု ဆိုရသည်။

ဝေဿာ သုဒ္ဓါ။ ။ဝေဿာကို “သူကြွယ်မျိုး”ဟုပေးကြ၏၊ ပါဠိတော်၌ “ဝိသုံ ကမ္မန္တေ
ပယောဇန္တေ”ဟု ရိုရကား လယ်ယာလုပ်ခြင်း၊ နွားမွေးခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်း စသည်ဖြင့်
အသီးသီး အလုပ်ရှိသူများကို “ဝေဿ”ဟု ခေါ်သည်၊ သုဒ္ဓကိုလည်း “သူဆင်းရဲ”ဟုပေးကြ၏၊
“လဟုံ လဟုံ လုဒ္ဓဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ”ဟု ပါဠိတော် ရှိသောကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာအားဖြင့် မဆင်းရဲစေကာမူ
မုဆိုး တံငါ စသော အလုပ်တို့ဖြင့် ကြမ်းကြုတ်သူများကို “သုဒ္ဓ”ဟုခေါ်သည်၊ [သု+ဒါ ဟု
ပုဒ်ခွဲ၍ သုနိပါတ်သည် လဟုံ အနက်ဟော ဒါဇာတ်ကား “လုဒ္ဓဂမန” အနက်ဟောတည်းဟု
ကြပါ။]

သဇာတိသင်္ဂဟော။ ။သမာနဇာတိနံ+သင်္ဂဟော သဇာတိသင်္ဂဟော၊ (တစ်နည်း)
သမာနဇာတိယာ+သင်္ဂဟော၊ သဇာတိ သင်္ဂဟော၊ [အနက်ကို ဋီကာနိဿယ ကြည့်ပါ၊
သမာနကိုသပြု၊ အနု၌ကား သသဒ္ဓါသည်ပင် သမာန အနက်ရှိ၏ဟု ဆိုသည်၊] “သဗ္ဗေ
ခတ္တိယာ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆန္တု” သည် ခတ္တိယ၊ ဗြာဟ္မဏ၊ ဝေဿ၊ သုဒ္ဓ ဟူသော ဇာတ်အားဖြင့်

ဝါ-တူသောဇာတ်ရှိသောငှာတို့ကို ပေါင်း၍ ယူခြင်းမည်၏။ ဟိ-မှန်၊ ဧကဇာတ်ကာ-
 တူသောဇာတ်ရှိသော ခတ္တိယ စသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေဝိယ-
 ဆိုအပ်ရာဋ္ဌာန၌ကဲ့သို့၊ ဣဓ-ဤသဗ္ဗေ ခတ္တိယာအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သဗ္ဗေ-
 အလုံးစုံသော ခတ္တိယ စသူတို့သည်၊ ဝါ-အလုံးစုံသောတရားတို့သည်၊ ဇာတ်ယာ-
 ဇာတ်အားဖြင့်၊ ဧကသင်္ဂဟံ-တစ်ပေါင်းတည်း သိမ်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-
 ရောက်ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗေ-န်သော၊ ကောသလကာ-ကောသလတိုင်းသားတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊
 သဗ္ဗေ-န်သော၊ မာဂဓကာ- မဂဓတိုင်းသားတို့သည်၊ (အာဂစ္ဆန္တု) သဗ္ဗေ၊
 ဘာရုကစ္ဆကာ-ဘာရုကစ္ဆ ရွာသားတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ အာဝုသော ဝိသာခ၊
 ယောစ သမ္မဝါယာမော-သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယောစ သမ္မာသမာဓိ-သည်လည်း
 ကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ သမာဓိက္ခန္ဓေ-သမာဓိဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊
 သင်္ဂတိတာ-န်ပြီ၊ ဣတိ အယံ-သည်၊ သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟောနာမ-မည်၏၊ ဝါ-
 ကောင်းစွာ ဖြစ်ရာ အရပ်၊ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် သိမ်းယူခြင်းမည်၏။
 ဟိ-မှန်၊ ဧကဋ္ဌာနေ-တစ်ခုတည်းသောအရပ်၌၊ ဇာတာ-ပေါက်ဖွားသူတို့သည်၊
 သံဝုဒ္ဓါ-ကြီးပွားသူတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဋ္ဌာနေဝိယ-၌ကဲ့သို့၊
 ဣဓ-ဤသဗ္ဗေ ကောသလကာ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော လူ၊
 အလုံးစုံသောတရားတို့သည်၊ သဉ္ဇာတိဋ္ဌာန နိဝုတ္တောကာသဝသေန-ကောင်းစွာ
 ပေါက်ဖွားရာဋ္ဌာန၊ နေရာအရပ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကသင်္ဂဟံ-သို့၊ ဂတာ-ကုန်ပြီ။

သဗ္ဗေ-န်သော၊ ဟတ္ထာရောဟာ-ဆင်စီးသူရဲကောင်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊
 သဗ္ဗေ၊ အဿရောဟာ-မြင်းစီးသူရဲကောင်းတို့သည်၊ (အာဂစ္ဆန္တု)၊ သဗ္ဗေ၊ ရထိကာ-
 ရထားစီးသူရဲကောင်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တု၊ အာဝုသော ဝိသာခ၊ ယာစ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-သည်

“သဗ္ဗေ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယဇာတ်ရှိသူအားလုံး”ဟု သိမ်းကျုံးပုံကိုပြသော လောကီဥဒါဟရုဏ်တည်း၊
 “ယာစ၊ ပေ၊ သီလက္ခန္ဓေ သင်္ဂဟိတာ”ကား သမ္မာဝါစာ စသော ဝိရတိ ၃-ပါးလုံး၏ သီလဇာတ်
 (သီလသဘော) ရှိသောကြောင့် သီလဂုဏ်ကျေးဇူး၌ သိမ်းကျုံးပုံကိုပြသော သာသနာတော်
 ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ [ထိုပါဠိမှာ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဓမ္မဒိန္နာသုတ် ပါဠိတော်တည်း။]

သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟံ။ “သဉ္ဇာယန္တိ ဧတ္တောတိ သဉ္ဇာတိ” ဟု သော ဋီကာဋီဂ္ဂဟနှင့်အညီ
 ပေါက်ဖွားရာဒေသ၊ ဖြစ်ပေါ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို “သဉ္ဇာတိ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုသဉ္ဇာတိဒေသ
 စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့် သဘောတူသောကြောင့် တစ်ပေါင်းတည်းသိမ်းယူ ခြင်းသည် “သဉ္ဇာတိယာ+
 သင်္ဂဟော”အရ “သဉ္ဇာတိသင်္ဂဟံ”မည်၏။ “သဗ္ဗေ ကောသလကာ” စသည်သည် လောကီဥဒါဟ
 ရုဏ်၊ ယောဇာဝုသော” စသည်ကား သာသနာဥဒါဟရုဏ်တည်း၊ သတိ၊ ဝိရိယတို့သည်
 သမာဓိဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ အချင်းချင်း ကျေးဇူးပြုလျက် ဖြစ်ကြရကား သဉ္ဇာတိဒေသအားဖြင့်
 သမာဓိက္ခန္ဓာ၌ သွင်းယူရသည်။

လည်းကောင်း၊ ယောစ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ-သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ ဣမေ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ပညာက္ခန္ဓေ-ပညာဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊ သင်္ကဟိတာ-န်ပြီ၊ ဣတိ အယံ-သည်၊ ကြိယာသင်္ဂဟောနာမ-မည်၏။ ဝါ-ပြုအပ်သော ကိစ္စအားဖြင့် သွင်းယူခြင်း မည်၏။ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗေဝ-န်သော၊ ဧတေ-ဤလူ၊ ဤ တရားတို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ကြိယာကရဏေန-ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုခြင်းအားဖြင့်၊ ဧကသင်္ဂဟံ-သို့၊ ဂတာ-ကုန်ပြီ။

စက္ကာယတနံ-စက္ကာယတနသည်၊ ကံဗမံ ခန္ဓဂဏနံ-အဘယ်ခန္ဓာ၌ ရေတွက် ခြင်းသို့၊ ဝါ-အဘယ်ခန္ဓာ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်သနည်း၊ စက္ကာယတနံ-သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဂဏနံ-ရူပက္ခန္ဓာ၌ ရေတွက်ခြင်းသို့၊ ဝါ-ရူပက္ခန္ဓာ၌ ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ စက္ကာယတနံ-သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဂဏနံ-သို့၊ ဟဉ္စိ ဂစ္ဆတိ-အကယ်၍ရောက်အံ့၊ တေန-ထိုသို့ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ရေ-ဟယ် ပရဝါဒိ၊ စက္ကာယတနံ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ (ဝတ္ထဗွံ) ဝတ-စင်စစ်ဧကန်၊ အမှန်အတိုင်းဆိုထိုက်၏၊ အယံ-ဤသင်္ဂဟသည်၊ ဂဏနသင်္ဂဟောနာမ-မည်၏။ ဝါ-တပေါင်းတည်း ရေတွက်ခြင်းအားဖြင့် သိမ်းယူခြင်းမည်၏။ အယံ-ဤ ဂဏနသင်္ဂဟကို၊ ဣဓ-ဤ ဧကံဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟော ဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပေတော၊ ဟိ-မှန်၊ ဧကကောဋ္ဌာသေန-တစ်ခုသောအဖို့အစုဖြင့်၊ ရူပဂဏနာ-ရုပ်တို့ကို ပေါင်း ယူရေတွက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိအယံ-ဤသည်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဧကံဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟော ဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော-တည်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဒုဝိဓေန ရူပသင်္ဂဟော အစရှိသော ပါဠိတို့၌လည်း၊ ဧသ-သည်၊ နယော-တည်း။

ကြိယာ သင်္ဂဟ။ ။မိမိ၏ ကိစ္စကိုပြုခြင်းအားဖြင့် တူသောကြောင့် တစ်ပေါင်း တည်းသိမ်းယူခြင်းသည် ကြိယာသင်္ဂဟမည်၏။ “သဗ္ဗေ ဟတ္ထာရောဟာ” စသည်သည် ဆင်စီး အလုပ်ကိုလုပ်ခြင်းစသည်အားဖြင့် သဘောတူ၍ သိမ်းယူရုံကိုပြသော လောကီ ဥဒါဟရုဏ်တည်း။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းရှိသကဲ့သို့၊ သမ္မာသင်္ဂဟလည်း အပ္ပနာသို့ရောက်သောအခါ ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဤသို့ကိစ္စအားဖြင့် တူသောကြောင့် ပညာက္ခန္ဓာ၌ ယူပုံကိုပြသော သာသနာ ဥဒါဟရုဏ်တည်း။

ဂဏနသင်္ဂဟ။ ။ “ဂဏန”ဟူရာ၌ ၁-၂ စသော ဂဏန်းကို ဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊ စက္ကာယတနကို ရူပက္ခန္ဓာ၌ ပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းကဲ့သို့ ပေါင်း၍ရေတွက်ခြင်းကို “ဂဏန” ဟု ဆိုလိုသည်။ “သဗ္ဗံ ရူပံ နဟေတု”ဟူရာ၌လည်း ရုပ်ဟူသမျှကို “နဟေတု” အရ၌ တစ်ပေါင်း တည်းပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းတည်း။ “ဂဏနာယ-ပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းအားဖြင့်+သင်္ဂဟော- သိမ်းယူခြင်းတည်း၊ ဂဏနသင်္ဂဟော-ခြင်း။ [ဓာတုကထာ၌လည်း “စက္ကာယတနံ-ကို၊ ဧတေန ခန္ဓေန-ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သိမ်းယူအပ်၏”ဟု ပေးပါ။]

ဒုကနိဒ္ဒေသ အဖွင့်

ဣဒါနိ-ကေဝိသေင်္ဂဟကို ပြပြီးရာ၊ ယခုအခါ၌၊ ဒုဝိသေင်္ဂဟာဒိသု-ဒုဝိသေင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့၌၊ အတ္ထိပေ၊ နေဝါဒါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘောဒသတ္တာဝတော-အကွဲအပြား၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုစ္ဆာ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ-ပုစ္ဆာရှေ့သွားရှိသော၊ ပဒဘာဇနံ-ပဒဘာဇနီကို၊ ဒဿန္တော (ဟုတွာ) ကတမံ တံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ကတမံ တံ ရူပံ ဥပါဒါ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ဥပါဒိယတိ-စွဲမြဲစွာယူတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒါ-မည်၏၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ [အာဒိ ယတိ၏အနက်၊] အမုဉ္ဇိတွာ-မလွတ်မှု၍၊ [ဥပ၏အဓိပ္ပာယ်၊] တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို၊ နိဿာယ-မိုး၍၊ ပဝတ္တတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဣဒါနိ-၌၊ တံ ပဘောဒံ-ထို ဥပါဒါရုပ်အပြားကို၊ ဒဿန္တော၊ (ဟုတွာ) စက္ခာယတနန္တိ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဥပါဒါရူပံ-ကို၊ သင်္ခေပတော-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဒိသိတွာ-သရုပ်အရ၊ ထုတ်ပြပြီး၍၊ ပုန၊ တဒေဝ-ထိုဥပါဒါရုပ်ကိုပင်၊ ဝိတ္တာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ နိဒ္ဒိသန္တော-ညွှန်ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ-၍)၊ ကတမံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

တတ္ထ-ထို ကတမံ တံ ရူပံ စက္ခာယတနံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ စက္ခု-သည်၊ မံသစက္ခု-မံသစက္ခုလည်းကောင်း၊ ပညာစက္ခု-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့၊) ဒုဝိမံ-၂-ပါးအပြားရှိ၏၊ ဧတေသု-ဤ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ပညာစက္ခု-သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု-ဗုဒ္ဓစက္ခုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓမ္မစက္ခု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စဝိမံ-၅-ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ-ထို ၅-ပါးတို့တွင်၊ ဘိက္ခဝေ၊ အဟံ-သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏံ၊ အာသယာနုသယဉာဏံဟူသော ဗုဒ္ဓစက္ခုတော်ဖြင့်၊ လောကံ-သတ္တလောကကို၊ ဝေါလောကေန္တော-ကြည့်တော်မူလသော်၊ အပ္ပရဇက္ခေ-ပညာမျက်စိ၌ နည်းသော ရာဂ ဒေါသ မောဟမြူရှိကုန်သော၊ သတ္တေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒုဝိညာပယေ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို ခဲယဉ်းသဖြင့် သိစေထိုက်ကုန်သော၊ (သတ္တေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊) အဒ္ဓသံ-မြင်တော်မူရပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ-သော) ဣဒံ-ဤစက္ခုသည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာမ-မည်၏။

သဗ္ဗညုတဉာဏံ-ကို၊ သမန္တစက္ခု-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ) ဣဒံ-ဤစက္ခုသည်၊ သမန္တစက္ခုနာမ-မည်၏၊ [သမန္တတော-ကြွင်းမဲ့ဥသည့်၊ အလုံးစုံအားဖြင့်+စက္ခုတိ-သင်္ခတ၊ အသင်္ခတတရားတို့ကို သိမြင်တတ်၏၊ ဣတိသမန္တစက္ခု]

ဗုဒ္ဓစက္ခု။ ။ဤပညာစက္ခုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့ မရနိုင်၊ ဘုရားရှင်သာ ရနိုင်သည်။ ဋီကာ၌ "ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏံ"ကို ဗုဒ္ဓစက္ခုဟုဆို၏။ သဗ္ဗာယတန သံယုတ် အဋ္ဌကထာ အနိစ္စဝဂ်၊ အဗ္ဗတ္တာနိစ္စသုတ်၌ အာသယာနုသယဉာဏံကိုလည်း "ဗုဒ္ဓစက္ခု"ဟု ဖွင့်ထားသည်။

စက္ခု-ဉာဏ်စက္ခုသည်၊ [နိဂ္ဂဟိတံကား ဝါစာသိလိဋ္ဌ၊] ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်သည်၊ ဥဒပါဒိ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ-သော) ဣဒံ-သည်၊ ဉာဏစက္ခုနာမ-မည်၏၊ ဘိက္ခဝေ၊ အဟံ-သည်၊ ဒိဗ္ဗေန-နတ်၌ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုနှင့်တူသော၊ ဝိသုဒ္ဓေန-အထူးသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ စက္ခုနာ-ဉာဏ်စက္ခုဖြင့်၊ အဒ္ဓသံ-မြင်တော်မူရပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ) ဣဒံ-သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာမ-မည်၏၊ [ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ခန်း၌ ရှုပါ၊] တသ္မိံ ယေဝါသနေ-ထိုနေရာ၌ပင်၊ ဝိရဇံ-အပါယဂမနိယဖြစ်သော ရာဂ ဒေါသ မောဟ မြူမှုကင်းသော၊ ဝိတမလံ-ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အညစ်အကြေးမှကင်းသော၊ ဓမ္မစက္ခု-ဓမ္မစက္ခုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဂတံ) ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂတ္တယ သင်္ခါတံ-အောက်မဂ် ၃-ပါးအပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ ဉာဏ်-သည်၊ ဓမ္မစက္ခုနာမ-မည်၏။

မံသစက္ခု-သည်လည်း၊ [ဝိဖြင့် ပညာစက္ခုကိုပေါင်း၊] ပသာဒစက္ခုလည်းကောင်း၊ သသမ္ဘာရစက္ခု-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဇံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးတို့တွင်၊ အက္ခိကူပကေ-မျက်တွင်း၌၊ ပတိဋ္ဌိတော-တည်သော၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ အက္ခိကူပကဋ္ဌိကေန-မျက်တွင်း၏ အရိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-၌၊ ဘမုကဋ္ဌိကေန-မျက်ခုံးရိုးဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥဘတော-ဘေး ၂-ဘက်၌၊ အက္ခိကူဋေဟိ-မျက်ထောင့်စွန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ မတ္တလုဂေန-

ဉာဏစက္ခု။ ။ “စက္ခုဥဒပါဒိ” သော ပါဠိတော်သည် ဓမ္မစက္ခုပဝတ္တနသုတ်၌လာသော ပါဠိတော်တည်း၊ သစ္စာတစ်ပါးလျှင် သစ္စဉာဏ်၊ ကိစ္စဉာဏ်၊ ကတဉာဏ် ဟု ၃-ပါးစီရှိ၏၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်ဟူသည်ကား “တဏှာကြံ၌ထား၊ တောဘူမက တရားသည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း” ဟု သိသောဉာဏ်တည်း၊ ထို ဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညေယျ(ပိုင်းခြား၍သိထိုက်သော) ကိစ္စရှိ၏ဟု သိသောဉာဏ်သည် ကိစ္စဉာဏ်မည်၏၊ ထိုဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာတ ပိုင်းခြား၍သိခြင်းကိစ္စကို ပြုအပ်ပြီဟု သိသောဉာဏ်သည် ကတဉာဏ်မည်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် နောက်နောက် သစ္စာတို့၌လည်း ဉာဏ် ၃-ပါးစီရှိပုံကို ဓမ္မစက္ခုပဝတ္တနသုတ် ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ သိပါ။

ဓမ္မစက္ခု။ ။ “စတုသစ္စ ဓမ္မဒဿနံ ဓမ္မစက္ခု” ဟူသော ဋီကာနှင့်အညီ “ဓမ္မေ-သစ္စာ ၄-ပါးတရားတို့ကို၊ စက္ခုတိ-သိမြင်တတ်၏၊ ဣတိ ဓမ္မစက္ခု၊ (တစ်နည်း) ဓမ္မေ-အောက်မဂ် ၃-ပါးတရားတို့၌၊ ဝါ-တွင်၊ စက္ခု-တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော စက္ခုတည်း၊ ဓမ္မစက္ခု-အောက်မဂ် ၃-ပါးတရားတို့တွင် တစ်ပါးအပါအဝင်ဖြစ်သော စက္ခု” ဤသို့လည်း အခြားနေရာ၌ ဝစနတ္ထ ဖွင့်ကြ သည်။

သသမ္ဘာရစက္ခု။ ။ သမ္ဘာရိယတိ ဧတေဟိတိ သမ္ဘာရာ (အဝတ္တကတ္တသာနေ) ပသာဒစက္ခုကို ပိုင်းဝန်း၍ ဆောင်တတ်ကြသောကြောင့် မျက်လုံး၏အသားဆိုင် တွင် ပါဝင်သော ရုပ်ကာလပ်စုကို “သမ္ဘာရ” ဟုခေါ်၏၊ ထိုသမ္ဘာရတို့နှင့် တကွဖြစ် သော အသားဆိုင်မျက်လုံးကို “သသမ္ဘာရစက္ခု” ဟု ခေါ်သည်။

ဦးနောက်ဖြင့်လည်ကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပဉ္စ၊ အက္ခိလောဗေဟိ-မျက်တောင်မွေးတို့
 ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆိန္ဒော-ပိုင်းခြားအပ်သော၊ ယော အယံ မံသ ပိဏ္ဏော-အကြင်
 အသားဆိုင်သည်၊ သင်္ခေပတော-အကျဉ်းအားဖြင့်၊ စတသော-နံသော၊ ဓာတုယော-
 တို့လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏော-အဆင်းလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော-လည်းကောင်း၊ ရသော-
 အရသာလည်းကောင်း၊ ဩဇာ-ဩဇာလည်းကောင်း၊ သမ္ဘာဝေါ-သုက်လည်းကောင်း၊
 သဏ္ဍာနံ-ပုံသဏ္ဍာန်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတံ-ဇီဝိတရုပ်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေါ-
 ဘာဝရုပ်လည်းကောင်း၊ ကာယပသာဒေါ-ကာယပသာဒလည်းကောင်း၊ စက္ခု
 ပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော-၁၄-ပါးသော အဆောက်အဦး
 ရှိ၏။

ဝိတ္တာရတော-အားဖြင့်၊ စတသော-နံသော၊ ဓာတုယော-တို့လည်းကောင်း၊
 တံ သန္နိသီတ၊ ပေ၊ သမ္ဘဝေါ-ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို မှီသော အဆင်းအနဲ့ အရသာ
 ဩဇာ၊ ပုံသဏ္ဍာန် သုက်ဟူကုန်သော၊ ဆ-၆-ပါးသော ရုပ်တို့လည်းကောင်း၊
 ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ ဒသ-ဤ ၁၀-ပါးတို့သည်၊ စတုသမုဋ္ဌာနိကတ္တာ-ကံ၊ စိတ်၊
 ဥတု၊ အာဟာရအားဖြင့် ၄-ပါးသော အကြောင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။
 စတ္တာလီသံ-၄၀-သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဇီဝိတံ-ဇီဝိတရုပ်လည်းကောင်း၊ ဘာဝေါ-ဘာဝ

သမ္ဘဝေါ။ ။ သမ္ဘဝတိ ဧတေနာတိ သမ္ဘဝေါ-သန္ဓေ၏ ဖြစ်ကြောင်းသက်၊ ထိုသက်သည်
 အာပေါဓာတ်တည်း၊ [သမ္ဘဝေါတိ အာပေါဓာတုမေဝ သမ္ဘဝ သမ္ပုတ မာမာ၊ ဋီကာ၊] အာပေါ
 ဓာတ်ဟုဆိုသော်လည်း အာပေါဓာတ်ချည်းမက တွဲဖက်ဖြစ်သော ဓာတ်ကြီး ၃-ပါးနှင့် ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ
 ရသ ဩဇာတို့လည်း ပါသေး၏၊ အာပေါဓာတ်၏ သတ္တိက လွန်ကဲသောကြောင့် အာပေါ
 ဓာတ်ဟု ဆိုသည်။

သဏ္ဍာနံ။ ။ လူတို့က အလုံးအပြားစသော ပုံသဏ္ဍာန်ကိုမြင်နေရ၏-ဟု ထင်မှတ်ကြ၏၊
 ထိုသို့ထင်မှတ်လောက်အောင် "သံ (သမ္ဘိဏ္ဏေတွာ)-ပေါင်း၍+ဌာတိ-တည်တတ်၏၊ ဣတိ
 သဏ္ဍာနံ" ဟု ပြု၊ ထိုသဏ္ဍာန်ကို "သဏ္ဍာနန္တိ-ဝဏ္ဏာယတနမေဝ ပရိမဏ္ဍလာဒိသဏ္ဍာနဘူတံ" ဟု
 ဋီကာဖွင့်၏၊ အလုံးအပိုင်းစသော သဏ္ဍာန်အားဖြင့် တည်နေသော ရုပ်ကလာပ်အများ၏ အဆင်း
 များကို သဏ္ဍာန်ဧေါသည်-ဟုလို။

မေးဖွယ်။ ။ "အာပေါဓာတ်ကို သမ္ဘဝ၊ အဆင်းကိုသဏ္ဍာန်ဟုဆိုလျှင် အဘယ်ကြောင့်
 အာပေါဓာတ်နှင့် ဝဏ္ဏရုပ်တို့မှ သီးခြားခွဲ၍ "သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဍာနံ" ဟု ဆိုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊
 အဖြေကား ထိုသမ္ဘဝ၊ ထိုသဏ္ဍာနံ အခြင်းအရာ အားဖြင့်ဖြစ်သော အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယတန
 သည်လည်းကောင်း၊ ထိုသမ္ဘဝ သဏ္ဍာနံ အခြင်းအရာအားဖြင့် မဖြစ်သော အာပေါဓာတ်၊
 ဝဏ္ဏာယတနသည်လည်း ကောင်း၊ မံသပိဏ္ဏ (စက္ခုအသားဆိုင်)တွင် ပါဝင်သောကြောင့် သမ္ဘဝ
 သဏ္ဍာနံ ကို သီးခြားခွဲ၍ ဆိုရပါသည်။ [တေသံ ပန ဝိသံ ဝစနပေ၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ၊ ဋီကာ။]

စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော။ ။ ရှေးစာအုပ်များ၌ "သမ္ဘာရာ" ဟု တွေ့ရ၏၊ "မံသ ပိဏ္ဏော" နှင့်
 အရတူသောကြောင့် "သမ္ဘာရော" ဟု ရှိပါစေ၊ "စုဒ္ဒသ+သမ္ဘာရာ ယသ္မာတိ စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော၊
 စတုစတ္တာလီသ သမ္ဘာရော၌လည်း နည်းတူ။

ရုပ်လည်းကောင်း၊ ကာယပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊ စက္ခုပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊
 ဣတိ-သို့၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသော ရုပ်တို့သည်၊ ဧကန္တကမ္မဿမုဋ္ဌာနာနေဝ-ဧကန်
 ကမ္မဿမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့ချည်းသာ၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ စတုစတ္တာလီသာယ-သော၊
 ဣမေသံ ရူပါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အပြားအားဖြင့်၊ စတုစတ္တာလီသ သမ္ဘာရော-၄၄-
 ပါးသော အဆောက်အဦရှိ၏။

ယံ-ယင်းအသားဆိုင်ကို၊ လောကော-လူအပေါင်းသည်၊ သေတံ-ဖြူသော၊
 စက္ခု-စက္ခုပသာဒတည်း၊ [နိဂ္ဂဟိတံကား၊ ဝါစာသီလိဋ္ဌ၊] ပုထုလံ-ပြားသော၊
 (စက္ခု-တည်း၊) ဝိသဋ်-ပြန့်သော၊ (စက္ခု-တည်း၊) ဝိတ္ထိတ္ထံ-ကျယ်ပြန့်သော၊
 စက္ခု- တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဉ္ဇာနန္တော-အမှတ်ပြု၍ သိလသော်၊ စက္ခု-စက္ခု
 ပသာဒကို၊ န သဉ္ဇာနာတိ-ကောင်းစွာမသိနိုင်၊ ဝတ္ထု-စက္ခုပသာဒ၏ မှီရာဝတ္ထုကို၊
 စက္ခုတော-စက္ခုဟူ၍၊ သဉ္ဇာနာတိ-အမှတ်ပြု၍သိ၏၊ (မှတ်ထင်၏)၊ [ပကတိ
 မျက်လုံးဖြစ်သော အသားဆိုင်ကိုသာ စက္ခုဟု လူတို့က သိကြ၏၊ စက္ခုပသာဒ
 ကိုကား မသိကြ-ဟူလို၊] သော မံသ ပိဏ္ဏော-သည်၊ အက္ခိကူပေ-မျက်လုံးအတွင်း၌၊
 ပတိဋ္ဌိတော-တည်၏၊ နှာရသုတ္တကေန-အကြောတည်းဟူသောချည်ဖြင့်၊ ဗဒ္ဒေါ-
 ဖွဲ့အပ်၏၊ [အကြောတို့က ဘေပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဖွဲ့စပ်ထားသည်၊] မတ္တလုဂေ-
 ဦးနှောက်နှင့်၊ အာဗဒ္ဒေါ-စပ်နေ၏၊ [အတွင်းပိုင်းမှာ ဦးနှောက်နှင့်စပ်နေသည်-
 ဟူလို၊ ဗန္ဓုဓာတ်ဖြစ်သော်လည်း၊ တပစ္စည်းဖြင့် “ဗဒ္ဒေါ”ဟု ရှိလျှင်ကောင်း၏၊
 “နှာရသုတ္တကေန မတ္တလုဂေ အာဗဒ္ဒေါ”ဟု မူကွဲလည်းရှိ၏၊ “နှာရသုတ္တကေန-
 အားဖြင့်၊ မတ္တလုဂေ-၌၊ အာဗဒ္ဒေါ-စပ်နေ၏”ဟု ပေး၊] ယတ္ထ-ယင်းအသားဆိုင်၌၊
 သေတံပိ-ဖြူသော အဆင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ကဏ္ဍံပိ-မည်းနက်သောအဆင်း
 သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ လောဟိတကံပိ-နီသောအဆင်းသည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ပထဝီပိ-
 ပထဝီဓာတ်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ပေ၊ ဝါယောပိ-သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ ယံ-ယင်း
 မံသ ပိဏ္ဏဟူသော စက္ခုသည်၊ သေမူဿဒတ္တာ-များသော သလိပ်ရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ သေတံ-ဖြူ၏၊ ပိတ္တုဿဒတ္တာ-များသော သည်းခြေရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတ္ထံ-မည်းနက်၏၊ ရူဟိရုဿဒတ္တာ-များသော သွေးရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ လောဟိတကံ-နီ၏၊ ပထဝုဿဒတ္တာ-များသော ပထဝီဓာတ်
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတ္ထိတ္ထံ-
 အပြားအားဖြင့် တည်ကြောင်းသည်၊ ဝါ-ခိုင်မာသည်၊ ဟောတိ၊ [ပုပုဗ္ဗ ထာဓာတ်ကြံ၊

ပထဝီပိ၊ပေ၊ဝါယောပိ။ ။ပထဝီစသော ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့ရှိကြောင်းကို စုဒ္ဒသသမ္ဘာရော
 အရတုန်းက “စတသော ဓာတုယော”ဟု ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း “ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲများပြား
 သောကြောင့် “ပတ္ထိတ္ထံ”ဖြစ်ရ၏” စသည်ဖြင့် အထူးဆိုလိုသောကြောင့် ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို
 ထပ်၍ ပြပြန်သည်၊ (ဋီကာ)။

တကို ဣဏ္ဍပြု၊ ပတ္တာယတိ ဧတေနာတိ ပတ္တိဏ္ဍံ-အပြားအားဖြင့်တည်ကြောင်း၊
 (တစ်နည်း) ပပုဗ္ဗ ထိနဓာတ်ကြံ၍ “ပတ္တိနံ-ခက်တရော်ရှိသည်”ဟုလည်း ပေးကြ
 ၏။] အာပုဿဒတ္တာ-များသော အာပေါဓာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-
 ကြောင့်၊ ပဂ္ဂရတိ-ယိုစီး၏၊ တေဇဿဒတ္တာ-များစွာသော တေဇောဓာတ်ရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ပရိဒယုတိ-ထက်ဝန်းကျင်ပူလောင်၏၊ ဝါယုဿဒတ္တာ-
 များသော ဝါယောဓာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ သမ္မမတိ-ချာချာ
 လည်၏၊ (မျက်လုံးလည်၏) ဣဒံ-ဤစကားသည်၊ သသမ္ဘာရစက္ခုနာမ-မည်၏။

ပန-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသသမ္ဘာရစက္ခုနံ၊ နိဿိတော-မိသော၊ ဧတ္ထ-၌၊ ပဋိဗဒ္ဓေါ-
 စပ်ဖွဲ့သော၊ စတုနံ-နံသော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲမြဲစွာယူ၍၊ (ပဝတ္တော-
 သော) ယော ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣဒံ-ဤပသာဒသည်၊ ပသာဒစက္ခုနာမ-
 မည်၏၊ တဒေတံ-ထိုပသာဒစက္ခုသည်၊ တဿ သသမ္ဘာရစက္ခုနော-ထိုသသမ္ဘာရ
 စက္ခု၏၊ (ကဏှမဏ္ဍလဿ၌စပ်)၊ သေတမဏ္ဍလပရိက္ခိတ္တဿ-မျက်ဖြူဝန်းတို့ဖြင့်
 ကာရံအပ်သော၊ ကဏှမဏ္ဍလဿ-မျက်နက်ဝန်း၏၊ မဇ္ဈေ-၌၊ အဘိမုခေ-ရှေးရှု
 အရပ်၌၊ ဌိတောနံ-တည်သူတို့၏၊ သရိရ၊ပေးဘုတေ-ကိုယ်သတ္တာန်၏၊ ဖြစ်ပေါ်ရာ
 အရပ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ [သုငယ်ရိပ်ထင်ရာအရပ်ဟု ခေါ်ကြသည်၊] ဒိဋ္ဌမဏ္ဍလေ-
 မြင်အပ်သော အဝန်းအဝိုင်း၌၊ သတ္တသု ပိစုပဋ္ဌလေသု-ဝါဂွမ်းလွှာ ၇-ထပ်တို့၌၊
 အသိတ္တတေလံ-လောင်းထည့်အပ်သောဆီသည်၊ ပိစုပဋ္ဌလာနိ-ဝါဂွမ်းလွှာတို့ကို၊
 (ဗျာပတိ) ဝိယ-ပျံ့နှံ့သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သတ္တကိုပဋ္ဌလာနိ-မျက်လွှာ ၇-လွှာ
 တို့ကို၊ ဗျာပေတွာ-ပျံ့နှံ့၍၊ [သာယေမာနံ တိဋ္ဌတိ၌စပ်] ဓာရဏ၊ပေ၊ ကိစ္စာဟိ-
 ချိပ္ပေ၊ ရွက်ဆောင်ခြင်း၊ ရေချိုးပေးခြင်း၊ နံ့သာလိမ်းပေးခြင်း၊ ယပ်ခတ်ခြင်း
 ကိစ္စရှိကုန်သော၊ စသူဟိ-၄-ယောက်ကုန်သော၊ မာတိဟိ-အထိန်းတော်တို့သည်၊
 ဓတ္တိယကုမာရော-မင်းသားကလေးသည်၊ (ကတူပကာရော) ဝိယ-ပြုအပ်သော
 လျော်သော ကျေးဇူးရှိသကဲ့သို့၊ (တထာ) သန္တာရဏ၊ပေ၊ ကိစ္စာဟိ-ကောင်းစွာထားခြင်း၊
 ဖွဲ့စီးခြင်း၊ ကျက်စေခြင်း၊ ကောင်းစွာ လှုပ်ရှား တွန်းဖိခြင်းကိစ္စရှိကုန်သော၊
 စတူဟိ-နံသော၊ ဓာတူဟိ-ဓာတ်ကြီးတို့သည်၊ ကတူပကာရံ-ပြုအပ်သော လျော်သော
 ကျေးဇူးရှိသည်၊ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-တို့သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိယမာနံ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊
 အာယုနာ- ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော အသက်သည်၊ အနုပါလီယမာနံ- အစဉ်မပြတ်၊

သတ္တကို ပဋ္ဌလာနိ။ ။ “မျက်လွှာ ၇-ထပ်တို့ကိုပျံ့နှံ့တည်သည်” ဟု ဆိုသောကြောင့်
 “သနံးဉ်းခေါင်းပမာဏရှိသော အရပ်ဝယ် စက္ခုပသာဒ ရုပ်ကလာပ် ပေါင်း များစွာ တည်ရှိသည်”ဟု
 သိသာ၏။

စောင့်ရှောက်အပ်သည်။ ဝတ္ထုပေ၊ ဒီဟိ-အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ အစရှိသည်တို့သည်၊ ပရိဝုတ်-ခြံရံအပ်သည်။ ပမာဏတော-ပမာဏအားဖြင့်၊ ဦကာ သိရမတ္တ-သန်းဦးခေါင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသည်။ (ဟုတွာ) စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-စက္ခု ဝိညာဉ် အစရှိသော ဝီထိစိတ်တို့၏၊ ယထာရဟံ-စွာ၊ ဝတ္ထုဒွါရဘာဝံ-ဝတ္ထု၏အဖြစ်၊ ဒွါရ၏အဖြစ်ကို၊ သာယေမာနံ-ပြီးစေလျက်၊ တိဋ္ဌတိ။ [စက္ခုဝိညာဉ်၏ ဝတ္ထု၏ အဖြစ်၊ ဒွါရ၏အဖြစ်ကိုပြီးစေ၍၊ သမ္ပဋိဋ္ဌိန်း စသည်တို့၏ ဒွါရ၏အဖြစ်ကိုသာ ပြီးစေသောကြောင့် “ယထာရဟံ”ဟု ဆိုသည်။]

စ-သာဓကကား၊ ဓမ္မသေနာပတိနာပိ-သည်လည်း၊ ယေန၊ ပေ၊ သမူပမန္တိ-ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)-ဤပါဠိကို၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ယေနစက္ခုပသာဒေန-အကြင် စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ရူပါနိ-ရူပါရုံတို့ကို၊ အနုပဿတိ-အဖန်ဖန်မြင်ရ၏။ [“မ”ကား အာဂုမံ၊] (တစ်နည်း) မနု-သတ္တဝါသည်၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ ဧတံ-ဤစက္ခုပသာဒသည်၊ ပရိတ္တံ-သေးငယ်၏၊ သုခုမံ-သိမ်မွေ့၏၊ ဦကာသိရသမူပမံ-သန်းဦးခေါင်းနှင့်တူသော ဥပမာရှိ၏။]

စက္ခုစ-ပသာဒစက္ခုလည်း ဟုတ်၏၊ တံ-ထိုပသာဒစက္ခုဟူသည်၊ အာယတနဉ္စ-အာယတနလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခုယတနံ-မည်၏၊ ယံ စက္ခုပေ၊ ပသာဒေတိ ဣဓာပိ-ဟူသော ဤ ပါဠိရပ်၌လည်း၊ [အပိဖြင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော “စတုနဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယ ရူပံ”ကို ပေါင်း၊] ဥပယောဂတ္ထေယေဝ-ဒုတိယဝိဘတ်၏ အနက်၌ပင်၊ သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်တည်း၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယိတွာ-စွဲမြဲစွာယူ၍၊ ပဝတ္တပ္ပသာဒေါ-ဖြစ်သောပသာဒ သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဣမိနာ-ဤစတုနံ၊ ပေ၊ ပသာဒေပါဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ပသာဒစက္ခုမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သေသစက္ခု-ပသာဒစက္ခုမှ ကြွင်းသော စက္ခုကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ [“သေသ”ဟု ဆိုသောကြောင့် “သသမ္ဘာရစက္ခုနှင့် တကွ စက္ခုအမည်ရသော ပညာစက္ခု ၅-မျိုးလုံးကိုပယ်သည်”ဟု ယူပါ၊] ပန-ဆက်၊ ဣန္ဒြိယဂေါစရသုတ္တေ-၌၊ [“သုပိ”ဟု အချို့စာအုပ်၌ ရှိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ မပါ၊] ပထဝီဓာတုယာ-ပထဝီဓာတ်ဟူသော၊ ဧကံ-သော၊ မဟာဘူတံ-ကို၊ ဥပါဒါယ-

ဦကာသိရမတ္တံ။ ။ဦကာသိရမတ္တ ဟူသည်လည်း စက္ခုပသာဒတစ်ခု၏ ပမာဏမဟုတ်၊ စက္ခုပသာဒကလာပ်ပေါင်းများစွာ၏ ပျံ့နှံ့တည်ရာအရပ်၏ ပမာဏ တည်း၊ ဌာန၏အမည်ကို ဌာနိ၌တင်စားသော ဌာနပစာသဒ္ဓါဖြစ်သည်။ [ပမာဏတော ဦကာသိရမတ္တန္တိ ဦကာသိရမတ္တေ ပဒေသေ ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ-ဋီကာ။] ဤပမာဏကိုလည်း လူ့မျက်လုံးကိုကြည့်၍ မှန်းဆရသော ပမာဏတည်း၊ သတ္တဝါအကြီးအငယ်လိုက်၍ ထိုပမာဏ၏အကြီးအငယ်လည်း ပြောင်းလွှဲရဦးမည်သာ။

၍၊ အာပေါဓာတုယာစ-အာပေါဓာတ်လည်းဖြစ်သော၊ ပေ၊ ဝါယောဓာတုယာစ-
 သော၊ တီဟိ-နံသော၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့သည်၊ သင်္ဂဟိတော-သင်္ဂဟိတော-သင်္ဂဟိတော-
 အပ်သော၊ ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ [အချို့စာအုပ်၌ “အသင်္ဂဟိတော” ဟု ရှိ၏၊
 မကောင်း၊ ကလာပ်တစ်ခုတည်း၌ အခြားမဟာဘုတ်များက ဝိုင်း၍ ချီးမြှောက်ရမည်
 ဖြစ်သောကြောင့် “သင်္ဂဟိတော” ဟု ရှိရမည်၊] စတု ပရိဝတ္တသုတ္တေ-၌၊ ပထဝီ
 ဓာတုယာစ-ပထဝီဓာတ်လည်းဖြစ်သော၊ အာပေါဓာတုယာစ-သော၊ ဒွိန္ဒ-နံသော၊
 မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ တေဇောဓာတုယာစ-သော၊ ဝါယောဓာတုယာစ-
 သော၊ ဒွိဟိ-နံသော၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့သည်၊ သင်္ဂဟိတော-သော၊ ပသာဒေါ-
 သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ (ဝစနံ)-ကု၊ ဝုတ္တံ-ပြီး၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ပရိယာ
 ယေန-ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီး။

ဟိ-မှန်၊ အယံ သုတ္တန္တိကကထာ နာမ-ဤသုတ္တန္တိက ကထာမည်သည်၊
 ပရိယာယဒေသနာ-ပရိယာယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတည်း၊ စ-ဆက်၊ စတုန္ဒ-နံသော၊
 မဟာဘူတာနံ-တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-၍၊ ယော ပသာဒေါ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော-
 ထိုပသာဒသည်၊ တေသု-ထို ၄-ပါးသော မဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ဧကေကသာပိ-
 တစ်ပါးတစ်ပါးသော မဟာဘုတ်၏လည်းကောင်း၊ ဒွိန္ဒ ဒွိန္ဒပိ-၂-ပါး၊ ၂-ပါးသော
 မဟာဘုတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ပသာဒေါယေဝ-ပသာဒပင်တည်း၊ ဣတိ ဣမိနာ
 ပရိယာယေန-အားဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုဣန္ဒြိယဂေါစရသုတ်၊ စတုပရိဝတ္တသုတ်တို့၌၊
 ဒေသနာ-ဒေသနာတော်သည်၊ အာဂတာ-လာပြီ၊ အဘိဓမ္မာ ပန-သည်ကား၊
 နိပုရိယာယဒေသနာ နာမ-ပရိယာယ် မဟုတ်၊ မုချဖြစ်သော ဒေသနာတော်မည်၏၊
 တသ္မ၊ ဣ-ဤအဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌၊ စတုန္ဒ၊ ပေ၊ ပသာဒေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-
 ပြီး။

အယံ-ဤဟာသည်၊ (ဤ ရုပ်ဓန္ဓာသည်၊ ဝါ-ဤ ဓန္ဓာ ပဉ္စကသည်၊ မေ-
 ၏၊ အတ္တာ-အတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဗာလဇနေန-ရုပ်နာမ်၌ မကျွမ်းကျင်သူ၊
 လူပြိန်းအပေါင်းသည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတ္တာ-သိမ်းဆည်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သရိရံပိ-
 ကိုယ်ဓန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ဓန္ဓပဉ္စကပိ-ဓန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်းကို လည်းကောင်း၊

တံ ပရိယာယေန။ ။၄-ယောက်ပိုင်ဖြစ်သော ဥစ္စာသည် ထို ၄-ယောက်တွင် ၁-
 ယောက်၏ဥစ္စာလည်းဖြစ်နိုင်၊ ၂-ယောက်၏ဥစ္စာလည်းဖြစ်နိုင်၊ ၃-ယောက်၏ဥစ္စာလည်း ဖြစ်နိုင်
 သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ မဟာဘုတ် ၄-ပါးလုံး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စက္ခုပသာဒသည် မဟာဘုတ် ၁-
 ပါး၏ ဥစ္စာ၊ ၂-ပါး၏ဥစ္စာဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့သော လောကဖြစ်ရိုး ပရိယာယ်အားဖြင့် ဣန္ဒြိယ
 ဂေါစရသုတ်၌ မဟာဘုတ် ၁-ပါး၏ ပသာဒဟုလည်းကောင်း၊ စတုပရိဝတ္တသုတ်၌ မဟာဘုတ်
 ၂-ပါးတို့၏ ပသာဒဟုလည်းကောင်းဆိုသည်။ [ထို သုတ်များကိုကား ယခုအခါ ရှာ၍မတွေ့ရ။]

အတ္တဘာဝေါ-အတ္တဘာဝဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မိ-ထိုအတ္တဘော၌၊ ပရိယာပနော-
 အကျုံးဝင်သော၊ (ပါဝင်သော၊) တန္နိဿိတော-ထိုအတ္တဘောကို မှီသော ပသာဒ
 တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ္တဘာဝ ပရိယာပနော-မည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏေန-
 သည်၊ ပဿိတုံ-မြင်ခြင်းငှား၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနိဒဿနော-
 န မည်၏၊ ဧတ္ထ-ဤ ပသာဒ၌၊ ပဋိယဋ္ဌနနိယံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်
 တိုက်ခြင်းသည်၊ ဇာယတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သပ္ပဋိဃော-သပ္ပဋိဃမည်၏။

ယေနာတိအာဒိသု-ယေန အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ အယံ-ကား၊ သင်္ခေပတ္တော-
 အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ကရုဏာဘူတေန-ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ယေန စက္ခုနာ-
 အကြင် စက္ခုဖြင့်၊ အယံ သတ္တော-ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ဣဓ-ဤဓမ္မသင်္ဂဏီ
 ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊
 အတိတေ-လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ပဿိတိ-မြင်သော်လည်း၊ မြင်ခဲ့ပြီ၊ ဝတ္ထမာနေ-
 ပစ္စုပ္ပန်၌၊ ပဿတိတိ-မြင်သော်လည်း၊ မြင်ဆဲ၊ အနာဂတေ-၌၊ ပဿိဿတိတိ-
 မြင်သော်လည်း၊ မြင်ဦးလတ္တံ့၊ အဿ-ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ အပရိဘိန္နံ-မပျက်စီးသော၊
 စက္ခု-စက္ခုသည်၊ သဗ္ဗေ ဘဝေယျ-အံ့၊ အထ-ထိုသို့ဖြစ်လသော်၊ အနေန-ဤ
 သတ္တဝါသည်၊ အာပါတဂတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက်သော၊ ရူပံ-ကို၊ ပဿေတိ-
 မြင်နိုင်ရာ၏။ [ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကို တစ်နည်းပြလိုသောကြောင့် “အတိတံဝါ”
 စသည်မိန့်။]ဝါ-တစ်နည်း၊ အတိတံ-သော၊ ရူပံ-ကို၊ အတိတေန-သော၊ စက္ခုနာ-

အတ္တဘာဝေါ။ ။အတ္တနော-အတ္တ၏+ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ အတ္တဘာဝေါ-
 ရာ၊ ဗာလဇနတို့က အတ္တဟု စွဲလမ်းခြင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာဟူသည် ဤကိုယ်၊ (တစ်နည်း)
 ခန္ဓာ ၅-ပါးတည်း၊ [“ကိုယ်” ဟုရာ၌ ရူပက္ခန္ဓာ သာ ရ၏၊] မှန်၏-ဤကိုယ်ခန္ဓာ(ရုပ်)ကြီး
 ရှိသောကြောင့် (တစ်နည်း) ဤ ခန္ဓာ ၅-ပါးရှိသောကြောင့် ဗာလဇနတို့က အတ္တဟု သိမ်းဆည်း
 မှတ်ထင်မှုကို ပြုကြလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤခန္ဓာကိုယ်(ခန္ဓာ ၅-ပါး)သည် အတ္တဟု သိမ်းဆည်း
 မှတ်ထင်ခြင်း၏ အကြောင်းအရာဖြစ်၏၊ [အတ္တဘာဝေါပုဒ်၏ ဝစနတ္တကိုစိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍအဆုံး၌
 တစ်မျိုးပြခဲ့သေး၏။]

အနိဒဿနော။ ။ [ဒဿိတုံ န သက္ကာ”ကို ကြည့်၍ “ပဿိယတေ-မြင်အပ် မြင်နိုင်၏၊
 ဣတိ နိဒဿနော၊ န+နိဒဿနော အနိဒဿနော၊ [ပသာဒေါကိုင့်၍ ပါဠိတော်၌ ပုလ္လင်ထားသည်၊
 စက္ခုကိုင့်လျှင် နပုလ္လင်ချပါ။]

ဣဓ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ။ ။ “ဣဒံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ”ဟု အချို့စာ၌ ရှိသော်လည်း မကောင်း၊
 “ဣဒံ”ဟု ညွှန်ပြဖို့ရန်အကြောင်းမရှိ၊ ဤဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် ၌ “ကတမံ တံ ရူပံ ရူပါယတနံ
 ယံ ရူပံ၊ပေ၊ ဝတ္တနိဘာ၊ သနိဒဿနံ၊ သပ္ပဋိယံ၊ နိလံ၊ ပီတကံ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော
 အပြားကို ရည်ရွယ်၍ “ဣဓ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ရူပံ”ဟု ဆိုခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် “ဣဓ”ဟု
 အောက်မြိုက်ဖြင့် ရှိပါစေ။

ဖြင့်၊ ပဿိ-မြင်ခဲ့ပြီး၊ ပစ္စုန္နံ-သော၊ (ရုပ်-ကို)၊ ပစ္စုပ္ပန္နေန-သော၊ (စက္ခုနာ-ဖြင့်)၊ ပဿတိ-မြင်ဆဲ၊ အနာဂတံ-သော၊ (ရုပ်-ကို)၊ အနာဂတေန-သော၊ (စက္ခုနာ-ဖြင့်)၊ ပဿိဿတိ-မြင်လတ္တံ့၊ တံ ရုပ်-သည်၊ စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏၊ အာပိတံ-ရှေးရူကျခြင်းသို့၊ သစေ အာဂုစ္ဆေယျ-အကယ်၍ရောက်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ တံ ရုပ်-ကို၊ ပဿေယျ-မြင်ရာ၏၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤဝါကျ၌၊ (သစေ တံ ရုပ်-စသော ဝါကျ၌)၊ ပရိကပ္ပဝစနံ-ပရိကပ္ပစကာတည်း၊ ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌေန-မြင်ခြင်းကိစ္စ၌ ရှေ့ဆောင် အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ စက္ခုပိ-စက္ခုလည်း မည်၏။

ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ သဉ္ဇာတိ သမောသရဏဋ္ဌေန-ဖဿစသော တရားတို့၏ ပေါက်ဖွားရာ၏အဖြစ်၊ ပေါင်းဆုံရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စက္ခုယတနံပိ-စက္ခုယတနလည်းမည်၏၊ သော-ဤသဘောတရားသည်၊ သုညတ သဘာဝ နိဿတ္တဋ္ဌေန-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်၊ ပရမတ္ထ သဘောတရား၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်၊ သတ္တဝါမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ စက္ခုဓာတုပိ-စက္ခုဓာတ်လည်း မည်၏၊ [ဓာတုသဒ္ဓါသည် သုညတ၊ သဘာဝ၊ နိဿတ္တ၊ အနက်ဟော-ဟုလို၊] ဧတံ-ဤသဘောတရားသည်၊ ဒဿနလက္ခဏေ-ရူပါရုံကို မြင်ခြင်း လက္ခဏာ၌၊ ဣန္ဒြိယံ-မိမိ၏ အစိုးရသည်၏

ပရိကပ္ပဝစနံ။ ။သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌လာသော ပရိကပ္ပပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အာဂစ္ဆေယျ၊ ပဿေယျ”ဟုဆိုသည်၊ ဤပရိကပ္ပကြိယာ ၂-မျိုးတွင် “သစေ တံ ရုပ်ံပေ၊ အာဂစ္ဆေယျ”သည် မြင်ခြင်း၏အကြောင်းကိုကြံဆသော ဟေတုပရိကပ္ပကြိယာတည်း၊ မြင်ခြင်း၏အကြောင်းမှာ “စက္ခာလောက၊ ရူပထင်ပြီး၊ မနသိ” ဟု ၄-ပါး ရှိ၍၊ များသောကြောင့် “ထိုအကြောင်းတစ်ခုကို မဆိုဘဲလည်း (မြင်ခြင်းတည်းဟူသော ပဿနကြိယာကို မှန်းဆ၍) သိနိုင်လောက်၏”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ [ပါဠိတော်ဝယ် “ပဿေဝါ”ဟူသော ပရိကပ္ပကြိယာဖြင့် ကာလ ၃-ပါးတို့၌ပင် စက္ခုပိညာဉ်၏ မှီရာမဟုတ်ဘဲ ချုပ်သွားသော စက္ခုပသာဒများကို သိမ်းယူ၏၊ မြင်ဖို့ရန်အကြောင်း များစွာ မစုံညီသောကြောင့် မမြင်လိုက်ရသော်လည်း အကြောင်းစုံညီလျှင် မြင်စွမ်းနိုင်ပါသည်-ဟုလို။]

ပရိဏာယကဋ္ဌေန။ ။ပရိ+နိဓာတ်၊ ဣ ဖြင့် နကို ဣ ပြု၍ “ပရိဏာယက”ဟုဖြစ်၏၊ ပရိဏာယတိ-ဖဿစသောတရားတို့ကို (မိမိကမှီရာအဖြစ်ဖြင့်) ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိဏာယကံ၊ ဤသို့ ရှေ့ဆောင်ခြင်းကိုပင် ဋီကာ၌ “တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ ပဝတ္တေတိ”ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၏။

စက္ခုယတနံ။ ။အာယတန၏အနက်ကို “သဉ္ဇာတိ သမောသရဏ” ဟု ပြသည်၊ သဉ္ဇာတိ၊ သမောသရဏအနက်ကို မနာယတနံပုဒ်၏ အဖွင့်၌လည်းပြခဲ့ပြီး၊ သဉ္ဇာတိ သမော သရဏဋ္ဌတို့၏ ဝစနတ္ထကို ဋီကာကြည့်ပါ။ “စက္ခု စ+တံ+ အာယတနဉ္ဇာတိ စက္ခုယတနံ”ဟု ပြပါ။

အဖြစ်ကို၊ ကာရေတိ-စက္ခုသမ္ပဿစသော တရားတို့ကိုပြုစေတတ်၏။ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ စက္ခုန္ဒြိယံ-စက္ခုန္ဒြေလည်းမည်၏။ [ဣန္ဒြိယံ ကာရေတိတိ ဣန္ဒြိယံ”ဟု ပြု၊
 အစိုးရခြင်းအဓိပ္ပာယ်ကို ဋီကာ၌ရှုပါ။] ဒေသာ-ဤသဘောတရားလည်း၊ လုဇ္ဈန
 ပလုဇ္ဈနဋ္ဌေန-ပျက်တတ် အပြားအားဖြင့် ပျက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်
 ကြောင့်၊ လောကောပိ-လောကလည်းမည်၏။ [လုဇ္ဈန ပလုဇ္ဈန၏ အဓိပ္ပာယ်ကို
 လောကီယဒုကံ၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဒေသာ-ဤသဘောတရားသည်၊ ဝဋ္ဌနဋ္ဌေန-အထွက်
 အဝင် သုံးဆောင်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော-အနက်ကြောင့်၊ ဒွါရာပိ-တံခါးလည်း
 ဟုတ်၏။

ဒေသာ-ဤသဘောတရားသည်၊ အပူရဏီယဋ္ဌေန-မပြည့်စေအပ်၊ မပြည့်
 စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သမုဒ္ဒေါပိ-သမုဒ္ဒရာလည်းမည်၏။
 [ပကတိ သမုဒ္ဒရာသည် မိုးပေါ်ကကျလှာသမျှရေတွေဖြင့် မပြည့်နိုင်သကဲ့သို့၊ စက္ခု
 ပသာဒလည်း လာလာသမျှ ရူပါရုံတို့ဖြင့် ပြည့်လျှံ၍သွားစေနိုင်-ဟုလို။] ဧကံ-
 သည်၊ ပရိသုဒ္ဓဋ္ဌေန-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊
 ပဏ္ဍရံပိ-ဖြူစင်သောတရားလည်းဟုတ်၏။ [စက္ခုစသော ရုပ်တရားသည် ပင်ကိုယ်
 သဘောအားဖြင့် ဖြူစင်၏။ ကိလေသာတို့နှင့် မယှဉ်သောကြောင့် ညစ်နွမ်းစရာ
 လည်း မရှိ။] ဧတံ-သည်၊ ဖဿာဒီနံ-ဖဿအစရှိသောတရားတို့၏။ အဘိဇာယ
 နဋ္ဌေန-ပေါက်ဖွားရာ၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ ခေတ္တံပိ-လယ်နှင့်လည်းတူ၏။
 [လယ်သည် မျိုးစေ့တို့၏ပေါက်ဖွားရာဖြစ်သကဲ့သို့ စက္ခုပသာဒသည် ဖဿစသော
 တရားတို့၏ ပေါက်ဖွားရာဖြစ်၏။] ဧတံ-သည်၊ တေသံ ယေဝ-ထိုဖဿအစရှိသော
 တရားတို့၏ပင်၊ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန-တည်ရာ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝတ္တံပိ-
 ယာနှင့်လည်း တူ၏။

ဧတံ-သည်၊ သမဝိသမံ-ညီညွတ်သောအရာ၊ မညီညွတ်သောအရာကို၊ ဝါ-
 လမ်းကောင်းလမ်းဆိုးကို၊ ဒေသေန္တံ-ပြုလျက်၊ အတ္တဘာဝံ-အတ္တဘောကို၊ နေတိ-
 ဆောင်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ နေတ္တံပိ-နေတ္တလည်းမည်၏။ ဝါ-မျက်လုံးနှင့်လည်း

ဝလဉ္စနဋ္ဌေန။ ဝလဉ္စနဋ္ဌံ “ဝလဇိ-ပရိဘောဂ”ဟူသော ဓာတ်တည်း။ ဝလဉ္စန္တိ
 ဧတေနာတိ ဝလဉ္စနံ၊ ဧတေန-ဤတံခါးဖြင့်၊ ဝလဉ္စန္တိ-ဝင်ခြင်း၊ ထွက်ခြင်းအားဖြင့် သုံးဆောင်
 ကြကုန်၏။ ဣတိ ဝလဉ္စနံ၊ ဋီကာ၌ ပဝိသန္တိကား သုံးဆောင်ပုံ သဘောကိုဖွင့်သော အဓိပ္ပာယ်တ္ထ
 တည်း။ သုံးဆောင်ကြောင်းဟုသည်လည်း ထိုစက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်သော ဖဿစသော တရားတို့အား
 ပကတုပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်တည်း။ [တံ ဒွါရိကာနံ ဖဿာဒီနံ
 ဥပနိဿယ ပစ္စယဘာဝေါ ဧဝ ဝလဉ္စနဋ္ဌော၊ အနံ။] ဤနေရာဝယ် အဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌
 “ဖဿာဒီ” စသည်ဖြင့် ဖဿကို ခေါင်းတပ်၍ပြခြင်းသည် ပါဠိတော်လာ “ဖဿော ဟောတိ၊
 ဝေဒနာ ဟောတိ၊ သညာဟောတိ” စသည်ကိုရည်ရွယ်၍ ပါဠိတော်အတိုင်းပြခြင်းတည်း။

တူ၏။ ဧဝံ-သည်။ တေနေဝဋ္ဌေန-ထိုအနက်သဘောကြောင့်ပင်။ နယနိပိ-နယနလည်းမည်၏။ ဝါ-မျက်လုံးနှင့်လည်းတူ၏။ ဧဝံ-သည်။ သက္ကာယ ပရိယာပနန္ဓေန-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်း၌ အကျုံးဝင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်။ ဩရိမတီရံပိ-ဤမှာဘက်ကမ်းလည်း ဟုတ်၏။ [သန္တော-ထင်ရှားရှိသော+ကာယော-ခန္ဓာ ၅-ပါးအပေါင်းတည်း။ သက္ကာယော-ပေါင်း။ သက္ကာယ ပရိယာပနန္ဓေန ဩရိမတီရံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သဠာယတနသံယုတ်၊ အာသီဝိသဝဂ် အာသီဝိသသုတ်၌လည်းကောင်း၊ ဒသကအင်္ဂုတ္တိုရ် တတိယပဏ္ဍာသက၊ အစောရော ဟနဝဂ်၊ သင်္ဂါရဝသုတ် စသည်၌လည်းကောင်း ရှုပါ။] ဒေဝော-သည်။ ဗဟုသုတေရဏဋ္ဌေန-များစွာသော ရူပါရုံတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသာမိကဋ္ဌေနစ-အရှင်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုညောဂါမောပိ-လူတို့မှကင်းဆိတ်သော ရွာနှင့်လည်းတူ၏။ [အာသီဝိသဝဂ္ဂ၊ အာသီဝိသသုတ်။]

တ္ထောဝတာ-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော ယံ စက္ခု စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ အစရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ ပဿိဝါတိအာဒိဟိ-ပဿိဝါ အစရှိကုန်သော၊ စတုဟိ-နံသော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စက္ခုဗ္ဗေတံတိ အာဒိနိ-နံသော၊ စုဒ္ဒသ-နံသော၊ နာမာနိ-အမည်တို့ကို၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ စက္ကာယတနဿ-၏၊ စတ္တာရော-နံသော၊ ဝဝတ္ထာပနနယာ-ပိုင်းခြားမှတ်သားကြောင်းနည်းတို့ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့သိထိုက်ကုန်သနည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ-အဖြေကား၊ ဣ-ဤ ယံ စက္ခု စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယေန၊ ပေ၊ စက္ကာယတနန္တိ-ဟူသော၊ အယံ-ဤနည်းသည်၊ ဧကော-သော၊ နယော-နည်းတည်း၊ ဧဝံ-တူ၊ သေသာပိ-ကြွင်းသော ၃-နည်းတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏။

သုညော ဂါမော။ ။ သုညဂါမဟူသည် ရွာနေသူ လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သောရွာတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုရွာသည် “ဗဟုသုတေရဏလည်းဖြစ်၊ အသာမိကလည်း ဖြစ်သကဲ့သို့၊ စက္ခုပသာဒလည်း ရူပါရုံအများနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် ဗဟုသုတေရဏလည်းဖြစ်၏။ အတ္ထမရှိသောကြောင့် အသာမိကလည်းဖြစ်၏။ ရွာ၌ အနုပါနရိလိမ့် မည်ထင်ရသော်လည်း အနုပါနမှ ကင်းဆိတ်သကဲ့သို့၊ စက္ခုပသာဒသည် အတ္တဟု ထင်ရသော်လည်း အတ္တမှ ကင်းဆိတ်၏။

ဧဝံပေဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ “ယေန စက္ခုနာ၊ ပေ၊ သပ္ပဋိယံ ပဿတိဝါ၊ စက္ခု ပေတံ၊ ပေ၊ စက္ကာယတနံ” ဟု ပစ္စပ္ပန်ကြိယာဖြင့် နည်းတစ်ပါးလည်းကောင်း၊ ပဿတိနေရာဝယ် “ပဿိဿတီ” ဟု အနာဂတ်ကြိယာထည့်၍ နည်းတစ်ပါးလည်းကောင်း၊ ပဿိဿတိနေရာဝယ် “ပဿ 'ဝါ” ဟု ပရိကပ္ပကြိယာထည့်၍ နည်း တစ်ပါးလည်းကောင်း ဤသို့ ကြွင်းသော ၃-နည်းတို့ကို သိပါ-ဟူလို။

ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ ဝိဇ္ဇနိစ္ဆရဏာဒိကာလေသု-လျှပ်စစ်ပြက်ရာ အစရှိသော အခါတို့၌၊ အနောလောကေတု ကာမဿာပိ-ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ လည်း၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ စက္ခုပသာဒံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေတိ-ထိခိုက်၏၊ တသ္မာ၊ တံ အာကာရံ-ထို ထိခိုက်ပုံအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေတု-ငှာ၊ ဒုတိယော-၂-ခုမြောက် ဖြစ်သော၊ နိဒ္ဒေသဝါရော-ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဒေါ-ပြီး၊ တတ္ထ-ထို ဒုတိယနိဒ္ဒေသဝါရ ၌၊ ယမိ စက္ခုမိတိ-ကား၊ အဓိကရဏဘူတေ-အဓိကရဏဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ယမိ စက္ခုမိ-၌၊ (ပဋိဟညဝါ စသည်၌စပ်) ရူပန္တိ ခံတံ-ရူပံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ပစ္စတ္တဝစနံ-ပဌမာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ [“ရူပံ-ရူပါရုံကို” ဟု ဒုတိယန္တ ထင် မှားမည်စိုးသောကြောင့် “ပစ္စတ္တဝစနံ” ဟု ဖွင့်သည်၊] တတ္ထ-ထို ဒုတိယနိဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ပဋိဟညတိဝါတိ-ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ အတိတတ္ထော-အတိတ် အနက်ရှိသော သဒ္ဒါ တည်း၊ ပဋိဟညတိဝါတိ-သဒ္ဒါသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နတ္ထော-တည်း၊ ပဋိဟညိဿတိဝါတိ- သဒ္ဒါသည်၊ အနာဂတတ္ထော-တည်း၊ ပဋိဟညေဝါတိ-သဒ္ဒါသည်၊ ဝိကပ္ပနတ္ထော- အထူးသဖြင့် ကြံစည်ခြင်းအနက်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ [ဤ၌ ပရိကပ္ပကြိယာကိုပင် “ဝိကပ္ပနတ္ထ” ဟု သုံးထားသည်။]

ဟိ-မှန်၊ အတိတ်-အတိတ်ဖြစ်သော၊ ရူပံ-သည်၊ အတိတေ-သော၊ စက္ခုသ္မိ- ၌၊ ပဋိဟညိနာမ-ထိခိုက်ပြီးမည်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-သော၊ (ရူပံ)၊ ပစ္စုပ္ပန္နံ-သော၊ (စက္ခုသ္မိ) ပဋိဟညတိနာမ-ထိခိုက်ဆဲမည်မည်၏၊ အနာဂတံ-သော၊ (ရူပံ)၊ အနာဂတေ-သော၊ (စက္ခုသ္မိ) ပဋိဟညိဿတိ နာမ-ထိခိုက်လတ္တံ့မည်၏၊ တံ ရူပံ-သည်၊ စက္ခုဿ-၏၊ အာပါတံ-သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ-အံ (ဧဝံသတိ) စက္ခုမိ-၌၊ ရူပံ-သည်၊ ပဋိဟညေယျ-ရာ၏၊ ဣတိအယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဒုတိယ နိဒ္ဒေသဝါရ၌၊ ပရိကပ္ပေါ-ပရိကပ္ပတည်း၊ [ရှေးနိဿယဝယ် “ဧတ္ထ-ဤပဋိဟညေဝါ ဟူသောပုဒ်၌” ဟု အနက်ပေး၏။] ပန-ဆက်၊ အတ္ထတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ပသာဒံ-စက္ခုပသာဒကို၊ ဃဋ္ဌယမာနမေဝ-ထိခိုက်သော်သာ၊ ရူပံ-သည်၊ ပဋိဟညတိ နာမ-ထိခိုက်ဆဲမည်၏၊ [“ဃဋ္ဌိယ” ဟု ကံဟောမရှိစေရ၊ ရူပံနှင့် အရတူ အောင် “ဃဋ္ဌ” ဟု ရှိစေရမည်၊ ဃဋ္ဌဓာတ်သည် စုရာဒိဖြစ်မှု တာဠန-ထိခိုက်ပုတ်ခတ်ခြင်း အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ဃဋ္ဌယ” ဟု ချီနိုင်သည်။] ဣဓာပိ-ဤဒုတိယ နိဒ္ဒေသဝါရ၌လည်း၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ဝဝတ္တာပနနယာ- တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏။ [“ယမိ စက္ခုမိ၊ ပေ၊ ပဋိဟညိဝါ” စသည်၌ အတိတ် ကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ “ပဋိဟညတိဝါ” ဟု ပစ္စုပ္ပန်ကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ “ပဋိဟညေဝါ” ဟု အနာဂတ်ကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ “ပဋိဟညေဝါ” ဟု ပရိကပ္ပကြိယာနှင့်စပ်၍ တစ်နည်း၊ ဤသို့ ၄-နည်းကိုသိပါ။]

ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဣစ္ဆာယ-အလိုအားဖြင့်၊ ဩလော
 ကေတုကာမဿ-ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-သည်၊ ရူပေ-၌၊
 စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ ဥပသံဟရတော-ကပ်ဆောင်လသော်၊ ဝါ-သော၊
 (ဩလောကေတုကာမဿ-၏)၊ စက္ခု-သည်၊ ရူပသ္မိ-၌၊ ပဋိဟညတိ-၏၊ တသ္မာ၊
 တံ အာကာရ-ကို၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ တတိယော-သော၊ နိဒ္ဒေသဝါရော-ကို၊
 (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဒေါ၊ သော-ထိုတတိယနိဒ္ဒေသဝါရသည်၊ အတ္တတော-အားဖြင့်၊
 ပါကဋ္ဌောယေဝ-ထင်ရှားသည်သာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤတတိယ နိဒ္ဒေသဝါရ၌၊
 စက္ခု-သည်၊ အာရမဏံ-ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆမာနမေဝ-လက်ခံသော်သာလျှင်၊ ရူပမ္ပိ-၌၊
 ပဋိဟညတိနာမ-ထိခိုက်သည်မည်၏၊ ဣဓာပိ-ဤတတိယနိဒ္ဒေသဝါရ၌လည်း၊
 ပုရိမနယေနေဝပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-နံ၏။

ဣတော-ဤတတိယနိဒ္ဒေသဝါရမှ၊ ပရ-၌၊ ဖဿပဉ္စမကာနံ-ဖဿလျှင်
 ၅-ခုမြောက်ရှိသော တရားအပေါင်းတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒဿနဝေေန-ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စ-၅-ဝါရတို့လည်းကောင်း၊ တေသံယေဝ- ထိုဖဿ ပဉ္စမ
 တရားတို့၏ပင်၊ အာရမဏာပေ၊ ဝသေန-အာရုံနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းကို ပြခြင်း၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသ-နံသော၊ ဝါရော-တို့ကို၊
 ဒသိတာ-မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ၅-ဝါတို့၌၊ စက္ခု နိဿာယာတိ-ကား၊ စက္ခု-
 စက္ခုပသာဒကို၊ နိဿာယ-၍၊ ပစ္စယံ-အကြောင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ [နိဿာယ
 ပစ္စယံ-၌ “နိဿာယ ပစ္စယံ”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။] ရူပံ အာရဗ္ဗာတိ-
 ကား၊ ရူပါရမဏံ-သို့၊ အာဂမ္မ-ရောက်၍၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်သကဲ့သို့ဖြစ်၍၊
 ပဋိစ္စ-ရှေးရှုရောက်ကုန်၍၊ [စက္ခုသမ္ပုဿော ဥပ္ပဇ္ဇိ” စသည်၌ စပ်။]

ဣမိနာ-ဤ စက္ခု နိဿာယ ရူပံ အာရဗ္ဗဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ စက္ခုပသာဒ
 ဝတ္ထုကာနံ-စက္ခုပသာဒဟူသော မှီရာဝတ္ထုရှိကုန်သော၊ ဖဿာဒီနံ-ဖဿ အစရှိသော
 တရားတို့အား [ပစ္စယဘာဝေါ၌စပ်၊] ပုရေဇာတပစ္စယေန-ပုရေဇာတ ပစ္စယသတ္တိ

ဒသဝါရ။ ။ ယံ စက္ခု နိဿာယ ရူပံ အာရဗ္ဗ စက္ခု သမ္ပုဿော ဥပ္ပဇ္ဇိပေ၊ စက္ခု
 သမ္ပုဿော ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိပေ၊ သညာပေ၊ စေတနာပေ၊ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ စသော ဤ ၅-
 ဝါရကို “ဖဿပဉ္စမကာနံ ဥပ္ပတ္တိဒဿနဝေေန ပဉ္စ”ဟုဆိုသည်။ စက္ခုနိဿာယ ရူပါရမဏောပေ၊
 စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ” စသော ၅-ဝါရကို အာရမဏ ပဋိဗဒ္ဓဥပ္ပတ္တိ ဒဿနဝေေန ပဉ္စ” ဟု
 ဆိုသည်။

အာရဗ္ဗနှင့် အာရမဏ။ ။ အာရဗ္ဗကို “အာဂမ္မ၊ သန္ဓာယ၊ ပဋိစ္စ”ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊
 ထို့ကြောင့် အာရဗ္ဗသဒ္ဓါသည် အာရမဏပစ္စည်းသာမက စွဲမှီစရာဖြစ်သော အာရမဏာမိပတိ၊
 အာရမဏပ နိဿာယတို့ကိုလည်း ပြ၏၊ အာရမဏသဒ္ဓါ ကား အာရမဏ (အာရမဏ ပုရေဇာတ)
 အဖြစ်မျှကိုသာပြ၏ဟု ဋီကာ၌ အထူးဆိုထားသည်။

ဖြင့်၊ စက္ခုဒြါရဇဝနဝိထိပရိယာပနန္ဒာနံ-စက္ခုဒြါရဇောဝိထိ၌ အကျုံးဝင်သော ဖဿ အစရှိသောတရားတို့အား၊ အာရမဏာဓိပတိ၊ ပေ၊ ပစ္စယေဟိ-အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏူပ နိဿယ ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရူပဿ-ရူပါရုံ၏၊ ဝါ-က၊ ပစ္စယဘာဝေါ-ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတရေသု-ဤ ၅-ဝါရမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပဉ္စသု-နံသော၊ ဝါရေသု-တို့၌၊ အဿ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿ၏၊ ရူပံ-ရူပါရုံဟူသော၊ အာရမဏံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပါရမဏော-မည်၏၊ ဣတိဇဝံ-ဤသို့၊ အာရမဏပစ္စယမတ္ထေနေဝ-အာရမဏ ပစ္စယ သတ္တိမျှဖြင့်သာ၊ [စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ-နံသော၊ ဖဿာဒီနံ-တို့အားလည်းကောင်း၊ စက္ခုဒြါရဇဝနဝိထိပရိပနန္ဒာနံ-တို့အားလည်းကောင်း၊] ပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ ဒဿိတော-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ပုရိမေသု-နံသော၊ တိသု-၃-ပါးသော ဝါရတို့၌ (စတ္တာရော-နံသော၊ ဝဝတ္ထာပနနယာ-တို့ကို၊ ဝေဒိတွာ) ယထာ-နံသကဲ့သို့၊ ဧဝံ၊ တူ၊ ဣမေသု ဝါရေသု-တို့၌၊ စတ္တာရော စတ္တာရော ဝဝတ္ထာပနနယာ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ကတမံ၊ ပေ၊ ပစ္ဆာယ-ဟူသောပုစ္ဆာဖြင့်၊ ဥဒ္ဓဋ်-ထုတ်ပြအပ်သော၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ တံ-ထိုစက္ခုပသာဒသည်၊ ဣဒံ-ဤတရားပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နာနပုကာရတော-အထူးထူးသောအပြားအားဖြင့်၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ ပုရိမာ-နံသော၊ တယော-၃-ပါးသော နိဒ္ဒေသဝါရတို့၌လည်းကောင်း၊ ဣမေဒသ-ဤ ၁၀-ပါးသော ဝါရတို့၌လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တေရသ-နံသော၊ နိဒ္ဒေသဝါရ-တို့ကို၊

ဣမိနာပေ၊ ဒဿိတော။ ။“စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ ဖဿာဒီနံ-ဖြင့် စက္ခု ဝတ္ထုကို မှီသော ဖဿစသည်ကိုပြ၏၊ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော ဝေဒနာသည် စေတနာစက္ခုညာဉ် တို့ကိုယူ၊ ထိုတရားတို့အား စက္ခုဝတ္ထုသည် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ “ရူပံ အာရဗ္ဗ”အရ ရူပါရုံသည် အာရမဏပုရေဇာတပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ပြင် စက္ခုဒြါရိက ဝိထိတွင် ပါဝင်သော လောဘာမှ ဝေဒပရိယာပနန္ဒာသောတရားတို့အား (ရူပါရုံက အဓိပတိ သတ္တိရှိလျှင်) အာရမဏ ပုရေဇာတသတ္တိသာမက အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏူပနိဿယသတ္တိ တို့ဖြင့်လည်း ကျေးဇူးပြု၏၊ ဤသို့ ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤအဋ္ဌကထာဝယ် စက္ခုဝတ္ထုကိုမှီသော ဖဿပဉ္စမကတရားနှင့် အာရမဏာ ဓိပတိပစ္စည်း ရထိုက်သော လောဘာမှဇောတို့အား စက္ခု ဝတ္ထု ရူပါရုံတို့က ကျေးဇူးပြုပုံကိုသာပြ၏၊ ပဉ္စဒြါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိန္ဒြိန်း၊ သန္တိရဏ၊ ဝုဋ္ဌော၊ တဒါရုံတို့အားလည်းကောင်း၊ အခြားဇောတို့ အားလည်းကောင်း ကျေးဇူးပြုပုံကို မပြ၊ ထိုသို့တိုက်ရိုက်မပြသော်လည်း ရူပါရုံကိုအာရုံပြုခြင်း တူသောကြောင့် သဒိသုပစာရအားဖြင့် ထိုတရားများအားလည်း ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [စက္ခုပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ ဖဿာဒီနံတိ ဣမိနာ ဝေနေနပေ၊ ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-ဋီကာ။]

ဒသိတာ-န်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ စတ္ထ-ဤ ၁၃-ဝါရတို့တွင်၊ ဧကေကသ္မိ-၌၊ စတုန္တံ စတုန္တံ-န်သော၊ ဝဝတ္ထာပနနယာနံ-တို့၏၊ အာဂတတ္တာ-လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွိပညာသာယ-သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဋိမဏ္ဍေတွာဝ-တန်ဆာဆင်တော်မူ၍သာ၊ ဒသိတာ-န်ပြီ၊ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတော-ဤစက္ကာယတနနိဒ္ဒေသမု၊ ပရေသု-န်သော၊ သောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသေသုပိ-သောတာယတနာဒိနိဒ္ဒေသတို့၌လည်း၊ ဒေသဝနယော-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အထူးကား၊ စတ္ထ-ဤသောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ဝိသေသမတ္ထံ-ပုဒ်အထူးမျှကို၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့၊ သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ယံ ရူပံ-သည်) သုဏာတိ-ကြားတတ်၏၊ (သောတဝိညာဉ်၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့် ကြားတတ်၏)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ ရူပံ-သည်) သောတံ-သောတမည်၏၊ တံ-ထိုသောတပသာဒသည်၊ သသမ္ဘာရသောတ ဗိလဿ-အဆောက်အဦနှင့် တကွဖြစ်သော နားတွင်း၏၊ (နားခလောင်တွင်းဝ၏)၊ အန္တော-အတွင်း၌၊ တံနုပေ၊ စိတေ-နနယံ နိမြန်းသော အမွေးတို့သည် စီအပ်သော၊ (စိ၍ ပေါက်ရာဖြစ်သော)၊ အင်္ဂုလိဝေဂေ သဏ္ဍာနေ-လက်စွပ်ကွင်းသဏ္ဍာန်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာရာဟိ-န်သော၊ ဓာတုဟိ-ဓာတ်ကြီး ၄-ပါးတို့သည်၊ ကတုပကာရံ-ပြုအပ်ပြီးသော လျှော်သော ကျေးဇူးရှိသည်၊ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-တို့သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိယမာနံ-ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ အာယုနာ-ဇီဝိတိမ်နွှဲဟူသော အသက်သည်၊ အနပါလိယမာနံ-အစဉ်မပြတ်၊ စောင့်ရှောက်အပ်သည်၊ ဝဏ္ဏာဒိဟိ-ဝဏ္ဏ အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ သြဇာ၊ သမ္ပဝ၊ သဏ္ဍာနတို့သည်)၊ ပရိဂုတံ-ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ) သောတဝိညာဏာဒီနံ-တို့၏၊ ယထာရဟံ-စွာ၊ ဝတ္ထုဒ္ဓါရဘာဝံ သာယေမာနံ တိဋ္ဌတိ-၏။

(ယံ ရူပံ) ဃာယတိ-အနံ့ကိုယူတတ်၏၊ (ယာနဝိညာဉ်၏ မှီရာအဖြစ်ဖြင့် အနံ့ကို ယူတတ်၏)၊ ဣတိ (တံ ရူပံ) ဃာနံ-မည်၏၊ တံ-ထိုဃာနပသာဒသည်၊ သသမ္ဘာရဃာနဗိလဿ-အဆောက်အဦနှင့် တကွဖြစ်သော နှာခေါင်းတွင်း၏၊ အန္တော-၌၊ အပေဒသဏ္ဍာနေ-ဆိတ်စွာသဏ္ဍာန်ရှိသော၊ ပဒေသေ-၌၊ ယထာဝုတ္ထ၊ ပေ၊ ပရိဝါရံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး စသည်တို့၏ ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ထောက်ပံ့စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အခြံအရံရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ ဃာနဝိညာဏာနိနံ၊ ပေ၊ တိဋ္ဌတိ၊ သာယနဋ္ဌေန-သာယာတတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဇိဝာ-မည်၏၊ သာ-ထိုဇိဝာပသာဒသည်၊ သသမ္ဘာရ ဇိဝာ မဇ္ဈဿ-

သာယနဋ္ဌေန ဇိဝါ။ ။ “ဇိဝိတံ-အသက်ရှည်ကြောင်းအရသာကို၊ အဝါယတိ-ခေါ်တတ်၏၊ ဣတိ ဇိဝါ-မည်၏” ဟူသည်နှင့်အညီ “ဇိဝိတံ+အဝါ”ဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် “ဇိဝါ”ဟု ပြီးရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဇိဝါပုဒ်၏ ဇိဝိတ အဝါယန အနက်သည် အရသာကို သာယာခြင်းအနက်ပင်တည်း။

အဆောက်အဦနှင့်တကွဖြစ်သော လျှာလယ်၏၊ ဥပရိ-အထက်ပိုင်း၌၊ ဥပ္ပလဒလဂ္ဂသဏ္ဌာနေ-ကြာဖွင့်ဖတ်၏ အဖျားသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ ပဒေသေ-၌၊ ယထာဂုတ္တ၊ပေ၊ ပရိဝါရာ-သည်၊ ဟုတွာ, ဧဝာ ဝိညာဏာဒိနံ၊ပေ၊ တိဋ္ဌတိ။

ပန-ကား၊ ဣမသ္မိံ ကာယေ-ဤကိုယ်၌၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက်သော၊ ဥပါဒိန္နကရူပနာမ-ဥပါဒိန္နကရုပ်မည်သည်၊ (ကမ္မဇရုပ်မည်သည်၊) အတ္ထိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာကိုယ်အရပ်၌၊ ငံဘယာယတနံ-သည်၊ ကပ္ပာသပဋ္ဌလေ-ဝါဂွမ်းလွှာ၌၊ သူဟောဝိယ-ဆီအစေးကဲ့သို့၊ ယထာဂုတ္တ၊ပေ၊ပရိဝါရမေဝ-သည်သာ၊ (ဟုတွာ)၊ပေ၊ တိဋ္ဌတိ၊ အယံ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤသောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသ၌၊ ဝိသေသော-တည်း၊ သေသော-ကြွင်းသော ပါဠိပ္ပဘေဒေါစ-ပါဠိအပြားကိုလည်းကောင်း၊ အတ္ထောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခုနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-မှနံ၊ (တစ်နည်း) ဟိ-စိုးစဉ်း အနည်းငယ် ဆိုဖွယ်အထူးကား၊ ကေဝလံ-စက္ခုပုဒ်စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဣဓ-ဤသောတာယတနာဒိ နိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခုပဒသ-စက္ခုပုဒ်၏၊ ဌာနေ-အရာ၌၊ သောတပဒါဒိနိ-သောတပုဒ်အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရူပပ ဒသ-၏၊ ဌာနေ-၌၊ သဒ္ဓပဒါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဿီတိအာဒိနံ-အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ ဌာနေ-၌၊ သုဏီတိ အာဒိ ပဒါနိစ-သုဏီအစရှိသော ပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အာဂတာနိ-နိပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ နေတ္တမ္ပေတံ နယနံ ပေတံတိ ဣမသ ပဒဒ္ဒယသ-ဟူသော ဤပုဒ်၂-ပါးအပေါင်း၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဒွါဒသ ဒွါဒသ-န်သော၊ နာမာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သောတာယတနာဒိနိဒ္ဒေသတို့၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဂုတ္တသဒိသမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်းနှင့် တူသည်သာ။

တတ္ထ-ထိုကာယာယတနအရာ၌၊ (ဌတွာ စောဒကဿ ဤဒိသီ စောဒနာ) သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ (ကိဒိသီ စောဒနာ, သိယာ-နည်း) ဣမသ္မိံ ကာယေ-ဤခန္ဓာ

တတ္ထ သိယာ။ ။ကာယာယတနံသည် ဥပါဒိန္နကရိရာ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး၌ ပျံ့နှံ့နေလျှင်၊ စက္ခုပသာဒအတွင်း၌ ကာယာယတနက ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်နေစေရာရှိသောကြောင့် စက္ခုပသာဒဝယ် ကာယာယတနသဘောလည်း ပါဝင်လျက်နေရာ၏၊ ထိုသို့ပါဝင်နေလျှင် စက္ခုပသာဒမှာလည်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ထင်ရာအရိပ်အရောင်ရှိနေ၍၊ ကာယာယနမှာလည်း ရူပါရုံ၏ထင်ရာ အရိပ်အရောင်ရှိနေရကား စက္ခုပသာဒနှင့် ကာယပသာဒတို့ လက္ခဏာချင်း ရောနှောဖွယ်ရာရှိသောကြောင့် "တတ္ထ သိယာ" စချီ၍ စောဒနာသည်၊ ပြုလတ္တံ့အတိုင်း စက္ခုပသာဒသည် ရူပါဘိယာတာရဟဘူတပ္ပသာဒလက္ခဏာရှိ၍၊ ကာယပသာဒသည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဘိယာတာရဟဘူတပ္ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏၊ ထိုလက္ခဏာချင်း ရောစေရာရှိသည်၊ သောတ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။

ကိုယ်၌၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှလောက်သော၊ ဥပါဒိန္နကရုပ်နာမ-ဥပါဒိန္နကရုပ် မည်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ် ရှိရာကိုယ်၌၊ ကာယာယတနံ-သည်၊ ကပ္ပါသပဋ္ဌလေ-ဝါဂွမ်းလွှာ၌၊ သွေဟောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ယဒိ (တိဋ္ဌတိ)-အံ၊ ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ လက္ခဏသမ္ပိဿတာ-လက္ခဏာတို့၏ ရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်သော၊ ဣတိ၊ (ဤဒိသိ စောဒနာ၊ သိယာ-ရာ၏၊) ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ လက္ခဏ သမ္ပိဿတာ-သည်၊ နာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ကသ္မာ၊ (နာပဇ္ဇတိ-နည်း၊) အညဿ- အခြားသော ကာယပသာဒ၏၊ အညတ္ထ-အခြားသော စက္ခုဒသကကလာပ စသည် ၌၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (နာ ပဇ္ဇတိ)၊ ယဒိဧဝံ-ယင်းသို့ဖြစ်လသော်၊ [တစ်နည်း-အညဿ-အခြားသော ကာယပသာဒ၏၊ အညတ္ထ-အခြားသော စက္ခု ဒသကကလာပ စသည်၌၊ အဘာဝေါ-သည်၊ ယဒိသိယာ-အံ၊ ဧဝံသတိ-သော်၊] သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာကိုယ်၌၊ ကာယာယတနံ-သည်၊ မရှိနိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုအံ၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ (ကာယာယတနံ-သည်၊) နေဝအတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ပန-ထိုသို့ပင် အစစ်အမှန်အားဖြင့် အလုံးစုံသော ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာ ကိုယ်၌ မရှိနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဝိနိဗ္ဗုဇိတွာ-စက္ခုပသာဒ စသည် တို့မှ အသီးအခြားခွဲ၍၊ အဿ-ထိုကာယာယတန၏၊ နာနာကရဏံ-အသီးအခြား ပြုတတ်သော အထူးကို၊ ပညပေတံ-ပညတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊ တသ္မာ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ယာဝတာဣမသ္မိံ ကာယေ ဥပါဒိန္နကရုပ် အစရှိသည်ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဟိ-ဥပမာဆောင်၊ ထင်အောင်ပြဦးအံ၊ ရူပရသာဒယော-ရူပါရုံ ရသာရုံ အစရှိသော ရုပ်တို့ကို၊ ဝါလိကာစုတ္တာနိဝိယ-သံမုန့်တို့ကိုကဲ့သို့၊ ဝိဝေစေတံ- တစ်ခု စီခွဲခြားခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျတာယ-မတတ်ကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အညမည ဗျာပိနောတိ-အချင်းချင်း ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိကုန်၏ဟူ၍၊ ဝုတ္တိယထာ- နံသကဲ့သို့၊ စ-ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ရူပေ- ရူပါရုံ၌၊ ရသော-ရသာရုံသည်၊ န အတ္ထိယထာ-ကဲ့သို့၊ (ရူပေ-၌၊ ရသော-သည်၊) ယဒိသိယာ-အကယ်၍ ရှိအံ၊ (ဧဝံသတိ) ရူပဂ္ဂဟဏေနေဝ-ရူပါရုံကို ယူခြင်းဖြင့် ပင်၊ ရသဂ္ဂဟဏံ-ရသာရုံကိုယူခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆေယျထာ-ရောက်ရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ကာယာယတနံပိ-သည်လည်း၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ နေဝအတ္ထိ- မရှိ၊ စ-ထိုသို့ပင်မရှိပါသော်လည်း၊ ဝိဝေစေတံ-ခွဲခြားခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျ တာယ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-၌၊ နတ္ထိ-မရှိသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤနည်းအားဖြင့်၊ ဧတ္ထ-ဤကာယာယတနအရာ၌၊ လက္ခဏသမ္ပိဿတာ- လက္ခဏာတို့၏ ရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ န အာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

အပီစ-သည်သာမကသေး၊ လက္ခဏာဒီဝဝတ္ထာပနတောပိ-လက္ခဏာ အစ ရှိသည်ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ ဧတေသံ-ဤစက္ခုစသော ပသာဒတို့၏၊ အသမ္ဘိဿတာ-မရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဧတေသု-ဤ စက္ခု စသော ပသာဒတို့တွင်၊ (စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်။) ရူပါဘိ၊ပေ၊ လက္ခဏံ-ရူပါရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင် စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-ရူပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္ခု-စက္ခုသည်၊ ဒဋ္ဌ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ကြည့်ရှုခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင်အရင်းခံရှိသော ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာ ရှိ၏၊ ရူပေသု-ရူပါရုံတို့၌၊ အာဝိဉ္ဇနရသံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ စက္ခုဝိညာဉ်ကို လည်းကောင်း ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ အာဓာရဘာဝပစ္စုပ္ပန်- တည်ရာအဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့၏ ဉာဏ်အား ရှေးစုထင်လာ၏၊ ဒဋ္ဌကမတာနိဒါန ကမ္မဘူတပဒဋ္ဌာနံ-ကြည့်ရှုခြင်းငှာ အလိုရှိသူတို့၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

သောတံ-သောတပသာဒသည်၊ သဒ္ဓါဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-သဒ္ဓါရုံ၌ ထိခိုက် ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ- သဒ္ဓါရုံ၏ ထိခိုက်၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သောတံ-သည်၊ သောတု၊ပေ၊ လက္ခဏံ-နားထောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာ လျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင် စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ သဒ္ဓေသု-သဒ္ဓါရုံတို့၌၊ အာဝိဉ္ဇနရသံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆင်ခြင်း

ရူပါဘိ၊ပေ၊လက္ခဏံ။ ။ရူပေ+အဘိယာတော ရူပါဘိယာတော၊ (တစ်နည်း) ရူပဿ+ အဘိယာတော ရူပါဘိယာတော၊ ရူပါဘိယာတောစ+သော+ဘူတပ္ပဿ ခေါဇာတိ ရူပါ၊ပေ၊ပသာဒေါ၊ ရူပါ၊ပေ၊ပသာဒေါ+လက္ခဏံ ယဿာတိ ရူပါဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ (စက္ခု)။

ဒဋ္ဌ၊ပေ၊လက္ခဏံ။ ။ဒဋ္ဌ+ကာမေတီတိ ဒဋ္ဌကာမော၊ တဿ+ဘာဝေါ ဒဋ္ဌကာမတာ၊ (မြင်လိုသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာ)၊ ထို တဏှာအရင်းခံရှိ သော ကံသည် "ဒဋ္ဌကာမတာ နိဒါနံ+ကမ္မံ၊ ဒဋ္ဌကာမတာနိဒါန ကမ္မံ၊ ဒဋ္ဌကာမတာ နိဒါနကမ္မံ+သမုဋ္ဌာနံ ယေသံတိ ဒဋ္ဌ၊ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာ(ဘူတာ)၊ ဒဋ္ဌ၊ပေ၊ဘူတာနံ+ ပသာဒေါ ဒဋ္ဌ၊ပေ၊ ပသာဒေါ သော+လက္ခဏံ ယဿာတိဒဋ္ဌ၊ပေ၊ လူဏံ၊ နိဿယ ကြည့်၍ အနက်ပေးပါ၊ ဆိုလိုရင်းမှာ-စက္ခုပသာဒသည် ကြည့်ရှုလိုသော တဏှာ အရင်းခံ၍ ကံကိုပြုခဲ့သူ၏သန္တာန်၌ ထိုကံကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင်စေခြင်း လက္ခဏာရှိသည်-ဟူလို၊ သောတပသာဒ စသည်တို့၌လည်း ဤနည်းကို နိပါ။

ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ-သောတဝိညာဉ်ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ သောတဝိညာဉ်ဇာတိ-၏။ အာဓာရဘာဝပစ္စုပ္ပန်-၏။ သောတုကာမတာနိဒါနကမ္မဇောတပဒဋ္ဌာန်-နားထောင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့် ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏။

ဃာနံ-ဃာနပသာဒသည်။ ဂန္ဓာဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ဂန္ဓာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကို ထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည့်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ဂန္ဓာရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဃာနံ-သည်။ ဃာယိတု၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-အနံ့ကိုယူခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည့်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဂန္ဓေသု-ဂန္ဓာရုံတို့၌၊ အာဝိဇ္ဇနရသံ-ပုဂ္ဂိုလ် (ဃာနဝိညာဉ်)ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဃာနဝိညာဉ်ဇာတိ-၏။ အာဓာရဘာဝပစ္စုပ္ပန်-၏။ ဃာယိတု၊ ပေ၊ ပဒဋ္ဌာန်-အနံ့ကိုယူခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော၊ ပေ၊ အကြောင်းရှိ၏။

ဇိဝှာ-ဇိဝှာပသာဒသည်။ ရသာဘိ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ-ရသာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကို ထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ရသာရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ သာယိတု၊ ပေ၊ လက္ခဏာ-အရသာကို သာယာခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသောဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည့်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ရသေသု-ရသာရုံတို့၌၊ အာဝိဇ္ဇနရသံ-ပုဂ္ဂိုလ်(ဇိဝှာဝိညာဉ်)ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဇိဝှာဝိညာဉ်ဇာတိ-၏။ အာဓာရဘာဝ ပစ္စုပ္ပန်နာ-၏။ သာယိတုကာမတာနိဒါနကမ္မဇောတပဒဋ္ဌာနာ-အရသာကို သာယာခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

ကာယော-ကာယပသာဒသည်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ပေ၊ လက္ခဏေ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌ ထိခိုက်ခြင်းကိုထိုက်သော ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည့်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ထိခိုက်၊ ပေ၊ လက္ခဏာရှိ၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာယော-သည်။ ဖုသိတု၊ ပေ၊ လက္ခဏေ-တွေ့ထိခြင်းငှာအလိုရှိသူ၏အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည့်လင်စေခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသု-တို့၌၊ အာဝိဇ္ဇနရသော-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ကာယဝိညာဉ်ကို ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ကာယဝိညာဉ်ဇာတိ-၏။ အာဓာရဘာဝ ပစ္စုပ္ပန်နော-၏။ ဖုသိတုကာမတာနိဒါနကမ္မဇောတပဒဋ္ဌာနော-တွေ့ထိခြင်းငှာ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော တဏှာလျှင် အရင်းခံရှိသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရှိ၏။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ကေစိ-တို့သည်၊ [“ကေစိ-မဟာသင်္ဂါက အန္တယ်တို့တွင် ဝသုဓမ္မစသော အချို့ရှင်ပင်တို့သည်” ဟု ရှေးနိဿပေးသည်။] စက္ခု-စက္ခုပသာဒ ဟူသည်၊ တေဇာဓိကာနံ-လွန်ကဲသော တေဇောဓာတ် ရှိကုန်သော၊ ဘူတာနံ-ဘူတ ရုပ်တို့၏၊ ပသာဒေါ-ကြည်လင်ခြင်းတည်း၊ သောတယာနဇိဝှာ-သောတပသာဒ၊ ယာနပသာဒ၊ ဇိဝှာပသာဒတို့ဟူ သည်၊ ဝါယုပထဝီ အာပါဓိကာနံ-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော အာပေါဓာတ် ရှိကုန်သော၊ ဘူတာနံ-တို့၏၊ ပသာဒါ-ကြည်လင်ခြင်းတို့တည်း၊ [ရုပ်သီးခြားမဟုတ်၊ ထိုထိုဓာတ် လွန်ကဲသော ဘူတရုပ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းကိုပင် စက္ခုစသည် မည်၏-ဟူလို။] ကာယော-ကာယပသာဒဟူသည်၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော မဟာ ဘုတ်တို့၏၊ (ပသာဒေါ-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏။

အပရေ-တစ်ပါးသောဆရာတို့သည်၊ စက္ခု-သည်၊ တေဇာဓိကာနံ-နံသော၊ (ဘူတာနံ-တို့၏၊) ပသာဒေါ-တည်း၊ သောတ ယာန ဇိဝှာကာယာ-တို့သည်၊ ဝိဝရဝါယု အာပ ပထဝါဓိကာနံ-လွန်ကဲသော အပေါက်အကြားရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော အာပေါဓာတ်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ် ရှိကုန်သော၊ (ဘူတာနံ-တို့၏၊) ပသာဒါ-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ [ကေစိဝါဒ နှင့် အနည်းငယ်သာကွဲသည်။] တေ-ထိုကေစိဆရာ၊ အပရေဆရာတို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ တုမေ) သုတ္တံ-သက်သေခံပါဠိတော်ကို၊ အာဟရထ- ထုတ်ဆောင်ကြပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ-နံ၏၊) (တေ-ထိုကေစိဆရာ၊ အပရေ ဆရာတို့သည်၊) အဒ္ဓါ-မချွတ်ဧကန်၊ အမှန်အားဖြင့်၊ သုတ္တမေဝ-သက်သေခံပါဠိ ကိုပင်၊ န ဒက္ခိဿန္တိ-မတွေ့ကုန်လတ္တံ့၊ ပန-ထိုသို့ပင် ပါဠိသာဓက မပြနိုင်ကြပါ ကုန်သော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤကေစိဆရာ၊ အပရေဆရာတို့တွင်၊ ကေစိ-ကေစိဆရာ တို့သည်၊ တေဇာဒီနံ-တေဇောမဟာဘုတ်အစရှိသည်တို့၏၊ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်ဖြစ်ကုန်

ကာယော သဗ္ဗေသံ။ ။ဤ၌ “သဗ္ဗေသံ” သဒ္ဓါသည် “သမာနာနံ” အနက် ကိုပြ၏။ “အလွန်မရှိဘဲ သတ္တိတူညီနေကုန်သော မဟာဘုတ်အားလုံးတို့၏” ဟူလို၊ မှန်၏- “တေဇော လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ပသာဒ” ဟူသည်လည်း မဟာဘုတ် ၄-ပါးလုံးတို့၏ ပသာဒ ပင်ဖြစ်၏။ “ဝါယော စသည် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ပသာဒ” ဟူသည်လည်း မဟာဘုတ် ၄-ပါးလုံးတို့၏ ပသာဒပင်ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ လွန်ကဲခြင်းကို တားမြစ်လိုသော ကြောင့် “သဗ္ဗေ-အလွန် အယုတ်မရှိ၊ သတ္တိ တူညီနေသော မဟာဘုတ်အားလုံး တို့၏” ဟုဆိုသည်။ [သဗ္ဗေသံတိဝစနံ၊ပေ၊ ဝတ္တတ္တာ၊-ဋီကာ၊] ထိုဋီကာ၌ “သမာ နာနံ” ဟုဖွင့်သော်လည်း “သဗ္ဗေသံ-တူညီသော မဟာဘုတ်တို့၏” ဟုမပေးရ၊ “သမာနာနံပုဒ်၏ အနက်ကို သဗ္ဗေသံပုဒ်ကဟောသည်” ဟု မဆိုလို၊ သဗ္ဗေသံပုဒ် က “သမာနာနံပုဒ်၏ အနက်ကို ပြသည်” ဟု ဆိုလိုသည်။

သေား ရူပါဒီဟိ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့သည်၊ အနဂ္ဂယုဘာဝတော-ချီးမြှောက်အပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (စက္ခု-သည်၊ တေဇောဓိကာနံ-နံသော၊ ဘူတာနံ- တို့၏၊ ပသာဒေါ-တည်း၊ပေ၊ ကာယော-သည်၊ သဗ္ဗေသံ-နံသော၊ ဘူတာနံ- တို့၏၊ ပသာဒေါ-တည်း၊) ဣတိ-သို့၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ဝဒန္တိ၊ တေစ- ထိုကေစိဆရာတို့ကိုလည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-နံ၏၊ (ကိ)၊ ရူပါဒယော-ရူပါရုံအစရှိသည် တို့သည်၊ တေဇောဒီနံ-တေဇောမဟာဘုတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဂုဏာ-ဂုဏ်တို့တည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အာဟ-ပြောသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ- နံ၏) ဟိ-မှန်၊ အဝိနိဇ္ဈာဂေသု-အသီးအသီး ခွဲခြားဝေဖန်၍ မရအပ်စကောင်း ကုန်သော၊ ရူပေသု-ရုပ်တို့တွင်၊ အယံ-ဤတရားသည်၊ ဣမဿ-ဤရုပ်၏၊ ဂုဏော-ဂုဏ်တည်း၊ အယံ-သည်၊ ဣမဿ-၏၊ ဂုဏော-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တု-ခွဲခြား၍ဆိုခြင်းငှာ၊ န လဗ္ဗာ-မရအပ်၊ မရနိုင်။

(တေ-ထိုကေစိဆရာတို့သည်) အထာပိ ဝဒေယျ-အကယ်၍မှလည်းဆိုကုန် ငြားအံ့၊ (ကိ)၊ တေသုတေသု သဗ္ဗာရေသု-ထိုထိုအဆောက်အဦတို့၌၊ (မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး စသော အဆောက်အဦတို့၌) တဿ တဿ ဘူတဿ-ထိုထိုဘူတ ရုပ်၏၊ အဓိကတာယ-လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပထဝီအာဒီနံ-မြေကြီး အစ ရှိသည်တို့၏၊ သန္ဓာရဏာဒီနိ-ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ကိစ္စာနိ-တို့ကို၊ (တုမေ-အသင် ပရိဟာရ်ဆရာတို့သည်) ဣစ္ဆယထာ-အလိုရှိ ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေဇာဒိ အဓိကေသု-လွန်ကဲသော တေဇောဓာတ်အစ ရှိသော မဟာဘုတ်ရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗာရေသု-တို့၌၊ ရူပါဒီနံ-ရူပါရုံအစရှိသည်တို့၏၊

တေဇာဒီနံ ဂုဏောဟိ။ ။ဆီမီး၏အရောင်ဖြစ်သော ရူပါရုံ [အာဒိဖြင့် ဝါယု၊ ပထဝီ၊ ဥဒကတို့ကိုယူ၊] လေ၏အသံဖြစ်သော သဒ္ဒါရုံ၊ မြေ၏အနံ့ဖြစ်သော ဂန္ဓာရုံ၊ အာခေါင်ထဲ၌ တံတွေးဟူသော ရေ၏အရသာဖြစ်သော ရသာရုံတို့ကို တေဇော စသော မဟာဘုတ်တို့၏ ဂုဏ်ဟုဆိုသည်။ ထိုရူပါရုံစသော ဂုဏ်တို့က ချီးမြှောက်အပ် (ရူပါရုံ စသည်ကိုယူနိုင်အောင် ကျေးဇူးပြုအပ်) သောကြောင့် “တေဇောအဓိက မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် စက္ခုတည်း၊ ဝါယော၊ ပထဝီ၊ အာပေါ အဓိကဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင်ခြင်းသည် အစဉ် အတိုင်း သောတ၊ ယာန၊ ဝိပာဖြစ်၏၊ အလုံးစုံသောမဟာဘုတ်တို့၏ ကြည်လင် ခြင်းသည် ကာယဖြစ်၏”ဟု ရှေ့ဖလဝါကျကို ထည့်စပ်ပါ။

ယထာ ဣစ္ဆထ။ ။ဤစကားသည် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က ပရိဟာရ်ကျမ်းဆရာ ကို ပြန်၍ မေးသော ဥပမာစကားတည်း၊ မြေ၌ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ထိုထိုအရာဝတ္ထုကို ဆောင်ထားခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ရေ၌ အာပေါဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ယိုစီးခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ မီး၌ တေဇောဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် အငွေ့ဖြစ်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏၊ လေ၌ ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသောကြောင့် ရွေ့ရှားစေခြင်း၊ တွန်းဖိခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ဤသို့ အသင် ပရိဟာရ်ဆရာတို့အလိုရှိကြသကဲ့သို့။

အဓိကဘာဝဒဿနတော-လွန်ကဲကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုမြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ရူပါဒယော-
ရူပါရုံအစရှိသည်တို့သည်၊ တေသံ-ထိုတေဇာဒိ အဓိက မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဂုဏာ-
တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ-အလိုရှိထိုက်ပါ၏၊
ဝါ-အလိုရှိပါလော၊ (ဤတိ-သို့၊ အထာပိ ဝဒေယျု-နံငြားအံ။)

(ဧဝံသတိ-သော်၊) တေ-ထိုကေစိဆရာတို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ပြန်၍ပြောထိုက်ကုန်၏၊
(ကိံ)၊ အာပါဓိကဿ-လွန်ကဲသော အာပေါဓာတ်ရှိသော၊ အာသဝဿ-အရက်၏၊
ဂန္ဓတော-အနံ့ထက်၊ ပထဝီအဓိကေ-လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိသော၊ ကပ္ပါသေ-
ဝါဂွမ်း၌၊ ဂန္ဓော-အနံ့သည်၊ အဓိကတရော-သာလွန်သည်၊ ယဒိသိယာ-အံ့၊ စ-
သည်သာမကသေး၊ တေဇာဓိကဿ-သော၊ ဥဏှောဒကဿ-ရေခွေး၏ (မီးအကူ
အညီပါသောကြောင့် ပူနေသောရေခွေး၏) ဝဏ္ဏတောပိ-အဆင်းထက်လည်း၊
သေတုဒကဿ-ရေအေး၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊ ယဒိ ပရိဟာယေထ-အကယ်၍ယုတ်
လျော့အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊ ရူပါဒယော-တို့သည်၊ တေသံ-ထိုတေဇာဒိ အဓိက မဟာ
ဘုတ်တို့၏၊ ဂုဏာ-တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို)၊ ဣစ္ဆေယျာမ-
အလိုရှိပါကုန်၏၊ (လက်ခံပါကုန်၏)၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ၊ ဧတံ ဥဘယံ-
ဤ ၂-ပါးစုံသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ ဧတေသံဘူတာနံ-ဤ မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏၊

ဧဝံပေ၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ။ဤအတူ တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသော မီး၌ ရူပါရုံ၏ လွန်ကဲပုံ၊
ဝါယော ပထဝီအာပေါဓာတ် လွန်ကဲသော လေ မြေ တံတွေး ရေတို့၌ (အစဉ်အတိုင်း) သဒ္ဓါရုံ
ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံတို့၏ လွန်ကဲပုံကို မြင်ရခြင်းကြောင့် “ရူပါရုံ စသည်တို့သည် ထိုတေဇောဓာတ်တို့၏
ဂုဏ်များဖြစ်ကြ၏” ဟု အလို ရှိထိုက်ပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။“ကေစိ ဝဒန္တိ၊ အပရေ ဝဒန္တိ”ဟု ၂-ဝါဒရှိရာ “တေဇာဒိနံ ဂုဏေဟိ
ရူပါဒိဟိ အနုဂ္ဂယုဘာဝတော”သည် ထိုကေစိတို့၏အကြောင်းပြတည်း၊ ထို့ကြောင့် “အထာပိ
ဝဒေယျု”စသောစကားသည် ပဌမဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့က ပြောပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ “ဣစ္ဆေယျာမ”
စသည်ကား ပဌမဝါဒီ၏အဖြေကို ပြသော စကားတည်း၊ ဒုတိယဝါဒီကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းနှိပ်ပုံကို
(ဖြေပုံကို) သိပါ-ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထို့ပြင် “အထာပိ ဝဒေယျု” စသော ဝါဒကို ကဏာဒ
ဆရာ၏ တတိယဝါဒဟုလည်း တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

ဣစ္ဆေယျာမပေ၊ ပရိဟာယေထ။ ။ကေစိတို့က “တေဇောဓာတ်စသည် လွန်ကဲသော
မီးစသည်တို့၌ ရူပါရုံစသည်တို့က လွန်ကဲသောကြောင့်”ဟု မူလအကြောင်းကိုပြတေး၏၊ ထိုအလို
ပထဝီဓာတ်လွန်ကဲသောမြေ၌ ကောင်းသောအနံ့ ထူးရှိ၏၊ တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသောမီး၌
အဆင်းထူးရှိ၏ဟုဆို၏၊ ထိုစကားအရ အာပေါဓာတ်လွန်ကဲသော အရက်၏အနံ့ထက် ပထဝီ
ဓာတ်လွန်ကဲသော ဝါဂွမ်း၌ အနံ့ သာလွန်နေလျှင် တေဇောဓာတ်လွန်ကဲသော ရေပူ၏အဆင်းအောက်
ရေအေး၏အဆင်းက လျော့နေလျှင်၊ အသင်တို့အယူအတိုင်း ငါတို့ အလိုရှိကြဖို့ပါပဲ။ (လက်ခံဖို့ပါပဲ)

ဧတံ ဝိသေသကပ္ပန်-ဤသတ္တိထူးကို ကြံစည်ခြင်းကို၊ ပဟာယေထ-ပယ်စွန့်လိုက်ကြ ကုန်လော၊ (ဧယျာထဝိဘတ်)။

["ဤသို့ပယ်ရမည်ဖြစ်လျှင် အဘယ်သို့ယူရမည်နည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် "ယထာ" စသည်မိန့်၊] ဧကကလာပေ-တစ်ခုသောရုပ်ကလာပ်၌၊ ဘူတာနံ- မဟာဘုတ်တို့၏၊ အဝိသေသေ-အထူးမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ [ဘာဝပ္ပဓာန၊ ဘာဝလောမကြံ၊] (သမာနေ) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း ရူပရသာဒယော-ရူပါရုံ အစရှိသည် တို့သည်၊ အညမည်-အချင်းချင်း၊ ဝိသဒိသာ-မတူကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ-နံသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အညသ္မိ-ကံမှတစ်ပါးသော၊ ဝိသေသကာရဏေ- ထူးသောကြောင်းရှိသည်၊ အဝိဒ္ဓမာနေပိ-မရှိပါသော်လည်း၊ စက္ခုပသာဒယော- စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့သည်၊ (အညမည် ဝိသဒိသာဟောန္တိ) ဣတိဧဝံ- ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ ဝါ-ယူပါလေ။

ပန-ပရိဟာရပေ၊ အံ၊ ယံ-အကြင်အကြောင်းသည်၊ အညမညဿ-၏၊ အသာဓာရဏံ-မဆက်ဆံသောကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တံ-ထိုအကြောင်းသည်၊ ကိ-အဘယ်နည်း၊ နေသံ-ထိုစက္ခုစသော ပသာဒတို့၏၊ ဝိသေသကာရဏံ- ထူးသောကြောင်းသည်၊ ကမ္မမေဝ-ကံပင်တည်း၊ တသ္မာ ကမ္မဝိသေသော-

ယသ္မာပေ၊ ပဟာယေထ။ ။ ဤပြုခဲ့သော အရာဝတ္ထုတို့၌ ထိုကဲ့သို့ ဝါဂ္ဂမ်း၌ အနုက လွန်ကဲခြင်း၊ ရေအေး၌ အဆင်းကလျော့ခြင်းမရှိရကား မှီရာ မဟာဘုတ် တို့၏ ထူးခြားမှုကြောင့် ဤစက္ခုစသော ပသာဒ ၅-ပါးတို့၏ ကွဲပြားခြားနားမှု ကြံစည်ခြင်းကို ပယ်စွန့်သင့်ပါသည်။

ဆက်ဦးအံ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ "ကေစိပန တေဇာဓိကာနံ ဘူတာနံ စက္ခု" စသည်ဖြင့် ထိုထိုလွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ အကြည်ဓာတ်ကို "စက္ခုပသာဒ" စသည်ခေါ်၏ဟု အထူး ကြံပုံကိုချပြ၏။ ထိုသို့ အထူးကြံစည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း "တေဇောစသော ဓာတ်ကြီးတို့၏ ဂုဏ်ဖြစ်သော ရူပါရုံစသည်တို့က အာရုံကိုယူခြင်း၌ ကျေးဇူးပြုအပ်သောကြောင့်" ဟုလည်း ကေစိတို့၏ အကြောင်း ပြပုံကိုဆိုခဲ့၏။ ဤနေရာ၌ "ယဒိအာပါဓိကဿ အာသဝဿ" စသည်ဖြင့် "တေဇောစသည်တို့၏ ဂုဏ်သည် ရူပါရုံစသည်ဖြစ်၏" ဟူသော ကေစိတို့၏ဝါဒ ကို တိုက်ရိုက်တားမြစ်၏။ ထိုသို့တားမြစ်လိုက်လျှင်ပင် (အရင်းလဲအဖျားထင်းဖြစ် ဆိုသကဲ့သို့) ထိုကေစိတို့၏ အကြောင်းပြုဖြစ်သော "တေဇောစသည်တို့၏ ဂုဏ် ဖြစ်သော ရူပါရုံစသည်တို့က ချီးမြှောက်အပ်သောကြောင့်" ဟူသောအကြောင်း ပြချက်ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ပြီးဖြစ်တော့၏။ ဤသို့အဆက်ဆက်အားဖြင့် ထိုအကြောင်း အကျိုး ၂-မျိုးလုံး၏ မရှိခြင်းသည် မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ အထူးကြံမှုကို ပယ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "တသ္မာ ပဟာယေထ" ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။ [တသ္မာတိ ဧတသ္မာတယဿ အဘာဝါ တဒဘာဝေန ဟိ၊ ပေ၊ တသ္မာ ပဟာယေထေတံတိ အာဒိ-ဋီကာ။]

ထိုသို့ ကံ၏ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတေသံ-ဤစက္ခု စသောပသာဒတို့၏၊
 ဝိသေသော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘူတဝိသေသော-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ ထူးကုန်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဧတေသံ-တို့၏။ ဝိသေသော-သည်၊) န (ဟောတိ)-
 မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ ဘူတဝိသေသော-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်
 သည်၊ သတိ-သော်၊ ပသာဒေါ-ပသာဒသည်ပင်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ
 နုပ္ပဇ္ဇတိ) ဟိ (ယသ္မာ) သမာနာနံ-တူကုန်သော၊ (အပိုအလိုမရှိ ညီမျှကုန်သော၊)
 (ဘူတာနံ-တို့၏၊) ပသာဒေါ-သည်၊) ဟောတိ၊ ဝိသမာနာနံ-မတူကုန်သော၊
 (ဘူတာနံ-တို့၏၊ ပသာဒေါ-သည်၊) န ဟောတိ-မဟုတ်၊ (တသ္မာ ဘူတဝိသေသေ
 သတိ ပသာဒေါ နုပ္ပဇ္ဇတိ-နိုင်၊) ဣတိ-သို့၊ ပေါရာဏာ-တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ-န်၏။)

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ကမ္မဝိသေသတော-ကံ၏
 ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသေသဝန္တေ သု-သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် အထူးရှိ
 ကုန်သော၊ ဧတေသု-ဤ ၅-ပါးသော ပသာဒရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုသောတာနိ-
 စက္ခုပသာဒ သောတပသာဒတို့သည်၊ အသမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂါဟကာနိ-မိမိထံမှောက်သို့
 မရောက်သော အာရုံကိုယူတတ်ကုန်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း)အတ္တနော-၏၊ (မိမိဟူ သော
 စက္ခု၊ သောတပသာဒ၏) နိဿယံ-မှီရာ မဟာဘုတ်ကို၊ အနုလ္လိနနိဿယေ ဧဝံ-

စဝံပေါဂါဟကာနိ။ ။[အသမ္ပတ္တ ဝိသယဂ္ဂါဟကရုပ်၊ သမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂါဟက ရုပ်တို့ကိုပြုလျှင်
 “စဝံ”စသည်မိန့်။] သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ စက္ခုစသော ပသာဒရုပ် များကို ဂေါစရဂ္ဂါဟကဟုဆိုခြင်းသည်
 ဤအဋ္ဌကထာကို မိုး၍ဆိုခြင်းတည်း၊ စက္ခု ဝိညာဉ်က ရူပါရုံကိုယူရာ၌ စက္ခုပသာဒကိုမိုး၍
 ယူရသောကြောင့် စက္ခုပသာဒကိုပင် ဋ္ဌာနုပစာရအားဖြင့် “ဂေါစရဂ္ဂါဟက-အာရုံကိုယူတတ်
 သောရုပ်”ဟု ဆိုရသည်၊ သောတပသာဒ စသည်တို့၌လည်းနည်းတူ၊ ထိုသို့အာရုံကိုယူရာ၌
 စက္ခုသောတ တို့သည် အသမ္ပတ္တဂ္ဂါဟက၊ ဃာန မိဝှါ ကာယတို့ကား သမ္ပတ္တဂ္ဂါဟကတို့တည်း။

အသမ္ပတ္တပေါဂါဟကာနိ။ ။သမ္မာပုဏ္ဏာတိ-စက္ခု စသည်တို့၏ မှီရာ မဟာ ဘုတ်တို့သို့
 ကောင်းစွာရောက်၏၊ ဣတိသမ္ပတ္တော(ဝိသယော)၊ န+သမ္ပတ္တော အသမ္ပတ္တော (ဝိသယော)၊
 အသမ္ပတ္တဝိသယံ+ဂါဟကာနိ အသမ္ပတ္တ ဝိသယဂ္ဂါဟကာနိ၊ ဤ၍ အမ္ပတ္တ၊ အသမ္ပတ္တသဒ္ဒါသည်
 ရူပါရုံစသည်တို့၏ လာခြင်း မလာခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကို မပြ၊ မဟာဘုတ် အဆက်ဆက်အားဖြင့်
 လာသည်ဖြစ်စေ၊ မလာသည်ဖြစ်စေ ပသာဒ၏ မှီရာမဟာဘုတ်သို့ ထိမိသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်း၊
 မရောက်ခြင်း အဓိပ္ပာယ်ကိုသာပြသည်။

အနုလ္လိပေါဝိသလေ။ ။အနုလ္လိနော+နိဿယော ယဿာတိ အနုလ္လိနနိဿယော၊
 ယဿ-အကြင် ရူပ သဒ္ဒအာရုံ၏၊ အနုလ္လိနော-စက္ခု သောတတို့၏ မှီရာမဟာဘုတ်တို့သို့
 ပြီးကပ် မထိမစပ်သော+နိဿယော-မှီရာ မဟာဘုတ်သည်၊ အတ္တိ၊ ဣတိ အနုလ္လိနနိဿယော

မငြိကပ်သော မိရာမဟာဘုတ် ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝိသယေ-ရူပါရုံ၊ သဒ္ဒါရုံ၌၊ ဝိညာဏဟေတုတ္တာ-စက္ခုဝိညာဉ် သောတဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဃာန ဇိဝှာ ကာယာ-ဃာနပသာဒ၊ ဇိဝှာပသာဒ၊ ကာယပသာဒ တို့သည်။ သမ္မတ္တဝိသယဂ္ဂါဟကာ-မိမိထံမှောက်သို့ရောက်သော အရုံကိုယူတတ် ကုန်၏။ (ကသ္မာ-နည်း။) နိဿယဝသေနစေတ-မိရာမဟာဘုတ်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ သယံစ-မိမိဟူသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ကိုယ်တိုင်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏။ (မိမိဟူသော ဃာန ဇိဝှာ ကာယပသာဒ၏။) နိဿယ-မိရာမဟာဘုတ်ကို၊ အလ္လီနေယေဝ-ငြိကပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝိသယေ-ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၌၊ ဝိညာဏဟေတုတ္တာ-ဃာန ဝိညာဉ်၊ ဇိဝှာဝိညာဉ်၊ ကာယဝိညာဉ်ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ အဋ္ဌကထာယံ-မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ အာပါတဂတတ္တာဝ- ရှေးဂ္ဂုကျခြင်းသို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ အာရမဏံ-အာရုံဟူသမျှသည်၊ သမ္မတ္တနာမ-သမ္မတ္တမည်၏။ ဟိ-ချဲ့၊ ဒွါ စတ္တာလီသ၊ပေ၊ မတ္တကေ-ယူဇနာ ၄- သောင်း၊ ၂-ထောင်၏အထက်၌၊ (မြင်းမိုရ်တောင်၏ ထက်ဝက်ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ် နှင့်ညီမျှသော အရပ်၌) ဌိတာနံ-တည်ကုန်သော၊ စန္ဒ၊ပေ၊ မဏ္ဍလာနံ-လဝန်းနေဝန်း တို့၏။ ဝဏ္ဏော-အဆင်းသည်၊ စက္ခုပသာဒံ-ကို၊ ဃဇ္ဇေတိ-၏။ သော-ထိုအဆင်းသည်၊ ဒူရေ-၄-သောင်း၊ ၂-ထောင် အမြင့်ဆောင်သော အဝေး၌၊ ဌတော၊ ပညာယမာဓောပိ- ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ သမ္မတ္တောယေဝနာမ-သမ္မတ္တမည်သည်သာ၊ (အာပါတဂတ ဖြစ်လျှင် သမ္မတ္တဖြစ်သောကြောင့်တည်း။) တဂ္ဂေါစရတ္တာ-ထိုသမ္မတ္တအာရုံလျှင်

(ဝိသယော) ရူပါရုံသည် စက္ခု ပသာဒ၌ ထိခိုက်ထင်လာသောအခါ ရူပါရုံ၏မိရာမဟာဘုတ်တို့က စက္ခု ပသာဒ၏ မိရာမဟာဘုတ်တို့၌ မငြိကပ်မထိမစပ်ဘဲ ထိခိုက်ထင်လာသည်။ သဒ္ဒါရုံလည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် “စက္ခု သောတတို့သည် မိမိ၏မိရာ မဟာဘုတ်သို့ အနုလ္လီ နနိဿယဖြစ်သော အာရုံကို ယူကြသည်”ဟု ဆိုသည်။

အလ္လီနေယေဝ ဝိသယေ။ ။ဂန္ဓာရုံသည် ဃာနပသာဒ၌ ထိခိုက်ထင်လာသော အခါ ဂန္ဓာရုံ၏မိရာ မဟာဘုတ်တို့က ဃာနပသာဒ၏မိရာ မဟာဘုတ်တို့၌ ငြိမိကပ်မိ ထိမိစပ်မိမှ ထိခိုက်တတ်လာ၏။ ရသာရုံလည်း နည်းတူ၊ ထို့ကြောင့် ဃာနဇိဝှာတို့သည် မိမိမိရာ မဟာဘုတ်သို့ နိဿယဝသေန အလ္လီနဖြစ်သော အာရုံကိုသာ ယူကြ၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကား မိမိကိုယ်တိုင် မဟာဘုတ် ၃-ပါးဖြစ်သောကြောင့် ကာယပသာဒ၏မိရာ မဟာဘုတ်၌ ကိုယ်တိုင်ငြိကပ်ထိစပ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ကာယပသာဒသည် မိမိမိရာမဟာဘုတ်တို့သို့ ကိုယ်တိုင်ငြိကပ်ထိစပ်လာသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမှတစ်ပါးသော အာရုံနှင့် ပသာဒတို့ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဘော မရှိသောကြောင့် မငြိကပ် မထိစပ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် မိရာ မဟာဘုတ်ချင်း ငြိကပ်၊ မငြိကပ်ကိုသာ ဆိုရသည်။]

အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒသည်၊ သမ္ပတ္တဂေါစရမေဝနာမ-
သမ္ပတ္တဂေါစရမည်သည်သာ၊ (ရောက်လာထင်လာသော အာရုံရှိသည် မည်သည်သာ။)

ဒူရေ-ဌံ၊ ရက္ခံ-ကို၊ ဆိန္ဒန္တာနံပိ-ဖြတ်သူတို့၏လည်းကောင်း၊ စ-သည်သာ
မကသေး၊ ဝတ္ထံ-ကို၊ ဓောဝန္တာနံ-ဖွပ်လျော်ကုန်သော၊ ရဇကာနံ(ပိ)-ခဝါသည်တို့၏
လည်းကောင်း၊ ဒူရတောဝ-အဝေး၌ပင်၊ ကာယဝိကာရော-ကိုယ်၏ ထူးခြား
သောအမူအရာသည်၊ (သစ်ပင်ခုတ်ပုံ၊ အဝတ်ဖွပ်ပုံအမူအရာသည်။) ပညာယတိ-
ထင်ရှား၏၊ ပန-ထိုသို့အဝေး၌ပင်ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊ (သစ်ပင်
ခုတ်သံ၊ အဝတ်ဖွပ်သံသည်။) ဓာတုပရမ္မရာယ-ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး အဆက်ဆက်
အားဖြင့်၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ သောတံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေတွာ၊ သဏိကံ-ဖြည်းဖြည်း၊
ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ-ထိုမဟာဘာအဋ္ဌကထာ၌၊ အာပါတ၊ ပေ၊ သမ္ပတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ကိဉ္ဇာပိ
ဝုတ္တံ-အကယ်၍လည်း ဆိုအပ်ပါပေပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ စန္ဒ
မဏ္ဍလာဒိဝဏ္ဏော-လဝန်းအစရှိသည်တို့၏အဆင်းသည်၊ စက္ခု-သို့၊ အသမ္ပတ္တော-
မရောက်သည်(ဟုတွာ)၊ ဒူရေ-ဌံ၊ ဌိတောဝ-လည်လျက်သာ၊ ပညာယတိ၊ သဒ္ဓေါပိ-
သည်လည်း၊ သဏိကံ၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ-အကယ်၍လာအံ့၊ (မဟာအဋ္ဌကထာ
ဆိုသည်အတိုင်း လာအံ့။) ဒူရေ-ဌံ၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သောအသံကို၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊
သုယျေယျ-ကြားရာ၏၊ စ-သည်သံမကသေး၊ ပရမ္မရဗဋ္ဌနာယ-အဆက်ဆက်
ထိခိုက်ခြင်းအားဖြင့်၊ အာဂန္တော-လာ၍၊ (လာပြီးမှ)၊ သောတံ-ကို၊ ဃဋ္ဌေန္တော-
ထိခိုက် လသော်၊ အသုကဒိသာယနာမ-ထိုမည်သောအရပ်၌၊ (ထိုမည်သောအရပ်က)၊
သဒ္ဓေါ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ န ပညာယေယျ-မထင်ရှားရာ၊ တသ္မာ၊ တာနိ-ထိုစက္ခု
သောတ တို့သည်၊ အသမ္ပတ္တဂေါစရာနေဝ-မိမိထံမှောက်သို့မရောက်သော အာရုံ
ရှိကုန်သည်သာ။ [ဤအဓိပ္ပာယ်များ၏ အကျယ်ကို ဋီကာကျော်ဂါထာတို့ကိုယူ၍
သဂြိုဟ် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

စ-ဆက်၊ တောနိ-ဤစက္ခုစသော ပသာဒရုပ်တို့သည်အဟိအာဒိသမာနာနိ-
မြွေအစရှိသည်တို့နှင့် တူကုန်၏၊ [အာဒိဖြင့် နောက်၌လာမည့် သံသုမာရ၊ ပက္ခိ၊
ကုဏ္ဍရ၊ သိင်္ဂါလတို့ကို ယူ၊ ဤဥပမာထိုဖြင့် စက္ခုစသော ပသာဒတို့၏ သဘာဝ

ဆိန္ဒန္တာနံပိ ရဇကာနံစ။ ။ဤ၌ ပီသည် ရှေးဝါကျ၌ ဌိတာနံကို ပေါင်းသော
သမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊ ဒွါဒသယောဇနမတ္တက၌ တည်သော လဝန်းနေဝန်းတို့၏ အဆင်းသာ
သမ္ပတ္တမဟုတ်သေး၊ ဒူရေ ရက္ခံ ဆန္ဒန္တ၊ ဝတ္ထံ ဓောဝန္တ ရဇကာတို့၏ အသံလည်း သမ္ပတ္တပင်ဖြစ်သည်-
ဟုလို၊ စသဒ္ဓါကား ဆိန္ဒန္တကို ဆည်းသော သမုစ္စည်းတည်း၊ [ယောဇနာ၌ ပီကို စ ၏
အနက်ဟောဟု ဖွင့်လေသည်။

အားဖြင့် မတူပုံကိုပြသည်။] ဟိ-ချ၊ အဟိနာမ-မြွေမည်သည်၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်၌၊ သိနိဒ္ဒသမ္ပဋ္ဌာနေ-ပြေပြစ်သောအရပ်၊ တံမြက်လှည်းအပ်သောအရပ်၌၊ နာဘိရမတိ ယထာ-မမွေ့လျော်သကဲ့သို့၊ ပန-အန္တကယား၊ သင်္ကာရဋ္ဌာန၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇိကာနိယေဝ- အမှိုက်စွန့်ရာအရပ်၊ မြက်ရှုပ်၊ သစ်ရွက်ရှုပ်၊ တောင်ပို့တို့သို့သာလျှင်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နိပန္နကာလေ-အိပ်ရာအခါ၌၊ အဘိရမတိယထာ-လွန်စွာမွေ့လျော်သကဲ့သို့၊ ဧကဂ္ဂတံ-တစ်ခုတည်းသောအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သို့၊ (တည်ကြည်ခြင်းသို့) အာပဇ္ဇတိ ယထာ-ရောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဧတံ စက္ခပိ-သည်လည်း၊ ဝိသမဇ္ဈာသယံ- မညီညွတ်သောအာရုံ၌ အလိုဆန္ဒ ရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဇ္ဈေသု-ညက်ညောကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏဘိတ္တိ အာဒိသု-ရွှေခုံရံ အစရှိသော အာရုံတို့၌၊ နာဘိရမတိ-မမွေ့လျော်၊ ဩလောကေတံပိ-ကြည့်ခြင်းငှာလည်း၊ န ဣစ္ဆတိ၊ ပန-အန္တယကား၊ ရူပ၊ ပေ၊ ယေဝ- ဆန်းကြယ်သော အဆင်း၊ ပန်း၊ အန္တယ် အစရှိသော ဆန်းကြယ်သော အာရုံ တို့၌သာ၊ အဘိရမတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တာဒိသေသု-န်သော၊ ဌာနေသု-ဆန်းကြယ်သော အာရုံတို့၌၊ စက္ခုမိ-မျက်စိသည်၊ အပ္ပဟောန္တေ-မလောက်လသော်၊ (ကြည့်၍ အားမရလသော်) မုခံပိ-ပါးစပ်ကိုလည်း၊ ဝိဝရိတွာ-ဟ၍၊ ဩလောကေတုကာမာ- ကြည့်ခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

[စက္ခု၏ဥပမာကိုပြပြီး၍ သောတ၏ဥပမာကိုပြလိုသောကြောင့် “သံသုမာ ရောပိ” စသည်မိန့်။] သံသုမာရောပိ-မိကျောင်းသည်လည်း၊ ဗဟိ-ရေ၏ပြင်တက်၌၊ ဝါ-သို့၊ နိက္ခန္တေ-ထွက်ရသည်၊ (သမာနော-သော်)၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်ယူထိုက် သောအရာကို၊ န ပဿတိ-မမြင်ရ၊ အက္ခိနိ-တို့ကို၊ နိဗ္ဗိလေတွာဝ-မှိတ်၍သာ၊ စရတိယထာ-လှည့်လည်သကဲ့သို့၊ ပန-အန္တယကား၊ ယဒါ၊ ဗျာမသတမတ္တံ-အလံ တစ်ရာ အတိုင်းအတာရှိသော၊ ဥဒကံ-ရေသို့၊ ဩဂါဟိတွာ-သက်၍၊ ဗိလံ-တွင်း သို့၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်ပြီး၍၊ နိပ္ပန္နော-အိပ်ရသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ၊ တဿ-ထို မိကျောင်း၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဧကဂ္ဂံ-တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ (တည်ကြည် သည်)၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ သုပတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ဧတံ သောတံပိ-သည်လည်း၊ ဗိလဇ္ဈာသယံ-တွင်း၌ဖြစ်သော

ဝိသမဇ္ဈာသယံ။ ။ဝိသမေ-(အတွန့် အပျောက် စသည်ရှိ၍) မညီညွတ်သော အာရုံ၌+ အဇ္ဈာသယော-ကြည့်ရှုလိုသောဆန္ဒသည်၊ ယသာတိ ဝိသမဇ္ဈာသယံ၊ (စက္ခု)၊ စက္ခုသည် ရုပ်တရားဖြစ်၍ ထို အဇ္ဈာသယမျိုး မရှိသော်လည်း ရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍ တဒုဗျူပဓာရအားဖြင့် “ဝိသမဇ္ဈာသယ”ဟု ဆိုထားသည်၊ (တစ်နည်း) ပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယကို စက္ခု၌တင်စား၍ ဌာနျူပဓာရအားဖြင့် (တစ်နည်း) ဧကဒေသျူပဓာရအားဖြင့် “ဝိသမဇ္ဈာသယ” ဟုဆိုထားသည်၊ [အဇ္ဈာသယရုပ်တမျိုးပေ၊ ဝုတ္တံ စက္ခုမတော ဝါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။]

အလိုဆန္ဒရှိသည်၊ အာကာသသန္နိသီတံ-အာကာသကိုမှီသည်၊ (ဟာလာဟင်းလင်းကို မှီသည်၊ ဟုတွာ) ကဏ္ဍန္တိဒ္ဓကူပကေယေဝ-နားပေါက်တည်းဟူသော တွင်း၌သာ၊ အဇ္ဈာသယံ-အလိုဆန္ဒကို၊ ကာရောတိ၊ ကဏ္ဍန္တိဒ္ဓေါကာသော ယေဝ-နားပေါက်တည်းဟူသော အရပ်သည်သာ၊ တဿ-ထိုသောတပသာဒ၏၊ သဒ္ဓသဝနေ-အသံကို ကြားရခြင်း၌၊ ပစ္စယော ဟောတိ။ [တဿ သောတဿ သောတဝိညာဏ နိဿယဘာဝေန သဒ္ဓသဝနေ၊-ဋီကာ။]

အဇ္ဈာကာသောပိ-အဇ္ဈာကာသသည်လည်း၊ ဝါ-မရေးမဖြစ်အပ်သော ဟာလာဟင်းလင်းသည်လည်း၊ ဝဇ္ဇတိယေဝ-သင့်သည်သာ။ [“အာကာသ သန္နိသီတံ” ဟု ဆိုခဲ့သောစကားနှင့်အညီ “အဇ္ဈာကာသောပိ ဝဇ္ဇတိ” ဟု ဆိုသည်။] [“သဒ္ဓေါ ပန ဓာတုပရံပရာယ” စသည်ဖြင့်ပြခဲ့သော မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒအတိုင်း “အဇ္ဈာကာသောပိ ဝဇ္ဇတိယေဝ”၏ အဓိပ္ပာယ်အကျယ်ကိုပြလို၍ “အန္တောလေဏသ္မိဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်။] ဟိ-ချဲ့၊ အန္တောလေဏသ္မိ-လိုက်၏ အတွင်း၌၊ သဇ္ဈာယေ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ကရိယမာနေ-ပြုအပ်သော်၊ လေဏန္တဒနံ-လိုက်၏ အမိုးကို၊ ဘိန္နိတွာ-ဖောက်၍၊ သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊ ဗဟိ-ပြင်ဘက်သို့၊ န နိက္ခမတိ-မထွက်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဒွါရဝါတပါနန္တိဒ္ဓေဟိ-တံခါးမအပေါက်၊ လေသောက်ပြတင်း အပေါက်တို့ဖြင့်၊ နိက္ခမိတွာ-၍၊ [ဤစကားဖြင့် အဇ္ဈာကာသကိုပြသည်။] ဓာတုပ္ပရံ ပရာယေဝ-ဓာတ်ကြီး ၄-ပါး အဆက်ဆက်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ယဋ္ဌန္တောလျက်၊ ဂန္တောသောတပသာဒံ ယဋ္ဌေတိ၊ အထ-ထိုသို့ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်၊ တသ္မိကာလေ-ထိုထိခိုက်ရာအခါ၌၊ အသုကော နာမ-ထိုမည်သူသည်၊ သဇ္ဈာယတိ-သရဇ္ဈာယ်နေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ လေဏပိဋ္ဌေ-လိုက်၏ အမိုးပြင်၌၊ နိသိန္ဒာ-ထိုင်နေသူတို့သည်၊ ဓာနန္တိ-သိကြရကုန်၏။

ဧဝံသန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဤသို့ဓာတ်အဆက်ဆက်အားဖြင့် သွား၍ ထိခိုက်လသော်၊) သမ္ပတ္တဂေါစရတာ-သမ္ပတ္တဂေါစရ၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ကိံပန-အသို့နည်း၊ ဧတံ-ဤသောတသည်၊ သမ္ပတ္တဂေါစရံ-သမ္ပတ္တဂေါစရရုပ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ [မဟာအဋ္ဌကထာဆရာကို သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာက ပြန်မေးသည်။] အာမ-အိမ်း၊ (ဧသံ-ဤသောတ

ကဏ္ဍန္တိဒ္ဓပေ၊ အဇ္ဈာသယံ။ ။[ဗိလဇ္ဈာသယံကို ထပ်ဖွင့်သောစကားတည်း၊] သောတပသာဒသည် နားပေါက်ဟူသော တွင်း၌ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုအပေါက်သည် သဒ္ဓါရုံကိုယူခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း “ကဏ္ဍန္တိဒ္ဓကူပကေယေဝ အဇ္ဈာသယံ ကရောတိ” ဟုဆိုသည်။ [ကဏ္ဍကူပန္တိဒ္ဓေယေဝ ပေ၊ ကရောတိတိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။] ဤ၌လည်း တဒ္ဓမ္ပပစာ၊ ဌာနပစာဖြစ်ပုံကိုသိပါ။

ပသာဒသည်။ သမ္မတ္တဂေါစရံ-တည်း။ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။) [မဟာ အဋ္ဌကထာ၏ အဖြေတည်း။] ယဒိဇဝံ-သော်။ (သမ္မတ္တဂေါစရရုပ် ဖြစ်လျှင်) ဒူရေ-
 ဌံ။ ဘေရီအာဒိသု-စည်ကြီးအစရှိသော တူရိယာတို့ကို၊ ဝဇ္ဇမာနေသု-မြည်စေအပ်
 ကုန်လသော်။ (တီးအပ်ကုန်လသော်။)(ဒူရေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊ သဒ္ဓေါ-တည်း။ ဣတိ-သို့၊
 ဇာနနံ-သိနိုင်ခြင်းသည်။ န ဘဝေယျ-မဖြစ်ရာ၊ [အချို့စာ၌ “န” ကျနေသည်။]
 ဣတိ-ဤကား အပြစ်ပြပုံတည်း။ [သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဘက်က အပြစ်ပြပုံတည်း။]
 (ဒူရေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊ သဒ္ဓေါ-တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဇနနံ-သည်။) န ဘဝတိ-မဖြစ်
 သည်ကား၊ နော-မဟုတ်။ (ဘဝတိဇဝ-ဖြစ်သည်သာ) ဟိ-ချဲ့၊ သောတပသာဒသ္မိ-
 ကို၊ ယဋီတေ-သော်၊ ဒူရေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊ သဒ္ဓေါ-တည်း။ အာသန္နေ-ဌံ၊ ဝါ-က၊
 သဒ္ဓေါ-တည်း။ ပရတိရေ-ဟိုဘက်ကမ်း၌၊ ဝါ-က၊ (သဒ္ဓေါ)၊ ဩရိမတိရေ-ဤ
 ဘက်ကမ်း၌၊ ဝါ-က၊ (သဒ္ဓေါ-တည်း) ဣတိ-သို့၊ တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာ
 အားဖြင့်၊ ဇာနနာကာရော-သိပုံအခြင်းအရာသည်၊ ဟောတိ-၏။ သော-ဤသိနိုင်
 ခြင်းသည်။ ဓမ္မတာ-ထုံးစံဓမ္မတာတည်း။ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။ [မဟာ အဋ္ဌ
 ကထာဘက်ကအဖြေတည်း။] တောယ ဓမ္မတာယ-ဤထုံးစံဓမ္မတာအားဖြင့်၊ ကိ-
 အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ယတော ယတော-အကြင်အကြင်အရပ်၌၊ ဆိဒ္ဓံ-အပေါက်
 သည်။ (အတ္ထိ)၊ တတော တတော-ဌံ၊ သဝနံ-ကြားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊
 စန္ဒိမသုရိယာဒိနံ-လနေအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနံပိယ-မြင်ရခြင်းကဲ့သို့တည်း။
 (ကောင်းကင် ဟာလာဟင်းလင်း အပေါက်ရှိ၍ မြင်ရခြင်းကဲ့သို့တည်း။) ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤသောတပသာဒသည်။ အသမ္မတ္တဂေါစရမေဝ-သာတည်း။ [“ကိ
 တောယ၊ပေ၊မေဝေတံ” ကား သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အဆုံးအဖြတ်တည်း။]

[ယာနပသာဒ၏ ဥပမာကိုပြလို၍ “ပက္ခိပိ” စသည်မိန့်။] ပက္ခိပိ-ငှက်သည်
 လည်း။ [ပက္ခော ယဿ အတ္ထိတိ ပက္ခိ-အတောင်ရှိသောငှက်၊] ရက္ခေဝါ-ဌံ သော်
 လည်းကောင်း။ ဘူမိယံဝါ-ဌံသော်လည်းကောင်း။ နရမတိယထာ-မဗ္ဗေ လျော်သကဲ့သို့၊
 ပန-အနွယ်ကား။ ယဒါ၊ ဧကံ (လေသူပါတ်) ဝါ-ခဲတစ်ပစ်အရပ်ကိုသော်လည်း
 ကောင်း။ ဒွေလေသူပါတေဝါ-ခဲ ၂-ပစ်အရပ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း။ အတိက္ကမ္မ-
 ကျော်လွန်၍၊ အဇ္ဈောကာသံ-ရေးခြစ်မထင်၊ ထက်ကောင်းကင်သို့၊ ပက္ခန္ဓော-
 ပျံသွား ရသည်။ ဟောတိ၊ တဒါ၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တတံ-တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်၏
 အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ယာနံပိ-သည်လည်း။ အာကာ
 သဇ္ဈာသယံ-ကောင်းကင်၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒရှိသည်။ ဝါတူပနိဿယဂန္ဓဂေါစရံ

ဝါတူပပေ၊ ဂေါစရံ။ ။ဝါတော+ဥပနိဿယော ယသာတိ ဝါတူပနိဿယော၊
 ဂန္ဓောယေဝ+ဂေါစရော ဂန္ဓာဂေါစရော၊ ဝါတူပနိဿယော+ဂန္ဓဂေါစရောယသာတိ ဝါတူပနိဿယ
 ဂန္ဓဂေါစရံ (ယာနံ)၊ ဤ၌ လေသည် ဂန္ဓဂဟဏ၏ ဥပနိဿယသာ ဖြစ်၏။ ဂန္ဓ၏

လေဟူသော ဥပနိဿယရှိသော အနုလျှင် အာရုံရှိသည်။ (ဟောတိ)၊ တထာဟိ-
 ထိုစကားမှန်၏။ ဂါဝေါ-တို့သည်၊ ဒေဝေ-မိုးသည်၊ နဝဂဋ္ဌေ-ရွာပြီးသောမိုး၏
 အသစ်ကာလရှိလသော်၊ (မိုးဦးကျလသော်) [နဝေါ+ဝဋ္ဌဿ ယဿာတိ နဝဂဋ္ဌော]
 ဘူမိယံ-၌၊ ယာယိတွာ-နမ်း၍၊ အာကာသာတိမှခါ-ကောင်းကင်သို့ ရှေးရှုကုန်သည်၊
 ဟုတွာ, ဝါတံ-လေကို၊ အာကဗုန္တိ-ဆွဲငင်ကြကုန်၏။ (လေရှုကြကုန်၏)၊ စ-
 သည်သာမကသေး၊ အင်္ဂုလိဟိ-လက်ချောင်းတို့ဖြင့်၊ ဂန္ဓပိဏ္ဍံ-နံ့သာခဲကို၊ ဂဟေတွာ
 ပိ-ယူပြီး၍လည်း၊ ဥပသိယံနကာလေ-နမ်းရှုရာအခါ၌၊ ဝါတံ-ကို၊ အနာကဗုန္တော-
 မဆွဲငင်ရသေးသည်ရှိသော်၊ (မရှုရသေးသည်ရှိသော်) တဿ-ထိုနံ့သာခဲ၏၊ ဂန္ဓ-
 ကို၊ နေဝဇာနာတိ-မသိရသေးသည်သာ။

ကုက္ကရောပိ-အိမ်ခွေးညီလည်း၊ ဗဟိ-ရွာ၏ ပြင်ဘက်၌၊ ဝိစရန္တော-လှည့်လည်
 ရသော်၊ ခေမဋ္ဌာနံ-ဘေးကင်းရာအရပ်ကို၊ န ပဿတိယထာ-မမြင်ရသကဲ့သို့၊
 လေဉ္စူပဟာရာဒိဟိ-ခဲဖြင့်ပုတ်ခတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ဥပဒ္ဓါတော-နှိပ်စက်
 အပ်သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ပန-အန္ဓယကား၊ အန္တောဂါမံ-ရွာတွင်းသို့၊
 ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနေ-ဖိုခနောက်ရှိရာအရပ်၌၊ ဆာရိကံ-ပြာကို၊ ဗျူဟိတွာ-
 ယက်၍၊ နိပန္နဿ-အိပ်ရသောခွေးအား၊ ဖာသု-ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိယထာ-
 ကဲ့သို့၊ (အချို့စာအုပ်၌ ဖာသုကံဟုရှိ၏) ဧဝ မေဝ, ဇိဝှာပိ-ဇိဝှာပသာဒသည်
 လည်း၊ အာပဇ္ဈာသယာ-ရေ၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒရှိသည်၊ အာပေါသန္နိသိတရ
 သာရမဏာ-အပေါ်ဓာတ်ကိုမှီသော ရသာရုံလျှင် အာရုံရှိသည်၊ ဟောတိ, တထာဟိ-
 ထိုစကားမှန်၏၊ တိယာမရတ္ထိ-ည၌ ၃-ယာမံပတ်လုံး၊ သမဏဓမ္မံ-ကို၊ ကတွာပိ-
 ပြုပြီး၍လည်း၊ ပါတောဝ-နံနက်စောစော၌ပင်၊ ပတ္တစိဝရံ-ကို၊ အာဒါယ-၍၊
 ဂါမော-သည်၊ ဝါ-သို့၊ ပဝိသိတဗ္ဗော-ဝင်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ, စ-ထိုသို့ပင်
 မွတ်သိပ် ဆာလောင်သည်ဖြစ်၍ ရွာတွင်းသို့ ဝင်သွားထိုက်ပါသော်လည်း၊ ခေဋ္ဌေန-
 တံတွေးသည်၊ အတေမိတဿ-မစိုစေအပ်သော၊ သုက္ခ ခါဒနိယဿ-ခြောက်သော
 ခဲဖွယ်၏၊ ရသံ-ကို၊ ဇာနိတုံ-ငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်နိုင်။

သင်္ဂါလောပိ-တောခွေးသည်သည်း၊ [မြေတွင်း၌ နေသောကြောင့် “မြေခွေး”
 ဟုလည်း ခေါ်ကြ၏] ဗဟိ-တော၏ပြင်ဘက်၌၊ စရန္တော-လှည့်လည်ရသော်၊
 ရတိ-မွေ့လျော်ခြင်းကို၊ န ဝိန္နတိယထာ-မရသကဲ့သို့၊ ပန-အန္ဓယကား၊ အာမက

ဥပနိဿယမဟုတ်၊ သို့သော် အနုကိုယူခြင်း၏ ဝါတူပနိဿယ အမည်ကို အနု၌တင်စား၍
 ဂန္ဓကိလည်း "ဝါတူပနိဿယ"ဟု ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ဆိုထားသည်။ [ဧတ္ထ၊ပေ၊ ဂန္ဓော
 ဝါတူပနိဿယောတိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ၊ ဋီကာ၌ နောက်တစ်နည်း ပြသေး၏။

သုသာနေ-လောလောလတ်လတ်ဖြစ်သော သူ့သေကောင်တို့ကို ပစ်ရာသုသာန်၌၊
 မနုဿမံသံ-ကို၊ ခါဒိတွာ-ခဲ၍၊ နိပန္နသေဝ-အိပ်ရသောခွေးအားသာလျှင်၊ ဖာသုကံ-
 သည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝ မေဝ၊ ကာယောပိ-သည်လည်း၊ ဥပါဒိန္နကဇ္ဈာ
 သယော-ဥပါဒိန္နကဇ္ဈာကိုယ်၌ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒ ရှိ၏၊ ပထဝီသန္နိဿိတ
 ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏော-ပထဝီဓာတ်ကိုမှီသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဟူသော အာရုံရှိ၏၊ တထာဟိ-
 ထိုစကားမှန်၏၊ အည-မိမိလက်မှတ်ပါးသော၊ ဥပါဒိန္နကံ-ဥပါဒိန္နကကိုယ်ကို၊
 အလဘမာနာ-မရကုန်လသော်၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ အတ္တနောဂ-မိမိ၏သာ၊
 ဟတ္ထတလေ-လက်အပြင်၌၊ သီသံ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ (ထား၍) နိပဇ္ဇန္တိ-အိပ်ကြကုန်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရာ-အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဖြစ်သော၊
 (ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပဖြစ်သော) ပထဝီ-ပထဝီဓာတ်သည်၊ အဿ-ထိုကာယပသာဒ၏၊
 အာရမဏဂ္ဂဟဏေ-အာရုံကိုယူခြင်း၌၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)
 ဟိ-ချဲ့၊ သုသဏ္ဍိတဿပိ-ကောင်းစွာတည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ [“သုသန္တတဿပိ-
 ကောင်းစွာကင်းအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော” ဟုလည်း မူကွဲ ရှိ၏၊] သယနဿ-
 အိပ်ရာ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေ-လက်၌၊ ထပိတာနံ-ထားအပ်ကုန်သော၊
 ဖလာနံပဝါ-သစ်သီးတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ အနိသိဒန္တေနဝါ-မထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်
 သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ထိုင်၍မကြည့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊
 အိပ်ရာကိုရည်ရွယ်သည်၊) အနိပိဋ္ဌေန္တေနဝါ-မနိပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်း
 ကောင်း၊ (နိပ်၍မစွမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ လက်ပေါ်က သစ်သီး
 ကို ရည်ရွယ်သည်၊) တဒ္ဓမုဒုဘာဝေါ-ကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်၊ နူးညံ့သည်၏အဖြစ်
 သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဇာနိတု-ငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တိက
 ဗာဟိရာ-သော၊ ပထဝီ-သည်၊ ဧတဿ ကာယပသာဒဿ-၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနေ-
 ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို သိခြင်း၌၊ ပစ္စယော ဟောတိ၊ ဧဝ-လျှင်၊ လက္ခဏာဒီဝဝတ္ထာနတောပိ-
 လက္ခဏာ အစရှိသည်တို့ကို ပိုင်းခြားသောအားဖြင့်လည်း၊ ဧတေသံ-ဤစက္ခု
 အစရှိသော ပသာဒတို့၏၊ အသမ္ဘိဿတာ-မရောနှောကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊
 ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ စက္ခုပသာဒဿ-၏၊
 လက္ခဏာပေ၊ နိဿယာ-လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ၊ ပဒဋ္ဌာနံ၊ အာရုံ၊ အဇ္ဈာသယ၊
 မှီရာတို့သည်၊ အညေယေဝ-သောတစသည်တို့၏ လက္ခဏာ စသည်တို့မှ တစ်မျိုး
 တခြားတို့သာတည်း၊ သောတပသာဒါဒိနံ-သောတပသာဒ အစရှိသည်တို့၏၊
 (လက္ခဏာ ပေ၊ နိဿယာ-တို့သည်၊) အညေ (ဧဝ)-စက္ခုပသာဒ၏ လက္ခဏာ
 စသည်တို့မှ တစ်မျိုးတခြားတို့သာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခာယတနာဒိနိ-
 စက္ခာ ယတန အစရှိသည်တို့သည်၊ အသမ္ဘိဿာနေဝ-မရောနှောကုန်သည်သာ
 တည်း။

အပီစ-သည်သာမကသေး၊ နေသ-ထိုစက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့၏၊ အသမ္ဘိဿတာယ-မရောနှောကုန်သည်အဖြစ်၌၊ အယံ ဥပမာပိ-ကိုလည်း၊ [ဝိဖြင့် ကုက္ကရစသော ဥပမာကိုပေါင်း၊] ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်သေး၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပဉ္စဝဏ္ဏာန- ၅-မျိုးအပြားရှိကုန်သော၊ ဥဿာပိတာန-စိုက်ထူအပ်ကုန်သော၊ ဓဇာန-အလံတို့၏၊ ဆာယာ-အရိပ်သည်၊ ဧကာဗဒ္ဓါဝိယ-တစပ်တည်းစပ်သကဲ့သို့၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တဿ တဿ-ထိုထိုအလံ၏၊ (ဆာယာ-သည်၊) အညမည-အချင်းချင်း၊ အသမ္ဘိဿာဝ-မရောနှောသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ ယထာ-ဖြစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ပဉ္စဝဏ္ဏေန-၅-မျိုး အပြားရှိကုန် သော၊ ကပ္ပိဿေန-ဝါချည်ဖြင့်၊ ဝဠိ-မီးစာကို၊ ကတွာ၊ ဒီပေ-ဆီမီးကို၊ ဇာလိတေ- တောက်စေအပ်သော်၊ (ညှိထွန်းအပ်သော်၊) ဇာလာ-မီးလျှံသည်၊ ဧကာဗဒ္ဓါဝိယ- ကဲ့သို့၊ ကိဉ္ဇာပိ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တဿ တဿ-ထိုထို ဝါဂွမ်း၏၊ အံသုနော-ချည်မျှင်၏၊ ပါဠိယက္ကာ-အသီးအခြား တစ်မျိုးစီဖြစ်သော၊ ဇာလာ-မီးအလျှံသည်၊ အသမ္ဘိဿာဝေ-မရောနှောသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝမေဝ-တူပင်၊ ဣမာနိ ပဉ္စာယတနာနိ-ဤ ၅-ပါးသော အာယတနတို့သည်၊ ဧကသ္မိ အတ္တဘာဝေ-တစ်ခုသော အတ္တဘော၌၊ (ဓန္ဒာကိုယ် တစ်ကိုယ်တည်း၌၊ သမောသဣနိ-ပေါင်းစုကုန်သည်၊ ကိဉ္ဇာပိဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အညမညံ၊ အသမ္ဘိဿာနေဝ-န်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)။

ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ဓဇာနံ။ ။ “ပဉ္စပုကာရာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ”ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် အဆင်းအနက်ဟောမဟုတ်၊ ပကာရအနက်ဟောဟု သိစေလိုသည်။ “ဥပမာ- “ပဉ္စ ဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ-၅-မျိုးအပြားရှိသော ပီတိဖြင့်” ဟုရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊] အလံ ၅-ခုကို ပူးတွဲ၍ စိုက်ထူထားရာ၌ အရိပ် ၅-မျိုးတို့သည် တစ်စပ်တည်း တစ်ခုတည်းကဲ့သို့ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် ထိုထိုအလံ၏ ထိုထိုအရိပ်သည် အချင်းချင်း မရောသကဲ့သို့ ထို့အတူစက္ခုစသော အာယတနတို့သည် မိမိဆိုင်ရာ လက္ခဏာအားဖြင့် မရောကြပါ-ဟုလို။

ယထာစ ပဉ္စဝဏ္ဏေန။ ။ ပဌမ ဥပမာ၌ အလံ ၅-ခုဖြစ်၍ “စက္ခု စသော အာယတန ၅-မျိုးနှင့်တူသော်လည်း အတ္တဘောတစ်ခုတည်းနှင့် မတူရသေးရကား ဥပမာတစ်နည်းပြုပြန်သည်၊ ဤ၌လည်း ဝဏ္ဏသဒ္ဓါသည် ပကာရအနက်ဟောပင် တည်း၊ ၅-မျိုးပြားသော ဝါဂွမ်းဖြင့် မီးစာကျစ်၍ မီးထွန်းထားရာ၌ ထို ဝါဂွမ်း ချည်မျှင်၏ မီးလျှံသည် မရောနှောကြသကဲ့သို့-ဟုလို၊ မီးစာတစ်ခုတည်းသည် အတ္တဘောတစ်ခုတည်းနှင့် တူ၏။

မူက္ခု။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဆာယာ ဧကာဗဒ္ဓါဝိယ ဟောတိ၊ ဇာလာပေ၊ ဟောတိ” ဟု ဧကဝုစ်ကြိယာကိုတွေ့ရ၏၊ အရိပ်အများ-မီးလျှံအများဖြစ်သောကြောင့် “ဟောန္တိ”ဟု ဗဟုဝုစ် ရှိသင့်မည်ထင်သည်။ “ပါဠိယက္ကာ ပါဠိယက္ကာ”ဟုလည်း နောက်ပြင်စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ ပါဠိယက္ကာပုဒ်က “အသီးအသီး” အနက်ကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ထိုပုဒ်သာ ရှိသင့်မည်ထင်သည်။

စ-သည်သာမကသေး၊ ကေဝလံ-အခြားရုပ်တို့နှင့်မဖက်၊ သက်သက်၊ ဣမာ
 နေဝ ပဉ္စ-ဤ ၅-ပါးသော ပသာဒရုပ်တို့သည်သာ၊ (အသမ္ဘိဿာနေဝ-န်သည်သာ၊)
 န-မဟုတ်ကုန်သေး၊ သေသရူပါနိပိ-ပသာဒရုပ်မှ ကြွင်းသော ရုပ်တို့သည်လည်း၊
 အသမ္ဘိဿာနေဝ-န်သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ [သေသရူပါနိပိ အသမ္ဘိဿာနိ” ကို
 ချဲ့လို၍ “ဣမသ္မိဟိ” စသည်ကိုမိန့်။] ဟိ-ရဲ့၊ ဣမသ္မိသရီရေ-ဤကိုယ်၌၊
 ဟေဋ္ဌိမကာယော-အောက်ပိုင်း၌ဖြစ်သော ကိုယ်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမ ကာယော-
 အလယ်ပိုင်း၌ဖြစ်သောကိုယ်လည်းကောင်း၊ ဥပရိမကာယော-အထက်ပိုင်း၌ ဖြစ်သော
 ကိုယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တယော-န်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့သည်၊
 (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထို ၃-ပါးသော အဖို့အစုတို့တွင်၊ နာဘိတော-ချက်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-
 စ၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော ကိုယ်သည်၊ ဟေဋ္ဌိမကာယော-နာမ-မည်၏၊
 တသ္မိ-ထိုအောက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ ကာယဒသကံ-ကာယဒသကလည်းကောင်း၊ ဘာဝ
 ဒသကံ-လည်းကောင်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ--အာဟာရဟူသော ဖြစ်ကြောင်း
 ရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ-စ-ပါးသော ရုပ်တို့လည်းကောင်း၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနာနိ-န်သော၊
 အဋ္ဌ-တို့လည်းကောင်း၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ-န်သော၊ အဋ္ဌ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
 သို့၊ စတုစတ္တာလီသ-သော၊ ရူပါနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [“သမုဋ္ဌဟန္တိ ဧတေနာတိ
 သမုဋ္ဌာနံ၊ စိတ္တံ သမုဋ္ဌာနံ ယေသန္တိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ” စသည်ပြု။]

နာဘိတော-မှ၊ ဥဒ္ဓံ-၌၊ ယာဝဂလဝါဠက-လည်မျိုတိုင်အောင်၊ (“ဂလာ
 ဝါဠက” ဟု ရှိလျှင် “ဂလ+အာဝါဠက-လည်ပင်း၏ တွင်းငယ်
 (ဧလုပ်)တိုင်အောင်”ဟု ပေးပါ။) မဇ္ဈိမကာယောနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုအလယ်
 ပိုင်းကိုယ်၌၊ ကာယဒသကံ-လည်းကောင်း၊ ဘာဝဒသကံ-လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုဒသကံ-
 လည်းကောင်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ-အာဟာရသမုဋ္ဌာန အစရှိကုန်သော၊ တိဏိ-
 န်သော၊ အဋ္ဌကာနိ-အဋ္ဌကတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုပညာသ-သော၊
 ရူပါနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ [“ဝတ္ထုဒသကသည် ရင်ချိုင့်အတွင်း၌ဖြစ်၏” ဟု
 အဆိုရှိသောကြောင့် ထိုဝတ္ထုဒသကအတွက် ရုပ်ကလာပ်တစ်ခုပိုလာသည်။] ဂလဝါဠက
 တော-မှ၊ (တစ်နည်း) ဂလာဝါဠကတော-မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သောကိုယ်သည်၊
 ဥပရိမကာယောနာမ-မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုအထက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ စက္ခုဒသကံ-လည်း
 ကောင်း၊ ပေ၊ ဘာဝဒသကံ-လည်းကောင်း၊ အာဟာရသမုဋ္ဌာနာနိ-န်သော၊
 တိဏိ-ကုန်သော၊ အဋ္ဌကာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ စတုရာသီတိ-၈၄-
 ပါးသော၊ ရူပါနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

တတ္ထ-ထိုစက္ခုဒသက အစရှိသော ရုပ်တို့တွင်၊ စက္ခုပသာဒသ-၏၊ ပစ္စယာနိ-
 အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ မဟာဘူတာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဈော-
 အဆင်းလည်းကောင်း၊ ဂန္ဓော-အနံ့လည်းကောင်း၊ ရသော-အရသာလည်းကောင်း၊

ဩဇာ-ဩဇာလည်းကောင်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-လည်းကောင်း၊ စက္ခုပသာဒေါ-လည်းကောင်း၊ ဣတိဣဒံ-ဤရုပ်အပေါင်းသည်၊ ကေန္တတော-ကေနအားဖြင့်၊ အဝိနိဘုတ္တာနံ-အသီးအသီး မခွဲခြားအပ်၊ မခွဲခြားနိုင်ကုန်သော၊ ဒသန္တ-နံသော၊ နိပ္ပန္နရူပါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စက္ခုဒသကံနာမ-မည်၏၊ ဣမိနာနယေန-ဖြင့်၊ 'သေသာနိ-စက္ခုဒသကမ္ပ ကြွင်းသော သောတဒသက အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နံ၏။

တေသု-ထိုရုပ်တို့တွင်၊ ဟေဋ္ဌိမကာယေ-အောက်ပိုင်းကိုယ်၌၊ ရူပံ-သည်၊ ["ရက္ခေ+သာခါ" ကဲ့သို့ အပေါင်းအာဇာရု၊ 'အစိတ်အာဇာရု၊ (တစ်နည်း) ဟေဋ္ဌိမကာယေ-၌၊ (ပဝတ္တံ-သော၊) ရူပံ-သည်၊ မဇ္ဈိမပေ၊ ရူပေဟိ-အလယ်ပိုင်းကိုယ်၏ ရုပ်၊ အထက်ပိုင်းကိုယ်၏ရုပ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အသမ္ဘိသံ-မရောနှော၊ သေသကာယဒ္ဓယေပိ-ဟေဋ္ဌိမကာယမှကြွင်းသော မဇ္ဈိမကာယ၊ ဥပရိမကာယ ၂-ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ရူပံ-သည်၊ ဣတရေဟိ-အခြားသောကာယမှ ရုပ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ အသမ္ဘိသမေဝ-သည်သာ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ သာယနသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာစ-တောင်ရိပ်သည်လည်းကောင်း၊ ရက္ခန္ဓာယာစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဧကာဗဒ္ဓါဝိယ-နံသကဲ့သို့၊ ကိစ္ဆာပိဟောန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အညမညံ-အသမ္ဘိသာဝ-နံသည်သာ၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-နံသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣမေသုပိ ကာယေသု-တို့၌လည်း၊ (ဟေဋ္ဌိမကာယစသော ကာယ ၃-ပါးတို့၌လည်း၊) စတုစတ္တာလိသ-သော၊ ရူပါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌိမကာယအတွက်၊) စတုပညာသ-သော၊ (ရူပါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမကာယအတွက်၊) စတုရာသီတိ-သော၊ ရူပါနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဥပရိမကာယအတွက်၊) ဧကာဗဒ္ဓါနိဝိယ-နံသကဲ့သို့၊ ကိစ္ဆာပိ ဟောန္တိ-အကယ်၍လည်း

ကေန္တတော အဝိနိဘုတ္တာနံ။ ။ကလာပ်အမျိုးမျိုး၌ တည်သောရုပ်များလည်း ဤရုပ်အပေါင်းသည် ကာယဒသက၊ ဤရုပ်အပေါင်းကား ဘာဝဒသကဟု ခွဲခြား ၍ မရနိုင်ပါ။ သို့သော် အနေကန္တ အဝိနိဘုတ္တများဖြစ်ကြ၏။ တစ်ကလာပ်တည်း၌ရှိ သော ရုပ်အပေါင်းကား ဘယ်အခါမျှ (ဘယ်နည်းနှင့်မျှ) ခွဲခြား၍မရ၊ ထိုသို့ ကေန္တ အဝိနိဘုတ္တ၊ အနေကန္တ အဝိနိဘုတ္တ ၂-မျိုးရှိသောကြောင့် အနေကန္တ အဝိနိဘုတ္တ တို့ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ "ကေန္တတော"ဟု ဝိသေသန ပြုရသည်။ [ကေန္တတောတိ၊ ပေ၊ ဂတတ္တာတိ၊-ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားကို ထောက်၍ ဓာတုဗေဒနည်းအားဖြင့် ရုပ်အစိုင်အခဲကို ဓာတ်ခွဲနိုင်စရာရှိသော်လည်း တစ်ကလာပ်တည်း၌ကား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မခွဲနိုင်၊ ထို့ပြင် တစ်ကလာပ်တည်းသာမက စက္ခုဒသကကလာပ်တစ်မျိုးမှာပင် ဖြစ်ဆဲကလာပ် ၁၊ ချုပ်ဆဲကလာပ် ၁၊ တည်ဆဲကလာပ် ၄၉-မျှရှိရကား ထို ၅၁-မျိုး သော ကလာပ်တို့သည် စု၍နေ၏။ ထိုကလာပ် အစုအဝေးကိုလည်း ဓာတုဗေဒ နည်းအားဖြင့် ကေနံပင် ခွဲ၍မရနိုင်-ဟု မှတ်ပါ။

ဖြစ်ပါပေကုန်၏။ ပန-သော်လည်း၊ အညမည်၊ အသမ္ဘိဿာနေဝ-န်သည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ရူပါယတနနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝဏ္ဏောဝ-အဆင်းသည်ပင်၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-ဝဏ္ဏနိဘာ မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ နိဘာတိ-တောက်ပ ထင်ရှားတတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ နိဘာ-မည်၏။ စက္ခုဝိညာဏဿ-အား၊ ပါကဋ-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝဏ္ဏောဝ-အဆင်းသည်ပင်၊ နိဘာ-တောက်ပ ထင်ရှားသည်တည်း၊ ဝဏ္ဏနိဘာ-အဆင်းသည်ပင် တောက်ပထင်ရှားသည်၊ ဝါ-တောက်ပ ထင်ရှားသော အဆင်း၊ (ယံ ရူပံ-သည်)၊ နိဒဿနေန-မြင်ထိုက်သည်၏အဖြစ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ ဝတ္တတိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ ရူပံ-သည်)၊ သနိဒဿနံ-မည်၏။ စက္ခုဝိညာဏေန- သည်၊ ပသိတဗ္ဗံ-မြင်ထိုက်သော ရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (ယံရူပံ-သည်)၊ ပဋိယေန- ထိပါးတတ်သည်၏အဖြစ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ (ဝတ္တတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ ရူပံ-သည်)၊ သပ္ပဋိဿံ-မည်၏။ ပဋိယဋ္ဌနနိယံသဇနကံ-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက် ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သောရုပ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

နိလာဒိသု-နိလအစရှိသော အဆင်းတို့တွင်၊ ဥမာပုပ္ဖသမာနံ-နှမ်းကြပ်ပွင့်၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ နီလံ-ညိုသောအဆင်းတည်း၊ ကဏိကာရပုပ္ဖ သမာနံ-မဟာလှေကားပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ ပီတကံ-ရွှေသော အဆင်းတည်း၊ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖသမာနံ-မိုးရွေပန်း၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ လောဟိတကံ-နီသော အဆင်းတည်း၊ ဩသမိတာရကသမာနံ-သောက်ရှူးကြယ်၏ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းသည်၊ ဩဒါတံ-တည်း၊ ဈာမင်္ဂါရသမာနံ-မီးလောင် အပ်ပြီးသော မီးကျိုးအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ ကာဠကံ-မည်းနက်သော အဆင်းတည်း၊ မန္တရတ္တံ-စဉ်းငယ်နီသော၊ သိန္နုဝါရ ကရ ဝီရ မကဋ္ဌ သမာနံ-

ဝဏ္ဏနိဘာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ၂-နည်းဖွင့်ထား၏။ ပဌမနည်း၌ နိဘာသဒ္ဓါသည် အနက်အထူးမရှိ၊ “ဒိဋ္ဌိယေဝဒိဋ္ဌိဂတံ”ဟုဖွင့်ရာ၌ ဂတအတွက် အနက်ထူး မရှိသကဲ့သို့တည်း၊ ဒုတိယနည်း၌ကား အနက်ရှိ၏။ နိပုဗ္ဗ ဘာဓာတ် ဒိတ္တိအနက် ဟော၊ အပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက အာပစ္စည်းသက်၊ ထိုတွင် ပဌမနည်းအလို အရောင်မရှိသော အဆင်းကိုရ၏။ ဒုတိယနည်းအလို အရောင်ရှိသော အဆင်းကိုရ၏။ [အဋ္ဌကထာနည်းအတိုင်း ဝစနတ္ထ ပြုပါ။]

သနိဒဿနံ။ ။ “သဒ္ဓိံ+နိဒဿနေန”သည် လဟုကနည်းအားဖြင့် ပြုအပ်သော ဝိဂ္ဂဟတည်း။ “သဒ္ဓိံ+နိဒဿနေန ယံ ဝတ္တတိတိ သနိဒဿနံ (ရုပ်)” ဟု ပြုစေလိုသည်၊ နိဒဿနေန၌လည်း ဘာဝပစ္စာန ကြံပါ။ သနိဒဿနတိကံ အဖွင့်၌ “ဒဋ္ဌဗ္ဗဘာဝ သင်္ခါတေန နိဒဿေနေန”ဟု ဖွင့်ခဲ့သည်။

ဥမာပုပ္ဖသမာနံ။ ။စာအုပ်တို့၌ “ဥမာရ” ဟု ရှိ၏။ ရှေးနိဿယ၌ “ဥမာ” ဟုရှိ၏။ ဘောင်မဲညိုဖွင့်ဟုလည်းပေး၏။ အဘိဓာန် (၄၅၂)၌ “ဥမာတု အတသိ” ဟု နှမ်းကြပ်ပရိယာယ်ရှိ၏။ ထိုနှမ်းကြပ်ပွင့်များသည် ညိုသောအဆင်း ရှိ၏။

ရေအုန်နှင့်၊ ကုလားလေဝင်ဇာ်၊ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းသည်၊ မဇ္ဈိဋ္ဌကံ-မဇ္ဈိဋ္ဌက အဆင်းတည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ “မောင်းသော အဆင်းဟု ပေး၏။]

ပန-ကား၊ ဟရိတ္တစ၊ပေ၊ ပက္ကမာတိဇတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ သုဝဏ္ဏံ-ရွှေကို၊ ဟရိတိ-ဟူ၍၊ ကိဉ္ဇာပိ ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ပရတော-နောက်၌၊ အဿ-ထိုရွှေ၏၊ ဝါ-ကို၊ ဇာတရူပဂ္ဂဟဏေန-ဇာတရူပသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ-ဤအရာ၌၊ သာမံ-ဝါသော အဆင်းသည်၊ ဟရိနာမ-မည်၏၊ [“သာမံပေပီတေ သာမလေတံသု” အဘိဓာန် (၈၃၉)၌ သာမံသည် ပီတအနက်ဟောတည်း၊ ထိုပီတကို ဝါသောအဆင်းဟု ပေး၏။] [ဟရိတ္တစ-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ဟေမဝဏ္ဏ-ရွှေအဆင်းရှိသော၊ (ဟရိတ္တစကို ထပ်ဖွင့်သည်။) သုမုခ-သုမုခစစ်သူကြီး၊ ကာမံ-အလိုရှိရာအရပ်သို့၊ ပက္ကမ-ဖဲသွားပါလော...ဝိသတိနိပါတ်၊ ဗုဒ္ဓဟံသဇာတံ။] သတ္တ-၇-ပါးကုန်သော၊ ဣမာနိ-ဤပုဒ်တို့ကို၊ ဝတ္ထု-တည်ရာဝတ္ထုကို၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ သဘာဝေနေဝ-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဒသသိတာနိ-ပြတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ဟရိဝဏ္ဏံ-အမ္မကုဝဏ္ဏံတို့၌ တည်ရာဝတ္ထုနှင့်တကွ ပြသကဲ့သို့ ဤပုဒ်၌ တည်ရာဝတ္ထုကိုမပါဘဲ ပြသည်-ဟူလို။]

ဟရိဝဏ္ဏံတိ-ကား၊ ဟရိတသဒ္ဓလဝဏ္ဏံ-စိမ်းစိုသော မြက်တော၏ အဆင်းတည်း၊ အမ္မကုဝဏ္ဏံတိ-ကား၊ အမ္မကုရေန-သရက်ညွန့်နှင့်၊ သမာနဝဏ္ဏံ-တူသော အဆင်းတည်း၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ ဣမာနိ-ဤပုဒ်တို့ကို၊ ဝတ္ထု-အဆင်း၏ တည်ရာဝတ္ထုကို၊ အာမသိတွာ-၍၊ ဒသသိတာနိ-နိပြီ၊ ဒီဃာဒီနိ-ဒီဃအစရှိကုန်သော၊ ဒွါဒေ-၁၂-ပါးသော ပုဒ်တို့ကို၊ [“ဒီဃံမှစ၍ ထုလံတိုင်အောင် ပုဒ်တို့ကို” ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] ဝေါဟာရတော-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရုံအားဖြင့်၊ ဒသသိတာနိ-နိပြီ၊ [ရှည်သောအဆင်း၊ တိုသော အဆင်း စသောအားဖြင့် လောကပြောရိုးအတိုင်း ပြတော်မူအပ်သည်-ဟူလို။] စ-ဆက်၊ နေသံ-ထိုဒီဃ စသည်တို့၏၊ သောဝေါဟာရော-ထိုဝေါဟာရသည်၊ ဥပနိဓာယ-ထောက်စာ၍၊ သိဒ္ဓေါစေဝ-ပြီးသည်လည်းကောင်း၊ သန္နိဝေသ သိဒ္ဓေါစ-အစုအဝေးအားဖြင့် ပြီးသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

ဟရိဝဏ္ဏံ။ ။ဟရိနှင့် ဟရိတသည် ပရိယာယ်တည်း၊ “န ဟရိတေ” စသည်၌ကဲ့သို့ ဟရိပ သဒ္ဓါသည် “စိမ်းစို” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏၊ သဒ္ဓလ သဒ္ဓါလည်း ဟရိတအနက်ဟောပင်တည်း၊ [သဒ္ဓလော ဟရိတေ ဒေသေ၊ အဘိဓာန် (၁၈၇)။] ဟရိတသဒ္ဓါကား ရွှေအဆင်းကို ဟောသောကြောင့် “သဒ္ဓလ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [သက္ကတ၌ “သာဒ္ဓလ”ဟု ရှိ၏၊ သာဒ-မြက်+၃လင်(ဝုစ္စည်း၊ မြက်ဆါသောအရပ်။]

ဟိ-ချဲ့၊ ဒီဃာဒီနိ-အရှည် အစရှိသည်တို့သည်၊ အညမည်-အချင်းချင်း၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ သိဒ္ဓါနိ-ပြီးကုန်၏၊ ဝဏ္ဏဒီနိ-အလုံးအစရှိသည်တို့သည်၊ သန္နိဝေသ ဝိသေသေန-စုဝေးတည်နေပုံ အထူးအားဖြင့်၊ (သိဒ္ဓါနိ-နိ၏) တတ္ထ-ထို ဒီဃ စသည်တို့တွင်၊ ရသယံ-တိုသောဝတ္ထုကို၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ တတော-ကို တိုသောဝတ္ထု ထက်၊ ဥစ္စတရံ-မြင့်သော (ရှည်သော) ဝတ္ထုသည်၊ ဒီဃံ-ဒီဃ မည်၏၊ တံ-ထို အရှည်ကို၊ ဥပနိဓာယ၊ တတော-ထို အရှည်အောက်၊ နိစတရံ-နိမ့်သောဝတ္ထုသည်၊ ရသယံ-မည်၏၊ ထူလံ-တုတ်သော(ကြီးသော) ဝတ္ထုကို၊ ဥပနိဓာယ-၍၊ တတော-ထို တုတ်သော(ကြီးသော) ဝတ္ထုအောက်၊ ခုဒ္ဒကတရံ-ငယ်သောဝတ္ထုသည်၊ အဏု-အဏုမည်၏၊ တံ-ထိုအသေးအငယ်ကို၊ ဥပနိဓာယ၊ တတော-ထို အသေးအငယ်ထက်၊ မဟန္တ တရံ-ကြီးစွာသောဝတ္ထုသည်၊ ထူလံ-ထူလဲမည်၏၊ စက္ကသဏ္ဍာနံ-စက်ဝန်း သဏ္ဍာန်ရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ ဝဋ်-အလုံးမည်၏၊ ကုက္ကုဋ္ဌဏ္ဍာနံ-ကြက်ဥသဏ္ဍာန် ရှိသော ဝတ္ထုသည်၊ ပရိမဏ္ဍလံ-အဝန်းအဝိုင်းမည်၏၊ (ဝေယားယားအဝိုင်းမည်၏)၊ စတုဟိ-၄-ခုကုန်သော၊ အံသေဟိ-အဖို့အစုတို့နှင့်၊ (အထောင့်တို့နှင့်)၊ ယုတ္တံ-ယှဉ်သောဝတ္ထုသည်၊ စတုရသယံ-စတုရသမည်၏၊ ဆဋ္ဌံသာဒီသုပိ-ဆဋ္ဌံသ အစရှိ သော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ နိန္ဒန္တိ-ကား၊ ဩနတ်-ညွတ်ကိုင်းသော အရပ်တည်း၊ (နိမ့်သောအရပ်တည်း)၊ ထလန္တိ၊ ကား၊ ဥန္နုတံ-မြင့်မောက်သော အရပ်တည်း။

တတ္ထ-ထို ဒီဃစသည်တို့တွင်၊ ယသ္မာ၊ ဒီဃာဒီနိ-ဒီဃအစရှိသော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ဖုသိတွာ-တွေ့ထိ၍၊ ဇာနိတံ-၄၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ နိလာဒီနိပန-နီလ အစရှိသော အဆင်းတို့ကိုကား၊ ဧဝံ-ဤသို့ တွေ့ထိ၍သိခြင်း၄၊ န သက္ကာ၊ တသ္မာ၊ နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ်မဟုတ်၊ မုချအားဖြင့်၊ ဒီဃံ-ရှည်သော အရာဝတ္ထု သည်၊ ရူပါယတနံ-ရူပါယတနမည်သည်၊ န-မဟုတ်၊ တထာ-တူ၊ ရသသာဒီနိ-တိုသော အရာဝတ္ထု အစရှိသည်တို့သည်၊ (ရူပါယတနံ-သည်၊ န-မဟုတ်)၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရူပါယတန မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ တံတံ-ထိုထိုဘူတရုပ်အပေါင်းကို၊ နိဿာယ-၍၊ တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အရှည်အတိုစသော အခြင်း အရာအားဖြင့်)၊ ဌိတံ-တည်သော ဘူတရုပ်အပေါင်းကို၊ ဒီဃ-ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ရသန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တေနတေန ဝေါဟာရေန-ထိုထိုအခေါ်

တံတံ၊ ဧ၊ ဌိတံ။ ။ တံတံနိဿာယာတိ ဒီဃာဒီသန္နိဝေသံ (ရှည်လျားသော ပုံသဏ္ဍာန် အစရှိသည်ဖြင့် စုဝေးတည်နေသော) ဘူတသမုဒါယံ (မဟာဘုတ်အပေါင်းကို) နိဿာယ၊ တထာတထာဌိတန္တိ ဒီဃာဒီသန္နိဝေသေန (အရှည်အစရှိသော စုဝေးတည်နေခြင်းအားဖြင့်) ဌိတံ ဝဏ္ဏသမုဒါယဘူတံ (အဆင်းအပေါင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) ရူပါယတနမေဝ ဒီဃာဒီဝေါဟာရေန ဘာသိတံ။

အဝေါ်အားဖြင့်၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုပင်၊ ဧတ္ထ-ဤ ရူပါယတနနိဒ္ဒေသဉ္စ၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏။

ဆာယာ-အရိပ်၊ အာတပေါ-နေပူ၊ ဣတိဣဒံ-ဤအဆင်း ၂-မျိုးကို၊ အညမညပရိစ္ဆိန္ဒံ-အချင်းချင်းပိုင်းခြားအပ်ပြီ၊ [ရှေးနိဿယ၌ “ဣတိဣဒံ ပဒဒယံ” ဟုစွဲ၏၊] အာလောကော-အရောင်အလင်းကိုလည်းကောင်း၊ အန္တကာရောစ-အမှိုက်မှောင်ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ-တူ၊ (အညမညပရိစ္ဆိန္ဒော) [နီးကပ်၍နေသော်လည်း၊ အဆင်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ရောယှက်ခြင်းရှိသောကြောင့် “အညမညပရိစ္ဆိန္ဒံ” ဟု ဆိုသည်။] အဗ္ဘာမဟိကာတိအာဒိနိ-နိသော၊ စတ္တာရိ-၄-ပါးသောအဆင်းတို့ကို၊ ဝတ္ထုနာဝ-တည်ရာဝတ္ထုအားဖြင့်ပင်၊ ဒဿိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ [ရှေ့၌ “ဝတ္ထု အာမသိတွာ ဒဿိတာနိ” ဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် “ဝတ္ထုနာဝ” ဟု ဧဝဖြင့်ဆိုသည်၊ ဤဧဝဖြင့် ဝတ္ထုအာမသနကို မြီစေသည်။] တတ္ထ-ထိုအဗ္ဘာအစရှိသည်တို့တွင်၊ အဗ္ဘာတိ-ကား၊ ဝဠာဟကော-တိမ်တည်း၊ (တိမ်တိုက်တည်း)၊ မဟိကာတိ-ကား၊ ဟိမံ-နှင့်တည်း၊ (ဆီးနှင့်တည်း)၊ စဂူဟိ-နိသော၊ ဣမေဟိ-ဤပုဒ်တို့ဖြင့်၊ အဗ္ဘာဒိနံ-အဗ္ဘအစရှိသည်တို့၏၊ ဝဏ္ဏာ-အဆင်းတို့ကို၊ ဒဿိတာနိ-နိပြီ၊ စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဝဏ္ဏနိဘာတိအာဒိဟိ-အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ တေသံ တေသံ-ထိုထိုလဝန်းနေဝန်း အစရှိသည်တို့၏၊ ပဘာဝဏ္ဏာ-တောက်ပသောအဆင်းတို့ကို၊ ဒဿိတာ-နိပြီ၊ [ဝဏ္ဏနိဘာကို “ပဘာဝဏ္ဏာ” ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပဘာနှင့် ဝဏ္ဏာကို သမာသံ ပုဒ်တစ်ပုဒ်တည်းဟု ကြံပါ။]

တတ္ထ-ထို စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဝဏ္ဏနိဘာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ စန္ဒမဏ္ဍလာ ဒိနံ-လဝန်း အစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထုနံ-တို့၏၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝိသေသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မဏိမယံ-ပတ္တမြားအတိပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ဝိသေသော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မဏိမယံ-ပတ္တမြားအတိပြီးသော၊ (ပတ္တမြား အထည်ကိုယ်ရှိသော) ရဇတပဋိစ္ဆန္ဒံ-ငွေဖြင့်ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ ဧကုန၊ ပေ၊ ဝိတ္ထာရံ-၄၉-ယူဇနာ အလျားအနံရှိသော၊ စန္ဒဿ ဒေဝပုတ္တဿ-လနတ်သား၏၊ ဝိမာနံ-ဗိမာန်သည်၊ စန္ဒမဏ္ဍလံနာမ-မည်၏၊ သောဝဏ္ဏမယံ-ရွှေအတိပြီးသော၊ (ရွှေအထည်ကိုယ်ရှိသော) ဖလိကပဋိစ္ဆန္ဒံ-ဖန်ဖြင့် ဖုံးအုပ်အပ်သော၊ သမပဏ္ဏာသ၊ ပေ၊ ဝိတ္ထာရံ-

ဝိမာနံ။ ။သောဘာဝိသေသယောဂတော-တင့်တယ်ခြင်းအထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိသေသတော-အထူးအားဖြင့်+မာနေတဗ္ဗံ-မြတ်နိုးထိုက်၏၊ (မြတ်နိုးစရာ ကောင်း၏)၊ ဣတိဝိမာနံ၊ [ဝိ+မာဓာတ်၊ ယု။] (တစ်နည်း) ဥတုသမုဋ္ဌာနတ္ထေပိ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနတ္တာ (ဝိမာန်ဟူသည် ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစုဖြစ်သော်လည်း သာမန်ရှိရာမဟုတ်ဘဲ ကံအရင်းခံရှိသော ဥတုကြောင့် ဖြစ်ရကား) ကမ္မေန ဝိသေသတော မိနိယတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိယတိတိ ဝိမာနံ-ကံသည် တစ်ဘုံ တစ်ဘုံ ထူးခြားအောင် ပိုင်းခြားအပ်သောကြောင့် ဝိမာနမည်၏။

အတိအကျ ယူဇနာ ၅၀ အလျားအနံရှိသော၊ သူရိယဿ ဒေဝပုတ္တဿ-နေနတ် သား၏၊ ဝိမာနံ-သည်၊ သူရိယမဏ္ဍလံနာမ-မည်၏။ သတ္တရတနမယာနိ- ရတနာ ၇-ပါးအတိပြီးကုန်သော၊ သတ္တဋ္ဌ၊ပေ၊ ဝိတ္တာရာနိ-ခုနစ် ယူဇနာ၊ ၈-ယူဇနာ၊ ၁၀-ယူဇနာ၊ ၁၂-ယူဇနာ အလျားအနံရှိကုန်သော၊ တေသံ တေသံ ဒေဝပုတ္တာနံ- ထိုထိုနတ်သားတို့၏၊ ဝိမာနာနိ-တို့သည်၊ တာရကရူပါနိနာမ-ကြယ်တာရာ အပေါင်း တို့မည်၏။

တတ္ထ-ထို လ နေ အစရှိသည်တို့တွင်၊ စန္ဒော-သည်၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဝါ-က၊ (ဟောတိ)၊ သူရိယော-သည်၊ ဥပရိ-၌၊ ဂါ-က၊ (ဟောတိ)၊ ဉာဉ်နံ-လ နေ ၂-မျိုးတို့၏၊ အန္တရံ-အကြားအရပ်သည်၊ ယောဇနံ-တစ်ယူဇနာသည်၊ ဟောတိ၊ စန္ဒဿ-၏၊ ဟေဋ္ဌိမန္တတော-အောက်၌ဖြစ်သော အစွန်မှ၊ သူရိယဿ-၏၊ ဥပရိ မန္တော-အထက်၌ဖြစ်သောအစွန်သည်၊ ယောဇနသတ်-ယူဇနာတစ်ရာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဒွိသု-၂-ဘက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-ဘေးတို့၌၊ နက္ခတ္တဘာရကာ-နက္ခတ်ကြယ် တာရာတို့သည်၊ ဂစ္ဆန္တိ-သွားကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ တိသု-န်သော၊ ဧတေသု-ဤ လ နေ နက္ခတ်တာရာတို့တွင်၊ စန္ဒော-သည်၊ ဒန္တဂမနော-နှေးသောသွားခြင်းရှိ၏၊ သူရိယော-သည်၊ သီဃဂမနော-လျင်မြန်သောသွားခြင်းရှိ၏၊ နက္ခတ္တဘာရကာ- တို့သည်၊ သဗ္ဗသီဃဂမနာ-အလုံးစုံထိုထက် လျင်မြန်သောသွားခြင်းရှိကုန်၏၊ (ထို့ကြောင့်) ကာလေန-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ (စန္ဒိမသူရိယာနံ-တို့၏) ပစ္ဆာ-၌၊ ဝါ- က၊ (ဟောန္တိ)။

အာဒါသမဏ္ဍလန္တိ-ကား၊ ကံသမယံ-ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော အပိုင်းတည်း၊ ဝေဠုရိယံ-ကြောင်မျက်ရွဲကို၊ ထပေတွာ-၍၊ သေသော၊ ဇောတိရသာဒိ- ဇောတိရသံကျောက် အစရှိသော၊ အနေကပ္ပဘေဒေါ-တစ်ပါးမက များသောအပြား

မှတ်ချက်။ ။ “လစိမာန်” ဟုရာ၌ ယခုအခါ လောကဓာတ်ဆရာတို့ ရောက်အောင် ကြိုးစားရာဖြစ်သော ကျောက်တောင်ကျောက်ထုကြီးကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ထိုကျောက်အထဲ၌ ကံအားလျော်စွာတည်နေသော ဘုံစိမာန် “လစိမာန်” ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုဘုံစိမာန်ကိုကား စိမာန်ရှင်တို့က တမင်လာမြင်အောင် မပြုလျှင် ထိုလောကဓာတ်ဆရာတို့ ကျောက်အထုကြီးသို့ ရောက်သော်လည်း တွေ့ရ မြင်ရမည်မဟုတ်ပါ၊ ယခု လူပြည်မှာရှိနေသော ရုက္ခစိုးတို့၏ ဘုံကို လည်းကောင်း၊ ရုက္ခစိုးနတ်တို့ကိုလည်းကောင်း လူကို မတွေ့မြင်နိုင်သကဲ့သို့သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အာဒါသမဏ္ဍလံ။ ။ ရှေးခေတ်က ယခု မှန်မျိုးမရှိ၊ လူ၏အရိပ်ကိုကြည့်ဖို့ရာ ကြေးပြားကိုသာ ကြည့်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကံသမယံ” ဟုဆိုသည်၊ “အာဒိဿတိ ဧတ္တာတိ အာဒါသော၊ ဧတ္ထ- ဤကြေးမုံမှန်ဝိုင်း၌၊ အာဒိဿတိ-လူ၏အရိပ် စသည်ကို ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဣတိ အာဒါသော၊ အာဒါသဿ-ကြေးမုံမှန်၏+မဏ္ဍလံ-အဝန်း အပိုင်းတည်း၊ အာဒါသမဏ္ဍလံ-ကြေးမုံမှန်ဝိုင်း။”

ရှိသောကျောက်သည်၊ မဏိတိ-မဏိမည်၏၊ သာမုဒ္ဒိကော-သမုဒ္ဒရာ၌ဖြစ်သော ဓရသင်းသည်၊ သင်္ခေါတိ-သင်္ခမည်၏၊ မုတ္တာ-ပုလဲသည်၊ သာမုဒ္ဒိကာပိ-သမုဒ္ဒရာ၌ ဖြစ်သောပုလဲသည်လည်းကောင်း၊ သေသာပိ-သာမုဒ္ဒိကပုလဲမှ ကြွင်းသော ပုလဲသည် လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ [ပုလဲ ၈-မျိုးကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ဗာဟိရနိဒါန်း တတိယသံဂါယနာတင်ခန်း၌ရှုပါ။] ဝေဠုရိယောတိ-ကား၊ ဝေဠုဝဏ္ဏမဏိ-ဝါးအဆင်း၊ ရှိသောပတ္တမြားတည်း၊ [အဘိဓာန် နိဿယသစ် “ဝေဠုရိယ အဆုံးအဖြတ်ကို” ကြည့်ပါ။] သတ္တဝါဝဏ္ဏော-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်ကို၊ ဇာတရူပ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၊ သတ္တာ-သည်၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော-ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိတော် မူ၏၊ သုဝဏ္ဏပိ-သည်လည်း၊ သတ္တဝါဝဏ္ဏံ-မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိ၏၊ [ဇာတံ+ရူပံ ယဿာတိ ဇာတရူပံ၊ အဆင်းအရောင်မပြောင်းဘဲ မူလဖြစ်မြဲအရောင်ရှိသောကြောင့် ရွှေကို “ဇာတရူပ”ဟု ခေါ်သည်။]

ကဟာပဏော-အသပြာကို၊ ရဇတံ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ လောဟမာသကော- ကြေးဖြင့်ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်းကောင်း၊ ဒါရမာသကော-သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံလည်းကောင်း၊ ဇေတုမာသကော-ချိပ်ဖြင့် ပြုအပ်သော ပဲပိုက်ဆံ လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်ပဲပိုက်ဆံတို့သည်၊ ဝေါဟာရံ-ရောင်းဝယ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ-ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ [ပါရာဇိကဏ် ပါဠိတော်၊ ဇာတရူပသိက္ခာပုဒ်၌ ဟောတော်မူသည်။] တံ သဗ္ဗမ္မိ-ထိုအလုံးစုံသော ပဲပိုက်ဆံကိုလည်း၊ ဣဓ-ဤရဇတအရာ၌၊ ဂဟိတံ-ပြီး၊ [ရာဇတိ-တောက်ပတတ်၏၊ ဣတိရဇတံ၊ ဖြူဖြူ မွေးမွေး တောက်ပနေသော ငွေ။]

ယံ ဝါပနညမ္မိတိ ဣမိနာ-ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ ပါဠိအာဂတံ-ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော ရူပါရုံကို၊ သေသံ-သော၊ တဠိက၊ပေ၊ဘောဒံ-သပေါ့ဖျာ၊ အဝတ်ပိုင်း၊ မှီအဆင်း အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ဂဟိတံ-ပြီး၊ ဟိ-မှန်၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသောအဆင်းသည်၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနက ရူပါရုံတို့၌၊ ပဝိဋ္ဌံ-ပါဝင်ပြီး ဧဝံ-လျှင်၊ နီလာဒိနာ-နီလအစရှိသော၊ ဘောဒေန- အပြားအားဖြင့်၊ ဘိန္နုပိ-ပြားသည်လည်းဖြစ်သော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ ရူပံ- ဤရူပါရုံသည်၊ လက္ခဏာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ အဘိန္နမေဝ-မပြားသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ ရူပံ-သည်၊ စက္ခုပဋိဟနနလက္ခဏံ-စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ စက္ခုပိညာဏဿ-၏၊ ပိသယဘာဝရသံ-အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအာရုံ၏ အဖြစ်ဟူသော ကိစ္စရှိ၏၊ တဿေဝ-ထိုစက္ခုပိညာဉ်၏ပင်၊ ဂေါစရပစ္စုပဋ္ဌာနံ- ကျက်စားရာအာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့ပေ၊ ထင်လာ၏၊ စတုမဟာဘူတပဒဋ္ဌာနံ- ၄-ပါးသော မှီရာမဟာဘူတလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိ၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဤ

ရူပါရုံသည်၊ (စတုမဟာဘူတ ပဒဋ္ဌာနံ-သည်၊ ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ တထာ-
တူ၊ သဗ္ဗာနိပိ-န်သော၊ ဥပါဒါ ရူပါနိ-တို့သည်၊ (စတုမဟာဘူတပဒဋ္ဌာနာနိ-
န်သည်၊ ဟောန္တိ)။

ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) အထူးကား၊ ယတ္ထ-အကြင်ဥပါဒါရုပ်၌၊ ဝိသေသော-
သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထို ဥပါဒါရုပ်၌၊ ဝက္ခာမ-န်အံ၊ ဧတ္ထ-ဤရူပါယတန
နိဒ္ဒေသ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ စက္ခာယတနနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝုတ္တနယေ
နေဝ၊ ဝေဒိတဗွံ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ တတ္ထ-ထို စက္ခာယတန
နိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခပုဗ္ဗင်္ဂမော-စက္ခပုဗ္ဗင်္ဂရုံသော၊ နိဒ္ဒေသော-နိဒ္ဒေသသည်၊ ဟောတိ၊
ဣပပန-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌ကား၊ ရူပပုဗ္ဗင်္ဂမော-ရူပါရုံပုဗ္ဗင်္ဂရုံသော၊ (နိဒ္ဒေသော
ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထို စက္ခာယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ စက္ခပပေတံတိအာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊
စုဒ္ဒသ-န်သော၊ နာမာနိ ဟောန္တိ၊ ဣပ-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌၊ ရူပပေတံတိ
အာဒိနိ-အစရှိကုန်သော၊ တိဏီ-န်သော၊ (နာမာနိ ဟောန္တိ)၊ သေသံ-ကြွင်းသော
ပုဒ်အပေါင်းကို၊ တာဒိသမေဝ-ထိုစက္ခာယတနနိဒ္ဒေသ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဒ်အပေါင်း
ကဲ့သို့ ရူအပ်သည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ စတူဟိ စတူဟိ-န်သော၊ နယေဟိ-တို့ဖြင့်၊
ပဋိမဏ္ဍေတွာ-တန်ဆာဆင်၍၊ စက္ခ-စက္ခပုဗ္ဗင်္ဂရုံသော၊ ဝဝတ္ထပေတံ-အခြားရုပ်တို့မှ
ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းငှာ၊ တေရသ-ကုန်သော၊ ဝါရာ-ဝါရတို့ကို၊ ဝုတ္တာယထာ-
ဖော်အတော်မူအပ် ကုန်သကဲ့သို့၊ ဣဓာပိ-ဤရူပါယတနနိဒ္ဒေသ၌လည်း၊ တေ-ထို
၁၃-ပါးသော ဝါရတို့ကို၊ တထေဝ-တူပင်၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဝိသယ ဂေါစရေ။ ။[သဒ္ဓါကျမ်း-အာစာရအခန်း၌လာသော အနညတ္တာဘာဝ ဝိသယာစာရကို
သတိပြုပါ။] စက္ခပိညာဉ်သည် အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ဤရူပါရုံ၌သာ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့်
ရူပါရုံကို “စက္ခပိညာဉ်၏ ဝိသယ” ဟု ခေါ်သည်။ “ဝိသေသေန သေတိဇတ္တာတိ ဝိသယော”-
စက္ခပိညာဉ်၏ အထူးသဖြင့် ဖြစ်ရာအာရုံ၊ “နွားအများ၏ ကျက်စားရာ စားကျက်ကို နွားမှတစ်ပါး
အခြားသတ္တဝါတွေ သွားလာနေသော်လည်း နွားတို့၏စားကျက်အဖြစ်က များသော ကြောင့်
တဗ္ဗဟုလ္လနည်းအားဖြင့် ဂေါစရဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ စက္ခပိညာဉ်၏သာ အများဆုံးကျက်စားရာဖြစ်၍
သမ္ပုဋိန္ဒြိန်း စသည်တို့ကား ဤအာရုံ၌လည်း ကျက်စားလိုက်၊ အခြားအာရုံများ၌လည်း
ကျက်စားလိုက်ဖြစ်သောကြောင့် ရူပါရုံကို စက္ခပိညာဉ်၏ ဂေါစရ” ဟုခေါ်ရသည်။ သောတဝိညာဉ်
စသည်တို့၌ ဝိသယ၊ ဂေါစရများကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းမှတ်ပါ။ [ဝိသယဂေါစရာနံ ဝိသေသော
အနညတ္တာဘာဝေါ တဗ္ဗဟုလစာရိတာစ စက္ခပိညာဉာဏဿ၊-ဋီကာ။]

ရူပါယတနနိဒ္ဒေသအဖွင့် ပြီး၏။



1
2
3

4

5

6

7
8
9

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ် (၂၈) ကျမ်းစာ

အဋ္ဌသာလိနိဒ္ဓိအဋ္ဌကထာ

၏

မူလဋီကာနိဿယ

တတိယပိုင်း

အဋ္ဌသာလိနိမူလဋီကာ နိဿယ

ပဉ္စကနယ အပ္ပင်

ယဿာ ပန ဓမ္မဓာတုယာတိ-ကား၊ သဗ္ဗညုတညာဏဿ-သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်၏။ ဝါ-ကို၊ (သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဌိစပ်၊) ဟိ-မှန်၊ တေန-ထိုသဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဓမ္မာနံ-ဟောထိုက်သောတရားတို့၏။ အာကာရဘောဒံ-အခြင်းအရာ အထူးအပြားကို၊ ဥတွာ-သိတော်မူပြီး၍၊ တဒနရူပံ-ထိုအာကာရဘောဒ အားလျော်သော၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ နိယမေတိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်တော်မူ၏။ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤစတုက္ကနယ ပဉ္စကနယ ၂-ပါးတို့တွင်၊ ပဉ္စကနယေ-၌၊ ဝါ-ပဉ္စကနယထဲက၊ ဒုတိယဇ္ဈာနံ-ကို၊ စတုက္ကနယေ-၌၊ ဝါ-ထဲက၊ ဒုတိယဇ္ဈာန ပက္ခိကံ-ဒုတိယဇ္ဈာနအဖို့၌ ပါဝင်သည်ကို၊ ကတွာ-ပြုတော်မူ၍၊ ဝိဘတ္တံ- ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီး၊ (ကိ-နည်း၊) ယသ္မိံ၊ပေ၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူ၍၊ (ဝိဘတ္တံ-ပြီး) [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနံ စတုက္ကနယေ ဒုတိယ ဇ္ဈာနပက္ခိကံ ကတွာ၊ ဝိဘတ္တံ-နည်း၊) ဧကတ္ထ၊ပ၊ဖလတာယ-ဧကတ္တကာယ နာနတ္ထသညိ သတ္တဝါသ တုံဌာနဟူသော အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ- အတွက်၊ (ဟိတံကူ)၊ ဒုတိယဇ္ဈာနေန-စတုက္ကနည်း၌ ဒုတိယဇ္ဈာနနှင့်၊ သမာနဖလတ္တာ- တူသောအကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဌမဇ္ဈာန သမာဓိတော- ပဌမဇ္ဈာန သမာဓိကြောင့်၊ ဇာတတ္တာစ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပဉ္စကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနံ စတုက္ကနယေ ဒုတိယဇ္ဈာနပက္ခိကံ ကတွာ' ဝိဘတ္တံ။) [ဧကတ္တကာယ နာနတ္ထသညိတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဟိ-ချဲ့၊ ပဌမဇ္ဈာနမေဝ-သည်ပင်၊ ကာမေဟိ-ကာမတို့မှလည်းကောင်း၊ အကုသလေဟိစ-တို့မှလည်းကောင်း၊ ဝိဝိတ္တံ-ကင်းဆိတ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒဘာဝါ-ထိုကမ အကုသလတို့၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဣစ-ဤပဉ္စကနည်းဝယ် ဒုတိယဇ္ဈာန၌၊ ဝိဝိစေ၊ပေ၊ အကုသလေဟိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တံ-ဟောတော်မူခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ ဝိဝေကဇ္ဇိပိ-ဟူ၍လည်း၊ (ဝတ္တံ) န (သက္ကာ)၊ [ဤ ဝါကျဖြင့် “ပဌမဇ္ဈာနနှင့် အတူထား၍ ဟောတော်မူခြင်းငှာမဖြစ်နိုင်”ဟု ပြသည်။]

စ-သည်သာ မကသေး။ သုတ္တန္တဒေသနာသု-သုတ္တန်ဒေသနာတော်တို့၌၊ ပဉ္စကနယေ-
 ဌံ၊ ဒုတိယ တတိယဇ္ဈာနာနိ-တို့သည်၊ ဒုတိယဇ္ဈာနမေဝ-(စတုက္ကနည်း၌) ဒုတိယ
 ဈာန်သို့သာ၊ ဘဇ္ဇိ-ကပ်ဝပ်ကုန်၏။ (ကသွာ-နည်း၊) ဝိတက္က ဝုပသမာ-ဒုတိယ
 ဈာန်ဝယ် ဝိတက်၏ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ငြိမ်းသည့်အတွက်၊ အဝိတက္ကတ္တာ-
 ဝိတက်မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိစာရဝုပသမာ-တတိယဈာန်ဝယ်
 ဝိစာရ၏ငြိမ်းခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ အဝိစာရတ္တာ-ဝိစာရမရှိသည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ (ဤစကားဖြင့် စတုက္ကနည်းဝယ် ဒုတိယဈာန်နှင့်
 တူကြောင်းကို ပြသည်။) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဋိပဒါစတုက္က အဖွင့်

တဿ၊ ပေ၊ ဥပစာရန္တိ-ကား၊ နိဝရဏ၊ ပေဒိနံ-နိဝရဏ၊ ဝိတက်၌ တပ်မက်
 တတ်သော တဏှာ၊ ဝိစာရ၌တပ်မက်တတ်သော တဏှာ အစရှိသည်တို့၏။ [အာဒိ
 ဖြင့် စတုတ္ထဈာန်သို့တက်ရာ၌ ဝိတိနိက္ခန္တိ၊ ပဉ္စမဈာန်သို့ တက်ရာ၌ သုခနိက္ခန္တိ
 တို့ကိုယူ။] ဝုပသမာ-ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်၊ ထိရဘူတော-ခိုင်မြဲသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊
 ကာမာဝစရသမာဓိ-ကာမာဝစရသမာဓိတည်း။ [ဥပစာရဈာန်ဟူသည် ကာမာဝစရ
 သမာဓိချည်းတည်း။]

တဒနုဓမ္မတာတိ-ကား၊ တဒနုရူပတာ ဘူတာ-ထိုဈာန်အားလျော်သည်၏
 အဖြစ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (သတိ သန္တိဋ္ဌတိ၌စပ်) ပန-ဆက်၊ သာ-ထိုသတိသည်၊
 တဒဿာဒ သင်္ခါတာ-ထိုဈာန်ကို သာယာတတ်သည်ဟုဆိုအပ်သော၊ (မိစ္ဆာ သတိ-
 မိစ္ဆာသတိတည်း။) ဝါ-တစ်နည်း၊ တဒဿာဒသမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓသင်္ခါတာ-ထိုဈာန်ကို
 သာယာတတ်သော တဏှာနှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးဟု ဆိုအပ်သော၊ မိစ္ဆာသတိ-
 တည်း။ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ရှေးဆရာတို့ဆိုကြကုန်၏။ [မိစ္ဆာသတိအတွက် တရားကိုယ်
 သီးခြားမရှိ၊ ဈာန်ကို သာယာတတ်သော တဏှာ၊ တစ်နည်း-ဈာန်ကိုသာယာတတ်
 သော တဏှာနှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို မိစ္ဆာသတိဟုဆိုရသည်-ဟုလို။]

အဝိဂတနိက္ခန္တိကာ-မကင်းသော နိက္ခန္တိတဏှာရှိသော၊ တံတံပရိပရဏ
 သတိ-ထိုထိုဈာန်သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ဆောင်ရွက်တတ်သော သမ္မာသတိတည်း။
 [ဤနည်း၌ သတိအရ ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သမ္မာသတိကိုပင် ယူရသည်၊ ထိုဈာန်ကို
 သတိဖြင့် အမှတ်ရနေရာ၌ ဈာန်နိက္ခန္တိတဏှာက ပကတပနိဿယသတ္တိဖြင့်
 ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိသောကြောင့် “အဝိဂတနိက္ခန္တိကာ”ဟု ဆိုသည်။] ဣတိပိ-
 သို့လည်း၊ ဝတ္တံ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ဧဝဉ္စကတွာ-
 ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သတိယာဝါနိက္ခန္တိယာဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝိကပ္ပေါ-ဝိကပ်ကို၊
 (ဝိကပ္ပနတ္ထဝါသဒ္ဓါကို) ကတော-ပြီ။ [အဋ္ဌကထာ၌ “ဝုတ္တသတိယာဝါဈာန်နိ
 ကန္တိယာဝါ”ကို ချုံး၍ “သတိယာဝါ နိက္ခန္တိယာဝါ” ဟု ဆိုသည်။]

အာဂမန၊ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ကဒါစိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဒုတိယာဒိနံ-ဒုတိယအစရှိသော ဈာန်တို့၏၊ ပဌမာ၊ပေ၊ ပဒတံ-ပဌမဈာန်အစရှိသော အာဂမနသည် ပြုအပ်သော ပဋိပဒါရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ (ကဒါစိ၊ပေ၊ ဝုတ္တံဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) အပိသဒ္ဓေါ-သည်၊ အနေကန္တိကတံ-ကေန မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒိပေတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတဿ-ဤအာဂမန၏၊ အနေကန္တိကတ္တာဧဝ-ကေန မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပါဠိယံ-တော်၌၊ ဧကေနသ္မိဿ ဈာနေ-တစ်ပါးတစ်ပါးသောဈာန်၌၊ စတဿော-န်သော၊ ပဋိပဒါ-ပဋိပဒါတို့ကို လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-ကုန်သော၊ အာရမဏာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သောဠ သက္ခတ္တုကဉ္စ-တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်ရှိသော ဈာန်အပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ပဋိပဒါ လေးပါးကို အာရုံ ၄-ပါးဖြင့်မြှောက်၍ ၁၆-ပါးသောဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊) ဝိသု ဝိသု၊ ယောဇိတံ-ယှဉ်စေတော်မူအပ်ပြီ၊ အညထာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အာဂမန၏ အနေကန္တိကတ္တမှ တစ်ပါး ကေန္တိကတ္တဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊) (အတ္ထေ-အနက်ကို၊ ဂယုမာနေ-သော်၊) ဧကေနသ္မိ-သော၊ ပဋိပဒါဒိမိ-၌၊ [အာဒိဖြင့် အာရမဏ၊ ပဋိပဒါ အာရမဏမိဿကကို ယူ။] နဝ နဝ-ကုန်သော၊ ဈာနာနိ-တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်သည်၊ သိယု၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။



အာရမဏစတုတ္ထ အဖွင့်

အပ္ပဂုဏန္တိ-ကား၊ ပဉ္စဟိ-န်သော၊ ဝသိတာဟိ-ဝသိတော်တို့ဖြင့်၊ ဝါ-စွမ်း ရည်သတ္တိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သတ္တိတို့ဖြင့်၊ အဝသိကတံ-စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိအောင် မပြုအပ်သည်၊ (ဟောတိ)။

ကဒါစိ၊ပေ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ။ပဌမဈာန်ရပြီးနောက် ဣရိယာပုထ်မပြောင်းဘဲ ပယောဂ အထူးလည်း မပါဘဲ ဒုတိယဈာန်ကို ဆက်၍ရလျှင် ထိုဒုတိယဈာန်သည် ပဌမဈာန်၏ ပဋိပဒါ အဘိညာနှင့် အလားတူပင်ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ တစ်ရံတစ်ခါ၌ဖြစ်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ “အာဂမန ဝသေနာပိ ပဋိပဒါ အဘိညာ စ ဟောန္တိ ယေဝ”ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်-ဟူလိ။

အနေကန္တိကတံ။ ။ဒုတိယဈာန်စသော ဈာန်တို့၏ကား အာဂမနဖြစ်သော ရှေးရှေး ဈာန်ကြောင့် ပဋိပဒါကျဲပြားခြင်း၏ ကေနမဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို “အနေကန္တိကတံ”ဟုဆိုသည်၊ “အာဂမနဝသေနာပိ-အာဂမန၏ အစွမ်းအားဖြင့် လည်း ပဋိပဒါဖြစ်ကြသည်”ဟုဆိုသဖြင့် “အာဂမနနုဒံမစပ်ဘဲလည်း ထိုထိုနောက် ဈာန်၏ ပဋိပဒါများဖြစ်ကြ၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြုသည်ကို “အနေကန္တိကတံ” ဟု ဆိုသည်၊ သဒ္ဓါကျမ်းတို့အလိုအားဖြင့် အာဂမနမပါဘဲ ပဋိပဒါတို့ ဖြစ်နိုင် သောနည်းကို ဆည်းသော သမုစ္စည်းပင်တည်း။

အရမဏပဋိပဒါမိဿက အပ္ပင်

ဟေဋ္ဌာတိ-ကား၊ သောဠသက္ခတ္ထုကတော-သောဠသက္ခတ္ထုကနည်းမှ၊ ပုဗ္ဗေ-
 ရှေ့၌၊ [ရှေ့ဖြစ်သော သုဒ္ဓိကနဝက၊ ပဋိပဒါစတုက္က၊ အာရမဏစတုက္က၌-ဟူလို၊]
 ယေကေစိ ဈာန် ဥပ္ပါဒေန္တိနာမာတိ ဝစနေန-ယေကေစိ၊ပေ၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ နာမဟူသော
 စကားဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-၌စပ်၊) ကတာမိကာရာ-ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရရှိကုန်
 သော၊ယေ သေက္ခာ-အကြင်သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ [ကုသိုလ်ဈာန်အရာဖြစ်သောကြောင့်
 သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုဆိုသည်၊ အသေက္ခများလည်း ဤသဘောဖြစ်နိုင်ကြ၏။] မဂ္ဂေနေဝ-
 မဂ်သည်သာလျှင်၊ ဥပ္ပါဒိတဈာနာ-ဖြစ်စေအပ်သော ဈာန်ရှိကုန်၏၊ [မဂ်ခဏ၌
 သူတို့ကိုယ်တိုင် ဈာန်ဖြစ်အောင် အားမထုတ်ရ၊ မဂ်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် လောကီ
 ဈာန်ကိုလည်း ရကြသည်။] တေသံ-ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဈာနာနိ-ဈာန်တို့ကို၊
 မဂ္ဂပဋိဗဒ္ဓတာယ-မဂ်၌စပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုဒ္ဓိကနဝကသင်္ဂဟိတာနိ-
 သုဒ္ဓိကနဝကနည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- ဟိ-မှန်း၊
 (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)၊ တေ-ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ န ဥပ္ပါဒေန္တိနာမ-
 ဈာန်ကိုဖြစ်စေသူတို့ မမည်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ)၊ [ဈာန်ကို
 တမင်္ဂလာအားမထုတ်ကြရသောကြောင့် “ဈာန်ကို ဖြစ်စေသူများ”ဟု မခေါ်နိုင်၊
 ထို့ကြောင့် ထိုသေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဈာန်ကို ပဋိပဒါအာရမဏနှင့် မရောသော
 သုဒ္ဓိကနဝကဖြင့် သိမ်းယူရသည်။]

ကသိဏကထာ အပ္ပင်

နိရောဓ ပါဒကတာ ဝစနေန-နိရောဓ သမာပတ်၏ အခြေခံ၏အဖြစ်ကို
 ဆိုကြောင်း စကားဖြင့်၊ (နိရောဓ ပါဒကဘာဝေါ ပနေတ္ထ ဝိသေသော” ဟူသော
 စကားဖြင့်၊) အာရပ္ပသမာပတ်၏ အခြေခံ၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဒသိတာ-ပြုအပ်ပြီး-
 ခိပ္ပဒဿနံ-လျင်လျင်မြန်မြန် သိမြင်နိုင်ခြင်းသည်၊ ခိပ္ပါဘိညတာ-လျင်မြန်သော
 အဘိညာဏ်ရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ ခိပ္ပနိသန္တိဘာဝေါ-ခိပ္ပနိသန္တိ၏အဖြစ် မည်၏။

အဘိဘာယတနကထာ အပ္ပင်

အညမ္ဘိတိ(ဣမိနာ)-ပါဠိဖြင့်၊(ဒဿေတိ၌စပ်၊) ကေဝလံ-အဘိဘာယတနမဖက်
 သက်သက်၊ ကသိဏာယတန သင်္ခါတမေဝ-ကသိဏာယတနဟု ခေါ်ဆိုအပ်သည်

အညမ္ဘိ၊ပေ၊ဒဿေတိ။ ။အည သေသာဟူသော စကားအသုံးသည် တူနေရာမှ
 ခွဲခြားလိုသောအခါ၌ဖြစ်၏၊ ဥပမာ-သရ(၈)လုံးတို့ သရချင်းတူနေရာဝယ် ရဿဒိဃ ကွဲပြားရာ၌
 “အညေ ဒိဃာ”ဟု သုံးခွဲခြင်းမျိုးတည်း၊ ထို၌ သရချင်းတူနေသော်လည်း ရဿအမည်ရကြောင်း

သာ၊ အဟုတ္တော-မဖြစ်မူ၍၊ အဘိဘာယတနသင်္ခါတမ္ပိ-အဘိဘာယတနဟုလည်း
 ခေါ်ဆိုအပ်သော ရူပါဝစရသည်၊ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်သေး၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဘာ
 ယတနာနံ-အဘိဘာယတန အမည်ရသော ရူပါဝစရကုသိုလ်တို့၏၊ ကသိဏာ
 ယတနတ္ထေ-ကသိဏာယတန မည်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊
 အဘိဘာယတန ဘာဝေါ-အဘိဘာယတန၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ
 နိမိတ်သည်၊ ကသိဏာ ယတနဘာဝတော-ကသိဏာယတန၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ
 သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်မှ၊ အညော-တစ်မျိုးတခြားတည်း၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ကသိဏာ၊ပေ၊
 နာနတ္တတော-ကသိုဏ်းနိမိတ်ကို လွမ်းမိုးတတ်သော ဘာဝနာနိမိတ်၏ ထူးသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿတိ-၏၊ [ဘာဝနာနိမိတ်က
 ကသိုဏ်းနိမိတ် ကို လွမ်းမိုးပုံကို ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာအစဉ်ကို ကြည့်၍ သိပါ။]

တတ္ထ-ထိုအဘိဘာယတနဟူသော ပုဒ်၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊)
 အဘိဘဝတိ-အာရုံကို လွမ်းမိုးတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဘု-မည်၏၊ ပရိကမ္မံ-
 ပရိကမ္မဘာဝနာတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဉာဏံ-ပရိကမ္မဘာဝနာနှင့် ယှဉ်သော
 ဉာဏ်တည်း၊ ဧတဿ-ဤဈာန်၏၊ အဘိဘု-အာရုံကို လွမ်းမိုးတတ်သော ပရိကမ္မံ
 ဟူသော၊ ဝါ-ဉာဏ်ဟူ သော၊ အာယတနံ-အကြောင်းသည်၊ ဝါ-တည်ရာသည်၊
 (အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ အဘိဘာယတနံ-မည်၏၊ ဈာန်-ဈာန်တည်း၊ [ထိုပရိကမ္မဉာဏ်ကို
 အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်လာသောကြောင့် “အာယတနံ”အရ အကြောင်းဟုလည်းကောင်း၊

သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်သည် တို့သော ရွတ်ရာကာလ ရှိခြင်း၊ ဒီဃ အမည်ရကြောင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်သည်
 ရှည်သော ရွတ်ရာကာလရှိခြင်းအားဖြင့် ကွဲပြားသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ရူပကုသိုလ်တို့၏ ကသိဏာ
 ယတန အမည်ရကြောင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ နိမိတ်သည် ကသိုဏ်းဟူသော တည်ရာအာရုံရှိခြင်း၊
 အဘိဘာယတန အမည်ရကြောင်း သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်သည် ထိုအာရုံကို လွမ်းမိုးခြင်းတည်း၊
 ဤသို့ကွဲပြားပုံကို အညမ္ပိပါဠိဖြင့် ပြ၏။

ကသိဏာပေ၊နာနတ္တတော။ ။ဘာဝနာယ+နိမိတ္တံ ဘာဝနာနိမိတ္တံ-ဘာဝနာ၏ အာရုံဖြစ်သော
 ကသိုဏ်း၊ ထိုကသိုဏ်း၏ ပရိတ္တအပ္ပမာဏ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သုဝိသုဒ္ဓနီလ စသည်
 တို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း နာနတ္တမည်၏။ “ဘာဝနာနိမိတ္တဿ+နာနတ္တံ ဘာဝနာနိမိတ္တနာ
 နတ္တံ”ဟု ပြု၊ ထိုနာနတ္တသည် (ကသိုဏ်းအာရုံကို လွမ်းမိုးတတ်သောကြောင့်) ကသိဏာနိမိတ္တာ
 ဘိဘဝနကမည်၏။-အန။

တစ်နည်း။ ။ဘာဝနာဝေ-ရှေးရှေး ဘာဝနာသည်ပင်+နိမိတ္တံ-နောက်နောက် ဘာဝနာ၏
 အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ ဘာဝနာနိမိတ္တံ၊ ထို “ဘာဝနာနိမိတ်၏ အထူး” လွမ်းမိုးခြင်းတည်း၊
 ထို့ကြောင့် “ကသိဏာနိမိတ္တာဘိ ဘဝနက”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ [မရ၌ ဘာဝနာကို စပ်ရမည်ဖြစ်၍
 “အဘိဘဝနက”ဟု ဣတ္ထိ လိင်ရှိ၏၊ အနု၌ကား နာနတ္တကိုလည်း စပ်ရမည်ဖြစ်၍
 “အဘိဘဝနက”ဟု ရှိသည်။]

တည်ရာဟုလည်းကောင်း အနက် ၂-မျိုးပေးလိုက်သည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတဿ-
 ဤဈာန်၏၊ အဘိဘဝိတဗွံ-လွမ်းမိုးထိုက်သော၊ အာရမဏသင်္ခါတံ-အာရုံဟု ဆိုအင်
 သော၊ အာယတနံ-အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ အဘိဘာယတနံ၊ ဈာန်-
 ဈာန်တည်း၊ (ဤအလို “အဘိဘဝိတဗွံတိ အဘိဘု”ဟု ကမ္မသာဓိပြု၊) အာရမဏ-
 ဘိဘဝနတော-ကြောင့်၊ အဘိဘုစ-အဘိဘုမည်သည်လည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထိုအဘိဘု
 ဟူသည်၊ ယောဂီနော-ယောဂီ၏၊ သုခဝိသေသာနံ-ချမ်းသာအထူးတို့၏၊ အဓိဋ္ဌာန
 ဘာဝတော-တည်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [ဤဟိတံဖြင့် အာယတနသဒ္ဓါ၏
 တည်ရာအနက်ကိုပြုသည်။] မနာယတန ဓမ္မာယတနဘာဝတောစ-မနာယတန
 ဓမ္မာယတန၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အာယတနဉ္စ-အာယတနလည်းဟုတ်၏၊
 ဣတိပိ-ဤနှစ်ပါးသောသတ္တိကြောင့်လည်း၊ သဿမ္ပယုတ္တံ-သမ္ပယုတ်တရားနှင့်
 တကွဖြစ်သော၊ ဈာန်-သည်၊ အဘိဘာယတနံ-မည်၏၊ [ဈာန်ကို အဘိဘာယတန
 ကောက်ရသော ရှေ့နည်း၌ စိတ်မပါသောကြောင့် အာယတနဖွဲ့လျှင် ဓမ္မာယတနသာ
 ရနိုင်၏၊ ဤနည်း၌ကား ယှဉ်ဖက်စိတ်စေတသိက်ဟူသော သမ္ပယုတ်တရားနှင့်တကွ
 ဈာန်ကိုအရကောက်ရသောကြောင့် အာယတနအရ မနာယတန ဓမ္မာယတန ၂-
 မျိုးရသည်။]

မဂ္ဂပ္ပဋိဗဒ္ဓတာယ-အကြောင်းဈာန်၌ စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါ-
 အာဘောဂဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ သမာပတ္တိတော-သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌိတဿ-ထပြီးသော
 ယောဂီ၏၊ အာဘောဂေါ-နလုံးသွင်းကို၊ ဝါ-သည်၊ ပုဗ္ဗပေါဝသေန-ရှေ့အဖို့၌
 ဖြစ်သော ဘာဝနာ၏အစွမ်းကြောင့်၊ ဈာနက္ခေယော-ဈာန်ဝင်စားဆဲခဏ၌၊ ပဝတ္ထံ-
 သော၊ အဘိဘဝနာကာရံ-လွမ်းမိုးပုံအခြင်းအရာကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဝတ္ထော-
 ဖြစ်၏ ဟူ၍၊ ဝုတ္ထော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ [သုတ္တန်ဋီကာတို့၌
 “ပဝတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု ရှိ၏၊ ဤဋီကာ၌ကား “ပဝတ္ထော ဝုတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု
 ချေ့ရ၏၊ မရ၌လည်း၊ ပဝတ္ထောကို “ပဝတ္ထတ္တာ”ဟုဖွင့်၍ “ဇာနာမိ၊ ပဿာမိတိ
 ဝုတ္ထော”ဟု ဝုတ္ထောအတွက် အာကာရထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ စာသွားမကောင်းလှ။]

[သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ ပါဠိသွားမတူပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “အာဂမေသု
 ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ အာဂမေသု-သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ အဇ္ဈတ္တံ၊ပေ၊
 ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ-ဟူ၍၊စတုနံ-န်သော၊ဣမေသံ အဘိဘာယတနာနံ-ဤအဘိဘာယတန

အာဂမေသု ပန၊ပေ၊ ဝိသေသောတိ။ ။သုတံမဟာဝါ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်၊ အဋ္ဌကအပုံတ္တိုရ်
 ဘူမိစာလဝဂ်တို့ကို “အာဂမေသု”ဟုဆိုသည်။ ဤပုဒ်ကို အာဂတတ္တာ ဌံ ဝပံ၊ ထို ပါဠိတော်များ၌
 “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသည်”မှစ၍ အဘိဘာယတန လေးမျိုးဝယ် သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏနှင့် တွဲ၍လာ၏။ ထိုသို့
 သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏနှင့် တစ်ပေါင်းတည်းလာသည်အတွက် ထိုအဋ္ဌကထာတို့၌လည်း အဆင်းအားဖြင့်

တို့၏။ အာဂတတ္တာ-လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏနှင့်တွဲ၍ တစ်ခါတည်းလာသောကြောင့်] အာဂမဋ္ဌကထာသု-သုတ္တန် အဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဝဏ္ဏ ဝသေန၊ပေ၊ ဒေသိတာနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [ဝဏ္ဏဝသေန-အဆင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာဘောဂေ-နလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ-သော်လည်း၊ပရိတ္တ အပ္ပမာဏဝသေ နေဝ-ပရိတ္တ အပ္ပမာဏ အာရုံတို့၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဣမာနိ အဘိဘာယတနာနိ- တို့ကို၊ ဒေသိတာနိ-န်[ပြီး]။ ဟိ-မှန်၊ ဝဏ္ဏဘောဂေ-အဆင်းကိုနလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ သတိပိ-ရှိသော်လည်းကောင်း၊ အသတိပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ပရိတ္တ အပ္ပမာဏတာ- ပရိတ္တ အာရုံ၏အဖြစ် အပ္ပမာဏအာရုံ၏အဖြစ်သည်၊ အဘိဘဝနဿ-လွမ်းမိုးခြင်း၏၊ ကာရဏံ-တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တတ္ထ-ထို သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတာနိ-အဆင်းကို နလုံးသွင်းခြင်းမှ ကင်းသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သဟိတာနိစ-အဆင်းကို နလုံးသွင်းခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗာနိ-န်သော၊ ပရိတ္တာနိ-ပရိတ္တအာရုံတို့ကို၊ သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ တထာ-တူ၊ (ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတာနိ-န်သော၊ သဟိတာနိစ- န်သော၊ သဗ္ဗာနိ-န်သော၊ အပ္ပမာဏာနိ-အပ္ပမာဏအာရုံတို့ကို၊ (သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ ဝုတ္တာနိ) ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။

ဟိ-မှန်၊ ပရိတ္တာနိ-ပရိတ္တတို့ကို၊ အဘိဘုယျ-လွမ်းမိုး၍၊ တာနိ-ထိုပရိတ္တ အာရုံတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကဒါစိ-၌၊ ဝဏ္ဏဝသေန-ဖြင့်၊ အဘာဇိတာနိ-နလုံးသွင်း အပ်ကုန်သည်၊ စေ ဟောန္တိ၊ (စဝံသတိ)၊ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ-ကောင်းသောအဆင်း မကောင်းသောအဆင်းတို့ကို၊ အဘိဘုယျ၊ (သမာပဇ္ဇတိ-ဝင်စား၏၊) ဣတိ ဒေသော ပရိယာယော-ဤပရိယာယ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣစ ပန-ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ကား၊ နိပ္ပရိယာယ ဒေသနတ္တာ-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိသည်၏

နလုံးသွင်း ရှိရှိ၊ မရှိရှိ၊ ပရိတ္တအပ္ပမာဏ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ အဘိဘာယတနာတို့ကို ဟောတော်မူအပ် ကုန်၏”ဟု ဝဏ္ဏဘောဂ ရှိမရှိကို ထည့်၍ဖွင့်ရသည်၊ ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား ပါဠိတော်၌ ပရိတ္တအပ္ပမာဏနှင့် သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏတို့ကို ခွဲ၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ မဖွင့်ရ-ဟူလို။ [ဤစကားဖြင့် သုတ္တန်နှင့် ဤအဘိဓမ္မာတို့၏ ပါဠိတော်ချင်း အဋ္ဌကထာချင်း မတူပုံကိုပြ၏။]

တတ္ထ စ ဝဏ္ဏဘောဂ။ ။ သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ အခြားသော မတူပုံကို ပြခြင်းငှာ “ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတာနိ” စသည်ကိုမိန့်၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ ဝဏ္ဏဘောဂသဟိတဖြစ်သော ပရိတ္တအပ္ပမာဏ အာရုံ၊ ဝဏ္ဏဘောဂရဟိတဖြစ်သော ပရိတ္တအပ္ပမာဏအာရုံတို့ကို တွဲ၍ဟောတော်မူ၏၊ ဤအဘိဓမ္မာ၌ ပရိတ္တအပ္ပမာဏ သက်သက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏဘောဂနှင့် တွဲထားသော ပရိတ္တအပ္ပမာဏကို လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။ [ဟောတော်မူပုံကို ပါဠိတော်ရင်း၌ ကြည့်ပါ။]

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ-အဆင်းကိုနုလုံးသွင်းခြင်းမှ ကင်းသော အာရုံတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဟိတာနိစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသု ဝုတ္တာနိ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ (ကသ္မာဝိသု ဝုတ္တာနိ၊) ဟိ (ယသ္မာ), ဥဘယတ္ထ-ဝဏ္ဏာဘောဂရ ဟိတ, သဟိတ နှစ်ပါးစုံသောအာရုံတို့၌၊ အဘိဘာဝနဝိသေသော-လွမ်းမိုးပုံအထူး သည်၊ အတ္ထိ၊ ဤတိ-ကြောင့်၊ (ဝိသု ဝုတ္တာနိ။)

စ-သည်သာမကသေး၊ တတ္ထ-ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌၊ ပရိယာယဒေသနတ္တာ- ပရိယာယ်အားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမောက္ခာနမ္မိ- ဝိမောက္ခတို့၏လည်း၊ အဘိဘာဝနပရိယာယော-လွမ်းမိုးခြင်းဟူသော 'ပရိယာယ် သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိတိ-ဟူ၍၊ အဘိဘာယတနဒွယံ- အဘိဘာယတန ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတိယ စတုတ္ထ အဘိဘာယတန နေ သု-တတိယ စတုတ္ထ အဘိဘာယတနတို့၌၊ ဒုတိယ ဝိမောက္ခော-ဒုတိယဝိမောက္ခေ ကိုလည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနသု-ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနတို့၌၊ တတိယ ဝိမောက္ခောစ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဘာဝနပုဝတ္ထိတော-လွမ်းမိုးမှု၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်ပြီ။

တတ္ထ စ ပရိယာယ။ ။ သုတ္တန်နှင့် အဘိဓမ္မာတို့၏ ပါဠိတော်ချင်းမတူပုံကို ထပ်၍ ပြုပြန်လိုသောကြောင့် “တတ္ထ စ ပရိယာယ” စသည်မိန့်၊ သုတ္တန် ဒေသနာတော်ဝယ် အဘိဓမ္မာ၌ မပါသော “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိ” စသော အဘိဘာယတန ၂-ပါးကို ထည့်ထား၏၊ ၂-ပါးဟူသည် “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညိ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိနှင့် အပ္ပမာဏာနိ” တို့တည်း။

ပရိယာယဒေသနတ္တာ။ ။ တတ္ထနှင့် ပရိယာယဒေသနပုဒ်တို့သည် အရမတူသောကြောင့် “ပရိယာယတော+ဒေသနာ တေသုတိ ပရိယာယဒေသနာ(ဝိမောက္ခာ)” ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံပြုပြီးမှ “ပရိယာယဒေသနာနံ+ဘာဝေါ ပရိယာယဒေသနတ္ထံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ၊ ထိုအတိုင်း နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်၊ အခြားနေရာ၌ကား “တဿ”ဟု သမ္ပန္နဆဋ္ဌိရှိသောကြောင့် “ပရိယာယ ဒေသနတ္တာ-ပရိယာယ်ဒေသနာ၏ အဖြစ်ကြောင့်”ဟု ပေးနိုင်သည်၊ ဤနေရာ၌ကား ဤနိဿယ အတိုင်းသာ ပေးနိုင်၏၊ နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာ၌လည်း ဤနည်းမိုး၍ သိပါ။

တတိယ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတော။ ။ တတိယစတုတ္ထ အဘိဘာယတနဟူသည် “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ၊ပေ၊ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗတ္တာနိနှင့် အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ၊ပေ၊ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏာနိ” တည်း၊ သုတ္တန်ပါဠိတော်ဝယ် ထို၂-ပါးလုံး၌ “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ”ဟူသော ဒုတိယဝိမောက္ခကို သွင်းထား၏၊ ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနဟူသည် “အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိ၊ပေ၊နိလာနိ” စသော ၄-မျိုးတည်း၊ ထို ၄-မျိုး၌ “သုဘဇ္ဇေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတိ”ဟူသော တတိယဝိမောက္ခကို သွင်းထား၏၊ [သုတ္တန်ပါဠိတော်ကိုကြည့်မှ ရှင်းလင်းသိနိုင်စရာရှိ၏။]

ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ နိပ္ပရိယာယဒေသနာတ္တာ-
 ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့် ဟောတော်မူခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိမောက္ခာ
 ဘိဘာယတနာနိ-ဝိမောက္ခ အဘိဘာယတနတို့ကို၊ အသင်္ကရတော-မရောသော
 အားဖြင့်၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဝိမောက္ခေ-ဝိမောက္ခတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ကြည့်၍၊ အဘိဘာယ
 တနာနိ-အဘိဘာယတနတို့ကို၊ ကထိတာနိ-ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာနိ-နိသော၊ ဝိမောက္ခ
 ကိစ္စာနိစ-ဝိမောက္ခကိစ္စရှိသော ဈာန်တို့ကိုလည်း၊ ဝိမောက္ခဒေသနာယ-ဝိမောက္ခ
 ဒေသနာ၌၊ ဝုတ္တာနိ။ [သုတ္တန်ဋီကာတို့၌ “ဝိမောက္ခကိစ္စာနိ ဈာနာနိ” ဟု ရှိ၏။]

အဇ္ဈတ္တရူပသညိတိ-ညိ အစရှိသည်ဟူ၍၊ အာဂတဿ-သုတ္တန်ပါဠိတော်၌
 လာသော၊ အဘိဘာယတနဒ္ဒယဿ-အဘိဘာယတန ၂-ပါးအပေါင်းကို၊ အဘိဘာယ
 တနေသု-အဘိဓမ္မာ၌လာသော အဘိဘာယတနတို့၌၊ အဝစနတော-ဟောတော်
 မမူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရူပိ၊ ပေ၊ အာဒိနံ-အစရှိသော စကားရပ်တို့၏၊
 သဗ္ဗပေ၊ ဘာဝတောစ-အလုံးစုံသော ဝိမောက္ခကိစ္စရှိသောဈာန်တို့နှင့် ဆက်ဆံသော
 စကားတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တဒေတံ ဝဝတ္တာနံ-ထိုမရောသောအား
 ဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ထိုပရိယာယ နိပ္ပရိယာယဟု ပိုင်းခြားသတ်မှတ်
 ခြင်းကို၊ ကတံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏။

ဣဓ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။ဤအဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်ကား ဝိမောက္ခနှင့် အဘိဘာ
 ယတနတို့ကို မရောစေဘဲ ခွဲ၍ဟောတော်မူ၏။ [ဟောပုံကို ပါဠိတော် ၌ ကြည့်ပါ။] “တာနိ
 အဘိဘုယျ” စသော အဘိဘာယတနသဘောမပါဘဲ ဝိမောက္ခ သက်သက်ကိုသာ ဟောတော်မူ
 ထားသည်။ ဝိမောက္ခကိုလည်း သုတ္တန်ကဲ့သို့ ရှစ်ပါးမဟုတ်၊ ပြုခဲ့သောနည်းအားဖြင့် ဒုတိယစတုတ္ထ
 အဘိဘာယတနဝယ် ဒုတိယဝိမောက္ခကို သွင်း၍လည်းကောင်း၊ နိလစသော ဝဇ္ဇာဘိယတန ၄-
 မျိုးဝယ် တတိယဝိမောက္ခကို သွင်း၍လည်းကောင်း ၃-ပါးသာ ဟောတော်မူသည်။

တဒေတံ၊ ပေ၊ ဝိညာယတိ။ ။ “ဝိမောက္ခဘိဘာယတနာနိ အသင်္ကရတော ဒသေတုံ”
 ဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ ဝိမောက္ခနှင့် အဘိဘာယတနတို့၏ မရောပုံကို အဘယ်ကြောင့်
 သိနိုင်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တဒေတံ၊ ပေ၊ ဝိညာယတိ”ဟု မိန့်သည်။ [တဒေတံ-တံ
 ဧတံ အသင်္ကရဝတ္တာနံ၊ ပရိယာယ နိပ္ပယာယသင်္ဂါတံ ဝါ ဝဝတ္တာနံ-မမု၊ ဤ တဒေတံ
 ဝဝတ္တာနံကို ကတန္တိ ဝိညာယတိ၌စပ်၊ အတွင်း၌ ပါသော ဟိတံ ၂-ပါးကား ဝိညာယတိ၏
 ဥပကဟိတံတည်း။] “အဇ္ဈတ္တ ရူပသည” ဟု (ပရိတ္တ အပ္ပမာဏ ၂-မျိုးတွဲ၍) သုတ္တန်ပါဠိတော်၌
 လာသော အဘိဘာယတန ၂-မျိုးကို အဘိဓမ္မာ၌လာသော အဘိဘာယတနတို့၌ ဟောတော်မမူ
 ခြင်း၊ “ရူပိ ရူပါနိပဿတိ” စသော ပါဠိတော်စကားတို့၏ ဝိမောက္ခကိစ္စရှိသော ဈာန်အားလုံးနှင့်
 ဆက်ဆံသော စကားဖြစ်ခြင်း၊ ဤအကြောင်း ၂-ပါးကြောင့် ဝိမောက္ခနှင့် အဘိဘာယတနတို့ကို
 မရောအောင် ခွဲခြားမှုကို ပြုထားအပ်ကြောင်း သိနိုင်ပါသည်-ဟူလို။ [အဘိဘာယတနကို
 ဟောရာ၌ “တာနိ အဘိဘုယျ”ဟု ပါ၏။ ဝိမောက္ခကို ဟောရာ၌ကား မပါ။]

အဇ္ဈတ္တပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားသည်၊ (ကာရဏဝစနံ၌စပ်) ကတ္တစိပိ-တစ်စုံ တစ်ခုသော ပါဠိရုပ်၌လည်း၊ [သုတ္တန်ပါဠိရုပ်၌ဖြစ်စေ၊ အဘိဓမ္မာပါဠိရုပ်၌ဖြစ်စေ] အဇ္ဈတ္တ ရူပါနိ ပဿတီတိ-ဟူ၍၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံ သော သုတ္တန် အဘိဓမ္မာ ပါဠိရုပ်တို့၌၊ ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တဿ-ထိုစကား၏၊ ကာရဏဝစနံ-အကြောင်းကိုဆိုသော စကားတည်း၊ တေန-ထို အနဘိဘာဝနိယတောဟူသော အကြောင်းပြစကားဖြင့်၊ ယံ-အကြင် (ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ)ဟူသော စကားသည်၊ အညဟေတုကံ-ဒေသနာဝိလာသမှ တစ်ပါး အခြားသောအကြောင်းရှိ၏၊ တံ-ထိုစကားကို၊ တေန ဟေတုနာ-ထိုမှ တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဒေသနာဝိလာသ ဟေတုကံ-ဒေသနာဝိလာသဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ အဇ္ဈတ္တံ အရူပဿညိတာယဒေဝ-အဇ္ဈတ္တံ အရူပဿညိတာကိုပင်၊ ဣဒေ-ဤဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌၊ ယံ ဝစနံ-အကြင် ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿ-ထို ဟောတော်မူခြင်း၏၊ အညံ-ဒေသနာဝိလာသမှ တစ်ပါးသော၊ ကာရဏံ-ကို၊ န မဂ္ဂိတဗ္ဗံ--မရှာထိုက်၊ ဝါ-ရှာဖွယ်မလို၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတိ-၏။

စ-ဆက်၊ အဇ္ဈတ္တရူပါနံ-အဇ္ဈတ္တရုပ်တို့၏၊ အနဘိဘာဝနိယတာ-မလွမ်းမိုး ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဗဟိဒ္ဓါရူပါနံဝိယ-ဗဟိဒ္ဓါရုပ်တို့၏ကဲ့သို့၊ အဝိဘူ တတ္တာ-မထင်ရှားကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဒေသနာဝိလာသောစ-ဒေသနာ ဝိလာသကိုလည်း၊ ယထာဝုတ္တဝဝတ္တာနဝေသန-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ယထာဝုတ္တဝဝတ္တာန ဝေသနာတိ ပရိယာယဒေသနတ္တာတိ အာဒိနာ ဝုတ္တဝဝတ္တာနဝေသန-မရ။]

သုဝတ္ထု၊ ပေ-စတေနေဝ-ဤပါဠိဖြင့်ပင်၊ သိဒ္ဓတ္တာ-ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ [နိလ ပိတ စသော အဘိဘာယတနတို့ကို ယူနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊] နိလာဒိအဘိဘာယတနာနိ-နိလအစရှိသော အဘိဘာယတနတို့ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ-မဟောထိုက်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊

တေန ယံ၊ ပေ၊ ဒသေတိ။ ။ [တေနကို ဒသေတိ၌စပ်၊ ယန္တိ-ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီတိ ဝစနံ-မရ။] “အညဟေတု”ဟူသည် ဒေသနာဝိလာသ အကြောင်းမှ တစ်ပါးသော “အနဘိဘာဝနိ ယတော”ဟူသော အကြောင်းတည်း၊ ထိုသို့အကြောင်းထူးပြနိုင်လျှင် ပြရ၏၊ မပြနိုင်လျှင် ဒေသနာဝိလာသသည်ပင် ထိုသို့ဟောရခြင်းအကြောင်းဖြစ်ရကား အကြောင်းတစ်ပါးရှာဖွယ်မလို-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် “အဇ္ဈတ္တံ အရူပဿညိ” ဟူသော အဘိဓမ္မာဝယ် ဟောတော်မူရာ၌ အကြောင်းအထူးမရှိသောကြောင့် “အဇ္ဈတ္တံ အရူပဿညိတ ဣဒံ ပန သတ္တု ဒေသနာဝိလာ သမတ္တမေဝ”ဟု ဆိုသည်။

န (န ဝတ္တဗ္ဗာနိ)-မဟောထိုက်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဟောထိုက်ကုန်သည်သာ၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ နီလာဒိသု-နီလအစရှိသည်တို့၌၊ ကတာဓိကာရာနံ-ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရ ရှိသော ယောဂီတို့၏၊ နီလာဒိဘာဝဿေဝ-နီလအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်၏ပင်၊ အဘိဘဝနကာရဏတ္တာ-လွမ်းမိုးခြင်း၏အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချဲ့၊ ဝေတသံ-ထိုနီလကသိုဏ်း အစရှိသည်တို့၏၊ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏ ပရိတ္တတာ-ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သောအဆင်း၊ မစင်ကြယ်သော အဆင်းတို့၏ ကျဉ်းငယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ တဒပ္ပမာဏတာဝါ-ထိုပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏ အပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏတို့၏ ကြီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အဘိဘဝနကာရဏံ-လွမ်းမိုးခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ န-မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ နီလာဒိဘာဝေါစေ-နီလအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်သာ၊ (အဘိဘဝနကာရဏံ-တည်း)၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။ ။အဘိဘာယ တနကထာဝဏ္ဏာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။



ဝိမောက္ခကထာ အဖွင့်

ရူပီတိ (စတ္ထ)-ပါဠိ၌၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗိဋ္ဌစပ်)၊ အယံ-ဤ ရူပီအမည်ရသော ယောဂီ သည်၊ သသန္တတိ ပရိယာပန္နေန-မိမိသန္တာန်၌အကျုံးဝင်သော၊ ယေန ရူပေန-အကြင် ဆံ အစရှိသော ကသိုဏ်းရုပ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံ၏၊ တံ-ထို သသန္တတိ ပရိယာပန္န ကသိုဏ်းရုပ်သည်၊ ယဿ ဈာနဿ-အကြင်ဈာန်၏

သုဝဏ္ဏ၊ပေ၊ ကာရဏတ္တာ။ ။ပါဠိတော်၌ “ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ” ဟု ဟောတော်မူပြီးဖြစ်၏၊ ထိုသို့ဟောတော်မူရာဝယ် သုဝဏ္ဏအရ၌ နီလ၊ ပီတ၊ လောဟိတ၊ ဩဒါတတို့လည်းပါဝင်ပြီးဖြစ်ရကား နီလစသော အဘိဘာယတနတို့ကို သီးခြားမဟောထိုက် ကုန်သည် မဟုတ်ပါလော”ဟု ဇောဒနာ၍ “န” ဟု ပဋိသေစဝိသဒ္ဓနပြုပြီးလျှင် ထို၏အကြောင်း ကိုပြလို၍ “နီလာဒိသု”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ရှေးရှေး ဘဝက နီလကသိုဏ်းစသည်တို့၌ အဓိကာရ ရှိခဲ့သော ယောဂီမှာ သုဝဏ္ဏ ဒုဗ္ဗဏ္ဏ ပရိတ္တအပ္ပမာဏဖြစ်ခြင်းသည် လိုရင်းမဟုတ်၊ နီလစသည်၏ ဖြစ်ခြင်းကသာ လွမ်းမိုးရာ၌ လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့် နီလစသော အဘိဘာယ တနကို သီးခြား ဟောတော်မူရသည်-ဟုလို၊ န ဟိ စသည်ကား ရှေးဝါကျ၏ ဒဋ္ဌိတည်း၊ ဝိတ္ထာရလည်းသင့်ပါ၏။



ရူပီတိ၊ပေ၊ ဝုဇ္ဇေယျ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာအဆိုကိုပြသော စကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာဝယ် “ရူပီတိ၊ပေ၊ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ၊ တဒဿတ္ထိတိရူပီ”ဟု ဖွင့်၏၊ ရူပီ၌ “ရူပ”အရ ရူပဈာန်ကို (ဥတ္တရပဒလောပ နိဒ္ဒေသအားဖြင့်) ကောက်ယူ၍ ထိုရူပဈာန်ရှိသော ယောဂီကို “ရူပီ”ဟု ခေါ်၏၊ ရူပဈာန်သည် ရူပီအမည်ကို ပြီးစေတတ်သော သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ နိမိတ်ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဟေတုဘာဝေန-အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသိဋ္ဌရုပ်-ထူးသောရုပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ယေန-အကြင်ဝိသိဋ္ဌရုပ်သည်၊ ဝိသိဋ္ဌေန-အထူးပြုအပ်သော၊ (တေန ဈာနေန-ထိုဈာန်ကြောင့်) ရူပီတိ-ရူပီ ဟူ၍၊ ဝုဇ္ဈယျ-အဋ္ဌကထာအလို အကယ်၍ ဆိုအပ်ငြားအံ၊ (ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်) တဒေဝ၊ပေ၊ နိမိတ္တံ-ထိုမိမိသန္တာန်၌ အကျုံးဝင်သော ကသိုဏ်းရုပ်ဟူသော အာရုံနိမိတ်သည်သာ၊ ဈာနမိဝ-ဈာန်ကဲ့သို့၊ ပရမတ္ထတော-ပရမတ္ထအားဖြင့်၊ (အစစ်အမှန် အနက်အားဖြင့်၊) ရူပီဘာဝသာဝေကံ-ရူပီအဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တဒေဝ၊ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာအဆိုကို မနှစ်သက်သောကြောင့် မိမိအလိုကိုပြသောစကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာအလိုအတိုင်း ထိုသို့ဆိုတမ်းဖြစ်လျှင် မိမိသန္တာန်၌ ပါဝင်သော ကေသ-ပိတ္တ စသော ကသိုဏ်းရုပ်သည် သာ၍ ရူပီ အမည်ရဖို့ရန် အစစ်အမှန် အကြောင်း(ပစ္စတ္တိနိမိတ်) ဖြစ်ထိုက်သည်-ဟုလို၊ ဘာကြောင့် နည်း-ရူပီအမည်ရဖို့ရန် အရင်းခံ အကြောင်းသည် ဈာန်မဟုတ်၊ ကသိုဏ်းရုပ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [ဤသို့ပြသဖြင့် "အဋ္ဌကထာ အဖွင့်ကို ပယ်ရှားသည်"ဟု မဆိုလို၊ "အစစ်အမှန်အရင်းခံ ပရမတ္ထကိုသာ ဖွင့်ပြသည်"ဟု ဆိုလိုပါသည်။]

ယေန၊ပေ၊ ဝိသိဋ္ဌရုပ် ဟောတိ။ ။ရူပီအမည်ရသော ယောဂီသည် မိမိသန္တာန်တွင် ပါဝင်သော ကေသ-ပိတ္တစသည်ကို အာရုံပြု၍ရအပ်သော အကြင် ကသိုဏ်း ရုပ်နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ ထိုရုပ်သည် (အကြင်ဈာန်၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် သာမန်ရုပ်မဟုတ်) ထူးခြားသော ရုပ်တည်း။ ["ဝိသိဋ္ဌ-ရုပ်"ဟု ဝါကျလည်းရှိ၏၊ အနက်တူပင်။]

ယေန ဝိသိဋ္ဌေန၊ပေ၊ဝုဇ္ဈယျ။ ။ယေနကို "ယထာဝုတ္တ ရူပ ဝိသေသေန" ဟု အနုဖွင့်၏၊ တံ ဝိသိဋ္ဌရုပ်ကို ပြု၍ညွှန်းသော ယသဒ္ဓါတစ်မျိုးတည်း။ ဝိသိဋ္ဌေနကို လည်း "အတိသယပ္ပဝတ္တေန၊ပေ၊ ရူပ ဈာနေန"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် "ယဿ ဈာနဿ" ကို ပြန်၍ညွှန်းသော နိယမဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် မဇ္ဈိ "တသဒ္ဓေါ ဟေတ္တ ယောဇေတဗ္ဗော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား- ပါဠိတော်၌ ရူပီကို အဋ္ဌကထာ၌ "ရူပဈာန ရူပ"ဟု ဥတ္တရပဒလောပ ကြံပြီးလျှင် "တဒဿတ္တိတိ ရူပီ"ဟု အဿတ္တိ အတိသယအနက်၌ ဤပစ္စည်းသက်၍ ထိုဈာန်ရှိသူကို "ရူပီ" ဟု ခေါ်ကြောင်း ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း ဝိသိဋ္ဌဈာန်ဖြင့် ဝိသေသနပြု၍ ဈာန်ရှိသူကို "ရူပီ"ဟု ခေါ်ဆိုအပ်လျှင်...

တဒေဝ၊ပေ၊ သာဝေကံ။ ။ဈာန်သည် ရူပီအမည်ကို (အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်အတိုင်း) ပြီးစေတတ်သကဲ့သို့၊ ထိုဈာန်၏အကြောင်းဖြစ်သော သသန္တတိ ပရိယာပန္တ ကသိုဏ်းရုပ် သည် သာ၍ အစစ်အမှန်ပရမတ္ထအားဖြင့် ရူပီအမည်ကို ပြီးစေနိုင်ပါသည်၊ ဤသို့ကြံရလျှင် "ရူပံ အဿ အတ္တိတိ ရူပီ" ဟုပြုသောအခါ ရူပံ၌ ဥတ္တရပဒလောပ မကြံရတော့ဘဲ "ရူပံ-ကသိုဏ်း ရုပ်သည်" တိုက်ရိုက်ပင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ရခြင်း အကျိုးရှိပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။မဇ္ဈိ တဒေဝဝယ် ဝေကို "အပိအနက်ဟော"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဈာန်သာ ရူပီအမည်ကို ပြီးစေသည်မဟုတ်၊ သသန္တတိ ပရိယာပန္တရုပ်လည်း ရူပီအမည်ကို ပြီးစေသည်"ဟု သမုစ္စည်းအနက်ကို ယူစေလိုသတတ်၊ မိမိကား "သာ၍ပြီးစေသည်"ဟူသော သမ္ဘာဝနာအနက်ကို "ဝေသဒ္ဓါက ပြသည်"ဟု ထင်သည်။

ကသိဏဒေသနာ-ကသိဏဒေသနာသည်။ ဈာနာနမေဝ-ဈာန်တို့၏သား၊ ကသိဏဘာဝေန-ကသိဏ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-ကသိဏနာမည်ဖြင့်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်၏။ သုတ္တေပန-သုတ္တန်၌ကား၊ အာရမဏာနံ-တို့၏။ (ကသိဏဘာဝေန ပဝတ္တာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ အဘိဓမ္မာဝေသနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ ။ ဝိမောက္ခကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။



ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ အဖွင့်

သောမနဿ ဒေါမနဿရဟိတံ-သောမနဿ ဒေါမနဿမှကင်းသော၊ အညာဏမေဝ-ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟသည်ပင်၊ အညာဏုပေက္ခာ-အညာဏုပေက္ခာမည်၏။

ကိလေသောဓိနံ-ကိလေသာအပိုင်းအခြားတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ မဂ္ဂါဓိဟိ-မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့်၊ အဓိတတ္တာ-မအောင်အပ်ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနောဓိဓိနဿ-ကိလေသာအပိုင်းအခြားတို့ကို အောင်ပြီးမဟုတ်သော၊ ဝါ-မဂ်အပိုင်းအခြားတို့ဖြင့် အောင်ပြီးမဟုတ်သော၊ သတ္တမဘဝါဒိတော-သတ္တမဘဝ အစရှိသည်မှ၊ [အာဒိဖြင့် အဋ္ဌမ ဘဝမှစ၍ ဖြစ်ရမည့် ဘဝအားလုံးကိုယူ။] ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ ပဝတ္တဝိပါကဿ-ဖြစ်သော ဝိပါက၏၊ ဝါ-ကို၊ အဓိတတ္တာ-မအောင်အပ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝိပါကဓိနဿ-(၇)-ဘဝ စသည်မှ အထက်၌ အကျိုးဝိပါကကို အောင်ပြီးမဟုတ်သော၊ (ပုထုဇ္ဇနဿ၌ စပ်။)

နိဒ္ဒေါသဘာဝေနာတိ-ကား၊ နိပုဋ္ဌိယဘာဝေန-ဒေါသမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဗြဟ္မဝိဟာရတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌စပ်)၊ [“ဒေါသ”အတွက် နီဝရဏ စသော အပြစ်” အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ “ပဋိဃ (ဒေါသ)”ဟု ဖွင့်သည်။]

ဧကဿပိ-တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ အပ္ပဋိဘာဂ နိမိတ္တတ္တာ-ပဋိဘာဂနိမိတ် မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပဋိဘာဂနိမိတ် မရကောင်း

ဧကဿပိပေ၊ အပ္ပမာဏ ဂေါစရတာ။ ။[“ဧကဿပိပေ၊ နတ္ထိ”သည် အပ္ပမာဏ ဂေါစရဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းပြတည်း၊ ဣတိ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဝုတ္တာ” ဟူသော အကျိုးပြ စကားနှင့်တွဲပါ။] “ဗေတ္တာစသည်တို့သည် သတ္တဝါတစ်ယောက် ကို အာရုံပြု၍ အပ္ပနာသို့ရောက်ရာ၌ သတ္တဝါတစ်ယောက်တည်းဟူသော အပိုင်းအခြား ရှိနေရကား “အပ္ပမာဏေ+ဘဝါ အပ္ပမာဏာ” ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့် ညီအောင် အဘယ်နည်းဖြင့် အပ္ပမာဏ အာရုံရှိသော တရားများ ဖြစ်နိုင်ကြပါသနည်း” ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဧကဿပိပေ၊ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဝုတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။ “သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို အာရုံပြုပါသော်လည်း ထို သတ္တဝါ၏ ဦးခေါင်းကိုသာ မေတ္တာက အာရုံပြု၏၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်အပိုင်းကိုသာ အာရုံပြု၏” စသည်ဖြင့်

သောကြောင့်။) ပရိစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏံ-အပိုင်းအခြားကို ယူခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ စ-သည် သာမကသေး၊ သမ္မုတိသစ္စာဝသေန-သမ္မုတိ သစ္စာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သတ္တဝါဟု အများသမုတ်အပ်သည့်အတိုင်း မှန်ကန်သောယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ သတ္တဂ္ဂဟဏံ-သတ္တဝါဟုယူခြင်းသည်၊ ပရိစ္ဆိန္နရူပါဒိဂ္ဂဟဏံ-ပိုင်းခြားအပ်သော ရုပ် အစရှိသည်ကို ယူခြင်းသည်၊ (အာဒိဖြင့် ဝေဒနာ စသော နာမ်ခန္ဓာကိုယူ၊) န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပ္ပနာပုတ္တိယာ(ဝိ)-အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်) လည်း၊ အပရာမာသ သတ္တဂ္ဂဟဏမုဒ္ဒဘူတာနံ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မှားသောအားဖြင့်

ပိုင်းခြားမှုမရှိဘဲ သတ္တဝါပညတ်ကိုသာ အာရုံပြုသောကြောင့် "အပ္ပမာဏေ-အပိုင်းအခြားမရှိသော သတ္တဝါပညတ် အာရုံ၌+ဘဝါ" နှင့် ညီညွတ်ရကား အပ္ပမာဏဂေါစရ ဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟုလို့။

အပ္ပဋိဘာဂနိမိတ္တတ္တာပေ၊ နတ္ထိ။ ။မေတ္တာစသည်၌ အာရုံဖြစ်သောသတ္တဝါ ပညတ်သည် တစ်ယောက်တည်းပင်ဖြစ်စေကာမူ ပဋိဘာဂနိမိတ် မရကောင်း၊ [သင်္ဂြိုဟ်ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း ဂေါစရောဒ အခန်းကို သတိပြုပါ။] ပဋိဘာဂနိမိတ် ရကောင်းလျှင် ကသိုဏ်းဝန်း စသည်ကဲ့သို့ အပိုင်းအခြား အားဖြင့် ယူခြင်းရှိရာ၏။ ယခုသော် ပဋိဘာဂနိမိတ် မရကောင်းသောကြောင့် ပရိစ္ဆေဒဂ္ဂဟဏ (သတ္တဝါ တစ်ယောက်ကိုသော်လည်း) ပိုင်းခြားကန့်သတ်၍ယူခြင်း၊ (အာရုံပြုခြင်း)မရှိ၊ သတ္တဝါ ပညတ်သာမညကိုသာ အာရုံပြုသည်-ဟုလို့။

နစ၊ ပေ၊ ဂဟဏံ ဟောတိ။ ။"ပဋိဘာဂနိမိတ်မရကောင်းသော်လည်း တစ်ယောက်သော သတ္တဝါကို၊ သို့မဟုတ် ၂-ယောက်၊ ၃-ယောက်သော သတ္တဝါ တို့ကို ရည်စူး၍ မေတ္တာပွားသောအခါ ထိုသတ္တဝါတို့၏ ရုပ်ဝေဒနာ စသော သင်္ခါရ တို့သည် ထိုမေတ္တာ၏ စွဲမှီရာအာရုံဖြစ်ရကား အပိုင်းအခြားရှိနေပြန်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ်နည်းဖြင့် အပ္ပမာဏဂေါစရ ဖြစ်နိုင်ပါသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန် သောကြောင့် "နစ သမ္မုတိသစ္စ ဝသေန" စသည်ကို မိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်းကား-သတ္တဝါဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော်လည်း အများလူတို့ သမုတ်အပ်သော သမ္မုတိအားဖြင့် အမှန်ပင်တည်း။ ဤသို့ သမ္မုတိ သစ္စာအားဖြင့် အမှန်ဖြစ်သော သတ္တဝါကို အာရုံပြုခြင်းသည် ရုပ်ဝေဒနာ စသော စွဲမှီရာ ဥပါဒါန မရှိ၊ ထိုရုပ်ဝေဒနာ စသည်ကို အာရုံပြုခြင်းမဟုတ်။ "ဣတိ အပ္ပမာဏဂေါစရတာ ဝုတ္တာ" နှင့် တွဲပါ။

အပ္ပနာပုတ္တိယာ။ ။ဤပုဒ်ကို "မုဒ္ဒဘူတာနံ"၌စပ်ဟုမရဆို၏။ အပ္ပနာပုတ္တိ ယာ ကာရဏဘူတာယ မုဒ္ဒဘူတာနန္တိ သမ္မုဒ္ဓော။ "အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်းကြောင့် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကြသည်"ဟုလို့၊ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ယူလျှင် ပိသဒ္ဓါအတွက် အနက်မရှိတော့၊ ပိသဒ္ဓါ မပါလျှင် ထိုအတိုင်းပင်ဖြစ်သင့်၏။ ပိသဒ္ဓါပါနေသည့်အတွက် သတ္တဂ္ဂဟဏ၌စပ်မှ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ "အပ္ပနာသို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်သော်မှလည်း သတ္တဝါဟုယူခြင်းဖြစ်သေး၏။ အပ္ပနာသို့ မရောက်မီ သတ္တဝါဟုယူခြင်းမှာ ဆိုဖွယ် မရှိ-ဟုလို့၊ ဤအလို "အပ္ပနာပုတ္တိယာပိ-အားဖြင့်သော်မှလည်း" ဟု ပေးရလိမ့်မည်။

သုံးသပ်ခြင်းမရှိသောအားဖြင့် သတ္တဝါဟုယူခြင်း၌(တို့တွင်) အထွတ်အထိပ်ဖြစ်၍
 ဖြစ်ကုန်သော၊ မေတ္တာဒီနံ-မေတ္တာ အစရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရတို့၏၊ ဧကသတ္တာ
 ရမဏာနဓိ-တစ်ယောက်သောသတ္တဝါလျှင် အာရုံရှိပါကုန်သော်လည်း၊ အပ္ပမာဏ
 ဂေါစရတာ-အပ္ပမာဏ ဂေါစရတို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ
 ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဗြဟ္မဝိဟာရကထာ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။



အသုဘကထာ အဖွင့်

ဥဒ္ဓံ-သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သောနောက်၌၊ ဓမ္မာတတ္တာ-ဖူးဖူးရောင်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓါမာတံ-မည်၏၊-သေတရတ္ထေဟိ-အဖြူအနီတို့သည်၊ ပရိဘိန္တံ
 ဝိမိသိတံ-ရောနှောအပ်သော၊ နီလံ-ညိုသော အလောင်းကောင်တည်း၊ ဝိနီလံ-
 အဖြူ အနီတို့သည်၊ ရောနှောအပ်သော ညိုသော အလောင်းကောင်၊ (ဤအလို
 ပရိဘိန္တံ သဒ္ဓါသည် ဝိမိသိတံအနက်ကိုဟော၏။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုရိမဝဏ္ဏ
 ဝိပရိကာမဘူတံ-ရှေးအဆင်းမှ ဖောက်ပြန်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နီလံ-တည်း၊ ဝိနီလံ-
 ရှေးအဆင်းမှ ဖောက်ပြန်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော ညိုသော အလောင်းကောင်။
 [ဤအလို ပရိဘိန္တံသဒ္ဓါဝိပရိကာမအနက်ဟော။]

အပရာမာသ သတ္တဂ္ဂဟဏ။ ။“နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ”ဟု မိစ္ဆာအယူ ယူရာ၌
 နှုတ်အံ့ပြောက “နတ္ထိ သတ္တာ”ဟု သတ္တဝါပညတ်ကိုပြောပါသော်လည်း မိစ္ဆာအယူ၏ စွဲလမ်းရာမှာ
 သတ္တဝါမဟုတ်၊ ရုပ်ဝေဒနာစသော သင်္ခါရသာဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း သတ္တဝါပညတ်ဟု ဆိုစေ
 ကာမူစွဲယူရာ (အာရုံပြုရာ) မှာ ရုပ်စသော သင်္ခါရသာ ဖြစ်သည်မဟုတ်လော-ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်
 သောကြောင့် “အပရာမာသ သတ္တဂ္ဂဟဏ”ဟုဆိုသည်။ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် ဒိဋ္ဌိဖြင့် ရုပ်စသည်ကို
 မှားသော အားဖြင့် သုံးသပ်စွဲလမ်း၏၊ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့သည် ဒိဋ္ဌိဖြင့် ရုပ်စသည်ကို မှားသော
 အားဖြင့် သုံးသပ်စွဲလမ်း၏၊ မေတ္တာ စသည်တို့ကား ထိုသို့မဟုတ်၊ မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း
 မရှိသော သတ္တဝါပညတ်ကိုပင် အာရုံပြုသည်-ဟုလို။

သတ္တဂ္ဂဟဏမုဒ္ဓဘူတာနံ။ ။မေတ္တာ စသည်တို့က သတ္တဝါပညတ်ကို ယူရာဝယ်
 (အာရုံပြုရာဝယ်) အပ္ပနာအနိက်ရောက်သောအခါ ထို သတ္တဟု ယူခြင်းသည် ထိပ်တန်းအရောက်
 ဆုံးဖြစ်တော့၏၊ ပရိကမ္မဘာဝနာ ဥပစာရာဘာဝနာအနိက်ဝယ် သတ္တဟု ယူခြင်းသည် အလယ်တန်းမျှ
 သာဖြစ်၏၊ ဘာဝနာမပွားသော သတ္တဝါအများ၏ သတ္တဟုယူခြင်းကား အောက်တန်းကျသော
 သတ္တဂ္ဂဟဏဖြစ်သည်-ဟုလို။

ဣတိပေ၊ အပ္ပမာဏာရမဏတာ။ ။ဣတိကို “အပ္ပမာဏာရမဏတာ ဝုတ္တာ”၌စပ်၊
 ဤပြစ်သောကြောင်းကြောင့် မေတ္တာစသော တရားတို့၏ သတ္တဝါတစ်ယောက်ကို အာရုံပြုစေကာမူ
 အပိုင်းအခြားမရှိသော သတ္တဝါပညတ်၌ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်ပြီ။ [သတ္တဂ္ဂဟဏ
 မုဒ္ဓဘူတာနံကို “တသ္မိံ + မုဒ္ဓဘူတာ”ဟု မစုဖွင့်၏၊ နိဒ္ဓါရဏလည်း သင့်မည် ထင်သည်။]



အင်္ဂါန-ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏၊ သုသမ္ပဒတာ-ကောင်းစွာဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်။ သင်္ဘာတော-သင်္ဘာတမည်၏။ [သရီရသင်္ဘာတမှ သင်္ဘာတစ်ပုဒ်ကိုခွဲ၍ ဖွင့်သည်။] သင်္ဘာတသဒ္ဒါ၏ အပေါင်းအနက်ကိုယူမည်စိုး၍ “သုသမ္ပဒတာ” ဟု ဖွင့်သည်။] ကောင်းစွာဖွဲ့အပ်သည်၏အဖြစ်-ဟူလို၊ “ကောင်းစွာဖွဲ့စပ်အပ်”ဟူသည်လည်း အရိုးအဆစ်တို့၏ ပြေပြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း။

ပဋိပက္ခဘာဝေန-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ ထပေတုံ-ထားခြင်းငှာ အသမတ္တတာ-မစွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်။ အာရမဏဿ-အသုဘအာရုံ၏၊ ဒုဗ္ဗလတာ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်တည်း။ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ အာနိသံသ၊ ပေ၊ သမာနံ-အကျိုးကိုမြင်ခြင်း၊ နီဝရဏရောဂါ ငြိမ်းအေးခြင်းတို့၏၊ ယထာက္ကမံ-တိုင်း၊ ပုပ္ဖပေ၊ ဥပမာ-ပုပ္ဖဆဋကဥပမာ၊ ဝမနဝိရေစနဥပမာတို့ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာ-နံ၏။ [ပုပ္ဖဆဋက၏ အာနိသံသဒဿနနှင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အာနိသံသဒဿနသည်လည်းကောင်း၊ ဝမန ဝိရေစနဖြစ်ခြင်းနှင့် နီဝရဏ ရောဂါငြိမ်းခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း တူကြသည်-ဟူလို။]

ပဋိကူလပေသာမညေန-စက်ဆုပ်ဖွယ်နှလုံးသွင်းခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသုဘောဟိ-အသုဘဖြစ်ကုန်သော၊ ကေသာဒီဟိ-ဆံ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဋိကူလဇ္ဈာနဿ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို အာရုံပြုသောဈာန်ကို၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်။ ဟောတိ-၏၊ [ကေသာဒီဟိ၌ အာဒိဖြင့် လောမာ-နခါစသော ကောဋ္ဌာသတို့ကိုယူ၊ ဒသသု အသုဘောသု ဂဟိတေသု ဒွိတ္တိံသာကာရေ ပဋိကူလမနသိကာရဇ္ဈာနဝသေန၏အဖွင့်။] သိဝထိကာ ဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿစ-သင်းချိုင်း၌ဖြစ်သော အဆင်းလျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ကိုလည်း၊ (ဂဟဏံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ သိဝထိကာ ဝဏ္ဏဇ္ဈာနဿ ဂဟဏံ၊ ဟောတိ-နည်း။) ဟိ (ယသ္မာ၊ တမ္ဗိ-ထို သိဝထိကာဝဏ္ဏဈာန်သည်လည်း၊ ပဋိကူလပေဝသေနေ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကို နှလုံးသွင်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သိဝထိကာဝဏ္ဏဈာနဿ ဂဟဏံ ဟောတိ) ဤအလို သိဝထိကာဝဏ္ဏ၌ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါ အဆင်းအနက်ဟော၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ သိဝထိကပ္ပကာရာနိ-သင်းချိုင်းဖြစ်သော ၉-ပါးအပြားရှိသော အလောင်းကောင်တို့သည်၊ သိဝထိကာဝဏ္ဏာနိ-သိဝထိကာဝဏ္ဏတို့မည်၏။ [ဤအလို ဝဏ္ဏသဒ္ဒါပကာရအနက်ဟော။]...ရူပါဝစရ ကုသလကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အရူပါဝစရ ကုသလကထာ အဖွင့်

သဗ္ဗာကာရေနာတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤမျက်မြင်အတိုင်း၊ ရူပနိမိတ္တံ-ရုပ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဒဏ္ဍာပေ၊ ဒီနာ-တုတ်ကိုကိုင်ယူခြင်း၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းကို မြင်ရခြင်းအစရှိသော၊ သဗ္ဗေန-သော၊ (အာကာရေန ဌိစပ်) ရူပရူပ

နိမိတ္တေသု-ရုပ်တရား၊ ကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ တဒါရမဏဇ္ဈာနေသု-
 ထိုရုပ်တရားလျှင် အာရုံရှိသော အဘိညာဉ်၊ ထိုကသိုဏ်းရုပ်နိမိတ်လျှင် အာရုံ
 ရှိသော ဈာန်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဒေါသဒဿနာကာရေန-အပြစ်ကို မြင်ခြင်းဟူသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ရူပါဒီသု-ရုပ်တရား အစရှိသည်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့်
 “ရူပနိမိတ္တ-တဒါရမဏဇ္ဈာန”တို့ကို ယူ။] နိက္ခန္ဓိ-ပေဒိနာ-နှစ်သက်ခြင်းကိုပယ်ခြင်း၊
 ဆင်ခြင်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ် အစရှိသော၊ (အာကာရေန-ဖြင့်) ...
 ဝိရာဂါတိ-ကား၊ ဖိဂုစ္ဆနာ-စက်ဆုပ်ခြင်းကြောင့်။

အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဝစနာဒီဟိ-အာနဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဟု ဟောတော်မူခြင်း အစရှိ
 သည်တို့ဖြင့်၊ အာနဉ္ဇတာ-အာနဉ္ဇ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိတ္တာ၌စပ်) ...စုန္ဒ-
 စုန္ဒ၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ အရိယဿ-အရိယာဖြစ်သော ငါဘုရား၏၊ ဝိနယေ-
 ဆုံးမရာသာသနာတော်၌၊ သန္တာ-ငြိမ်သက်ကုန်သော၊ ဝိမောက္ခာ-ဝိမောက္ခတို့တည်း၊
 ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ သန္တ ဝိမောက္ခတာစ-သန္တ ဝိမောက္ခတို့၏
 အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဒေါသ၊ ပေ၊ ဝေသေန-ရုပ်၏ အပြစ်ကိုရှုခြင်း၊ ရုပ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော
 အရူပဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဋိဃသညာနံ-ပဋိဃသညာတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊
 သုပ္ပဟီနတ္တာ-ကောင်းစွာ ပယ်အပ်ပြီးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟတာဝိ-ကြီးကျယ်
 သည်းလည်းဖြစ်သော၊ သဒ္ဓေန-အသံကြောင့်၊ အရူပသမာပတ္တိတော-အရူပသမာပတ်မှ၊
 န ဝုဋ္ဌာတိ-မထရ၊ ပန-ဗျတိရိုက်ကား၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဒေါသ
 ဒဿနပဋိပက္ခဘာဝနာ၏ အစွမ်းဖြင့်) န သုပ္ပဟီနတ္တာ-ကောင်းစွာ မပယ်အပ်
 ကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗရူပ သမာပတ္တိတော-အလုံးစုံသော ရူပသမာပတ်
 မှ၊ (ပဌမဈာန်နှင့်တကွ အလုံးစုံသော ရူပဈာန်မှ)၊ ဝုဋ္ဌာနံ-ထရခြင်းသည်၊ သိယာ-
 ဖြစ်ရာ၏။

[ပဋိဃသညာတွင် ပါဝင်သော သဒ္ဓသညာကို ကောင်းစွာ မပယ်ရသေးသည့်
 အတွက် အလုံးစုံသော ရူပသမာပတ်မှ ထဖို့ရှိလျှင် အဘယ်ကြောင့် ပဌမဈာန်
 သမာပတ်အတွက်သာ ကဏ္ဍကဆိုရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဌမဇ္ဈာန်
 ပန” စသည်မိန့်။] ပဌမဇ္ဈာန် ပန-ပဌမဈာန်သည်ကား၊ အပ္ပကမ္မိ-အနည်းငယ်လည်း
 ဖြစ်သော၊ (ခပ်တိုးတိုးလည်းဖြစ်သော) သဒ္ဓံ-အသံကို၊ နသဟတိ-သည်းမခံနိုင်၊
 (ခံနိုင်ရည်မရှိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထို ပဌမဈာန်သို့၊ သမာပန္နဿ-ကောင်းစွာ
 ရောက်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏)၊ သဒ္ဓေါ-သည်၊ ကဏှကော-
 ဆူးငြောင့်နှင့်တူကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

[ရူပသညာ ပဋိဃသညာတို့၏ သမတိက္ကမ-အတ္တံမဖြစ်ပုံကို ပြလို၍
 “အာရုပ္ပဘာဝနာယ” စသည်မိန့်။] အာရုပ္ပဘာဝနာယ-အာရုပ္ပဘာဝနာ၏၊ အဘာဝေ-

မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်)၊ စုတိတော-ဤဘဝစုတိမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော
 နောက်ကာလ၌၊ ဥပ္ပတ္တိရဟာနံ-ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်ကုန်သော၊ ရူပသညာပဋိပသညာ
 နံ-ရူပသညာ ပဋိပသညာတို့၏၊ (အနုပ္ပတ္တိ-သမတိက္ကမော-အတ္တင်္ဂမောတို့၌စပ်၊)
 ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော အရူပဈာန်၏၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိ-
 အကျိုး၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တာဝ-ထိုအကျိုးဖြစ်နေသမျှ၊ အနုပ္ပဓမ္မတာ
 ပါဒနေန-မဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ သမ
 တိက္ကမော-ကောင်းစွာလွန်မြောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တင်္ဂမောစ-ချုပ်ခြင်းသို့
 ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ “အရူပဘုံ၌ ရူပသညာ ပဋိပသညာတို့၏
 မဖြစ်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းကို “သမတိက္ကမ-အတ္တင်္ဂမ”ဟု ဆိုသည်။]

ပန-ကား၊ နာနတ္တသညာသု-နာနတ္တသညာတို့တွင်၊ ယာ-အကြင် သညာ
 တို့သည်၊ [ဒေါသမုဒ္ဒေး-သမ္ပဋိစ္ဆိန်-သန္တီရဏ-ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း-ဟာသိတုပါဒ်တို့၌
 ယှဉ်သော သညာတို့သည်။] တသ္မိဘဝေ-ထို အရူပဘဝ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နံကာ-ထို
 သညာတို့သည်၊ အနောကာသတာယ-ဖြစ်ရာ အရပ်မဟုတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊
 န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ [သဂြိုဟ်ဝတ္ထု သင်္ဂဟ၌ ထိုသညာတို့မဖြစ်နိုင်ပုံကို အကြောင်း နှင့်တကွ
 ဋီကာလာအတိုင်း ဖွင့်ပြထားပြီ။] အာရုပ္ပဘာဝနာယ-အာရုပ္ပဘာဝနာသည်၊
 နိဝါရိတတ္တာ-တားမြစ်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နံသည်ကား၊)
 န-မဟုတ်၊ အနိဝါရိတတ္တာစ-မတားမြစ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊
 ကာမိ-အချို့သော၊ နာနသတ္တသညာ-တို့သည်၊ (အဋ္ဌကထာလာ ကာမာဝစရကုသလ
 သညာ စသော ၂၇-ပါးသော သညာတို့သည်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ၊ တာသံ-ထို ၂၇-
 ပါး သော နာနတ္တသညာတို့ကို၊ အမနသိကာရော-နှလုံးမသွင်းခြင်းကို၊ အနာဝဇ္ဇနံ-
 မဆင်ခြင် ခြင်းကို၊ အပစ္စဝေက္ခဏံ-မဆင်ခြင်ခြင်းကို၊ (ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ)။

ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဇဝန ပဋိပါဒကေန-ဇောဝီထိကို
 ဖြစ်စေတတ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ဘဝင်္ဂမနဿ-ဘဝင်္ဂစိတ်အစဉ်၏၊ အန္တရေ-
 အကြား၌၊ (မဟာဋီကာ၌ “အန္တော”ဟု ရှိ၏)၊ (နာနတ္တသညာနံ-တို့ကို)၊ အကရဏံ-
 မပြုခြင်းကို၊ အပ္ပဝေသနံ-မသွင်းခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ တေန-

ဇဝနပဋိပါဒကေန ဝါ။ ။ဇဝနပဋိပါဒကဟူသည် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းတည်း၊ [မနသိကာရ
 ၃-မျိုးကို သဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ မနသိကာရစေတသိက်၌ ပြထားပြီ။] နာနတ္တသညာကို
 နှလုံးသွင်းသောစိတ်သည် ဇောစိတ်တည်း၊ အဆက်မပြတ်ဖြစ်နေသော ဘဝင်္ဂ၏အကြား၌
 မနသိကာရ(အာဝဇ္ဇန်း)က နာနတ္တသညာတို့ကို မပြုခြင်း မသွင်း ခြင်းကို “အမနသိကာရ”ဟု
 ဆိုလိုသည်-ဟူလျှ်၊ ဤနည်း၌ အမနသိကာရအရ အနာဝဇ္ဇန (မဆင်ခြင်ခြင်း)အနက်ကိုမယူရ၊
 ဘဝင်္ဂစိတ်၏အကြား၌ နာနတ္တသညာ မပြုခြင်းကို ယူရ၏။ “မပြု” ဟူသည် “မသွင်းခြင်း”

ထိုနာနတ္ထသညာနံ အမနသိကာရာဟူသောပါဠိဖြင့်၊ နာနတ္ထသညာ မနသိကာရ ဟောတူနံ-နာနတ္ထ သညာကို နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရုပ်တို့ကို၊ (ရူပသညာနံ အရဉ္စိဗ္ဗိသော ရုပ်တို့ကို) သမတိက္ကမာ-ကြောင့်၊ သမာဓိဿ-အာကာသာနဉ္ဇာယတန ဈာန်သမာဓိ၏၊ ထိရဘာဝ-နိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြသေး၏၊ (ကဿာ၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ရူပသမတိက္ကမာ ဘာဝေနေဝ-ရုပ်တို့ကို လွန်မြောက်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ ရူပသမာပတ္တိသု-ရူပဈာန် သမာပတ်တို့၌၊ နာနတ္ထသညာနံပေ၊ ဧတဿ-ဤပုဒ်ကို၊ အဝစနံ-ဟောတော်မမူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဒဿေတိ-သေး၏၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

အာနိသံသော-အကျိုးဆက်သည်၊ ကော-အဘယ်ပါနည်း၊ ဟိ-မေးသင့်၏၊ သဗ္ဗဿာဒဝတ္ထုရဟိတေ-အလုံးစုံ သာယာဖွယ်ဝတ္ထုမှကင်းသော၊ (ဘာတစ်ခုမျှ သာယာစရာမရှိသော) အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ ပဝတ္တိတသညာယ-ဖြစ်စေအပ်သော အာကာသာနဉ္ဇာယတန သညာ၏၊ အာနိသံသော-ကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင် အပ်ပါတကား၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ရူပ၊ပေ၊ ဒိကံ-ရူပသညာကို ကောင်းစွာ လွန်မြောက်ခြင်းအစရှိသော၊ ဝစနံ-စကားတော်သည်၊ [“ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ” စသောစကားသည်၊] အာနိသံသဿ-အကျိုးဆက်ကို၊ ပကာသနံ-ပြကြောင်းစကားတည်း၊ အတ္ထော-အကျိုးရင်းသည်၊ န-မဟုတ်။

ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အကရုတ်ကို “အပ္ပဝေသနံ” ဟုဖွင့်သည်၊ [ဓနသိ-ဘဝင်စိတ်၌၊ (ဘဝင်စိတ်၏ အကြား၌)၊ ကာရော-နာနတ္ထသညာကိုပြခြင်း (သွင်းခြင်း)၊ န+မနသိကာရော အမနသိကာရော။]

တေန၊ပေ၊ ဒဿေတိ။ ။နာနတ္ထသညာနံ အမနသိကာရာပါဠိဖြင့် နာနတ္ထ သညာတို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်း၊ ဘဝင်၏အကြား၌ မသွင်းခြင်း အနက်ကိုသာပြပါသလောဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တေန” စသည်မိန့်၊ ထိုအနက်သာမက၊ သမာဓိ၏နိုင်မြဲခြင်း အနက်ကိုလည်း ပြသေး၏-ဟူလို၊ နိုင်မြဲခြင်း၏အကြောင်းမှာလည်း နာနတ္ထသညာ တို့ကို နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “နာနတ္ထ၊ပေ၊ သမတိက္ကမာ”ဟု ထည့်သည်။

ရူပသညာ၊ပေ၊ န အတ္ထော။ ။ရူပသညာကို လွန်မြောက်ခြင်း၊ ပဋိယသညာ၏ ချုပ်ခြင်း၊ နာနတ္ထသညာတို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းသည် ပဋ္ဌမာရဗျသမာပတ်၏ အကျိုးရင်းမဟုတ်၊ အကျိုးဆက်သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် ရူပသညာကို လွန်မြောက်ခြင်းစသည်ကို ဟောကြောင်းဖြစ်သော “ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ”စသော စကား တော်သည် အကျိုးဆက်ကိုပြသောစကားသာဖြစ်၏၊ န အတ္ထော-အကျိုးရင်းကို ဖြေသော စကားမဟုတ်၊ အကျိုးရင်းကား မတုန်မလှုပ် ငြိမ်သက်သော သမာပတ် ချမ်းသာကို ခံစားရခြင်း၊ အရူပဘုံဘဝဟူသော ဘဝအထူး၌ ဖြစ်ရခြင်းစသည်တို့တည်း၊ [အာနဉ္ဇသန္တ သမာပတ္တိ သုခါနဘဝန ဘဝဝိသေသုပ ပဇ္ဇနာဒယော အာရပ္ပ သမာပတ္တိနံ အတ္ထာ-အနု။]

အညတ္တာတိ-ကား၊ သုတ္တေသု-သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ ဟိ-မှန်း၊ တတ္ထ-ထို သုတ္တန်ပါဠိတော်တို့၌၊ ပရိတ္တကသိဏ္ဍဂါတနေပိ-ကျဉ်းငယ်သောကသိုဏ်းကိုခွာခြင်း ၌သော်မှလည်း၊ ရူပ၊ပေ၊ဂူပ၊ဏေန-ရုပ်၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းမျှကို အာရုံယူခြင်းအား ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆေဒဿ-(ဘေးပတ်ဝန်းကျင်) အပိုင်းအခြားကို၊ အဂ္ဂဟဏတော-အာရုံ မယူခြင်းကြောင့်၊ အနန္တဖရဏတာ စ-အနန္တဖရဏ၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အနန္တော အာကာသောကိုရည်ရွယ်၍ “အနန္တ ဖရဏ” ဟု ဆိုသည်။ စ ဖြင့် “အာကာသာနဇ္ဈာယတနံ .ဥပသမ္ပဇ္ဇ”ဟု ဟောတော်မူရုံသာမက “အနန္တော အာကာသော”ဟုလည်း ဟောတော်မူသည်-ဟူလို။] ဣပေန-ဤအဘိဓမ္မာ ပါဠိတော်၌ကား၊ အနန္တ၊ပေ၊ဘာဝေပိ-အနန္တဖရဏ၏အဖြစ်ဖြင့်ထင်ရှားရှိပါသော် လည်း၊ ဥတ္ထိဋ္ဌိတကသိဏဝသေန-ခွာအပ်သောကသိုဏ်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိတ္တာ နန္တတာ-ပရိတ္တ၏အဖြစ်၊ အနန္တ၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ် ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ အနန္တော အာကာသောတိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

သမယ၊ပေ၊ နေသ-သမယကိုပိုင်းခြားခြင်းဖြင့်၊ ဈာန်ကိုအထူးပြုခြင်းဖြင့်သာ လျှင်၊ ဧတ္ထ-အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌၊ အတ္ထော-မြတ်စွာဘုရား၏အလိုတော်သည်၊ (အတ္ထိ-ရှိတော်မူ၏၊) ပဋိပတ္တိယာ-ဈာန်သို့ရောက်ကြောင်း ပဋိပတ်ဖြင့်၊ (အတ္ထော)-

တတ္ထ ဟိ၊ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်၌ (အနန္တ၊ အပ္ပမာဏ၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော) ပရိတ္တကသိုဏ်းကို ခွာခြင်း၌သော်မှလည်း အနန္တဖရဏတာကို ဟောတော်မူသေး၏၊ [ပိဖြင့် အပ္ပမာဏကသိုဏ်းကို ခွာရာ၌ အနန္တ ဟု ဖြန့်ပုံမှာ ဆိုဖွယ်ပင်မလိုဟု သစ္စာဝနာပြု။] ဘာကြောင့် အနန္တဖရဏတာကို ဟောတော်မူပါ သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ရူပဝိဝေက၊ပေ၊ အဂ္ဂဟဏတော”ဟု မိန့်၊ ကသိုဏ်းကို ဘာဝနာဖြင့် ခွာသောအခါ ကသိုဏ်းရုပ်မှကင်းဆိတ်သော ကောင်းကင်သာ ကျန်၏၊ ကောင်းကင်၏ ရုပ်မှကင်းခြင်း (ရုပ်မရှိခြင်း)မျှကိုသာ အာရုံယူ၍ ပတ်ဝန်းကျင်အပိုင်းအခြားကို အာရုံမယူသောကြောင့် အနန္တဖြစ်သော ကောင်းကင် ကို ဖြန့်ရကား အနန္တဖရဏတာကို ဟောတော်မူရပါသည်-ဟူလို။

ဣပေ ဝန၊ ပေ၊ န ဝုတ္တံ။ ။ဤအဘိဓမ္မာ၌ကား (သုတ္တန်၌ကဲ့သို့) အာကာသ၏ အနန္တဖရဏတာ ထင်ရှားရှိသော်လည်း (ထိုအာကာသ၏ အနန္တကို မယူဘဲ) ခွာအပ်သော ကသိုဏ်း၏အစွမ်းဖြင့်သာ ပရိတ္တအဖြစ်၊ အနန္တ (အပ္ပမာဏ) အဖြစ် ထင်ရှား၏၊ ခွာအပ်သော ကသိုဏ်းက ပရိတ္တဖြစ်လျှင် “ပရိတ္တ”ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ခွာအပ်သော ကသိုဏ်းက အနန္တ (အပ္ပမာဏ) ဖြစ်လျှင် “အပ္ပမာဏ” ဟု ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊ ဤသို့ အာကာသ၏ အနန္တအဖြစ်ကို မယူသောကြောင့် ဤအဘိဓမ္မာ၌ သုတ္တန်ကဲ့သို့ “အနန္တော အာကာသော” ဟု မဟောဘဲ ချန်ထားတော်မူသည်။

မြတ်စွာဘုရားအလိုတော်သည်၊ န (အတ္တိ)-ရှိသည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ တဒဝစနံ-ထို “အနန္တော အာကာသော” ဟု ဟောတော်မမူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏံ-ကို၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏၊ ဖရဏာ ကာရေနေဝ-ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်သာလျှင်၊ [ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို အာရုံမပြု၊ ရုပ်၏ ကင်းခြင်း (မရှိခြင်း)၊ ဖြစ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို “အနန္တ”ဟု ဖြန့်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ။] အနန္တန္တိ-အနန္တ ဟူ၍၊ မနသိကာတဗ္ဗတ္တာ-နလုံးသွင်း ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနန္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ (အနန္တန္တိ မနသိကာ တဗ္ဗဝသေန၏အဖွင့်)၊ ဥဂ္ဂါတဘာဝေါ-ခွာအပ်သော ကသိုဏ်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ကောင်းကင်ပညတ်သည်၊ ဥဂ္ဂါဋီမံ-ဥဂ္ဂါဋီမ မည်၏၊ [ပရိတ္တကသိဏဂ္ဂါဋီမာကာ သာရမဏ်၏ အဖွင့်။]

အင်္ဂီဉ္ဇန္တိ-ပါဠိဖြင့်၊ ဝိညာဏဿ-ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်၏၊ ကီဠိ-သော၊ ပကာရံ- ဥပါဒ် ဘင်စသောအပြားကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ-၍၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ ဝိဘာဝနံ-မရှိခြင်းကို၊ အာဟ-ဟောတော် မူပြီ။

ယာယာတိ-ကား၊ သင်္ခါရာဝသေသ သညာယ-ရုန့်ရင်းသော သင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သောသညာ၏၊ တာဝ-စွာ၊ တံ ပဋိပတ္တိံ-ထိုအကျင့်ကို၊ [တံ တာဝ ဒသေတုံ၏ အဖွင့်။] အာဝဇ္ဇိဿာမိတိ အာဒိနာ-ဖြင့် တန္တိန္ဒာဝဇ္ဇနာဒိ ပဝတ္တိယာ-ထိုတတိယာရုပ္ပဈာန်သို့ ညွတ်သော အာဝဇ္ဇန ဝသိတော် အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ဒသေတိ-၏၊ တဒတိက္ကမနတ္ထာယ-ထို တတိယာရုပ္ပဈာန် သမာပတ်ကို လွန်မြောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာဝဇ္ဇနာ ဘာဝနာ

သမယ၊ပေ၊ တဒဝစနံ။ ။[ဤဝါကျအလိုကို “အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြု ဝါကျ” ဟု မရဆို၏၊] ဤအတိဓမ္မာ၌ “ယသ္မိံ၊ပေ၊အာကာသာနဉ္ဇာယတနသညာ သဟဂတံ သုခဿ စ ပဟာနာ၊ပေ၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပန္တ ဝိဟရတိ ဥပေက္ခာ သဟဂတံ၊ပေ၊တသ္မိံ သမယေ” ဟူဟောတော်မူသောကြောင့် သမယကိုပိုင်းခြားခြင်း၊ ဝိညာနဉ္ဇာယတနသညာ သဟဂတစသော စတုတ္ထဈာန်တို့နှင့် မတူအောင် “သုခဿ စ မဟာနာ၊ပေ၊ စတုတ္ထံ ဈာနံ”ဟု ဝိသေသနပြုခြင်းဖြင့်သာ ဘုရားရှင်အလိုတော် ဖြစ်၏၊ အာကာသာနဉ္ဇာယတနဈာန်သို့ ရောက်ကြောင်းပဋိပတ်ဖြင့် ဘုရားရှင် အလိုတော်မဟုတ်၊ “အာကာသော အနန္တော”ကား ကျင့်ပုံကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပုံကို ပြသော စကားဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ကဲ့သို့ “အနန္တော အာကာသော” ဟု ထည့်၍ ဟောတော်မမူ။

အာဝဇ္ဇိဿာမိ၊ပေ၊ ပဝတ္တိယာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အထဉ္ဇဿ၊ပေ၊ စသအာဘောဂေါ န ဟောတိ”ဟုဆိုသောကြောင့် တတိယာရုပ္ပ သမာပတ်ကို လုံးဝ မဆင်ခြင်တော့ဟု မှတ်ရမည်လောဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “အာဝဇ္ဇိဿာမိ၊ပေ၊ ပဝတ္တိယာ”ဟု မိန့်၊ “အာဝဇ္ဇိဿာမိ၊ပေ၊ စသ အာဘောဂေါ

ပဝတ္တိယာ-ဆင်ခြင်သော ဘာဝနာ၏မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (အဘာဝံ-ကို) န (ဒဿေတိ)-ပြသည်မဟုတ်။

နာသညာတိ (ပဒဿ)-၏၊ ဧတိဿ-ဤသည်၏၊ သညာဘာဝေါစ- သညာ၏အဖြစ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော။ [နာသညာ၌ န-အ ဟု ပဋိပေ ၂-ခုကြောင့် “သညာဘာဝေါ အတ္ထိ”ဟု ပကတိအနက်ဖွင့်သည်။]

သမူဟဂ္ဂဟဏဝေသန-အပေါင်းကိုယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (စတုတ္ထာရုပ္ပနာမ် ခန္ဓာလေးပါး အပေါင်းကို အာရုံပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တိ-ဖြစ်သော သုံးသပ် ခြင်းသည်၊ ကလာပသမ္ပသနံ-မည်၏၊ ဖဿာဒိဧကေကမေဗ္ဗဂ္ဂဟဏဝေသန-ဖဿ အစရှိသော တစ်ပါးပါးသော တရားကို အာရုံယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တော- ဖြစ်သော ဝိပဿနာသည်၊ အနုပဒမေဗ္ဗဝိပဿနာ-မည်၏။

အာကာသေ-ကောင်းကင်ပညတ်အာရုံ၌၊ ပဝတ္တိတဝိညာဏာတိက္ကမတော- ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကိုလွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တတိယာ- တတိယာရုပ္ပ သမာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ), တဒတိက္ကမတော-ထိုကောင်းကင်ပညတ်၌ဖြစ်စေအပ်သော ပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကိုလွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ တဿဝ-ထိုအာရုံကိုပင်၊ ဝိဘာဝနံ-ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏဝိဘာဝနေ-ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကိုပယ်ခြင်း သည်၊ (သတိ)၊ တဒေဝ-ထိုဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်သည်၊ ဝါ-ကိုသာ၊ အတိက္ကန္တံ- လွန်မြောက်အပ်သည်၊ သိယာံ-၏၊ တဿ-ထိုဝိညာဉ်၏၊ အာရမဏံ-အာရုံသည်။

န ဟောတိ”ပါ၌ဖြင့် ဆင်ခြင်ခြင်းစသော အလိုဆန္ဒ၏မရှိခြင်းကိုသာ ပြသည်၊ တတိယာရုပ္ပဈာန် သမာပတ်ကို လွန်မြောက်ဖို့ရန် ဆင်ခြင်မှု (အာရုံပြုမှု) မရှိခြင်းကို ပြသည်မဟုတ်ပါ။ တတိယာရုပ္ပဈာန်သမာပတ်ကို လွန်မြောက်ဖို့ရန် ဆင်ခြင်ရ (အာရုံပြုရ) ပါသေးသည်-ဟူလို။

တဒတိက္ကမတော ဟိ။ ။[“အာကာသေ၊ပေ၊ တတိယာ” သည် အဋ္ဌကထာ စကားအတိုင်း မူတည်ထားသော ထပနာစကားတည်း။] အဘယ်ကြောင့် အာရမဏာ တိက္ကမနကိုသာ ဆိုအပ်ပါသနည်း၊ အောက်၌ “ဝိညာဏဉာယတနံ သမတိက္ကမာတိ ဧတ္ထာပိ၊ပေ၊ ဈာနဉ္စ အာရမဏဉာတိ ဉာယမ္ပိ၊ပေ၊ သမတိက္ကမိတ္တာ”ဟု ဈာန်အာရုံ ၂-ပါးစုံလွန်မြောက်ပုံကို ဆိုခဲ့သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တဒတိက္ကမတော ဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ဤစကား၏အကျယ်သည် “တသ္မာ ပဌမာရုပ္ပ ဝိညာဏဿေဝ အဘာဝနာ တိက္ကမော ဝုတ္တော” တိုင်အောင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဟိ ယသ္မာ”ဟု တစ်နည်းပေးရသည်။

တဒတိက္ကမတော၊ပေ၊ ဝိဘာဝနံ။ ။[အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် နှလုံးမသွင်းခြင်းသည် အတိက္ကမ မည်၏၊ သမာပဇ္ဇန အဓိဋ္ဌာန စသည်ကို မပြုခြင်းသည် ဝိဘာဝန မည်၏၊] ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို နှလုံးသွင်းမှု မပြုသောအားဖြင့် လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် ထိုပဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို ဝင်စားမှုစသည်မပြုဘဲ ပယ်ရှားခြင်း (ဝိဘာဝန) ဖြစ်ရသည်။

ဝါ-အာရုံကို၊ (အတိက္ကန္တ-သည်) န (သိယာ)၊ စ-ဆက်၊ အာရမဏေ-အာရုံ၌၊ ဒေါသ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အနာရမဏဿ-အာရုံမဟုတ်သော အာရမဏိက ဈာန်ကို၊ ဝိဘာဝနာတိက္ကမော-ပယ်ရှားခြင်း၊ လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ပယ်ရှား ဖို့ရာ လွန်မြောက်ခြင်းသည်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်။

ပါဠိယဉ္ဇ-ပါဠိတော်၌လည်း၊ [စုဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌လည်း၊] ဝိညာဏဉ္ဇာ ယတန သမာပတ္တိ-ကို၊ သတော-အမှတ်ရလျက်၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဝင်စား၍၊ တတော- ထိုသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-ထပြီး၍၊ တညေဝဝိညာဏ-ထိုပဋ္ဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ကိုပင်၊ အဘာဝေတိ-မဖြစ်စေ၊ (ဝါ-ပယ်ရှား၏) ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တညေဝ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ အဘာဝေတိတိ-တညေဝ၊ပေ၊ အဘာဝေတိဟူ၍လည်း ကောင်း၊ တညေဝ အဘာဝေတိတိ ဝါ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော် မမူအပ်။

ပန-ဆက်၊ အနန္တံပေ၊ ဥပသံမ္ပဇ္ဇာတိတ္ထေ-ပါဠိ၌၊ အာရမဏံ-အာရုံဖြစ်သော၊ ဝိညာဏံ စ-ဝိညာဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဉ္ဇ-အာရမဏိက ဝိညာ

ဒုတိယာရုပ္ပပေ၊ အာရမဏံ။ ။ “ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို ပယ်ရှားခြင်းဖြစ်ခဲ့သော် အဘယ်အပြစ်ရှိရာသနည်း” ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဒုတိယာပေ၊ အာရမဏံ” ဟု မိန့်သည်။ ဒုတိယာရုပ္ပ ဝိညာဉ်ကို ပယ်ရှားခြင်းဖြစ်လျှင် ထိုဝိညာဉ်ကိုသာ လွန်မြောက် အပ်ရာ၏၊ ပဋ္ဌမာရုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကို လွန်မြောက်ခြင်းမဖြစ်ရာ၊ ဤသို့ အာရမဏာတိက္ကမ မဖြစ်ခြင်းဟူ သော အပြစ်ရှိရာ၏- ဟူလို။

နစ ပေ၊ ယုဇ္ဇတိ။ ။ ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဉ်ကို ပယ်ရှားခြင်း လွန်မြောက်ခြင်းဖြစ်လျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “နစပေ၊ ယုဇ္ဇတိ” ဟု မိန့်သည်။ ပဋ္ဌမာယုပ္ပဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံ၌ အပြစ်ကိုမြင်သောကြောင့် အာရုံကို လွန်မြောက် အောင် အားထုတ်ခဲ့ပါလျက် ထိုအာရုံကိုတော့ ဝိဘာဝန အတိက္ကမ မပြုဘဲအာရုံမဟုတ်သော အာရမဏိကဈာန်သမာပတ်ကို ဝိဘာဝန အတိက္ကမပြုခြင်းသည် ယုတ္တိမရှိသဖြင့် မသင့်ခြင်း အယုတ္တိခေါသဖြစ်စေရာရှိ၏ = ဟူလို။ [ဝိဘာဝနဉ္ဇာ+ အတိက္ကမော စ ဝိဘာဝနာတိက္ကမော၊ ဝိဘာဝနတ္ထံ ဝါ အတိက္ကမော ဝိဘာဝနာတိက္ကမော-မခု။]

ပါဠိ ယဉ္ဇပေ၊ အဘာဝေတိဝါ။ ။ အာရုံကိုလွန်မြောက်သင့်ကြောင်း သာဓက ကို ပြလို၍ ပါဠိယဉ္ဇ စသည်မိန့်၊ စုဠနိဒ္ဒေသပါဠိတော်၌ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန (ဒုတိယာရုပ္ပဈာန်ကိုဝင်စား၍ ထပြီးလျှင်) တညေဝ ဝိညာဏံ (ဝိညာဏဉ္ဇာယတန၌ ပါသော) ထိုအာရုံ ဝိညာဉ်ကိုပင် “အဘာဝေတိ-ပယ်ရှား၏” ဟု ဟောတော်မူ၍ ဒုတိယာရုပ္ပ အာရမဏိက ဝိညာဉ်ရအောင် “တညေဝ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနံ အဘာဝေတိ” ဟု တိုက်ရိုက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ “တညေဝ အဘာဝေတိ” ဟု တသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြ၍လည်းကောင်း ဟောတော်မူပါ၊ ထို့ကြောင့် “အာရုံ လွန်မြောက်ပုံကိုသာ ဆိုင်သင့်ပါသည်” ဟူလို။

ဏဉ္ဇာယတနဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွယံ-၂-ပါးစုံကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး တသ္မိဒ္ဓယေ-ထို ၂-ပါးစုံတို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ ယတော-အကြင်ဈာန်မှ၊ ဝုဒ္ဓိတော-ထပြီ၊ ပဋ္ဌာနနိဒ္ဓိဋ္ဌေန-ပဓာနအားဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော၊ တေနေဝ ဝါ-ထိုဈာန်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ တံ သဒ္ဓဿ-တံ အသဒ္ဓါ၏၊ သမ္ပန္နေ-စပ်ဖို့ရန်လျှဉ်းပါးခြင်းသည်၊ အာပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဿ-ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ဈာန်ကို၊ နိဝတ္တနတ္ထံ-တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝိညာဏဝစနံ-ဝိညာဏသဒ္ဓါကို၊ (ဘဂဝတာ ကတံ၊) တသ္မာ၊ ပဋ္ဌမာရပု ဝိညာဏဿေဝ-ပဋ္ဌမာရပုဝိညာဉ်ဟူသော အာရုံကိုသာ၊ အဘာဝနာတိက္ကမော-မဖြစ်စေခြင်းဟူသော လွန်မြောက်ခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဝုတ္တော၊ [ပြခဲ့သော ယုတ္တိသာကေ ၂-မျိုးလုံးကြောင့် အာရမဏိက ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဈာန်၏ အဘာဝနာ တိက္ကမကိုမဆိုဘဲ အာရုံဝိညာဉ်၏ အဘာဝနာတိက္ကမကိုသာ အဋ္ဌကထာဆရာဖွင့်ဆို အပ်ပါသည်။ ဤ၌ “အဘာဝန သင်္ခါတော+အတိက္ကမော အဘာဝနာတိက္ကမော” ဟု ပြုပါ။]

တန္တိသယိတန္တိ-ကား၊ တေန-ထိုဒုတိယယောကျ်ားသည်၊ နိသိတံ-မိအပ်သော ပဋ္ဌမယောကျ်ားကို၊ မဏ္ဍပလဂုံ-မဏ္ဍပ်၌ကပ်တွယ်နေသော၊ တံ-ထိုယောကျ်ားကို၊ အနိဿာယ-၍၊ တေန-ထိုယောကျ်ားနှင့်၊ ဝိနာဘူတေ-ကင်းသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဝိဝိတ္ထေ-ကင်းဆိတ်သော၊ ဗဟိဩကာသေ-မဏ္ဍပ်ပြင်ဘက်အရပ်၌၊ ဌာနံ-တည်ခြင်း ကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ဝိယ-ကဲသို့၊ (တထာ) အာကာသလဂ္ဂဝိညာဏဿ-ကောင်းကင်ပညတ် ၌ တွယ်ကပ်နေသော ပဋ္ဌမာရပုဝိညာဉ်၏၊ ဝိဝေကေ-ကင်းဆိတ်ရာဖြစ်သော၊ တဒပကမေ-ထိုပဋ္ဌမာရပုဝိညာဉ်၏ ကင်းကွာခြင်းဟူသော နုတ္တိဘော ပညတ်၌၊ တတိယာရပုဿ-၏၊ ဌာနံ-တည်ခြင်းကို၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။ ။အရူပါဝစရကုသလကထာ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဒ္ဓိတာ။

အနန္တံ ဝိညာဏံတိ။ ။ပြခဲ့သော ပါဠိတော်ဝယ် “တညေဝ ဝိညာဏံ” ဟု ဝိညာဏ သမညကို ဟောတော်မူ၏၊ အနန္တံ ဝိညာဏံဝယ် အာရုံ ဝိညာဉ်ဟူသော ပဋ္ဌမာရပု၊ အာရမဏိက ဝိညာဉ်ဟူသော ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ဤ ၂-မျိုးကို ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ဤပြခဲ့သောပါဠိတော်၌လည်း ဝိညာဉ် ၂-မျိုးလုံးကို ယုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အနန္တံ ဝိညာဏံတိ” စသည် မိန့်။

တသ္မိဒ္ဓယေ၊ပေ၊ ဝစနံ။ ။ထိုဝိညာဉ် ၂-မျိုးတွင် တစ်မျိုးမျိုးနှင့် (တညေဝဝယ်) တသဒ္ဓါ၏ စပ်ခြင်းဖြစ်ရာ၏၊ သို့မဟုတ် အကြင်ဒုတိယာရပုဝိညာဉ်မှထ၍ တတိယာ ရပုကိုရ၏၊ ထိုဒုတိယာရပုဝိညာဉ်နှင့်သော်လည်း ပဓာန နိဒ္ဓေသနည်းအားဖြင့် တ သဒ္ဓါ၏ စပ်ခြင်း (စွဲနက်) ဖြစ်ရာ၏၊ ထိုသို့ တသဒ္ဓါ၏ စွဲနက် ၂-မျိုးအတွက် လျဉ်းပါးဖွယ်ဖြစ်နေလသော် ဝိညာဏ၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတန ၂-မျိုးတွင် ဝိညာဏဉ္ဇာယတနကို တားမြစ်ခြင်းငှာ “တညေဝ ဝိညာဏံ”ဟု ဝိညာဏသဒ္ဓါကို ဘုရားရှင်ပြုတော် မူသည်။

တေဘူမကကုသိုလ်အဖွင့်

ဣမေပေ၊ နယာတိ-ဟူသော စကားကို၊ အန္တော-အဆုံးဖြစ်သော၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျနုဗေ-ဆန္ဒာဓိပတေယျနည်း၌၊ ပုရိမနယာနံ-ရှေးနည်းတို့၌၊ တန္ဒယာဘိမုခပ္ပဝတ္တိ-ထိုဆန္ဒာဓိပတေယျနည်းသို့ရှေးရှုသောဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္ဒာယဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အယံ ပကာရော-ဤအပြားသည်၊ ပါဠိအနဂတော-ပါဠိတော်သို့အစဉ်လိုက်သည်၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ (ကသ္မာ ဝိညာယတိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ သုဒ္ဓိကနယာဒယော-သုဒ္ဓိကနည်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝတ္တာ-ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဝီရိယာဓိပတေယျာဒိနယာ-တို့ကို၊ နဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အယံ ပကာရော ပါဠိအနဂတော န ဟောတိ၊ ဣတိဝိညာယတိ။)

မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌၊ အနုလောမာဒိနယ ဝိစိတ္တေဟိ-အနုလောမ အစရှိသော နည်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ သတ္တဟိ မဟာဝါရေဟိ-(ပဋိစ္စဝါရစသော) ခုနစ်ပါးသော ဝါရကြီးတို့ဖြင့်၊ ဟိနတ္တိကော-ဟိနတိက်ကို၊ ဝိဘတ္တာ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီး၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို ဟိနတိက်၌၊ ဝိသတိ-သော၊ ဣမေ လောကီယမဟာနယာ-ဤလောကီယမဟာနည်းတို့သည်၊ မဇ္ဈိမဓမ္မေကဒေသဘူတာ-မဇ္ဈိမဓမ္မတို့၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိကတ္တာ-ဤသို့ နှလုံးပြု၍၊ တတ္ထ-ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးဝယ် ဟိနတိက်၌၊ ဝိဘတ္တာ-န်ပြီး၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကရေန) ဝုတ္တံ၊ ဧတေနကမေန-ဤအဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော အစဉ်အားဖြင့်၊ ဣမေသံ နယာနံ-တို့၏၊ တတ္ထ-ထိုပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးဝယ် ဟိနတိက်၌၊ အာဂတတ္တာ-လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

ဧဝံ-သို့၊ ဧတေသံ-ဤနည်းတို့၏၊ ဝိဘတ္တဋ္ဌာနံ-ဝေဖန်အပ်ရာ ပါဠိရပ်ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဧတသ္မိံ-ပေ၊ ဋ္ဌာနေ-ဤတေဘူမကကုသလကထာ၏ အဆုံးဖြစ်သော ဋ္ဌာန၌၊ အဋ္ဌာရသကမ္မဒ္ဓါရဒဿနတ္ထံ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ကမ္မဒ္ဓါရတို့ကိုပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣမသ္မိံပန ဋ္ဌာနေတိ အာဒိမာဟ၊ အထဝါ-ကား၊ ဟိနပဏီတေဟိ-ဟိနပဏီတို့မှ၊ ဝိနိဝတ္တေတွာ-ဆုတ်နစ်စေ၍၊ [“ဟိနတ္တိကတော မဇ္ဈိမရာသိ ဂဟေတွာ”ကို ရည်ရွယ်၍ဆိုသည်။] မဇ္ဈိမရာသိ အန္တောဂဘောဝံ-မဇ္ဈိမ ရာသိ၌ အတွင်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တေန-ပြတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတေသံ တေဘူမကကုသလနယာနံ-ဤတေဘူမက ကုသိုလ်နည်းတို့ကို၊ ဟိနတ္တိကော-၌၊ ဝိဘာဂေါ-ဝေဖန်ခြင်းကို၊ ကတော-ပြီး၊ ဣမသ္မိံ-ပေ၊ အာဒိကဿ-စကားရပ်၏၊ ယထာဝုတ္တာဝ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သမ္ပန္နော-အနုသန္ဓေသမ္ပန္နသည်၊ (ဧဝမေ တေသံ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟဟုဆိုအပ်ပြီးသော အနုသန္ဓေသမ္ပန္နသည်၊) (ဟောတိ)။

ဟီနတ္တိကေ-၌၊ မဇ္ဈိမရာသိမိ-၌၊ သဝိပါကာ-အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ [သဝိပါကာဖြင့် အဝိပါကဖြစ်သော အဟောသိကံတို့ကိုကန့်။] ယေ-အကြင်တရား အစုတို့ကို၊ ဝဋ္ဋနိဿိတေန-ဝဋ္ဋကိုမှီသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒါနာဒိဝေေန-ဖြင့်၊ ပဝတ္တိတာ-ဖြစ်စေအပ်ကုန်ပြီ၊ တေ-ထိုတရားအစုတို့ကို၊ ဟီနာတိ-ဟူ၍၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြုထိုက်ကုန်၏၊ ယေ-အကြင်တရားအစုတို့ကို၊ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတေန-ဝဋ္ဋ တရားမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုမှီသော၊ ဒါနာဒိဝေေန ပဝတ္တိတာ၊ တေ-ထိုတရားအစု တို့ကို၊ ပဏီတာတိ ကာတဗ္ဗာ၊ အဝိပါကာ-အကျိုးမရှိသော တရားအစုတို့ကို၊ မဇ္ဈိမာတိ-မဇ္ဈိမတို့ဟူ၍၊ ကာတဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ အဝိပါကတ္တာ-အကျိုးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသု-ထိုတရားအစုတို့တွင်၊ မဇ္ဈိမရာသိ-ကို၊ ယပေတွာ-ချန်ထား၍၊ ဣတရေ-မဇ္ဈိမရာသိမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဧကန္တဝဋ္ဋနိဿိတာ-ဧကန် ဝဋ္ဋကိုမှီကုန်သော၊ နဝ-၉-ပါးသော ကမ္မဒွါရတို့လည်းကောင်း၊ ဝိဝဋ္ဋပနိဿယ ဘူတာ-ဝဋ္ဋမဟုတ်သော နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သော၊ နဝစ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌာရသ-န်သော၊ ကမ္မဒွါရနိ- တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ကမ္မာနိစ-ကံတို့လည်းဟုတ်၏၊ တာနိ-ထိုကံတို့ဟူသည်၊ တဿ တဿ ဖလဿ-ထိုထိုအကျိုး၏၊ ကာရဏဘာဝေန-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွါ ရာနိစ-ဒွါရတို့လည်း ဟုတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကမ္မဒွါ ရာနိ- တို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုတရားအစုတို့၌၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ကမ္မဒွါ ရာနိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တံတံဒွါ ရာနိ- ထိုထိုဒွါရဖြစ်ကုန်သော၊ ကာယာဒီနိ-ကာယ အစရှိသည်တို့ကို၊ (ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ် မနတို့ကို) (ကမ္မဒွါရနိတိ သင်္ဂဟကာရော အာဟ။)

အဋ္ဌာရသ-၁၈-မျိုးကုန်သော၊ ခတ္တိယာစ-ခတ္တိယတို့ကိုလည်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ ၌စပ်)၊ အဘဗ္ဗာ-သစ္စာလေးပါးကို မသိထိုက်ကုန်သော၊ ဟီနဟီနတ္တယာဒယော- ဟီနဟီန ၃-မျိုးတို့၏အပေါင်း အစရှိကုန်သော၊ နဝ-၉-မျိုးတို့လည်းကောင်း၊ ဘဗ္ဗာ-သစ္စာလေးပါးကို သိထိုက်ကုန်သော၊ ပဏီတပဏီတတ္ထယာဒယော-ပဏီတ ပဏီတ ၃-မျိုးတို့၏အပေါင်း အစရှိကုန်သော၊ [အဋ္ဌကထာ၌ နောက် ၉-မျိုးဝယ် “ပဏီတဟီန”မှ စသောကြောင့် “ပဏီတဟီနတ္တယာဒယော”ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည် ထင်သည်။] နဝစ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကမ္မာနုပေနေဝ-ကံအားလျော် သဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-သိထိုက်ကုန်၏၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ဗြာဟ္မဏာဒယောစ- ဗြာဟ္မဏအစရှိသူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဝါစ-နတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေ တဗ္ဗာ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ အဋ္ဌစတ္တာလီသ-သော၊ ဂေါတ္ထစရဏာနိ-ဂေါတ္ထစရဏ တို့ဟူသည်၊ တေသညေဝ ခတ္တိယာဒီနိ-ထိုခတ္တိယ အစရှိသည်တို့၏ပင်၊ ဘေဒါ- အထူးအပြားတို့တည်း။

ကာမာဝစရံ-ပေ၊ ဓိပတေယျန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သော၊ စိတ္တဿ-၏၊ စိတ္တာဓိပတေယျဘာဝေါ-စိတ္တာဓိပတေယျ၏အဖြစ်ကို၊ (ဝုတ္တော၌စပ်) စိတ္တစေတသိကသမုဒါယေ-စိတ်စေတသိက်အပေါင်း၌၊ သမယဝတ္ထာပကော-သမယကိုပိုင်းခြားသတ်မှတ်တတ်သော၊ စိတ္တသဒ္ဓေါ-စိတ္တသဒ္ဓါသည်၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တော-ပြီး၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]...တောဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

လောကုတ္တရာကုသိုလ် အဖွင့်

လောကံ တရတိတိ ဧတေန-ပါ၌ဖြင့်၊ လောက သမတိက္ကမ ပဋိပတ္တိ-လောကကိုလွန်မြောက်ကြောင်း အကျင့်တည်းဟူသော မဂ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဥတ္တရတိတိ ဧတေန-ပါ၌ဖြင့်၊ လောကဿ-၏၊ အန္တဂမနံ-အဆုံးသို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဖလေ-အကျိုး၏အဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာနံ-တည်သော၊ ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော အာဟ။) [“အန္တဂမနဖလေ ပတိဋ္ဌာနံ”ဟု ရှိလျှင်ကောင်း မည်ထင်သည်။ “လောက၏ အဆုံးသို့ရောက်ခြင်းဟူသော အကျိုး၌တည်သော” ဖလံ-ဖိုလ်ကို၊ အာဟ။] သမတိက္ကမ္မာတိ အာဒိနာ-ပါ၌ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော အာဟ။) ဟိ မုနံ၊ သမတိက္ကမ္မာတိ-သမတိက္ကမ္မပုဒ်၏၊ နိဿရိတွာ-ထွက်မြောက်၍၊ (ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ ဟောတိ။) အဘိဘုယျာတိ-ပုဒ်၏၊ ဝိသံယုတ္တံ-မယှဉ်သည်၊ ဟုတွာ ဣတိအတ္ထော၊ (ဟောတိ။) စ-ဆက်၊ တိဝိဓောပိ-၃-ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္ထော-လောကံ ဥတ္တရတိ အစရှိသောအနက်ကို၊ မဂ္ဂါဒိသု-မဂ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ (မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့တွင်) ဧကေကသ္မိ-တစ်ပါး တစ်ပါး၌။ ယောဇေတဗ္ဗော-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (တိဝိဓောပိ အတ္ထော) မဂ္ဂေယေဝ-မဂ်၌သာ၊ (ယောဇေတဗ္ဗော) (ကသ္မာ-နည်း)၊ ဣဓ-ဤ လောကုတ္တရာကုသိုလ်ကိုပြရာ၌၊ တဿ-ထိုမဂ်၏၊ ဝါ-ကို၊ အဓိပ္ပေတတ္တာ-တည်း။

ဧကစိတ္တက္ခဏိက္ခန္ဓိ-ဟူသော စကားကို၊ ဧကမဂ္ဂဿ-တစ်ခုသောမဂ်၏၊ ဒွေ ဝါရေ-၂-ကြိမ်တိုင်တိုင်၊ အနုပ္ပတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္တာယာဟ၊ အညမည-အချင်းချင်း၊ ဓမ္မာနံ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို၊ အနတိဝတ္ထနာဒိသာဓိကာယ-မလွန်ခြင်း အစရှိသည်ကို ပြီးစေတတ်သော၊ [အာဒိဖြင့် ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသတာ-သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ တူသောကိစ္စရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၊ တဒပဂဝီရိယဝါဟနံ-ထိုမဂ်သို့ ရောက်ကြောင်း ဝီရိယကိုဆောင်ခြင်း၊ အာသေဝနာ-ထုံမွမ်းခြင်း၊ ဤ ၃-မျိုးသော ဘာဝနာဝိသေသတို့ကိုယူပါ။] ပညာယ-ပညာအားဖြင့်၊ ဝဓေတိ-၏။

နိယျာတိတိ နိယျာနိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗွေ-ဆိုထိုက်လျက်၊ ဤကာရဿ-
 ဤအက္ခရာ၏၊ ရဿတ္ထံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ယကာရဿ-၏၊ ကကာရံစ-က
 အက္ခရာ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကတွာ, နိယျာနိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ၊ ဧတေန-
 ဤလောကုတ္တရာဈာန်ဖြင့်၊ နိယျာတိ-ထွက်မြောက်တတ်၏၊ ဣတိ နိယျာနံ၊
 နိယျာနမေဝ-နိယျာနသည်ပင်၊ နိယျာနိကံ-မည်၏၊ (သုတ္တန္တံ ဣကပစ္စည်း၊)
 ဝေနယိကောဝိယ-ဝေနယိကောပုဒ်ကဲ့သို့တည်း၊ [ဝိနယကံ အဓိတေတိ ဝေနယိ
 ကောပုဒ်ကဲ့သို့ ဣကပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောပုဒ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။] ဧတ္ထ-ဤဒုတိယ
 ဝိကပ်၌၊ နေယျာနိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗွေ-လျက်၊ ဣကာရဿ-၏၊ ဧကာရတ္ထံ-ကို၊
 အကတွာ ဝတ္ထံ။

စိတ္တစေတသိကရာသိ-စိတ်စေတသိကအစုကို၊ ဖလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တံ-
 ထိုဖိုလ်သည်၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ သမ္ပယုတ္တာနံ-နံသော၊ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊
 အတ္ထနော-၏၊ အဝယဝဘူတာနံ-အစိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့၏၊
 နိဿယော-မှီရာသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဖလညာဏံ-ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော
 ဉာဏ်ကို၊ ဖလန္တိ (ဝုစ္စတိ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အာဒယော-နံသော၊ အင်္ဂါနိ-
 မဂ္ဂင်တို့ကို၊ (ဖလန္တိ ဝုစ္စတိ)။

လောကုတ္တရာဘာဝေတိ-ကား၊ လောက်-ကို၊ ဥတ္တိဏ္ဏဘာဝေ-လွန်မြောက်
 ပြီး၏အဖြစ်သည်၊ (သမာနေပိဋ္ဌစပ်)၊ တေန-ထိုလောကုတ္တရာဘာဝေ ဟူသော
 ပါဠိဖြင့်၊ ဖလနိဗ္ဗာနာနိ-တို့ကို၊ သင်္ဂဏှာတိ-၏၊ တေသု-ထိုဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊
 ယံဖလံ-သည်၊ ဘဝတိ၊ တံ-ထိုဖိုလ်ကို၊ ဘူမိတိ ဝုစ္စတိ၊ [“ဘဝတိတိ ဘူမိ” ဟု
 ပြု၍ ဖိုလ်ကိုအရကောက်။] ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ-
 ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမဘဝါဒယော-ကာမဘဝ အစရှိသည်တို့ကို၊ တံ
 သမင်္ဂီ နော-ထိုကာမဘဝစသည်နှင့်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ နိဿယဘာဝေန-ကြောင့်၊
 ဘူမိတိ၊ ဝုစ္စန္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ မဂ္ဂေန-မင်ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တံ-သော၊ ဖလံ-
 ကို၊ အရိယသာဝကဿ-၏၊ ကာလေန ကာလံ-မကြာမကြာ၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတယ-
 ဝင်စားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ (ဟိတံကု)၊ နိဿယဘာဝတော-
 မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူမိတိ ဝုစ္စတိ၊ တတောယေဝ-ထိုသို့ အရိယာသာဝက၏
 မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အရိယာ-မှီရာဘုံရှိသော အရိယာတို့သည်၊ စိရတရံ-
 ကြာမြင့်စွာ၊ (အသက်ဆုံးသည့်တိုင်အောင်) တိဋ္ဌန္တိ-တည်ကုန်၏။

တတောယေဝ၊ပေ၊တိဋ္ဌန္တိ။ ။ဖိုလ်သည် ဖလသမာပတ်ဝင်စားသော အရိယာတို့၏
 မှီရာဘုံဖြစ်သောကြောင့် အရိယာတို့သည် ကြာမြင့်စွာတည်ကြသည်ဟု ဆိုရာ၌ “မင်္ဂကိုမရမိက
 နိဗ္ဗိန္ဒညာဏံ မုဗ္ဗိတု၊ဇမုတာဉာဏံတို့ဖြင့် အင်မတန် လွတ်မြောက်လိုကြသည် မဟုတ်ပါလော၊
 အဘယ်ကြောင့် ကြာမြင့်စွာတည်နေကြပါသေးသနည်း”ဟု ဧဝာဒနာယုပ္ပိနာကြောင့် “အရိယာဖလ

သမုစ္ဆေဒါပေ၊ ဧတ္ထ-ပါဌ်ဉ္စိ၊ အပါယဂမနိယာနံ-အပါယ်သို့ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ အစ္စန္တသမုစ္ဆေဒေါ-စင်စစ်အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ ဣတရေသံ-အပါယဂမနိယ အကုသိုလ်မှ တစ်ပါးကုန်သော အကုသိုလ်တို့ကို၊ ဝိဇ္ဇာလတောဘာသေန-လျှပ်စစ်နွယ်ရောင်သည်၊ တမဿ-အမှိုက် မှောင်ကို၊ (သမုစ္ဆိန္ဒနံ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ သမုစ္ဆေဒေါ စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

လောကီယဇ္ဈာနမ္ပိ-လောကီဈာန်သော်မှလည်း၊ ပုထုဇ္ဇနဿ-၏ သန္တာန်ဉ္စိ လည်းကောင်း၊ အကတာဓိကာရဿ-ပြုအပ်ပြီးသော အဓိကာရ မရှိသော၊ အရိယဿ စ-လည်းကောင်း၊ ပဋိပဒါယ-ကို၊ ဝိနာ-ကြဉ်၍၊ န ဣဇ္ဇတိ-မပြီးစီး၊ ပန-ကား၊ ကတာဓိကာရဿ-သော၊ အရိယဿ-၏သန္တာန်ဉ္စိ၊ ကုသလေန-ကြောင့်၊ ဝိပါကာနံ- တို့၏၊ (သမိဒ္ဓိ) ဝိယ-ပြီးစီးခြင်းကဲ့သို့၊ မဂ္ဂေနေဝ-မဂ်ကြောင့်သာလျှင်၊ သမိဇ္ဈန တော-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုမဂ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမိဒ္ဓဿ-ပြီးစီးသော လောကီဈာန်၏၊ အရိယမဂ္ဂေန-အရိယမဂ်နှင့်၊ သဒိသတာယ-တူသည်၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော- မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ အတဗ္ဗိပါကတ္တာ-ထိုမဂ်၏ အကျိုးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [စ သဒ္ဓါ ပိုဟန်တူသည်၊] မဂ္ဂပဋိပဒါ-မဂ်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ တဿဈာနဿ-ထိုဈာန်၏၊ (မဂ္ဂသိဒ္ဓဖြစ်သော လောကီဈာန်၏) ပဋိပဒါ-အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ န သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုလောကီဈာန်ဉ္စိ၊ တထာ-ထိုပဋိပဒါ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂရုကတွာ-အလေးပြု၍၊ ပဋိပဒါ ဟိ ဧဝ-ပဋိပဒါတို့နှင့်တကွသာလျှင်၊ ဒေသနာ-ဒေသနာတော်ကို၊ န ကတာ- ပြုတော်မူအပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ယထာဂုတ္တဇ္ဈာန သင်္ဂဟတ္ထံ-အကြင်အကြင်ဆိုအပ် ပြီးသော မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်ကို သိမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ သုဒ္ဓိကဒေသနာပိ-သုဒ္ဓိက ဒေသနာ ကိုလည်း၊ ကတာ-အပ်ပြီ၊ ဣပေန-ဤလောကုတ္တရာဒေသနာဉ္စိကား၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော လောကုတ္တရာဈာန်၏၊ ပဋိပဒါယ-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အသိဒ္ဓိတော- မပြီးခြင်းကြောင့်၊ ဂရု ကတွာ ဒဿေတုံ ဒုက္ခပဋိပဒန္တိ အာဒိ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [ဤဋီကာဖွင့်ပုံသည် အဋ္ဌကထာနှင့် တိုက်ရိုက်လည်းမတူ၊ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းလည်း မဟုတ်၊ အဋ္ဌကထာစကားကိုလိုက်၍ မိမိအလိုကိုပါ ထည့်စွက် ပြသော အဖွင့်ဖြစ်သည်။]

ယောကောစိဝါရောတိ-ကား၊ သင်္ဂ-တစ်ကြိမ်လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ- လည်းကောင်း၊ တိက္ခတ္တံ-လည်းကောင်း၊ စတုက္ခတ္တံ-လည်းကောင်း၊ အနေက္ခတ္တံ-

သန္နိဿယေန ဟိ အရိယာ ကတကိစ္စာ သုဋ္ဌ၊ နိဒ္ဓိန္ဒသဗ္ဗဘဝါပိ (လွန်စွာ ငြီးငွေ့အပ်သော အလုံးစုံသော ဘဝရှိပါကုန်သော်လည်း) စိရတရံ လောကေ ပရပိတောယ တိဋ္ဌန္တိ"ဟု အနဋီကာ ဖြေသည်။

အကြိမ်များစွာလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝေမာဒိသု-ကုန်သော၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရေသု-
 ကိလေသာကို ခွာရာ ဝါရတို့တွင်၊ ယောကောစိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊
 (ဝါရောဋ္ဌစပ်) သက်-လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တုစ-လည်းကောင်း၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ-
 တို့သည်၊ သုဓပ္ပဋိပဒါ ဝေ-သုဓပ္ပဋိပဒါတို့သာတည်း၊ တတော-ထို ၂-ကြိမ်ထက်
 ဌ၊ ဥဋ္ဌ-အလွန်၊ သုဓပ္ပဋိပဒါ-သည်၊ န စ ဟောတိ-မရှိတော့သည်သာ၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ တိက္ခတ္တု-၃-ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရ-ကိလေသာ ခွာအပ်ရာဝါရကို၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ
 တိ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟူ၍၊ အဋ္ဌကထာစရိယာ-တို့သည်၊ ရောစေသုံ-နှစ်သက်ကြကုန်
 ပြီ၊ တသ္မိ-ထို ၃-ကြိမ်ခွာအပ်ရာ ဝါရကို၊ တထာရောစိတေ-ထိုအခြင်းအရာအား
 ဖြင့် နှစ်သက်အပ်သော်၊ (ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟု နှစ်သက်အပ်သော်) တတော-ထို ၃-
 ကြိမ်မှ၊ ပရေသု-ကုန်သော၊ စတုက္ခတ္တု-၄-ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝါရာဒိသု-ခွာအပ်ရာဝါရ
 အစရှိသည်တို့၌၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့
 မှတ်အပ်၏။

ရူပါရူပါနံ-ရုပ်နာမ်တို့ကို၊ (ဂဟဏံ၌စပ်) လက္ခဏာဒိဟိ-လက္ခဏ အစရှိ
 သည်တို့ဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန်တို့ကို ယူ၊ ပဒဋ္ဌာန်းကား နောက် ပစ္စယ
 ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ကျမှ ပါလိမ့်မည်၊] ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ-ပိုင်းခြား၍၊ (ပရိ၏ အဖွင့်) ဂဟဏံ-
 ယူခြင်းသည်၊ ဝါ-ယူကြောင်းဉာဏ်သည်၊ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟော-ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟမည်၏။

ဧတံ-ဤတရားအစုသည်၊ နာမ ရူပမတ္တံ-နာမ်ရုပ်မျှသာတည်း၊ အညော-
 နာမ်ရုပ်မှတစ်ပါးသော၊ ကောစိ-သော၊ သတ္တာဒိကော-သတ္တအစရှိသောအရာသည်၊
 န-မရှိ၊ [အာဒိဖြင့်-ဇီဝ အတ္တ ပုဂ္ဂလတို့ကို ယူ၊] ဣတိ-သို့၊ ဝဝတ္တာပနံ-အသီး
 အသီး တည်စေတတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဝါ-ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်သည်၊
 နာမရူပဝဝတ္တာပနံ-မည်၏၊ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ-ပိုင်းခြား၍ယူအပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်
 ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-ရုပ်နာမ်ကိုပိုင်းခြား၍ ယူပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မဂ္ဂဟိတဘာဝ
 ဒန္တတာ စ-မဂ်ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ နာမရူပ
 ဝဝတ္တာပနာဒိနံ-နာမရူပဝဝတ္တာပနဉာဏ် အစရှိသည်တို့၏၊ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိတော-ခဲယဉ်း
 စွာ ပြီးခြင်းကြောင့်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပါ၊ပေ၊ ဝေ-ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်
 ၏ ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒတာ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ၏ အဖြစ်
 ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာဒံ။

ပရိဂ္ဂဟိတ၊ပေ၊စေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ရူပါ ရူပံ ပန ပရိဂ္ဂဟေန္တော ဒုက္ခန၊ပေ၊
 ဒုက္ခာပဋိပဒါ နာမ ဟောတိ၊ ပရိဂ္ဂဟိတရူပါရူပဿ ပန၊ပေ၊မဂ္ဂဟိတဘာဝ ဒန္တတာယ ဒန္တဘိညာ
 နာမ ဟောတိ”ဟုရှိ၏။ ထိုစကား၌ ဒုက္ခာပဋိပဒါဖြစ်ကြောင်းဝယ် ရုပ်နာမ်ကိုသိမ်းဆည်းရာ၌
 ခက်ခဲခြင်းတစ်မျိုးသာပြု၍ နာပရူပဝဝတ္တာနံ ပနစသည်၌ ခက်ခဲပုံကိုမပြဘဲ ဒန္တဘိညာဖြစ်ပုံကို
 တစ်ခါတည်းပြထားသည်။ နာမရူပ ဝဝတ္တာပန စသည်၏ ခက်ခဲခြင်းကြောင့်လည်း မဂ္ဂဟိတဘာဝ၏

တံ-ထိုစောဒနာစကားသည်၊ န-မသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) နာမ၊ပေ၊ ဒီနံ-နာမရူပဝတ္ထာပနဉာဏ် အစရှိသည်တို့၏၊ ပစ္စနိကကိလေသမန္တတာယ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကိလေသာတို့၏ နဲ့နည်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သုခသိဒ္ဓိယမ္ဘိ-လွယ်ကူစွာ ပြီးစီးရာအခါ၌လည်း၊ တထာသိဒ္ဓဿ-ထို ပစ္စနိက ကိလေသာနည်းသည်အတွက် သုခသိဒ္ဓိဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ တထာသိဒ္ဓဟုရှိ၏။] ဝိပဿနာသဟဂတာနံ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနံ-သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏၊ မန္တတာယ-နဲ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ ဘာဝတော-မဂ်ထင်ရှားဖြစ်ခြင်း၏ လေးနေ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ ထို စောဒနာစကားသည်၊ န-မသင့်။)

ဒန္တအဖြစ်သည် ဖြစ်စေရာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် နာမရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ ခက်ခဲမှုတစ်မျိုးကြောင့်သာ ဒုက္ခပဋိပဒါ၏ အဖြစ်ကို မဆိုထိုက်၊ နာမရူပပရိဂ္ဂဟိတအပြင် နာမရူပဝတ္ထာပနစသည်တို့၏ ခက်ခဲမှုပါထည့်၍ ဒုက္ခပဋိပဒါဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုထိုက်သည်ဟု စောဒနာသည်။

တံနု၊ပေ၊ဒန္တဘာဝတော။ ။ရူပါရူပ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ ခက်ခဲစွာဖြစ်ရ၍ ဒုက္ခပဋိပဒါ ဖြစ်ပြီးနောက် နာမရူပဝတ္ထာပန စသော ဉာဏ်တို့သည် ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့က နည်းပါးလျှင် လွယ်ကူစွာ ပြီးစီးကာ သုခပဋိပဒါဖြစ်နိုင်၏။ ထိုသို့ သုခပဋိပဒါဖြစ်သော်လည်း ထိုသို့လွယ်ကူစွာပြီးစီးသောပုဂ္ဂိုလ်မှာ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့က ညံ့နေလျှင် မဂ်ထင်ရှားပေါ်လာဖို့လည်း နေ့မည့်သာ၊ ဤသို့ လျှင် နာမရူပ ဝတ္ထုနာစသော ဉာဏ်တို့၏ ခဲယဉ်းစွာပြီးစီးခြင်းသည် မဂ်ပေါ် လာရာ၌ ဒန္တဖြစ်ဖို့ရန် စကန်အကြောင်း မဟုတ်၊ ဝိပဿနာနှင့်တကွဖြစ်သော ဣန္ဒြေတို့၏ နဲ့ခြင်း ညံ့ခြင်းကသာ မဂ္ဂဒန္တပါတုဘာဝ၏ စကန်အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် နာမရူပ ဝတ္ထာပနစသော ဉာဏ်တို့၏ ခဲယဉ်းစွာ ပြီးစီးပုံကို ဤပဌမဝါရ၌ မထည့်ဘဲ ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၏ ခဲယဉ်းစွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်သာ ဒုက္ခပဋိပဒါ ဖြစ်ရပုံကို ဆိုထိုက်သည်၊ ထို့ကြောင့် စောဒနာစကား မသင့်ပါ-ဟုလို။

အမှာ။ ။[နာမရူပ ဝတ္ထာပနာဒီနံ၌ အာဒိဖြင့် နောက်၌လာသော ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟ၊ လက္ခဏပဋိဝေဓ၊ နိကန္တိပရိယာဒါန တို့ကိုယူ။] ဤစောဒနာ သောဓနာနည်းကို ဒုတိယဝါရ စသည်တို့၌လည်း ဖြစ်သင့်သလို အသုံးပြုရမည်ဟု အနုဋီကာ မှာ၏။ ထို့ကြောင့် “အပရော နာမရူပ ဝတ္ထုပေတွာ” စသော ဒုတိယနည်း၊ “အပရော ပစ္စယေပိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ”စသော တတိယနည်း၊ “အပရော လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ” စသော စတုတ္ထနည်းတို့၌လည်း “ဝတ္ထာ ပိတနာမရူပဿ မဂ္ဂပါတုဘာဝဒန္တတာစပစ္စယပရိဂ္ဂဟာဒီနံ ကိစ္ဆသိဒ္ဓိတော သိယာတိ န နာမရူပ ဝတ္ထာန ကိစ္ဆတာယ စဝ ဒုက္ခပဋိပဒတာ ဝတ္ထဗ္ဗာတိစေ” ဤသို့ စသည်ဖြင့် စောဒနာ၍ “တံ နု၊ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟာဒီနံ ပစ္စနိကကိလေသမန္တတာယ သုခသိဒ္ဓိယံပိ တထာသိဒ္ဓိဿ ဝိပဿနာ သဟဂတာနံ၊ ပါတုဘာဝတော” ဟု သောဓနာပါ။ နောက်၌လည်း “ပရိဂ္ဂဟိတပစ္စယဿ၊ ပဋိဝိဒ္ဓကက္ခဏဿ” စသည်ဖြင့်ဆို၍ ထိုက်သင့်သလို ပြောင်းလဲပါ။

ရူပါရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာတိ-ကား၊ အကိစ္ဆေန-မပြုမငြင် မပင်ပန်းသဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာပိ-ထက်ဝန်းကျင်ယူပြီး၍လည်း၊ (သိမ်းဆည်းပြီး၍လည်း၊ “နာမရူပံ ဝဝတ္ထာပေန္တော ဒုက္ခေန၊ပေ၊ ဝဝတ္ထပေတိ”၌စပ်) ကိစ္ဆေန-သဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဟိတေ-ရာ၌၊ ဝတ္ထုဗ္ဗမေဝ-ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ [နာမရူပပရိဂ္ဂဟတုန်းက ကိစ္စဖြစ်လျှင် နာမရူပဝဝတ္ထာန၌ ကိစ္စဖြစ်ကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်မရှိ-ဟုလို။] သေသေသုပိ-ကြွင်းသော ဉာဏ်တို့၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း၊ [နာမရူပ ဝဝတ္ထာနတုန်းက အကိစ္စဖြစ်စေကာမူ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ၌ ကိစ္ဆေန ပရိဂ္ဂဟဖြစ်နိုင်သေး၏၊ နာမရူပဝဝတ္ထာနတုန်းက ကိစ္စဖြစ်လျှင်ကား ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ၌ ကိစ္စဖြစ်ကြောင်းမှာ ဆိုဖွယ်ရာပင်မရှိ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နောက်ဉာဏ်များ၌သိပါ။]

ဣမံ ဝါရံ ရောစေသန္တိ-သည်ကား၊ ကလာပသမ္မသနာဝသာနေ-ကလာပသမ္မသနဉာဏ်၏ အဆုံး၌၊ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ-ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏ်သည်၊ ဝတ္ထမာနာယ-လသော်၊ ဥပ္ပန္နဿ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝိပဿနပက္ကိလေသဿ-ဝိပဿနပက္ကိလေသကို၊ တိက္ခတ္ထံ-၃-ကြိမ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနေန-ခွာရခြင်းအားဖြင့်၊ ကိစ္စတာဝါရံ-ခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဝါရကို၊ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါတိ-ဟူ၍၊ ရောစေသု-နံပြီ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ပဋိပဒါယ-ပဋိပဒါ၏၊ ဧတဒန္တတ္ထာ-ဤ ဝိပဿနပက္ကိလေသနိကန္တိကို ခွာရခြင်းလျှင် အဆုံးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧတဿ-ဤဝိပဿနပက္ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနဝါရ၏၊ အကိစ္စတ္တေ-မခဲယဉ်းသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ ပုရိမာနံ-ရှေ့ဖြစ်သော ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟစသည်တို့၏၊ ကိစ္စတ္တေ-ခဲယဉ်းကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်) ဒုက္ခပ္ပဋိပဒတာ-ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဝုတ္တနယာဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ န ပဋိသိဒ္ဓါ-မတားမြစ်အပ်၊ ဣတိဒဒ္ဓမ္မံ၊ ဝါ-ကား၊ ယသာ

ကလာပပေ၊ ပဋိပဒါယ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဣမံ ဝါရံ ရောစေသု” ဟု ဆိုရာ၌ အဘယ်ဝါရကို ဆိုပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ကလာပသမ္မသနာ ဝသာနေ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ အဋ္ဌကထာဝယ် နောက်ဆုံးဝါရ၌ “လက္ခဏာနိ ပဋိဝိစ္စိတွာ၊ပေ၊နိကန္တိ” ပရိယာဒိယမာနော”ဟုဆို၏၊ ထိုတွင် “လက္ခဏာနိ ပဋိဝိစ္စိ တွာ”ဖြင့် ကလာပသမ္မသနဉာဏ်ကိုပြ၏၊ “နိကန္တိ” ပရိယာဒိယမာနော”ဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဩဘာသစသည်၌ နှစ်သက်မှု ဝိပဿန ပက္ကိလေသဖြစ်၏၊ “ထိုနိကန္တိကိုခွာရာဝယ် ၃-ကြိမ်တိုင်အောင်ခွာရလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါဖြစ်၏” ဟု ဆိုသောဝါရကို နှစ်သက်ကြသည်-ဟုလို။

ဝုတ္တနယာဝေ။ ။၂-ကြိမ်ခွာရဖြင့် ဝိပဿနာ တိုးတက်၍ မဂ်ရောက်သွားလျှင်ကား ထိုဝါရသည် သုခပဋိပဒါဟု ဆိုစရာရှိ၏၊ သို့သော် နာမရူပပရိဂ္ဂဟစသော ရှေးအနိကံ၌ ခက်ခဲခွာခဲခွာခဲရလျှင် ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါပင်တည်း၊ “ဝုတ္တနယာ ဝေတိ နပဋိသိဒ္ဓါ-အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းပင်ဖြစ်၍ ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါအဖြစ်ကို မတားမြစ်ပါ”ဟု ဆိုသည်။

ဝုတ္တံ-သော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ရူပါပေ၊ ကိစ္ဆတံ-ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟဉာဏ်စသည်တို့၏ ခဲယဉ်းကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ တိက္ခတ္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနုဝါရတာဝသေန-တိက္ခတ္တံ၊ ဝိက္ခမ္ဘနု ဝါရအဖြစ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဣမံ ဝါရန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပန-ကား၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သုဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောဉာဏ်တို့၌၊ (ရူပါရူပပရိဂ္ဂဟစသော ဉာဏ်တို့၌)၊ အကိစ္ဆတာ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿ-၏၊ သုခါ-သော၊ ပဋိပဒါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသံဝါဒနာဒိကိစ္စတာယ-သူတစ်ပါးတို့ကို လွဲမှားစေခြင်းအစရှိသော ကိစ္စ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လူခါနဲ-ခြောက်ကပ်ကုန်သော၊ ဝါ-ကြမ်းထော်ကုန် သော၊ အပရိဂ္ဂါဟကာနဲ-မသိမ်းပိုက်တတ်ကုန်သော၊ မုသာဝါဒီနဲ-မုသာဝါဒ အစ ရှိသော ဝစီဒုစရိုက်တို့၏၊ ပဋိပက္ခဘာဝတော-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္မာဝါစာ-သည်၊ ပရိဂ္ဂါဟကသဘာဝါ-သိမ်းပိုက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ သာ-ထိုသမ္မာဝါစာသည်၊ သိန္နိဒ္ဓဘာဝတော-စေးကပ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပယုတ္တစမ္မေ-သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မာဝါစာ ပစ္စယသုဘာသိတသောတာရံ-သမ္မာဝါစာလျှင် အကြောင်းရှိသော ကောင်းစွာ ပြော ဆိုအပ်သောစကားကို နာယူတတ်သော၊ ဇနံစ-လူအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဂ္ဂဏှာ တိ-သိမ်းပိုက်တတ်၏၊ (သိမ်းသွင်းတတ်၏။)

ယထာဝုတ္တံဝါပေ၊ အာဟ။ ။ဤနည်း၌ “ဣမံ ဝါရံ”အရ နောက်ဆုံးဝါရကိုသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟစသော ပဌမဝါရမှစ၍ ၃-ကြိမ်တိုင်အောင် ကိလေသာတို့ကို ခဲယဉ်းယဉ်းခွာရသော ဝါရအားလုံးကိုပင် “ဣမံ ဝါရံ” ဟု ဆိုလိုသည်။ “ဣမံ ဝါရံ-ဤဆိုအပ် ပြီးသော ဝါရအားလုံးကို” ဟု ပေးပါ။

မုသာပေ၊ ကိစ္စတာယ။ ။မုသာဝါဒါဒိ၌ အာဒိဖြင့် ကျန် ဝစီဒုစရိုက် ၃-ပါးကိုယူ၊ ဝိသံဝါဒနာဒိ၌ အာဒိဖြင့် “ဘာဒန-ကုန်းတိုက်၍ခွဲခြင်း၊ အနိဋ္ဌ-အလိုမရှိအပ်သော ဆဲဆိုကြောင်း စကား၊ အနတ္ထ-အနက်မဲ့” တို့ကိုယူ၊ မုသာဝါဒ စသော ဒုစရိုက်လေးပါးသည် ထိုဝိသံဝါဒနုစသော ၄-ပါး၌ ယှဉ်စေခြင်းကိစ္စရှိ၏။

လူခါနဲ၊ ပေ၊ သဘာဝါ။ ။ထိုဝစီဒုစရိုက် ၄-ပါးဖြင့် ပြောသူမှာ အပြောခံရသူတို့အပေါ်၌ မေတ္တာအစေးပြယ်၍ ခြောက်ကပ်နေသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုအပြောခံရသူတို့ကို မိမိဘက်ပါလာအောင် မသိမ်းပိုက်နိုင်၊ သမ္မာဝါစာကား ထိုဒုစရိုက်လေးပါးကို ပယ်ရှားနိုင်သောကြောင့် ထိုသမ္မာဝါစာဖြင့် ပြောသူသည် အပြောခံရသူတို့အပေါ်၌ မေတ္တာအစေးဖြင့်စေးကပ် စိုဖတ်သကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ထိုအပြော ခံရသူကိုလည်း မိမိဘက် ပါလာအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “လူခါနဲ၊ ပေ၊ ပရိဂ္ဂါဟက သဘာဝါ” ဟု ဆိုသည်။

သာ၊ ပေ၊ ဇနံစ။ ။ထိုသို့ ပရိဂ္ဂါဟကသဘောရှိသည့်အားလျော်စွာ ထို သမ္မာဝါစာသည် သမ္ပယုတ်တရားကိုလည်း သိမ်းပိုက်ထားနိုင်၏။ သမ္မာဝါစာလျှင် အကြောင်းရှိသော ကောင်းသော စကားကို နားထောင်ရသူလူအပေါင်းကိုလည်း မိမိဘက်ပါအောင် သိမ်းသွင်းနိုင်သည်။

ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုသင့်ပြုထိုက်သော၊ ကာယိကကိရိယာကိစ္စံ-ကာယဒွါရ၌ဖြစ်သော အမူအရာ အလုပ်ကိစ္စကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ဖြစ်ပေါ်စေတတ်၏၊ သယံစ-မိမိဟူသော သမ္မာကမ္မန္တ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ သမုဋ္ဌဟနံ-ထကြွခြင်းသည်၊ ဃဋနံ-စေ့ဆော်ခြင်း သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္မာကမ္မန္တသင်္ခါတာ-သမ္မာကမ္မန္တ ဟုဆိုအပ်သော၊ ဝိရတိပိ-ဝိရတိကိုလည်း၊ သမုဋ္ဌာနသဘာဝါတိ-ဖြစ်ပေါ်စေတတ်သော သဘောရှိ၏ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာယိကကိရိယာယ-ကာယဒွါရဖြစ်သော အမူအရာဖြင့်၊ ဘာရက္ခိပနံဝိယ-ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ကြွမြှောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ ဥက္ခိပနံ-မြှောက်ပင့်ခြင်းသည်၊ သမုဋ္ဌဟနံ-ကောင်းစွာ ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ (သမုဋ္ဌာနံ- သမုဋ္ဌာန မည်၏။)

ဇီဝမာနဿ-အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ-တို့၏၊ သုဒ္ဓိ-စင်ကြယ်ကြောင်းသည်၊ ဝေါဒါနံ-ဝေါဒါနမည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယဝုတ္တိယာ-ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ (အသက်တာရှည် တည်နိုင်ခြင်းငှာ၊) အာဇီဝဿေဝ-အသက်မွေးမှု၏ပင်၊ (သုဒ္ဓိ-သည်၊ ဝေါဒါနံ- မည်၏။)

ကာယိကပေ၊ သမုဋ္ဌာပေတိ။ ။[အဋ္ဌကထာ၌ “သမုဋ္ဌာန လက္ခဏော”၏ အဖွင့်တည်း။] သမ္မာကမ္မန္တသည် ကတ္တဗ္ဗံ-ပြုသင့်ပြုထိုက်လောက်အောင် ကောင်းသော၊ ကာယိက-ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော၊ ကိရိယာ-အမူအရာ၊ ကိစ္စ-အလုပ်ကိစ္စကိုဖြစ်စေ နိုင်၏၊ [သမုဋ္ဌာပေတိတိ ပဝတ္တေတိ- အန။]

သယဉ္စပေ၊ ဃဋနံ။ ။ကမ္မန္တ-အလုပ်လုပ်နေခြင်းသည် ထထကြွကြွ လုံ့လပြုနေ သကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သယဉ္စပေ၊ ဃဋနံ-မိမိဟူသော သမ္မာကမ္မန္တ ကိုယ်တိုင်လည်း ထထကြွကြွ ဖြစ်သည်”ဟု ဆိုသည်၊ သမုဋ္ဌာနံကို ဃဋဟု ဖွင့်သည်။

သမ္ပယုတ္တာ၊ ပေ၊ ကိစ္စိယံ။ ။တစ်နည်း-ကိုယ်၏အမူအရာ ပယောဂဖြင့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို မြှောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို မြှောက်ချီထားသလို ဖြစ်ခြင်းသည် သမုဋ္ဌာန (သံ- ကောင်းစွာ+ဥဋ္ဌာန-အထက်၌ တည်စေခြင်း) မည်၏၊ [သမုဋ္ဌာန လက္ခဏောမှ သမုဋ္ဌာနကို ဖွင့်သည်။]

ဇီဝမာနဿ၊ ပေ၊ ဝေါဒါနံ။ ။[အဋ္ဌကထာ၌ ဝေါဒါန လက္ခဏောဝယ် ဝေါဒါန၏ အဖွင့်၊] ဇီဝမာနော ဝါ သတ္တော၊ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဝါ ဝေါဒါယန္တိ စတေနာတိ ဝေါဒါနံ၊ အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သော သတ္တဝါ၏ ဖြူစင်ကြောင်း၊ [အဝ+ဒါ ဓာတ်သည် ဩဒါတပုစ်ပုဒ်၌ကဲ့သို့ ဖြူစင်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏။]

တစ်နည်း။ ။သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ဖြူစင်ကြောင်း အမှတ်လက္ခဏာသည် ဝေါဒါန မည်၏၊ (တစ်နည်း) ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ကြာရှည်စွာ ဖြစ်တည်နိုင်ဖို့ရာ အသက် မွေးမှု၏ စင်ကြယ်ကြောင်းလက္ခဏာကို “ဝေါဒါန”ဟု ခေါ်၏၊ [သယံ ဝါ ဝေါဒါယတိတိ ဝေါဒါနံ- သမ္မာအာဇီဝဟူသော မိမိကိုယ်တိုင် ဖြူစင်တတ်သောကြောင့် ဝေါဒါန မည်၏၊ ဤသို့လည်း အနဋီကာ တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။]

မဂ္ဂသန္နိသိတန္တိ-ကား၊ ပရမတ္ထမဂ္ဂ သဘာဝတ္တာ-ပရမတ္ထမဂ်သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (လောကုတ္တရာမဂ်က နိဗ္ဗာန်လမ်းကြောင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်သောကြောင့် “ပရမတ္ထမဂ်” ဟုဆိုသည်၊) မဂ္ဂါဝယဝဘာဝေန-မဂ်၏အစိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သမုဒါယသန္နိသိတံ-အပေါင်းကိုမှီသော တရားတည်း၊ ဣတိအတ္ထော။

ကိလေသဝသေန-ကိလေသာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာနံ-တည်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အဘိသင်္ခါရဝသေန-အဘိသင်္ခါရ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာယူဟနံ-အားထုတ်ခြင်း သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တဏှာဝသေန-တဏှာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌာနံ (ဟောတိ)၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန-ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာယူဟနံ(ဟောတိ)၊ [ဤပုဒ်များ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီး] ယာအယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ-အကြင်တရား တို့၏ ပေါင်းဆုံညီညွတ်ခြင်းကို၊ ဗောဓိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ယောဇေ တဗ္ဗာ၊ [ယာယံ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ ဝုစ္စတိပုဒ်ကို အစပ်ဝေးသောကြောင့် စပ်ပုံကိုဖွင့်ရ သည်၊ ယောဇေတဗ္ဗာအရ သမ္ပန္နယောဇနာယူ။]

သေနဂံ၊ပေ၊ ဒေတေန-ပါဠိဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလပညတ္တိယာ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ရ သော ဗောဓိဟူသော နာမည်ပညတ်၏၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝံ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ် ၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေတိ၊ [ဤပုဒ်၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီး။]

အင်္ဂသဒ္ဓေါ-အင်္ဂသဒ္ဓါသည်၊ ကာရဏတ္ထောပိ-အကြောင်းအနက်ရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ၊ [ပိသဒ္ဓါဖြင့် ရှေ့ အဝယဝ ၂-ပါးကိုပေါင်း၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုသစ္စဗော ဓာယ-သစ္စာ ၄-ပါးကိုသိခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့ မည်၏၊ (ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊) ဗုဇ္ဈန္တိ-သိတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေ ဓမ္မာ) ဗောဓိယော-တို့မည်၏၊ ဗောဓိယောဒေ-ဗောဓိမည်သော တရားတို့သည်ပင်၊ အင်္ဂါ-အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို နှလုံးသွင်း၍၊ ဗုဇ္ဈန္တိတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ- ဟူ၍၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ၊ [ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟော တော်မူသည်။]

ဝိပဿနာဒီနံ-ဝိပဿနာ အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏာနံ-အကြောင်းတို့အား လည်းကောင်း၊ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗာနံ-သိထိုက်ကုန်သော၊ သစ္စာနံစ-သစ္စာ ၄-ပါးတို့အား လည်းကောင်း၊ အနုရူပံ-လျော်စွာလည်းကောင်း၊ ပစ္စက္ခဘာဝေန-မျက်မှောက်၏အဖြစ် ဖြင့်၊ ပဋိမုခံ-ရှေးရှုလည်းကောင်း၊ အဝိပရိတတာယ-မဖောက်မပြန် အမှန်၏အဖြစ် ဖြင့်၊ သမ္မာစ-ကောင်းစွာလည်းကောင်း၊ ဗုဇ္ဈန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိဓေဝံ-တို့၊ အတ္ထဝိသေသ ဒီပဂေဟိ-အနုရူပစသော အနက်အထူးကိုပြတတ်ကုန်သော၊ ဥပသဂ္ဂေဟိ-အနု၊ ပတိ၊ သံ၊ ဥပသာရတို့ဖြင့်၊ အနုဗုဇ္ဈန္တိတိအာဒိ-ကို၊ (ဓမ္မသေနာပတိနာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ- မှန်၊ ဗောဓိသဒ္ဓေါ-ဗောဓိသဒ္ဓါသည်၊ သဗ္ဗဝိသေသယုတ္တံ-အနုရူပစသော အလုံးစုံသော

အနက်အထူးတို့နှင့်ယှဉ်သော၊ ဗုဒ္ဓနံ-သိခြင်းကြိယာကို၊ သာမညေန-သာမညအားဖြင့်၊ သင်္ဂဟာတိ-သိမ်းယူနိုင်၏။ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျများ၏အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

တိဏ္ဍန္တိ-ကား၊ ရာဂါဒိနံ-ရာဂ အစရှိကုန်သော၊ (ဒေါသာနံ ဌိစပ်၊) ကိ-အဘယ်ကို၊ ကရောတိနာမ-ပြုသည်မည်သနည်း၊ အနုဝတ္တမာနာနိ-လိုက်လာကုန်သော၊ [စတုဟိ ဝစီဒုစွရိတေဟိမှ ဝိဘတိပြင်၍ လိုက်လာကုန်သော၊] ဒုစွရိတာနိ-ဒုစရိုက်တို့ကို၊ (ကရောတိနာမ)။ [ဤဋီကာအလို အဋ္ဌကထာ၌ ကရောတိ၏ကံပုဒ်ကို “ဒုစွရိတာနိ” ဟု ထည့်၍ပေးပါ။]

ပါဏာတိ၊ပေ၊ပစ္စယာနံ-ပါဏာတိပါတ အစရှိသည်တို့သည် ပြီးစေအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို၊ (ပါဏာတိပါတ စသည်ကိုပြုရ၍ ရအပ်သောပစ္စည်းတို့ကို) နိစ္စသေဝနံ-အမြဲမိဝဲခြင်းသည်၊ ဓုဝ ပဋိသေဝနံ-န မည်၏။...သကိစ္စကောတိ-ကား၊ ဝိသု-သီးခြား၊ အတ္တနော-မိ၏။ ကိစ္စဝါ-ကိစ္စရှိသည်၊ (န ဟောတိ၌စပ်၊) [“တဿ ကိစ္စယဿာတိ သကိစ္စကော”ဟု ပြု၊ သမာသန္တကပစ္စည်း၊ သကို အတ္တနောဟုလည်းကောင်း၊ သနှင့်ကိစ္စကို ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံတွဲရမည်ဟု သိစေလို၍ “ကိစ္စဝါ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။]

န ဟောတိတိ-ပါဠိဖြင့်၊ အတ္တန္တရဘာဝံ-သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တတို့မှ တစ်ပါးသော အနက်သဘော၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏။ [“သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တတို့အထဲ၌ သမ္မာအာဇီဝပါသွားပြီးဖြစ်၍ သမ္မာအာဇီဝမည်သော သီးခြားတရား မရှိတော့”ဟု ပယ်သည်၊ အတ္တန္တရ၌ အတ္တသဒ္ဓါသည် သဘာဝအနက်ကို ဟော၏။]

ပစ္စယ၊ပေ၊ ဝတ္တနာနိ-လူခစီဝရစသော ပစ္စည်းကို မှီဝဲကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ လောကုတ္တရ၏အနီး၌ဖြစ်သော စကားကို ပြောဆိုကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ် ဣရိယာပုထ်ကို ကောင်းစွာဖြစ်စေကြောင်း စိတ္တုပ္ပါဒ်ဟူကုန်သော၊ ပါပိစ္ဆတာနိဗ္ဗတ္တနာနိ-ယုတ်မာသော အလိုဆိုးရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ တိထိ-န်သော၊ ကုဟနဝတ္ထုနိ-အံဩဖွယ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ (နိဿာယ၌စပ်၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ကရောတိနာမ။ ။အနုဋီကာ၌ကား “တံ ကိရိယံ”ဟု ဆိုအပ်လတ္တံ့သော “ကိရိယံ”ပုဒ်ကို ကံအဖြစ်ဖြင့် ထည့်သည်။ “ကိရိယံ-ဝစီဒုစရိုက်ဖြစ်ကြောင်း အမှုအရာကို”ဟု ပေးစေလိုသည်။ မုသာဝါဒါဒိနိ ဘာသာနော ကရောတိနာမ၊ ကိ၊ ဝက္ခမာနံ ကိရိယံ၊ ကာ ပန သာတိ၊ မုသာဝါဒါဒိကိရိယာတိ ဝိဒိတော ယေဝါယမတ္ထော (ဤအနက်ထင်ရှားသည်သာ)၊ စဝံ ဝါ ဝတ္ထယောနော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ (ထို့ကြောင့် မူလဋီကာမှ တစ်နည်း ဤသို့ ယောနောပုံကို မှတ်ပါ)။

ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဟူသည်။ သာနုလောမာ-
 အနုလောမဉာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သင်္ခါရပေက္ခာ-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်တည်း။ သာ-
 ထိုဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာကို၊ ဝါ-သည်။ သုညတော-အတ္တမှ ကင်းဆိတ်သည်၏
 အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဿန္တိ-ရှုလသော်၊ ဝါ-ရှုခြင်းကြောင့်၊ (ဟေတုမန္တ ဝိသေသန)၊
 သုညတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ဒုက္ခတော-ဒုက္ခ၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဿန္တိ-သော်၊
 ဝါ-အတွက်၊ တဏှာပဏိဗိသောသနတော-တောင့်တတတ်သော တဏှာကို ခြောက်
 သွေ့စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပ္ပဏိဟိတာတိ၊ (ဝုစ္စတိ)၊ [“သုညတာတိ
 ဝုစ္စတိ” ကဲ့သို့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာ၊ သာတို့ကို ငဲ့၍ “အပ္ပဏိဟိတာတိ” ဟု
 ပါဠိမှန်ရှိပါစေ၊] သာ-ထိုဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာသည်၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေ-မဂ်၏
 ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ မဂ္ဂါမိဂမတ္ထံ-မဂ်ကိုရခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂမနပဋိပဒါ
 ဋ္ဌာနေ-ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ပဋိပဒါအရာ၌၊ [အာဂမနိယဋ္ဌာနေကိုပင် “မဂ္ဂါမိဂမ၊ပေ၊
 ဋ္ဌာနေ” ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဋ္ဌာတာ-တည်၍၊ သုညတာပုဏိဟိတန္တိနာမံ-သုညတဟူသော
 အမည်ကို၊ ဒေတိ-လောကုတ္တရာဈာန်အား ပေး၏။ [ဈာန်ကိုငဲ့၍ “သုညတာပုဏိ
 ဟိတံ” ဟု ရှိစေ။]

အာဂမနတော-ဝိပဿနာ အာဂမနကြောင့်၊ နာမေ-သုညတ စသော အမည်
 တစ်ခုခုကို၊ လဒ္ဓေ-မဂ်၌ရအပ်သော်၊ သဂုဏတော-မိမိဂုဏ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
 အာရမဏတောစ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာမံ-အမည်သည်၊
 [အာဂမနကြောင့် ရအပ်သော အမည်မျိုးသည်၊] သိဒ္ဓမေဝ-ပြီးစီးသည်သာ၊ ဟောတိ-
 ၏၊ ပန-ဗျုတ်ရိုက်ကား၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-မိမိဂုဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံတို့ကြောင့်၊
 နာမလာဘာ-နာမည်ရရာ၌၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဝိမောက္ခမဂ်တို့၌၊ အာဂမနတော-
 ကြောင့်၊ နာမံ-သည်၊ သိဒ္ဓံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိပုဏ္ဏနာမသိဒ္ဓိ

အာဂမနတောပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာ၌ပြုအပ်သော “အဘိ ဓမ္မကထာ
 ပန နိပ္ပရိယာယ ဒေသနာပေ၊ အာဂမနတောဝ လာတိ” ဟူသော စကားကို အကျဉ်းချုပ်၍
 ဖွင့်ပြသောစကားတည်း။ ထိုတွင်...

အာဂမနတောပေ၊ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ ။ဝိပဿနာဂမနကြောင့် မဂ်၌ သုညတအမည်၊
 အပ္ပဏိဟိတအမည်ပြီးစီးလျှင်၊ သဂုဏကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏကြောင့်လည်းကောင်း
 ထိုအမည် ၂-မျိုးလုံး ပြီးစီးနိုင်သည်ဖြစ်၏။ ဆိုလိုရင်းကား-သုညတာနုပဿနာ ဟူသော
 အာဂမနကြောင့် မဂ်သည် သုညတမဂ် အမည်ရလျှင်၊ သဂုဏ အာရမဏကြောင့်လည်း သုညတ
 မဂ်အမည် ပြီးစီးနိုင်၏။ အပ္ပဏိဟိတကြောင့် ရရာ၌လည်း နည်းတူ၊ ဤသို့ ဆိုလိုသည်။

န ပန၊ပေ၊ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ။သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် နာမည်ရရာ၌ကား
 အလုံးစုံသောမဂ်တို့၌ (ဝိမောက္ခမဂ် ဝိပဿနာကြောင့် ရအပ်သော မဂ်အားလုံးတို့၌) အာဂမနကြောင့်
 နာမည်မပြီးနိုင်၊ ဆိုလိုရင်းကား-သဂုဏကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အာရမဏကြောင့်ဖြစ်စေ မဂ်ကို သုညတမဂ်

ဟေတုတ္တာ-ပြည့်စုံသောနာမည် ပြီးစီးခြင်း၏အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-အလုံးစုံသော ဝိမောက္ခမဂ်တို့၏လည်း၊ နာမတ္ထယယောဂေါ-နာမည် ၃-မျိုးအပေါင်း၏ ယှဉ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-နိုင်၏) အာဂမနတော-ကြောင့်၊ (နာမတ္ထယယောဂေါ)န (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဝတ္တာနကရတ္တာစ-ပိုင်းခြားခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပရိယာယဒေသနာယ-နိပ္ပရိယာယဒေသနာဖြစ်သော အဘိဓမ္မာ၌၊ အာဂမနတောဝ-ကြောင့်သာ၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာမဂ်၌၊ နာမံ-ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော သဂုဏအာရမဏတို့ကြောင့်၊ (နာမံ) န (လဘတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

အနိမိတ္တ ပိပဿနန္တိ-ကား၊ အနိစ္စာနုပဿနံ-အနိစ္စာနုပဿနာကို၊ (ကထေသိ၌စပ်)၊ နိမိတ္တဓမ္မေသုတိ-ကား၊ သမူဟာဒီနဝသေန စေဝ-သမူဟ အစရှိသော ယန၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သကိစ္စ ပရိစ္ဆေဒတာယစ-မိမိကိစ္စအားဖြင့်

အပ္ပဏီဟိတမဂ် အမည်ရသောအခါ ပိပဿနာ ဂမနက သုညတာနုပဿနာဖြစ်နေလျှင် ထိုအာဂမနကြောင့်ကား သုညတမဂ်သာ အမည်ရနိုင်၏။ အပ္ပဏီဟိတအမည် မရနိုင်။ [အပ္ပဏီဟိတာနုပဿနာ ဖြစ်ရာ၌လည်း ဤနည်းမှီးပါ။]

ဣတိ ပရိပုဏ္ဏနာမ သိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ။ ။ဤသို့လျှင် အာဂမနကြောင့် အမည်ရရာ၌ သဂုဏ အာရမဏကြောင့်လည်း ထိုအမည်ရနိုင်၍ အာဂမနသည် အပြည့်အစုံ နာမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏။ [ဟေဟုတ္တာကို ဝုတ္တံ၌စပ်။]

သဂုဏာပေါကရတ္တာစ။ ။သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် သုညတစသော မဂ်အားလုံးမှာ နာမည် ၃-မျိုးလုံးရနိုင်၏။ ဤသို့ ရနိုင်သည့်အတွက် သဂုဏ အာရမဏသည် နာမည်ချင်းခွဲခြားမှုကို မပြုနိုင်၊ အာဂမနကြောင့်ကား နာမည် ၃-မျိုးလုံးမရနိုင်၊ တစ်မျိုးသာရနိုင်၏။ ဤသို့ ၃-မျိုးလုံးမရ၊ တစ်မျိုးသာရနိုင်သည့်အတွက် အာဂမနသည် နာမည်ချင်းခွဲခြားမှုကို ပြုနိုင်၏။ [အနိမိတ္တကိုထည့်၍ နာမည် ၃-မျိုးဟုဆိုသည်။ ကရတ္တာကို ဝုတ္တံ၌ စပ်။ ဤသို့ပြုနိုင်သောကြောင့် ဆိုအပ်သည်-ဟုလို။]

နိပ္ပရိယာယပေါဝုတ္တံ။ ။ဣတိ ပရိပုဏ္ဏ နာမသိဒ္ဓိဟေတုတ္တာ-ဤသို့ အာဂမန ဟူသော ပိပဿနာက ပြည့်စုံသောအမည်ကိုရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ် သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝဝတ္တာနကရတ္တာစ-ဤသို့ နာမည်ချင်းမရောအောင် ခွဲခြားနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း နိပ္ပရိယာယ ဒေသနာဖြစ်သော အဘိဓမ္မာဝယ် အာဂမနကြောင့်သာ နာမည်ရ၏။ အခြားသော သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် နာမည်မရဟု သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်။

နိမိတ္တဓမ္မေသုပေါဓန္ဓေသု။ ။စာအုပ်တို့၌ “သပရိဂ္ဂဟေသု ဓန္ဓေသု”ဟု တွေ့ရ၏။ အနဋီကာ၌ “နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရာ တေ ဟိ သနိမိတ္တာ သဝိဂ္ဂဟာပိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ” ဟု သနိမိတ္တာကို သဝိဂ္ဂဟာဟု ဖွင့်သောကြောင့် “သဝိဂ္ဂဟေသု ဓန္ဓေသု” ဟု ရှိရမည်၊ ထိုသဝိဂ္ဂဟဟု

ပိုင်းခြားခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဝိဂ္ဂဟေသု-အထည်ကိုယ် ထည်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေသု-ခန္ဓာတို့၌၊ (စရတိ၌စပ်။)

အနိစ္စာနုပဿန-ကို၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၌ ဟောတော်မူပြီ။ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒန္တိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဣဓ-ဤဥပမေယျ၌၊ ဥပမာသံသန္ဓန- ဥပမာန၏ နီးနှောခြင်းသည်၊ ကထံ-ဟောတိ-အဘယ်မှာဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ (န ပျော်တိ ဧဝ-သာ၊) ဟိ-မှန်၊ ဆန္ဒစိတ္တာန-ဆန္ဒစိတ္တတို့၏၊ မဂ္ဂ၊ပေ၊ ဘာဝေါ-မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော အဓိပတိအမည်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဘာဝသဒ္ဓါ နာမဝါစက) (အတ္ထိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တု၊) သဒ္ဓိန္ဒြိယာဓိကဿ-လွန်ကဲသော သဒ္ဓိန္ဒြေ ရှိသော၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ-အနိမိတ္တဝိမောက္ခ၏၊ အနိမိတ္တဘာဝါဘာဝေါ-အနိမိတ္တ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (အနိမိတ္တအမည်၏ မရှိခြင်းသည်၊) န အတ္ထိ၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ အမဂ္ဂါဓိပတိန-မဂ္ဂါဓိပတိမဟုတ်သော ဆန္ဒစိတ္တတို့၏၊ မဂ္ဂါ၊ပေ၊ဘာဝေါ-မဂ္ဂါဓိပတိဟူသော အမည်ကို ပေးနိုင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ။

ထင်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “သမုဟာ ဒိဃနဝသေန ဧဝ သင်္ကိစ္စ ပရိစ္ဆေဒတာယ စ”ဟု မိန့်သည်။ ထိုအကြောင်း ၂-မျိုးတွင် သမုဟာဒိဃနဝသေနဧဝသည် အဘာဝိတဘာဝနာ ဖြစ်သော ပုထုဇဉ်တို့အား ထင်လာပုံအခြင်းအရာကို ပြသော စကားတည်း။ သင်္ကိစ္စ ပရိစ္ဆေဒတာယ စသည် ဘာဝိတဘာဝနဖြစ်သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထင်လာပုံ အခြင်းအရာကိုပြသော စကားတည်း။ [နိမိတ္တဓမ္မာ သင်္ခါရာ၊ တေ ဟိ သနိမိတ္တာ သဝိဂ္ဂတာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိတိ တေသံ အဘာဝိတဘာဝနဿ စ ဥပဋ္ဌဟနာကာရံ ဒဿေန္တော သမုဟာဒိတိ အာဒိမာဟါ-အနု။]

သမုဟာ ဒိဃနဝသေနဧဝ။ ။ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့သည် ကလာပ်စည်း အားဖြင့် တစ်စုတစ်ဝေးတည်းဖြစ်ကြပျက်ကြ၏။ ဤသို့ ပေါင်းစု၍ ဖြစ်ခြင်းသည် ခွဲ၍မရ တစ်နက် ကျပ်လျစ်စွာဖြစ်ကြသော သမုဟယနအဖြစ်ဖြင့် အထည်ကိုယ် ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရသည်။ ဤကား ဘာဝနာပွားများလေ့မရှိသော ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ ထင်ပုံတည်း။ [သမုဟာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အာရမဏဃန၊ သန္တတိဃနတို့ကိုယူ၊ ထိုအာရမဏဃနစသည်တို့၌ အဓိပ္ပာယ်ကို သမယပုဒ်အဖွင့် ဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။]

သင်္ကိစ္စပရိစ္ဆေဒတာယ စ။ ။ဗဒဿသည် ဗုဒ္ဓနင်္ကိစ္စရှိ၏။ ဝေဒနာသည် အနဘာဝန ကိစ္စရှိ၏။ ပထဝီသည် တည်ရာဖြစ်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။ ဤသို့ကိုယ်ကိစ္စနှင့်ကိုယ် ပိုင်းခြား၍ ထားရကား ပရမတ္ထတရားတို့သည် တစ်ပါးစီပင်ဖြစ်သော်လည်း အထည်ပုံ သဏ္ဍာန်ရှိသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ ဤကား ဘာဝနာပွားများလေ့ရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သဏ္ဍာန်၌ ထင်လာပုံတည်း။

နဟိ၊ပေ၊ဘာဝေါ အတ္ထိ။ ။ရှေ့ဝါကျ၌ “ကထံ ဟောတိ-အဘယ်နည်းဖြင့် ဖြစ်နိုင်အံ့နည်း” -ဟု ဆိုသောကြောင့် “န ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထို မဖြစ်နိုင်ပုံကို ခိုင်လုံစေလို၍ “န ဟိ” စသည်မိန့်၊ [“ကဿာ န ဟောတိ၊ ဟိ ယဿာ န ဟောတိ”ဟုစပ်၍

(တထာ-တူ) အနိမိတ္တဿ-အနိမိတ္တဝိမောက္ခန္ဓာ၊ အနိမိတ္တ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ-အနိမိတ္တ အမည်ကိုပေးနိုင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထံ၊ န သက္ကာ၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခဿ-၏၊ အနနိမိတ္တတာယ-အနိမိတ္တ မဟုတ်သည် ၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

စ-သည်သာမကသေး၊ စတေသံ-ဤတရားတို့၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ဟူသော၊ အဓိပတိ-အဓိပတိသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ မဂ္ဂါဓိပတိနော-တို့မည်၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝစနတ္ထပြု၍၊ တတ္ထ-ထိုမဂ္ဂါဓိပတိမည်သော တရားတို့တွင်၊ ဆန္ဒစိတ္တေဟိ-ထို့ကြောင့်၊ တံသမ္ပယုတ္တာနံ - ထိုဆန္ဒစိတ္တနှင့် ယှဉ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ မဂ္ဂါပေ၊ ဘာဝေါ-မဂ္ဂါဓိပတိအဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ ဣဂေန-ဤဥပမေယျ၌ကား၊ စတဿ-ဤဝိမောက္ခန္ဓာ၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ဟူသော၊ အနိမိတ္တ-အနိမိတ္တသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂါနိမိတ္တော-မည်၏၊ ဣတိ အယံ အတ္တော-ဤဝိဂြိုဟ်နက်သည်၊ န သမ္ဘဝတိ-မဖြစ်သင့်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အမဂ္ဂေန-မဂ္ဂမဟုတ်သော၊ တေန-ထိုဝိမောက္ခကြောင့်၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်၏၊ အနိမိတ္တဘာဝေါ-အနိမိတ္တ၏အဖြစ်သည်၊ န ယုတ္တတိ-မသင့်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ယုတ္တတိဝေ-သင့်သည်သာ။)

ဟောတုဝါကျလည်းကြပါ။] ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အဓိပတိတပ်ခိုက် အဓိပတိ အမည်ရသော်လည်း မဂ္ဂါဓိပတိအမည် မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူသဒ္ဓါန္တေလွန်ကဲသော အနိမိတ္တဝိမောက္ခ (ဝိပဿနာ)၏ အနိမိတ္တအမည်အဖြစ်မရှိ၊ ဖြစ်သည်သာ၊ ဤ၌ ဥပမာနဝယ် မဖြစ်သကဲ့သို့ ဥပမေယျ၌ မဖြစ်မဟုတ်(ဖြစ်)သောကြောင့် ဥပမာနှင့် ဥပမေယျ မရောနှော-ဟု ဆိုသည်။

နစ၊ ပေ၊ အဘာဝတော။ ။အခြား မတူပုံကိုပြုပြန်လို၍ “န စ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ မဂ္ဂါဓိပတိအမည်မရသော ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အခြားတရားတို့အား မဂ္ဂါ ဓိပတိ၏နာမည်ကို မပေးနိုင်သကဲ့သို့၊ အနိမိတ္တဝိမောက္ခ(ဝိပဿနာ)၏ မဂ်အား အနိမိတ္တ အမည်မပေးနိုင်ဟု ဆိုခြင်းငှာမသင့်၊ (ပေးနိုင်သည်ဟုသာဆိုသင့်၏)၊ ဘာကြောင့်နည်း...အနိမိတ္တဝိမောက္ခ (ဝိပဿနာ) ၏ အနနိမိတ္တအဖြစ် (အနိမိတ္တအမည် မရ) မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အဓိပတိ တပ်သော်လည်း မိမိတို့က မဂ္ဂါဓိပတိ အမည်မရသောကြောင့် ယှဉ်ဖက်တရားတို့အား မဂ္ဂါဓိပတိ အမည်မပေးနိုင်၊ ဤ၌ အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခမှာ အနိမိတ္တအမည် မရ မဟုတ်၊ အနိမိတ္တ အမည် ရသော ကြောင့် မဂ်အား အနိမိတ္တအမည် မပေးနိုင်ဟု မဆိုသင့်၊ ပေးနိုင်၏ဟုသာ ဆိုသင့်သည်-ဟုလို၊ ဤ၌လည်း ဥပမာနှင့် ဥပမေယျ မတူပုံကို သတိပြုပါ-ဟုလို။]

မဂ္ဂေါပေ၊ န ယုတ္တတိ။ ။အခြားမတူပုံကိုပြုပြန်လို၍ “မဂ္ဂေါ” စသည်မိန့်၊ [မစဉ် စသဒ္ဓါဖြင့် “မဂ္ဂေါ ဝေ အဓိပတိ မဂ္ဂါဓိပတိ”ကို ဆည်းသော ဝစနတ္ထသမုစ္စည်း ဟုဆို၏၊ ၎င်းကား ဝါကျဇောတက သမုစ္စည်းဟုထင်သည်။] “မဂ္ဂေါပေ၊မဂ္ဂါဓိပတိနော-မဂ်ဟူသော

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပမာန ဥပမေယျကို ရောနှော၍ ပြရာ၌၊ ကိ-
 အဘယ်သို့သော၊ သာမည-တူသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဓိပ္ပေတ-သနည်း၊ ဣတိ-ဤ
 ကား အမေးတည်း၊ အမဂ္ဂင်မဂ္ဂနာမာဘာဝေါ-မဂ္ဂင်မဟုတ်သော သဒ္ဓါမြေ့၏ မဂ္ဂနာမည်
 မရှိခြင်းကို၊ (အဓိပ္ပေတော)၊ ဆန္ဒစိတ္တာနံ-တို့၏၊ အဓိပတိဘာဝေ-အဓိပတိတို့၏
 အဖြစ်သည်၊ (မဂ္ဂါဓိပတိမည်သည်)၊ သတိပိ-သော်လည်း မဂ္ဂါဓိပတိတိ-ဟူ၍၊
 မဂ္ဂနာမံ-မဂ်ဟူသော အမည်သည်၊ န (ဟောတိ) ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စ-
 သည်သာမကသေး၊ တေဟိ-ထိုဆန္ဒစိတ္တတို့ကြောင့်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ (မဂ္ဂနာမံ) န
 (ဟောတိ ယထာ-လည်းကောင်း)၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ တေသံ-ထို ဆန္ဒစိတ္တတို့၏၊
 အမဂ္ဂင်တ္တာ-မဂ္ဂင်မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တထာ-တူ၊ သဒ္ဓါယ-
 ၏၊ အာဂမနဘာဝေ-မဂ်၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း၏ အဖြစ်သည်၊ သတိပိ-သော်
 လည်း၊ တဿာ-ထိုသဒ္ဓါ၏၊ အနိမိတ္တန္တိ-အနိမိတ္တဟူသော၊ မဂ္ဂနာမံ-မဂ်အမည်သည်၊
 န (ဟောတိ)၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ တာယ-ထိုသဒ္ဓါကြောင့်၊ မဂ္ဂဿ-၏၊
 (မဂ္ဂနာမံ-သည်)၊ န (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ)၊ တဿာ-ထို သဒ္ဓါ၏၊ အမဂ္ဂင်တ္တာ-
 မဂ္ဂင်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ အနိမိတ္တဝိပဿနာယပိ-
 အနိမိတ္တ ဝိပဿနာ၏လည်း၊ အနိမိတ္တဘာဝေါ-အနိမိတ္တ၏ အဖြစ်သည်၊ (အနိမိတ္တ

အဓိပတိရှိသောတရားတို့" ယူရာ၌ ဆန္ဒစိတ္တတို့ကြောင့် သမ္ပယုတ်တရား တို့၏ မဂ္ဂါဓိပတိ
 အမည်မရခြင်းသည် သင့်သကဲ့သို့၊ ဤ၌ကား "မဂ္ဂေါ+အနိမိတ္တံ ဧတဿာတိမဂ္ဂါနိမိတ္တော-
 မဂ်ဟူသော အနိမိတ္တရှိသော ဝိမောက္ခ"ဟူသော အနက်သည် မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုမဂ္ဂဖြစ်သော
 ဝိမောက္ခကြောင့် မဂ်၏ အနိမိတ္တ အမည်သည် မသင့်မဟုတ်၊ သင့်သည်သာ၊ [ဥပမာ၌ အမည်
 မရသင့်၊ ဥပမေယျ၌ အမည်မရသင့် မဟုတ်၊ ရသင့်၏" ဟု ဆိုသည်။]

ကိံ ဝါ ဧတ္ထ၊ပေဘာဝေါ။ ။ "ကိံ ဝါ ဧတ္ထ"ဟု တက်သော ဤဝါကျဖြင့် ဥပမာန
 ဥပမေယျတို့ ရောနှောပုံကို တစ်နည်းပြ၏။ [ကိံဝါတိအာဒိနာ ဥပမာနော ပမေယျာနံ သဒ္ဓိသတ္တံ
 ဝိဘာဝေတိ၊ ဧတ္တာတိ ဥပမာသံသန္တနန္တိ ပဒေ၊-မရ။] "ယထာ သတိပိ" စသည်ကား
 အမဂ္ဂင်မဂ္ဂနာမာဘာဝေါကို ထင်ရှားပြသောစကား တည်း၊ ထိုကဲ့ကြည့်၍ "အမဂ္ဂင်မဂ္ဂနာမာ
 ဘာဝေါ"ကို အနက်ပေးရသည်။

ယထာ၊ပေ၊ အမဂ္ဂင်တ္တာ။ ။ဆန္ဒစိတ္တတို့သည် အဓိပတိ အမည်ရသော်လည်း "မဂ္ဂါဓိပတိ"ဟု
 မဂ္ဂအမည်ကိုမရ၊ ထိုဆန္ဒစိတ္တတို့က မဂ္ဂင်မဟုတ်သောကြောင့် ထိုဆန္ဒစိတ္တတို့ အတွက်လည်း
 မဂ္ဂမှာ ဆန္ဒာဓိပတိ စသော မဂ္ဂအမည်မရ၊ (အခြား အကြောင်းကြောင့်သာ ရသည်-ဟုလို့။)

တထာ၊ပေ၊အမဂ္ဂင်တ္တာ။ ။ထိုအတူသဒ္ဓါမြေ့သည် မဂ္ဂါဂမန ဖြစ်သော်လည်း ထိုသဒ္ဓါမြေ့မှာ
 အနိမိတ္တမဂ်ဟူသော နာမည်မရ၊ ထိုသဒ္ဓါမြေ့က မဂ္ဂင်မဟုတ်သောကြောင့် ထို သဒ္ဓါမြေ့အတွက်
 မဂ်မှာလည်း မဂ္ဂအမည် မရ၊ [ဤ၌ မရချင်-တူသောကြောင့် ဥပမာ သံသန္တန ဖြစ်သည်။]

နာမည်သည်။) နိပ္ပရိယာယေန-ပရိယာယ် မဟုတ် မုချအားဖြင့်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-
ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒီပိတော ဟောတိ။

နနုစ-စောဒနာပါဦးအံ့၊ (ကိ)၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာဈာန်အရာ၌၊ ဈာန-
ကို၊ သုညတာဒိနာမေန-သုညတအစရှိသော အမည်အားဖြင့်၊ ဝုတ္တိ-ဟောတော်မူအပ်
သည် မဟုတ်ပါလော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ (သုညတာဒိနာမေန) န (ဝုတ္တော)-လော၊
ဣတိစေ-အံ့၊ [နနုစ ပါသောကြောင့် စေပါလျှင် ကောင်း၏၊] န-မစောဒနာသင့်၊
(ကသ္မာ) မဂ္ဂသမ္ပယောဂတော-မဂ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ ဈာနသ-
၏၊ ဝါ-က၊ သုညတာဒိနာမကတ္တာ-သုညတစသော အမည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
တည်း။

သုတ္တန္တပရိယာယေန-သုတ္တန်ဒေသနာနည်းအားဖြင့်၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-
တို့ကြောင့်၊ ဣဓ-ဤလောကုတ္တရာဈာန်အရာ၌၊ အဘိဓမ္မေပိ-၌လည်း၊ နာမ-
အမည်ကို၊ လဘတိ-၏၊ ဣတိ အာဟံသု၊ တသ္မာ-ထိုကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဆိုကြ
သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) န ပန လဘန္တိတိ-ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိတ္တာ-(အဋ္ဌကထာ၌)
ပယ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ကိ ကာရဏာ-နည်း၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ သရသံ-မိမိ၏သဘောကို၊
အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မူ၍၊ ပစ္စနိကတောဝ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကြောင့်သာလျှင်၊
နာမလာဘာ-သုညတ အပ္ပဏီဟိတ အမည်ကိုရခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကား၊
အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-
တို့ကြောင့်၊ ယော နာမလာဘော-အကြင်အမည်ကိုရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ သော-
ထို သဂုဏ အာရမဏတို့ကြောင့် အမည်ကိုရခြင်းသည်၊ သရသပ္ပဓာနော-ပြဋ္ဌာန်း
သော သရသရရှိသည်၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ သရသေနေဝ-သရသကြောင့်သာ၊

စဝံပေ၊ ဟောတိ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအားဖြင့် ဥပမာန ဥပမေယျ ရောနှောစိသော်
လဒ္ဓဂုဏ်ကိုပြု၍ “စဝံ” စသည်မိန့်၊ “ဤနည်းအားဖြင့် အနိမိတ္တပိပဿနာမှာလည်း အနိမိတ္တ
အမည်သည် မုချမဟုတ်”ဟု သော အနက်ကိုပြပြီးဖြစ်တော့သည်။ ပိပဿနာပိ၌ အနိမိတ္တမဂ်ကို
ဆည်းပါ၊ အနိမိတ္တမဂ်ဟူသော နာမည်လည်း မုချမှာမည် မဟုတ်-ဟုလို။

နနုစပေ၊ နာမကတ္တာ။ ။ဤအဘိဓမ္မာပါဠိတော်၌ “ဈာန”ဟူသာ ဟောတော်မူ၏၊
“မဂ္ဂေါ”ဟု ဟောတော်မူ၊ “သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် အဋ္ဌကထာဝယ် မဂ်မှာ နာမည်ရမှုကို
စိစစ်နေရသနည်း”ဟု စောဒနာဖွယ်ကိုပြု၍၊ “မဂ္ဂ၊ ပေ၊ နာ၊ ကတ္တာ”ဟု အဖြေကိုပြသည်၊
“မဂ်နှင့်ယှဉ်သောကြောင့် ဈာန်မှာ သုညတစသော အမည်ကို ရသည်၊ ထိုကြောင့် အရင်းခံမဂ်ကိုသာ
အဋ္ဌကထာ၌ စိစစ်နေပါသည်” ဟုလို။

ယော ဟိ၊ ပေ၊ သရသပ္ပဓာနော။ ။[သ္မာယမတ္ထော ကထံ ဝိညာယတီတိ ကတွာ ယော
ဟိ၊ ပေ၊ အာဟာတိ ဝုတ္တိ၊-မုချ] ယောဟိ၌ ဟိ၏နယ်သည် နေက်အာဟတိုင်အောင်တည်း၊
“သဂုဏ အာရမဏ ၂-မျိုးကြောင့် နာမည်ရ၏”ဟု ကေစိဆရာတို့ဆိုရာ၌ ထို ၂-မျိုးတွင်
သဂုဏ(သရသ)သည် ပဓာနဖြစ်၏။

(စေတနာ ပစ္စနိကကိုကန့်)၊ နာမလာဘော-သည်၊ (သတိ)၊ သဗ္ဗမဂ္ဂါနံ-တို့၏၊ သုညတာဒိဘာဝေါ-သုညတ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်သည်၊ (သုညတ အစရှိသော အမည်သည်၊ ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝဝတ္ထာနံ-နာမည်ချင်းမရောအောင် ပိုင်းခြားခြင်းသည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ တသ္မာ၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ဒွိဟိ-၂-ပါးကုန်သော သရသ ပစ္စနိကတို့ကြောင့်၊ နာမလာဘော-သည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊ ပစ္စနိကတော-ကြောင့်၊ ဝဝတ္ထာနကရံ-ပိုင်းခြားမှုကိုပြုတတ်သော၊ နာမံ-ကို၊ ဂဟိတံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ သုညတာပုဏိဟိတမဂ္ဂါ-သုညတမဂ်အပ္ပဏိဟိတမဂ်တို့သည်၊ နာမံ န လဘန္တိ၊ ဣတိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဋ္ဌကထာအဆိုကို ချုံး၍ ဖွင့်သည်။]

အထဝါ-ကား၊ န ပန လဘန္တိတိ-ကား၊ အညနိရပေက္ခဟိ-ပစ္စနိက ဟူသော တစ်ပါးသောအကြောင်းကိုင်ခြင်းမရှိကုန်သော၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-တို့ကြောင့်၊ န လဘန္တိ၊ ကိ ကာရဏာ-နည်း၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ သဟိတေဟိ-တကွဖြစ်ကုန်သော၊ သရသ ပစ္စနိကဟိ-သရသ ပစ္စနိကတို့ကြောင့်၊ နာမလာဘာ-ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဝဝတ္ထာနကရံ-နာမည်ချင်းမရောအောင် ပိုင်းခြားမှုကိုပြုတတ်သော၊ ပစ္စနိကံ-ပစ္စနိက အကြောင်းကို၊ အနပေက္ခိတ္တာ-မငဲ့မှု၍၊ ဧဝလဿ-ပစ္စနိကမဖက် သက်သက်သော၊ သရသဿ-၏၊ နာမဟေတုဘာဝေါ-နာမည်၏အကြောင်း၏အဖြစ်သည်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ နတ္ထိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ ဧဝလဿ-ပစ္စနိကမဖက် သက်သက်သော၊ သရသဿ-၏) အဝဝတ္ထာနာပတ္တိတော-ပိုင်းခြားခြင်းသို့ မရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ အတ္ထာဘိနိဝေသပဏိဓိပဋိပက္ခ

သရဿနုစ၊ ပေ၊ န သိယာ။ ။မိမိသဘောဟူသော သရသကြောင့် နာမည်ရရာ၌ သုညတမဂ် အနိမိတ္တ အပ္ပဏိဟိတမဂ် ၃-မျိုးလုံး ထပ်တူရနေသောကြောင့် နာမည်ချင်း မခွဲခြားနိုင်ဘဲ ရှိရာ၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ အာဟ။ ။ထိုသို့ နာမည်ချင်းမခွဲခြားနိုင်ဘဲ ရှိရာသောကြောင့် သရသ ပစ္စနိကတို့အတွက် မဂ်မှာ နာမည်ရနိုင်ပါသော်လည်း နာမည်ချင်းမခွဲခြားအောင် ပြုနိုင်သော ပစ္စနိက (ဆန့်ကျင်ဘက်)ကြောင့် ရအပ်သောနာမည်ကိုသာ ဤအဘိဓမ္မာ၌ ယူအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် "သဂုဏ အာရမဏတို့အတွက် သုညတ အပ္ပဏိဟိတတို့သည် နာမည်ကို မရကြ"ဟု သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆိုသည်။ ["ပစ္စနိကတော နာမံ"ဟု ရှိစေ။]

အထဝါ၊ ပေ၊ လဘန္တိ။ ။နပန လဘန္တိကိုပင် တစ်နည်းဖြင့်ပြလို၍၊ "အထဝါ" ဟု မိန့်သည်၊ "အညနိရပေက္ခ"ဟူသည် ပစ္စနိက (အာဂမန)ဟူသော အကြောင်းတစ်ပါးကို မငဲ့ခြင်းတည်း၊ [အန၌ "အာဂမန"ကို မငဲ့ခြင်းဟုဆို၏၊ သဘောတူပင်။] "ထိုပစ္စနိကအကြောင်းမပါဘဲ သဂုဏ အာရမဏ ၂-ပါးတို့ကြောင့် မဂ်တို့မှာ နာမည် မရနိုင်" ဟုလို့။

ဝိပဿနာနုလောမာ-အတ္တာဘိနိဝေသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်, ပဏိမိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော ဝိပဿနာ အားလျော်ကန်သော၊ မဂ္ဂါ-တို့သည်၊ သရသန္တရေ-ပစ္စနိကမှ တစ်ပါးသောအကြောင်းသည်၊ သတိဝိ-သော်လည်း၊ ပစ္စနိကသဟိတေန-သော၊ သရသေန-ကြောင့်၊ နာမံ လဘန္တိ။

ပန-ကား၊ အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ-အနိမိတ္တမဂ်၏၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ (အနိစ္စနုပဿနာကို ဆိုသည်။) နိမိတ္တပဋိပက္ခာ-နိမိတ္တ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ န ဟောတိ၊ (ကသ္မာ)၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ (အနိမိတ္တ ဝိပဿနာကိုယ်တိုင်) နိမိတ္တဂ္ဂ ဟဏတော-သင်္ခါရနိမိတ်ဟူသော အာရုံကို ယူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ နိမိတ္တဂ္ဂ ဟဏာ နိဝါရဏာ-သင်္ခါရနိမိတ်အာရုံကို ယူခြင်းကို မတားမြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့် တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒနုလောမမဂ္ဂေါပိ-ထိုအနိမိတ္တဝိပဿနာအားလျော်သော မဂ်သည်လည်း၊ နိမိတ္တဿ-သင်္ခါရနိမိတ်၏၊ ပဋိပက္ခာ-သည်၊ န (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော၊ န ဟောတိ-နည်း။) (နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော-သည်။) ယဒိသိယာ-အံ၊ နိမိတ္တဂတဝိပဿနာယဝိ-သင်္ခါရနိမိတ်၌ဖြစ်သော ဝိပဿနာလည်း၊ ပဋိပက္ခော-သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (နိမိတ္တဿ ပဋိပက္ခော န ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ ဝိဇ္ဇမာနောပိ-ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း၊ ဝါ-ထင်ရှားသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (သရသဘောကို နောက်မှ ပေး။) ဝဝတ္ထာနကရ ပစ္စနိကာဘာဝါ-နာမည် ချင်းမရောအောင် ပိုင်းခြားမှုကိုပြုတတ်သော ပစ္စနိကအကြောင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ အနိမိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ နာမဒါယကော-နာမည်ကိုပေးတတ်သော၊ သရသော- သရသကို၊ န ဂဟိတော။

တသ္မာပေ၊ မဂ္ဂါ။ ။ [ယသ္မာ သရသဘော နာမလာဘော အဝဝတ္ထနာ ပတ္တိ (သဗ္ဗဿမဂ္ဂဿ သဗ္ဗနာမဘာဝါပတ္တိ) ဟောတိ၊ တသ္မာ-အနု။] အတ္တာဘိနိဝေသော စ+ပဏိမိစ အတ္တာပေပဏိဓယော၊ တေသံ+ပဋိပက္ခော အတ္တာပေ၊ ပဋိပက္ခော (ဝိပဿနာ)၊ တဿာ+အနုလောမာ အတ္တာပေ၊ အနုလောမာ (မဂ္ဂါ)။

သတိဝိပေ၊ လဘန္တိ။ ။ [သရသန္တရေတိ-အနိမိတ္တာဘာဝါဒိကေ၊ ပစ္စနိကသဟိ တေန သရသေနာတိ-သုညတာပုဏိဟိတဘာဝေဟိ တဒါဂမနေဟိ-အနု။] ဤ အဖွင့်နှင့်အညီ အနိမိတ္တအမည်ရခြင်း၏ အကြောင်း စသည်ကို "သရသန္တရ-မိမိသဘောဟူသော အကြောင်းတစ်ပါး" ဟု ဆိုလို၏။ ပစ္စနိကသဟိတေန၌ ပစ္စနိကဖြင့် သုညတအပုဏိဟိတ၏ ဖြစ်ကြောင်း အာဂမန တို့ကိုယူပါ-ဟု ပြသည်။

အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ ပန။ ။ "အဘယံကြောင့် အဘိဓမ္မာ၌ အနိမိတ္တမဂ်ကို အနိမိတ္တနာမည်ဖြင့် မယူရပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အနိမိတ္တမဂ္ဂဿ၊ ပေ၊နာမ ဒါယကော န ဂဟိတော"ဟု မိန့်သည်။

ပန-ဆက်၊ အနိစ္စာနုပဿနာနုလောမော-သော၊ မဂ္ဂေါ-ကို၊ သုဒ္ဓိက ပဋိပဒါ နယေယေဝ-သုဒ္ဓိကပဋိပဒါနည်း၌သာ၊ သင်္ဂဟိတော-သွင်းယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- စ-ဆက်၊ တသ္မာဇေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ သော နယော-ထို သုဒ္ဓိကပဋိပဒါနည်းကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧဝန္တိ-ကား၊ အနိစ္စတော၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်နိမိတ္တမဂ်ကို၊ ဝက္ခဟိ-ဆိုလတ္တံ့၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့၊ သည့်အတိုင်း၊ အာဟာရိတွာ-ဆောင်၍၊ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ-တို့သည်၊ သော အနိမိတ္တမဂ္ဂေါ-ထိုအနိမိတ္တမဂ်ကို၊ ဒိပိတော၊ ဣတိအတ္တော။

ဝုဋ္ဌာန၊ပေ၊ ရမဏာတိ-ပါဠိဖြင့်၊ (ပုစ္ဆတိ၌စပ်)၊ အနိစ္စာဒိတော-အနိစ္စ အစ ရှိသော သင်္ခါရမှ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ-ထသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယာ-ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာ၏၊ လက္ခဏာရမဏတ္ထေ-လက္ခဏာဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-သော်၊ သင်္ခါရေဟိ-သင်္ခါရတို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာနံ-ထခြင်းသည်၊ နသိယာ၊ သင်္ခါရာရ မဏတ္ထေ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ စ-ဖြစ်ပြန်သော် လည်း)၊ လက္ခဏပဋိဝေဓော-လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ (န သိယာ)၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတွာ) ပုစ္ဆတိ၊ အနိစ္စတိအာဒိနာ-ဖြင့်၊ သင်္ခါရေသု-တို့၌၊ ပဝတ္တမာနေန-သော၊ ဉာဏေန-ဖြင့်၊ လက္ခဏာနိပိ-တို့သည် လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ပဋိဝိဒ္ဓါနိ-ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ တဒါ၊ပေ၊ ဏတော-ထိုအနိစ္စ အစရှိသော အခြင်းအရာရှိသော သင်္ခါရအာရုံကို ယူခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လက္ခဏာရမဏာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

သင်္ခါရာရမဏာဇေဝ-သင်္ခါရအာရုံရှိသော ဝိပဿနာကိုပင်၊ ယထာဝုတ္တာမိပ္ပာ ယေန-ဖြင့်၊ လက္ခဏာရမဏာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော၊ ဣတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒသေသန္တော၊ (ဟုတွာ)၊ လက္ခဏံနာမာတိ အာဒိ၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ အနိစ္စတာ-အနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အနိစ္စလက္ခဏာလည်း ကောင်း၊ ဒုက္ခတ္တာ-ဒုက္ခဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဒုက္ခလက္ခဏာ လည်းကောင်း၊ အနတ္တတာ-အနတ္တဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ

အနိစ္စာနုပဿနာ၊ပေ၊ ဝုတ္တောတိ။ ။“ဤသို့ အနိမိတ္တနာမည်ကို ပေးတတ်သော သရဿကိုမယူအပ်လျှင် အနိစ္စာနုပဿနာအားလျော်သော မဂ်ကို ပါဠိတော်၌ မသွင်းယူအပ်ဘဲ ပါဠိမုတ္တက ဖြစ်နေပါသလော”ဟု ဧာဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အနိစ္စာနုပဿနာ၊ပေ၊ သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု မိန့်သည်၊ “ထိုမဂ်ကို ပါဠိတော်ဝယ် သုညတအပူဇော်ဟိတဝါရနှင့် မရောသော သုဒ္ဓိကနယဝါရ၌ သွင်းယူအပ်ပါသည်” ဟုလို့၊ တသ္မာ စသည်ကား လဒုဂဏ်တည်း၊ “ထိုသို့နှလုံး သွင်းယူခြင်းအကျိုးရှိသောကြောင့် ထို သုဒ္ဓိကနယကိုလည်း ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူရသည်”ဟုလို့။

အနတ္တလက္ခဏာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိသုံ၊ ခန္ဓာငါးပါးမှ သီးခြား၊ ဂယုမာနံ-
 သော်၊ ဝါ-သော၊ လက္ခဏံ-သည်၊ ပညတ္တိဂတိကံ-ပညတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့သော
 ဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ ဝါ-ပညတ်နှင့် အလားတူ၏၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနံ-
 ထင်ရှားမရှိ၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာဒေဝ-ကြောင့်ပင်၊ ပရိတ္တာဒိဝသေန-ပရိတ္တအစရှိသည်
 တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ဝတ္တဗ္ဗဓမ္မဘူတံ-မဆိုထိုက်သောတရားဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ တသ္မာ၊
 ဝိသုံ၊ ဂဟေတဗ္ဗဿ-သော၊ လက္ခဏဿ-၏၊ ပရမတ္ထတော-အားဖြင့်၊ အဘာဝါ-
 ကြောင့်၊ အနိစ္စံ-အနိစ္စ၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ-အနတ္တ၊ ဣတိ-သို့၊ သင်္ခါရေ-တို့ကို၊
 သဘာဝတော-သဘောလက္ခဏာအားဖြင့်၊ သလ္လက္ခေန္တောဝ-မှတ်သားလျက်ပင်၊
 (မှတ်သားရင်းပင်)၊ လက္ခဏာနိ-တို့ကို၊ သလ္လက္ခေတိနာမ-မှတ်သားသည်မည်၏၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ ယော၊ ပေ၊ သလ္လက္ခေတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ စ-
 ဆက်၊ ယသ္မာ၊ အနိစ္စန္တိအာဒိနာ-အနိစ္စ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သင်္ခါရာဝ-တို့သည်သာ၊
 ဝါ-တို့ကိုသာ၊ ဒိဿမာနာ-ရှုအပ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တသ္မာ၊ တေ-ထိုသင်္ခါရတို့
 သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကဏ္ဍေ-လည်ပင်း၌၊ ဗဒ္ဒကုဏပဝိယ-ဖွဲ့ချည်အပ်သော အကောင်ပုပ်
 ကဲ့သို့၊ ပဋိနိသဇ္ဇနိယာ-စွန့်ထိုက်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဍကဏထာ အဖွင့်

တကြာတိ-ကား၊ လောကုတ္တရဇ္ဈာနေ-လောကုတ္တရဇ္ဈာန်၌၊ (ပကိဏ္ဍကံ၌
 စပ်)၊ အဇ္ဈတ္တဉ္စာတိ-အဇ္ဈတ္တ အစရှိသော၊ ဥပမုဂါထာယ-ထက်ဝက်သောဂါထာ
 ဖြင့်၊ အဘိနိဝိသိတဗ္ဗံ-ခွဲမြဲစွာလုံးလုံးသွင်းထိုက်သော ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ပုဋ္ဌာတဗ္ဗံ-
 ထထိုက်သော ခန္ဓာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာဘူမိ-ဝိပဿနာ၏ဖြစ်ရာ အာရုံကို
 လည်းကောင်း၊ ပဉ္စစာ-အားဖြင့်၊ (အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓ၊ ရူပ၊ အရူပ၊ ပဉ္စက္ခန္ဓအားဖြင့်)၊
 ဥဒ္ဒိသတိ-အကျဉ်းချုပ်ညွှန်းပြ၏၊ [ခေါင်းစဉ်၍ပြ၏။] သတ္တအဋ္ဌာဒီနိ-သတ္တအဋ္ဌ
 အစရှိကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ-အင်္ဂါတို့တည်း၊ သတ္တဂ္ဂင်္ဂါနိ-တို့၊ ဣတိ-သို့၊ အာဒိသဒ္ဓဿ-
 ၏၊ လောပေါ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ နိမိတ္တန္တိ-ကား၊ ယတော-အကြင်နိမိတ္တပဝတ္တတို့မှ၊
 ဝုဋ္ဌာနံ-ထခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တာနိ နိမိတ္တ ပဝတ္တာနိ-တို့ကို၊ နိမိတ္တဝစနေနေဝ-
 နိမိတ္တသဒ္ဓါဖြင့်သာလျှင်၊ ဥဒ္ဒိသတိ-အကျဉ်းပြ၏။

သင်္ခါရုပေက္ခာညာဏမေဝ-သင်္ခါရုပေက္ခာညာဏ်သည်သာ၊ အရိယမဂ္ဂဿ-
 အရိယမဂ်မည်၏၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါဒိဝိသေသံ-ဗောဇ္ဈင်္ဂ အစရှိသော အထူးကို၊ [အာဒိဖြင့်
 မဂ္ဂင်္ဂံ၊ ဈာနင်္ဂံတို့ကို ယူ။] နိယမေတိ-မှတ်သား၏၊ ကသ္မာ-နည်း၊ တတော၊ပေ၊
 ဇ္ဈာနတော-ထိုထိုဒုတိယအစရှိသော ပါဒကဈာန်ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နဿ-ဖြစ်သော၊
 သသင်္ခါရုပေက္ခာညာဏဿ-သင်္ခါရုပေက္ခာညာဏ်နှင့်တကွဖြစ်သော ဝိပဿနာညာဏ်၏၊
 ပါဒကဈာနာတိက္ကန္တာနံ-ပါဒက ဈာန်သည် လွန်မြောက်အပ်ကုန်သော၊ အင်္ဂါနံ-

ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို၊ အသမာ၊ပေ၊ ဘာဝတော-ဝင်စားခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော စက်ဆုပ်တတ်သော ဘာဝနာ၏ ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတ ရဿ-အခြားသောဉာဏ်၏၊ (ဒုတိယစသော ပါဒကဈာန်ကြောင့်ဖြစ်သော သင်္ခါ ရုပေက္ခာဉာဏ်မှ တစ်ပါးသောဉာဏ်၏) အတဗ္ဗာဝတောစ-ထိုအသမာပဇ္ဇိတုကာ မတာဝိရာဂဘာဝနာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

တေသမ္ပိ-ထိုထေရ်တို့၏လည်း၊ ဝါဒေသု-ဝါဒတို့၌၊ သင်္ခါရုပေက္ခာ သင်္ခါတာ- သော၊ ပုဗ္ဗဘာဂါ-သော၊ အယံ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) ဝိပဿနာနိယမေနေဝ-ဝိပဿနာနိယမ ကြောင့်သာလျှင်၊ (ဗောဇ္ဈင် ဈာန် မဂ္ဂင်အထူးကို မှတ်သားတတ်သော ဝိပဿနာကြောင့် သာလျှင်) ပဌမတ္ထေရဝါဒေပိ-ပဌမထေရ်၏ ဝါဒ၌လည်း၊ အပါဒက၊ပေ၊ မဂ္ဂါ- ပါဒကမရှိသောမဂ်၊ ပဌမဈာန် ပါဒကရှိသောမဂ်တို့သည်၊ ပဌမဇ္ဈာန်ကာဝ- ပဌမဈာန်နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတရေစ-အခြားသောမဂ်တို့သည်လည်း၊ ပါဒက၊ပေ၊ နိယမေဟိ-ပါဒကဈာန်၊ ဝိပဿနာဟူသော နိယမတို့ကြောင့်သာ၊ တံ တံ ဈာန်ကာ-ထိုထိုဒုတိယ အစရှိသော ဈာန်တို့နှင့်ယှဉ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧဝံ- တူ၊ သေသဝါဒေသုပိ-တို့၌လည်း၊ (သမ္ပသိတဝါဒ၊ ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ ဝါဒတို့၌လည်း) ဝိပဿနာ နိယမော-ကို၊ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗော-၏၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့် တည်း။)

ပင်္ကဏ္ဍကသင်္ခါရေတိ-ကာ၊ ပါဒကဇ္ဈာနတော-ပါဒကဈာန်မှ၊ အညသင်္ခါ ရေ-အခြားသောသင်္ခါရတို့ကို၊ (သမ္ပသိတွာ၌ စပ်)၊-တေန-ထိုပင်္ကဏ္ဍက သင်္ခါရေ ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ပါဒကဇ္ဈာနသင်္ခါရေသု-ပါဒဈာန်ဟူသော သင်္ခါရတို့ကို၊ သမ္ပသိ တေသု-သုံးသပ်အပ်ကုန်လသော်၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ပဌမဇ္ဈာန်ကမဂ်ဖြစ်၏ဟု ဆိုဖွယ် သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဒဿေတိ။

တတြာပီတိ-ကာ၊ ဒုတိယတ္ထေရဝါဒေပိ-၌လည်း၊ (ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ စပ်) တံ တံ ဈာန်ကာတာ-ထိုထိုဈာန်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (မဂ်၌ ထိုထိုဈာန်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်) တံတံ၊ပေ၊ နိယမေဟိ-ထိုထိုသုံးသပ်အပ်သော သင်္ခါရ၊ ဝိပဿနာ နိယမတို့ကြောင့်၊ ဟောတိ၊ဟိ-မှန်၊ တတြာပီ-ထိုဒုတိယထေရ်၏ ဝါဒ၌လည်း၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာသည်၊ တံ၊ပေ၊ ဘာဝေန-ထိုထိုဈာန်အင်္ဂါကို စက်ဆုပ်သော ဘာဝနာ၊ မစက်ဆုပ်သော ဘာဝနာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သောမနဿသဟဂတာ- သောမနဿဝေဒနာနှင့်တကွ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတာစ- သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ၊ မဂ္ဂဿ-၏၊ ဈာနဂါဒိနိယမံ-ဈာန်အင်္ဂါ အစရှိသည်ကို မှတ်သားခြင်းကို၊ ကရောတိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ဝိပဿနာနိယမော-ဝိပဿနာနိယမကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တန္တိ-ကား၊ တံ တံ ဈာနသဒိသဘဝနံ-ထိုထိုဈာန်နှင့်တူစွာဖြစ်ခြင်းသည်၊ (န ဣဇ္ဈတိဋ္ဌိစပ်)၊ ပါဒက၊ပေ၊ နိဿယေဟိ-ပါဒကဈာန်၊ သမ္ပသိတဈာန် ဟူသော ဥပနိဿယတို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အဇ္ဈာသယမတ္ထေန-အဇ္ဈာသယမျှဖြင့်၊ အသိဇ္ဈနာ-မပြီးစီးခြင်းဟူသော၊ [သွာယမတ္ထောနှင့် တူအောင် “အသိဇ္ဈနော” ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] သွာယမတ္ထော-ထိုအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (ဒိပေတဗ္ဗောဋ္ဌိ စပ်)၊ ဥပနိဿယေန- ဥပနိဿယနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ သင်္ကပ္ပမတ္ထေန-အကြံမျှဖြင့်၊ သကဒါဂါမိဖလောဒိနံ- သကဒါဂါမိဖိုလ် အစရှိသည်တို့၏၊ အသိဇ္ဈနဒိပကေန-မပြီးစီးခြင်းကို ပြတတ်သော၊ [“ပါဒကဇ္ဈာန၊ပေ၊ အသိဇ္ဈာနာ”ကိုပင် ဥပနိဿယေန၊ပေ၊ အသိဇ္ဈနဒိပကေန” ဟု ထပ်ဖြင့်သည်။] နန္ဒကောဝါဒေန-နန္ဒကောဝါဒသုတ်ဖြင့်၊ ဒိပေတဗ္ဗော-ထင်ရှားပြ ထိုက်၏။

ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုနန္ဒကောဝါဒသုတ်၌၊ သောတာပနာယပိ-သောတာပန် ဖြစ်သူ၏လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဘာဝံ-ပြည့်စုံသောအကြံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- အကြံပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝဒန္တေန-ဟောတော်မူသော၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ယဿယဿ-အကြင်အကြင်မင်၏၊ ဥပနိဿယော-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း သည်၊ အတ္ထိ၊ တဿတဿေဝ-ထိုထိုမင်ကိုသာလျှင်၊ အဇ္ဈာသယော-အဇ္ဈာသယသည်၊ နိယာမကော-မှတ်သားတတ်၏၊ အညဿ-အခြားမင်ကို၊ (အဇ္ဈာသယော-သည်)၊ န (နိယာမကော)-မမှတ်သားတတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေန တေန-ထိုထိုမင်ဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပတာ-ပြည့်စုံသောအကြံရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ တတော- ထိုမင်ထက်၊ ပရံ-အလွန်၊ (ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပတာ) န (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ သင်္ကပ္ပသတ္တာဝေ-အကြံ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (သတိ) ပိ-ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ အသိဇ္ဈနတော-ကြံစည်ကာမျှဖြင့် မပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော ဒိပိတော ဟောတိ။

ဇဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒ၌လည်း၊ ဒုတိယဒိဈာန်ကဿ- ဒုတိယအစရှိသော ဈာန်နှင့်ယှဉ်သော၊ ယဿယဿ မဂ္ဂဿ-၏၊ ယထာဂုတ္တော- သော၊ ဥပနိဿယော အတ္ထိ၊ တဿ တဿေဝ-ထိုထိုမင်ကိုသာလျှင်၊ အဇ္ဈာသယော- သည်၊ နိယာမကော-၏၊ အညဿ-အခြားသောမင်ကို၊ (အဇ္ဈာသယော) န (နိယာမကော)၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ တသ္မိ-ထိုအဇ္ဈာသယသည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊ အသိဇ္ဈနတော-အဇ္ဈာသယဖြင့် မပြီးစီးခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဝါဒေ-ဤပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝါဒ၌၊ ပါဒက၊ပေ၊ သတ္တာဝေ-ပါဒကဈာန်၊ သမ္ပသိတဈာန် ဟူသော ဥပနိဿယ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ) အဇ္ဈာသယော- အဇ္ဈာသယသည်၊ ဧကန္တေန-စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ-အဘယ်ကဲ့သို့ နည်း) တံ၊ပေ၊သတ္တာဝေ-ထိုသို့ ဖိုလ်၏ ဥပနိဿယ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်

သည်၊ (သတိ)၊ တံတံသင်္ကပ္ပေါ-ထိုထိုအကြံသည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ-တည်း၊ လူတိ-ကြောင့်၊ တဒဘာဝါဘာဝတော (တံ+အဘာဝ+အဘာဝတော)-ထိုအဇ္ဈာသယ မရှိလသော် ထိုမဂ်၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သဇ္ဈာသယော နိယမေတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ယသ္မိံ၊ပေ၊ နတ္ထိတိ-ဟူသော စကားကို၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကဝဇ္ဇာနံ-စတုတ္ထ ဈာနိကမဂ်သည် ကြည့်အပ်သောမဂ်တို့၏၊ ပါဒကာနိ-အခြေခံဖြစ်ကုန်သော၊ လောကီယဇ္ဈာနာနိ-လောကီဈာန်တို့ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ [အရူပဘုံသည် စတုတ္ထ နည်းအားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ဘုံဖြစ်သောကြောင့် စတုတ္ထဈာနိကပါဒက ဖြစ်ဖို့ရန်မှာ ရိုးရာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် စတုတ္ထဈာန်မှ အခြားသော လောကီဈာန်ကို ရည်ရွယ်၍ “ပါဒကဇ္ဈာနံ နတ္ထိ”ဟု ဆိုသည်။]

စ-ဆက်၊ အပ္ပနာပတ္တိ-အပ္ပနာသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ ဩဠာရိ၊ပေ၊ ဘာဝေ- ရုန့်ရင်းသော ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းဟူသော ဥပနိဿယ၏ မရှိခြင်း သည်၊ (သတိ)၊ ပဉ္စဟိ-န်သော၊ အင်္ဂေဟိ-ဈာန်အင်္ဂါတို့နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ န ဟောတိ- နိုင်၊ လူတိ-ကြောင့်၊ သောမနဿ၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ (မောရဝါပိဝါသီ မဟာဒတ္တထေရ်) ဆိုပြီ။

- ဥပေက္ခာ၊ပေ၊စတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ၌ စပ်) အနုသယသမုတ္တိဋ္ဌန သမတ္တဿ-အနုသယတို့ကိုခွာခြင်း၌ စွမ်းဆောင်နိုင်သောမဂ်၏၊ စတုတ္ထဇ္ဈာနိက တာပိ-စတုတ္ထဈာန်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ သမာနာ-(နေဝညာနာသညာ ယတနဈာန်နှင့်)တူ၏၊ သင်္ခါရာဝေသတော-ရုန့်ရင်းသောသင်္ခါရတို့မှ ကြွင်းသော သိမ်မွေ့သော သင်္ခါရ၏အဖြစ်သည်၊ န (သမာနာ)-မတူ၊ လူတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ။

အဇ္ဈာသယဝသေန-အဇ္ဈာသယ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကတာယ-ပဉ္စမဈာန် ရှိသည်၏အဖြစ်၏လည်းကောင်း၊ ပဌမာဒိဇ္ဈာနိကတာယ စ-ပဌမအစရှိသော ဈာန်ရှိသည်၏အဖြစ်၏လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတော-ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ တေ စ ဝါဒါ-ထိုပါဒကဇ္ဈာနဝါဒ၊ သမ္ပသိတဇ္ဈာနဝါဒတို့သည်လည်း၊ န ဝိရုဇ္ဈန္တိ-မဆန့်ကျင် ကုန်၊ လူတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ပဉ္စမဈာန်ကို ပါဒကပြု၍ ပဌမဈာန်စသည်ကို သမ္ပသိတပြုပုံကိုပြသောကြောင့် “ပဉ္စမဇ္ဈာနိကတာယ ပဌမာဒိဇ္ဈာနိကတာယစ”ဟု ဆိုသည်။] အဇ္ဈာသယောစ- သည်လည်း၊ သာတ္ထကော-အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ အညထာ- အဇ္ဈာသယပါဝင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှတစ်ပါး မပါဝင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (အတ္ထေဂယုမာနေ)၊ ပါဒက သမ္ပသိတဇ္ဈာနေဟေဝ-ပါဒကဈာန် သမ္ပသိက ဈာန်တို့ဖြင့်သာ၊ နိယမဿ-ဗောဇ္ဈင်မဂ္ဂင် ဈာနင်အထူးကို မှတ်သားခြင်း၏၊

သိဒ္ဓတ္တာ-ပြီးစီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဇ္ဈာသယော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိယာမကော-မှတ်သားတတ်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စမာနော-သော်၊ နိရတ္တကော-သည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။

ဣဓ ပန အဋ္ဌသာလိနိယာ-ဤအဋ္ဌသာလိနိဋ္ဌိကာ၊ နိယမနေ-မှတ်သားခြင်း၌၊ ဧကန္တိကံ-ဧကန္တဖြစ်သော၊ ဝိပဿနာသင်္ခါတံ-သော၊ အတ္တမေဝ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ တေသမ္ပိ-ထိုထေရ်တို့၏လည်း၊ ဝါဒေသု-တို့၌၊ သင်္ခါရပေက္ခာ သင်္ခါတာ-သော၊ ပုဗ္ဗဘာဂါ-သော၊ အယံဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တေန-မိန့်ဆိုသော သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊ (ရှေ့နား၌ မိန့်ဆိုခဲ့သော အဋ္ဌကထာဆရာသည်၊) တယောပိ-၃-ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေဝါဒေ-ဤဝါဒတို့ကို၊ (ဤဝါဒနှင့် တကွဖြစ်သော ဈာန်တို့ကို၊ တစ်နည်း-ဤပြောဆိုကြောင်းဈာန်တို့ကို) ဝိပဿနာဝ-သည်သာ၊ နိယမေတိ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ တံတံ ဝါဒါနံ-(ပါဒကဇ္ဈာနစသော) ထိုထိုဝါဒတို့၏၊ ဝိပဿနာသဟိတာနံ-ဝိပဿနာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနာနံ) ဧဝ-ဖြစ်ကုန်သော်သာ၊ (ဖြစ်ကြမှသာ) သိဒ္ဓိ-ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ အညထာ-တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဝိပဿနာမပါဘဲ)၊ (သိဒ္ဓိ)န (ဟောတိ)၊ ပါဒကဇ္ဈာန်ရှိရုံဖြင့် မဂ်ရခြင်းကိစ္စမပြီးစီး၊ ဝိပဿနာပါမှ ပြီးသည်။] ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿိတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဝေဓေတိတိ-ကာ၊ ဂေါတြဘုဿ-ဂေါတြဘု၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကာ၊ အဓိပ္ပာယ်အနက်၊-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏေ-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏ၌၊ ဇေနံ-ဇောသည်၊ ပတိတံနာမ-ကျသည်မည်သည်၊ ယဒိဟောတိ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ-သော်) ကထံ-ကြောင့်၊ တဒါ-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ ဂေါတြဘု-သည်လည်းကောင်း၊ တဒန္တရံ-ထိုဂေါတြဘု၏ အခြားမဲ့၌၊ မဂ္ဂေါ စ-သည်လည်းကောင်း၊ ဇေနဿ-၏၊ ပတိတက္ခဏေ-ကျရာခဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ရသနည်း၊ ဣတိ-ဤကာ၊ စောဒနာတည်း၊ အပုဗ္ဗတ္တာ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဇေနန္တရဿ-ဇောတစ်မျိုး၏၊ ပတိတတာဘာဝတော-ကျသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တဒါ-ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ ဂေါတြဘု-သည်လည်းကောင်း။

ယဒိပေဘုမန္တရတောစာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “တဒါ ဟိ ဇေနံ ပတိတံ နာမ ဟောတိ” နှင့် စပ်၍ စောဒနာဖွယ်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ယဒိ ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏေ” စသည်မိန့်၊ ကာမဇောတို့သည် (၇)ကြိမ်ထုံးစံရှိ၏၊ ပဌမဇောမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း တိုးတက်နေရာ စတုတ္ထဇောတိုင်အောင် တက်ပြီးနောက် ပဉ္စမဇောမှစ၍ တဖြည်းဖြည်းကျ၏၊ ထို့ကြောင့် “တဒါ ဇေနံ ပတိတံ နာမ ဟောတိ”ဟု ဆိုသည်။

အပုဗ္ဗဿပေဘာဝတော။ ။ပဉ္စမဇောအစိုက်၌ “ကျသည် မည်၏” ဟု ဆိုလျှင် “ထိုအစိုက်၌ အဘယ်ကြောင့် ဂေါတြဘုသည်လည်းကောင်း၊ ထိုနောက် မဂ်သည်လည်းကောင်း

တဒနန္တရံ-၌၊ မဂ္ဂေါစ သည်လည်းကောင်း။ ဇေနဿ-၏၊ ပတိတက္ခဏေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း။) ဟိ-မှန်၊ တဒေဝ ဇေနံ-ထိုမူလဇောသည်ပင်၊ အနေကဏ္ဍတ္တံ-စွာ၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ပတိတံ-ကျသည်၊ သိယာ၊ [ဣတိ ပါသည်ကား မကောင်း၊] ဂေါတြဘု ပန-သည်ကား၊ အာရမဏန္တ ရေ-သင်္ခါရအာရုံမှ တစ်ပါးသောနိဗ္ဗာန်အာရုံ၌၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ အပုဗ္ဗံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဇေနံ-ဇောတည်း၊ တထာ-တူ၊ မဂ္ဂေါ-သည်၊ ဘူမန္တ ရတောစ-ဘုံတစ်ပါးအားဖြင့်လည်း၊ (ကာမဘုံမှ တစ်ပါးသော လောကုတ္တရာဘုံအားဖြင့်လည်း။) (အပုဗ္ဗံ ဇေနံ-တည်း။) [စ ဖြင့် အာရမဏန္တ ရေ ဥပ္ပန္နံကို ဆည်း။] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ သတ္တမဇေနစေတနာယ-၏၊ ဗလဝတာယ-ကြောင့်၊ ဥပပဇ္ဇ ဝေဒနီယဘာဝေါ-ဥပပဇ္ဇ ဝေဒနီယကံ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အာနန္တရိယတာပိ-အာနန္တ ရိယကံ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိနန-လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ တတ္ထ-ထိုစောဒနာစကားရပ်၌၊ အယံ အဓိပ္ပာယော- ဤအလိုသည်၊ သိယာ၊ (ကံ-နည်း။) ပဋိသန္ဓိယာ-၏၊ အနန္တ ရပစ္စယဘာဝိနော- အနန္တ ရပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ ဝိပါကသန္တာနဿ-ဝိပါကအစဉ်၏၊ အနန္တ ရ ပစ္စယဘာဝေန-အနန္တ ရပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အန္တိမဇေနစေတနာယ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ် သော ဇောစေတနာသည်၊ သုသင်္ခတတ္တာ-ကောင်းစွာပြုစီမံအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာ သတ္တမဇေနစေတနာ-ထိုသတ္တမဇောစေတနာသည်၊ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ-ဥပပဇ္ဇ ဝေဒနီယကံသည်လည်းကောင်း၊ အာနန္တရိကာစ-အာနန္တရိယကံသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ အပတိတ ဇေန စေတနာဝိယ-မကျသော ဇောစေတနာကဲ့သို့၊ ဗလဝတာယ-အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာ-သည်လည်းကောင်း၊ အာနန္တ ရိကာစ-သည်လည်းကောင်း။) န (ဟောတိ)-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (သိယာ-၏)။

ဖြစ်ရသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား “အာရုံတစ်မျိုးတည်း ဘုံတစ်မျိုး ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏ၌ ကျသည်”ဟု ဆိုရ၏၊ ဂေါတြဘုသည် နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံအသစ်ကို ယူရသောကြောင့် ကျသည်မမည်၊ မင်္ဂလည်း အသစ်အာရုံ တစ်မျိုး၌ဖြစ်ရုံသာမက၊ ကာမဘုံတရားမှ တစ်မျိုး တခြားသော လောကုတ္တရာဘုံတရား ဖြစ်၍ ကျသည်မမည်၊ ထို့ကြောင့် ပဉ္စမဇော၌ ဂေါတြဘု သည်လည်းကောင်း ဆဋ္ဌဇော၌ မင်္ဂသည်လည်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

နနစ။ ။ကျသည့်အခိုက်၌ သတ္တမဇောစေတနာ၏ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယကံ အာနန္တရိယ ကံဖြစ်ပုံကို စောဒနာလို၍ “နနစ” စသည်မိန့်၊ ပဉ္စမစိတ္တက္ခဏမှစ၍ “ကျသော အခိုက်”ဟုဆိုလျှင် သတ္တမဇောသည် အဘယ်ကြောင့် အားအရှိဆုံး ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယ အာနန္တရိယကံဖြစ်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား သတ္တမဇောသည် မိမိနောက်၌ဖြစ်သော ဘဝင်အား အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကာ မိမိ၏ သတ္တိကို ထိုဝိပါကအား အပ်နှံလိုက်၏၊ ထိုဘဝင်ဟူသောဝိပါကံသည်

ပုန၊ပေ၊ ဗန္ဓေယျာတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ (ဂုဋ္ဌတ္ထံ) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတွာ ဒသေမိ)၊ ဂေါတြ ဘုဿ-၏၊ သင်္ခါရာရမဏတ္ထေ-သင်္ခါရဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သတိ-သော်၊ တဒပိ-ထိုဂေါတြဘုသည်လည်း၊ အနုလောမမေဝ-အနုလုပ်ပင်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုရိမ အနုလောမံ-ရှေ့ဖြစ်သော အနုလုပ်သို့၊ တံ-ထိုဂေါတြဘုဟူသော အနုလုပ်သည်၊ (အနုဗန္ဓတိ) ဝိယ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) တဒပိ-ထိုဂေါတြဘုဟူသောအနုလုပ်တို့လည်း၊ အည-သော၊ အနုလောမံ-သည်၊ အနုဗန္ဓေယျ-ရာ၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ န-မဖြစ်တော့ရာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဂုဋ္ဌာနမေဝ-မဂ် တည်းဟူသော ဂုဋ္ဌာနသည်ပင်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ရာ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အတ္တနော-မိမိဟူသောမဂ်၏၊ (ပစ္စယဿ၌ စပ်) သဒိသာလမ္မနဿ-တူသောအာရုံ ရှိသော၊ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနိယဿ-အာဝဇ္ဇန်းအရာ၌တည်သော၊ ပစ္စယဿ-အကြောင်းကို၊ အလာဘာ-မရခြင်းကြောင့်တည်း။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ရှုပါ။]

အပ္ပဟီနဘာဝေန-မဂ်သည် မပယ်အပ်ကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဉ္စသု- န်သော၊ ဥပါဒါနက္ခနေသု-ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော ခန္ဓာတို့၌၊ အနုသယိတာ- အဖန်ဖန်ကိန်းကုန်သော၊ ကိလေသာ-ကိလေသာတို့သည်၊ (ဘူမိလဒ္ဓါ-ဝဋ္ဋသေတူတို့၌ စပ်) ဧတေဟိ-ဤကိလေသာတို့သည်၊ သာ ဘူမိ-ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော ဘုံကို၊ လဒ္ဓါ-ပြီး၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဘူမိလဒ္ဓါ-မည်၏၊ ဝဋ္ဋ- ဝဋ္ဋတရားကို၊ သိနောန္တိ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိကတွာ-ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋသေတူစ- တို့လည်း မည်၏၊ တေသံ-ထိုဘူမိလဒ္ဓဝဋ္ဋသေတူကိလေသာတို့ကို၊ သမုဿိတကရဏံ- အကြွင်းမဲ့ဖြတ်မှုကိုပြုခြင်းတည်း၊ ဣတိပိ-ဤသို့လည်း၊ (ဂုစ္စတိ၌စပ်) အဿ- ထိုမဂ်၏၊ ဧတဒေဝ လောဘက္ခန္ဓာဒိပဒါလနံ-ဤလောဘတုံး အစရှိသည်ကို ဖောက်ခွဲခြင်းကိုပင်၊ ဂုစ္စတိ၊ တန္တိ-ကား ပဝတ္တံ-ပဝတ္တသည်၊ (ဒုဝိခံ ဟောတိ၌ စပ်။)

ဧကံ ဘဝန္တိ-ဧကံ ဘဝံဟူသောစကားကို၊ အနာဂါမိနော-အနာဂါမိပုဂ္ဂိုလ် ၏၊ ဝါ-သည်၊ အနေကက္ခတ္တံ၉-အကြိမ်များစွာလည်း၊ (စဖြင့်) ဧကက္ခတ္တံကို ဆည်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုရူပ အရူပဘဝ၌ပင်၊ ဥပပစ္စန္ဓဿ-ပဋိသန္ဓေနေလသော်၊

အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ပျက်နေရာ၌ နောက်ဆုံး စုတိကိစ္စတပ်သောစိတ်လည်း ဤပိပင် အစဉ်အတိုင်း ပင်တည်း။ ဤနည်းအားဖြင့် သတ္တမဇောစေတနာသည် ဝိပါကံ အစဉ်အားဖြင့် အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကောင်းစွာ ဖြစ်နိုင်ရကား နောက်ဘဝအတွက် အနီးဆုံးကံဖြစ်သောကြောင့် ဥပပစ္စဒေဒနိယကံလည်း ဖြစ်နိုင်၊ အာနန္တ ရိယကံလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ကျချိန်မရောက်သေးသော ရှေးရှေးဇော ၄- ကြိမ်ကဲ့သို့ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း အားကောင်းသောကြောင့် ဥပပစ္စ-အာနန္တ ရိယကံဖြစ်ရသည် မဟုတ်ပါ-ဟူလို။

ဟေဋ္ဌာ-အောက်ကာမဘုံသို့၊ အနာဂမနဝသေန-မလာခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဘဝေါ-ဘဝတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝုတ္တံ။

ဣမဿ ပနတ္ထဿာတိ-ကာ၊ ယထာဝုတ္တဿ-သော၊ ဥပါဒိန္နက ပဝတ္တတော-ဥပါဒိန္နကပဝတ္တမှ၊ ဝုဋ္ဌာနဿ-ထသောမင်္ဂကို၊ (ဝိဘာဝနတ္ထံ ဌ္ဗိစပ်)၊ အပါယေသု-အပါယ်ဒုဂ္ဂတိတို့၌လည်းကောင်း၊ သတ္တမဘဝတော-သတ္တမဘဝမှ၊ ဥဋ္ဌ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ သုဂတိယဉ္ဇ-သုဂတိတို့၌လည်းကောင်း၊ ဝိပါကဒါယကဿ-အကျိုးပေးတတ်သော၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်၏၊ ပစ္စယယာတော-အကြောင်းဖြစ်သော ကိလေသာတို့ကို သတ်ခြင်းကို၊ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂညာဏေန-ကြောင့်၊ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏဿ-၏၊ နိရောဓော-ချုပ်ခြင်းဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ဒွိသု ဘဝေသုတိ-ကာ၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေ-ကို၊ အဘာဝိတေ-မဖြစ်စေအပ်သော်၊ သကဒါဂါမိဿ-သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကာမဓာတုယာ-ကာမဓာတ်၌၊ ဒွေ-န်သော၊ ယေ ဘဝါ-အကြင်ဘဝတို့သည်၊ [လူ့ဘဝ-နတ်ဘဝတို့သည်၊] ဥပ္ပဝဇ္ဇယျု-န်ရာ၏၊ တေသု-ထို နှစ်ပါးသောဘဝတို့၌၊ (ဥပ္ပဇ္ဇေယျု၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။

စလတိတိ ဧတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ စလနသဘာဝမေဝ-လှုပ်ရှားခြင်းသဘောကို သာ၊ ဒဿေတိ၊ အစလနဘာဝံ-မလှုပ်ရှားခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ န (ဒဿေတိ)၊ တသ္မာ၊ အစလနံ-မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ [မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့၏ မင်္ဂ ၄-ပါး၌ ပဋိပဒါ၏ မလှုပ်ရှားပုံကိုပြပြီး၍၊] ပုန၊ စလနံ-လှုပ်ရှားပုံကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ [အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတွက် လှုပ်ရှားပုံကိုပြခြင်းငှာ၊] တထာဂတဿဟီတိ အာဒိ မာဟ။

ဝါ-တစ်နည်းကား၊ ယေပိ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ကတ္တစိ-တစ်စုံ တစ်ယောက်သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၌၊ စတ္တာရောပိ-၄-ပါးလုံးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂေ-တို့ကို၊ သမာနပဋိပဒေ-တူသော ပဋိပဒါရှိသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ-တွေ့ရ၍၊ သဘာဝတော-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်၊ အစလနမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဏေယျု၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ တံဂဟဏနိဝါရဏတ္ထံ-ထိုယူခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ စလတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ စလနာဝ ဓာရဏတ္ထံ-လှုပ်ရှားခြင်းကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ န ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဘယဒဿနံ-၂-ပါးစုံကိုပြခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်၏၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “စလတိ”ဟု ဖြေပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာတို့အတွက် မလှုပ်ရှားပုံ၊ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် လှုပ်ရှားပုံအားဖြင့် ၂-ပါးစုံပြခြင်းသည် သင့်မြတ်၏-ဟူလို။]

အထဝါ-ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ ကေသဋ္ဌိ-အချို့အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စတ္တာ
 ရောပိမဂ္ဂါသမာနပဋိပဒါ ယဒိပိ (ဟောဋ္ဌိ)၊ [သမာနပဋိပဒါပါ၌ဖြင့် အစလနဖြစ်ပုံကို
 ပြသည်။] တထာပိ-ကုန်သော်လည်း၊ ကိလေသိန္ဒြိယေဟိ-ကိလေသာဣန္ဒြေ တို့ကြောင့်၊
 သိဇ္ဈမာနာ-ပြီးစီးကုန်သော၊ ပဋိပဒါ-တို့သည်၊ တေသ-ထိုကိလေသာ ဣန္ဒြေတို့၏၊
 ဝသေန-အစွမ်းကြောင့်၊ စလနပကတိကာဇေ - လှုပ်ရှားခြင်း ပင်ကိုယ်သဘော
 ရှိကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စလတိစစ္စဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ၊ န စလတိတိ န
 (ဝုတ္တံ)။ «လောကုတ္တရကုသလပကိဏ္ဏကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

ပဋ္ဌမမဂ္ဂ အပ္ပင်

ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပုဗ္ဗဘာဓေ-ရှေးအဖို့၌၊ မဂ္ဂ-ကို၊ ဘာဝေမိ-
 ဖြစ်စေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ အဇ္ဈာသယော-သည်၊ ပဝတ္ထော-ဖြစ်ပြီ၊ သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
 မဂ္ဂ-ကို၊ ဘာဝေတိ-၏၊ ဝေ-လျှင်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝေမိ
 အစရှိသည်တို့၌၊ အဇ္ဈာသယဝိသေသေန-ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အဇ္ဈာသယ အထူးကြောင့်၊
 [ဝေနေယျဇ္ဈာသယခေါ် တရားနာသူတို့၏ အလိုမဟုတ်၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအထူး
 ကြောင့်၊] တံတံဘာဝနာဝိသေသော-ထိုထိုဈာနမဂ္ဂစသော ဘာဝနာအထူးကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဆန္ဒာဓိပတေယန္တိအာဒိသု-တို့၌၊ ဧကစိတ္တက္ခဏေ-၌၊ ဝတ္ထမာနေသု-ကုန်သော၊
 ဓမ္မေသု-စိတ်စေတသိက်တရားတို့တွင်၊ ကထံ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဆန္ဒဿ-၏၊
 တံသဟဇာတဿ-ထိုဆန္ဒ နှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်၏၊
 အဓိပတိဘာဝေါ-အဓိပတိ၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်သနည်း)၊ ဝိရိယာဒိနံစ-
 တို့၏လည်း၊ (တံသဟဇာတနံ-ထို 'ဝိရိယ အစရှိသည်တို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော
 စိတ်စေတသိက် စိတ္တဇရုပ်တို့၏၊ အဓိပတိဘာဝေါ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း)၊ ဣတိ-
 ဤကား ဇောဒနာတည်း၊ ဥပနိဿယဝသေန-ဥပနိဿယ၏အစွမ်းကြောင့်၊ (အဓိပတိ

ဥပနိဿယဝသေန။ «ဆန္ဒာဓိပတိထိုက်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်မဖြစ်မီ ရှေ့အဖို့၌ “ဆန္ဒရှိသူမှာ
 ဒီကုသိုလ်ဖြစ်စတမ်းဆိုလျှင် ငါ့မှာ ဒီကုသိုလ်မျိုး အဘယ့်ကြောင့်မဖြစ်ဘဲ ရှိအံ့နည်း”ဟု
 မိမိစိတ်ကို မိမိပြုပြင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်၏၊ ထိုပြုပြင်မှုစိတ္တုပ္ပါဒ် ကို “ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရ” ဟု
 ခေါ်၏၊ ထိုပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရက ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် နောက်နောက်
 စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ ဆန္ဒသည် အဓိပတိဖြစ်လျက် တကွဖြစ်မက်တရားတို့အား သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့်
 ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်။ [ဝိရိယ စသည်တို့၌လည်း နည်းတူ။]

မှတ်ချက်။ «ရှေးရှေးဆန္ဒ စသည်တို့၏ ဥပနိဿယကြောင့် လောကုတ္တရာ
 စိတ်ဖြစ်သောအခါ ဆန္ဒစသော အဓိပတိ တစ်ပါးပါးတို့က အဓိပတိတပ်လျက် ဖြစ်ကြ၏”
 ဟူသော စကားသည် သဟဇာတာဓိပတိကို ရည်ရွယ်သောကြောင့် မှန်၏၊ “ဆန္ဒ ရှိသူမှာ

ဘာဝေါ ဟောတိ၊) (အဓိပတိဘာဝေါ ဟောတိ၊) ဣတိ-ဤကား အကျဉ်းအဖြေ တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယဿ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဝတ္တမာနဿဉ္စပံ၊) ဝါ-၏၊ (ကုသလံဉ္စပံ၊) ဆန္ဒဝတော-ဆန္ဒရှိသူ၏၊ ဝါ-ဆန္ဒရှိသူမှာ၊ ကုသလံ-သည်၊ သစေ နိပ္ပဇ္ဇတိ-အကယ်၍ပြီးစီးအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အဟံ-သည်၊ နိပ္ပါဒေဿာမိ-ပြီးစေအံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္တမာနဿ-ဖြစ်လသော်၊ ကုသလံ-သည်၊ နိပ္ပန္နံ-ပြီးစီး၏၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံသဟဇာတော-ထိုကုသိုလ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဆန္ဒော-ဆန္ဒသည်၊ တေန ပုရိမုဿယေန-ထိုရှေ့၌ဖြစ်သော ဥပနိဿယသည်၊ ဝိသိဋ္ဌော-အထူးပြုအပ် သည် (ထောက်ကူအပ်သည်၊ ဟုတွာ၊) သဟဇာတဓမ္မေ-တို့ကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသေ-အလို၌၊ ဝတ္ထေတိ-ဖြစ်စေနိုင်၏၊ (လိုက်စေနိုင်၏၊) စ-ဆက်၊ တသ္မိ- ထိုဆန္ဒသည်၊ ပဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လသော်၊ တေ-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့သည်၊ ပဝတ္တန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ (တသ္မိ-ထိုဆန္ဒသည်၊) နိဝတ္တမာနေ-ဆုတ်နစ်လသော်၊ နိဝတ္တန္တိ၊ [ပဝဝတ္တနဖြစ်ပုံကို သရုပ်ဖော်သည်။] ရာဇပုရိသာဝိယ-မင်းချင်းယောကျ်ားတို့ကဲ့သို့၊ တဒနရူပဗလာစ-ထိုဆန္ဒ အားလျော်သော အားရှိကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊ [ရှင်ဘုရင် က အားတက်သရောရှိလျှင် မင်းချင်းယောကျ်ားများလည်း အားတက်သရောရှိကြ သကဲ့သို့၊ ဆန္ဒက အားတက်သရောရှိလျှင် သဟဇာတ်တရားများလည်း အားတက် သရောရှိကြသည်-ဟုလို] ဣတိ-ဤကား အကျယ်အဖြေတည်း၊ ဝိရိယာဒိသု- တို့၌၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း။

ပန-ဆက်၊ သေသဓမ္မာနံ-(ဆန္ဒ၊ ဝိရိယ၊ စိတ္တ၊ ဝိမံသတို့မှ)ကြွင်းသော တရားတို့၏၊ (သဒ္ဓါစသောတရားတို့၏၊) ကတ္တစိ-အချို့သောအရာ၌၊ ဝုတ္တပ္ပကာ ရပ္ပဝတ္ထိသဗ္ဗာဝေ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသောဖြစ်ခြင်း၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်

ဘာကြောင့် လောကုတ္တရာချာန် မဖြစ်ဘဲရှိအံ့နည်း”ဟု ကြံစည်ခိုက်၌ကား ဆန္ဒသည် အဓိပတိ မတပ်သေး၊ ထို့ကြောင့် “ဆန္ဒာဓိပတေယျ-ရှေးရှေးဆန္ဒာဓိပတိမှလာသော” ဟု အနက်ပေးရသော ဝါရကို တေဘုမက ကုသလကထာအဆုံး၌ အဘိဓမ္မာဝယ် အသုံးမဝင်သော ဧကစိဝါဒဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပယ်ချခဲ့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤဆန္ဒာဓိပတေယျ စသည်ကို ထိုနေရာ၌ အဋ္ဌကထာဖွင့် အတိုင်းသာ ပေးပါ။ [မဇုဒိကာမိုး၍ ဝိဂြိုဟ်လည်း လုပ်ပြခဲ့ပြီ။]

သေသဓမ္မာနံ ပန။ ။ယဒိ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန ဆန္ဒာဒိနံ (ဆန္ဒ-ဝိရိယ-စိတ္တ- ဝိမံသတို့၏) အဓိပတိဘာဝေါ၊ ကိမတ္ထံ ဧတေယေဝ (ဤ ၄-ပါးတို့ကိုသာ) ဧဝံ ဝုတ္တာ (ဤသို့ အဓိပတိဟု ဟောတော်မူအပ်ပါကုန်သနည်း)၊ နန သဒ္ဓါဒိနမ္ပိ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရော လဗ္ဘတိတိ-သဒ္ဓါ သတိ စသည်တို့မှာလည်း (သဒ္ဓါတရားရှိလျှင် သဒ္ဓါရှိသော ငါ့မှာ ဤကုသိုလ်မျိုး အဘယ်ကြောင့် မဖြစ်ဘဲ ရှိရအံ့နည်း” စသည်ဖြင့်) ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရကို ရနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ အာဟ- သေသဓမ္မာနံတိ။-အနု။

သည်၊ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ အတံသဘာဝတ္တာ-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့ကို မိမိအလို၌ဖြစ်စေခြင်းသဘော မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓိပတိဘာဝေါ- အဓိပတိ အဖြစ်သည်၊ (သတ္တိသည်) နတ္ထိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဒုတိယမဂ္ဂ အဖွင့်

အာကာရဿ-အာ အက္ခရာ၏၊ (အာ+ညံ၌ အာ အက္ခရာ၏) ရဿတ္တ- ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အညိန္ဒြိယန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ အာကာရော- အာ အက္ခရာသည်၊ ဓမ္မမရိယာဒတ္ထော-သစ္စာ ၄-ပါးတရားကို ပိုင်းခြားခြင်းအနက် ရှိ၏။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

စတုမဂ္ဂနယ သဟဿ အဖွင့်

သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ အကိစ္စကတ္တာ-ပယ်ခြင်း ကိစ္စမရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-မဂ္ဂင်တို့သည်၊ န ပုရေန္တိ-မပြည့်ကုန်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော- စောဒက၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ မာရေန္တော-ဆိုင်ရာကိလေသာတို့ကိုသတ်လျက်၊ ဂစ္ဆတိ-သွားတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂမည်၏၊ စ-ထိုသို့ပင် ဆိုင်ရာ ကိလေသာတို့ကိုသတ်လျက် သွားတတ်မှ မဂ္ဂအမည်ရပါသော်လည်း၊ တောယ- ဤသမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ မာရေတဗ္ဗ-သတ်ထိုက်သောတရားသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ မာနဿ-မာန၏၊ ဒိဋ္ဌိသဒိသာ-ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော၊ ပဝတ္ထိ-ဖြစ်ခြင်း ဟူသည်၊ အဟံ-ငါသည်၊ အသိ-ဖြစ်၏၊ (ငါကွ) ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္ထာမာနမာနဿ- ဖြစ်သော မာန၏၊ ဒိဋ္ဌိန္ဒာနေ-ဒိဋ္ဌိအရာ၌၊ ဌာနံ-တည်ခြင်းတည်း။

အတံသဘာဝတ္တာ။ ။ဆန္ဒ စသည်မှ ကြွင်းသော သတိစသည်တို့မှာ (ကတ္တစိ ဝုတ္တပ္ပကာ ရပ္ပဝတ္တိ သက္ခာဝေပိ)ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဗ္ဗာတိသင်္ခါရဖြစ်ခြင်း ရှိနိုင်ပါသော်လည်း (အတံသဘာဝတ္တာ) သဟဇာတ် တရားတို့ကို မိမိအလို၌ ဖြစ်စေနိုင်သော ထိုသဘောမရှိသောကြောင့် ကြွင်းသောတရားတို့၌ အဓိပတိသတ္တိ မရနိုင်။

ပဝတ္ထမာန။ ။အချို့စာအုပ်၌ မာနမပါဘဲ “ပဝတ္ထမာနဿ”ဟုသာ ရှိ၏။ ထိုသို့ရှိခြင်းသည် “ပဝတ္ထမာနဿ+မာနဿာတိ သမ္ပန္နော”ဟု မစုအဖွင့်နှင့်ညီ၍ “မာန၏ ဒိဋ္ဌိနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်း ရှိ” ဟု ရာ၌ “ဒိဋ္ဌိ”သည် မိမိယူမှားအပ်သော အယူကိုပင် အထင်ကြီးကာ စွဲလမ်းနေတတ်၏၊ မာနလည်း အထင်ကြီး၏၊ ဤသို့ သဘောချင်း ဆင်တူဖြစ်နေခြင်းတည်း။ ဤသို့ သဘော တူသောကြောင့် အဓိပတိ ၂-ပါးပြိုင်တူ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ ထို ၂-ပါးလည်း စိတ်တစ်ပါးတည်း၌ မယှဉ်နိုင်။ [မာနဿ ဒိဋ္ဌိသဒိသာ ပဝတ္ထိ၊ တထာဟံသော (ထိုမာနသည်) အဓိပတိဝိယ အညာ ဝိပတိနာ ဒိဋ္ဌိယာ သဟနပဝတ္တတိ-အန။]

အာလောကဿေဝ၊ပေ၊ ဝိယာတိ-ဟူသောစကားကို၊ စီရပ္ပဝတ္တိ-အရောင်အလင်း၏ ကြာမြင့်စွာဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္တာယ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း-(ကဿာ စီရပ္ပဝတ္တိ သန္တာယာဟ၊ ဣတိ၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဧကဒေသ သာမညေန-တစ်စိတ်တစ်ဒေသတူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော၊ ယထာဓိပ္ပေတေန-အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သော အနက်အားဖြင့်၊ ဥပမာ-ဥပမာသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (စီရပ္ပဝတ္တိ သန္တာယာယ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ။)

ခါရေဝါတိ-ကား၊ ကဋ္ဌာဒိနံ-ထင်း အစရှိသည်တို့၏၊ ခါရဇ္ဈာရိကာယံ-ငန်သောပြာဠ်လည်းကောင်း...သမ္ပုဒ္ဓိတွာတိ-ကား၊ ကိလေဒေတွာ-စိုစွတ်စေ၍ (နှုံး၍)။

ဆန္ဒောတိ-ကား၊ တဏှာ-တဏှာတည်း၊ အနသယောတိ-ကား၊ တဏှာ-သည်လည်းကောင်း၊ မာနနသယောစ-မာနာနသယသည်လည်းကောင်းတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတသ္မိံသုတ္တေ-ဤပါဠိတော်၌၊ အသမူဟတဿ-မပယ်နတ်အပ်သေးသော၊ ဂန္ဓဿ-အနံ့ကို၊ သမုဂ္ဂါတနံဝိယ-အကြင်းမဲ့ ပယ်နတ်ခြင်းကဲ့သို့၊ အသမူဟတမာနာဒိ သမုဂ္ဂါတံ-မပယ်နတ်အပ်သေးသော မာနအစရှိသည်ကို အကြင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ ဒဿေန္တေန-ပြသော အရှင်ဓမမကထေရ်သည်၊ အညမညေ-ပယ်အပ်ပြီးမှ အခြား အခြားကုန်သော၊ [အနု၌ “အညမညန္တိ အညေ အညေ” ဟုဖွင့်၏၊ ဝစန ဝိပုလ္လာသကြီး၊] ကိလေသေ-တို့ကို၊ ပဗဟတိ-၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒသိတံ-ပြအပ်ပြီး၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) အာနိတံ-သာဓကအဖြစ်ဖြင့် ဆောင်ယူအပ်ပြီး၊ ယထာဝုတ္တနယေန-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊] ဥပမာယ-၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ-(အရှင်ဓမမကထေရ်) ဆိုအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န (အာနိတံ)-ဆောင်ယူအပ်သည် မဟုတ်၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် ပြအပ်သော အဝတ် ဥပမာ၌ ၄-ကြိမ်လ၏၊ ဥပမာ ပြပုံချင်း တူသောကြောင့် ဤပါဠိကို သာဓကဆောင်ယူအပ်သည် မဟုတ်၊ ပယ်အပ်ပြီးမှ အခြားကုန်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်တတ်၏ဟူသော အနက်ကို ပြသောကြောင့် ဆောင်ယူအပ်သည်-ဟုလို။]

နိရန္တရံ-မပြတ်၊ စိတ္တေ-သည်၊ ပဝတ္တမာနေ-သော်၊ တဿ-ထိုစိတ်၏၊ သံကိလေသဝေါဒါနကရာ-ညစ်နွမ်းခြင်း၊ ဖြူစင်ခြင်းကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇာ-အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်၊ အပြစ်မရှိကုန်သော၊ စေတသိကာ-တို့သည်၊ ဥပဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ တဿ-ထိုစိတ်၏၊ အင်္ဂဘူတာ-အင်္ဂါဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဝယဝါဝိယ-အစိတ်အပိုင်းတို့ကဲ့သို့၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စိတ္တင်္ဂဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလပဒ ဓမ္မဒွေသဝါရ

ပဋ္ဌမစိတ္တကထာ အဖွင့်

ကုသလေ-ကုသိုလ်၌၊ ဝုတ္တနယံ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းသို့၊ အနုဂန္ဓာ-အစဉ် လိုက်၍၊ ယထာနုရူပံ-လျော်သည့်အလျောက်၊ ဝေဒိတဗ္ဗတာယ-သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တနယေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊...ဂန္ထဗ္ဗဘာဝ တောတိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓိတဗ္ဗဘာဝတော-သိထိုက်သောအနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဒိဋ္ဌိဂတံ၌စပ်) ဒိဋ္ဌိယာဂတမတ္တန္တိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဂတိမတ္တံ-ဖြစ်ခြင်းမျှ တည်း၊ ဂဟဏမတ္တံ-ယူခြင်းမျှတည်း။ [ဖြစ်ခြင်း ယူခြင်းမှ တစ်ပါးသော သိအပ် သော အတ္တစသော အနက်မရှိ-ဟူလို။]

အယောနိသော မနသိကာရဿ-အယောနိသော မနသိကာရကို၊ အာသန္န ကာရဏတ္တာ-အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် နီးသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧကန္တ ကာရဏတ္တာစ-ဧကန်အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသု- သီးခြား၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

ဣဓ-ဤသံဝရအပြားကိုပြရာ၌၊ သိတာဒိဟိ-အအေးအစရှိသော ဆန့်ကျင် ဘက်တို့သည်၊ ဖုဋ္ဌဿ-တွေ့ထိအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပ္ပမဇ္ဇနံ-မေ့လျော့ခြင်းမရှိသော၊ (သတိမကင်းသော)၊ ခမနံ-သည်းခံခြင်းကို၊ သတိသံဝရေတိ-ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏၊ ပဟာနသံဝရေတိ-ကား၊ ဝီရိယသံဝရော-စောင့်စည်းကြောင်း၊ ဝီရိယတည်း။

အဿာဒဒဿနန္တိ-ကား၊ အဿာဒဒိဋ္ဌိ-သာယာဖွယ်ဟူရတတ်သော ဒိဋ္ဌိ တည်း၊...ဖလဋ္ဌေန-ဖလ အနက်ရှိသော၊ ပစ္စုပဋ္ဌာနေန-ပစ္စုပဋ္ဌာန်အားဖြင့်၊ မောဟော- မောဟသည်၊ အသမ္မာပဋိပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနော-ကောင်းစွာ မကျင့်ခြင်းဟူသော အကျိုး ကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သမ္မာပဋိပတ္တိပေ၊ ကာရော-သမ္မာပဋိပတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်သော အခြင်းအရာရှိ၏။ [ဤအလို “ဥပဋ္ဌာနာကာရ ပစ္စုပဋ္ဌာန်”တည်း။]

သဗ္ဗဿ-သော၊ လောဘဿ-လောဘ၏၊ အဘိဇ္ဈာဘာဝေ-အဘိဇ္ဈာ၏ အဖြစ်သည်၊ (အဘိဇ္ဈာ အမည်သည်) သတိပိ-သော်လည်း၊ ဝိသေသယုတ္တာယ- သာမညလောဘထက် ထူးသောသတ္တိနှင့် ယှဉ်သော၊ ကမ္မပထပ္ပတ္တာယ-ကမ္မပထ သို့ရောက်သော၊ ဣဓ-ဤအကုသိုလ်အရာ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ-ဖြစ်သော၊ အဘိဇ္ဈာယ- အဘိဇ္ဈာ၏၊ လက္ခဏာဒိ-လက္ခဏာ အစရှိသည်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊သာ၊ပေ၊ မာဟ...အတ္တနော-မိမိသို့၊ ပရိဏာမနဿ-ညွတ်စေခြင်း၏၊ ပုရေစာရိကာ-ရှေ့သွား ဖြစ်သော၊ တဏှာဘိရတိ-တဏှာဖြင့် အလွန်မွေ့လျော်ခြင်းသည်၊ အဘိရတိ- အဘိရတိမည်၏။

အနုပပရိက္ခာ-အနုပပရိက္ခာဟူသည်။ မောဟော-မောဟတည်း။ ဟိ-မှန်၊ (အဋ္ဌကထာ၌ မောဟဒိဋ္ဌိကို တရားကိုယ်ကောက်ခြင်းသည် မှန်၏။) မောဟဝသေန-မောဟ၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဝါ-ဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဝတ္ထုသိဉ္စိ-ယုံကြည်ဖွယ်မဟုတ်သော ဝတ္ထု၌၊ (ဘုရားတု၊ တရားတု၊ သံဃာတုနှင့် လိမ်အပ်သောအရာ၌) သာနနယော-စိတ်ကို ဆွဲဆောင်တတ်သော တဏှာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ [လောဘာမူစိတ်ဖြစ်၍ “လောဘာလည်း အမြဲပါသော” ဟုလို။] အဓိမောက္ခော-မိစ္ဆာမိမောက္ခာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အသတိယစိတ္တေတိ-ကား၊ အဟိရိကာဒိဟိ-အဟိရိက အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အာရက္ခရဟိတစိတ္တေ-စောင့်ရှောက်ခြင်းမှ ကင်းသောစိတ်၌၊ [သုတိနတ္ထိ၌ စပံ၊ အရက်မရှိလျှင် မိမိစိတ်ကို မိမိမစောင့်ရှောက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဖြစ်ချင်ရာတွေဖြစ်နေကြသည်။] သတိပေ၊ဇတေန-ပါ၌ဖြင့်၊ သတိရဟိတ-သတိမှကင်းသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတိပဋိပက္ခာစ-သတိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာ-န်သော၊ ခန္ဓာဇေ - ခန္ဓာတို့သည်ပင်၊ မိစ္ဆာသတိ-မိစ္ဆာသတိ မည်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒသေတိ။

[ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း၊ ကြာမြင့်သောကာလက ပြုအပ်သော အမှုကို အမှတ်ရခြင်း၊ ချစ်သူကို လွမ်းဆွတ်ခြင်း စသည်တို့၌ သတိမပါလျှင် အဘယ်တရားဟု မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တေ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ တေ-ထိုအကုသိုလ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ဥပနာဟာဒိပ္ပဝတ္တိယံ-ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ ဖြစ်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၊ စိရကထာဒိသံလက္ခဏေ-ကြာမြင့်သောကာလ၌ ပြုအပ်ပြီးသောအမှုအစရှိသည်တို့ကို အမှတ်ရခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ပဋျာသညာ သမ္ပယုတ္တာ-ထက်မြက်သော သညာနှင့်ယှဉ်သော ခန္ဓာတို့ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-န်၏။

သဒရထာဒိဘာဝေါ-သဒရထ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ အဝိသေသေန-အထူးမမ သာမညအားဖြင့်၊ [မည်သည့်စိတ်၌ သဒရထ၊ မည်သည့်စိတ်၌ သဂရုကဟုမခွဲခြားသောအားဖြင့်၊] ကိလေသသမ္ပယောဂတော-ကိလေသာနှင့်ယှဉ်

သဒရထာဒိဘာဝေါ၊ပေ၊အဘာဝါ။ ။ဤအကုသိုလ်စိတ်၏ သဒရထ သဂရုက စသည်ဖြစ်ရာ၌ ကုသိုလ်စိတ်တုန်းက “ထိနမိဒ္ဓုပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကာမစ္ဆန္ဒ နိဝရဏ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်စိတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်” ဤသို့စသည်ဖြင့်ခွဲ၍ ရသကဲ့သို့ ဤ၌ သဒရထ စသည်ဖြစ်ဖို့ရန် ခွဲခြား၍မရ၊ “လောဘ ဒေါသ အစရှိသော ဆိုင်ရာကိလေသာတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့် သဒရထ သဂရုက စသည်ဖြစ်ရသည်”ဟုလို၊ ဘာကြောင့်နည်း...“ထိနမိဒ္ဓုစသည် ပြဋ္ဌာန်းသော” ဟု ဆိုဖို့ရာ၌ ထိနမိဒ္ဓုက အချို့အကုသိုလ်၌သာယှဉ်၍ အချို့အကုသိုလ်၌ မယှဉ်သော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထို့အတူ ကာမစ္ဆန္ဒစသော နိဝရဏတို့ကလည်း အချို့အကုသိုလ်၌ ယှဉ်၍ အချို့ အကုသိုလ်၌ မယှဉ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

ခြင်းကြောင့်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ (ကသ္မာ)၊ လဟုတာဒိ ဧကန္တ ပဋိပက္ခာနံ-လဟုတာ အစရှိသည်တို့၏ ဧကန်ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ထိနမိဒ္ဓါဒီနံ-ထိနမိဒ္ဓ အစ ရှိကုန်သော၊ ကေသဋ္ဌိ-အချို့သောအကုသိုလ်စေတသိက်တို့၏၊ ဣဓေ-ဤအကုသိုလ် အရာ၌၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ထိနမိဒ္ဓယုဉ်မှ ထိနမိဒ္ဓ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်ဖြစ်၍ ဂရုကဖြစ်သည်။။ အချို့စိတ်၌ကား ထိမိဒ္ဓမယုဉ်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ကာယပဿဒ္ဓိတုန်းက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော-အကုသိုလ်များ ကိုသိပါ။] အသန္နိသိန္နသတ္တဝံ-စုဝေးတည်နေခြင်း၏ ထင်ရှားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဝုပသမောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ အနဝဋ္ဌာနရသန္တိ-ကား၊ စလနကိစ္စ-လှုပ်ရှားခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ စေတသော အဝုပသမေတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ နိပ္ပါဒေတဗ္ဗေ-ပြီးစေထိုက်သော၊ ပယောဇနေ-အကျိုးဟူသော နိမိတ်အနက်၌၊ ဘုဗ္ဗံ-သတ္တမိဝိဘတ်တည်း၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ အဝုပသမပစ္စယဘူတံ-မငြိမ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အာရမဏံ-ကို၊ အဝုပသမောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ပြထားပြီ။]...ဓမ္မဒ္ဓေသဝါရကထာ ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလနိဒ္ဓေသ အပ္ပင်

ကောသဇ္ဇေသု-ကောသဇ္ဇတို့ကြောင့်၊ အကမ္မံ-မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ တပ္ပဋိပက္ခ ဘာဝတော-ထိုကောသဇ္ဇတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဝိယ၊ (တထာ) သဟဇာတဓမ္မေသု-သဟဇာတ်တရားတို့၌၊ အကမ္မနံ-မလှုပ်ရှားခြင်းကို၊ (တပ္ပဋိပက္ခဘာဝတော-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်အား ဖြင့်) န ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်သည်မဟုတ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ တံ တံ ပါပကိရိယာယ- ထိုထိုမကောင်းမှုကိုပြုခြင်း၌၊ ဥဿဟန ဝသေန-အားတက်သရော၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ထိရတာ-နိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်ကို၊ တတ္ထ-ထိုသဟဇာတ်တရားတို့၌၊ အကမ္မနံ- မလှုပ်ရှားခြင်းဟူ၍၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-၏) ["ဝိရိယဗိုလ်သည် ကောသဇ္ဇကြောင့် မလှုပ်ရှား" ဟူရာ၌ ထိုကောသဇ္ဇ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ၌ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် မလှုပ်ရှားခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်မမှတ်ရ၊ ထိုထိုမကောင်းမှုကိုပြုခြင်း၌ အားတက် သရောဖြစ်လျက် နိုင်မြဲခြင်းကို "ထိုသဟဇာတ်တရားတို့၌ မလှုပ်ရှားခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ-ဟုလို။]

တထာတထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သဿတာဒိဝသေန-သဿတ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (တထာ တထာကို ထပ်ဖွင့်သည်။) ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိဇေ-ဒိဋ္ဌိကိုပင်၊ ဒိဋ္ဌိယာ ဝိရူပံ ဖန္ဒိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

တရန္တိတိ-ကား၊ တိတ္ထေ-ဆိပ်ကမ်း၌၊ (ပိလဝန္တိ) ဝိယ-ပေါလောပေါ်ကုန် သကဲ့သို့၊ ဝါ-ကူးကြခပ်ကြကုန်သကဲ့သို့၊ ပိလဝန္တိ-ကုန်၏။

ဝိပရိယာသတောတိ-ကား၊ ဝတ္ထုဿ-ဝတ္ထု၏၊ ဝိပရိတတော-ပြောင်းပြန် ဖြစ်သောအားဖြင့်။

သဘာဝပဋိစ္ဆာဒနဝသေန-ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ပကတိအတ္တာဒိ အသန္တဂ္ဂဟနဿ-ပကတိ၊ အတ္တ အစရှိသော ထင်ရှားမရှိ သောအနက်ကို ယူခြင်း၏လည်းကောင်း၊ အနိစ္စာဒိနံ-အနိစ္စ အစရှိသည်တို့ကို၊ နိစ္စာဒိဝိသမဂ္ဂဟဏဿ-နိစ္စအစရှိသည်ဖြင့် မည်မညွတ်ယူခြင်းဟူသော၊ သညာဒိ ဝိပရိယာသဿစ-သညာ အစရှိသော ဝိပလ္လာသ၏လည်းကောင်း၊ [အာဒိဖြင့်“စိတ္တ ဝိပလ္လာသ၊ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ” တို့ကိုယူ၊] နိဿယတ္တာ-မှီရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသန္တံ၊ပေ၊ ဗုဇ္ဈတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဒုတိယ တတိယစိတ် အဖွင့်

ကိစ္ဆာဝိပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဈတိတိ-ဝါကျဖြင့်၊ ပုရိမစိတ္တေန-ရှေ့ဖြစ်သော (ပဌမအကုသိုလ်) စိတ်နှင့်၊ အဝိသေသ-မထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊...အနဿာ၊ပေ၊ ဘာဝေန-အားတက်သရောမရှိဘဲ ဆုတ်နစ်ခြင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သံဟတ ဘာဝေါ-ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-တွန့်တိုသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ထိနံ-မည်၏။

ဣမ၊ပေ၊ နိတိ-ပါဠိ၌၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောဋ္ဌစပ်) အဝိရဇ္ဈနကင်္ဂါနိ-မချွတ် မယွင်းဖြစ်သော စိတ်အင်္ဂါတို့သည်၊ ဥပ္ပတ္တိ အရဟင်္ဂါနိ-ဖြစ်ထိုက်သော စိတ်အင်္ဂါ တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိအတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ (ကသ္မာ ဥပ္ပတ္တိ အရဟင်္ဂါနိ ဟောန္တိတိ အတ္ထော၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-နည်း၊) မာနဿ-မာန၏၊ အနိယတတ္တာ-အမြဲ မယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပ္ပတ္တိရဟင်္ဂါနိ ဟောန္တိတိ အတ္ထောဒဋ္ဌဗ္ဗော၊)

အနုဋီကာ။ ။သဘာဝပဋိစ္ဆာဒနဝသေန ပကတိအတ္တာဒိ အသန္တဂ္ဂဟဏဿ နိဿယတ္တာ နိမိတ္တတ္တာ အသန္တံ ဗုဇ္ဈတိ၊ နိစ္စာဒိ ဝိသမဂ္ဂဟဏဿ သညာဒိ ဝိပရိယာသဿ နိဿယတ္တာ အသမံ ဗုဇ္ဈတိတိ မောဟော ဝုတ္တော၊ နိမိတ္တဿ ကတ္ထုဘာဝေန ဥပစရိတတ္တာ၊ အယဉ္စ အတ္ထော ဒိဋ္ဌိသဟိတ မောဟဝသေန ဝုတ္တော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အဝိရဇ္ဈန၊ပေ၊ အနိယတတ္တာ။ ။အပဏ္ဏကသဒ္ဓါသည် အဝိရဇ္ဈနအနက်ကို ဟောရိုးဖြစ်၏၊ [အပဏ္ဏကန္တိ ဧကန္တိကံ အဝိရဒ္ဓိ-အပဏ္ဏကဇာတ် အဋ္ဌကထာ၊] ထိုအဝိရဇ္ဈနသဒ္ဓါသည် ဤနေရာ၌ “ဥပ္ပတ္တိရဟ-မချွတ်ဖြစ်ထိုက်၏” ဟူသော အနက်ကို ယူသင့်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း...မာနက နိယတယောဂီ မဟုတ်၊ အနိယတယောဂီဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [သဂြိုဟ်-အနိယတယောဂီ စေတသိက်တွင် မာနလည်းပါဝင်ပုံကို သတိပြုပါ၊ ထိုမာနသည် တစ်ခါတစ်ရံသာယှဉ်၍ တစ်ခါ တစ်ရံ မယှဉ်သောကြောင့် “မချွတ်မလွဲ အမြဲယှဉ်ခြင်း”ဟူသော အနက်ကို မရ၊ “ဖြစ်ထိုက် ယှဉ်ထိုက်”ဟူသော အနက်ကိုသာ ရသည်။]

ယှဉ်စေခြင်းတို့ဖြင့်၊ မာနဿ-၏၊ အနိယတဘာဝေါ-အမြဲမယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပကာသိတော-ပြီ၊ ကိလေသဒုကေပိ-၌လည်း၊ တထာ-တူ၊ ပကာသိတော၊ ဣဓစ-ဤအဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ [ဤအဋ္ဌကထာ၏ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ ဒုက အတ္ထုဒ္ဓါရအဖွင့်၌လည်း၊] ဒသဝိဓာ သံယောဇနာနံ ယောဇနာ၊ တထာ ဒသဝိဓာ ကိလေသာနံတိ စ-ဟူ၍လည်း၊ ဝက္ခတိ-ဆိုလတ္တံ့။

ဥန္တမနဝသေနေဝ-မောက်ကြွသည်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမ္ပဂ္ဂဟရသော-ချီးမြှောက်ခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ ဝိရိယံ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ တံ တံ ကိစ္စသာဓနေ-ထိုထိုကိစ္စကို ပြီးစေခြင်း၌၊ အဗျဿဟနဝသေန-လွန်စွာ အားတက်သရော၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သမ္ပဂ္ဂဟရသော-သည်၊) န-မဟုတ်၊ ဩမာနဿဝိ-မိမိကိုယ်ကိုအထင်သေးခြင်းဟူသော မာန၏လည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ အဝံကတွာ-အောက်ချ၍၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်၊ သမ္ပဂ္ဂဟော-မည်၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [အဝံကတွာ အဝံကတွာ-အောက်ချ၍၊-မဝ။]

စတုတ္ထ နဝမစိတ် အဖွင့်

ပရိဟရဏတ္ထံ-ရှောင်လွှဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝိက္ခိတ္တာ-ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဥဿာဟံ-အားတက်သရောကို၊ ဇနေန္တာ-ဖြစ်စေသူတို့ကို၊ ပရိဟရဏတ္ထံ သဥဿာဟာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ တေသံ-ထိုရှောင်လွှဲခြင်းငှာ အားထုတ်သူတို့၏သန္တာန်၌၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်၊) [မဝ၌ ဤ “တေသံ” ပါဠိကို “ပမာဒပါဠိ” ဟုဆို၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိဟူသော စပ်ပုဒ်၌ စပ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ပါသင့်မည် ထင်သည်။]

ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန-တစ်ကိုယ်လုံးပျံ့နှံ့သော အနိဋ္ဌရုပ်၏ ဖြစ်ကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တဇနော-မိမိဟူသောဒေါသ၏၊ ပဝတ္တိအာကာရဝသေန စ-ဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသပ္ပန ရသော-ဝိသပ္ပနရသရှိ၏။ [အနက်အကျယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ဝိသပ္ပနရသော။ ။ထောမနိဋ္ဌိ ဝိသရ်ပဏကို “ပသာရ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုပသာရဏကို ဝိတ္တာရကရဏ(ကျယ်ပြန့်အောင်ပြုခြင်း)، ကြိယာဘေဒ (အမူအရာ အထူး) ဟု ၂-နက်ဖွင့်၏၊ ထို ၂-နက်ကိုပင်ယူ၍ “သဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန၊ ပဝတ္တိအာကာရ ဝသေန စ” ၂-နက်ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် အနိဋ္ဌရုပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ကျယ်ပြန့်အောင် ပြုခြင်းအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာနဝသေန” ဟုလည်းကောင်း၊ ကြိယာဘေဒအနက်ကိုရည်ရွယ်၍ “အတ္တဇနော ပဝတ္တိ အာကာရဝသေန စ” ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ရှေ့အနက်ကို သမ္ပတ္တိရသ၊ နောက်အနက်ကို ကိစ္စရသဟု အနုဋီကာဖွင့်သည်၊ မဝ၌ကား ဝိသပ္ပနာနိဋ္ဌိ၌ ဝိသပ္ပနကို “ဝိပ္ပန္နန”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုဝိပ္ပန္နန အနက်သည် ထောမနိဋ္ဌိနှင့် မညီရုံသာမက သဒ္ဒါနည်းလည်း မကျချေ။

ဒေါသော-ဒေါသကို၊ ဥပယောဂဖလေသု-ယှဉ်စပ် သုံးစွဲအပ်သော အရာ၊ အကျိုးတရားတို့ကြောင့်၊ အနိဋ္ဌတ္တာ-အနိဋ္ဌ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသ၊ပေ၊ ဝိယ-အဆိပ်ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ကျင်ငယ်ပုပ်ကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ [ပူတိမုတ္တန္တိ ဇေတ္တကမေဝ အကတွာ “ဝိသသံသဋ္ဌ” န္တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံတိ အာဟ-“ဥပယောဂ ဖလေသု” တိ၊ အတ္ထ ဥပယောဂဖလေသုတိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ-မရ။]

အနဘိရတိရသာတိ-ဟူကုန်သော၊ ဧဝံပကာရေသု-ဤသို့အလားတူကုန်သော၊ ပဋိက္ခေပနေ-တားဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ရသဝစနေသု-ရသကိုဆိုကြောင်း စကားတို့၌၊ တံ တံ ပဋိပက္ခကိစ္စဂဟဏံ-ထိုထိုဆန့်ကျင်ဘက်ကိစ္စကို ယူရခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ကဋ္ဌကာကာရတိ-ခါးစပ်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကဋ္ဌကဋ္ဌကတာ-မည်၏၊ အတ္ထသမ္ပတ္တိ-မိမိ၏ပြည့်စုံခြင်းဟူသည်၊ အာဝါသာဒိ-နေရာ ကျောင်းအစရှိသည်တည်း။

ပရာယတ္တတာယ-သူတစ်ပါး၌စပ်သော ဥစ္စာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ရှေးက “သူတစ်ပါးနှင့် စပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်”ဟု ပေးကြ၏၊] ဒါသဗျံဝိယ-ကျွန်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒါသဗျေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ ဒါသော-သည်၊ ပရာယတ္တော-သူတစ်ပါး၌စပ်သော ဥစ္စာသည်၊ ဟောတိ ယထာ-သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ကုက္ကုစ္စေ-သည်၊ သတိ-သော်၊ တံ သမင်္ဂီ-ထိုကုက္ကုစ္စနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ (ပရာယတ္တော ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း (ကသ္မာ တံ သမင်္ဂီ ပရာယတ္တော ဟောတိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ သော-ထိုကုက္ကုစ္စနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ကုသလေ-၌၊ အတ္ထနော-၏၊ ဓမ္မတာယ-သဘောအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ သမင်္ဂီ ပရာယတ္တော ဟောတိ)၊ အထဝါ-ကား၊ ကတာ၊ပေ၊ သောစနေ-ပြုအပ်ပြီးသော အကုသိုလ်၊ မပြုအပ်မိသော ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၌၊ [ဤ၌ အာယတ္တနှင့် တွဲရာဝယ် “သောစနေ”ဟု အာဓာရ ထားပုံကို သတိပြုပါ။] အာယတ္တတာယ-စပ်သော ဥစ္စာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒဘယဝသေန-ထို ၂-ပါးစုံသော ပြုအပ်ပြီးသော အကုသိုလ်၊ မပြုအပ်မိသော ကုသိုလ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (“ဥပ္ပန္နေန-ဖြစ်သော”ဟု မရထည့်၏)၊ ကုက္ကုစ္စေန-ကုက္ကုစ္စကြောင့်၊ တံ သမင်္ဂီ-ထိုကတာကတာ ကုသလ ကုသလာနုသောစနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုကုက္ကုစ္စသည်၊ ဒါသဗျံ ဝိယ-သို့၊ ဟောတိ-၏။

ဧဝံပကာရေသု ရသဝစနေသု။ ။ပကာရသဒ္ဓါသည် အတူဟူသော အနက် ကို ဟော၏။ အနဘိရတိရသာကဲ့သို့ အကွမနရသာ စသောပုဒ်တို့၌လည်း ပဋိပက္ခကိစ္စကို ယူရ၏။ အနဘိရတိ၌ အနံ၊ အကွမနဒ္ဓိ(အ)တို့သည် ဝိရုဒ္ဓအနက်ကို ဟောကြ၏-ဟုလို့ ထို့ကြောင့် “အကွမနရသံ-သည်းခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကိစ္စရှိ၏”ဟု ပေးပါ။

ဝိရုဒ္ဓါကာရောတိ-ကား၊ ဝိရုဒ္ဓဿ-သော၊ ပုဂ္ဂလဿ-၏၊ အာကာရော-
 အခြင်းအရာဟူသည်၊ ဝိရုဒ္ဓဘာဝေါ-ဆန့်ကျင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊
 ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဝိရုဒ္ဓဿ-သော၊) စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ အာကာရော-ဟူသည်၊
 ဝိရုဒ္ဓဘာဝေါ-ဆန့်ကျင်သော စိတ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ တေန-ထိုဝိရုဒ္ဓါကာရော
 ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဝိရုဇ္ဈနံ-ဆန့်ကျင်ခြင်း၊ ဝိရောဓော-ခြင်း၊ ဣတိ-ဤဘာဝသင်္ခ
 ဝစနတ္ထကို၊ ဒဿေတိ၊ ဝစနန္တိဇတံ-ဝစနံဟူသော ဤသဒ္ဓါကို၊ [သုရောပိတံ ဝစနံ
 ဝစနသဒ္ဓါကို၊] နိဒဿနမတ္တံ-နိဒဿနမျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ (ကသွာ ဝစနန္တိဇတံ
 နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဟိ (ယသွာ)၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ကိစ္ဆံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊
 ဧတေန-ဤကောစသည်၊ ဝါ-ဤကောဓရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကရိယမာနံ-သော်၊
 သုရောပိတံ သုဇနိတံ-ကောင်းစွာ ဖြစ်စေအပ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
 (ဝစနန္တိ ဇတံ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ) ရောပသဒ္ဓံ-ရောပသဒ္ဓါကို၊ ဝစနတ္ထမေဝ-ဝစန
 အနက်ရှိသည်၏ဟူ၍သာလျှင်၊ ကေစိ၊ ဝဇ္ဇေန္တိ-ဖွင့်ကြကုန်၏၊...တံ အပမာဏံ
 တိ-ဟူသောစကားကို၊ ကောဓဿ-ဒေါသ၏၊ တထာပဝတ္တနသဘာဝါဘာဝါ-
 ထိုပြည့်စုံသောစကားကို ဖြစ်စေခြင်းသဘော၏ မရှိခြင်းမှ၊ အညေန-သော၊ ကေနစိ-
 သော၊ ကာရကေန-ကြောင့်၊ [ဒေါသကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ခြင်း၊ စကားပြောကောင်းဖို့ရန်
 အလေ့အလာရှိခြင်းစသော အကြောင်းကြောင့်၊] ပရိပုဏ္ဏတာ-စကားပြည့်စုံသည်၏
 အဖြစ်သည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ဤအဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဧကာဒသမစိတ် အဖွင့်

ဝိဂတော စိကိစ္ဆာတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ဌ္ဍစပ်)၊ ဝါ-ဟူသောစကားကို၊
 (ဝုတ္တံဌ္ဍစပ်)၊ စိကိစ္ဆာတံ-ဉာဏ်ဆေးကုခြင်းငှာ၊ ဒုက္ကရတာယ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာယ-ဝိစိကိစ္ဆာ၏၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မညံသည့်နည်းနှင့်မျှ)၊ စိကိစ္ဆာဘာဝါ-ဉာဏ်ဆေးကုခြင်း၏
 မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒတ္တံ-
 ထိုအနက်ကို၊ ဒဿေတိ။

နိစ္ဆယာဘာဝါ-ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ အသဏ္ဍဟန
 တော-ကောင်းစွာ မတည်ခြင်းကြောင့်၊ စေတသော၊ စိတ်၏၊ ပဝတ္တိပစ္စယမတ္တတာယ-
 ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊...ဧကံ-
 သော၊ အာကာရံ-အခြင်းအရာကို၊ ဂန္တု-သိခြင်းငှာ၊ အသမတ္တတာယ-မစွမ်းနိုင်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဩသက္ကတိ-အာရုံမှ ဆုတ်နစ်တတ်၏။ [အဋ္ဌကထာ၌
 “အာရမဏတော ဩသက္ကတိ”ဟု ရှိ၏။]

ဒွါဒသမဓိတ် အဖွင့်

ဥဒ္ဓစ္စံ-ဥဒ္ဓစ္စံသည်၊ အတ္တဇော-၏၊ ဂဟိတာကာရေဝေ-ယူအပ်သော အာရုံ၏ အခြင်းအရာ၌သာ၊ ဌတွာ-တည်၍၊ ဘမတိ-တုန်လှုပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကာရ မဏသ္မိယေဝ၊ ဝိပ္ပန္နနံ-တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ပန-သည်ကား၊ ရူပါဒီသု-တို့တွင်၊ ဧကသ္မိညေဝ-သော၊ အာရမဏေ-၌၊ ယဒိပိဥပ္ပဇ္ဇတိ- အကယ်၍ မူလည်း ဖြစ်ပါပေ၏၊ တထာပိ-သော်လည်း၊ ဧဝံနဓေါ-ဤသို့လေလော၊ ဣဒံ နဓေါ-ဤတရားလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော်၊ နနဓေါ-ဤသို့မဟုတ် လေသလော၊ ဝါ-ဤတရားမဟုတ်လေသလော၊ အညံ နဓေါ-အခြားသော အခြင်းအရာလေလော၊ ဝါ-အခြား တစ်မျိုးလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ အညံ-သော၊ ဂဟေတဗ္ဗာကာရံ-ယူထိုက်သောအခြင်းအရာကို၊ အပေက္ခတိ-ရှုဒ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နာနာရမဏေ-၌၊ စလနံ-သည်၊ ဟောတိ။

ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ-ဟု သော၊ ဧတ္တာဝတာ-ဤမျှအတိုင်းရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ (ဒဿေတွာ ဌှိစပ်)၊ ဣမသ္မိံ စိတ္တဒ္ဓယေ-ဤမောဟမုဓိတ် ၂-ပါး အပေါင်း၌၊ ဝုတ္တပကိဏ္ဍကံ-ရှေးဆရာတို့ဆိုအပ်ပြီးသော ပကိဏ္ဍကကို၊ ဒဿေတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဒွါဒသသု-တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့၌ (ဝုတ္တပကိဏ္ဍကံ) ဒဿေတုံ၊ သဗ္ဗေသု ပီတိ အဒိံ (သင်္ဂဟကာရော) အဟာ။

ကုသလေသုပိ-တို့၌လည်း၊ အာရမဏာဓိပတိ-ကို၊ အနုဒ္ဓရိတွာ-မထုတ်ဆောင် ဘဲ၊ သဟဇာတာဓိပတိဇော ဧဝ-၏သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဥဒ္ဓတတ္တာ၊ ပါဠိတော်၌ ထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပါဠိတော်၌ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ စသည်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊] ဣဓာပိ-ဤအကုသိုလ်၌လည်း၊ သော ဧဝ-ထိုသဟဇာတာဓိပတိသည်သာ၊ ဝါ-ကိုသာ၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော-ထုတ်ဆောင်ထိုက် သည်၊ သိယာ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဟ၊ပေ၊ ဥဒ္ဓတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ အာရမဏာဓိပတိဇော-၏၊ ဝါ-ကို၊ အလဗ္ဘမာနတ္တာ-မရအပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း (ကသွာ-အဘယံ ကြောင့်နည်း၊ဟိ) ယသ္မာ၊ သောပိ-ထိုအာရမဏာဓိပတိကိုလည်း၊ အဋ္ဌသု-နံသော၊ လောဘ သဟဂတေသု-လောဘသဟဂုတ်စိတ်တို့၌၊ လဗ္ဘတိ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်တည်း။

သေသောပီတိ-ကား၊ ယော-အကြင် သဟဇာတာဓိပတိသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗော သိယာ၊ ဝိမံသတော-ဝိမံသုာဓိပတိမှ၊ အညော-အခြားသော၊ (သော) သဟဇာတာဓိပတိပိ-ထိုသဟဇာတာဓိပတိ ၃-မျိုးသည်လည်း၊ နတ္ထိံ (ဧဝ)-မရှိသည် သာ၊ အာရမဏာဓိပတိမိ-၌၊ ဝုတ္တဗ္ဗမေဝ-ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ (မရှိဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်) နတ္ထိံ-မရှိတော့၊ ကိဉ္စိ ဓမ္မန္တိ ကား၊ ဆန္ဒာဒီသု-ဆန္ဒအစရှိသော အဓိပတိတို့တွင်၊ ဧကမ္ပိ-သော၊ သဟဇာတံ-သဟဇာတာဓိပတိကို၊ (ဓရံ ကတွာ အနုပ္ပဇ္ဇနတော၌စပ်)

တာဝ-ဝေဒနာတိက်စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ) ကုသလတ္တိကေ-၌၊ ပဋိစ္စဝါရာ ဒိသု-ပဋိစ္စဝါရအစရှိသည်တို့၌၊ န၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဧကဿပိ-သော၊ ပဉ္စဿ-ပြဿနာ၏၊ ဝါ-ကို၊ အနန္ဒတတ္တာ-မထုတ်ဆော်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဌာနေ-ပဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ယဋိသိဒ္ဓတာ-တားမြစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဟိ-မှန်၊ အညထာ-တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (တားမြစ်ခြင်းမှတစ်ပါး၊ မတားမြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အတ္ထေ ဂယမာနေ) အကုသလံ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဧကဿ-ဤပြဿနာ၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဧကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။

ဒဿနေန၊ပေ၊ တိ-ကား၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗဿ-သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်၏၊ အာဘာဝတော-မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိသန္ဓိ နာကမုတိ ၌စပ်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ-သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်ထိုက်သော တရားတို့၌၊ အာဘာဝတော-မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-မပါဝင်ခြင်းကြောင့်၊ (ပဋိသန္ဓိ နာကမုတိ၌စပ်၊) ဧတေန-ဤဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာဘာဝတောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိအနာကမုတော-ပဋိသန္ဓေကို မငင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ-တို့၌၊ အနာဂမနံ-မလာခြင်းသည်၊ ဝါ-မပါခြင်းသည်၊ (ဂေဟာတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌၊ အနာဂမနံ-မလာခြင်းဖြင့်၊ ဝါ-မပါဝင်ခြင်းဖြင့်၊ ပဋိသန္ဓိအနာကမုနံ-ကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ အနာကမုတော-ပဋိသန္ဓေကို မငင်ခြင်းကြောင့်၊ အနာဂမနံပန-မလာခြင်းကိုကား၊ သာဓေတံ-ငှာ၊ ဝေသုဟိတိ အာဒိမာဟ၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ဧတ္ထေ-ဤအပါယ်ဘုံတို့၌သာလျှင်၊ ပဋိသန္ဓိဒါနံ-ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်း သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ တထာ-ထိုအပါယ်ဘုံတို့၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်းသည် သတိ-သော်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗံ-ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတရားသည်၊ သိယာ-၏၊ (ကသ္မာ)၊ အပါယဂမနိယဿ-အပါယဂမနိယ အကုသိုလ်အားလုံး၏၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဘာဝတော-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရား၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဧတ္ထေ၊ပေ၊ ဘဝေယျ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ပါသော "ဧတ္ထေ ပဋိသန္ဓိဒါနံ ဘဝေယျ" ဟူသောစကားတည်း၊ ထိုစကားကိုထုတ်ပြု၍ လဒ္ဒဒေါသပြလိုသောကြောင့် "တထာဝေသတိ၊ပေ၊ ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော"ဟု မိန့်သည်။ ဥဒ္ဓစ္စသည် အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုပေးလျှင် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရားဖြစ်ရာ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် "နာဂန္တိအဓိပ္ပာယော" တိုင်အောင် သိပါ။

စ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-ဤဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်သည်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗံ-သည်၊ န သိယာ၊ တသ္မာ၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဝိဘင်္ဂေ-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဝိဘင်း၌၊ နာဂတံ-မလာ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ပဋိသန္ဓိအနာကမုန တော-ကြောင့်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု-တို့၌၊ အနာဂမနံ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧတံ (အတ္ထဇာတံ)-ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ကထံ-ကြောင့်၊ ဉာယတိ-သိအပ်သနည်း၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနညေဝ-တို့၏သာလျှင်၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဘာဝဿ-နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းအဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဉာယတိ-၏) ဟိ-ချဲ့၊ အကုသလာ-တို့သည်၊ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ အကုသိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဘာဝနာယပဟာ တဗ္ဗာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒုဝိဓာ-နံ၏၊ တတ္ထ-ထို ၂-ပါးတို့တွင်၊ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာနံ-ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာတို့၏၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ န ဝုတ္တော၊ ဣတရာသညေဝ-ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗစေတနာမှ အခြားသော ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗစေတနာတို့၏သာလျှင်၊ (နာနာက္ခဏိက ကမ္မ ပစ္စယဘာဝေါ) ဝုတ္တော၊ ဟိ-မှန်၊ ဘာဝနာယ၊ပေ၊ပစ္စယောတိ ဧတ္ထ-၌၊ သဟဇာတ မေဝ-သဟဇာတကမ္မကိုသာ၊ ဝိဘတ္တံ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ နာနာက္ခဏိကံ- နာနာက္ခဏိကကမ္မကို၊ န (ဝိဘတ္တံ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ တထာ-တူ၊ ပစ္စနိယေပိ-ပစ္စနိကံ၌လည်း၊ ဘာဝနာယ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဧတ္ထကမေဝ- ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ၊ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ န(ဝုတ္တံ)၊ ဣတရတ္ထ- ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗမှ တစ်ပါးသော ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌ကား၊ (ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယောတိ) ဝုတ္တံ။

စ-ဆက်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာ-သော၊ စေတနာ-သည်၊ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗေသု ဧဝ-တို့၌သာလျှင်၊ အာဂတာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော- သည်၊ န သိယာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ တို့၌ စပ်ပြန်)၊ (နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယော-သည်)၊ ယဒိသိယာ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)-ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာယ စ-၏ လည်း၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ ဝုစ္စယျ-ဟောတော်မူအပ်ရာ၏။

ကထံ၊ဉာယတိ။ ။“ပဋိသန္ဓိအနာကမုနတော၊ပေ၊အနာဂမနံ” တိုင်အောင် ပနေတံ၌ ဧတံ၏စွဲနက်တည်း။ ထို့ကြောင့် “ဣတိ+ဧတံ” ဟု တွဲပေးရသည်။ “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗညေဝ” မှ စ၍ “ဣတရတ္ထစ ဝုတ္တံ”တိုင်အောင် အဓိပ္ပာယ် သိသာပြီ။

ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာ၊ပေ၊ န သိယာတိ။ ။ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စေတနာသည် ပုထုဇဉ်သန္တာန်၌ ဖြစ်လျှင် (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဟူသော အဖော်အားရှိနေသောကြောင့်) အပါယ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေကိုးကို ပေးနိုင်ဖို့ရာ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယသတ္တိ ရှိရာသည် မဟုတ်လော”ဟု ပေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်

တု-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တော-မမူအပ်၊ တသ္မာ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်
 စေတနာသည်၊ ဝါ-ကို၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စယဘာဝေ-သည်၊ သတိ-သော်၊
 ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု-တို့၌၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ တဒဘာဝါ-
 ထိုနာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ န ဝုတ္တော၊ ဣတိ-လျှင်၊
 ပဋိသန္ဓိ အနာကမုနတော-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ တရားတို့၌၊
 အနာဂတာ-မလာ၊ ဝါ-မပါ၊ ဣတိ အယ်-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဥဒ္ဓစ္စ၏ မပါခြင်း၌၊
 အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ပန-ဆက်၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယာဝစနေန-နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို
 မဆိုခြင်းကြောင့်၊ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ ပဝတ္တိဝိပါကတာစ-ပဝတ္တိအခါ၌
 အကျိုးပေးခြင်းရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း ပဋိက္ခိတ္တာ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ပဝတ္တိဝိပါ
 ကဿပိ-ပဝတ္တိအခါ၌ အကျိုးပေးခြင်းရှိသော ဥဒ္ဓစ္စ၏လည်း၊ နာနာက္ခဏိကကမ္မ
 ပစ္စယတာ--သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဝါရေတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ၊ စ-သာဓကကား၊ သုခါယ၊
 ပေ၊ နာနာက္ခဏိကာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ ဘာဝနာယ
 ပဟာတဗ္ဗာနံ-တို့၏၊ ဝိပါကဒါနံ-အကျိုးပေးခြင်းသည်၊ ယဒိ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊
 ကထံ-အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ တေ-ထိုဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗတရားတို့သည်၊
 ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ-အကျိုးပေးခြင်းသဘောရှိသောတရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ-ကုန်သနည်း၊
 ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဘိညာစိတ္တာဒိနံဝိယ-အဘိညာဉ်စိတ်အစရှိသည်
 တို့ကဲ့သို့၊ ဝိပါကာရဟသဘာဝတ္တာ-အကျိုးပေးခြင်းငှာ ထိုက်သော သဘောရှိကုန်
 သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေဝိပါက ဓမ္မဓမ္မာ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။)

“ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာစ” စသည်မိန့်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် စေတနာသည် ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗတရားတို့၌သာ
 ပါဠိတော်ဝယ် လာ၏၊ ထို့ကြောင့် နာနာက္ခဏိကကမ္မပစ္စယသတ္တိမရှိပါ-ဟုလို။ [“နသိယာတိ”၌
 ဣတိကို ရှေ့က နဝုတ္တံတို့၌ပြန်စပ်၊] ယဒိ၊ပေ၊ န ဝုတ္တောတိုင်အောင် ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကိုပင်
 ဗျတိရေကအားဖြင့် ထင်ရှားအောင်ထပ်ပြသည်။ “တသ္မာ၊ပေ၊ နဝုတ္တော” ကား နိဂုံးစကားတည်း။

နာနာက္ခဏိကပေ၊ အာဒိ။ ။ဋီကာဆရာသည် မိမိအလိုကို ပြလို၍ “နာနာ က္ခဏိက”
 စသည်မိန့်၊ ဤပါကျ၌ မဓုပွင့်ဝံနံနှင့် ဋီကာပါဠိရှိပုံ မတူချေ၊ မဓုအတိုင်း ဆိုလျှင် “ပဝတ္တိဝိပါကတာစ”
 ဟု စသဒ္ဓါပါရလိမ့်မည်။ [ပဝတ္တိဝိပါကတာစာတိ စသဒ္ဓေါပဋိသန္ဓိဝိပါကတံ သမုစ္စေတိ၊
 ပဝတ္တိယံ+ဝိပါကော ယေသံတံ ပဝတ္တိဝိပါ ကား၊ တေသံ+ဘာဝေါ ပဝတ္တိဝိပါကတာ။]

ယဒိဘာဝနာယ၊ပေ၊သဘာဝတ္တာ။ ။ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဖြစ်သော ဥဒ္ဓစ္စသည် ပဝတ္တိကျိုး
 ကို မပေးလျှင် “ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ” မာတိကာပုဒ်၌ အဘယ်ကြောင့် ဥဒ္ဓစ္စကို ဟောတော်မူရပါသနည်း-
 ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် ယဒိစသည်မိန့်၊ တကယ်အကျိုးပေးသောကြောင့် “ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ”

ပန-ဆက်၊ ယသ္မိံပေ၊ ပဋိသမ္ဘိဒါတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံပိ-ဤစကားသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ တေသံ-ထိုဥဒ္ဒစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်စေတသိက်တို့၏၊ ဝိပါကာရဟတညေဝ-အကျိုးပေးခြင်းငှာ ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာ၊ ပန-ထိုသို့ပင် သန္ဓာယဘာသိတ ဖြစ်ရာပါသော်လည်း၊ ဣဒံ ဌာနံ-ဤဥဒ္ဒစ္စစေတနာ၏ အကျိုးမပေးဟူသောအရာကို၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ-စိစစ်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်းပါဠိတော်၌၊ ဝစနောကာသော-ပြောဆိုခွင့်ရှိသည်၊ အတ္ထိ၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဝိပါကေတိ ဝစနံ-ဝိပါကေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဝိပါကဓမ္မဝစနံဝိယ-ဝိပါကဓမ္မသဒ္ဒါသည်ကဲ့သို့၊ ဝိပါကာရဟတံ-အကျိုးပေးခြင်းငှာ ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ န ဝဒတိ-မဟော၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝစနောကာသော-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဣတိ-အပြီးတည်း။

အကုသလပဒဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဟောတော်မူခြင်း မဟုတ်ပါ၊ အကျိုးပေးနိုင်ခြင်းသဘောသတ္တိရှိသောကြောင့် ဟောတော်မူရပါသည်။ ဥပမာ-အဘိညာဉ်စေတနာ၊ အဟောသိက် စေတနာတို့သည် အကျိုးပေးနိုင်သော်လည်း “ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ”အရတွင် ပါဝင်ကြသကဲ့သို့တည်း။

ယံ ပန ဝုတ္တံ။ ။ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဥဒ္ဒစ္စ၏ အကျိုးဝိပါကကိုသိသော ဉာဏ်သည် အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါမည်၏”ဟု ဟောတော်မူသောစကားနှင့် “ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မာ”ဟု ဟောတော်မူသောစကား၏ မဆန့်ကျင်ကြောင်းကိုပြလို၍ “ယံပန” စသည် မိန့်၊ “ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်း၌လည်း အကျိုးပေးခြင်းငှာထိုက်သော သဘောကို ရည်ရွယ် ၍ ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်ရာ၏။ တကယ်အကျိုးပေးခြင်းကိုရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ” ဟုလို။

ဣဒံ ပန၊ပေဝိစာရေတဗ္ဗံ။ ။ဋီကာဆရာသည် ပါဠိတော် ၂-ရပ် မဆန့်ကျင်အောင် “သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာ”ဟု ဆိုခဲ့ရသော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင် အားမရလှသောကြောင့် “ဣဒံပေ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ”ဟု မိန့်သည်။ “အတ္ထိ ဟိ ဧတ္ထ ဝစနောကာသော” ဖြင့် စိစစ်ထိုက်၏ဟူသော မိမိစကားကိုခိုင်မြဲစေ၏။ တစ်နည်း-အကြောင်းပြုလည်း ဟုတ်၏။ “ဆိုခွင့်ရှိသောကြောင့် စိစစ်ထိုက်သည်” ဟုလို၊ “ဘာကြောင့် ဆိုခွင့် ရှိသနည်း” ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “နဟိ” စသည်ကိုမိန့်၊ မာတိကာ၌ ဝိပါက ဓမ္မသဒ္ဒါသည် “အကျိုးပေးထိုက်” ဟူသော အနက်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤဝိပါက သဒ္ဒါသည် “အကျိုးပေးထိုက်”ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ ထို့ကြောင့် ဆိုခွင့် ရှိသည်-ဟုလို။ [ဤသို့ စိစစ်ထိုက်သောကြောင့်ပင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဝိဘင်း မူလဋီကာ၌ အကျယ်စိစစ်ထားသည်။] “အတ္ထိဟိ-နဟိ” တို့၌ ဟိသည် ဒဋ္ဌိ-ကာရဏ ၂-မျိုး ရနိုင်၏။

အဟောတုကကုသလဝိပါက် အဖွင့်

တေသု၊ပေ၊အာဒိနံ-အစရှိသော ပုဒ်တို့၏ ဘာစေတွာ၊ပေ၊အာရဒ္ဓန္တိစေတေန-
ဤပါဠိနှင့်၊ သမ္မန္တော-စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿပိတိ တေဿ-ဤပုဒ်၏၊
ဥပ္ပတ္တိ၊ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ စေတေန-ပါဠိနှင့်၊ သမ္မန္တော (ဟောတိ)၊ ဥပစိတတ္တာတိ-ကား၊
ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တိုးပွားစေအပ်သော်၊ အညဿ-အခြားကံ၏၊
ဝိပါက်-အကျိုးကို၊ ပဋိဗာဟိတွာ-တားမြစ်၍၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိပါကာဘိမုခံ-
အကျိုးသို့ ရှေ့ရှုသည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-ထိုမိမိ၏ အကျိုးသို့ ရှေးရှုနိုင်လောက်
အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝုပ္ပိတတ္တာ-တိုးပွားစေအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊
(ပြုစီမံအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်) [ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၌ စပ်။]

ရူပါဒိနံ-ရူပါရုံ အစရှိကုန်သော၊ [အာဒိဖြင့် သဒ္ဓါရုံ စသည်တို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ အာလောက-မနသိကာရ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်းယူပါ။] ပစ္စယာနံ-
အကြောင်းတို့၏၊ အညဝိညာဏ သာဓာရဏတ္တာ-အခြားသော ဝိညာဏ်တို့နှင့်
ဆက်ဆံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသာဓာရဏေန-အခြားသော ဝိညာဏ်တို့နှင့်
မဆက်ဆံသော၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုရုပ်ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏန္တိ-ဟူ၍၊
ဝါ-အစရှိသည်ဟူ၍၊ နာမံ-အမည်ကို၊ ဥဒ္ဓဋံ-ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီး၊ စက္ခာဒိနံ-
စက္ခု အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၏၊ တိက္ခမန္တဘာဝေ-ထက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ နံ့ကုန်
သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ)၊ ဝိညာဏာနံ-စက္ခုဝိညာဏ် စသော ဝိညာဏ်တို့၏၊
တိက္ခမန္တဘာဝါ-ထက်ကုန်သည်၏အဖြစ်၊ နံ့ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝါ-
အတွက်၊ ဟိတ်ကူ) ဝိသေသပစ္စယတ္တာစ-ထူးသော အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်
ကြောင့်လည်း၊ (ဝတ္ထုနာ-ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏန္တိ နာမံ ဥဒ္ဓဋံ။)

စက္ခုသန္နိသိတဉ္စ-စက္ခု၌ မှီသည်လည်းဟုတ်၏၊ တံ-ထို စက္ခုသန္နိသိတ
ဟူသည်၊ ရူပဝိဇာနနဉ္စ-ရူပါရုံကို သိခြင်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
စက္ခု၊ ပေ၊ ဇာနနံ-မည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏံ-သည်၊ စဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ စက္ခု
သန္နိသိတ ရူပဝိဇာနနလက္ခဏာ ရှိ၏။ တတ္ထ-ထို စက္ခုသန္နိသိတ ရူပဝိဇာနနသဒ္ဓါ
တို့တွင်၊ စက္ခုသန္နိသိတဝစနေန-စက္ခုသန္နိသိတသဒ္ဓါဖြင့်၊ ရူပါရမဏံ-ရူပါရုံဟူသော
အာရုံရှိသော၊ အညဝိညာဏံ-သမ္ပဋိစွဲနံး စသော အခြားဝိညာဉ်ကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-

ဝုပ္ပိတတ္တာ။ ။“တိုးပွားစေအပ်” ဟူရာ၌ တကယ့်ကို ကံတွေများလာမှ ဝုပ္ပိတမည်သည်
မဟုတ်သေး၊ တစ်ကြိမ်တစ်ခါပြုအပ်သောကံသည်ပင် အကျိုးပေး နိုင်သောကြောင့် ကံများသော်လည်း
ဆိုင်ရာအကြောင်းတို့က အကျိုးပေးနိုင်လောက်အောင် အသင့်စီမံပြီးဖြစ်လျှင် “ဝုပ္ပိတ” ဟုပင်
ဆိုရသည်။ [ဝုပ္ပိတတာစ သကမ္မဿ ဗလဒါနသမတ္တတာဝသေန အတ္တနော ကာရဏေဟိ
အဘိသင်္ခတတာ၊-အန။]

ပယ်၏။ ရူပဝိဇာနနစစနေန-ဖြင့်၊ စက္ခုနိဿယေ-စက္ခုဟူသော မှီရာရှိကုန်သော၊
 ဖဿာဒယော-တို့ကို၊ နိဝတ္တေတိ-နစ်စေ၏။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌
 ပြထားပြီ။] စ-ဆက်၊ စက္ခုရူပစစနေဟိ-စက္ခုရူပသဒ္ဒါတို့ဖြင့်၊ နိဿယတော-မှီရာ
 အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏတောစ-အာရုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဇာနန-
 သညာ၊ ပညာတို့သိပုံမှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံသိခြင်းကို၊ ဝိဘာဝေတိ-ထင်စွာ ဖြစ်စေ၏။
 ဧတဿ-ဤစက္ခုဝိညာဉ်၏။ ရူပမတ္တဿ-ရူပါရုံမျှဖြစ်သော၊ ဝါ-ရူပါရုံသာလျှင်
 ဖြစ်သော၊ အာရမဏဿ-ကို၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းဟူသော၊ ကိစ္စံ-ကိစ္စသည်၊ (အတ္ထိ)၊
 ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပမတ္တာရမဏာရသံ-မည်၏။

ဈာနဂံဝေသနာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇေသု-
 ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်သည် ကြဉ်အပ်သောစိတ်တို့၌၊ ဝိဇ္ဇမာနာနံ-ထင်ရှားရှိကုန်သော၊ ဥပေက္ခာ
 သုခ ဒုက္ခေကဂ္ဂတာနံ-ဥပေက္ခာ၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့၏။ ဈာနဂီကတ္တာ-ဈာန်
 အင်္ဂါတွင် ပါဝင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဈာနင်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊
 ဣဓာပိ-ဤ ဒွိပဉ္စဝိညာဉ်စိတ်တို့၌လည်း၊ တံ သဒ္ဓိသာနံ-ထို ဈာနင်ထိုက်သော
 ဥပေက္ခာ၊ သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့နှင့် တူသော တရားတို့၏ တဒုပစာရ်-ထို
 ဈာနဂံဟူသော အမည်ကို တင်စားခြင်းကို၊ ကတွာ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-
 မှန်၊ ဈာန၊ ပေ၊ ဘာဝေ-ဈာနပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ)၊ ဈာနဂံတာ-
 ဈာနဂံ၏ အဖြစ်သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ဟိ-သာဓကကား၊ ဈာနဂါနိ၊ ပေ၊
 ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [ဤပါဠိတော်အရ ဈာနင်ထိုက်မှ ဈာန
 ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်းကို သိရသည်။]

ဧတေသဉ္စ-ဤဒွိပဉ္စဝိညာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာတို့၏လည်း၊
 ဈာနပစ္စယဘာဝေါ-ဈာနပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိတ္တော၊ ယထာဟ-အဘယ်သို့
 ဟောတော်မူသနည်း၊ အဗျာကတံ၊ ပေ၊ ခန္ဓာတိအာဒိ-အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊
 တံ ဝစနံ ဘဂဝါ အာဟာ၊) [ဤပါဠိတော်၌ “န ဈာနပစ္စယာ” အရ ပဉ္စဝိညာဏသဟ
 ဂတခန္ဓာတို့၏ ဈာနပစ္စည်း မမည်ကြောင်းကို သိရပြန်သည်။] ဈာနပစ္စယတ္တာဘာဝေ-
 ဈာနပစ္စည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိပိ-သော်လည်း၊) ဝေဒနာစိတ္တဋ္ဌိတိနံ-
 ဝေဒနာ၊ စိတ်၏ တည်ကြောင်း ဧကဂ္ဂတာတို့၏၊ ဥပေက္ခာဒိဘာဝတော-ဥပေက္ခာ
 အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (အာဒိဖြင့် သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဧကဂ္ဂတာ
 တို့ကိုယူ၊) တထာဘူတာနံ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ကုန်သော စိတ္တဋ္ဌိတိတို့ကို၊
 ဝစနေ-ဟောတော်မူခြင်း၌၊ အညဋ္ဌာနာဘာဝတောစ-ဒုတိယရာသိမှ အခြားဌာန၏

တထာဘူတာနံ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေသော။ ။ “စိတ္တဋ္ဌိတိ” ဟူသည် စိတ္တေကဂ္ဂတာတည်း။
 “တထာဘူတာနံ” ဟု ဗဟုဝုစံသုံးသော်လည်း စိတ္တဋ္ဌိတိကိုသာ ရည်ရွယ်၏။ [တထာဘူတာနံ ဣဒံ
 စိတ္တဋ္ဌိတိ မေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-မမှ။] ထိုစိတ္တဋ္ဌိတိဟူသည် ဤစက္ခုဝိညာဏ်အတွက်ပြုအပ်သော

မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယရာသီနိဒ္ဒေသော-ဒုတိယရာသိ၌ ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (ဟောတီ)။

ဝတ္ထုပဏ္ဍရတ္တာတိ-ကား၊ သယံ-မိမိဟူသော ရုပ်ကိုယ်တိုင်၊ ကဏှဓမ္မာန-မည်းနက်သောအကုသိုလ်တရားတို့၏၊ အပ္ပဋိပက္ခတ္တာ-ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဘာဝပရိသုဒ္ဓါနံ-ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်ကုန်သော၊ ပသာဒ၊ပေ၊ နိဿယာနံ-ပသာဒရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုဟူသော မှီရာတို့၏ ဝသေန-ဖြင့်၊ ပဏ္ဍရသဘာဝံ-ဖြူစင်သောသဘောရှိသည်၊ ဇာတံ-ပြီး၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ပြထားပြီ။ ပန-ထိုသို့ပင် ဤအဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အယံ နယော-ဤနည်းကို၊ စတုဝေါကာရေ-စတုဝေါကာရတုံ၊ နလတ္တတိ-မရအပ် (မရနိုင်)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို စတုဝေါကာရတုံ၊ ဘဝင်္ဂဿ-ဘဝင်၏လည်းကောင်း၊ တတော-ထိုဘဝင်မှ၊ နိက္ခန္ဓာကုသလဿစ-ထွက်လာသော အကုသိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍရတာ-ဖြူစင်သည်၏အဖြစ်သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ တသ္မာ၊ တတ္ထ-ထို စတုဝေါကာရတုံ၊ ပဏ္ဍရတာယ-ဖြူစင်သည်၏အဖြစ်၏၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဝတ္ထုဗွံ-ဆိုထိုက်သေး၏၊ စိတ္တဿ-၏၊ အယံပဏ္ဍရတာ-ဤဖြူစင်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သဘာဝေါဝ-ပင်ကိုယ်သဘောသာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ရာသီ ၃-ဋ္ဌာနတွင် ဈာနဂံရာသီဟူသော ဒုတိယဋ္ဌာန၌သာ ဟောစရာရှိ၏။ ဝေဒနာကား ဖဿပဉ္စမရာသိ၌လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယရာသိ၌လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

အယံ ပန နယော၊ပေ၊ကာရဏံ ဝတ္ထုဗွံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အကုသလံ ဘဝင်္ဂံ နိဿန္နေန (ပဏ္ဍရံ)၊ ဝိပါကံ ဝတ္ထုပဏ္ဍရတာယ”ဟု အကြောင်းပြထား၏။ ဝတ္ထုရုပ်မရှိသောကြောင့် အရူပတုံ၌ ဝတ္ထုပဏ္ဍရတာ မရနိုင်။ ဝတ္ထုရုပ်ကို မရှိရသော ဘဝင် (ဝိပါကံ)လည်း ပဏ္ဍရမဖြစ်နိုင်၊ ထိုဘဝင်မှထွက်သော အကုသိုလ်ကား အဘယ်မှာ ပဏ္ဍရဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ “ထို့ကြောင့် စတုဝေါကာရတုံ ထိုဝိပါကံ ထိုအကုသိုလ်တို့အတွက် ပဏ္ဍရဖြစ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ရှာသင့်သေး၏” ဟုလို့။

သဘာဝေါဝါယံ စိတ္တဿ ပဏ္ဍရတာ။ ။[မိမိဝါဒကိုပြလို၍ “သဘာဝေါ” စသည်မိန့်၊] “ပဘာဿရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ”ဟု ဧကရုံတ္ထရ-ပဏိဟိတအစ္ဆဝင်၌ ဟောတော်မူအပ်သောစိတ်သည် ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ဖြူစင်၏။ အာဂန္တုက အကုသိုလ်အညစ်အကြေးတို့ကြောင့်သာ ညစ်နွမ်းရသည်။ ထို့ကြောင့် ပဏ္ဍရအမည် သည် စိတ်၏ ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း ရအပ်သော အမည်သာဖြစ်ပါသည်။ မှီရာဝတ္ထုစသည်ကြောင့် ပဏ္ဍရဖြစ်ရသည်မဟုတ်ပါ-ဟု အဋ္ဌကထာ အကြောင်းပြကို ပယ်လိုသည်။ [အတ္တနော အဓိပ္ပာယဝသေန အတ္ထံဒသောတုံ “အယံ ပန၊ပေ၊ ဝတ္ထုဗွံတိ” ဝုတ္တံ ပေ၊ ဣံ ပန ကာရဏံတိ အာဟ-သဘာဝေါ ဝါယံတိ အာဒိ-မဗု။]

ဣဒမ္မိတိ(ဧတ္ထ)-၌၊ ပိသဒ္ဓေါ-ကို၊ ဌိတိမတ္တသဟိတံ-ဌိတိမျှနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တံ-သော၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ-ကို၊ အပေက္ခိတွာ-ငဲ့၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ ပကတိယာတိ-ကား၊ န အတိက္ကမနေန-ဝိတက်ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ၊ (အဝိတက္ကစိတ္တေ၌ စပ်)။

သောပိဝိသေသော-ထိုအထူးသည်လည်း၊ (ဃဋ္ဌနဝသေန ဟောတိ၌ စပ်၊ အဋ္ဌကထာ၌ “သောပိ”ကို “ဝိသေသော”စွဲပါဟု ပြသည်၊) ကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဌေတွာ (ပသာဒပစ္စယေသု) မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတိတိ-ကား၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “ပသာဒပစ္စယေသု”မပါ၊ ကောင်း၏၊] အာပါတံ-ရေးရေးကျခြင်းသို့ ဂန္ဓာ-ရောက်၍၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏၊ ဣတိ အတ္တော၊ စ-ဆက်၊ ရူပံ အာရဗ္ဗ ဥပ္ပန္နံတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တေ-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုအပ်ရာ၌၊ အာရမဏုပ္ပါဒါနံ-အာရဗ္ဗအရ အာရုံပြုခြင်း၊ ဥပ္ပန္နံအရဖြစ်ခြင်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗာပရကာလတာ-ပုဗ္ဗလာက၊ အပရကာလ၏ အဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဌေတွာ မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတိ ဟူသော ပါဠိ၌လည်း၊ ဃဋ္ဌနပဋိဟနနေသု-ကာယပ္ပသာဒဃဋ္ဌန၊ မဟာဘူတပဋိဟနနတို့၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [ပုဗ္ဗကာလ အပရကာလ မရ၊ အသမာနကာလသာ ရသည်-ဟူလို။]

ဥပမာပိ-ဥပမာကိုလည်း၊(သံတု၏ ပိစုပိဏှကိုဖြတ်၍ အဓိကရဏီကိုယူ ခြင်းဟူသော ဥပမာကိုလည်း၊) ဥဘယဃဋ္ဌန ဒဿနတ္ထံ-၂-ပါးစုံကို ထိခိုက်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ-ပြီ၊ နိဿိတနိဿယဃဋ္ဌနာနံ-မှီတတ်သောဝါဂ္ဂမ်းကို ထိခိုက်ခြင်း မှီရာပေကို ထိခိုက်ခြင်းတို့၏၊ ပုဗ္ဗာပရတာ ဒဿနတ္ထံ-ရှေ့နောက်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ န (ဝုတ္တာ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤကာယဒွါရေ ပန ဗဟိဒ္ဓါ မဟာဘူတာရမဏံ အစ

ကာယပ္ပသာဒံ ဃဋ္ဌေတွာ။ ။ “အာပါတံ ဂန္ဓာ”ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ကာယပသာဒသည် မဟာဘုတ်ကဲ့သို့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ(ထိခြင်း) သဘောမရှိကြောင်းကို သိစေ၏၊ ထို့ကြောင့် “ဃဋ္ဌေတွာ”ဟု ဆိုသော်လည်း “ရေးရှုထင်လာခြင်း”ဟု အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ”ဟု ဆိုလိုသည်။

ဥပမာပိ၊ဗေ၊ဝုတ္တာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ကာယဝိညာဏံအတွက်ဖြစ်သော ပိစုပိဏှ အဓိကရဏီဥပမာဝယ် “ပိစုပိဏှ ဆိန္ဒိတွာ အဓိကရဏီ ဂဏှာတိ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ပိစုပိဏှ ဆိန္ဒိနကြိယာသည် ရှေ့ကျ၍ အဓိကရဏီဂဟဏသည် နောက်ကျရကား ဤ၌ “ဃဋ္ဌနနှင့် ပဋိဟနနတို့ဝယ် ပုဗ္ဗကာလ အပရကာလ မဟုတ်” ဟူသော စကားနှင့် မတူသည်မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဥပမာပိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ဥပမာကိုလည်း တပြိုင်နက် ထိခိုက်ခြင်းကို ပြလို၍ ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ “သံတုက ပိစုပိဏှကိုလည်း ထိ၊ အဓိကရဏီကိုလည်း ထိ၏” ဟု ၂-ပါးစုံ ထိပုံကိုပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်သည်၊ သံတုက ၂-ပါးစုံထိသကဲ့သို့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကလည်း ပီစုနှင့် တူသော ကာယပသာဒကိုလည်းကောင်း၊ ပေနှင့် တူသော ပသာဒ၏ တည်ရာ မဟာဘုတ်ကိုလည်း ကောင်း ၂-ပါးစုံကို ထိသည်-ဟူလို။

ရှိသောပါဠိရုပ်၌၊ ဗဟိဒ္ဓါတိဇတံ-ဤသဒ္ဓါသည်၊ နိဒဿနမတ္တံ-ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဓါ မျှသာတည်း၊ [နိဒဿနနည်း၊ ဥပလက္ခဏနည်းမျှသာတည်း။] (ကသ္မာဗဟိဒ္ဓါတိ ဇတံ နိဒဿန မတ္တံ ဟောတိ) ဟိ (ယသ္မာ)၊ အဇ္ဈတ္တမ္ဘိ-အဇ္ဈတ္တ မဟာဘုတ် အာ ရုံသည်လည်း၊ (အဇ္ဈတ္တ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်လည်း၊) အာရမဏံ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ် နိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဗဟိဒ္ဓါတိ ဇတံ နိဒဿနမတ္တံ ဟောတိ) ဝါ-တစ်နည်း၊ (နိဒဿနနည်းမှ တစ်နည်းကား၊) ဝိညာဏဓာတုနိဿယဘူတေဟိ-ကာယဝိညာ ဏဓာတ်၏မိရာ မဟာဘုတ်တို့မှ၊ [ကာယဝိညာဏဓာတ်သည် ကာယဝတ္ထုကိုမှီသော် လည်း ထိုကာယဝတ္ထုရုပ်၏ မိရာ မဟာဘုတ်ကို “ဝိညာဏဓာတုနိဿယဘူတ” ဟုဆိုသည်။] အညံ-အခြားသော မဟာဘုတ်ကို၊ ဗဟိဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ပဋိယဋ္ဌနာနိဗ္ဗံသော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းသည်၊ ဗလဝါ- အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တတော ဧဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ပဋိယဋ္ဌနာနိဗ္ဗံသ၏ အား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်) ဣဒ္ဓာ၊ ပေ၊ ယောဂေ-ဣဒ္ဓ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံ ခြင်း၊ အနိဒ္ဓ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်) သုခ ဒုက္ခပစ္စယာ- သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓာတုအနုဂ္ဂဟ ဓာတုက္ခော ဘာ-ဓာတ် ၄ ပါးတို့၏ ချီးမြှောက်ခြင်း၊ ဓာတ် ၄ ပါးတို့၏ ချောက်ချားခြင်းတို့ သည်၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ အနုဝတ္တန္တိ-အစဉ်လိုက်ကုန်၏။

အညေသံ-ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပင်္ဂါနိဗ္ဗိန်းမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ စိတ္တာနံ-စိတ် တို့၏၊ သဘာဝသုညတသမ္ဘာဝါ-သဘာဝအနက်၊ သုညတအနက်တို့၏ ထင်ရှား ရှိကုန်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောဓာတုဘာဝေါ-မနောဓာတ်၏ အဖြစ်သည်၊ (မနော ဓာတ်အမည်သည်) အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့မေးအံ့၊ န- မဖြစ်သင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဝိသေသသမ္ဘာဝါ-ထူးသော သိခြင်းကိစ္စ၏ ထင်ရှား ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ-စက္ခုဝိညာဏ်အစရှိ သော ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏၊ စက္ခာဒီနိဿိတတာ-စက္ခု အစရှိသောဝတ္ထု၌ မှီရကုန်သည်

ဓာတု အနုဂ္ဂဟ၊ ပေ၊ က္ခောဘာ။ ။ဓာတု အနုဂ္ဂဟောနာမ သုခပစ္စယာ ကာယဗဿာ ဒီနိဿယာ ဓာတု၊ ဓာတုက္ခောဘောနာမ ဒုက္ခပစ္စယာ ကာယဗဿဒီနိဿယာ ခေါဘဓာတုတိ အတ္ထော၊ သုခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာယဝတ္ထု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံစသည်တို့၏ မိရာ မဟာဘုတ်ဓာတ်သည် ဓာတု အနုဂ္ဂဟ မည်၏၊ [ဒုက္ခဝေဒနာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာယဝတ္ထု၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ စသည်တို့၏ မိရာမဟာဘုတ်ဓာတ်သည် ဓာတုက္ခောဘာ မည်၏။]

အညေသံ၊ ပေ၊ ဝိသေသသမ္ဘာဝါ။ ။ “သဘာဝ သုညတနိဿတ္တဋ္ဌေန မနောယေဝဓာတု” ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆို၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ပဉ္စဝိညာဉ်၊ မနောဝိညာဉ် အမည်ရသော အခြားစိတ်များ ၏လည်း သဘာဝဓမ္မ-သုညတဓမ္မ ဖြစ်သောကြောင့် “မနောဓာတု” အမည် ဖြစ်သင့်သည်

၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ စက္ခုဒီနံ-စက္ခု အစရှိသောဝတ္ထုတို့၏၊ သဝိသယေ သု-မိမိ၏ အရာဖြစ်သော ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌၊ ဒဿနာဒိပုဝတ္ထိတာဝတာစ- မြင်ခြင်း အစရှိသောကိစ္စ၏ဖြစ်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိသေ သော-မနောဓာတ်မှ ထူး၏။

ပန-ကား၊ မနောဝိညာဏဿ-၏၊ အနည၊ ပေ၊ တာယ-အခြားမှီရာရှိသော မနလျှင် ရှေ့သွားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အည၊ ပေ၊ ဏဿ- အခြားမှီရာ ရှိသော ဝိညာဏ်၏၊ အနန္တ ရပစွယတ္တာတာဝေန-အနန္တ ရပစွည်းအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မနော၊ ပေ၊ တောစ-မနောဒွါရမှ ထွက်ကြောင်းအဝ အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သာတိသယ၊ ပေ၊ ကိစ္စတာ-ပဉ္စဝိညာဏ် ထက်ပင် အလွန်အကဲနှင့် တကွဖြစ်သော သိခြင်းကိစ္စ ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝိ

မဟုတ်ပါလော-ဟု စောဒနာလျှင်၊ ပဉ္စဝိညာဉ် မနောဝိညာဉ်တို့က မနောဓာတ်ထက် ထူးခြားသော သိခြင်းကိစ္စရှိသောကြောင့် “မနောဓာတု” ဟူသော သာမညအမည် မဖြစ်သင့်-ဟု ဖြေပါ။

စက္ခုဝိညာဏာ ဒီနံ ဟိ။ ။ဝိသေသသဗ္ဗာဝါကို အကျယ်ပြုလို၍ “စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဟိ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ထိုတွင် “စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ၊ ပေ၊ ဘာဝတောစ ဝိသေသော” သည် ပဉ္စဝိညာဏာဓာတ်၏ မနောဓာတ်မှ ထူးခြားပုံတည်း၊ စက္ခုဝိညာဏ် စသော ဝိညာဏ် ငါးပါး၏ စက္ခုဝတ္ထု စသည်၌သာ မှီခြင်း၊ အမြဲဖြစ်ရာ ရူပါရုံစသောအာရုံ၌သာ မြင်ခြင်းစသော ကိစ္စကို ပြု၍ ဖြစ်ခြင်းသည် မနောဓာတ်မှ ထူးခြားပုံတည်း။

မနောဝိညာဏဿ ပန။ ။မနောဝိညာဏဿမှ စ၍ ကိစ္စတာ ဝိသေသော တိုင်အောင် စကားရပ်သည် မနောဝိညာဏ်၏ မနောဓာတ်၊ ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်တို့မှ ထူးပုံကိုပြသော စကားရပ် တည်း၊ ဤထူးပုံကို ပြရာ၌ ဝိထိဓဉ်ကိုကြည့်၍ ဝိထိဓိတ်တို့၏ မှီရာ တု-မတုကို သတိပြုပါ။ ဤ၌ အကြောင်း ၃ မျိုး ပြထား၏၊ ထိုတွင်---

အနညနိဿယ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမတာယ။ ။ဤအကြောင်းဖြင့် ပဉ္စဝိညာဏ် သမ္ပုဋိန္ဒြိန်းတို့ ထက် မနောဝိညာဉ်ဟူသော သန္တိရဏက ထူးခြားကြောင်းကိုပြ၏၊ ပဉ္စဝိညာဏ်သည် မိမိနှင့် မှီ ရာ မတူသော (ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသော) ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ရှေ့သွားရှိ၏၊ သမ္ပုဋိန္ဒြိန်းသည် မိမိနှင့် မှီရာမတူသော (စက္ခုဝတ္ထု စသည်ကိုမှီသော) ပဉ္စဝိညာဏ် ရှေ့သွားရှိ၏၊ သန္တိရဏစသည်ကား မှီရာမတူသော (ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကိုချည်း မှီသော) စိတ်သာလျှင် ရှေ့သွားရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ပဉ္စ ဝိညာဏ်၊ သမ္ပုဋိန္ဒြိန်းတို့ထက် ထူးခြားသော သိခြင်းကိစ္စရှိသည်-ဟူလို။

အညနိဿယ၊ ပေ၊ ဘာဝေန။ ။ဤအကြောင်းဖြင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းထက်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်ထက်လည်းကောင်း ထူးခြားကြောင်းကိုပြ၏၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် မှီရာမတူသော ပဉ္စ ဝိညာဏ်အားလည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်သည် မှီရာမတူသော သမ္ပုဋိန္ဒြိန်းအားလည်းကောင်း အ နန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရ၏၊ သန္တိရဏစသည်ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ မှီရာမတူသော ဝုဒ္ဓောစ သည်အားသာ အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုရသည်။

သေသော-မနောဓာတ် ပဉ္စဝိညာဏဓာတ်တို့မှ ထူး၏။ တဗ္ဗိသေသဝိရဟာ-ထိုထူးသော သိခြင်းကိစ္စမှကင်းသော၊ မနောမတ္တာ-သိကာမတ္တ သိရုံမျှဖြစ်သော၊ ဓာတုဓာတ်သည်၊ မနောဓာတု-မည်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ တိဝိဓာ သုံးပါးအပြားရှိသော စိတ်ကို၊ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ သမ္ပဋိန္ဒြိန်းဒွေးကို) မနောဓာတုဇေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စတိ-၏။ ဝိသေသမနော-ထူးသော မနဟူ၍၊ န (ဝုစ္စတိ)၊ တသ္မာ၊ မနော၊ ပေ၊ ဓာတုတိ ဇတ္ထ-၌၊ ဇေသဒ္ဓေါ-ကို၊ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော-မတ္တသဒ္ဓါ၏ အနက်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဇတ္ထကိုပင် “မနောဇေဝဓာတု မနောဓာတု”ဟု အဋ္ဌကထာစကားကို ယူ၍ ဖွင့်သည်။ ထို့ကြောင့်ပေါင်း၍ ပေးလိုက်သည်။] (ကသ္မာ ဇေသဒ္ဓေါ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဣတိဝိညာယတိ) ဟိ (ယသ္မာ)၊ သော-ထိုဇေသဒ္ဓါသည်၊ ဝိညာဏဿ- ဝိညာဉ်၏။ ဝိသေသနိဝတ္တနတ္ထော-ထူးသော သိခြင်းကိစ္စကို နစ်စေခြင်း အနက်ရှိ၏။ (ပဉ္စဝိညာဉ် မနောဝိညာဉ်တို့၏ ထူးသော သိခြင်းမျိုး မရှိဟူလို) ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဇေသဒ္ဓေါ မတ္တသဒ္ဓတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော ဣတိ ဝိညာယတိ။)

ပန-ဆက်၊ မနော၊ ပေ၊ ဘာဝတော-မနောဒွါရမှ ထွက်ကြောင်း အဝ၊ မနောဝိညာဉ်သို့ ဝင်ကြောင်း အဝ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောဓာတုယာ-မနောဓာတ်၏။ ဝိဇာနနဝိသေသဝိရဟော-ထူးသော သိခြင်း ကိစ္စမှ ကင်းခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ တတောဇေဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ မနောဝိညာဏန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ န ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ ဝိညာဏံ-ထိုမနောဓာတ် မည်သော ဝိညာဉ်သည်၊ မနတော-မနကြောင့်၊ ပဝတ္ထံ-

မနောဒွါရ၊ ပ၊ ဘာဝတော။ ။ဤအကြောင်းဖြင့် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းထက် မနောဝိညာဉ်၏ထူးခြားပုံကို ထပ်၍ ပြပြန်၏။ မနောဒွါရဟူသည် ဘဝင်စိတ်တည်း၊ ဝိထိစိတ်ဖြစ်သောအခါ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် စ၍ဖြစ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် မနောဒွါရနိဂ္ဂမနမုခ (မနောဒွါရမှ ထွက်ကြောင်းအစ (အဝ) ဖြစ်သကဲ့သို့ မနောဝိညာဉ်တို့မှာ မနောဒွါရနိဂ္ဂမနမုခ မဖြစ်ကြ) ဟူလို၊ ဤပြခဲသော အကြောင်းတို့ကြောင့် မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ထူးခြားသော သိခြင်းကိစ္စ ရှိရကား “မနော (သိ) ဝိညာဏ (အထူးသိ)” ဟူသော နာမည်နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်၍ “အလွန် အကြူး အထူးသိတတ်သောဓာတ်” ဟုအမည်ရသည်။

မနောဒွါရနိဂ္ဂမန ပဝေသ မုခ ဘာဝတော ပန။ ။မနောဓာတ်၏ ထိုဝိညာဏဓာတ်တို့ကဲ့သို့ ထူးသောသိခြင်းကိစ္စမှ ကင်းရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “မနောဒွါရ” စသည်မိန့်၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် ဘဝင်ဟူသော မနောဒွါရမှ ထွက်ကြောင်း အစ (အဝ) ဖြစ်၏။ သမ္ပဋိန္ဒြိန်းကား မနောဝိညာဏဟူသော သန္တီရဏ စသည်တို့သို့ ဝင်ကြောင်း အစ (အဝ)ဖြစ်၏။ ဤသို့ ထွက်ကြောင်းအဝ၊ ဝင်ကြောင်းအဝ ဖြစ်သောကြောင့် မနောဓာတ် ၃ ပါးမှာ အထူးသိခြင်းဟူသော ဝိဇာနနကိစ္စမှ ကင်းရသည်။

တတော ဇေ၊ ပေ၊ န ဝုစ္စတိ။ ။ထိုကဲ့သို့ ဝိဇာနနကိစ္စမှ ကင်းသောကြောင့် (ဝိညာဏသဒ္ဓါဖြင့် အထူးပြု၍) “မနောဝိညာဏ”ဟုလည်း မဆိုအပ်၊ ပီပြင် စကျဝိညာဉ်စသည်ကဲ့သို့ “ဝိညာဏ”ဟုလည်း မဆိုအပ်ကြောင်းကို ဆည်းပေါ။

သည်။ (ဟုတွာ)၊ မနသော-မန၏။ ပစ္စယော-ပစ္စည်းသည်။ န (ဟောတိ)၊ မနသော-၏။ ပစ္စယဘူတံ-ပစ္စည်းဖြစ်၍ဖြစ်သည်။ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ မနတော-ကြောင့်၊ ပဝတ္တံ၊ န (ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ဒဿနာဒီနံ-မြင်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏။ ပစ္စယော-သည်။ (ဟုတွာ စ-လည်းကောင်း၊) တေဟိ-ထိုဒဿနအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပဝတ္တံ (ဟုတွာ) စ-လည်းကောင်း၊ တေသံ-ထိုဒဿနအစရှိသည်တို့၏။ ပုရေစရံ-ရှေ့သွားသည်လည်းကောင်း၊ အနုစရဉ္စ-နောက်လိုက်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပေါတိ-ဟူ၍၊ အဝစနံ-ပါဠိ တော်၌ ဟောတော် မမူခြင်းသည်၊ [အဟိတံကုသလဝိပါကံစိတံ၌ “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ” ဟု ဟောတော်မမူခြင်းသည်၊] မဟာဝိပါကာနိဝိယ-မဟာဝိပါကံစိတံတို့၏ ကဲ့သို့၊ ဇနက၊ ပေ၊ ဘာဝတော-မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်နှင့်တူကုန်သည်

နဟိ တံ။ ။တတော ဝေ အရကိုပင် ခိုင်မြဲစေလို၍ “နဟိ” စသည်မိန့်၊ ထိုမနောဓာတ်ဟူသော ဝိညာဉ်သည် ဘဝင်တည်းဟူသော မနကြောင့်ဖြစ်၍ မနအားကျေးဇူးပြုသည် မဟုတ်၊ ပဉ္စ ဝိညာဉ်အား ကျေးဇူးပြုရသော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို ရည်ရွယ်သည်။ နာပိ၊ ပေ၊ ပဝတ္တံဖြင့် သမ္ပဋိဇ္ဈိန်း ကို ရည်ရွယ်သည်။ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းသည် သန္တိရဏဟူသော မနအားကျေးဇူးပြုရသော်လည်း ရှေးက မနကြောင့် မဖြစ်ရ၊ ပဉ္စဝိညာဉ်ကြောင့် ဖြစ်ရသည်-ဟုလို။

ဒဿနာဒီနံ ပန၊ ပေ၊ အနုစရဉ္စာတိ။ ။ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် ဒဿနသဝနစသော ပဉ္စဝိညာဉ်အား ကျေးဇူးပြုရ၍ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းကား ထိုဒဿနစသော ဝိညာဉ်တို့ကြောင့် ဖြစ်ရသည့်အတွက် မနောဓာတ်တို့တွင် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည် ထိုဝိညာဉ်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်၍ သမ္ပဋိဇ္ဈိန်းက ထိုဝိညာဉ်တို့၏ နောက်လိုက်ဖြစ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် မနောဓာတ်တို့မှာ အထူးသိခြင်းဟူသော ဝိသေသဝိဇာနနကိစ္စ မရှိရကား “မနော” ဟုသာ နာမည် သေးသေးကလေးရသော ဓာတ်တစ်မျိုး ဖြစ်ရသည်-ဟုလို။ [သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ ဝတ္ထုသင်္ဂဟ၌ ဓာတ် ၃ မျိုးအထူးဟု ခေါင်းတပ်၍ ဤအဓိပ္ပာယ်များကို အတိုချုပ် ပြထားသည်။]

သမ္မာ၊ ပေ၊ တိဝါ။ ။[အင်္ဂါ့စာအုပ်များ၌ သင်္ကပ္ပေါတိ” ဟု ပါ၏။ နောက်အဖွင့်၌ “မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”အတွက် မဖွင့်သောကြောင့် မပါခြင်းကကောင်း၏။ အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းပြုဖြစ်သောကြောင့် ဝါသဒ္ဓါကား ပါရမည်သာ။] အဋ္ဌကထာ၌ “ယသွာ ပနေတံ နေဝ ကုသလံ၊ နာကုသလံ၊ တသ္မာ” ဟုအကြောင်း ပြထား၏။ ထိုအကြောင်းပြကို မနစံသင်္ကပ္ပေါတိကြောင့် အကြောင်းတစ်မျိုး ပြလို၍ “သမ္မာ၊ ပေ၊ တိဝါ” စသည်ကိုမိန့်သည်။

ဆက်ဦးဆုံး--မဟာဝိပါကံသည် (တိဟိတံ ကုသိုလ်ကြောင့်ဖြစ်သော ဒုဟိတံဝိပါကံ ဖြစ်စေတတ်သော မဟာကုသိုလ်နှင့် သမ္မာသင်္ကပ္ပ၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့ဖြင့် တူ၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဝိပါကံစိတံဝယ် ကုသိုလ်စိတံ၌ကဲ့သို့ “သမ္မာ သင်္ကပ္ပေါ”ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤအဟိတံ

၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထိုမဟာဝိပါက်စိတ်တို့ တွင်၊ တိဟေတုကတော-တိဟိတ် ကုသိုလ်ကြောင့်၊ ဒုဟေတုက-ဒွိဟိတ် ဝိပါက် သည်၊ (သဒိသံသံ စပ်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမ္ပိ-ဖြစ်သော်လည်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပတာဒိဟိ-သမ္မာ သင်္ကပ္ပ၏ အဖြစ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သဟေတုကတာယ-သဟိတ်၏ အဖြစ်အား ဖြင့်၊ သဒိသံ (ဇနကဖြစ်သော ကုသိုလ်နှင့်) တူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပဉ္စဝိညာဏသောတေတိ ဧတ္ထ-၌၊ ပဂုဏ်-အဝါးဝစွာ လှေလာအပ်ပြီးသော၊ ကန္တံ-ကျမ်းစာကို၊ သဇ္ဈယန္တော-သရဇ္ဈာယ်သူသည်၊ (စာပြန်သူသည်)၊ သဇ္ဈာယသော တေ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းဟူသော အယဉ်၌၊ ပတိတ်-ကျရောက်သော၊ ကဋ္ဌိကဋ္ဌိ-အချို့ အချို့သော၊ ဝါစနာမဂ္ဂ-ပို့ချအပ်သော စကားအစဉ်ကို၊ န သလ္လကွေတိယထာ-မ မှတ်လိုက်မိ သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တထာဂတဿ-၏၊ အသလ္လကွေတိယနာမ-မမှတ် လိုက်မိခြင်း မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ-ပဉ္စဝိညာဉ်ဒေသနာအယဉ်၌၊ ဈာနဂါဘာဝေါ-ဈာန်အင်္ဂါတို့၏ မရှိခြင်းသည်၊ (“ဈာနဂံ ဟောတိ”ဟု ဟောတော် မမူခြင်းသည်)၊ ဣဓ-ဤသမ္ပဋိန္ဒြိန်းစိတ်၌၊ အဝစနဿ-ဟောတော်မမူခြင်း၏၊ ကာ ရဏ်စ-အကြောင်းသည်လည်း၊ န မဟုတ်၊ တဒနန္တရံ-ထို ပဉ္စဝိညာဉ်၏ အခြားမဲ့

ကုသလဝိပါက်စိတ်၌ကား မိမိကို ဖြစ်စေတတ်သော မဟာကုသိုလ်နှင့်မတူ၊ ထို့ကြောင့် မဟာ သိုလ်၌ကဲ့သို့ “သမ္မာသင်္ကပ္ပေါ” ဟုဟောတော်မမူ၊ [အကုသလ ဝိပါက်၌လည်း ထိုအကုသိုလ် နှင့် မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပအဖြစ်စသည်အားဖြင့် မတူသောကြောင့် “မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပေါ”ဟု ဟောတော်မမူကြောင်း ကိုလည်းသိပါ။]

ပဉ္စဝိညာဏ သောတေ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် သမ္ပဋိန္ဒြိန်း၏ သင်္ဂဟဝါရ၌ (အခြားစိတ်တို့ ၏ သင်္ဂဟဝါရဝယ် “ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စဂီကံ ဈာနံ ဟောတိ” ဟုထုတ်ပြတော်မူသကဲ့ သို့) ဈာနဂံကို ထုတ်ပြတော်မမူ၊ ထိုသို့ ထုတ်ပြတော်မမူခြင်း၌ အဋ္ဌကထာဝယ် “ပဉ္စဝိညာဏ သောတေ ပတိတွာ ဂတန္တိ” ဟုအကြောင်း ပြ၏၊ ထိုအကြောင်းပြ စကား၌ “ပဉ္စဝိညာဏ သော တ ပတိတံ”၏ အဓိပ္ပာယ်မှန်ကို ပြလို၍ “ပဉ္စဝိညာဏ သောတေတိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထို စကားရပ်တွင်---

ယထာ ပဂုဏံ ပေါ နတ္ထိ။ ။“ပဉ္စဝိညာဏ်ကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာအယဉ်၌ သမ္ပဋိန္ဒြိန်းစိတ်ကို ဟောတော်မူသော ဒေသနာက ကျရောက်ခြင်း”ဟုရာ၌ “အမှတ်တမဲ့ သတိ မထားမိခြင်းကို ဆိုလိုပါသလား”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယထာ ပဂုဏံ”စသည်ကိုမိန့် သည်၊ ကြေညက်နေသော ကျမ်းစာကို စာပြန်ရာ၌ စာပြန်ခြင်းအစဉ်သည် (ရေအယဉ် စီးသလို) အဆက်မပြတ် သွားနေသောကြောင့် အကြား အကြားဝယ် တချို့ တချို့စာများကို သတိမ ထားသကဲ့သို့ ဘုရားရှင်မှာ ထိုကဲ့သို့ သတိမထားမိခြင်း မရှိပါ၊ ထိုကဲ့သို့ သတိမထားမိခြင်းကို “သောတပတိတံ=ဒေသနာအယဉ်၌ ကျခြင်း”ဟု မဆိုလိုပါ-ဟုလို။

၌၊ နိဒ္ဒေသော-သမ္ပဋိန္ဒြိန်းကို ညွှန်ပြတော်မူခြင်းသည်၊ တံ သောတပတိတတာ-ထို ပဉ္စဝိညာဏံ ဒေသနာအယဉ်၌ ကျရောက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ၊ ဧဝံ သတိ) ဣတော-ဤသမ္ပဋိန္ဒြိန်းစိတ်မှ၊ ပရေသံ-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွိန္ဒု-နံသော၊ မနောဝိညာဏဓာတုနံ-တို့၏၊ (သောမနဿ သန္တိရဏ ဥပေက္ခာ သန္တိရဏတို့၏) တံ သောတပတိတတာ-သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ။

တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ထိုထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း ၃ ပါးကြောင့်) ပဉ္စဝိညာဏာနံ ဝိယ-ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၏ ကဲ့သို့၊ အဟောတုကတာယ-အဟိတ်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂပစ္စယ ဝိရဟတာယစ-မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [မရ၌ “မဂ္ဂပစ္စယ ဝိရဟတာယ စ” ဟု ပါဠိရှိ၏၊] ဝိတက္က ဝိစာရေသု-တို့သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ-နံသော်လည်း၊ ဈာနင်္ဂ ဓမ္မာနံ-ဈာနင်တရားတို့၏၊ ဒုဗ္ဗလတ္တာ-အားမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဉ္စဝိညာဏေသု ဝိယ-ပဉ္စဝိညာဏ်တို့၌ကဲ့သို့၊ အဂဏနူပဂဘာဝေါ-ဂဏနူပဂ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတတာ-ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတ၏ အဖြစ်မည်၏၊ [အချို့စာအုပ်များ၌ “အဂဏနူပဂဘာဝါ စ”ဟု ရှိ၏ မကောင်းပါ၊ တဉ္စ အဂဏနူပဂဘာဝေါတိ ဧတေန သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ ဟု မရ၌ရှိ၏။] ဟိ-မှန်၊ တတော ဧဝ-ထိုသို့ ဒုဗ္ဗလ၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အဟောတုက ကိရိယတ္ထယေပိ-အဟိတ်ကြိယာ

နဝ၊ ပေ၊ ကာရဏံ။ ။ပဉ္စဝိညာဏံ ဒေသနာတော် အယဉ်၌ “ပဉ္စဂီကံဈာနံ ဟောတိ” ဟုမပါခြင်းသည် ဤသမ္ပဋိန္ဒြိန်း၌ ဈာနင်္ဂကို ဟောတော်မမူခြင်း၏ အကြောင်းလည်း မဟုတ်ပါ။

ယဒိ၊ ပေ၊ ပတိတတာ။ ။ပဉ္စဝိညာဏ်၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပဋိန္ဒြိန်းကို အကျယ်ညွှန်ပြတော်မူခြင်းသည် ပဉ္စဝိညာဏဒေသနာသောတပတိတ အဖြစ်၏ မဟုတ်ပါလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယဒိ” စသည်မိန့်၊ ပဉ္စဝိညာဏ်၏အခြားမဲ့၌ သမ္ပဋိန္ဒြိန်းကို အကျယ် ညွှန်ပြတော်မူခြင်းကို “ပဉ္စညာဏသောတပတိတအဖြစ်”ဟု ဆိုလိုလျှင်---

ဣတော၊ ပေ၊ န သိယာ။ ။သမ္ပဋိန္ဒြိန်းမှ နောက်ဖြစ်သော သောမနဿ-ဥပေက္ခာ သန္တိရဏ ၂ ပါးဟူသော မနောဝိညာဏဓာတ်တို့သည် ပဉ္စဝိညာဏ်၏အခြားမဲ့ မဟုတ်ရကား “ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတအဖြစ်” မဖြစ်တော့ရာ၊ ထို ၂ ပါး၌လည်း ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတဖြစ်သောကြောင့်ပင် “ပဉ္စဂီကံ ဈာနံ ဟောတိ”ဟု မဟောဘဲ ထားပါသည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုလတ္တံ့။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ပတိတတာ။ ။ထိုပြုအပ်ပြီးသော အကြောင်း ၃ ပါးကြောင့် ပဉ္စဝိညာဏ်သည် အဟိတ်ဖြစ်သကဲ့သို့ သမ္ပဋိန္ဒြိန်း၏ အဟိတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ပဉ္စဝိညာဏ်၌ ဧကဂ္ဂတာသည် မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိမှ ကင်းသကဲ့သို့၊ သမ္ပဋိန္ဒြိန်း၌ ဧကဂ္ဂတာ၏ မဂ္ဂပစ္စယသတ္တိမှ ကင်းခြင်းဖြစ်ရကား သမ္ပဋိန္ဒြိန်း၌ ဝိတင်္ဂဝိစာရတို့ရှိကြသော်လည်း ထိုဝိတင်္ဂဝိစာရနှင့်တကွ ဈာနင်တရားအားလုံး၏

၃ ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ဈာနဂါနိ-ဈာနင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗလာနိ စ-ဗိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂဟဝါရေ-သင်္ဂဟဝါရ၌၊ န ဥဗ္ဗတာနိ-ထုတ်ပြတော်မမူအပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ဈာနပစ္စယ ကိစ္စမတ္တတော-ဈာနပစ္စည်း၏ ကိစ္စရှိသည်၏ အဖြစ်မျှကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌၊ ဒုဗ္ဗလာနံ-အားမရှိကုန်သော၊ စတ္ထ-ဤသမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းစသည်တို့၌၊ ဝိတက္ကာဒိနံ-ဝိတက် အစရှိသည်တို့၏၊ ဈာနပစ္စယ တာ-ဈာနပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

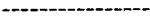
သမာနဝတ္ထုကံ-တူသော မှီရာရှိသော၊ အနန္တ ရပစ္စယံ-အနန္တ ရပစ္စည်းကို၊ (တူသော မှီရာဟဒယဝတ္ထုရှိသော သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းဟူသော အနန္တ ရပစ္စည်းကို) လဘိတွာ-ရ၍၊ ဥပ္ပဗ္ဗမာနံ-ဖြစ်ရသော၊ သန္တီရဏံ-သန္တီရဏသည်၊ မနောဓာတုတော-သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းဟူသော မနောဓာတ်ထက်၊ ဗလဝတရံ-သာ၍ အားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ၊ ကြောင့်၊ တံ-ထိုသန္တီရဏသည်၊ ယထာရမဏံ-အာရုံအားလျော်စွာ၊ (ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တ အာရုံအားလျော်စွာ) အာရမဏရသံ-အာရုံ၏အရသာကို၊ အနုသာဝန္တံ-ခံစားလသော်၊ သာတိသယာနုဘဝတ္တာ-အလွန်အကဲနှင့်တကွ ခံစားခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဋ္ဌေ-ဣဋ္ဌာရုံ၌၊ သောမနဿသဟဂတံ-သောမနဿသဟဂုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံ၌၊ ဥပေက္ခာသဟဂတံ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ၊ အယံ၊ ပေ၊ ယေဝါတိအာဒိ-အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

အားနည်းသည့်အတွက် (ပဉ္စဝိညာဉ်၌ကဲ့သို့) ဈာနင်ဟု ရေတွက်ခြင်းငှါ မထိုက်ခြင်းကိုသာ “ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတအဖြစ်”ဟု ဆိုလိုသည်။

အချုပ်မှာ။ “ပဉ္စဝိညာဏသောတ၌ ကျခြင်း”ဟုရာဝယ် (၁) အမှတ်တမဲ့ဖြစ်သွားခြင်းလည်းမဟုတ်၊ (၂) ပဉ္စဝိညာဉ်၌ ဈာနင်မပါခြင်းသည် ဤသမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်း၌ ဈာနင်ကို မဟောခြင်း၏ အကြောင်းလည်းမဟုတ်၊ (၃) ပဉ္စဝိညာဉ် ဒေသနာ၏ အခြားမဲ့၌ သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်းကို ဟောတော်မူခြင်းလည်းမဟုတ်၊ အမှန်မှာ ပဉ္စဝိညာဏ်၌ ဧကဂ္ဂတာသည် အားနည်းသည့်အတွက် ဈာနင် ဟူသော အရေအတွက်သို့ မရောက်သကဲ့သို့ ဝိတက်စသည်တို့၏လည်း အားနည်းသည့်အတွက် ဈာနင်အရေအတွက်သို့ မရောက်ခြင်းကို “ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတတာ”ဟု မှတ်ပါဟုလို။

ဈာနပစ္စယ ပေ၊ ပန။ ။သမ္ပုဋ်ဇ္ဈိန်း၌ရှိသောဝိတက်စသည်တို့ကို အားနည်းသောကြောင့် “ဈာနင် ဟောတိ”ဟု ဟောတော်မူလျှင် “ပဋ္ဌာန်း၌ အဘယ်ကြောင့် ဈာနပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်စေရပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “ဈာနပစ္စယ ကိစ္စမတ္တတော ပန”စသည်မိန့်၊ အာရုံကိုရှုခြင်းဟူသော ဈာနပစ္စည်း၏ ကိစ္စမျှလောက်တော့ ရှိသောကြောင့် စိတ်၌ယှဉ်သည့် ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော ဝိတက်စည်ကို ဈာနပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူရပါသည်-ဟုလို။

["မိရာတူ၍ အားရှိသည့်အတွက် အာရုံအားလျော်စွာ သောမနဿ၊ ဥပေက္ခာ ဖြစ်ရလျှင် ဝုဋ္ဌောလည်း ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ပါတော့လော"ဟု စောဒနာဗ္ဗယံရှိသောကြောင့် "ဝေါဋ္ဌပနံ ပန" စသည်မိန့်၊ [ပန-ဆက်၊ ဝေါဋ္ဌပနံ-ဝုဋ္ဌောသည်၊ ဗလဝဘာဝေ-အားရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိပိ-သော်လည်း၊ (မိရာတူမှ အနန္တ ရပစ္စည်းကိုရ၍ အားရှိပါသော်လည်း၊) ဝိပါကပ္ပဝတ္တိ-ဝိပါကံစိတ်အစဉ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ နိဝဇ္ဇေတွာ-နစ်စေ၍၊ ဝိသဒိသံ မတူသော၊ မနံ-စောစိတ်ကို၊ ကရောန္တံ-ပြုရသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မနသိကာရကိစ္စန္တ ရယောဂတော-မတူသောစိတ်ကို ပြုရခြင်းဟူသော ကိစ္စတစ်ပါးနှင့် ယှဉ်ရခြင်းကြောင့်၊ [မနသိန္တံ သို့ကို ကံ အနက်၌ သက်စေ။] ဝိပါကောဝိယ-ဝိပါကံသည်ကဲ့သို့၊ အနဘဝနမေဝ-ခံစားရုံသည်သာ၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ဣဋ္ဌ၊ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ ဥပေက္ခာ သဟဂတမေဝ-ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ တထာ-ထိုအတူ၊ (မိရာတူမှ အနန္တ ရပစ္စည်းကိုရ၍ အားရှိပါသော်လည်း၊) ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနံ-ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနံး စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ ကိစ္စဝသေန-အာဝဇ္ဇနံးကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အပုဗ္ဗတ္တာ-ရှေးမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အသစ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ ဟောတိ။)-အဟောတုက ကုသလဝိပါက ဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဗ္ဗိတာ။



မဟာဝိပါကစိတ် အဖွင့်

အလောဘော၊ ပေ၊ အာဒိသု-တို့၌၊ တာဝ-အဗျာကတပက္ခမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေ-သော)၊ ကုသလပက္ခေ-၌၊ အလောဘာ ဒေါသာနံ-တို့၏၊ နိဒ္ဒေသေသု-နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ယော၊ ပေ၊ အလောဘော ကုသလမူလန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ယော၊ ပေ၊ အဒေါသော ကုသလမူလန္တိ စ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ ဣဓာပိ-ဤအဗျာကတပက္ခ၌လည်း၊ တံ နိဒ္ဒေသေသု-ထိုအလောဘ၊ အဒေါသတို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ အလောဘော အဗျာကတမူလန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဒေါသော အဗျာ

အလောဘော၊ ပေ၊ အာဒိသု။ ။မဟာဝိပါကံစိတ်၌ ပါဠိတော်ဝဟ် "အလောဘော အဗျာကတမူလံ၊ အဒေါသော အဗျာကတမူလံ၊ အမောဟော အဗျာကတမူလံ" ဟု ပုဒ်ထူးများကို ထုတ်ပြထား၏။ [အစို့ပါဠိတော် စာအုပ်များ၌ "အမောဟော အဗျာကတမူလံ" ပုဒ်ကျနေ၏။ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။ ထိုတွင် "အမောဟော အဗျာကတမူလံ"သည် ကုသလပက္ခ၌ ပညိန္ဒြိယစသော နိဒ္ဒေသမှာ မပါဘဲ ဤဝိပါကပက္ခ၌ အထူးပါနေသောကြောင့် ထိုပါဠိနှင့်စပ်၍ စိစစ်လိုရကား "အလောဘော အဗျာကတမူလန္တိ အာဒိသု"စသည်ကို မိန့်သည်။ ["အမောဟော အဗျာကတမူလံ" ၌ ပါဠိ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တံ ပရိဟရိတုံ "အလောဘောတိ" အာဒိ ဝုတ္တံ-မဝ။]

ကတမူလန္တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ယုဇ္ဇေယျ-သင့်ရာ၏။ ပန-ကား၊ ပညိန္ဒြိယာဒိ နိဒ္ဒေသေသု-ပညိန္ဒြိယအစရှိသော ပုဒ်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌၊ ပညာရတနံ၊ ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ တတ္ထပိ-ထိုကုသလ ပက္ခ၌လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အမောဟော ကုသလမူလန္တိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ဣဓာပိ-ဤအဗျာကတပက္ခ၌လည်း၊ အမောဟော အဗျာကတမူလန္တိ ပါဠိဋ္ဌေန-ပါ၌သည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-မဖြစ်ထိုက်သည်၊ သိယာ-၏၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ (“အမောဟော အဗျာကတမူလ”ဟူသောပါ၌ မဖြစ်သင့်ရာပါသော်လည်း၊) ဧတံ-ဤအမောဟော အဗျာကတမူလ ဟူသောစကားကို၊ အလောဘာဒေါသာနံ ဝိယ-တို့၏ကဲ့သို့၊ အမောဟဿပိ-၏လည်း၊ အဗျာကတမူလဒဿနတ္ထံ-အဗျာကတမူလ အဖြစ်ကိုပြတော်မူခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဝိညတ္တိဇနကတောတိ-ဟူသော အကြောင်းဖြင့်၊ ကာယံ၊ ပေ၊ နိဝါရဏံ-ကာယကမ္မဒ္ဓါရ၊ ဝစီကမ္မဒ္ဓါရတို့ကို တားမြစ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ၊ အဝိပါကဓမ္မတောတိ-ဟူသော အကြောင်းဖြင့်၊ မနောကမ္မဒ္ဓါရနိဝါရဏဉ္စ-ကိုလည်း၊ (ကရောတိ) [စဖြင့် “ကာယကမ္မဒ္ဓါရ၊ ဝစီကမ္မဒ္ဓါရ ၂-ပါးကို ဆည်းသည်”ဟုမရဆို၏။ “ကမ္မပထဆာဒကို တားမြစ်သည်”ဟုလည်း ဆည်းသင့်၏။] (ကသ္မာ အဝိပါကဓမ္မတောတိ မနောကမ္မဒ္ဓါရနိဝါရဏဉ္စ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ဝိပါကမဗ္ဗာနံ-အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်း သဘောရှိသော ကုသိုလ်တို့၏၊ ကမ္မဒ္ဓါရံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အဝိပါကဓမ္မတောတိ ကမ္မဒ္ဓါရနိဝါရဏဉ္စ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊) တထာ အပ္ပဝတ္တိတောတိ-ကား၊ ဒါနံ၊ ပေ၊ ဘာ

ကုသလပက္ခေ၊ ပေ၊ ဣဓာပိ၊ ပေ၊ ယုဇ္ဇေယျ။ ။ကုသိုလ်အဖို့၌ အလောဘနိဒ္ဒေသဝယ် “အလောဘော ကုသလမူလ ဟုလည်းကောင်း၊ အဒေါသနိဒ္ဒေသဝယ် “အဒေါသော ကုသလမူလ” ဟုလည်းကောင်း၊ ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤ အဗျာကတဝိပါက နိဒ္ဒေသ၌လည်း “အလောဘော အဗျာကတမူလ” ဟုလည်းကောင်း၊ “အဒေါသော အဗျာကတမူလ” ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူခြင်းသည် သင့်စရာရှိပါ၏။

ပညိန္ဒြိယာဒိ၊ ပေ၊ သိယာ။ ။ကုသိုလ်အဖို့ဝယ် ပညာနိဒ္ဒေသ၌သာ “အမောဟော ကုသလမူလ” ဟု ဟောတော်မူ၍ နောက်နောက် ပညိန္ဒြိယစသော နိဒ္ဒေသတို့၌ကား “ပညာရတနံ၊ ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ” တိုင်ရုံသာ ဟောတော်မူ၍ “အမောဟော ကုသလမူလ” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤ အဗျာကတဝိပါက နိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်၌လည်း “အမောဟော အဗျာကတမူလ” ဟူသော ပါဠိတော်ပါ၌သည် မရှိသင့်ရာ။

အလောဘာ ဒေါသာနံ ဝိယ။ ။သို့သော် ပါဠိတော်၌ရှိနေရကား အလောဘာ အဒေါသတို့ကဲ့သို့ အမောဟလည်း အဗျာကတမူလတစ်ပါး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ “အမောဟော အဗျာကတမူလ” ဟူသော ဤစကားကို ဟောတော်မူသည်-ဟု သိသင့်ပါသည်။

ဝေန-ဒါန အစရှိသော ပုညကြိယာဝတ္ထု၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အပ္ပဝတ္တိတော-ကြောင့်၊ (ဣဓ နတ္ထိဉ္စိစပ်)၊ ဧတေန-ဤတထာ အပ္ပဝတ္တိတောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ပုည၊ ပေ၊ မေဝ-ပုညကြိယာဝတ္ထု အပြားကိုသာ၊ နိဝါရေတိ။

ဗလဝပစ္စယေဟီတိ-ကာ၊ ပယောဂေန-လုံလပယောဂနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ နိပ္ပန္နေ ဟိ-ပြီးစီးကုန်သော၊ အာရမဏာဒိ ပစ္စယေဟိ-အာရုံအစရှိသော အကြောင်းတို့ ကြောင့်၊ (ဥပ္ပန္နံ အသင်္ခါရိကံဉ္စိစပ်) ဟိ-ချဲ့၊ အသင်္ခါရိကာဒိသု-အသင်္ခါရိက အစ ရှိသောစိတ်တို့တွင်၊ ယေန ဂေနစိ-သော၊ စိတ္တေန-ဖြင့်၊ ကမ္မေ-ကံကို၊ အာယူ ဟိတော-အားထုတ်အပ်သော်၊ အသင်္ခါရေန-သင်္ခါရ မရှိသော၊ အပ္ပယောဂေန-လုံ လပယောဂမရှိသော အာရုံစသော အကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ကမ္မ၊ ပေ၊ ဋ္ဌာနေ-ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်၏ ရှေးရှုထင်ရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာနော-ဖြစ်လသော်၊ အသင်္ခါရိကာ-အသင်္ခါရိက ပဋိသန္ဓေသည်၊ ဟောတိ၊ သသင်္ခါရေန-သင်္ခါရနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သပ္ပယောဂေန-လုံလပယောဂနှင့် တကွ ဖြစ်သော အာရုံစသောအကြောင်းအပေါင်းကြောင့်၊ ကမ္မာဒိပစ္စုပဋ္ဌာနေ-ကံ အစ ရှိသော နိမိတ်၏ ရှေးရှုထင်ရာအခါ၌၊ (ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော်)၊ သသင်္ခါ ရိကာ-သသင်္ခါရိက ပဋိသန္ဓေ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဘဝဂံစုတိယာ ပန-ဘဝင် စုတိ တို့သည်ကား၊ ပဋိသန္ဓိသဒိသာဝ-ပဋိသန္ဓေနှင့် တူကုန်သည်သာ၊ တဒါရမဏဉ္စ- တဒါရုံကိုလည်း၊ ကုသလာကုသလာနိ ဝိယ-တို့ကိုကဲ့သို့၊ အသင်္ခါရိကဉ္စ-အသင်္ခါ ရိကတဒါရုံကိုလည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ဧတေသု-ဤမဟာဝိပါက်စိတ် ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဗလဝဉ္စ-အားရှိသော စိတ်ကို လည်းကောင်း၊ ဒုဗ္ဗလဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိစာရေတု-စိစစ်ခြင်းငှါ၊ တတ္ထ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ ကာလ၊ ပေ၊ ဣမတိတိ-ကာ၊ အပ္ပါ၊ ပေ၊ ဗဟုလေ-တိုသောအသက် ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ၏များပြားရာဖြစ်သော၊ ကာလေ-အခါ

ကာလဝသေန ပန။ ။“အသင်္ချေတိုင်အောင် အသက်ရှည်နိုင်သော်လည်း မွေးဖွားရာ ကာလအလိုက် အပြောင်းအလွဲရှိရသည်”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသောကြောင့် ထိုသို့ ပြောင်းလွဲ ရပုံ အကြောင်းကို ပြလို၍ “အပ္ပာယုက” စသည်ကိုမိန့်သည်။ [ပရိပုဗ္ဗ နမုဓာတ်သည် ပင်ကိုယ် သဘောမှ ပြောင်းလွဲခြင်းဟူသော အနက်၊ ဝိကာရ (ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အစာကြေခြင်း) ဟူသော အနက်စသည်ကိုဟော၏၊ န ကို ဣ ပြု။]

အပ္ပါယုက၊ ပေ၊ ကာလေ။ ။အပ္ပါယုကံ-တိုသော အသက်ရှိသူတို့၏ အဖြစ်ကို (ဘာဝပ္ပ ဓာန)၊ သံဝတ္ထေတိတိ အပ္ပါယုကသံဝတ္ထနကံ၊ တံစ+တံ+ကမ္မဉ္စာတိ အပ္ပါယုကသံ ဝတ္ထနကကမ္မံ၊ ထိုကဲ့သို့ ကံရှိသူတွေ များနေရာကာလကို “အပ္ပါယုကသံ ဝတ္ထနက ကမ္မဗဟုလ” ဟုခေါ်သည်။

၌၊ တံ ကမ္မသဟိတသန္တာနဇနိတသုက္ကသောဏီတ ပစ္စယာနံ-ထိုက်နှင့်တကွဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဖြစ်စေအပ်သော သုက်သွေးဟူသော အကြောင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ တံ မူလကာနံ-ထို အပ္ပါယုကသံဝတ္တနကကံလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော၊ စန္ဒ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ-လ၊ နေတို့၏ မညီမညွတ်လှည့်လည်ခြင်း အစရှိသည် ဖြစ်စေအပ်သော ဥတု အာဟာရအစရှိသော မညီမညွတ်သော အကြောင်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဏမတိ-ညွတ်ကိုင်းရ၏၊ ဝါ-ပြောင်းလွဲရ၏။

တံကမ္မ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ။ ။သတ္တဝါတို့သည် ကံကိုအရင်းခံ၍ လူထံ၌ ဖြစ်ကြရသော်လည်း မိဘတို့၏ သုက်သွေးက အရေးတကြီး ကျေးဇူးပြုပေး၏၊ အပ္ပါယုက သံဝတ္တနကကံနှင့်တကွ ဖြစ်သော မိဘတို့၏ သန္တာန်ဝယ် ဖြစ်စေအပ်သော သုက်သွေးသည် ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကလေးကို အသက်ရှည်အောင် ကျေးဇူးမပြုနိုင်။ [မိဘတို့၏ သုက်သွေးက ကျန်းမာသန်ရှင်း၍ အားရှိမှသာ ထိုသွေး၌ သန္ဓေတည်ရသော ကလေးတို့ကို အသက်ရှည်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏။]

တံမူလကာ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနဉ္စ။ ။အပ္ပါယုက သံဝတ္တနကကံ အရင်းခံ၍ (ပဝတ္တိ အခါ၌လည်း မတရားမှုအကုသိုလ် အထုအထည်အားကြီးသော သတ္တဝါတို့၏ လက်ထက်ဝယ်) လ-နေတို့နှင့်တကွ နက္ခတ်တာရာတို့လည်း လမ်းရိုး လမ်းမှန်သွား၍ မဖြစ်နိုင်လောက်အောင် ဥတုလည်း ဖောက်ပြန်ရကား တို လ၊ နေစသည်တို့၏ မညီမညွတ်လှည့်လည်မှုကြောင့် ဆောင်း နွေမိုး ဟုဥတုရာသီလည်း မမှန်မကန် ဖောက်ပြန်လေတော့သည်။

ဥတုအာဟာရဒါ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ။ ။ထိုဥတုဖောက်ပြန်၍ မိုးလေ မမှန်ရကား ကောက်ပဲသီးနှံတို့လည်း အဆန်အဆီ ပြည့်ပြည့်ဝဝမရှိကြ၊ ထိုဥတု၌နေ၍ ထိုအာဟာရကို စားရသော သတ္တဝါတို့သည် အာဟာရဇရုပ် ညံ့ဖျင်း၍ ရောဂါဘယ ထူပြောရကား ကံထူးပါသော ဘုရားအလောင်းတော်တို့သော်မှ ကံရှိသလောက် အသက်မရှည်နိုင်ကြဘဲ ကာလအားလျော်စွာ အသက်တိုကြရသည်၊ [အင်္ဂုတ္တရ စတုက္ကနိပါတ်၊ ပတ္တကမ္မဝဂ်၊ အဓမ္မိကသုတ်နှင့် သုတ်မဟာဝါမဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာတို့ကိုကြည့်မှ ဤအဓိပ္ပာယ်များကို သာ၍ သဘောကျနိုင်ပါသည်။]



ဝိပါက္ခဒါရကထာ အဖွင့်

ယတော-အကြင်ကံကြောင့်၊ ယတ္တကော-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝိပါက္ခာစ-အကျိုးသည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ ယသ္မိံ စ ဌာနေ-အကြင် ဌာန၌လည်း၊ (ပဋိသန္ဓေစသော ဌာန၌လည်း) ဝိပစ္စတိ-အကျိုးဖြစ်၏၊ တံ-ထိုက်၊ အကျိုး၊ အကျိုးဖြစ်ရာဌာနကို၊ ဒသေတုံ-ငါ၊ ဝိပါက္ခဒါရကထာ-ကို၊ အာရဒ္ဓါ၊ စတ္ထဝါတိ-ကား၊ ဧကာယ-တစ်ပါးသော၊ စေတနာယ-ဖြင့်၊ အာယုဟိတေ-အားထုတ်အပ်သော၊

ကမ္မေဝေ-ကံကြောင့်ပင်၊ (ဥပ္ပန္နန္တိန္ဒစပ်)၊ ဒုပောကပဋိသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ ဒွါဒသက
 မဂ္ဂေါပိ-၁၂-ပါးအပြားရှိသော အကျိုးသည်လည်း၊ ဒွါဒသကပကာရောပိ-၁၂-
 ပါးအပြားရှိသော အကျိုးသည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဟောတုက
 ပဋိသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ အဟောတုကဋ္ဌကမ္မိ-အဟိတံဝိပါကံ ရှစ်ပါးအပေါင်းသည်လည်း၊
 (ဟောတိန္ဒစပ်။)

အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိကာနံ-အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိက ကုသိုလ်ကံတို့၏၊
 သသင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကဝိပါကသင်္ခါရ်-သသင်္ခါရိက ဝိပါကံတို့၏ ရောယုက်ခြင်းကို၊
 အနိစ္ဆန္တော-အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတွာ-၅)၊ ဒုတိယတ္ထေရော-သည်၊ (မဟာဒတ္ထ
 ထေရ်သည်)၊ ဒွါ ဒသာတိအာဒိမာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ ပုရိမဿ-ရှေ့၌ဖြစ်သောထေရ်၏၊
 (မတိယာ-အလိုအားဖြင့်)၊ ပစ္စယတော-အကြောင်းကြောင့်၊ (ပဝတ္တိအခါ၌ ဖြစ်သော
 ဗလဝဒုဗ္ဗ လစသော အကြောင်းကြောင့်)၊ သသင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကဘာဝေါ-သည်၊
 (ဟောတိ)၊ [“ကံကြောင့်ဖြစ်ရသည်မဟုတ်၊ ဒုဗ္ဗလပစ္စယကြောင့် သသင်္ခါရိက၊
 ဗလဝပစ္စယ ကြောင့် အသင်္ခါရိက ဖြစ်ရသည်”ဟူလို။] ဣတရေသံ-အခြားထေရ်တို့၏၊
 (မဟာ ဒတ္ထထေရ်၊ မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်တို့၏)၊ (မတိယာ) ကမ္မတော-ကံကြောင့်၊
 (သ သင်္ခါရိက အသင်္ခါရိကဘာဝေါ ဟောတိ)၊ တတိယော-တတိယထေရ်သည်၊
 (မဟာ ဓမ္မရက္ခိတထေရ်သည်)၊ တိပောတုကတော-တိဟိတံကံကြောင့်၊ ဒုပောတုကံပိ-
 ဒွိ ဟိတံဝိပါကံကိုလည်း၊ (ပိဖြင့် အသင်္ခါရိက သသင်္ခါရိကပြောင်းလဲခြင်းကိုဆိုသည်)၊
 အနိစ္ဆန္တော (ဟုတွာ) ဒသာတိအာဒိမာဟ။

ဣမသ္မိံ ဝိပါကုဒ္ဒါရဋ္ဌာနေ-ဤဝိပါကုဒ္ဒါရအရာ၌၊ ကမ္မပဋိသန္ဓိဝတ္ထာနတ္ထံ-
 ကံ၊ ပဋိသန္ဓေတို့ကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သာကေတပဉ္စ-ကို၊ ဂဏှိ
 သု- (ရှေးအဋ္ဌကထာဆရာတို့) ယူကုန်ပြီ၊ ကမ္မဝသေန-ရှေးကံ၏ အစွမ်းကြောင့်၊
 ဝိပါကဿ-၏၊ တံ၊ ပေ၊ နိမိတ္တတံ-ထိုထိုအလောဘစသော ဂုဏ်၊ လောဘစသော
 အပြစ်တို့၏ များခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ၊ ဥဿဒ
 ကိတ္တနံ-ဥဿဒကို ပြောဆိုကြောင်းစကားကိုး ဂဏှိသု။

အာယုဟိတေ ကမ္မေဝေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧတ္ထေ”၏ ရှေ့ဝယ် ကောယ ကုသလ
 စေတနာယ သောဠသဝိပါကစိတ္တာနိ၊ ဥပ္ပန္နန္တိ ဟု ရှိသောကြောင့် “ဧတ္ထေ” အတွက် “ရှေ့ဝါကျ
 က စေတနာကို စွဲရသည်”ဟု ထင်ဖွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် “ထိုသို့ မစွဲဘဲ “စေတနာဖြင့် အား
 ထုတ်အပ်သော ကံကို (ကိုယ်မှ နုတ်မှု စိတ်မှုကို) စွဲပါ”ဟု သိစေလို၍ “ကောယ၊ ပေ၊ ကမ္မ
 ဧဝ” ဟုဖွင့်သည်။ [ကောယ၊ ပေ၊ အာယု ဟိတေယေဝါတိ စေတန စတသဒဿ (ဧတ္ထေ၌
 တေသဒ္ဓါ၏) စေတနာယ အာမသနံ နိဝတ္တေတိ၊ ကမ္မေယေဝါတိ အာယုဟိတေ ကုသလကမ္မ
 ဝေါ-မရ။]

ဟေတုကိတ္တနံ-ဟေတုကိတ္တနကို၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌၊ (“တိဟေတုက ကမ္မဉ္စိ တိဟေတုကမ္မိ၊ ပေ၊ ဝိပါကံ ဒေတီ” ဟူသော ဤနေရာ၌၊) ပဌမတ္ထေရဿ-၏၊ (တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်၏၊) အဓိပ္ပာယ်န-အလိုအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဒုတိယတ္ထေ ရဒါဒိသု-ဒုတိယထေရ်၏ ဝါဒအစရှိသည်တို့၌၊ ဝိသေသံ-အထူးကို၊ တတ္ထ တတ္ထေဝ- ထိုထိုနေရာ၌သာ၊ ဝက္ခာမိ-အံ့၊ ဉာဏဿ- (တိဟိတိကံ၌ပါသော) ဉာဏ်၏၊ ဧစ္စန္ဒာဒိ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ဧစ္စန္ဒာဒိဝိပတ္တိ၏ အကြောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တိဟေတုကံ-တိဟိတိကံသည်၊ အတိဒုဗ္ဗလံ-အလွန် အားမရှိသည်၊ သမာနံပိ-သော်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ အာကမ္မန္တံ-ငင်ရသည်ရှိသော်၊ ဒုဟေတုကံ- ဒွိဟိတိ ပဋိသန္ဓေကိုသာ၊ အာကမေယျ-ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဟေတုကာ နဟောတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော၊) အာဟ။

ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ-ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ် ပါဠိတော်၌၊ သုဂတိယံ-သုဂတိဘုံ၌၊ ဧစ္စန္ဒ ဗမိရာဒိပိဝိပတ္တိယာ-ဧစ္စန္ဒ၊ ဧစ္စဗမိ ရ အစရှိသော ဝိပတ္တိ၏၊ အဟေတုကဥပပတ္တိ-အဟိတိ ပဋိသန္ဓေကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ကြံ၍၊ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ-ဂတိ၏ပြည့်စုံခြင်း၌၊ (သုဂတိဘဝ၌၊) [“ဂတိသမ္ပတ္တိယာ- ဂတိ၏ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ သတ္တိ-သော်”ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊] သဟေတုကောပပတ္တိ-

အဟေတုကာ န ဟောတိ”ဟုဆိုထား၏၊ “ထိုစကားကို အဘယ်ကြောင့် ဆိုပါသနည်း”ဟု မေး ဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဉာဏဿ” စသည်မိန့်၊ တိဟိတိကုသိုလ်ကံ၌ ဉာဏ်ယှဉ်လျက်ပါ၏၊ [ဧစ္စန္ဒာဒိ ဝိပတ္တိနိမိတ္တ”ဟူသည် မောဟတည်း၊ ထိုမောဟ ကြီးသူသာ ကံ ပြုစဉ်က ဉာဏ်မရှိခဲ့၍ ဧစ္စန္ဒ စသော ဝိပတ္တိဖြစ်ရသည်။] ထိုဉာဏ်သည်ဧစ္စန္ဒ ဧစ္စဗမိရစသော ဝိပတ္တိ၏အကြောင်းဖြစ် သော မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုဉာဏ်ပါသော တိဟိတိကုသိုလ်ကံသည် အလွန် အားသေးသောကံ ဖြစ်စေကာမူ ပဋိသန္ဓေကျိုးပေးရာ၌ ဒုဟိတိ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုသာ ပေး စေရရှိ၏၊ အဟိတိ ပဋိသန္ဓေကျိုးကိုကား ပေးမည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “တိဟေတုက ကမ္မေန၊ ပေ၊ အဟေတုကာ န ဟောတိ”ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။

ယံ ပန ပဋိသမ္ဘိဒါ မဂ္ဂေ။ ။ “တိဟိတိကံကြောင့် တိဟိတိပဋိသန္ဓေနှင့် ဒွိဟိတိပဋိသန္ဓေ ဖြစ်၍၊ ဒွိဟိတိကံကြောင့် ဒွိဟိတိပဋိသန္ဓေနှင့် အဟိတိပဋိသန္ဓေဖြစ်၏” ဟူသောအဋ္ဌကထာ စကားကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဟောတော်မူအပ်သော ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် (ဂတိကထာ) ပါဠိတော်နှင့် ညှိ၍ပြလိုသောကြောင့် “ယံ ပန” စသည်ကိုမိန့်သည်။

သုဂတိယံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ သုဂတိဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေကို ပြတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ သည် ဧစ္စန္ဒ ဧစ္စဗေဇစသော ဝိပတ္တိ၏အဟိတိ ပဋိသန္ဓေကို မပြတော်ရှောင်ကြဉ်၍---ဂတိသမ္ပတ္တိ ဟူသော သုဂတိဘဝ၌ သဟိတိ ပဋိသန္ဓေကိုသာ ပြတော်မူလိုရကား၊ ပုစ္ဆာထုတ်စဉ်ကပင် “ဂတိ သမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ အဋ္ဌန္တံဟေတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ” ဟုသာမိန့်တော်မူသည်၊ [တိစ္ဆေဝံ၌ ဝေဖြင့် “သတ္တန္တံဟေတုနံ ပစ္စယာ”ဟု မိန့်တော်မူခြင်းကို ကန့်သည်။]

သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို၊ ဒသေန္တေန-ပြတော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဂတိသမ္မတ္တိယာ၊ ပေ၊ ဟောတိဓမ္မဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဂတိသမ္မတ္တိယာ-၌၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တေ-ဉာဏသမ္မယုတ် ပဋိသန္ဓေ၌၊ [“ဂတိသမ္မတ္တိယာ-သည်၊ သတိ-သော်၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တေ-ဉာဏသမ္မယုတ် ပဋိသန္ဓေကို၊ နိပ္ပါဒေတဓမ္မ-ပြီးစေထိုက်သော်” ဟုလည်းပေးနိုင်၏၊] အဋ္ဌန္တံ-နံသော၊ ကတမေသံ ဟေတုနံ-အဘယ်ဟိတ်တို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပပတ္တိ-ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နည်း။

တေန-ထိုစကားဖြင့်၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေန-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ ကမ္မုနာ-ကံကြောင့်၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တပဋိသန္တိ-သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ဤ အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိပိတံ-ဟောတိ၊ အညထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ သတ္တန္တံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဣဒမ္ဗိ-ဟောတိ ဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ ဝုစ္စေယျ-ဟောအပ်ရာ၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ တစ်နည်း (ကသ္မာ သတ္တန္တံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ ဣဒမ္ဗိ၊ ဝုစ္စေယျ-ရာနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ဂတိသမ္မတ္တိယာ၊ ပေ၊ နာမရပန္နိ-ဟူ၍၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တောပပတ္တိယံ-ဉာဏသမ္မယုတ် ပဋိသန္ဓေအခါ၌၊ ဝိသန္တိတံယထာ-ဖြေဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တတော-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကြောင့်၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တုပပတ္တိယာ စ-ဉာဏသမ္မယုတ် ပဋိသန္ဓေသည်လည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနာယ-ရှိလသော်၊ ဂတိသမ္မတ္တိယာ၊ ပေ၊ ကုသလာတိ-ဟူ၍၊ ဝတော-ဟောပြီး၍၊ အညတ္တ စ-အခြားသော နိက္ခန္တိက္ခဏ၊

ဂတိသမ္မတ္တိယာ ဉာဏသမ္မယုတ္တေ။ ။ပဋိသန္တိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာဝယ် “ဂတိသမ္မတ္တိယာတိ-၊ ပေ၊ မနုဿဒေဝသင်္ခါတာယ တိသမ္မတ္တိယာ”ဟုလည်းကောင်း “ဉာဏသမ္မယုတ္တေဟိ ဉာဏသမ္မယုတ္တ ပဋိသန္တိက္ခဏေ”ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ အနုဒီကာ၌ကား “ဂတိသမ္မတ္တိယာသတိ၊ ဉာဏသမ္မယုတ္တ ပဋိသန္တိမိ နိပ္ပါဒေတဓမ္မ” ဟုထည့်ပါ၌နှင့်တကွ ဖွင့်သည်။

တေန၊ ပေ၊ ဒိပိတံ ဟောတိ။ ။ထိုပါဠိတော်၌ “အဋ္ဌန္တံ ဟေတုနံ”အရ ဟိတ်ရှစ်ပါး သရုပ်ကို နောက် အဖြေပါဠိတော်၌ ထုတ်ပြလတ္တံ့ဖြစ်သော်လည်း ဤနေရာ၌ပင် “တိဟိတ်ကုသိုလ် ပြုဆဲခဏ၌ ကုသိုလ်ဟိတ် ၃ ပါး၊ နိက္ခန္တိက္ခဏ၌ (လောဘ၊ မောဟ) အကုသိုလ်ဟိတ် ၂ ပါး၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကထာဟိတ် ၃ ပါး၊ ဤရှစ်ပါးတည်း”ဟု သိပါ၊ ထို“အဋ္ဌန္တံ ဟေတုနံ” စသော စကားဖြင့် “ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏသမ္မယုတ် ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်နိုင်” ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြအပ်ပြီး ဖြစ်တော့သည်။

အညထာ၊ ပေ၊ ဝုစ္စေယျ။ ။အညထာ-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏသမ္မယုတ်ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်နိုင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာမှ တစ်ပါး၊ ဖြစ်နိုင်၏ဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်အနက်ကို ယူအပ်လျှင် “သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ” ဟူသော ဤစကားကိုလည်းဟောတော်မူစရာ ရှိ၏၊ ဟောကားမဟော-ဟုလို၊ [“သတ္တန္တံ ဟေတုနံ” ဟူသည် ဒွိဟိတ်ကုသိုလ် ပြုဆဲခဏ၌ အလောဘ၊ အဒေါသဟိတ် ၂ ပါး၊ နိက္ခန္တိက္ခဏ၌ အကုသိုလ်ဟိတ် ၂ ပါး၊ ပဋိသန္ဓေခဏ၌ အဗျာကထာဟိတ် ၃ ပါးတည်း။]

ပဋိသန္ဓေခဏတို၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ၊ ဝိသဇ္ဇနံ-အဖြေကို၊ ကာတု-
 ငှါ၊ သက္ကာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သတ္တန္တံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ ဣဒမ္ဗိ ဝုဇ္ဈေယျ၊) [ဂတိ
 သမ္ပတ္တိယာ-၌၊ ပေ၊ ဟောတိ-နည်း၊ ကုသလဿ ကမ္မဿ-၏၊ ဧဝနက္ခဏေ-
 ဧဝံခဏံ၊ တယော-ကုန်သော၊ ကုသလာ-ကုန်သော၊ ဟေတု-ဟိတိတို့သည်၊ တသ္မိ
 ခဏေ-ထို ဧဝခ ဏံ၊ ဇာတစေတနာယ-ဖြစ်သော စေတနာအား၊ သဟဇာတ
 ပစ္စယာ-သဟဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေန-ထိုသို့
 သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုသလမူလပစ္စယာပိ-
 ကုသလ် မူလဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သင်္ခါရာ-သင်္ခါရတို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊
 ဣတိ-သို့၊) ဝုစ္စတိ၊ နိက္ခန္တိက္ခဏေ-သာယာဆဲခဏံ၊ ပေ၊ တသ္မိခဏေ-ထို သာ
 ယာဆဲခဏံ၊ ပေ၊ ပဋိ သန္တိက္ခဏေ-၌၊ ပေ၊ တသ္မိခဏေ-ထို ပဋိသန္ဓေ ကဏံ၊
 ပေ၊ တေန-ကြောင့်၊ နာမ ရူပပစ္စယာပိ-နာမ်ရုပ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်
 လည်း၊ ဝိညာဏံ-ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ် သည်၊ (ဟောတိ၊) ဝိညာဏပစ္စယာပိ-
 ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဟူသောအကြောင်းကြောင့် လည်း၊ နာမရူပ-ယှဉ်ဘက် စေတသိက်
 ဟူသော နာမ်၊ ကမ္မဇရုပ်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စတိ။

ယထာ ဟိ၊ ပေ၊ ကာတုန္တိ။ ။ "ဣဒမ္ဗိ ဝုဇ္ဈေယျ" ဟုဆိုလိုက်သော စကားကို အကြောင်း
 ပြု၍ အကျယ်ချဲ့လိုသောကြောင့် "ယထာဟိ" စသည်မိန့်သည်။ ဤစကား၏နယ်ကား "ဝိသဇ္ဇနံ
 ကာတုန္တိ" တိုင်အောင်တည်း၊ သို့ဖြစ်၍ "ဣတိ-ထိုကြောင့် (ထိုသို့ ဝိသဇ္ဇနပြုခြင်းငှါတတ်
 ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတီတိ ဣဒမ္ဗိ ဝုဇ္ဈေယျ"
 ဟု ပြန်လှည့်ရသည်၊ [ဝတ္ထုဗ္ဗဿ (ဆိုလိုက်သော) ဣဒမ္ဗိတိ ဧတဿ (ဣဒမ္ဗိဟူသော ဤစကား
 ၏) ကာရဏံ ဝိဘာဝေတုံ ယထာဟိတိအာဒိ ဝုတ္တံ-မစု။]

လိုရင်းဝါကျများ။ ။ယတာမှစ၍ ဉာဏသမ္ပယုတ္တောပပတ္တိယံ တိုင်အောင် ဥပမာနဝါ
 ကျ၊ ဧဝံမှစ၍ ဝိသဇ္ဇနံ ကာတုန္တိတိုင်အောင် ဥပမေယျ ဝါကျတည်း၊ ဥပမာနဝါကျ၌ "ဧဝနက္ခ
 ဏေ တယော ဟေတု" စသည်တို့ကား "အဋ္ဌန္တံ ဟေတုနံ" ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ ထိုသရုပ်များကို
 ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီး၊ ပါဠိတော်ဝယ် သဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့ဖြင့် ထိုဟိတိတို့က ယှဉ်ဖက်စိတ္တ၊ ပျါဒိ
 နှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့အား ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသောကြောင့် "သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ" စသည် ကို
 မိန့်တော်မူသည်။

တေန ဝုစ္စတိ၊ ပေ၊ သင်္ခါရာ။ ။ "တေန သဟဇာတ ပစ္စယဘာဝေန ဝုစ္စတိ ကုသလမူ
 လပစ္စယာပိ သင်္ခါရာတိ" ဟုအဋ္ဌကထာဖွင့်၏၊ "သင်္ခါရာတိစ ဗဟုဝစနေနတတ္ထ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂ
 ဟိတာ သဗ္ဗေ စေတသိကာ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်းပင် နိဿယ
 ၌ ပေးထားသည်၊ မစဉ်ကား "သင်္ခါရာတိ စေတနာ" ဟု သာမည ဖွင့်၏၊ ထိုပါဠိတော်၌ နိက္ခန္တိ
 ခဏဟူသည် သေခါနီးအခါ၌ ထင်လာသော ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ် တစ်ခုခုကို တပ်နှစ်
 သက်ရာခဏတည်း။ [အာသန္နမရဏဿ ဟိ မောဟေ န အာကုလစိတ္တတ္တာ (မောဟဖြင့် ရှု၊

ပန-ဆက်၊ ဉာဏ၊ ပေ၊ ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ အဝစနတော-ကြောင့်၊ ဉာဏ
 ဝိပ္ပယုတ္တတော-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကံကြောင့်၊ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ-သော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊
 န ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဂတိ၊ ပေ၊ ဟောတိစ္စေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝတ္တာ-
 ၍၊ သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ အဝစနတော-ကြောင့်၊ ဉာဏသမ္ပ ယုတ္တ
 တော-ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့်၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာ-သော၊ ပဋိသန္ဓိဝိ-သည် လည်း၊
 န ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ အာပန္နံ-ရောက်နေ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တစ် နည်း
 (ကသ္မာ၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ အာပန္နံ-သနည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊ ဧတ္ထာပိ- ဤ
 ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ဆန္တံ ဟူသော ပုဒ်၌လည်း၊ ကမ္မနိကန္တိကူဏေသု-ကံပြုဆဲခဏ၊
 သာယာဆဲခဏတို့၌၊ တယော-န်သော၊ ဟေတုစ-ဟိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေ၊
 ဟေတုစ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ပဋိသန္ဓိကူဏေ-၌၊ ဒွေ-
 နှစ်ပါးသောဟိတ်တို့ကို၊ ယောဇေတုံ-ငှါ၊ န သက္ကာ-မတတ်ကောင်းသည်ကား၊ န-
 မဟုတ်၊ (သက္ကာဇေဝ-သာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာပန္နံ)။

ထွေးနေသောစိတ် ရှိသည်အတွက်) အဝိစိဇာလာယဝိ (အဝိစိ မီးလျှံသော်မှလည်း) နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇ
 တိ၊ ကိံ ပန သေသေသု နိမိတ္တေသု၊-ပဋိသန္ဓိဒါမဂံ အဋ္ဌကထာ။]

မှတ်ချက်။ ။နိကန္တိဇာနာရ သေခါနီး၌ နိမိတ်ထင်ရာခဏကို ပဋိသန္ဓိဒါမဂံ အဋ္ဌ
 ကထာဖွင့်ရာ၌ “အဝိစိမီးလျှံကိုပင် နှစ်သက်တတ်သည်”ဟု ဖွင့်ခြင်းမှာ လွန်လွန်းရာရောက်မည်
 ထင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ “အဝိဇ္ဇာနုသယ ပရိက္ခိတ္တေန တဏှာနုသယ
 မူလဏေန” ၌ တဏှာက ဘဝသစ် ညွတ်ပုံကိုသာ ဖွင့်ပြကြ၏။ ထင်လာသောအာရုံကို နှစ်သက်
 ၍ဟု မဖွင့်ကြ၊ ပုဏ္ဏားကြီးတစ်ယောက်ကား အဝိစိမီးလျှံ အာရုံထင်လာရာ၌ နှစ်သက်ပုံမရ၊ ထို့
 ကြောင့် အနီးအနားဆရာများကို မေးရာလေသည်။

ယထာ ပန၊ ပေ၊ အာပန္နံ။ ။ပဋိသန္ဓိဒါမဂံ ပါဠိတော်၌ “သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ”
 ဟု ဟောတော်မမူသည်အတွက် “ဒွိဟိတ်ကုသိုလ်ကြောင့် တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်နိုင်”ဟု ဆို
 လျှင် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ကုသိုလ်ကြောင့် ဉာဏသမ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ မရှိသကဲ့သို့ “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ
 ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ဆန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ” ဟုဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေကိုသာ
 ဟောတော်မူ၍ “(ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ) သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ”ဟု ဟောတော်မမူ
 သည့်အတွက် “ဉာဏာသမ္ပယုတ် ဩမကကုသိုလ်ကြောင့် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေလည်း မဖြစ်
 နိုင်”ဟူသော အနက်သည် ရောက်လျက်ရှိနေ၏။

ဧတ္ထာပိ ဟိ၊ ပေ၊ ယောဇေတူနိ။ ။ ထိုအနက်၏ ရောက်နေပုံကို ခိုင်မြဲစေလိုသော
 ကြောင့် (တစ်နည်း) အကြောင်းပြလိုသောကြောင့် “တ္ထာပိ”စသည်မိန့်၊ ကံပြုစဉ်ခဏ၌ ဟိတ်
 ၃ ပါးကိုလည်းကောင်း၊ နိကန္တိဇာနာ၌ ဟိတ် ၂ ပါးကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ် ပဋိသန္ဓေ
 ခဏ၌ ဟိတ် ၂ ပါးကိုလည်းကောင်း ယှဉ်စေခြင်းငှါ (ဟောတော်မူခြင်းငှါ) မတတ်ကောင်းမဟုတ်၊
 တတ်ကောင်း၏၊ ထိုသို့ကား ဟောတော်မမူ၊ ထို့ကြောင့် “ဉာဏာသမ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏဝိပ္ပ
 ယုတ် ပဋိသန္ဓေ မဖြစ်”ဟူသောအနက်သည် ရောက်လျက်ရှိသည်။

ပန-ထိုသို့ပင် ရောက်ပါသော်လည်း၊ ဣမဿ ထေရဿ-၏၊ (တိပိဋကစူဠ
 နာဂထေရ်၏၊) အယံ အဓိပ္ပာယော-ဤအလိုသည်၊ သိယာ-၏၊ (ကိံ)၊ ကမ္မ၊ ပေ၊
 ဝသေန-ကံနှင့်တူသော ဝိပါကံကိုပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣဝ-ဤဆန္ဒဟေတုနံ ပစ္စ
 ယာဟူသော ပါဠိ၌၊ သာဝသေသော-အကြွင်းအကျန်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ပါဠော-
 ပါဠိကို၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအလိုသည်၊ (သိယာ)၊ ဉာဏ၊
 ပေ၊ ဧတ္ထာပိ-ပါဠိ၌လည်း၊ ပါဠဿ-ပါဠိတော်ပါဠိ၏၊ သာဝသေသတာပတ္တိ-သာ
 ဝသေသ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊) ဣတိ
 စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊ န-မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဒုဗ္ဗလဿ-သော၊ ဒုဟေတု
 ကကမ္မဿ-၏၊ ဉာဏ၊ ပေ၊ ဒါနေ-ဉာဏသမ္ပယုတ်အကျိုးကိုပေးခြင်း၌၊ အသ
 မတ္တတ္တာ-မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ တိဟေတုကဿ-တိ
 ဟိတံကံ၏၊ အဟေတုကဝိပစ္စနေ-အဟိတံအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌၊ (သမတ္တတာ
 ဝိယာတော-စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိ၏၊ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ နတ္ထိ)
 ဝိယ၊ (တထာ), ဒုဟေတုက ဝိပစ္စနေပိ-ဒွိဟိတံအကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်း၌လည်း၊
 သမတ္တတာဝိယာတောနတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣမဿ ပန၊ ပေ၊ ကထိတောတိ။ ။ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့် ဤအနက်ရောက်နေလျှင်
 အရှင်တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်သည် အဘယ်သို့ ယူဆ၍ ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏဝိပ
 ယုတ်ပဋိသန္ဓေကို ပြရသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဣမဿ ပန” စသည်မိန့်၊ ထေရ်
 ၏အယူမှာ-“ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်ပါဠိတော်သည် အပြည့်အစုံ ဟောတော်မမူတံ တိဟိတံကံနှင့် တူသော
 တိဟိတံအကျိုးကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် အကြွင်းအကျန်ရှိသော (“သတ္တန္တံ ဟေတုနံ ပစ္စယာ”
 စသော ပါဠိကို ချန်ထားသော) ဒေသနာတော်ဖြစ်သည်” ဟု ယူဆ၏။ ဤသို့ယူဆသည့်အတွက်
 ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသော်လည်း ဉာဏသမ္ပယုတ်ကံကြောင့် ဉာဏဝိပယုတ်ပဋိသန္ဓေကို
 ပြရပါသည်-ဟုလို။

ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ၊ ပေ၊ တိစေ။ ။“ဉာဏဝိပယုတ္တေ ဆန္ဒံ ဟေတုနံ”စသော ဒေသနာ
 တော်ကို “သတ္တန္တံ ဟေတုနံ”ကို ချန်ထားသော သာဝသေသဒေသနာ ဟု အယူရှိလျှင် “ဉာဏ
 သမ္ပယုတ္တေ အဋ္ဌန္တံ ဟေတုနံ” စသော ဒေသနာတော်၌လည်း သာဝသေသ (“သတ္တန္တံ ဟေတုနံ”
 စသည်ကို ချန်ထားသော) ဒေသနာဟု ယူဆခွင့် ရောက်သည် မဟုတ်လော-ဟု စောဒနာအံ။

န၊ ပေ၊ အသမတ္တတာ။ ။ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော ဒုဟိတံကံက ဝလဝဖြစ်သော ဉာဏသမ္ပယုတ်
 ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးခြင်း၌ မစွမ်းနိုင်သောကြောင့် “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ သတ္တန္တံ ဟေတုနံ”စသော
 ပါဠိတော်ကို ချန်ထားသည်ဟု မဆိုထိုက်။

ဟိဟေတုကဿ ပန၊ ပေ၊ ဝိယာတောတိ။ ။သို့ဖြစ်လျှင် တိဟိတံကံကြောင့် ဒွိဟိတံ
 ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ဖြစ်စေရာ၌ ပါဠိတော်၌မပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “သာဝသေသပါဠိ” ဟု
 ယူဆသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တိဟေတုကဿ ပန” စသည်မိန့်၊ တိဟိတံကံသည်

အာရမဏ၊ ပေ၊ တဗ္ဗာတိ-စကားကို၊ သန္တိရဏ တဒါရမဏေ-တို့ကို၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်း၊ (စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ-တို့၏၊) ဝိဘာဂ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော အာရုံအထူးကို ယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော သတ္တိ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-တို့သည်၊ ဣန္ဒြဏန္တ မဇ္ဈတ္တေသု-ဣန္ဒာရံ၊ ဣန္ဒမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ ဥပက္ခာသဟဂတာနေဝ-တို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ကာယဝိညာဏဉ္စ-သည်လည်း၊ ပဋိယဋ္ဌနာဝိသေသေန-ထိခိုက်ခြင်း၏ အထူးကြောင့်၊ သုခသဟဂတမေဝ-သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ကုသလဝိပိက်အတွက် ပြသောဆရာဖြစ်သောကြောင့်၊ “ဣန္ဒ ဣန္ဒ မဇ္ဈတ္တေသု”ဟု လည်းကောင်း၊ “သုခသဟဂတမေဝ”ဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။]

ဝိသေသဝတာ-အထူးရှိသော။ တဒါ၊ ပေ၊ ဝတာ-တဒါရုံ၏အကြောင်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော ဇောရှိသော(ဝိသေသဝတာကို ထပ်ဖွင့်သည်) ကာလေန-အခါအားဖြင့်၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိ-ဝိပါကံစိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဿေတု-ငှါ၊ သံဝရား ပေ၊ ဥပဂတဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အညကာလေ-သံဝရအသံဝရကို ဖြစ်စေနိုင်ရာအခါမှ အခြားအခါ၌၊ [မွေးဖွားခါစအခါ၊ မေဆေးတင်ရာအခါ၊ မိန်းမောတွေဝေရာအခါ အစရှိသောအခါ၌။] ပဉ္စ၊ ပေ၊ အဘာဝါ-ပဉ္စဝိညာဏ်အစရှိသော ပြည့်စုံသောဝိပါကံစိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ကက္ကဋ၊ ပေ၊ ဧတေန-ပါ၌ဖြင့်၊ ဣဒံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ၊ (ကံ)၊ ကေဒါရေ-လယ်တို့ကို၊ ပူရေတွာ၊ နဒီ၊ ပ၊ ဘူတံ-မြစ်သို့ ဝင်ကြောင်းလမ်းဖြစ်ဖြစ်သော၊ မာတိကံ-မြောင်းသို့၊ အပ္ပဝိသိတွာ-မဝင်မှ၍၊ ကက္ကဋ မဂ္ဂါဒီနာ-ပုစ္ဆန်လမ်းကြောင်း အစရှိသော၊ အမဂ္ဂေန-လမ်းမဟုတ်သော အရပ်ဖြင့်၊ နဒီဩတရဏံဝိယ-မြစ်သို့ သက်ဝင်ခြင်းကဲ့သို့၊ စိတ္တဿ-၏၊ ဧဝိတွာ-အဟုန်ပြင်းစွာ ဖြစ်ပြီး၍၊ ဝါ-ဇောစောပြီး၍၊ ဘဝင်ံ၊ ပေ၊ ဘူတေ ဘဝင်ံသို့ ဝင်ကြောင်းလမ်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏေ-သည်၊ အနုပ္ပန္နေ-မဖြစ်မီ၊ မဂ္ဂေန-တဒါရုံဟူသော လမ်းနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဘဝင်ေါတရဏံ-ဘဝင်ံသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ (ဒဿေတိ)။

တီသု-နံ၊ ဧတေသု မောဃဝါရေသု-တို့တွင်၊ ဒုတိယော-ဒုတိယ မောဃံဝါရကို၊ ဥပပရိက္ခိတွာ-စူးစမ်းနှိုင်းချိန်၍၊ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ဟိ-ချဲ့၊ အနုလောမေ-အနုလောမ၌၊ ဝေဒနာတ္တိကေ-၌၊ ပဋိစ္စဝါရာဒီသု-ပဋိစ္စဝါရ အစရှိသည်တို့၌၊ အာသေဝနံ၊

‘အဟိတ်ဝိပိက်အကျိုးကို ပေးခြင်း၌ သတ္တိမပျက်သကဲ့သို့ ဒုဟိတ် ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးခြင်း၌လည်း သတ္တိမပျက်သောကြောင့် “ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ သတ္တန္တံ ဟောတုနံ ပစ္စယာ” စသောပါဌ်ကို သာဝဿေသပါဌ်ဟု ဆိုရပါသည်-ဟုလို့။

ပေ၊ ဒွေတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ န၊ ပေ၊ ဒွေတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ယဒိသိယာ-အံ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ သောပိ မောဃဝါရော-ထိုဒုတိယမောဃဝါရကိုလည်း၊ လက္ခေယျ-ရအပ်၏၊ ပန-သည်သာမကသေး၊ ဝေါဋ္ဌပနံပိ-သည်လည်း၊ အာသေဝန ပစ္စယော-သည်၊ ယဒိသိယာ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ကုသလ ကုသလာနံပိ-တို့၏လည်း၊ (အာသေဝနပစ္စယော-သိယံ၏၊ ဟိ-မှန်၊ အာသေဝနပစ္စယံ-ကို၊ လဒ္ဓံ၊ ယုတ္တဿ-သင့်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏၊ အာသေဝနပစ္စယဘာဝိ-အာသေဝန ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိသော၊ အာသေဝနပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ အဝုတ္တော-မဟောအပ်သော၊ ဓမ္မော) သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဝေါဋ္ဌပနဿ ပန-ဝုတ္တော၏ကား၊ ကုသလာ ကုသလာနံ-တို့၏၊ အာသေဝန ပစ္စယဘာဝေါ-ကို၊ အဝုတ္တော၊ ကုသလံ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ကြောင့်၊ ပဋိက္ခိတ္တောဝ-ပယ်အပ်သည်သာ။

ယဒိ ဟိ၊ ပေ၊ ဝိမံသိတဗ္ဗော။ ။ "ဥပပရိက္ခိတွာ"ဟူသော စကားအရ စူးစမ်းနှိုင်းချိန် ပုံအခြင်းအရာကို ချဲ့ပြလိုသောကြောင့် "ယဒိ ဟိ" စသည်မိန့်၊ ထို၏အဆုံးကား "ဒုတိယော မောဃဝါရော ဝိမံသိတဗ္ဗော"တိုင်အောင်တည်း။ [ဝေါဋ္ဌပနဝါရကို "ဒုတိယမောဃဝါရ" ဟုဆိုသည်၊ [အနုလောမ" ဟူသည် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ လာသောဓမ္မအနုလုံတည်း။]

ယဒိ၊ ပေ၊ လက္ခေယျ။ ။ ဓမ္မအနုလောမ-ဝေဒနာတိက်၊ ပဋိစ္စဝါရ စသည်တို့၌ "အာသေဝနပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဒွေ-အာသေဝနပစ္စည်းသာ တပ်၍ (အဟိတိစိတ်ဖြစ်သည့်အတွက်) မဂ္ဂပစ္စည်းမတပ်သော" "နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဒွေ" ဟုဝုတ္တောကဲ့သို့သောတရား၌ ဟောတော်မူလျှင် ဝုတ္တော ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်ကျ၍ အာသေဝနပစ္စည်းတပ်သော မောဃဝါရ ရစရာရှိ၏။ [ဝုတ္တော အတွက် ၁, ဟသိတပျာဒိအတွက် ၁ အားဖြင့် "ဒွေ"ဟု ဟောတော်မူရာ၏-ဟုလို။]

ယဒိ ပန၊ ပေ၊ သိယာ။ ။ [ပနသဒ္ဓေါ စ သဒ္ဓတ္တော အာရဗ္ဗတ္တော-မဂ္ဂ။] ဝုတ္တောသည် ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်ဖြစ်သောအားဖြင့် မိမိအတွက် အာသေဝနပစ္စည်း တပ်သောတရားဖြစ်လျှင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့အားလည်း အာသေဝနပစ္စည်း တပ်ရာ၏။ [ဝုတ္တောသည် ပစ္စည်း၊ ကုသိုလ်စသော ဇောသည် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ရာ၏-ဟုလို။]

န ဟိ၊ ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ အာသေဝန ပစ္စည်းကို ရလိုက်သော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏ အာသေဝနပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လေ့ရှိပါလျက် အာသေဝနပစ္စည်းဟု မဟောအပ်သော တရားဟူ၍ မရှိပါ။ [ဇောများအတွက် အာသေဝနပစ္စည်း အားလုံး ဟောထားပြီး ဖြစ်ပါသည်-ဟုလို။]

ဝေါဋ္ဌပနဿ၊ ပေ၊ အဝုတ္တော။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောတို့အား ဝုတ္တောက အာသေဝန သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည့် အဖြစ်ကို မဟောအပ်ပါ။--မဟောရုံသာမက "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ၊ ပေ၊ နာသေဝနပစ္စယာ" ဟုဟောတော်မူသောကြောင့် ဝုတ္တော၏ အာသေဝနအဖြစ်ကို ပယ်၍ပင် ထားပါသေးသည်။

(စောဒကဿ-၏၊ ဧဝံ-ဤအကြံသည်၊) အထာပိသိယာ-အံ၊ (ကိံ)၊ အသမာန
 ဝေဒနာန-မတုသော ဝေဒနာတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊
 ဣတိ (သိယာ)၊ ဧဝမပိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်သော်လည်း၊ အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ အာသေဝနပစ္စယောတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-
 ဟောထိုက်သည်၊ သိယာ၊ ဇာတိဘေဒါ-ဇာတ်၏ ကွဲပြားခြင်းကြောင့်၊ န ဝုတ္တံ၊
 ဣတိစေ-ဤသို့ပြောအံ၊ ဘူမိဘိန္နဿ-ဘုံအားဖြင့် ပြားသော၊ ကာမာဝစရဿ-
 ကာမာဝစရတရား၏၊ ရူပါဝစရဒီနံ-တို့၏၊ အာသေ ဝနပစ္စယဘာဝေါ-သည်၊
 (ဟောတိ) ဝိယ၊ (တထာ)၊ ဇာတိဘိန္နဿပိ-၏လည်း၊ (အာသေဝနပစ္စယဘာဝေါ)
 ဘဝေယျ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗောဓေ-သည်သာ၊ သိယာ။

စ-ဆက်၊ အဘိန္နဇာတိကဿ-မကွဲပြားသော ဇာတ်ရှိသော တရား၏၊ ဝသေန-
 ဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ အာသေဝန၊ ပေ၊
 တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ တု-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ဝေဒ
 နာတ္ထိကေပိ-ဝေဒနာတိက်၌လည်း၊ သင်္ခိတ္တယ-အကျဉ်းချုံးအပ်သော၊ ဂဏနာယ-

အထာပိသိယာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ။ ။ဒုတိယမောယဝါရကို သဘောကျသော အသင်တို့မှာ
 “ထိုပါဠိတော်သည် ဝေဒနာချင်း မတူသောဇာအား အာသေဝန သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်”ဟု
 ပယ်အပ်သော ပါဠိတော်ဖြစ်သည်ဟု အယူရှိလျှင်---

ဧဝမပိ၊ ပေ၊ သိယာ။ ။“အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယာ”ဟု အာဝဇ္ဇနံး
 (ဝုဋ္ဌော)က ကုသိုလ် အကုသိုလ် ခန္ဓာဟူသောဇာတို့အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို
 ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ထိုအတူ အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကိုလည်း ဟောထိုက်စရာ ရှိပါ
 သည်။

ဇာတိဘေဒါ၊ ပေ၊ ဧဝသိယာ။ ။အာဝဇ္ဇနံးသည် အဗျာကတဇာတ်ဖြစ်၍ ကုသိုလ်
 အကုသိုလ်တို့က ကုသိုလ်ဇာတ်-အကုသိုလ်ဇာတ် ဖြစ်သည့်အတွက် ဇာတ်ကွဲပြားသောကြောင့်
 အာသေဝနပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို မဟောပါဟု-ဆိုအံ၊---ဘုံအားဖြင့် ကွဲပြားသော ကာမာဝစ
 ရ (အနုလုံ) ဇောက ရူပဈာန်စသည်အား အာသေဝနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသကဲ့သို့ ဇာတိဘိန္နတရား
 ၏လည်း အာသေဝန ပစ္စည်း ဖြစ်ရာသောကြောင့် ဟောထိုက်ပါသည်သာ။

အဘိန္နဇာတိကဿ စ၊ ပေ၊ နတုဝုတ္တံ။ ။ဝုဋ္ဌောနှင့် ကြိယာဇောကဲ့သို့ ဇာတ်မပြားသော
 တရားအတွက်လည်း “အာဝဇ္ဇနာ၊ ပေ၊ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့ ထို
 အတူ “အာသေဝန ပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟုလည်း ဟောစရာရှိ၏၊ ဟောကား ဟောတော်မမူပါ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝိမံသိတဗ္ဗော။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအားလုံးကို နိဂုံးချုပ်၍ ပြလိုသော
 ကြောင့် “တသ္မာ”စသည်မိန့်၊ ထိုဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်း အားလုံးကြောင့် (အဘာဝါ၌စပ်)
 ဝေဒနာတိက်၌ “ဧက”ဟု ချုံးအပ်သော ဂဏန်းအတွက် “အာသေဝန ပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဧကံ၊

ဂဏန်းဖြင့်၊ အာသေဝန ပစ္စယာ၊ ပေ၊ ဧကံတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဂဏနာယ-ကို၊ နိဒ္ဒါ ရိယမာနာယ-ထုတ်အပ်သော်၊ ဝေါဋ္ဌပနဿ-၏၊ အာသေဝနပစ္စယတ္ထဿ-အာ သေပနပစ္စည်း၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝေါ-ကို၊ ဝိမံသိတဗ္ဗော-စူးစမ်း ဆင်ခြင် ထိုက်၏။

ပန-ဆက်၊ ဝေါဋ္ဌပနံ-သည်၊ ဝိတိဝိပါကသန္တတိယာ-ဘဝင် အစဉ်တည်း ဟူသော ဝိပါကအစဉ်ကို၊ အာဝဋ္ဌနတော-လည်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဝဋ္ဌနာ-အာဝဋ္ဌနာမည်၏၊ တတော-ထို ဝိပါကအစဉ်မှ၊ ဝိသဒိသဿ-မတူ သော၊ ဧဝံ-ဧကံတိကို၊ ကရဏတော-ပြုရခြင်းကြောင့်၊ မနသိကာရောစ- မနသိကာရလည်းမည်၏၊ ဧဝဉ္စ ကတော-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ဝေါ ဋ္ဌပနံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ န ဝုတ္တံ၊ အာဝဋ္ဌနာ (ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောတိ) ဧဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ၊ တသ္မာ၊ ဝေါဋ္ဌပနတော-မှ၊ စတုန္ဒဝါ-၄ ကြိမ် သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌာန္ဒဝါ-ကုန်သော်၊ ဧဝနာနံ-တို့၏၊ အာရမဏ ပုရေဇာ တံ-သည်၊ ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တံ-သော၊ ရူပါဒိ-ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံသည်၊ အာဝဋ္ဌနာဒိနံ-တို့၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ၊ အယံ-

ပေ၊ ဧကံ” ဟုဟသိတုပ္ပါဒ်ကိုရည်ရွယ်၍ ဂဏန်းကို ပြရာ၌ ဝုဋ္ဌော၏ အာသေဝနပစ္စည်းအဖြစ် မရှိသော (မပါသော) ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ဒုတိယ မောယဝါရကို စဉ်းစာသင့် သည်။ [ဂဏနာယ ကရဏဘူတာယ ဂဏနာယနိဒ္ဒါရိယမာနာယ သတိ၊ ဂဏနာယ အဗ္ဘန္တရေ၊ ဒုတိယော မောယဝါရော ဝိမံသိတဗ္ဗောတိ-အာသေဝနပစ္စယတ္ထာဘာဝါ ဧဝနဋ္ဌာနေ ဌာတုံ န ယုဇ တိ-အနု။]

ဝေါဋ္ဌပနံ၊ ပေ၊ မနသိကာရော စ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ပြအပ်သော ဝေါဋ္ဌပနမောယ ဝါရကို မနှစ်သက်လျှင် “အဘယ်နည်းဖြင့် ဒုတိယ မောယဝါရကို ပြသင့်ပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့် “ဝေါဋ္ဌပနံ ပန”စသည်ကိုမိန့် ။ ဤစကား၏နယ်ကား “ယုတ္တောသိယာ”တိုင်အောင်တည်း၊ ဝေါဋ္ဌပနကို (ဘဝင်တည်းဟူသော ဝိပါကံ ဝိတိအစဉ်ကို လည်စေတတ်သောကြောင့်) “အာဝဋ္ဌန (ဋ္ဌ ကို ဋ္ဌ ဖြစ်၍) အာဝဋ္ဌန”ဟုလည်း ခေါ်၏၊ ရှေးဘဝင်နှင့်မတူသော နောက်ဧကံတိကို ပြုတတ် သောကြောင့် “မနသိကာရ”ဟု လည်းခေါ်၏။

ဧဝဉ္စ ကတော၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဝုဋ္ဌောနှင့်အာဝဋ္ဌနံသည်အနက်အရတူသောကြောင့် ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်၌ “ဝေါဋ္ဌပနံ၊ ပေ၊ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”စသည်ကို ဟောတော်မမူဘဲ (ဝုဋ္ဌော နာမည်တပ်၍ ဟောတော်မမူဘဲ) “အာဝဋ္ဌနာ”ဟုသာ ဟောတော်မူ၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ သဘာဝေါ။ ။ထိုသို့ ဝုဋ္ဌောနှင့်အာဝဋ္ဌနံသည် အရတူ၍ အာဝဋ္ဌနံကို လည်း ကုသိုလ်စသော ဇောခန္ဓာတို့၏ အနန္တရပစ္စည်းဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဝုဋ္ဌော (အာ ဝဋ္ဌနံ)၏ နောက်၌ ဧဝ ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်တိုင်အောင်မျှ အာရမဏပုရေဇာတပစ္စည်း မတပ်နိုင် သော ရူပါရုံစသော အာရုံသည် ပဋ္ဌာဒ္ဓါရာဝဋ္ဌနံ စသည်တို့၏ ပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်၊ ဧဝ

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် (ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်အား အာရမဏပုရောဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သော အာရုံ၏ အာဝဇ္ဇန်းစသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်ငါ့ မစွမ်းနိုင် သည်၏ အဖြစ်သည်။) ဇောသု-ဤအာရုံ၏၊ သဘာဝေါ-တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇောနာပါရိပူရိယာ-ဇော၏ မပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်၊ (ဇော ၇ ကြိမ်မပြည့်ခြင်းအား ဖြင့်) ဒုတိယော မောယဝါရော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒသေတုံ ယုတ္တော သိယာ၊ အယမ္ဗိ-ဤနည်းကိုလည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ အနာဂတတ္တာ သုဠ၊ ဝိစာရေတဗ္ဗော။

ဘဝင်္ဂဿ-ဘဝင်၏၊ ဇောနာနနန္ဒနဘူတတ္တာ-ဇောသို့ အစဉ်လိုက်တတ်သည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒါရမဏံ-တဒါရုံကို၊ ဘဝင်္ဂန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပဋ္ဌာနေစ-၌လည်း၊ သဟေတုကံ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အဟေဟုကံ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌ ကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ကုသလာ ကုသလာနံ-တို့၏၊ သုခ ဒုက္ခ ဝိပါကမတ္တာ-ကောင်းသောအကျိုး၊ မကောင်းသောအကျိုးမျှဖြစ်သော၊ ဝိပါကော-ဝိပါကံသည်၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာနံ-ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့ကို၊ ဝိဘာဂံ-ခွဲခြားဝေဖန်မှုကို၊ န ကရေတိ-မပြုတတ်၊ ဇောနံပန-ဇော သည်ကား၊ ရဇ္ဇနဝိရဇ္ဇနာဒိဝသေန-တပ်မက်ခြင်း၊ စက်ဆုပ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဝိဘာဂံ-ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံကို ခွဲခြားဝေဖန်မှုကို၊ ကရေတိ- ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာရမဏ၊ ပေ၊ ဘဝတိတိ ဝုတ္တံ။

ကာရကေ-ပြုစီမံတတ်သူသည်၊ (စီမံ ဖန်ဆင်းတတ်သော ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိး သည်)၊ အဝိဇ္ဇမာနေ-မရှိလသော်၊ ကထံ-လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇနာ ဒိဘာဝေန-အာဝဇ္ဇန်းအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် သမ္ပဋိစွဲနိန်း၊ သန္တိရ ဏ စသည်ကိုယူ)၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မေးဖွယ် ရှိသောကြောင့်၊ တံ-ထိုဖြစ်ပုံကို၊ ဒသေတုံ၊ ပဉ္စဝိမံ-သော၊ နိယာမံနာမ-နိယာမ မည်သည်ကို၊ ဂဏိံသု-(ရှေးဆရာတို့) ယူကုန်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဓမ္မာနံ-ပရမတ္ထသဘော

၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်တိုင်အောင် မတည်နိုင်လျှင် ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကျေဝိညာဉ် သမ္ပဋိစွဲနိန်း သန္တိရဏ ဝုဋ္ဌောတို့၏ အာရမဏ ပုရောဇာတလည်း မဖြစ်နိုင်သော အာရုံသာတည်း”-ဟူလို၊ ဤသို့ ဖြစ် ခြင်း၌ အကြောင်းတစ်ပါး ရှာဖွယ်မလို၊ “အယမေတဿ သဘာဝေါ-ထိုအာရုံ၏ နိယာမသ ဘောပင် ဖြစ်သည်”ဟူလို။

ဣတိ၊ ပေ၊ သိယာ။ ။ဤပြခဲ့သောအကြောင်းကြောင့် ဒုတိယမောယဝါရကို ဝုဋ္ဌော ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်မကျစေဘဲ ဝုဋ္ဌောနောင် ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်ကျသော ဝါရအဖြစ်ဖြင့်သာ ပြသင့် သည်။ [အာရုံက အားသေးသည့်အတွက် ဇော ၄ ကြိမ် ၅ ကြိမ်ကျသော ဇောနာမောယဝါရသာ ဖြစ်သင့်သည်-ဟူလို။]

တရားတို့၏၊ သဘာဝကိစ္စ ပစ္စယဘာဝ ဝိသေသောဝ-မိမိ၏ သဘောကိစ္စတို့ဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သတ္တိထူးသည် ပင်၊ ဝါ-မိမိ၏ သဘောကိစ္စရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုတတ်သည် ၏အဖြစ်ဟူသော သတ္တိထူးသည်ပင်၊ နိယာမော-နိယာမ မည်၏။

တံ တံ သဒိသဖလဒါနန္တိ-ကား၊ တဿ တဿ အတ္တနော-ထိုထိုမိမိ၏၊ ဝါ-အား၊ အနုရုပဖလဿ-လျော်သောအကျိုးကို၊ ဒါနံ-ပေးခြင်းတည်း၊ သဒိသ ဝိပါကဒါနန္တိ စ-ဟူသောပုဒ်၏လည်း၊ အနုရုပဝိပါကဒါနံ-လျော်သောအကျိုးကို ပေးခြင်းတည်း၊ ဣတိ အတ္တော-ဣဒံ ဝတ္ထန္တိ-ဟူ၍၊ ဧကဝစန နိဒ္ဒေသော-ဧကဝစ ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ [၃ ဝတ္ထုဖြစ်လျက် ဧကဝစဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို။] ဧကဂါထာ ဝတ္ထုဘာဝေန-ဂါထာတစ်ပုဒ်၏ ဝတ္ထု၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကတော-ပြုအပ်ပြီ။

ဧကတိပ္ပဒေသောတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တတော-အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ၃ ချိုးမှ၊ အညောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ လောကပ္ပဒေသော-လောကအရပ်သည်၊ (န ဝိစ္စတေ-မရှိ၊) ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ၊) ကာလ၊ ပေ၊ ပဋိဗာနံ-ကာလ သမ္ပတ္တိ၊ ဂတိသမ္ပတ္တိ၊ ဥပမိသမ္ပတ္တိ၊ ပယောဂသမ္ပတ္တိသည် တားမြစ်အပ်သော၊ ပါပံ-သည်၊ န ဝိပစ္စေယျ-အကျိုးမဖြစ်ရာ၊ [“အတ္ထေကစ္စာနိ ကလျာဏကမ္မာနိကာလ သမ္ပတ္တိ ပဋိ ဗာဠာနိ” စသော ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်၍ “ကာလ၊ ပေ၊ ပဋိဗာနံ” ဟု ဆိုသည်။] ပဒေသ ပဋိဗာနံ-အရပ်သည် တားမြစ်အပ်သော၊ (ပါပံ- သည်၊ န ဝိ ပစ္စေယျ-အကျိုးမဖြစ်ရာသည်ကား၊) န-မဟုတ်၊ (ဝိပစ္စတိ ဧဝ-အကျိုး ဖြစ်သည် သာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ (လောကပ္ပဒေသော န ဝိစ္စသေ။)

သဗ္ဗညုတဉာဏ၊ ပေ၊ ဓမ္မာနံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ နီးစွာသော အကြောင်း ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေအစရှိသော တရားတို့၏၊ (သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုမရမီ ရည်ရွယ်သည်၊) ဝါ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိသော ပဋိသန္ဓေအစရှိသော တရား တို့၏၊ (ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာကာလကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဒသ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ-တစ်သောင်း သော စကြဝဠာ တုန်လှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ဟူသော၊ နိယာမော-မြဲသော သဘောသည်၊ ဓမ္မနိယာမော-မည်၏၊ [“ဓမ္မာနံ+နိယာမော ဓမ္မနိယာမော” ဟုပြု။] အယံ၊ ပေ၊ ဧတေန-ဤပါဠိဖြင့်၊ နိယာမဝသေန-နိယာမ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇ

သဘာဝ၊ ပေ၊ နိယာမော။ ။သဘာဝကိစ္စဟိ အတ္တနော ဖလဿ ပစ္စယဘာဝေါ၊ သဘာဝကိစ္စာနံ ဝါ ဖလဘူတာနံ ပစ္စယဘာဝေါ သဘာဝကိစ္စ ပစ္စယဘာဝေါ-အနု၊ ပဌမနည်း ဖြင့် ပစ္စည်း၏ သဘောကိစ္စကို ပြသည်၊ ဒုတိယနည်းဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်၏ သဘောကိစ္စကို ပြသည်။

နာဒိ ဘာဝေါ-အာဝဇ္ဇနံ အစရိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ကာရကဝေသန-ပြုစီမံတတ်သူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဟောတိ -ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဣတိ ဧတမတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ။

ဣမသ္မိဋ္ဌာနတိ-ကား၊ သောဠသဝိပါကကထာဋ္ဌာနေ-၁၆ ပါးသော ဝိပါကစိတ်တို့ကို ပြဆိုရာ ဌာန၌၊ ဒွါဒသဟိ-တစ်ကျိပ် နှစ်ယောက်သော ယောကျ်ားတို့သည်၊ ဝါဟေတဗ္ဗာ-ဆောင်စေထိုက်သော၊ (ကြံရည်ထွက်အောင် ယန္တရားစက်ကို ဆောင်စေထိုက်သော) (တစ်နည်း) ဝဟိတဗ္ဗာ-ဆောင်ထိုက်သော၊ နာဠိယန္တောပမာ-ကြံညာစွာယန္တရား ဥပမာကို၊ ဒွါဒသန္တ-နံသော၊ စိတ္တာနံ-တို့၏၊ ဧကသ္မိဒ္ဓါရေ-တစ်ခုတည်းသော ဒွါရ၌၊ ဧကာရမဏေ တစ်ခုတည်းသော အာရုံ၌၊ သဟ-အတူ၊ ကိစ္စကရဏဝေသန-ကိစ္စကို ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ အထခေါ-အဟုတ်ကား၊ ဒွါဒသန္တ-၁၂ ပါးသော စိတ်တို့၏၊ ဧကသ္မိဒ္ဓါရေ-၌၊ သက်စွဲကရဏမတ္ထဝေသန-မိမိကိစ္စကိုပြုခြင်းမျှ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တာ)။

အဟေတုက၊ ပေ၊ နန္တရံ-အဟိတံပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သော ဒွိဟိတံကံနှင့် တူသော ဒွိဟိတံဇောတို့၏ အခြားမဲ့၌၊ အဟေတုကတဒါရမဏံ-အဟိတံ တဒါရုံကို၊ ဒဿေန္တော-ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ စတုန္တံ၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုပါသော်လည်း၊ အဟေတုက ပဋိသန္ဓိကဿ-အဟိတံပဋိသန္ဓေရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တိဟေတုကဇဝနေ-တိဟိတံဇောသည်၊ ဇဝိတေ-ဇောလသော်၊ ပဋိသန္ဓိဒါယကေန-ပဋိသန္ဓေကိုးကို ပေးတတ်သော၊ ကမ္မေန-ကံကြောင့်၊ (ဒွိဟိတံ ဩမကကံကြောင့်)၊ အဟေတုကဿ-သော၊ တဒါရမဏဿ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ န ပဋိသေမိတာ-မတားမြစ်အပ်၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒုဟေတုက ပဋိသန္ဓိကဿပိ-၏လည်း၊ (“ဒုဟေတုက ကမ္မေန ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိတိ ဝါရော” ဟုဆိုအပ်ပြီးသော ဒွိဟိတံပဋိသန္ဓေနေသူ၏ အတွက်လည်း)၊ တိဟေတုကာ နန္တရံ-တိဟိတံဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ ဒုဟေတုကတဒါရမဏံ-ကို၊ အပ္ပဋိသိဒ္ဓံ-မတားမြစ်အပ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

စ-ဆက်၊ ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဿ-ပြည့်စုံသော ၁၆ ပါးသော ဝိပါကံရှိသော၊ ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မဿ-ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သောကံ၏၊ ဝေသန-ဖြင့်၊ အယံ ဝိပါကဝိဘာဝနာ-ဤဝိပါကံတို့ကို ထင်စွာပြကြောင်း စကားသည်၊ တဿာ-ထိုတ

ပရိပုဏ္ဏ၊ ပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ။[ပရိပုဏ္ဏဝိပါကဿာတိ-သောဠသ ဝိပါကဿ၊ တဿာတိ-တာဒိဿဟ တဒါရမဏပုဂ္ဂိုလ်ယာ၊ မုနိဒဿနမတ္တမေဝ၊ န နိရဝေသသတော ဒဿနန္တိ အတ္ထော-မံခု။] “အယံဝိပါကဝိဘာဝနာ”ဟူသည် တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ ဝါဒအတွက်

ဒါရုံဖြစ်ခြင်း၏။ မုခ၊ ပေ၊ မေဝ-အမြွက်ကို ပြခြင်းမျှသာတည်း။ ဝါ-အနည်းငယ်ကို ပြခြင်းမျှသာတည်း။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဝတ္တိဝိပါကဿ-ပဝတ္တိအကျိုးရှိသော၊ ဧကဿ-တစ်ခုသော၊ တိပေကာဒိကမ္မသုခ-တိပေတုကအစရှိသော ကံ၏လည်း၊ သောဠသဝိပါကစိတ္တာဒိနိ-၁၆ ပါးသော ဝိပါကစိတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝုတ္တနယေန-အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ-ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

တသ္မာ၊ ယေန ဧကနစိ-သော၊ (ပဋိသန္ဓိ ဇနကဖြစ်စေ၊ ပဝတ္တိဇနကဖြစ်စေ အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော)၊ ဧကေန-သော၊ ကမ္မနာ-ကြောင့်၊ အနေကံ-တစ်ပါးမကများစွာသော၊ တဒါရမဏံ-သည်၊ ပဝတ္တမာနံ-သော်၊ “(ဝိသိ၌ ဟောတိ” ၌စပ်)၊ ကမ္မဝိသေသာဘာဝါ-ကံအထူး၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယေသံ-အကြင်ဇောဟု ဆိုအပ် သော အကြောင်းတို့၏နောက်သို့၊ တံ-ထိုတဒါရုံသည်၊ အနုဗန္ဓဘူတံ-အစဉ်လိုက် သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ ဝေဒနသင်္ခါတာနံ-ဇောဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တေသံ ပစ္စယာနံ- ထိုအကြောင်းတို့၏၊ ဝိသေသေန-အထူးသည်၊ ဝိသိ၌-အထူးပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝေဒနန၊ ဇောဖြင့်၊ အယံတဒါရမဏ နိယမော-ဤတဒါရုံကို သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တော-အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊ နာနာကမ္မနာ-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တ မာနဿ-ဖြစ်သောတဒါရုံ၏၊ ဝသေန၊ (အယံ တဒါရမဏနိယမော) န (ဝုတ္တော)။

ဝေဉ္စကတ္တာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ သဟေတုကေ-သဟိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ အနိစ္စတော-အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝိဿတိ-

ယခုပြနေဆဲဖြစ်သော စကားတည်း။ “မည်သည့်ဇော၏ အဆုံး၌ မည်သည့်တဒါရုံ၏” ဟု ယခုပြဆိုနေသောစကားသည် ထိုတဒါရုံ၏ ဖြစ်ပုံကို အကြွင်းမဲ့ကုန်အောင် ပြသောစကား မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ပဝတ္တိကျိုးကိုပေးသော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌကံတစ်ခု၏ သောဠသဝိပါကံကို လည်းကောင်း၊ တိဟိတ်ဩမက ခွိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကံ၏ ဒွါဒသဝိပါကံကိုလည်းကောင်း၊ ခွိဟိတ် ဩမကကံတစ်ခု၏ အဋ္ဌဝိပါကံကိုလည်းကောင်း အဋ္ဌကထာဝယ် ပဋိသန္ဓေကိုပေးသော ကံအတွက် တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအတိုင်း ယှဉ်ပါစေ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝသေန။ ။[တသ္မာတိ ဣမာယ ဝိပါက ဝိဘာဝနာယ မုခနိဒသနတ္တာတိ အတ္ထော၊-မဓ။] ဤဝိပါကဝိဘာဝနာစကား၏ အကျဉ်းမျှပြအပ်သောစကားဖြစ်သည့်အတွက် ကံတစ်ပါးကြောင့် တဒါရုံအမျိုးမျိုးဖြစ်လသော် (ကံတစ်ပါးတည်းဖြစ်၍ အထူးမရှိသောကြောင့်) ထိုအမျိုးမျိုးဖြစ်သော တဒါရုံသည် ဇောနောက်သို့ အစဉ်လိုက်ရကား ထိုရှေ့သွားဇောတို့၏ အထူးသဖြင့် တဒါရုံကို အမျိုးမျိုးထူးအောင်ပြုအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ဇောဖြင့် တဒါရုံကို သတ်မှတ်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုထား၏။ အမျိုးမျိုးသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော တဒါရုံ၏အစွမ်းဖြင့် တဒါရမဏနိယမကို ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

အထူးထူး အပြားပြားရူ၏။ (ဝိပဿနာဇော ဖြစ်၏) ကုသလာ ကုသလေ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောသည်။ နိရုဒ္ဓေ-ချုပ်ပြီးလသော်၊ အဟေတုကော-သော၊ ဝိပါကော-သည်၊ တဒါရမဏတာ-တဒါရုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဉာဏာနန္တရံ-ဉာဏ်၏အခြားမဲ့၌၊ အဟေတုကတဒါရမဏ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကုသလာကုသလေ-သည်၊ နိရုဒ္ဓေ-သော်၊ သဟေတုကော-သော၊ ဝိပါကော-သည်၊ တဒါရမဏတာ-ဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အကုသလာနန္တရံ-၌၊ သဟေတုကတဒါရမဏ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ တံ-ထိုတဒါရုံကို၊ ဧတေန ထေရေန-ဤတိပိဋကစူဠနာဂထေရ်သည်၊ အဒဿိတံ-မပြုအပ်၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (ဤအကြောင်းကြောင့်) တဿ-ထိုတဒါရုံကို၊ ပဋိသေဓော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတောန ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ယံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ကုသလဿ ဝိယ-ကုသိုလ်ဇော၏ကဲ့သို့၊ အကုသလဿ-အကုသိုလ်ဇော၏၊ သဒိသော-တူသော၊ ဝိပါကော-တဒါရုံဝိပါကံသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ- ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ သသင်္ခါရိကာ၊ ပေ၊ နိယမနံ-သသင်္ခါရိကအဖြစ်၊ အသင်္ခါရိကအဖြစ်ကို သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တေ-သော်၊ အကုသလေပိ-၌လည်း၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ န 'နယုဇ္ဇတိ-မသင့်မဟုတ်၊ သင့်သည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဓဝ္ဓကတွာ။ ။အမျိုးမျိုးသောကံကြောင့် တဒါရုံဖြစ်ရာ၌ကား၊ ဤပြုခဲ့သော တဒါရမဏ နိယမအပြင် အခြားနည်းဖြင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သေးကြောင်း ပြလို၍ "ဓဝ္ဓကတွာ" စသည်မိန့်၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ဝယ် "သဟေတုကေ ဓန္ဓေ၊ ပေ၊ တဒါရမဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဝိပဿနာဉာဏ်ဇော၏အခြားမဲ့၌ အဟိတံတဒါရုံ ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ "ကုသလာ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ သဟေတုကော ဝိပါကော" စသည်ဖြင့် အကုသိုလ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ သဟိတံတဒါရုံ ဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် "ဧတေဖြင့် တဒါရုံသတ်မှတ်ခြင်းသည် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သော အခြင်းအရာမှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်သည်" ဟုလို။

န စ တံ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ။ ။ ဣံ ပန တာဒိသေ ပါဠေ သတိပိ တံ တဒါရမဏ စူဠနာဂတ္ထေရာ န ပဿတီတိ ကတွာ ဗုဒ္ဓယောသာစရိယေန ပဋိသေဓော ကတောတိ အာဟ-န စာတိ အာဒိ=ထိုကဲ့သို့ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ရှိပါသော်လည်း ထိုအမျိုးမျိုးသောကံကြောင့် ဇောနောင်အမျိုးမျိုးဖြစ်သော တဒါရုံ၏ဖြစ်ခြင်းကို တိပိဋကစူဠနာဂထေရ် မမြင်သောကြောင့် ရှင်ဗုဒ္ဓယောသာဆရာသည် တိပိဋကစူဠနာဂထေရ်၏ အလိုကို ပြရာ၌ ထိုတဒါရုံ၏ ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်အပ်သလောဟု ဇောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် "န စ" စသည်ကိုမိန့်သည်။ ထိုတဒါရုံအမျိုးမျိုးကို စူဠနာဂထေရ်သည် မပြုအပ်ဟု နှလုံးသွင်း၍ အရှင်ဗုဒ္ဓယောသာက မမြတ်ထားသောအားဖြင့် တားမြစ်ခြင်းကိုပြုအပ်သည် မဟုတ်ပါ။ (ဝါ-မတားမြစ်အပ်ပါ) -ဟုလို၊ [ဤဆိုခဲ့ပြီးသော စကားသည် "အပဋိသိဒ္ဓံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ" နှင့် ထပ်တူကျ၏။]

အဋ္ဌာနမေတ်တိ ဣဒံ-ကို၊ နိယမိတာဒိဝသေန-နိယမိတ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယောနိသောဝါ-စီးပွားချမ်းသာကိုရခြင်း၏ အကြောင်းအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အယောနိသောဝါ-စီးပွား ချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်းမဟုတ်သောအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အာဝဠိတေ-ဘဝင်ကို လည်စေအပ်သော်၊ အယောနိသောဝါ-လည်းကောင်း၊ ယောနိသောဝါ-လည်းကောင်း၊ ဝဝတ္ထပနဿ-ပိုင်းခြားမှတ်သားခြင်း၏၊ (၎င်းတို့၏) အဘာဝံ မဖြစ်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပဋိသိဒ္ဓိတံ-စကားကို၊ အဝစနမေဝ-ဟောတော်မမူခြင်းသည်ပင်၊ ပဋိသေဓေ-တားမြစ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ ကတ္တာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ကာမတဏှာနိဗ္ဗတ္တေန-ကာမတဏှာကြောင့်ဖြစ်သော၊ ကမ္မနာ-ကာမာဝစရက်ကြောင့်၊ မဟဂ္ဂတ၊ ပေ၊ မဟဂ္ဂုတ်၊ လောကုတ္တရာအာရုံကို ခံစားနိုင်သော တဒါရုံဝိပါက်သည်၊ န ဟောတိ-နိုင်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣတ္ထ-ထိုမဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာအာရုံ၌၊ တဒါရမဏာဘာဝေါ-တဒါရုံ၏ မဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၏၊ အာပါတဂတေ-ရှေ့ရှုကျခြင်းသို့ ရောက်သော၊ ဝိသယေ-အာရုံ၌၊ တန္နိန္ဒ-ထိုအာရုံသို့ ညွတ်သော၊ အာဝဠန-အာဝဠန်းကို၊ ဘဝင်-ဘဝင်သည်၊ ဥပ္ပါဒေတိ-ဖြစ်စေနိုင်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

အဋ္ဌာနမေတန္တိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။နိယမိတာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ပဌမမဟာကုသိုလ်စိတ်၏ သမယဝဝတ္ထာနအစန်း၌ ပြစ်သော နိယမိတ၊ ပရိဏာမိတ၊ သမုဒါစာရ၊ အာဘုဒိတတို့တွင် ပရိဏာမိတ၊ သမုဒါစာရတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိရူပဒေသဝါသ၊ သဗ္ဗရိသုပနိဿယ၊ သဒ္ဓမ္မဿဝန၊ ပုဗ္ဗေစကတပညတာစသည်တို့ကို လည်းကောင်း ယူပါ။ [ထို၌ အာဘုဒိတဟူသည် ဤ၌ အာဝဠန်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် အာဒိဖြင့် ယူဖို့မလို။] ဤနိယမိတစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် အာဝဠန်းက ယောနိသော အာဝဠိတ ဖြစ်စေလျှင် ဝုတ္တက အယောနိသော ဝဝတ္ထပနဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမရှိ၊ ထိုနိယမိတစသည် မရှိခြင်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အာဝဠန်းက အယောနိသော အာဝဠိတဖြစ်လျှင် ဝုတ္တက ယောနိသော ဝဝတ္ထပန ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းမရှိ၊ ဤသို့ ဝုတ္တ၏ အာဝဠန်းမှ ပြောင်းပြန် မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ “အဋ္ဌာနမေတ်”ဟုဆိုပါသည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အာဝဠန်း ဝုတ္တတို့မှ ပြောင်းပြန်မဖြစ်နိုင်ခြင်းတိုင်အောင် ဆိုထားသော်လည်း ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းတိုင်အောင် ရည်ရွယ်ချက် မရှိပါ။ အာဝဠန်းနှင့် ဝုတ္တတို့၏ ယောနိသော အယောနိသော ပြောင်းပြန်မဖြစ်ခြင်းကိုသာဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်-ဟုလို။ [ဝဝတ္ထပနဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ၊ န ကုသလာ ကုသလာဘာဝန္တိ အဓိပ္ပာယ်-မဝ။]

တတ္ထ၊ ပေ၊ တဒဘာဝါ။ ။တတ္ထာတိ-မဟဂ္ဂတ လောကုတ္တရာရသု၊ တန္နိန္ဒ အာဝဠန (“ဘဝင်”ဟု အလယ်၌ ရှိသော်လည်း၊ တန္နိန္ဒကို အာဝဠနနှင့် တွဲပါ)၊ ဣတိတိ-တသ္မာ ဝိသယေနိန္ဒတ္တာတိ ယောဇနာ၊ တဒဘာဝါတိ-အာဝဠနဘာဝါ၊ ဝိနာတိသမ္ပန္နော၊ [ဤသို့ စပ်ပုံကိုကြည့်၍ ယခုစာအုပ်များ၌ “ဝိနာ အာဝဠနေန”ဟု “အာဝဠနေန” ပါသည်ကို စဉ်းစားသင့်၏။-မဝ။]

အာဝဇ္ဇနံ-သည်၊ ဝိသယေ-မိမိဆိုင်ရာ အာရုံ၌၊ နိန္ဒတ္တာ-ညွတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဘဝံဂံ ပန-သည်ကား၊ သဗ္ဗဒါ၊ သဝိသယေ-မိမိ၏ အာရုံဖြစ်သော ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်၌၊ နိန္ဒမေဝ-ညွတ်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသယန္တရ ဝိညာဏဿ-တစ်ပါးသော အာရုံရှိသောဝိညာဉ်၏၊ (အာဝဇ္ဇနံ၏၊) ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဟုတ္တဝါ၊ တဒဘာဝါ-ထိုအာဝဇ္ဇနံ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ အာဝဇ္ဇနေန-နှင့် ဝိနာ-ကင်း၍၊ သဝိသယေ-၌၊ နိန္ဒတ္တာဝ-ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

စိတ္တတ္တာတိ-ကား၊ အာဝဇ္ဇနေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ဗဟုလံ-အကြိမ်များစွာ၊ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဥပ္ပဇ္ဇန္တ၌ စပ်၊ တစ်ခါတစ်ရံမျှ အာဝဇ္ဇနံနှင့်တကွ မဖြစ်သောကြောင့် “ဗဟုလံ” ကိုစဉ်းစားသင့်၏ဟု မဆုဆို၏၊ ထိုအဆိုမှာ “ဗဟုလံ-အကြိမ်များစွာ” ဟု အနက်မပေးဘဲ “ဗဟုလံ-များသောအားဖြင့်” ဟုပေးသောကြောင့်သာ ဖြစ်ဟန်တူသည်၊] သမုဒါစာရတ္တာတိ-ကား၊ အာပါတဂတေ-သော၊ ဝိသယေ-၌လည်းကောင်း၊ (အာဝဇ္ဇနံကို ရည်ရွယ်သည်၊) ပဋိသန္ဓိဝိသယေ-ပဋိသန္ဓေ၏ အာရုံ၌လည်းကောင်း၊ (ဘဝင်ကို ရည်ရွယ်သည်၊) ဗဟုလံ-စွာ၊ ဥပ္ပါဒိတပုဗ္ဗတ္တာ-ဖြစ်စေအပ်ဖူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တ၌ စပ်၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ စိတ္တတ္တာတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ ပုဂ္ဂုလေန-သည် အာသေဝိတဘာဝေါ-အဖန်ဖန်မှီဝဲအပ်သည် အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၊ သမုဒါစာရတ္တာတိ ပါ၌ဖြင့်၊ သယံ-မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်၊ (အာဝဇ္ဇနံဘဝင်တို့ ကိုယ်တိုင်၊) ဗဟုလံ-စွာ၊ ပဝတ္တဘာဝေါ-ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဝုတ္တာ)။

နိရောဓဿ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ တဒနန္တရမေဝ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ နိရောဓဗုဒ္ဓသနံ-နိရောဓသို့ ရောက်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယဝုတ္တံ၊ အရူပက္ခန္ဓာနံ ဝိယ-နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ကဲ့သို့၊ နိရောဓဿ-နိရောဓဿမာပတ်၏၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝံ-အနန္တရပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ (သန္ဓာယ) န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ပန-ဆက်၊ ပရိကမ္မေန-ပရိကမ်ဇောနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ကုသော၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ-နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ နတ္ထိ၊ ပရိကမ္မာဝဇ္ဇနမေဝ-ပရိကမ်ဇော၏ အာဝဇ္ဇနံသည်ပင်၊ တဿ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇနံတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညဿဝိယ-အခြားသော ပဌမဈာန်အစရှိသည်၏ ကဲ့သို့၊ [အညဿဝိယာတိပဌမဈာနာဒိကဿဝိယ၊-အန] ဧတဿပိ-ဤနိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်သော နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏လည်း၊ သာဝဇ္ဇနတာယ-အာဝဇ္ဇနံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ရာ၏။ [နိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်းဖြစ်သော

နေဝသညာနာသညာယတနမှာလည်း ပရိကမ်ဇော၏ရှေ့၌ အမှန် အာဝဇ္ဇန်းရှိခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် အာဝဇ္ဇန်းကင်းသော နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ဟု မဆိုနိုင်ပါ-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤယထာနိရောဓဿ အနန္တရပစ္စယံအစရှိသော ဥပမာန ဝါကျ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ အဓိပ္ပာယော-ကို၊ (အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို)၊ 'ဒဋ္ဌဗ္ဗော-မှတ်ထိုက်၏၊ (ကို)၊ နေဝသညာနာသညာယတနဿ-၏၊ နိရောဓဿ-နိရောဓ သမာပတ်၏၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝေ-အနန္တရပစ္စည်း အဖြစ်၌၊ နိန္ဒာဒိတာ-နိန္ဒာအစရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အညတ္ထ-နိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်းအဖြစ် မှ တစ်ပါးသော အရာ၌၊ နဒိဋ္ဌာ-မတွေ့မြင်အပ်၊ (ကသွာ-နည်း)၊ အဘဒတ္ထပရိမ္မ ဘာဝေစ-ထိုနိရောဓအကျိုးမရှိသော ပရိကမ်ဖြစ်ရာ၌လည်း၊ ဥပ္ပတ္တိယာ-(ဤနေဝ သညာနာယတနဈာန်၏) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ စ-ဆက်၊ အထ-ထိုသို့ နိန္ဒာဒိတာ မရှိဘဲလည်း၊ တံ-ထိုနေဝသညာနာသညာယတနဈာန်သည်၊ တဿ-ထိုနိရောဓ၏၊ အနန္တရပစ္စယော-အနန္တရပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ တထာစ-ထိုနိရောဓ၏ အနန္တရ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်နိုင်၏၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ယထာဂုတ္တာ-အ ကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ("ဥပေက္ခာသဟဂတ အဟေတုကမနောဝိညာဏော တု" ဟုအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော)၊ မနောဝိညာဏောတု-သည်၊ နိရောဇ္ဇနပ္ပတ္တိ ယံ-အာဝဇ္ဇန်း မရှိဘဲ ဖြစ်ရာအရာ၌၊ နိန္ဒာဒိတာဝေ-နိန္ဒာအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်။

အယမေတ္တာဓိပ္ပာယော။ ။နေဝသညာ နာသညာ သမာပတ္တိဇောမှာ ပရိကမ်ဇော၏ ရှေ့၌ အာဝဇ္ဇန်းရှိခဲ့သောကြောင့် နေဝသညာနာသညာသမာပတ်၏ အာဝဇ္ဇန်းမရှိဘဲ ဖြစ်ခြင်းကို ပြလိုရင်း မဟုတ်ရကား နိရောဓဿ အနန္တရပစ္စယံ နေဝသညာ နာသညာယတနံနှင့် စပ်၍ အဋ္ဌ ကထာ၏ အလိုကိုမှတ်ထိုက်ပါသည်-ဟူလို၊ "နိရောဇ္ဇနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ၏ အလိုပြတည်း။

နေဝသညာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပတ္တိယာ။ ။နေဝသညာနာသညာယတန (စတုတ္ထာရပ္ပ) ဈာန်၏ နိရောဓအား အနန္တရပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုဖို့ရန် နိန္ဒာ-ညွတ်ကိုင်ခြင်း (အာဒိဖြင့် စိတ္တ-သမု ဒါစာရဖြစ်ခြင်း) ကို အခြားနေရာ၌ မတွေ့အပ်၊ ဘာကြောင့်နည်း-နိရောဓအကျိုးမရှိသော (စတုတ္ထာရပ္ပအတွက်) ပရိကမ် ပြုရာ၌လည်း ဤစတုတ္ထာရပ္ပဈာန်၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

အထ စ၊ ပေ၊ တထာစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။[အထာတိ-နိန္ဒာဒိတာဝေ အသန္တေပိ-(မမှ)၊ တထာ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အနန္တရပစ္စယော ဟောတိတိ ပဒဿ အတ္ထံ ဝိဝရတိ၊ (အန)။] ထိုသို့ နိန္ဒာသည် မရှိပါသော်လည်း ထိုစတုတ္ထာရပ္ပဈာန်သည် နိရောဓ၏ အနန္တရပစ္စည်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဤ ဥပေက္ခာသဟဂတံ သန္တိရဏစိတ်သည် အာဝဇ္ဇန်းမပါဘဲ ဖြစ်ရာ၌ နိန္ဒာသည်မရှိဘဲလည်း အာ ဝဇ္ဇန်းနှင့်ကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

အသတိဝိ-သော်လည်း၊ နိရာဝဇ္ဇနာ-အာဝဇ္ဇန်းမရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ-ဖြစ်လျက်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ် နိုင်၏၊ ဣတိ (အယ် အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။)

ဝေဋ္ဌကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ ဖလစိတ္တာနိ တိ ဣဒံ-ဟူသော ဤ ဥဒါဟရုဏ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ နိဗ္ဗာနာ၊ ပေ၊ ဘာဝ-နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော အာဝဇ္ဇန်း၏ မရှိခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဧတံဤ အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ ဖလစိတ္တာနိ ဟူသောစကား သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ယဒိ သိယာ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂေါတြဘု ဝေါဒါနာ နိ-ဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့သည်၊ နိဒဿနာနိ-ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရုဏ်တို့သည်၊ သိယံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တေဟေဝ-ထိုဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့ဖြင့်ပင် လျှင်၊ ဧတေသံ-ဤမဂ်စိတ် မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်စိတ်တို့၏၊ နိရာဝဇ္ဇနတာသိဒ္ဓိတော-အာ ဝဇ္ဇန်းမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၏ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။

စ-သည်သာမကသေး၊ ဖလသမာပတ္တိကာလေ-ဖလသမာပတ် ဝင်စားရာအခါ ဌံ၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ကာမတရားလျှင် အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတာရမဏံ-သော၊ အနုလောမံ-အနုလုံသည်၊ ဖလသမာပတ္တိယာ-ဖလသမာပတ်အား၊ အနန္တ ရ

ဝေဋ္ဌကတွာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဝေဋ္ဌကတွာ-နိဒ္ဓစသည်မရှိဘဲ အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ရှေးက မဖြစ်ပူးသေးသော မဂ်စိတ်၊ မဂ္ဂါနန္တ ရ ဖိုလ်စိတ်များကို အဋ္ဌကထာဝယ် ပုံစံအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆိုအပ်သည်။

ယဒိ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓိတော။ ။အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်၍ နိဒ္ဓစသည် မရှိခြင်းကို မရည်ရွယ်လျှင် မဂ်စိတ်နှင့်မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်စိတ်တို့ကို ပုံစံမပြဘဲ ဂေါတြဘု ဝေါဒါန် စိတ်တို့ကိုသာပုံစံပြရုံဖြင့် နိရာဝဇ္ဇနအဖြစ် ပြီးနိုင်သောကြောင့် မဂ်စိတ်ဖိုလ်စိတ်ထက် စိတ်ဖြစ်ပုံ အလျင်ကျသော ဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့ကိုသာပုံစံ ပြထိုက်၏၊ စိတ်ဖြစ်ပုံ နောက်ကျသောမဂ်၊ မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်တို့ကို ပုံစံပြသဖြင့် “လောကယုတ္တံမရှိသော (သြစိတျဟိန)အဖြစ် ဖြစ်စရာရှိသည်” ဟုလို။

ဖလသမပတ္တိ၊ ပေ၊ သိယံ။ ။အာဝဇ္ဇန်းကင်း၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်လျှင် အခြား အပြစ်ကိုလည်း ပြလိုသောကြောင့် “ဖလသမာပတ္တိ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ပဌာန်းပါဠိတော်၌ “ပရိတ္တာရမဏံ၊ ပေ၊ ဖလသမာပတ္တိယာ အနန္တ ရပစ္စယေန ပစ္စယာ”ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ထိုပါဠိ တော်အရ “ကာမမဟဂ္ဂတိဟူသော သင်္ခါရကို အာရုံပြုသော အနုလုံက ဖလသမာပတ်အား အနန္တ ရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏”ဟု သိရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် “ဖလသမာပတ်စိတ်များ၌ မိမိတို့ ကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပေးမည့် ရှေ့သွားအာဝဇ္ဇန်းမရှိ”ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် အာဝဇ္ဇန်းကင်း ၍ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ ရည်ရွယ်လျှင် အဋ္ဌကထာဝယ် ပုံစံပြရာ၌ ထိုဖလသမာပတ်စိတ်များကို ချန် မထားထိုက် ယခုသော်ကား “မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ ဖလစိတ္တာနိ”ဟူသော စကားဝယ် “မဂ္ဂါနန္တ ရာနိ” ဟူသော ဝိသေသနုဖြင့် ဖလသမာပတ်စိတ်များကို ချန်ထားခဲ့သည်။

ပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ပစ္စယော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဟောတော်မူသည့်အတွက်၊ သမနာ၊ ပေ၊ တတ္တာ-တူသော အာရုံရှိသော အာဝဇ္ဇန်းမှ ကင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂါနန္ဒ ရာနိ ဖလစိတ္တာနိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ-ဖလသမာပတ်စိတ်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ-ကြည့်ဖယ်ထိုက်ကုန်သည်၊ န သိယံ၊ ပန-ဆက်၊ ဂေါတြဘု ဝေါဒါနာနိ-တို့သည်၊ နိဗ္ဗာနေ-၌၊ စိတ္တာနိ-များစွာ ဖြစ်ဖူးကုန်သည်လည်းကောင်း၊ သမုဒါစာရာနိစ-ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ယဒိပိ န ဟောန္တိ-အကယ်၍လည်း မဖြစ်ပါပေကုန်၊ အာရမဏန္တ ရေ-နိဗ္ဗာန်အာရုံမှ တစ်ပါးသော အာရုံ၌၊ စိတ္တသမုဒါစာရာနေဝ-စိတ္တသမုဒါစာရတို့သည်သာ၊ (ဟောန္တိ)၊ စ-ဆက်၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ-တို့သည်၊ မဂ္ဂဝိထိတော-မှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော နောက်၌၊ တဒတ္ထပရိကမ္မသဗ္ဗာဝါ-ထိုဖလသမာပတ်အကျိုးငှါ ပရိကမ်ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (နိဗ္ဗာန စိတ္တသမုဒါစာရာနေဝ ဟောန္တိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ သေသံ-ထိုဂေါတြဘု ဝေါဒါနိ ဖလသမာပတ်စိတ်တို့ကို၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန)၊ နကတံ။

စ-ဆက်၊ အနုလောမာနန္တရံ-အနုလုံ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ-သည်၊ စိတ္တံ-အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ဖူး၏၊ သမုဒါစာရံ-ထင်လာသော အာရုံ၌ ကြိမ်ဖန်များစွာ ဖြစ်စေအပ်ဖူး၏၊ နေဝ၊ ပေ၊ နန္တရံ-၌၊ (ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ စိတ္တံ သမုဒါစာရံ) န (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ မဂ္ဂါနန္ဒ ရသပိယ-မဂ္ဂါနန္ဒ ရဖိုလ်၏

ဂေါတြဘု၊ ပေ၊ သမုဒါစာရာနေဝ။ ။ဂေါတြဘု ဝေါဒါနိတို့ကို အဋ္ဌကထာဝယ် ပုံစံအဖြစ်ဖြင့် မယူခြင်း၏အကြောင်းကို ပြုလို၍ “ဂေါတြဘု”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပဌမမဂ်၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ဂေါတြဘု၊ အထက်မဂ်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်သော ဝေါဒါနိတို့သည် နိဗ္ဗာန်ကိုယခုမှ အာရုံပြုရသောကြောင့် စိတ္တ သမုဒါစာရ မဖြစ်ကြချေ၊ သို့သော်-နိဗ္ဗာန်မှ တစ်ပါးသော အခြားအာရုံများ၌ကား စိတ္တ သမုဒါစာရ ဖြစ်ကြ၏၊ “ဣတိ တေသံ ဂဟဏံ န ကတံ”နှင့် ဆက်ပါ။

ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ။ ။နိဗ္ဗာနေ စိတ္တသမုဒါစာရာနေဝါတိ ယောနော၊ (မဓ)။ မဂ္ဂဝိထိမှ နောက်ဖြစ်သော အထက်၌ ဖြစ်သမျှ ဖလသမာပတ် စိတ်တို့သည် ပရိကမ်ပြုစဉ် ကပင် ထိုဖလသမာပတ် အကျိုးငှါ ပြုခဲ့သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်၌ စိတ္တသမုဒါစာရ ဖြစ်ကြ၏၊ “ဣတိ တေသံ ဂဟဏံ နကတံ”နှင့် ဆက်ပါ။

အနုလောမာနန္တရံ၊ ပေ၊ နိဒဿနံ။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် အနုလုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော ဖလသမာပတ်စိတ်ကို ပုံစံမပြတ်အဘယ်ကြောင့် “နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တသ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တံ” ဟုပုံစံပြုရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “အနုလောမာနန္တရံ”စသည်မိန့်၊ အနုလုံ၏ အခြားမဲ့၌ ဖလသမာပတ် စိတ်သည် (အနုလုံ ပရိကမ်ပြုစဉ်ကပင် ထိုစိတ်ဖြစ်ဖို့ရန် ပြုသောကြောင့်) နိဗ္ဗာန်၌

ကဲ့သို့၊ တဒတ္ထ ပရိကမ္မာဘာဝါ-ထို ဖိုလ်စိတ်အကျိုးရှိသော ပရိကမ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿာတိ-ဟူသော စကားဖြင့်၊ တဉ္စ-ထိုနိရောဓာနန္တရဖိုလ်ကိုလည်း၊ နိဒဿနံ-ညွှန်ပြကြောင်း ဥဒါဟရဏ်ကို၊ (ကတံ)။

အာရမဏေန၊ ပေ၊ နုပ္ပဇ္ဇတိတိ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဧတဿ-ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ် မနောဝိညာဏဓာတ် စိတ်၏၊ မဟဂ္ဂတာရမဏတ္တာဘာဝါ-မဟဂ္ဂုတ် (အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပုစ္ဆံ-ပုစ္ဆာကို၊ ကာရေတွာ-ပြုစေ၍၊ (“အထ ကိမဿာရမဏ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်စေ၍) အာရမဏနိဒ္ဒါရဏတ္ထံ-အာရုံကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ-ထိုဝိပါကကထာ၌၊ ဇစ္စ၊ ပေ၊ နိဒဿနံ-ဇစ္စန္တ ပိဋသပ္ပိ ဥပမာကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ ဝိပါကဿ-ဝိပါကစိတ်၏၊ နိဿယေန-မှီရာဝတ္ထုရုပ်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အပ္ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ-မဖြစ်နိုင်ခြင်းကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဝိသယဂ္ဂါဟောတိ ဣဒံ-ကို၊ စက္ခာဒိနံ-စက္ခာအစရှိသောဝတ္ထုရုပ်တို့၏၊ သဝိသယဂ္ဂဟဏေန-မိမိအာရုံကို ယူခြင်းအားဖြင့်၊ စက္ခ၊ ပေ၊ ဝိပါကဿ-စက္ခာဝိညာဏ်အစရှိသော ဝိပါကကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ ဝုတ္တံ-ဥပနိဿယတော-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းအားဖြင့်

စိတ္တသမုဒါစာရဖြစ်နေ၏၊ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်၏ အခြားမဲ့၍၊ နိရောဓမှ ထသောအခါ) ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်ကား စိတ္တသမုဒါစာရ မဖြစ်၊ ဘာကြောင့်နည်း---မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်၌ ပရိကမ်မရှိသကဲ့သို့ ထိုနိရောဓမှ ထသောအခါ ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်၌လည်း ပရိကမ် မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ”ဟူသောစကားဖြင့် ထိုနိရောဓမှ ထသောအခါ ဖြစ် သော ဖိုလ်ကိုသာ ပုံစံထုတ်ပြပါသည်။ [ဣတိ ဣမိနာဝစနေန တဉ္စ (နိရောဓာနန္တရ ဖလံ) နိဒဿနံ ကတံ-မဓု။]

အာရမဏေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ “အာရမဏေန ဝိနာ နုပ္ပဇ္ဇတိ”ဟူသော စကားသည် အကျိုးထူးမရှိသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဘာကြောင့်နည်း---စိတ်ဟူသမျှ၏ အာရုံနှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်ခြင်းက ထင်ရှားပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ “သို့ပါလျက် အဘယ်အကျိုးငှာ ဤစကားကို ဆိုရပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အာရမဏေန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ”ဟုမိန့်သည်၊ “ငါ၏ ပဏီတဖြစ်သော ဈာန်တရားသည် ပျက်စီးပါပေါ့”ဟု တွေးသော ဒေါသဇော၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်ရသော ဥပေက္ခာသန္တီရဏသည် မဟဂ္ဂုတ်တရားကို အာရုံမပြုနိုင်ရကား “ကိမဿာရမဏ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ ထိုဥပေက္ခာသန္တီရဏ၏ အာရုံကို ထုတ်ပြခြင်းအကျိုးငှာ “အာရမဏေ ပန ဝိနာ နုပ္ပဇ္ဇတိ” ဟု (စကား လက်စ ပေါ်လာအောင်) ဆိုရပါသည်-ဟူလို။

တတ္ထ၊ ပေ၊ ဒဿနတ္ထံ။ ။ [စာအုပ်တို့၌ “တတ္ထာတိ ဝိပါကကထာယံ”ဟုတွေ့ရ၏၊ ဤနေရာ၌ တတ္ထ၏ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗအဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဝယ် မတွေ့ရပါ၊ ဂါထာ၏နောက်၌ “တတ္ထ”ဟုရှိသော်လည်း “ဇစ္စန္တပိဋသပ္ပိဥပမာနိဒဿနံ”စသည်ဖြင့် ဂါထာ၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်နေ

လည်းကောင်း၊ စက္ခာဒိနံ-တို့၏၊ ဒဿနာဒိအတ္တတော စ-မြင်ခြင်း အစရှိသော အကျိုးပယောဇဉ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [“ဥပနိဿယမတ္ထသော”၌ အတ္ထသဒ္ဓါသည် “ဖလအနက်၊ (တစ်နည်း) ပယောဇန အနက်ဟော” ဟု အနုဋီကာ ဖွင့်၏။] တဿေဝ-ထိုစက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသော ဝိပါက်၏သာလျှင်၊ ဝိပါကဿ-အကျိုးကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငါ၊ ဥပနိဿယမတ္ထသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဟဒယဝတ္ထုမေဝါတိ-ကား၊ ပုရိမစိတ္တာနိ-အာဝဇ္ဇန်းစသော ရှေ့၌ဖြစ်သော စိတ်တို့သည်၊ ဟဒယဝတ္ထုနိသိတာနိ စ- ဟဒယဝတ္ထုကို မှီကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ပဿာဒဝတ္ထု အနဂတာနိ စ-ပဿာဒဟူသော မှီရာဝတ္ထုရုပ်သို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ)၊ အညာရမဏာနိ-အခြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၊ (ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်မှ တစ်ပါးသော အာရုံရှိကုန်သည်)၊ ဟောန္တိယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဘဝံ-ဘဝင်သည်၊ န (ဟောတိ)၊ ပန-အနွယ်ကား၊ တံ ဧတံ-ထိုဘဝင်သည်၊ ဝတ္ထာရမဏန္တရ ရဟိတံ-တစ်ပါးသော ဝတ္ထု အာရုံမှကင်းသည်၊ (မှီမြဲ ဟဒယဝတ္ထု၊ ပြုမြဲ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်အာရုံမှ တစ်ပါးသော အာရုံ မရှိသည်)၊ (ဟုတွာ)၊ ကေဝလံ-ဝတ္ထာရမဏန္တရမဖက် သက်သက်၊ ဟဒယဝတ္ထုမေဝ-ကိုသာ၊ နိဿာယ ပဝတ္ထတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟဒယ ရူပဝတ္ထုကံ တိ ဣဓာပိ-ဤပါ၌၌လည်း၊ အညဝတ္ထာနဂတံ-ဟဒယဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော ဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ (စိတ္တံ-

သောကြောင့် ဂါထာ၏နောက်၌ရှိသော တတ္ထကို မဖွင့်ပြလိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဣတိသဒ္ဓါမပါစေဘဲ “တတ္ထ ဧဇ္ဇပိဋ္ဌသပ္ပိဋပမာနိဒဿနံ” ဟုတစ်ဆက်တည်း ရှိရမည်၊ “ဝိပါကကထာယ”ကား တတ္ထကို အနက်ပေးရာဝယ် နိဿယ (နပျောက်) လုပ်ထားသည်ကို ယူမှားဟန် တူသည်။ ထို ဝိပါကကထာ၌ ဧဇ္ဇပိဋ္ဌသပ္ပိဋ ပပမာကို ပြခြင်းသည် (ငဆဲ့သည် ငကန်းကိုမမှီဘဲ မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့) ပဉ္စဝေါကာရာဘုံဝယ် ဝိပါကစိတ်များ၏ မှီရာဝတ္ထုရုပ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်ပုံကို ပြရခြင်းအကျိုး ရှိသည်။

ဥပနိဿယမတ္ထသော။ ။[မသည် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ အပိုလာသော အာရုံတည်း။] ဥပနိဿယဟူသည် စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ဖို့ရန် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း သောတဝိညာဏ်စသည် ဖြစ်ဖို့ရန် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းတည်း။ အတ္ထဟူသည် “စက္ခုဝိညာဏ်စသော ဝိပါကသည် မြင်ခြင်းအကျိုးရှိ၏” စသော အကျိုးပယောဇဉ်တည်း။ [တဿေဝ ဝိပါကဿ ဝိပါကဿ ဒဿနတ္ထံ-မဓ။]

ဟဒယဝတ္ထုမေဝ။ ။ဤစကားသည် ဘဝင်စိတ်၏မှီရာကိုပြသော စကားတည်း။ ရှေ့ဝိ ထိစိတ်များသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုလည်း မှီကြ၏။ ၅ ဒွါရ၌ ဖြစ်နိုင်ပဿာဒဟူသော ပဉ္စဝတ္ထုသို့ လည်း အစဉ်လိုက်ကြရ၏။ ကံစသော အာရုံမှတစ်ပါး အခြားအာရုံကို အာရုံပြုကြ၏။ ဘဝင်ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ် ဟဒယဝတ္ထုကိုသာ မှီ၏။ ကံ စသော အာရုံကိုသာ အာရုံပြု၏။ ဤသို့ ရှေ့စိတ်များနှင့်မတူသောကြောင့် “ဟဒယဝတ္ထုမေဝ” ဟုစေတနာတကွ ဆိုသည်။

သည်။ ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌စပ်၊) ဣတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ (ကသ္မာ ဣတိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော) ဟိ (ယသ္မာ)၊ မက္ခဋကဿ-ပင့်ကူ၏။ သုတ္တာရောဟဏံ ဝိယ-ပင့်ကူချည်မျှင်သို့ တက်ခြင်းကဲ့သို့၊ ပသာဒဝတ္ထုကံ-ပသာဒဟူသော ခိုရာဝတ္ထု ရှိသော၊ စိတ္တံ-ပဉ္စဝိညာဏ်စိတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ သုတ္တေန-ချည်မျှင်ဖြင့်၊ ဂမနာဒိနိ ဝိယ-သွားခြင်း အစရှိသည်ကဲ့သို့၊ [အာဒိဖြင့် ယူသပိဝန ပုန အာဂမနကိုယူ]တဒန ဂတာနိ-ထိုပသာဒ ဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်ကုန်သော၊ သေသ စိတ္တာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဟဒယရူပဝတ္ထုကန္တိ ဣဓာပိ အညဝတ္တာနဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော) သုတ္တ၊ ပေ၊ ဝိယ-ချည်မျှင်ကို ထိခိုက်ခြင်း၊ ပင့်ကူ၏ လှုပ်ရှားခြင်းတို့ကဲ့သို့၊ ပသာဒ၊ ပေ၊ စလနာနိ၊ ပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်း ဘဝင်၏လှုပ် ခြင်းတို့သည်။ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒီပနတော- ကြောင့်၊ ဧကေကံ၊ ပေ၊ တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ဒီပေတိ။

ဘဝင်ံဿ၊ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ဒေါဝါရိကသဒိသာနံ-တံခါးစောင့်နှင့် တူကုန်သော၊ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ-တို့အား၊ ပါဒပရိမဇ္ဇကသဒိသဿ-မြေကိုဆုပ်နယ် သူနှင့်တူသော၊ အာဝဇ္ဇနဿ-အား၊ သညာဒါနသဒိသော-အမှတ်ပေးခြင်းနှင့်တူ သော၊ အနန္တရပစ္စယဘာဝေါဝ-အနန္တရပစ္စည်း၏ အဖြစ်သည်သာ၊ ဘဝင်ိဝဋ္ဋနံ- ဘဝင်ကိုလည်စေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ကတ္တာ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဝိပါကမနောဓာတု အာဒိနံ-ဝိပါကဖြစ်သော မနောဓာတ်အစရှိသည်တို့၏၊ အဒိသ္မာဝ-အာရုံကိုမမြင်မှု၍သာ၊ သမ္ပဋိန္ဒြနာဒိ ကရဏံ-လက်ခံခြင်းအစရှိသည်ကို ပြုခြင်း ကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)၊ ဂါဠ၊ ပေ၊ ဝသေန တစ်ယောက်သော ကလေး၏ အပြားလေး ထောင်၏ အဖြစ်ကို သိခြင်းမျှနှင့် တူသည်၏အဖြစ်၊ တစ်ယောက်သောကလေး၏ အသပြာ၏အဖြစ်ကို သိခြင်းနှင့်တူသည်၏အဖြစ်၊ အမိ၏ ရောင်းဝယ်မှု၌ ကပ် ဆောင်ခြင်းမျှနှင့် တူသည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဂါဠဂ္ဂါဟကာဒိနံ- တင်းကြပ်စွာ ကိုင်တတ်သော ကလေးအစရှိသူတို့၏၊ ကဟာပဏဒဿနဿ-အ

အညဝတ္တာနဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ။ဤ“ဟဒယရူပဝတ္ထုကစိတ်”ဟူသည် အာဝဇ္ဇနံ စိတ်တည်း။ ထိုစိတ်လည်း အခြားသော ပဉ္စဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။ ဘာ ကြောင့်နည်း-ပဉ္စဒွါရိကစိတ်ဖြစ်ရကား ပဉ္စဝတ္ထုသို့ အစဉ်လိုက်ရသည်သာ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် မက္ခဋကဿ ဟိ၊ ပေ၊ သေသစိတ္တာနိတိဟု ပဉ္စဝိညာဏ်မှ တစ်ပါးသော အာဝဇ္ဇနံ နှင့်တကွ ပဉ္စဒွါရိကဝိထိစိတ်များကို “သေသစိတ္တာနိ” ဟုဆိုထားသည်။

ဝိပါကမနောဓာတု၊ ပေ၊ အဘာဝါ။ ။နန စ ဝိပါကမနောဓာတု အာဒိနံ အဒိသ္မာဝ သမ္ပဋိန္ဒြနာဒိကရဏံ ဂါကကာဒိနံ ဒဿနသမ္ပဝတော ကထံ သမေတိတိအာဟ-ဝိပါကမနောတိ အာဒိ=ဝိပါကမနောဓာတု (သမ္ပဋိန္ဒြနံ)စသည်တို့က ရူပါရုံ စသည်ကို မမြင်ရဘဲ ခံယူခြင်းကိစ္စ

သပြာကို မြင်ရခြင်း၏-အဘာဝါမရှိခြင်းကြောင့်၊ န (ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ စ-ဆက်၊ သမ္ပဋိစ္ဆာဒီနံ-သမ္ပဋိစ္ဆိန်၊ အစရှိသည်တို့၏၊ တံ သမာနဘာဝေါ-ထို တင်းကြပ်စွာ ကိုင်ခြင်းအစရှိသည်တို့နှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အမိပေတော၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [“တံ သမာန သာဝေါဝ”ဟု ရှိ၏၊ “ဘာဝေါဝ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။]

ပဏ္ဍရံ ဇေတိန္ဒိ-ပါဠိဖြင့်၊ (ဒီပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ စပ်) ပဏ္ဍရရူပဒဿန သာမည တော-ဖြူ သော ရူပါရုံကိုမြင်ရခြင်းအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခုဝိညာ ဣမေဝ-စက္ခုဝိညာဏ်သည်သာ၊ ဒဿနကိစ္စ-မြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီပနံ-ပြခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဧဝံ-တူ၊ သောတဒ္ဓါရာဒီသုပိ-တို့၌တည်း၊ သဝနာဒိဝသေန-ကြားခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သန္တာပနဝသေန-ကောင်းစွာ ပူစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂုဠသီလော-တင်လဲ ပြုခြင်း အလေ့ရှိသူသည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂုဠပယောဇေနောဝါ-တင်လဲ ဟူသောအကျိုး ရှိသည်၊ ဂေါဠိယကော-ဂေါဠိယက မည်၏။

ဥပနိဿယတောတိ-ဟူသောစကားကို၊ ဥပနိဿယပစ္စယံ-ဥပနိဿယ ပစ္စည်း ကို၊ သန္တာယ၊ န ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ယသ္မိ-အကြင် စက္ခုပသာဒ၊ အာလောကစသော အကြောင်းသည်၊ အသတိ-မရှိလသော်၊ ယော-

စသည်ကို ပြုခြင်းသည် ထိုအသပြာကို တင်းကြပ်စွာကိုင်သော ကလေးစသူတို့က အသပြာကို မြင်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်သောကြောင့် အဘယ်နည်းဖြင့် တူနိုင်ပါသနည်း၊ ဥပမေယျဘက်၌ မမြင်ခြင်း၊ ဥပမာနဘက်၌ မြင်ခြင်းအားဖြင့် မတူဘဲ ဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသော ကြောင့် “ဝိပါက မနောဓာတု” စသည်ကို မိန့်သည်။-မဓဋီကာ။

ဆိုလိုရင်းကား-သမ္ပဋိစ္ဆိန်စသည်တို့၏ မမြင်ဘဲ လက်ခံမှုစသည်ကို ပြုခြင်းသည် ဂါဠကဟဏမတ္တံ စသည်အားဖြင့် တူမျှသောကြောင့် ဥပမာပြုခြင်း ဖြစ်သည်၊ [မတ္တဖြင့် မြင်ခြင်း ကို ကန့်] ထိုမတ္တ၏အနက်ကို ပြလို၍ “န၊ ဝေ၊ အဘာဝါ”ဟု မိန့်သည်၊ တင်းကြပ်စွာ ဆုပ် ကိုင်သော ကလေးစသူတို့က အသပြာကို မြင်မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့် ဥပမာပြုသည် မဟုတ်ပါ- ဟုလို။ [စာအုပ်တို့၌ “အဘာဝေါ”ဟု တွေ့ရ၏၊ “အဘာဝါ” ဟုရှိမှ မဓဋီကာကျမ်းတက်ပုံ နှင့် ညီမည်။]

သန္တာပန၊ ဝေ၊ ဂေါဠိယကော။ ။ကြိရည်ကို ကောင်းစွာ ပူစေခြင်းဟူသည် ကျက်စေ ခြင်း (ချက်ခြင်း) တည်း၊ ကျက်သောအခါ ဂုဠ (တင်လဲ၊ သက) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “သန္တာပန ဝသေန ဂုဠသီလော၊ ဂုဠပယောဇေနောဝါ”ဟုဆိုသည် ဂေါဠိယ ပဌမနည်းဖြင့် တာသီလတဒ္ဓိတံ ကို၊ ဒုတိယနည်းဖြင့် ပယောဇေတဒ္ဓိတံကို ပြ၏၊ “ဂုဠော (ဂုဠကရဏံ) သီလံ ယသာတံ ဂေါ ဠိယော၊ ဂုဠော(ဂုဠပယောဇေ) ယသာတံဂေါဠိယော” ဟုပြု၍ သုတ္တံ၌ က ပစ္စည်းသက။

အကြင် စက္ခုဝိညာဏ်စသော-အကျိုးသည်၊ န ဟောတိ၊ (တဿ-ထိုစက္ခုဝိညာဏ် စသော အကျိုး၏) သော-ထိုစက္ခုပသာဒ၊ အာလောကစသော အကြောင်းကို၊ ဣဓ- ဤဥပနိဿယတောဟူသောပါဠိ၌၊ ဥပနိဿယောတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေကာ၊ အာလောကသန္နိဿိတံတိ ဣဒမ္ဗိ-ဟူသော၊ ဤစကားကိုလည်း၊ အာလောက-အရောင်အလင်း သည်၊ သတိ-သော်၊ သဗ္ဗာဝံ-စက္ခုဝိညာဏ်၏ ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ ဥပနိဿယ ပစ္စယတံ-ဥပနိဿယပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကို၊ သန္တာယ န (ဝုတ္တံ)။

ကိရိယစိတ္တဿ-ကြိယစိတ်၏၊ (အာဝဇ္ဇန်း၏)၊ ပစ္စယဘာဝံ-အနန္တ ရပစ္စည်း ၏ အဖြစ်သို့၊ အနုပဂန္တာ-မကပ်ရောက်မူ၍၊ သယမေဝ-မိမိချည်းသာ၊ ပဝတ္တမာနံ- ဖြစ်သော ဘဝင်သည်၊ မန္တထာမဂတံ နာမ-မန္တထာမဂတ မည်၏။

အသင်္ခါရိက၊ ပေ၊ ဒိသ္မာတိ-ကား၊ ကမ္မဿ-၏၊ ဝိရဒ္ဒသဘာဝေန-ဆန့် ကျင်သော သဘောရှိသော၊ ဝိပါကေန-အကျိုးသည်၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ-မဖြစ်သင့်၊ ဣတိ- ဤသို့နုလုံးသွင်း၍၊ အသင်္ခါရိက ကမ္မဿ-အသင်္ခါရိကကံ၏၊ သသင်္ခါရိက ဝိပါ ကေသု-သသင်္ခါရိကအကျိုးတို့၌လည်းကောင်း၊ သသင်္ခါရိကကမ္မဿ-၏၊ အသင်္ခါရိ က ဝိပါကေသုစ-တို့၌လည်းကောင်း၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ (အာဟဋ္ဌ စပ်)၊ ပန-ဆက်၊ ရူပါဒိသု-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၌၊ အဘိနိပါတ မတ္တာဒိကိစ္စာနံ- ရှေးရူကျခြင်းမျှ အစရှိသော ကိစ္စရှိကုန်သော၊ [မတ္တာဒိဋ္ဌိ အာဒိဖြင့် သမ္ပင်္ဂါနိရုဒ္ဓိ စသည်ကို ယူ၊] အဟေတုကာနံ-အဟိတ် ဝိပါကံတို့၏၊ သသင်္ခါရိကဝိရဒ္ဒေါ-သ သင်္ခါရိကကံ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ သဘာဝေါ-သဘောသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ အသင်္ခါရိကတာ-အသင်္ခါရိက၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ အသင်္ခါရိက ဝိရဒ္ဒ သဘာဝါဘာဝါ-အသင်္ခါရိကကံ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော သဘော၏မရှိခြင်း ကြောင့်၊ သသင်္ခါရိကတာပိ-သည်လည်း၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဘယာဝိရောဓာ- သင်္ခါရိက အသင်္ခါရိက ၂ ပါးစုံသော ကံ၏ မဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့်၊ ဥဘယေနပိ- ၂ ပါးစုံသော ကံကြောင့်လည်း၊ တေသံ၊ ထိုအဟိတ်ဝိပါကံတို့၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ် ခြင်းကို၊ အနုဇာနာတိ-၏။

စိတ္တနိယာမန္တိ-ကား၊ တဒါရမဏနိယာမံ-တဒါရုံ၏မြိသော အမှတ်အသား ကို၊ (န ကထေတိဋ္ဌစပ်)၊ ကိရိယတော၊ ပေ၊ ပတိဋ္ဌာတိတိ-ဟူသောစကားကို၊ ကိရိ ယဇေနာနန္တ ရဏ္ဍ-ကိရိယာဇော၏ အခြားမဲ့၌လည်း၊ တဒါရမဏံ-တဒါရုံကို၊ (မဟာ ဒတ္တဏ္ဍရေန) ဝုတ္တံ၊ [အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂြိုဟ်၌လည်း ကြိယာဇော၏ အခြားမဲ့၌ တ ဒါရုံကျကြောင်းကို “သောမနဿ သဟဂတ ကြိယာဇေနာ ဝသာနေ သောမနဿ သဟဂတာနေဝ တဒါရမဏာနိ ဘဝန္တိ” စသည်ဖြင့်ဆို၏၊] ပန-ထိုသို့ပင်ဆိုပါသော် လည်း၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ဝိပါကမဓမ္မောနမေဝ-အ ကျိုးပေးခြင်း သဘောရှိသော တရားဟို့၏သာလျှင်၊ အနန္တ ရာ-၌၊ တဒါရမဏံ-

ကို၊ ဝတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ကုသလတ္တိကေစ-ကုသလတိက်၌လည်း၊ သေက္ခာဝါ၊ ပေ၊ အာဒိနာ-ဖြင့်၊ ကုသလာ ကုသလဝေနမေဝ-ကိုသာ၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး ၍၊ တဒနန္တရံ-ထိုကုသိုလ် အကုသိုလ်တို့၏ အခြားမဲ့၌၊ တဒါရမဏံ ဝတ္တံ၊ အဗျာကတာ နန္တရံ-အဗျာကတတရားတို့၏ အခြားမဲ့၌၊ (တဒါရမဏံ) န (ဝတ္တံ)၊ စ-ဆက်၊ ကတ္တစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော ပါဠိရပ်၌၊ ကိရိယာနန္တရံ-ကြိယာစော၏ အခြားမဲ့၌၊ တဒါရမဏဿ-တဒါရုံ၏၊ ဝတ္တဋ္ဌာနံ-ဟောတော်မူအပ်ရာဋ္ဌာနကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မိ-ထိုကြိယာစော၏ နောက်၌ တဒါရုံသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေစ-ထင်ရှားရှိလျက်လည်း၊ အဝစနေ-ဟောတော်မမူခြင်း၌၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒေသော ထေရဝါဒေါ-ဤမဟာဒတ္ထထေရ်၏ ဝါဒကို၊ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော-စူးစမ်းဆင်ခြင်ထိုက်၏။

ဟိ-မှန်၊ နာဝံ-လှေသို့၊ နဒိသောတော-မြစ်ရေအယဉ်သည်၊ (အနုဗန္ဓတိ) ဝိယ-အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ဝိပ္ပာရိတံ-မငြိမ်သက် လှုပ်လှက်ခြင်းရှိသော၊ ဝေနံ-စောသို့၊ ဘဝံ-ဘဝင်သည်၊ အနုဗန္ဓတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ပန-ဗျတိရိုက်ကား၊ ပဏ္ဍပုဋ်-ဖက်ခွက်နောက်သို့၊ (ဈောလာသော ဖက်ခွက်၏နောက်သို့၊) နဒိသောတော-သည်၊ န (အနုဗန္ဓတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) ဆဠာပေက္ခဝတော-၆ ပါးသောအင်္ဂါရှိသော ဥပေက္ခာရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ဣဒ္ဓကို အနိဒ္ဓကဲ့သို့ ရှုနိုင်ခြင်း၊ အနိဒ္ဓကို ဣဒ္ဓကဲ့သို့ရှုနိုင်ခြင်းစသော ၆ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ ဥပေက္ခာရှိသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏) သန္တဝတ္တံ-ငြိမ်သက်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသော၊ ကိရိယဝေနံ-ကြိယာစောနောက်သို့၊ (တဒါရမဏံ-သည်)၊ န (အနုဗန္ဓတိ)-အစဉ်မလိုက်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [(တစ်နည်း) ကသ္မာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော၊ “ဟိ ယသ္မာ” ဟုပေး၍၊ “ဣတိ (တသ္မာ) ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော” ဟုလည်း ပြန်၍ လှည့်ပါ။]

ဝိဇ္ဇာဝေနံ ဝေဝတီတိ-ကား၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ ဝေနာနိ-ကုသိုလ် အကုသိုလ် စောတို့ကို၊ ဝိဇ္ဇာတွာ-ပေါင်း၍၊ ကထိတာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုပေါင်းခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကထိတာနိ-ကုန်သော၊ ဝေနာနိ-စောတို့ကို၊ ဝိဇ္ဇာတာနိဝိယ-ပေါင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-

ဝိဇ္ဇာ ပေ၊ ဝိယ ဝတ္တာနိ။ ။စောတို့သည် သောမနဿဖြစ်စေ၊ ဥပေက္ခာဖြစ်စေ အာရုံအားလျော်စွာ တစ်ခုစီသာ စောရိုးဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် “ဝိဇ္ဇာဝေနံ” စသည်ကိုမိန့်သည်၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစောတို့ကို ပေါင်း၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် ထိုသို့ဆိုခြင်းအားဖြင့် ပေါင်းအပ်သော စောတို့ကို “ဝိဇ္ဇာဝေနံ”ဟု ဆိုပါသည်-ဟုလို့၊ ဤအလို “ဝိဇ္ဇာ ဝိယာတိ ဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇာစေတံ+ဝေနံစာတိ ဝိဇ္ဇာဝေနံ”ဟုပြု။

တစ်နည်း၊ ဒေသိ-သော၊ တဒါရမဏေ-၌၊ ပိဏ္ဍေတွာ-၍၊ ဒသိတာနိ-ပြအပ်ကုန်သည်။ ဟုတွာ၊ ဧဝိတာနေဝ-ဇောတို့ကို၊- ဝုတ္တာနိ။

စပန-ဦးအံ၊ ဣမံ ပိဏ္ဍဇေန-ဤ ပိဏ္ဍဇေနကို၊ ဝဒန္တေန-ဆိုသော အရှင်မဟာဒတ္တထေရ်သည်။ အကုသလတော-မှ၊ စတ္တာရိယေဝ-ကုန်သော၊ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ-တို့ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒွါဒသ၊ ပေ၊ ဇေနာနိ-၁၂ ပါးသော ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဇောတို့ကို၊ ပိဏ္ဍိတာနိဝိယ-ပေါင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝုတ္တာနိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ပဋ္ဌာနေ-၌၊ ကုသလံ၊ ဇေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတရာနိ-လောဘမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ ဣဋ္ဌာရမဏေ-၌၊ ပဝတ္ထ၊ ပေ၊ ဂတာနိပိ-ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဇောတို့သည်လည်း၊ ဝါ၊ တို့ကိုလည်း၊ ကုသလဝိပါကေ-သော၊ တဒါမရဏေ-၌၊ ပိဏ္ဍေတဗ္ဗာနိ-ပေါင်းထိုက်ကုန်သည်၊ သိယံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ကုန်ရာပါသော်လည်း၊ တေသံ-ထိုဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဇောတို့၏၊ အနန္တရံ-၌၊ အဟေတုက ဝိပါကေနေဝ-အဟိတ်ဝိပါကံသာလျှင် ဖြစ်သော၊ တဒါရမဏေန-သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ သောစ-ထို အဟိတ်ဝိပါကံကိုလည်း၊ သန္တီရဏဘာဝေနေဝ-သန္တီရဏ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဂဟိတော-ယူအပ်ပြီး၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အပုဗ္ဗံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-

ဧကသိံ ဝါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။တစ်ခုတည်းသော တဒါရုံ၌ ပေါင်း၍ဆိုအပ်သောကြောင့်၊ ထိုသို့ ဆိုခြင်းအားဖြင့် တဒါရုံ၌ ပေါင်းအပ်သောဇောတို့ကို “ပိဏ္ဍဇေန”ဟု ဆိုသည်။ ဤအလို “ပိဏ္ဍိယတေ-တဒါရုံ၌ ပေါင်းအပ်၏၊ ဣတိ ပိဏ္ဍံ “ပိဏ္ဍဇေန+တံ+ဇေနဇာတိ ပိဏ္ဍဇေနံ”ဟုပြု။ [သောမနဿဇောတို့ကို သောမနဿတဒါရုံ တစ်ခု၌ ပေါင်းခြင်း ဥပေက္ခာဇောတို့ကို ဥပေက္ခာ တဒါရုံတစ်ခု၌ ပေါင်းခြင်းကို “ပိဏ္ဍံ”ဟုဆို၏၊ အဋ္ဌကထာကြည့်။]

ဣမဉ္စ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။ဤပိဏ္ဍဇေနကိုဆိုသော မောရဝါပိဝါသိမဟာဒတ္တထေရ်သည် ဥပေက္ခာဇောကို ပေါင်း၍ဆိုရာ၌ လောဘမူဥပေက္ခာဇော ၄, မဟာကုသိုလ် ကြိယာဥပေက္ခာဇော ၈-အားဖြင့် ‘၁၂’ ပါးသော ဥပေက္ခာဇောတို့ကိုပြရာ၌ အကုသိုလ်မှ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် ဥပေက္ခာဇော ၂ ပါးကိုချန်ထား၏။

ပဋ္ဌာနေ ပန၊ ပေ၊ သိယံ။ ။သို့သော် ပဋ္ဌာနံပါဠိတော်ဝယ် “ဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတီ” ဟုရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ကုသလံ အဿာဒေတိ” ဟုစချိသဖြင့် အာရုံကဏ္ဍာရုံဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်လျှင် ကုသလဝိပါကံတဒါရုံကျရမည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကုသလဝိပါကံတဒါရုံ၌ ထိုဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဓစ္စဖြစ်သော ဥပေက္ခာဇောတို့ကိုလည်း ပေါင်းထိုက်စရာရှိ၏။

တေသံ ပန၊ ပေ၊ နတ္ထိ။ ။သို့သော် ထိုဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဓစ္စဇောတို့၏ အခြားမဲ့၌ သဟိတ် တဒါရုံကား မဖြစ်ထိုက်၊ အဟိတ်တဒါရုံသာ ဖြစ်ထိုက်သည်၊ ထိုအဟိတ်တဒါရုံကိုကား သန္တီရဏအဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အသစ်ယူဖွယ်မလို။

မရှိတော့၊ အဟောတုကေစ-အဟိတ်ဝိပါက်တဒါရုံ၌လည်း၊ [“ဝိစိကိစ္ဆဒ္ဓန္တသဟဂတာ နိ” ဟုကတ္တာထည့်၊] ပိဏ္ဏေတဗ္ဗ-ပေါင်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နာရဟန္တိ-မ ထိုက်ကုန်၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သောအလိုကြောင့်၊ နပိဏ္ဏေတိ-မပေါင်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

°တိဟောတုက၊ ပေ၊ ပနေတ္ထာတိ-ကား၊ တေသ္မိံ ဒုတိယဝါဒေ-ဤဒုတိယ ထေရ်၏ဝါဒ၌၊ တိဟောတုက ဝေနာဝသာနေ-တိဟိတ်ဇော၏ အဆုံး၌၊ တိဟောတုက တဒါရမဏ-တိဟိတ်တဒါရုံသည်ယုတ္တံ-သင့်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတု-ငှါ၊ ယုတ္တံ- သင်သော တဒါရုံကို၊ ဝဒတိ-ဆို၏၊ (ကသွာ-နည်း၊) ဝေနသမာနတ္တာ-ဇောနှင့်တူ သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အညဿ-အခြားတဒါရုံ၏၊ အလဗ္ဘမာနတ္တာ-မရ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယုတ္တံ-ကို) န (ဝဒတိ)ဆိုသည်မဟုတ်။

ဟိ-ချဲ့၊ ပဌမတ္ထေရေန-ပဌမထေရ်သည်၊ (တိပိဋက စူဠနာဂထေရ်သည်၊) အကုသလာနန္တရံ-အကုသိုလ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌၊ ဝုတ္တဿ-ဆိုအပ်သော၊ အဟောတုက တဒါရမဏဿ-အဟိတ် တဒါရုံ၏လည်းကောင်း၊ ကုသလာနန္တရံ-၌၊ ဝုတ္တဿ- သော၊ သဟောတုက တဒါရမဏဿစ-၏လည်းကောင်း၊ အကုသလာနန္တရံ-၌၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝဒန္တဿ-ဆိုသော မဟာဒတ္တထေရ်၏၊ ပဋိသန္တိ ဇနကံ-ပဋိသန္တေကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ တိဟောတုကကမ္မံ-တိဟိတ်ကံသည်၊ ဒုဟောတုကာ ဟောတုက- ဒွိဟိတ် အဟိတ်ဖြစ်သော၊ ဝိပါကံ-ဝိပါက်ကို၊ ဇနယန္တမ္ပိ၊ ဖြစ်စေပါသော် လည်း၊ တိဟောတုကဝေနာနန္တရံ-၌၊ န ဇနေတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-ဤသို့သော၊ ဧတ္ထ-ဤဝါ ဒ၌၊ ကာရဏံ-သင့်သောကြောင်းကို၊ န ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊

အဟောတုကေ၊ ပေ၊ တိတိ။ ။ “အဟိတ်ဝိပါက် တဒါရုံ၌လည်း ထိုဝိစိကိစ္ဆဒ္ဓန္တဒ္ဓန္တ ဥပေက္ခာဇောတို့သည် ပေါင်းခြင်းငှါ မထိုက်ကုန်”ဟု ယုဆန္တ မဟာဒတ္တထေရ်သည် ထို ၂- ပါးသောဇောအတွက် ပိဏ္ဏဝေဒနကို မဆိုဘဲချန်ထားသည်။

ယုတ္တံ ဝဒတိ၊ ဝေနသမာနတ္တာ။ ။ တိဟိတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ တိဟိတ်တဒါရုံသည် ဇောနှင့် သဘောတူသောကြောင့် ဆိုသင့်၏၊ ဒုတိယမဟာဒတ္တထေရ်သည် ထိုသင့်သောတဒါရုံကို ဆိုသည်။

နာလဗ္ဘမာနတ္တာ အညဿ။ ။ တိဟိတ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ အခြားသော ဒွိဟိတ်တဒါရုံ၊ အဟိတ်တဒါရုံ၏ မရထိုက်သောကြောင့် သင့်သောတဒါရုံကို ဆိုသည်မဟုတ်၊ ထိုဒွိဟိတ် အဟိတ်တဒါရုံများလည်း ရထိုက်ပါသည်-ဟုလို့၊ [အညဿာတိ ဒုဟောတုကာ ဟောတုက တဒါရမဏဿ အလဗ္ဘမာနတ္တာ ယုတ္တံ န ဝဒတိတိ ယောဇာန-မဓ၊ ဤအတိုင်း နိဿယပေးသည်။]

ပဌမတ္ထေရေန၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယော။ ။ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကိုပင် အကျယ်ပြခြင်းငှါ “ပဌမတ္ထေရေန”စသည်မိန့်၊ ပဌမတ္ထေရေနကို ဝုတ္တဿ ၂-ပုဒ်၌စပ်၊ ဝုတ္တဿ တဒါရမဏဿကို ဥပ္ပတ္တိ၌စပ်၊ ဥပ္ပတ္တိ ဝဒန္တဿကို “ဧတ္ထ (ဝါဒေ) ကာရဏံ န ဒိဿတိ” ၌စပ်၊ ဣတိကား ဧတ္တ၏

အဝတ္တံ-မဆိုအပ်သည်။ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသည်ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အထဝါ-ကား၊ တသ္မိံ တသ္မိံထေရဝါဒေ-ထိုထိုထေရ်၏ ဝါဒ၌၊ ယေနအဓိပ္ပာယေန-အကြင်သို့သော အလိုဖြင့်၊ သသင်္ခါရာ သင်္ခါရဝိဇာနာဒိ-သသင်္ခါရ အသင်္ခါရ အစီအရင် အစရှိသည်ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုအစီအရင်ကို၊ တေနေဝအဓိပ္ပာယေန-ထိုအလိုဖြင့်သာလျှင်၊ ယုတ္တံ-သင့်သော တဒါရုံကို၊ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အဓိပ္ပာယန္တ ရ-အလိုတစ်မျိုးကို၊ အဓိပ္ပာယန္တ ရေန-အလိုတစ်မျိုးဖြင့်၊ န အာလောဠေတဗ္ဗံ-မမွေ့နောက်ထိုက်၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဟေတုသဒိသမေဝါတိ-ကား၊ ဇနကကမ္မ ဟေတုသဒိသမေဝ-ဇနကကံ၏ ဟိတ်နှင့်တူစွာသာလျှင်၊ (တဒါရမဏံ ဒသိတံ၌စပ်) မဟာ၊ ပေ၊ ဘဝိဿတီတိ-ကား၊ မဟာပကရဏေ-ပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌၊ အာဂတပါဠိယာ-လာသောပါဠိအားဖြင့်၊ ပါကဋံ-ထင်ရှားသော၊ ဥပ္ပတ္တိဝိဇာနံ-ဖြစ်ပုံအစီအရင်သည်၊ အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုအားဖြင့်၊ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ။

ကာမာဝစရကုသလဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ-ကာမာဝစရကုသလ
ဝိပါကကထာကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဋီကာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

သရုပ်ပြတည်း။ ဤအစပ်ကိုကြည့်၍ ပါဠိလျှောက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိပါ။ [“ကာရဏံ န ဒိဿတိ”ဟု သောစကားဖြင့် ဒုတိယထေရ်ဆိုတိုင်း မမှတ်ဘဲ“တိဟိတ်ဇော၏အခြားမဲ့၌ တိဟိတ် ဒုဟိတ် အဟိတ် တဒါရုံ ၃-မျိုးလုံးဖြစ်နိုင်၏”ဟုဆိုလိုသည်။

အထဝါ။ ။ပဋ္ဌမနည်း၌ “ထိုထို ထေရ်တို့ မဆိုအပ်သော်လည်း အခြားထေရ်၏ ဝါဒမှ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယူရမည်”ဟု ပြ၏။ ဤအထဝါတက်သော နည်း၌ကား မိမိတို့ အယူဝါဒ အတိုင်းဆိုအပ်သည်ဖြစ်သောကြောင့် ထိုထိုဝါဒ၌ သင့်သော တဒါရုံကိုသာ ယူပါ။ သင့်သောတဒါရုံကို ရွေးချယ်၍ ယူဖို့ရာ ဟိုဝါဒနှင့်ဒီဝါဒတို့ကို ရော၍ မမွေ့ပါနှင့်-ဟူလို။

မဟာ၊ ပေ၊ ဝဒတိ။ ။“မဟာပကရဏေ အာဝိ ဘဝိဿတိ”ဟုသောစကားအရ “ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်လိမ့်မည်”ဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အာဂတ ပါဠိယာ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ”ဟုမိန့်သည်။

ရူပါရူပဝိပါက ကထာအဖွင့်

အနန္တရာယေနာတိ-ကား၊ ပရိဟာနိပစ္စယဝိရဟေန-ဈာန်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာမစ္ဆန္ဒစသော နိဝရဏမှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဝိပါက ဒေတိ၌စပ်)၊ ပဋိပဒါဒိဘောဒေါတိ-ကား၊ ပဋိပဒါရမဏဘောဒေါ-ပဋိပဒါအပြားအာရုံအပြားကိုလည်းကောင်း၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၌စပ်)၊ တထာဟိ-ထိုစကားကိုချီးနှိးအံ့၊ ဒုက္ခပွဋိပဒံ-ခဲယဉ်းသော အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္တာဘိညံ-လေးနှေးသော အသိဉာဏ်ရှိသော၊ ဈာန်-ဈာန်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ ပုနပ္ပုနံ-အဖန်ဖန်၊ သမာပစ္ဆန္တဿ-ဝင်းစားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံဈာန်-ထိုဈာန်သည်၊ တံ ပဋိပဒမေဝ-ထိုဒုက္ခပွဋိပဒါရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ [သာ+ပဋိပဒါ ယဿာတိ တံ ပဋိပဒံ။] ဧတသ္မိ-ဤဈာန်သည်၊ အပရိဟိနေ-မယုတ်လျော့လသော်၊ (မလျော့လသော်)၊ တဿ-ထိုဈာန်၏၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ နိဗ္ဗတ္တမာနော-ဖြစ်လသော်၊ တပွဋိပဒေါဝ-ထိုဒုက္ခပွဋိပဒါရှိသော ဝိပါကံသည်သာ၊ ဘဝိတုံ အရဟတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ပန-ကား၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိဘာဝေါ-ဆန္ဒာဓိပတေယျ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ တသ္မိ-ခဏေ-ထိုဈာန်စိတ်ဖြစ်ခဲခဏ၌၊ ဝိဇ္ဇမာနာနံ-နံသော၊ ဆန္ဒာဒီနံ-တို့၏၊ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေန-အဓိပတိပစ္စည်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟောတိ၊ အာဂမနဝသေန-ဈာန်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ န ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ တထာဟိ-ထိုစကားမှန်၏၊ ဧကမေဝ-သော၊ ဈာန်-သည်၊ နာနာက္ခဏေသု-အမျိုးမျိုးသောခဏတို့၌၊ နာနာဓိပတေယျ-အမျိုးမျိုးသော အဓိပတိမှလာသည်၊ ဟောတိ-နိုင်၏၊ [ပဌမတုန်းက ဆန္ဒာဓိပတေယျဖြစ်သော ဈာန်သည် နောက်နောက်ဝင်စားခိုက်၌ ဝိရိယာဓိပတေယျလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤသို့စသည် ဖြင့် သိပါ။] ဟိ-မှန်၊ စတုတ္ထဇ္ဈနသေဝ-စတုတ္ထဈာန်တစ်ပါးတည်းကိုပင်၊ စတုရိဒ္ဓိပါဒတာဝေန-၄ ပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ် စသည်ဖြင့်။] ဘာဝနာ-ပွားစေခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ဝိပါကဿ-ဝိပါကံ၏၊ အာဂမနဝသေန-ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဈာန်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိတာ-ဆန္ဒာဓိပတေယျအစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ န ဝုတ္တာ-ဟောတော်မမူအပ်။ ။ရူပါဝစရာရူပါဝစရဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ပရိဟာနိပစ္စယဝိရဟေန။ ။အဋကထာ၌ အနန္တရာယေနပုဒ်ကို “ပရိဟာနိ၊ ပေ၊ ရဟေန” ဟုဖွင့်သည်။ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် အနန္တရာယ၌ “အန္တရာယံ”ဟူသည် “ထိုဈာန်ကို တားမြစ်တတ်သော အခြားကံများ မဟုတ်၊ ဈာန်လျော့ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏစသော ဘေးရန်များတည်း” ဟုဆိုစေ၏။ ထိုဝိသေသနဖြင့် ဈာန်မလျော့လျှင် ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးနိုင်၏” ဟု ပြသည်။

ဝဋ်-ဝဋ်တရားကို၊ အာစိနတိ ယထာ-စိတတ်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တဏှာ ဒိဟိ-တို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် အဝိဇ္ဇာကိုယူ။] အဘိသင်္ခတံ-ပြုစီမံအပ်သော၊ လောကီ ယကမ္မံ-လောကီကံကို၊ ဥပစိတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [“ဥပစိတတ္တာ-ပေး။] လောကုတ္တ ရံပန-လောကုတ္တရာဝိပါကံသည်ကား၊ စဝံ-ဤသို့ တဏှာအစရှိသော တရားတို့ သည် ပြုစီမံအပ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ (ဥပစိတတ္တာ ဟူ၍) န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်။

သုဒ္ဓါဂမန ဝသေနာတိ-ကား၊ အနိမိတ္တာ၊ ပေ၊ ဟိ-အနိမိတ္တအမည်၊ အပ္ပ ဇာတိတအမည်ကို ပေးတတ်ကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇမာနေဟိဝိ-ထင်ရှားသည်လည်း ဖြစ်ကုန် သော၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-သဂုဏ အာရမဏတို့နှင့်၊ (အဝေါမိဿေနန္တစပ်၊) ဖလဿ-ဖိုလ်အား၊ သုညတနာမဒါန ဒီပနေ-သုညတအမည်ပေးပုံကို ပြခြင်း၌၊ အ ဂ္ဂဟိတ ဘာဝေနေဝ-မယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ အဝေါမိဿေန- မရောသော၊ (အာဂမနဝသေနန္တစပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

အာဂမနတော-မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာအားဖြင့်၊ သုည၊ ပေ၊ ဝတော-သုညတအမည်၊ အပ္ပဇာတိတ အမည်ရှိသော၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်သည်၊ (ဒါနံ၌ စပ်၊) အာဂမနီယဋ္ဌာနေ-ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းအရာ၌၊ ဋ္ဌတ္တာ-တည်၍၊ အတ္တ နော-၏၊ ဖလဿ-ဖိုလ်အား၊ နာမတ္တယဒါနံ-နာမည် ၃-မျိုးအပေါင်းကို ပေး ခြင်းကို၊ ယောဇိတံ-အဋ္ဌကထာ၌ ယှဉ်စေအပ်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣတရဿဝိ-သုည တ၊ အပ္ပဇာတိတမှ အခြားသောအနိမိတ္တအမည်ရှိသော မဂ်သည်လည်း၊ တထေဝ- ထို့အတူပင်၊ (နာမတ္တယဒါနံ) ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေအပ်ထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဧတံ- ဤသုညတ၊ အပ္ပဇာတိတတို့ဖြင့် ယှဉ်စေမှုကိုပြုခြင်းသည်၊ နယမတ္တဒဿနံ-နည်း

သုဒ္ဓါဂမန ဝသေနေဝ။ ။သုဒ္ဓကို “အဝေါမိဿေန”ဟုဖွင့်၏၊ “မရောခြင်း”ဟုသည် အနိမိတ္တအမည်၊ အပ္ပဇာတိတအမည်ကို ပေးတတ်ကုန်သော သဂုဏ အာရမဏ (မိမိ၏ ပင်ကိုယ်သောဂုဏ်၊ နိဗ္ဗာန်အာရုံ) တို့နှင့် မရောခြင်းတည်း၊ ထိုသဂုဏ အာရမဏတို့သည် သုညတမဂ် အမည်ရရှိကိစ္စ မရှိသောကြောင့် မရောပါသလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “ဝိဇ္ဇမာနေဟိ ဝိ၊ ပေ၊ အဂ္ဂဟိတဘာဝေန”ဟု မိန့်သည်၊ မရှိမဟုတ်၊ ရှိကြပါ၏၊ သုညတအမည်ကို ထင်ရှား ပြခိုက်၌ မယူခြင်းကြောင့် မရောခြင်းဖြစ်ပါသည်-ဟုလို။ [အဝေါမိဿေနကို အာဂမနဝသေနန္တ ပြန်စပ်။]

အာဂမန၊ ပေ၊ ဒဿနဉ္စေတံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အယဉ္စိ”စသည်ဖြင့် သုညတကို အရင်း ခံ၍လည်းကောင်း “အပ္ပဇာတိတမဂ္ဂေဝိ ဒေဝေဝနယော”ဟုစသည်တည်းပြီးလျှင် “အယဉ္စိဟိ”စ သည်ဖြင့် အပ္ပဇာတိတကို အရင်းခံ၍လည်းကောင်း နာမတ္တယဒါနကို ယှဉ်စပ်ပြထား၏၊ အနိ

အမြွက်ကိုမျှ ပြုခြင်းတည်း။ ပန-စင်စစ်ကား၊ သဂုဏာရမဏေဟိ-သဂုဏ အာရမဏ တို့ကြောင့်၊ နာမတ္ထယဝတော-နာမည် ၃-မျိုး အပေါင်းရှိသော၊ အနိစ္စာနုပဿနာ နန္တရဿ-အနိစ္စာနုပဿနာ၏ အခြားမဲ့၌ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂဿပိ-အနိမိတ္တမဂ်သည် လည်း၊ အာဂမနိယဋ္ဌာနေဌတွာ အတ္တနော ဖလဿ၊ နာမတ္ထယဒါနံ-ကို၊ န နိဝါ ရိတံ-မတားမြစ်အပ်၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဝဋ္ဌနကဖလသမာပတ္တိယာ စ-သုံးစွဲအပ်သော ဖလသမာပတ်၏လည်း၊ (ဘောဒေါ၌ စပ်၊) ဝိပဿနာ ဂမနဝသေန-ဝိပဿနာဂမန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဖိုလ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ဝိပဿနာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊) နာမလာဘော-နာမည်ရခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) မဂ္ဂဿဝိယ-မဂ်၏ကဲ့သို့၊ အနိမိတ္တနာမလာဘော-အနိ မိတ္တအမည် ကို ရခြင်းသည်၊ န သိယာ-ရာ၊ ပန-သို့သော်လည်း၊ မဂ္ဂါနန္တ ရဿဝိ ယ-မဂ်၏ အခြားမဲ့၌ ဖြစ်သော ဖိုလ်၏ကဲ့သို့၊ (ဝဋ္ဌနကဖလသမာပတ္တိယာပိ-၏လည်း၊) ဈာန ပဋိပဒါဘောဒေါ-ဈာန်အပြား၊ ပဋိပဒါအပြားသည်၊ ဟောတိယထာ၊စံ-တူ၊သုည

မိတ္တကို အရင်းခံ၍ကား နာမတ္ထယဒါနကို ယှဉ်စပ်၍မပြ၊ သို့သော် ယှဉ်စပ်၍ပြထိုက်၏၊ ဘာ ကြောင့်နည်း-ထိုအဋ္ဌကထာစကားသည် နည်းပြရုံမျှသာဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ [မဂ္ဂဿပုဒ်သည် ဒါန၌စပ်ရသော ဆဋ္ဌကတ္တာတည်း၊ စတန္တိ-သုညတ အပ္ပဏိဟိတေဟိ ယောဇနကရဏံ-မခု]

သဂုဏ၊ ဝေ၊ န နိဝါရိတန္တိ။ ။နာမတ္ထယဝကောကို မဂ္ဂဿ၌စပ်၊ မိမိ၏ဂုဏ်၊ နိဗ္ဗာန် အာရုံအားဖြင့် သုညတစသော နာမည် ၃ မျိုးရှိသော မဂ်သည်-ဟုလို၊ မဂ္ဂဿကို ဒါန၌ ကတ္တာစပ်၊ "အနိစ္စာနုပဿနာ"ဟူသည် အနိမိတ္တာနုပဿနာတည်း၊ "အနိမိတ္တ နုပဿနာ၏ အခြားမဲ့ ဖြစ်သော မဂ်သည်လည်း ဖိုလ်အားနာမည် ၃ မျိုးပေးခြင်းကို အဋ္ဌကထာဆရာသည် မတားမြစ် အပ်ပါ"-ဟုလို။

ဝဋ္ဌနက ဖလသမာ ပတ္တိယာစ။ ။ဤပုဒ်ကိုဘောဒေါ ဟောတိ၌စပ်၊ ဖလသမာပတ် ဝင်စားသောအားဖြင့် သုံးစွဲအပ်သည်ကို "ဝဋ္ဌနက ဖလသမာပတ်"ဟုခေါ်၏၊ အဋ္ဌကထာဝယ် ထိုသမာပတ်ကို မဝင်စားမီ ရှေ့အဖို့၌ ပွားများအပ်သော ဝိပဿနာကို လိုက်၍ နာမည်တစ်မျိုးစီ သာရပုံကို ပြ၏၊ ဥပမာ-"အနိစ္စာနုပဿနာကိုပြု၍ ဖလသမာပတ် ဝင်စားလျှင် အနိမိတ္တ ဖလ သမာပတ်ဟူသော အမည်သာ ရ၏" စသည်တည်း၊ ထိုဝိပဿနာသည် မိမိက သင်္ခါရနိမိတ်ကို အာရုံပြုနေသောကြောင့် (မဂ်အား အနိမိတ္တနာမည် မပေးနိုင်ဟု ရှေ့ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုသို့ မဂ်အား အနိမိတ္တနာမည် မပေးနိုင်သကဲ့သို့) ဝဋ္ဌန ဖလသမာပတ်အားလည်း အနိမိတ္တနာမည် ကို မပေးနိုင်ဘဲရှိရ၏။

ယထာပန၊ ဝေ၊ ဘောဒေါဟောတိ။ ။ဤဝါကျ၌ ယထာ-ဝိယဟု ဥပမာနဇောတက ၂ ထပ် ပါနေ၏၊ ထိုတွင် "မဂ္ဂါနန္တ ရဿဝိယ" ဖြင့် မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ် (မဂ္ဂဝိထိ၌ ပါသောဖိုလ်) ကို ဥပမာန၊ နောင်အခါ ဖလသမာပတ်ဝင်စားရာ၌ ပါဝင်သော (ဝဋ္ဌနက သမာပတ်ဟု ခေါ်အပ် သော) ဖိုလ်ကို ဥပမေယျာအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏၊ မဂ္ဂါနန္တ ရဖိုလ်သည် မဂ်အတိုင်းပင် ပထမဈာန်ကချင်။

တာဒိနာမလာဘော-သုညတ အစရှိသော နာမည်ရခြင်းသည်၊ (သတိ)၊ အနိမိတ္တနာမဉ္စ-
အနိမိတ္တအမည်ကိုလည်း၊ လဘတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အဝုပသန္တာယာတိ ဣဒံ-ကို၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အညေန-အခြားသော
တရားသည်၊ အနန္တ ရိတတ္တာ-မခြားကွယ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တာဒိသာယ
ဝေ-ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓါယ-သဒ္ဓါအားလည်းကောင်း၊
ပေ၊ ပညာယစ-အားလည်းကောင်း၊ အနန္တ ရပစ္စယဘာဝံ-အနန္တ ရပစ္စယတ္ထိဖြင့်ကျေးဇူး
ပြုနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္တာယ ဝုတ္တံ၊ တေန-ထိုအဝုပသန္တာယဟူသော ပါဠိဖြင့်၊
(ဒီပေတိဋ္ဌ စပ်)၊ ဆန္ဒာဒယောပိ-ဆန္ဒအစရှိသော အဓိပတိတို့သည်လည်း၊ အတ္တနော-
၏၊ အနန္တ ရသဒိသာနံ-အခြားမဲ့၌ ထပ်တူ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဆန္ဒာဒိနံ-တို့ ကို၊
ဥပ္ပါဒကာ-ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ အဓိပတိဘူတာ-အဓိပတိဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန် သော
တရားတို့သည်၊ (ဟုတ္တာ) အဓိပတိဘူတော၊ ဝေ၊ ပေ-န်သော ဝိပါက်တို့ ကိုသာ၊
ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ-ကို၊ ဒီပေတိ။

ဒုတိယဈာန်က စသည်ချင်းလည်းကောင်း တူရသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဝဋ္ဌနက ဖလသမာပတ်မှာ
လည်း မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်အတိုင်းပင် ဈာန်အထူး ပဋိပဒါအထူးဖြစ်သည်-ဟုလို။

ယထာ၊ ပေ၊ လဘတိ။ ။ “ယထာ ဈာနပဋိပဒါဘောဒေါ ဟောတိ” ဖြင့် ဝဋ္ဌနက
ဖလသမာပတ်၏ ဈာန်အထူး ပဋိပဒါအထူးကို ဥပမာန၊ ထိုဝဋ္ဌနက ဖလသမာပတ်၏ပင်
အနိမိတ္တနာမည်ရခြင်းကို ဥပမေယျအဖြစ်ဖြင့် ပြ၏။ ဝဋ္ဌနက ဖလသမာပတ်၏ ဈာန်အထူးပဋိ
ပဒါအထူးသည် မဂ္ဂါနန္တရဖိုလ်မှာ မဂ်နှင့်စပ်၍ နာမည်ဖြစ်သကဲ့သို့ (မဂ်မှာ သုညတစသော နာ
မည်ရလျှင် အနိမိတ္တနာမည်လည်း ရသကဲ့သို့) ဝဋ္ဌနက ဖလသမာပတ်မှာ အနိမိတ္တနာမည်ကိုလည်း
ရသည်-ဟုလို။

မှတ်ချက်။ ။ စာအုပ်တို့၌ “ဝဋ္ဌနကဖလသမာပတ္တိယာစ” ဟုရှေ့၌ ရှိပြီးလျှင် “မဂ္ဂါ
နန္တ ရသသဝိယ” ၏ နောက်၌လည်း “ဝဋ္ဌနကဖလသမာပတ္တိယာပိ” ဟုရှိပြန်၏။ ထိုသို့ ရှိရာ၌
“ဝဋ္ဌနက၊ ပေ၊ ဘောဒေါ ဟောတိ၊ မဂ္ဂါဂမနဝသနာပိ အဓိပ္ပာယော” ဟုအနုဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့်
ပထမ ဝဋ္ဌနကသမာပတ္တိယာ ပုဒ်သည်ပင် ဘောဒေါတိုင်အောင် စပ်နိုင်ကြောင်းသိရ၏။ ထို့ပြင်-
မဓုဒိကာ၌လည်း “စသဒ္ဓေါ အဝိသဒ္ဓတ္ထော” ဟုဖွင့်သောကြောင့် သမာပတ္တိယာစ၌ စ-သည် အဝိ
အနက်ရှိကြောင်းကို သိရ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် “ဝဋ္ဌနကသမာပတ္တိယာပိ” ပါဠိသည် အစပ်ဝေးသော
ကြောင့် နိဿယတည်၍ အနက်ပေးရာမှ အပိုပါနေသော ပါဠိဟု မှတ်ပါ။

ဆက်ဦးအံ၊- [ဝဋ္ဌနကဖလသမာပတ္တိယာစ” မှစ၍ “အနိမိတ္တနာမဉ္စ လဘတိ” တိုင်အောင်
သော ဝါကျတို့သည် “သမာပတ်ဝင်စားသောအခါ ဖြစ်သော ဖိုလ်စိတ်မှာလည်း မဂ္ဂါဂမန (ဖိုလ်
၏ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း မဂ်)နှင့်စပ်၍ အနိမိတ္တအမည် ရနိုင်၏” ဟု ဋီကာဆရာ၏ အတ္တနော
မတိကို ပြသော ဝါကျဟုမှတ်ပါ။

ကိလေသသမုဇ္ဈေဒကဿ-ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တတ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိကဿ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော၊ နိယျာနိကသဘာဝဿ-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်တတ်သော သဘောရှိသော၊ မဂ္ဂဿ-မဂ်၏၊ ပဋိပဿဒ္ဓိကိလေသေန-ငြိမ်းအေးစေတတ်ပြီးသော ကိလေသာရှိသော၊ ဝါ-ကိလေသာတို့ကို ပဋိပဿဒ္ဓိပဟာန်ဖြင့် ငြိမ်းအေးစေပြီးသော၊ ဖလေနပိ-ဖိုလ်သည်လည်း၊ နိယျာနသဘာဝေန-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း သဘောရှိသည်သာလျှင်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ တသ္မာ၊ ဖလေဝိ-ဖိုလ်၌လည်း၊ မဂ္ဂံ မဂ္ဂပရိယာ ပန္နန္တိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။ [လောကုတ္တရ ကုသလပဒ အဖွင့် ပကိတ္တက ကထာ၏ နောက်၌ “နိယျာနဋ္ဌေန မဂ္ဂ ဘာဝေတိ” ဟုဆိုခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤမဂ်ဖိုလ်ကို ပြရာ၌လည်း၊ “နိယျာနိကသဘာဝဿ၊ နိယျာနသဘာဝေန” ဟုဆိုသည်။] ဝေဉ္ဇကတွာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဝိဘဏ်-မဂ္ဂဝိဘင်း၌၊ ဖလေသုစ-ဖိုလ်တို့၌လည်း၊ အဋ္ဌကိကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပဉ္စကိကောစ-သော၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်ကို၊ ဥဒ္ဒေသော-ထုတ်ဆောင်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-တု၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါပိ-ဗောဇ္ဈင်တို့ကိုလည်း၊ (ဥဒ္ဒေသ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ မဂ္ဂံဥပါဒါယာ တိ-စကားကို၊ မဂ္ဂသဒိသတာယ-မဂ်နှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်မည်၏၊ ဣတိ ဣမမတ္ထံ-ကို၊ သန္တာယာဟ။ ။လောကုတ္တရပိပါကကထာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလဝိပါကကထာအဖွင့်

ဣန္ဒြဏ္ဍမဇ္ဈတ္တေသု-ဣန္ဒာရုံ၊ ဣန္ဒြမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ (သန္တီရဏဝိသေသော-သန္တီ ရဏ အထူးသည်၊) (သောမနဿသန္တီရဏ၊ ဥပေက္ခာသန္တီရဏ အထူးသည်၊) (အတ္ထိ) ဝိယံ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ)၊ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေသု-အနိဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရုံတို့၌၊ သန္တီရဏဝိသေသော-သန္တီရဏ အထူးသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ (ဥပေက္ခာသန္တီရဏသာရှိသည်-ဟူလို)၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ အနိဋ္ဌာရမဏမေဝ-အနိဋ္ဌာရုံကိုပင်၊ အဓိမတ္ထံ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်း ကောင်း၊ မဒန္တ-နဲ့သော အနိဋ္ဌာရုံကိုလည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ (အဓိမိတ္တအနိဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌ၊ မဒန္တအနိဋ္ဌာရုံကို အနိဋ္ဌမဒန္တ ဟူ၍)၊ ဒ္ဓိဓာ-အားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ။ ။အကုသလဝိပါကကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ကိရိယမနောဓာတ် အဖွင့်

ဝါတပုပ္ဖန္တိ-ကား၊ မောဃပုပ္ဖ-အသီး မမှီး အချည်းနှီးသော အပွင့်ကဲ့သို့၊ (ဟောတိ-၏)၊ [ဝါတပုပ္ဖ၌ ဝါတကို မောဃဟု ဖွင့်ခြင်းသည် သဒ္ဓတ္ထမဟုတ်၊ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊] တံ-ထိုပန်းသည်၊ ရက္ခေ-သစ်ပင်ကို၊ အန္တိန္ဒေပိ-မဖြတ်အပ်ပါ

သော်လည်း၊ န ဖလတိ-အသီးမသီး၊ ဆိန္ဒရက္ခပုပ္ဖပန-ဖြတ်အပ်သော သစ်ပင်၏ ပန်းသည်ကား၊ (ရက္ခေ-ကို) အစွိန္ဒေ-မဖြတ်အပ်သော်၊ (မဖြတ်လျှင်) ဖလေယျ-အသီးသီးရာ၏၊ ဧဝံ-တူ၊ အစွိန္ဒဘဝမူလဿ-မဖြတ်အပ်သော ဘဝမြစ်ရှိသော ပုထု ဧဉ်သေက္ခ၏ သန္တာန်၌၊ (အဝိဇ္ဇာ တဏှာ မပြတ်သေးသော ပုထုဧဉ်သေက္ခ၏ သန္တာန် ၌) ပဝတ္တမာနံပိ-ဖြစ်ရပါသော်လည်း၊ ယံ-အကြင် အာဝဇ္ဇန်းဒွေးသည်၊ န ဖလတိ-အကျိုးမဖြစ်၊ တံ-ထိုအာဝဇ္ဇန်းဒွေးသည်၊ ဝါတပုပ္ဖသဒိသံ-လေပွင့်နှင့်တူ၏၊ ပန-ကား၊ ဣတရ သေဝ-အစွိန္ဒဘဝမူလမှ တစ်ပါးသော ဆိန္ဒဘဝမူလရှိသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌သာလျှင်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သောကြိယာဇောသည်၊ ဆိန္ဒရက္ခ ပုပ္ဖသဒိသံ-ဖြတ်အပ်သော သစ်ပင်၏ အပွင့်နှင့်တူသည်၊ (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ ဣတရ သေဝ ပဝတ္တမာနံ ဆိန္ဒရက္ခ ပုပ္ဖသဒိသံ၊ ဟောတိ-နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ) တံ-ထိုကြိယာဇောသည်၊ ဘဝမူလေ-အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော ဘဝမြစ်ကိုအစွိန္ဒေ-မဖြတ် အပ်သော်၊ ဖလေယျ-အကျိုးဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတရသေဝ ပဝတ္တမာနံ ဆိန္ဒရက္ခဖလသဒိသံ ဟောတိ။)

ကိရိယမနောဝိညာဏဓာတ် အပွင့်

လောလုပ္ပတဏှာ ပဟိနာတိ-ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဣမံဿ စိတ္တဿ-ဤဟသိ တုပ္ပါဒ်စိတ်၏၊ ပစ္စယဘူတာ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပုရိမာ-သော၊ ပဝတ္တိ-ကြိယာဇောစိတ်၏ ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဿိတာ-ပြအပ်ပြီး၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ စိတ္တံ-ဤဟသိ တုပ္ပါဒ်စိတ်သည်၊ ဝိစာရဏပညာ ရဟိတံ-စဉ်းစားတတ်သော ပညာမှ ကင်း၏၊ [ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်သည် ပညာစေတသိက်နှင့် မယှဉ်၍။] ဣတိ-ကြောင့်၊ ကေဝလံ-ဉာဏ်နှင့်မဖက် သက်သက်၊ သောမနဿမတ္တံ-သောမနဿမျှကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တဿ-ဖြစ်စေသောရဟန္တာ၏ သန္တာန်၌၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဧဝံ-တူ၊ စေတိယပူဇာဒိသုပိ-စေတိယပူဇာ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ [ရှေးဦးစွာ စေတိယ ပူဇာ စသည်ကို အာရုံပြုသော မဟာကြိယာ ဇောဝီထိ ဖြစ်ပြီးနောက်မှ ဤဟသိတုပ္ပါဒ် ဇောဝီထိဖြစ်ရသည်။] ဝတ္တံ ရောန္တောတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားကို၊ ဝတ္တံ-ဝတ် ကို၊ ကရေန္တဿ-ပြုစဉ်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏေ-၌၊ ကာယဒွါရစိတ္တပုပ္ဖတ္ထိ-ကာယဒွါ ရ၌စိတ်၏ ဖြစ်ပုံကို၊ သန္ဓာယဝုတ္တံ။

ပဉ္စဒွါရာနဝတံ-ပဉ္စဒွါ ရသို့ အစဉ်လိုက်သည်၊ ဟုတွာ၊ လတ္တမာနံ-ရအပ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပဉ္စဒွါရေဇေ-၌ပင်၊ လောလုပ္ပ၊ ပေ၊ ဟေတုဘူတံ-လောလုပ္ပတဏှာကိုပယ်ခြင်း အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဣဒေဝေ ပဝတ္တံ-ဤဖြစ်ပေါ်လာသော ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်

ကိုပင်၊ သန္ဓာယ-၍၊ တတ္ထတတ္ထ-ထိုထိုခွါရ၍၊ (စက္ခုစသော ၅ ခွါရ၍) ဣဓိနာ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧဝံ၊ ပေ၊ လုပ္ပတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အတိတ်သဒ္ဓါသု-အတိတ်အဖို့အစရှိသော အာရုံတို့၌၊ အပ္ပဋိဟတ်-ဆန့်ကျင်ဘက်တရားတို့သည် မပိတ်ပင်အပ်သော၊ (အပိတ်အပင်မရှိသော) ဉာဏ်-ဉာဏ်ကို၊ ဝတှာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဣမေဟိ၊ ပေ၊ အာဒိဝစနတော-အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဘဂဝတော-၏သန္တာန်တော်၌၊ ဣဒံ-ဤဟင်္ဂုပျာဒိစိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တဝစနံ-ဆိုအပ်သောစကားကို၊ ဝိစာရေတဗ္ဗံ-စိစစ်ထိုက်၏၊ [ဤအဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ရေးထားပြီ။]

အဟေတုကဿ-အဟိတ်စိတ်၏၊ မူလာဘာဝေန-မူလ၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ-ကောင်းစွာတည်တန့်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဗလဘာဝေါ-ဗိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာသတ္တိသည်၊ (ဗလအနက်သည်) အပရိပုဏ္ဏော-မပြည့်စုံ၊ တသ္မာ၊ ဥဒ္ဓေသဝါရေ-ဥဒ္ဓေသဝါရ၍၊ သမာဓိဗလံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ၊ တတောဧဝ-ထိုသို့ သုပ္ပတိဋ္ဌိတအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ အဟေတုကာနံ-အဟိတ်စိတ်တို့၏၊ သင်္ဂဟဝါရေ-သင်္ဂဟဝါရ၍၊ ဈာနဂါနိ စ-ဈာနင်တို့ကိုလည်း၊ န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနိ-မထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်၊ [စဖြင့် ဗလနိကိုဆည်း၊] စ-သည် သာမကသေး၊ တေနေဝ-ထိုသုပ္ပတိဋ္ဌိတအဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်ပင်၊ ဣမသ္မိံ ပိအဟေတုက ဒ္ဓယေ-ဤအဟိတ်စိတ် ၂ ပါးအပေါင်း၌လည်း၊ ဗလနိ- ဗိုလ်တို့ကို၊ အနုဒ္ဓေသာ သင်္ဂဟိတာနိ-ဥဒ္ဓေသဝါရ၍လည်း မပြုအပ်၊ သင်္ဂဟဝါရ၍ လည်း မသိမ်းယူအပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ဝိရိယဿ-၏၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထာ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယှဉ်ခြင်းကြောင့်) သေသာဟေတုကေဟိ-(ဟင်္ဂုပျာဒိမှ) ကြွင်းသော အဟိတ်စိတ်တို့ထက်၊ ဗလဝံ-အားရှိ၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ယသ္မာ၊ ဧတ္ထ-ဤဟင်္ဂုပျာဒိစိတ်၌၊ ဝိတက္ကာဒိနံ-တို့၏၊ ဈာနပစ္စယမတ္တတာ-ဈာနပစ္စည်းမျှ၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)ဝိယ၊ သမာဓိဝိရိယာနံ-တို့၏၊ ဗလမတ္တ တာ-ဗိုလ်မျှ၏

အနုဒ္ဓေသာသင်္ဂဟိတာနိ။ ။ဥဒ္ဓေသ၌ “သမာဓိဗလံ ဟောတိ၊ ဝိရိယဗလံ ဟောတိ” ဟုဟောတော်မူခြင်းကို “အနုဒ္ဓေသ”ဟု ဆို၏၊ သင်္ဂဟဝါရ၌ “ဒေ ဗလနိ ဟောန္တိ” ဟုဟောတော်မူခြင်းကို “အသင်္ဂဟိတ” ဟုဆိုသည်။

ယသ္မာ ပန ပေ၊ ထပိတံ။ ။ဥဒ္ဓေသ၌ ဟောတော်မူပါဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် “သမာဓိဗလံ ဝိရိယဗလံ”ဟု ဧကဂ္ဂတာနိဒ္ဓသ သမာဓိဋ္ဌိယ ဝိရိယိဋ္ဌိ နိဒ္ဓေသတို့၌ ထားတော်မူပါသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန” စသည်မိန့်၊ ပါဠိလျှောက်အတိုင်း အဓိပ္ပာယ် သိပါ။

အဖြစ်သည်။ အတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ နိဒ္ဒေသဝါရေ-၌၊ သမာဓိဗလံ ဝီရိယဗလံတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူ၍၊ ထပိတံ၊ [ဤစကားအားလုံးတို့ဖြင့် အဋ္ဌကထာကို ချုံး၍ဖွင့် ထားသည်။]

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ နေဝကုသလံ-ကုသိုလ်လည်းမဟုတ်၊ နာကုသလံ- အကုသိုလ်လည်း မဟုတ်၊ တသ္မာ၊ သမ္မာသမာဓိ မိစ္ဆာသမာဓိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သမ္မာ၊ ပေ၊ တိစ-လည်းကောင်း၊ န ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာ ဆရာ၏အလိုတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ မံဟာကိရိယာစိတ္တသု-တို့၌၊ ဧတံ- ဤသမ္မာသမာဓိ သမ္မာဝါယာမောဟူသော စကားသည်၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-မဟောထိုက် သည်၊ သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ယခုပါဠိတော် စာအုပ်များ ၌ ပေယျာလ မြုပ်ထားသောကြောင့် ကုသိုလ်စိတ်၌ ဟောအပ်သမျှကို ကြိယာ၌လည်း ဟောအပ်ကြောင်းကို “ကုသလနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ” ဟုဖွင့်လတ္တံ့။] တသ္မာ၊ သမ္မာဝါ-သမ္မာမူလည်းဖြစ်စေ၊ မိစ္ဆာဝါ-မိစ္ဆာမူလည်းဖြစ်စေ၊ နိယျာနိက၊ ပေ၊ တော-နိယျာနိကသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ မဂ္ဂပစ္စယဘာဝံ-မဂ္ဂ ပစ္စည်း၏ အဖြစ်သို့၊ အပတ္တာ-မရောက်ကုန်သော၊ သမာဓိဝါယာမာ-သမာဓိဝါယာမ တို့ကို၊ ဣဓ-ဤဟာသိတုပ္ပါဒ်၌၊ တထာ-ထိုသမ္မာသမာဓိ သမ္မာဝါယာမဟူ၍၊ န ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ယသ္မာ ပန၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယော။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ယသ္မာ နေဝ ကုသလံ နာကုသလံ၊ တသ္မာ ဗလန္တိ ဝတ္တာန ထပိတံ”ဟုရှိ၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌တိုက်ရိုက်ရှိတိုင်းသာဆိုလျှင် ကုသိုလ် အကုသိုလ်မဟုတ်သောကြောင့် “သမာဓိဗလံ ဝီရိယလံ ဟောတိ” ဟုဟောတော်မူဟူသော အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သို့သော် “ကုသိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် သမ္မာသမာဓိ-သမ္မာဝါယာမော”ဟုလည်း ကောင်း၊ အကုသိုလ် မဟုတ်သောကြောင့် “မိစ္ဆာသမာဓိ၊ မိစ္ဆာဝါယာမော”ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူကြောင်းကိုလည်း အဋ္ဌကထာဆရာဆိုလိုသည်ဟု ဋီကာဆရာ ကောက်ချက်ချသည်။ ထိုသို့ ကောက်ချက်ချခြင်းမှာ အပြစ်ပြုလိုသောကြောင့်တည်း။

ဧဝံသတိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တဗ္ဗာ။ ။ထိုအလိုအတိုင်း (ကုသိုလ် အကုသိုလ်မဟုတ်သောကြောင့် သမ္မာသမာဓိစသည်ကို မဟောဟု)ဆိုလျှင် ကြိယာစိတ်တို့၌လည်း “သမ္မာ သမာဓိ သမ္မာဝါယာ မော”ဟူသော ဤ ၂ ပုဒ်ကို မဟောဘဲရှိရာ၏။ အမှန်ကား ဟောတော်မူသည်။ [ထို့ကြောင့် “နေဝကုသလံ၊ နာကုသလံ”ဟူသော အကြောင်းပြုသည် မကောင်းပါဟု အဋ္ဌကထာစကားကို အပြစ်ပြုသည်။]

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ဘာကြောင့် “သမာဓိဗလံ သမ္မာသမာဓိ” စသည် ဖြင့် မဟောပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တသ္မာ”စသည်မိန့်၊ သမ္မာဖြစ်စေ၊ မိစ္ဆာဖြစ် စေ နိယျာနိကသဘော မရှိသည့်အတွက် မဂ္ဂပစ္စည်းအဖြစ်သို့ မရောက်သောကြောင့် “သမာဓိဗလံ သမ္မာသမာဓိ”စသည်ကို မဟောပါ-ဟုလျှီ။

ဣမဿ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏။ အနန္တရံ-၌၊ ဥပ္ပဒ္ဓမာနာနိ-ကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယ၊ ပေ၊ ဉာဏာနိ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ အာသယာနုသယဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ အနာဝရဏဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဣမဿ-ဤမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏။ အနန္တရံ-၌၊ ဥပ္ပဒ္ဓပရိကမ္မာနန္တရာနိ-ဖြစ်သော ပရိကမ်တို့၏ အခြား မဲ့၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယမက၊ ပေ၊ ဉာဏာနိ စ-ယမကပါဠိဟာရိယဉာဏ်၊ မဟာကရဏာ သမာပတ္တိဉာဏ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ဣမိနာ-ဤအာဝဇ္ဇန်းသည်၊ အာဝဇ္ဇိတာရမဏေယေဝ-ဆင်ခြင်အပ်ပြီးသော အာရုံ၌သာ၊ ပဝတ္တန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဆ၊ ပေ၊ ဂဏန္တိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ မဟာဝိသယတ္တာ-ကျယ်သော အာရုံ ဟူသောအရာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဂဇောဝိယ-ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့၊ မဟန္တံ-ကြီးကျယ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဂဇံ-မည်၏။

ဣမဿာနန္တရံ ဥပ္ပဒ္ဓမာနာနိ။ ။ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်၊ အာသယာနုသယဉာဏ်တို့သည်ဘုရားရှင်၏ သန္တာန်တော်၌ဖြစ်သော မဟာကိရိယ ကာမာဝစရဉာဏ်တို့တည်း။ သဗ္ဗညုတအနာဝရဏဉာဏ်လည်း ထိုအတူပင်၊ ထိုကြောင့် ထိုဉာဏ်တို့သည် မနောဒွါရိကဝိထိဝယ် အာဝဇ္ဇန်း၏အခြားမဲ့ ဇောအနိကံ၌ဖြစ်ရကား ဣမဿာနန္တရံ ဥပ္ပဒ္ဓမာနာနိဉာဏ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ပရိကမ္မာနန္တရာနိ။ ။ယမက ပါဠိဟာရိယစသော ဉာဏ်တော်တို့ကား အဘိညာဏ်ဇောများ ဖြစ်၍မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနောင် ပရိကမ်ဇော ခြားပြီးမှ ဖြစ်ကြရ၏။ ထိုကြောင့် “ပရိကမ္မာနန္တရာနိ” ဟုဆိုသည်။



ရူပါရူပ ကြိယာစိတ် အဖွင့်

ဣဒါနိ-၌၊ ယာနိ ကိရိယာနိ-အကြင်ကိရိယာတို့သည်၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်ပြီး၊ တာနိ-ထိုကိရိယာတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ယာနိကို အဋ္ဌမဟာစိတ္တာနိနှင့် တွဲမည်စိုး၍ “ယာနိကိရိယာနိ” ဟု ယှဉ်တွဲပြသော ပဒယောဇနာတည်း။] ပဉ္စကုန္တာ-၅ ပါးကုန်သော ခန္ဓာတို့ကို၊ အတ္တဘာဝေါတိ-ဟူ၍ ဝုစ္ဆန္တိ။ [ရူပက္ခန္ဓာတစ်ပါးတည်းကိုသာ အတ္တဘောခေါ်သည် မဟုတ်-ဟူလို၊ အတ္တဘာဝပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။

စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ၏အဖွင့်
 ဇိကာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

ရူပကဏ္ဍ မူလဋီကာဥဒ္ဒေသအဖွင့်

ဣဒါနိ-ဝိပါက်ကြိယာ အဗျာကတတို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ရူပမဗျာကတ်-ရုပ်အဗျာကတကို၊ ဘာဇေတဗ္ဗ-အကျယ်ဝေဖန်ထိုက်၏။ တဉ္စ-ထို ရုပ်အဗျာကတကိုလည်း၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော တရားဖြင့်၊ သမယဝဝတ္ထာနံ- သမယကို ပိုင်းခြား မှတ်သားခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘာဇေတု-ငှါ၊ န သက္ကာ၊ [ယသ္မိ သမယေကာမာ ဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ၊ ပေ၊ တသ္မိ သမယေတုံကဲ့သို့ တစ်စုံတစ်ခုသော တရားဖြင့် သမယဝဝတ္ထာနံကို ပြုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း၊] ဟိ- ချဲ့၊ (တစ်နည်း၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တဉ္စ-ကိုလည်း၊ ကေနစိ-ဖြင့်၊ သမယဝဝတ္ထာနံ- ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဘာဇေတု-ငှါ၊ န သက္ကာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ရူပဿ- ရုပ်၏၊ စိတ္တုပ္ပါ ဒေန-စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်၊ [စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိကို ရည်ရွယ်သည်၊ ထိုသို့ စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်-ဟူလို၊] သမယဝဝတ္ထာနံ-ကို၊ ကာတုံ န သက္ကာ(ကသ္မာ- နည်း၊) အစိတ္တသမုဋ္ဌာနသမ္ဘာဝတော-စိတ္တသမုဋ္ဌာန်မဟုတ်သော ဥတု၊ အာဟာရ၊ ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တို့၏ ထင်ရှားရှိသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တ

နဟိရူပဿ၊ ပေ၊ နသက္ကာဝတ္ထန္တိ။ ။နောက်၌ ဣတိသဒ္ဓါရှိသောကြောင့် ဤ “ဟိ” ကိုကာရဏဇောတကဟု မခဗွင့်သည်၊ [န ဟိတိ ဟိသဒ္ဓေါ ကာရဏတ္ထော၊ ဟိ ယသ္မာတိ အတ္ထော၊] ဟိယသ္မာကိုလည်း “န သက္ကာ ကာတုံ၊ န ယုဇ္ဇတိ ၃ ချက်၊ န သက္ကာ ဝတ္ထံ၊ ၂ ချက်” ဤကြိယာ ၆ ချက်တို့၌စပ်ပါ၊ ဣတိ (တသ္မာ)-ဤသို့ပြုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ မသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆိုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ “တဉ္စ ကေနစိ သမယဝဝတ္ထာနံ ကတွာ ဘာဇေတု န သက္ကာ”ဟု ပြန်လှည့် ရသည်၊ ထို့ကြောင့် “ကသ္မာ၊ ပေ၊ န သက္ကာ”ဟု ပုစ္ဆာဝါကျလည်း ထည့်ရသည်။ [ကေနစိတိ ရူပေန ဝါ အရူပေန ဝါ။-အန။]

န ဟိ၊ ပေ၊ သဟဘုဘာဝတော စ။ ။ဤဝါကျ၌ “သမ္ဘာဝတော၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝ တော၊ သဟဘုဘာဝတော” ဟိတိ ၃ ပါးသည် န သက္ကာ ကာတုံ၌ စပ်ရသော မူလဟိတိများတည်း၊ “အနေက စိတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ၊ အသမုဋ္ဌာပနတာယ” တို့ကား ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော၏ အကူ အညီ မူလဟိတိတို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် တောပစ္စည်းဖြင့် မထားဘဲ “တာယ”ဟု တစ်မျိုးထားသည်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဿ စ၌ စကို သမုဋ္ဌာနတာယ၌ ရွေ့၍လည်းကောင်း၊ စိတ္တာနုဋ္ဌ၌ စကို သမုဋ္ဌာ ပနတာယ၌ ရွေ့၍လည်းကောင်း အနက်ပေးရသည်။

အစိတ္တ၊ ပေ၊ သမ္ဘာဝတော။ ။ဤဟိတိဖြင့် အဗျာပိတဒေါသကို ပြ၏၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟုတ်သော ဥတု-အာဟာရ-ကမ္မသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များလည်း ရှိသေးသည့်အတွက် စိတ်၏ဖြစ်ခြင်း ဖြင့် ရုပ်ဖြစ်ရာ သမယကို သတ်မှတ်လျှင် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်တစ်မျိုးသာ ရ၍၊ အခြား ရုပ် ၃ မျိုး မရသောကြောင့် အဗျာပိတဒေါသ (ရုပ်အားလုံး၌ မပျံ့နှံ့ခြင်း ဟုသောအဖြစ်)ရောက်ဖွယ် ရှိရ ကား စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာနံကို ပြုခြင်းငှါမတတ်ကောင်းပါ-ဟူလို။

သမုဋ္ဌာနဿ-စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏၊ အနေကစိတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ-တစ်ပါးမကများစွာ
 သောစိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အတွက် လည်း
 ကောင်း၊ (ဟိတ်ကူ၊) ရူပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာန-ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်တို့တွင်၊
 ကေသဠိ-အချို့စိတ်တို့၏၊ ကတ္တစိ-အချို့သော ဘုံဘဝဇကတို့၌၊ အသမုဋ္ဌာပနတာယ
 စ-ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-အတွက်လည်းကောင်း၊
 (ဟိတ်ကူ၊) ဝဝတ္ထာနာဘာဝတော-ပိုင်းခြားခြင်း၏ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ဝိညတ္တိဒ္ဒယဝဇ္ဇိတဿ-ဝိညတ်ဒွေးသည် ကြည့်အပ်သော၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ အစိတ္တသဟဘု
 ဘာဝတော စ-စိတ္တသဟဘု မဟုတ်သည့် အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

စ-သည်သာမကသေး၊ [န သက္ကာ ဘာဇေတုံ၏ အကြောင်းပြသည်သာကမ
 သေး-ဟူလို။] ရူပါနံ-ရုပ်တို့၏၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရဏေန-နေခြင်းဖြင့်၊
 သမယဝဝတ္ထာနံ-သည်၊ န ယုဇ္ဇတိ-မသင့်၊ (ကသွာ-နည်း၊) မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာနံ-
 မဟဂ္ဂုတ်၊ အပ္ပမာဏဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနဝိယ-ဈာန်တို့၏ကဲ့သို့၊ ရူပါနံ-ရုပ်တို့
 ၏၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-၍၊ ဝိဟာတပ္ပတာဘာဝါ-နေထိုက်သည်၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်

စိတ္တံ ပေ၊ ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော။ ။ဤဟိတ်ဖြင့် အနေကန္တိကအဖြစ်ကိုပြ၏၊ စိတ္တသ
 မုဋ္ဌာန် (စိတ္တစ) ရုပ်လည်း အမျိုးမျိုးသော စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ရကား "မည်သည့် စိတ်ဖြစ်ရာအခါ၌
 မည်သည့် စိတ္တရုပ်ဖြစ်သည်" ဟု ကေနံမုဗ္ဗသတ်မှတ်၍ မဖြစ်၊ ဤသို့ ကေနံမဟုတ်-အနေကန်
 ဖြစ်သောကြောင့်လည်း စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာန်ကို ပြုခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း။

ရူပံ ပေ၊ ဝဝတ္ထာနာ ဘာဝတော။ ။ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော စိတ်များတွင် အချို့သော
 ကာမာဝစရကုသိုလ်စသော စိတ်များ၏ အချို့ အရူပဘုံ၌လည်းကောင်း၊ အချို့သော ပဉ္စဝေါကာရ
 ဝိပါကံစိတ်များ၏ အချို့သော ပဋိသန္ဓေဇက စုတိဇက၌လည်းကောင်း၊ ရုပ်ကိုမဖြစ်စေနိုင်သည့်
 အတွက် "မည်သည့်စိတ် ဖြစ်ရာအခါ၌ မည်သည့် စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာန်ကို ပြုခြင်း
 ငှါ မတတ်ကောင်း။

ဝိညတ္တိံ ပေ၊ ဘာဝတော။ ။ဤဟိတ်ဖြင့်လည်း အဗျာပိတဒေါသကိုပင် ပြ၏၊ စိတ်၏
 ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ရုပ်ဖြစ်ရာသမယကို သတ်မှတ်လျှင် ဝိညတ်ရုပ်ကိုသာ သတ်မှတ်၍ ဖြစ်စရာရှိ၏၊
 ဝိညတ်မှတစ်ပါးသော ရုပ်ကိုကား စိတ်နှင့်အတူဖြစ်-အတူချုပ်မဟုတ်သောကြောင့် သတ်မှတ်၍
 ဖြစ်စရာမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထိုသတ်မှတ်ချက်သည် ဝိညတ်မှတစ်ပါးသော စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်များ
 အပေါ်၌ မပျံ့နှံ့ခြင်းဟူသော အဗျာပိတဒေါသရောက်၏။

န စ၊ ပေ၊ ဝိဟာတပ္ပတာဘာဝါ။ ။စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့် သမယဝဝတ္ထာန်ကို ပြုခြင်းငှါ
 မတတ်ကောင်းလျှင် ရှိပါစေတော့၊ "ယသ္မိံ သမယေ၊ ပေ၊ ပဌမံဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇဝိရဟတိ၊ တသ္မိံ
 သမယေ" ကဲ့သို့ "ရုပ်တို့ကို ပြီးစေ၍ နေခြင်းဖြင့် သမယကို သတ်မှတ်လျှင် မသင့်ပါလော"ဟု

တည်း၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ဥပါဒါရူပေဟိ-ဥပါဒါရုပ်တို့ဖြင့်၊ (သမယ ဝဝတ္ထာ နံ-သည်၊) န ယုဒ္ဓတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တေသံ-ထိုဥပါဒါရုပ်တို့၏၊ သဟ၊ ပေ၊ ဘာဝေန-သဟဇာတ အစရှိသော ပစ္စည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အပ္ပဝတ္တနတော-မဖြစ် ခြင်းကြောင့်တည်း၊ မဟာဘူတေဟိပိ-မဟာဘုတ်တို့ဖြင့်လည်း၊ (သမယဝဝတ္ထာနံ) န ယုဒ္ဓတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ကေသဉ္စိ-အချို့ကုန်သော၊ မဟာဘူတာနံ-တို့၏၊ ကေဟိစိ-ကုန်သော၊ ဥပါဒါရူပေဟိ-တို့နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ပဝတ္တိတော စ- ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသမာနကာလာနံ-မတူမဲ့သာ ကာလရှိသော ရုပ်တို့၏၊ သတ္တာဝတောစ-ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ယသ္မိံ သမယေ-၌၊ ပထဝီဇာတု-သည်၊ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ၊ တသ္မိံ သမယေ-၌၊ စက္ခယတနံ ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တု န သက္ကာ၊ (ကသ္မာ) ပထဝီ ယာ-ပထဝီဇာတ်နှင့် လည်းကောင်း၊ စိတ္တာဒိ သမုဋ္ဌာနာယ-စိတ္တ အစရှိသည်တို့ ကြောင့်ဖြစ်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဥတု အာဟာရ သမုဋ္ဌာန်တို့ကို ယူ၊) ပထဝီယာ စ- နှင့်လည်းကောင်း၊ သဟ-တကွ၊ စက္ခယတနသ-၏၊ အဘာဝါ-ကြောင့်လည်း

စောဒနာဗ္ဗယ်ရှိသောကြောင့် “န စ”စသည်မိန့်၊ ရုပ်တို့က မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာဈာန်များကဲ့သို့ ပြီးစေ၍ နေထိုက်သောတရား မဟုတ်သောကြောင့် ထိုသို့ သတ်မှတ်ခြင်းလည်းမသင့်။

ဥပါဒါ၊ ပေ၊ အပ္ပဝတ္တနတော။ ။ဥပါဒါရုပ်တို့သည် သဟဇာတ အညမညစသောသတ္တိ မရှိကြ၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့်လည်း အခြားရုပ်များ၏ ဖြစ်ခြင်းကို သတ်မှတ် ခြင်းငှါ မသင့်။ [စိတ်ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဖဿစသည်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို သတ်မှတ်ရာ၌ စိတ်မှာ သဟ ဇာတာဒိသတ္တိ ရှိ၏။]

နာပိ မဟာဘူတေဟိ။ ။မဟာဘုတ်တို့မှာ သဟဇာတာဒိသတ္တိရှိသောကြောင့် “မဟာ ဘုတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းဖြင့် ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ရာအခါကို သတ်မှတ်ခြင်းငှါ မသင့်ပါလော” ဟု စောဒနာဗ္ဗယ်ရှိသောကြောင့် “မဟာဘူတေဟိ ပိ”ဟု မိန့်သည်၊ ထိုသို့လည်း သတ်မှတ်ခြင်းငှါ မသင့်၊ ဘာကြောင့်နည်း---အချို့ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်တို့က စိတ္တဇ စသည် ဖြစ်သော ဥပါဒါ ရုပ်တို့နှင့် ကင်း၍ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိညတ်ဥပစယစသော လက္ခဏာရုပ်တို့က မဟာဘုတ် တို့နှင့် ချုပ်ချိန်စသော ကာလချင်း မတူဘဲဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ရာကာလကို သတ်မှတ်ခြင်းငှါ မသင့်။

န ဟိ၊ ပေ၊ န သက္ကာ ဝတ္တု။ ။ဤစကားကား “နာပိ မဟာဘူတေဟိ” စသော ရှေ့ ဝါကျကိုအကျယ်ပြုစကားတည်း၊ ထိုတွင် “နဟိ ပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ”သည် “ကေသဉ္စိ မဟာဘူတာနံ ကေဟိ စ ဥပါဒါရူပေဟိ ဝိနာ ပဝတ္တိတော”၏ အကျယ်ပြုတည်း၊ “မဟာဘူတေဟိ အသမာ

ကောင်းတည်း၊ ဧဝံ-တူ၊ သောတာယတနာဒီသုပိ-တို့၌လည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့နှင့်၊ အသမာနကာလာနိ-မတူသောကာလရှိကုန်သော၊ ဝိညတ္တိဥပစယာဒိနိပိ-ဝိညတ်၊ ဥပစယ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ (အာဒိဖြင့် ကျန်လက္ခဏာရုပ်တို့ကို ယူ၊) တသ္မိံသမယေ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တံ၊ န သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တဉ္စ ကေနစိ သမယဝဝတ္တာနံ ကတွာဘာဇေတုံ န သက္ကာ။)

စ-ဆက်၊ ဧကသ္မိံကာလေ-တစ်ခုသောအခါ၌၊ အနေကာနိ-တစ်ပါးမကများစွာကုန်သော၊ ကလာပသဟဿာနိ-ရုပ်ကလာပ်အထောင်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိစ-ဥပါဒ်လည်း ဥပါဒ်ကုန်၏၊ ပဝတ္တန္တိစ-ဖြစ်တည်လည်း ဖြစ်တည်ကုန်၏၊ [“ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ”ဖြင့် ဥပါဒ်ခဏကို ပြ၍ “ပဝတ္တန္တိ” ဖြင့် ခဏတ္တယကို ပြသည်။] အရူပဓမ္မာနိဝိယ-နာမ်တရားတို့၏ကဲ့သို့၊ ကလာ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ-ကလာပ် ၂ ပါးအပေါင်း၏အတူတကွဖြစ်ခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဧကသ္မိံ-သော၊ ကလာ ပေ-သည်၊ ဝတ္တမာနေဇေ-ဖြစ်စဉ်သာလျှင်၊ (ဋီအနိကံ၌တည်နေစဉ်သာလျှင်၊) အညဿ-အခြားကလာပ်၏၊ နိရောဓော-ချုပ်ခြင်းဟူသော ဘင်သည်လည်းကောင်း၊ အညဿ-အခြားကလာပ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိစ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဥပါဒ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ရူပါဗျာကတံ-ရုပ်အဗျာကတကို၊ သမယဝဝတ္တာနံ-သမယကို ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ ကတွာဝိဘာဇိတုံ န သက္ကာ၊ (တသ္မာ ဘဂဝါ သမယဝဝတ္တာနံကတွာ န ဝိဘာဇိတုံ။)

န၊ ပေ၊ ဟောန္တိ”ကား “အသမာန ကာလာနဉ္စ သတ္တဝတော”၏ အကျယ်ပြတည်း၊ “ဣတိ န သက္ကာ ဝတ္တံ”ကား ရှေ့ဝါကျ၌ န သက္ကာ ဝတ္တံအတိုင်းတည်း၊ [ဝတ္တန္တိမှ ဣတိကား “တဉ္စ၊ ပေ၊ ဘာဇေတုံ”ကို ပြန်၍စပ်ရသော ဟိတ်တည်း။]

ဧကသ္မိံ၊ ပေ၊ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတိ။ ။ဤစကားလည်း မဟာဘုတ်တို့ဖြင့် သမယဝဝတ္တာနံ ပြု၍ မဖြစ်နိုင်ကြောင်းကိုပင် ပြ၏၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ကလာပ်ထောင်ပေါင်းများစွာ ဖြစ်တည်နေကြ၏၊ ရုပ်ကလာပ်တို့ကား ကလာပ် ၂ ခုသော်မှ ပေါင်း၍ဖြစ်ခြင်း မရှိ၊ ထို့ပြင်-ကလာပ်တစ်ခုက ဋီအနိကံ၌ တည်နေစဉ် အခြားကလာပ်တစ်ခုကချုပ်နေ၍၊ အခြားကလာပ်တစ်ခုကဥပါဒ်တုန်းပင် ဖြစ်နေ၏၊ ထိုအခါကျေးပသော ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်၏” ဤသို့စသည်ဖြင့် သမယကို ဝဝတ္တာနံပြု၍ (ပိုင်းခြား၍) မရနိုင်။

ဣတိ သဗ္ဗထာ၊ ပေ၊ ဝိဘာဇိတုံ။ ။ဤစကားသည် “တဉ္စ ကေနစိ သမယဝဝတ္တာနံ ကတွာ န သက္ကာ ဘာဇေတုံ”ကို နိဂုံးအုပ်သောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗထာ-နာမ်တရားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဥပါဒါရုပ်တရားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မဟာဘုတ်တရားဖြင့်ဖြစ်စေ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်”ဟု ဆိုသည်၊ ဝိဘာဇိတုံ၏နောက်၌ “တသ္မာ ဘဂဝါသမယ ဝတ္တာနံ ကတွာ န

ပန-အန္ဓယကား၊ ဧကကာဒီဟိ-ဧကက အစရှိကုန်သော၊ နယေဟိ-နည်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။) န ဟေတုအာဒိနာ-နဟေတု အစရှိသော၊ သဘာဝေန-သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဘဇိတံ သက္ကာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုဧကက အစရှိသောနည်း၊ န ဟေတု အစရှိသော သဘောအားဖြင့်၊ ဝိဘဇေတ္ထံ-ငှါ၊ (အာဟန္တံ စပ်၊) တာဝ-ရူပကဏ္ဍမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌေသော၊) စိတ္တပ္ပါဒကမေဏှာ-ဌှံ၊ (စိတ္တပ္ပါဒကဏ္ဍတုန်းက၊)အဝိဘတ္တံ-မဝေဖန်အပ်သေး သော၊ အဗျာကတံ-သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတံ-ငှါလည်းကောင်း၊ သမယဝဝတ္ထာ နေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အဗျာကတဿ-၏၊ သဘာဝံတောယေဝ-သဘော အားဖြင့်သာလျှင်၊ နိဒ္ဒေသေ-အကျယ်နိဒ္ဒေသဌှံ၊ ဧကဒေသံ-တစ်စိတ် တစ်ဒေသကို၊ နိဒ္ဒိသိတွာ-ညွှန်ပြ၍၊ နိဂမနကရဏဿ-နိဂုံးကို ပြုခြင်း၏၊ အနုပပတ္တိတော-မသင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိဘတ္တံစ-ဝေဖန်အပ်ပြီးသော ဝိပါက်ကြိယာ အဗျာကတကိုလည်း ကောင်း၊ အဝိဘတ္တံစ-မဝေဖန်အပ်သေးသော ရုပ်နိဗ္ဗာန်ကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ သင်္ဂဏုန္တော-သိမ်းယူတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) စ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကတမေ၊ ပေ၊ အဗျာကတာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ (ကသ္မာ၊ အဝိဘတ္တံ-ကို၊ သင်္ဂဏုတိ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)၊ အဝိဘတ္တေ-အကျယ်မဝေဖန်အပ်သေးသည်ဖြစ်၍၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗေ-အကျယ်

ဝိဘဇိတံ”ဟု ပါဠိအလိုထည့်၍ ယောနောရမည်-ဟု မရပြသော်၊ ဤမျှသောစကားအစဉ်ဖြင့် ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်ဝယ် ရုပ်တို့ကို အကျယ်ဝေဖန်ရာ၌ “ယသ္မံ သမယေ” စသည်ဖြင့် သမယဝဝတ္ထာနဝါရထည့်တော် မမူခြင်း၏ အကြောင်းကို ဖွင့်ပြချက်ပြီးပြီ။

ဧကကာ၊ ပေ၊ ဝိဘဇေတ္ထံ။ ။သမယဝဝတ္ထာန်ကိုပြု၍ ဝေဖန်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းသော်လည်း ဧကကမုစ၍ ဧကဒသကတိုင်အောင်သော နည်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရုပ်တို့၏ (ဟိတံ မရှိခြင်းစသော) သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း ဝေဖန်ခြင်းငှါ တတ်ကောင်း၏၊ ထို့ကြောင့် ဧကကစသော အခြားအရာအားဖြင့် ဝေဖန်တော်မူခြင်းငှါ။

စိတ္တပ္ပါဒ၊ ပေ၊ အနုပပတ္တိတောစ။ ။စိတ္တပ္ပါဒဏှံ အကျယ် မဝေဖန်သေးသော ရုပ်အဗျာကတ ရှိသေး၏ဟု ပြခြင်းငှါလည်းကောင်း (အာဟန္တံစပ်၊) ထိုသို့ ဆိုလိုလျှင် အဘယ့်ကြောင့် ဝေဖန်အပ်ပြီးသော ဝိပါက်၊ ကြိယာ အဗျာကတတို့ကို သိမ်းယူရသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “စိတ္တပ္ပါဒကဏ္ဍေ၊ ပေ၊ အနုပပတ္တိတောစ”ဟု မိန့်သည်။ သမယဝ ဝတ္ထာန်မပါဘဲ ရုပ်အဗျာကတ၏ သဘောအားဖြင့်သာ ဧကကစသည်ကို အကျယ်ညွှန်ပြရာ၌ “သဗ္ဗုဓူပံ အသင်္ခတာစ ဓာတု”ဟု အဗျာကတ တစ်စိတ်ကိုသာ ညွှန်ပြ၍ ‘ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ”ဟု နိဂုံးအုပ်ခြင်း၏ မသင့်သောကြောင့် အဗျာကတအားလုံး (ဝေဖန်အပ်ပြီး မဝေဖန်အပ်သေး) ကို အကျဉ်းချုပ် သိမ်းကျုံးလိုသောကြောင့် ဝိပါက်ကြိယာ အဗျာကတတို့ကိုပါ ပြတော်မူပါသည်။

အဝိဘတ္တေဟိ၊ ပေ၊ သဗ္ဗရူပံ တိ အာဒိ။ ။အကျယ် မဝေဖန်အပ်သေးသည့် အတွက် ဝေဖန်လိုက်သောတရားကို ရှေးဦးစွာ ပြပြီးမှ အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းသည် လောကယုတ္တိရှိ၏။

ဝေဖန်ထိုက်သောတရားကို၊ ဒဿိတေ-ဥဒေသအဖြစ်ဖြင့် ပြအပ်ပြီးသော်၊ (ပြအပ်ပြီး မှ၊) ဉာတုံ-အကျယ်သိခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆာယ-အလိုဆန္ဒကို၊ ဥပ္ပါဒိတာယ-ဖြစ်စေအပ် ပြီးသော်၊ ဝိဘဇနံ-အကျယ် ဝေဖန်ခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (အဝိဘတ္တံ-ကို၊ သင်္ဂဏှာတိ-၏၊) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ--ဤအဗျာကတတို့တွင်၊ ဝိပါ က၊ ပေ၊ ဗျာကတံ-ဝိပါကံကြိယာ အဗျာကတကို၊ ဝိဘတ္တတ္တာ-ဝေဖန်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝိဘဇိတဗ္ဗံ-အကျယ်မဝေဖန်ထိုက်တော့၊ အသင်္ခတာစဓာတု-အသင်္ခ တဓာတ်ကိုလည်း၊ ဘောဒါဘာဝတော-အထူးအပြား၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (န ဝိဘဇိ တဗ္ဗာ၊) ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဗျာကတတို့တွင်၊ ယံ-အကြင် ရုပ်အဗျာကတကို၊ ဘောဒယုတ္တတာ-အထူးအပြားနှင့် ယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝိ ဘတ္တတ္တာစ-အကျယ် မဝေဖန်အပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဘဇိ တဗ္ဗံ၊ တံ-ထိုရုပ်အဗျာကတကို၊ ဝိဘဇန္တော၊ (ဟုတွာ၊) တတ္ထ၊ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိ သော (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံဝစနံ) အာဟ၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤမူ လဋီကာ၌၊ ပါဠိယောဇနာ-ပါဠိတော်၌ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ [အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ပြသောစကား မဟုတ်သေး ဟူလို။]

နယံ ဒဿေတွာတိဧတ္ထ-၌၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်ဖြစ်သော ဝိပါကံ၌၊ ဂဟဏ မေဝ--ယူခြင်းသည်ပင်၊ နယဒဿနံ-နည်းကို ပြခြင်းတည်း၊ တံ-ထိုနည်းပြမှုကို၊ ဝိပါကေသု-ဝိပါကံတို့၌၊ ကတွာ-၍၊ ဝိညာတတ္တာ-သိအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိရိယာဗျာကတေသု-တို့၌၊ နိသဋ္ဌံ-မယူဘဲ စွန့်လွှတ်အပ်ပြီ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာမာ ဝစရာဒိဘောဒေန-ကာမာဝစရအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗဿ-ဟောတော် မူထိုက်သော၊ ကိရိယာ ဗျာကတဿ-ကြိယာအဗျာကတကို၊ ဒဿနံ-ပြခြင်းသည်၊ (နယဒဿနံ-မည်၏၊) တံ-ထိုနယဒဿနကို၊ ကာမာဝစရာတိ အာဒိကံ-ကာမာဝစရံ ဤသို့အစရှိသော စကားကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီး၏အဖြစ် ကြောင့်၊ နိသဋ္ဌံ-စွန့်လွှတ် အပ်ပြီ။

ပဉ္စဝိသတိ ရူပါနီတိ-ကား၊ ပါဠိယံ-၌၊ ဝုတ္တာနိ-နိသော၊ ဒဿ-နိသော၊ အာယတနာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဒဿ-နိသော၊ သုခုမရူပါနီစ-သုခုမရုပ်တို့လည်း

အလင်္ကာကျမ်းအလိုအားဖြင့် ဩစိတြဂုဏ်ရောက်၏၊ ဘာကြောင့်နည်း--သုဏန္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အကျယ်သိလိုသောဆန္ဒကို အကျဉ်းစကားဖြင့် ဖြစ်စေအပ်ပြီးသောကြောင့်တည်း၊ ဤ အကျဉ်းပြ အပ်သော တရားစုတွင် ဝိပါကံကြိယာမှာ ဝေဖန်အပ်ပြီးဖြစ်၍ ဝိဘဇိတဗ္ဗမဟုတ်၊ ရုပ်သည်သာ သဘောအားဖြင့် အကွဲအပြားရှိသောကြောင့် ဝေဖန်ထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုရုပ်ကို ဝေဖန်တော် မူခြင်းငှါ "ကတမံ သဗ္ဗရူပံ"ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ကောင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပစယသန္တတိယော-ဥပစယ၊ သန္တတိတို့ကို၊ ဧကံ
တိ-တစ်ခုဟူ၍၊ ကတွာ-၍၊ ဟဒယဝတ္ထုစ-ဟဒယဝတ္ထုကိုလည်း၊ (ဂဟေတွာ-၍၊
ဝုတ္တာနိ)၊ [ဂဟေတွာ ဝုတ္တာနိတိ သမ္ပန္နော-မဓု၊ ဥပစယသန္တတိတို့ကို ဇာတိရုပ်
တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူ၍ ဟဒယဝတ္ထုကို ထည့်လျှင်လည်း အာယတန ၁၀ ပါး
နှင့်တကွ ၂၅ ပါး တစ်နည်းဖြစ်သည်-ဟူလို။]

ဆန္ဒဝတိတိ-ကား၊ စက္ခာဒိဒသကာ-စက္ခါအစရှိသော ဒသကဟူကုန်သော၊
သတ္တ-၇ ပါးသော ဒသကတို့လည်းကောင်း၊ (၇၀)၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနာဒယော-ဥတု
သမုဋ္ဌာန်အစရှိကုန်သော၊ တယော-န်သော၊ အဋ္ဌကာ-အဋ္ဌကတို့လည်းကောင်း၊
(၂၄) ဥတုစိတ္တဇာ-ဥတုဇ၊ စိတ္တဇဟူကုန်သော၊ ဒွေ-န်သော၊ သဒ္ဓါစ-သဒ္ဓရုပ်တို့
လည်းကောင်းတည်း၊ (၂) [ပေါင်း ၉၆ ပါးဖြစ်သည်။]

ကလာပဘာဝေန-ကလာပ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္ထ ရူပရူပါနိ-ဖြစ်သော ရူပ
ရုပ်တို့ကို၊ ရူပကောဋ္ဌာသာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ ရူပ၊ ပေ၊ ဘာဝ
တော-ရုပ်ကလာပအစိတ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ-ဆက်၊ ကောဋ္ဌာသာတိ-
ကား၊ အံသာ-အစိတ်တို့တည်း၊ အဝယဝါ-အစိတ်တို့တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ-
တစ်နည်း၊ ကောဋ္ဌန္တိ-ကား၊ သရီရံ-ကိုယ်တည်း၊ တဿ-ထိုကိုယ်၏၊ အံသာ-အ
စိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကေသာဒယော-ဆံ အစရှိသည်တို့သည်၊ ကောဋ္ဌာသာ-ကောဋ္ဌာသ
တို့မည်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညေပိ-ကေသအစရှိသော ကောဋ္ဌာသမှ အခြား
လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝယဝါ-အစိတ်တို့သည်၊ ကောဋ္ဌာသာဝိယ-ကော ဋ္ဌာသတို့
နှင့် တူကုန်၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်)၊ ကောဋ္ဌာသာ-ကောဋ္ဌာသတို့မည်၏။

နိဗ္ဗာနံ၊ ပေ၊ ဂဟိတန္တိ-ကား၊ သောပါဒိ၊ ပေ၊ ဘာဝေန-သဥပါဒိသေသ နိရု
ပါဒိသေသ သဒ္ဓါတို့၏ ဟောနက်၏အဖြစ်၊ ရာဂက္ခယ အစရှိသော သဒ္ဓါတို့၏
ဟောနက်၏အဖြစ်၊ အသင်္ခတ အစရှိသောသဒ္ဓါတို့၏ ဟောနက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
[ရာဂက္ခယာဒိန္ဒြ အာဒိဖြင့် ဒေါသက္ခယ မောဟက္ခယသဒ္ဓါတို့ကိုယူ] ဘိန္ဒု-ကွဲပြား
သော နိဗ္ဗာန်ကို၊ နိပ္ပဒေသတော-အကြွင်းမရှိသောအားဖြင့်၊ ဂဟိတံ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်
နည်း၊ ကသ္မာ၊ ဘိန္ဒု-သည်၊ သမာနန္ဒိ-လျက်လည်း၊ နိပ္ပဒေသတော၊ ဂဟိတံ-
နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ အတ္ထတော-အနက်တရားကိုယ်အားဖြင့်၊ ဧကာဝ-တစ်ပါး
သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အသင်္ခတာ-အသင်္ခတဖြစ်သော၊ ဇာတု-ဇာတ်တည်း၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ဘိန္ဒု သမာနန္ဒိ နိပ္ပဒေသတော ဂဟိတံ)၊ [သဒ္ဓါ၏ ဟောနက် အဖြစ်ဖြင့်
သာ ကွဲပြားသည်၊ သဘောအားဖြင့်ကား အသင်္ခတဇာတ်တစ်မျိုးသာတည်း၊ ထို့
ကြောင့် အသင်္ခတာဇာတ်ဖြင့် “နိဗ္ဗာန်ကို အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ယူအပ်ပြီးဖြစ်
သည်”ဟု ဆိုသည်။]

သဗ္ဗန္တိ-ကား၊ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ စက္ကဝါဠ-စကြဝဠာသည်၊ ပရိမဏ္ဍလံ ပရိမဏ္ဍလသဏ္ဍာန်-ဝန်းဝိုင်းသော ပုံသဏ္ဍာန်ရှိ၏။ ပရိက္ခေပတော-အဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့်၊ ဆတ္တိံသ သတသဟဿာနိ-၃ သန်း ၆သိန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒသ သဟဿာနိစေ-တစ်သောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ အမုစတုတ္တာနိ-အခွဲအားဖြင့် ၄-ခုမြောက်ရှိကုန်သော၊ ယောဇနသတာနိစ-ယူဇနာတစ်ရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) အမုစတုတ္တာနိ ယောဇနသတာနိစ-ယူဇနာ သုံးရာငါးဆယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဂါထာ၌၊ ဝဠု-အလုံးအဝိုင်းကို၊ ပရိမဏ္ဍလန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ စတ္တာရိ နဟုတာနိတိ-ကား၊ စတ္တာလီသသဟဿာနိ-၄ သောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ [စတ္တာရိ နိယုတာနိဟုလည်း ပါ၌ ရှိ၏။] နဂဝယာတိ-ကား၊နဂါတိ--နဂဟူ၍၊ အဌာတဗ္ဗာ-ခေါ်ဝေါ်ထိုက်သော၊ နဂသဒ္ဒနာမာ-နဂသဒ္ဒါ၏ အမည်ရှိသော၊ (သာဇမ္ဗုဉ္စစပ်) ဣတိ အတ္ထော။ [နဂစ္ဆတိတိ နဂေါ-ထိုဤရွှေ့ရှားမသွားတတ်သောကြောင့် သစ်ပင်။]

ဒေဝဒါနဝါဒီနံ-နတ်၊ ဒါနောရဂ္ဂိသံ အစရှိသူတို့၏၊ တိဂါဝုတာဒိ သရီရဝသေန-၃ ဂါဝုတ် အစရှိသော ကိုယ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မဟန္တာ-ကြီးကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပါတုဘူတာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုမဟန္တာနိ ပါတုဘူတာနိဟူသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ဝစနတ္ထော-တည်း၊ ဘူတာနိဇာတာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်သော မဟန္တာနိ-ကြီးကျယ်သော ရုပ်တို့တည်း၊ မဟာဘူတာနိ-ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်သော ကြီးကျယ်သောရုပ်တို့၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝစနတ္ထော-တည်း။)

အနေကစ္ဆရိယ ဒဿနေန-တစ်ပါးမက များစွာသော အံဩဖွယ်ကို ပြခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေ၊ ပေ၊ ဝသေန-တစ်ပါးမက များစွာသော မဟုတ်မမှန်အထူးအဆန်းကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မာယာကာရော-မျက်လှည့်

ဝဠု ပရိမဏ္ဍလန္တိ။ ။ "ပရိမဏ္ဍလံ အာလောပံ ကရိဿာမိ" စသည်၌ ပရိမဏ္ဍလ သဒ္ဒါသည် ကြက်ဥပုံသဏ္ဍာန်ကဲ့သို့ ခပ်ယားယား အဝိုင်းအနက်ကိုဟော၏။ ဤ၌ကား "အလုံးအဝိုင်း" အနက်ကို ယူစေလို၍ ဝဠု ပရိမဏ္ဍလန္တိ"ဟုဆိုသည်။ ကမ္ဘာမြေကြီးသည်စက်ဝိုင်းသဏ္ဍာန်ကဲ့သို့ "လုံးလုံးဝိုင်းဝိုင်း သဏ္ဍာန်ရှိ၏"ဟုလို။

မဟာဘူတာနိ။ ။ မဟာဘူတာနိပုဒ်ကို "ဝိသေသန ပရပဒကမ္မဓာရယ်သမာသံ" ဟုပြလို၍ "ဘူတာနိ၊ ပေ၊ မဟန္တာနိ" ဟုဖွင့်သည်။ "ဘူတ" အရ တစ္ဆေမြေဘုတ် အနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဇာတာနိ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ ဇာတအရလည်း ဓမ္မးဗ္ဗားခြင်း အနက်ကိုယူမည်စိုး၍ "နိဗ္ဗတ္တာနိ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ အထင်အရှားဖြစ်ကြသည်-ဟုလို၊ "မဟန္တာနိ" အရ "ကြီးမား" ဟူသည်လည်း မဟာဘုတ်တို့၏ ဓာတ်သဘော၏ကြီးမားခြင်း မဟုတ်၊ သက်ရှိ သက်မဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် ကြီးမားခြင်းတည်း၊ ကြီးမားပုံများကို အဋ္ဌကထာအတိုင်းသိပါ။

သည်သည်၊ မဟန္တော-ကြီးကျယ်သော၊ ဘူတော-သတ္တဝါတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတော-မည်၏၊ ယက္ခာဒယော-ဘီလူး အစရှိသည်တို့သည်၊ (အာဒိဖြင့်ယက္ခိ နိကို ယူပါ၊ ဇာတိဝေသနေဝ-အမျိုးဇာတ်၏အစွမ်းဖြင့် ပင်လျှင်၊ မဟန္တာ-ကြီး ကျယ်ကုန်သော၊ ဘူတာ-သတ္တဝါတို့တည်း၊ ဝါ-ဘုတ်ကောင်တို့တည်း၊ ဣတိမဟာ ဘူတာ၊ အယံမဟာဘူတ သဒ္ဓေါ-ဤမဟာဘူတသဒ္ဓါကို၊ တေသု-ထိုမျက် လှည့်သည်၊ ဘီလူးစသူတို့၌၊ နိရုဇ္ဈော-ထင်ရှားသော သဒ္ဓါဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ပန-ဆက်၊ ပထ ဝိယာဒယော- ပထဝီ အစရှိသော ရုပ်တို့သည်၊ မဟာဘူတာဝိယ-မျက်လှည့်သည် ဘီလူးစသူတို့နှင့် တူကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မဟာဘူတာ-တို့မည်၏၊ ဘူတသဒ္ဓဿ- ဘူတသဒ္ဓါ၏၊ ဥဘယလိင်္ဂတ္တာ-ပုလ္လိင် နပုလ္လိင်အားဖြင့် ၂ ပါးသော လိင်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နပုံသကတာ-နပုံလိင်၏ အဖြစ်ကို၊ ကတာ။ [ဘူတသဒ္ဓါက လိင် ၂မျိုးရှိသောကြောင့် ဤနေရာ၌ “စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ”ဟု နပုလ္လိင်ထားသည်- ဟူလို။]

မဟာ၊ ပေ၊ ဧတ္ထ-၌၊ ဝစနတ္ထံကို၊ ဝဒန္တော-ဆိုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဟန္တေ- ဟိ၊ ပေ၊ ဘူတာနိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထို ၂ ဝိကပ်တို့တွင်၊ ပစ္စိမတ္ထေ-ပစ္စိမ ဝိကပ်၏ အနက်၌၊ ပုရိမပဒေ-မဟာပရိဟာရာနိ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌၊ ဥတ္တရပဒဿ- နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော၊ ပရိဟာရသဒ္ဓဿ-ပရိဟာရသဒ္ဓါ၏၊ လောပံ-ကြေခြင်းကို၊ ကတွာ၊ မဟာဘူတာနိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

အစွမ်တောတိ-ကား၊ အဂ္ဂိဿ-မီး၏၊ ---ကောဋိသတသဟဿံ ဧကံ- ကောဋိသတသဟဿံ+ဧကံ ဟူသော ၂ ပုဒ်သည်၊ (သန္တိဝေသန-သန္တိအစွမ်းအား ဖြင့်) ကောဋိသတသဟဿေကံ-ကောဋိသတသဟဿေကံဟု ဖြစ်၏၊ [မခု၌ “ကော ဋိသတသဟဿံ ဧကံ”ဖြင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ကိုပြသည်ဟု မိန့်၏၊ စဉ်းစားပါ။] တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ကုဋေတစ်သိန်းသော စကြဝဠာကို၊ အာဏာဓေတ္တဝေသေန-အာဏာဓေတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကံ-တစ်ခုတည်းကို၊ ကတွာ-၍၊ စက္ကဝါဠန္တိ ဟူ၍၊ ဝေါဟရန္တိ-ဧကဝုစံဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏၊ ---ခါရောဒကေန-ဆားငန်ရေ ကြောင့်၊ ဝိလိယတိ-ကြေမွ၏၊ ဝိကိရတိတိ-ကား၊ ဝိဒ္ဓံသတိ-ပျက်စီး၏။

နိရုဇ္ဈော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ “မဟန္တော ဘူတော”အရ မျက်လှည့်သည်မှတစ်ပါး အခြားသူများ နှင့်လည်း ဆိုင်သည်မဟုတ်ပါလော၊ “မဟန္တာ ဘူတာ”အရ ဘီလူးအစရှိသူတို့မှတစ်ပါးသော အခြားသတ္တဝါများနှင့်လည်း ဆိုင်သည် မဟုတ်ပါလော၊ သို့ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် မျက်လှည့် သည် ဘီလူးစသူကိုသာ “မဟာဘူတ”ဟု ခေါ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “နိရုဇ္ဈော၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု မိန့်သည်၊ မဟာဘူတ သဒ္ဓါသည် မျက်လှည့်သည် ဘီလူးတို့၌ ထင်ရှားသော အထင်ရှဋိသဒ္ဓါဖြစ်သောကြောင့် မျက်လှည့်သည် ဘီလူးစသူတို့ကိုသာ “မဟာဘူတ” ဟုခေါ် ရပါသည်-ဟူလို၊ ပထဝီစသောဓာတ်ကြီးတို့ကိုကား သဒ္ဓိသုပဓာအားဖြင့် “မဟာဘူတ”ဟုခေါ် ရသည်။

ဥပါဒိန္ဒကေသု-ဥပါဒိန္ဒက မဟာဘုတ်တို့၌၊ ဝိကာရံ-ဖောက်ပြန်ပုံကို၊ ဒသေန္တော(ဟုတွာ)၊ ပတ္တဒ္ဒေါတိအာဒိမာဟ၊ ကဋ္ဌမုခေဝါတိ(ဧတ္ထ)၌၊ ဝါ သဒ္ဒေါ သည်၊ ဥပမတ္ထော-ဥပမာအနက်ရှိ၏၊ ကဋ္ဌမုခေသပွေန-ကဋ္ဌမုခမြေသည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သော ကိုယ်သည်၊ ပတ္တဒ္ဒေါ-လွန်စွာ ခက်ထန်သည်၊ (တောင့်တင်းခိုင်မာသည်)၊ ဟောတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တု၊ ပထဝီဓာတုပူကောပေန-ပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်၊ သော ကာယော-ထိုကိုယ်သည်၊ ကဋ္ဌမုခေဝ-ကဋ္ဌမုခမြေ၏ ခံတွင်း၌ ကဲ့သို့၊ ဟောတိ၊ ကဋ္ဌမုခမုခတောဝိယ-ကဋ္ဌမုခမြေ၏ ခံတွင်း၌ ရောက်သကဲ့သို့၊ ပတ္တဒ္ဒေါ ဟောတိတိ အတ္ထော။

အထဝါ-ကား၊ ဝါသဒ္ဒေါ-ကို၊ ဧဝသဒ္ဒဿ-၏၊ အတ္ထေ-၌၊ ပထဝီ၊ ပေ၊ ဧတဿ-ဤပုဒ်၏၊ ပရတောစ-နောက်၌လည်း၊ အာဟရိတွာ-၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတြ-ထို ဒုတိယဝိကပ်၌၊ (တစ်နည်း) တတြ-ထို ဝါသဒ္ဒါ၏ ဧဝအနက်ဖြစ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ကဋ္ဌမုခေန-ကဋ္ဌမုခမြေသည်၊ ဒဋ္ဌော-ကိုက်အပ်သည်၊ သမာနောပီ-လည်း၊ ကာယော-သည်၊ ပထဝီဓာတုပူကောပေန-ပထဝီဓာတ်၏ ပျက်ခြင်းကြောင့်သာ၊ ပတ္တဒ္ဒေါ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ပထဝီဓာတုယာ-နှင့်၊ အဝိယုတ္ထော-မကွေမကွာယှဉ်သော၊ သော ကာယော-သည်၊ သဗ္ဗဒါကဋ္ဌမုခတောဝိယ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကား၊ (အတ္ထော-တည်း။)

အထ ဝါ-ကား၊ ဝါ သဒ္ဒေါ-သည်၊ အနိယမတ္ထော-အနိယမ အနက်ရှိ၏၊ (အမြဲ မဟုတ်သော အနေကန် အနက်ရှိ၏)၊ တတြ-ထို တတိယဝိကပ်၌၊ (တစ်နည်း)၊ တတြ-ထို ဝါသဒ္ဒါ၏ အနိယမအနက် ဖြစ်ရာ၌၊ အယံ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ ကဋ္ဌမုခေန-သည်၊ ဒဋ္ဌော-သော၊ ကာယော-သည်၊ ပတ္တဒ္ဒေါ-သည်၊ ဟောတိ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ မန္တဂဒဝသောန-မန္တန်အစွမ်း ဆေးအစွမ်းကြောင့်ကား၊ နဝါ ဟောတိ-မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏၊ ပထဝီဓာတုပူကောပေန ပန-ကြောင့်ကား၊ မန္တဂဒရဟိတော-မန္တန်ဆေးမှ ကင်းသော၊ သော ကာယော-သည်၊ ကဋ္ဌမုခတောဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဧကန္တ ပတ္တဒ္ဒေါ-ဧကန်ခက်ထန်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကား၊ အတ္ထော-တည်း။ ပူတိယောတိ-ကား၊ ကုထိတော-ပုပ်သော အနံ့ရှိသည်၊ [ဘဝတိ၌ စပ်၊ ကုထဓာတ်သည် ပူတိအနက်ကို ဟော၏၊ ကုထိတောတိ ပူတိဂန္ဓော-မဓ။]

အထဝါ၊ ပေ၊ ဧဝ သဒ္ဒဿတ္ထေ။ ။ပြခဲ့သော အနက်ပေးပုံ၌ ဝါသဒ္ဒါက ဥပမာတ္ထဖြစ်လျှင် “ကဋ္ဌမုခေ”၌လည်း “ကဋ္ဌမုခတော ဝိယ” ဟု ဥပမာ အနက်ပင်ဖြစ်သောကြောင့် “အထဝါ၊ ပေ၊ ဧဝသဒ္ဒဿတ္ထေ” စသည်ဖြင့်မိန့်သည်။

အထဝါ အနိယမတ္ထော ဝါသဒ္ဒေါ။ ။ဒုတိယဝိကပ်၌လည်း ဝါသဒ္ဒါကို အခြားသော ပုဒ်နောက်သို့ရွှေ့၍ အနက်ပေးရသည့်အတွက် အပြစ်ရှိသေးသောကြောင့် “အထဝါ အနိယမတ္ထော ဝါသဒ္ဒေါ”စသည်ဖြင့် မိန့်ရပြန်သည်။

မဟာဝိကာရာနိဘူတာနိတိ-ကား၊ မဟာဝိကာရာနိ-ကြီးစွာသော ဖောက်ပြန်ခြင်းရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ)၊ ဇာတာနိ-ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနာနိ-ထင်ရှားရှိသော ရုပ်တို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဒတ္ထ-ဤမဟာ ဝိကာရာနိ ဘူတာနိ ဟူသောပါဠိ၌၊ ပုရိမပဒေ-မဟာဝိကာရာနိ ဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌၊ ဥတ္တရပဒသ-နောက်ပုဒ်ဖြစ်သော၊ ဝိကာရသဒ္ဒသ-ဝိကာရသဒ္ဒါ၏၊ လောပံ-ကြေခြင်းကို၊ ကတွာ-၍၊ မဟာဘူတာနိတိ-မဟာဘူတာနိ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။

ပထဝီတိ အာဒိနာ-ပထဝီ ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သဗ္ဗလောကဿ-အလုံးစုံသော လူအပေါင်း၏ မျက်စိ၌၊ ပါကဋ္ဌာနိ-ထင်ရှားကုန်သည်၊ (သမာနိ) ပိ-နိသော်လည်း၊ ဝိပလ္လာသံ-ဖောက်ပြန်သော မိစ္ဆာအယူကို၊ [တကယ်မြေကြီးဟု ထင်မှတ်မှုကို] မုစ္ဆိတွာ-လွတ်၍၊ ယထာ သဘာဝတော-အကြင် အကြင်ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂယမာနာနိ-ဉာဏ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်လသော်၊ မဟန္တေန-ကြီးစွာသော၊ ဝါယာမေန-လုံ့လနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ န ပရိဂ္ဂယန္တိ-မသိမ်းယူအပ်၊ မသိမ်းယူနိုင်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါကဋ္ဌာနိ (သမာနာနိ) ပိ၊ ဒုဝိညေယျ သဘာဝတ္တာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သောသဘော ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သဘောမှန်ကို သိနိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ မဟန္တာနိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ဟိ-မှန်၊ တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို၊ သုဝိညေယျာနိ-လွယ်ကူစွာ သိအပ်ပါကုန်၏၊ အမဟန္တာနိ-မကြီးကျယ်ပါကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟေတွာ-မှတ်ယူ၍၊ (ဋီတော-တည်သူသည်၊ (မိမိကိုယ်ကို မိမိအထင်ကြီး၍ “မဟာဘုတ်တို့ကို သိဖို့ရန် မှာ လွယ်ကူပါ၏၊ မကြီးကျယ်ပါ” ဟုယူဆသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ တေသံ-ထိုမဟာဘုတ်တို့၏၊ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟိတတံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီသွာ-၍၊ ဇောနိ-ဤမဟာဘုတ်တို့သည်၊ အဟောမဟန္တာနိ-ဩ--ကြီးကျယ်ပါပေကုန်စွ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဇာနာတိ-၏။

ဥပါဒါယာတိ ဇောန-ဥပါဒါယ ဟူသော ဤပုဗ္ဗကာလကြိယာဝိသေသနဖြင့်၊ ဝိညာယမာနာ-သိအပ်သော၊ ပစ္ဆိမကာလကြိယာ-နောက်ဖြစ်သော ကာလကြိယာသည်၊ (အပရကာလကြိယာသည်)၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်း ကြိယာတည်း၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ပဝတ္တရပန္နိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ၊ [“ဥပါဒါယ-၍၊ ပဝတ္တသော”ဟု ဥပါဒါယကို ပဝတ္တ၌ စပ်ပါ-ဟုလို]၊ ဟိ-လဒ္ဒဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ပဝတ္တရပံဟု ပဝတ္တသဒ္ဒါထည့်၍ ဆိုအပ်သော်၊ ဥပါဒါယာတိ ဇောန-ပါဠိဖြင့်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နတာ-အကြောင်းကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ရုပ်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အထဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဥပါဒါယတိ နိဿယတိ-မိ တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒါယံ-မည်၏၊ [ဥပ+အာ ရှေးရှိသော ဒါဓာတ်ကတ္တာ ဟော ဣပစ္စည်း၊ အာကို အာယပြု၊] ဥပါဒါယမေဝ-မိတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ် သော၊ ရူပံ-ရုပ်တည်း၊ ဥပါဒါယရူပံ-မိတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သောရုပ်၊ [“ဧဝ” ဖြင့်မိအပ်ကို ကန့်၊] ဧဝ-ဤဥပါဒါယရူပံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အညနိဿယသမိ မိမိမှတစ်ပါး အခြားမဟာဘုတ်ဟူသော မှီရာရှိသော၊ ဧကန္တနိဿိတဿ-ဧကန်မိ တတ်သော၊ [မဟာဘုတ်တို့ကဲ့သို့ “မိတတ်၊ မိအပ်” ၂-မျိုးမရဘဲ မိတတ်တစ်မျိုး သာရသော၊] ရူပဿ-ရုပ်ကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဒါတည်း။

ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုဥပါဒါယရုပ်ဟူသည်၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ န (ဥပါဒါယ ရူပံ)-ဥပါဒါယရုပ်မဟုတ်၊ ဝေဒနာဒိနောပိ-ဝေဒနာအစရှိသော နာမ်ခန္ဓာ ၄-ပါး ၏လည်း၊ န (ဥပါဒါယရူပံ)၊ ကသ္မာ-နည်း၊ တဒဘာဝေပိ-ထိုဝေဒနာအစရှိသည်တို့ မရှိပါသော်လည်း၊ ဘာဝတော-ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ [နိရောဓ သမာပတ်ဝင်စားခိုက်၊ အသညသတ်ဘုံ စသည်ဝယ် ဖြစ်ခိုက်နှင့်သက်မဲ့ရုပ်ဟူသမျှ ၌ ဝေဒနာစသည်မရှိပါသော်လည်း ထိုဥပါဒါယရုပ်တို့က ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။] ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-၄၊ စတုနံ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ၊ [သတ္တဝါ၏ ဥပါဒါ ယရုပ်လည်းမဟုတ်၊ ဝေဒနာစသည်တို့၏ ဥပါဒါယရုပ်လည်း မဟုတ်၊ မဟာဘုတ် ၄-ပါးတို့၏ ဥပါဒါယရုပ် ဖြစ်သည်-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ နိဿယရူပါနံ-မိရာသဘော ရှိသော ရုပ်တို့၏၊ သာမိဘာဝေါ-သာမိ၏အဖြစ်သည်၊ ဘဝတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဘဝတိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ။ ။ “စတုနံ မဟာဘုတာနံ” အရ မဟာဘုတ် ၄-ပါးသည် ဥပါဒါ ယရုပ်တို့၏ မှီရာဖြစ်၏၊ မှီရာဆိုလျှင် အာဓာရ+အာဓေယံအဖြစ်သာသင့်၍ သာမိအဖြစ်သည် မဖြစ်သင့်သည့် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဘဝတိဟိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ”ဟု မိန့်သည်၊ မှီရာသဘောရှိသော အရာဝတ္ထုတို့၏ အာဓာရ+အာဓေယံအဖြစ်ကို မဆိုလိုဘဲ သံ+သာ မိအဖြစ်ကို ဆိုလိုရာ၌ မှီရာသည်ပင် သာမိဖြစ်နိုင်ပါသည်-ဟူလို။

ဥပမာ-“ရက္ခဿ+သာခါ-သစ်ပင်၏+သစ်ခက်”ဟူရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊ ဤ၌သစ်ပင်ကို အာ ဓာရအဖြစ်ဖြင့် ဆိုလိုလျှင် “ရက္ခေ+သာခါ”ဟု ဖြစ်နိုင်ပါလျက် ထိုသို့မဆိုဘဲ သာမိအဖြစ်ဖြင့် ဆိုလိုသောကြောင့် “ရက္ခဿ သာခါ”ဟု ဖြစ်ရသကဲ့သို့တည်း။ [ဘဝတိ ဟိ၊ ပေ၊ ဘာဝေါတိ အာဓာရဓေယျ သမ္ပန္နဝစနိစ္ဆာယ အဘာဝေ အာဓာရ ဘူတောပိ အတ္ထော သံသာမိသမ္ပန္န ဝစနိစ္ဆာယ သာမိဘာဝေန ဝုဇ္ဇတိ၊ ယထာ “ရက္ခဿ သာခါ” တိ အဓိပ္ပာယော၊-အနု။]

တိဝိရေပသင်္ဂဟ အဖွင့်

ပကိဏ္ဍကဒုကေသု-ပကိဏ္ဍကဒုကတို့တွင်၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုက-အဇ္ဈတ္တိကဒုကကို၊ မုဗ္ဗိတွာ-လွတ်၍၊ အညော-အခြားသော၊ သဗ္ဗဒုကေဟိ-အလုံးစုံသော ဒုကတို့နှင့်၊ တိကဝသေန-တိက၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယောဇနံ-ယှဉ်စပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ရောက်သောဒုကမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဝိညတ္တိဒုကောစ-ဝိညတ္တိဒုကသည်လည်း၊ ယောဇနံ-သို့၊ န ဂစ္ဆတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗဒုကယောဂီသု-အလုံးစုံသောဒုကတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းရှိသော ဒုကတို့တွင်၊ အာဒိဘူတ-အစဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အဇ္ဈတ္တိကဒုကမေဝ-ကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ သေသေဟိ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကမှ ကြွင်းကုန်သော၊ သဗ္ဗဒုကဟိ-အလုံးစုံသော ဒုကတို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ တိကာ-တိကတို့ကို၊ ဝုတ္တာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] ဟိ-မှန်၊ ဧတေနနယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ (အဇ္ဈတ္တိကဒုကကို ကြွင်းသော အလုံးစုံသော ဒုကတို့နှင့် ယှဉ်စေ၍ တိကဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူအပ်သော ဤနည်းဖြင့်၊) အညေသံပိ-အဇ္ဈတ္တိကဒုကမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုကာနံ-ဩဠာရိကစသော ဒုကတို့၏၊ ဒုကန္တရေဟိ-တစ်ပါးသော ဒုကတို့ဖြင့်၊ လဗ္ဘမာနာ-သော၊ တိကယောဇနာ-တိကအဖြစ်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ လဗ္ဘမာနာ-သော၊ တိကယောဇနာ-တိကအဖြစ်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝိညာတုံ-ငါ၊ သက္ကာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

စတုဗ္ဗိဓာဒိရူပသင်္ဂဟ အဖွင့်

စတုက္ကေသု-စတုက္ကတို့၌၊ ဧကန္တစိတ္တ သမုဋ္ဌာနဿ-ဧကန် စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏၊ ဝိညတ္တိဒုယဘာဝတော-ဝိညတ်ဒွေး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကော-စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကသည်၊ ဝိညတ္တိဒုကာဒိဟိ-ဝိညတ်ဒုက အစရှိသည်တို့နှင့်၊ (အာဒိဖြင့် စိတ္တသဟဘုဒုက၊ စိတ္တာနုပရိဝတ္တိဒုကတို့ကို ယူ၊) သမာနဂတိကော-တူသော အသွားရှိ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေန-ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကနှင့်၊ သဟ၊ ဥပါဒါဒုကဿ-ဥပါဒါဒုကကို၊ ယောဇနာယ-ယှဉ်စေခြင်း၌၊ လဗ္ဘမာနာပိ-ရထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ရထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ [“ယံတံ ရူပံ ဥပါဒါ၊ တံ အတ္ထိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ အတ္ထိ န စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ” ဟု ရထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊] စတုက္ကော-စတုက္ကကို၊ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တာ၊ တထာ-တူ၊ သနိဒဿန ဒုကာဒိနံ-သနိဒဿဒုက အစရှိသည်တို့၏၊ [အာဒိဖြင့် သပ္ပဋိယ၊ မဟာဘူတဒုက စသည်တို့ကိုယူ၊] တေန-ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကနှင့် လည်းကောင်း၊ တဿ-ထို စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကကို၊ ဩဠာရိက ဒုရဒုကေဟိစ-ဩဠာရိကဒုက၊ ဒုရဒုကတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာယ-၌၊ လဗ္ဘမာနာ-ရထိုက်ကုန်သော စတုက္ကတို့ကို၊ န ဝုတ္တာ၊ [ရထိုက်ပါလျက် ဟောတော်မမူခြင်း၌ အကြောင်းကိုရှာခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိပုံကို ပြလို၍ “ဓမ္မာနံ

ဝါ” စသည်မိန့်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဓမ္မာနံ-ပရမတ္ထတရားတို့၏၊ သဘာဝကိစ္စာနိ-
 ကိစ္စတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဓေတဗ္ဗကာရဉ္စ-ဝေနေယျတို့ကို သိစေထိုက်သော
 အခြင်းအရာကိုလည်းကောင်း၊ [မမှည့် “ဗောဓေတဗ္ဗာနံ ပုဂ္ဂလာနံ အာကာရံ အဇ္ဈာ
 သယံ” ဟုဖွင့်၏။ ထိုအလို သိစေထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာဖြစ်သော
 အဇ္ဈာသယကို လည်းကောင်း” ပေး၊] ယာထာဝတော-မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သော
 အားဖြင့်၊ ဇာနန္တေန-သိတော်မူသော၊ ဘဂတာ-သည်၊ တေန-ထိုဝိညတ်ဒွေးနှင့်၊
 အညေသံ-အခြားသော ဒုက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဿ-ထိုဝိညတ်ဒွေးကို၊ အညေ
 ဟိ စ-အခြားသော ဒုက်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာ-ယှဉ်စေခြင်းကို၊ န
 ကတာ-ပြုတော် မမူအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤသို့ယှဉ်စေမှုကို ပြုတော်မမူခြင်း
 ဌ၊ ကာရဏ ပရိယေသနာယ-အကြောင်းကိုရှာခြင်းဖြင့်၊ ကိ-ဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊
 အဒ္ဓါ-မဗ္ဗတ်ဧကန်၊ သာ ယောဇနာ-ထိုယှဉ်စေခြင်းကို၊ (ယတော-ကြောင့်)၊ န
 ကာတဗ္ဗာ-မပြုထိုက်၊ တတော-ကြောင့်၊ ဘဂဝတော န ကတာ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
 [“န ကာတဗ္ဗာ ယတော” ဌ “န ကာတဗ္ဗာ၊ တတော” ဟုရှိလျှင်ကောင်း၏။]

ပန-ကား၊ အညေ-ဝိညတ္တိ ဒုက်အစရှိသော ဒုက်တို့မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ပ
 ကိဏ္ဍကဒုကာ-ပကိဏ္ဍကဒုက်တို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ အညေဟိ-အခြားကုန်သော၊
 ပကိဏ္ဍကဒုကေဟိ-ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္နအစရှိသော ပကိဏ္ဍကဒုက်တို့နှင့်၊ ယောဇေတုံ-
 ငှါ၊ ယုတ္တာ-သင့်ကုန်၏၊ တေဟိ-ထိုယှဉ်စေသင့်သောဒုက်တို့နှင့်၊ ယောဇိတာဇေ-
 ယှဉ်စေအပ်ကုန်သည်သာ၊ ပန-ကား၊ ဝတ္ထုဒုကာဒိသု-ဝတ္ထုဒုက် အစရှိသည်တို့
 တွင်၊ သောတသမ္မဿာရမဏဒုကာဒယော-သောတသမ္မဿာရမဏဒုက် အစရှိတို့ကို၊
 ဝဇ္ဇေတွာ-၍၊ အညေဟိ-န်သော၊ အာရမဏ၊ ပေ၊ ဒုကေဟိ-အာရမဏဒုက်၊ ဗာဟိရာ
 ယတနဒုက် အစရှိသော ရထိုက်သောဒုက်တို့နှင့်၊ ဥပါဒိန္နဒုကဿ-ဥပါဒိန္နက ဒုက်
 ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒိန္နပါဒါနိယဒုကဿ စ-ဥပါဒိန္နပါဒါနိယဒုက်ကိုလည်းကောင်း၊
 ယောဇနာယ-၌၊ စတုက္ကာ-စတုက္ကတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊ စ-ဆက်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဒုကဿ-

သောတ သမ္မဿ၊ ပေ၊ လဗ္ဘန္တိ။ ။ “သောတ သမ္မဿာရမဏ” ဟူသည် သဒ္ဓါရုံတည်း၊
 ထိုသဒ္ဓါရုံက ဥပါဒိန္နမဟုတ်၊ ဧကန် အနုပါဒိန္နတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ယံ ရူပံ ဥပါဒိန္နံ၊ တံ အတ္ထိ
 သောတသမ္မဿ အာရမဏံ၊ သောတသမ္မဿ န အာရမဏံ” ဟု ဟောတော်မူခြင်းငှါ
 မတတ်ကောင်းသောကြောင့် ထိုဒုက်တို့ကို ကြည့်ရ၏၊ အခြားသောဒုက်တို့နှင့် ဥပါဒိန္န အနုပါဒိန္န
 ကဒုက်တို့ကို ယှဉ်စေရ၌ စတုက္က ရကောင်း၏၊ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ယှဉ်စေတော် မမူ
 အပ်-ဟုလို။ [စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တိတိ ဧတ္ထ တေ စတုက္ကာ လဗ္ဘမာနာပိ နယောဇိတာတိ အဓိပ္ပာ
 ယော-မဓု။]

စိတ္တ သမုဋ္ဌာနဒုကံ၏။ သဗ္ဗာရမဏ၊ ပေ၊ ဒုကေဟိ-သဗ္ဗာရမဏဒုကံ၊ ဗာဟိရာယတန ဒုကံအစရှိသော ရထိုက်သောဒုကံတို့နှင့်၊ (ယောဇနာယ စတုက္ကာ လဗ္ဘန္တိ) ပန- ကား၊ အဝသေသေဟိ-အာရမဏ၊ ဗာဟိရာယတန အစရှိသော လဗ္ဘမာနဒုကံတို့ မှ ကြွင်းသော ဒုကံတို့နှင့်၊ တေသံ-ထို ဥပါဒိန္နဒုကံ ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယဒုကံတို့ ကို လည်းကောင်း၊ အညေသံ-အခြားသော ဥပါဒါဒုကံ အစရှိသည်တို့ကို၊ သဗ္ဗဝတ္ထု ဒုကာဒိဟိစ-သဗ္ဗဝတ္ထုဒုကံ အစရှိသည်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ယောဇနာယ (စတုက္ကာ) န လဗ္ဘန္တိ တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ဥဒ္ဒေသဝတ္ထုနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကကနိဒ္ဒေသအဖွင့်

[အဘယ်ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် “သဗ္ဗံ ရူပံ န ဟေတုမေဝ” ဟု ဧဝသဒ္ဓါ ဖြင့် ဟောတော်မူပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အဝိဇ္ဇမာနဝိဘာဂဿ” စ သည်မိန့်။] အဝိဇ္ဇမာနဝိဘာဂဿ-ထင်ရှားမရှိသော ဝိဘာဂရှိသော ရုပ်ကို၊ (အ ကျယ်ဝေဖန်၍ မရကောင်းသော ရုပ်ကို)၊ ဝိဘာဂါဘာဝဒဿနမေဝ-ဝေဖန်အပ်သော အပြား၏ မရှိခြင်းကို ပြခြင်းသည်ပင်၊ နိဒ္ဒေသော-အကျယ် ညွှန်ပြခြင်းမည်၏။ (ကသ္မာ-နည်း)၊ နိစ္ဆယကရဏတော-ဝေဖန်စရာမရှိဟု ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုနိုင်ခြင်း ကြောင့်တည်း။ တသ္မာ၊ သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ အာဒိနာ-ပါ၍ဖြင့်၊ ဝိဘာဂါဘာဝါဝေရဏေန- ဝေဖန်အပ်သောအပြား၏ မရှိခြင်းကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်တတ်သော၊ ဧဝ သဒ္ဒေန-ဧဝသဒ္ဓါဖြင့်၊ နိဒ္ဒေသံ-အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (ဘဂဝါ) ကရောတိ။

ဟေတုဟေတုတိ (ပဒဿ)-၏။ မူလဟေတု-မူလဖြစ်သော ဟိတ်၊ (ဣတိ အယံ အတ္ထောဝါ-ဤအနက်သည်လည်းကောင်း)၊ ဟေတုပစ္စယဟေတု-ဟေတု ပစ္စည်းဖြစ်သော ဟိတ်၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ) မဟာဘူတာဟေတုတိ-ဟူသော၊ အယမေဝတ္ထော-ဤအနက်ကိုပင်၊ မဟာဘူတာပစ္စ ယာတိ ဧတေန-ဟူသော ဤပါ၍ဖြင့်လည်း၊ ဝုတ္ထော၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။ (ကသ္မာ-နည်း) ဟေတုပစ္စယသဒ္ဓါနံ-ဟေတုသဒ္ဓါ၊ ပစ္စယသဒ္ဓါတို့၏။ သမာနတ္ထတ္တာ- တူသော အနက်ရှိကုန်သည် အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပစ္စယောဝေ-အကြောင်းသည်ပင်၊ ဟေတု-ဟိတ်တည်း၊ ပစ္စယဟေတု-အကြောင်းသည်ပင် ဟိတ်။

စ-ဆက်၊ ယော-အကြင် မဟာဘုတ်သည်၊ ရူပက္ခန္ဓဿ-ရူပက္ခန္ဓာ၏။ ဟေတု-အကြောင်းတည်း၊ သော ဧဝ-ထိုမဟာဘုတ်သည်ပင်၊ တဿ-ထို ရူပက္ခန္ဓာ ကို၊ ပညာပနာယ-ပညတ်ခြင်းငှါ၊ ဟေတု-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္ထော၊ (ကသ္မာ-နည်း) တဒဘာဝေ-ထိုမဟာဘုတ်တည်းဟူသော အကြောင်းမရှိလသော်၊ အဘာဝတော-ရူပက္ခန္ဓာ၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မသမာဒါနာနံ-ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏၊ ဌာနသော-အကျိုး၏တည်ရာ အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဟေတုသော-အကျိုး၏ဖြစ်ကြောင်းအားဖြင့်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ (ပဇာနာတိ) ဣတိ စတ္ထ-ဤသို့ အကျိုးပေးရာ၌၊ အညေသု-ကံမှ အခြားကုန်သော၊ ပစ္စယေသု-အဝိဇ္ဇာတဏှာစသောအကြောင်းတို့သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ-နိသော်လည်း၊ ဣဋ္ဌာ၊ ပေ၊ နိယာမကတ္တာ-ဣဋ္ဌ အကျိုး၊ အနိဋ္ဌအကျိုးကို သတ်မှတ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တမံ ပဓာနံ-ပြဋ္ဌာန်းသော၊ ကုသလာကုသလံ-ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဟေတုတိ ဝုတ္တံ၌စပ်)၊ ကမ္မမိဝ-ကံကဲ့သို့၊ 'ပဓာနတ္တာ-ပြဓာန်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂတိ၊ ပေ၊ နိပ္ပာဒိတံ-ဂတိ၊ ဥပမိ၊ ကာလ၊ ပယောဂတို့၏ ပြည့်စုံခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း ဟူသောအကြောင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမဏဉ္စ-ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံကို လည်းကောင်း၊ ဟေတုတိ-ဟေတုဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ ကမ္မာရမဏာနိ-ကံ၊ အာရုံတို့ကို၊ ဥတ္တမဟေတုတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝါ-ပဓာနအကြောင်းတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ-နိဋ္ဌိ။

စ-သာဓကကား၊ ဂတိ၊ ပေ၊ ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝက္ခတိ-ဟောတော်မူလတ္တံ့၊ (ဉာဏဝိဘင်းပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူလတ္တံ့။) ဣပေန-ဤ ရူပကဏ္ဍ၌ကား၊ ကမ္မမိဝ-ကံကဲ့သို့၊ ဥတ္တမတ္တာ-ပဓာန အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာရမဏံပိ အာရုံသည်လည်း၊ ဟေတုဝစနံ-ဟေတုသဒ္ဓါကို၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥတ္တမဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

သင်္ခါရာနန္တိ-ကား၊ ပုညာဘိသင်္ခါရာဒိနံ-တို့၏၊ အဝိဇ္ဇာ-ကို၊ သာမာရဏပစ္စယတ္တာ-ဆက်ဆံသောအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဖရတိတိ-ကား၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်၏၊ [ဂစ္ဆတိကို “သွား၏” ဟုပေးမည်စိုး၍ “ပါပုဏာတိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။]

ဂတိ၊ ပေ၊ နိပ္ပာဒိတံ။ ။ ဂတိ၊ ဥပမိ၊ ကာလ၊ ပယောဂတို့သည် သမ္ပတ္တိ ဆိုက်နေသော အခါ ဣဋ္ဌာရုံတို့ကို များစွာတွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် “ဂတိ၊ ပေ၊ နိပ္ပာဒိတံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမဏဉ္စ”ဟု ဆိုသည်။ စဖြင့် ရှေ့ပါကျ၌ ကုသလာကုသလံကို ပေါင်းပါ၊ အကျိုးပေးရာ၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်တို့သာ ပဓာနဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ ဤအာရုံများလည်း (မိမိတို့နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ပဓာန ဖြစ်ကြသည်-ဟူလို၊ [သမ္ပတ္တိစ-ပြည့်စုံခြင်းလည်း၊ ဝိပတ္တိစ ပျက်စီးခြင်း (ချို့ယွင်းခြင်း) လည်း၊ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိယော-တို့၊ ဂတိ၊ ပေ၊ ပယောဂါနံ+သမ္ပတ္တိ ဝိတ္တိယော ဂတိ၊ ပေ၊ ဝိပတ္တိယော၊ တာစေ-ထို ဂတိ ဥပမိ ကာလ ပယောဂတို့၏ သမ္ပတ္တိ ဝိပတ္တိတို့သည်ပင်+ဌာနံ-တည်ရာအကြောင်းတည်း၊ ဂတိ၊ ပေ၊ ဌာနံ၊ ဂတိ၊ ပေ၊ ဌာနေန+နိပ္ပာဒိတံ ဂတိ၊ ပေ၊ နိပ္ပာဒိတံ။]

ပဋိက္ခေပနိဒ္ဒေသောတိက္ကဒံ-စကားကို၊ မာတိကာယ-၌၊ (တိက ဒုကမာတိ ကာ၌) အာဂတပဋိက္ခေပဝသေန-လာသောဟိတ် စသည်ကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းအား ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီး၊ ဣဝပန-ဤ ရူပကဏ္ဍ၌ကား၊ မာတိကာယ-၌၊ ရူပဿ-၏၊ နဟေတု၊ ပေ၊ တာစုဥနဟေတုပုဒ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သည်၏ အဖြစ် ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ (ကသ္မာ-နည်း)၊ ရူပဿ-၏၊ တံတံသဘာ ဝတော-ထိုထိုသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ အဝဓာရိတာစ ဧဝဖြင့်ပိုင်းခြား သတ်မှတ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ (ဝုတ္တာ) (ကသ္မာ-နည်း)၊ အနညသဘာဝတော- နဟေတုသဘောမှတစ်ပါးသော သဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ရူပိဒုကေ-ရူပိဒမေဝ-ရူပိပုဒ်ကိုပင်၊ ဣဝ-ဤ ရူပကဏ္ဍပါဠိတော်၌၊ ရူပန္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ ရူပိ ရူပပဒါနံ-ရူပိပုဒ်၊ ရူပပုဒ်တို့ ၏၊ ဧကတ္ထတာ-တူသောအနက် ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ ရုပ္ပနလက္ခဏယုတ္တသေဝ-ဖောက်ပြန်ခြင်းလက္ခဏာနှင့် ယှဉ်သော ရုပ်၏သာ၊ ရူပိ ရူပဘာဝတော-ရူပိမည်သည်၏အဖြစ်၊ ရူပမည်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း။

ဥပ္ပန္နံ၊ ပေ၊ ဝိညေယုန္တိ-ဟူသော ပါဠိတော်ပါဠိဖြင့်၊ အရူပတော-နာမ်မှ၊ ဝိဓုရံ-ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ ဝါ-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ သဘာဝ- သဘောကို၊ ဒသေတိ၊ (ကသ္မာ၊ ပေ၊ ဒသေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ)၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဥပ္ပန္နံ-ခဏတ္တယသို့ ရောက်ဆဲဖြစ်သော၊ ဝါ-ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ အရူပံ-နာမ်ကို၊ ရူပံယထာ-ရုပ်ကဲ့သို့၊ ဣမဟိ ဝိညာဏေဟိ-၆-ပါးသော ဝိညာဏ်တို့သည်၊ န ဝိညေ ယျံ-မသိထိုက်၊ (တသ္မာ အရူပတော၊ ပေ၊ ဒသေတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ) တေန-

ပဋိက္ခေပ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဒုကမာတိကာ၌ “ဟေတု ဓမ္မာ၊ န ဟေတု ဓမ္မာ”စသည်ဖြင့် တွဲဘက်ရှိရကား “န ဟေတုဓဝ”စသည်ဖြင့် ပယ်သောသဒ္ဓါသည် ဒုကမာတိကာ၌လာသော ဟေတု စသည်ကို ပယ်သောသဒ္ဓါဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ပဋိက္ခေ ပနိဒ္ဒေသော” ဟူသောစကားကို မာတိကာ၌လာသော တွဲဘက်အနက်များကို ပယ်ခြင်းကို ညွှန်ပြသော သဒ္ဓါအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သည်။

ဣဝ ပေ၊ အနညသဘာဝတော။ ။ဤရူပကဏ္ဍအတွက်ကား ထိုကဲ့သို့ ပယ်စရာတွဲ ဘက် မပါသောကြောင့် “န ဟေတုပုဒ်၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တပုဒ်”စသောပုဒ်တို့ဖြင့် ရုပ်တရားကို သိမ်းယူထားပုံကိုသာ ဟောပြတော်မူ၏။ ဘာကြောင့်နည်း-ထိုရုပ်တို့မှာ ဟိတ်မဟုတ်သော သဘော၊ ဟိတ်နှင့်မယှဉ်သောသဘော ရှိသောကြောင့်တည်း။ “န ဟေတုဓဝ” ဟုဧဝသဒ္ဓါ ဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်းကား နဟေတုသဘောမှတစ်ပါး အခြားဟေတုသဘောမရှိ၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တ သဘောမှတစ်ပါးအခြားဟေတုသဘောမရှိ၊ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တသဘောမှတစ်ပါး အခြား (ဟေတု သမ္ပယုတ္တ) သဘောမရှိဟု အခြားသဘောကို တားမြစ်လိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ပြသဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ရူပံ-ကို၊ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျံ၊ အရူပံ-နာမ်ကို၊ န (ဝိညေယျံ) ဣတိ-သို့၊ အရူပတော-နာမ်မှ၊ နိဝတ္တေတွာ-ရုပ်ကို ဉာဏ်စေ၍၊ ဝါ-ခွဲခြား၍၊ [မစု၌ အရူပတောကို “အရူပံ” ဟု ဖွင့်၏။ အပါဒါန်လည်း သင့်သည်သာ၊] ရူပေဝေ-ရုပ်၌သာ၊ ဧတံ သဘာဝံ-ဤ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘောကို၊ နိယမေတိ-သတ်မှတ်၏။ ရူပံ-ကို၊ ဧတသ္မိံ သဘာဝေ-ဤ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘော၌၊ န (နိယမေတိ) (ကသ္မာ ရူပံ ဧတသ္မိံ သဘာဝေန နိယမေတိ) ဟိ (ယသ္မာ)၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ အတိတာနာဂတံ-အတိတ်၊ အနာဂတံ ရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ယံ-အကြင်ရုပ်သည်၊ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျ သဘာဝံ-သိထိုက်သော သဘောရှိသည်၊ န ဟောတိ၊ (တံ စ-ထိုရုပ်သည်လည်း၊ အတ္ထိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ဧတသ္မိံ သဘာဝေ-ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘော၌၊ န နိယမေတိ။)

စ-ဆက်၊ ဧတမေဝ-ဤနိယမံ-နိယမကိုပင်၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဧဝသဒ္ဓေန-ဖြင့်၊ နိယမေတိ-သတ်မှတ်၏၊ (ကိ-နည်း)၊ ယထာဂုတ္တော-အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊ နိယမော-သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ရူပေ-ရုပ်၌၊ အတ္ထိဝေ-ရှိသည်သာ၊ အရူပေ ဝိယ-နာမ်၌ ကဲ့သို့၊ နတ္ထိ-မရှိသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (နိယမေတိ။)

တောန၊ ဝေ၊ သဘာဝေ။ ။တောနကို နိယမေတိ၌စပ်၊ ထိုသို့ပြသဖြင့် “ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကို ဆဝိညာဏတို့သည် သိထိုက်၏၊ နာမ်ကို ဆဝိညာဏတို့ မသိထိုက်” ဟု နာမ်တရားမှ ခွဲခြား၍ ရုပ်၌သာ ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘောကို သတ်မှတ်၏။ “ရုပ်မှန်လျှင် ဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘော ရှိသည်” ဟု ရုပ်ကို ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘော၌ သတ်မှတ်သည် မဟုတ်။

အတ္ထိ ဟိ၊ ဝေ၊ နံ ဟောတီတိ။ ။“ဘုကြောင့် ရုပ်ကို ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘော၌ မသတ်မှတ်သနည်း” ဟုမေးဖွယ်ရှိ၍ “အတ္ထိဟိ” စသည်မိန့်၊ ရုပ်သည်အတိတ်ရုပ် အနာဂတံ ရုပ်ဟူ၍၊ ထိုရုပ်များကို စက္ခုဝိညာဏ်စသော ပဉ္စဝိညာဏ်တို့က မသိနိုင်၊ ပဉ္စာရုံမှတစ်ပါးသော အခြားသော ရုပ်များလည်း ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေကာမူ ပဉ္စဝိညာဏ်တို့က မသိနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “ရုပ်မှန်လျှင် ဤဆဝိညာဏ ဝိညေယျ သဘောရှိ၏” ဟု သတ်မှတ်၍ မဖြစ်။

ဧတမေဝ စ၊ ဝေ၊ နတ္ထိတိ။ ။“ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျ” ဟု သတ်မှတ်အပ်ပြီး ရုပ်ကိုပင် ပါဠိတော်၌ “ဝိညေယျမေဝ” ဟု ဧဝဖြင့် ထပ်၍ သတ်မှတ်ခြင်းကို “ပုန ဧဝ သဒ္ဓေန န နိယမေတိ” ဟု ဆိုသည်၊ ဆိုအပ်ပြီးသော ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘောသည် ရုပ်၌ ဧကန်ရှိ၏။ နာမ်၌ကဲ့သို့ ဧကန် မရှိမဟုတ်-ဟုလို့။ [ယထာဂုတ္တော နိယမောတိ-ဥပ္ပန္နဘာဝေ သတိ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျဘာဝေါ နိယန္တုဗ္ဗတာယ (သတ်မှတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) နိယမောတိ ဂုတ္တော-အန။]

အထဝါ-ကား၊ သဗ္ဗံ ရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဘူတပါဒါယရူပံ-ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ် ကို၊ ကာလဘောဒံ-ကာလအပြားကို၊ အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ သဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗံ-ထိုအလုံးစုံသော ရုပ်ကို၊ အရူပေဟိ-နာမ်တို့နှင့်၊ သမာနဝိညေယျ သဘာဝံ-တူသော သိထိုက်သော သဘောရှိသော၊ မတိတာနာဂတံ-အတိတ်ရုပ်၊ အနာဂတံရုပ်ကို၊ နိဝတ္ထေတံ-၄၊ ဥပ္ပန္နန္တိ ဧတေန-ဥပ္ပန္နံဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ဝိ သေသေတိ-အထူးပြုတော်မူ၏။ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ သဗ္ဗံ-သော၊ တံ ရူပံ-ကို၊ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျမေဝ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဧ-ဤသို့ဖြစ်လျှင်၊ (ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် မှန်သမျှ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျဖြစ်လျှင်) ရူပါယတနသပိ-ရူပါရုံ၏ လည်း၊ သောတဝိညာဏာဒိဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျတာ-သိထိုက်သည်၏ အဖြစ် သည်၊ အာပဇ္ဇတိ နန-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ နာပဇ္ဇတိ-မဖြစ် (ကသ္မာ-နည်း)၊ ရူပံ-ကို၊ သဗ္ဗံအလုံးစုံကို၊ သမ္ဗိဇ္ဈေတွာ-ပေါင်း ပြီး၍၊ ဧကန္တံ၊ ပေ၊ ဝသေန-ဧကန်လက္ခဏာကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကိဘာဝေ န-တစ်ခုတည်း အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ (ဒဿနတော၌ စပ်)၊ အရူပတော- မှ၊ ဝိဓုရဿ-သော၊ ဆဟိဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျသဘာဝဿ-သိထိုက် သောသဘောကို၊ ဒဿနတော-ပြခြင်းကြောင့်တည်း။

အထဝါ။ ။ပြခဲ့သောနည်းသည် အဋ္ဌကထာနည်း မဟုတ် မိမိနည်းပင်တည်း။ သို့သော် တစ်နည်းပြပြန်လို၍ “အထဝါ” စသည်ကိုမိန့်သည်။ ဤနည်း၌ “သဗ္ဗံ ရူပံ” ဟူသော မူလပုဒ် နှင့်တွဲ၍ အဓိပ္ပာယ်ပြသည်။ ဆိုလိုရင်းကား-သဗ္ဗံ ရူပံ အရ ကာလ ၃ ပါးနှင့်ဆိုင်သော ဘူတ ရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ် အားလုံးကိုရသောကြောင့် ထိုအားလုံးသည် နာမ်တရားကဲ့သို့ မနာပဝိညေယျချင်း တူနေရကား အတိတ် အနာဂတ်ရုပ်များကို တားမြစ်၍ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျရုပ်ကိုသာ ယူစေ လိုသောကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ (ပစ္စုပ္ပန်)” ဟု ဝိသေသန ပြုတော်မူသည်-ဟူလို။

နန၊ ပေ၊ အာပဇ္ဇတိတိ။ ။“စဝံ”သည် အခြားနေရာ၌ “စဝံ သန္တေ”နှင့်သဘောတူ ၏၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ထိုရုပ်အားလုံးသည် ဆဝိညာဏ ဝိညေယျဖြစ်လျှင် ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံလည်း သောတဝိညာဏ်တို့သည် သိထိုက်သော ရုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာသည်မဟုတ်လော၊ ထို့အတူ ပစ္စုပ္ပန်သဒ္ဓါရုံလည်း စက္ခဝိညာဏ်စသော ဝိညာဏ်တို့ သိထိုက်သော ရုပ်အဖြစ်သို့ ရောက်ရာသည် မဟုတ်လော၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် စောဒနာသည်။

နာပဇ္ဇတိ၊ ပေ၊ ဒဿနတော။ ။စောဒကတင်တိုင်းသော အပြစ် မရောက်ပါ။ ဘာ ကြောင့်နည်း-“ရူပံ သဗ္ဗံ သမ္ဗိဇ္ဈေတွာ (ရုပ်ကို အားလုံးပေါင်းကာ “သဗ္ဗံ ရူပံ” ဟု ဟောတော် မူပြီးလျှင် ဧကန္တလက္ခဏ ဒဿနဝသေန ဂဟေတွာ ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျဟု ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏ ဆဝိညာဏ ဝိညေယျဖြစ်သော ဧကန် လက္ခဏာကိုပြသောအားဖြင့် တစ်ပေါင်း တည်းယူ၍) အရူပတော ဝိဓုရဿ ဆဟိဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျသဘာဝဿ

ပန-ဆက်၊ ပစ္စုပ္ပန်ရူပမေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ၊ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ-တို့သည်၊ ဝိညေယျ၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတသ္မိန္ဒိယမေ-ဤ သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ (သတိ-ရှိလသော်၊) သဗ္ဗရူပန္တိစ္ဆေ-သဗ္ဗ ရူပဟူသော ဤစကားရပ်၌၊ အယံ ဝိညေယျဘာဝနိယမော-ဤသိထိုက်သည်၏အဖြစ်၌ သတ်မှတ်ခြင်းကို၊ န ဝုတ္တော-ဟောတော်မမူအပ်၊ ဝါ-ဟောတော်မူအပ်ရာ မရောက်၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ပစ္စုပ္ပန်န္တိ (ဧတ္ထ)ဟူသော ဤစကားရပ်၌၊ (အယံ ဝိညေယျဘာဝနိယမော-ကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဟောတော်မူအပ်ရာ ရောက်၏၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗရူပဿ-အလုံးစုံသောရုပ် ၏၊ ဧကန္တ လက္ခဏနိယမော-ဧကန် လက္ခဏာကို သတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒသိတော-ပြအပ်သည်၊ နသိယာ-မဖြစ်ရာ၊ ပါဠိယဉ္ဇ-ပါဠိတော်၌လည်း၊ ဝိညေယျ

ဒဿနတော (နာမ် တရားမှ ဆန့်ကျင်သော ဆဝိညာဏ ဝိညေယျသဘောကို ပြခြင်းကြောင့် တည်း)။

ဆိုလိုရင်းကား--နာမ်တရားများ၌ ပဉ္စဝိညာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သောသဘောမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ"ဖြင့် ထိုနာမ်တရားမှ ဆန့်ကျင်သော သဘောကိုသာ တစ် ပေါင်းတည်းပြုခြင်းဖြစ်သည်။ "ဥပ္ပန္နံ ဆဟိ ဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ" ဟု ဟောတော်မူသော ကြောင့် "ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို သောတဝိညာဏ် စသည်တို့လည်း သိထိုက်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်မမှတ် ရပါ၊ "ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံကို စက္ခုဝိညာဏ်သာသိထိုက်၏" စသည်ဖြင့် ကိုယ့်အာရုံနှင့် ကိုယ့်ဝိညာဏ် ကို တွဲ၍မှတ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဧဝဒက တင်အပ်သောအပြစ် မဖြစ်ပါ-ဟူလို။

ပစ္စုပ္ပန်ရူပမေဝ။ ။ဤမှနောက်၌ စကားစုသည် အဋ္ဌကထာကို အပြစ်ပြသော စကား များတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ဥပ္ပန္နံ"ကို "ပစ္စုပ္ပန်မေဝ" ဟု ဝေထည်၍ ဖွင့်ထား၏၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကိုသာ ဆဝိညာဏဝိညေယျ ဖြစ်သည်ဟု နိယမပြုလျှင် ဥပ္ပန္နံ၏ ရှေ့ကလိုက်လာသော "သဗ္ဗရူပံ=ရုပ်အားလုံး၏ သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဝယ် နိယမကို ဟောတော်မမူအပ်၊ အထခေါ ပစ္စုပ္ပန်-စင်စစ်ကား ပစ္စုပ္ပန်ရုပ် တစ်စိတ်၏သာ သိထိုက်သည်၏ အဖြစ်၌ နိယမကို ဟောတော်မူ အပ်ရာ ရောက်၏၊ ["အထဝါ"ဟု အချို့စာရှိ၏၊ "အထခေါ"ဟု ရှိသောစာက ကောင်း၏၊ "ပစ္စုပ္ပန်န္တိစ္ဆေ နိယမော ဝုတ္တော တိ ယောဇနာ"ဟု မခုရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်း အနက်အဓိပ္ပာယ် မှတ်ပါ။]

ဣတိ၊ ဝေ၊ နသိယာ။[ပစ္စုပ္ပန်မှ ဣတိကို "ဣတိ တသ္မာ"ဟုလည်းကောင်း၊ ဧကန္တ လက္ခဏနိယမောကို "ဆဝိညာဏဝိညေယျ သဘာဝသင်္ခါတဿ ဧကန္တ လက္ခဏဿနိယမော"ဟု လည်းကောင်း မစုဖွင့်၏၊] ဣတိ တသ္မာ-ဤသို့ "ပစ္စုပ္ပန်မေဝ"ဟု နိယမပြုလျှင် သဗ္ဗရူပံ ဝိညေယျအဖြစ်ဝယ် နိယမကို မဟော၊ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၌သာ နိယမကို ဟောတော်မူရာရောက်သော ကြောင့် အလုံးစုံသော ရုပ်၏ ဝိညေယျသဘောကို ပြတော်မမူအပ်ရာ ရောက်သည်၊ အမှန်အားဖြင့် ကား အလုံးစုံသော ရုပ်မှာ ဝိညေယျ (သိထိုက်သော) သဘောရှိသည်သာ-ဟူလို။

မေဝါတိ-ဟူ၍၊ ဧဝကာရော-ဧဝသဒ္ဓါကို၊ ဝုတ္တော၊ ဥပ္ပန္နမေဝါတိ-ဟူ၍၊ န(ဝုတ္တော)၊ တသ္မာ၊ ဥပ္ပန္နဿေဝ-ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်၏၊ မနော၊ ပေ၊ ပတ္တိ-မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သည်၏အဖြစ်၌ သတ်မှတ်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သောတပတိတတ္ထေန-ပဉ္စဝိညာဏ်အယဉ်၌ ကျရောက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ တသ္မာ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်၊ အတ္ထော-ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗော-၏။

ကထဝိဝေတိ-ကား၊ ဂုဏေဟိ-ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ကထသဏ္ဍိတံ-အဘယ်သို့သောကောင်းစွာတည်သူကို၊ (သီလဝန္တံ ဝဒန္တိ၌စပ်)---ဉာဏမေဝ-ရေးရေးဉာဏ်သည်ပင်၊ ဉာဏဝတ္ထု-ဉာဏဝတ္ထုမည်၏၊--- သမာနဇာတိကာနံ-တူသော ဇာတိရှိသူတို့ကို၊ သင်္ဂဟော-သိမ်းယူခြင်းသည်၊ (သဇာတိသင်္ဂဟော-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သမာနဇာတိယာ-တူသောဇာတိအားဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ သဇာတိသင်္ဂဟော-မည်၏၊ ဧတ္ထ-ဤအရပ်၌၊ ဝါ-ဤစိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ သဗ္ဗာယန္တိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာတိ-မည်၏၊ သဗ္ဗာတိယာ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ရာဒေသ၊ ကောင်းစွာဖြစ်ရာ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ သဗ္ဗာတိသင်္ဂဟော-မည်၏၊ သဗ္ဗာတိဒေသေန-ကောင်းစွာဖြစ်ရာအရပ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်၊ သင်္ဂဟော-သည်၊ (သဗ္ဗာတိသင်္ဂဟော-မည်၏၊) ဣတိအတ္ထော။

အည၊ ပေ၊ ဝသေန-အချင်းချင်း လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဝိပ္ပယောဂေနစ-မကွေမကွာ ယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သမာဓိဒေသေ-သမာဓိအရပ်၌၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ သမ္မာသတိအာဒယော-သမ္မာသတိ အစရှိသောတရားတို့ကို၊ သမာဓိက္ခန္ဓေ-သမာဓိဂုဏ်ကျေးဇူး၌၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်ကုန်ပြီး စ-ဆက်၊ ယတ္ထ-အကြင်စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ သတိ၊ ပေ၊ ဝတော-သတိ အစရှိသော အဖော်သဟဲရှိသော၊သမာဓိဿ-၏၊ အတ္တနော-၏၊ကိစ္စ

ပါဠိယဉ္ဇ၊ ပေ၊ ပတိတတ္ထေန။ ။အဋ္ဌကထာအဖွင့်၌ ထပ်၍ အပြစ်ပြလိုသောကြောင့် “ပါဠိယဉ္ဇ”စသည်ကိုမိန့်သည်။ ပါဠိတော်၌ “ဝိညေယျမေဝ”ဟု ဝိညေယျ၌သာ ဧဝပါ၍၊ ဥပ္ပန္န၌ ဧဝမပါ၊ ထိုသို့ မပါသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်သာ မနောဝိညာဏ၊ ဝိညေယျအဖြစ်သို့ မရောက်၊ ထိုသို့ မရောက်သောကြောင့် “မနောဝိညာဏ ဝိညေယျ” သည် “ပဉ္စဝိညာဏ် အေသနာအယဉ်၌ ပါဝင်၏” ဟူသော အဋ္ဌကထာ စကားလည်း အကျိုးမများတော့-ဟူလို။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ယောဇေတဗ္ဗော။ ။ဤပြုအပ်ပြီးသော အကြောင်းများကြောင့် “ဥပ္ပန္နံ ဆဟိဝိညာဏေဟိ ဝိညေယျံ”၌ ပဌမ ဖွင့်ပြခဲ့သော “အရူပတော ဝိဝေရံ ရူပဿ သဘာဝံ ဒဿေတိ” စသည်ဖြင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်းသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်ပါစေ။ [ဝုတ္တနယေနာတိ အရူပတော ဝိဝေရံတိ အာဒိနာ ဝုတ္တနယေန-အန။]

ကရဏံ-ကိစ္စကိုပြုခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ နေ့စဉ်စိတ္တုပ္ပါဒေါ-ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်သည်၊ သမာဓိဒေသော-မည်၏။ စ-ဆက်၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ-၏။ အပ္ပနာဘာဝတော-အပ္ပနာ၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဋိဝေဓသဒိသံ-ပဋိဝေဓ ဉာဏ်နှင့်တူသော၊ ကိစ္စ-ကိစ္စသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမာနေန-တူသော၊ ပဋိဝေဓ ကိစ္စေန-ပဋိဝေဓ ကိစ္စ ဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌိသင်္ကပ္ပါ-သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပတို့ကို၊ ပညက္ခန္ဓေ-၌၊ သင်္ဂဟိတာ-န်ပြီ၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]-ရူပပိဘတ္တိ ဧကကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ-ရူပပိဘတ္တိ၌ ဧကကအဖွင့်သည်။ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။



ဒုကနိဒ္ဒေသ

ဥပါဒါဘာဇနိယကထာ အဖွင့်

အပ္ပ၊ ပေ၊ ဒဿနံ-အပ္ပရဇက္ခေအစရှိသော သတ္တဝါအပေါင်းကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဗုဒ္ဓစက္ခု-မည်၏။ ဆသု-နိဿော၊ အသာဓာရဏဉာဏေသု-တို့တွင်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိညာဏံ-ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိညာဏ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [အခြားနေရာ၌ “ဗုဒ္ဓစက္ခု”အရ “အာသယာနုဿယဉာဏံ” ကိုလည်းဖွင့်ကြ၏။ သဗ္ဗံ၊ ပေ၊ ဒဿနံ-အလုံးစုံသော သင်္ခတတရား၊ အသင်္ခတတရားကို သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်၊ သမန္တစက္ခု-မည်၏။ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ပရိညေယျံ-ပိုင်းခြား၍ သိထိုက်သော တရားတည်း၊ ပရိညာတံ-ပိုင်းခြား၍ သိအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဇေမာဒိနာ-သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဉာဏဒဿနံ-သိမြင်တတ်သော ဉာဏ်သည်၊ ဉာဏစက္ခု-မည်၏။ [ဇေမာဒိနာ၌ အာဒိသဒ္ဓါကို “ဒုက္ခံ၊ ပရိညေယျံ၊ ပရိညာတံ”ဟူသော ၃ ပုဒ်လုံးတို့၌ အသီးသီး ယှဉ်စေထိုက်၏။ ဘာကြောင့်နည်း---“ဣဒံ အရိယသစ္စန္တိ မေဘိက္ခဝေ၊ ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယော အရိယသစ္စန္တိ မေ ဘိက္ခဝေ” စသည်ဖြင့် ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသောကြောင့်တည်း၊] တဒ္ဓိ-ထိုဉာဏစက္ခုသည်လည်း၊ ပုရိမဒ္ဓယမိဝ-ရှေ့စက္ခု ၊ ပါးအပေါင်းကဲ့သို့၊ ကာမာဝစရံ-ကာမာဝစရတည်း၊ [မဟဂ္ဂုတံ လောကုတ္တရာဉာဏံ မဟုတ်-ဟူလို၊] စတုသစ္စဓမ္မဒဿနံ-၄ ပါးသော သစ္စာတရားတို့ကို သိမြင်တတ်သောဉာဏ်သည်၊ ဓမ္မစက္ခု-မည်၏။

ဥပတ္တန္တဘူတာ-ပသာဒစက္ခုကို ထောက်ပံ့တတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတု၊ ပေ၊ သန္တတိယော-၄ ပါးသောအကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်အစဉ်တို့သည်၊ သမ္ဘာရာ-သမ္ဘာရတို့မည်၏။ (ယံ-အကြင် စက္ခုသည်၊) သမ္ဘာရေဟိ-တို့နှင့်၊ သဟ (ဝတ္တတိ ဣတိ၊ တံ-ထိုစက္ခုသည်၊) သသမ္ဘာရံ-မည်၏။ သမ္ဘာရဝန္တံ-

သမ္ဘာရရှိသော စက္ခု၊ ---သမ္ဘဝသမ္ဘူတံ-သမ္ဘဝအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာဖြစ်သော၊ အာပေါဓာတုဝေ-အာပေါဓာတ်ကိုပင်၊ သမ္ဘဝေါတိ-သမ္ဘာဟူ၍၊ အာဟ။

ပရိမဏ္ဍလာဒိ သဏ္ဍာနဘူတံ-အဝန်းအဝိုင်း အစရှိသော ပုံသဏ္ဍာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏာယတနမေဝ-ပဏ္ဏာယတနကိုပင်၊ သဏ္ဍာနန္တိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)၊ ပန-ဆက်၊ တထာဘူတာနံ-ထိုသမ္ဘဝ၊ သဏ္ဍာနအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အတထာဘူတာနံ စ-ထိုသမ္ဘဝ၊ သဏ္ဍာနအခြင်းအရာအားဖြင့်မဖြစ် သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အာပေါဓာတု ဝဏ္ဏာယတနာနံ-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယ တနတို့၏၊ ယထာ ဝုတ္တေ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ် ပြီးသော) မံသဝိဏ္ဏေ-အသားဆိုင်၌၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုသမ္ဘဝ၊ သဏ္ဍာနတို့ကို၊ ဝိသု-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယတနတို့ မှ သီးခြား၊ ဝစနံ-ဆိုခြင်းသည်၊ (ဟောတိ) ဟိ-မှန်၊ မံသဝိဏ္ဏေ-သည်၊ စုဒ္ဒသ သမ္ဘာရော-၁၄ ပါးသော ရုပ်ဟူသောသမ္ဘာရရှိ၏၊ [ဝဏ္ဏ-သဏ္ဍာန ၂ ခုထည့်မှ ၁၄ ပါးပြည့်၏။]

စတုဓာတုနိဿိတေဟိ-ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကိုမှီကုန်သော ရုပ်တို့နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ (တွဲဘက်၍) ဝုတ္တဿ-ဆိုအပ်သော၊ သမ္ဘဝဿ-သုက်၏၊ ဓာတုတ္တယနိဿိ တတာ-ဓာတ် ၃ ပါးအပေါင်းကို မှီသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ယောဇောဗ္ဗာ-၏၊ [က လာပ်တစ်ခုတည်း၌ ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးရှိရာဝယ် သမ္ဘဝရုပ်က အာပေါဓာတ်ဖြစ်နေ သောကြောင့် ကြွင်းသောဓာတ် ၃ ပါးကိုသာမှီရသည်-ဟူလို] သဏ္ဍာနကား၊ ဥပါ ဒါရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးလုံးကို မှီနိုင်သည်။ ဝါ-တစ်နည်း၊ အာ ပေါ၊ ပေ၊ မေဝ-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာယတနတို့၏ ချည်းသာ၊ သမ္ဘဝသဏ္ဍာနာဘာဝါ- သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဍာနမဟုတ်ခြင်းကြောင့်၊ [သူတို့ချည်းသာမက၊ အခြားရုပ်တွေပါ ပေါင်းမှ သမ္ဘဝ၊ သဏ္ဍာနဖြစ်ခြင်းကြောင့်-ဟူလို] ဝိသု-အာပေါဓာတ်၊ ဝဏ္ဏာ ယတနတို့မှ သီးခြား၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုဓာတုနိဿိတတာ စ-ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးကို မှီသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ န ဝိရုဇ္ဈတိ-မဆန့်ကျင်။

ယံ မံသဝိဏ္ဏံ-ယင်း အသားဆိုင်ကို၊ သေတာဒိနာ-အဖြူ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သဉ္ဇာနန္တော-အမှတ်ပြု၍သိသော၊ (လောကော-လူအပေါင်းသည်) ပသာဒစက္ခံ- ပသာဒစက္ခုကို၊ န သဉ္ဇာနာတိ-အမှတ်ပြု၍ မသိ၊ ပတ္တိန္ဒတာဒိဝိသေသံ-ပတ္တိန္ဒတာ အစရှိသော အထူးကို၊ ဝတ္ထုကာမော-ဆိုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပထဝီပိ အတ္တိတိအာ ဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ) ဝိ-သော်လည်း၊ ဝဒတိ- ထပ်၍ဆို၏။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

သရီရ၊ ပေ၊ ဧတေန-ဤပါဌ်ဖြင့်၊ အဝသေသံ-သရီရ၊ သဏ္ဌာနပုတ္တိဒေသမု
 ကြွင်းသော၊ ကဏှမဏ္ဍလံ-မျက်နှာဝန်းကို၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်၏၊ သွေဟမိဝ-
 ဆီကဲ့သို့၊ သတ္တက္ခိပဋုလာနိ-ခုနစ်ထပ်သော မျက်လွှာတို့ကို၊ ဗျာပေတွာ-ပျံ့နှံ့၍၊ ဌိ
 တာဟေဝ-တည်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အတ္တနေ- မိမိဟူသော စက္ခုပသာ
 ဒ၏၊ နိဿယဘူတာဟိ-မှီရာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ စတူဟိ-နံသော၊ ဓာတူဟိ-
 တို့သည်၊ ကတူပကာရံ-ပြုအပ်သော လျောသောကျေးဇူးရှိသည်၊ တံနိဿိတေဟိ
 ဧဝ-ထိုဓာတ်ကြီး ၄-ပါးကို မှီသည်ပင်လျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အာယုဝဏ္ဏာဒိဟိ-ဇီ
 ဝိတိန္ဒြဟူသော အသက်၊ အဆင်းအစရှိသည်တို့သည်၊ အနုပါလိတပရိဝါရိတံ-အ
 စဉ်စောင့်ရှောက်အပ်၊ ခြိရံအပ်သော၊ တိသန္တတိ ရူပသမုဗ္ဗဒုပကေဟိ-၃-မျိုးသော
 သန္တတိရုပ်အစဉ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော၊ ဥတုက ဥတုသန္တတိ၊ စိတ်က စိတ္တ
 သန္တတိ၊ အာဟာရက အာဟာရသန္တတိရုပ်အစဉ်ကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သော။
 ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ-ဥတု၊ စိတ်၊ အာဟာရတို့သည်၊ ဥပတ္တန္တိယမာနံ-ထောက်ပံ့
 အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) တိဋ္ဌတိ၊ စ-ဆက်၊ သတ္တက္ခိပဋုလာနံ-တို့ကို၊ ဗျာပနဝစနေန-
 ပျံ့နှံ့ခြင်းကိုဆိုကြောင်း စကားဖြင့်၊ (“သတ္တက္ခိ ပဋုလာနိ ဗျာပေတွာ”ဟူသောစကား
 ဖြင့်) စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ အသီးသီး၏ ၊ အနေက၊ ပေ၊ ဘာဝံ-များစွာသော
 ကလာပ်၌ တည်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ၊ ပမာဏတော၊ ပေ၊ မတ္တန္တိ-ဟူသော
 စကားကို ဥကာသိရမတ္တေ-သန်းဦးခေါင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပဒေသေ-အရပ်၌၊
 ပဝတ္တနတော-ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ။ [အချို့စာအုပ်များ၌ ဤဝါကျမပါ။]

ရူပါနိ မနုဿတိတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ မကာရော-မ အက္ခရာသည်၊ ပဒသန္တိက
 ရော-ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ အထဝါ-ကား၊ မနုတိ-ကား၊ မစ္စော-
 သတ္တဝါသည်၊ (ပဿတိ၌စပ်။)

ဥပကာရဘူတေဟိ-လျော်သောကျေးဇူးကို ပြတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊
 (တိဟိ၊ မဟာဘူတေဟိ-တို့သည်၊) သင်္ဂတိတော-သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှင့်အပ်သော၊ (ပသာ
 ဒေါ အတ္ထိ၌စပ်။)

ပရိယာယေနာတိ-ကား၊ စတုနံ-၄-ပါးသော မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပသာဒေါ-
 ပသာဒသည်၊ တေသု-ထိုမဟာဘုတ်တို့တွင်၊ ဧကဿ-တစ်ပါးသော မဟာဘုတ်၏၊
 (ပသာဒေါ-ပသာဒသည်၊ ဟောတိ၊) ဒွိန္ဒုစ-၂-ပါးသော မဟာဘုတ်တို့၏လည်း၊
 (ပသာဒေါ ဟောတိ၊) ဣတိပိ-သို့လည်း၊ ဝတ္တံ-၄၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ (ကိမိဝ၊)
 သမာနဓနာနံ-တူသော ဥစ္စာရှိသူ လူ ၄-ယောက်တို့၏၊ ဓနဝိယ-တစ်ခုသော ဥစ္စာ
 ကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ ဧတေန ပရိယာယေန-ဤပရိယာယ်ဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)---သ
 ရီရံ-သရီရဟူသည်၊ ရူပက္ခန္ဓော-ရူပက္ခန္ဓာသာတည်း။ [ဧဝဖြင့် နာမ်ဓန္ဓာ ၄-ပါးကို
 ကန့်သည်။]

ပဋိဗုဒ္ဓနမေဝ-ထိခိုက်ခြင်းသည်ပင်၊ နိယံသော-ပွတ်တိုက်ခြင်းတည်း၊ ပဋိဗုဒ္ဓနနိယံသော-ထိခိုက်ခြင်းသည်ပင် ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ရူပါဘိ မုခဘာဝေန-ရူပါရုံသို့ ရှေးရှုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ နိဿယ၊ ပေ၊ တော-မှီရာ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ (နိယံသော ဌစပ်) ပဋိဗုဒ္ဓနတော-ကြောင့်၊ ဇာတော-သော၊ နိယံသော-တည်း၊ ပဋိဗုဒ္ဓနနိယံသော-ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပွတ်တိုက်ခြင်း။ ..

သစေ၊ ပေ၊ အာဂစ္ဆေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဟေတုကိရိယံ-အကြောင်းကြိယာကိုလည်းကောင်း၊ ပဿေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဖလကိရိယဉ္စ-အကျိုးကြိယာကိုလည်းကောင်း၊ ပရိကပ္ပေတွာ-ကြံဆ၍၊ တေန ပရိကပ္ပေန-ထိုကြံဆခြင်းဖြင့်၊ ဝစနံ-ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်၊ ပရိကပ္ပဝစနံ-နမည်၏၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပရိကပ္ပစကား၌၊ ဟေတုကိရိယာ-အကြောင်းကြိယာကို၊ အနေကတ္တာ-များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝုတ္တာ-မဆိုအပ်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သိနိုင်၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ပဿေဝါတိ ဣမိနာဝစနေန-ဖြင့်၊ တိသုပိ-န်သော၊ ကာလေသု-တို့၌၊ စက္ခု ဝိညာဏဿ-၏၊ နိဿယဘာဝံ-မှီရာ၏အဖြစ်သို့၊ အနုပဂစ္ဆန္တံ-မရောက်သော၊ စက္ခု-စက္ခုပသာဒကို၊ သင်္ဂဏှာတိ-သိမ်းယူ၏။

ပဋိ၊ ပေ၊ နိယံသော။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် “သပ္ပဋိဗော”၌ ပဋိဗုဒ္ဓကို “ပဋိဗုဒ္ဓ ငွန်နိယံသော”ဟု ဖွင့်၏၊ ထို၌ “ပဋိဗုဒ္ဓနှင့် နိယံသည် အနက်အရတူ၏” ဟု သီလေလို၍ “ပဋိဗုဒ္ဓ နမေဝ+နိယံသော”ဟု ဖွင့်သည်၊ ရူပါရုံ၏ ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်း နှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့် စက္ခုကို သပ္ပဋိဗုဒ္ဓဟု ခေါ်သည်-ဟုလို၊ အဋ္ဌ ကထာ၌ “ဧတ္ထ ဇာယတိ”ဟု ဖွင့်သော်လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သော၊ “သဟ+ပဋိဗောန သော+ဝတ္တတိဟိ သပ္ပဋိဗော” ဟုပြုပါ။

ရူပဘိ၊ ပေ၊ နိယံသော။ ။ဤနည်း၌ကား “ပဋိဗုဒ္ဓနတော+ဇာတော+နိယံသော ပဋိဗုဒ္ဓနနိယံသော”ဟု မဇ္ဈေလောဝိသမာသံ ပြုရ၏၊ “ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပွတ်တိုက်ခြင်း”ဟုလို၊ နိယံသ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုပြလို၍ “ရူပါဘိ၊ ပေ၊ ပတိသင်္ခါတော”ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ရူပါရုံသည် စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်မိသောအခါ မထိခိုက်မိသော စက္ခုပသာဒကဲ့သို့ မနေဘဲ၊ ရူပါရုံသို့ ရှေ့ရှုလျက် စက္ခုဝိညာဏ်၏ မှီရာအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကို “နိယံသ-ပွတ်တိုက်ခြင်း” ဟု ဆိုလိုသည်။ “နိယံသော နိဿယဘာဝါ ပတ္တိ-အနု။

ဧတ္ထစ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အာဂစ္ဆေယျ” ဟူသော ဟေတုပရိကပ္ပကြိယာ၊ “ပဿေယျ”ဟူသော ဖလပရိကပ္ပကြိယာ ၂-မျိုးကို ပြ၏၊ ထိုတွင်မြင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် ရှေ့ရှုကျခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းတစ်ခုသာမက “စက္ခု လောက၊ ရူပထင်ပြီ၊ မနသီ၊ ၄-လီ စက္ခုဖို့”နှင့်အညီ ရူပါရုံ၏ ထင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းမှတစ်ပါး အခြားအကြောင်းများ ရှိသေး၏၊ သို့ကြောင့် ထိုအာပိတဂမနဟူသော အကြောင်းတစ်ခုကို မဆိုအပ်သော်လည်း (အကျိုးမြင်ခြင်းကို မှန်းဆ၍) သိနိုင်လောက်ပါသည်-ဟုလို။

ဒဿနေ-မြင်ခြင်း၌၊ ပရိဏာယက ဘာဝေါ-ရှေ့ဆောင် အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်သည်။ ဒဿနပရိဏာယကဋ္ဌာ-မည်၏။ ဟိ-ဥပမာဆောင်ထင်အောင်ပြအံ့၊ ဣဿရော-အစိုးရသူသည်။ ဣဒဗ္ဗိဒဗ္ဗ-ဤမည်သော အမှု၊ ဤမည်သောအမှုကိုလည်း။ ကရောထ-ပြုလုပ်ကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တော-ပြောလျက်၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ကိစ္စေ-ထိုထိုကိစ္စ၌၊ သပုရိသေ-မိမိ၏ အချင်းယောက်ျားတို့ကို၊ ပရိဏာယတိ ယထာ-ရှေ့ဆောင်သကဲ့သို့၊ [နေတိ၊ န ယတိကဲ့သို့ “ပရိဏာယတိ” ဟုရှိစေ၊] ပဝတ္တယတိ ယထာ-ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဒဗ္ဗိ-ဤစကားကိုလည်း၊ စက္ခုသမ္ပဿာဒီနံ-စက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသည်တို့၏၊ နိဿယဘာဝေန-မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ တေ ဓမ္မေ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿအစရှိသော တရားတို့ကို၊ ဒဿနကိစ္စေ-မြင်ခြင်းကိစ္စ၌၊ အာဇာပေန္တံ ဝိယ-စေခိုင်းသကဲ့သို့၊ ပရိဏာယတိ-ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခုတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၊ စက္ခုတိ-ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စက္ခု-မည်၏။ ယထာ ဝုတ္တေန-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အာစိကူတိ-စက္ခုသမ္ပဿစသည်တို့ကို ပြောပြတတ်၏။ ပရိဏာယတိ-ရှေ့ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထဝါ-ကား၊ သမဝိသမာနံ-ညီညွတ်ကုန်၊ မညီညွတ်ကုန်သော၊ ရူပါနိ-ရူပါရုံတို့ကို၊ စက္ခုတိ အာစိကူတိ-ပြောပြတတ်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပကာသေတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏။ ဣတိ၊ စက္ခု-မည်၏။

တ္ထေ-ဤစက္ခုပသာဒ၌၊ သဗ္ဗာယန္တိ-ကောင်းစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝါ-ပေါက်ဖွားကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗာတိ-မည်၏။ ကေ-အဘယ်တရားတို့သည်၊ သဗ္ဗာယန္တိ-ကုန်သနည်း၊ ဝါ-နည်း၊ ဖဿအစရှိသော တရားတို့သည်၊ (သဗ္ဗာယန္တိ-ကုန်၏) တထာ-တူ၊ (ဖဿစသော တရားတို့၏ ပေါင်းဆုံရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ သမော သရဏံ-မည်၏။ [“တထာ”ဖြင့် “သမ္မာ+ဩသရန္တိ ဧတ္ထာတိ သမော သရဏံ” ဟု ပြုရမည်အဖြစ်ကို ပြ၏။ [စက္ခုသမ္ပဿာဒီနံ-စက္ခုသမ္ပဿအစရှိသည်တို့ကို၊ (အနုပ္ပဝတ္တနေန၌ စပ်)၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော စက္ခု ပသာဒ၏။ တိက္ခ၊ ပေ၊ နေန-ထက်သည်၏အဖြစ်၊ နံ-သည်၏အဖြစ်သို့ အစဉ်လိုက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ဣန္ဒြိ-မိမိ၏ အစိုးရသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကာရေတိ-ပြုစေတတ်၏၊ ဣတိ-ဤကား အနက်(စက္ခု-

အာစိကူတိ ပရိဏာယတိတိ အတ္ထော။ ။“အနေ ကတ္တတ္တာ ဓာတုနံ”နှင့်အညီ စက္ခု တိဉ္စိ စက္ခုဓာတ်၏ အနက်ကို “ပရိဏာယတိ” ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်နည်း၌ “ပကာသေတိ” ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။-အနု။

စက္ခုသမ္ပဿာဒီနံ၊ ပေ၊ ကာရေတိ။ ။စက္ခုအကြည်ဓာတ်ကောင်းလျှင် စက္ခုသမ္ပဿစသော နာမ်တရားတို့လည်း မြင်မှုကိစ္စ၌ ထက်မြက်ကြ၏။ စက္ခုအကြည်ဓာတ်အားသေးလျှင် စက္ခုသမ္ပဿစသော နာမ်တရားတို့လည်း မြင်မှုကိစ္စ၌ အားသေးကြ၏။ ဤသို့ မိမိသဘောကို လိုက်စေခြင်းသည်ပင် ဒဿနကိစ္စ၌ အစိုးရသည် မည်၏။

သည်။) နိစ္စ-မြစ်၏၊ ခုတ်-ခိုင်ခံ့၏၊ အတ္တာ-အတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟိတဿ-ယူအပ်သည်၊ (သမာနဿ) ပိ-သော်လည်း၊ လုဇ္ဇန ပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန-ပျက်စီးတတ်၊ အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (လောကောဋ္ဌစပ်) ဇောန-ဤစက္ခုဖြင့်၊ (ဖဿာဒယော-တို့သည်) ဝဋ္ဌဉ္စန္ဒိ-သုံးစွဲကုန်၏၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝဋ္ဌဉ္စန္ဒိ-မည်၏၊ တံ- ဒွါရိကာနံ-ထိုစက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဖဿာဒိနံ-တို့၏၊ ဝဋ္ဌဉ္စန္ဒိ-သုံးစွဲကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ (ဒွါရဉ္စ ဝပ်) ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ပရိကပေါ ဝေ-ကြံစည်ခြင်း ကြံယာသည်ပင်၊ ဝိကပ္ပနတ္ထော-ဝိကပ် အနက်ရှိသော သဒ္ဓါမည်၏၊ ဗဒ္ဓယမာနမေဝါတိကား၊ ပဿာဒဿ-၏၊ အဘိဗုဓ ဘာဝ ဝိသေသ-ရေးရှုသည်၏အဖြစ်ဟူသော အထူးသို့၊ ဂစ္ဆန္တ မေဝ-ရောက်သော်သာလျှင်၊ ဝါ-ရောက်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (ရူပံ ပဋိဟညတိနာမဋ္ဌံ စပ်။)

ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ အာရဗ္ဗ-အာရုံပြု၍၊ စက္ခုသမ္ပဿာဒိနံ-စက္ခု သမ္ပဿအစရှိသောတရားတို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိဝစနေနေဝ-ဖြစ်ပုံကို ဆိုကြောင်းစကားဖြင့်ပင်၊ [“ရူပံ အာရဗ္ဗ စက္ခုသမ္ပဿော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝါ”စသော ပါဠိတော်စကားဖြင့်ပင်၊] တေသံ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသော တရားတို့၏လည်းကောင်း၊ တံ ဒွါရိကာနံ-ထိုစက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အညေသံ စ-အခြားသော ပဋ္ဌဒွါရဝဇ္ဇန်းစသည်၌ ယှဉ်သော ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏လည်းကောင်း၊ ရူပံ-ကို၊ အာရဗ္ဗ-၍၊ ဥပ္ပတ္တိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊စ-ဆက်၊ တေသံ-ထိုစက္ခုသမ္ပဿ အစရှိသော တရားတို့အား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အကြင် ပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ရူပံ-ရူပါရုံသည်၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ ဟောတိ၊ တေန ပစ္စယေန-ထိုပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ ဣမိနာတိ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော)၊ အာဟ၊ တတ္ထ-ထိုဣမိနာအစရှိသော စကားရပ်၌၊ စက္ခု၊ ပေ၊ ဝစနေန-ဤစကားဖြင့်၊ တဒါလမ္ပန ရူပါရမဏာ တာယ-ထိုဖဿ အစရှိသော တရားတို့၏ အာရုံဖြစ်သော ရူပါရုံလျှင် အာရုံရှိကုန်

ရူပံ အာရဗ္ဗ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ။ ။ဤဝါကျသည် အဋ္ဌကထာဝယ် “ဣမိနာ” စသောဝါကျကို ဖွင့်သော စကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ “စက္ခုပဿာဒဝတ္ထကာနံ ဖဿာဒိနံ၊ စက္ခုဒွါရဝီထိ ပရိယာပဇ္ဇာနံ”တို့ကို ကြည့်၍ “တေသံ၊ တံ ဒွါရိကာနံ အညေသံ စ ရူပံ အာရဗ္ဗ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ” ဟုမိန့်သည်။ [တံ ဒွါရိကာနံ အညေသံဖြင့် စက္ခုဒွါရဝီထိ၌ပါသော ပဋ္ဌဒွါရဝဇ္ဇန်းစသည်၌ ယှဉ်သော ဖဿစသည်ကိုယူပါ၊ ထို့ကြောင့်နောက်၌ “မနောဓာတုအာဒိနံ”ဟုဆိုသည်၊ ထိုဖဿကား မနောသမ္ပဿတည်း။] “ပုရေဓာတပစ္စယေန အာရမဏာပိပတိ အာရမဏုပနိဿ ယ ပစ္စယေဟိ”ကို ကြည့်၍ “ယထာ စ၊ ပေ၊ တေန ပစ္စယေန ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ ဟောတိ” ဟုဆိုသည်။

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ သဒိသာနံ-ထိုစက္ခုပသာဒဝတ္ထုက ဖဿအစရှိသည်တို့ နှင့် တူကုန်သော၊ မနောဓာတုအာဒိနံ-မနောဓာတ်အစရှိသော တရားတို့၏လည်း၊ [အာဒိဖြင့် သန္တီရဏ၊ ဝုဋ္ဌော၊ တဒါရုံတို့ကို ယူ၊] ပုရေဇာတပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ဥပ္ပတ္တိ-ကို၊ ဒဿိတာ- ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပန-ဆက်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဖဿအစရှိသော တရားအပေါင်း၌၊ ဝိသေသော-ပစ္စယသတ္တိအထူးသည်၊ အတ္တိ၊ တံ-ထိုဖဿအစရှိသော တရားအပေါင်းကို၊ ဒဿေ တံ-ငှါ၊ စက္ခု၊ ပေ၊ အာဒိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ ဂရုံ ကတွာ-အလေးပြု၍၊ ပဝတ္ထ၊ ပေ၊ ဘူတာနိ-ဖြစ်သော လွန်စွာသာယာခြင်း၊ လွန်စွာနှစ်သက်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ တာနိစ-ထိုစက္ခုဒွါရဝေန ဝိထိ ပရိယာပနဖြစ်သော ဖဿစသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ သမ္ပယုတ္တကာနိစ-ထိုတရားတို့နှင့် ယှဉ်သောတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ၊ ပေ၊ နိဿယေ ဟိ-အာရမဏာဓိပတိ၊ အာရမဏူပနိဿယတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ အညာနိ-စက္ခုဒွါရဝေနဝိထိ ပရိယာပနမှ အခြားကုန်သော စက္ခုသမ္ပယုတ္တအစရှိသော တရားတို့သည်၊ အာရမဏ ပုရေဇာတေနေဝ-အာရမဏ ပုရေဇာတကြောင့်သာ၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) ဣတိဇဝံ-ဤသို့၊ အာရဗ္ဗာတိဝစနံ-အာရဗ္ဗဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ အာရမဏပစ္စယတော-အရမဏပစ္စည်းမှ၊ အညပစ္စယဘာဝဿပိ-အခြားပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သည့် အဖြစ်ကိုသာ၊ (ဒိပကံ) ဣတိအယံ-ကာ၊ စတေသံ-ဤအာရဗ္ဗ၊ အာရမဏသဒ္ဓါတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

သုဏာတိတိ-ကာ၊ သောတဝိညာဏဿ-သောတဝိညာဏ်၏၊ နိဿယဘာဝေန-မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သုဏာတိ-ကြားတတ်၏၊ ဇီဝါသဒ္ဓေန-ဇီဝါသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဝိညာ ယမာနာ-သိအပ်သော၊ ကိရိယာ-အရသာကို ခေါ်ခြင်းကြိယာသည်၊ သာယနံ-သာယာခြင်းတည်း၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သာယနဋ္ဌေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ကုစ္ဆိတာနံ-စက်ဆုပ်အပ်ကုန်သော၊ ဒုက္ခသမ္ပယုတ္တ ဖဿာဒိနံ-ဒုက္ခဝေဒနာနှင့်ယှဉ်သော ဖဿအစရှိသော တရားတို့၏၊ အာယော-ဖြစ်ရာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာယော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒုက္ခ၊ ပေ၊ ဒုက္ခာနံ-ဒုက္ခ ဒုက္ခ၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတို့၏၊ (အာယော-တည်း၊ ဣတိ၊ ကာယော-မည်၏၊) [ဒေါသမူဒ္ဓေး ဒုက္ခသဟဂုတံ ကာယဝိညာဉ်၌ရှိသော ဝေဒနာသည် ဒုက္ခ ဒုက္ခမည်၏၊ “သဗ္ဗေသင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”အရ သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်းသည် ဝိပရိဏာမဒုက္ခ မည်၏။]

ကာယာယတနဿ-ကာယာယတန၏၊ ဗျာပိတာယ-ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စက္ခုပသဒေ-၌၊ ကာယပသဒဘာဝေါပိ-ကာယပသဒ၏ ထင်ရှားရှိခြင်းသည်လည်း၊ အတ္ထိ-ရှိရာရောက်၏၊ [ကာယပသဒဘာဝေါတိ ကာယပသဒသတ္တာဝေါ၊ အနု။] (ကသ္မာ-နည်း၊) တေန-ထိုကာယပသဒသည်၊ စက္ခုပသဒဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အနုဝိဒ္ဓတ္တာ-ထိုးဖောက်ဝင်နေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [“အနုဝိဒ္ဓတ္တာတိ အနုယုတ္တာဘာဝတော၊ သံသဋ္ဌဘာဝတောတိ အတ္ထော” ဟု အနုဖွင့်၏၊ ယှဉ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၊ ရောနေသည်၏အဖြစ်ကို “အနုဝိဒ္ဓတ္ထ” ဟု ဆိုသည်-ဟုံလုံ၊ ဤမှ နောက်၌ နော ဗျာပိတာစ န သိယာဟု တွေ့ရ၏၊ “နောစေ၊ ဗျာပိတာစ န သိယာ” ဟုရှိသင့်၏၊] (စိက္ခုပသဒေ-၌၊ ကာယပသဒဘာဝေါ-သည်၊) နောစေ (အတ္ထိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဗျာပိတာစ-ဥပါဒိန္နကရုပ်ရှိရာ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ န သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ သာ-ထိုဗျာပိတာကို၊ ဝုတ္တာ-အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ၊ စက္ခုပသဒဿ-၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဝဘာသနံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ အရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ ထင်ရှားအရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ ကာယပသဒဿ၏၊ ရူပါဝ ဘာသနံစ-ရူပါရုံ၏ အရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ရူပါရုံ၏ ထင်ရှား အရိပ်အရောင်သည်လည်းကောင်း၊ အာပန္နံ-ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ လက္ခဏသမ္ဘိဿတံ-လက္ခဏာတို့၏ ရောနှောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (စောဒကော) စောဒေတိ၊ စက္ခုကာယာနံ-စက္ခုပသဒ၊ ကာယပသဒတို့၏ အညနိဿယတ္တာ-တစ်ပါးတခြား မှီရာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ [စက္ခု၏မှီရာမဟာဘုတ်မှ တစ်ပါးသော မဟာဘုတ်တို့ကို ကာယပသဒက မှီသည့်အတွက်၊] ကလာပန္တရဂတယ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အညဿ၊ ပေ၊ အဘာဝတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ရူပရသာဒိနိဒဿနံ-ရူပါရုံ ရသာရုံ အစရှိသည်ကို ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (ဝုတ္တံ ၌ စပ်၊) [“ယထာဟိ ရူပရသာဒယော ဝါလိကာစုတ္တာနိ ဝိယ” စသော အဋ္ဌကထာစကားကိုရည်ရွယ်သည်၊] သမာနနိဿယာနံစ-တူသောမှီရာ မဟာဘုတ်ရှိသော ရူပါရုံ ရသာရုံ စသည်တို့၏သော်မှလည်း၊ အညမည သဘာဝါ နပဂမေန-တစ်ပါးတစ်ပါး၏သဘောသို့ မကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ အညမညသို့-အချင်းချင်း၌၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်တုံသေး၏၊) အသမာနနိဿယာနံ-မတူသော မှီရာ မဟာဘုတ်ရှိသော စက္ခုပသဒ ကာယပသဒတို့၏၊ (အညမညသို့-၌၊) အဘာဝေ-မရှိခြင်း၌၊ ဝါဒေါ-ပြောဆိုဖွယ်သည်၊ ကောပန-အဘယ်မှာ ရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ-အနက်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငါ၊ ဝုတ္တံ။

ရူပါဘိဿာတာရဟော စ-ရူပါရုံ၏ထိခိုက်ခြင်းကို ထိုက်သည်လည်း ဟုတ်၏။
 သော-ထိုရူပါဘိဿာတာရဟူသည်၊ ဘူတပ္ပသာဒေါစ-ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်စေ
 တတ်သည်လည်း ဟုတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရူပါ၊ ပေ၊ ပုသာဒေါ-မည်၏။ [ဤ
 ဝစနတ္ထဖြင့် “ရူပါဘိဿာတာရဟ” ပုဒ်ကို “ဘူတ”၌ မစပ်စေဘဲ “ပသာဒ”၌ စပ်
 စေလိုသည်ဟုပြသည်။] စက္ခု-စက္ခုသည်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ ရူပါဘိဿာတာရဟ
 ဘူတပ္ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏။ စ-ဆက်၊ ရူပါဘိဿာတောတိ (ပဒဿ)-၏။ ရူပေ-
 ရူပါရုံ၌၊ (အဘိဿာတော-စက္ခုပသာဒ၏ထိခိုက်ခြင်းတည်း။) ဝါ-တစ်နည်း၊ ရူပဿ-
 ရူပါရုံ၏။ အဘိဿာတော-စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်းတည်း။ ဣတိ အတ္ထော၊ [သော
 ရူပေ စက္ခုဿ၊ စက္ခုမ္ပိ ဝါ ရူပဿဟောတိ၊ ရူပေ၊ ရူပဿ ဝါ အဘိဿာ တောတိ-
 အန။]

ပရိပုဏ္ဏာ၊ ပေ၊ ကဿ-ပြည့်စုံသော အာယတနရှိသော အတ္တဘော၊ မပြည့်
 စုံသော အာယတနရှိသော အတ္တဘောကို ဖြစ်စေတံသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏။ နိဒါန
 ဘူတာ-အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကာမတဏှာ-ကာမတဏှာသည်လည်းကောင်း၊
 ရူပတဏှာ စ-လည်းကောင်း၊ တဒါ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ထိုအာယတနရှိသော ဘာဝ
 ကို တောင့်တခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒဋ္ဌကမတာကိဝေါဟာရံ-ဒဋ္ဌကမ
 မတာ အစရှိသော အခေါ်ဝေါ်ကို၊ အရဟတိ-၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒုတိယောနသော-
 ကို၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပသာဒတို့၌၊ ဝုတ္တော-ပြီး၊ တတ္ထ-ထိုဒဋ္ဌကမတာအစ
 ရှိသော စကားရပ်၌၊ ဧတေသံ-ဤမဟာဘုတ်တို့၏၊ ဒဋ္ဌကမတာ နိဒါနကမ္မ-
 ကြည့်ခြင်းငှါ အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသောတဏှာလျှင်အကြောင်းရင်းရှိသော ကံဟူ
 သော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တာနိ-ထိုမဟာဘုတ်
 တို့သည်။) ဒဋ္ဌ၊ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာနိ-တို့မည်၏။ [အချို့စာအုပ်တို့၌ နိဒါနံ ကမ္မံဟု
 ရှိ၏။ နိဒါနကမ္မံဟု ရှိစေ။] စက္ခု-စက္ခုသည်၊ ဧဝံ ဝိဓာနံ-ဤသို့ သဘောရှိကုန်
 သော၊ ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ပသာဒလက္ခဏံ-ကြည်စေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။
 ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧဝံဝိဓော-သော၊ ဘူတပ္ပသာဒေါ-ဘူတရုပ်တို့ကို ကြည်စေခြင်းသည်၊
 ဒဋ္ဌ၊ ပေ၊ ပသာဒေါ-မည်၏။ စက္ခု-သည်၊ ဧဝံ လက္ခဏံ-ဤသို့ ဒဋ္ဌကမတာ
 နိဒါနကမ္မသမုဋ္ဌာန ဘူတပ္ပသာဒ လက္ခဏာရှိ၏။ ရူပေသု-ရူပါရုံတို့၌၊ ပုဂ္ဂလဿ
 ဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိညာဏဿ ဝါ-စက္ခုဝိညာဏ်ကိုသော်လည်း
 ကောင်း၊ အာဝိဇ္ဇနရသံ-ဆွဲငင်ခြင်းကိစ္စရှိ၏။

ကာယောသဗ္ဗေသန္တိ-ကား၊ ဧတ္ထ-ဤကာယပသာဒ၌၊ ဝိသေသော-အထူးသည်၊
 ဧကာ-အဘယ်နည်း၊ တေဇာဒိအဓိကာနံ-လွန်ကဲသော တေဇော အစရှိကုန်သော၊
 ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပသာဒါ စ-ကြည်ခြင်းတို့သည်လည်း၊ သဗ္ဗေ သံယေဝ-
 အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်တို့၏သာလျှင်၊ (ပသာဒါ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ။) နန-

လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ စတံ-ဤစကားသည်၊ သစ္စံ-မှန်ပါပေ ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗေသန္တိ-ဟူသော၊ ဣဒံ ဝစနံ-သည်၊ သမာနာနန္တိ-သမာနာနံဟူသော၊ ဣမံ အတ္ထံ၊ ကိ၊ ဒီပေတိ-၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အနုဝတ္တမာနဿ-အစဉ်လိုက်လာသော၊ ဧကဒေသာမိကဘာဝဿ-လွန်ကံသော တစ်စိတ် တစ်ဒေသရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဝါရဏဝသေန-တားမြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဆိုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တေဇာဒိနံတိ-ကား၊ ပဒီပသင်္ခါတဿ-ဆီမီးဟု ဆိုအပ်သော၊ တေဇဿ-မီး၏၊ ဩဘာံသေန-အရောင်ဖြစ်သော၊ (ရူပေန-ရူပါရုံသည် လည်းကောင်း၊) ဝါယုဿ-လေ၏၊ သဒ္ဓေန-အသံသည်လည်းကောင်း၊ ပထဝိယာ-မြေ၏၊ ဂန္ဓေန-အနံ့သည်လည်းကောင်း၊ ဓေဋ္ဌသင်္ခါတဿ-တံတွေးဟုဆိုအပ်သော၊ ဥဒကဿ-ရေ၏၊ ရသေန-အရသာသည်လည်းကောင်း၊ (အနုဂ္ဂယုဘာဝတော၌ စပ်၊) ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမဝါဒေ စ-ရှေ့၌ဖြစ်သော ကေစိဝါဒ၌ လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမဝါဒေ စ-နောက်ဖြစ်သော အပရေဝါဒ၌ လည်းကောင်း၊ ယထာယောဂံ-ယှဉ်ထိုက်သည် အားလျော်စွာ၊ တံ တံ ဘူတဂုဏေဟိ-ထိုထိုမဟာဘုတ်၏ ဂုဏ်တို့သည်၊ အနုဂ္ဂယုဘာဝတော-ချီးမြှောက်အပ်သည့်အတွက်၊ ရူပါဒိဂ္ဂဟဏေ-ရူပါရုံအစရှိသည်ကိုယူခြင်း၌၊ ဥပကရိတဗ္ဗတော-လျော်သော ကျေးဇူးကို ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (“ပသာဒေါ ဟောတိ” ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။

ရူပါ ပေ၊ တောတိ-ကား၊ အဂ္ဂိမိ-မီး၌၊ ပဘဿရဿ-ပြီးပြီးပြက်ထွက်သော၊ ရူပဿ-အဆင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါယုမိ-လေ၌၊ သဘာဝေန-သဘောအားဖြင့်၊ သုယျမာနဿ-ကြားအပ်သော၊ သဒ္ဓဿ-အသံကိုလည်းကောင်း၊ ပထဝိယာ-

တေဇာဒိနံ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။အဋ္ဌကထာဝယ် “တေဇာဒိနံ”၌ အာဒိဖြင့် ကျန်ဓာတ် ၃ ပါးဖြစ်သော ဝါယု၊ ပထဝီ၊ ဥဒကတို့ကို ယူစေလို၍ “ဝါယုဿ”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ရူပါဒီဟိ၌ အာဒိဖြင့် သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓ၊ ရသတို့ကို ယူစေလို၍ “သဒ္ဓေန”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ရသာရုံကို ချီးမြှောက်ရာ၌ ခံတွင်းရည်သည်သာ ချီးမြှောက်နိုင်သောကြောင့် “ဓေဋ္ဌသင်္ခါတဿ”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ အနုဂ္ဂဟေတုဘာဝတောကို “ဥပကရိတဗ္ဗတော” ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ [“ကာရိတဗ္ဗ”ဟု မရှိစေရ၊ တဗ္ဗပစ္စည်းကြောင့် (က) ၌ ဝုဒ္ဓိမရောက်နိုင်။

ဤဝါကျ၌ ဆိုလိုရင်းကား-“စက္ခုပသာဒက ရူပါရုံကိုယူရာ၌ တေဇောဓာတ်၏ ဂုဏ်ဟု ဆိုအပ်သော အရောင်အလင်း ရူပါရုံသည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ သောတပသာဒက သဒ္ဓါရုံ ကို ယူရာ၌ လေ၏အသံသည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ ယာနပသာဒကဂန္ဓာရုံကို ယူရာ၌ မြေ၏အနံ့သည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏၊ ဇိဌိပသာဒက ရသာရုံကို ယူရာ၌ တံတွေးဟူသော ရေသည် ကျေးဇူးပြုလျက်ရှိ၏” ဟုဆိုလိုသည်။

ရူပါဒိနံ အဓိကဘာဝဒဿနတော။ ။“ရူပါဒိနံ”၌ “အာဒိ”ဖြင့် သဒ္ဓ၊ ဂန္ဓရသတို့ကို ယူစေလို၍ “သဒ္ဓဿ”စသည်ကို ဆိုသည်၊ ထို “ရူပဿ”စသည်ကို “ဒဿနတော” ၌သာမညကံ၊

မြေ၌။ သုရဘိအာဒိနော-ကောင်းသော အနံ့အစရှိသော၊ ဂန္ဓဿ-အနံ့ကိုလည်းကောင်း၊ အာပေ-ရေ၌၊ မခုရဿ-ချိုဆီမိမိသော၊ ရသဿစ-အရသာကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသေသယုတ္တာနံ-သတ္တိထူးနှင့်ယှဉ်ကုန်သော အဆင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿနတော- မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ ရူပါ၊ ပေ၊ ဂုဏာတိ-ဟူ၍၊ ပဌမဝါဒီ-ပဌမဝါဒရှိသော ကေစိဆရာသည်။ အာဟ၊ စ-ဆက်၊ တဿေဝ-ထိုပဌမဝါဒီအားသာလျှင်၊ ဝါ-ပဌမဝါဒီ အတွက်သာလျှင်၊ ဣစ္ဆေယျာမာတိ အာဒိနာ-အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဥတ္တရံ-အဖြေကို၊ အာဟ-ပရိဟာရ်ဆရာဆိုပြီး၊ ဣမိနာဂုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒုတိယဝါဒီဿပိ-ဒုတိယဝါဒရှိသော အပူရေဆရာကိုလည်း၊ နိဂ္ဂဟော-နှိပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ရူပါဒိဝိသေသဂုဏေဟိ-ရူပါရုံအစရှိသော ထူးသောဂုဏ်ရှိကုန်သော၊ တေဇ၊ ပေ၊ ဝါယူဟိ-မီး၊ အပေါက်အကြား၊ မြေ၊ ရေ၊ လေတို့သည်၊ စက္ခာဒိနိ-စက္ခုအစရှိသော ပသာဒတို့ကို၊ ကတာနိ-ပြုအပ်ကုန်ပြီး၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တဿ-ဆိုသော၊ ကဏာဒဿ-ကဏာဒဆရာ၏၊ [အနုဉ္စ “ကဏာဒ” ဟုရှိသည်] ဝါဒံ-ဝါဒကို၊ တတိယံ-၃ ကြိမ်မြောက်၊ ဥဒ္ဓရိတွာ၊ ထုတ်ဆောင်ပြီး၍၊ တံ-ထိုကဏာဒဆရာ၏ ဝါဒကို၊ နိဂ္ဂဟောတု-နှိပ်ခြင်းငှါ၊ အထာပိ ဝဒေယျန္တိ အာဒိ-ကို၊ ဂုတ္တံ-ပြီး၊ ဣတိ ဒဌဗ္ဗံ၊ အာသဝေ-အရက်၌၊ ဥပလဗ္ဗမာနေောပိ-ရထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဂန္ဓော-အနံ့သည်၊ ကပ္ပာသတော-ဝါဂွမ်းမှ၊ ဝိသဒိသာယ-မတူသော၊ အာပေါသံယုတ္တာယ-အာပေါဓာတ်နှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ ပထဝိယာ-မြေ၏၊ (ဂန္ဓော-အနံ့တည်း)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကပ္ပာသဂန္ဓဿ-ဝါဂွမ်းနံ့၏၊ အဓိကဘာဝါ

“ဝိသေသယုတ္တာနံ”ကို ဒဿနတော၌ ဝိသေသကံအဖြစ်ဖြင့်စပ်၊ ဝိသေသယုတ္တံ၌ “ဝိသေသ” ဟူသည် မီး၌ ရူပါရုံ၏ ပြီးပြီးပြတ်ပြက် အရောင်ထွက်ခြင်းစသော ဂုဏ်ထူးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ပဘဿရဿ”စသည်ဖြင့်ဆိုသည်။ [ရှေးစာအုပ်တို့၌ “ပဌမဝါဒံ အာဟ” ဟုတွေ့ရ၏၊ “ပဌမဝါဒီ အာဟ” ဟု မခုရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိမှလည်း အာဟ၏ ကတ္တာရနိင်မည်။]

အထဝါ။ ။ဤနည်း၌ “အထာပိ ဝဒေယျန္တိ”စသော စကားသည် ပြအပ်ခဲ့သော ကေစိတို့၏ စကားမဟုတ် “ကဏာဒ” မည်သော ဆရာ၏ ဝါဒကို ယူထားသော တတိယဝါဒကို ထုတ်ပြ၍ “ဣစ္ဆေယျာမ”စသည်ဖြင့် ထိုကဏာဒဝါဒကို နှိမ်ပုံပြသော စကားဖြစ်သည်ဟု မခုဖွင့်သည်။

အာသဝေ၊ ပေ၊ ပတ္တိတိစေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “အရက်၏အနံ့ထက် ဝါဂွမ်း၏အနံ့ကသာလွန်လျှင်”ဟု ဆိုထားသောကြောင့် ထိုစကားကို မဆိုသင့်ဟု ပြန်၍အပြစ်တင်ပုံကိုပြသော စကားတည်း၊ အရက်၌ရှိသော အနံ့သည် အာပေါဓာတ်နှင့်ယှဉ်သော ပထဝိဓာတ်၏ အနံ့ပင်ဖြစ်ရကား ကပ္ပာသ၏ အနံ့နှင့် (အာပေါဓာတ်သတ္တိ အပိုပါနေသောကြောင့်) နဂိုရိသဘာဝအတိုင်းပင် မတူချေ၊ ထို့ကြောင့် “ကပ္ပာသ၏ အနံ့က အာသဝ၏အနံ့ထက် ပိုလွန်သည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်နိုင်ပါ”ဟု ပြောဆိုအံ့။

ပတ္တိ-လွန်ကဲသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ န-မဖြစ်သင့်၊ ဣတိစေ-ဤသို့ ဆိုအံ့၊ န-မဆိုသင့်၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) အနဘိဘူတတ္တာ-ရေသည် မလွမ်းမိုးအပ်သည် ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ အာသဝေ-၌၊ ဥဒကသယုတ္တာ-ရေနှင့်စပ်ယှဉ် သော၊ ပထဝီ-ပထဝီဓာတ်ကို၊ ဥဒကေန-ရေသည်၊ အဘိဘူတာ-လွမ်းမိုးအပ်၏၊ ကပ္ပာသပထဝီ-ဝါဂွမ်း၌ရှိသော ပထဝီကို၊ (ဥဒကေန-သည်၊) န (အဘိဘူတာ)- မလွမ်းမိုးအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဿာယေဝ-ထို ကပ္ပာသပထဝီ၏သာလျှင်၊ အဓိ ကေန-လွန်ကဲသော၊ ဂန္ဓေန-အနံ့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်သင့်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ န-မဆိုသင့်၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဥဏှောဒကသညတ္ထော-ရေရွေးနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ အဂ္ဂိ-မီးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥပလဗ္ဗနိယော-ရထိုက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မဟန္တော-ကြီး ကျယ်၏၊ ဣတိ ကတ္တာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ တဿ-ထိုရေရွေး၏၊ ဖဿောဝိယ- အတွေ့ကဲ့သို့၊ ဝဏှောပိ-အဆင်းကိုလည်း၊ ဝါ-သည်လည်း၊ ပဘဿရော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥပလဘိတဗ္ဗော-ရထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥဏှောဒကဝဏှတော-ရေ ရွေး၏ အဆင်းအောက်၊ အဂ္ဂိနာ-မီးနှင့်၊ အနဘိသဗ္ဗန္ဓဿ-မစပ်သော၊ သိတုဒကဿ- ရေအေး၏၊ ဝဏှော-သည်၊ ပရိဟာယေထ-ယုတ်လျော့ရာ၏။

တသ္မာတိ-ကား၊ ဧတသ္မဘာယဿ-ဤ ၂ ပါးစုံ၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်း ကြောင့်၊ (ပဟာယေထ၌ စပ်)၊ ဟိ-ချဲ့၊ တဒဘာဝေန-ထို ၂ ပါးစုံ၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ရူပါဒီနံ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏၊ တေဇာ၊ ပေ၊ တာ-တေဇော အစရှိသည်တို့၏ ထူးခြားသောဂုဏ်၏ အဖြစ်ကို၊ နိဝတ္တိတာ-နှစ်စေအပ်ပြီ၊ ဝါ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ တံ နိဝတ္တနေန-ထိုတားမြစ်ခြင်းဖြင့်၊ တေဇာ၊ ပေ၊ ဣဒံ ကာရဏံ-ဤအကြောင်းကို၊ နိဝတ္တိတံ-ပြီ၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပရပရာ-အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ဥဘယာဘာဝေါ- ၂ ပါးစုံ၏မရှိခြင်းသည်၊ ဝိသေသကပ္ပနပ္ပဟာနဿ-မဟာဘုတ်တို့၏ အထူးကို ကြံစည်ခြင်းကို ပယ်ခြင်း၏၊ ကာရဏံ-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ အာဒိ-သော၊ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံသင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဓိပ္ပာယ် ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

န၊ အနဘိဘူတတ္တာ။ ။[ဥဒကေန ကပ္ပာသပထဝိယာ အနဘိဘူတဘာဝတော-မခု၊] ကပ္ပာသပထဝိ၌ ရေသည် မလွမ်းမိုးအပ်သောကြောင့် (ပထဝီ၏အနံ့သည် ဂုဏ်ဖြစ်လျှင်) ကပ္ပာ သပထဝီ၏အနံ့က သာ၍ သတ္တိသာလွန်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ကပ္ပာသ ပထဝီ၏အနံ့က အဓိက ဖြစ်နိုင်သည်-ဟုလို့၊ “အာသဝေ ဟိ” စသည်ကား ထိုဟိတ်၏အကျယ်တည်း။

ဥဏှောဒက၊ ပေ၊ ပရိဟာယေထ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာဝယ် “တေဇာဓိကဥဏှော ဒကဿ”စသည်ကို ဖွင့်ပြသောစကားတည်း။ ပါဠိရှိအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်ထင်ရှားပြီး၊ အဋ္ဌကထာနိဿ ယ၌လည်း အဓိပ္ပာယ်ပြထား၏။

ဧက ကလာပေပိ-တစ်ခုတည်းသော ကလာပိ၌ သော်မှလည်း၊ ရူပရသာ ဒယော-ရူပါရုံ၊ ရသာရုံ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိသဒိသာ-မတူကြတုံသေး၏။ ဘူ တဝိသေသာဘာဝေ-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ အထူးမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (သတိ) ပိ-သော်လည်း၊ နာနာ ကလာပေ-အမျိုးမျိုးသော ကလာပိ၌၊ စက္ခာဒယော- စက္ခုအစရှိသော ပသာဒတို့သည်၊ (ဝိသဒိသာ-မတူကုန်၊ ဣတိ-သို့၊) ဝါဒေါ-ပြော ဆိုဖွယ်သည်။ ကောပန-အဘယ်နည်း၊ ဝါ-အဘယ်မှာရှိတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ ရူပရသာဒိနိ ဒဿန-ရူပါရုံ၊ ရသာရုံအစရှိသည်ကို ညွှန်ပြခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဘူတဝိသေသော-မဟာဘုတ်တို့၏ အထူးသည်၊ ယဒိ နတ္ထိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ စက္ခာဒိဝိသေသဿ-စက္ခုအစရှိသော ပသာဒတို့၏ ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်၏။ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ ကိံပန-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးဖွယ်ရှိသော ကြောင့်၊ တံ-ထိုအမေးကို၊ ဒသေတုံ-ငှါ၊ ယံ၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဧကံပိ-တစ်မျိုးလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ-ကံသည်၊ ပဉ္စာ၊ ပေ၊ နိပ္ပန္တံ-၅ ပါး သော အာယတနရှိသော အတ္တဘောကို တောင့်တခြင်းကြောင့် ပြီးစီးသည်၊ (ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်)၊ စက္ခာဒိနံ-တို့၏၊ ဝိသေသဟေတုတ္တာ-ထူးသော အ ကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အည၊ ပေ၊ နန္ဒိစ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝိသေသတောတိ စ- ဟူ၍လည်းကောင်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ကမ္မဝိသေသတောဟု ရှိ၏၊] ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုကံသည်၊ ယေန ဝိသေသေန အကြင် သတ္တိထူးကြောင့်၊ စက္ခုဿ-စက္ခုပသာဒ၏၊ ပစ္စယော အကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေနေဝ-ထို သတ္တိထူးကြောင့်ပင်၊ သောတဿ-၏၊ ပစ္စယော-သည် နံ-ဟောတိ၊ (ကသ္မာ- နည်း)၊ ဣန္ဒြိ၊ ပေ၊ ပုတ္တိတော-စက္ခုန္တေမှတစ်ပါးသော သောတိန္တေ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပဋိသန္နိက္ခဏေ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝစနေန-ဟော တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပဋိသန္နိက္ခဏေ-၌၊ ဝိဇ္ဇမာနာနံ-ထင်ရှားရှိကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ- နံသော၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပါနံ-တို့၏၊ ဧကာ-သော၊ စေတနာ-သည်၊ ကမ္မပစ္စယော-ကမ္မ ပစ္စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ ဟိ-မှန်၊ နာနာစေတနာယ-ကြောင့်၊ တဒါ-ထိုပဋိသန္ဓေအခါ၌၊ ဣန္ဒြိယုပ္ပတ္တိယံ-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ဖြစ်ခြင်း သည်၊ သတိ-သော်၊ ပရိတ္တေန စ-ကာမာဝစရလည်းဖြစ်သော၊ မဟဂ္ဂတေန စ-

ဧကကလာပေပိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ဤစကားသည် "ယထာ အဝိသေသေပိ ပေ၊ ဂဟေ တဗ္ဗမေတံ"၏ အဖွင့်တည်း၊ ရူပါရုံ၊ ရသာရုံစသည်တို့ကို အဋ္ဌကထာ၌ ထုတ်ပြခြင်းမှာ တစ်ကု လာပိတည်း၌ ရှိကြသော ရူပ-ရသာစသည်တို့သော်မှ အချင်းချင်း သဘောမတူဘဲ ရှိကြတုံသေး ၏။ ကလာပိချင်းမတူသော စက္ခု သောတစသည်တို့မှာ မှီရာ မဟာဘုတ်တို့က မထူးသော်လည်း အဘယ်မှာ သဘောချင်း မထူးဘဲရှိကြအံ့နည်း၊ ဧကန်သဘောချင်း ထူးကြမည်သာ-ဟုလို။

သော၊ ကမ္မနာ-ကံသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတ်-ဖြစ်စေအပ်သော၊ ကဋ္ဌတ္တာရူပံ-သည်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကာ-သော၊ ပဋိသန္ဓိ-သည်၊ အနေကကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ-များစွာသော ကံကြောင့်ဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကေန ကမ္မေန-ကြောင့်၊ အနေကိန္ဒြိယုပ္ပတ္တိ-များစွာသော စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးစီး၏။

ဧတဿ-ဤအာရုံ၏၊ အနုလ္လိနော-မကပ်ငြိသော၊ နိဿယော-မှီရာ မဟာဘုတ်သည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သော-ထိုအာရုံသည်)၊ အနုလ္လိန နိဿယော-မည်၏၊ ရူပသဒ္ဓသင်္ခါတော-ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံဟု ဆိုအပ်သော၊ ဝိသယော-အာရုံတည်း၊ ဂန္ဓရသာနံ-ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံတို့၏၊ နိဿယာ-မှီရာမဟာဘုတ်တို့သည်၊ ဃာန ဇိဝါ နိဿယေ-ဃာနပသာဒ၊ ဇိဝါပသာဒတို့၏ မှီရာမဟာဘုတ်၌၊ အလ္လိယန္တိ-ငြိကပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေ-ထိုဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံတို့သည်၊ နိဿယဝသေန-မှီရာ မဟာဘုတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အလ္လိနာ-ငြိကပ်ကုန်၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ကာယနိဿယ အလ္လိနံ-ကာယပသာဒ၏ မှီရာမဟာဘုတ်၌ ငြိကပ်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဋ္ဌဿ-၏) ဘူတတ္ထ ယတ္တာဘုတ် ၃ ပါးအပေါင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဒူရေ-လေးသောင်းနှစ်ထောင်အမြင့်ဆောင် သော အဝေး၌၊ ဌတ္တာ-တည်၍၊ ပညာယမာနောပိ-ထင်ရှားပါသော်လည်း၊ ပဋိဃဋ္ဌ န နိဿယဇနကတော-ထိခိုက်ခြင်းဟူသော ပွတ်တိုက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပတ္တောဇဝနာမ-သမ္ပတ္တမည်သည်သာ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယ်- မဟာအဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုပင်တည်း။

သဒ္ဓေါ ပန-အသံသည်ကား၊ ဓာတုပရမ္ပရာယ-ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးတို့၏ အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ဝါယုဝိယ-လေကဲ့သို့၊ အာဂန္ဓာ-လာ၍၊ နိဿယဝသေန-မှီရာမဟာဘုတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သောတ နိဿယေ-သောတပသာဒ၏ မှီရာ မဟာဘုတ်၌၊ အလ္လိယိတ္တာ-၍၊ သောတံ-ကို၊ ဃဇ္ဇေတွာ-ထိခိုက်၍၊ ဝါ-ထိခိုက်မိမှ၊ ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တော-ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဏီကံ ဝဝတ္ထာနံ ဂစ္ဆတိတိ-ဟူ၍၊ (အာစရိယေန-မဟာအဋ္ဌကထာဆရာသည်)၊ ဝုတ္တော၊ ပန-ဆက်၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ-စိတ်ဟူသော ဖြစ်

ဧဝံ ပန သတိ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ။ ။ “သဏီကံ ဝဝတ္ထာနံ ဂစ္ဆတိ”ဟု ဆိုအပ်သည့် အတိုင်း ဖြည်းဖြည်းမှ ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်လျှင် စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော သဒ္ဓါရုံသည် မည်သည့် အခါမျှ အာရမဏပစ္စည်း မတပ်နိုင်ဘဲ ရှိရာ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း။ ---စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရပ်မှန်လျှင် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပြင်ဘက်၌ မဖြစ်သင့်သောကြောင့်တည်း။

ကြောင်းရှိသော၊ သဒ္ဓါယတနံ-သဒ္ဓါယတနသည်၊ သောယဝိညာဏဿ-၏၊ ကဒါစိ ပိ-တစ်ရံတစ်ခါ၌လည်း၊ အာရမဏပစ္စယောသည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ (ကသ္မာ, န သိယာ) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါ-အပ၌၊ စိတ္တသမုတ္တနုပ္ပတ္တိ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာရမဏပစ္စယော န သိယာ။)

စိရေန သုယျေယျာတိ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ကသ္မာ, ဝုတ္တံ-နည်း၊ ဒုရေ-အဝေး၌၊ ဌိတေဟိ-တည်ကုန်သော သူတို့သည်၊ ရဇကောဒိသဒ္ဓါ-ကဝါသည် အစရှိသူတို့၏ ကဝါဖွယ်သံ အစရှိသည်တို့ကို၊ စိရေန-ကြာမြင့်မှ၊ သုယုန္တိ နန-ကြားအပ်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ (စိရေန-ကြာမြင့်မှ) န (သုယုန္တိ-မကြားအပ်ကုန်၊ (ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊) (ကသ္မာ-နည်း၊) ဒုရာသန္တာနံ-အဝေး၌နေသူ၊ အနီး၌နေသူတို့၏၊ ယထာပါကဋေ-အကြင်အကြင်ထင်လာသော၊ သဒ္ဓေ-အသံ၌၊ ဂဟဏဝိသေသတော-ယူကြောင်းဝီထိ၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟိ-ချဲ့၊ ဒုရာသန္တာနံ-အဝေး၌နေသူ၊ အနီး၌နေသူတို့၏၊ ဝစနသဒ္ဓေ-စကားသံသည်၊ ယထာပါကဋိဘူတေ-အကြင်အကြင် ထင်ရှားသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လာသော်၊ ဂဟဏဝိသေသတော-အာရုံကို ယူကြောင်းဝီထိ၏ ထူးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

စိရေန၊ ပေ၊ သုယုန္တိ။ ။သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာသည် ရှေးမဟာအဋ္ဌကထာ၏ စကားကို အပြစ်တင်သောအားဖြင့် “သဒ္ဓေါပိ၊ ပေ၊ စိရေန သုယျေယျ” ဟုဆိုထား၏၊ ထိုစကားကို ဘာကြောင့် ဆိုရသနည်း။ --အဝေး၌ တည်နေသူတို့သည် ကဝါဖွယ်သံ စသည်တို့ကို ကြာမြင့်မှ ကြားကြရသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာသည် “သဒ္ဓေါပိ၊ ပေ၊ စိရေန သုယျေယျ” ဟူသော စကားကို အဘယ်ကြောင့် ဆိုပါသနည်း-ဟုလို။

န၊ ပေ၊ ဝိသေသတော။ ။န-ကြာမြင့်မှ ကြားအပ်သည် မဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း။ --အဝေးနေသူ၊ အနီးနေသူ ။ ဗျီးတို့၏ ထင်လာသောအသံ၌ တဒနုဝတ္တိကဝီထိတို့ဖြင့် အာရုံယှပ် မတူကြသောကြောင့်တည်း။

ယထာဟိ၊ ပေ၊ အဘိဓာနောဟောတိ။ ။ရှေ့ဟောတုဝါကျကိုချဲ့သော စကားတည်း၊ ဤဝိတ္ထာရဝါကျ၌ “ယထာဟိ” နေရာဝယ် “တထာဟိ” ဟု မစုရှိ၏၊ နောက်၌ဧဝံကို ထောက်လျှင် “ဒုရာသန္တာနံ၊ ပေ၊ ဂဟဏဉ္စ ဟောတိ” သည်ဥပမာဝါကျလည်း ဖြစ်သင့်ရကား “ယထာဟိ”ဟု ရှိသင့်သည်။

ဒုရာသန္တာနံ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။စကားပြောသံကို သောတဒ္ဓါရိကဝီထိဖြင့် ကြားပြီးနောက် တဒနုဝတ္တိက မနောဒ္ဓါရဝီထိတို့ဖြင့် မှတ်ယူရာ၌ ယှပ်ချင်းမတူသောကြောင့် အဝေး၌ နေသူတို့မှာ အကွာရာ (စကားလုံး) အထူးကို သံသံကွဲကွဲ မယူနိုင်ခြင်း၊ အနီး၌ နေသူတို့မှာ သံသံကွဲကွဲ ယူနိုင်ခြင်းဖြစ်၏။ [ဤအချက်သည် လောက၌ ထင်ရှားသောကြောင့် ဥပမာအဖြစ်ဖြင့် ပြသည်။]

အက္ခရာရိသေသာနံ-အက္ခရာစကားလုံးအထူးတို့ကို၊ အဂ္ဂဟဏံ မယူနိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဂဟဏဉ္စ ယူနိုင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိယထာ၊ အချို့ စာအုပ်တို့၌ “အာကာရိသေသာနံ” ဟုရှိ၏။ ဧဝံ-တူ၊ ရုဇတာဒိသဒ္ဓေပိ-ကဝါသည် အစရှိသူတို့၏ အသံသည်လည်း၊ (ပါကဋီဘူတေ၌ စပ်၊) အာသန္နဿ-အနီး၌နေသူ အား၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ယာဝါဝသာနာ-အဆုံးတိုင်အောင်၊ ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပါကဋီဘူတေ-သော်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေဝါ-အလယ်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍဝသေန-အပေါင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တပါကဋီဘူတေ-ဖြစ်ခြင်း ထင်ရှားသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ သောတ ဝိညာဏဝိထိယာ-၏၊ ပရတော-နောက်၌၊ ပဝတ္တာနံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ နိစ္ဆယဂဟဏာနံ-ဆုံးဖြတ်သော အားဖြင့်ယူကြောင်းဝိထိတို့၏၊ ဝိသေသတော-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ လဟုကံ-လျင်စွာ၊ သုတော-ကြားအပ်ပြီး၊ စိရေန-မှ၊ သုတော-ပြီး၊ ဣတိ-သို့၊ အဘိမာနော-မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ သော သဒ္ဓေါ-ထိုအသံသည်၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီး၊ တံ နိဿိတောဝ-ထိုအရပ်ကိုမှီသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ အတ္ထနော-မိမိ ဟူသော အသံ၏၊ ဝိဇ္ဇမာနဂ္ဂဏေ-ထင်ရှားဖြစ်ရာ ခဏ၌၊ သောတဿ-သောတပသာ၏၊ အာပိတံ-ကို၊ အာဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ရာခဏ၌ ရှေးရှုရောက်ပါ သော်လည်း၊ ဒုရေ-ဝေးသော အရပ်၌၊ ဌိတော-သော၊ သဒ္ဓေါ-သည်။

ဧဝံ၊ ပေ၊ အဘိမာနော။ ။ကဝါဗ္ဗပိသံကို ကြားရာ၌လည်း အနီးနေသူမှာ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး အသံ ၃ မျိုးလုံးထင်ရှားသောကြောင့် သောတဝိညာဏဝိထိနောက်၌ ဖြစ်ကြသော (မည်သည့် အသံဟု) ဆုံးဖြတ်တတ်သော ဝိထိတို့မှာ အစပိုင်း၌ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်အတွက် ကြားရခြင်း လျင်မြန်သည်ဟု ထင်၏။ အဝေးနေသူမှာ (ဘုတ်အဆက်ဆက် ဖြစ်၍လာသော အသံတွင်) တချို့မှာ အဆုံးကျမှ အထင်အရှား သိရ၊ အချို့မှာ အလယ်လောက်၌ အထင်အရှားသိရသော ဝိနိစ္ဆယဂဟဏဝိထိတို့ ဖြစ်သောကြောင့် အချိန်ကြာမှ ကြားရ၏-ဟု မှတ်ထင်လေသည်။

သော ပန၊ ပေ၊ မာဂစ္ဆတိ။ ။ဤအဋ္ဌကထာ၌ “သဒ္ဓေါ ပန ဓာတုပရမ္ပရာယ အာ ဂန္ဓာ သောတံ ယဇ္ဇေတွာ” ဟုဆိုထား၏။ ထိုအဆိုအတိုင်းပင် အဝေး၌ နေသူတို့မှာ နား၌ ကြားရခြင်းက အနီး၌ နေသူတို့ထက် နောက်ကျပါသလားဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “သော ပန၊ ပေ၊ မာဂစ္ဆတိ” ဟုမိန့်သည်။ ထိုသဒ္ဓါရုံသည်ကား (အဋ္ဌကထာ ဆိုသည့်အတိုင်း) ဓာတ်အဆက်ဆက်လာပြီးမှ ထင်ခြင်း မဟုတ်၊ အသံဖြစ်ရာ အရပ်ကိုမှီ၍ မိမိထင်ရှားဖြစ်ခိုက်၌ပင် (ကြားလောက်သော အရပ်၌ နေသူတို့၏) သောတ ပသာဒ၌ ထင်နိုင်ကြပါသည်။ [အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမတ္တံ အနိစ္ဆန္တော သော ပနာတိ အာဒိမာဟ ယတ္ထာဟိ ယသ္မိံ ဌာနေ၊ တနိဿိတောတိ တံ ဌာနံ နိဿိတော-မဗု၊]

အယောကန္တာ-သံလိုက်သည်၊ အယောစလနဿ-သံလှုပ်ခြင်း၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဟောတိဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) အညတ္ထ-ဖြစ်ရာအရပ်မှ အခြားသောအရပ်၌၊ ပဋိဇယာသုပ္ပတ္တိယာ-ပဲ့တင်သံ ဖြစ်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဘာဇနာဒိစလနဿ စ-အိုးအစရှိသည်တို့၏ လှုပ်ခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော-သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝါ-တစ်နည်းကား၊ (မိမိ၏နည်းမှတစ်ပါး အဋ္ဌကထာနည်းကား) ယဏှာဘိယာတာနုဇာနိ-ခေါင်းလောင်းထိုးခတ်အပ်သော အသံတို့၏ နောက်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ-သဒ္ဓရုပ်၏ မှီရာမဟာဘုတ်တို့သည်၊ အနုရဝဿ-အဆက်ဆက်ဖြစ်သော အသံ၏၊ [ကြေးညည်းသံဟု ခေါ်သည်၊] နိဿယဘူတာနိ-မှီရာဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ယဋ္ဌနသဘာဝါနိ-ထိခိုက်ခြင်းသဘော ရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ ယထာ-နံသကဲ့သို့) ဧဝံ-တူ၊ ယဋ္ဌနာနုဇာနိ-စိတ္တဇ ပထဝီဓာတ်နှင့် စတုပထဝီဓာတ်တို့၏ ထိခိုက်ခြင်းကြောင့် နောက်ထပ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဘူတာနိ၌ စပ်) ယာဝ သောတပသားဒါ-သောတ ပသားဒတိုင်အောင် (သောတ ပသားဒရှိရာမဟာဘုတ်တိုင်အောင်) ဥပ္ပတ္တိဝေသန- ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်း အားဖြင့်၊ အာဂတာနိ- လာကုန်သော၊

ဒုရေဋ္ဌိတော၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ။မိမိဖြစ်တည်ရာကပင် ကြားစေနိုင်လျှင် အဝေး၌ တည်သောအသံသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ပဲ့တင်သံဖြစ်ဖို့ရန်လည်းကောင်း၊ မိုးခြိမ်းသကဲ့သို့ အဝေးကြီးကအသံသည် အဘယ်နည်းဖြင့် အိုး-အိမ်စသည်တို့၏ တုန်လှုပ်ဖို့ရန် လည်းကောင်း ဖြစ်ပါသနည်း ဟုမေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒုရေ ဋ္ဌိတော ပန” စသည်ကို မိန့်၊ သံလိုက်သည် သံ၏လှုပ်ရှားဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့ အဝေး၌တည်သော အသံသည် အခြားအရပ်၌ ပဲ့တင်သံ ဖြစ်ဖို့ရန်နှင့် အိုး-အိမ်စသည်တို့၏ လှုပ်ရှားဖို့ရန်အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ [ဤနိကာဆရာသည် “ဘုတ် အဆက်ဆက် သွားပြီးမှ ကြားသည်ဟု မယူဘဲ ဖြစ်ရာအရပ်ကပင် အဝေး၌ နေသူအား ကြား၏”ဟု ယူသည်။]

ယထာဝါ၊ ပေ၊ သဒ္ဓသ။ ။အဋ္ဌကထာ၏ အလိုကို ပြလို၍ “ယထာဝါ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော” ဟုမိန့်သည်၊ ခေါင်းလောင်းစသည်ကို ထိုးသောအခါ ထို ထိုးခတ်မှုကြောင့် ဖြစ်သောအသံ၏ အနုဇ (နောက်နောက်ဖြစ်သော) မဟာဘုတ်တို့သည် အဆင့်ဆင့်မြည်ဟည်းနေသော အသံအဆက်ဆက်၏ မှီရာလည်းဖြစ်ကြ၊ ပဲ့တင်သံဖြစ်ဖို့ရန် တောင်၊ နံရံ၊ အိုး၊ အိမ်စသည်၌ ထိခိုက်ခြင်း သဘောလည်း ရှိကြသကဲ့သို့---

ဧဝံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တော။ ။ဤအတူ စိတ္တဇပထဝီဓာတ်နှင့် အာခေါင်စသည်၌ တည်သောဓာတ်တို့၏ ထိခိုက်မှုကြောင့် အဆက်ဆက်ဖြစ်၍ ကြားသူ၏ သောတပသားဒ တည်ရာအရပ်တိုင်အောင် ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် လာကုန်သော မဟာဘုတ်တို့သည် (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ဖြစ်သည့်အတွက်) ထိခိုက်ခြင်းသဘော ရှိကြသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ထိုမဟာဘုတ်တို့ကို မှီသောအသံသည် မှီရာမဟာဘုတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဓာတ်အဆက်ဆက်ထိခိုက်၍ ဖြည်းဖြည်းမှ (မည်သည့် အသံဟု) ခွဲခြားနိုင်ခြင်းသို့ ရောက်သည်ဟု သင်္ဂဟ အဋ္ဌကထာဆရာဆိုပေသည်။

(ဘုတ်အဆက်ဆက် လာကုန်သော၊) ဘူတာနီ-ဘုတ်တို့သည်၊ ဃဋ္ဌနသဘာဝါနေ-ထိခိုက်ခြင်း သဘောရှိကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ နိဿိတော-ထိုမဟာ ဘုတ်တို့ကို မှီသော၊ သဒ္ဓေါ-အသံသည်၊ နိဿယဝသေန-မှီရာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဓာတုပရမ္မရာယ-ဓာတ် ၄ ပါးတို့၏ အဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ ယဇ္ဇေတွာ-၍၊ သဏီကံ၊ ဝဝတ္ထာနံ-ပိုင်းခြားမှတ်သားအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော။

အသုကဒိသာယနာမ-ထိုမည်သော အရပ်၌၊ ဝါ-က၊ (သဒ္ဓေါ-တည်း၊) ဣတိ၊ နပညာယေယျ-မထင်ရှားရာ၊ [ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာစကားတည်း။] ကဿာ-နည်း၊ သောတပ္ပဒေသသေဝ-သောတပသာဒရှိရာ အရပ်၌ တည်သည်သာ လျှင်ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓဿ-အသံကို၊ ဂံဟဏတော-ယူရခြင်းကြောင့်တည်း။ [သောတပ္ပဒေသသာတိ-သောတပဒေသေဋ္ဌိတသေဝ သဒ္ဓဿ၊-မခု။]

ဧတဿ-ဤစက္ခု၏၊ ဝိသမေ-မညီမညွတ်သော အာရုံ၌၊ အဇ္ဈာသယော-အလိုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ (တံ-ထိုစက္ခုသည်၊) ဝိသမဇ္ဈာသယံ-မည်၏၊ [စက္ခုကို၌ “ဝိသမဇ္ဈာသယံ” ဟု ရှိသင့်၏၊] အဇ္ဈာသယရဟိတမ္ဘိ-အလိုအဇ္ဈာသယမှ ကင်းသည်လည်းဖြစ်သော၊ စက္ခု-စက္ခုကို၊ ဝါ-သည်၊ ဝိသမနိန္ဒတ္တာ-မညီမညွတ်သော အာရုံ၌ ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသမဇ္ဈာသယံဝိယံ-မညီမညွတ်သော အာရုံ၌ အလိုရှိသကဲ့သို့၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသမဇ္ဈာသယန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စက္ခုမတော-စက္ခုပသာဒရှိသော၊ ပုဂ္ဂလဿ-ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဇ္ဈာသယဝသေန၊ အလို၏အစွမ်းဖြင့်၊ စက္ခု-ကို၊ ဝိသမဇ္ဈာသယန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေ) ဝုတ္တံ။

ကဏ္ဍကူပစ္ဆိဒ္ဓေယေဝ-နားတွင်းဟူသော အပေါက်၌သာ၊ [အဋ္ဌကထာ၏ “ကဏ္ဍန္တိဒ္ဓကူပ”ကို ပြောင်းပြန်သုံးစွဲထားသည်၊] ပဝတ္ထနတော-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာရမဏဂ္ဂဟဏဟေတုဇောစ-နားပေါက်ကအာရုံကို ယူခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တတ္ထေဝ-ထိုနားတွင်းပေါက်၌သာ အဇ္ဈာသယံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ တဿ သော တဿ-ထိုသောတပသာဒ၏၊ သောတဝိညာဏ နိဿယဘာဝေန-သောတဝိညာဏ်၏ မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သဒ္ဓဿဝနေ-အသံကို ကြားခြင်း၌၊ (ပစ္စယော ဟောတိ ၌ စပ်)၊ အဇေဌ၊ ပေ၊ ဧတဿ-ဤစကားရပ်၏၊ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယေန-ရှေး မဟာ အဋ္ဌကထာ၏ အလိုအားဖြင့်၊ အတ္ထံ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝဒန္တော-ဆိုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အန္တောလေဏသိန္တိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ အတ္ထေနော-မိမိဟူသောသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၏၊ အဓိပ္ပာယေန-အလိုအားဖြင့်၊ ဝဒန္တော-

ဆိုလိုသည်။ (ဟုတွာ)၊ ကိံ ဧတာယ ဓမ္မတာယာတိ အာဒိံ - ကိံ၊ အဝေါစ-
ပြောဆိုပြီ။

ဧတဿ-ဤဃာန၏။ ဝါတူ ပနိဿယော-လေဟူသော အားကြီးသော မှီ
ရာရှိသော၊ ဂန္ဓော-အနံ့ဟူသော၊ ဂေါစရော-ကျက်စားရာ အာရုံသည်။ (အတ္ထိ)၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုဃာနသည်။ ဝါတူပနိဿယဂန္ဓဂေါစရံ-မည်၏။ စ-ဆက်၊
ဧတ္ထ-ဤဝါတူပနိဿယဂန္ဓဂေါစရံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဝါတော-လေသည်။ ဂန္ဓဂ
ဟဏဿ-အနံ့ကို ယူခြင်း၏။ ဥပနိဿယော-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းသည်။
(ဟောတိ)၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနံ့ကို ယူခြင်း၏ အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း ဖြစ်
ပါသော်လည်း၊ တဗ္ဗောဟာရေန-ထိုဂန္ဓဂဟဏ၏အမည်အားဖြင့်၊ (ဂန္ဓဂဟဏ၏
အမည်ကို ဂန္ဓ၌တင်စားသော ဌာနုပစာရအားဖြင့်)၊ ဂန္ဓော-အနံ့ကို၊ ဝါတူပနိဿ
ယောတိ-ဝါတူပနိဿယဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ပြီ။

အထဝါ-ထိုပြင်တစ်နည်းကား၊ ဝါတောဧဝ-လေသည်ပင်၊ ဥပနိဿယော-
အားကြီးသော မှီရာတည်း၊ ဝါတူပနိဿယော-ရာ၊ ကဿ-အဘယ်၏။ (ဥပနိဿ
ယော-နည်း၊) ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဃာနဝိညာဏဿ-၏။ (ဥပနိဿ
ယော-တည်း၊ ဣတိ-ဤကားအဖြေတည်း၊) ဧတဿ-ဤဂန္ဓ၏။ သဟကာရိ၊ ပေ၊
ဘူတော-အကျိုးတရားကို အတူတကွပြုလေ့ရှိသော အကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်၍ဖြစ်
သော၊ သော-ထိုဝါတူပနိဿယလေသည်။ အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝါတူပနိဿယော-
မည်၏။ ဂန္ဓော-ဂန္ဓာရုံသည်။ ပစ္စယော-သဟကာရီ ဖြစ်သောအကြောင်းတည်း။

အထဝါ။ ။ပဌမနည်း၌ ဥပစာတင်စားရသောကြောင့် ထိုသို့ မတင်စားရသော နည်း
ကိုပြုလို၍ "အထဝါ"စသည်ကို မိန့်သည်။ ဃာနဝိညာဏံက ဂန္ဓာရုံကိုယူရာ၌ ဃာနပသာဒသည်
မူလအကြောင်းတည်း၊ လေသည် အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဝါတောဧဝ+
ဥပနိဿယော" အရ ဝါတူပနိဿယမည်၏။ ဃာနဝိညာဏံဟူသော အကျိုးတရားကို ဃာနပသာ
ဒကပြုရာ၌ လေသည် အတူပြုဘက်ဖြစ်သော သဟကာရီ အကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်၏။ ထိုသို့
သဟကာရီအကြောင်းတစ်မျိုးဖြစ်သော ဝါတူပနိဿယရှိသောကြောင့် ဂန္ဓာရုံလည်း "ဝါတူပနိဿ
ယော ယဿ"ဟု အသတ္တိပြု၍ ဝါတူပနိဿယ အမည်ရသည်။

ဂန္ဓော ပစ္စယော။ ။ထိုဝါတူပနိဿယရှိသော ဂန္ဓာရုံသည် ဃာနဝိညာဏံ ဖြစ်ဖို့ရန်
ဃာန ပသာဒ၏ အကြောင်းရင်းနှင့် အတူတကွ ပြုလေ့ရှိသော သဟကာရီ အကြောင်းတည်း၊
ဝါတဟူ သော ဥပနိဿယကား "အတူတကွ ပြုလေ့ရှိသော သဟကာရီ" အကြောင်းတစ်မျိုးတည်း၊
ထို့ ကြောင့် ဝါတ ဥပနိဿယကို "သဟကာရီ ပစ္စယန္တရ"ဟု ဆို၍ ဂန္ဓကို "ပစ္စယ" ဟုဆိုထား
သည်။ ပစ္စယဟု ဆိုသော်လည်း ဃာနပသာဒဟူသော မူလပစ္စယ၏ အကူအညီဖြစ်သောကြောင့်
ပစ္စယန္တရပင်တည်း။ [ဂန္ဓောပစ္စယောတိ-ဂန္ဓော သဟကာရီ ပစ္စယော (ဃာနပသာဒနှင့် အတူ
ပြုလေ့ရှိသော အကြောင်း) ဣတိအတ္ထော-အနု။]

အာပါစ-အာပေါဟူသည်လည်း၊ သဟကာရိပစ္စယန္တ ရဘူတော-သော၊ ခေဋ္ဌာဒိကော-တံတွေးအစရှိသောရေတည်း၊ ပထဝီ-ပထဝီဟူသည်၊ တထာ-ထိုသဟကာရိပစ္စယန္တ ရဖြစ်၍ဖြစ်သော မြေတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဂဟေတဗ္ဗဿ-ယူထိုက်သော၊ (အာရုံ၏အဖြစ်ဖြင့် ယူထိုက်သော) ဥပ္ပိဋ္ဌိမာနဿ-နှိပ်အပ်သော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏၊ အာဓာရဘူတာ-တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီ-မြေကိုလည်း ကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေန-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံသည်၊ ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿဖိနှိပ်အပ်သော၊ ကာယဿ-ကာယပသာဒ၏၊ နိဿယဘူတာနံ-မှီရာဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့၏၊ အာဓာရဘူတာ-တည်ရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (ပထဝီ) စ-မြေကိုလည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂ္ဂဟဏဿ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူခြင်း၏၊ ဥပနိဿယောတိ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်းဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ [ဤ] ဝါကျဝယ် အချို့စာအုပ်တို့၌ သဗ္ဗဒါ ဟုပါ၏၊ မကောင်း။] ပန-ဆက်၊ ဥပ္ပိဋ္ဌနေန-နှိပ်ခြင်းနှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂ္ဂဟဏေ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူခြင်း၌၊ ကာယာ

အာပေါစ၊ ပေ၊ ပထဝီ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ အာပေါသနိဿိတပုဒ်မှ အာပေါကို ယူ၍ "အာပေါစ၊ ပေ၊ ခေဋ္ဌာဒိကော" ဟုလည်းကောင်း၊ ပထဝီနိဿိတပုဒ်မှ ပထဝီကိုယူ၍ "တထာ ပထဝီ"ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ တထာဖြင့် သဟကာရိပစ္စယန္တဘူတောကို ညွှန်းသည်၊ ထို "ပထဝီ"အရ ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ရှိသော (လက်မောင်းကို ခေါင်းအုံး၍ အိပ်ရာဝယ် လက်မောင်း၌ ရှိသော) အဇ္ဈတ္တိက ပထဝီလည်းရ၊ အပြင်ဘက်က ခေါင်းအုံးစသည်၌တည်သော (သို့မဟုတ် သူတစ်ပါး၏ ကိုယ်ကိုမှီရာ၌ သူတစ်ပါးကိုယ်၌ တည်သော) ဗဟိဒ္ဓပထဝီလည်းရသည်။

မဓ။ ။ခေဋ္ဌာဒိကော အာပေါ ရသာရမဏဿ ပစ္စယောတိ ယောဇနာ၊ တထာ ပထဝီတိ အဇ္ဈတ္တိကဗဟိဒ္ဓပထဝီ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမဏဿ ပစ္စယောတိ ယောဇနာ၊ ဤသို့ အာပေါ-ပထဝီတို့၏ စပ်ဖို့ရာ "ရသာရမဏဿပစ္စယော" ဟုလည်းကောင်း "ဖောဋ္ဌာဗ္ဗာရမဏဿပစ္စယော" ဟုလည်းကောင်း အပိုထည့်ရမည် ဟုဖွင့်၏၊ အနဋီကာ၌ "အာရမဏဂ္ဂဟဏေ ပစ္စယော" ဟုထည့်၏၊ မိမိကား ထိုသို့ မထည့်ဘဲ အနက်ပေးလိုက်သည်။

ဂဟေတဗ္ဗဿဟိ။ ။ဤဝါကျကား "တထာ ပထဝီ"၏ အကျယ်တည်း၊ ဤဝါကျ၌ "ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿစ အာဓာရဘူတာ ပထဝီ"နှင့် "နိဿယဘူတာနံ အာဓာရဘူတာ (ပထဝီ)"ကို လိုရင်းဟု မှတ်ပါ၊ ဂဟေတဗ္ဗဿ-အာရုံအဖြစ်ဖြင့် ယူထိုက်သော၊ ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿ-နှိပ်၍ စမ်းကြည့်အပ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏၊ အာဓာရဘူတာ၊ ပထဝီ-ကိုလည်းကောင်း၊ ["အာဓာရ" ဟု ရာ၌ တေဇော၊ ဝါယောဓာတ် ၂-ပါးတို့၏ တည်ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။] ဖောဋ္ဌဗ္ဗေန ဥပ္ပိဋ္ဌိယမာနဿ ကာယဿ-(ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံက ဖိနှိပ်အပ်သော ကာယပသာဒ၏)၊ နိဿယဘူတာနံ အာဓာရဘူတာ ပထဝီ-အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဟူသော ဓာတ် ၃-ပါးတို့၏ တည်ရာ ပထဝီကိုလည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူခြင်း၌ ဥပနိဿယဟု မှတ်ပါ။

ဥပ္ပိဋ္ဌနေန ပန။ ။ဤဝါကျကား မဖိနှိပ်ဘဲ ထိမိရုံဖြင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူရာအခါ၌ ပထဝီ၏ ဥပနိဿယဖြစ်ပုံကို ပြသောဝါကျတည်း၊ ပထဝီဓာတ်သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ယူရာ၌ အမြဲ ဥပနိဿယဖြစ်သောကြောင့် "သဗ္ဗဒါပိစ"ဟု ဆက်ရပြန်သည်။ [သဗ္ဗဒါပိတိ ဥပ္ပိဋ္ဌနကာလေစ

ယတနဿ-၏။ နိဿယဘူတာ-မှိရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပထဝီ-ကို၊ ဥပနိဿယောတိ-ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗဒါပိ-အခါခပ်သိမ်လည်း၊ တဿာ-ထိုပထဝီဓာတ်၏၊ ဥပနိဿယဘာဝေါ-ဥပနိဿယ၏ အဖြစ်သည်၊ ယုတ္တောဒေ-သင့်သည်သာ။

ပဉ္စဝဏ္ဏာနန္တိဝစနံ-ဟူသောစကားသည်၊ တဒါဓာရာနံ-ထိုအဆင်းတို့၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ သုတ္တာနံ-ချည်တို့၏၊ နာနာဘာဝဒဿနတ္ထံ-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ပဉ္စပကာရာ-၅ မျိုးအပြားရှိသော ချည်တို့တည်း၊ ပဉ္စဝဏ္ဏာ-တို့။

ဧကန္တတောတိ ဣဒံ-စကားကို၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ (အသက္ကုဏေယျာနံ-၌စပ်)၊ ဥပ္ပိဋ္ဌနေန-ဖိနိပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဝိနိဗ္ဗုဒ္ဓိတုံ-အသီးသီး ခွဲခြားခြင်းငှါ၊ အသက္ကုဏေယျာနံ-မတတ်ကောင်းကုန်သော၊ ကလာပန္တရူပါနံ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ သဗ္ဗာဝါ-ထင်ရှားကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုကလာပန္တရူပါနံကို၊ နိဝတ္ထနတ္ထံ-နှစ်စေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊ ကသ္မာ တေသံ နိဝတ္ထနံ၊ ဟောတိ-နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တာနိ-ထိုကလာပန္တရူပါနံသည်၊ ဧကန္တန-ဧကန်အားဖြင့်၊ အဝိနိဘတ္တာနိ-မခွဲခြားအပ် မခွဲခြားနိုင်သော ရုပ်တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ (ကသ္မာ-နည်း)၊ ကလာပန္တရူတတ္တာ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တေသံ နိဝတ္ထနံ ဟောတိ။)

ဝဏ္ဏနိဘာတိ-ဟူသော ပါ၌ဖြင့်၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုသာ၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌညွနံပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ တဒေဝ-ထိုရူပါယတနကိုပင်၊ အပေက္ခိတွာ-ရှင်၍၊ သနိဒဿနန္တိ-ဟူ၍၊ နပုံသကနိဒ္ဒေသော-နပုံလိင်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းကို၊ ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာတိ-ကား၊ နိပ္ပရိယာယရူပါနံ-ပရိယာယ် မဟုတ်မှချ ရူပါရုံဖြစ်ကုန်သော၊ နိလာဒီနံ-နိလ အစရှိကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဖုသိတွာ-ထိတွေ့၍၊ အဇာနိတဗ္ဗတော-မသိထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟုတ်သည့်အတွက် ထိ၍မဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊) ဒီဃာဒီနံ-ရှည်သော အရာဝတ္ထု အစရှိကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဖုသိတွာ-၍၊ ဇာနိတဗ္ဗတောစ-သိထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိပ္ပရိယာ

အနုပ္ပိဋ္ဌနကာလေစ၊-အနု။ "ဖိနိပ်သည်ဖြစ်စေ မဖိနိပ်ဘဲဖြစ်စေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုယူရာ အခါခပ်သိမ်း၌" ဟုလို။]

ဒီဃာဒီနံ၊ စ၊ ဇာနိတဗ္ဗတော။ ဒီဃ၊ ရဿ စသော ပုံသက္ကာန်တို့က ကာယဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သောကြောင့် ဤစကားကို ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ မှန်၏-အရှည်၊ အတိုစသော ပုံသက္ကာန်သည် ပရမတ်မဟုတ်၊ ရုပ်ကလာပ်တို့၏ စုဝေးတည်နေပုံ အခြင်းအရာကို ခွဲ၍ ပညတ်ရသော ဥပါဒါပညတ်၊ အချင်းချင်း ထောက်ဆ၍ (အတိုကိုထောက်၍ "အရှည်" ဟုလည်းကောင်း၊

ယေန-ပရိယာယ်မဟုတ် မုချအားဖြင့် ဒီဃ-ရှည်သောအရာဝတ္ထုသည်၊ ရူပါယတန-
 သည်၊ န-မဟုတ်၊ တံတံနိဿာယာတိ-ကား၊ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသံ-အရှည်အစရှိသော
 အားဖြင့် စုဝေးခြင်းရှိသော၊ ဘူတသမုဒါယံ-ဘူတရုပ်အပေါင်းကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊
 တထာတထာဌိတန္တိ-ဟူသော စကားကို၊ ဒီဃာဒိသန္နိဝေသေန-အရှည် အစရှိသော
 အားဖြင့် စုဝေးတည်နေခြင်းအားဖြင့်၊ ဌိတံ-သော၊ ဝဏ္ဏသမုဒါယဘူတံ-အဆင်း
 အပေါင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ရူပါယတနမေဝ-ရူပါယတနကိုပင်၊ ဒီဃာဒိဝေါဟာရေန-
 အရှည်အစရှိသော ဝေါဟာရအားဖြင့်၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ဧကသ္မိ-တစ်ခုသော အဆင်းအရောင်၌၊ ဣတရဿ-အခြားသော အဆင်း
 အရောင်၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အညမည ပရိစ္ဆိန္နံ-အချင်းချင်း ပိုင်းခြားအပ်
 ၏၊ [အရိပ်၌ နေပူမရှိ၊ နေပူ၌လည်း အရိပ်မရှိသောကြောင့် “အချင်းချင်း ပိုင်းခြား
 ထားအပ်သည်”ဟုလို့။]

စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ အနညတ္ထဘာဝေါ (အညတ္ထ+အဘာဝေါ)-ရူပါရုံ မှ
 တစ်ပါး အခြားအာရုံ၌ မဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ [ဝိသယအတွက်၊] တဗ္ဗဟုလ
 စာရိတာစ-ထိုရူပါရုံ၌ များစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ [ဂေါစ
 ရ အတွက်၊] ဝိသယဂေါစရာနံ-ဝိသယဂေါစရတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊
 [အညတ္ထ အညဝိသယေ အဘာဝေါ အနညတ္ထဘာဝေါ၊ တသ္မိ ရူပေ ဂေါစရေ
 ဗဟုလံ စရတိတိ တထာ၊-မခု။]

အရှည်ကိုထောက်၍ “အတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပညတ်ရသော ဥပနိဓာနပညတ်တည်း၊ ကာယ
 ဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်သော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကား ပရမတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အရှည်အတို စသည်ဖြင့်
 ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်၌ပါရှိသော ရူပ၊ သဒ္ဒ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗအာရုံတို့တွင် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ
 ကို တွေ့ထိ၍ ကာယဝိညာဏဝိထိ ဖြစ်ပြီးနောက်၌ မနောဒွါရဝိထိ ဖြင့်လည်း ဆက်၍ သိအပ်
 သိနိုင်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ “ဒီဃာဒိနံ ဖုသိတွာ ဇာနိတဗ္ဗတော”ဟု ဆိုသည်၊ (အန)၊ အကျိုးမနော
 ဒွါရိကဝိထိ၏ သိမှုကို အကြောင်း ကာယဝိညာဏဝိထိ၏ သိမှု၌ တင်စားထားသော ဖလူပစာစကား
 တည်း၊ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ဥပမာနအဖြစ်ဖြင့်ယူ၍ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနီ (ဋီကာကျော်) ရုပ်ပိုင်း၌
 အောက်ပါ ပေါရာဏဂါထာကိုပြထားသည်။

ဘူတေ ဖုသိတွာ သဏ္ဍာနံ၊ မနုသာ ဂဏှတော ယထာ၊
 ပစ္စက္ခတော ဖုသာစိတိ၊ ဝိညေယျာ ခြံဝတာ တထာ။

ရူပါယတန နိဒ္ဒေသအဖွင့် ပြီး၏။